

SŁOWNIK
NIEMIECKO-POLSKI.

WARSZAWA

Gedruckt bei Johann Neumann, Neudamm-Verlag Nr. 210.

DEUTSCH-POLNISCHES
WÖRTERBUCH

NACH DEN NEUESTEN UND BESTEN QUELLEN BEARBEITET

VON

Heinrich Liebkind.

WARSCHAU.

Gedruckt bei Johann Jaworski, Krakauer-Vorstadt Nr. 415.

1855.

SŁOWNIK
NIEMIECKO-POLSKI

UŁOŻONY PODŁUG NAJLEPSZYCH I NAJNOWSZYCH ŹRÓDEŁ

PRZEZ

Henryka Liebkind.

WARSZAWA.

w Drukarni J. Jaworskiego, na Krakowskiem-Przedmieściu N. 415.

1855.

KOMPUTER

803.0-808.4] 3

811.112.2-811.162.1 1344

Wolno drukować, pod warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

w Warszawie d. $\frac{1}{13}$ Maja 1855 r.

Cenzor,

W. FECHT.

w Drukarni J. Jaworskiego.

PRZEDMOWA.

Dotychczasowe słowniki kieszonkowe niemiecko-polskie, wydane za granicą na spekulację księgarską, jedne jako nieco lepsze, drugie jako gorsze skrócenie znanego słownika Morongowiusa, zdać się ledwie mogą dla początkujących uczniów; bo brak w nich mnóstwa wyrazów lub rozmaitego ich znaczenia. Dokładny słownik niemiecko-polski Trojańskiego, najlepszy jaki dotychczas posiadamy, z powodu wysokiej ceny, nie dla każdego jest dostępnym. Te dwie okoliczności od dawna dotykały wskazywały brak i potrzebę słownika, któryby przy największej możliwej dokładności, przez niską cenę przystępnym był dla ogółu uczących się, a nawet i wysoko kształcących się w tym języku.

Autor niniejszego słownika ten sobie cel założywszy, dokonał swą pracę, na wzór słownika niemiecko-rosyjsko-francuzko-angielskiego Ch. Ph. Reiffa, uzupełniając ją pomieszczeniem wyrazów brakujących w dotychczasowych słownikach niemiecko-polskich, wskazując akcenta niemieckie, co dla Polaków nader jest potrzebnem,

tém bardziej, że nieraz zmiana akcentu w jednym wyrazie pociąga za sobą zmianę jego znaczenia; obok tego starał się bliżej określić znaczenia wyrazów w naukach ścisłych, w sztukach i rzemiosłach.

W końcu dodał obszerniejszy słowniczek starożytny i nowszej jeografii, czyli nazwy znaczniejszych krajów, ludów, rzek, gór wysp i t. d. których nazwiska różnie się piszą i wymawiają w obu językach, takż spis imion chrześnianych, tabelę odmiany słów nieforemnych i objaśnienia skrótów używanych w języku niemieckim. Jednym słowem, starał się nie pominąć żadnego z tych szczegółów, których zjednoczenie nadać mogło rzeczywistą wewnętrzną wartość, pragnąc uczynić ją prawdziwie użyteczną.

W wydaniach przeznaczonych do codziennego powszechnego użycia, należy uwzględniać nawet podrzędne poniekąd okoliczności; dla tego w wydaniu niniejszem staraliśmy się także co do papieru, druku i formatu o ile możliwości odpowiedzieć wymaganiom i istotnym potrzebom publiczności, aby i pod tym względem książka ta nie pozostawiła nic do życzenia.

Pisałem w Warszawie d. 30 Marca 1855 r.

AUTOR.

Objaśnienie skrótów.

acc.	<i>accusativum</i>	Accusativ	czwarty przypadek.
adj.	<i>adjectivum</i>	Beiwort	przymiotnik.
adj. poss.	<i>adjectivum possessionis</i>	zugehörndes Beiwort	przymiotnik dzierżawczy.
adj. s.	<i>adjectivum positum ut substantivum</i> .	als Hauptwort gebrauchtes Beiwort.	przymiotnik wzięty w znaczeniu rzeczownika.
adv.	<i>adverbium</i>	Nebenwort	przysłówek.
art.	<i>articulus</i>	Geschlechtswort . .	artykuł, przedimek.
coll.	<i>collectivum</i>	Sammelwort	imię zbiorowe.
comp.	<i>comparativus</i> . . .	Vergleichungsstufe	stopień wyższy.
conj.	<i>conjunctio</i>	Bindewort	spójnik.
dat.	<i>dativum</i>	Dativ	trzeci przypadek.
dim.	<i>diminutivum</i>	Verkleinerungswort.	imię zdrobniałe.
f...	<i>foemininum</i>	weibliches Geschlecht	rodzaj żeński.
fam.	<i>familiariter</i>	im gemeinen Leben.	używany w mowie poufalej.
fig.	<i>sub figura</i>	biblischer Sinn . .	przenośnie.
fut.	<i>futurum</i>	zukünftige Zeit . .	czas przyszły.
gen.	<i>genitivum</i>	Genitiv	drugi przypadek.
ger.	<i>gerundium</i>	Gerundium	imiesłów osobliwy
indecl.	<i>indeclinabile</i> . . .	unabänderliches Wort.	nieprzypadkujący się.
interj.	<i>interjectio</i>	Empfindungswort.	wykrzyknik.
irr.	<i>irregulare</i>	unregelmäßig . . .	nieforemne.
m.	<i>masculinum</i>	männliches Geschlecht	rodzaj męski.
n.	<i>neutrum</i>	sächliches Geschlecht	rodzaj niejski.

vr.	verbum reciprocum	zurückwirkendes Zeitwort . . .	słowo zaimkowe.
<i>Agric.</i>	<i>Agricultura</i>	im Ackerbau . . .	rolnicze.
<i>Alg.</i>	<i>Algebra</i>	in der Algebra . .	algebraische.
<i>Anat.</i>	<i>Anatomia</i>	in der Anatomie . .	anatomische.
<i>Archit.</i>	<i>Architectura</i>	in der Baukunst . .	budownicze.
<i>Arithm.</i>	<i>Arithmetica</i>	in der Rechenkunst	arytmetyczne.
<i>Artill.</i>	<i>Artilleria</i>	in der Artillerie . .	artylleryczne.
<i>Astron.</i>	<i>Astronomia</i>	in der Sternkunde.	astronomiczne.
<i>Bot.</i>	<i>Botanica</i>	in der Botanik . .	botanische.
<i>Chim.</i>	<i>Chimia</i>	in der Chemie . .	chemische.
<i>Chir.</i>	<i>Chirurgia</i>	in der Chirurgie . .	chirurgische.
<i>Chron.</i>	<i>Chronologia</i>	in der Zeitrechnung	chronologiczne.
<i>Comm.</i>	<i>Commercium</i>	im Handel	kupieckie.
<i>Fortif.</i>	<i>Fortificatio</i>	in der Kriegsbau- kunst	fortyfikacyjne.
<i>Geogr.</i>	<i>Geographia</i>	in der Geographie .	jeograficzne.
<i>Geol.</i>	<i>Geologia</i>	in der Geologie . .	geologiczne.
<i>Geom.</i>	<i>Geometria</i>	in der Geometrie . .	jeometryczne.
<i>Gram.</i>	<i>Grammatica</i>	in der Sprachlehre.	grammatyczne.
<i>Herald.</i>	<i>Heraldica</i>	in der Wappen- kunde	heraldyczne.
<i>H. nat.</i>	<i>Historia naturalis</i>	in der Naturges- chichte	w naukach przyro- dzonych.
<i>Hydr.</i>	<i>Hidraulica</i>	in der Wasserlei- tungskunst	hidrauliczne.
<i>Impr.</i>	<i>Imprimerie</i>	in der Buchdr- uckkunst	drukarskie.
<i>Jur.</i>	<i>Jurisprudentia</i> . .	in der Rechts- wissenschaft . . .	prawnicze.
<i>Mar.</i>	<i>Maris</i>	im Seetosen . . .	morskie.
<i>Mathem.</i>	<i>Mathematica</i>	in der Mathematik.	matematyczne.
<i>Mec.</i>	<i>Mechanica</i>	in der Mechanik . .	mechanische.
<i>Med.</i>	<i>Medicina</i>	in der Arzneikunde.	lekarskie.
<i>Metall.</i>	<i>Metallurgia</i>	in der Hüttenkunde.	górnische.
<i>Milit.</i>	<i>Militariter</i>	im Kriegswesen . .	wojskowe.
<i>Miner.</i>	<i>Mineralogia</i>	in der Erzkunde . .	mineralogiczne.
<i>Mus.</i>	<i>Musica</i>	in der Musik . . .	muzyczne.

<i>num.</i>	<i>nomen numerale</i> . .	Zahlwort	imię liczbowe.
<i>part.</i>	<i>participium</i>	Mittelwort, Par- ticipium	imiesłów.
<i>pl.</i>	<i>pluralis</i>	Mehrzahl	liczba mnoga.
<i>pop.</i>	<i>populariter</i>	in der Volkssprache.	wyrażenie gminne.
<i>prep.</i>	<i>praepositio</i>	Vorwort	przyimek.
<i>pres.</i>	<i>praesens</i>	gegenwärtige Zeit.	czas teraźniejszy.
<i>pret.</i>	<i>praeteritum</i>	vergangene Zeit . .	czas przeszły.
<i>pron.</i>	<i>pronomen</i>	Fürwort	zaimek.
<i>pro. dem.</i>	<i>pronomen demon- strativum</i>	anzeigendes Für- wort	zaimek wskazują- cy.
<i>pron. per.</i>	<i>pronomen personale</i>	persönliches Fürwort	zaimek osobisty.
<i>pron. rel.</i>	<i>pronomen relati- vum</i>	beziehendes Fürwort	zaimek względny.
<i>prop.</i>	<i>propria</i>	eigentlicher Sinn.	znaczenie właściwe.
<i>reg.</i>	<i>regulare</i>	regelmäßig	regularne.
<i>sc. . .</i>	<i>substantivum gene- ris communis</i>	Hauptw. gemein- schaft Geschlecht.	rzeczownik dwoja- kiego rodzaju.
<i>sf.</i>	<i>substantivum foemi- ninum</i>	Hauptw. weiblich- en Geschlecht.	rzeczownik rodzaju żeńského.
<i>sing.</i>	<i>singularis</i>	Einzahl	liczba pojedyncza.
<i>sm.</i>	<i>substantivum mas- culinum</i>	Hauptw. männlichen Geschlecht.	rzeczownik rodzaju męskiego.
<i>sn.</i>	<i>substantivum neu- trum</i>	Hauptw. sächlichen Geschlecht	rzeczownik rodzaju niejakiego.
<i>superl.</i>	<i>superlativus</i>	Superlatib.	stopień najwyższy.
<i>va.</i>	<i>verbum activum</i> . .	actives Zeitwort . .	słowo czynne.
<i>v. aux.</i>	<i>verbum auxiliare</i> .	Hülfszeitwort . . .	słowo posilkowe.
<i>v. imp.</i>	<i>verbum imperso- nale</i>	unpersönliches Zeitwort	słowo nieosobiste.
<i>vn.</i>	<i>verbum neutrum</i> . .	intransitives Zeit- wort	słowo niejakię.
<i>voc.</i>	<i>vocativus</i>	Vocatib.	piąty przypadek.

Num.	Numismatica . . .	in der Münzfunde.	numizmatyczne.
Opt.	Optica	in der Optik. . . .	optyczne.
Pict.	Pictura	in der Malerei . .	malarskie.
Pharm.	Pharmacia	in der Apotheker- kunst.	aptekerskie.
Phys.	Physica	in der Naturlehre .	fizyczne.
Techn.	Tehnologia	in der Kunstlehre .	technologiczne.
Theol.	Theologia	in der Gotteslehre .	teologiczne.
Typ.	Typographia . . .	in der Buchbru- ckerkunst.	drukarskie.
Neol.	Neologism.	neugeschaffener Ausdruck.	wyrażenie nowe.

Dieser Strich zeigt die Stelle an, wo das erwähnte Wort wiederholt werden muß; er tritt auch den Anfang eines abgefügten Wortes.

Dieses Zeichen trennt die verschiednen Bedeutungen eines Wortes.

Anmerkung. In denjenigen deutschen Wörtern welche einen der Doppelaute ä, ö, ü, enthalten und keine besondere Tonbezeichnung haben, trifft die Betonung die se mDoppellaut.

Laseczkata wskazuje miejsce gdzie wyraz powinien być powtórzony; zastępuje także początek skróconego wyrazu.

Znak ten przedziela różne znaczenia jednego wyrazu.

Uwaga. W wyrazach niemieckich zawierających w sobie którakolwiek z dwugłosek ä, ö, ü, a niemających osobnego znaku akcentu, takowy pada na dwugłoskę.

Ä, sn. A. pierwsza głoska w alfabecie; *Mus.* nota A.

Äl, sm. węg. Äl, węg. węg. węg.

Älbeere, sf. vid. Maltbeere.

Äle, sf. vid. Ähle.

Äl-fang, sm. polów węg. węg.

—förmig, adj. kształt węg. węg.

—hälter, sm. węg. węg. węg. węg.

—na węg. węg.

—haut, sf. skóra węg. węg.

—mutter, sf. żywo rodzący minog morski. (lus.)

—nappe u. —ranpe, sf. minog, mię-

—streif, sm. czarna pręga (na grzbiecie konia).

—thierchen, sn. u. —wurm, sm. wy-

—moczki, robaczki w płynach.

Älen, vn. łowić węg. węg.

Är, sm. orzeł, ptak drapieżny.

Äß, sn. ä, f. padlina, ściervo; przy-

—neta.

Äßen, va. przynęcać; zdzierać błonę odmięsną ze skóry; miezdrzyć.

Äß-fliege, sf. mucha ściervożerna.

—freßend und —freßig, adj. ściervo-

—geier, sm. sep. kania. (żerny.)

—geruch, sm. woń zdechliny.

—grube, sf. miejsce gdzie wywożą

nieczystości i ściervo.

—läser, sm. ściervoowiec.

—frähe, sf. czarna wrona, gawron.

—felte, sf. lewa strona skóry.

Äßig und Äßhaft, ściervowy.

Äß, adv. prép. od, z (w słowach złożonych); —und zu, tu i owdzie;

twelt —, daleko; Gut —, zdejm kape-

—

—

—

—

—

—

—

—

Ä.

lusz; berg —, z góry na dół.

Äb'ähen (sich), vr. zgryść się, wy-

silić się jękami. (rol.)

Äb'adern, va. przyorać sobie cudzą

Äbänderlich, adj. zmienny; Gram. od-

mienny.

Äbänderlichkeit, sf. zmienność.

Äb'ändern, va. zmieniać, przerabiać;

Gram. przypadkować.

Äbänderung, sf. odmiana; Gram. przy-

padkowanie.

Äb'ängsten und Äb'ängstigen, va. na-

bawić kogo strachu, nastraszyć,

wystraszyć co od kogo; sich —, vr.

trwożyć się, nakłopotać się.

Äb'arbeiten, va. oderwać; używaniem

popsuć; odrabiać (dług); daß Gieß-

st —, obrobić grubą robotę, okrze-

sać. sich —, zmęczyć się robotą,

spracować się. (się.)

Äb'ärgern (sich), vr. martwić się, zgryść

Äb'ärnten, va. vid. Äb'ärnten.

Äb'arten, vr. Äb'artung, sf. vid. Äb-

arten u. Äb'artung. (wyrodek.)

Äb'art, sf. H. nat. odmienny rodzaj;

Äb'äshern, va. ciepłym popiołem o-

trzeć; sich —, zadychać się, znudzić

się robotą. (dzi.)

Äb'ästen, va. drzewo ogołocić z ga-

Äb'ähen, va. wybiecować, wygładzić.

Äb'ägen, va. patrzeć z boku, oczko-

wać; objąć rzutem oka. (ba.)

Äb'baden, va. irr. upieć, dopieć (chle-

Äb'baden, vn. (sehn) przepiekać.

Äb'baden, va. skąpać, obmyć.

Äb'balgen, va. skórę oderwać; sie-

—

—

—

—

kać, bić; *sich* —, *vr.* zmęczyć się passowaniem.

Ab'bauen, *va.* znieść (*budowlę*); zrywać; *Métal.* zarzucać miedź w kopalni. (*plátno*).

Ab'bäumen, *va.* zdjąć z warsztatu Ab'beren, *va.* obierać jagody.

Ab'beißen, *va. irr.* odgąsić, odgryźć; *die Nägel* —, obgryźć paznokcie.

Ab'beizen, *va.* odbejcować, wygładzić.

Ab'bekommen, *va. irr.* odebrać; z trudnością odjąć. (*paść*).

Ab'bersten, *vn. (sehn)* odstawać, od-

Ab'berufen, *va. irr.* odwołać (*posła*).

Abberufung, *sf.* odwołanie.

Abberufungsschreiben, *sn.* pismo odwołujące.

Ab'bestellen, *va.* odmówić; cofnąć; od-

Ab'betten, *va.* wyżebrać. (*kiem*).

Ab'betten (*sich*), *vr.* przenieść się z łóż-

Ab'beugen und Ab'biegen, *va. irr.* odginać, odgiąć.

Ab'bezahlen, *va.* upłacić, spłacać.

Abbild, *sn.* wizerunek, obraz, kopia.

Ab'bilden, *va.* wyobrazić, wystawić; odrysować. (*nek*).

Abbildung, *sf.* wyobrażenie, wizerunek.

Ab'binden, *va.* odwiązać, odjąć, odłączyć. (*ukąsek, odkąsek*).

Abblüß, *sm.* odkąszenie, odgryzienie, Abblisse, *sf.* przeproszenie.

Ab'bitten, *va. irr.* przeprosić, przeproszać, odprosić; (*öffentlich*) —, publicznie przeproszać. (*wiewać*).

Ab'blafen, *va. irr.* zdmuchnąć, od-

Ab'blättern, *va.* liście oblatywać, oberwać. —, *vr.* obłupywać się, kruszyć się, opadać. (*kość*).

Abblätterung, *sf.* Chir. odsłonięcie

Ab'bläuen, *va.* posinić, na miazgę

zbić; posarbować na niebiesko.

Ab'bleichen, *vn. (sehn)* ubielić, dobielić.

Ab'blitzen, *vn. (sehn)* spalić na panewce, spudlować (o broni palnej).

Ab'blühen, *vn.* dokwitnąć, okwitnąć.

Ab'borgen, *va.* pożyczać od kogo, zapożyczać się.

Ab'bosseln, und Ab'bossen, *va.* ukształcić model. pal, przypal.

Abbrand, *sm.* ń, szych, odpadek, wy-

Ab'braten, *va. irr.* upiec, dopiec.

Ab'brausen, *vn.* wyroić się, kisieńie kończyć; przestać szumić.

Ab'brechen, *va. irr.* ułamać, przylamać; ująć, urwać, uszczuplić;

przerwać, skrócić; —, *vn. (sehn)* ułamać się, złamać się, przylamać się; *sich* —, *vr.* (ciwaś) pozbawiać się, ująć sobie; abgebrochene Rede, przerwana rozmowa.

Ab'brennen, *va. irr.* odpalić, przypalić, upalić, wypalić (z strzelby); —, *vn. (sehn)* spalić się, zgorzeć, pogorzeć; abgebrannt, *adj.* zgorzały, pogorzały. (*nie*).

Abbreiatur, *sf.* abrewiacya, skrócenie.

Abbreiben, *va.* skrócić.

Ab'bringen, *va. irr.* odnieść; odwieść; znieść; odprowadzić, odłączyć; odwrócić.

Ab'brödeln, *va.* odkruszyć, udrobić; *sich* —, *vr.* odkruszyć się.

Abbruch, *sm.* ń, odlam, ulomek, fig. uszczerbek, ujma; uszczuplenie, ubytek; szkoda, krzywda, strata.

Abbrüchig, *adj.* odlamny, kruchy.

Ab'brühen, *va.* wyparzyć, sparzyć, naparzyć. (*czyszczyć*).

Ab'bürsten, *va.* oczesać, szczotką o-

Ab'büßen, *va.* odpokutować, (za grzech).

Abbüßung, *sf.* odpokutowanie.

ABC und Abce, *sm.* abecadło, alfabety; *fig.* początki jakiegobądź nauki.

Abc-Buch, *sn.* abecadlnik, elementarz. — Schuler u. — Schütz, *sm.* żak, żaczek, abecadlarz.

Ab'counterfeien, *va.* skreślić obraz czy. (*piować*).

Ab'copiren, *va.* przepisać, przeko-

Ab'baden, *va.* rzucić dach, odkryć dach; pochyło, ukośnie co zrobić; *sich* —, *vr.* iść pochyło. (*kośny*).

Abbdächig, *adj.* pochyły, spadzisty, u-

Abbdachung, *sf.* odkrycie dachu; pochyłość, spadzistość.

Ab'bäumen und Ab'beichen, *va.* tamą przegrodzić.

Ab'dampfen, *vn. (sehn)* parować, spowietrzyć, wywaporować.

Abdampfung, *sf.* wyparowanie.

Abdampfschale, *sf.* Chim. naczynie do wyparowania.

Ab'dampfen, *va.* ulotnić.

Ab'danken, *va.* odprawić (ze służby); —, *vn.* prosić o uwolnienie (ze służby); rzec się.

Abdanfung, *sf.* odprawa, odstawka.

Abdanfungsrrede, *sf.* mowa pożegnalna, mowa pogrzebowa.

— *schien*, *sm.* dymissya, odstawka.

Ab'darben (*sich*) *vr.* (ciwaś) odmawiać, ująć sobie czego.

Ab'deren, *va.* odkryć; ze skóry łupić, odrzeć, zdjąć.

Abbeder, *sm.* hycel, łupi-skórka.

Abbederci, *sf.* hycelstwa, hycelnia, rakarnia. (*zwierząt*).

Abbederleder, *sn.* skóra z padłych

Abbiciren, *va.* abdykować, rzec się.

Ab'bieten, *va.* przegrodzić deskami, wydyłować.

Ab'bieten, *va.* odsłużyć, wystłużyć (czas jaki).

Ab'bingen, *va. irr.* utargować co.

Ab'bisputiren, *va. (vid. Abstreiten)*: zaprzeczyć czego, wyludzić co.

Ab'donnern, *va.* objawić grmiącym głosem, wygrzmieć.

Ab'donnern, *v. imp.* przestać grzmieć.

Ab'dorren, *vn. (sehn)* odeschnąć, uschnąć.

Ab'dörren, *va.* osuszać, ususzyć.

Abdraht, *sm.* kresa, ślad drutu na rzeczy wytłoczonej w formie.

Ab'drechseln, *va.* odtoczyć, wysłima-

czyć.

Ab'drehen, *va.* ukreślić, odkreślić.

Ab'drehen, *va. irr.* umłócić, wymłócić; obić kogo, oklepać; abgebro-

schien, *adj.* omłócony, oklepny, zastarzany, zużyty. (*módz*).

Ab'bringen, *va. irr.* wycisnąć, wy-

Ab'brohen, *va.* pogróżkami wymłó-

Abbrud, *sm.* ń, wyciśnienie, piętno, wycisk, odcisk, rycina; spust — u

Ab'bruden, *va.* wyrazić, wycisnąć, wydrukować; —, *vn.* zamazać, rozmazać się; splamić, zwałać.

Ab'brüden, *va.* oddlać, odgnieść, wycisnąć, wystrzelić.

Abbrudsfänge, *sf.* piesek, czyli ha-

Ab'büchen, *va.* wyrównać, zrównać

Abend, *sm.* wieczór, zmierzch; zachód; heiliger —, wigilia uroczystego święta; abend, *adv.* wieczorem,

podwieczór. (na.)
 Abend-andacht, *sf.* modlitwa wieczór.
 —brod, —essen, *sn.* und —kost, *sf.* wie-
 czerza, kolacja.
 —dämmerung, *sf.* zmierzch, mrok,
 zmrok. (tyl.)
 —faller u. —vogel, *sm.* zmrokowy mo-
 —schelhaft, *sf.* wieczorna biesiada.
 —glode, *sf.* dzwonicie wieczorne.
 —länder, *sn.* zachód, kraj zachodni.
 —länder, *sm.* pl. ludy zachodnie.
 —ländisch, *adj.* zachodnio-krajowy.
 —lieb, *sn.* pieśń wieczorna.
 —mahl, *sn.* wieczerza; Święta wie-
 czerza Pańska.
 —mahlsbrod, *sn.* hostia.
 —mahlszeit, *sf.* wieczerza. (czarna.)
 —roth, *sn.* u. —rothe, *sf.* zorza wie-
 czerza, *sm.* modlitwa wieczorna.
 —seite, *sf.* strona zachodnia.
 —sonne, *sf.* zachodzące słońce.
 —stündchen, *sn.* serenada, muzyka
 wieczorna. (nus.)
 —stern, *sm.* gwiazda wieczorna, We-
 —stler, *sn.* pl. narody zachodnie.
 —wärts, *adv.* ku zachodowi, na
 zachód. (chodni.)
 —wind, *sm.* wiatr wieczorny czyli za-
 —zeit, *sf.* czas wieczorny.
 Abendlich, *adj.* wieczorny.
 Abenteuer, *sn.* awantura, przygoda.
 Abenteuerer, *sm.* awanturnik, miło-
 —snik niebezpieczeństw, błędny ry-
 —cerz. (waczny.)
 Abenteuerlich, *adj.* awanturny, dzi-
 —wiestliwosc, *sf.* okropność, po-
 —ber, *adv.* al., lecz. (tworność.)
 Aber, *conj.* zaś, atoli.
 Aberacht, *sf.* wid. Reichacht.
 Aberben, *vid.* Erben. (gusła.)
 Aberglaube, *sm.* zabobon, przesąd,

Ab'er-glänzig u. —gläubig, *adj.* zabo-
 bonny, przesądny; —zabobonnie.
 —mal u. —malś, *adv.* powtórę, zno-
 wu, jeszcze raz. (brność.)
 —flun, *sm.* uporczywość, krną-
 —flunig, *adj.* uporczywy, uporczywy,
 krnąbrny. (leństwo.)
 —wiś, *sm.* nierozsądek, głupota, sza-
 —wielu, *vn.* bredzić.
 —wizig, *adj.* nierozsądny, głupi.
 Ab'erkennen, *va. irr.* odmówić, nie
 przyznawać. (wo.)
 Ab'ernien, *va.* zżąć, pokonać, zni-
 Ab'essen, *va. irr.* objeść, zjeść, od-
 Ab'fächeln, *va.* odwiać. (jęść.)
 Ab'fahren, *va. irr.* ujeżdżać, odjeź-
 dzać, odwozić; —, *vn.* (sehn) wy-
 jeżdżać, odjechać, odpływać; u-
 —mrzyć; sich —, *vr.* zmęczyć się jazdą.
 Ab'fahrt, *sf.* odjazd, wyjazd; odjezdne,
 odpływanie.
 Ab'fahrts-Flagge, *sf.* Mar. flaga na
 znak odjazdu. (odjazdu.)
 —schuß, *sm.* Mar. wyrzutek na znak
 Ab'fall, *sm.* a. spadanie, spadek; po-
 chyłość, spadistość; upadek, od-
 chód; obrzynki, trociny; fig. różni-
 ca, sprzeczność.
 Ab'fallen, *vn. irr.* (sehn) odpaść, spaść;
 odstąpić, odszczepić się; schu-
 dnąć, ubywać; —, *va.* utracić pa-
 —dnieniem; —, *sn.* (der Blätter) opa-
 —danie liści. (ny; zbuntowany.)
 Ab'fällig, *adj.* odpapły, odszczepio-
 —Ab'fallströme, *sf.* rura upustowa.
 Ab'fangen, *va. irr.* Chas. wyłowić,
 zabrać, wykraść, wyłapać, zabić
 nożem myśliwskim.
 Ab'färben, *va.* farbować; smolić.
 Ab'fassen, *va.* układać, napisać, u-
 —łożyć.

Ab'fasser, *sm.* autor, twórcy, ukła-
 —dacz. (redakcy.)
 Ab'fassung, *sf.* ułożenie, układanie,
 Ab'fassen, *va.* postem się moryć,
 męczyć; sich —, *vr.* napościć się
 Ab'fäulen, *vn.* (sehn) odgnić, ugnić.
 Ab'fchern, *va.* oskubać; —, *vn.* pie-
 rzyć się.
 Ab'fegen, *va.* obmyć, oczyścić.
 Ab'feilen, *va.* odpilować, upilować.
 Ab'feilicht, *sn.* opilki. (gować.)
 Ab'feilschen, *va.* wytargować, utar-
 Ab'fertigen, *va.* wyprawić, wysłać,
 odprowadzić; kurz —, odmówić, zby-
 wać kogo lada czem.
 Ab'fertigung, *sf.* wyprawa, odpra-
 —, odpowiedź, krótka rozprawa.
 Ab'feuern, *va. vid.* Entfeuern.
 Ab'feuern, *va.* wystrzelić, wypalić;
 —, *vn.* dać gasnąć ogniom.
 Ab'feuerung, *sf.* wystrzał z broni.
 Ab'fiebern, *va.* grać, rzepolić (na
 skrzypcach).
 Ab'fittren, *vid.* Ab'feigen.
 Ab'fischen, *vid.* Ab'fischen u. Ab'eben.
 Ab'finden, *va. irr.* zadowolnić, za-
 spokojić, dogodzić; uposażyć (księ-
 —cia); sich —, *vr.* ułożyć się z kim,
 uisnąć się. (spokoje.)
 Ab'findung, *sf.* ugoda, zapłata, za-
 —Ab'finden, *va.* ryby wyłowić; das Zeit
 od. das Beste —, zbierać co lepszego.
 Ab'flattern, *vn.* (sehn) odlecieć, ule-
 —cieć, upierchnąć. (tywać.)
 Ab'fliegen, *vn.* (sehn) odlatywać, ula-
 —Ab'fliegen, *vn.* (sehn) spływać, ściec,
 upływać. (drzewo.)
 Ab'flößen, *vn.* spławić, spuszczać
 Ab'fließen, *sm.* a. upływ, odpływ.
 Ab'fordern u. Ab'fordern, *va.* zażądać
 zwrotu, domagać się; odezwąć się

o co. (czyć.)
 Ab'fottern, *va.* wycisnąć, wymę-
 Ab'forderung, *sf.* odczwanie się o co.
 Ab'folgen, *vn. vid.* Verabfolgen.
 Ab'folgung, *sf.* vid. Verabfolgung.
 Ab'form, *sf.* forma.
 Ab'formen, *va.* wyformować, wyci-
 —snąć, wyobrazić; odlać; z formy
 —złajć.
 Ab'former, *sm.* robotnik odlewający
 roboty snycerskie. (ców).
 Ab'formleiten, *sm.* kopyto (u szew-
 Ab'forden, *va. vid.* Ab'fragen.
 Ab'führen, *va. vid.* Anführen.
 Ab'fragen, *va.* pytać, dopytać się,
 wybydować, wymacać.
 Ab'fressen, *va. irr.* obżreć, obgryść,
 objeść; fig. zżanie (serce).
 Ab'frieren, *va. irr.* (sehn) odmrozić.
 Ab'fuhr, *sf.* odwózka, wywózka.
 Ab'fuhr arbeit, *sf.* ściężenie (drót).
 Ab'führen, *sn.* kawałek stalina cią-
 —gnięcie metalu w dróty.
 —mittel u. Ab'führungsmittel, *sn.* le-
 —karstwo ściągające, wypróżniają-
 —ce, przeczyszczające.
 Ab'führen, *va.* odwozić, odwieść, wy-
 —wozić, wywieść, przewozić, prze-
 —wieść, transportować, odprowadzić,
 —odnieść. sich —, *vr.* wymknąć się,
 —wynieść się cichaczem.
 Ab'führend, *adj.* Méd. przeczyszczą-
 —jący, wypróżniający.
 Ab'führung, *sf.* odwiezienie; lekarstwo
 —przeczyszczające. (próżniający.)
 Ab'führungsweg, *sm.* Anat. organ wy-
 —Ab'füllen, *va.* zlewać, przelewać. —,
 —vn. ożrebić się.
 Ab'füllung, *sf.* odlewanie, zlewanie.
 Ab'füllern, u. Ab'füttern, *va.* napaść,
 —dawać obrok.

Abgabe, *sf.* oddanie; podatek, danina.
 Ab'gähren, *vn. irr.* kisieć, odrobieć.
 Abgang, *sm.* 6, odjazd, odejście; odbył, pokup; uszczerbek, upadek, strata; ubytek; niedostatek, skon.
 Abgänglich, *adj.* łatwy do sprzedania, pokupny; zużyty, zniszczony.
 Abgänglich, *sm.* u. Abgänglichel, *sm.* o statki, wybiorki; pomiotek, plód potworny. (dzieci.)
 Ab'gannern, *va.* wykpiwać, wylu.
 Ab'geben, *va. irr.* oddawać, zwrócić, zapłacić; być (dobrym np. żołnierzem) się —, *vr.* trudnić się, zaprzętać się czym.
 Abgebrannt, Abgebrochen, Abgebrochen, *vid.* Abbreunen, Abbrechen u. Abbrechen.
 Abgefümt und — feimt, *adj.* chytry, podstępny.
 Ab'gehen, *vn. irr.* (sehn) odchodzić, odjechać; oddalić się, odstąpić, ubyć, niedostawać; mieć odbył (o towarach); (mit dem Tode) — rozstać się z życiem; —, *va.* zużyć, zniszczyć; się —, *vr.* zmęczyć się.
 Ab'gehen (sich), *vr. vid.* Abbarben.
 Abgehärtet, Abgehört, *vid.* Abhärten, Abhören.
 Abgetobt, *adj.* stary, podeszły.
 Abgetobtheit, *sf.* zastarzałość, zgrzybiałość.
 Abgetogen, *adj.* odległy, daleki.
 Abgetogenheit, *sf.* odległość.
 Abgetobt, *adj.* zmarły. (chętay.)
 Abgeneigt, *adj.* nieprzyjazny, nie.
 Abgeneigtheit, *sf.* niechęć, wstręt, odraz.
 Abgeordnete, *sm.* poseł, deputowany.
 Ab'gerben, *va.* wygarbować, wyrobić (skórę); wybić, wygrzmocić.

Abgeredet, Abgeschliffen, *vid.* Abreden, u. Abschleifen.
 Abgesagt, *adj.* jawny, poprzysiężony (o nieprzyjacieli).
 Abgesandt, *sm.* poseł.
 Abgeschieden, *adj.* odłączony; zmarły.
 Abgeschiedenheit, *sf.* ustronie, samotność.
 Abgeschliffenheit, *sf.* oglada, grzeszczony-nie; niesmaczny-nie; suchy-cho, oschły-le.
 Abgeschmacktheit, *sf.* niesmak, nierozum, niedorzeczność, oschłość.
 Ab'gefallen (sich), *vr.* porzucić towarzystwo.
 Abgesondert, Abgestorben, Abgestumpft, *vid.* Absondern, Absterben, u. Ab'stumpfen. (twienie.)
 Abgespanntheit, *sf.* osłabienie, odrę.
 Abgestorbenheit, *sf.* nieczułość, obumarłość. (łgśc.)
 Abgestumpftheit, *sf.* tępość, odrętwia.
 Ab'gewinnen, *va. irr.* odegrać, odzyskać; (einer Sache Geschmack) — nabrać smaku do czego.
 Ab'gewöhnen, *va.* odzwyczajać; odsadzić (dziecko); odstawić; się —, *vr.* odzwyczaić się, odwyknąć.
 Abgezogen, *adj. (vid. Abziehen):* odrywany, osobny, osamotniony.
 Abgezogenheit, *sf.* osamotnienie, abstrakcyja, uważanie rzeczy odrębanie od wszelkich okoliczności.
 Ab'gleichen, *va. irr.* odlać, zlać, ulać.
 Abgießer, *sm.* odlewający, odlewiacz.
 Abgießung, *sf.* odlewanie, zlewanie.
 Abgift, *sf.* podatek, danina, taksa.
 Abglanz, *sm.* odblask.
 Ab'glätten, *va.* wyrównać, ogładzić.

Ab'gleichen, *va.* urównać, zrównać.
 Abgleichung, *sf.* zrównanie.
 Abgleichungswage, *sf.* wagi (do ważenia monet).
 Ab'gleiten, u. Ab'glitschen, *vn.* (sehn) poślizgać, zboczyć.
 Ab'glühen, *va.* rozżarzyć, rozpalić.
 Abgott, *sm.* 6, (f. — östlich), balwan, bōzek, bożyszcze. (chwalca.)
 Abgötter und — öfterer, *sm.* balwo-Abgötterei, *sf.* balwochwalstwo.
 Ab'göttern, *vn.* kłaniać się balwanom.
 Abgöttisch, *adj.* balwochwalczy.
 Abgottschlange, *sf. (vid. Niesenschlange)* wąż dusiciel.
 Ab'graben, *va. irr.* zrównać, rozkopać, przekopać, spuścić (wodę z rowu, z bagna).
 Ab'grämen (sich) *vr.* sfażować —, zgryźć się. (t. we.)
 Ab'grafen, *va.* skosić, zżąć, wysieć.
 Ab'greifen, *va. irr.* zużyć, wytrzeć; —, *sn.* (der Münzen) wytarcie się monety. (glebia.)
 Abgrund, *sm.* 6, przepaść, otchłań.
 Ab'guden, *va. vid.* Ab'schen.
 Abgunst, *sf. vid.* Mißgunst.
 Ab'gürten, *va.* odpasać, odpiąć.
 Abguß, *sm.* 6, odlew, odlewka, od.
 Ab'haben, *vn.* otrzymać co. (war.)
 Ab'haben, *va.* odrąbać, zrywać, ściąć.
 Ab'haften, *vn. imp.* przestać padać (o gradzie).
 Ab'hängen, *va.* oparkanie, ogrodzić.
 Ab'hagen, *vn.* (sehn) schudnąć.
 Ab'häfen, *va.* odczepić.
 Ab'hafen, *va.* odhażyć, odwiązać.
 Ab'halfen, *va.* zdjąć uzdźwienie.
 Ab'halfen, *va. irr.* trzymać w oddale-niu, wstrzymać, przeszkodzić, odeprzeć; —, *vn. Mar.* (vom Winde)

trzymać za wiatrem. (szkoda.)
 Abhaltung, *sf.* wstrzymanie, prze-
 Ab'haueln, *va.* rozprawiać, rozbie-
 rać; odkupić, odkupować.
 Ab'hauen, *adv.* (sehn, kommen) zgi-
 nąć, zadziać się gdzie.
 Abhanlung, *sf.* rozprawa, rozbiór.
 Abhang, *sm.* 6, schylek, pochyłość, spadziłość.
 Ab'hängen, *va. irr.* (von etwas) obwi-
 snąć, zależeć, podlegać.
 Ab'hängen, *va.* rzecz zawieszoną
 zdjąć, zależeć.
 Abhängig, *adj.* pochyły, spadzisty;
 zawisły, zależny. (żność.)
 Ab'hängigkeit, *sf.* pochyłość, zale-
 Ab'hafen, *va. vid.* Abbrechen. sich Ab-
 hürmen, *vr. vid.* Abgrämen.
 Ab'härten, *va.* hartować, ukrzepić;
 sich —, *vr.* zahartować się; abge-
 härtet, *adj.* zahartowany.
 Abhärtung, *sf.* hart, zatwardzenie.
 Ab'häpfeln, *va.* zmotać.
 Ab'hauen, *va. irr.* ściąć; odrąbać.
 Ab'häuten, *va.* zdjąć skórę.
 Ab'heben, *va. irr.* zdjąć, znieść; zbie-
 rać (karty).
 Ab'heften, *va.* odpinać, rozpiąć.
 Ab'heilen, *vn.* (sehn) goić się; —, *va.* uleczyć.
 Ab'heifen, *va. irr.* zaradzić; nicht ab-
 zuheifen, nie co uleczenia.
 Abheftlich u. Abheftlich, *adj.* zaradczy.
 Ab'herzen, *va.* ucałować, nacałować,
 uściskać.
 Ab'heßen, *va.* szczwaniem zmęczyć,
 zeszczwac; ein abgehörter Hirsch,
 zmęczony jelen.
 Ab'heucheln, *va.* wyludzić, wydrwić.
 Ab'hobeln, *va. fig.* uheblować, o-
 krzesać.

Ab'holb, *adj.* nieprzyjazny, nieżyczliwy.

Ab'holen, *vn.* odebrać, przyprowadzić. — lassen, posłać po kogo.

Ab'holz, *sm.* d. (*vid.* Ab'raum) gruzy, ulomki, zierki. (*bic.*)

Ab'holzen, *va.* wyrąbać las, wytrze-

Ab'holzig, *adj.* słaby (o drzewach).

Ab'hören, *va.* podsłuchiwać, wysłuchać (świadków).

Ab'hörung, *sf.* (der Zeugen) wysłuchanie świadków.

Ab'hub, *sm.* resztki, szczątki; zebranie (kart); *Métall.* zuzel.

Ab'hubstife, *sf.* *Métall.* żelazko zakrzywione do mieszania preparatów chemicznych.

Ab'hülfe, *sf.* *Jur.* porada, zarządzenie.

Ab'hülfslich, *adj.* *vid.* Ab'heilslich.

Ab'hülfen, *va.* *vid.* Aushülfen.

Ab'hungern, *vn.* (sehn) u. sich —, *vr.* wygłodnieć, wygłodzić się.

Ab'hüten, *va.* spaść, wypasać (trawę).

Ab'icht, *adj.* die Ab'ichte Seite, wywrotny (o materyi) lewa strona, nice.

Ab'ichte, *sf.* policzek wywrotną stroną dłoni. (*sig.*)

Ab'irren, *vn.* (sehn) zbłądzić, zbłąkać

Ab'irung, *sf.* zbłądzenie; *Astr.* zbieżenie. (*uk.*)

Ab'ituriert, *sm.* ukończający kurs na-

Ab'jagen, *va.* odpędzić, odegnąć; spędzić, zmordować. —, *vn.* skończyć wielkie polowanie. sich —, *vr.* zmęczyć się gonitwą.

Ab'jochen, *va.* wyjarznić, zdjąć jarzmo (z wołów).

Ab'kammen, *va.* zczesać, wyczesać.

Ab'kämpfen, *va.* wywalczyć.

Ab'kanten, *va.* przytępić, kant otluc.

Ab'kanten, *va.* publikować, zamówny ogłosić.

Ab'kappen, *va.* zdjąć kapturek soko-

łowi; uciąć, okrzesać (drzewo).

Ab'kargen, *va.* uskapić.

Ab'karten, *va.* zwozić taczką.

Ab'karten, *va.* uknuwać, tajemnie u-

łożyć; abgekartet, tajemnie uknute, ułożone.

Ab'kasteien (sich), *vr.* wyniszczyć się biczowaniem, postem.

Ab'kauf, *sm.* d. pokup; odkup.

Ab'kaufen, *va.* pokupić; odkupić.

Ab'kaufen, *in.* s. kupujący -a, nabywca -czyni.

Ab'kauflich, *adj.* odkupny.

Ab'kehr, *sf.* odraza, wstręt.

Ab'kehren, *va.* wyczyścić, zmiatać, —, *vn.* zboczyć; sich —, *vr.* odwrócić się.

Ab'kehrer, *in.* s. zmiatacz -czka.

Ab'kehricht, *sn.* obmiotki, śmiecie.

Ab'kellern, *va.* wycisnąć, wytłoczyć; —, *vn.* skończyć wytlaczanie wina.

Ab'kellen, *va.* rozwiązać, zdjąć, od-

czepić łańcuch. (*się.*)

Ab'kassen, *vn.* odstawać, odzawiać

Ab'kammern, *va.* odklamrować, od-

czepić.

Ab'klären, *va.* przeceścić, sklarować; sich —, *vr.* wyjaśnić, wypogodzić się.

Ab'klärung, *sf.* oczyszczenie, sklaro-

Ab'klatschen, *va.* Typ. odlew zrobić,

odlewać; abgeklatschte Platte, blacha,

tablica na której odlany został

druk ruchomy. (lupać.)

Ab'klauen, *va.* obrać, odlubać, od-

Ab'kleiden, *va.* bazgrać.

Ab'kleiden, *va.* rozebrać; przegro-

dzić, przepierzyc.

Ab'kleidung, *sf.* przepierzenie, przegroda, przeforsztowanie.

Ab'klimmen, *va.* przyskrzypnąć, uszczypnąć. (*polić.*)

Ab'klimbern, *va.* pobrzekać, porzę-

Ab'klopfen, *va.* obić, wytrzezać, oklepać, siłuc.

Ab'kluften, *va.* odlamać z trzaskiem; —, *vn.* łamać się z trzaskiem.

Ab'klausern u. Ab'kneidern, *va.* *vid.* Ab-

geizen. Ab'knäpfen, *vid.* Ab'binden.

Ab'knipfen, *va.* irr. odszczypać, usku-
bować. (*ku nakręcić.*)

Ab'knien, *va.* odlamać, *Chas.* kar-

Ab'knöpfen, *va.* rozpiąć.

Ab'kochen, *va.* ugotować, uwarzyć.

Ab'kochen, *sf.* odwar.

Ab'kommen, *vn.* irr. (sehn) odchodzić,

odłączyć się; przepadać, ginąć; —
können, mieć czas przyjść; —, *sn.*

ugoda, układ.

Ab'kommenchaft, *sf.* potomstwo.

Ab'kommling, *sm.* u. —, komme, potomek.

Ab'koppeln, *va.* rozpętać, odwiązać.

Ab'kränzen, *va.* *vid.* Ab'kränzen. Ab'k-

reischn, *vid.* Ab'kreiden; Ab'krömen,

vid. Ab'kröden. (*kapelusza.*)

Ab'kröpfen, *va.* skrzydło spuścić (u

Ab'kragen, *va.* odkrobać, zdrapać;

porzępolić (na skrzypacech).

Ab'kriegen, *va.* dostać, odebrać, o-

derwać; z trudem zawojować.

Ab'kriegen, *va.* bazgrać, pisać jak ku-

ra grzebie. (*kroszyć.*)

Ab'krümen, *vn.* (sehn) odkruszyć, wy-

Ab'kühlen, *va.* wychłodzić, ostudzić;

—, *vn.* ostygnać; sich —, *vr.* ochło-

dzic się.

Ab'kühlend, *adj.* chłodzący.

Ab'kühlung, *sf.* ochłoda, studzenie.

Ab'lämmern (sich), *vr.* nafrasować, —
zgrysć się.

Ab'lünden u. Ab'lündigen, *va.* obwiesz-

czać, ogłosić, zapowiadać; *Jur.*

zrzec się czego.

Ab'lündigung, *sf.* ogłoszenie, obwo-

lanie, obwieszczenie; zrzeczenie

się praw jakich.

Ab'lust, *sf.* pochodzenie, ród, szcze-

Ab'lürzen, *va.* skrócić, umniejszyć;

skrzywdzić; abgefürzt, *adj.* skró-

cony.

Ab'lürzer, *sm.* abrewiator, autor kró-

tkiego zbioru z obszerniejszego

dziela. (*nie.*)

Ab'lürzung, *sf.* skrócenie, upniejsze-

Ab'lüssen, *va.* ucalować.

Ab'laden, *va.* irr. wyladować, obalić.

Ab'lader, *sm.* wyladowacz, tragarz.

Ab'lager, *sm.* zjazd, stancya, stano-

wisko.

Ab'langen, *va.* dosięgać, dosięgnąć.

Ab'laß, *sm.* d. spust, upust (wody); —

odpust grzechów, rozgrzeszenie;

Ab'lassener —, zupełne rozgrzesze-

nie; ohne —, bez przestanku, bez

przerwy.

Ab'laß-brief, *sm.* list papieżki udzie-

lający odpust. — Jahr, *sm.* jubileusz,

— tram u. — handel, *sm.* frymarka

odpustami. (*pustnych.*)

— trämer, *sm.* sprzedawca listów od-

— pfennig, *sm.* opłata za odpust.

— prebiger, *sm.* kaznodzieja oznaj-

mujący odpust.

Ab'lassen, *va.* irr. spuścić (wody, o-

kręt); odstąpić (z ceny); —, *vn.*

poprzestać, zaniechać.

Ab'lative, *sm.* *Gram.* ablativum, szó-

sty przyp. w deklinacji.

Ab'lawern, *va.* upatrywać, dostrzedz.

19 **Ab'lauben.**
Ab'lauben, va. liście obrywać.
Ab'launern, va. ucztować upatrzyć.
Ab'lauf, sm. 1. ściek, odpływ; upły-
 nienie; termin zapłaty.
Ab'laufen, vn. irr. (sehn) kończyć się;
 (lassen) upływać; —, **va.** znosić, no-
 szeniem szarzać; odbijać; die Ge-
 fahr —, silnie domagać się czego;
 sich —, **vr.** nabiegać się, zmęczyć
 się bieganiami. sich die Hörner —, u-
 spokojić się. (na okrecie.)
Ab'laufsche, sf. Mar. ryszotek, ściek
 Ab'laugen, **va.** wylugować, ług wy-
 plukać.
Ab'lauschen, vid. Ab'launern. **Ab'laugnen,**
vid. Ab'launern. **Ab'launern, vid.** Ab-
 leben, **sm.** skon, śmierć. (Nähen.)
Ab'leben, va. oblizać, zlizać.
Ab'legen, va. odłożyć, składać z cze-
 go; **Typ.** rozkładać (pismo); odrzu-
 cić; (einen Eid) złożyć (przysięgę);
 —, **vn.** cielić się (o krowie); tajem-
 nie rodzić; schudnąć.
Ableger, sm. latorośl, rószełka.
Ablegespann, sm. Imp. deszczulka do
 rozkładania. (przysięgi).
Ablegung, sf. złożenie (rachunku),
Ab'leihen, va. uchylić, odwrócić,
 wymówić się.
Ab'leihen u. Ab'leihen, va. pożyczyć.
Ab'leiten, va. odwieść; **Gram.** wypro-
 wadzić, wywodzić. (duktor.)
Ableiter, sm. Phys. przewodnik, kon-
 daktor.
Ableitung, sf. odwrócenie; pochodze-
 nie; wyraz pochodny.
Ableitungskunst, sf. Gram. wywód
 wyrazów, etymologia.
 — **shlbe, sf. Gram.** przyrostek na koń-
 cu wyrazu w niektórych językach.
Ab'lenken, va. uchylić, odwrócić, od-
 dalić. —, **vn.** odwracać się.

Ab'mätern. 20
Ab'lenkung, sf. odwrócenie, oddalenie.
Ab'lenkungangriff, sm. Milit. odwró-
 cenie uwagi, dywersja.
Ab'lernen, va. nauczyć się (czego)
 przez przypatrywanie się.
Ab'lesen, va. irr. obierać; przeczy-
 tać, odczytać.
Ab'lesung, sf. czytanie; **Milit.** apel,
 przyzywanie.
Ab'leugnen, va. zapierać się czego, za-
 przeczać. (nie.)
Ab'leugnung, sf. zaparcie się, zaprze-
 żenie; **Ab'leugnen, va.** oddawać, dostawiać.
Ab'lieferung, sf. oddanie, odstawa,
 dostawa.
Ab'liegen, vn. irr. (sehn) odległym
 być; (haben) odpoczywać; —, **va.**
 odleżeć. (trością otrzymać.)
Ab'listen, va. wykpić, wyludzić, chy-
 bać.
Ab'loten, va. wyludzić, wyciągać
 przez pochlebstwa. (dalić.)
Ab'lohn, va. zapłacić ze służby od-
 powiedzi.
Ab'loshen, va. zgasić; ostudzić; wy-
 mazać, zetrzeć.
Ab'lösen, va. odwiązać, oderżnąć;
 wypalić (z armaty); zmienić (war-
 tę); spłacić; sich —, **vr.** odwiązać
 się, odlatywać się; zmienić się.
Ab'löslich, adj. rozdzieln, dający się
 rozdzielić, wykupić, rozłożyć.
Ab'lösung, sf. odwiązanie, oderżnię-
 cie; złuzowanie, zmienienie war-
 ty, wykup.
Ab'löten, va. odlutować, rozpoić.
Ab'lügen, va. pop. wyludzić, chytro-
 ścią nabyć.
Ab'machen, va. odjąć; ukończyć; za-
 gotować; umówić się; **abgemacht, adj.**
 ukończony, ułożony.
Abmachung, sf. ugoda, umowa, układ.
Ab'mätern, va. vid. Abhandeln.

21 **Ab'magern.**
Ab'magern, vn. (sehn) wychudnąć,
 schudnąć.
Ab'mähen, va. skosić.
Ab'mahlen, va. zemieć, umleć.
Ab'mahnen, va. przestrzegać, odra-
 dzać. (strzegające.)
Abmahnungsschreiben, sm. pismo o-
 drady.
Ab'malen, va. fig. odmalować, wyo-
 braziać.
Ab'marfen, va. rozgraniczać. (nie.)
Ab'markung, sf. rozgraniczenie, gra-
 nicznica.
Ab'marsch, sm. 1. Mil. wystąpienie,
 odejście; pochód. (szyć.)
Ab'marschieren, vr. wystąpić, wyru-
 szać.
Ab'marten, va. męczyć, dręczyć; wy-
 męczyć czego; sich —, zmęczyć się.
Ab'matten, va. zmordować, znuzić.
Ab'mattung, sf. zmordowanie, znuzie-
 nie.
Ab'meißeln, va. dlutem odbić. (nie.)
Ab'messen, va. wydoić, udoić.
Ab'mergeln, va. schudnąć, ochudzić,
 zmęczyć. (mieć, poznać.)
Ab'messen, va. postrzegać, wyroz-
 umiać.
Ab'messen, va. irr. wymie, zmierzyć;
 miarować, skandować (wiersz);
 —, **sm.** miarowanie lub skandowa-
 nie wierszy; **abgemessen, adj.** odmie-
 rzony, regularny, umiarkowany,
 ostrożny. (gruntu).
Ab'messung, sf. mierzenie, pomiar.
Ab'miethen, va. odnajmować.
Ab'miether, sm. 1. s. lokator, -rka.
Ab'müden (sich), vr. utrudzić się, zmę-
 czyć się.
Ab'mühen, va. zmordować (robotą).
Ab'müßigen, va. wynaleźć sobie
 (czas), uwolnić się (od zatrudnie-
 nia), wymódz, wymusić; sich —, **vr.**
 ulatwić się.
Ab'mühen, va. fig. ogryźć, przegryźć,
 rozdzierać.

22 **Ab'pachen.**
Ab'pachen, va. odszyć, uszyć; szyciem
 dług zaspokoić.
Ab'pachme, sf. u. Ab'nehmen, sm. uby-
 wanie, uszczuplenie; ubytek (wo-
 dy); odbyt (towaru); — einer Rech-
 nung, sprawdzenie rachunku.
Ab'pachen, va. wydzwiać, wyludzić.
Ab'pachen, va. złasować.
Ab'nehmen, va. irr. zdejmować, ująć,
 zabrać; domyślić się; (aus etw.)
 wnioskować (z czego); —, **vn.**
 zmniejszyć się, zniżyć się; słabieć,
 niknąć; den Eid —, odebrać przysię-
 gę; eine Rechnung —, odebrać ra-
 chunek; sich den Bart —, ogolić so-
 bie brodę.
Ab'nehmer, sm. nabywca, kupujący.
Ab'nehmen (sich), vr. odwrócić się, zra-
 zić się.
Ab'neigung, sf. odraza, niechęć.
Ab'nehmen, va. odnitać.
Ab'nehmen, va. pop. popijać po trosze.
Ab'nöthigen, va. wymusić. (lenie.)
Ab'nöthigung, sf. wymuszenie, zniewo-
 lenie.
Ab'nützen u. Ab'nützen, va. Jur. zuży-
 tkować, zużyć, spóżyć, zabrać, ze-
 drzeć; sich —, **vr.** zużywać się.
Abonnement, sm. (pl. —ts) abonowa-
 nie, przedpłata. (nuje).
Abonnent, sm. abonent, ten co abo-
 nuje.
Abonnieren, vn. abonować, trzymać
 (dziennik, pismo, miejsce w teatrze).
Ab'ordnen, va. wysłać, wyprawić, de-
 legować.
Ab'ordnung, sf. delegacja, poselstwo.
Ab'ordnen, va. poronić. (dawać.)
Ab'pachten, va. zadzierżawiać, zaarę-
 dzować.
Ab'pachten, sm. 1. dzierżawa, arędz.
Ab'pachen, va. vid. Ab'laden. **Ab'pari-
 ren, vid.** Ab'sparieren. **Ab'peinigen,**
vid. Ab'plagen.

Ab'passen, *va.* stosownie przymie-
rzyć, dopilnować, upatrywać.
Ab'peitschen, *va.* obić, ochłostać, wy-
trzepać.
Ab'pfählen, *va.* opalować, ogrodzić.
Ab'pflücken, *va.* oberwać, zrywać, o-
dzierać.
Ab'pflügen, *va.* odorać, uorać.
Ab'picken, *va.* oddziobać.
Ab'pladen, *va.* wymęczyć, wymusić.
Ab'plagen, *va.* zameczyć, zmęczyć,
wymęczyć. (szczyć).
Ab'plätzen, *va.* splaszczyć, upla-
Ab'plätten, *va.* wygładzić, wypraso-
wać. (szczenie).
Ab'plattung, *sf.* splaszczenie, upla-
Ab'prügen, *va. vid.* Ausprügen.
Ab'prügeln, *vid.* Durchprügeln.
Ab'prallen, *vn.* (sehn) odbić, odsko-
czyć (od czego).
Ab'pressen, *va.* odbić - ijać, odrzucać.
Ab'pressen, *va.* wytłoczyć, wycisnąć,
wymęczyć. (działo).
Ab'prohen, *va. Mil.* odprzodkować
Ab'pusten, *va.* zdmuchnąć (kurz).
Ab'putzen, *va.* oczyścić, ochełodzić;
(das Licht) objaśnić (świecę).
Ab'quälen, *va. vid.* Ab'plagen.
Ab'quetschen, *vid.* Ab'pressen.
Ab'raden, *va.* zmęczyć się robotą.
Ab'raspeln, *va.* ostrugać, raszplą wy-
gładzić.
Ab'rathen, *va. irr.* odradzać, odradzić,
odmawiać, odmówić. (szczętki).
Ab'raum, *sm.* zbiorki; gruz, drobne
Ab'räumen, *va.* wytrzebić; uprzatać;
zdjąć (ze stołu).
Ab'raupen, *va.* zbierać gąsienice.
Ab'rathen, *va.* odgabić.
Ab'rathen, *va.* odliczyć, odracho-
wać; (mit einem) obliczyć się z kim;

abgerechnet, wyjąwszy, wyjąw-
szy. (nie).
Abrechnung, *sf.* potrącenie, oblicze-
Ab'rechte, *sf.* lewa strona (sukna).
Ab'rede, *sf.* umowa, układ; spór; —
nehmen, umówić się, ułożyć się; in
— stellen, zaprzeczyć.
Ab'reben, *va.* umówić się, układać
się; (etnem etwas) odradzić; sich —,
vr. nagadać się; abgerebeter Maßen,
wedle umowy.
Ab'regnen, *vn. imp.* przestać padać (o
deszczu).
Ab'reiben, *va. irr.* ścierać, wytrzeć,
oskrobać; sich —, *vr.* wytrzeć się.
Ab'reichen, *va.* ściagać, zwlekać ze
sznurka.
Ab'reise, *sf.* odjazd, wyjazd.
Ab'reisen, *vn. irr.* wyjechać, odje-
chać, odprawić się.
Ab'reisen, *vn. irr.* oderwać, odłączyć
się; —, odrywać, oddeżyć; znosić,
rozwalić (budowlę); odkreślić,
zdjąć (plan). abgerissener Mensch,
człowiek obdarty.
Ab'reißer, *sm.* rysownik.
Ab'reiten, *vn. irr.* (sehn) odjechać kon-
no; —, *va.* spędzić, zjeździć (ko-
nia); sich —, *vr.* zmęczyć się jeź-
dzeniem.
Ab'rennen, *vn. irr.* (sehn) odbiedz,
uciekać; —, *va.* wyścignąć, wyprzed-
zić; sich —, *vr.* nabiegać się, zmę-
czyć się przez bieganie; die Gaden
—, sich die Hörner —, *vid.* Ab'laufen.
Ab'richten, *va.* przystosować, uszyko-
wać; ćwiczyć; przyrządzić; wyu-
czyć; przyzwyczaić.
Ab'richtung, *sf.* wprawa; zastosowa-
nie; przyswojenie; nauka.
Ab'riegeln, *va.* zaryglować.

Ab'riß, *sf.* Ab'rißbaum, *sm. vid.*
Ab'riß u. Ab'rißbaum.
Ab'rinden, *va.* zdzierać korę z drze-
wa; obłupić skórkę. (kły).
Ab'rinbig, *adj.* odsiedziały, przepie-
Ab'ringen, *va.* odbić walką; sich —,
vr. zmęczyć się walką, pasowa-
niem się.
Ab'rinnen, *vn. irr.* (sehn) ściec, u-
Ab'riß, *sm.* odrys, rysunek, wyciąg.
Ab'ritt, *sm.* odjazd konno.
Ab'röllen, *vn.* (sehn) zsunąć się, spaść
na dół; toczyć, zwalić, skulać ka-
mien z góry; —, *va.* rozwinąć z ro-
li czyli z trąbki walkowatej; zma-
głować.
Ab'rösten, *va.* upiec, usmażyć.
Ab'rüden, *va.* odstać, odsunąć.
Ab'rudern, *vn.* (sehn) wiosłami ru-
szyć, oddalić się od brzegu.
Ab'ruf, *sm.* obwieszenie, odezwa;
odwołanie.
Ab'rufen, *va. irr.* ogłosić, obwieścić,
odwołać; sich —, *vr.* drzeć sobie
gardło wrzeszczeniem.
Ab'ruffschreiben, *sm. vid.* Abberufungs-
schreiben. (łanie).
Ab'rufung, *sf.* obwieszenie; odwo-
Ab'runden u. Ab'runden, *va.* zaokrą-
glić, zatoczyć. (głoseć).
Ab'rundung, *sf.* zaokrąglenie, krą-
Ab'rumpfen, *va.* obrywać, oskubać,
wytargać.
Ab'rütteln, *va. vid.* Ab'schütteln.
Ab'rutschen, *vn.* (sehn) zśliznąć się,
zsunąć się; wynieść się.
Ab'sage, *sf.* przeciwna odpowiedź;
odmowa.
Ab'sagen, *va.* odmawiać, odmieniać,
cofnąć; —, *vn.* rzec się czego.
Ab'sagen, *va.* odpilować.

Ab'satteln, *va.* odsiodłać, odku-
baczyć.
Ab'satz, *sm. ā.* przerwa, przestanek; u-
stęp; kolanko; napiętek; odbył, po-
kup; odkup; oddział, przedział;
ohne —, jednym razem, jednym
rzutem.
Ab'saufen, *va. irr.* upić.
Ab'saugen, *va. irr.* odssać; osysać.
Ab'seß, *sm.* (vid. Beschwür) wrzód.
Ab'schaben, *va.* oskrobać, oczochać.
Ab'schabst, *sn. pl.* oskrobiny, oskrobki.
Ab'schadern, *va.* wytargować, wysza-
chrować.
Ab'schaffen, *va.* odprawić, oddalić,
znieść, uchylić. (nie).
Ab'schaffung, *sf.* odprawienie; znieś-
Ab'schälen, *va.* obrać, obłupić, wy-
luszczyć.
Ab'scharen, *va.* odgarnąć, odgrzebać.
Ab'schätzen, *va. irr.* ocenić, otaksować,
oszacować.
Ab'schätzer, *sm.* taksator. — (wanie).
Ab'schätzung, *sf.* ocenienie, oszaco-
Ab'schauern, *va.* przegrodzić.
Ab'schaulen, *va.* odszuflować, szuflą
odgarnąć.
Ab'schaum, *sm.* pianą; *fig.* wyrzutek,
niekzemnik. (mować).
Ab'schäumen, *va.* wypienić, odszu-
Ab'schieren u. Ab'schieren, *va.* ostrzyż-
Ab'schleiben, *va. irr.* oddzielić, roz-
łączyć; —, *vn.* oddalić się; (von der
Welt) umrzeć; —, *sn.* skon, śmierć.
Ab'scheider, *sm. Chim.* rozkładacz,
czynnik sprawujący rozkład.
Ab'schein, *sm.* (vid. Abglanz) odbłysek,
odblask.
Ab'scheu, *sm.* wstręt, odraza, ohyda.
Ab'schenden, *va. vid.* Ab'schaden Ab'-
schien, *vid.* Ab'senden; Ab'schichten

vid. Schichten. (rac, wyczyszc.
 Ab'schuenen, *va.* osztorować, obcie-
 Ab'schleiden, *adj. adv.* obrzydliwy,
 brzydki, szkodliwy; obrzydliwie,
 szkodliwie. (rada.
 Ab'schleiden, *sf.* obrzydliwość, szka-
 Ab'schleiden, *va.* odprawić, odesłać,
 posłać. (nie.
 Ab'schleiden, *sf.* odsyłanie, odprawia-
 Ab'schleiden, *va. irr.* odsunąć, ode-
 pchnąć.
 Ab'schleiden, *sm.* uwolnienie ze służby,
 odprawa; uchwała, wyrok; od-
 jazd, rozstanie się, pożegnanie;
 —nehmen, pożegnać się; (einen —
 nehmen, wziąć dymisyje.
 Ab'schleiden, *subst.* *sf.* posłuchanie po-
 żegnawcze.
 —geln, *sm.* prośba o uwolnienie.
 Ab'schleiden, *va. irr.* wystrzelić, wypa-
 lić; (einen) przewyższać kogo w strze-
 laniu; —, *vn.* (sehn) przestać strze-
 lać; zemknąć się; spadać reptem;
 płowieć.
 Ab'schleiden, *vn.* (sehn) wypłynąć, wy-
 żeglować, odbić od lądu.
 Ab'schleiden, *va.* odmalować, opisać.
 Ab'schleiden, *sf.* odmalowanie, opi-
 sanie; wyobrażenie.
 Ab'schleiden, *va. irr.* odzierać skórę.
 Ab'schleiden, *va.* wyprowadzić, szory zdjąć.
 Ab'schleiden, *va.* zabić, zarznąć, za-
 rzezać.
 Ab'schlag, *sm.* 1. wytrącenie; zniżenie
 ceny; 2. uderzenie; 3. na rachunek.
 Ab'schlagen, *va. irr.* odbić, ubić, ode-
 przeć; odmówić; —, *vn.* stanąć.
 Ab'schlagen, *adj.* odmowny; —ge Ant-
 wort, odmowna odpowiedź.
 Ab'schlaglich, *adj. adv.* z potrąceniem.
 Ab'schlagantel, *sf.* pożyczka na co-

roczne spłacanie pewnej części
 kapitału. (chunek.
 Ab'schlagzahlung, *sf.* płaćcie na ra-
 Ab'schleifen, *va.* przecierać; —, *va.*
 irr. wytoczyć, wygładzić, wypol-
 rować; 2. obgrywać, obgrywać, oby-
 czaje okzesane.
 Ab'schleppen, *va.* wywłóczyć; użyć
 wywłóceniem, zszargać.
 Ab'schleudern, *va.* odrzucić, odmio-
 tać; wypuścić (groty, pociski); *vn.*
 szybko ujechać.
 Ab'schleichen, *va. irr.* zdjąć okowy;
 zamknąć na klucz; zakończyć; u-
 regulować; eine Rechnung—, skoń-
 czyć rachunek; sich—, *vr.* zamykać
 się; fig. cofnąć się.
 Ab'schleichen, *adv.* ostatecznie.
 Ab'schliffen, *va.* chlupać.
 Ab'schliff, *sm.* 1. zamknięcie, zakoń-
 czenie; — einer Rechnung, ukończo-
 ny rachunek.
 Ab'schmalern, *va.* zarwać.
 Ab'schmalen, *va. fam. vid.* Ab'schleifen.
 Ab'schmalen, *vid.* Ab'schleifen.
 Ab'schmalen, *vn.* skończyć biesiadę.
 Ab'schmalen, *va.* skosztować.
 Ab'schmalen, *adj.* niesmaczny, smak
 zepsuty. (stwem.
 Ab'schmalen, *va.* wyludzić, pochłęb-
 Ab'schmalen, *va.* przetopić, rozto-
 pić; —, *vn. irr.* (sehn) roztopić się.
 Ab'schmalen, *va.* odkuć.
 Ab'schmalen, *va.* nabazgrać; ochło-
 stać; —, *vn.* smolcić.
 Ab'schmalen, *sm.* bazgracz.
 Ab'schmalen, *vn.* zwałać, zbrudzić.
 Ab'schmalen, *va.* odpinać, odpiąć.
 Ab'schmalen, *va.* odrzynać, przery-
 nać; odciąć. (śniegu).
 Ab'schmalen, *vn. imp.* przestać padać (o

Ab'schnellen, *va.* odbić, odprężyć; —,
vn. (sehn) odskakiwać.
 Ab'schnitt, *sm.* odkrawek, odrzynek;
 oddział, rozdział, paragraf, odcie-
 nek, średniówka; Géom. odcinek
 (koła). (cinka.
 Ab'schnittswinkel, *sm.* Géom. kąt od-
 Ab'schnitt, *sm. pl. m.* obrzynki. (nac.
 Ab'schnitzen, *u.* Ab'schnitzen, *va.* obci-
 Ab'schnüren, *va.* odwiązać, rozsznu-
 rować. (pnąć.
 Ab'schöpfen, *va.* ująć, zbierać, zecer-
 Ab'schöpf, *sm.* podatek za odjazd.
 Ab'schrauben, *va.* odrubować.
 Ab'schrecken, *va.* odstraszyć, przestra-
 szyć; strachem wymusić.
 Ab'schreiben, *va. irr.* przepisać, ko-
 piować; pisanie przytępić (pió-
 ro); potrać (z rachunku); odpo-
 wiedzieć pismennie; sich—, *vr.* (die
 Finger) zmęczyć się pisanie.
 Ab'schreiben, *sm.* pisarek, przepisywacz
 Ab'schreiben, *va. irr.* krzykiem otrzy-
 mać; sich—, *vr.* nakrzyżować się.
 Ab'schrift, *sf.* kopia, odpis.
 Ab'schriftlich, *adj. adv.* w kopii.
 Ab'schreiben, *va.* (einem das Blut) po-
 stawiać banki; fig. (einen) skaleczyć
 kogo.
 Ab'schuppen, *va.* oskrobać, skrobać
 (ryby); sich—, *vr.* łuszczyć się
 Ab'schurren, *va.* szorować
 Ab'schuss, *sm.* 1. spadek, 2.
 pochyłość, spadziśto-
 nie farby.
 Ab'schussig, *adj.* pochyły.
 Ab'schussigkeit, *sf.* pochyłość.
 Ab'schütten, *va.* strząsać; rzucić.
 Ab'schütten, *va.* odsywać, wylać, od-
 lewać. (smolcić).
 Ab'schütteln, *va.* pocierać; —, *vn.*

Ab'schütten, *va.* wyludzić gadaniną.
 Ab'schweifen, *sm. u.* —fung, *sf.* zbocze-
 nie, ustęp; wycieczka.
 Ab'schweifen, *vn.* (sehn) zboczyć.
 Ab'schweimmen, *va.* zmywać, unosić,
 odpławić. (nag, upłynąć.
 Ab'schwimmen, *vn. irr.* (sehn) odpły-
 Ab'schwören, *va. irr.* wyrzucić się; za-
 pierać się; (einen Eid) odprysnąć.
 Ab'schwörung, *sf.* wyrzeczenie się; wy-
 pryszczenie się. (od lądu.
 Ab'segeln, *vn.* (sehn) odpłynąć, odbić
 Ab'sehen, *vn. irr.* (bon etwas) odwró-
 cić oczy; (auf etwas) zapatrywać się;
 —, *va.* widzieć do końca; prze-
 niknąć; (an den Augen) poznawać zo-
 czu; —, *sn.* zamiar, zamysł, widok;
 2. obgrywać, bez względu na to.
 Ab'sehen, *va.* namydlić, nacierać my-
 dłem.
 Ab'seigen und Ab'seigen, *va.* przece-
 dzić, przesączyć.
 Ab'seilen, *adv. gen. Jur.* ze strony.
 Ab'seilen, *adv.* na ustroniu.
 Ab'senden, *va. irr.* wyprowadzić, po-
 syłać; zrucać.
 Ab'sender, *sm.* odprawiciel, expedytor.
 Ab'sendung, *sf.* posyłka.
 Ab'sengen, *va.* opalić.
 Ab'setzen, *va.* zasadzić, odkładać
 (winne macie).
 Ab'setzen, *sm.* latość, szczep.
 Ab'setzen, *va.* złożyć, odstawić, odda-
 lić od obowiązków; —, *vn.* odstą-
 pić, przestać.
 Ab'setzung, *sf.* złożenie z urzędu.
 Ab'sicht, *sf.* zamiar, cel.
 Ab'sichtlich, *adj.* rozmysłny, naumyśl-
 ny; *adv.* rozmysłnie, naumyślnie.
 Ab'sichtlos, *adv.* bez zamiaru, bez ce-
 lu.
 Ab'sehen, *va.* przysiewać. (tu-

Ab'sieden, *va. irr.* uwarzyć.
 Ab'singen, *va. irr.* odśpiewać; konczy się; *—, vr.* naśpiewać się.
 Ab'sitzen, *vn. irr.* siedzieć na ustroju; (sehn) zsiąść z konia; *—, va.* odśiedzieć (dług); znużyć się siedzeniem; (sich) *—, vr.* nasiedzieć się;
 Ab'stöt, *adj.* absolutny, konieczny.
adv. absolutnie; koniecznie.
 Ab'stören, *va.* rozgrzeszyć; skończyć (nauki).
 Ab'sonderlich, *adj.* osobliwy, szczególny; *adv.* (vid. Besonder) osobliwie.
 Ab'sondern, *va.* oddzielać; odłączyć; (sich) *—, vr.* oddalić się od czego; odosobnić się; ab'sondernte Begriffe, pojęcia oderwane.
 Ab'sonderung, *sf.* odłączenie; rozdziel.
 Ab'sorbieren, *va.* wciągać, *Méd.* wssasować.
 Ab'spalten, *va.* odłupać; *—, vn.* odłup.
 Ab'spannen, *va.* spuścić; wypręgać; *fig.* ostabiec; ab'gespannt, *adj.* osłabiony, wysilony.
 Ab'spannung, *sf.* osłabienie, wysilenie.
 Ab'spänstig, *adj.* *vid.* Abwendig. Ab'sperren, *va. vid.* Versperren.
 Ab'sparen, *va.* uskapić, oszczędzić.
 Ab'speisen, *vn.* najęść się; *—, va.* nakarmić, nasycić; *fig.* zbyć kogoś ładaczem.
 Ab'spiegeln, *va.* wyobrazić; (sich) *—, od.* Ab'spiegelung, *sf.* odbijanie się.
 Ab'spielen, *va.* odegrać; zmęczyć się graniem; odgrywać (za dług); *—, vn.* przestać grać.
 Ab'spinnen, *va. irr.* sprząść; wy-
 Ab'sprechen, *va. irr.* umówić co; odmówić; przeczyć; *vn.* ustanowić, wyrokować.
 Ab'sprechend, *sf.* ostateczne zawyrokowanie.

Ab'sprechend, *adj.* ostateczny.
 Ab'sprengen, *va.* oderwać, odłupać; *—, vn.* (sehn) szybko ujechać.
 Ab'springen, *vn. irr.* (sehn) odskoczyć, odprysnąć; odstąpić; (sich) *—, vr.* naskoczyć się; zmęczyć się skakaniem.
 Ab'sprung, *sm.* *ü.* skok, odskok; różność, odstąpienie myśli.
 Ab'sprungswinkel, *sm.* *Geom.* kąt wyskakujący.
 Ab'spülen, *va.* obmywać; odplukać.
 Ab'spülicht, *sm.* *m. pl.* pomyje.
 Ab'stähten, *va. vid.* Stählen.
 Ab'stamm, *sm.* *ä.* ród; potomstwo.
 Ab'stammen, *vn.* (sehn) pochodzić.
 Ab'stammung, *sf.* pochodzenie.
 Ab'stand, *sm.* *ä.* odstęp; różnica.
 Ab'ständig, *adj.* odstały, zaschły (o drzewie).
 Ab'stählen, *va.* rozebrać w kupę złota.
 Ab'statten, *va.* (Besuch) oddać wizytę, odwiedzić; (Dank) wdzięczność oświadczyć.
 Ab'stäuben, *va.* odpylić, wytrzeć.
 Ab'stechen, *va. irr.* ukłuć; przeszyć; zarznąć; wyrzyć; *—, vn.* (sehn) różnić się; odpluwać.
 Ab'steher, *sm.* wycieczka, wybieg.
 Ab'steden, *va.* odpiąć; kółkami wytykać.
 Ab'stehen, *vn. irr.* (sehn) być odległym; opuścić; zepsuć się; zesechnąć; umierać; *—, va.* odstąpić; (sich) *—, vr.* zmęczyć się stawaniem.
 Ab'steher, *sm.* odstepujący.
 Ab'stehlen, *va. irr.* ukrasć; ukradkiem się dowadywać.
 Ab'steigen, *vn. irr.* (sehn) zstąpić; zatrzymać się; ab'steigende Linie, *Geom.* linia zstępną.

Ab'steigequartier, *sm.* zajazd.
 Ab'steigung, *f.* (i Astron.) zejście (gwiazdy).
 Ab'stellen, *va.* odstawić, odrzucić; znieść; odmienić.
 Ab'stampeln, *va. vid.* Stempeln.
 Ab'steppen, *vid.* Steppen.
 Ab'sterben, *vn. irr.* (sehn) umrzeć, zmartwieć, uschnąć; *fig.* nieczulym być ku czemu; *—, sm.* skon, śmierć; abgestorben, wyschły; obumarły.
 Ab'steuern, *vn.* odpływać, odbić od lądu.
 Ab'stich, *sm.* wzorek wykłuty; różnica.
 Ab'stimmen, *va.* nastroić. *—, vn.* głosować; być różnego zdania.
 Ab'stimmung, *sf.* głosowanie; głos.
 Ab'stoßen, *va. irr.* odepchnąć, strącić, odłuc; *fig.* oddalić, odeprzeć; *—, vn.* odpływać; (sich) die Hörner *—, bujać, hulać, placić* dług młodoci; (sich) *—, vr.* psuć się, zużyć się.
 Ab'stracht, *adj.* odłączony, oderwany.
 Ab'strafen, *va.* ukarać.
 Ab'strahieren, *va.* odłączyć, *Arit.* odejmować.
 Ab'strahlen, *va.* rzucić promienie; (sich) *—, odbić* się.
 Ab'streichen, *va. irr.* zgarnąć; wygładzić; ochłostać.
 Ab'streifen, *va.* obedrzeć (skórę); odziergać; *—, vn.* oddalić się.
 Ab'streiten, *va. irr.* zaprzeczyć.
 Ab'striegeln, *va.* ochłodzić (zgrzeblem).
 Ab'strömen, *vn.* (sehn) odpływać.
 Ab'stufen, *va.* stopniować; cieniować.
 Ab'stufung, *sf.* stopniowanie; odmiana.
 Ab'stumpfen, *va.* stepić, przytępić; abgestumpft, *adj.* tęp; nieczul; *—ter Regel, Geom.* ostrokragiecyty.
 Ab'stürzen, *sm.* *ü.* urwisko; przepaść.
 Ab'stürzen, *va.* zrzuć.

Ab'stutzen, *va.* obciąć, skrócić.
 Ab'suchen, *va.* obierać, wyszukać.
 Ab'sud, *sm.* *ü.* odwar.
 Ab't, *sm.* *ä.* opat.
 Ab'tafeln, *va. Mar.* rozbroić (okręgi).
 Ab'tanzen, *va.* przetańcować; *—vn.* tańcować; (sich) *—, vr.* natanćować się.
 Ab'tausch, *sm.* *u.* *sichung, sf.* zamiana, wymiana.
 Ab'tauschen, *va.* zamieniać, wymieniać.
 Ab'tei, *sf.* opactwo.
 Ab'teilig, *adj.* należący do opata lub opactwa.
 Ab'thauen, *vn.* (sehn) odtajać, stajać; *—, va.* roztopić.
 Ab'theil, *sm.* część; udział.
 Ab'theilen, *va.* rozdzielić; dać udział.
 Ab'theilung, *sf.* dzielenie, rozdzielenie; wydział; oddział.
 Ab'thun, *va. irr.* znieść, odjąć; ukończyć; zabić; abgethan, *part.* ukończony, uregulowany.
 Ab'tislin, *sf.* ksieni.
 Ab'tlich, *adj.* należący do opata, ksieni lub opactwa.
 Ab'traben, *vn.* (sehn) kłusem ujechać.
 Ab'trag, *sm.* *ä.* zapłacenie; nagroda.
 Ab'tragen, *va. irr.* odnosić, rozwalić; zdjąć (ze stołu); znosić; zapłacić; wyszarzać (sich) *—, vr.* wycieńczyć się (o drzewach owocowych).
 Ab'träufeln, *vn.* kapać, ociekać.
 Ab'treiben, *va. irr.* odpędzić, odegnąć, odeprzeć; zmęczyć; sprawić poronienie.
 Ab'trennen, *va.* odpruć.
 Ab'treten, *va. irr.* wydeptać nogą; odstąpić; *—, vn.* (sehn) wchodzić, wstąpić; wyjść na ustęp.
 Ab'tretung, *sf.* ustęp, zlewak.
 Ab'trinken, *va. irr.* upić.

Abtritt, *sm.* odstąpienie, ustęp; wychodek, miejsce potrzebne.

Ab'trocknen, *va.* otrzeć, osuszyć; — *vn.* oschnąć, osychać.

Ab'tropfen u. Ab'tropfen, *vn.* (sehn) ukapnąć, sączyć się; — *va.* nakapać.

Ab'trocken, *va.* uporem 'otrzymać.

Abtrünnig, *adj.* odstępný, wiarołomny.

Abtrünnigkeit, *sf.* odstępnýstwo, wiarołomstwo.

Ab'trügeln, *va.* *Jur.* rozstrządzić, wyrokować; — *vn.* ostatecznie rozstrządzić. (robić.)

Ab'treiben, *va.* pracą zarobić; od-

Ab'treiben, *va.* Ab'treiben, *va.* *irr.* ważyć, odważać; niwelować.

Ab'tragen, *sm.* niwelujący. (wania.)

Ab'tragungsfunst, *sf.* sztuka niwelowania.

Ab'treiben, *va.* odwalić, odtoczyć.

Ab'treiben, *adj.* *Gram.* odmienny.

Ab'treiben, *va.* *Gram.* odmienić.

Ab'treibung, *sf.* konjugacya, czasowanie. (wać.)

Ab'treiben, *va.* oczekiwać; opatry-

Ab'treiben, *adv.* *prép. gén.* ku dołu, na stronę, z góry, z drogi. (wać.)

Ab'treiben, *va.* *irr.* obmywać, zmy-

Ab'treiben, *va.* przemienić, zmienić; — *vn.* przemienić się, zmienić się.

Ab'treiben, *adj.* wzajemny, *adv.* naprzemiennie; — *ndes* Fieber, gorączka peryodycznie wracająca.

Ab'treiben, *sf.* przemiana, zmiana.

Ab'treiben, *sm.* zdroże, uboż; Ab'treiben, *adv.* ustronnie; auf — ge gerathen, zabiłak się.

Ab'treiben, *adj.* zdrożny.

Ab'treiben, *va.* zwać, zdmuchnąć.

Ab'treiben, *sf.* odpór, odparcie, obrona.

Ab'treiben, *va.* odeprzeć, obronić.

Ab'treiben, *va.* zmięknąć; — *vn.* odmięknąć; — *vn.* *irr.* uchylić się, oddalić się; — *sn.* biegunka; daß Ab'treiben, *sf.* (i *Astron.*); zboczenie.

Ab'treiben, *va.* spaść, wypaść; wytrawić.

Ab'treiben, *va.* *irr.* odrzucić, odsyłać, oddalić, odmówić.

Ab'treiben, *sf.* odsyłanie, odmowa.

Ab'treiben, *vn.* zwiędnąć, opać.

Ab'treiben, *adj.* unikliwy.

Ab'treiben, *va.* odwrócić, odsunąć.

Ab'treiben, *vn.* odwrócić się. (nie.)

Ab'treiben, *sf.* odwrócenie, oddalenie.

Ab'treiben, *adj.* — machen, odstąpić, zniechęcić.

Ab'treiben, *va.* *irr.* rzucić, strząsnąć; — przynosić dochody.

Ab'treiben, *adj.* nieobecny.

Ab'treiben, *sf.* nieobecność.

Ab'treiben, *va.* *vid.* Ab'treiben.

Ab'treiben, *vid.* Ab'treiben.

Ab'treiben, *va.* związać, odzwijać.

Ab'treiben, *va.* ocierać, utrzeć.

Ab'treiben, *vn.* przestać grzmieć.

Ab'treiben, *va.* zadławić, udusić, zardnąć.

Ab'treiben, *va.* wypłacić, upłacić.

Ab'treiben, *va.* odliczyć, wylczyć; au den Fingern —, przeliczyć na palcach; sich — (etwas au den Fingern), łatwo pojąć.

Ab'treiben, *va.* wywodzić, wykłócić; sich —, *vr.* pokłócić się.

Ab'treiben, *va.* utoczyć; *fig.* wyciągnąć (pieniądze).

Ab'treiben, *va.* rozkiełznać. (dzie.)

Ab'treiben, *va.* odgrodzić, przegro-

Ab'treiben, *va.* wyoleczyć, wynisz-

czyć; — *vn.* u sich —, *vr.* schudnąć.

Ab'treiben, *sf.* wytrawienie; suchoty.

Ab'treiben, *sn.* znamie, znak, piętno.

Ab'treiben, *va.* skreslić, wyobrazić.

Ab'treiben, *sf.* rysunek.

Ab'treiben, *va.* *irr.* ściągnąć, zwlec, zzuć; zdjąć (czapkę); zlewać (wino); przepalać (wódka); odciągać (brzytwy); odtrącić; *Arith.* odejmować —, *vn.* (sehn) odjechać; sich —, *vr.* oddalić się; *Imprim.* mazać się.

Ab'treiben, *vn.* zmierzyć.

Ab'treiben, *va.* oznaczyć cyrklem.

Ab'treiben, *sm.* u, oddalenie, objazd, odchód, potrącenie; odciek.

Ab'treiben, *sm.* *Typ.* korekta.

Ab'treiben, *va.* odskubać, wydrzeć.

Ab'treiben, *va.* Ab'treiben, *va.* uszczy- pnać, urwać, obcinać.

Ab'treiben, *vn.* zmierzać, dążyć.

Ab'treiben, *sf.* *Schotenborn.*

Ab'treiben, *sf.* *vid.* Ab'treiben.

Ab'treiben, *sm.* ton głosu; akcent.

Ab'treiben, *va.* akcentować.

Ab'treiben, *sm.* *Comm.* przyjmujący (weksel).

Ab'treiben, *sm.* nadkompletny.

Ab'treiben, *sf.* *pl.* bozne dochody; bozna robota.

Ab'treiben, *sf.* akcyza.

Ab'treiben, *sn.* urząd konsumcyjny.

Ab'treiben, *sm.* poborca akcyzy.

Ab'treiben, *fr.* *adj.* wolny od akcyzy.

Ab'treiben, *sm.* umowa; ugoda; *Mus.* a-

kord, zgodność tonów.

Ab'treiben, *va.* nastroić; —, *vn.* u-

łożyć się, układać się. (rzytelnić.)

Ab'treiben, *va.* umocować, uwie-

Accurat, *adj.* u. *adv.* akuratywny, punk-

tualny, nie.

Accurate, *sf.* akuratywność, dokła-

Accurat, *sm.* *Gram.* czwarty przy-

Ab'treiben, *sn.* znamie, znak, piętno.

Ab'treiben, *va.* skreslić, wyobrazić.

Ab'treiben, *sf.* rysunek.

Ab'treiben, *va.* *irr.* ściągnąć, zwlec, zzuć; zdjąć (czapkę); zlewać (wino); przepalać (wódka); odciągać (brzytwy); odtrącić; *Arith.* odejmować —, *vn.* (sehn) odjechać; sich —, *vr.* oddalić się; *Imprim.* mazać się.

Ab'treiben, *vn.* zmierzyć.

Ab'treiben, *va.* oznaczyć cyrklem.

Ab'treiben, *sm.* u, oddalenie, objazd, odchód, potrącenie; odciek.

Ab'treiben, *sm.* *Typ.* korekta.

Ab'treiben, *va.* odskubać, wydrzeć.

Ab'treiben, *va.* Ab'treiben, *va.* uszczy- pnać, urwać, obcinać.

Ab'treiben, *vn.* zmierzać, dążyć.

Ab'treiben, *sf.* *Schotenborn.*

Ab'treiben, *sf.* *vid.* Ab'treiben.

Ab'treiben, *sm.* ton głosu; akcent.

Ab'treiben, *va.* akcentować.

Ab'treiben, *sm.* *Comm.* przyjmujący (weksel).

Ab'treiben, *sm.* nadkompletny.

Ab'treiben, *sf.* *pl.* bozne dochody; bozna robota.

Ab'treiben, *sf.* akcyza.

Ab'treiben, *sn.* urząd konsumcyjny.

Ab'treiben, *sm.* poborca akcyzy.

Ab'treiben, *fr.* *adj.* wolny od akcyzy.

Ab'treiben, *sm.* umowa; ugoda; *Mus.* a-

kord, zgodność tonów.

Ab'treiben, *va.* nastroić; —, *vn.* u-

łożyć się, układać się. (rzytelnić.)

Ab'treiben, *va.* umocować, uwie-

Accurat, *adj.* u. *adv.* akuratywny, punk-

tualny, nie.

Accurate, *sf.* akuratywność, dokła-

Accurat, *sm.* *Gram.* czwarty przy-

padek. (cno ubolewać.)

Ab'treiben, *interj.* Ach! — u. Ab'treiben, *sm.* agat. (ładem.)

Ab'treiben, *sf.* oś; auf der —, wozami.

Ab'treiben, *sf.* kark, ramię; auf beiden — in tragen, chwiać się na obydwie stro-

ny; auf die leichte — nehmen, lekce-

sobie co ważyć; die — in jaden, zży-

mać ramionami; über die — ansehn,

pagardzać (kim).

Ab'treiben, *band, sn.* *Milit.* epolety.

— sein, *sn.* *Anat.* łopatką.

— hohle, *sf.* pacha.

— schmut, *sf.* *Milit.* naramiennik.

— stüd, *sn.* przyrządek, strzałka uko-

szuli.

— trüger, *sm.* obłudny człowiek.

— trügeri, *sf.* obłuda, fałszywość.

— jaden, *sn.* ruszenie ramionami.

Ab'treiben, *sm.* łon.

Ab'treiben, *num.* ośm; u. Ab'treiben, *sf.* osemka;

—, *sf.* baczność, uwaga, wzgląd;

ostrożność; wywołanie, wygnanie;

— geben, — haben, uważać; aus der

— lassen, nie zwracać uwagi, zanie-

bdywać; in — nehmen, być ostro-

żnym; sich in — nehmen, wystrzegać

się; in die — thun, wykłazać, wywo-

łać (z kraju), wygnąć.

Ab'treiben, *adj.* *vid.* Echt. Ab'treiben, *sf.* *vid.*

Echtheit.

Ab'treiben, *adj.* znamienity, zaeny.

Ab'treiben, *sf.* dostojność.

Ab'treiben, *adj.* ósmy; osemka.

Ab'treiben, *sm.* ośmiokąt.

— eckig, *adj.* ośmiokątny.

— fach u. — fältig, *adj.* u. *adv.* ośmio-

— hundert, *num.* ósmset. (ronasób.)

— jährig, *adj.* ośmioletni.

— mal, *adv.* ósm razy.

— pfänder, *sm.* działo ośmiofuntowe.

Abt-seitig, *adj.* ośmioboczny.
 —spinnig, *adj.* ośmiokronny.
 —tägig, *adj.* ośmioldniowy.
 Abttheil, *adj. indecl.* pół osma.
 Abttheil, *sn.* ósma część; *Mus.* takt ósemkowy, nota raz wiązana.
 Abtchen, *vn.* mieć wzgląd, zwrócić uwagę; —, *va.* poważać, szanować; przyjąć za co; ślch —, *vr.* (nach etwas) zastosować się do czego.
 Abtchen, *va.* wywołać z kraju, wygnąć.
 Abtchen, *adv.* po ósme.
 Abttheil, *adj. indecl.* ośmióraki.
 Abttheit, *sf. vid.* Abttheit. Abtchung, *vid.* Abttheilung.
 Abttheil, *adj.* niedbaly, nieostrożny.
 Abttheiligkeit, *sf.* niedbalstwo, nieostrożność.
 Abttheil, *adj.* uważny, staranny.
 Abttheiligkeit, *sf.* rozważa, ostrożność.
 Abttheilung, *sf.* wywołanie, wygnanie.
 Abtchung, *sf.* poważanie, szacunek.
 Abtchungsboll, *adj.* pełen powagi, poważny.
 —würdig, *u.* —würdig, *adj.* godny szacunku.
 —würdig, *adj.* niepoważany.
 Abttheil, *num.* ośmnaście.
 Abttheil, *adj.* ośmnasty.
 Abttheil, *num.* ośmdziesiąt.
 Abttheil, *sm.* ośmdziesiątletni.
 Abttheil, *adj.* ośmdziesiąty.
 Abtchen, *vn.* jęczyć, stękać.
 Abt, *sm.* a, rola; móg.
 Abt-bau, *sm.* rolnictwo.
 —bauer, *sm.* rolnik.
 —bürger, *sm.* obywatel-rolnik.
 —feld, *sn.* pole, niwa. (nicze).
 —geräth, *sn.* narzędzia, sprzęty rolne.
 —geschäft, *sn.* prawo rolnicze.
 Abt-land, *sn.* ziemia rolna.

Aber-mann, *u.* —smann *sm. (pl. Leute)* rolnik, oracz.
 —mannchen, *sn.* białogardł ptak.
 —maß, *sn.* miara rolnicza.
 —pferd, *sn.* koń od pluga.
 —rath, *sm.* czynsz rolny, poradnie.
 —rath, *vn.* orać ziemię.
 Act, *sm.* czyn; akt (w komedyi).
 Acte, *sf.* dokumenta; sądowe akta.
 Actie, *sf.* Comm. akceja.
 Actionär, *sm.* akcyonaryusz.
 Activ, *adj. Gram. et Milit.* czynny, dzielny.
 Actuarius, *sm.* aktuaryusz.
 Adamsapfel, *sm.* jabłko Adama.
 Adbiren, *va.* dodawać.
 Ade u. Abteil, *interj.* adju!
 Adel, *sm.* szlachecko.
 Adelig, *adj.* szlachecki. (chectwo).
 Adeln, *va.* uszlachetnić, nadać szlachectwo.
 Adelsbrief, *sm.* dyplom szlachecki.
 Adelsbuch, *sn.* księga szlachecka, rodowod.
 —marschall, *sm.* marszałek szlachty.
 Adelsstand, *sm. u.* —thum, *sn.* szlachectwo, stan szlachecki.
 —stolz, *sm.* duma szlachecka, *adj.* dumny szlachecko.
 Adelschaft, *sf. pl.* szlachta.
 Aber, *sf. (dim. Aberchen)* żyła; gołębne —, krwawnice, *pl.* zur — lassen, puszczać krew.
 Aber-binde, *sf.* obwiązka, przewiązka.
 —geschwulst, *sf.* rozszerzenie żyły.
 —knopf, *sm.* Chir. nabrzmienie żyły.
 —laß, *sm. u.* —lassen, *sn.* puszczenie.
 —lasssen, *sn.* lancet. (krwi).
 —schlag, *sm.* puls.
 —schlug, *sn.* futezal z lancetami.
 Aberig u. Aberig, *adj.* żyłasty. (wac).
 Abern, *va.* słowojato robić, nazyło-

Abiectiv, *sn. Gram.* przymiotnik.
 Adjunct, *sm.* adjunkt, pomocnik.
 Adjutant, *sm.* adjutant.
 Adler, *sm.* orzeł; *adj.* orli.
 Adler-nase, *sf.* orli nos.
 —weibchen, *sn.* orlica. (ralski).
 Admiral, *sm.* a, admirał; *adj.* admirał.
 Admiralität, *sf.* admiralicja.
 Admiralschaft, *sf.* admirałstwo.
 Admiralschiff, *sn.* okr. admirałski.
 Adresse, *sf.* adres; doniesienie.
 Adressiren, *va.* adresować; ślch —, odnosić się.
 Adress-Comptoir, *sn.* biuro adresowe; biuro informacyjne.
 —Kalendar, *sn.* m. kalendarz petycyjny.
 Adwent, *sm.* advent. (słowo).
 Adverbium, *sn. (pl. -bia, -gram.)* przysłówek.
 Adverbialisch, *adj. u. ac.* przysłówkowy.
 Advoct, *sm.* adwokat (kawy, wojskowy).
 Affe, *sm. (dim.)* małpa.
 Affen, *va.* nasładować, podrzeźniać; szydzić.
 —gesicht, *sn.* małpia (ska).
 —liche, *sf.* ślepa miłość rodzicielska.
 Affert, *sf.* malpiarstwo; szyderstwo.
 Affin, *sf.* małpa samica.
 After, *sm.* zadek, tyłek; —, *adv. u. adj. (w złożonych wyrazach)* fałszywy, zły.
 After-arzt, *sm.* szarlatan.
 —birge, *sm.* niepewna poręka.
 After-erbe, *sm.* podstawiony następca.
 —geburt u. —bürde, *sf.* łożysko, miesiecz, popłód.
 —find, *sm.* dziecko pośmiertne.
 —mehl, *sn.* podlejsza mąka.
 —miethe, *sf.* wynajęcie z drugiej ręki, podnajem.
 —rebe, *sf.* obmowa.
 —witz, *sm.* płaski dowcip.

Aigat ob. Aigath, *sm. vid.* Achat. Aigathstein, *sm. vid.* Bernstein.
 Ailbeere, *sf. vid.* Montbeere.
 Agenda, *sf.* agenda, rytuał.
 Agent, *sm.* agent.
 Agentenschaft u. Agentur, *sf.* agentura.
 Ah ob. Aha! *interj.* ah!
 Ahle ob. Aale, *sf.* szydło.
 Ahlen-macher, —schmied, *sm.* szydlarz.
 Ahn, *sm. sf.* dziad, przodek; *pl.* Ahnen, przodkowie.
 Ahnden, *va.* mścić się; karać.
 Ahndung, *sf.* kara.
 Ahneln, *vn.* podobnym być.
 Ahnen, *va. u. v. imp.* przeczuwać; —, *sm. pl. pl. (vid. Ahn)* przodkowie.
 Ahnenprobe, *sf.* dowód szlachectwa.
 Ahnen-recht, *sn.* prawo szlacheckie.
 —stolz, *sm.* duma szlachecka; *adj.* dumny szlachecko.
 Ahnenstafel, *sf.* rodowód, drzewo genealogiczne.
 Ahn-frau u. —mutter, *sf.* prababka.
 —herr u. —vater, *sm.* pradziad.
 Ahnlich, *adj.* podobny.
 Ahnlichkeit, *sf.* podobieństwo.
 Ahnung, *sf.* przecucie.
 Ahnungs-vermögen, *sn.* władza przeczuwania.
 —boll, *adj.* pełen przecucia.
 Ahorn, *sm.* klon; —nen, *adj.* klonowy.
 Ahr, *sf.* kłos.
 Ahren, *va.* kłosy zbierać; ślch —, kłosić się, puszczać kłosy.
 Ahren-lese, *sf.* zbieranie kłosów.
 —leser, *in. s.* zbierający, —ca kłosy.
 —monat, *sm.* miesiąc sierpień.
 —spike, *sf.* koniec kłosa.
 Ahrig, *adj.* kłosiący.
 Ais, *sn. Mus.* Ais; znak ostrzegający podniesienie o pół tonu.

Akademie u. Akademie, *sf.* akademie.
 Akademiker, *sm.* akademik.
 Akademisch, *adj.* akademicki.
 Alkali, *sf.* orlik, cynowód (roślina).
 Alkrothion, *sn.* (pl. -che) akrostych.
 Alabaster, *sm.* alabaster.
 Alabastern, *adj.* alabastrowy, biały jak alabaster. (oman).
 Alant, *sm.* (ryba) głowacz; (roślina).
 Alantbeere u. Aliberte, *sf.* czarna porzeczka.
 Alun, *sm.* alun; *adj.* alunowy.
 Alun-artig u. -haltig, *adj.* alunisty.
 -erde, *sf.* *Chim.* glinabędąca zasadą alunu, kwas kruszczo aluminum.
 -hütte, *sf.* u. -werk, *sn.* fabryka alunu.
 Alunien, *va.* alunować; maczać w rozpuszczeniu alunowym.
 Albern, *adj.* głupi, niedoręczny.
 Albernheit, *sf.* głupstwo, błazeństwo.
 Alchimie u. Alchymie, *sf.* alchimia.
 Alchimist, *sm.* alchimista.
 Alchimistisch, *adj.* alchimiczny.
 Alfanzeri, *sf.* balamuctwo, bzdurstwo, brednia. (iczn).
 Algebra, *sf.* algebra; -raisch, algebra.
 Algebrast, *sm.* algiebrzysta.
 Alkali, *sm.* *Chim.* alkali; roślina wydająca sodę; wszelkie ciała alkaliczne, np. potaż, soda, amoniak.
 Alkalisch, *adj.* alkaliczny.
 Alkoran u. Koran, *sm.* alkoran.
 Alkober u. Alkoban, *sm.* alkierz.
 Al, *sm.* wszystkie; ogół; wszech; — ob. *Alles*, *adj.* (alle, n. alles) (*sf.* wszystek, -ka, -ko; — ob. *Alles*, *adv.* zupełnie, prawdziwie.
 Al-befannt, *adj.* powszechnie znany.
 -betiebt, *adj.* powszechnie kochany.
 -beneidet, *adj.* będący przedmiotem powszechnej zazdrości.

All-bereits, *adv.* już. (wszystkich).
 -bewundert, przedmiot podziwiania
 -da u. — dort, *adv.* tam.
 -dieweil, *adv.* ponieważ.
 -erhalter, *sm.* Wszechmocny.
 -erschaffer, *sm.* Twórca świata.
 -gegenwart, *sf.* wszędybytność.
 -gegenwärtig, *adj.* wszędybytny, wszechobecny.
 -gemäch, *adv.* pomalu, zwolna.
 -gemein, *adj.* u. *adv.* powszechny, -chnie.
 -gemeinheit, *sf.* powszechność.
 -gericht, *adj.* wszechsprawiedliwy.
 -gevalt, *sf.* *Jur.* wszechwładność.
 -gewaltig, *adj.* wszechmogący.
 -gewöhnlich, *adj.* bardzo pospolity.
 -gütig, *adj.* wszędzie kurs mający.
 -gütig, *adj.* wszechdobry.
 -hier, *adv.* tu.
 -jährlich, *adj.* u. *adv.* coroczny, -nie.
 -macht, *sf.* wszechmocność (eny).
 -mächtig, *adj.* der — ge, Wszechmo-
 -mächtig, *adj.* u. *adv.* pomatu, powoli.
 -monatlich, *adj.* u. *adv.* comiesięczny, -nie.
 -nächst, *adj.* u. *adv.* każdonocny,
 -stündlich, *adj.* u. *adv.* każdogodzinny, -nie.
 -tag, *sm.* dzień powszedni.
 -tägig, *adj.* codzienny.
 -tätig, *adj.* powszedni, zwyczajny.
 -tätig, (w wyrażach złożonych) codzienny, zwyczajny. (*gacy*).
 -umfassend, *adj.* wszystko obejmujący.
 -wäter, *sm.* Ojciec świata, Bóg.
 -wissend, *adj.* der — dr, Wszechwiedzący. (wszechwiedza).
 -wissenheit, *sf.* wszechwiedomość.
 -wisser, *sm.* wszytkowiedza.
 -wisserei, *sf.* powierzchowna wiado-

mość wszystkiego.
 All-wob, *adv.* gdzie? (wy, -wo).
 -wobentlich, *adj.* u. *adv.* tygodnio-
 -zu, — zusehr, — jubel, *adv.* zbyt, za-
 — zumal, *adv.* razem. (nadto).
 Alles, *sf.* alea, chodnik.
 Allegorie, *sf.* alegoria, przenośnia.
 Allegorisch, *adj.* alegoryczny.
 Allein, *adv.* sam jeden; pojedynczo; tylko; — conj. lecz, ale, jednak; niż; —, sondern auch, nietylko — ale — i.
 Allein-handel, *sm.* monopol.
 -herrschaft, *sf.* jedynowładztwo.
 Alleinig, *adj.* pojedynczy.
 Alle-mal, *adv.* zawsze.
 -sammt, *adv.* wszyscy razem.
 -wege, *adv.* wszędzie, zawsze; koniecznie.
 -weile, *adv.* w tej chwili, teraz.
 -zeit, *adv.* zawsze, jednocześnie.
 Allen-falls, *adv.* w każdym razie.
 -thalben, *adv.* wszędzie.
 Alles, *adj.* *vid.* All. (łącznie z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym) wszech, naj.
 Alles-beste, *adj.* najlepszy.
 -christlich, *adj.* arcy chrześcijański.
 -ding, *adv.* bez wątpienia, jużci.
 -durchlauchtig, najjasniejszy.
 -erst, *adj.* najpierwszy; *adv.* przedewszystkiem. (niejszy).
 -getreut u. — gläubig, *adj.* najwier-
 -guädig, *adj.* najmiłościwszy.
 -händ ob. lei, *adv.* rozmaicie, różnie.
 -heiligen, s. ind. święto Wszystkich Świętych. najświętszy.
 -heiligt, *adj.* najświętszy; *sn.* Prze-
 -höchst, *adj.* der — ste, Najwyższy.
 -leht, *adj.* ostatni.
 -liebst, *adj.* najmiłszy. (nieważ).
 -mäßig, *adv.* zupełnie; *conj.* po-

— meist, *adj.* po największej części; *adv.* osobliwie.
 — nächst, *adj.* najbliższy; *adv.* bardzo blisko; niedawno. (stron).
 — seit, *adv.* wszędzie, ze wszech.
 — unterthänigst, *adj.* najuniżeńszy.
 — wüth, *adv.* wszędzie.
 — wüth: (w słowach złożonych) wszechświatowy.
 Allod, *sn.* allodium, dobra dziedziczne niepodlegające żadnym obowiązkom lennym.
 Allonge-Perücke, *sf.* przydługa peruka.
 Allopath und Allopathier, *sm.* allopat.
 Allopathie, *sf.* nauka przeciwna homeopatyi, czyli zwyczajna medycyna.
 Allopathisch, *adj.* allopatyczny.
 Allotria, *sn.* przydatek.
 Almanach, *sm.* almanach, kalendarz.
 Almojen, *sm.* jalmużna.
 Almojen-pfleger, *sm.* jalmużnik.
 -sammler, -in, s. kwestarz, kwes-
 -sammlung, *sf.* kwesta. (tarka).
 Aloe, *sf.* (roślina) aloes.
 Aloes u. Alse, *sf.* ryba z rodzaju śledzi.
 Alp, *sm.* *sf.* mara, zmora; góra trawą zarosła. (sto za sto).
 Al' pari, *adv.* *Comm.* al pari, narównu.
 Alphabeth, *sn.* alfabet. (-nie).
 Alphabetisch, *adj.* *adv.* alfabetyczny,
 Alpidy, *adj.* *Bot.* alpejski.
 Alraun, *sm.* ziele, mandragora.
 Als, *conj.* gdy, kiedy; niżeli; jak;
 — daß, *zby:* — ob, — wenn, jak gdyby.
 Als-bald u. Alsobald, *adv.* zaraz, wnet.
 — dann, *adv.* wtedy, potem.
 Alse, *sf.* *vid.* Alofe.
 Alster, *sf.* *vid.* Eister.
 Also, *adv.* tak, wtedy, więc.
 Alsofort, *adv.* natychmiast.
 Alt, *sm.* u. Altstimme, *sf.* *Mus.* alt, gó-

ny głos. —, *adj. (comp. älter, sup. älteste)* stary; der, bie —te, *sm. u. sf.* starzec, staruszka; *pl.* bie —ten, *sm.* starożytni, ludy starożytne.

Altan, *sm.* altana.

Altär, *sm.* ä, *m.* ołtarz; der hohe — ob. Hochaltar, wielki ołtarz.

Altär-blatt u. —gemälde, *sn.* obraz znajdujący się za ołtarzem.

—tuch, *sn.* obrus zaoltarzowy.

Alt-baden, *adj.* czerstw.

—deutsch, *adj.* staro-niemiecki.

—fischer, *sm.* łatacz, partacz. (cki).

—fränkisch u. mobisch, *adj.* staroswie-

—geige, *sf. vid.* Bratsche. Altstimme, *sf. vid.* Alt.

—gefell, *sm.* podmajstrzy. (rowierca).

—gläubig, *adj.* starowierny; —ge, sta-

—flug, *sm.* mądry nad wiek, rozstro-

—vater, *sm.* dziad; pradziad. (pny).

—väterlich, *adj.* starodawny, staro-
—świecki.

—vordern, *sm. pl.* przodkowie.

—weiberzimmer, *sm.* babie lato.

—weiblich, *adj.* babi, babski.

Älter, *sm.* wiek starość; dawność;

zgrzybiałość; von —rē, von —rē

her, *adv.* z dawien dawna.

Älterlich, *adj.* rodzicielski.

Älter-mann, *sm.* ä, starszy.

—vater, *sm.* pradziad;

—mutter, *sf.* prababka.

Ältern, *vn.* starzeć, zgrzybieć

Ältern und Ältern, *sm. pl.* rodzice.

Älternlos, *adj.* sierota bez ojca i matki.

Älterns-folge, *sf.* starszeństwo wiekiem.

—genos, *sm.* rówieśnik.

—reife, *sf.* dojrzałość wieku, męskość.

—schwach, *adj.* zgrzybiały.

—schwäche, *sf.* zgrzybiałość.

Älterthum, *sn.* ä, starożytność.

Älterthümlich, *adj.* starożytny.

Älterthums-forscher u. —fennner, *sm.* ba-
—dacz starożytności.

—funden. —wissenschaft, *sf.* nauka o
starożytnościach.

Älterstück, *sn.* antyk.

Älteste, *sm.* najstarszy.

Ältest, *sm.* Mus. altysta.

Ältlich, *adj.* podstarzały.

Am, (złożone z an dem), *vid.* An.

Amalgam, *sm.* Chim. amalgama, mie-
—szanina kruszców z merkuryszem.

Amalgamiren, *va.* amalgamować.

Amarüll, *sf.* czereśnia, wiśnia czarna.

Amazoné, *sf.* amazonka.

Amber u. Ambra, *sm.* ambra.

Amboß, *sm.* kowadło.

Ambrosia, *sf.* ambrozja, napój bogów
Olimpu; —fisch, ambrozjny, wy-
—kwintny. (czy).

Amelise, *sf.* mrówka; —fen, *adj.* mrów-

Amelisen-bär u. —freßer, *sm.* mrówko-
—ci, *sn.* mrówcze jajko. (jad.)

—haufen, *sm.* mrówisko.

—löwe, *sm.* mrówkolew.

Ämelmehl, *sn.* (vid. Stärke) krochmal.

Amen, *adv.* amen!

Ämelthyl, *sm.* ametyst, kamień drogi.

Ämme, *sf.* mamka. (stki).

Ämmenmährchen, *sn. pl.* babie powia-

Ämmier, *sf.* (ptak) poświęcka wodna.

Ämmunition, *sf.* Milit. amunicja.

Ämmesse, *sf.* ulaskawienie.

Ämpel, *sf.* lampa.

Ämpfer, *sm. vid.* Sauerrampfer.

Ämphibie, *sf.* H. nat. ziemnowodne

Ämphitheater, *sn.* amfiteatr. (zwierzę).

Ämpfel, *sf.* kos. (ptak).

Ämt, *sn.* ä, urząd, służba; okrąg ju-
—rydykcyi; służba boża; cech, zgro-

Ämtlich, *adj.* urzędowy. (madzenie-

Amthaus *sn.* ratusz.

Ämt-loß u. —frei, *adj.* bez urzędu.

—mann, *sm. (pl. -leute)* starosta, prze-

—männin, *sf.* staroscina. (łożony).

Ämtis-bericht, *sn.* urzędowe doniesie-

—biener, *sm.* woźny. (nie, rapport).

—beiberber, *sm.* kandydat do urzędu.

—bezist, *sm.* obwód urzędu, powiat.

—bruder u. —genosse, *sm.* kolega,

spółurzędnik. (niu).

—eiser, *sm.* gorliwość w urzędowa-

—geschäst, *sn.* urzędowanie.

—milenc, *sf. u.* —geschicht, *sn.* poważna

mina urzędowa.

—stube, *sf.* biuro urzędowe.

—verwalter u. —berichter, *sm.* spra-

wujący urzędowanie.

Ämulet, *sn.* amulet, talizman.

An, *prep. dat. u. acc.* na, nad, u, przy;

podle, około, koło; —und für sich,

samo z siebie; biß—, *prep. acc.* do;

von —, *dat.* od, z, ku; von jetzt —,

adv. odąd; oben —, na wierzchu,

u góry.

Ananas, *s. f.* ananas. (wanie).

Anatomie, *sf.* anatomia, rozczłonko-

Anatomiser, *sm.* anatomik.

Anatomiren, *va.* rozczłonkować.

Anatomisch, *adj.* anatomiczny.

Anbau, *sm.* przybudowanie; uprawa

rol; osada; sadzenie, szczepienie.

An-bauen, *va.* uprawiać; przybudo-

wać; sich —, *vr.* usadwić się.

Anbauer, *sm.* uprawiacz, kolonista.

An-befehlen, *va. irr.* nakazać; pole-

cić. (nie).

Anbefehlung, *sf.* polecenie; porucze-

Anbeginn, *sm.* początek. (sobie).

An-behalten, *va. irr.* zatrzymać na

Anbei, *adv.* przylém.

An-bringen, *va. irr.* zakąsić; zagryźć;

—, *vn.* ugryźć haczyk u wędki.

An'belangen, *v. imp. (acc.)* tyczyć się,
— należeć.

An'belten, *va.* szczekać na kogo.

An'beraumen, *va. Jur.* naznaczyć, po-

— stanowić termin.

An'beten, *va.* oddawać pokłon, uwiel-

—biać, ubóstwiać.

Anbeter, *sm.* wielbiciel.

An'betreffen, *v. imp. vid.* An'belangen.

Anbetung, *sf.* uwielbienie, ubóstwie-

—nie. (wielbienia).

Anbetungs-werth u. würdig, *adj.* godny

An'biegen, *va. irr.* nagiąć; przył-

—czyć. (wać).

An'bieten, *va. irr.* ofiarować, poda-

An'binden, *va. irr.* przywiązać; (zi-

nen) zrobić prezent; (mit einem) roz-

—począć spór (z kim); furz angebunden

sehn, być gorąco kapany, łatwym

do gniewu.

Anbiß, *sm.* zakąska, śniadanie.

An'blasen, *va. irr.* zatrąbić; wionąć,

dąć, dmuchać.

An'bieden, żeby wyszczerzyć. (dok.)

Anblick, *sm.* spojrzenie, rzut oka; wi-

An'bliden, *va.* spojrzeć, spoglądać.

An'blineln, *va.* patrzeć, mrugać o-

czami.

An'blößen, *vn.* beknąć na co, zaryczec

— na kogo.

An'bohren, *va.* nawiercić, począć

— wiercieć.

An'brechen, *va. irr.* nadłamać, za-

—cząć; —, *vn.* (sehn) nastąpić, zjawić

— się, zaczynać się; mit anbrechendem

Tage, ze świtem; mit anbrechender

Nacht, ze zmrokiem.

An'brennen, *va. irr.* zapalić, zaświe-

—cić; —, *vn.* (sehn) zapalić się, przy-

—palić się.

An'bringen, *va. irr.* umieścić; przystosować; zżyć (towar); przytoczyć; donosić; eine Klage — skarga zanieść.

Anbringer, *in. s.* donosiciel, -ka.

Anbringung, *sf.* donoszenie.

Anbruch, *sm. ii.* napoczęcie; odłam; świt; zmrok.

Anbrüchig, *adj.* nadpsuty, nadgnity.

Anbrühen, *va.* wrzając wodą polać.

Anbrüllen, *va.* ryknąć na kogo.

An'brummen, *va.* warczyć, zrzędzić na kogo. (modlitwa.)

Anbacht, *sf.* nabożeństwo; pobożność;

Anbachtelci, *sf.* świętość, świętość, bi-goterya.

Anbächteln, *vn.* bożkować. (ważny.)

Anbächtig, *adj.* nabożny, pobożny; u-

Anbächtler, *in. s.* świętoszek, -szka;

nabożniś, -sia. (nienabożny.)

Anbacht-loß, *adj.* bez zebrania ducha;

—loßig, *sf.* nienabożność. (twy.)

Anbacht-buch, *sn.* książka do modli-

—übung, *sf.* modlitwa; ćwiczenia po-bożne.

—voll, *adj.* pełen pobożności.

Andenken, *sn.* pamięć; podarek; pa-miątka.

Ander ob. Andere, *adj.* drugi, inny.

Andern, *va.* zmienić, przemienić; sich

—, zmienić się, przemienić się. (zie.)

Andern-fallß, *adv.* w przeciwnym ra-

—theiße, *adv.* z drugiej strony.

Anderß, *adv.* inaczej; wenn —, *conj.*

jesli.

Anderseitig, *adj.* drugostronny, prze-

ciwny. (gię strony.)

Ander-seits und Andererseits, *adv.* z dru-

—wärts, *adv.* gdzieindziej, zkadind.

—weitig, *adj.* inny, uboczny; *adv.*

inaczej, z innego stanowiska.

Anderß-wo, *adv.* gdzieindziej, win-ném miejscu; *sn. indecl. Jur.* prze-bywanie w innym miejscu.

—woher, *adv.* z innéj okolicy.

Anderthalb, *adj. indecl. póltora.*

Änderung, *sf.* zmiana.

An'deuten, *va.* wskazywać, oznajmo-wać; zapowiedzieć, obwieścić.

Andeutung, *sf.* oznaczenie, wskazanie.

An'bichten, *va.* wymyślić.

Andichtung, *sf.* zmyślenie. (napływ.)

Andrang, *sm.* nacisk, natłok, parcie;

An'drängen, *va.* przytłoczyć, przyci-snąć, się —, *vr.* przecisnąć się.

An'drechseln, *va.* toczyć, przytłoczyć;

—gedrechselt, jak utoczone, jakby

ulane.

An'drehen, *va.* przykręcić, przysr-u-bować; einem eine Last —, oszukać

kogo; wystrychnąć kogo na dudka.

An'dringen, *vn. irr.* (sehn) nastawać,

nalegać.

An'drohen, *va.* (einem etwas) zagrozić.

An'drücken, *va.* przydrukować. (czyć.)

An'drücken, *va.* przycisnąć, przytł-

ożyć; *vn.* przyswoić, przyspo-

sobić.

Aneinander, *adv. vid. Einander.*

An'empfehlen, *va. vid. Empfehlen.*

Anekdöte u. Anekdoten, *sf.* anekdota,

An'eteln, *vn.* obrzydzić. (powiastka.)

An'erben, *va.* odziedziczyć; —geerbt,

dziedziczny.

An'erbieten, *va. irr.* ofiarować; —

sn. u. Anerbieten, sf. ofiarowanie.

An'erkennen, *va. irr.* przyznawać,

uznawać; nicht —, zaprzeczać.

Anerkennung, *sf.* przyznanie; *Comm.*

przyjęcie.

An'erschaffen, *va. irr.* tworzyć; —er-

schaffen, *adj. Phil.* wrodzony.

An'fachen, *va.* wzniecić.

An'fahen, *va. irr.* przywozić; (einen)

fuknąć na kogo; —, *vn.* (sehn) przy-

być, przyjechać.

Anfall, *sm. d.* napad; przypadek.

An'fallen, *va. irr.* napadać na kogo;

—, *vn.* (sehn) udziałem dostać; przy-

paść na kogo.

Anfang, *sm. ii.* początek; —anfangß, *adv.*

z początku, najprzód.

An'fangen, *va. irr.* zaczynać, rozpo-

cząć; —, *vn.* zaczynać się.

Anfänger, *sm.* poczynający.

Anfanglich, *adj.* początkowy; *adv.* z

początku, najprzód.

Anfangß-buchstabe, *sm.* początkowa

głoska. (początkowe.)

—gründe, *sm. pl.* początki; zasady

—schule, *sf.* szkoła początkowa.

An'färben, *va.* farbą pociągnąć.

An'fassen, *va.* uchwycić, ująć; sich —,

vr. chwycić się kogo. (gnić.)

An'faulen, *vn.* (sehn) nadgnić, przy-

An'fechten, *va. irr.* napadać, napa-

stować; ubliżać; trapić; was sich dich

an, co cię niepokoi?

Anfechtung, *sf.* napadanie; zaczepka.

An'feilen, *va.* przypilnować. (dować.)

An'feinden, *va.* nienawidzić; przesła-

Anfeindung, *sf.* nienawiść; przesłado-

wanie. (dzie.)

An'fertigen, *va.* wygotować, sporzą-

Anfertigung, *sf.* wygotowanie.

An'fesseln, *va.* przykuć. (odwilżyć.)

An'feuchten, *va.* zmoczyć, namoczyć;

Anfeuchtung, *sf.* moczenie, namo-

czenie. (zachęcać, podżegać.)

An'feuern, *va.* podpalić, rozniecić; *fig.*

Anfeuerung, *sf.* podżeganie; zachę-

canie.

An'flechten, *va. irr.* przyplesć.

An'flehen, *va.* błagać, prosić.

Anflehung, *sf.* błaganie.

An'fleischen, *va. vid. Anbleiden.*

An'flicken, *va.* przysztkować; sich über-

fall —, *vr.* uczepić się; wscibić się

wszędzie.

An'fliegen, *vn. irr.* (sehn) przylacieć,

nadlatywać. (dopłynąć.)

An'fließen, *vn. irr.* (sehn) przypływać.

An'flößen, *va.* przypławić; anseflö-

ßes Land, ziemia wodą nienasiona.

Anflößung, *sf.* naniesienie ziemi.

Anflug, *sm. ii.* przylot; rośnienie; —

von Wölfe lekki rumieniec.

Anforderung, *sf.* żądanie; pretensya.

Anfrage, *sf.* zapytanie.

An'fragen, *va.* dopytywać się dowia-

dywać się.

An'fressen, *va. irr.* nagryźć, objeść.

An'frieren, *vn. irr.* (sehn) przymarznąć.

An'frischen, *va.* odświeżyć; *fig.* zachę-

cić. (spoić.)

An'fügen, *va.* przydać, przylgać,

An'fühlen, *va.* pomacać, dotykać.

Anführung, *sf.* pomaganie.

An'führen, *va.* prowadzić; dowodzić;

—, omanić, oszukać; przytłoczyć.

Anführer, *sm.* dowódca. (czynie.)

Anführung, *sf.* dowództwo; przyto-

Anführungszeichen, *sn.* cudzysłów.

An'füllen, *va.* napelnić, nalać.

Anfurt, *sf.* przystań, port. (zadatek.)

Angabe, *sf.* ogłoszenie; doniesienie;

An'gaffen, *va. fam.* zagapić się; wle-

pić oczy.

An'geben, *va. irr.* objawić; wskazać;

donieść; nadawać (ton); —, *vn.* za-

cząć zadawać (karty). (projektu.)

Angeber, *in. s.* donosiciel, -ka; twórca

Angeberei, *sf.* denuncyacja.

Angebinde, *sm.* podarunek, wiązanie.

Angeblisch, *adj.* mniemany, *adv.* jako-by, niby.
 Angeboren, *adj.* wrodzony.
 Angebot, *sm.* pierwszypodanie ceny.
 Angebehen, *vn. irr.* — lassen, dawać; udzielać; użyć.
 Angeben, *sm. vid.* Andenten.
 Angehänge, *sm.* przywieska, talizman.
 An'gehen, *va. irr.* zbliżać się do kogo z prośbą; tyścić się kogo; — *vn.* (sejn) zaczynać się; nastąpić; psuć się; — *v. imp.* można; ujdzie; waś geht das dich an, co tobie do tego?
 Angehend, *adj.* zaczynający.
 An'gehören, *vn.* należeć; przynależać.
 Angehörig, *adj.* należący; *pl. die* — gen, krewni, powinowaci.
 An'geifern, *va.* oślinić.
 Angeklagt, *sc. vid.* Anklagen.
 Angel, *sf.* czop, hak (u drzewi); wędka; żądło; biegun; zwischen Thür und —, między młotem a kowadłem.
 An'gelangen, *vn.* (sejn) *vid.* Ankommen u. Anlangen.
 Angelband, *sm.* zawiasa.
 — haben, *sm.* haczyk u wędkę; zawiasa.
 — leine u. — schnur, *sf.* kij wędny.
 — ruthe, *sf.* wędlisko.
 — stern, *sm.* gwiazda polarna.
 — weit, *adv.* na rozcież (o drzwiach).
 Angelb, *sn.* zadatek.
 Angelegen, Angenommen, *adj. vid.* Anliegen u. Annehmen.
 Angelegenheit, *sf.* interes, sprawa.
 Angelegentlich, *adj. u. adv.* usilny; nie.
 Angelei, *sm.* wędacz; *H. nat.* ptak rybny.
 Angeln, *va.* wędką łowić; *vn.* (nach etwas) ubiegać się o co.
 An'geloben, *va.* solennie przyrzekać; ślubować.

Angelöbniß, *sn.* ślub, obietnica uroczysta.
 (wny, właściwy).
 Angemessen, *adj.* przyzwoity, stosowność.
 Angemessenheit, *sf.* stosowność, przyzwoitość.
 Angenehm, *adj.* przyjemny, miły, lubo, słodki; *adv.* przyjemnie, mile.
 Anger, *sm.* murawa, trawnik, pastewnik.
 Angehen, Angehen, Angestammt, *adj. vid.* Ansehen, Anstehen und Anstammen.
 Angesicht, *sn.* twarz, oblicze; widok; obecność; angesehen, *adv.* na widok, w obliczu czego.
 An'gewöhnen, *va.* przyzwyczajać; przyuczać; *sf.* —, *vr.* przyzwyczaić się, przywyknąć. (knień).
 Angewohnheit, *sf.* nałóg, przywyka.
 An'gleßen, *va. irr.* przylewać, nalewać; angeregten, *part.* jak ulana (o sukni).
 Anglissiren, *va.* angliczować (konie).
 An'glocken, *va.* wytrzeszczyć oczy na co.
 An'grauen, *va.* zrażać, przerażać.
 An'greifen, *va. irr.* uchwyć, ująć; wzięść się do roboty; napadać, napastować; osłabić; *sf.* —, *vr.* wysilić się; nieznacznie czego.
 Angreifer, *sm.* napastnik.
 An'greuzen, *vn.* graniczyć z czem. (ny).
 Angrenzend, *adj.* pograniczny, ościenny.
 Angriff, *sm.* napad, natarcie, uraza.
 Angriffsbündniß, *sn.* przymierze zaczepne.
 Angriffswaffe, *sf.* broń zaczepna.
 — weisse, *adv.* zaczepnie, w sposób zaczepny.
 An'grinsen, *va.* śmiać się z szyderstwem, najgrawać się.

Angst, *sf.* a. tęsknota; strach, bojaźń; — haben, trwożyć się; — machen, straszyć; mir ist —, straszno mnie, doznaję niespokojności; tödliche —, strach śmiertelny.
 Angsten u. — stigen, *va.* straszyć, niepokoić, trapić; *sf.* —, *vr.* niepokoić się. (trwogi).
 Angst-gefreit, *sn. u.* — ruf, *sm.* krzyk — gestöhne, *sn.* wydychanie trwogi.
 — schweiß, *sm.* zimny pot.
 — voll, *adj.* pełen strachu, niespokojności. (trwożliwy).
 Angstlich, *adj.* bojaźliwy, kłopotliwy.
 Angstlichkeit, *sf.* bojaźliwość, kłopotliwość. (dąc).
 An'gucken, *va. sam.* spojrzeć, poglą.
 An'gürten, *va.* przypasać, przypiąć.
 An'haben, *va. irr.* nosić, włożyć (suknię); einnehmen — wollen, szukać zaczepki z kim.
 An'häfen und An'hafen, *va.* przyczepić, zahaczyć; *sf.* —, *vr.* przyczepić.
 Anhalt, *sm.* podpora. (się do czego).
 An'halten, *va. irr.* przytłymać, zatrzymać, powściągać; (zu etwas) ziewać, pobudzać; — *vn.* utrzymywać się; trwać ciągle; (um etwas) prosić, ubiegać się o co; *sf.* —, *vr.* (an etwas) trzymać się za co.
 Anhaltend, *adj.* ciągly, trwałe, ustawiczny.
 Anhaltsam, *adj.* uporeczywy.
 Anhang, *sm.* a. przydatek, dopełnienie, przyłożenie; stronictwo.
 An'hängen, *vn. irr.* wieszać się na kim; przystać do...; —, *sn.* Phys. przylgnięcie.
 An'hängen, *va.* zawiesić, przylgać; dodawać; (einem etw) figla komu wyplatać; *sf.* —, *vr.* przyczepić się,

przylepić się; przylgnąć. (czka).
 Anhänger, *sn.* s. stronnik, zwolennik.
 Anhängig, *adj.* przychylny; przylgający; (vor Gericht) wytoczony do sądu; — machen, wytoczyć sprawę.
 Anhänglich, *adj.* przywiązany, sprzyjający. (chylność).
 Anhänglichkeit, *sf.* przywiązanie, przylgłość, zyczliwość. Phren. skłonność, zyczliwość. (ka; amulet).
 Anhängsel, *sn.* przyczepka, przypió.
 Anhauch, *sm.* powiew, oddech.
 An'hauchen, *va.* dmuchać na co.
 An'hauen, *va. irr.* zaciąć, nadrabiać.
 An'häufen, *va.* skupić, nazbierać, nagromadzić. (nie).
 Anhäufung, *sf.* skupienie, namnożenie.
 An'heben, *va. irr.* podzwigać, podnieść, zaczynać; —, *vn.* rozpoczynać się. (przypiąć).
 An'heften, *va.* przyczepić, przyszyć.
 Anheim, *adv.* — fallen, przypaść; dostać się wudziale; — stellen, — geben, zostawić komu do rozważenia.
 Anheftig, *adv.* *sf.* — machen, przyczepić, zobowiązać się.
 An'henten, *va.* zawiesić. (miejscu).
 Anhér u. Anhéro, *adv.* tu, tutaj, natem.
 An'heßen, *va.* poduszczać; podżęgać, podbudzić. (gacz).
 Anheßer, *sm.* poduszczenieli; podżęgać.
 Anhöhe, *sf.* wyżyna, wzgórze, pagórek.
 An'hören, *va.* posłuchać.
 Anis, *sm.* anyż; *adj.* anyżowy.
 Anisbranntwein, *sm.* wódka anyżowa; — Zucker, *sm.* anyż ocukrowany, obłany cukrem.
 Anjekt u. Anjeko, *adv.* teraz, dopiero.
 Ankauf, *sm.* a. kupno, zakup.
 An'taufen, *va.* kupić, nakupić; *sf.* —,

vr. nabyć posiadłość.

Anfer, *sm.* kotwica; *ślich* bor — legen, stanąć na kotwicy.

Anfer-arm, *sm.* ramię, pazur kotwicy.
— *fehl*, *adj.* — ter *Grund*, dobry grunt do zarzucania kotwicy.

— *holz*, *sn.* und — *stod*, *sm.* drzewiec u końca kotwicy.

— *loß*, *adj.* bez kotwicy.

— *platz* u. — *grund*, *sm.* miejsce zdane do stawiania na kotwicy.

— *ring*, *sm.* kółko kotwiczne.

— *ruthe*, *sf* pret kotwicy. (czn.)

— *schauel* u. — *fliege*, *sf.* wąsy kotwicy.

— *seil* u. — *tau*, *sn.* lina kotwiczna.

— *goll*, *sm.* u. — *geld*, *sn.* opłata od zarzucania kotwicy.

Anfern, *vn.* kotwicę zarzucić.

An'ferben, *va.* nakarbować.

An'fetten, *vn.* zahaczyć, przyczepić.

An'fitten, *va.* przykitować.

An'flage, *sf.* skarga, oskarżenie.

An'flagen, *vn.* obwinić, oskarżyć; *der*

Angeflagte, *sc.* obwiniony, oskarżony.

An'fläger, *-in*, *s.* oskarżyciel, donosi-

An'flägerisch, *adj.* oskarżający.

An'flageſchrift, *sf.* oskarżenie.

An'flammern, *va.* klamrami zahaczyć;

ſich — przyczepić się, przytulić się.

An'klang, *sm.* *ś.* akord, dźwięk zgodny; spółczucie.

An'leben, *va.* przykleić, przylepić; —

vn. przylgnąć, przylegać, przylepić się.

An'leiben, *va.* odziać, przyodziewać;

ſich —, odziewać się. (nia się.)

An'leibezimmer, *sn.* pokój do ubiera-

An'flingen, *va.* irr. zgadzać się, żyć w

zgodzie; (mit den *Gläsern*) uderzyć

w szkłanki.

An'lopfen, *vn.* zasłukać, zakolać.

An'lopfen, *sm.* młotek (u drzwi).

An'knöpfen, *va.* zapiąć (na guziki).

An'knöpfen, *va.* przyłączyć, przy-

wiązać; (cin *Geſpräch*) zacząć, za-

wiązać rozmowę.

An'kommen, *vn.* irr. (ſehn) przybyć,

przechodzić; być przyjętym; —, *v.*

imp. (es *tömmt* an. *auf*) zależeć od...;

—, *va.* (es *tömmt* mich an) schwycić,

porywać; — *lassen* (es *auf*) dopuścić;

odważyć się, na co. (dzień.)

An'kommen, *sm.* przybysz, przycho-

An'loppen, *va.* spętać, złączyć.

An'knüpfen u. An'finden, *va.* ogło-

sić, obwieszczać, zwiastować.

An'kündigung, *sf.* obwieszczenie, o-

głoszenie, zwiastowanie.

An'kunft, *sf.* przybycie; nadejście (to-

warów); przyjazd.

An'klacheln, u. An'klachen, *va.* uśmie-

chnąć się, przymilać się.

An'lage, *sf.* dodatek, przyłożenie;

kapitał; zakład; fundament; prze-

mysł, talent, zdolność.

An'landen, *vn.* (ſehn) przybić do lądu,

przyładować.

An'langen, *vn.* (ſehn) przybyć, przy-

jechać; —, *va.* tyżec się czego.

An'laß, *sm.* *ś.* powód, przyczyna, spo-

sobność.

An'lassen, *va.* irr. zostawić na *kim* co;

dopuścić; (einen *übel*) fukać, cierpko

kogo przyjmować; *ſich* —, *vr.* wy-

dawać się.

An'lauf, *sm.* *ś.* zapęd, rozbieg; natar-

cie, napaść, atak; przybywanie,

przybieranie (wody).

An'laufen, *vn.* irr. (ſehn) puścić się

w bieg, zaciec się, zapędzić się;

przybywać, powiększać; zapotnieć

(szkło); przyćmić się, blakować,

spłowieć; —, *va.* niepokoić, doku-

czać; *blau* — *lassen*, posarbować na

niebieskie; *angelaufen* kommen, przy-

biedz; *er ist übel* —, popadł w sidło;

oszukał się.

An'legen, *va.* przyłożyć, przykładać;

włożyć, wdziać; ulokować (pienią-

dze); założyć, zakładać; kreslić

(plan); podpalić, podłożyć ogień;

(die *Hand*) wziąć się do czego; *es*

auf etwas —, zamierzyć, mieć na

celu; *ſich* —, *vr.* opierać się; przy-

wiązać się do...

An'legeschoß, *sn.* kłódka.

An'leihen, *sn.* und *An'leihe*, *sf.* pożyczka.

An'leihen, *va.* oprzeć, podpieać.

An'leihen, *va.* pożyczyć, brać poży-

czkę.

An'leihen, *-in*, *s.* biorący, -ca pożyczkę.

An'leimen, *va.* przykleić, przylepić.

An'leiten, *va.* przewodniczyć; napro-

wadzić, kierować; przywieść; nau-

czać.

An'leitung, *sf.* naprowadzenie; prze-

wodniczenie; kierunek.

An'liegen, *vn.* irr. przylegać; leżeć (o

sukni); kłopotać — frasować się;

(einem) nalegać na kogo, usilnie pro-

sić; —, *sn.* kłopot; dolegliwość; pro-

śba; *angelegen*, *adj.* (*ſich* — *ſehn* *lassen*)

starać się; szczerze dbać o co.

An'liegend, *adj.* przytykający do cze-

go, przyległy.

An'loben, *va.* wychwalać, zalecać.

An'loßen, *va.* przywabiać, przyłudzić,

przynęcać.

An'löthen, *va.* przylutować, spajać.

An'machen, *va.* przyprawić, przyro-

bić; przygotować; rozniecić (o-

gien); rozrabiać (wapno); przypra-

wiać (wino).

An'mahnen, *va.* napominać.

An'mahnung, *sf.* napomnienie.

An'malen, *va.* namalować.

An'marsch, *sm.* *ś.* *Milit.* przybliżenie,

przystąpienie, nadejście (wojska);

im — *ſehn*, przybliżyć się, przyma-

szerosować.

An'maßen (*ſich*), *vr.* przywłaszczać —

przyswoić — pozwolić sobie.

An'maßen u. An'mäßig, *adj.* urozeco-

ny, przywłaszczający sobie; zaro-

zumiały.

An'maßung, *sf.* przywłaszczenie, uro-

szczenie; zarozumiałość.

An'melden, *va.* ogłosić, oznajmić, za-

powiedzieć; *ſich* — *lassen*, dać się

zameldować.

An'meldung, *sf.* ogłoszenie, odezwa.

An'merken, *va.* oznaczać, postrze-

gać, upatrywać. (przypisek.)

An'mertung, *sf.* uwaga, przestroga;

An'muth, *sf.* przyjemność, słodycz,

wdzięk, powab.

An'muthig, u. An'muthvoll, *adj.* przy-

jemny, miły, powabny.

An'nageln, *va.* przygwoździć, gwoź-

dziami przybić.

An'nähen, *va.* przyszyć.

An'nähern, *vn.* zbliżyć; *ſich* —, *vr.*

przybliżyć się.

An'näherung, *sf.* przybliżenie.

An'näherungsgraben, *sm.* Fortif. przy-

kopy, aprosze.

Annahme, *sf.* przyjęcie, dorozumie-

nie się, przypuszczenie.

Annehmbar, *adj.* podobny do praw-

dy, przypuszczalny.

An'nehmen, *va.* irr. przyjąć, przy-

puścić; dorozumiewać się; (an *Kin-*

des *Stadt*) przysposobić za swoje

dziecko; *sich* —, *vr.* ująć się za kim; *angenommen*, *adj.* przyjęty; *zmyslony*, *udany*; *adv.* przypuszciewszy, założywszy.
Annehmer, *sm.* Com. przyjmujący, akceptant, zobowiązujący się zapłacić weksel.
Annehmlich, *adj.* podobny do prawdy; godny przyjęcia; przyjemny, powabny. (wdzięk.
Annehmlichkeit, *sf.* przyjemność.
An'nieten, *va.* przynitować, zaklepać.
Annisten, *vn.* zagnieździć się.
Annoch, *adv.* jeszcze.
Annonymisch, *adj.* bezimienny.
An'ordnen, *va.* urządzić, uporządkować, ustanowić.
Anordner, *sm.* rozporządziciel.
Anordnung, *sf.* urządzenie, rozporządzenie, ustanowienie.
An'orden, *va.* schwycić, inać, jąć.
An'passen, *va.* przymierzyć, przystosować. (zwoity.
Anpassend, *adj.* dogodny, trafny, przy-
An'pflanzen, *va.* zaszczerpić, zakrzewić; *sich* —, *vr.* usadowić się.
Anpflanz, *sm.* sadzący, szczepiacz drzewa. (nie.
Anpflanzung, *sf.* rozsada; zakrzewienie.
An'pochen, *vn.* zakolać, zapukać.
An'prallen, *vn.* (sehn) uderzyć się o co; nadlecieć, zaskoczyć. (cić.
An'preisen, *va. irr.* zachwalić, zalecać.
Anpreisung, *sf.* zachwalenie, rekomendacja.
An'probiren, *va.* przymierzyć.
Anputz, *sm.* strój, ubiór.
Anputzen, *va.* ubrać, ustroić.
An'rathen, *va. irr.* radzić, doradzać.
An'rauchen, *va.* zapalić, zakurzyć, zakopcić.

An'rechnen, *va.* przyliczyć; przypisać komu; poczytać; (ald) cenić co.
An'rechnung, *sf.* naliczenie; przypisanie. (pierwszeństwo.
An'recht, *sm.* *Jur.* prawo do czego;
An'rede, *sf.* odezwa, przemowa. (dek.
An'redefall, *sm.* *Gram.* piąty przypadek.
An'reben, *va.* przemówić, odezwać się; zacheć, zagadnąć.
An'regen, *va.* pobudzić, zachęcić; napomknąć, wzmiarkować.
An'regung, *sf.* napomknięcie, wzmiarkowanie; in—bringen, napomknąć o czem.
An'reiben, *va.* nacierać.
An'reißen, *va.* nawlec, nawlekać; *sich* —, przylączyć się.
An'reißen, *vn. irr.* nadrzec.
An'reiten, *vn. irr.* (sehn) nadjechać (konno); *angeritten* kommen, podjechać; zajeżdżać.
An'reiz, *sm.* zachęta, podnieta.
An'reizen, *va.* pobudzić, podniecać, podżegać.
An'rennen, *vn. irr.* (sehn) przybiegać; *sich* hin und her *angerannt*, byłem złe przyjęty. (przyrzadzić.
An'richten, *va.* przygotować; sprawić.
An'richtung, *sf.* przygotowanie, przyrzadzenie.
An'rißen, *va.* zadrasnąć.
An'rollen, *va.* przywijać, przywić; —, *vn.* przytoczyć się, przytaczać się.
An'rollen, *va.* przymknąć, przysuwać; następować; — *vn.* zbliżyć się.
An'rufen, *sm.* u. *ruftung*, *sf.* okrzyk; wezwanie.
An'rufen, *va. irr.* zawołać; trąbą znakami zamieniać (przy okrętach); *fig.* wzywać, błagać.
An'rühren, *va. vid.* *Anpreisen*. *An's* (złożone z *An* daś) *vid.* *An*.

An'rühren, *va.* ruszyć; rozpuścić, roztworzyć. (nie, objawienie.
An'sage, *sf.* uwiadomienie, doniesienie.
An'sagen, *va.* uwiadomić, oznajmić.
An'sagen, *va.* nadpilnować.
An'sammeln, *va.* zgromadzać, zbierać.
An'sässig, *adj.* osiadły, zamieszkały.
An'sässigkeit, *sf.* osiadłość.
An'satz, *sm.* u. przysadka, przystawka; *Mus.* munszluczek (w instrumentach dętych); — początek (choryby); — *Math.* uporządkowanie równań w algiebrze; — *Chim.* osad.
An'säueru, *va.* zakwasić.
An'saufen (*sich*), *vr. irr.* upić się, spić się; zaopatrzyć się czem.
An'saugen (*sich*), *vr. irr.* nassać się.
An'saufen, *vn.* nadlatać ze świstem.
An'schaffen, *va.* opatrzyć, dostarczyć.
An'schaffung, *sf.* dostarczenie, zaopatrzenie.
An'schauen, *va.* spoglądać, rozpatrzeć; *überblich* *schiel* —, z pogardą spoglądać.
An'schaulich, *adj.* widoczny, widzialny, jawny, oczywisty.
An'schaulichkeit, *sf.* oczywistość.
An'schauung, *sf.* wpatrywanie się.
An'schein, *sm.* pozór; postać; dem — nach, pozornie, z pozoru.
An'scheinen, *vn.* wydawać się z pozoru.
An'schiden (*sich*), *vr.* gotować się; sposobieć się do czego.
An'schielen, *va.* zyzem, z boku patrzeć.
An'schießen, *va. irr.* postrzelić, ostrzelić; —, *vn.* przylecieć, przypaść; *angeschossen* *sehn*, być zakończanym. (ładować.
An'schiffen, *vn. irr.* przyplynać, przy-
An'schiren, *va.* włożyć szory (koniom).
An'schlag, *sm.* u. uderzenie, starcie się; łoże strzelbowe; ogłoszenie,

obwieszczenie; kosztorys; zamysł, projekt; in — bringen, przyjąć w rachunku; in — halten (eine Finte) strzelbą wymierzyć.
An'schlagen, *va. irr.* uderzyć, ugodzić; przybić gwoździem; ocenić; zakrzesać (ogień); (Finte) strzelbę do lica przyłożyć; —, *vn.* uderzyć się o co; zaszczekać; skutkować (o lekarstwie).
An'schlag-faden, *sm.* nitka w osnowie. — *jetztel*, *sm.* afisz.
An'schlägig, *adj.* przemysłny, obrotny.
An'schleichen, *vr.* (angeschlichen kommen) wkradać się, podejść, wcisnąć się.
An'schleifen, *va. irr.* zaszlifować.
An'schleppen, *va.* przyciągać.
An'schließen, *va. irr.* zamknąć, łączyć; chem. związać; przylączyć, przyłożyć; —, *vn.* przylegać, przystawać; *sich* —, *vr.* przylączyć się, przycze-
An'schluß, *sm.* u. załączenie; dokładka.
An'schmeicheln (*sich*), *vr.* przymilać się, przypochebiać się komu.
An'schmelzen, *va. irr.* prztopić, spoić przez topienie.
An'schmieben, *va.* przykuć, okować.
An'schmiegen (*sich*), *vr.* przytulić, przycisnąć, przylasić się; *fig.* zastoso-
An'schmiegen, *va. irr.* przytapić, spoj-
An'schmier, *va.* namazać; oszukać.
An'schmiden, *va.* ubierać, wystroić, przyozdobić.
An'schnallen, *va.* przypiąć, przypasać.
An'schneiden, *va. irr.* narznąć, nakroić.
An'schnitt, *sm.* narznięcie, nakroje-
An'schnüren, *va.* przyszurować, przy-
An'schube, *sf.* anczoś, sardela (rybka).
An'schrauben, *va.* przysrubować,

An'schreiben, *va. irr.* za pisać, napisać; gut angeschrieben sein, być dobrze uważanym.

An'schreien, *va. irr.* zakrzyknąć na kogo, zawołać; (um Hülf) wzywać pomocy.

An'schrot, *sf.* krajka, szlak (usukna).

An'schüren, *va.* rozpalic, rozżarzyć, rozniecić; *fig.* pobudzić. (wiał.

An'schwärzen, *va.* oczernić; *fig.* obma-

An'schweigen, *va.* spoić, przyszwajować.

An'schwellen, *va.* nadać, nadymać; —, *vn. irr.* napuchnąć, nabrznieć; przybywać, przybierać (o wodzie).

An'schwellen, *va.* przypławić; angeschwemmtes Land, ziemia przybyła przez odpływ wody. (do lądu.

An'segeln, *vn.* przyżeglować, przybiec

An'sehen, *va. irr.* patrzeć, spoglądać,

spojrzeć; zapatrywać się; uważać,

poczytać; (mit) cierpieć, zniesić;

(mit dem Munde) zostawić, opuścić

kogo; —, *sn.* spojrzeć; względ;

widok; pozor; powaga, wzięłość,

znaczenie; das — haben, wydawać

się, wyglądać; in — stehen, być w

poważaniu; ohne — der Person, bez

względem, bez wyjątku osoby; an-

gesehen, *adj.* poważany. (znacmy.

An'schulich, *adj.* okazały, znakomity;

An'schullichkeit, *sf.* okazałość, znako-

An'schulung, *sf.* in —, uwagi. (mitość.

An'sehen, *va.* przystawić, przytknąć,

przysadzić; oznaczyć (termin); u-

mieszcic narachunek; ocenić; —, *vn.*

silić się, zasadzić się, próbować;

sich —, *vr.* osiąść; usadowić się.

An'sicht, *sf.* widok, spojrzanie; zdanie

mnienie, myśl.

An'sichtig, *adj.* — werden (*gén. u. acc.*)

spozstrzedz, odkryć.

An'siedeln, *va.* osadzić; usadowić; sich —, osiedlić się.

An'siedel u. An'siedelung, *sf.* osada,

kolonia.

An'siedler, *sm.* kolonista, osadnik.

An'sinnen, *va. irr.* żądać, domagać

się czego; —, *sn.* zażądanie, doma-

ganie się.

An'sitzen, *vn. irr.* przystać, trzymać

się; an'gesehen, *adj.* osiadły.

An'spannen, *va.* zaprządź, założyć

konie; *fig.* (seine Kräfte) natężyć siły.

An'spannung, *sf.* wyprężenie, wytę-

żenie.

An'spielen, *va. irr.* pluwać na co.

An'spiel, *sn.* pierwszy z porządku (przy

rozdawaniu kart). (pomknąć.

An'spielen, *vn.* zadawać (karty); na-

An'spielung, *sf.* zastosowanie, na-

pomknienie. (pał wbić.

An'spießen, *va.* zatknąć, wetknąć, na-

An'spinnen, *va. irr.* przyprząść; wznie-

cić; rozpocząć, uknoć; sich —, *vr.*

uwikłać się, wplatać się.

An'spitzen, *va.* zaostriżyć.

An'spornen, *va.* ostrogami kłóć, spiąć;

fig. pobudzić, ubość. (cenie.

An'spornung, *sf.* pobudzenie, zachę-

An'sprechen, *va. irr.* przemówić do

kogo; (um etwas) prosić; intereso-

wać; —, *vn.* odwiedzać.

An'sprengen, *vn.* przylecieć galopem.

An'springen, *vn. irr.* trzaskać, pry-

snąć; przyskoczyć. (sya, prawo.

An'spruch, *sm.* u, uroszczenie, preten-

An'spruchlos, *adj.* bezpretensyi, skro-

mny.

An'spähen, *va. vid.* An'schwellen.

An'stalt, *sf.* urządzenie, ustanowie-

nie; zakład.

An'stammen, *va.* dziedzicznie udzie-

lić; an'gestammt, *adj.* dziedziczny.

An'stand, *sm.* zwłoka; przeszkoda;

Chas. stanowisko; przyzwoitość,

przystojność; — nehmen, wahać

się, wątpić.

An'ständig, *adj.* u. *adv.* przyzwoity,

-cie; przystojny, -nie. (stojność.

An'ständigkeit, *sf.* przyzwoitość, przy-

An'starren, *va.* wlepieć, wytrzeszczyć

oczy.

An'statt, *prep. gén. (vid. Statt)* zamiast;

— das, *conj.* w miejsce, zamiast.

An'staunen, *va.* zadziwiać się nad

czem, podziwiać.

An'steden, *va. irr.* ubość, nakłóć; (ein

Glas Wein) napocząć (beczkę wina).

An'steden, *va.* zatknąć, wsadzić,

przyczepić; zapalić; zarazić.

An'stedend, *adj.* zaraźliwy.

An'stedung, *sf.* zarażenie, zaraza.

An'stedungsgift, *sm.* materya zara-

źliwa.

An'stehen, *vn. irr.* stanąć przy czym;

podobać się; wahać się; wątpić; za-

stanowić się; — lassen, odłożyć, od-

wlekać, zawiesić, odroczyć.

An'steigen, *vn. irr.* wstępować, wzno-

sić się; (angestiegen kommen) nadejść,

An'stellen, *va.* przystawić, ustawić,

zaprowadzić; (Betrachtungen) roz-

myślać; sich —, *vr.* udawać.

An'stellig, *adj.* sprytny, zręczny, o-

brotny.

An'stellung, *sf.* posada. (rać się.

An'stemmen, *va.* oprzeć; sich —, opie-

An'studen, *va.* przyszyć, przyhafo-

wać. (oczy.

An'stieren, *va.* wytrzeszczyć, wlepieć

An'stisten, *va.* narobić, wyrządzić,

zbroić.

An'stifter, *sm.* sprawca, podżegacz.

An'stiftung, *sf.* podżeganie, namowa;

spreżyna.

An'stimmen, *va.* zaintonować; za-

nócić; (klagen) żalić się, narzekać.

An'stoß, *sm.* o, uderzenie, ugodze-

nie, trącenie; przeciwieństwo, za-

wada, przeszkoda; przypadek; zgor-

szczenie, obraza; — geben, narzeka-

nie spowodować; — nehmen, urazić

się; der Stein des — sein, zawada,

przeszkoda, sek; ohne —, bez tru-

dnosci.

An'stoßen, *va. irr.* trącić, popechnąć;

ubość; —, *vn.* uderzyć się; zawa-

dzić; słykać się, graniczyć; (mit

den Gläsern) trącić (w szklanki);

(mit der Zunge) jąkać się, zaczynać

się; (bei einem) obrazić, zmartwić

kogo.

An'stoßend, *adj.* przyległy.

An'stößig, *adj.* nieprzyzwoity, gor-

zący, obraźliwy.

An'stößigkeit, *sf.* nieprzyzwoitość,

nieprzystojność.

An'strahlen, *va.* promienieć, rzucić,

odbijać, objaśniać.

An'streben, *vn.* dążyć.

An'streichen, *va. irr.* namazać; na-

farbować; pomalować; podkreślić;

—, *vn.* (an etwas) lekko dotknąć

(czego).

An'streicher, *sm.* malarz. (knąć.

An'streichen, *va.* drasnąć; lekko dot-

An'stengen, *va.* natężyć, wysilać; sich —, *vr.* natężyć siły; wysilić się.

An'strengung, *sf.* usiłowanie, wysi-

lenie.

An'strich, *sm.* barwa, farba; *fig.* pozor.

An'striden, *va.* przyrobić; (Strümpfe)

przydziać, podrobić (pończochy).

71 An'strömen.
 An'strömen, *va.* nieść, porywać z sobą (o wodzie); — *vn.* przyplynać.
 An'studen, *va.* przysztukować.
 An'stütung, *sf.* przysztukowanie.
 An'stürmen, *vn.* (sehn) szturmować, napadać.
 An'suchen, *va.* (um) prosić, starać się o co; — *sn.* prosba.
 An'sucher, *sm.* m. podający prośbę.
 An'tasten, *va.* dotykać czego; macać; zaczepiać, urazić. (dział.)
 An'theil, *sm.* część, cząstka; *fig.* u.
 An'thun, *va. irr.* przywdziać, włożyć; czynić, zadać, wyrządzić; uroczyć.
 Antichrift, *sm.* antychryst.
 Antike, *sf.* zabytek starożytności.
 Antiquar, *sm.* antykwarjusz, handlujący starymi książkami.
 Antiquar'schrift, *sf.* Typ. antykwa.
 Antlig, *sm.* twarz, oblicze.
 An'toben u. An'tosen, *vn.* (sehn) przybyć z łoskotem. (dział.)
 An'tragen, *vn.* (sehn) truchtem jeź.
 Antrag, *sm.* a. przełożenie, podanie.
 An'tragen, *va. irr.* proponować, wniosek czynić, przekładać, przedstawiać. (halasem.)
 An'trampeln, *vn.* (sehn) zbliżać się z An'trauen, *va.* ślub dać; ślic—lassen, wziąć ślub, ożenić się.
 An'treffen, *va. irr.* zastać, spotkać.
 An'treiben, *va. irr.* popędzać, poganiać; pobudzać; — *vn.* przyplynać (o lodzie).
 An'treten, *va. irr.* przystąpić do kogo; zaczynać, począć; wstąpić; objąć (urządowanie); (cine Heiße) pusić się w drogę, przedsięwziąć podróż; — *vn.* przystąpić, przybliżyć się.

An'wecken.
 Antrieb, *sm.* popęd, pobudka, pociąg, pochop; auß eigenem —, z własnego natchnienia.
 Antritt, *sm.* początek; wnijsie, wstąpienie.
 An'trodnen, *vn.* przysychać.
 Antwort, *sf.* odpowiedź, odpis.
 Antworten, *vn.* odpowiadać, odpisać.
 Antwortschreiben, *sn.* piśmienna odpowiedź.
 An'versuchen, *va. vid.* Anprobieren.
 An'werbant, An'werbantschaft *vid.* An'wandt. (czyć.)
 An'vertrauen, *va.* powierzyć, porucić.
 An'wachs, *sm.* wzrost, przybycie, przyrostek.
 An'wachsen, *vn. irr.* (sehn) przyrość, nadrasłać; przybywać, wzmagać się.
 An'wackeln, *vn.* zbliżyć się bujając.
 An'walt, *sm.* a. pełnomocnik, adwokat, patron.
 An'waltschaft, *sf.* umocowanie, upoważnienie kogo, ajencya.
 An'wählen, *va.* toczyć, przytoczyć.
 An'wandeln, *vn.* (sehn) postępować powolnie; — *v. imp.* (es wandelt mich an) bierze —, porywa mnie.
 An'wandlung, *sf.* lekki napad, przystęp.
 An'wandern, *vn.* (ange'wandert kommen) przychodzić, zbliżać się, przywędrować.
 An'wanfen, *vn.* (sehn) przybliżyć się chwiejącym krokiem.
 An'wärmen, *va.* przegrzać.
 An'wartschaft, *sf.* prawo lub widoki objęcia czego po śmierci czyjej.
 An'werben, *va.* przytkać.
 An'werben, *va.* poruszać ogon, machać ogonem; chlodzić wachla-

72

73 An'wehen.
 rzeim.
 An'wehen, *va.* wiać na co, owionąć.
 An'weisen, *va. irr.* wskazać, pokazać; wyznaczyć, przekazać, asygnować; nauczać.
 An'weisung, *sf.* wyznaczenie, asygnowanie, weksel, asygnacja, przekaz; nauka, instrukcja.
 An'wendbar, *adj.* stosowny, użyteczny, dający się zastosować.
 An'wenden, *va. rég.* u. *irr.* użyć; przyłożyć, przykładać; przystosować.
 An'wendung, *sf.* użycie, przystosowanie.
 An'werden, *va. irr.* werbować, zaciągać; (um'was) ubiegać się o co.
 An'werber, *sm.* werbownik; swat.
 An'werbung, *sf.* werbowanie, werbunek; ubieganie się o co; załoty.
 An'wesend, *adj.* przytomny, obecny; die—den, przytomni, widzowie.
 An'wesenheit, *sf.* przytomność, obecność, bytność. wzbudzić.
 An'widern, *va.* obrzydzić, odrażać.
 An'wohnen, *vn.* mieszkać w sąsiedztwie.
 An'wohnend, *adj.* sąsiedni.
 An'wohner, *sm.* sąsiedni lokator.
 An'wuchs, *sm.* a. wzrastanie; przybywanie.
 An'wurzel, *vn.* (sehn) zakorzenie —wkorzenie się.
 An'zahl, *sf.* liczba, ilość.
 An'zapfen, *va.* napocząć (beczkę).
 An'zaubern, *va.* oczarować.
 An'zeichen, *sm.* znak, znamię.
 An'zeichnen, *va.* oznaczać.
 An'zeige, *sf.* doniesienie, objawienie, uwiadomienie; wiadomość; znak, oznaka.

An'wehen.

Apostelamt.

74

An'zeigen, *va.* wskazać; donieść, obwieszczać; uwiadomić; oznaczać.
 An'zeiger, *sm.* oglosiciel, donosiciel.
 An'zeitlein, *va.* osnować; tkąć; *fig.* knuć. (spisek.)
 An'zeitleitung, *sf.* knowanie, intryga.
 An'zettler, *sm.* podżegacz, wicherzyciel.
 An'ziehen, *va.* pociągnąć, nateżyć; *fig.* zajmować; odziewać; — *vn.* (sehn) przywlec się.
 An'ziehend, *adj.* powabny, pociągający, zajmujący. (wia.)
 An'zicher, *sm.* róg do wzuwania obu.
 An'ziehung, *sf.* przyciąganie (jąca).
 An'ziehungskraft, *sf.* siła przyciągania.
 An'zug, *sm.* a. zbliżanie się, nadejście; wstąpienie (w obowiązku); odzież.
 An'züglich, *adj.* pociągający, powabny; uszczypliwy, złośliwy.
 An'züglichkeit, *sf.* uszczypliwość, przy-mówka.
 An'zünden, *va.* zaświecić, zapalić, rozżarzyć.
 An'zündung, *sf.* pożar, pożoga.
 An'zwingen, *va.* siłą naciągnąć.
 Apfel, *sm.* a. (dim. Apfelfchen) jabłko; in einen sauren — beißen, poddać się gorzkiej konieczności.
 Apfel-baum, *sm.* jabłoń.
 —brei u. —muß, *sm.* powidla, komput z jabłek.
 —garten, *sm.* ogród, sad jabłonny.
 —grau, *adj.* siwo-jabłkowaty.
 —most u. —wein, *sm.* jablecznik.
 —schimmel, *sm.* koń bułany, siwo-jabłkowaty.
 —sine, *sf.* pomarańcza. (czowe.)
 —sinenbaum, *sm.* drzewo pomarań.
 Apöstel, *sm.* apostoł.
 Apöstel-amt, *sm.* urząd apostołski.

75 **Apóstelgeschichte.**
 —geschichte, *sf.* dzieje apostołskie.
Apóstolisch, adj. u. adv. apostołski, -o.
Apothék, sf. apteka.
Apotheker, sm. aptekarz.
Apotheker-buch, sn. u. —ordnung, sf. księga aptekarska.
 —gehülfe u. —gesell, *sm.* aptekarzyk.
 —gewicht, *sn.* waga aptekarska.
 —kunst, *sf.* nauka, umiejętność aptekarska.
 —rechnung, *sf.* rachunek apteczny.
 —wissenschaft, *sf.* aptekarstwo.
Apparat, sm. narzędzie, aparat.
Appellation, sf. Jur. apellacya, odwołanie się.
 (ny)
Appellationsgericht, sm. sąd apellacyjny.
Appelliren, va. apelować.
Appetit, sm. apetyt, chęć jedzenia.
Appetitlich, adj. smaczny.
Applicatur, sf. Mus. aplikatura (przebieganie palcami po instrumencie).
Aprifose, sf. morela.
Aprifosenbaum, sm. morelowe drzewo.
Aprii, sm. m. kwiecień; in den —schiden, oszukiwać w pierwszy dzień kwietnia.
Aprilnar, sm. oszukany w pierwszym dniu kwietniowym.
Aquamarin, sm. akwamaryn (kamień).
Aquator, sm. Géogr. równik.
Aquavit, sm. okowita.
Arbeit, sf. robota, praca.
Arbeiten, vn. robić, pracować; —va, działać; die —tenden Klassen, klasa robo-cza; sich müde —, napracować się; sich todt —, wycieńczyć —zabić się pracą.
Arbeiter, zin, s. robotnik, -czka.
Arbeitslos, adj. niezajęty, bezroboty.
Arbeitsam, adj. pracowity, czynny.
Arbeitsamkeit, sf. pracowitość.

Argwohn. 76
Arbeitsbeutel, sm. woreczek do roboty.
 —biene, *sf.* pszczoła robo-cza.
 —haus, *sn.* dom robo-czy.
 —kisten, *sn.* skrzynka do roboty.
 —lohn, *sm.* zapłata za — od roboty.
 —mann, *sm. (pl. Leute)* robotnik, wy-robnik.
 —schen, *adj.* leniwy; —sf. gnusność.
 —schule, *sf.* szkoła rękodzielnicza, przemysłowa.
Arkanum, sn. (pl. na) sekret u alchi-mików. (ego)
Arch, sf. arka; —Noch, arka No-
Architekt, sm. architekt, budowniczy.
Archiv, sn. archiwum. (sta)
Archivar u. Archivarius, sm. archiwi-
Archivgröße, sf. płaszczyzna, powierz-
 chnia.
Arrendator, sm. arędarz, dzierżawca.
Arrende, sf. aręda. (zawieć)
Arrendiren, va. dzierżawić, wydzier-
Arg, adj. (comp. ärger, sup. ärgerst) zły, złośliwy; ärger werden, robić się coraz gorzej; daß ist zu arg, to za wiele; im ärgersten Falle, w najgor-
 szym razie. (twienie)
Ärger, sm. gniew; zgryzota, zmar-
Ärgern, adj. popędliwy, gniewliwy.
Ärgern, va. gniewać, obruszyć; sich —, vr. gniewać - złościć - martwić się. (sznienie)
Ärgerniß, sn. złość; zgryzota; zgor-
Ärg-list, sf. chytrłość, złość; podstęp.
 —listig, *adj.* chytry, zdradliwy; pod-
 stępny.
 —los, *adj.* szczery, niewinny.
 —losigkeit, *sf.* prostota, szczerość.
 —wohn, *sn.* podejrzenie.
 —wohnen u. wohnen, *va.* mieć w po-
 dejrzeniu, posądząć.

77 **Ärghwöhnisch.**
Ärghwöhnisch, adj. podejrzliwy.
Ärie, sf. arya, piosnka
Aristokrat, sm. arystokrata, stronnik
 możnowładztwa, pan dumny.
Aristokratie, sf. arystokracja, mo-
 żnowładztwo.
Aristokratisch, sf. arystokratyczny, mo-
 żnowładny.
Aritmetik, sf. arytmetyka, nauka ra-
 chunków.
Aritmetiker, sm. arytmetyk.
Aritmetisch, adj. u. adv. arytmety-
 czny, -nie. (owoc)
Ärtes-beere u. —fische, sf. jarzębina
 —berbaum, *sm.* jarzębina (drzewo).
Ärm, adj. (comp. ärmer) biedny, ubo-
 gi; Ärm, *sc.* biedny człowiek, że-
 brak; —, *sm. (dim. Ärmchen)* ramię;
 odnoga morska; ramię (rzeki); rą-
 czka (u mebli); odrośl; mit offenen —
 men, z otwartymi rękami; unter die
 —me greifen, dopomagać; wspierać
 kogo.
Ärmatur, sf. zbroja. (miennik)
Ärm-band, sn. u. —spanne, sf. nara-
 —binde, *sf.* szarf; temblak.
 —brust, *sf.* łuk, kusza ręczna.
 —geige, *sf. vtd.* Bratsche. (pacha)
 —höhe, *sf.* podpasze, miejsce pod
 —liche, *sf.* poręcz.
 —leuchter, *sm.* kandelabr, żyrandol.
 —loch, *sn.* część odzienia gdzie się
 rękaw przyszywa.
 —säule, *sf.* słup drogowy.
 —schien, *sf.* naramiennik, część da-
 wnej zbroi.
 —selig, *adj.* Ärmeligkeit, *sf. vtd.* Ärm-
 lich u. Ärmlichkeit. (ręczami)
 —seßel u. —stuhl, *sm.* krzesło z po-
 Ärmee, *sf.* armija, wojsko.
Ärmel, sm. rękaw; aus dem —schüt-

78 **Ärtfel.**
 tein, *fam.* robić co z łatwością, z
 rękawa wytrząść. (ubogich)
Ärmen-anstalt, sf. u. —haus, sn. dom
 —büchse, *sf. u. —stoch, sm.* skarbona
 dla biednych.
 —tasse, *sf.* kassa dla ubogich.
 —pflege, *sf. u. —wesen, sn.* komitet u-
 bogich.
 —schule, *sf.* szkoła dla biednych.
Ärmlich, u. Ärmelig, adj. biedny;
 —nędzny.
Ärmlichkeit, u. Ärmeligkeit, sf. bie-
 da, nędza. (nia sukni)
Ärmling, sm. rękawek dla zaszanowa-
Ärmuth, sf. ubóstwo, niedostatek.
Ärnte, sf. Ärnten, va. vtd. Ernte u.
 Ernten.
Äröma, sn. ziele mocno pachnące;
 Chm. zapach z aromatów.
Äromatisch, adj. aromatyczny, wonny.
Ärrest, sm. areszt, więzienie.
Ärrestant, sm. więzień, aresztant.
Ärretiren, va. aresztować, więzić.
Ärsch, sm. ä. pop. tył, tyłek, zadek.
Ärsenik, sm. arsenik.
Ärt, sf. ród, gatunek; przyrodzenie;
 zwyczaj, obyczaj; Gram. tryb; Agric.
 oranie; aus der —schlagen, wyrodzić
 się; daß es eine —hat, jak potrzeba,
Ärtbar, adj. orny. (jak być powinno)
Ärtten, vn. podobnym być; udać się;
 poszczęścić się; —, va. formować,
 zmieniać; wohl geärtet, dobrze wy-
 chowany.
Ärtic, sf. Anat. arterya, żyła krwista.
Ärtig, adj. grzeczny, zgrabny, zręcz-
 ny, przyzwyczajony, posłuszny; (w wy-
 razach złożonych) pewnego ro-
 dzaju...
Ärtigkeit, f. grzeczność, maniera.
Ärtfel, sm. rozdział; Gram. przedimek.

Artillerie, *sf.* artyllerya.
 Artillerist, *sm.* artylleryzysta.
 Artischötte, *sf.* karezoach (roślina).
 Arznei u. Arznei, *sf.* lekarstwo.
 Arznei-buch, *sn.* księga lekarska.
 —kunde u. —wissenschaft, *sf.* sztuka, nauka lekarska.
 —mittel, *sn.* lekarstwo, środki le-
 —trans, *sm.* napój, mikstura.
 Arzneitisch, *adj.* lekarski.
 Arzt, *sm.* lekarz, medyk, doktor.
 Arztlich, *adj.* lekarski.
 As, *sn.* Mus. nota As.
 Asbest, *sm.* asbest, mineral włóknisty.
 Asche, *sf.* popiół; proch; in — legen, w perzynę obrócić.
 Aschen-brödel, *sm.* szlamazarnik, kopcuszek, kocomoluch. (laty.)
 —farbe u. Aschfarbe, *sf.* kolor popie-
 —farben u. —farbig, *adj.* popielaty.
 —frug, *sm.* urna. (środa.)
 Aschermittwoch, *sm.* popielec, wstępna
 Aschicht, *adj.* popielasty, popielawy.
 Aschig, *adj.* pelen popiołu.
 Asphalt, *sm.* asfalt, smoła ziemna.
 As, *sm.* as, tuz; as, oczko (waga).
 Asscurant, *sm.* Com. assekurant, u-
 bezpieczający.
 Asscurant, *sf.* ubezpieczenie.
 Asscuriren u. ubezpieczyć. (wad).
 Assel, *sf.* u. Asseltwurm, *sm.* mokrzyca (o-
 Ast, *sm.* a, (dim. Astchen) gałąź, ga-
 lązka; fig. odrośl, odrostek; kolanko
 w lodydze rośliny; sek.
 Astig, *adj.* galczysty, sękowaty.
 Astloch, *sn.* dziura z wypadłego sęku.
 —wert, *sn.* galczie, konary.
 Astrologie, Astronomie, *sf.* vid. Stern-
 beuterei u. Sternkunde. (bożno).
 Attefist, *sm.* bezbożnik; fisch, *adj.* bez-
 Attheismus, *sm.* u. Attheisterei, *sf.* bez-

bożność.
 Athem, *sm.* dech, technienie, oddech.
 Athem-holen od, —schöpfen, oddychać;
 außer — kommen, niemódz oddychać.
 —holen, *sn.* oddychanie.
 —loß, *adj.* bez tchu, zadyszany.
 —losigkeit, *sf.* zatchnienie.
 —zug, *sm.* technienie, oddech, od-
 dychanie.
 Ather, *sm.* eter, plyn powietrzny;
 —rich, *adj.* eteryczny.
 Athmen, *vn.* oddychać, odetchnąć;
 dać (o wietrze); —, *va.* oddychać
 czém; wyziewać. (liczny)
 Atlas, *sm.* (gén. assés) atlas (jeogra-
 —fi, *sm.* atlas materya.
 Atlasen, *adj.* atlasowy.
 Atlasband, *sn.* wstążka atlasowa.
 Atmosphäre, *sf.* (vid. Luftkreis) atmo-
 sfera, powietrzokrag.
 Atmosphärisch, *adj.* atmosferyczny.
 Atom, *sm.* u. *sn.* atom, cząstka pier-
 —wotna. (test.)
 Attestat u. Attest, *sn.* świadectwo, at-
 —testiren, *va.* zaświadczyć.
 At, Atzung, *sf.* vid. At; u. Atzung.
 Atel, *sf.* vid. Atel u. Elster.
 Atzen, *va.* wygryzać; ryć, wyręć za-
 —pomocą serwasseru.
 Atz-mittel, *sn.* sposób wygryzający.
 —stein, *sm.* kamień piekielny. (ny.)
 —wasser, *sn.* serwasser, kwas saletrza-
 —auch, *conj.* także, też; — nicht, ani;
 —nicht nur, sondern —, nietylko, ale;
 —wenn —, conj. chociażby.
 Auction, *sf.* aukcja, licytacja, pu-
 —bliczna sprzedaż.
 Audienz, *sf.* audyencyja, posłuchanie.
 Aue, *sf.* blonie, pastwisko, łąka, pole.
 Auer-hahn, *sm.* gluszek (ptak).
 —henne, *sf.* (pt. hühner) gluszyca.

Auerod8, *sm.* m. żubr.
 Auf, *prep.* dat. u. acc. na, w, za, po;
 —, *adv.* na górę; otwarto; interj.
 —, *adv.* wstawaj! —und ab, tam i na-
 —zad; bis —, aż do... von —, od; —
 —, aby.
 Auf acem, *va.* odorać, rozorać.
 Auf athmen, *vn.* odetchnąć.
 Auf ähen u. Auf beigen, *va.* rozja-
 —trzyć (ranę).
 Auf bauen, *va.* zbudować, wystawić.
 Auf bäumen (sich), *vn.* wspinać się.
 Auf behalten, *va.* irr. zachować, za-
 —trzymać; nie zdejmować (kape-
 —lusa).
 Auf beigen, *va.* irr. rozgryźć.
 Auf bellen, *vn.* zaszczeć.
 Auf bersten, *vn.* irr. rozpuknąć, roz-
 —sadzić się. (wad.)
 Auf betahren, *va.* zachować, scho-
 —Auf betahrung, *sf.* schowanie, zacho-
 —wanie.
 Auf biegen, *va.* irr. odginać, rozgiąć.
 Auf bieten, *va.* irr. wezwać, zapoży-
 —wać; ogłosić, zapowiedzieć; wy-
 —silić się.
 Auf bietung, *sf.* wzywanie; zaciąg.
 Auf binden, *va.* irr. przywiązać, wło-
 —żyć; rozwiązać, rozpuścić; (cinem
 etwas) oszukiwać kogo. (się.)
 Auf blähen, *va.* nadymać; napuszyć
 Auf blasen, *va.* irr. rozdmuchać, roz-
 —dąć; zagrać (na dętym instrumen-
 —cie); sich —, *vr.* nadąć się; fig. py-
 —sznić się; aufgeblasen, *adj.* nadęty,
 —pyszny, dumny.
 Auf bleiben, *vn.* irr. (sehn) czekać, nie
 —spać; zostać otworem.
 Auf bliden, *vn.* poglądać, podnieść o-
 —czy, spojrzeć w górę.
 Auf bligen, *vn.* zabłysnąć, zajaśnieć;

nagle się zjawić.
 Auf blühen, *vn.* (sehn) rozkwitać;
 aufblühende Schönheit, rodząca się,
 rozkwitająca się piękność.
 Auf borgen, *va.* napożyczać.
 Auf braten, *va.* irr. przepiekać, od-
 —piekać.
 Auf brauchen, *va.* wypotrzebować,
 —strawić, spożyć.
 Auf brausen, *vn.* hurzyć się, zawrzyć,
 —kipieć; fig. zapalić się, rozja-
 —trzyć.
 Auf brechen, *va.* irr. rozłamać, wy-
 —lamać, wybić; rozpieczętować, o-
 —tworzyć; —, *vn.* (sehn) rozwijąć się,
 —rozkwitać; otworzyć się; pęknać,
 —rozpadać się; pusić się w drogę.
 Auf brennen, *va.* irr. spalić, popa-
 —lić; —, *vn.* rozpać się.
 Auf bringen, *va.* irr. wzniesić; podno-
 —sić, zanieść; wyleczyć (chorego); wpro-
 —wadzić wużycie; oburzyć, rozgnie-
 —wać; aufgebracht, *adj.* oburzony, za-
 —wzięty.
 Aufbruch, *sm.* u, wylamanie (drzwi);
 —pękanie; odjazd, odejście.
 Auf bügeln, *va.* odprasować.
 Auf büren, *va.* obciążyć, narzucić;
 —zwać na kogo; obwinąć.
 Auf büsten, *va.* zacząć.
 Auf bämern, *vn.* (sehn) zaświtać; fig.
 —pokazać się.
 Auf dampfen, *vn.* (sehn) ulotnić się.
 Auf bede, *va.* odstąpić; fig. odkryć,
 —donieść (o zbrodni). (służbie)
 Auf bieten (sich), *vr.* postępować w
 —Auf brängen, *va.* silą odepchnąć; ro-
 —zprzeć; sich —, *vr.* (cinem) nastre-
 —czać — narzucać się (komu).
 Auf drehen, *va.* przykręcić; odkrę-

cić; odrubować.
 Auf'dreschen, *va. irr.* wymłócić.
 Auf'dringen, *va. irr.* narzucić, znie-
 wolić, przymusić; *sich—, vr.* (cinem)
 natrętnym być, naprzykrzać się.
 Auf'dringlich, *adj.* natrętny.
 Auf'dringlichkeit, *sf.* natrętność.
 Auf'bruden, *va.* wybić, wydrukować;
 pieczętkę przyłożyć. (rzenia).
 Auf'brüden, *va.* przycisnąć dla otwo-
 rzenia.
 Auf'buden, *vn.* podnieść się, przed-
 stawić się.
 Auf'bunfen, *vn.* (sehn) nabrzmieć, na-
 brzęknąć; aufgebunfen, *adj.* nabrzę-
 kły, nabrzmiący.
 Aufeinander, *adv.* jeden po drugim.
 Aufeinanderfolge, *sf.* następowanie po
 sobie, kolej następstwa.
 Aufeinmal, *adv.* odrazu, nagle.
 Aufenthalt, *sm.* pobyt, siedlisko; zwło-
 ka, mitrega.
 Aufenthaltort, *sm.* miejsce pobytu.
 Aufenthaltsschein, *sm.* karta pobytu.
 Auf'erbauen, *va. vid.* Ausbauen.
 Auf'ertegen, *va.* nakłaść, nałożyć;
 poruczyć komu.
 Auf'ertegung, *sf.* nałożenie, nakaz.
 Auf'ersichen, *vn. irr.* (sehn) zmar-
 twychwstać.
 Auf'erstellung, *sf.* zmartwychwstanie.
 Auf'erteden, *va.* wskrzesić.
 Auf'ertedung, *sf.* wskrzeszenie.
 Auf'ersiehen, *va. irr.* wykarmić, wy-
 chować (dzieci).
 Auf'ertziehung, *sf.* wychowanie.
 Auf'essen, *va. irr.* zjadać, zjeść.
 Auf'födeln, *va.* nawleć.
 Auf'fahren, *vn. irr.* (sehn) podnieść się;
 porwać się, unieść się; auf'fahrend,
adj. popędliwy, porywczy.
 Auf'fahrt, *sf.* wjazd, zjazd; wstęp.

Auf'fallen, *vn. irr.* paść na co; *fig.* u-
 derzyć, zadziwić.
 Auf'fällig u. Auf'allend, *adj.* uderza-
 jący, zadziwiający; zrażający.
 Auf'fangen, *va. irr.* zachwycić, u-
 chwycić, podchwycić.
 Auf'fassen, *va.* schwytać; pojmować.
 Auf'fassung, *sf.* pojęcie.
 Auf'fassungsgabe, *sf.* pojętność.
 Auf'finden, *va. irr.* znaleźć, wynaleźć.
 Auf'fischen, *va.* wylowić, złowić;
 schwycić.
 Auf'fladern, *vn.* zapłonąć.
 Auf'flammen, *vn.* zapalić się, wy-
 buchnąć płomieniem.
 Auf'flattern, *vn.* wzlecieć.
 Auf'flechten, *va. irr.* zapleść; rozpleść.
 Auf'fliegen, *vn. irr.* (sehn) wzlecieć,
 wzbicie się w górę; raptem się otwo-
 rzyć.
 Auf'flug, *sm.* wzlot, polot.
 Auf'fordern u. Auf'fordern, *va.* wez-
 wać, powoływać; wyzywać; zapra-
 szać do czego.
 Auf'forderung, *sf.* wezwanie; odezwa.
 Auf'fressen, *va. irr.* zjeść; pozreć.
 Auf'frischen, *va.* odnowić, odświeżyć;
fig. pobudzać, zachęcić.
 Auf'führbar, *adj.* zdalny, mogący się
 przedstawić.
 Auf'führen, *va.* nawozić, nasypać; wy-
 stawić, postawić (dom); przedsta-
 wić; *sich—, vr.* sprawować — za-
 chować się; postępować.
 Auf'führung, *sf.* wyprowadzenie (mu-
 ru); przedstawienie; sprawowanie
 się, postępowanie.
 Auf'füllen, *va.* napełnić, dopełnić.
 Auf'füttern, *va.* wypasć, wychować.
 wykarmić. (gadka).
 Auf'gabe, *sf.* odstępianie; zadanie, za-

Auf'gabeln, *va.* na widelki wziąć;
 zdybać kogo.
 Auf'gang, *sm.* a, wchód, wejście;
 wschód (słońca, księżyca), kraje
 wschodnie.
 Auf'geben, *va. irr.* zastawiać (na
 stół); zadawać (robótę, zagadkę);
 zrzec się czego; porzucić; wyzio-
 nać ducha; zwątpić o ocaleniu;
 stracić nadzieję.
 Auf'geblasen, Auf'gedunsen, Auf'getüft,
vid. Auf'blasen, Auf'dunsen u. Auf'bläsen.
 Auf'geblasenheit, *sf.* nadętość, duma,
 pycha. (wiedź, ogłoszenie).
 Auf'gebot, *sm.* wezwanie; odezwa; zapo-
 wodnienie.
 Auf'gehen, *vn. irr.* (sehn) wznieść się,
 podnosić się; wschodzić (słońcu);
 rość; rozwijać się, rozkwitać; pe-
 knąć, rozpeknąć; obrócić się w co
 (np. w popiół); — lassen, tracić, wy-
 dawać; —, *v. imp.* (es geht auf) zno-
 sić się, nie się nie pozostaje; (es
 geht mir ein Licht auf) wyjaśnia mi się,
 pojmuje; *sich—, vr.* skaleczyć so-
 bie nogi chodzeniem. (łłość).
 Auf'geklärtheit, *sf.* oświecenie, świa-
 tość.
 Auf'gebt, *sm.* ażyto, zysk ze zmienienia
 monety; zadatek, wadium.
 Auf'gelegt, Auf'geräumt, Auf'gewedt, *vid.*
 Auf'legen, Auf'räumen u. Auf'wecken.
 Auf'gewedtheit, *sf.* żywość, wesołość.
 Auf'gießen, *va. irr.* polewać, nalewać.
 Auf'graben, *va. irr.* wykopać; wy-
 grzebać.
 Auf'grasen, *va.* spasać całą trawę.
 Auf'greifen, *va. irr.* schwytać, uchwy-
 cić. (odżyć).
 Auf'grünen, *vn.* (sehn) zazieleńcieć; *fig.*
 Auf'guten, *va.* spojrzeć w górę.
 Auf'gürten, *va.* odpasać; podpassać,
 rozpassać; *sich—, vr.* zdjąć sobie pas.

Auf'heben, *sm.* a, nalanie płynem, na-
 moczenie.
 Auf'haben, *va. irr.* mieć na sobie,
 nosić; daś hat nichts auf sich, nie to
 nie szkodzi.
 Auf'häfen, *va.* odpiąć.
 Auf'haken, *va. irr.* wstrzymać, poha-
 mować, powściągać; *sich—, vr.*
 wstrzymać się; przebywać gdzie;
 naśmiewać się z czego. (gu).
 Auf'halter, *sm.* naszelnik (w zaprzę-
 gu).
 Auf'hängen, *va.* wieszać, (cinem elwaś)
 uwodzić, za nos wodzić; —, *sn.*
 wieszanie. (klebek).
 Auf'häseln, *va.* zmotać, związać na
 sznur.
 Auf'haufen, *va. irr.* przegrąbać, roz-
 siekać. (zbierać).
 Auf'häufen, *va.* nagromadzić, na-
 gromadzić.
 Auf'häufung, *sf.* nagromadzenie, zbie-
 ranie, skupienie.
 Auf'heben, *va.* podnieść; schować,
 zachować; znieść, zgładzić; umo-
 rzyć, skassować; odstąpić od oble-
 żenia; (die Tafel) wstawać od stołu.
 Auf'heben, *sf.* u. Auf'heben, *sm.* podnie-
 sienie; schowanie; zniesienie, skas-
 sowanie; porwanie; biel—benś ma-
 chen, przechwalać; wiele o czym
 mówić.
 Auf'heften, *va.* przypiąć, naszywać;
fig. zwozić, oszukiwać kogo.
 Auf'heften, *va.* wypogodzić, rozwe-
 selić; *sich—, vr.* wypogadzać—roz-
 jaśniać się; rozweselić się.
 Auf'heiterung, *sf.* rozweselenie—wy-
 pogodzenie się.
 Auf'helfen, *vn. irr.* dopomagać.
 Auf'hellen (sich), *vr.* rozjaśnić się.
 Auf'heften, *va.* powiesić, obwiesić;
 — *sn.* powieszenie.
 Auf'hängen, *va.* wyszczuwać, wy-

straszyć (jelenia); *fig.* podżegać, poduszcząć. (szczuwacz.
Aufsetzen, sm. m. podżegacz, pod-
Aufsetzung, sf. podżeganie, podu-
 szczenie.
Aufhissen, va. Mar. podnieść (żagiel).
Aufhoden, va. wziąć kogo na plecy.
Aufhören, vn. przysłuchiwać się
 uważnie; podsłuchiwać.
Aufhören, vn. przestać, ustać; przy-
 słuchiwać się.
Aufhülfe, sf. pomoc, zapomoga.
Aufhüpfen, vn. (sehn) podskakiwać;
 wyskoczyć (z radości).
Aufjagen, va. napędzić, wypłoszyć
 (zwierzę); *fig.* złapać, schwytac.
Aufjauchzen, vn. wykrzykiwać z ra-
 dości, radować się.
Aufkämmen, va. zaczesać w górę.
Aufkauf, sm. a. zakup, nakupienie.
Aufkaufen, va. zakupić, skupować.
Aufkäufer, sm. zakupnik, przekupnik.
Aufklimmen, vn. (sehn) wchodzić, wy-
 puszczać (kielek); — *menne Liebe*,
 rodząca się miłość. (nieść).
Aufklappen, va. kłaść otworzyć, pod-
Aufklären, va. rozjaśnić, wypogodzić;
fig. objaśnić, wyłożyć, wytłuma-
 czyć; *slch* —, *vr.* wyjaśnić się;
fig. wyswiecić się; *aufgeklärt, adj.*
 oświecony, światły.
Aufklärer, m. s. oświeciciel, -ka.
Aufklärung, sf. objaśnienie; oświata,
 oświecenie.
Aufklauben, va. wydłubać, rozdluby-
 wać; wyszukiwać, wysledzić.
Aufkleben u. Aufkleistern, va. przykle-
 ić, przylepić.
Aufklettern, Aufklimmen, vn. vid. Klet-
 tern u. Klimmen. (klamki).
Aufklinsen, va. otworzyć za pomocą

Aufklopfen, va. rozklepać; roztluc.
Aufknoten, va. rozgryźć.
Aufknöpfen, va. odpiąć, rozpiąć.
Aufknüpfen, va. rozwiązać, rozpiąć;
 powiesić.
Aufkochen, va. zagotować, zwarzyć;
 —, *vn.* zagotować się.
Aufkommen, vn. irr. (sehn) powstać,
 podnieść się; wchodzić, (o roślin-
 nach); dorobić się; ozdrowieć;
 nastać; wchodzić w zwyczaj; —
sn. powodzenie; wyzdrowienie.
Aufkommen, sm. dorobekowicz.
Aufkommen, va. irr. dzwignąć się,
 mieć siły do wstania.
Aufkramen, va. rozłożyć, wystawić;
 uporządkować.
Aufkragen, va. rozdrapać, odskrobać.
Aufkräuteln, va. ufrizować (włosy).
Aufkreischen, vn. zakrzyknąć.
Aufkündigen, va. wypowiedzieć; od-
 prawić; rzec się czego.
Aufkündigung, sf. wypowiedzenie; od-
 prawienie.
Aufklachen, vn. rozśmiać się.
Aufklaben, va. irr. naładować; obcią-
 żyć, obareżyć, najuczyć. (żary).
Aufkaber, sm. tragarz, ładujący cie-
Aufklabung, sf. ciężar, ładunek.
Aufklage, sf. podatek, danina; nakład,
 wydanie. (kowana, kolano).
Aufklanger, sm. Mar. część przysztu-
Aufklaffen, va. irr. otworem zostawić.
Aufklauerer, sm. szpieg, czatownik.
Aufklauern, va. szpiegować, czatować.
Aufklauerung, sf. szpiegowanie.
Aufklauf, sm. a. zbiegowisko, tłum,
 nacisk ludzi; nazbieranie, nagro-
 madzenie (procentów).
Auflaufen, vn. irr. (sehn) narosnąć,
 przybierać; mnożyć się, przyby-

wać; napuchnąć, nabrznieć; *slch* —,
vr. zranic sobie nogi bieganem.
Aufleben, vn. (sehn) odżyć.
Aufleben, va. wyliżać.
Auflegen, va. nałożyć, naklaść; *fig.*
 zadać, nakazać; przedrukować; *slch*
 —, *vr.* nałożyć sobie; oprzeć się (na
 łokciu); *aufgelegt, adj.* dobrze uspo-
 sobiony.
Auflehnen (slch), vr. spierać się,
 opierać się; *fig.* przeciwieć się; po-
 wstać, spiknąć się.
Auflehnung, sf. sprzeciwienie się, po-
 wstanie.
Aufleimen, va. przykleić; nakleić.
Auflesen, va. irr. zbierać, nabierać.
Aufliegen, vn. irr. leżeć na czem;
slch —, odleżeć sobie (boki).
Auflochern, va. rozorać, rozpulehnić
 (ziemię); rozmiękczyć.
Aufloben, vn. płomieniem wybuch-
 nąć, rozplonąć.
Auflosbar u. Auflöslich, adj. rozpusz-
 czalny, rozwarzalny, rozbierny.
Auflosbarkeit u. —lichkeit, sf. rozpusz-
 czalność, rozwiagalność.
Auflösen, va. rozwiązać; rozpusz-
 czać, rozwalniać; rozebrać; roztrzy-
 gnąć; rozwodzić; *slch* —, *vr.* rozpu-
 sceić — rozwiązać — rozplynąć —
 przenieść się.
Auflösung, adj. Méd. rozwalniający.
Auflösung, sf. rozwiązanie; rozbiór
 (dziela); rozprężenie, roztopienie,
 rozpuszczenie; roztrzygnięcie.
Auflösungsmittel, sm. Chim. środek
 rozpuszczający.
 — *mort, sn.* wykład zagadki.
 — *zeichen, sm. Mus.* kassownik.
Aufmachen, va. otworzyć; *slch* —, *vr.*
 zabierać się (do wyjazdu).

Aufmahlen, va. wymleć.
Aufmalen, va. odnowić (rysunek).
Aufmarsch, sm. Milit. wystąpienie, de-
 filowanie.
Aufmarschiren, vn. wystąpić, postępo-
 wac szeregami, defilować.
Aufmerken, va. uważać, baczyć; —,
vn. spostrzedz, zrobić uwagę.
Aufmerksam, adj. u. adv. uważny, nie-
Aufmerksamkeit, sf. uwaga, baczość;
 przenośność; uprzejmość.
Aufmuntern, va. obudzić, ocucić;
 zachęcić; ożywić; rozweselić.
Aufmunterung, sf. zachęcenie.
Aufmüssen, vn. irr. być przymuszo-
 nym wstać.
Aufnageln, va. gwoździem przybić.
Aufnagen, va. przegryźć.
Aufnähm, va. naszywać, przyszywać.
Aufnahme, sf. przyjęcie; pożyczka;
 (an Kindes Statt) przysposobienie
 (dziecka); in — bringen, zaznajo-
 mić kogo; wprowadzić w zwyczaj,
 w modę; in — kommen, zjednać so-
 bie zaufanie.
Aufnehmen, va. złasować.
Aufnehmen, va. irr. podnieść; zbie-
 rać; przyjąć; zdjąć (plan); pożyczyc
 sobie; (an Kindes Statt) przypo-
 sobić do dziecka; ed mit cinem —
 mierzyć się z kim; nieustępować
 komu. (jęcia).
Aufnöthigen, va. przymusić do przy-
Aufopfern, va. ofiarować, poświę-
 cić; *slch* —, *vr.* poświęcić się.
Aufopferung, sf. ofiara, poświęcenie.
Aufpacken, va. napakować, nakładać;
 wypakować.
Aufpappen, va. przykleić, przylepić.
Aufpassen, va. przymierzyć, przysto-
 sować; —, *vn.* uważać, czatować.

Aufpasser, *sm.* szpieg; strażnik.
 Aufpflanzen, *va.* wystawić, wywiesić;
 zatknąć; zatoczyć (armaty).
 Aufpflanzen, *va.* rozorac.
 Aufpfeilen, *va.* przekłuć; rozdziobać.
 Aufplagen, *vn.* (sein) rozpeknać, roz-
 trzasnąć się.
 Aufprägen, *va.* wycisnąć. (chnąć).
 Aufpressen, *vn.* z trzaskiem wybu-
 szać; wycisnąć; odpraso-
 wać. (mierzyć).
 Aufproben u. — probieren, *va.* przy-
 łączyć, *sm.* strój, ozdoba.
 Aufputzen, *va.* ustroić; wychodzić;
 ozdobić; odnowić (kapelusze).
 Aufquellen, *vn.* (sein) napęcznić.
 Aufquetschen, *va.* roznosić, stłuc.
 Aufraffen, *va.* zebrać, zbierać, por-
 wać, schwytować; się —, *vr.* zerwać
 się.
 Aufrauchen, *vn.* zadymić się.
 Aufräumen, *va.* uprzątać, uporząd-
 kować; aufgeräumt, *adj.* wesoly.
 Aufrauschen, *vn.* podnieść się zwrzawą
 Aufrecht, *adj.* prosty; *adv.* prosto,
 pionowo; —halten ob. — erhalten,
 utrzymywać, zachować.
 Aufrechterhaltung, *sf.* utrzymanie, za-
 chowanie. (wzbudzić).
 Aufregen, *va.* wzruszyć, wzniecić.
 Aufregung, *sf.* wzbudzenie, wzrusze-
 nie.
 Aufreiben, *va.* rozetrzeć; przetrzeć;
 zniszczyć, wytępić, wygładzić,
 znieść; się —, *vr.* niszczyć się.
 Aufreibung, *sf.* zniszczenie.
 Aufreihen, *va.* nawlekać.
 Aufreissen, *va.* irr. rozedrzeć; przer-
 wać; siłą otworzyć; szpary poro-
 bić; otworzyć (ranę); wytrzeszczyć
 (oczy); odrysować (plan); —, *vn.*

(sein) rozpadać się, rozdzierać się.
 Aufreiten, *vn.* irr. (sein) wjeżdżać na
 wyższe miejsce; defilować nakoniu
 się —, *vr.* skaleczyć się jazdą konną.
 Aufreizen, *va.* podbudzić, podżegać,
 rozdrażnić. (wywalić).
 Aufrennen, *va.* irr. pędem wysadzić,
 Aufrichten, *va.* podnieść; ustawić, u-
 twierdzić; *fig.* pokrzepić, pocie-
 szać; się —, *vr.* powstać na nogi;
fig. odżyć.
 Aufrichtig, *adj.* szczerzy, rzetelny, o-
 twarty; *adv.* szczerze, otwarcie.
 Aufrichtigkeit, *sf.* szczerzość, otwar-
 tość.
 Aufriegeln, *va.* odryglować, zapore
 odemknąć.
 Aufriß, *sm.* narys, rysunek, plan.
 Aufritzen, *va.* zadrasnąć.
 Aufrollen, *va.* nawijać w trąbkę;
 rozwinać.
 Aufrüden, *va.* wyżej posunąć; *fig.*
 wytknąć.
 Aufruf, *sm.* wezwanie, odezwa.
 Aufrufen, *va.* irr. wezwać, zawołać.
 Aufruhe, *sm.* rozruch; bunt, rozkosz.
 Aufrühren, *va.* wzruszyć; mącić; mie-
 szać; rozjątrzyć, podburzyć; odno-
 wić sprawę. (ciel).
 Auführer, *sm.* burzyiciel, wichrzy-
 tel.
 Auführerisch, *adj.* burzliwy, bunto-
 wniczy. (szamotać).
 Aufwälteln, *va.* wstrząsać, wzruszyć,
 Auf u. Auf's (złożone z auf das) *vid.*
 Auf.
 Aufsagen, *va.* opowiadać (lekey),
 zmówić; wypowiedzieć; odmówić;
 wyrzec się (czego).
 Aufsägen, *va.* rozpiłować.
 Auf sammeln, *va.* zbierać.
 Aufsatzen, *va.* osiadać.

Aufsatz, *sm.* a, osada, oprawa; nagło-
 wek; serwis; strój głowy; (chriftli-
 cher) rozprawa, pismo ułożone.
 Aufsatzig, *adj.* krnąbrny, zacięty, u-
 porczywy.
 Aufsatzigkeit, *sf.* zawiść, nienawiść.
 Aufsaugen, *va.* irr. wyssać, przes-
 sac, rozssać.
 Aufsäugen, *va.* wykarmić. (bać).
 Aufscharen, *va.* wykopać, wygrze-
 bować.
 Aufschauen, *va.* patrzeć w górę, o-
 czy podnieść; groź —, wytrzeszczyć
 oczy, zdziwić się.
 Aufschäumen, *vn.* wspanić się.
 Aufschauen, *va.* wystraszyć, wy-
 płoszyć.
 Aufschuern, *va.* wyszorować, wymyć
 wyczyścić; się —, *vr.* (die Haut)
 zetrzeć sobie skórę. (w stos).
 Aufschichten, *va.* naskładać, ułożyć
 Aufschieben, *va.* irr. odsunąć, odem-
 knąć; *fig.* zwlekać, odwłóczyć, od-
 łożyć, zawiesić. (wybijać).
 Aufschleichen, *vn.* irr. (sein) wyrosć,
 Aufschlag, *sm.* a, odwrotna strona; wy-
 łoga (w ubiorze); zdrożenie (towa-
 rów).
 Aufschlagen, *va.* irr. otworzyć, roz-
 bić, rozłupić; odrywać; zalać, za-
 giąć, zawiąć (suknię); obóz zało-
 żyć; (Wohnung) osiąść; rozgościć
 się (o mieszkaniu); (Geld)ter
 śmiać się do rozpuku, parsknąć
 ze śmiechu; —, *vn.* zdrożyć; —,
sn. podwyższenie ceny.
 Aufschlagelich, *sm.* stół z kłapami.
 Aufschließen, *va.* irr. odemknąć, otwo-
 rzyć; objaśnić, wytłumaczyć, wy-
 łuszczyć; się —, *vr.* otwierać się; roz-
 wijać się.
 Aufschleier, *sn.* s. odzwierzy, -a.

Aufschlingen (sich), *vr.* wic się około
 czego. (rozerznąć).
 Aufschließen, *va.* rozedrzeć, rozpruć,
 Aufschluß, *sm.* a, otworzenie, odem-
 knięcie; *fig.* objaśnienie, wyswie-
 cenie, rozwiązanie.
 Aufschmelzen, *va.* roztopić, rozpu-
 ścić; —, *vn.* roztopić się.
 Aufschmieren, *va.* namazać, nama-
 rować. (stroić).
 Aufschmücken, *va.* upiękzyć, wy-
 ozdobić.
 Aufschneiden, *va.* przypiąć; odpiąć,
 rozpiąć.
 Aufschneppen, *va.* pochwycić; *fig.*
 sam. łapać (nowinki); —, *vn.* otwo-
 rzyć się, przerzucić się.
 Aufschneiden, *va.* irr. narząć, nakro-
 cić, rozerznąć, rozpruć; —, *vn.* chlubić —
 chlepieć się.
 Aufschneider, *sm.* chępliwy, samo-
 chwał, junak, fanfaron.
 Aufschneiderel, *sf.* samochwalstwo, ju-
 nakieria. (mochwalny).
 Aufschneiderisch, *adj.* chępliwy, sa-
 mochwalny.
 Aufschnecken, *va.* strzelić, puścić w
 górę; —, *vn.* odprysnąć, podsko-
 czyć.
 Aufschneid, *sm.* nacięcie, narznięcie.
 Aufschneideln, *va.* rozeznawać powo-
 nieniem. (sznurować).
 Aufschneuren, *va.* przysznurować, od-
 sznurować.
 Aufschossen, *vn.* *vid.* Aufschießen.
 Aufschöbling, *sm.* wyrostek; kiel, wy-
 pustek z drzewa.
 Aufschrauben, *va.* przysznurować; od-
 sznurować, odkręcić.
 Aufschreien, *va.* ze snu wybieć, wy-
 straszyć, spłoszyć; —, *vn.* raptem
 się podnosić. (sywać).
 Aufschreiben, *va.* irr. napisać, zapi-
 sywać.
 Aufschreiben, *vn.* irr. zakrzyknąć.

95
 Aufschrist, *sf.* napis, adres.
 Aufschub, *sm.* zwłoka, odwłoka; zawieszenie; odroczenie.
 Aufschürzen, *va.* podkasać. (*szyc.*)
 Aufschütteln, *va.* natrzaskać, poru-
 Aufschütten, *va.* nasypać; nalać.
 Aufschwellen, *va. irr.* nadymać, roz-
 dymać; —, *vn.* (*sehn*) nabrzmić;
 przybywać, powiększyć się.
 Aufschwemmen, *va.* spławić, przypła-
 wic do brzegu. (*wzlecić.*)
 Aufschwingen (*lich*), *vr.* wzniesić się,
 Aufschwing, *sm.* wzlot, polot; wzniesienie się.
 Aufsehen, *va. irr.* patrzeć, poglądać;
 spojrzeć w górę; —, *sn.* wrażeń, podziwien, ciekawość; — *erregen*,
 zwrócić uwagę, zrobić wrażenie.
 Aufseher, *sm.* dozorca, -czyni, strażnik, -czka, inspektor, -ka.
 Aufsetzen, *va.* wstawić, postawić, posadzić, układać; włożyć, wsadzić (*na głowę*); *fig.* napisać, ułożyć;
 den Kopf —, usadzić się *na co*; upie-
 rać się *przy czém*; *lich* —, *vr.* wsiąść (*na konia*).
 Aufsetzen, *vn.* wzdychać.
 Aufsehn, *vn.* (*sehn*) czuwać; stać otworem; *wohl* —, być zdrowym.
 Aufsicht, *sf.* dozór, doglądanie.
 Aufsteden, *va. irr.* zagotować, —, *vn.* kipić.
 Aufstellen, *va.* odpieczętować.
 Aufsitzen, *vn. irr.* siedzieć *na czém*; noc przesiadywać, czuwać; wsiąść (*na konia*); siadać *na czém*; *lich* —, *vr.* nasiedzieć się.
 Aufsitzen, *va. Mar.* podnieść łóżka wiszące (*na okęcie*).
 Aufspalten, *va.* rozłupać; —, *vn.* łupać — szczeпаć się.

Aufsteigen. 96
 Aufspannen, *va.* naciągnąć, napiąć;
 gelinde Saiten —, spuścić z tonu, ustąpić, ulegać.
 Aufsparen, *va.* oszczędzać, zacho-
 wać; odkładać, odłożyć.
 Aufspeichern, *va.* złożyć w spichrzu.
 Aufspeisen, *va.* zjeść, strawić.
 Aufsperrten, *va.* otworzyć (*na roz-
 cież*); wytrzeszczyć, (*oczy*), roz-
 dziawić gębę.
 Aufspiclen, *va.* zagrać. (*wbić.*)
 Aufspiegen, *va.* przekłuć, na pal
 Aufspinnen, *va. irr.* wyprząść, sprząść.
 Aufspiken, *vn.* uszu nadstawić.
 Aufsprengen, *va.* wysadzić, wyla-
 mać, wybić; wystraszyć, wypłoszyć.
 Aufsprießen, *vn. irr.* krzewić się, wy-
 rastać.
 Aufspringen, *vn. irr.* (*sehn*) wyskaki-
 wać, podskoczyć; otworzyć się; pe-
 knąć.
 Aufspritzen, *vn.* wytryskać.
 Aufsprossen, *vn. vid.* Aufsprießen. Auf-
 sproßling, *sm. vid.* Aufschößling.
 Aufsprubeln, *vn.* (*sehn*) wytryskać;
fig. unosić się, rozgniewać się.
 Aufspüren, *va.* wysledzić, wytropić,
 dociec, wyszukać, wynaleźć.
 Aufstampfen, *vn.* (*sehn*) łupać nogą.
 Aufstand, *sm.* a. powstanie, bunt,
 rozruch, rokosz. (*łożyć.*)
 Aufstapeln, *va.* układać, stawiać, u-
 Aufstauen, *vn.* podnosić się, jako
 kurzawa ulatywać.
 Aufstechen, *va. irr.* przekłóć, prze-
 bić. (*wiesić, wystawić.*)
 Aufsteden, *va.* przypiąć, podpiąć wy-
 Aufstehen, *vn. irr.* (*sehn*) stać otwo-
 rem; wstawać; powstać.
 Aufsteigen, *vn. irr.* (*sehn*) wstępować,

97
 Aufstellen.
 wzniesić — podnosić się; — *gende*
 Linie, *Gén.* linia wstępna.
 Aufstellen, *va.* sławić, postawić; u-
 łożyć, układać; wystawić.
 Aufstemmen, *va.* oprzeć; *lich* —, *vr.*
 opierać się *na czém*. (*wać.*)
 Aufstehen, *va.* przycerować, piko-
 Aufstieben, *vn. irr. vid.* Aufstauben.
 Aufstöbern, *va. Chas.* wypłoszyć,
 wystraszyć, wytropić; *fig.* wynaleźć,
 wysledzić.
 Aufstören, *va.* spłoszyć.
 Aufstoßen, *va. irr.* odepchnąć, wy-
 bić; —, *vn.* (*sehn*) potknąć się; spo-
 tykać, znachodzić; skwasnieć; *v.*
imp. odizgnać, odbijać się; —, *sn.*
 odbijanie się (*pokarmów*).
 Aufstößig, *adj.* zepsuty, kwaśny.
 Aufsträuben (*lich*), *vr.* najeżać się.
 Aufstreben, *vn.* usiłować wzniesić się.
 Aufstreichen, *va. irr.* nasmarować,
 namazać, nacierać.
 Aufstreifen, *va.* (*lich* die Ärmel) zawi-
 nąć, zalażyć (*rekawy*); *lich* die Haut
 zadrasnąć sobie skórę; —, *vn.* lek-
 ko dotknąć.
 Aufstreuen, *va.* nasypać, natrzaskać.
 Aufstülpen, *va.* odwinąć; zalażyć;
 zagiąć.
 Aufstutzen, *va.* podgarnąć; wystroić;
 nastosować (*kapeluszy*).
 Aufstutzen, *va.* oprzeć *na czém*; *lich* —
 —, *vr.* wspierać się, opierać się
 łokciami. (*leżć.*)
 Aufsuchen, *va.* wyszukiwać, wyna-
 Aufsummen (*lich*), *vr.* zsummować
 się, zebrać się, przybywać, urosnąć.
 Aufstauen. — *stehen, va.* zastawić stół.
 Aufstauen, *va. Mar.* opatrzyć okręt
 we wszystkie porządki.
 Auftauchen, *vn.* wynurzyć się, wy-

Aufwärmen. 98
 chodzić na powierzchnię wody.
 Aufthauen, *va.* rozłajać, roztopiać,
 rozpuszczać; —, *vn.* tajać, topnieć;
fig. rozweselić się.
 Aufthun, *va. irr.* otworzyć; *lich* —,
vr. otworzyć się; rozwinąć się.
 Aufthürmen, *va.* zgromadzać, sku-
 piać; *lich* —, *vr.* podnosić się, naje-
 żać się, pietrzyć się.
 Auftrag, *sm.* a. zlecenie, poruczenie.
 Auftragen, *va. irr.* dać (*do stołu*);
 powlec (*farbą*); zlecić, polecić, po-
 ruczyć; *stark* —, *vn. sam* | przesadzać.
 Auftraufeln, *va.* nakapać.
 Auftreiben, *va. irr.* wypędzić, wy-
 parować; nadymać; rozprężyć; o-
 trzymać co, wystarać się *o co*.
 Auftrennen, *va.* rozpruć.
 Auftreten, *va. irr.* rozstąpić, rozde-
 tać; —, *vn.* (*sehn*) nastąpić; wystą-
 pić, przedstawić się (*na scenie*).
 Auftrinken, *va. irr.* wypić.
 Auftritt, *sm.* wystąpienie, scena; sto-
 pień (*u karety*).
 Auftroden, *va.* wysuszyć; —, *vn.*
 (*sehn*) wyschnąć. (*caq bębna*).
 Auftrommeln, *va.* obudzić za pomo-
 Aufwachen, *vn.* (*sehn*) ocknąć — obu-
 dzić się; —, *sn.* ocknienie.
 Aufwachen, *vn. irr.* (*sehn*) wzrość,
 wyrastać.
 Aufwägen, *va.* odważyć, podważyć.
 Aufwallen, *vn.* (*sehn*) kipieć, wrzeć,
 burzyć się.
 Aufwallung, *sf.* burzenie się.
 Aufwälzen, *va.* zwałić; obarczać.
 Aufwand, *sm.* wydatek; zbytek, prze-
 pych, wystawność; — *machen*, wy-
 stawiać życie.
 Aufwärmen, *va.* przygrzewać, od-
 grzewać; odnowić; *aufgetürmt, adj.*

przygrzany; odnowiony, stary.
Aufwarten, *vn.* służyć, usługiwać;
służyć (o psie); pokłonić się, od-
dawać wizyty.

Aufwärter, *sm.* sługa, posługacz;
eterin, *sf.* posługaczka.

Aufwärts, *adv.* w górę.

Aufwartung, *sf.* usługa, posługa; die
— machen, oświadczyć ukłon, uni-
żoność. (wyprać.

Aufwachen, *va. irr.* pomyć, zmyć,

Aufwäscherin, *sf.* pomywaczka.

Aufwecken, *va.* obudzić; *fig.* wskre-
sić, wzruszać; aufgeweckt, *adj.* ży-
wy, ochoczy, boży, wesoly.

Aufweichen, *va.* rozmoczyć, rozmięk-
czyć; —, *vn.* (sehn) rozmięknąć.

Aufweisen, *va. irr.* okazać, poka-
zać, udowodnić. (dnienie.

Aufweisung, *sf.* okazanie, udowo-

Aufwenden, *va.* tracić, wydać, wy-
ekspensować.

Aufwerfen, *va. irr.* narzucić, wy-
rzucić; wykopać, nasypać, okop ro-
bić; przedstawić wątpliwość do
rozstrzygnięcia; sich —, *vr.* (zu)
robić się, narzucić się jako...; (wid-
ber) powstawać przeciwko komu;
aufgeworfen, *adj.* podniesiony, za-
darty (nos).

Aufwischen, *va.* nawijać; włosy wło-
ki ułożyć; rozwijać.

Aufwiegeln u. — gelung, *sf.* podbu-
rzenie, podżeganie. (podburzyć.

Aufwiegen, *va.* podżegać, wicherzyć,

Aufwiegler, *sm.* wicherzyciel, bunto-
wnik, podżegacz, burzyciel.

Aufwieglerisch, *adj.* buntowniczy.

Aufwindeln, *va.* rozwijać pieluski.

Aufwinden, *va.* zwić, nawić; win-
dować, podzwignąć; rozplątać.

Aufwirbeln, *vn.* (sehn) unosić się wi-
rem. (trzeć.

Aufwischen, *va.* zetrzeć, otrzeć, wy-
Aufwischen, *va.* zwietrzyć.

Aufwogen, *vn.* nadać się.

Aufwollen, *vn.* chcieć podnieść się.

Aufwühlen, *va.* pokopać, rozkopać,
wzruszyć.

Aufwurf, *sm.* u, nasyp (ziemi).

Aufzählen, *va.* wyliczyć, policzyć.

Aufzählung, *sf.* wyliczenie.

Aufzaumen, *va.* okiełznać.

Aufzehren, *va.* strawić, przejeść,
przebulać.

Aufzeichnen, *va.* narysować; napi-
sać, zanotować.

Aufziehen, *va. vid.* Aufweihen. Auf-
ziehbrüde, *sf. vid.* Zugbrüde.

Aufziehen, *va. irr.* naciągać, napi-
nać; wychować; najgrawać się,
drwić; nakręcić (zegar); podnieść
(kotwicę); —, *vn.* podnosić się;
(aufgezogen kommen) przybliżyć się;
gehindere Seiten —, spuścić z kwin-
ty, ulagodzić się. (drwiwanie.

Aufzieherei, *sf.* najgrawanie się, wy-
Aufziehen, *vn.* wzdrygnąć się.

Aufzug, *sm.* u, osnowa; parada; kon-
dukt, pochód; ubiór, strój wy-
kwintny; akt.

Aufzuglich, *adj.* Jur. odraczający,
zwlekający, dążący do zwłoki.

Aufzwingen, *va.* siłą otworzyć.

Aufzwingen, *va. irr.* przymusić,
przyniewolić, narzucić. (nica.

Aufzapfel, *sm.* jabłko, krag oka, zre-
Aug.

Aug., *sv.* (dim. Auglein) oko pl. o-
czy; spojrzenie, wzrok; oczko; pa-
czek; mit bloßen — gen, gołym o-
kiem; mit dem — ge, oczami; bor-
— gen, przed oczami...; unter dem —

gen, pod oczami, w obecności;
unter bier — gen, sam na sam.

Augeln, *va.* mrugać, migać; —, *vn.*
strzelać oczkami, oczkować.

Augen, (w wyrazach złożonych) o-
czny.

Augen-arzt, *sm.* okulista, lekarz oczy.
— bader, *sm.* u. — schale, *sf.* filiza-
neczka do moczenia oczu.

Augen-bild, *sm.* oka mgnienia, chwila,
moment.

— bildlich, *adj.* u. *adv.* momentalny,
chwilowy; w oka mgnieniu, w tej
chwili. (żek, obłaczek w oku.

— bogen, *sm.* obwód źrenicy, okrąg
braun u. — braun, *sf.* brew. — but-
ter, *sf.* ropa ciekąca z oczu.

— betet, *sm.* powieka.

— biener, *sm.* obłudnik, pochlebca.

— fell, *sn.* bielmo, blonka na oku.

— glas, *sn.* lornetka, szkiełko oczne.

— höhle, *sf.* okotwór, dołek oczny.

— frantheit, *sf.* choroba oczna.

— leder u. flappe, *sf.* kapturek skó-
rzany na oczy.

— licht, *sn.* światło oczy.

— lieb, *sm.* powieka. (oczu.

— lust u. tweide, *sf.* pociecha, pastwa

— maß, *sn.* miara podług oka.

— merf, *sn.* zamiar, cel, widok, wzgląd,
rzut oka.

— punkt, *sm.* punkt widzenia.

— schein, *sm.* widok, oczywistość; in

— nehmen, przypatrywać się, oglą-
dać.

Augen-scheinlich, *adj.* u. *adv.* jawny,
nie, oczywisty, -ście, widoczny, -
nie, jasny, -o.

— scheinlichkeit, *sf.* f. oczywistość.

— schirm, *sm.* umbrella, zasłona dla
oczu.

— sprache, *sf.* mowa oczami.

— stern, *sm.* zrzemca.

— wasser, *sn.* woda dla oczu.

— wimper, *sf.* rzęsy oczu, obwódki
powiek.

— zahn, *sm.* ząb oczny, kiel.

— zeuge, *sm.* naoczny świadek.

Augl, *adj.* (w wyrazach złożonych),
mający oczy, oczny. (wy.

August, *sm.* sierpień; *adj.* sierpni-

Aurifel, *sf.* pierwiosnek (roślina).

Auripigment, *sm.* auripigmentum,
złotokost, rozehodnik.

Aus, *prep.* dat. z, ze, od; —, *adv.*
już, koniec, kwita; — (sehn), skoń-
czyć się, wychodzić; es ist — mit
ihm, 'on zgubiony, 'umiera; Jahr —
Jahr ein, rok rocznie.

Aus'aden, *va.* wyorać.

Aus'arbeiten, *va.* wyrobić, wypra-
cować; wydoskonalic; ukoneczyc
robotę. (bek.

Aus'arbeitung, *sf.* wyrobienie, wyro-

Aus'arten, *vn.* (sehn) wyrodzić się,
popsuć się.

Aus'artung, *sf.* wyrodzenie się.

Aus'athmen, *va.* u. *vn.* wyziewać,
wyzionąć.

Aus'baden, *va. irr.* upieć, wypieć;
—, *vn.* dopieć się.

Aus'baden, *va.* wymywać, wykapać;
etwas — müssen, cierpieć, odpoku-
tować za przewinienie.

Ausbau, *sm.* wybudowanie.

Aus'bauen, *va.* wybudować.

Aus'bendingen, *va. irr.* zawarować,
zastrzedz, wymówić sobie.

Aus'beichten, *va.* wypowiadać się,
wyznać.

Aus'beissen, *va. irr.* wygrzyźć.

Aus'beizen, *va.* wygładzić.

Aus'bessern, *va.* naprawić, wytłoczyć
Aus'besserung, *sf.* naprawa, naprawka.
Aus'beten, *va.* wymodlić się, skończyć modlitwę. (dochód.)

Aus'beute, *sf.* korzystać, zysk, czysty
Aus'beuteln, *va.* wytrząsać mieszek, wydać, wykspensować; *sf.* —, *vr.* wypróżnić się, wykspensować wszystko.

Aus'biegen, *va. irr.* wyginać, odginać; —, *vn.* wymijać kogo.

Aus'bieten, *va. irr.* wystawić, wyłożyć na sprzedaż. (skonać.)

Aus'bilden, *va.* wykształcić, wydać
Aus'bildung, *sf.* ukształcenie, udoskonalenie. (pakować.)

Aus'binden, *va. irr.* odwiązać, od
Aus'bitten, *va. irr.* (sf.) wyprosić co, doprosić się czego; das bitte ich mir aus, tego nie ścierpię.

Aus'blasen, *va. irr.* wydąć, wydmuchnąć; wytrąbić.

Aus'bläuen, *va.* dobrze wybić.

Aus'bleiben, *vn. irr.* (sf.) nie przychodzić, nie stawać; opóźnić się; —, *sn.* niebytność, niestawanie; opóźnienie się.

Aus'bleichen, *va.* wybielić, wyblęchać; —, *vn. irr.* płowić, lenić.

Aus'blühen, *va.* okwitać.

Aus'bluten, *vn.* wykrwawić się, stracić krew; — lassen, dać wyciec krwi.

Aus'bohren, *va.* wywiercić, wyświdrować.

Aus'borgen, *va. vid.* Ausleihen.

Aus'brauen, *va.* wybrakować.

Aus'braten, *va. irr.* wypieć, upieć; wysmażyć; —, *vn.* wypieć się; wysmażyć się. (mieć.)

Aus'braufen, *vn.* wyhuczeć, wyszukać.

Aus'brechen, *va. irr.* wyłamać, wy-

rywać; ząbkować, nacinać ząbki; wywomitować, wyżygać; —, *vn.* wyłamywać się; wystąpić; wybuchnąć, wybić się; zapalić się (o wojnie); in Schimpffreden —, wybuchnąć obelgami.

Aus'breiten, *va.* rozszerzyć, rozpuścić, rozprzestrzenić, rozgłosić; *sf.* —, rozszerzyć się; rozprzestrzenić się; aus'gebreitet, *adj.* rozszerzony, obszerny; (przestrzenienie.)

Aus'breitung, *sf.* rozszerzenie; roz-
Aus'brennen, *va. irr.* wypalić, dopalić; —, *vn.* dogorzeć; (sf.) wypalić się.

Aus'bringen, *va. irr.* wynieść, wyprowadzić; wywabić; roznieść; eine Gesundheit —, spełnić za zdrowie.

Aus'bruch, *sm. u.* wybuch; wydobywanie się; wyziew; wyskok, treść (wina); *fig.* uniesienie; zum — kommen, wyjawiać się; wybuchnąć.

Aus'brühen, *va.* wyparzyć.

Aus'brüten, *va.* wylegać; *fig.* wymyślić, uknuć.

Aus'brütung, *sf.* wylęganie. (dzie.)

Aus'büßeln, *va.* wyprasować, wygla-

Aus'bünd, *sm. u.* cud, rzadkość, wybór; odrzutek, wyrodek.

Aus'bündig, *adj.* nadzwyczajny, wyborny, zacny. (tką.)

Aus'bürsten, *va.* wyczyścić (szczę-

Aus'büßen, *va.* odpokutować.

Aus'curven, *va.* wyleczyć.

Aus'dampfen, *vn.* (sf.) wyparować, wykurzyć się.

Aus'dämpfen, *va.* wyziewać; pogasić.

Aus'dauern, *sf.* wytrwałość.

Aus'dauern, *va.* wytrwać, przetrwać;

—, *vn.* wytrzymać, znosić. (ciążyć.)

Aus'dehnbar, *adj.* rozciągliwy, roz-

Aus'dehnbarkeit, *sf.* rozciągliwość, rozprężliwość.

Aus'dehnen, *va.* rozpościerać, rozszerzyć, rozciągnąć, rozprężyć;

aus'gedehnt, *adj.* rozciągly, obszerny.

Aus'dehnung, *sf.* rozciągliwość; rozległość. (należeć.)

Aus'denten, *va. irr.* wymyśleć, wy-

Aus'denten, *va.* wyłożyć, wykladać, wytłumaczyć.

Aus'deutung, *sf.* wykład, wyjaśnienie.

Aus'dielen, *va.* wyłożyć dyłami.

Aus'dienen, *vn.* wysłużyć, odsłużyć; gebent, *adj.* wysłużony.

Aus'donnern, *vn.* przestać grzmieć.

Aus'dorren, *vn.* wyschnąć, uschnąć.

Aus'dörren, *va.* wysychać, wysuszyć.

Aus'drehseln, *va.* wylotczyć, utotczyć.

Aus'drechen, *va. irr.* wymłócić.

Aus'druch, *sm. u.* wyraz, wycisk; wyrażenie. (snąć, wylotczyć.)

Aus'druden, *va.* wydrukować, wyci-

Aus'drüden, *va.* wygniatać, wytłaczać; *fig.* wyrazić, wystawić.

Aus'drüdlich, *adj.* wyraźny, wybitny;

adv. wyraźnie, umyślnie.

Aus'drudslos, *adj.* bez wyrazu, niedobitny; — voll, *adj.* wyrazisty, dobitny. (czenie.)

Aus'drückung, *sf.* wyciśnienie, wytło-

Aus'druch, *sm.* wymiót, wymłócone

ziarno.

Aus'düsten, *vn.* wyziewać.

Aus'düften, *va.* wydać zapach.

Aus'dulden, *va.* wycierpieć; —, *vn.* przestać cierpieć.

Aus'dünstbar, *adj.* wyziewalny.

Aus'dunsten, *vn.* wyparować, obrócić się w parę. (uolotnić.)

Aus'dünsten, *va.* wyziewać (z siebie);

Aus'dünstung, *sf.* wyparowanie, wy-

ziewanie.

Aus'einander, *adv.* osobno, odłączenie; — bringen od. thun, *va.* rozłączyć; — gehen, *vn.* rozchodzić się;

— setzen, *va.* rozkładać; rozbiierać, wykazać; *sf.* —, *vr.* rozkładać się

na pierwiastki, zmienić się; — setzung, *sf.* rozkład, rozbiór.

Aus'eisen, *va.* z lodu wydobywać — uwolnić.

Aus'eitern, *vn.* wyropić się.

Aus'erlefen u. — erfören, *va.* wybierać, obierać sobie; auferlöfen, *adj.* wybrany, obrany; wyborowy.

Aus'erlefen, *va.* wybrać, obierać; —, *adj.* dobrany, wyborowy. (rać.)

Aus'erschen, *va. irr.* wybierać, obie-

Aus'ersuchen, *va.* obierać, wybierać (z pośród czego); auferwählt, *adj.* u. *sm.* wybrany, wybraniec. (dać.)

Aus'ersählen, *va.* do końca opowiadać.

Aus'essen, *va. ir.* zjeść, wyjeść.

Aus'fabeln, *va.* wytrzepić, wydzier-

żyć, wywłóczyć (nitki); *sf.* —, *vr.* wysnuwać się; wypłec się z igły.

Aus'fahren, *va. irr.* wywozić; wyjeżdżać, wybić jechaniem; —, *vn.* (sf.) wyjechać.

Aus'fahrt, *sf.* wyjazd, przejażdżka.

Aus'fall, *sm. u.* wypadnienie; wycieczka; *fig.* ubytek; niedobór.

Aus'fallen, *vn. irr.* (sf.) wypaść;

Milit. wycieczkę robić; udać się, pójść dobrze; —, *sn.* wylazienie (włosów); *sf.* —, *vr.* (etnaś) wybić sobie. (fabeln.)

Aus'falsen u. Aus'falsen, *va. vid.* Aus-

Aus'falten, *vn.* wygnąć wypróchnieć.

Aus'fechten, *va. irr.* wywalczyć, rozstrzygnąć orężem.

Aus'fegen, *va.* wymieść, wyczyścić.

Aus'feilen, *va.* wypilować; *fig.* wygładzić. (wić, wydać)

Aus'fertigen, *va.* wygotować, odprawić; *fig.* wygotowanie.

Aus'fliegen, *va.* sam. wyburzyć, wylatać.

Aus'finden, *va. irr. u.* Aus'findig machen, znaleźć, wymyśleć. (badać)

Aus'fischen, *va.* wylowić ryby; *fig.* wy-

Aus'flattern, *vn. vid.* Aus'fliegen (pleść)

Aus'flechten, *va. irr.* wypleść; roz-

Aus'fliegen, *va.* wylatać, polatać.

Aus'fließen, *vn. irr.* (sehn) wylecieć;

ulecieć. (wypłynąć)

Aus'fließen, *vn. irr.* (sehn) wycieć,

Aus'flucht, *sf.* u. wycieczka; *fig.* wy-

bieg, wykręt; (zamiast Aus'flug)

przejazdka. (wyjazdka)

Aus'flug, *sm. u.* wylot, wylecenie; *fig.*

Aus'fluß, *sm. u.* ściek, wpływ, ujście

(rzeki); *fig.* pochodzenie, wypływ.

Aus'fordern, *va.* wyzwać (na pojedyn-

Aus'forderer, *sm.* wyzywający. (nek.)

Aus'forderung, *sf.* wyzwanie.

Aus'fordern, *va.* wydobyć (rudę).

Aus'forschen, *va.* wybadać, dociekać.

Aus'forscher, *sm.* badacz, wytyrywacz.

Aus'forschung, *sf.* wybadanie. (się)

Aus'fragen, *va.* wypytać; dopytywać

Aus'treffen, *va. irr.* wyjadać, wyze-

rac. (ich —, *vr.* wypaść się)

Aus'trieren, *vn. irr.* (sehn) wymarznąć.

Aus'fuhr u. Aus'fuhr, *sf.* wywóz.

Aus'führbar, *adj.* wykonalny.

Aus'führbarkeit, *sf.* wykonalność, mo-

żność wykonania.

Aus'führen, *va.* wyprowadzić; wy-

kończyć; skutecznie; dopiąć cze-

go; wyobrażać, wystawiać.

Aus'führlich, *adj. u. adv.* obszerny,

-nie, dokładny, -nie, dowodny -nie

Aus'führlichkeit, *sf.* obszerność.

Aus'führung, *sf.* wykonanie, uskutecz-

czenie.

Aus'füllen, *va.* zapelnić, napelnić.

Aus'füllung, *sf.* wypełnienie zapel-

nienie. (paść, wykarmić)

Aus'füttern, *va.* podzyszczyć (suknię); wy-

Aus'gabe, *sf.* wydanie, edycja; wy-

datek, rozchód. (sieć, wyroić się)

Aus'gähren, *vn. irr.* wyrobić, wyki-

Aus'gang, *sm. u.* wyjście, wychód;

skutek, koniec; *Theol.* pochodzenie

(Ducha Św.)

Aus'gäten, *va.* wypić.

Aus'gattern, *va.* odkryć, wywahać.

Aus'geben, *va. irr.* wydawać, rozda-

wać; ogłosić (dzieło); (ich —, (für

etwas) udawać kogo; mienić się kim.

Aus'geber, *sm.* klucznik, ekonom; wy-

dawca; — berin, *sf.* klucznica, sza-

farka. (daż)

Aus'gebot, *sm.* wystawienie na prze-

Aus'gebreitet, Aus'gedehnt, Aus'ge-

breitet, *vid.* Aus'breiten, Aus'dehnen u. Aus-

bieten.

Aus'gebur, *sf.* płód, wypłodzenie.

Aus'gehen, *vn. irr.* (sehn) wychodzić;

wylazić; wypłowieć; gasnąć; uby-

wać, wyczerpać się; kończyć się;

(auf etwas) zmierzyć do czego; koń-

czyć się na czym; —, *va.* rozde-

ptać (obuwie); — lassen, ogłosić; dać

zgasnąć; ein- und —, chodźcie tam i

nazad; uczęszczać; frei —, nie po-

dlegać opłacie, ukaranii; leer —,

nie nie otrzymywać.

Aus'gelassen, Aus'gemacht, Aus'genom-

men, *vid.* Aus'lassen, Aus'machen und

Aus'nehmen. (złożyć)

Aus'gelassenheit, *sf.* rozpusta, rozwia-

Aus'gerben, *va.* wygarbować, wypra-

wić (skórę).

Aus'gesprenge, *sm.* pogłoska, wieść.

Aus'gewaschen, Aus'gewandert, Aus'ge-

zeichnet, *vid.* Aus'waschen, Aus'wan-

bern u. Aus'zeichnen.

Aus'gießen, *va. irr.* wylewać; zale-

wać wodą; zagasić; *fig.* wynurzyć; (ich

—, *vr.* wylać się przed kim.

Aus'gießung, *sf.* wylanie.

Aus'glätten, *va.* wygładzić.

Aus'gleichen, *va. irr.* wyrównać; zrów-

nać; zagodzić, zalać (spór)

wynagrodzić (szkodę); (ich —, *vr.*

zalać — zagodzić się.

Aus'gleichung, *sf.* zrównanie; zago-

dzenie; wynagrodzenie.

Aus'gleiten u. — glücken, *vn.* (sehn)

wysliznąć się.

Aus'glimmen, *vn.* (sehn) wytęć.

Aus'glücken, *va.* wypalić; —, *vn.* wy-

tleć.

Aus'graben, *va. irr.* wykopać, wy-

grzebać; wyryc, wyrzynać, wyr-

sować. (banie; wyrzycie)

Aus'grabung, *sf.* wykopywanie, wygrze-

banie, *va.* ości wybieranie.

Aus'graben, *va.* wyszperać, wymy-

ślić, wysledzić, zgłębić. (kanał)

Aus'gras, *sm. u.* wylanie, wylew; ściek,

Aus'haaren, *vn.* peltzać (o włosach).

Aus'haften, *va.* wyrąbać, wysiekać;

wyciąć.

Aus'halfstern, *va.* odzudzać; zdjąć.

Aus'halten, *va. irr.* wytrzymać, zno-

sić, wycierpieć.

Aus'händigen, *va.* oddać, wręczyć.

Aus'händigen, *sf.* oddanie, wręczenie.

Aus'hängebogen, *sm.* Imp. ogłosze-

nie; arkusz na próbę odbity.

— schilb, *sm.* znak; wystawa, wiecha.

Aus'hangen, *vn. irr.* wywieszionem

być, wisieć zewnątrz.

Aus'hängen, *va.* wywiesić, wystawić.

Aus'harren, *vn.* dotrwać, wytrwać.

Aus'hauchen, *va.* oddychać, wyzie-

wać; wyzionąć (ducha).

Aus'hauen, *va. irr.* wyrąbać, wyciąć;

wysiekać.

Aus'heben, *va.* wyjąć, wyrwać; za-

ciągać (do wojska); *fig.* wybierać;

(ich —, *vr.* (den Arm) wywchnąć

sobie rękę.

Aus'hebspan, *sm. u.* Imprim. linijka;

regulka drukarska do wyjmowania

druku.

Aus'hebung, *sf.* wybieranie; pobór re-

krutów.

Aus'hehlen, *va.* wyczesać (len); wy-

śmiewać, wydrwić.

Aus'hefen, *va.* wylegać, wysiedzieć;

fig. wymyślić.

Aus'heilen, *va.* wygoić, wyleczyć;

—, *vn.* wyleczyć się.

Aus'heitern, *va. vid.* Auf'heitern.

Aus'heizen, *va.* wypalić, wygrzać.

Aus'heisen, *va. irr.* dopomagać, wy-

ratować, wspierać.

Aus'hebeln, *va.* wyheblować, wy-

strugać.

Aus'höhlen, *va.* wydrażyć, wydłubać.

Aus'höhlung, *sf.* wydrążenie; dółko-

watość, wklęsłość.

Aus'höhen, *va. vid.* Ver'höhen. Aus'

jäten, *vid.* Aus'gäten; Aus'kämpfen,

vid. Aus'fechten.

Aus'hölen, *va.* wywiadywać się, wy-

pytywać się; —, *vn.* mierzyć się; weit

—, zdaleka zasięgać w mowie; za-

cząć od Adama.

Aus'hörchen, *va.* podsluchiwać, wy-

sluchiwać.

Aus'hören, *va.* wysłuchać.

Hübsche, *sf.* pomoc, wspomoczenie.
 Hübschen, *va.* wyluszczyć, wyłupić, wydłubać.
 Hübschen, *va.* głodem wymorzyć; głodem przymusić (miasto do poddania się).
 Hübschen, *va.* sfukać.
 Hübschen, *va.* wykaszlać; —, *vn.* odkaslać.
 Hübschen, *va.* wypędzić, wygnąć; den
 Hübschen —, nabawić kogo strachu.
 Hübschen, *sm.* grzebień rzadki.
 Hübschen, *va.* wyczesać.
 Hübschen, *va.* taczkami wywozić.
 Hübschen, *sm.* ą, wykup, zakupienie.
 Hübschen, *va.* wykupić.
 Hübschen, *va.* wyrzynać w rowki, fługować.
 Hübschen, *va.* wymieść, wyczyścić.
 Hübschen, *u.* Hübschen, *sm.* śmiecie, wymiotki.
 Hübschen, *va.* wylłoczyć (grona).
 Hübschen, *va.* wykarbować (jąc).
 Hübschen, *va.* jądra wybierać, wydziąć; wypaplać, wygadać.
 Hübschen, *va.* wydłubać, wygmerać; *fig.* sam. wyszperać, wynaleźć.
 Hübschen, *va.* wylepić, wykleić (wewnątrz).
 Hübschen, *va.* rozebrać kogo; zdjąć odzienie z kogo.
 Hübschen, *va.* wytrząść, przełrzeć.
 Hübschen, *va.* wytropić, wynaleźć, wymyślić.
 Hübschen, *va.* wygnać (ciasto).
 Hübschen, *va.* wywarzyć, wygotować, odwarzyć; —, *vn.* (się) kipieć.

Hübschen, *vn.* (się) wychodzić; wykluwać się; wybuchnąć (ogień); wychodzić na jaw; (mit etwas) wystarczyć; (mit etwem) zgodnie żyć z kim; —, *sm.* dostatek, dochód dostateczny; es ist mit ihm fein —, z nim nie można żyć w zgodzie; sein gutes — haben, żyć w dostatku.
 Hübschen, *vn.* irr. ośmielić się lub móżdż wychodzić.
 Hübschen, *va.* wykaszlać, skosztować.
 Hübschen, *va.* rozłożyć; wystawić (na widok).
 Hübschen, *va.* wyskrobać; wydrapać.
 Hübschen, *vn.* irr. (się) wyleźć; wylądować — wykłuć się; —, *va.* (alle Winkel) grzebić się po wszystkich kątach.
 Hübschen, *va.* wywiedzieć się, wyspiegować.
 Hübschen, *sf.* wywiadywanie.
 Hübschen, *sf.* ą, wiadomość, objaśnienie; wykaz.
 Hübschen, *va.* wysmiać kogo, naśmiewać się z kogo.
 Hübschen, *adj.* śmieszny, godny śmiechu.
 Hübschen, *va.* irr. wylądować, wylżyć; nabój wykręcić.
 Hübschen, *sm.* zdejmujący ciężary; tragarz; *Phys.* konduktor.
 Hübschen, *sm.* *Milit.* grajcar do wykręcania nabojów.
 Hübschen, *sf.* wylądowanie.
 Hübschen, *sf.* wyłożenie, wydatek, zaliczenie; kram.
 Hübschen, *sm.* (bez pl.) cudzy kraj.
 Hübschen, *sm.* cudzoziemiec, -ka.
 Hübschen, *adj.* cudzoziemski, zagraniczny.

Hübschen, *vn.* podostatkiem mieć, starczyć.
 Hübschen, *va.* irr. wypuścić; popuścić; rozpuścić, objawić, ogłosić, oznajmić; wynarzyć (gniew); sich —, *vr.* wytłumaczyć się; objawić zdanie; ausgedrückt, *adj.* rozpustny, rozpasany.
 Hübschen, *sf.* rozpuszczenie, rozogłoszenie, objawienie.
 Hübschen, *sm.* ą, wybieg; wypływ, wyjazd, wyjście; *Archit.* wyskok.
 Hübschen, *vn.* (się) wybiedz, wychodzić, wycieć, wykpić; wypłynąć; sich —, *vr.* nabiegać się.
 Hübschen, *sm.* chłopak na posyłki; *Bot.* latorośl.
 Hübschen, *va.* wylugować.
 Hübschen, *vn.* wydzwonić.
 Hübschen, *vn.* przestać żyć.
 Hübschen, *va.* wylizac; —, *vn.* wycieć, wykapać.
 Hübschen, *va.* wypróżnić.
 Hübschen, *sf.* *Méd.* wypróżnienie.
 Hübschen, *va.* wykladać; wylżyć z kogo; robić wykładaną, forniowaną robotę; objaśnić, tłumaczyć.
 Hübschen, *sm.* wykladacz, tłumacz.
 Hübschen, *sf.* wykład, objaśnienie, tłumaczenie. (życzać komu co).
 Hübschen, *va.* irr. wypożyczyć, po-
 Hübschen, *sm.* wierzyciel, -ka, wypożyczający.
 Hübschen, *va.* wyboczyć, wymijać.
 Hübschen, *vn.* wyuczyć się, skończyć naukę; przestać się uczyć; —, *va.* dociekać, zbadać; ausgereut, *adj.* chytry, podstępny, przewrotny.
 Hübschen, *va.* irr. wybierać; prze-
 Hübschen, *va.* wycinać, przerze-

zić (las).
 Hübschen, *va.* wydać, dostawić.
 Hübschen, *sf.* dostawa, odstawa; wydanie (zbiega).
 Hübschen, *vn.* irr. wyleżeć, zleżeć się.
 Hübschen, *sm.* *Mar.* strażnica ognio-
 wa, statek strażniczy.
 Hübschen, *va.* wyludzić; wysledzić.
 Hübschen, *va.* na los wyciągnąć; wylusować, na loteryą puścić.
 Hübschen, *vn.* (się) zgasać; zetrzeć się; —, *va.* zgasić; wymazać, zatrzeć.
 Hübschen, *sm.* zgasić.
 Hübschen, *va.* wykupić, uwolnić.
 Hübschen, *sf.* wykupienie, uwolnienie. (trzyć).
 Hübschen, *va.* wywietrzyć, przewie-
 Hübschen, *va.* wyjąć; wydobyć; ukończyć, załatwić, zgodzić; stanąć; czynić; ausgemacht, *adj.* pewny, niewątpliwy, niezaprzeczony; ein — ter Mann, kompletny duren, głupiec; es macht nichts aus, nie nie szkodzi.
 Hübschen, *va.* wymieć.
 Hübschen, *va.* dokończyć obrazu, wymalować; *fig.* opisywać, wyobrazić. (pochód).
 Hübschen, *sm.* ą, *Milit.* wystąpienie.
 Hübschen, *vn.* występować, w pochod się udać.
 Hübschen, *va.* wykarmić, wytuczyć.
 Hübschen, *va.* wymurować.
 Hübschen, *va.* wydłutować, dółtem wyciąć.
 Hübschen, *va.* wydłubić. (niszczyć).
 Hübschen, *va.* wycieńczyć, wy-
 Hübschen, *va.* wylączyć, wypłenić, wykorzenić. (mierzyć).
 Hübschen, *va.* irr. wymierzyć, od-

szlifować; *sch* —, *vr.* wytrzeć się ostrzeniem.

Aus'schließen, *va. irr.* wyłączyć, odłączyć, usunąć; wykłuczyć, ekskomunioować; *Imprim.* zapisać kwadrantami; *sch* —, *vr.* wyłączyć się, niebrać udziału.

Aus'schließlich, *adj. u. adv.* wyłączny, nie, oddzielny, nie, odrębny, nie.

Aus'schließung, *sf.* wyłączenie; *Imprim.* spacje i kwadraty. (wypis.)

Aus'schlürfen, *wylyknąć*, wychylić

Aus'schluß, *sm. u.* wyłączenie.

Aus'schmiden, *va. vid.* Aus'schelten.

Aus'schmauchen, *va. vid.* Aus'rauchen.

Aus'schmetzen, *va.* wytopić, roztopić, rozpuścić; —, *vn. irr.* (schm) wytopić — rozplwać się.

Aus'schmieden, *va.* wykuć.

Aus'schmieren, *va.* wysmarować, wymazać, wybazgrać, wygryzmolić.

Aus'schmoren, *va.* wytopić, wysmażyć.

Aus'schmüden, *va.* wystroić, przyozdobić, ubierać, upiększyć.

Aus'schmückung, *sf.* wystrojenie, przyozdobienie, upiększenie.

Aus'schnattern, *va. vid.* Aus'splaudern.

Aus'schnaufen, *va. vid.* Verschnaufen.

Aus'schnauben u. Aus'schnäuzen, *va.* wymarować; *sch* —, *vr.* wysapać się.

Aus'schneiden, *va. irr.* wyrzynać, wykroić, wyrzezać.

Aus'schnitt, *sm.* wyrznięcie, wycinek, wykrojka; *Geom.* wycinek (koła, kuli).

Aus'schnittshandel, *sm.* handel lokciowy.

Aus'schnitteln u. Aus'schnittzen, *va.* wyrzynać.

Aus'schnüffeln, *va.* powąchać.

Aus'schnüpfen, *va.* wyżyć, wyniuchać (tabakę).

Aus'schöpfen, *va.* wyczerpać.

Aus'schoten, *va.* wyluskać.

Aus'schrauben, *va.* wyszrubować.

Aus'schreiben, *va. irr.* wypisać; przepisać; rozpiszać; zwołać (sejm); *Sitten* —, nakładać podatki; *sch* —, *vr.* wypisywać — rozpisywać się.

Aus'schreien, *va. irr.* obwolać; rozgłaszać; *sch* —, *vr.* nakrzyżować się.

Aus'schluß, *sm. u.* brak; wybór; komitet, kommissya. (snąć)

Aus'schütteln, *va.* wytrząść, otrząść.

Aus'schütten, *va.* wysypać, wylewać; *fig.* otworzyć (serce), wynurzyć; wymiotać (obelgi); *sch* —, *vr.* (bor) (z) — upadać ze śmiechu. (pluć)

Aus'schwaben, *va.* wygadać, wypa-

Aus'schweifen, *va.* wykroić; wyciosać; —, *vn.* (in der Rede) oddalić się od celu, odstąpić od rzeczy; roz-

pasać się, halać. (wiozły)

Aus'schweifend, *adj.* rozpustny, roz-

Aus'schweifung, *sf.* rozpusta, rozwia-

złość. (nąć, zabierać z sobą)

Aus'schwemmen, *va.* wypławić, pły-

Aus'schwenken, *va.* wypluknąć.

Aus'schwingen, *va. irr.* wywiać, przewiewać, roztrzepać. (pomnieć)

Aus'schwichen, *va.* wypocić; *fig.* za-

Aus'sehen, *vn. irr.* wyglądać, wyrzezać; wydawać się; —, *v. imp.* (es sich schlimm mit. aus) źle okolo —, bie-

rze zły obrót; —, *sm.* widok, pozór; postać; *qui od. schlecht* —, wyda-

wać się dobrym lub złym, mieć do-

brą lub złą mied. (wylać)

Aus'senden, *va. irr.* wysyłać, roz-

Augen, *adv.* zewnętrznie; *adj.* zewnętrzny; *nach* —, zewnątrz; *don* —, z zewnątrz.

Augen-böschung, *sf.* Fortif. kontr-

eskarpa; pochyłość muru zewnę-

trznego, fossy od strony warowni.

— Linie, *sf.* linia zewnętrzna; *fig.* ob-

wód. (wierzchnia)

— Seite, *sf.* strona zewnętrzna, po-

— Welt, *sf.* świat zewnętrzny, fizyczny.

— Wert, *sm.* Fortif. zewnętrzna for-

tyfikacya, szaniec, okop, wał.

Auger, *prep. dat.* zewnątrz, prócz,

poimio, poza, nad; — daß, — wenn,

conj. oprócz gdy.

Auger-dem, *conj.* oprócz tego, nadto.

— cheilich, *adj.* naturalny, nie z pra-

wego toż. (zasądowy)

— gerichtlich, *adj.* Jur. pozasądowy.

— halb *prep. gen.* za, zewnątrz, poza.

— ordentlich, *adj.* nadzwyczajny, nie-

zwykły.

Augerwettlich, *adj.* niedorzeczny;

przypadkowy. (wierzchność)

Augere, *adj.* zewnętrzny; —, *sn.* po-

Augerlich, *adj.* powierzchnowy; —,

adv. zewnętrznie.

Augern, *va.* wynurzyć, wyjawić, od-

kryć, oświadczyć; *sch* —, *vr.* wynu-

rzyć — oświadczyć się. (nader)

Augerst, *adv.* niezmiernie, bardzo.

Augerst, *adj.* ostatni, ostateczny;

—, *sn.* ostateczność; *daß* — thun,

robić ile możności. (się)

Augerung, *sf.* oznaka, oświadczenie

Aus'sehen, *va.* wystawiać; podrzu-

cać (dzieci); wysadzić, wyłożyć;

odłożyć, odkładać, zawiesić; wy-

znaczyć; (an etwas) ganić; *sch* —,

vr. poddawać — narażać — wysta-

wiać się.

Aus'schung, *sf.* wyłożenie, wyladowa-

nie; wystawienie; porzucenie; wy-

naczenie; odłożenie, zawieszenie.

Aus'sehn, *vn. irr.* kończyć się, ustać;

nie być w domu.

Aus'sicht, *sf.* widok, punkt widzenia;

fig. nadzieja.

Aus'sieben, *va.* wysiać, przesiać.

Aus'sieden, *va. irr.* wywarzyć, wygo-

tować. (spiewać)

Aus'singen, *va. irr.* dośpiewać, prze-

Aus'sinnen, *va. irr.* wymyślać, wy-

należeć. (czas)

Aus'sitzen, *va. irr.* wysiedzieć (swoją)

Aus'söhnbare u. Aus'söhnlich, *adj.* poje-

dnalny, zgodliwy.

Aus'söhnen, *va.* pojednać, pogodzić;

sch —, *vr.* pojednać się.

Aus'söhnung, *sf.* pojednanie.

Aus'solen, *vn. irr.* być obowiązany

wychodzić. (odstawić; wybierać)

Aus'sondern, *va.* wyłączać, odłożyć,

Aus'sonderung, *sf.* odłączenie, wybór.

Aus'sortiren, *va.* rozgatkować, wy-

biierać.

Aus'spähen, *va.* wypatrywać, wyba-

dać, wysledzić, wyspiegować.

Aus'späher, *sm.* badacz; szpieg.

Aus'späheri, *sf.* szpiegostwo.

Aus'spann, *sm.* wyprząg, przeprzążka;

fig. stajnia na konie

Aus'spannen, *va.* wyprężyć, rozcią-

gać, rozciąć; wyprząż.

Aus'spazieren, *va.* wyjść, wychodzić

na przechadzkę. (wybuchać)

Aus'spielen, *va. irr.* wypluć, wyżyć;

Aus'spenden, *va.* rozdawać, wydzie-

Aus'spendung, *sf.* rozdawanie. (lać)

Aus'sperren, *va.* rozpościerać (nogi,

rece); drzwi zamknąć komu.

Aus'spielen, *va.* naszpikować; napel-

niać, na pychać; —, *vn.* umknąć,

drapać. (nia kart)

Aus'spiel, *sm.* pierwszeństwo do zada-

Aus'spielen, *va.* wygrać, dograć; (elne

Karte) zadawać (kartę); puścić na loteryę.
 Auspielung, *sf.* stawianie na loteryę.
 Aus'spielen, *va. irr.* wyprząść; *fig.* rozkręcać, rozwijać.
 Aus'spioniren, *va. vid.* Aus'spähen.
 Aus'spötteln, *vid.* Ber'spötteln.
 Aus'spotten, *vid.* Ber'spotten. (*nie.*)
 Aus'sprache, *sf.* wymowa, wymówienie.
 Aus'sprechen, *va. irr.* wymówić, wyrzec, wysłowić; —, *vn.* domówić; się —, *vr.* wynurzyć się, objawić myśl albo zdanie (o rzeczy).
 Aus'sprechlich, *adj.* wyrażający, dający się wyrażać. (*ścierac.*)
 Aus'spreizen u. — spreiten, *va.* rozposyłać, rozsiewać, rozgłaszać.
 Aus'sprengen, *va.* wysadzić, wyrwać; roznieść, rozsiewać, rozgłosić.
 Aus'sprengen, *vn. irr.* wypuścić, wyrastać. (*kać.*)
 Aus'spritzen, *va.* wykropić, wyspryskać.
 Aus'sprossen, *vn. vid.* Aus'sprossen.
 Aus'spruch, *sm.* u. wyzroczenie, postanowienie; wyrok.
 Aus'sprudeln, *va.* wytryskać; *fig.* wymiotać (obelgi). (*tać* (ogień).)
 Aus'sprühen, *va.* wyrzucać, wymiotować.
 Aus'spülen, *va. vid.* Aus'spülen.
 Aus'spülen, *va.* wypłukać, wymyć.
 Aus'spültich, *sm.* pomyje.
 Aus'spünden, *va.* wycembrować, wysadzić deskami. (*wynałęsć.*)
 Aus'spüren, *va.* wysledzić, wykryć.
 Aus'spähren, *va. fam. vid.* Aus'spühren.
 Aus'stäubern, *vid.* Aus'stöbern.
 Aus'stammeln, *va.* wyjąkać.
 Aus'stampfen, *va.* wydeptać, wybić, wytłuc w stępie.
 Aus'stand, *sm.* u. wiarytelność, należytość, zaległość.
 Aus'ständig, *adj.* należny, zaległy.

Aus'statten, *va.* wyposażać. (*sag.*)
 Aus'stattung, *sf.* wyposażenie, po
 Aus'stäuben, *va.* okurzyć, wytrzeć z kurzu.
 Aus'stechen, *va. irr.* wykluć, wyrzucić; wychylić, wypić; (*clen*) przewyższyć, przechodzić, wysadzić, przyciemnić kogo. (*wystawić.*)
 Aus'stehen, *va.* wywieść, wytknąć.
 Aus'stehen, *va. irr.* wystać, odstąć; wytrzymać, wycierpieć, znieść; —, *vn.* być dłużnym; — haben, mieć wiarytelność na... (*jacy.*)
 Aus'stehend, *adj.* dług u drugiego masy.
 Aus'steifen, *va.* wykrochmalic, wyszlusować.
 Aus'steigen, *vn. irr.* (*sehn*) wysiąść, wyjść, wychodzić.
 Aus'stellen, *va.* wystawić, wyłożyć; zawiesić, odłożyć; postawić (*warty*); wystawić (weksel).
 Aus'steller, *sm.* Comm. wystawiciel.
 Aus'stellung, *sf.* wystawa; wystawienie (wekslu). (*wymrzeć.*)
 Aus'sterben, *vn. irr.* (*sehn*) wymierać.
 Aus'steuer, *sf.* wyprawa; *fig.* obdarowanie.
 Aus'steuern, *va.* dawać wyprawę, wyposażać; obdarować.
 Aus'steuerung, *sf.* wyprawa, posąg.
 Aus'studen, *va.* wysyłać, wyhałować.
 Aus'stullen, *va.* wykarmić (dziecko).
 Aus'stöbern, *va.* odkrywać, wygrzebać. (*zęby*).
 Aus'stöbern, *va.* wydłubać, wykłuć.
 Aus'stopfen, *va.* napchać, wypchać.
 Aus'stören, *va.* kopać, przekopywać; przerywać (mowę).
 Aus'stoßen, *va. irr.* wypchnąć, wypędzić; wyłaczyć; wydać (west-

chońnienie; miotać (obelgi).
 Aus'stoßung, *sf.* wyłączenie.
 Aus'strahlen, *va.* rozpromienić, rozposielać promienie.
 Aus'strecken, *va.* rozciągać, rozposielać, wywalić.
 Aus'streckung, *sf.* rozciąganie, rozposielać.
 Aus'streichen, *va. irr.* wymazać, wykreslić; wygładzić; wychwalać.
 Aus'streifen, *vn.* (*sehn*) włóczyć się.
 Aus'streiten, *va. irr.* wywalczyć; —, *vn.* przestać się spierać.
 Aus'streuen, *va.* wysypać, rozsypać, rozsiewać. (*blem.*)
 Aus'striegeln, *va.* wyczesać zgrzebieć.
 Aus'strömen, *va.* wypłynąć, lać się strumieniem; —, *vn.* rozlewać —, wlewać się, wyciekać.
 Aus'stuben, *va.* wystudować, zgłębić, wymyślić, wybadać; —, *vn.* skończyć nauki.
 Aus'stürmen, *vn.* uspokoić — uciszyć się (o burzy).
 Aus'stürzen, *va.* obalić, wypróżnić; duszkiem wypić; —, *vn.* (*sehn*) wlewać się, rozlewać się.
 Aus'suchen, *va.* wyszukać; wybierać.
 Aus'sühnen, *va. vid.* Aus'söhnen.
 Aus'süßig, *va. Chim.* zobojętnić kwas mieszaniną jaką.
 Aus'süßeln, *va.* wytłuszczać, drzewem lub deskami wyłożyć.
 Aus'stanzen, *va.* wytłuszczać.
 Aus'stäpeln, *va.* obciążać, wylepić.
 Aus'stausch, *sm.* zamiana.
 Aus'stauschen, *va.* zamienić, wymienić; wzajemnie sobie udzielić (mysli). (*strzygowy.*)
 Aus'ster, *sf.* ostrzyga; — stern, *adj.* o ostrzyżonym, *sf.* łozysko ostrzyg.

—schale, *sf.* skorupka od ostrzygi.
 —vogel, *sm.* (ptak), ostrzygojad czernonogi.
 Aus'trocknen, *sm.* lowiciel ostrzyg.
 —händler, *in.* s. sprzedający, —ca, (smarować mazią).
 Aus'theeren, *va.* wysmołować, wy
 Aus'theilen, *va.* rozdzielać, rozdawać.
 Aus'theiler, *in.* s. rozdawca, —czyni.
 Aus'theilung, *sf.* rozdzielenie, rozdawanie.
 Aus'thun, *va. irr.* zdjąć; zagasić; wywabić, wymazać; ulokować (pie niądzę). (*zrenić*, wygubić).
 Aus'tilgen, *va.* wyniszczyć, wykończyć.
 Aus'tilgung, *sf.* wyniszczenie, wygładzenie.
 Aus'toben, *vn.* wyszaleć, wyszumieć; przestać się srożyć.
 Aus'traben, *vn.* (*sehn*) truchtem, kłusem wyjeżdżać.
 Aus'trag, *sm.* u. wyrok, rozstrzygnięcie; *pl. Jur.* decyzya sądu polubowego.
 Aus'traggericht, *sm.* sąd polubowy.
 Aus'tragen, *va. irr.* wynosić, kończyć; ciążyć; czynić; roznieść, rozgłosić.
 Aus'träger, *in.* s. plotkarz, —rka.
 Aus'trägerci, *sf.* plotki. (*wny.*)
 Aus'träglich, *adj.* korzystny, zyskowy.
 Aus'trauern, *vn.* skończyć, złożyć żałobę.
 Aus'träufeln, *vn.* (*sehn*) po kropki wypływać, wyciekać.
 Aus'treiben, *va. irr.* wypędzić. (*nie.*)
 Aus'treibung, *sf.* wypędzenie, wygnanie.
 Aus'trennen, *va.* wypruć.
 Aus'treten, *va. irr.* wydeptać, rozdeptać; —, *vn.* wychodzić, wystąpić.
 Aus'trinfen, *va. irr.* wypić. (*cieczka.*)
 Aus'tritt, *sm.* wystąpienie; wyjście, u
 Aus'trocknen, *va.* wysuszyć; —, *vn.*

(sehn) wyschnąć.

Austrohung, *sf.* wysuszenie, wyschnienie.Austrommeln, *va.* bębnać ogłosić; *fig.* rozgłosić wszędzie.Austrompeten, *va.* trąbą obwołać; *fig.* wytrąbić, rozgłosić.Austtröpfeln, *va.* wylewać po kropli; —, *vn.* (sehn) wykapać.Austtrumpfen, *vn.* wykozyrować, wylutować (w karłach).Austtünchen, *va. vid.* Austweihen.Austtunten, *va.* wymacać.Austtuschen, *va.* wytuszczać.Austüben, *va.* czynić, wypełnić, wykonać; zajmować się czym; (Macht) zemiścić; — bende Gewalt, władza wykonawcza; — bender Arzt, lekarz praktykujący.Austübung, *sf.* wykonanie; in — bringen, wprowadzić w wykonanie.Austwaschen, *vn. irr.* (sehn) wyrość, wyrastać; stać się garbatym, ulomnym; austgewaschen, *adj.* wzrosły, dorosły.Austwagen (sich) *vr.* odważyć — osmieścić się wychodzić.Austwagen, *va. irr.* wyważyć; na wagę sprzedawać.Austwahl, *sf.* wybór.Austwählen, *va.* wybierać.Austwählen, *va.* wywalczyć; —, *vn.* skończyć waleć (taniec).Austwanderer, *sm.* wychodźca.Austwandern, *vn.* (sehn) wychodzić, opuścić kraj, wynieść się; austgewandert, *adj.* u. sc. przesiedlony, emigrant.Austwanderung, *sf.* wywędrowanie, emigracja.Austwärmen, *va.* wygrzać, rozgrzać.Austwarten, *va.* doczekać się końca.Austwürfig, *adj.* obcy, cudzy, zagraniczny; — ge Angelegenheiten, sprawy zagraniczne.Austwärts, *adv.* zewnątrz; za granicą.Austwaschen, *va. irr.* wymyć, wyprać, wypłukać.Austwässern, *va.* wymoczyć.Austwechseln, *va.* wymienić, zamienić, przemienić.Austwechselung, *sf.* wymiana, zamiana.Austweg, *sm.* wychód, wyjście, droga; *fig.* wybieg; sposób, środek.Austwehen, *va.* wywiać, zdmuchiwać.Austweichen, *va.* wymoczyć, wymięknąć; —, *vn.* (sehn) wymoknąć, wymięknąć; —, *vn. irr.* (sehn) uchylić się; unikać.Austweichplatz, *sm.* przystan do wymijania się (na drodze żelaznej).Austweichung, *sf.* unikanie, uniesienie się; Astr. zboczenie (planety).Austweiden, *va.* wywnętrzyć, wypatroszyć; wypaść.Austweinen, *va.* wypłakać; sich —, *vr.* napłakać się; sich die Augen —, gorzkiemi łzami się zalewać.Austweis, *sm.* wykaz, świadectwo.Austweisen, *va. irr.* wypędzić, wygnać. *fig.* wykazać, wyjaśnić, dowodzić; sich —, *vr.* okazywać, pokazywać się.Austweisung, *sf.* wykazanie, świadczenie.Austweisen, *va.* wybielić.Austweiten, *va.* rozszerzyć, rozprzestrzenić.Austwenig, *adj.* zewnętrzny, powierzchowny; *adv.* zewnątrz; na pamięć.Austwerfen, *va. irr.* wyrzucić, wymiotować; brakować; wycharachać, wypłueć, wyznaczyć, ustanowić (sumę); —, *vn.* nogami wierzyć.

gnąć (o koniu).

Austwehen, *va.* wytoczyć, wyostrzyć.Austweiden, *va.* rozwinać, rozwinąć, rozpleść; sich —, *vr.* wykreć się, wybrnąć, wypłatać się.Austwindeln, *va.* rozpowijać, pieluchę rozwijać.Austwinden, *va. irr.* wykreć; wy-Austwirfen, *va.* wytknąć, dotkać; wyjednać; podczyścić (kopyto); —, *vn.* przestać działać.Austwirlen, *va.* rozwikłać, rozplatać.Austwischen, *va.* wytrzeć, wymazać; (einem) (sich) ob. (etwas) uderzyć kogo.Austwischen, *sm.* burs, polajanie.Austwischen, *va.* wywietrzyć, przewietrzyć; *fig.* zwąchać; —, *vn.* (sehn) wywietrzyć — przewietrzyć się; —, *v. imp.* (haben) przestać grzmieć.Austwischen, *va.* wysklepieć. (dzieci).Austwollen, *vn. irr.* chcieć wychodzić.Austwuchs, *sm.* u. narost, wyrost; *fig.* wyrodek.Austwühlen, *va.* wyrzyć, wymulić, wy-Austwurf, *sm.* u. wyrzucenie; brak; wilgoć, slegma; wymiot; *fig.* wyrzutek.Austwürfel, *va.* puścić na grę w ko-Austwürfling, *sm.* wyrodek, wyrzutek.Austwürzen, *va.* wykorzenieć.Austwüthen, *vn.* wyszaleć, wysrożyć — uspokoić się.Austzahn, *va.* wyząbkować; austgezadzt, ząbkowaty.Austzahlen, *va.* wypłacić.Austziehen, *va.* obliczyć; podługliczby sprzedawać.Austzieher, *sm.* płatnik.Austziehung, *sf.* wypłata. (stawać).Austziehen, *va.* przestać zębów do-Austziehen, *va.* wyklócić się (z kim),

wylajać.

Austzäpfen, *va.* wytoczyć.Austzäumen, *va.* oparkanieć, ogrodzić.Austzehen, *va.* wypić, wylukać.Austziehen, *va.* wytrawiać; *fig.* wy-cieńczyć; —, *vn.* schnąć, schudnąć.Austziehung, *sf.* suchoty.Austzeichnen, *va.* wypisać; zanotować; naznaczyć, nacechować; odrysować; odznaczyć; sich —, *vr.* odznaczyć się; austgezeichnet, *adj.* znamienity.Austzeichnung, *sf.* odznaczenie się.Austziehen, *va. irr.* wyciągnąć, wy-wlec, rozciągnąć; zdjąć, rozebrać kogo; —, *vn.* (sehn) wyprowadzić się (z mieszkaniem); wystąpić; przenieść się; pierzchać, uheodzić. (cie).Austziehung, *sf.* wywłóczenie, wyrzu-Austzieren, *va.* ozdobić, wystroić.Austzieren, *sf.* ozdobienie, wystro-

jenie. (wycembrować).

Austzimmern, *va.* wyłożyć deskami,Austzisten, *va.* cyrklem wymierzyć;Austzählen, *va.* wysycać, wygwiz-Austzug, *sm.* u. wyjście, wychód, wy-

jazd; wyciąg, wypis.

Austzugweise, *adv.* w skróceniu.Austzupfen, *va.* wyskubać. (godny).Authentisch, *adj.* prawdziwy, wiaro-Autobiast, *sm.* samouk.Automat, *sm.* samoruch, automat.Autor, *sm.* autor, pisarz.Autorchaft, *sf.* autorstwo.Austziehen, *interf.* o! aeh! (silkowe).Austziehen, *sf. vid.* Haberle.Austziehen, *sf. vid.* Achte.Aust-Brief, *sm.* Comm. list zawiada-

miający, awiza.

Abiſta, *adv. Comm.* po przedſtawieniu, po okazaniu. (kiera. *Art, sf. a. (dim. Artchen)* topor, sie-
żen u. *Äzen, va.* karmić; przynęcić;
—, *vn.* jeść, żreć.

B.

B, *sn.* druga głoska w alfabecie;
Mus. nota B.

Baate, *sf. vid. Bate.* (Bahre.

Baar, *adj. vid. Bar; Baare, sf. vid.*

Bäbber, *vn.* paplać, bzdurzyć.

Baccalaureat, *sn.* stopień uniwersytecki, bakalarstwo.

Baccalaureus, *sm. (pl. laurei)* bakalarz.

Bachanäl, *sn. (pl. -nallen)* hulatyka, rozpusta. (chantka.

Bachant, *sm.* bachant; -tiin, *sf. ba-*

Bachantisch, *adj.* bachancki, bachu-

sowy. (strumień, rzeczka.

Bach, *sm. a. (dim. Bächlein)* potok,

Bäch-bunge, *sf.* bobownik (roślina).

—holunder u. —holder, *sm.* kalina.

—ſteize, *sf.* (ptak), trzęsiogonek.

—weide, *sf.* wierzbza rzeczna.

Bähe, *sf.* dzika świnia, maciora.

Bäher, *sm.* dziki kiernoz, odyniec.

Bad, *sm. Mar.* podniesienie na przodzie okrętu.

Badbord, *sm. Mar.* lewy bok okrętu.

Bäde, *sf. u. Bäden, sm. (dim. Bädchen)* szereg, policzek.

Bäden, *va. irr.* piec (chleb); palić (cegły); suszyć (owoce); smażyć, wędzić; —, *vn.* piec się; —, *sn.* pieczenie.

Bäden-bart, *sm.* faworyty.

Äjung u. Äjung, *sf.* pokarm, żer.
Äjungſtofen, *sf. pl.* pieniądze udzielane dyetaryuszom. (lazurowy.
Äjur, *sm. f.* lazur, błękit; —ren, *adj.*
Äjürblau, *adj.* błękit lazurowy.

—bein, *sn. u.* —fnöden, *sm.* kość policzkowa.

—ſchlag u. —ſtreich, *sm.* policzek.

—taſche, *sf.* torebka w policzkach

niektórych zwierząt np. u chomika—boczna strona ryja świniego.

—zahn u. Bädzahn, *sm.* ząb trzonowy.

Bäder, -in, *s.* piekarnik, -rka.

Bäderbunſche, *sm.* piekarczyk.

Bäderei, *sf.* piekarnia. (czona.

Bäd-fiſch, *sm.* ryba smażona, pie-

—haus, *sn. u.* —ſtude, *sf.* piekarnia.

—obſt, *sm.* owoce suszone.

—ofen, *sm.* piec piekarski.

—ſpanne, *sf.* patelnia.

—ſchneifel, *sf.* lopata.

—ſtein, *sm.* cegła.

—trog, *sm.* dzieża.

—wert, *sn.* ciasto.

Bädig, *adj.* (w wyrazach złożonych)

mający policzki pełne.

Bad, *sn. a.* kąpiel; laznia; wody mineralne, ctn — nchmen, kąpać się,

kurować się kąpielami; warme Bäder, ciepłe wody, ciepłe kąpiele.

Bäde-anſtalt, *sf.* lazienki, kąpiele.

—arzt, *sm.* lekarz przywodach mineralnych.

—cur, *sf.* używanie kąpiele; ctn

Bädetur gebräuchen, używać kąpiele.

—gaſt, *sm.* osoba używająca kąpiele.

—haus, *sn.* kąpiele, lazienki.

—mantel, *sm.* prześcieradło lazienne, płaszcz lazieniczny. (glii).

—orden, *sm.* order lazienny (w An-

—ort, *sm.* kąpiele mineralne.

—platz, *sm.* miejsce właściwe do kąpiele.

—reise, *sf.* podróż do wód. (pieli.

—ſchiff, *sn.* statek urządzony do ką-

—schwamm, *sm.* gąbka.

—ſtude, *sf.* laznia.

—wann, *sf.* wanna.

—zeit, *sf.* pora do kąpania.

Bäden, *va.* kąpać się —, *vr.* kąpać się; ſich im BADE —, kąpać-nurzyć się we krwi; ſich im Thranen —, kąpać się we łzach. (rulik.

Bäder, *sm.* lazienki, lazienny; cy-

Bädage, *sf.* bagaże; holota, halastra. (żyć.

Bähen, *va.* parzyć, naparzyć, pra-

Bähmittel, *sn.* kataplazma.

Bahn, *sf.* tor, droga, fig. zawód;

szerokość materii od krajki do krajki; Astron. droga przebiegana przez ciało niebieskie; auf die — bringen, przedstawić rzecz; die — brechen, torować drogę.

Bähnen, *va.* zrównywać, budować (drogę); (cinem den Weg) torować drogę komu. (znęj).

Bähnhof, *sm.* stacja (przy kolei żelaznej).

Bähre, *sf.* nosidła, nosza, tragi; mary.

Bähnung, *sf.* naparzenie; kataplazma.

Bai, *sf.* zatoka morska.

Bajazzo u. Bajazz, *sm.* pajac.

Bajonnet, *sn.* bagnet.

Bälte, *sf.* pal, wiecha, służące do

wskazania drogi.

Bälte, *sm. pop.* palka, pręt.

Balb, *adv.* wnet, zaraz, rychło;

balb.. balb, już, to.. to; ſo — alß, jak

Balbachin, *sm.* baldachin: (tylko).

Bäbig, *adj. u. adv.* rychły, -to; pręd-

ki, prędko; —bigſt, jak najrychlejš,

jak najprędzej; auf's —bigſte, jak

być może najrychlejš. (ślina).

Bälbrian, *sm.* kozłek, baldrian, (ro-

Balg, *sm. a. (dim. Bälglein)* skórka

(na owocach), lupina; skóra, ko-

zuch z sierścią; miech; fig. ścierniwo.

Bälge, *sf.* łwanienka, balia do prania;

Mar. podniesienie na przodzie okrętu.

Bälgen (ſich), *vr.* walczyć, pasować-

mocować się. (z siebie).

Bälgen (ſich), *zrzucić, zrucać skóre*

Bälgentreter, *sm.* miecho-dmucha.

Bälger, *sm.* zapasnik.

Bälgerci, *sf.* zapasy.

Bälgeſchwaſt, *sf.* wrzód nadskórny.

Bälſen, *sm.* belka.

Bälſen-wage, *sf.* drążek, przemian

lub przemian (waga).

—wert, *sn. coll.* belki.

Ball, *sm. a. (dim. Bällchen)* piłka, pi-

łeczka; bila (bilaradowa); bal.

Bäll-anzug, *sm. u.* —ſteib, *sn.* ubiór

—förmig, *adj.* kulisty. (balowy.

—gaſt, *sm.* gość balowy.

—piel, *sn.* gra w piłkę.

Bällſig u. Bällſgrubin, *sm.* błądy,

złakły rubin.

Bällſt, *sm. Mar.* balast (ciężar dla

obciążenia okrętu i zanurzenia go

do pewnej głębokości).

Bällen, *sm.* bela, paka dziesięć ryz

papieru; guzik; Anat. brzusić pa-

łoców; Imprim. piłka drukarska (do

nadawania farby na formy); —, *va.* formować w kółko; (bie Gaust, die Hand) scisnąć pięść, rękę; sich —, *vr.* staczać się.

Bällen-binder, *sm.* pakownik.

—maare, *sf.* towar zapakowany.

Balletmeister, *sm.* baletmistrz.

Balsam, *sm.* balsam; *fig.* pociecha.

Balsamine, *sf.* balsamina, niecierpek (roślina).

Balsamiren, *va.* balsamować.

Balsamisch, *adj.* balsamiczny; uspakajający. (bus.

Bambus u. Bambusröhr, *sn.* bambus.

Bämmeln u. Bammeln, *vn.* wisieć, dyndać. (pieniędzy).

Banco, *Com.* bankowy, bankowem.

Band, *sn.* zwiazek; *pl.* —, okowy;

—, *sn.* a. (dim. Bändchen) wstęga,

taśma; obręcz; —, *sm.* a. oprawa

(książek); tom, część.

Bände, *sf.* banda (w bilardzie; banda,

czerecha, zgraja. (obraczkowe.

Band-eisen, *sn.* żelazo w szynach,

—fabrik, *sf.* fabryka wstążek lub ta-

siem.

—handel, *sm.* handel wstążkami.

—händler, *sn.* a. handlarz, —ka wstą-

żek. (wona obreze.

—holz, *sn.* drzewo bednarskie, drze-

—macher u. —wirter, *sm.* wstęgarz.

—schleife, *sf.* kokarda wstęgowa lub

wstążkowa.

—stuhl, *sm.* warsztat do wstążek.

—wilde, *sf.* wiew, witka, witwina

(drzewo).

—wurm, *sm.* tasemiec, soliter.

Bändel, *sn.* dim. wstążeczka; książ-

—eczka.

Bändelien, *sn.* bandolier, przepaska.

Bändenfrei, *adj.* uwolniony od wię-

zów; rozpasany. (mowy.

Bänereich u. Bänderich, *adj.* wieloto-

Bänberjaspiß, *sm.* jaspis, kamień

kwarcowaty w paski.

Bänbig, *adj.* poskromiony, oswojo-

ny; — machten, poskromić, oswoić.

Bänbigen, *va.* usmierzyć, ukroczyć.

Bänbit, *sm.* rozbojnik, łotr.

Bänge, *adj.* u. *adv.* bojaźliwy, wie-

spokojny, — nie; cinem — machten,

strachu nabawic kogo; mir ist —,

boję się, tęskno mi. (tęsknić.

Bängen, *v.* imp. obawiać, lękać się.

Bängigfeit, *sf.* tęsknota; niespokoj-

ność; obawa.

Bänglich, *adj.* bojaźliwy, niepokojny.

Bant, *sf.* a. (dim. Bändchen) lawka,

ławeczka; mielizna; —, *sf.* Comm.

bank; *adj.* bankowy; auf die lange

—schieben, odwlekać; durch die —,

bez różnicy, jeden jak drugi; die

—sprengen, zabić bank.

Bänfelsänger, *sm.* śpiewak rynkowy,

brukowy, rymoklet.

Bänferott, *sm.* bankructwo; —, *adj.*

zbankrutowany, na majątku upa-

Bänferottiter, *sm.* bankrut. (dly.

Bänfett, *sn.* bankiet, biesiada, uczt.

Bänthalter, *sm.* bankier (przy kar-

tach). (bankowa.

—note, *sf.* u. —zett, *sm.* asygnacya

—thaler, *sm.* talar bankowy.

—zahlung, *sf.* płacenie za pośredni-

ctwem banku.

Bann, *sm.* wygnanie, wywołanie; kłat-

wa; in den — erklären, skazać na

wygnanie; in den — thun, wykląć.

Bann-brief, *sm.* kłatwa,

—fluch, *sm.* wyklęcie.

—forst, *sm.* las zamknięty. (sowy-

—meile, *sf.* obręb milowy, przymu-

Bännsirah, *sm.* kłatwa, przekleństwo.

Bännen, *va.* wygnać; wyklinać.

Bänner, *sn.* chorągiew.

Bännerherr, *sm.* chorąży.

Bar, *adj.* u. *adv.* odkryty, оголоше-

ny; czysty; gotowy (o pieniądzu);

—bezahlen, zapłacić gotowizną.

Bär, *sm.* niedźwiedź; —ten, *sf.* nie-

dźwiedzica; —, *sm.* baba do bicia

palów; kamienna tama, grobla;

der große ob. kleine —, *Ast.* wielka

i mała niedźwiedzica; einen — ren

anbinden, nałgać.

Baräde, *sf.* szalas, budka.

Barbar, *sm.* barbarzyńca, okrutnik;

—arisch, *adj.* barbarzyński, okrutny.

Barbari, *sf.* barbarzyństwo, okru-

cieństwo.

Bärbeu. Bärtsch, *sm.* barwena (ryba).

Bärtschig, *adj.* złośliwy.

Barbier, *sm.* cyrulik. (bierska.

Barbier-becken, *sm.* miednica bal-

—meister, *sn.* brzytwa.

—stube, *sf.* golarnia.

—zeug, *sf.* futerał na brzytwy.

Barbieren, *va.* golić; *fig.* oszukać,

okpić. (barchanowy.

Bärchent, *sm.* barchan; —enten, *adj.*

Bärde, *sm.* bard, poeta.

Barbiet, *sn.* pieśń wojenna.

Bären-beißer, *sm.* brytan, ogar wielki.

—best, *sf.* pokrycie ze skóry nie-

dźwiedziowej.

—haut, *sf.* skóra niedźwiedzia; auf

der Bärenhaut liegen, lenić się, gnu-

śnić, próżnować.

—hüter, *sm.* leniwiec, próżniak.

—hüterei, *sf.* gnuśność.

—flau, *sf.* lbarszcz (roślina).

Barét u. Barét, *sn.* biret, czapka.

Barfuß u. —füßig, *adj.* bosy; *adv.*

boso.

Bär-füßer, *sm.* karmelita bosonogi.

—föppig, *adj.* z głową odkrytą.

Bärte, *sf.* barka, łódź. (Bergholz.

Bärthaler, *sm.* u. Bärtholz, *sn.* vid.

Bärlapp u. —lappen, *sm.* widlak (ga-

tunek mehu).

—lappmehl, *sn.* widlakowe siemię.

—müge, *sf.* Milit. czapka niedźwie-

dziowa.

Barmhertzig, *adj.* miłosierny, litości-

wy; —ge Schwester, siostry miło-

sierne. (tość.

Barmhertzigkeit, *sf.* miłosierdzie, li-

Bärmutter, *sf.* macica.

Baron, *sm.* baron; —esse u. —nin,

sf. baronowa.

Baronie, *sf.* baronostwo.

Baronissen, *va.* wynieść na barona.

Bärre, *sf.* Bärren, *sm.* sztabka.

Baré u. Barfch, *sm.* okuń (ryba).

Barfch, *adj.* przykry, ostry, gorzki;

adv. hardo, surowo.

Bärfschaft, *sf.* gotowizna.

Bar, *sm.* a. (dim. Bärchen) broda,

zab (u klucza); in den — brummen,

mrużyć pod nosem.

Bärtsaden, *sm.* wąsik (u ryb). (broda.

—frater u. —schärer, *sm.* fam. goli-

—loß, *adj.* bez brody.

—seife, *sf.* mydło do brody.

—wachs, *sm.* czernidło do wąsów.

Bärtig, *adj.* brodaty. (bazaltowy.

Bärsalt, *sm.* bazalt (kamień); —ten, *adj.*

Bäse, *sf.* ciotka; siostra cioteczna.

Bäsisst, *sm.* bazyliszek (jaszczurka).

Bäß, *sf.* indecl. podstawa, funda-

ment.

Baß, *sm.* a. Mus. bas; wiolonczela;

ben — singen, basem śpiewać.

Bäghöte, *sf.* flet basowy.

- Baß-geige, *sf.* bas; wiolonczela.
 —sänger u. Baßist, *sm.* basista.
 —schlüssel, *sm.* klucz basowy.
 —stimme, *sf.* bas, głos basowy.
 Bassa, *sm. vid.* Bascha.
 Baß, *sm.* lyko (cienka kora lipowa);
 —ten, *adj.* lykowy.
 Baßt-bedte, *sf.* cynówka.
 —hut, *sm.* kapeluszykowy. (we.
 —schuh, *sm.* trzewiki, chodaki lyko-
 Baßsteil, *sn.* powróż lykowy.
 Bastard, *sm.* bekart. (wieża.
 Basten und Bastion, *sf.* Fortif. bastion.
 Baßengel, *sm.* młoda dębina.
 Bätting, *sm. u.* Bättingsholz, *sn.* Mar.
 sztuka drzewa na przodzie statku do
 przywiązania go lina. (stowy.
 Batist, *sm.* batyst; —sten, *adj.* baty-
 Batterie, *sf.* Müll. bateria; działobit-
 nia.
 Bätgen, *sm.* srebrnik (moneta); —ha-
 ben, być przy pieniądzach.
 Bau, *sm.* (u. pl. —ten) budowla,
 budynek; gmach; uprawianie roli;
 nora, jama; publiczna robota.
 Bau-amt, *sn.* urząd budowniczy.
 —anschlag, *sm.* kosztorys budowy.
 —art, *sf.* sposób budowania. (zna.
 —dienst, *sm. u.* —frohn, *sf.* pańszozy-
 —director, *sm.* dyrektor budowl.
 —fällig, *adj.* grozący upadkiem, kru-
 chy, chylący się.
 —fälligkeit, *sf.* wiotkość, zgrzybiałość.
 —gefängene (der), skazany do robót
 publicznych.
 Bau-gerüst, *sn.* rusztowanie.
 —herr, *sm.* właściciel budowl.
 —hof, *sm.* podwórze z zapasami drze-
 wa do budowl.
 —holz, *sn.* drzewo budowlane, bud-
 —kosten, *sf. pl.* koszty budowy. (lec.

- funst, *sf.* budownictwo, architek-
 tura.
 —künstler, *sm.* budowniczy, architekt.
 —leute, *sm. pl.* robotnicy (przy budo-
 wli).
 —lohn, *sm.* zapłata robotnikom (przy
 —materialen, *sn. pl.* materiały budo-
 wlane.
 —meister, *sm.* budowniczy.
 —ordnung, *sf.* porządek budowy.
 —riß, *sm.* plan budowy.
 —schule, *sf.* szkoła architektury, bu-
 downictwa.
 —schutt, *sm.* gruz.
 —stinn, *sm. Phren.* sposób budowy.
 —stätte, *sf.* miejsce budowy.
 —verständnis, *adj.* doświadczony w
 budowie.
 —wert, *sn.* dzieło architektury.
 —wesen, *sn.* budownictwo. (dowy.
 —zeug u. —stoff, *sm.* materiały bu-
 Bauch, *sm. u.* brzuch; *fig.* wypukłość.
 Bauch-diener, *sm.* pasibrzech.
 —fell, *sn.* Anat. błona powlekająca
 kiszki.
 —finne, *u.* —flosse, *sf.* pletwa rybia.
 —fluß, *sm.* biegunka.
 —förmig, *adj.* brzuchowaty.
 —grimmen u. —tuch, *sn.* znieście, kol-
 ki w żywocie.
 —gurt u. —riemen, *sm.* popręg, —ga.
 —redner, *sm.* brzuchomówca.
 —redneri, *sf.* brzuchomówstwo.
 —stich, *sm.* Anat. przekłucie między
 kroku (operacja chirurg.).
 —stwang, *sm.* zatwardzenie brzucha.
 Bauchig u. Bauchig, *adj.* brzuchaty,
 pękaty; wypukły.
 Bauchung, *sf.* wypukłość.
 Bauen, *va.* budować; uprawiać; do-
 bywać (kruszców); —, *vn.* (auf ci.

- nem, auf etwas) zausać, spuszczać
 się na kogo; służyć arm —, *vr.* zubo-
 żyć się budowaniem.
 Bäuer, *sm.* włościanin, wieśniak;
 kmiotek, chłop; pionek (w sza-
 chach); —ärztin, *sf.* włościanka,
 wieśniaczka; —, *sn.* klatka.
 Bäuer-bengel u. —lümml, *sm.* pro-
 stak, grubianin. (solwark.
 —gut, *sn. u.* —hof, *sm.* dom wiejski;
 —feri, *sm.* prostak, chłopisko, cham.
 —weib, *sn.* włościanka, prostaczka.
 Bäuerlich, *adj. u. adv.* włościański, o.
 Bäuerhaft u. Bäuerisch, *adj.* chłopski.
 Bäuer-regel, *sf.* prawo chłopskie.
 —stand, *sm.* stan włościański, wło-
 ścianstwo.
 —stelz, *sm.* duma chłopska.
 Bäuerschaft, *sf.* chłopstwo.
 Bäuersmann, *sm. (pl. lente)* włościa-
 nin, chłop.
 Bäulich, *adj.* wygodny do mieszka-
 nia; im —chen Stande, w dobrym
 stanie (o budowl).
 Baum, *sm. u.* (dim. Bäumchen) drze-
 wo; nawój. (sty.
 Bäum-artig, *adj.* drzewny, drzewia-
 —bast, *sm.* lyko, kora drewniana.
 —gang, *sm.* alea.
 —garten, *sm.* ogród owocowy.
 —gärtner, *sm.* ogrodnik. (szek).
 —hader u. —specht, *sm.* dzięcioł (pta-
 —hoch u. —lang, *adj.* wysokości lub
 długości drzewa.
 —leiter, *sf.* drabina ogrodowa.
 —öl, *sm.* oliwa.
 —reich, *adj.* bogaty w drzewa.
 —säge, *sf.* piła ogrodowa.
 —schere, *sf.* nożyce ogrodowe.
 —schlag, *sm.* drzewina.
 —schule, *sf.* szkółka drzewek.

- Baum-schwamm, *sm.* grzyb drzewny,
 maślak, koźlak. (bnj.
 —seibr, *sf.* gatunek materii jedwa-
 —stamm, *sm.* korzeń, pień.
 —stark, *adj.* silny.
 —stein, *sm.* dendryt, kamień przed-
 stawiający coś nakształt roślin.
 —molle, *sf.* bawelna: —ten, *adj.* ba-
 welniany. (ny.
 —wollenstaube, *sf.* chrost bawelnia-
 —zucht, *sf.* hodowanie drzew.
 Bäumen u. Bämmeln, *vn.* dyndać.
 Bäumen (sich), *vr.* wspiąć się. (sty.
 Bausbädig, *adj.* pucolowaty, gębia-
 chastość, garb (na plecach); podu-
 szeczka, obwijka (na ranę); im —
 und Bogen, hurtem, ryczałtem, cał-
 klein.
 Bauschämel, *sm.* rekaw buchasty.
 Bauschjen, *vn.* puszyć się, rozpoście-
 rać się o (materii).
 Bauschig, *adj.* napuszczony, buchasty.
 Bauschfauf, *sm.* zakup ryczałtowy,
 Bäumen, *sm. vid.* Bavian. (hurtem.
 Bah, *sf. vid.* Bai.
 Bajonett, *sn. vid.* Bajonett.
 Bauschichtigen u. —sichten, *va.* zamie-
 rzać, zmierzyć do czego, mieć na
 widoku. (ge na co.
 Bauschten, *va.* uważać, zwracać uwa-
 Bauschtenwerth, *adj.* godny uwagi.
 Bauschtung, *sf.* uważanie, przestrze-
 ganie.
 Bauschern, *va.* uprawiać, zorać.
 Beamt u. Beamtete, *sm.* urzędnik.
 Beängsten u. —stigen, *va.* straszyć,
 niepokoić. (knota;
 Beängstigung, *sf.* niespokojność, tes-
 Beantworten, *va.* odpowiedzieć, od-
 pisać, rozstrzygnąć.

Beantwortung, *sf.* odpowiedź, odpis, odezwa.

Bearbeiten, *va.* obrobić, wypracować; *fig.* (einen) nakłasc w głowę; nakłonić.

Bearbeitung, *sf.* obrobienie, uprawa.

Beaufsichtigen, *va.* dozorować *nad* kim; doglądać kogo.

Beaufsichtigung, *sf.* opieka, dozór.

Beauftragen, *va.* poruczyć, polecić, zlecenie dać; *der* — *fragte*, *sm.* odbierający polecenie.

Bedürfen, *va.* oglądać, obejrzać przy-
mrużonemi oczyma.

Bedürfnis, *sn.* potrzeba.

Bedürfnisse, *sn.* potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Bedürfnislos, *adj.* bez potrzeby.

Sam, *adj.* u. *adv.* rozsądny, -nie, rozmyslny, -nie, rozważny, -nie.

Bedachtlos, *adj.* nierozważny.

Bedachtlosigkeit, *sf.* rozważa, rozmyslenie.

Bedächtung, *sf.* pokrycie dachem.

Bedanken (sich), *vr.* dziękować; dafür — *te* idź mi, Bóg zapłać, dziękuję.

Bedarf, *sm.* potrzeba. (za to).

Bedürftigkeit, *sn.* szkatulka do podróży.

Bedauern, *va.* żałować kogo; litować się nad czym losem.

Bedauernswert, *u.* — *würdig*, *adj.* godny pożałowania.

Bedecken, *va.* pokrywać, zakrywać, przykrywać; sich —, *vr.* okryć się; nakryć głowę.

Bedeckung, *sf.* pokrywanie, pokrycie; obrona, straż, eskorta.

Bedeckungschiß, *sn.* Mar. okręt dany ku pomocy.

Bedenken, *va.* irr. rozważać, troszczyć się o co; —, *sn.* namysł, skrupuł, wahanie się; sich —, zastanowić, wahać się; wątpić; sich anders —, namyślić się; sein — tragen, nie wahać się. (ny, fatalny).

Bedenklich, *adj.* wątpliwy, krytyczny.

Bedenklichkeit, *sf.* namyslanie, trudność.

Bedenkzeit, *sf.* czas do namysłu.

Bedenten, *va.* objaśnić; znaczyć; przepowiadać; —, *vn.* znaczyć, wa-
żnym być. (znaczyć).

Bedeutend u. Bedeutsam, *adj.* ważny, ważność.

Bedeutung, *sf.* znaczenie; wróżba; ważność; ein Mann von —, czło-
wiek ze znaczeniem. (ważny).

Bedeutungslos, *adj.* nieznaczący, ma-

Bedeutungsreich, *adj.* wieloznaczny. — *schwer* u. — *voll*, *adj.* wieloznaczny.

Bedienen, *va.* służyć, usługiwać; wy-
ręczyć, pełnić obowiązki; zagrać odpowiednią kartę; — *Sie* sich, pro-
szę wziąć; sich —, *vr.* używać czego.

Bediensten, *va.* używać, zajmować, zatrudniać kogo.

Bediente, *sm.* sluga, służący. (rya).

Bedienten-leibung u. — *fracht*, *sf.* libe-
— *voll*, *sn.* czeladź.

— *immer*, *sn.* izba dla służących.

Bedienung, *sf.* usługa, posługa, u-
rząd, miejsce; *coll.* służba.

Bedingen, *va.* irr. omówić, wymo-
wić, utargować, zgodzić.

Bedinglich u. Bedingt, *adj.* zastrzeżo-
ny, warunkowy.

Bedingung, *sf.* umowa, warunek.

Bedingungsweise, *adv.* warunkowo.

Bedrängen, *va.* uciskać, udrczyć, trapić; — *gite* Umstände, dręczące
położenie. (legliwość).

Bedrängnis, *sf.* ucisk, udrczenie, do-
bedrängen u. Bedrängen, *va.* zagrozić.

Bedrohlich, *adj.* groźny, zatrważa-
jący.

Bedrohung, *sf.* zagrożenie. (cy).

Bedrücken, *va.* podkucować.

Bedrücken, *va.* uciskać, ciemnieć, gnębić, trapić.

Bedrückt, *sm.* ciemniejąca, gnębiel.

Bedrückung, *sf.* ucisk, uciemnienie.

Bedürfen, *va.* imp. (da bedürft mich) zda-
je — widzi mi się; —, *sn.* mniema-
nie; sich — lassen, mniemać, myśleć;
meines — tens, według mnie, lub
mojem zdaniem.

Bedürfen, *vn.* irr. potrzebować.

Bedürftig, *sn.* potrzebować.

Bedürftig, *adj.* potrzebny, biedny.

Bedürftigkeit, *sf.* bieda, niedostatek.

Befallen, *va.* wybronować.

Befahren, *va.* zaszczyć.

Befahren u. Befahren, *va.* przysięga
potwierdzić; przysięga zobowią-
zać, przywieść do przysięgi; beti-
biel, przysięgły.

Befähigung, *sf.* potwierdzenie przy-
sięgi; przyzwolenie do przysięgi.

Befahren (sich) *vr.* usilać, starać
się. (cić, naruszyć).

Befähigen, *va.* krzywdzić, gwał-
townie.

Befähigung, *sf.* pokrzywdzenie,
naruszenie, uszczerbek.

Befahren, *va.* łodem pokrywać; żela-
zem pokrywać.

Befahren u. Befahren, *va.* ukończyć.

Befähigung, *sf.* ukończenie.

Befahren, *va.* ściśnięcie.

Befähigung, *sf.* ściśnienie.

Befahren, *va.* odziedziczyć kogo; o-
trzymać dziedzictwo; beehrt sein,
mieć spadkobierców.

Befahren, *va.* pochować, pogrzebać
(umarłego).

Befahren, *sf.* pogrzeb, pochowanie.

Befahren, *sf.* (dim. Befahren u. Befahren)
jagoda. (dzaju jagody).

Befahrenartig, *adj.* Bot. jagodowy, ro-
Befahrentragend, *adj.* Bot. wydający
jagody.

Befahren-moß, *sm.* sok winogronny. (ka-
— *wein*, *sm.* wino winogronne; polew-
Beet, *sn.* grządka, inspekt; zagon.

Befahren, *sf.* burak. (dy).

Befahren, *va.* podzielić na zagony, grze-
Befahren, *va.* irr. jechać, jeździć
po czem.

Befallen, *vn.* irr. napadać.

Befangen, *adj.* zajęty, zawikłany,
wplątany; uprzedzony, omamiony;

przerazony, bojaźliwy, nieśmiały.
 Befängenhelt, *sf.* trwożliwość; uprzedzenie.
 Befassen, *va.* ująć, pomacać, dotykać się; *lich* —, zaprzętać się, trudnić się, zając się *czem*.
 Befehlen, *va.* napastować, wojnę wydać; *lich* —, *vr.* prowadzić z sobą wojnę.
 Befehdung, *sf.* napaść, wojna.
 Befehl, *sm.* rozkaz, nakaz; zwierzchnictwo, dowództwo; *biß auf weitem* —, do dalszego rozkazu.
 Befehlen, *va. irr.* rozkazać, nakazać; (*seine Seele*) polecić duszę Panu Bogu; *Gott befehlen*, z Bogiem; Panu Bogu oddaje. (dzie.)
 Befehligen, *va.* rozkazywać, dowodzić.
 Befehlshaber, *sm.* naczelnik, dowódca.
 —haberisch, *adj.* rozkazujący, groźny.
 —haberschaft, *sf.* naczelne dowództwo. (groźnym.)
 —weise, *adv.* tonem rozkazującym.
 Befehlen, *va.* opilować.
 Befelden, *va.* przesładować, napastować kogo.
 Befestigen, *va.* utwierdzić; wzmocnić, obwarować (miasto). (rowanie.)
 Befestigung, *sf.* utwierdzenie, obwarowanie.
 Befestigungskunst, *sf.* sztuka fortyfikacyjna.
 —werk, *sn.* obwarowanie.
 Befechten, *va.* zwilżyć, odwilżyć.
 Befechtung, *sf.* zroszenie, zwilżenie.
 Befiebern, *va.* opierać, spierzyć; *lich* —, *vr.* pokryć się pierzami.
 Befieberung, *sf.* opierzenie się.
 Befinden, *va. irr.* znaleźć, poczytać; —, *sn.* stan zdrowia; *lich* —, *vr.* znajdować się; być; *wie* — *Sie sich*,

jak się macie?
 Befindlich, *adj.* znajdujący się.
 Beflechten, *va. irr.* opleść.
 Beflechten, *va.* splamić, splugawić, zbrudzić; *shanbić*.
 Befledung, *sf.* splamienie, zmazanie, *shanbienie*.
 Befleichen und —igen (*lich*), starać, przykładać się; *usilować*; *ubiegać się o co*; *beflissen*, *adj.* pilny, gorliwy, oddany *czemu*.
 Befleßigung, *sf.* staranność, pilność.
 Beflissenheit, *sf.* usilność, gorliwość, pilność.
 Beflittern, *va.* ozdobić błyskotkami.
 Beflügelu, *va.* oskrzydlić; *fig.* przyspieszać; *beflügelt*, *adj.* oskrzydłony; *skrzydlaty*. (nać, wypełnić.)
 Befolgen, *va.* słuchać czego, wykonywać.
 Befolgung, *sf.* usłuchanie, wypełnienie. (racz, opiekujący się.)
 Beförderer, *sm.* rozkrzewiciel, wspie.
 Beförderlich, *adj.* sprzyjający, pomocny.
 Befördern, *va.* przesyłać (towary); przyspieszyć; posuwać (w stopniu).
 Beförderung, *sf.* odesłanie (towarów); przyspieszenie; posunięcie (w urzędowaniu); miejsce, obowiązki, służba.
 Befrächten, *va.* obładować.
 Befrächter, *sm.* ładownik.
 Befruchtung, *sf.* ładunek.
 Befrügen, *va.* pytać, wypytować, dopytywać się kogo o co; *lich* —, *vr.* (um *etwas*) dowiadywać się.
 Befreien, *va.* oswobodzić, uwolnić, wybawić, wyzwolić.
 Befreier, *in.* s. oswobodziciel, ka.
 Befreiung, *sf.* oswobodzenie, uwolnienie.

Befremden, *va.* dziwić, zastanawiać kogo; —, *sn.* zadziwienie; *lich* —, *vr.* zadziwić się.
 Befremdlich u. —bend, *adj.* dziwny, zdumiewający.
 Befreßen, *va. irr.* obezreć, ogryźć.
 Befründen, *va.* poprzyjaźnić; *lich* —, *vr.* przyjaźnić się; *spowinować się*; —*det sein*, być w przyjaźni; być w pokrewieństwie.
 Befreundete, *sc.* przyjaciel, —olka, spokrewniony, —a. (wactwo.)
 Befründung, *sf.* przyjaźń, powinowactwo.
 Befriedigen, *va.* zaspokoić, zadowolić.
 Befriedigung, *sf.* zadowolenie, zaspokojenie.
 Befrieren, *vn. irr.* obmarznąć, pokryć się lodem. (czy.)
 Befröhnen, *va.* pangszyzną obar.
 Befruchten, *va.* zapłodnić, użyźnić.
 Befruchtung, *sf.* zapłodnienie, użyźnienie.
 Befügen, *va.* upoważnić; umocować; *befugt sein*, mieć prawo, być upoważnionym.
 Befügung, *sf.* prawo, upoważnienie.
 Befühlen, *va.* obmacać, dotykać się.
 Befürchten, *va.* porobić brzozy (w polu).
 Befürchten, *va.* obawiać się czego.
 Befürchtung, *sf.* obawa.
 Begaben, *va.* obdarzyć.
 Begabung, *sf.* obdarowanie.
 Begaffen, *va.* ciekawie oglądać.
 Begängnis, *sn.* obchód, obchodzenie.
 Begätten (*lich*), *vr.* łączyć się, spółkować (w małżeństwie).
 Begattung, *sf.* spółkowanie.
 Begeben (*lich*), *vr. irr.* udać się, oddawać się (pod opiekę); zdarzyć się; (*einer Sache*), porzucić, zaniechać,

zrzec się czego. (nie, wypadek.)
 Begébenheit, *sf.* u. —nis, *sn.* zdarzenie.
 Begébung, *sf.* odstępianie od czego.
 Begegnen, *vn.* spotkać; postępować, obejmować się z kim; zaradzić, zapobiedz; zdarzyć się; *lich* —, *vr.* spotkać — zejść się.
 Begegniss, *sf.* zdarzenie, wypadek.
 Begëgnung, *sf.* spotkanie; obchodzenie się.
 Begëhen, *va. irr.* obchodzić, święcić; zbroić, popelniać; *lich* — *vr.* parzyć się (o plastwie).
 Begëhren, *va.* żądać, chcieć, pragnąć; domagać się; (*zur Ehe*) oświadczyć się o rękę panny; —, *sn.* żądanie, pragnienie, domaganie się, życzenie. (chciwy.)
 Begëhrlich, *adj.* pożądlivy, żądny.
 Begëhrlichkeit, *sf.* pożądlivość, żądność, chciwość. (nie.)
 Begëhrungsbörmigen, *sn.* żądza, chęć.
 Begëhung, *sf.* obchodzenie (uroczystości); popelnienie.
 Begëhungssünde, *sf.* grzech czynny.
 Begëßern, *va.* zasłaniać; *fig.* obmówić, spotwarzyć.
 Begëßern, *va.* natchnąć; zapalić, ożywić, wzbudzić. (nie.)
 Begëßerung, *sf.* gorliwość; natchnienie.
 Begier u. Begierde, *sf.* silne żądanie, pragnienie.
 Begierig, *adj.* und *adv.* żądny, —nie, —wie. (sić.)
 Beglecken, *va. irr.* oblać, polać, zro-
 Beginn, *sm.* początek, zaczęcie się.
 Beginnen, *va. irr.* zacząć, zaczynać; —, *vn.* zaczynać się.
 Begläuben u. —bigen, *va.* uwierzytelnić; zaświadczyć; akredytować; *lich* —, *vr.* legitymować się pełnomoc-

nictwem. (udowodnienie.
 Begläubigung, *sf.* uwierzytelnienie.
 Begläubigungsschreiben, *sn.* list uwierzytelniający.
 Begleiten, *vr.* odprowadzić, towarzyszyć; *Mus.* towarzyszyć w spiewie, przygrywać. (rzzsz.
 Begleiter, *sm.* przewodnik, towarzysz.
 Begleiterschein, *sm.* Comm. świadectwo pochodzenia.
 Begleitung, *sf.* odprowadzenie; orszak; eskorta; *Mus.* wtórowanie (w muzyce).
 Beglücken, *va.* uszczęśliwić. (zyce).
 Beglückung, *sf.* uszczęśliwienie.
 Beglückwünschen, *va.* życzyć szczęścia. (rzyć)
 Begnügen, *va.* ulaskawić; obdać.
 Begnügung, *sf.* ulaskawienie.
 Begnügen (sich), *vr.* kontentować się, przestawać na czem. (nügen).
 Begnüglich u. Begnügung, *adj. vid. Ge-
 begraben, va.* pochować, pogrzebać; *da liegt der Hund —*, otóż to sek; *unter Büchern —*, zatopiony, zagłębiony w książkach.
 Begräbnis, *sn.* pogrzeb; grób.
 Begräbnisplatz, *sm.* cmentarz.
 Begreifen, *va. irr.* pochwycić, ująć, pomacać; zamknąć, objąć, mieścić; *pojąć*; *begriffen sein*, zawierać-mieścić się; być objętym.
 Begreiflich, *adj.* łatwy do pojęcia.
 Begrenzen, *va.* ograniczyć, określić.
 Begrenzung, *sf.* ograniczenie; granica.
 Begriff, *sm.* rys, pomysł, pojęcie; *im — fe sein*, być w gotowości, zamyślać. (dnić, ustalić).
 Begründen, *va.* ugruntuować, uzasadniać.
 Begründer, *in, s.* fundator, -ka.
 Begründung, *sf.* ugruntuowanie.
 Begrüßen, *va.* przywitać, pozdro-

wić, pokłonić się komu.
 Begrüßung, *sf.* pozdrowienie, ukłon.
 Begrüßen, *va. fam.* oglądać.
 Begünstigen, *va.* sprzyjać, protegować, pomagać, uwzględnić.
 Begünstigung, *sf.* sprzyjanie, łaska, wspieranie, względy.
 Begürten, *va.* opasać (pasem).
 Begüten u. Begütigen, *va.* udobruchać, uśmierzyć, uspokoić.
 Begütert, *adj.* majątyn, bogaty.
 Behäaren (sich), *vr.* włosem, sierścią pokryć się, być obrosłym; *behäart, adj.* obrosły włosami lub sierścią.
 Behäuten, *va.* okopywać (motyką); ociosać, obcinać.
 Behäftet, *adj.* obarczony, obciążony, napadnięty; *mit Vorurteilen —*, pełen przesądów, uprzedzeń.
 Behägen, *vn.* podobać się, błogie uczucia wzniecić. (ty, wygodny).
 Behäglich, *adj.* błogi, przyjemny, miły.
 Behäglichkeit, *sf.* przyjemność, wygodność.
 Behalten, *va. irr.* zatrzymać, zachować; (*im Gedächtnisse*) pamiętać; (*bei sich*) zamilić; *wohl —*, przy dobrem zdrowiu. (nia; skarbiec).
 Behälter, *sm.* miejsce do schowania.
 Behältis, *sn.* skład, magazyn.
 Behältisam, *adj.* —meß Gedächtnis, pamięć szczęśliwa, dobra.
 Behändigen, *va.* robić, obrobić; obchodzić się, postępować z kim; wytargować.
 Behändigen, *va. vid. Einhängen.*
 Beharnischen, *vid. Garnischen.*
 Behänblung, *sf.* obrobienie; obchodzenie się, postępowanie.
 Behängen, *va.* obwieszać, okrywać; *sich —, vr.* stroić się; wdawać

się, przestawać z kim.
 Beharren, *vn.* (auf etwas) obstawać przy czem. (trwały).
 Beharrlich, *adj.* stały, uparty, wytrwały.
 Beharrlichkeit, *sf.* stałość, stateczność; wytrwałość.
 Behauchen, *va.* ochuchać co, chuchać na co. (sać).
 Behäuen, *va.* obciążać, obrabować, ocio-
 behaupten, *va.* utrzymywać, twierdzić, zapewniać; (*das Geld*) placu dotrzymać; postawić na swoim; *sich —, vr.* wytrwać, oprzeć się czemu.
 Behauptung, *sf.* twierdzenie, dowodzenie; utrzymanie.
 Behäufen, *va.* przyjąć w dom.
 Behäufung, *sf.* mieszkanie, dom.
 Behäft, *sm.* sposób, wybieg.
 Behäßen (sich), *vr. irr.* obejść się, wyjąć z kłopotu, radzić sobie jak można; *sich fummertich —*, żyć w biedzie.
 Behellen u. —lligen, *va.* niepokoić, obciążać, naprzykrzyć się komu.
 Behelligung, *sf.* obciążenie. (go).
 Behämen, *va.* włożyć szyszak na kogo.
 Behänd, *adj.* prędki, szybki, skory, zgrabny. (zwawość).
 Behändigkeit, *sf.* szybkość, zgrabność.
 Behärtsen, *va.* przyjąć kogo w gospodę.
 Behärtsen, *va.* panować, opanować; (*mit dem Will*) ogarnąć okiem; *sich —, vr.* panować nad sobą, być panem samego siebie.
 Behärtsen, *in, s.* władca, -czyni.
 Behärtsung, *sf.* władanie, opanowanie.
 Behärtsen, *va.* pilnie rozważać, bacznie się zastanowić; dać czemu przystęp do serca swego.

Behérzigung, *sf.* szczere przejmowanie się jakim przedmiotem.
 Behérzt, *adj.* odważny, śmiały.
 Behéren, *va.* oczarować.
 Behéden, *va.* obheblować, ostrugać.
 Behör, *sn. vid. Zuhör* u. Zuhör.
 Behörig, *vid. Gehörig.*
 Behörden, *va.* podsluchiwać.
 Behörde, *sf.* zwierzchność, urząd, trybunał.
 Behüß, *sm.* potrzeba, pożytek, cel; —*st ob. zum — dla; zu diesem —, w tym celu.*
 Behüßt, *adj.* opatrzone kopytami.
 Behüßlich u. Behüßlich, *adj.* pomocny, pożyteczny; —*sein*, pomagać, posilkować.
 Behüten, *va.* uchronić, zachować, bronić, strzedz; *behüte Gott! bro!* Boże! w żaden sposób.
 Behütlich, *adj.* ostrożny, baczny.
 Behütlichkeit, *sf.* ostrożność, baczność.
 Bei, *prep. dat. u.* przy, w, za, do, pod; —*Gott*, przysięgam Bogu; —*Zeite nicht*, nigdy, w żaden sposób; —*Strafe*, pod karą; —*meitem*, daleko, nierównie. (chować).
 Beián, *adv.* blisko.
 Beihalten, *va. irr.* zatrzymać, zachować.
 Beibehaltung, *sf.* zatrzymanie, zachowanie. (nika).
 Beiblatt, *sn.* átter, dodatek (do dzieła).
 Beibringen, *va. irr.* przynosić, przysunąć; przytoczyć; zadać (cios), po cichu zawiadomić; *fig.* wpoić w kogo, wyuczyć.
 Beichte, *sf.* spowiedź; *bie — ablegen*, wypowiadać się.
 Beichten, *va.* spowiadać, spowiedź słuchać; wyznać. (wiednie).
 Beichtgelb, *sn. á.* —pfennig, *sm.* spo-

Beicht-kind, *sn.* spowiadający się.
—stuhl, *sm.* spowiednica, konfesyonal. (dnik.)

—bater und Beichtiger, *sm.* spowie-
—jettel, *sm.* świadectwo spowiedzi.
Beide, *adj. pl.* oba; —beß, jedno i drugie.

Beiderlei, *adj. indecl.* dwojaki.
Beider-seitig, *adj.* obustronny, zobopólny, wzajemny.
—seitß, *adv.* obustronnie, zobopólnie, wzajemnie.

Beid-lebig, *adj. H. nat.* ziemnowodny.
—schattig, *adj. Geogr.* die —gen, dwucieniomu (mieszkańcy strefy gorącej, których cień pada raz na północ, drugi raz na południe).

Beibrüden, *va.* przydrukować.
Beierbe, *sm.* dziedzic substytuowany.
Beießen, *sn.* potrawka, zakąska.

Beifall, *sm.* pochwała, poklask, zadowolenie. (myśl; upodobac.)
Beifallen, *va. irr.* (sehn) przyjść na Beifällig, *adj.* przychylny.

Beifallstafchen, *sn.* klaskanie rękoma (z zadowolenia).

Beifalls-bezeigung, *sf.* wyraz zadowolenia, *sf. Phren.* uczucie zadowolenia. (czonym do czego.)

Beifolgen, *vn.* towarzyszyć, być za-
Beifügen, *va.* przydać, przyłączyć, dodać.

Beifügung, *sf.* przydatek, załączenie.
Beifuß, *sm.* bylica (roślina). (czyć.)

Beigeben, *va. irr.* przydawać, za-
Beigehen, *vn. irr.* (sehn) być przy-
—czonym; —hend, *adj.* załączony,
w załączeniu; sich —lassen, dopuścić się czego, ośmielić się.

Beigehülfe, *sm. vid.* Gehülfe.
Beigefchmack, *sm.* trącenie czem; einen

—haben (bon etwas) trącić czem.
Beigefellen, *va.* przyłączyć się, to-
warzyszyć.

Beigeh, *adv. vid.* Nebenher.

Beigehilfe, *sf.* pomoc, posilek.

Beigarte, *sf.* mlódka, kartaniska, któ-
ra służy za obsadę większej.

Beigleiben, *va.* przykleić, przylepić.

Beigommen, *vn. irr.* (sehn) przycho-
dzić, przystąpić, zbliżyć się; do-
sięgnąć; sich —lassen, pozwolić so-
bie, ośmielić się. (kiera.)

Beil, *sn.* (dim. Beilchen) topór, sie-

Beilage, *sf.* dodatek; przykładka.

Beilager, *sn.* wesela, gdy weselne;

daß —halten, odprowadzić gody wesel-

Beilassen, *va. vid.* Zulassen. (ne.)

Beilauf, *adj.* potoczny, uboczny;
—, *adv.* ubocznie, dodatkowo, na-
wiasowo, mimochodem.

Beilegen, *va.* przyłączyć, przyda-
wać; przypisywać; koneczyć (spór);

—, *vn. Mar.* rozłożyć żagle okrę-
tu dla popychania go i cofania.

Beileid, *sn.* politowanie, pocieszenie.

Beiliegen, *vn. irr.* leżeć przy czem,

znajdować się obok czego; być do-
łączonym do czego.

Beileispiel, *sn.* gra w kamyczki.

Beilraut, *sn.* koniakówka, podkow-
nik (ziele).

Beim (złożone z bei dem) *vid.* Bei.

Beimengen u. —mischen, *va.* przy-
mieszać.

Beimessen, *va. irr.* zwać na ko-
go, przypisać; Glauben —, wierzyć,
zaufać.

Beimischung, *sf.* przymieszanie.

Beim, *sn.* koń; noga, gołen; auf den
—nen sehn, być na nogach, przy
dobrem zdrowiu; ein —stellen, pod-

stawić nogę; sich auf die —ne ma-
chen, pusić się w drogę, wziąć no-
gi za pas; Stein und —schwören,
przysięgać na wszystko.

Beinähe, *adv.* prawie, blisko, niemal.

Beiname, *sm.* nazwisko, przezwisko,
przydomek.

Bein-arbeiter u. drechsler, *sm.* tokarz.

—asthe, *sf.* popiół z kości.

—bruch, *sm.* złamanie nogi.

—fruß, *sm. u.* —stülniß, *sf.* zgnilizna
kości. (biodrki.)

—harnisch, *sm.* und —schiene, *sf.* na-

—hand, *sn.* kośnica, dom gdzie ko-
ści przechowują.

—kleider, *sn. pl.* spodnie, portki.

—schelle, *sf.* kajdany, okowy na no-
gi, pięta.

—schwarz, *sn.* spalona kość stonio-
wa, sadze z kości. (blizko.)

Beinében, *adv.* w podłe, w bliskości,

Beinern u. Beinern, *adj.* kościany.

Beinig, *adj.* (w wyrażach złożonych)
kościasty.

Beinorden, *va.* przydać.

Beisferd, *sn.* koń na drążku.

Beisflüchten, *va.* Beisflüchtung, *sf. vid.*

Beisimmen u. Beistimmung.

Beisimmen, *adv.* razem, wraz.

Beisatz, *sn.* a, dodatek, przydatek;
Gram. dodatnia.

Beischießen, *va. irr. vid.* Beistragen.

Beischmack, *vid.* Beigefchmack.

Beischuß, *sm. vid.* Beistrag.

Beischlaf, *sm.* spółkowanie cielesne.

Beischläferin, *sf.* nałożnica.

Beischließen, *va. irr.* przydać, przy-
łączyć. (łączona.)

Beischluß, *sm. u.*, przydatek, rzecz za-

Beischreiben, *va. irr.* przypisać, do-
pisać.

Beischrift, *sf.* przypisek, dopisek.

Beiseit u. —seitß, *adv.* osobno, na u-
stroniu.

Beiseitigung, *sf.* odłożenie na bok.

Beisegen, *va.* postawić, posadzić
obok czego; pochować (zmarłego);
Mar. rozpuścić żagle.

Beisehung, *sf.* dodatek; pochowanie.

Beisehn, *sn.* obecność, przytomność.

Beisitz, *sm.* obecność, zasiadanie.

Beisitzen, *vn. irr.* być przytomnym,
zasiadać.

Beisitzer, *sm.* asessor, ławnik.

Beispiel, *sn.* przykład.

Beispiellos, *adj.* bezprzykładowy.

Beispringen, *vn. irr.* (sehn) przysko-
czyć, przybieść na pomoc.

Beissen, *va. irr.* gryźć, kąsać; jeść;

fig. skaleczyć; in einen sauren Apfel

—, gryźć twarde orzech; in's Gras

—, umrzeć; sich —, *vr.* gryźć —kło-
cić się, koty drzeć z kim; sich in die

Rippen —, przygryzać wargi.

Beissenb, *adj.* gryzący, przycinający,

dokuczliwy, uszczypliwy. (śliwy.)

Beisig, *adj.* gryźliwy, jadowity, zło-

Beisforb, *sm. vid.* Marisforb.

Beisteden, *va. vid.* Einsteden.

—zahn, *sm.* (vid. Schneidezahn) kiel,

żab przedni.

—zange, *sf.* kleszcze, obcigi.

Beistand, *sm.* pomoc, ratunek; po-
mocnik, obrońca.

Beistehen, *vn. irr.* pomagać, rato-
wać, wspierać.

Beisteuer, *sf.* wsparcie pieniężne,

składka; podatek.

Beistuern, *va.* wnosić, składać (o-
fiarę pieniężną). (się.)

Beistimmen, *vn.* przyzwolić, zgodzić

Beistimmung, *sf.* zgoda, przyzwolenie.

Beistrich, *sm.* (vid. Komma) przecinek.

Beitrag, *sm.* ó, udział, zasilek, składka; dokument, dodatek. (gac.)

Beitragen, *va. irr.* składać, poma-

Beitreiben, *va. irr.* ściągac, exekwo-

Beitreibung, *sf.* ściąganie. (wac.)

Beitreten, *vn. irr.* (sehn) przystąpić;

zgodzić się z kim lub z cze-
m.

Beitritt, *sm.* przystąpienie, przychy-

lenie się.

Beiwache, *sf. Milit.* biwak, straż no-

cna na polu pod bronią. (paśny.)

Beiwagen, *sm.* wóz dodatkowy, za-

Beiwohnen, *vn.* być prztomnym, o-

becnym; (chlich) obcować, spółko-

wać (w małżeństwie). (sne.)

Beiwohnung, *sf.* spółkowanie ciele-

Beiwort, *sm.* ó, *Gram.* przymiotnik.

Beiwörtlich, *adv.* przymiotnie.

Beizählen, *va.* przyliczyć, przyra-

chować.

Beize, *sf.* polowanie z sokolami; wy-

moczka; zaprawa gryząca; wymo-

czenie, macerowanie, bejcowanie.

Beizen, *va.* polować z sokolami; mo-

czyć, macerować. (żerający.)

Beizend, *adj.* ostry, gryzący, prze-

Beizien, *va.* potwierdzać, potaki-

wać. (wanie.)

Beizuhung, *sf.* potwierdzenie, potaki

Beizuhungweise, *adv.* potwierdzająco.

Beizahrt, *adj.* podeszły (w latach),

podstarzały.

Beizammern, *va.* żałować, oplakiwać.

Beizammernswert, *adj.* polutowania

godny. (weselić się.)

Beizählen u. Beizubeln, *va.* radować.

Beizaffen, *va.* wapnem obrzucić.

Beizämpfen, *va.* zwalczyć, zwycię-

żyć, pokonać. (nie.)

Beizämpfung, *sf.* zwalenie, pokona-

Beizämpfungstrieb, *sm. Phren.* namię-

tność do bitwy, do kłótni.

Beizannt, *adj.* wiadomy; znajomy; — te,

sc. znany, -a; — machen, ogłosić,

obwieścić; zaznaczyć; — werden,

dać się poznać; zaznaczyć — roz-

głosić się; sich — machen (mit etwas)

oswoić się z cze-
m.

Beizanntlich, *adv.* jak wiadomo.

Beizanntmachung, *sf.* obwieszczenie,

ogłoszenie.

Beizanntschaft, *sf.* znajomość. (kami.)

Beizanten, *va.* obgarniować koron-

Beizappen, *va.* obcinać (wierzcho-

lek), okrzesać (drzewo).

Beizhrbar, *adj.* dający się nawrócić.

Beizhren, *va.* nawrócić; sich —, *vr.*

nawrócić się. (narz.)

Beizhrer, *sm.* nawróciciel; missyo-

Beizhrung, *sf.* nawrócenie.

Beizhrungsfucht, *sf.* namiętność do

nawracania.

Beizinnen, *va. irr.* wyznaczyć; uznać;

przynależać się. (dający się.)

Beizenner, *sm.* wyznawca; spowia-

Beizennlich, *sm.* wyznanie, zeznanie.

Beizighen, *va.* wysmiewać, wyszydzieć.

Beizighen, *va.* żałować, oplakiwać;

sich —, *vr.* żalić się; — git, sc. oskar-

żony, -a, obżalowany, -a. (dny.)

Beizighen, *va.* żałować, oplakiwać go.

Beizighen, *va.* okryć okłaskami, po-

klaskiwać; rozsiewać plotki.

Beizighen, *va.* okleić, obkleić.

Beizighen u. Beizighen, *va.* zamazać,

splamić.

Beizighen, *va.* odziewać, ubrać; ob-

szyszać; obwieć; sprawować, piasto-

wać (urząd).

Beizighung, *sf.* odziewanie, ubranie;

nadanie godności; sprawowanie

(urzędu). (wac.)

Beizighen, *va.* klejstrem posmaro-

Beizighen, *va. irr.* ścisnąć; beizighen,

ścisnąć; niespokojny.

Beizighung, *sf.* ścisnienie, tęskno-

ta, tęskność. (wac.)

Beizighen, *va.* mędrkować, dowcipko-

Beizighen, *va. irr.* dostać, otrzymać;

nabyć (choroby); (zu Beizighen) postrze-

gać; wyrzynać się (zęby); —, *v. imp.*

(beizighen) służyć, iść na zdrowie;

(— nicht) nie służyć; wohl beizighen,

na zdrowie.

Beizighen, *va.* stołować, karmić.

Beizighung, *sf.* karmienie, stołowanie.

Beizighen, *va. irr.* potwierdzić, wzmo-

cić. (utwierdzenie.)

Beizighung, *sf.* potwierdzenie,

Beizighen, *va.* uwiłnić.

Beizighen u. — ighen, *va.* krzyżkiem

oznaczyć, przeznaczyć; sich —, prze-

znaczyć się. (wodzić z kim.)

Beizighen, *va.* zawojować, wojnę pro-

Beizighen, *va.* krytykować.

Beizighen, *va.* zagryzmolić, zabazgrać.

Beizighen, *va.* kłopotac, troski na-

bawie; sich —, *vr.* troszczyć się;

dbać, starać się o co. (skliwość.)

Beizighen, *sf.* kłopot; troska, tro-

Beizighen, *va.* wysmiać, rozśmiać się

z czego. (obciążać, obarczyć.)

Beizighen, *va.* naładować, nakładać;

Beizighung, *sf.* naładowanie, nałożenie;

obciążenie, obciążenie.

Beizighen, *va.* oblegać, opasać, oto-

czyć; fig. dokuczać; — lügerie, sc.

obleżony, opasany. (cy.)

Beizigher, *sm.* obleżający, opasają-

Beizighung, *sf.* obleżenie. (cza.)

Beizighungsfunst, *sf.* sztuka obleżni-

Beizighen, *sm.* ważność, znaczenie, wa-

ga; wzgląd.

Beizighen, *va.* oskarżyć, obżalować,

zapozwać do sądu; tyczyć się.

Beizighung, *sf.* oskarżenie, pozwanie.

Beizighen, *va. vid.* Beizighen.

Beizighen, *va.* obciążać, obarczyć;

naprzykrzyć się komu; utrudzić.

Beizighung, *sf.* naprzykrzanie się, u-

trudzenie.

Beizighen, *va.* okryć liściem lub ziolo-

nością; sich —, *vr.* pokryć się liścia-

mi. (wac; czyhać na kogo.)

Beizighen, *va.* czatować, podsłuchi-

Beizighen, *sm.* summa, ogół, kwota.

Beizighen, *va. irr.* obiedz, obłatać, o-

bejsć; upłodnić (o zwierzętach); sich

—, *vr.* parzyć się; rozpościerać — roz-

ciągać się.

Beizighen, *va.* podsłuchiwać.

Beizighen, *va.* ożywić; fig. orzeźwić; be-

lebt, *adj.* ożywiony, orzeźwiony, roz-

weselony.

Beizighen, *sf.* żywość, weselość.

Beizighen, *sf.* ożywienie.

Beizighen, *va.* obliżać.

Beizighen, *sm.* dowód, dowodzenie, do-

kument, świadectwo.

Beizighen, *va.* obłożyć, wyłożyć, ob-

szyc; dowodzić; nałożyć (podatki,

kare); nadać (nazwisko), nazwać;

łączyć (z samica); —, *adj.* leżący;

beizighen, *adj.* (die Zunge ist —) obłożony

język.

Beizighen, *va.* nadać lenno.

Beizighung, *sf.* nadanie lenności.

Beizighen, *va.* nauczyć, objaśnić, o-

świecić kogo; (eines Beizighen) wy-

wieść z błędu; sich — lassen, dać się

nauczyć. (objaśnienie.)

Beizighung, *sf.* nauka, oświecenie,

Beleibt, *adj.* wohl—, tłusty, spasy, otyły.

Beleibtheit, *sf.* tłustość, otyłość.

Beleibigen, *va.* obrazić, urazić, zelżyć.

Beleibigend, *adj.* obrażający, obrazliwy, krzywdzący, uszczypliwy.

Beleibiger, *sm.* krzywdziciel, obrazi-
ciel, przeciwnik. (wda.)

Beleibigung, *sf.* obraza, uraza, krzy-
wdzenie.

Beleiben, *va.* okleić.

Beleiben, *adj.* czytany.

Beleibenheit, *sf.* czytanie.

Bel-Etage, *sf.* pierwsze piętro. (śnić.)

Belichten, *va.* oświecić; *fig.* obja-
snić.

Belichtung, *sf.* oświecenie; objasnie-
nie.

Belien, *va.* szczekać, lajać. (nie.)

Beliebungen, *va.* miłośnem okiem pa-
trzyć.

Belieben, *va.* chcieć, żądać, życzeć
sobie; —, *v. imp.* podobać się komu;

—, *sn.* podobanie, upodobanie.

Beliebig, *adj.* dowolny, podług upo-
dobania.

Beliebt, *adj.* lubiony, miły, wzięty;

sf. — mażeń, pozyskać przychył-
ność, starać się przypodobać.

Belisten, *va.* podejść, podstępem o-
siągnąć. (kanie.)

Belien, *vn.* szczekać; —, *sn.* szcze-
kać.

Belietrist, *sm.* zwolennik nauk pię-
knych, beletrysta. (letrystyka.)

Belietristisch, *sf.* nauki wyzwołone, be-
letrystyczne.

Belietristisch, *adj.* beletrystyczny.

Belihammel, *sm.* baran trzodny.

Beloben, *va.* pochwalić, z pochwałą
wspomnieć. (la.)

Belobung, *sf.* pochwalenie, pochwa-
la.

Belohnen, *va.* nagrodzić, zapłacić.

Belohnung, *sf.* nagroda, zapłata.

Belügen, *va. irr.* nałgać, skłamać.

Belügen, *va.* oszukiwać, podejść.

Benachrichtigen, *va.* zabawić, rozweselić;
sf. —, *vr.* zabawić-rozweselić się.

Benachrichtigend, *adj.* zabawny, uciесny.

Benachrichtigung, *sf.* zabawa, uciecha.

Benachrichten, *va.* oznaczyć, określić.

Benachrichtigen (*sf.*), *vr. gen.* opanować,
ogarnąć co, zdobyć. (wanie.)

Benachrichtigung, *sf.* owładanie, opano-
wanie.

Benachrichten, *va.* opisywać, odmalować.

Benachrichten, *va. Mar.* osadzić ludzi,
uzbroić (okręt). (w ludzi.)

Benachrichtigung, *sf.* opatrzenie okrętu

Benachrichten, *va.* pokrywać, ubarwić
pożorem.

Benachrichtigung, *sf.* ubarwienie, pożór,
płaszczki, wybieg, pokrywka.

Benachrichten, *va. Mar.* opatrzyć w ma-
szty (okręt).

Benachrichtigung, *sf.* pl. maszty.

Benachrichtigen (*sf.*), *vr. vid.* Benachrichtigen.

Benachrichtigen, *adj.* wzmiankowany, wspo-
mniony, rzeczony. (zwać się co.)

Benachrichten (*sf.*), *vr.* — wdawać — wnie-
sienie.

Benachrichtigen u. Benachrichtigen, *adj.* znaczny,
widoczny.

Benachrichten, *va.* pomiarkować, spostrze-
gać, uważać; nadmienić.

Benachrichtigen, *adj.* godny uwagi.

Benachrichtigung, *sf.* uwaga, spostrzeżenie.

Benachrichten, *va.* zagnoić. (się nad kim.)

Benachrichten, *va.* żałować kogo, litować

Benachrichten, *adj.* majętny, zamożny. (ny.)

Benachrichten, *adj.* mchem okryty, omszo-
ły.

Benachrichten, *va.* otynkować.

Benachrichten, *va.* tradzić, fatygować; *sf.* —,
vr. —, trudzić — starać się; (um ein Amt) postarać się (o urząd).

Benachrichten, *sf.* usiłowanie, staranie,
zabieg.

Benachrichten, *adj.* sąsiedni, ościenny.

Benachrichten, *va.* donieść, uwiado-
wić.

Benachrichtigung, *sf.* doniesienie.

Benachrichtigung, *sf.* zawiadomienie.

Benachrichtigen, *va.* krzywdzić, spo-
wodować komu szkodę.

Benachrichtigung, *sf.* krzywda, uszko-
dzenie, uszczerbek.

Benachrichten, *va.* podbić gwoździami.

Benachrichten, *va.* ogryźć, ogłodzić.

Benachrichten, *va.* obszywać.

Benachrichten u. Benachrichten, *va.* nazywać,
mianować.

Benachrichten, *adj.* okryty bliznami.

Benachrichten, *va.* zasepić, zamącić, za-
mrozić, zaciemnić; *sf.* —, *vr.* pod-
chmilić sobie, zapruszyć sobie gło-
wę. (wraz, oraz, przytęm.)

Benachrichten, *adv.* z, ze, razem.

Benachrichten, *va.* błogosławić, wielbić.

Benachrichten, *sf.* błogosławieństwo,
wielbienie. (nik.)

Benachrichten, *sm.* benedyktyn (zakon-
nik).

Benachrichten, *va. irr.* ująć, odjąć komu
co; pozabawic czego; wyprowadzić
(z błędu); —, *sn.* obejść się, postę-
powanie; *sf.* —, *vr.* sprawować — ob-
chodząc się; postępować.

Benachrichten, *va.* zardościć.

Benachrichten, *va.* —, *vr.* —, *adj.* go-
dny zardości.

Benachrichten, *va. irr.* nazwać, mienić,
mianować; wymienić. (zwisko.)

Benachrichten, *sf.* nazwanie, miano, na-
zwanie.

Benachrichten, *va.* zwilżyć, zmoczyć, zrosić.

Benachrichten, *sm.* kij, drag; *fig.* młokos, dra-
gał, chłystek, grubianin.

Benachrichten, *adj.* prostacki, chłopski.

Benachrichten, *adj.* —, *sehn*, potrzebować.

Benachrichten, *va. vid.* Numerieren.

Benachrichten u. Benachrichten, *va.* użytkować,
korzystać z czego.

Benachrichten u. Benachrichten, *sf.* użytkowa-
nie.

Berauben, *sn. u. sf.* żywić pachnąca.

Berauben, *va.* dostrzedz, postrze-
gać, uważać.

Beraubter, *in. s.* dostrzegacz, -ka.

Beraubung, *sf.* dostrzeżenie, postrze-
żenie. (wacjyny.)

Beraubungsheer, *sm.* korpus obser-
wacyjny.

Berauben, *va.* nakazać, rozporządzić;
odesłać, odkomenderować.

Berauben, *va.* obładować, objuczyć.

Berauben, *va.* pancerz włożyć na ko-
nie.

Berauben, *va.* perłami ozdobić. (go.)

Berauben, *va.* zasadzić, zaszcześcić.

Berauben, *sf.* zaszczerpiecie.

Berauben, *va.* pokryć plastrem; wy-
brukować.

Berauben, *va.* poorać.

Berauben, *va. vid.* Berauben.

Berauben, *va.* odziobać.

Berauben, *va.* obić, napchać.

Berauben, *va.* opudrować.

Berauben u. Berauben, *adj.* wygodny,
dogodny, sposobny, zręczny; *adv.*
wygodnie, zręcznie; *sf.* —, *maßen*,
rozgościć się, wygodnie się rozło-
żyć. (się, ulegać.)

Berauben (*sf.*), *vr.* stosować — zgadzać

Beraubenheit, *sf.* wygoda, doko-
ność.

Berauben, *va.* oprawić w ramy.

Berauben, *va.* odarniować.

Berauben, *va.* ostrugać.

Berauben, *va. irr.* opatrzyć; radzić;
—, *sehn*, być opatrzonym; *sf.* —, *vr.*
—, radzić się. (dować.)

Berauben, *vn.* naradzać się, obra-
dzać.

Berauben, *sf.* narada, naradze-
nie.

Berauben, *sf.* rada, porada. (nie.)

Berauben, *va.* zrabować, zagrabieć,
zlupić; pozabawic, ogolocić, obna-
żyć.

żyć. (grabież.
Beraubung, *sf.* zrabowanie, złupienie,
Beräubern, *va.* okadzić; okurzyć, za-
beräucht, *adj.* zakopciały. (kopić.
Beräuschen, *va.* upoić, odurzyć; *sich*—
vr. upić się, podehmielić sobie; be-
räuscht, *adj.* pijany; *fig.* upojony (ra-
dością).

Berberis-baum, *sm.* drzewo kalinowe.
—beere, *sf.* kalina włoska, berberys.
Berühren, *va.* obliczyć, obrachować,
rozrachować; *sich*—, *vr.* obliczyć się.
Berührung, *sf.* obrachunek, oblicze-
nie, wyrachowanie.

Berechtigen, *va.* upoważnić, dać pra-
wo do czego; — *sich* sehn, mieć pra-
wo, być upoważnionym. (wo.

Berechtigung, *sf.* upoważnienie, pra-
wo.
Bereden, *va.* wmówić, namówić; *sich*—
—, *vr.* nakłaniać się; umówić się;
rozmówić się. (krasomówny.

Beredsam u. Beredt, *adj.* wymowny,
Beredsamkeit, *sf.* wymowa, krasomów-
stwo.

Berbung, *sf.* umowa; namowa.
Berich, *sm.* obręb, okrąg; *fig.* zakres.
Bereichern, *va.* z bogacie; *sich*—, *vr.*
z bogacie się.

Bereicherung, *sf.* z bogacenie.
Bereisen, *va.* pobić obryczami; po-
kryć szronem, zrosić; berest, *adj.*
szronem pokryty.

Bereisen, *va.* objeżdżać, podróżować.
Berett, *adj.* gotowy; *sich*—maßen,
przygotować się.

Bereiten, *va.* przygotować, przyspo-
sobić; —, *va. irr.* objeżdżać; utres-
sować konia; *sich*—, *vr.* przygo-
tować-przysposobić się; beritten sehn,
mieć konia wierzchowego; —ma-
chen, opatrzyć w konie (pulk).

Bereiter, *sm.* robotnik przygotowują-
Bereits, *adv.* już. (cy; ujeżdżacz.
Bereitschaft, *sf.* gotowość; in—hal-
ten, trzymać w pogotowiu.
Bereitigung, *sf.* przygotowanie.
Bereitwillig, *adj.* gotowy, chętny, o-
choczy. (żność.

Bereitwilligkeit, *sf.* gotowość, usłu-
Bereuen, *va. irr.* Milit. ubiedzić; oto-
czyć, opasać.

Bereuen, *va.* żałować.

Berg, *sm.* góra; *Métall.* skała; górze-
ne—ge versprechen, złote góry obie-
cywać; hinter dem—gehalten, taie u-
krywać; stehen zu—ge, powstać (o
włosach); über alle—ge, zemknąć,
drapnąć gdzieś w świat.

Berg-ab u. —unter, *adv.* z góry na dół.

—academie, *sf.* instytut górniczy.

—amt, *sm.* urząd górniczy.

—an u. —auf, *adv.* do góry, pod górę.

—art, *sf.* kamień kruszcowy, ziemia
kruszcowa.

—bau, *sm.* górnictwo.

—beamte, *sm.* urzędnik górniczy.

—bewohner, *sm.* góral, mieszkaniec
gór. (glan miedzi.

—blatt, *sn.* błękit górny, naturalny wę-

—braun, *sn.* umbra, gatunek glinki
w malarstwie.

—fall, *sm.* zapadnienie się góry.

—feste u. festigung, *sf.* twierdza na górze
zalożona.

—fleden, *sm.* miasteczko w górach.

—gegenb, *sf.* okolica górzysta.

—geist, *sm.* u. —männchen, *sn.* pokusa,
duch opiekuńczy w górach.

—geschwornen, *sm.* górnik przysięgły.

—hauptmann, *sm.* intendent górni-
cowa. (w okolicy.

—holz u. Bärholz, *sn.* Mar. warhulec

Berghuhn, *sn.* jarząbek (ptak).

—fette, *sf.* pasmo gór.

—flaphe, *sm.* młody górnik, gwarek.

—fristall, *sm.* kryształ górny.

—lehne, *sf.* spadziasta strona góry.

—mann, *sm.* (pl. Leute) górnik.

—männlich, *adj.* górniczy, —, *adv.*
górniczo. (nikami.

—meister, *sm.* przełożony nad gór-

—nymph, *sf.* Myth. nimfa górna.

—öl, *sn.* olej skalny, nafta.

—ped u. Erbped, *sn.* smola skalna.

—predigt, *sf.* kazanie na górze miane.

—raih, *sm.* radca górniczy.

—recht, *sn.* prawo, ustawa górnicza.

—reise, *sf.* podróż po górach.

—rücken, *sm.* Géogr. grzbiet góry.

—schloß, *sn.* zamek na górze leżący

—schule, *sf.* szkoła górnicza.

—stadt, *sf.* miasto leżące na górze.

—straße, *sf.* droga między górami.

—sturz, *sm.* zapadnienie się góry, szy-

—unter, *adv.* vid. Vergab. (chtu.

—werk, *sn.* kopalnia.

—werkhunde, *sf.* wiadomości górnic-

—wesen, *sn.* górnictwo.

Berge, *va. irr.* ukrywać, utaić; oca-

lic, uratować (okręt); gebirgen sehn,
wyjść z niebezpieczeństwa

Bergicht, *adj.* naksztalt góry.

Bergig, *adj.* górzysty.

Bericht, *sm.* uwiadomienie, doniesie-

nie: —erstaten, donosić, zdać
sprawę.

Berichten, *va.* uwiadomić, oznajmić;

falsch—tet sehn, nie wiedzieć, źle
być uwiadomionym.

Bericht-erstatler, *sm.* sprawozdawca.

—erstattung, *sf.* zdanie sprawy.

—mäßig, *adj.* u. *adv.* w formie spra-

wy zdania.

Berichtigen, *va.* poprawić, sprostowa-

wać; zapłacić, zaspokoić (dług).

Berichtigung, *sf.* sprawdzenie, popra-

wka, sprostowanie; zaspokoienie
(długu).

Berischen, *va.* wachać, obwachać.

Beriben (sich), *vr.* kory dostać.

Beringt, *adj.* ozdobiony pierścienka-

Beritten, *part. vid.* Bereiten. (mi.

Berüan, *sm.* barakan (materya).

Beröste, *sf.* drogi kamień wiszący u
koleczków.

Bérstein, *sm.* bursztyn. (wy.

Bérsteinen u. —ern, *adj.* bursztyno-

Berühren, *va.* trzeina obić, wyłożyć.

Berösten, *vn.* (sehn) zardzewieć.

Bérsten, *vn. irr.* (sehn) pęknąć, roz-

pęknąć, rozpaść się. (mający.

Berüchtigt, *adj.* osławiony, złą sławę

Berüden, *va.* usidlić, ulowić; *fig.* o-

szukać, zwieść.

Berüdsichtigen, *va.* mieć wzgląd,
wziąć pod uwagę.

Berüdung, *sf.* podstęp, usidlenie, o-

szukaństwo. (zek.

Beruf, *sm.* powołanie; stan, obowią-

Berufen, *va. irr.* powołać, wezwać;

—, *adj.* sławny, znamienny; *sich*—
vr. odwołać się do czego.

Berufsgeschäfte, *sn. pl.* zatrudnienie z
powołania.

Berufung, *sf.* powołanie.

Berühen, *vn.* zależeć, zawisnąć od ko-

go lub czego; —lassen, *va.* (auf sich)
zostawić, poprzestać na czem.

Berühigen, *va.* uspokoić, utulić; *sich*—
—, *vr.* uspokoić—uciszyć się.

Beruhigung, *sf.* uspokojenie, pocie-

szczenie.

Berühmen (sich), *vr.* chwalić—chlepić

się; berühmt, *adj.* sławny, głośny, znakomity. (czny).
 Berühmtheit, *sf.* sława, ogłos public.
 Berühren, *va.* dotykać, tyścić się; wzmiankować napomknąć.
 Berührung, *sf.* styczność, stosunki, związki; in — stehen, być w związku, mieć styczność z kim. (cia się).
 Berührungspunkt, *sm.* punkt zetknięcia.
 Berühren, *va.* oskubać; złupić, wyłudzić. (smolić).
 Berücken, *va.* okopcić, sadzami ze-
 berücken, *sm.* beryl, drogi kamień.
 Besäubern, *va.* oślinić.
 Besäuen, *va.* obsiać, zasiać.
 Besäet, *adj.* rzeczony, wspomniony.
 Besäten, *va.* struny naciągać (na skrzypce).
 Besämen, *va.* zasiewać, siew —, *vr.* za-
 Besämen, *va.* ulagodzić, ukoić, uspokoić. (rzenie).
 Besänftigung, *sf.* ulagodzenie, uśmie-
 Besännt, *sm.* Mar. mały maszt tylny; — segel, *sm.* und Besän, *sf.* żagiel na tylnym maszcie.
 Besän, *sm.* a. bramka, obszywka.
 Besänkung, *sf.* załoga, osada, garnizon.
 Besäten, *va.* powalać, zabrudzić.
 Besäufen (sich), *vr.* irr. upić się; be-
 säufen, *adj.* pijany.
 Besäumen, *va.* obrabić, oblamować.
 Besäuben, *va.* oskrobać, ostrugać.
 Besäuben, *va.* uszkodzić, zepsuć, skałeczyć, zranić.
 Besädigung, *sf.* uszkodzenie.
 Besäffen, *va.* sprawić, działać, wy-
 konać; —, *adj.* sporządzony; sein (gut ob. übel) być w dobrym lub złym stanie. (tunek, rodzaj).
 Besäffenheit, *sf.* natura, własność, ga-
 Besäffenheitsswort, *Gram.* imię przy-

miotne.
 Beschäftigen, *va.* zatrudnić, zajmować; sich —, *vr.* zajmować-zatrudnić zaprzętać się; beschäftigt, *adj.* zajęty; — sein, zajmować się, być zajętym.
 Beschäftigung, *sf.* zatrudnienie, zajęcie, interes. (wić (o klaczy)).
 Beschälen, *va.* obłupić; spuścić, stan-
 Beschälen, *sm.* ogier do spuszczenia.
 Beschälung, *sf.* stanowienie klaczy.
 Beschälzeit, *sf.* pora stanowienia kla-
 Beschämen, *va.* zawstydić. (czy).
 Beschämung, *sf.* zawstydzenie, wstyd.
 Beschätten, *va.* zacienić, ocienić.
 Beschähen, *va.* nałożyć kontrybucy-
 na miasto.
 Beschähung, *sf.* kontrybucya.
 Beschämen, *va.* oglądać, obejrzeć.
 Beschämen, *in.* s. rozważający, — ca.
 Beschäulich, *adj.* bogomyślny, odda-
 ny rozmyślaniu.
 Beschäulichkeit, *sf.* wpatrywanie się, rozmyślanie, rozważanie, rozpa-
 mietywanie.
 Beschämen, *va.* pisać okryć.
 Beschämen, *sf.* wpatrywania się, roz-
 myślanie.
 Beschämen, *va.* irr. ostrzyż, ogolić.
 Beschäid, *sm.* odpowiedź, odprawa; rezolucya, wyrok; — thun, odpowie-
 dzieć na wniesione zdrowie; — wis-
 sen, wiedzieć o czym; (in einem Hause) znać rozkład domu, wszystkie zakątki.
 Beschäiden, *va.* irr. udzielić, użyzyć; wezwać; —, *adj.* skromny, umiar-
 kowany; sich —, *vr.* ustąpić, zgodzić się, przystać na co.
 Beschäidenheit, *sf.* skromność.
 Beschäiden, *va.* irr. oświecać, obja-
 sniać.

173 Beschäiden.
 Beschäiden, *va.* poświadczyć.
 Beschäiden, *sf.* zaświadczenie.
 Beschäiden, *sf.* oświecenie, objaśnie-
 nie.
 Beschäiden, *va.* obdarzyć, udarować.
 Beschäiden, *sf.* obdarowanie.
 Beschäiden, *va.* użyzyć, udzielić, ob-
 darzyć.
 Beschäiden, *sf.* dar, podarunek; wia-
 zanie, gwiazdka; fig. przypadek; da-
 haben wir die —, o toż mamy znowu
 co nowego, o toż mamy pasztet!
 Beschäiden, *va.* posłać dokąd, rozpo-
 rządzić, załatwić.
 Beschäidenregel, *sf.* Arith. reguła
 trzech mieszana.
 Beschäiden, *va.* irr. strzelać na co, bić
 z dział, obstrzelić; —, *vn.* (sein) o-
 kryć się czym.
 Beschäiden, *sf.* strzelanie, kanonada.
 Beschäiden, *va.* żeglować, okrętem pły-
 nać po morzu.
 Beschäid, *adj.* trzciną zarosły.
 Beschäiden, *vn.* (sein) opleśnieć.
 Beschäiden, *va.* zelżyć, shanbić, znie-
 ważyć, skrzywdzić; sich —, *vr.* shan-
 bić-znieważyć się. (obelga).
 Beschäiden, *sf.* zelżenie, shanbienie,
 Beschäiden, *va.* zasłonić, obronić, w
 opiekę wziąć.
 Beschäiden, *sm.* obrońca.
 Beschäiden, *sf.* obrona, opieka.
 Beschäiden, *va.* spółkować z kobietą,
 uczynić ją ciężarną; (eine Sache) na-
 myślać się, odłożyć rzecz do jutra.
 Beschäiden, *sm.* a. obicie, okucie; arezt,
 zajęcie sądowne, sekwestracja; —
 — legen (auf etwas) arezt położyć na
 co.
 Beschäiden, *sm.* okucie, oprawa.
 Beschäiden, *va.* irr. obić czym; okuć

174 Beschäiden.
 (konja); położyć arezt, zapowie-
 dzieć; —, *vn.* (sein) potnieć, wilgo-
 cią się okryć; gut — (sein) (wohin) być
 kutym na wszystkich czterech, być
 biegłym w czem.
 Beschäiden, *sf.* wór na narzędzia
 do kucia koni.
 Beschäiden, *sf.* zapowiedzenie,
 areztowanie, zajęcie.
 Beschäiden, *va.* irr. podejść kogo,
 zejść kogo niespodzianie.
 Beschäiden, *va.* zasłonić, okwieść.
 Beschäiden, *va.* przyspieszyć.
 Beschäiden, *sf.* przyspieszenie.
 Beschäiden, *va.* irr. zamknąć; zakon-
 czyć; postanowić.
 Beschäiden, *sm.* szafarz, klucznik; in,
 szafarka, klucznica.
 Beschäiden, *sm.* a. zamknięcie; koniec;
 postanowienie, uchwała.
 Beschäiden, *va.* pomazać, posmaro-
 wać, zbrudzić, posmolić.
 Beschäiden, *va.* zesmolić, zbrudzić,
 powalać.
 Beschäiden, *sf.* powalanie, plama.
 Beschäiden u. Beschäiden, *va.* vid.
 Beschäiden.
 Beschäiden, *va.* irr. oberznąć, obciąć,
 strzyż; ztemperować (pióro);
 obrzezać (dziecko); beschäiden, *adj.*
 u. sc. obrzezany, — niec. (nia).
 Beschäiden, *sf.* prasa do obrzyna-
 Beschäiden, *sf.* obrzynanie, obcina-
 nie; obrzezanie.
 Beschäiden, *adj.* okryty śniegiem.
 Beschäiden u. Beschäiden, *va.* obrzy-
 nać konce. (esowatemi).
 Beschäiden, *va.* ozdobić rysunkami
 Beschäiden u. Beschäiden, *va.* po-
 wachać; alle —, wszędzie się wści-
 bić.

Beschränken, *va.* ubarwić pozorem.
 Beschränkung, *sf.* ubarwienie.
 Beschränken, *va.* ograniczyć, sciesnić, określić; *sf.* —, *vr.* ograniczyć-kontentować się; *beschränkt*, ograniczony.
 Beschränktheit, *sf.* (szczupłość).
 Beschränktheit, *sf.* ograniczoność.
 Beschränkung, *sf.* ograniczenie.
 Beschriften, *va. irr.* zapisac, pismem zapisać; *opisać*.
 Beschriftung, *sf.* opisanie.
 Beschriften, *va. irr.* okrzyczyć obmówić, osławic.
 Beschriften, *va.* wstąpić, wleźć *naco*.
 Beschriften, *va.* obuc; *sf.* —, obuc się.
 Beschriftung, *sf.* obuwie.
 Beschriftigen, *va.* (gén.) obwinić.
 Beschriftigung, *sf.* obwinienie.
 Beschriften, *va.* luską pokryć; odrwić.
 Beschriften, *va.* posypać, oblać.
 Beschriften, *va.* obronić, ochronić, zasłonić, opiekować się. (ka).
 Beschriften, *in*, s. obrońca, opiekun.
 Beschriftung, *sf.* obrońca, zasłona, opieka.
 Beschriften, *va.* nagadać, nabechtac.
 Beschriften, *sf.* uciążliwość, ciężar, przykrość, kłopot; zmarwienie, skarga; —führen, skarżyć się; *eine* — anbringen, podać zażalenie.
 Beschriften, *adj.* pelen trosk, kłopotów.
 Beschriften, *va.* obciążyć, obarczyć; naprzykrzyć się komu; *sf.* —, *vr.* żalić się.
 Beschriften, *adj.* uciążliwy, przykry; natrętny; —fallen, naprzykrzyć się *czém*. (krość).
 Beschriften, *sf.* uciążliwość, przykrość.
 Beschriften, *sf. vid.* Beschriften.
 Beschriften, *sf.* trudność, ciężar;

skarga.
 Besingen, *va.* uspokoić, uciszyć.
 Besingen, *va.* oskrzydlić; *fig.* przyspieszyć.
 Besingen, *va. irr.* przysięga stwierdzić, zaprzysiądz; zaklinać.
 Besingen, *sm.* zaklinacz.
 Besingen, *sf.* zaklinanie. (grzac).
 Besingen, *va.* ożywić; zachęcić, za-
 Besingen, *va.* pożeglować; w żagle opatrzeć.
 Besingen, *va. irr.* oglądać, obejrzyć; (br) *sf.* z bliska oglądać.
 Besingen, *adj.* godny widzenia.
 Besingen, *va.* usunąć, uprzątnąć; za-
 latwić (spór).
 Besingen, *va.* uszczęśliwić.
 Besingen, *sm.* miotła.
 Besingen, *sm.* miotlarz.
 —stiel, *sm.* trzonek miotły.
 Besingen, *adj. vid.* Besingen.
 Besingen, *sf.* opętanie, nagabywanie od złego ducha.
 Besingen, *va.* zająć, obsadzić, opanować (miejsce); obszyć, obrać; (ein Amt) mianować na urząd.
 Besingen, *sf.* obsadzenie; opanowanie, zajęcie (miejsca); mianowanie na posadę. (czém).
 Besingen, *va.* wdychać, jezczyć nad.
 Besingen, *va.* oglądać, przeglądać, obejrzyć. (nadzorca).
 Besingen, *sm.* inspektor, wizytator.
 Besingen, *sf.* oglądanie, wpatrywanie się.
 Besingen, *va.* zapieczętować.
 Besingen, *sf.* przypieczętowanie.
 Besingen, *va.* zwyciężyć, zwalczyć, po-
 Besingen, *sm.* zwycięzca. (konać).
 Besingen, *sf.* zwyciężenie.
 Besingen, *va. irr.* opiewać.

Besinnen, *sf.* przypomniać sobie; upamiętać — namyslić się; *sf.* eines Besinnen —, lepszą myśl powziąć; *besonnen*, *adj.* rozważny, rozsądny, ostrożny.
 Besinnung, *sf.* namysłanie, upamiętanie; *die* — verlieren, zmysły stracić; *seine* — haben, zachować przytomność umysłu; *zur* — kommen, upamiętać się, przychodzić do siebie.
 Besinnungslos, *adj.* bez zmysłów.
 Besinn, *sm.* posiadanie; —ergreifen, zając w posiadanie; *im* — sein, być w posiadaniu; *in* — nehmen, objąć w posiadłość.
 Besinnen, *va. irr.* posiadać, mieć, dzierżyć; *besessen*, *adj.* u. sc. opętany.
 Besitzer, *in*, s. posiadacz, —ka; właściciel, —ka.
 Besitztum, *sf.* wzięcie w posiadanie.
 Besitztum, *sn.* in, posiadłość, majątność.
 Besitzung, *sf.* posiadanie; opętanie.
 Besitzen, *adj. vid.* Besitzen.
 Besitzenheit, *sf.* pijaństwo.
 Besitzen, *va.* podzelać, podzyć.
 Besitzen, *va.* trzymać na żołdzie, płacić pensję.
 Besitzen, *sf.* pensja, żołd.
 Besitzen, *adj.* osobny, szczególny.
 Besitzen, *adv.* osobno; szczególnie, osobliwie. (tylko).
 Besinnen, *va.* oświecać (o słońcu).
 Besinnen, *adj. vid.* Besinnen.
 Besinnenheit, *sf.* rozważa, przytomność umysłu.
 Besorgen, *va.* mieć staranie, dopilnować, załatwić, obmyślić, dostawić; obawiać-troszczyć się; *besorgt*, *adj.* troskliwy, czuły, staranny.
 Besorglich, *adj.* czego się obawiać na-

leży; zbyt się obawiający.
 Besorglichkeit, *sf.* obawa, niespokojność, zbyttnia troskliwość.
 Besorgnis, *sf.* troskliwość, trwoga, kłopot; staranie. (czém).
 Besorgung, *sf.* staranie, trudnienie się.
 Besorgen, *va.* zaprzędać; napiąć (struny).
 Besorgen, *va. irr.* opluć.
 Besorgen, *va.* wyszypkować; *sf.* —, naszypkować worek (pieniędzy).
 Besorgen, *sf.* przeglądanie się w zwierciadle.
 Besinnen, *va. irr.* oprząść, osnuć.
 Besinnen, *u.* Besinnen, *va.* uragać —
 naśmiewać się; najgrawać się z (czego), żarciki sobie stroić.
 Besorgen, *va. irr.* umówić, zamówić; zacząrować, zażegnawać; *sf.* —, *vr.* umówić się, pomówić z kim o *czém*.
 Besorgung, *sf.* zamówienie; zacząrowanie, zażegnawanie.
 Besorgen, *va.* pokropić, posypać.
 Besorgung, *sf.* pokropienie, posypanie. (czy).
 Besorgen, *va. irr.* stanowić (o kłade).
 Besorgen, *va.* opryskać, obryzgać.
 Besorgen, *va.* opluć. (wać).
 Besorgen, *va.* obmywać, oplukać, oble-
 Weser, *adj. comp.* Beste, *adj. sup.* vid. Gnt.
 Besorgen, *va.* poprawić, naprawić, polepszyć; *sf.* —, *vr.* poprawić —
 lepszenie. (lepszenie).
 Besorgung, *sf.* poprawa, naprawa, po-
 Besorgungsbau, *sn.* dom poprawy. —
 strafe, *sf.* kara poprawcza.
 Bestellen, *va.* installować, wprowadzić na urząd.
 Bestellung, *sf.* installacja.
 Bestellungsbrief, *sm.* patent (na urząd).

Beständ, *sm.* a. trwałość; pozostałość, ilość; — *haben*, być trwałym, mieć trwałość.
Beständig, *adj.* u. *adv.* ciągle, -le, nieustający, -nie, trwały, -le.
Beständigkeit, *sf.* trwałość, stałość.
Beständlos, *adj.* nietrwały, zmienny.
Beständlosigkeit, *sf.* nietrwałość.
 — *theil*, *sm.* część istotna; treść, pierwiastek.
Bestärken, *va.* umocnić, utwierdzić.
Bestärkung, *sf.* utwierdzenie.
Bestätigen, *va.* zatwierdzić, potwierdzić; *sich* —, *vr.* stwierdzić się.
Bestätigung, *sf.* zatwierdzenie, sprawowanie.
Bestätten, *va.* pochować, pogrzebać.
Bestattung, *sf.* pochowanie.
Bestäuben, *vn.* (sejn) zakurzyć - oku.
Bestäubung, *va.* zakurzyć. (rzyć się).
Bestäubbar u. **Bestäublich**, *adj.* przekupny, przedajny.
Bestechbarkeit u. — *lichkeit*, *sf.* przekupstwo, przedajność. (pić).
Bestechen, *va. irr.* obszyć; *fig.* podkuć.
Bestechung, *sf.* obszycie; przekupienie.
Bestech, *sn.* futeł, puzdro.
Besteiden, *va.* obetknąć, poobśadać.
Bestehen, *vn. irr.* istnieć, ostać się; (auf etwas) nastawać, obśtawać, upierać się przy czym; (aus etwas) składać się z czego; (in etwas) polegać, zależeć na czym; —, *va. irr.* wytrzymać, znieść co.
Besteilen, *va. irr.* okraszać. (co).
Besteigen, *va. irr.* wstąpić, wleźć na.
Bestellen, *va.* ustanowić; obśtalować, zamówić; obrobić, uprawić (pole); urządzić. (nek).
Bestellung, *sf.* zamówienie, obśtalu.
Bestellungsbuch, *sm.* *Comm.* księga ob-

stalunków.
Bestelltzeit, *sf.* czas do uprawiania (ro-
Besten, *adv.* najlepiej; (wac).
Besteppen, *va.* pikować, obśtembno.
Besternt, *adj.* gwiazdami obsiany (o niebie); ozdobiony gwiazdami (orderów).
Besteuern, *va.* nalożyć podatki, oclić.
Besteuerung, *sf.* podatek, clo. (ki).
Bestialisch, *adj.* bydlęcy; sprośny, dzi-
Bestie, *sf.* bestya, bydlę.
Bestiden, *va.* obszywać.
Bestimmen, *va.* oznaczać; przeznaczyć; postanowić; skłonić, nakłonić; *sich* —, *vr.* przeznaczyć się; zdecydować się; *bestimmt*, *adj.* wyznaczony, stanowczy; *adv.* stanowczo, rzeczywiście.
Bestimmtheit, *sf.* ścisłość, dokładność, pewność, stanowczość.
Bestimmung, *sf.* przeznaczenie, postanowienie. (wyraz określający).
Bestimmungswort, *Gram.* określnik.
Bestmöglich, *adv.* jak można najlepiej.
Bestöbern, *va. u. vn. vid.* Bestäuben u. Bestauben.
Bestrafen, *va.* ukarać.
Bestrafung, *sf.* ukaranie, kara. (cać).
Bestrahlen, *va.* promieniami oświecać.
Bestreben (*sich*), *vr.* starać się, usiłować. (ranie).
Bestrebung, *sf.* usiłowanie, usilne staranie.
Bestreichen, *va. irr.* pomazać, posmarować, pociągać farbami; *Milit.* obstrzelać. (czeniu).
Bestreitbar, *adj.* podlegający zaprzeczeniu.
Bestreiten, *va. irr.* zbijać, zaprzeczać; zwalczyć; wystarczyć, podolać.
Bestreiten, *va.* posypać.
Bestriden, *va.* usiłować, zaplatać w sieci; *fig.* zawikłać, wplatać kogo.

Bestürmen, *va.* szturmować, nacierać; (mit Witten) naprzykrzyć się prośbami. (czanie).
Bestürmung, *sf.* szturmowanie; doku-
Bestürzen u. **Bestürzt** machen, *va.* przerazić, zatrwożyć, zmieszać; *bestürzt*, zmieszany, przerażony, zdumiały; — *werden*, zmieszać - przerażać się.
Bestürzung, *sf.* zmieszanie, przerażenie. (zyla).
Bruch, *sm.* odwiedziny, gość z wi-
Besuchen, *va.* odwiedzić, zwiedzić.
Besucher, *sm.* odwiedzający. (dzie).
Bescheiden, *va.* powalać, zbrukać, zbrudzić.
Bridgt, *adj.* zestarzały, podeszły w latach. (stkie porządk).
Betafeln, *va.* opatrzyć okret we wszy-
Betasten, *va.* obmacać, pomacać.
Betästung, *sf.* pomacanie.
Betäuben, *va.* ogłuszyć; *fig.* odurzyć; *betäubt*, ogłuszony, odurzony. (nie).
Betäubung, *sf.* ogłuszenie, odurzenie.
Bet-bruder, *sm.* — *schwester*, *sf.* święto-
 — *szka*, nabożnisz, -sia.
 — *sicht*, *sf.* pielgrzymka na miejsce święte.
 — *haus*, *sn.* dom modlitwy.
 — *kammer* u. — *stube*, *sf.* kaplica, modlitownia. (klecznik).
 — *stuhl*, — *schemel*, *sm.* u. — *pult*, *sn.*
 — *stube*, *sf.* godzina modlitwy.
 — *tag*, *sm.* dzień pokutny, modlitwy.
 — *woche*, *sf.* dni krzyżowe.
Beten, *vn.* modlić się; —, *va.* odmawiać modlitwy (poranne).
Bethätigen, *va.* czynnie udowodnić.
Bethaut, *adj.* rosą zwilżony.
Betheeren, *va.* smolą wysmarować.
Betheligen, *va.* udzielić, przypuścić do udziału; *betheligt*, *adj.* u. *sc.* interesowany, mający udział; — *sejn*,

być uczestnikiem, mieć udział.
Betheuern, *va.* zaręczyć, upewnić uroczyście. (nie).
Betheuerung, *sf.* uroczyste zapewnienie.
Bethören, *va.* odurzyć, omamieć, zwodzić. (nie).
Bethörung, *sf.* omamienie, zaślepienie.
Betheten, *va.* nazywać, tytułu nadać; *bethetelt*, pod nazwiskiem; pod tytułem. (skiem).
Betonen, *va.* wymawiać z przyci-
Betonung, *sf.* akcentowanie.
Betracht, *sm.* wzgląd, uwaga; *in* —, z uwagi, ze względu.
Betrachten, *va.* przyglądać - przypatrywać się; uważać, zastanawiać się, rozmyślać, wzgląd mieć.
Beträchtlich, *adj.* u. *adv.* znaczny, -nie.
Beträchtung, *sf.* uważanie, rozpatrzenie; rozmyślanie.
Beträg, *sm.* a. ogół, kwota, ilość.
Betragen, *va. irr.* wynosić (co do ilości); —, *sm.* sprawowanie - zachowanie się; *sich* —, *vr.* sprawować - zachować się.
Betreiben, *va.* żałować, smucić się, oplakiwać kogo. (pokropić).
Betrübseln u. **Betrübsen**, *va.* pokapać.
Betriff, *sm.* *in* —, co się tyczy.
Betreffen, *va. irr.* zejść, zdybać; dosięgnąć; tyczyć czego; *betroffen*, *adj.* zmieszany, przerażony.
Betreiben, *va. irr.* popierać, przyspieszać (interes); zajmować się czym.
Betreiben, *va. irr.* stąpić, wejść; deptać; zastać, zdybać; —, *adj.* zmieszany, zakłopotany. (wość).
Betriebtheit, *sf.* zmieszanie, kłopotli-
Betrieb, *sm.* popieranie, staranie; prowadzenie (rzemiosła); pobudzenie.
Betriebam, *adj.* staranny, czynny,

skrzętny. (głosć.
 Betriebsamkeit, *sf.* przemyśl, zabie-
 trzliwy, *va. vid.* Betrüben.
 Betrinfen (sich), *vr. irr.* upić się; be-
 trünfen, *adj.* pijany.
 Betroffen, *adj. vid.* Betreffen.
 Betröpfeln, *va. vid.* Beträufeln.
 Betrüben, *va.* zasmucić, zmartwić;
 betrübt, *adj.* strapiiony, smutny.
 Betrübniß, *sf.* smutek, zmartwienie.
 Betrug, *sm.* oszukaństwo, oszustwo.
 Betrüger, *va. irr.* oszukać, omylić,
 zdradzić, zawieść; sich —, *vr.* omylić
 oszukać się. (szalbierz, -rka.
 Betrüger, *sn. s.* oszukaniec, oszust;
 Betrügerci, *sf.* oszukaństwo, szalbier-
 stwo. (stepty.
 Betrügerisch, *adj.* zwodny, chytry, pod-
 Betrüglid, *adj.* szalbierski, zwodni-
 czy. (bierstwo.
 Betrüglidheit, *sf.* oszukaństwo, szal-
 Betrügen, *adj. vid.* Betrinfen.
 Betrinfenheit, *sf.* pijaństwo.
 Betschwester, Betsuhl, Betsunde, Bets-
 tag, *vid.* Betbruder i t. d.
 Bett, *sn.* łóżko, łożo; koryto, łóżysko
 (rzeki); *fig.* pole (zaszczytów); daß
 — hüten, *łóżka pilnować*, być sla-
 bym; zu — te gehen, *iść spać*.
 Bettbanf, *sf.* szlaban.
 — bede, *sf.* koldra.
 — genosse, *sm.* towarzysz łóżka, razem
 sypiający z kim. (tapezan.
 — gestell, *sn.* — łabe u. — stelle, *sf.* łóżko,
 — himmel, *sm.* niebo nad łóżkiem.
 — lägerig, *adj.* chory, leżący w łóżku.
 — lafen u. — ludy, *sm.* przeszcieradło.
 — überzug, *sm.* — jüge u. — jiedze, *sf.*
 powłoczka, poszewka.
 — wärmer, *sm.* — flasje u. — pfanne,
sf. nagrzewalnik.

Beißzeug, *sn. u.* — wüßche, *sf.* bielizna
 pościelna. (stka.
 Beißel, *sm.* bagatela, fraszka, drobno.
 Beißel-arm, *adj.* ubogi jak żebrak.
 — brod, *sn.* chleb żebrany; daß — essen,
 żyć z żebractwa. (czka.
 — bruder, *sm.* żebrak; — frau, *sf.* żebra-
 — mann, *sm. (pl.* — leute) żebrak.
 — münd, *sm.* zakonnik z kwestą cho-
 dzący. (kwesty żyjących.
 — orden, *sm.* zakon żebrzących, z
 — sad, *sm.* torba żebracka.
 — stab, *sm.* kij żebracki; an dem — sein,
 być przywiedzionym do żebractwa.
 — stand, *sm.* stan żebracki.
 — stöß, *sm.* pycha żebracka; *adj.* py-
 szny w biedzie.
 — bogt, *sm.* dozorca żebraków.
 — volk, *sn.* żebracy.
 Bettelci, *sf.* żebranina, żebractwo.
 Bettelhaft, *adj.* żebracki, biedny, ne-
 dzny.
 Betteln, *vn. u. va.* żebrac, prosić jał-
 mużny; — (auf den Brand) żebrac z
 powodu pogorzele.
 Betten, *va.* słać łóżko; ułożyć; roze-
 brać kogo do łóżka; sich —, *vr.* po-
 słać sobie, położyć się; — (bon eman-
 ber) osobno spać.
 Bettler, — in, *s.* żebrak — czka.
 Bettung, *sf.* Fortif. płaskie pokrycie
 dachu, taras, pomost.
 Beißche u. Büssche, *sf.* ług.
 Beißchen, *va.* w ługu moczyć.
 Beißgen, *va.* zgnać nagiąć, schylić,
 naklonić; *fig.* zasmucić, trapić, u-
 pokorzyć; sich —, *vr.* schylić się, u-
 pokorzyć się; gebeugt, *adj.* udręczo-
 ny, upokorzony.
 Beißgam, *adj.* giętki, posłuszny, po-
 wolny; *Gram.* odmienny.

Beißgamkeit, *fs. (prop. u. fig.* giętkość,
 gibkość.
 Beißgung, *sf.* zgicie, naginanie.
 Beißte, *sf.* guz. (życ.
 Beißruhigen, *va.* niepokoić, trwo-
 Beißruhigung, *sf.* niespokojność, nie-
 pokojenie kogo.
 Beißrunden, *va.* udowodnić, dowieść.
 Beißrauben, *va.* dać urlop, pozwolić
 oddalić się; sich —, *vr.* odejść, poża-
 egnać się. (obowiązków.
 Beißraubung, *sf.* urlop, uwolnienie od
 Beißrathen, *va.* osądzić, rozsądzić.
 Beißrathen, *sm.* sądza, krytyk.
 Beißrathung, *sf.* osądzenie, krytyka.
 Beißrathungsfraß, *sf.* dar, zdarność
 sadzenia.
 Beißte, *sf.* zdobycz, łup; wielka dzie-
 za piekarska; barć, ul. (tel.
 Beißtel, *sm.* worek, sakiewka; sito; py-
 Beißeln, *va.* pyłować (makę); miąć,
 gniesć (len); sich —, *vr.* gurbieć się
 buchasto leżąc (o sukniach).
 Beißelschneider, *sm.* rzeźmieszek.
 — schneider, *sf.* chytre oszukaństwo.
 — sieb, *sn.* sito, pytel. (kowate.
 — thier, *sn. pl. H.* nat. zwierzęta wor-
 — tuch, *sn.* płótno na pytle.
 Beißferu, *va.* załudzić, sich —, za-
 ludzić się.
 Beißferung, *sf.* załudnienie, ludność.
 Beißmüchigen, *va.* upoważnić, umo-
 cować; — tigten Gefandte, *posel pel-*
 nomocy. (upoważnienie.
 Beißmüchigung, *sf.* plenipotencya,
 Beiß, *conj.* przed tem, zanim. (mu.
 Beißmunden, *va.* opiekuna nadać ko-
 Beißrecht, *sn. u.* tigen, *va.* uprzywile-
 jować.
 Beißstehen, *vn.* czekać, kogo (o tem
 co go ma spotkać); zagrażać; — hend,

adj. blizki, mający wkrótce nastą-
 pic. (kać kogo.
 Beißtheilen, *va.* ukrzywdzić, oszu-
 Beißzugen, *va.* dawać pierwszeń-
 stwo.
 Beißchen, *va.* strzedz, trzymać pod
 strażą, czuwać nad czém, wartować.
 Beißchen, *vn. irr.* (seyn) obrastać, po-
 rastać. (nie.
 Beißchung, *sf.* pilnowanie, strzeże-
 Beißfaffen, *va.* uzbroić; mit — neter
 — hand, *zbrojną ręką*.
 Beißfaffung, *sf.* uzbrojenie.
 Beißfaffen, *va.* strzedz, zachować, u-
 chronić; sich —, *vr.* strzedz się czego.
 Beißfaffen, *va.* udowodnić, usprawie-
 dliwić, przekonać; beißfart, do-
 świadczony, doznany, sprawdzony.
 Beißfart, *va.* sprawdzić.
 Beißfartheit, *sf.* prawdziwość, auten-
 tyczność.
 Beißndert, *adj.* biegły, obeznany.
 Beißndniß u. Beißndniß, *sf.* stan,
 położenie rzeczy, okoliczność.
 Beißndt, *adj.* taki, w takich okoli-
 cznościach będący. (czyć.
 Beißffern, *va.* zwilżyć, polewać, zmo-
 Beißffern, *sf.* zwilżenie, polewanie.
 Beißgen, *va.* ruszyć, dzwignąć, po-
 ruszać; rozrzuścić, rozczulić: —,
va. irr. pobudzić, postanowić; sich
 —, *vr.* poruszać się, dzwigać się,
 chodzić; beißegt, *adj.* wzruszony,
 rozczulony.
 Beißgrund, *sm.* pobudka, powód.
 — traß, *sf.* ruch, siła poruszająca, *fig.*
 sprężyna.
 Beißglid, *adj.* ruchomy; wzruszają-
 cy, czuły; — che Güter, *ruchomości*,
 majątek ruchomy.
 Beißglidheit, *sf.* ruchliwość.

Bewegung, *sf.* poruszenie, ruch; obrót, wzburzenie; in — bringen, w ruch wprowadzić; wzburzyć; *sidh* — machen, zażyć ruchu, przechadzać się. *Bewegunglos*, *adj.* nieruchomy, bez uczucia. *Bewehren*, *va.* uzbroić, *fig.* obronić. *Beweibt*, *adj.* żonaty. *Beweinen*, *va.* oplakiwać. *Beweis*, *sm.* dowód, świadectwo. *Beweisbar* u. *sidh*, *adj.* dowodny, dowodzić się dający. *Beweisen*, *va. irr.* dowodzić, udowodnić, wykazać, okazać; *sidh* —, *vr.* okazać się. (dowodzący. *Beweisgrund*, *sm.* dowód, argument — *schrift*, *sf.* dowód piśmienny. — *stelle*, *sf.* miejsce przytoczone z dzieła lub pisma na dowód. *Beweißen*, *vn.* pobielić. *Bewenden*, *va.* — lassen, (bei) zostawić przy... poprzestać na czem. *Bewerden* (*sidh*), *vr. irr.* ubiegać się, (um ein Mädchen) starać się o rękę panny. *Bewerber*, *sm.* starający się o co, konkurent (o pannę), kandydat (na urząd). *Bewerbung*, *sf.* ubieganie się, zabieg, (um ein Mädchen) staranie się o żonę. *Bewerfen*, *va. irr.* obrzucić, obсыпать, opryskać. *Bewerkselligen*, *va.* wykonać, uskutecznić; dokazać czego. *Bewerkselligen*, *sf.* przywiedzenie do skutku, spełnienie. *Bewideln*, *va.* obwinać, obwijać. *Bewilligen*, *va.* dozwolić, zezwolić, uchwalić. (nie się. *Bewilligung*, *sf.* zezwolenie, zgadza. *Bewillkommen* u. *fommen*, *va.* do-

brze przyjąć, witać, przywitać. *Bewillkommen*, *sf.* przyjęcie, przywitanie. (jęczącym głosem. *Bewimmern*, *va.* użalać się nad czem. *Bewirken*, *va.* sprawić, uskutecznić, zrządzić. *Bewirthen*, *va.* uczęstować, uraczyć, przyjmując kogo (u siebie). *Bewirthschaften*, *va.* zarządzać, gospodarować. (wanie. *Bewirthung*, *sf.* częstowanie, utraktowanie. *Bewirgeln*, *va.* dowcipkować z czego. *Bewohnbar*, *adj.* mieszkalny. (wać. *Bewohnen*, *va.* mieszkając, zamieszkiwać. *Bewohner*, *in*, *s.* mieszkaniowiec. *Bewohnung*, *sf.* mieszkanie, pomieszkowanie. *Bewölken*, *va.* zachmurzyć, zasłonić, zakryć; *bewölkt*, zachmurzony, *fig.* zasępiony. (ciel. -ka. *Bewunderer*, *in*, *s.* podziwiciel, dziwi. *Bewundern*, *va.* dziwić się czemu, podziwiać kogo. (godny. *Bewundernswert*, *adj.* podziwienia. *Bewunderung*, *sf.* podziwienie. *Bewußt*, *sm.* ii. tykowanie, tynek. *Bewußt*, *adj.* wiadomy, znany; *sidh* — sein, (einer Sache) mieć wiadomość o rzeczy, pamiętać o czem; poczuwać się. (mny. *Bewußtlos*, *adj.* u *adv.* bezprzytomnie. *—schn*, *sm.* przytomność. *Beh, prep.* *Behde*, *adj. vid.* *Bei*, u. *Beide*. *Bezahlen*, *va.* zapłacić, wypłacić; bar —, zapłacić gotowizną. *Bezahlen*, *in*, *s.* placący, -a. *Bezahlung*, *sf.* płacenie, zapłata. *Bezahlbar*, *adj.* dający się ugłaskać, oswoić, poskromić. *Bejahmen*, *va.* ułaskawie, oswoić; *fig.* poskromić; *sidh* —, *vr.* wstrzymać

się, być panem siebie samego. *Bejahmung*, *sf.* oswojenie; poskromienie. (cie. *Bejähern*, *va.* oczarować, zachwy. *Bejähern*, *adj.* czarujący. *Bejähderung*, *sf.* oczarowanie, zachwycenie. *Bejähnen*, *va.* obuzdać, okiełznać. *Bejähnen*, *va.* nacechować, naznaczyć, oznaczać; — *nenn*, *adj.* oznaczający, znamionujący kogo, właściwy komu. (wanie. *Bejähnung*, *sf.* oznaczenie, nacechowanie. *Bejähnungsettel*, *sm.* etykieta, napis. *Bezeigen*, *va.* okazać, oświadczyć; *sidh* —, okazywać się. *Bezeigung*, *sf.* okazanie. *Bezeugung*, *sf.* zaświadczenie, potwierdzenie. (dzie. *Bezeugen*, *va.* zaświadczyć; potwierdzić. *Bezeugen* u. *Bezeugen*, *va.* *Bezeugen*, *sf. vid.* *Beschuldigen* u. *Beschuldigung*. *Beziehen*, *va. irr.* naciągając, powlec, nawlec; wprowadzić się; otrzymać, zamówić (towary, pieniądze); (auf *sidh*) przyjmując na swój rachunek; (mit *Krieg*) wojnę rozpoczynać; *sidh* —, *vr.* (mit) pokrywać się; (auf) odnosić się. (cy się. *Bezüglich* u. *Bezüglich*, *adj.* odnoszą. *Beziehung*, *sf.* odnoszenie, wzgląd; in — auf, z odnoszeniem się, ze względu na co. *Bezirkt*, *sm.* obwód, okrąg; zakres. *Bezüdtern*, *va.* ocukrzyć, pocukrować. *Bezüg*, *sm.* ii. pokrowiec, powłoka; struny instrumentu; odnoszenie — odwoływanie się. *Bezügnahme*, *sf.* mit —, z odnoszeniem

się, z odwołaniem się (do czego). *Bezißten*, *va.* zamierzać, mieć na celu. (pliwosć podawać. *Bezißten*, *va.* powatpiewać, w wątpliwości. *Bezißten*, *va. irr.* pokonać, przemódz, zwalczyć, podbić, poskromić, powściągnąć. *Bibel*, *sf.* biblia, Pismo święte. *Bibel-fest*, *adj.* dobrze obznajmiony z biblią. (świętego. — *mäßig*, *adj.* stosowny do Pisma. *Biber*, *sm.* bóbr; *adj.* bobrowy. *Biberbau*, *sm.* bobrownia, mieszkanie bobrów. — *geil*, *sm.* strój bobrowy. — *hut*, *sm.* kapelusz bobrowy. *Bibliothek*, *sf.* biblioteka, księgozbiór. *Bibliothekar*, *sm.* bibliotekarz. *Bibliisch*, *adj.* biblijny. *Bieder*, *adj.* zaćny, poczyty, dobroduszny, szczerzy. (szczerosć. *Biederkeit*, *sf.* zaćnosć, uczciwość, *Bieder-mann*, *sm.* ii. człowiek zaćny, szczerzy. (wość. — *inn*, *sm.* prostoduszność, prawdziwość. *va. irr.* (frumm) giąć, nachylić; — (gerade) wyprostować; — *vn.* giąć się, być giętkim; *sidh* —, *vr.* ugiąć się, skrzywić się; (und schmiegen) upokorzyć się. (wolny. *Biegfam*, *adj.* giętki, gibki; *fig.* po. *Biegfamkeit*, *sf.* giętkosć, powolność. *Biegung*, *sf.* zgięcie, krzywienie się; *Gramm*, deklinacja. (ny. *Biene*, *sf.* pszczoła; — *nenn*, *adj.* pszczel. *Bienen-brot*, *sm.* plaster miodowy, miód z woszczynami. (pasieka. — *haus*, *sm.* u. — *stand*, *sm.* pszczelnik. — *fönigin*, *u.* — *mutter*, *sf.* królowa pszczoł, matka. — *forb*, *u.* — *stod*, *sm.* koszka, ul.

Bienen-schwarm, *sm.* rój pszczół.
 —bater, u. wärter *sm.* pasiecznik, bar-
 tnik. (du).
 —zelle, *sf.* komórka (w plastrze miodu);
 —zucht, *sf.* chodowanie pszczół, pszczelnictwo.
 Bier, *sn.* piwo; *adj.* piwny; bünneß —
 piwo szlachecze; —brauen, warzyć
 piwo. (chrapliwy).
 Bier-bag, *sm.* głos basowy - ostry.
 —brauer, *sm.* piwowar. (war).
 —brauerer, *sf.* piwowarstwo lub bro-
 derer, *sm.* piwosz, kolega od kufia.
 —effig, *sm.* ocet piwny.
 —fiedler, *sm.* rzepola, skrzypek.
 —geld, *sn.* tringeld, napiwo.
 —glas, *sn.* szklanka od piwa.
 —haus, *sn.* u. —schenke, *sf.* szynk piwa.
 —hefen, *sf.* pl. drożdże piwne.
 —kalteschale, *sf.* kalteszon z piwa.
 —schenk, *sm.* szynkarz (piwo szynku-
 —suppe, *sf.* polewka piwna. (jacy).
 —würze, *sf.* brzeczka, piwo jeszcze
 nie zachmieczone.
 Bieten, *va. irr.* ofiarować, przedsta-
 wić, podawać; die Hand —, podawać
 rękę, pomagać; die Spitze —, Ertz
 —, stawić czoło, zuchwale się sta-
 wić; feil —, wystawić na sprzedaż za
 byle jaką cenę.
 Billanz, *sf.* Comm. bilans, równowa-
 żenie się rachunków.
 Bild, *sn.* (dim. Bildchen u. Bildchen),
 obraz, portret; posąg; wyobrażenie,
 opis.
 Bilden, *va.* kształcić; wyobrazić; o-
 krzesać, oświecać; —bende Kunst,
 plastyka, sztuka nadawania kształ-
 tów; gebildet, ukształcony, oświe-
 cony.
 Biberanbeter u. —biener, *sm.* czeiciel

obrazów, obrazomódlca.
 Biber-anbeteri, *sf.* u. —biens, *sm.* cześć
 oddawana obrazom.
 —beschreibung, *sf.* opisanie obrazów
 starożytnych.
 —buch, *sn.* książka z obrazami.
 —gallerie, *sf.* u. —saal, *sm.* galeria obra-
 zów.
 —handel, *sm.* handel obrazami.
 —händler, *sm.* handlujący obrazami.
 —frieg, *sm.* u. —stürmeri, *sf.* wojna o
 obrazy, obrazobóstwo. (brazów).
 —lehre, *sf.* u. —kunde, *sf.* znajomość o-
 —reich, *adj.* bogaty w obrazy, obitu-
 jacy w przenośnie. (słeczne).
 —schrift, *sf.* pismo obrazowe, herogli-
 —sprache, *sf.* mowa w obrazach, w
 postaciach.
 Biberstürmer, obrazoborca.
 Bild-gießer, *sm.* odlewacz posągów.
 —hauer, *sm.* rzeźbiarz. (zbiarska).
 —hauerarbeit, *sf.* rzeźba, robota rze-
 —hanerei u. —hauerfunft, *sf.* rzeźbiar-
 —säule, *sf.* statua, posąg. (stwo).
 —schneider, *sm.* snycerz. (niol).
 —schön, *adj.* piękny jak obraz, jak a-
 —wert, *sn.* dzieło plastyczne, robo-
 ta w figury wyrażana.
 Bildlich, *adj.* obrazowy, przenośny; —
 che Bedeutung, znaczenie przenośne.
 Bildner, *sm.* kształciciel, rzeźbiarz.
 Bildnis, *sn.* obraz, wizerunek, portret.
 Bildsam, *adj.* dający się wykształcić;
 fig-gietki, dający się łatwo użyć.
 Bildung, *sf.* kształcenie; skład twa-
 rzy; wychowanie, okrzescanie, o-
 glada. (wania, szkoła).
 Bildungs-anstalt, *sf.* instytut wycho-
 —fähig, *adj.* zdolny do przyjęcia u-
 kształcenia.
 Bildard u. Billiard, *sm.* bilard, bilar.

Billét, *sn.* bilet, liścik, kartka.
 Billig, *adj.* u. *adv.* sprawiedliwy, stu-
 szny; przyzwolity; tan; —ger Maßen,
 słusznie, sprawiedliwie; recht und —,
 wedle wszelkiej słuszności.
 Billig, *va.* pochwalić, uznać co za
 słuszne; zezwolić na co.
 Billigkeit, *sf.* słuszność; taniość.
 Billigung, *sf.* zezwolenie, pochwa-
 —billon, *sf.* Arithm. billion. (lenie).
 Biste, *sf.* u. Bistenhaut, *sn.* lulek po-
 spolity, bielun, blekot.
 Biltz, *sm.* vid. Biltz. (xowy).
 Bismstein, *sm.* pomex; bon — pome-
 —binde, *sf.* obwiązka, przewiązka,
 binda.
 Binden, *va. irr.* związać, przywią-
 —zać; obowiązać; obić (obrzeczami);
 oprawić (książki); (auf die Nase) u-
 —wodzić, nalgać; sich —, rr. związać
 się; poddać się czemu; gebunden
 sehn, być związanym, ścieśnio-
 —nym; — (an etw.) zależeć od czego.
 —denc Rede, mowa wiązana; un — de-
 —ne Rede, proza.
 Binden-wort, *sn.* o. Gramm. spółnik.
 —richten, *sn.* u. —rich, *sm.* łącznik.
 —zeug, *sn.* kaleta skórzana z narzę-
 —dziami chirurgicznymi.
 Bindfaden, *sm.* szpagat.
 Bindung, *sf.* wiązanie; Mus. prze-
 —ście z jednej nuty do drugiej.
 Binden, *prép.* dat. w przeciągu.
 Binnen-land, *sn.* kraina środkowa.
 —ländisch, *adj.* wewnętrzny, śród-
 —ziemny.
 —meer, *sn.* morze śródziemne.
 —wasser, *sn.* jezioro; woda w środku
 —tamy lub grobli będąca.
 Binomisch, *adj.* Alg. —sche Größe, bi-
 —nom, dwumian.

Biste, *sf.* sitowie; —ten z sitowiny.
 Biste, *sf.* u. Bistenbaum, *sm.* brzoza.
 Birsten, *adj.* brzozowy.
 Birsten-holz, *sn.* drzewo brzozowe;
 brzezina. (śluk).
 —biltz u. —schwamm, *sm.* hubka, ma-
 —rinde, kora brzozowa.
 —last, *sm.* u. —wasser, *sn.* oskola, sok
 z brzeziny.
 —wald, *sm.* brzozowy las.
 Bist-hahn, *sm.* o. cietrzew' (ptak).
 —henne, *sf.* (pl. —hühner) ciecioraka.
 Birt u. Birne, *sf.* gruska; *adj.* gru-
 —szkowy. (gruski).
 Birt-äpfel, *sm.* jabłko w kształcie
 —baum, *sm.* grusza, drzewo gru-
 —szkowe. (szki, gruszkowaty).
 —förmig, *adj.* mający kształt gru-
 —most u. —wcin, *sm.* gruszczyk, na-
 —pój z gruszek.
 —tuß, *sm.* gruszczyk, komput al-
 —bo powidła z gruszek.
 Bis, *adv.* aż, aż do, aż po; *conj.* do-
 —póki, dopóty.
 Bissam, *sm.* piżmo; *adj.* piżmowy
 Bissam-ratze, *sf.* bobroszczur.
 —thier, *sn.* u. —ziege *sf.* piżmowiec.
 Bischof, *sm.* o. biskup; biszof, (napój).
 Bischoflich, *adj.* biskupi.
 Bischof-mantel, *sm.* płaszcz biskupi.
 —mütze, *sf.* u. —hut, *sm.* infula.
 —stab, *sm.* pastorał.
 Bisher, *adv.* u. —herig, *adj.* dotąd, do-
 —tychczasowy.
 Biss, *sm.* ukąsanie, ugryzienie.
 Bisschen, *sn.* dim. kąsek, *adv.* trocha,
 odrobina.
 Bissen, *sm.* kęs, kąsek, kawalek.
 Bissig u. Bissig, *adj.* kąsający; uszczy-
 —Bisthum, *sn.* biskupstwo. (pliwy).
 Bistweilen, *adv.* niekiedy, czasem.

Bitte, *sf.* prośba.Bitten, *va.* irr. prosić, upraszać.Bitter, *adj.* gorzki; *fig.* cierpki, przy-

kry, bolesny, dokuczliwy, ostry.

Bitterböfe, *adj.* rozjadły, okropnie

zagniewany. (ziemi).

—erde, *sf.* *Chim.* magnezja (rodzaj—holz, *sn.* kwaszja (korzeń).—holzbaum, *sm.* kwaszja (drzewo).—salz, *sn.* sól gorzka, angielska.—füß, *adj.* słodko gorzkawy; *sm.*

psianka, słodkogorz (roślina).

—wasser, *sn.* gorzka woda (mine-

ralna).

Bitterkeit, *sf.* gorzkość, gorycz; do-

kuczliwość, przykrość.

Bitterlich, *adv.* gorzkawo; rzewnie,

rzewliwie.

Bittlich, *adv.* w sposób proszący.Bittschreiben, *sn.* u. —schrift, *sf.* prośba,

podanie, suplika, petycja.

—steller, *sm.* proszący, suplikant.—weise, *adv.* z prośbą, przez pro-

śbę, proszącym sposobem.

Bivouac, *sm.* *Milit.* biwak.Bivouaciren, *vn.* biwakować.Bläßfeld, *sn.* błonie, płaszczyna,

równina.

Bläßfrost, *sm.* suchy przymrozek.Bläßfisch, *sm.* *vid.* Tintenfisch.Blähen, *va.* nadymać; wzdymać(brzech); sich —, *vr.* nadymać się,

napuszyć się. (ciele).

—hend, *adj.* sprawujący wiatry (wBlähung, *sf.* nadymanie, wzdęcie,

wiatr (w cielem).

Bläse, *sm.* lichtarzyk z uchem doBlas, *adj.* biały, czysty, lśnący się;

goly, nagi; —ziehen, dobyć palasza,

szpady. (szczęć się).

Blänsen, *vn.* (sehn) lśnić się, błys-Blanfét u. Blanquet, *sn.* blankiet,

biały papier z podpisem.

Blänschicht, *sn.* brykla w gorsecie.Bläse, *sf.* (*dim.* Bläschen) pęcherz;

bąka na (wodzie); alembik.

Bläsebalg, *sm.* a. miech.—fisch u. Bläse, *sm.* dmuchacz (ryba).—instrument, *sn.* instrument dęty.—loch, *sn.* stroik (fletu); krtań, dy-

chawka, kanał oddychania (u ryb).

—rohr, *sm.* dmuchawka, trąbka,

dudka, rura.

Bläsen, *va.* u. *vn.* irr. dmuchać, dąć;

grać (na flecie); trąbić (na trwo-

ge); — (indie Ohren) poduszczać; —

(mit einem in ein Horn) w zgodzie

być z kim, potakiwać komu.

Bläsenbruch, *sm.* *Méd.* przepuklina

pęcherza moczowego.

—gang, *sm.* strumień pęcherzowy.—hals, *sm.* szyjka moczowego pe-

cherzyka.

—hut, *sm.* głowa alembika.—pflaster, *sm.* wzykatorya.—schnitt, *sm.* *Anat.* cięcie pęcherza

moczowego.

—stein, *sm.* kamień w pęcherzu.Bläsecht, u. Bläsecht, *adj.* pęcherzo-

waty.

Bläßig, *adj.* bąblisty. (blady.Bläß, *adj.* (*comp.* blässer, *sup.* blässlich)Bläßblau, *adj.* bladoniebieski; —

gelb, bladożółty; —grün, bladozie-

lony. (zwierząt).

Blässe, *sf.* bladłość; biała łatka (uBlatt, *sn.* a. (*dim.* Blättchen) liść; słój

(u kamieni); ramka (u parawanu);

kartka (w książce); blat stołu; o-

strze (nożyce); blacha zębata u pily;

pismo publiczne, gazeta, dziennik;

baß — hat sich gewendet, rzecz wzięła

inny obrot, szczęście się zmienilo;

kein — vor den Mund nehmen, śmiało

mówić bez ogródki, nie obwijac w

bawelno. (kuszach).

Blättlein, *sn.* płatkowy olów, w ar-—gold u. Blättergold, *sn.* złoto w plat-

kach (malarskie). (wad).

—läser, *sm.* boża krówka, złotnik (o-—laub, *sf.* mszyca roślinna, motylca.—silber, *sa.* srebro w arkuszach, w

płatkach (malarskie).

—stirn, *sn.* staniol, cyna w płatkach.Blätter, *sf.* —tern, krosła, przyszłość; o-

spa. (kie).

Blättergebädene, *sn.* ciasto francuz-—los, *adj.* bezlistny.—magen, *sm.* *Anat.* książka, (żołądek

zwierząt przeżuujących).

—rid, *adj.* obfity w liście.—schwamm, *sm.* hedlka liściowa.—tabak, *sm.* tytoń w liściach.—teig, *sm.* ciasto francuzkie.—weise, *adv.* w sposób liści.Blätterig, *adj.* krastowaty.Blätterig, *adj.* liściasty, pełen liści; lup-

kowaty.

Blättern, *vn.* przewracać (kartki wksiążce); sich —, *vr.* na listki się od-

dzierać (w ciastach). (ospie).

Blätternarbe, *sf.* dołek po kroście, po—narbia, *adj.* ospowaty, dziobaty.Blätternimbung, *sf.* szczepienie ospy.Blau, *adj.* (hellblau) niebieski, siny,

druy; — (dunkelblau) niebieski, siny,

granatowy; — *sn.* kolor niebieski,lazurek, krochmalik; — *en* Montag

machen, poniedziałkować (u rze-

mieslników); — *er* Dunst, zamydlen-

ie oczu, omamienie; braun und —

schlagen, bićm porobić siniaki; in's

—t schießen, strzelać, wystrzelić bez

prochu, robić co bez zastanowie-

nia; mit einem — *en* Auge, skończy-

ło się na sióci, nie wielka strata.

Blauäugig, *adj.* modrooki, niebie-

skooki.

—beere, *sf.* *vid.* Heidelbeere.Blauholz, *sm.* *vid.* Braunholz. (skie).—holz, *sn.* brazylija (drzewo farbiar-—säure, *sf.* *Chim.* kwas pruski.—schede, *sm.* koń pstroniebieskawy.—schimmel, *sm.* koń jabłkowaty, bu-

lany.

—stein, *sm.* kamień lazurowy.—stoff, *sm.* *Chim.* pierwiastek błęki-

tu pruskiego. (bieskość).

Bläue, *sf.* błękit, kolor błękitny, nie-Bläuel, *sm.* kijanka, klepadło, trze-

pak. (dać kijem).

Bläuen, *va.* posinić; *fig.* wybić, okla-Bläulich, *adj.* niebieskawy. (biała.Bläch, *sn.* blacha, taśla blachy, blachaBlächen, *va.* *fam.* brzęknąć pieniąd-

mi, płacić.

Blächen, *adj.* blaszany.Blächhammer, *sm.* u. —hütte, *sf.* bla-

charnia, blachownia.

—haube u. —mütze, *sf.* szyszak.—schläger u. —schmied, *sm.* blacharz.Bläden, *va.* wyszczerzać (zęby).Blci, *sn.* olów; *Mar.* ołowianka.Bleiartig, *adj.* ołowiasty.—dach, *sm.* dach ołowiany. (wiem).—beder, *sm.* pokrywacz domów oło-—erz, *sn.* u. —stufe, *sf.* ruda ołowiana.—extract, *sm.* *Chim.* ekstrakt ołowiu.—farben u. —farbig, *adj.* siwy, jakby

ołowiany.

Blei-feder, *sf.* u. —stift, *sm.* ołówek.—gelb, *sm.* niedokwas ołowiu.—gießer, *sm.* ołownik, odlewacz rze-

czy z ołowiu.

Bleiglanz, *sm.* Minér. kostkokrusz, kombinacja siarki i ołowiu.

— glätte, *sf.* glejta, białokrusz.

— grau, *adj.* siwo ołowiany.

— haltig, *adj.* mieszcący w sobie części ołowiu. (ta ołowiana.

— hütte u. — gießerei, *sf.* ołownia, hutę, *sf.* kula ołowiana.

— laß, *sf.* ciężar ogromny, ołowiany.

— loth, *sn.* blejczyk, ołowianka.

— quid, *sm.* Chim. amalgam ołowiu.

— recht, *adj.* u. *adv.* prostopadły, le.

— wasser, *sn.* Méd. woda ołowiana.

— weiß, *sn.* blejwas, biel ołowna, węgla ołowiu.

— zuder, *sm.* Chim. octan ołowiu.

Bleiben, *vn.* irr. (sein) zostać, trwać, stanąć; — lassen, zostawić, zaniechać; hängen —, uciepić się; fleben —, przylepić się; leben —, zostać przy życiu; sitzen —, nie wstawać; zstaat panna, nie pójść za mąż; stecken —, poplątać, powikłać się; stehen —, zatrzymać się; vom Tische —, oddalić odsunąć się.

Bleibend, *adj.* trwały, nieodmienny.

Blind, *adj.* ślepy; bledny; bléch.

Blindheit, *vn.* blednym czynić; bielić, blednować; —, *vn.* blednąć; bielić się; tracić kolor, plowieć.

Blinder, *sm.* bledownik, bielarz; wino blade.

Blindplan u. — platt, *sm.* bledownia.

— fucht, *sf.* blada choroba (u kobiet);

— wand, *sf.* lepianka. (blednica).

Bleien, *va.* vid. Blombieren.

Bléffe, *sf.* vid. Blöffe.

Bleiern, *adj.* ołowiany. (plotka).

Bleihe, *sf.* leszcz (ryba); sielawa,

Bleihut, *adj.* ołowiasty.

Blind, *adj.* mający w sobie ołów.

Blinde, *sf.* kapturek, zasłona (u konia); parawan, przegródka; ślepe okno — drzwi, framuga; Fortif. zastawki dla zasłonięcia robót fortyfikacyjnych; Minér. blenda (blyszcząca ruda złożona z cynku, żelaza i siarki).

Blenden, *va.* osłepić; zaślepić, razić w oczy; — bnd, *adj.* mamiący, lśniący. (ta.

Blend-laterne, *sf.* latarnia ślepa, kry-

— leder u. Schutleder, *sn.* kapturek.

— werk, *sn.* Fortif. osłonięcie robót fortyfikacyjnych; fig. mamić, ułudzić.

Blindling, *sm.* wyrodek, mieszaniec.

Blindung, *sf.* osłepienie; omamianie.

Blind, *sm.* rzut oka, spojrzenie, wzrok; Chim. blysk, blask; Peint. ozdoby podnoszące świetność koloru.

Blinden, *vn.* spoglądać, spojrzeć; blysnąć; sich — lassen, dać się widzieć, pokazać się.

Blindfrucht, *sn.* spalanie na panewce; ogień z latarni morskiej.

Blind, *adj.* ślepy; pozorny, fałszywy; przyćmiony, bez blasku; —, *adv.* ślepo, z głową na dół; — der Passagier, podróżny nieplacący za przewiezienie; Blinde Stuh, ślepa babka.

Blinde, *sc.* ślepy; ciemny, pozbawiony wzroku; —, *sf.* Mar. żagiel ukośny. (nia.

Blind-geboren, *adj.* ślepy z urodzenia; — maud, *sf.* ślepiec, myszokret.

— schleide, *sf.* padalec (wąż); człowiek skryty, ponury. (nie.

Bundheit, *sf.* ślepoty; fig. zaślepienie.

Blindling, *adv.* ślepo, na oślep; fig. na oślep, po szalonym, nie rozumie.

Blinden, *vn.* blyszcząć, blyskać; migać się.

Blinzeln, *vn.* mrugać oczyma, migać, przymrużyć oczy, mrugać; —, *sn.* mruganie miganie. (mrugacz.

Blinzler, *sn.* s. mrugający oczyma,

Blitz, *sm.* błyskawica. (grom).

Blitzableiter, *sm.* konduktor, od-

— artig, *adj.* u. *adv.* podobny — do do błyskawicy.

— cite u. Blitzschelle, *sf.* mit — z szybkością błyskawicy. wica.

— schnell, *adv.* prędko jak błyska-

— strahl, *sm.* piorun, blysk pioruna.

Blitzen, *vn.* blyskać; —, *v. imp.* (tę blitz) błyska się.

Blod, *sm.* ś. pien, kłoda, bryła; wienie; Mar. blok. (czenie.

Blodade, *sf.* Milit. blokada, obsa-

Blod-haus, *sn.* Fortif. blokhauz, ha-

— rolle, *sf.* blok.

— waagen, *sm.* wózek do ciężarów.

Blodiren, *va.* blokować, opasać, zamknąć.

Blode, *adj.* słaby (o wzroku); tępy, niedołężny; nieśmiały, bojaźliwy.

Blödigkeit, *sf.* słabość (wzroku); nieśmiałość, niedołężność.

Blödsichtigkeit, *adj.* słaby wzrok mający, krótkowidzący. (wzrok.

— sinn, *sm.* u. — sinnigkeit, *sf.* słabość umysłu, głupowatość.

— sinnig, *adj.* niedołężny, głupowaty, niespełna rozum mający.

Blöten, *vn.* becząć; ryczeć, płakać; —, *sn.* beczenie, ryczenie, ryk.

Blond, *adj.* blond, pło wy; *sc.* blondyn, — ka. (blwabna).

Blonde, *sf.* blondyna (koronka je-

Blünder, *vn.* lodig, *adj.* mający blond włosy.

Blondine, *sf.* blondynka.

Blöße, *adj.* goły, nagi, bosy; odkryty; sam jeden; sam tylko; *adv.* tylko; sich — stellen, narazić się na co.

Blöße, *sf.* nagość; fig. słaba strona; eine — geben, odkryć słabą stronę.

Blühen, *vn.* kwitnąć fig.; w pomysłności zostawać.

— hend, *adj.* kwitnący, pomysłny w powodzeniu, w szczeni.

Blühzeit, *sf.* vid. Blüthenzeit.

Blüte, *sf.* (dim. Blümchen) kwiat, kwiatak.

Blüten-beet, *sn.* grządka kwiatów.

— blatt, *sn.* liść, listek kwiatu. (tów.

— erde, *sf.* ziemia kwiatowa, do kwiatów.

— flor, *sm.* zakwitnienie, bogactwo kwiatów.

— flur u. — an, *sf.* blonie zasiane kwiatami.

— freund, *sm.* lubownik kwiatów.

— garten, *sm.* ogródek kwiatowy.

— gärtner, *sm.* ogrodnik hodujący kwiaty. (z kwiatów.

— gehänge u. — gtwinde, *sn.* girlanda

— reich, *sm.* Bot. kielich u kwiatu.

Blüten-fohl, *sm.* kalafior.

— forb, *sm.* koszyk na kwiaty.

— frau, *sm.* u. — frone, *sf.* wieniec z kwiatów.

— lese, *sf.* zbieranie kwiatów; wybór pięknych wzorów piśmiennictwa.

— monat, *sm.* miesiąc maj.

— reich, *adj.* obfitujący w kwiaty.

— sprache, *sf.* język kwiatowy (uniarodów wschodnich, które kwiatami myśli swoje tłumaczą).

— staub, *sm.* pyłek kwiatowy.

— strauch, *sm.* bukiet z kwiatów, ró-

- wnianka.
 Blumen-stück, *sn* kwiatnik; miejsce w kwiaty pomalowane.
 —theet, *sm* herbata z kwiatem.
 —tisch, *sm* u. -fenster, *sn* skrzynka na nóżkach z ziemią na kwiaty.
 —topf, *sm* doniczka do kwiatów.
 —zeit, *sf* pora kwiatów, wiosna.
 —zucht, *sf* hodowanie kwiatów.
 —zwiebel, *sf* cebulka, (z nasieniem kwiatka).
 Blümicht, *adj* kwiatowy.
 Blümig, *adj* kwiecisty.
 Blumist, *sm* znawca kwiatów.
 Blut, *sn* krew; *fig* ród; pokrewieństwo; ein junges —, młoda krew, młodzieniaszek, młoda panienka; gleich u. —, ciało i krew; Gut u. — wagen, wystawić, poświęcić majątek i życie; wie Blut u. —, jak krew z mlekiem.
 Blut-ader, *sf* żyła krwionośna.
 —arm, *adj* ubożuchny, biedny, neg.
 auswurf, *sm* plucie krwi. (dzny).
 —bad, *sn* rozlew krwi, rzeź.
 —burst, *sm* u. — gier, *sf* pragnienie, łaknienie krwi.
 —dürstig u. — gierig, *adj* krwiochciwy, krwiożerczy. (przenoś.).
 —egel u. —igel, *sm* pijawka (właśc.).
 —fahne, *sf* chorągiew czerwona.
 —farbe, *sf* kolor krwi, krwawy, krwisty. (wny).
 —farbig u. —farben, *adj* krwioobarsz, *sm* krwotok, plynienie krwi.
 —fremd, *adj* zupełnie obcy, całkiem nieznanym.
 —gefäß, *sn* naczynie krwiste.
 —geld, *sn* zapłata za krew przelaną, pieniądz krwawy.
 —gericht, *sn* sąd kryminalny.

- Blut-gerüst, *sn* u. —bühne, *sf* rusztowanie, szafot.
 —geschwür, *sn* wrzód krwawy.
 —hochzeit, *sf* rzeź, jutrznia Ś. Barłomieja.
 —hund, *sm* krwiożerca, okrutnik.
 —husten, *sm* kaszel z wyrzucaniem krwi połączony. (ehny).
 —jung, *adj* bardzo młody, młodziu.
 —lassen, *sn* puszczenie krwi.
 —loß, *adj* bezkrwisty, bez krwi.
 —mahl, *sn* vid. Feuertahl.
 —raße, *sf* zemsta krwawa, za krew przelaną.
 —rächer, *sm* mściciel krwi przelaną.
 —rath, *sm* narada dla popołnienia za-
 —reich, *adj* krwisty. (bójstwa).
 —reinigend, *adj* czyszczący krew.
 —reinigung, *sf* czyszczenie krwi; le-
 karstwo na przeczyszczenie krwi.
 —richter, *sm* sędzia kryminalny.
 —roth, *adj* czerwony jak krew.
 —rünstig, *adj* zakrwawiony; *adv* ran-
 no aż do krwi.
 —sauer, *adj* niezmiernie przykry, u-
 ciężliwy, mozolny.
 —sauger, *sm* pijawka; upiór.
 —schande, *sf* kazirodztwo.
 —schänder, *sm* kazirodca.
 —schänderisch, *adj* kazirodny, -nie,
 kazirodzki, —po kazirodztwu.
 —schen, *sf* wstąpienie od krwi.
 —schuld, *sf* morderstwo, krwawa
 zbrodnia.
 —speien u. —spucken, *sn* plucie krwi.
 —stillend, *adj* tamujący krew, uspo-
 kajający plynienie krwi.
 —sturz, *sm* gwałtowne rzucenie się
 krwi, krwotok.
 —that, *sf* u. —vergießen, *sn* czyn mor-
 dereczy, zabójczy.

- Blut-umlauf, *sm* krążenie krwi.
 —urtheit, *sn* wyrok śmierci.
 —wasser, *sn* Méd. limfa (we krwi).
 —wenig, *adv* niezmiernie mało.
 —wurf, *sf* kieszka krwi nadziana.
 Bluten v. krwawić się; przelać krew
 swoją; *fig* zalewać się krwią; cier-
 pieć; sich zu Tode —, umierać wsku-
 tek ujęcia krwi.
 Blüthe u. Blüte, *sf* kwitnienie, kwiat
 kwiecie; *fig* kwiecie wieku i t. p.
 Blüthenzeit, *sf* kwitnienie; czas kwi-
 tnienia, piękna pora.
 Blutig, *adj* skrwawiony, krwawy.
 Bluts-freund, -in, u. —berwandte, *sc*
 krewny, powinowaty, -a.
 —freundschaft, u. —berwandtschaft, *sf*
 pokrewieństwo, powinowactwo.
 Bod, *sm* d. (dim Boddchen) koziele; gla-
 piec; kozioł siedzenie dla woźnicy
 na przedziepowozu; brednia, bajk.
 Bód-fell, *sn* kozłowa skóra. (byk).
 —fleisch, *sn* kozle mięso.
 —geruch, *sm* odor kozli, parkot.
 —holz, *sn* brazylia (drzewo do far-
 bowania). (baranek).
 —lamm, *sn* kozł, kozłatko; jagnię.
 —leder, *sn* kozłowa skóra wyprawna;
 —bern, *adj* zrobiony z kozłowej
 skóry.
 —mühle, *sf* wiatrak (na kozłach).
 —pferd, *sf* kobza, dudy.
 Boddich, *adj* kozłowy.
 Bodd-beutel, *sm* starodawny, dziwa-
 czny, śmieszny, zwyczaj; den — an-
 hängen, wystawić na głupca, na
 dudka wystrychnąć.
 —füßig, *adj* mający kozle nogi.
 —horn, *sn* kozli róg, kozi róg; in 's —
 jagen, przyprzeć kogo do ciśnie-
 ń kąt, napędzić mu Piotra, na-

- lać mu ukropu za kołnier.
 Bod-sprung, *sm* skok niezgrabny,
 sus dzwaczny. (walek).
 —freid, *sm* głupstwo, śmieszny ka-
 Boden, *sm* (pl. Boden u. Böden) dno,
 spód, podłoga, posadzka; poziom,
 grunt; strych, poddasze; auf meinem
 Grund u. —, na moim gruncie; zu —
 schlagen, zgubić kogo, pozbawić
 wszelkiej otuchy, odebrać mu
 wszelką nadzieję; zu — werfen, po-
 walić o ziemię, zwalić kogo z nog.
 Boden-fenster, *sn* okno w dachu.
 —kammer, *sf* komórka lub izdebka
 w poddaszu.
 —loß, *adj* bezdeny.
 —satz, *sm* osad; męty, fasy.
 —thür, *sf* drzwi od poddasza.
 —trepp, *sf* schodki na poddasze.
 —zinß, *sm* zapłata za najem śpichrza;
 dochód gruntowy.
 Bobmerl, *sf* Com. bodmerya, poży-
 czka w obcym porcie zrobiona na
 naprawę okrętu. (grzyb).
 Boffst u. Boffst, *sm* purchase
 Bogen, *sm* (pl. Bogen u. Bögen) luk;
 koło, obwód; lek; smyczek; arkuusz
 (papieru).
 Bogen-bede, *sf* u. —gewölbe, *sn* pułap
 obłokowaty, sklepienie obłokowate.
 —fenster, *sn* okno u góry okragłe.
 —form, *sf* in —, format arkuuszowy.
 —gang, *sm* arkada, ganek skle-
 pionym.
 —gerüst, *sn* buksztele. (o liście).
 —lang, *adj* bardzo długi, arkuuszowy
 —linie, *sf* linia w kształcie luku.
 —schuß, *sm* strzał z luku; wystrzał
 strzały; Artill. strzał obłokowaty
 (kiedy kula wystrzelona luk w po-
 wietrzu robi).

Bogen-schütze, *sm.* łucznik.
— *weise, adv.* arkuszami.
— *zahl, sf.* liczba arkuszy; *Impr. litera* porządkowa u spodu arkuszy drukowych.

Bógig, *adj.* kablakowaty.

Böggspriet u. Büggspriet, *sm.* Mar. drog na przodzie okrętu, na którym wiszą dwa ślepe żagle.

Bögle, *sf.* dyl, gruba deska.

Böhlen, *va.* dylować, wyłożyć balami.

Böhne, *sf.* bób; türkische —, fasola, groch szablasy.

Böhnen, *va.* polerować, woskować.

Böhnen-baum, *sm.* szczydrzenica, karlica (roślina).

— *pflanze, sf.* bobowica.

— *stange, sf.* tyczka do grochu.

— *stroh, sm.* grochowi.

Böhhofe, *sm.* partacz, fuzer.

Böhhren, *va.* wiercić, świdrować; (in den Grund) zatopić (okręt).

Böhrer, *sm.* świder, świder.

Böi u. Boh, *sm.* baja, materya włochata; böien, *adj.* bajowy. (lizg.)

Böit, *sf.* Mar. znak wskazujący miejsce.

Böfal, *sm.* wid. Böfal. (scin.)

Böfel, *sm.* Böfel, *va.* vid. Böfel u. Bö-

Böfeler, *sm.* moździer (do strzelania).

Böllwert, *sn.* Fortif. bolwark, baszta, ostróg.

Böjen, *sm.* strzala; kolek; zatyczka, sworzeń; dusza w żelazku do prasowania.

Bombardier, *sm.* bombardyer.

Bombardieren, *va.* bombardować.

Bombardierung, *sf.* bombardowanie.

Bömbast, *sm.* szum, nadętość stylu.

Bömbastisch, *adj.* szumny, nadęty, nastrożony (o stylu).

Bömbe, *sf.* bomba.

Boot, *sm.* (pl. Boote u. Böte) bat, statek, mały okręt.

Böotshafen, *sm.* bosak, osęk, kruk.

— *luedt, sm.* majtek.

— *mann, sm.* (pl. -leute) bössman, rotman, dowódca statku lub majtków.

Borb, *sm.* Mar. burta, brzeg, kraj, pokład okrętu; an — gehen, udać się na pokład okrętu; über — werfen, wyrzucić z okrętu. (Worten.)

Börbe, *sf.* Bördiren, *va.* vid. Borte u.

Borg, *sm.* pożyczka; kiernoz; auf —, na kredyt.

Börge, *va.* pożyczyć od kogo; po-

Börgeweise, *adv.* pożyczonym sposobem.

Börte, *sf.* kora, skorupa, strup.

Born, *sm.* źródło, studnia.

Börrelsch, *sm.* burak (roślina).

Börse, *sf.* sakiewka, kieska; Comm. giełda

Börse-halle, *sf.* sala giełdowa.

— *tag, sm.* dzień giełdowy.

Borst, *sm.* pęknięcie, rysa (w murze).

Börst-beien u. — *isch, sm.* szczołka do obmiatania ścian, baba.

— *pinzel, sm.* pędzel ze szczecina, kiść.

Börste, *sf.* szczecina, kolek.

Börsten (sich), *vr.* najeżyć się.

Börstenartig, *adj.* szczecinowaty.

Börstig, *adj.* szczeciński, szorstki;

— *werden, si*erdzić się, zżymać się.

Börte, *sf.* burt, pasamon, taśma, o-

brab, obloga.

Börten, *va.* obszywać taśmami.

Börtenmacher u. — *meister, in, s.* pasamonik, nieczka.

Bös-artig, *adj.* zjadliwy; złośliwy.

— *artigkeit, sf.* zjadliwość; złośliwość.

— *willig, adj.* nieżyczliwy, niechętny.

— *willigkeit, sf.* nieżyczliwość, nie-

chęc. (skarpa.)

Böschung, *sf.* pochyłość, spadziłość,

Böte u. Bös, *adj.* bolący; zły, gniewliwy, szkodliwy; — *sm.* złe, grzech;

adv. złe; — *machen, rozgniewać; —*

werden, rozgniewać się; ber — Feind,

zły duch, djabeł; daß — Wesen, wiel-

ka choroba.

Bösewicht, *sm.* złoczyńca, lotr.

Bösheit u. Böslig, *adj.* zły, złośliwy.

Bösheit, *sf.* złość.

Böslein u. Bösslein, *va.* wyrabiać z wo-

sku, gipsu, lub gliny rzeczy wypu-

kłe.

Bösarbeit, *sf.* robota wypukła.

Bösirer, *sm.* formierz. (niezn.)

Bötant, *sf.* botanika; — *nisch, adj.* bota-

Bötanister, *sm.* botanik.

Bötaniseren, *vn.* ziola zbierać.

Böte u. Böthe, *sm.* posłaniec, woźny.

Bötenlohn, *sm.* zapłata posłańcowi.

Bötmäßigkeit, *sf.* moc, władza, zwierz-

choństwo. (selstwo.)

Bötschaft, *sf.* doniesienie, nowina; po-

Bötschaster, *sm.* posłaniec, poseł.

Böttzer, *sm.* bednarz.

Böttzeri, *sf.* bednarka, bednarstwo;

— *warsztat bednarski.*

Bötteler, *sm.* Mar. szafarz okrętowy.

Böttig, *sm.* kadz.

Böbst, *sm.* vid. Böst. Boh, *sm.* vid. Boi.

Brädje, *sf.* u. Brädjen, *sm.* vid. Brassen.

Brach, *adj.* Agric. nieuprawiony, u-

gorowy, leżący odłogiem.

Bräch-selb, *sn.* u. Bräche, *sf.* pole pod

ugorem, odłogiem leżące.

— *monat, sm.* czerwiec.

— *zeit, sf.* pora uprawiania pola ugo-

rem leżącego.

Bräche, *sf.* in —, ugorowanie.

Brächjen, *va.* ugor pokładać.

Brach, *sm.* Comm. brak, wyborki.

Bräden, *va.* brakować, odłączyć

gorsze od lepszych (towarów).

Bräder, *sm.* przebieracz, brakarz.

Brägen, *sm.* fam. (vid. Gehirn): mózg.

Brambrad, *sm.* junak, śmielek, fan-

aron, gebacz.

Brambrassen u. — *bassiren, vn.* juna-

czyć, gebą dokazywać.

Bram-segel, *sm.* Mar. maszt, rej obok

masztu głównego.

— *stange, sf.* maszt lub rej na bocia-

niem gnieździe.

Brand, *sm.* a. palenie się płomieniem;

pożar, pogorzel, pożoga; gównia;

spalenizna; wypalenie (wapna, ce-

gły); oparzelizna; śnieź w zbożu;

der kalte —, gangrena; in — *gerathen,*

zapalić się; — *steden, podpalić.*

Bränd-bias, *sf.* bąbel, przyszc od spa-

— *boch, sm.* vid. Feuerboch. (rzenia.)

— *hafen, sm.* vid. Feuerhafen.

— *sieber, sm.* febra zapalna.

— *steden, sm.* znak z opalenia.

— *fuch, sm.* koń jasnokasztanowaty,

gniady. (przypalony.)

— *geschmack, sm.* smak przygorzały,

— *glocht, sf.* dzwonienie na gwałt,

z powodu pożaru. (gnia.)

— *fasse, sf.* kassa ubezpieczenia od o-

— *form, sn.* zboże śnieżiste.

— *tugel, sf.* kula paląca. (wypalony.)

— *mahl, sn.* przyszczał; pietno, znak

— *mahlen u. — marten, va.* wypa-

lić znak gorącym żelazem; *fig.* pię-

tnować.

— *mauer, sf.* ściana wspólna z sąsia-

dem; mur ogniobronny.

— *meister, sm.* naczelnik komendy

pożarniej. (nie.)

— *opfer, sm.* ofiara zapalna, całopale-

Brand-pflaster, *sm.* plaster na przyszc.
 —schaden, *sm.* strata przez pożar poniesiona.
 —schätzen, *va.* kontrybucyę nałożyć;
 —schätzung, *sf.* nałożenie kontrybucyi; kontrybucya nałożona.
 —schiff, *sn.* *vid.* Brander.
 —versicherung, *sf.* *vid.* Feuer-sicherung.
 —sohle, *sf.* podeszwa średnia.
 —statt u. —stelle, *sf.* pogorzelnisko, zgliszczce. (podpalenie).
 —stifter, *sm.* podpalacz; —stiftung, *sf.*
 —wache, *sf.* straż ogniowa, straż pilnująca jeńców lub obóz; *Mar.* okręt strzegący floty.
 Bränden, *vn.* rozbijając się o skały (o balwanach morskich); zżymać się, rzucać się. (statek palny).
 Brander, *sm.* u. Brandschiff, *sn.* *Mar.*
 Brandicht, *adj.* przypalony, trącający przypalenizną; —dig, *adj.* śniedzysty.
 Brändung, *sf.* rozbijanie się balwanów o skały, odbijanie fali.
 Bräntwein, *sm.* wódka, gorzałka; —brennen, palić, pedzić wódkę.
 Bräntwein-blase, *sf.* alembik.
 —brenner, *sm.* gorzelnik.
 —brennerei, *sf.* gorzelnia.
 —geist, *sm.* spirytus.
 —haus, *sn.* u. —schente, *sf.* szynkownia, szynk wódki.
 —schenk, *sm.* szynkarz wódki.
 Bräntschholz, *sn.* brazylija (drzewo).
 Braß, *sm.* gromada; den ganzen —, cała kupa.
 Bräße, *sf.* *Mar.* linia rejowa.
 Bräßen, *sm.* leszcz (ryba).
 Brät-apfel, *sm.* pieczone jabłko.
 —bod, *sm.* wilk kuchenny na którym się obraca rożen.

Brät-osen, *sm.* piec do pieczystego.
 —pfann, *sf.* patelnia, rynka, brytla.
 —piek, *sm.* rożen; *fam.* szpada. (na
 —spille, *sf.* *Mar.* winda, blok.
 —turst, *sf.* kielbasa.
 Bräten, *va.* piec, smażyć; *vn.* piec, smażyć się; —, *sm.* pieczeń, pieczone; den — riechen, u. czuwać z daleka, odgadując.
 Bräten-roß, *sm.* *fam.* suknia święta, od wielkiego dzwona.
 —schüssel, *sf.* półmisek pod pieczeń.
 —wender, *sm.* rożen z kołowrotem; osoba obracająca rożen.
 Bräufche, *sf.* *Mus.* altówka. (sta.
 Bräufchenspieler u. Bräufchist, *sm.* alt.
 Brauch, *sm.* u. zwyczaj, obyczaj.
 Brauchbar, *adj.* użyteczny, zdolny.
 Brauchbarkeit, *sf.* użyteczność; zdolność.
 Bräugen, *va.* (*acc.* u. *gén.*) użyć, potrzebować; mieć potrzebę (czego); —, *v. imp.* (*gén.*) potrzeba jest.
 Bräuen, *va.* warzyć (piwo).
 Brauer u. Braumeister, *sm.* piwowar.
 Brauerei, *sf.* u. Brauhaus, *sm.* browar piwny.
 Brau-keffel, *sm.* kocioł browarny.
 —knecht, *sm.* browarczyk, piwowarczyk.
 —ofen, *sm.* piec browarski.
 —wesen, *sn.* piwowarstwo.
 Braun, *adj.* brunatny; gniady (koń).
 Bräun-bier, *sm.* piwo brunatne.
 —gelb, *adj.* ciemnożółty, brunatno-żółty.
 —fohl, *sm.* kapusta czerwona.
 —roth, *adj.* brunatnoczerwony.
 —stein, *sm.* mangan (metal). (-ka.
 Bräune, *sm.* koń gniady; *sc.* brunet,

Bräune, *sf.* brunatność; *Méd.* ślinogorza, dławica, zapalenie części szyjnych; (*hantige*) krup.
 Bräunen, *va.* brunatnić, brunatnym robić; —, *vn.* przyrumienić się.
 Bräunlich, *adj.* brunatnawy.
 Brand, *sm.* szum; in Sand u. —leben, żyć szumem.
 Bräusche, *sf.* *fam.* siny guz na czole.
 Bräuse-lopf, *sm.* głowa zagorzała, zapalona; paliwoda.
 —wind, *sm.* pędziwiatr, trzpiot.
 Bräusen, *vn.* szumieć, huczyć; burzyć się (o winie); (*in den Ohren*) brzęczyć (w uszach); parskać (o koniu); —, *sn.* szum, huk, brzęk. (wy.
 Bräusen, *adj.* szumiący; *fig.* burzliwy.
 Braut, *sf.* u. narzeczona, panna młoda. (pan młody).
 Bräutigam, *sm.* narzeczony, kawaler.
 Braut-bett, *sn.* łóżko nowożeńskie.
 —diener, *sm.* družba.
 —gemach, *sn.* u. —kammer, *sf.* sypialnia nowożeńców.
 —geschenk, *sn.* podarunek weselny.
 —jungfer, *sf.* družna.
 —kleid, *sm.* suknia ślubna.
 —kranz, *sm.* wianek ślubny, wieniec.
 —mutter, *sf.* matka panny młodej.
 —paar, *sn.* u. —leute, *sm.* pl. państwo młodzi, nowożeńcy.
 —ring, *sm.* pierścionek ślubny.
 —schmuck, *sm.* posag, wiano.
 —staat, *sm.* ubranie ślubne, strój panny młodej.
 —stand, *sm.* im —, stan panny po zaręczynach, będąca zaręczoną.
 —waler, *sm.* ojciec panny młodej.
 —werber, *sm.* swat.
 Braut, *adj.* waleczny, dzielny, śmiały, odważny, zaończy; *adv.* godnie, u-

czciwie, gracko.
 Bräheit, *sf.* śmiałość, odwaga, dzielność, poczciwość, zacność.
 Bräbour-Arie, *sf.* *Mus.* wielka arija.
 Bräbbar, *adj.* walty, łomny; *Phys.* łamiący się (o kolorach, światle).
 Bräbbarkeit, *sf.* łomność, kruchość; łamanie się promieni światła.
 Bräde, *sf.* cierlica, tarlica do łamania konopi.
 Bräde-eisen, *sn.* u. —stange, *sf.* sztaba żelazna, drąg żelazny do wylamywania czego.
 —fiebr, *sn.* gorączka womitna.
 —mittel, *sn.* u. —arznei, *sn.* lekarstwo na wymioty. (ślina i proszek).
 —nuß, *sf.* kuleczyba, wronie oko (ro-
 pulber, *sn.* proszek na wymioty).
 —bunt, *sn.* *Phys.* punkt łamania się (linii lub promienia światła).
 —wein, *sm.* emetyk.
 —würzel, *sf.* impekakana (roślina).
 Brähen, *va.* irr. łamać, stłuc, skruszyć; przestąpić; zrywać (kwiaty); przerwać (milenie); naruszać (słowo); torować (drogę); trześć, miedlić (len); —, *vn.* przelamać się; siłą sobie utworzyć; wkraść się do domu; (*mit einem*) zerwać z kim, pokłócić się; —, *sn.* łamanie; wymioty; śród —, *vr.* łamać-kruszyć się; przelamać się; zmieniać się (pogoda); womitować; gebrohen, łamany; przerwany; naruszony; mający przerwy; będący bez związku; gebrohen Deutsch sprechen, mówić kalemą niemiecką; gebrochene Schrift, *Imprim.* pismo, charakterem niemieckim; — Stimme, *głos* przerywany; — Zahl, *Arithm.* ułamek.

Brückung, *sf.* przelamanie; łamanie i się (promieni).

Brei, *sm.* kasza na rzadko, papka; (von Obst) marmelada (owocostłuczona na miazgę lub rozgotowana).

Brel-artig u. Breifich, *adj.* gesty jak lemoszka, kaszowaty.

— umschlag, *sm.* kataplazma.

— weich, *adj.* miękki jak papka.

Breit, *adj.* szeroki, przestronny; eine Hand — szerokości ręki; sich — machen, szerzyć się, popisywać się, chwalić się (z czem); weit u. — na cały świat; — schlagen, oszukiwać, łudzić.

Breit-blättrig, *adj.* szerokolistny.

— naßig, *adj.* mający nos szeroki, rozdęty.

— schütterig, *adj.* barezysty.

Breite, *sf.* szerokość; *Geogr.* szerokość jeograficzna, rozległość; bryt, szerokość materji od krajki do krajki.

Breiten, *va.* rozszerzać, rozpościerać, rozciągać, rozkładać; sich —, *vr.* rozszerzyć się.

Brémse, *sf.* bąk (owad); kleszcze; hamulec (przy kolei żelaznej).

Brémfen, *va.* w kleszcze ująć, hamować (wóz, koło, konia). (się).

Brémbar, *adj.* palny, łatwo palący.

Brémbarkeit, *sf.* palność.

Brém-eisen, *sn.* żelazko do fryzowania; *Chir.* żelazko do wypalania ran.

— erde, *sf.* torf.

— glas, *sn.* szkło palące.

— holz, *sm.* drzewo opalowe.

— luft, *sf.* gaz palny. (palny).

— material, *sn.* u. — stoff, *sm.* materyał

— neßel, *sf.* pokrzywa.

— ofen, *sm.* piec do palenia, lub do

wypalania czego.

Brém-öl, *sn.* oliwa do świecenia.

— punt, *sm.* *Phys.* ognisko.

— spiegel, *sm.* zwierciadło palące.

— weite, *sf.* *Phys.* odległość ogniska.

Brénnen, *va. irr.* palić, gorąć; pa- rzyć; wypalić (cegłę, wapno); pa- lić (kawę); pędzić wodkę; —, *vn.* palić się, żarzyć się; *fig.* paląc (czem); sich —, *vr.* palić się; (tein od. weich) oczyścić się z zarzutów.

Brénrend, *adj.* gorejący; gorący, pa- lający; — de Hitze, żar trawiący; — der Durst, pragnienie gorące; — der Schmerz, bolesne dokuczliwa.

Brénner, *sm.* palacz; *Agric.* śniedź w zbożu.

Brénnerci, *sf.* gorzelnia.

Bréische, *sf.* *Artill.* wylóm; — schießen, wylóm zrobić.

Breitt u. Bret, *sn.* (*dim.* Breittchen) de- ska, tarcica; auf einem — te bezahlen, wszystko na raz zapłacić; einen Stein im — te haben, być w łaskach (u kogo).

Breitter-bach, *sn.* dach z desek.

— wand, *sf.* ściana, przepierzenie z desek.

Breittern, *adj.* zrobiony z desek.

Breitt-mühle, *sf.* (*vid.* Sägemühle) tar- tak.

— söge, *sf.* piła do robienia desek.

— schneider, *sm.* pilarz, deskarz (co deski różnie).

— spiel, *sn.* warcabnica, szachownica.

— stein, *sm.* warcab.

Bréve, *sn.* list papierki.

Brébier, *sn.* brewiarz.

Bréiel, *sf.* obwarzanek.

Bride, *sf.* mianoż marynowany.

Brief, *sm.* (*dim.* Briefchen) list; pismo;

(mit Stednadeln) papier szpilek; — u. Siegel geben, zaręczyć co na pi- śmie i pod pieczęcią, dać komu cy- rograf na co.

Brief-bote, *sm.* posłaniec z listem.

— buch, *sn.* księga do kopiowania li- stów; książka z wzorami listów.

— form, *sf.* kształt listu. (stów).

— halter, *sm.* lłok do przyciskania li- — gelb u. — porto, *sn.* portorya, opla- ta od listu. (listy).

— kasten, *sm.* u. — kade, *sf.* skrzynka na

— papier, *sn.* papier listowy.

— post, *sf.* poczta listowa.

— steller, *sm.* autor listów; zbiór li- stów (dziełko podręczne z wzora- mi listowemi).

— streicher, *sm.* nóż kościany do skła- dania listów.

— stempel, *sm.* pieczęć pocztowa.

— styl, *sm.* styl listowy.

— tafche, *sf.* pugilares.

— taube, *sf.* pocztowiec (gołąb uży- wany do przenoszenia wiadomo- ści).

— träger, *sm.* roznosiciel listów.

— umschlag, *sm.* koperta.

— wechjel, *sm.* korespondencya.

Brieflich, *adj.* u. *adv.* listowny, nie; piśmienny, nie.

Briefschafften, *sf.* *pl.* listy, papiery, dokumenta.

Brigade, *sf.* *Milit.* brygada.

Brigabier, *sm.* (*pl.* -biers) brgadyer, jeneral brygady czyli jeneral ma- jor.

Brig, *sf.* *Mar.* (*pl.* Briggs) bryk (sta- tek o dwu masztach).

Brille, *sf.* okulary; okrągła dziura do siedzenia na stolku.

Brillen-futter u. — futteral, *sn.* fateral

do okularów.

Brillen-glas, *sn.* szkło okularowe.

— macher u. — händler, *sm.* optyk, okularnik, robiący, sprzedający o- kulary.

— schlange, *sf.* naja, okularnik (gad).

Bringen, *va. irr.* przynieść, przy- wieźć; przynieść; sprowadzić; przy- nosić, przyczynić; wywabić (pla- me); an das Licht —, wyjawić, wyja- śnić, na jasność wywieść; an den Mann —, zbyć towary; wydać za

maż; an sich —, nabyć co, opanować co; dahin —, baß, przywieźć do tego

że...; es mit sich —, baß, być przyczyną

że...; es über das Her —, przewieść na

sobie; es weit —, daleko postąpić,

dojść do tego stopnia że...; in Sicher- heit —, uchronić w bezpieczne miej- sce; um etwas — (einen) pozbawić

kogo czego; zu Ehren —, dostąpić

godności; zu Papier —, napisać, pi- śmiennie podać; zu Stande —, do

skutku doprowadzić.

Brütsche, *sf.* Brütschen, *va. vid.* Brütsche u. Brütschen.

Bruchiren, *va. vid.* Broschiren.

Brocht, *sm.* zlotogłów; — aten *adj.* zlo- togłowy.

Bröckelig u. Brödtlig, *adj.* kruchy.

Bröckeln u. Bröden, *va.* kruszyć, dro- bić; sich —, *vr.* kruszyć się, rozspać

się.

Bröden, *sm.* (*dim.* Brödtchen) okruszka, kruszyna, odrobina; (gelebrte) cyta- cye z autorów. (binami).

Brödenweise, *adv.* okruszkami, odro- bnie u. Brot, *sn.* (*dim.* Brödtchen):

chleb; wyżywienie, utrzymanie; daß täglich —, codzienny chleb; gefäuer- tes —, chleb kiszony; gewächtes —,

opłatek; chleb święcony, święcone; *hausbrot* — chleb domowy; *un-gefürtet* — chleb niekwaszony, bez rozczynu.

Bröb-bäcker, *sm.* piekarz.

-baum, *sm.* drzewo chlebowe.

-frucht, *sf.* owoc drzewa chlebowego.

-herr, *sm.* chlebobawca, gospodarz.

-kammer, *sf.* *Mar.* skład chleba (na okrecie).

-korb, *sm.* kosz do chleba; *den — hō-her hängen*, ująć komu obroku, strawy. (szyna).

-krumm, *sf.* ośrodek chleba; *okru-*

-fruste u. *-rinde*, *sf.* skórka chleba.

-tuch, *sm.* placek żytny, suchar na zapas okretowy.

-loß, *adj.* będący bez chleba; *zo-stajęcy* bez posady.

-mangel, *sm.* niedostatek chleba.

-neid, *sm.* zazdrość, nieżyczliwość (w rzemiośle). (ka chleba).

-scheibe u. *-schnitt*, *sf.* glonek, krom-

-spende, *sf.* rozdzielanie biednym chleba.

-wasser, *sn.* woda z chlebem.

Brödeln, *va.* wrzeć, kipieć.

Bröden u. *Brödem*, *sm.* para, dym.

Brömbeere, *sf.* jeżyna.

Brömberstaude, *sf.* u. *-strauch*, *sm.* krzak jeżynowy. (na).

Brösame, *sf.* ośrodek chleba, kruszy-

Bröcklein, *va.* broszurować, zszy-
wać arkusze książki.

Bruch, *sm.* u. odłam, złamanie; *prze-
rwa*; *zerwanie* (pokoju); *zgięcie* (w
papierze); *Chir.* kila, raptura; *Arith.*

ułamek; —, *sn.* u. *sm.* łóg, łóg, sap,
zarosł bagnista. (tury).

Brücharzt, *sm.* chirurg leczący rup-

Bruch-band, *sn.* bandaż rapturowy,
opaska przepuklinowa.

-beere, *sf.* czernica, borówka.

-dach, *sn.* dach łamany.

-stein, *sm.* kamień łamany; *Chir.* ro-
dzaj korzenia, któremu przypisy-
wano własność zgojenia złama-
nych kości.

-stück, *sn.* ułamek; *fig.* urywec.

Brüchig, *adj.* łomny, kruchy; *przedziw-*
rawiony.

Brücke, *sf.* most; *fliegende* —, pomost,
most na prędce zrobiony; *eint-*
schlagen, stawiać most.

Brücken, *va.* zaopatrzyć w most.

Brücken-bogen, *sm.* arkada, łuk mostu.

-boot u. *-schiff*, *sn.* ponton. (wy).

-geiß, *sn.* u. *-zoll*, *sm.* mostowe, o-
plata od mostu.

-joch, *sn.* zrab mostowy, izbica.

-lopf, *sm.* u. *-schauze*, *sf.* szaniec
przedmostowy. (belce).

-wage, *sf.* most przewieszony na

Brückung, *sf.* podłoga (w stajni).

Brüder, *sm.* u. (*dim.* *Brüderchen*) brat;
leiblicher —, brat rodzony; *lustiger* —,
wesoly towarzysz. (braterski).

Brüder-band, *sn.* u. *-bund*, *sm.* węzeł

-herz, *sn.* braterskie serce.

-kind, *sn.* bratanek, synowiec, bra-

tanka — synowica.

-liebe, *sf.* u. *-stern*, *sm.* miłość brater-

ska, bliźnich.

-mord, *sm.* bratobójstwo.

-mörder, *-in*, *s.* bratobójca, —czyni.

Brüdergemeine u. *-gemeinde*, *sf.* brac-

two. (bratersku).

Brüderlich, *adj.* u. *adv.* braterski, po

Brüderschaft, *sf.* bratersstwo, brac-

two; — *machen* ob. *trinken*, bratać się;

pić z kim na uświęcenie związku

braterstwa.

Brüder-strau, *sf.* bratowa. (nowica).

-sohn, *sm.* synowiec; *-tochter*, *sf.* sio-

brühe, *sf.* polewka; *soß*; *tint* *lange* —

machen, rozwozić się nad czym,

dużo gadaniny robić. (polać).

Brühen, *va.* oparzyć, wrzącą wodą

Brühheiß u. *-warm*, *adj.* wrzący, go-

raczy jak ukrop; *fig.* zupełnie świe-

ży, nowy. (czenie, ryk).

Brüllen, *vn.* ryczeć, beczeć; —, *sn.* ry-

Brümm-bär, *sm.* burczymucha; *fig.*

zrzęda, gdera. (dło).

-bart u. *-fater*, *sm.* gdera, mrucezy-

-baß, *sm.* brumbarda, dudy.

-eisen, *sn.* bromla, drumla.

-flieg, *sf.* bąk. (wy).

-freiset, *sm.* bąk, wartaczka (do zaba-

Brümmen, *vn.* brzęczyć; marmotać,

mruczeć; *in dem Bart* —, mruczeć

pod nosem.

Brümmig, *adj.* mrukliwy.

Brünnen, *sm.* studnia, źródło; wody

mineralne; *Wasser* *in den* — *tragen*,

do lasu drzewo nosić.

Brünnen-anstalt, — *arzt*, — *gast*, — *fur*,

— *ort*, *vid.* *Badeanstalt*, *Badearzt* etc.

— *eimer*, *sm.* wiadro studzienne.

Brünnen-fassen, *sm.* cembrowina w

studni. (wodna, rękaw).

— *fresse* u. *Brunnfresse*, *sf.* rzeżucha

— *meister*, *sm.* studniarz. (dlana).

— *wasser*, *sn.* woda studzienna, zró-

— *quell*, *sm.* u. — *quelle*, *sf.* źródło,

źródło.

Brunst, *sf.* u. *zapal*, *gorącość*; *be-*

kane się, *grzanie* się, *gonienie* się (dzi-

czynny).

Brunstig, *adj.* palący się, płomie-

niem; *gorący*, *strzelisty*.

Brunstzeit, *sf.* czas ciekania się.

Brust, *sf.* u. (*dim.* *Brustchen*) pierś; *sich*
in die — *werfen*, pysznić się, dąć, u-

przeć się, wziąć na kiel.

Brust-beere, *sf.* jujuba, włoska glo-

żyna (owoc). (kosć piersiowa).

-bein, *sn.* u. — *knöchel*, *sm.* mostek;

-bestimmung u. — *befehl*, *sf.* ci-

śnienie w piersiach, ciężkość na

-blut, *sn.* popiersie. (piersiach).

-entzündung, *sf.* zapalenie piersi.

-fell, *sn.* błonka piersiowa; (*vid.*

Zwerchfell). (siowe (u ryb)).

-flügel u. — *flosse*, *sf.* skrzydło podpier-

-gang *sm.* *Anat.* przewód piersiowy.

-geschwür, *sn.* *Méd.* wrzód w pier-

siaach. (szklany, dółka).

Brust-glas, *sn.* u. — *pumpe*, *sf.* lejek

— *harnisch*, *sm.* napiersnik.

-höhle, *sf.* jama piersiowa.

-kern, *sm.* mostek wołowy.

-lette, *sf.* lańcuch (u *chomonta*), na-

szczytnik, naszelnik.

-krank, *adj.* chory na piersi.

-latz, *sm.* napiersnik; *kastanik*, *gor-*

seć.

-lehn, *sf.* mur oporny (część muru

pod oknami); *mur* lub *kobylica* przy

moście.

-mittel, *sn.* u. — *arzt*, *sf.* lekarstwo

na piersi.

-riemen, *sm.* podpiersień.

-saft, *sm.* syrop piersiowy.

-schut, *sn.* lekki pancerz w dawnym

uzbrojeniu; *napiersień* wielkiego

kapłana u *Izraelitów*.

-schmerz, *sm.* u. *-weh*, *sn.* ból piersi.

-stimme, *sf.* *Mus.* głos piersiowy.

-stück, *sn.* napiersnik; *H. nat.* ka-

wał mięsa u mostku; *blacha* *kirysu*;

popiersie.

-thee, *sm.* ziółko na piersi.

Brüſtwarze, *sf.* brodawka u piersi.
—waſſerſucht, *sf.* puchlina piersiowa.
—weſſer, *sf.* Kortil, przedpiersień,
przywalek, parapet.

—wirbel, *sm.* krąg piersiowy, ple-
cowy, grzbietowy.

Brüſtchen, *sn.* sznurówka, gorset.

Brüſten (ſich), *vr.* chwalić się, cheł-
pić się.

Brüſtung, *sf.* przedpiersień; opora.

Brut, *sf.* siedzenie na jajach, wysia-
danie piskląt, wyłęgłe pisklęta; ja-
ja niektórych owadów, zapłód, na-
rybek; *fig.* plemię, ród, plód niego-
dziwy.

Brüten, *va.* wylęgać; *fig.* myśleć o
czem, knuwać co, układać w myśli;
—*vn.* siedzieć na jajkach.

Brüt-henne, *sf.* nasiadka, kwoka.

—ofen, *sm.* piec leżny.

—zeit, *sf.* czas leżny.

Brütig, *adj.* — geß Ei, jajko zdatne
do wysiedzenia, zapłodnione.

Brutto, *adv.* Comm. brutto, waga to-
waru razem z pakunkiem.

Bübe, *sm.* (dim. Bübchen) chłopiec,
pachole; lotr, hultaj; niżnik, walet.

Bübenſtreich, *sm.* u. — ſtünd, *sn.* lotro-
wstwo; figiel, psota. (dziwy).

Büberei, *sf.* oszustwo, czyn niego-
dziwy.

Bübisch, *adj.* lajdacki.

Buch, *sn.* u. (dim. Büchlein) ksią-
żka, księga; libra papieru; książecz-
ka złota malarskiego; — führen od-

halten, prowadzić książki lub ra-
chunki kupieckie.

Büch-binder, *sm.* introligator.

—drucker, *sm.* drukarz. (stwo).

—druckerei, *sf.* drukarnia; drukar-

—druckerſunft, *sf.* sztuka drukarska.

—druckerpreſſe, *sf.* prasa drukarska.

Büch-tidſel, *sf.* żołędź bukowa.

—fiuſ, *sm.* kukawka (gatunek zięby).

—halter u. —führer, *sm.* Comm. buch-
alter, utrzymujący księgi, reja-
stra; rachmistrz.

—halterin u. —halter, *sf.* buchalterya.

—handel, *sm.* księgarstwo, handel
księgarski.

—händler, *sm.* księgarz.

—handlung, *sf.* księgarnia.

—laden, *sm.* sklep księgarski.

—öl, *sm.* olej buczynowy.

—ſchulb, *sf.* Comm. dług książkowy
(nie za rewersem).

—weizen, *sm.* gryka, tatarka.

—weizengrütze, *sf.* kasza gryczana.

Büch, *sf.* buk; — chen, *adj.* bukowy.

Büchel, *sf.* vid. Büchlein.

Büchlein, *sn.* dim. vid. Buch.

Büchen-holz, *sn.* drzewo bukowe.

—wald, *sm.* bukowy las.

Bücher-brett, *sn.* półka do książek.

—freund u. —liebhaber, *sm.* miłośnik
książek.

—fenner, *sm.* księgoznawca.

—farr, *sm.* ślepy miłośnik książek.

—ſaal, *sm.* sala na książki.

—ſammlung, *sf.* księgozbiór.

—ſchrank, *sm.* szafa na książki.

—ſprache, *sf.* mowa piśmienna, język
książkowy.

—berzeichniß, *sn.* spis książek.

—wurſt, *sm.* mól książkowy; człowiek
ślęczący zawsze nad książkami.

Buch u. Büchbaum, *sm.* bukszpan.

Büchle, *sf.* (dim. Büchlein) puszka,
karbona; rusznica, fuzya; (gezogen-
ne) gwintówka.

Büchſen-macher u. —ſchmied, *sm.* pusz-
karz, rusznikarz. (da fuzyi).

—ſchaft, *sm.* u. —rohr, *sn.* kolba, osa-

Büchſenſchäſter, *sm.* rusznikarz.

—ſchuß, *sm.* strzał z fuzyi.

—ſchütz, *sm.* muszkielnik, arkabuzer,
muskietyr.

—ſpanner, *sm.* strzelec do poſlugi
(co panu fuzye nabija).

Büchſtade, *sm.* litera, głoska; nad-
dem—ben, co do litery. (dłowy).

Büchſtaben-ſolge, *sf.* porządek abe-
ca.

—rühfel, *sm.* logogryf, zagadka gło-
skowa. (ieźny).

—rechnung, *sf.* rachunek algebra-

—ſchrift, *sf.* pismo głoskowe.

Büchſtabiren, *va.* zgłoskować; — *sn.*
zgłoskowanie.

Büchſtäblich, *adj.* u. *adv.* literalny,
—nie, dosłowny, —nie.

Bucht, *sf.* zatoka morska.

Büdel, *sm.* garb, grzbień; — *sf.* guz,
wypukłość. (do garbu).

Büdelicht u. Büdlich, *adj.* podobny

Büdelig u. Büdlig, *adj.* garbaty; wy-
pukły; ſich—lachen, kłaść się ze śmie-
chu, za boki się brać.

Büden (ſich), *vr.* zgarbić się, schy-
lać się; nisko się kłaniać, unizmać
się. (dzony).

Büding, *sm.* niski ułkon; śledź wę-

Büdeloch, *sm.* żubr. (łupa).

Büde, *sf.* buda, sklepik; domek, cha-

Büffel, *sm.* bawół; *fig.* grubianin.

Büffeln, *vn.* pracować jak wół.

Bug, *sm.* u. zgicie, przegub; pod-
kolanek; Mar. przód okrętu.

Büg-anter, *sm.* Mar. druga kotwica.

—lahm, *adj.* kulawy na barki (o ko-
niu). (ba, maszt z przodu).

—ſpriet u. Bögsſpriet, *sn.* Mar. szta-

—ſtück, *sn.* przednia ćwiartka (zwie-
żędzia); Mar. działo na przodzie o-
krętu.

Bügel, *sm.* kablak, łęk; pałak (u
strzelby, szpadzi); rożek do nadzie-
wania kielbas; strzemie.

Bügel-brett, *sn.* sztuczka z drewna na
której krawcy przypasowują szwy.

—eißen, *sn.* żelazko do prasowania.

—feſt, *adj.* mocno trzymający się na
siodle.

—loß, *adj.* bez strzemienny.

—riemen, *sm.* puślisko, rzemień na
którym strzemie wisi.

Bügelu, *va.* prasować.

Büggſten, *va.* Mar. holować okręt.

Büggſtan, *sm.* lina do holowania.

Bühle, *sc.* kochanek, —nka (w złem
rozumieniu).

Bühten, *va.* (um etwaß) zalecać się,
umizgać się; ubiegać się o co, sta-
rac się o czyją miłość, przyjaźń.

Bühler, *sm.* zalotnik; —in, *sf.* kokiet-
ka, zalotnica.

Bühlerci, *sf.* miłostki, zaloty.

Bühleriſch, *adj.* zalotny, miłosny.

Bühliſchaft, *sf.* zalotność, umizganie
się; życie lubieżne. (wszecznicza).

Bühliſchweſter, *sf.* kokietka, zalotnica.

Bühne, *sf.* wzniesienie z desek, ru-
szowanie, balkon; scena, teatr;

—przystań, wybrzeże. (czny).

Bühnen-bühler, *sm.* autor dramaty.

—held, *sm.* bohater sztuki teatralnej.

—maler, *sm.* malarz teatralny, deko-
rator.

—malerei, *sf.* wystawienie widoków
i położenia miejsc w perspektywie.

—mäßiĝ, *adj.* teatralny, sceniczny.

—meiſter, *sm.* intendent portu.

—ſpiel, *sn.* widowisko teatralne.

—berjierung, *sf.* dekoracya sceniczna.

—wand, *sf.* kulisy.

Büſſe, *sm.* buchaj, stadnik; —, *sf.*

pieczętka wypukła na wosku lub ołowiu; bulla czyli edykt papieżki.

Büstenbeißer, *sm.* brytan.

Büsten, *vn.* spaść z łoskotem.

Bund, *sn.* (*dim.* Bündchen)pek, wiązka, motek; —, *sm.* ń, związek; traktat, sojusz, przymierze; sznurek na grzbiecie książki w oprawie; der türkische — zawój turecki; lilija, zawojek.

Bündbrüdig, *adj.* łamiący związek, przymierze; —werden, złamać przymierze. (łomoczek, zawiniątko.

Bündel, *sm.* pęczek, wiązka, snopek.

Bündelweise u. Bündweise, *adv.* wiązkami, paczkami. (kowa.

Bündesfestung, *sf.* twierdza związgenosse, *sm.* związkowy, sprzymierzeniec.

—lade, *sf.* arka przymierza. (rza.

—mäßig, *adj.* stosowny do przymierza.

—staat, *sm.* państwo związkowe.

—tag, *sm.* dzień zjazdu związkowych; sejm sprzymierzonych.

Bündig, *adj.* obowiązujący, ważny, przekonujący; zwizły, krótki.

Bündigkeit, *sf.* moc przekonująca; zwizłość.

Bündniß, *sn.* przymierze, sojusz.

Bunt, *adj.* pstry, pstrokaty; różnokolorowy; bezładny; —te Meide, kobiety pomieszane z mężczyznami (u stolu); es geht hier —her, wszystko tu w nieładzie; es zu —machen, przebierać miary, zbyt sobie pozwalając.

Buntfarbig, *adj.* różnokolorowy, różnobarwny.

—fledig u. —schedig, *adj.* pstrokaty, pstropłamiasty.

—fledt, *sm.* dzieciół.

Bünzen, *sm.* stępel z wzorem liter, do lania czcionek, piętno do znaczenia monety, rylec złotniczy.

Bürde, *sf.* ciężar, brzemię.

Bürden, *va.* *vid.* Aufbürden.

Burg, *sf.* zamek, gród.

Bürge, *sm.* rękojnia, poręczyciel.

Bürgen, *va.* ręczyć, odpowiadać za co. (szezaniin, -anka.

Bürger, *sm.* -in, *sf.* obywatel, -ka; mieBürgergarbe, *sf.* gwardya narodowa lub obywatelska.

—gehorfam, *sm.* areszt przyzwolity dla osób obywatelskiego stanu.

—krieg, *sm.* wojna domowa.

—krone, *sf.* wieniec obywatelski.

—mädchen, *sn.* panienka miejskiego stanu.

—meister, *sm.* burmistrz.

—recht, *sm.* prawo obywatelstwa; prawo miejskie.

—schule, *sf.* szkoła miejska. (stwo.

—stand, *sm.* stan miejski; obywatel.

—wache, *sf.* warta obywatelska.

Bürgerlich, *adj.* obywatelski, miejski, mieszczański; domowy (o wojnie); —liche, *sc.* mieszczański, -anka.

Bürgerlich, *sf.* obywatelstwo, wszyscy obywatele miasta.

Bürgermann, (*pl.* -leute) *sm.* —frau, *sf.* *vid.* Bürger, -in.

Bürgersteden, *sm.* miasteczko. (ku.

—friede, *sm.* obwód należący do zamku.

—graben, *sm.* rów na około zamku.

—graf, *sm.* burgrabia; —gräfin, *sf.* burgrabina.

—gräflich, *adj.* burgrabski.

—grafsch, *sf.* burgrabstwo.

—herr, *sm.* pan zamku. (w zamku.

—berlich, *sn.* więzienie podziemne

Bürge, *sm.* wójt zamkowy, horodniczy.

—wart, *sf.* strażnica zamkowa.

Bürgschaft, *sf.* poręka, rękojnia, zaręczenie.

Bürsch u. Bürsche, *sm.* (*dim.* Bürschen) chłopiec, pachole; towarzysz; student akademicki.

Bürschen, *vn.* polować; uganiać się za zwierzyną.

Bürschenleben, *sn.* życie studenckie, wesole, nieogłędne na przyszłość.

Bürschlos, *adj.* na sposób studencki.

Bürste, *sf.* szczotka.

Bürsten, *va.* szczotką czyścić. (karz.

Bürstenbinder u. —macher, *sm.* szczotobutel, *sm.* ogonek (u ptaków).

Bürzelbaum u. Bürzelbaum, *sm.* koziołek; einen —machen ob. schlagen, koziołka przewrócić.

Bürzel, *vn.* przewalić się przez głowę, koziołka przewrócić.

Bursch, *sm.* ń, kiersz, krzak, zarosłe, pek (kwiatów), czub (włosów); auf den —klopfen, wymacać, wybadywać.

Bürschel, *sm.* pęczek, kosmyk, czub.

Bürschel-förmig u. —artig, *adj.* kształt pęczka lub czubka mający.

—weise, *adv.* pęczkami. (kowie.

Bürschholz, *sn.* chrust, drzewo krzaczaste, *sm.* rozbojnik. (pa).

—mensch u. —affe, *sm.* orangutan (mal.

—weide, *sf.* wierzba.

—wert, *sn.* zarosłe, krzewina.

Bürschicht, *adj.* gęsty (o włosach); krzewiasty.

Bürschig, *adj.* krzakami zarosły.

Bürsen, *sm.* piers, łono, gors; zatoka.

Bürsenfreund, *sm.* serdeczny przyjaciel.

Büsen-frause, *sf.* u. —firch, *sm.* gors, kryza, żaboty.

—nadel u. Brustnadel, *sf.* (spinka), szpilka.

—sunbe, *sf.* ulubiony grzech.

—tuch, *sn.* krzyżówka na szyję.

Büß-buch, *sn.* rytuał pokuty.

—fertig, *adj.* skruszony, przejęty skrucą, gotowy do pokuty.

—fertigfeit, *sf.* skrucza, gotowość do pokuty.

—hemd, *sm.* włosienica.

—lieb, *sn.* pieśń pokutna.

—psalm, *sm.* psalm pokutny.

—tag, *sm.* dzień pokutny.

—übung, *sf.* spełnienie pokuty.

Büße, *sf.* pokuta; —thun, pokutę odprawiać.

Büßen, *va.* naprawić, odpokutować, zmacać winę; —, *vn.* pokutować, cierpieć, odpowiadać za co.

Büßer, *in.* s. pokutnik, -nica.

Büßung, *sf.* odpokutowanie.

Büßst, *sf.* popiersie.

Bütte u. Bütte, *sf.* kadź; fladra (ryba).

Büttel, *sm.* siepacz, oprawca, kat.

Büttelst, *sf.* więzienie.

Bütter, *sf.* masło.

Bütter-artig u. Büttericht, *adj.* maślowaty.

—birne, *sf.* bera (rodzaj gruszek).

—bäume, *sf.* mlecz, kaczyniec.

—brod, *sm.* u. —schmitte, *sf.* kawałek chleba z masłem.

—büche u. —höfe, *sf.* maślniczka.

—faß, *sm.* maślnica.

—flüge, *sf.* u. —vogel, *sm.* biały motyl.

—gebud, *sm.* ciasto maślane.

—mann, *sm.* —frau, *sf.* pachciarz, rka, handlujący, a masłem.

—mild, *sf.* maślanika.

Bütterteig, *sm.* ciasto z masłem zaro-
bione.

Bütern, *vn.* masło robić; zamienić
się w masło.

Büttisch, *sm.* *vid.* Bütte.

C.

Wyrazy nie znajdujące się pod C, szukać należy pod R, lub 3.

C, *sm.* trzecia głoska w alfabecie;
Mus. nota C.

Cabale, *sf.* intryga, podstęp.

Cabala u. Kabbala, *sf.* kabala, nau-
ka o przestawianiu z istotami nad
ludzkimi.

Cabbalist, *sm.* kabalista, biegły w
nauce kabaly u Żydów.

Cabbalistisch, *adj.* kabalistyczny.

Cabinet, *sm.* gabinet; biuro notaryusza.

Cabinetminister, *sm.* minister ga-
binetu. (biegle wymyślana.

—stück, *sn.* sztuka mądrze lub prze-
zacio, *sm.* u. Cacabohne, *sf.* kakao

(tak owoc jako napój).

Cacabbaum, *sm.* drzewo kakaowe.

Cacenz, *sf.* *Mus.* kadencya, spadek
harmonijny dźwięków, takt, miara.

Cadet, *sm.* kadet.

Cadettencorps u. —haus, *sm.* korpus
kadetów. (cze miechy organów.

Calcant, *sm.* kalkancista, ten co dep-
calcutisch, *adj.* — fcyer Gaha, indyk;

—sche Henne, indyczka.

Camerathof, *sm.* izba skarbową.

Cameratia, *sn.* pl. umiejętności poli-
tyczne. (nansów.

Cameratist, *sm.* biegły w rzeczach fi-
cand, *sm.* a, kanał; ciasnina; *fig.* spo-

Büttner, *sm.* *vid.* Büttcher.

Bug u. Bugbaum, *sm.* *vid.* Buchs.

Büß, *sm.* Bisor, włókno cienkie
lulane u starożytnych używane
do tkania drogich materyj.

sób, środek. (ków.

Canarien-Gede, *sf.* ptaszarnia kanar-
Camen, *sm.* siemię dla kanarków.

—Sect, *sm.* wino kanaryjskie.

—vogel, *sm.* kanarek.

—Juder, *sm.* cukier z wysp kanaryj-
skich, kanar. (kier lodowaty.

Candéjuder u. Candéjuder, *sm.* cu-
Candidat, *sm.* kandydat, ubiegający
się o urząd. (bawelniana.

Candebag, *sm.* kanwa; dyma, materya

Cantille, *sf.* bajorek, nitka złota lub
srebrna.

Cantoniren, *va.* u. *vn.* Milit. wybierać
rekrutów; rozłożyć wojsko na le-
zach. (leże, leże wojskowe.

Cantonirung, *fs.* rozłożenie wojska na

Cantor, *sm.* śpiewak (kościelny).

Cap, *sm.* (pl. Caps) Géogr. przylądek,
cypel.

Capellán, *sm.* kapelan.

Capiren, *va.* pojnować, schwycić.

Capitäl u. Capitäl, *sm.* a, kapitel, po-
krywa; —, *sn.* (pl. -le u. tien) kapi-
tal, summa pieniężna; —, *adj.* kapi-
talny; główny, naczelny; wyborny.

Capitälchen, *sm.* sznurzek poprzeczny
od okładki u grzbietu
książki; *Imprim.* kapitałik.

Capitalist, *sm.* kapitalista.

Capital-Strafe, *sf.* kara główna.

—Verbrechen, *sn.* główna zbrodnia.

Capitän, *sm.* Milit. kapitan; *Mar.* na-
czelnik mejtaków.

Capitel, *sm.* rozdział; przedmiot; na-
pomnienie; kapituła; baß—tesen (ci-
nem) kapitułę komu wyrzucić, dać
dobrą reprymendę.

Capitelst, *adj.* *fam.* kuty na czte-
rech nogach, znający swoję rzec.

Capitelsherr u. Capitulär, *sm.* kano-
nik, członek kapituły.

Capituliren, *vn.* kapitułować (opoda-
jąć się fortcey, układać się o co,
wchodzić w umowę.

Capuciner, *sm.* kapucyn.

Capüt, *adv.* do szczytu, w niwecz,
po nim: —gehen, zginąć, zniszczyć.

Capüz, *sf.* kapica, kaptur.

Carabiner, *sm.* karabinek.

Carabiniér, *sm.* karabinier, kawale-
rzysta z karabinkiem. (rafka.

Caraffe u. Caraffine, *sf.* karafinka, ka-
Carcer, *sn.* karceres, koza, areszt
szkolny. (główny, kardynałny.

Cardinal, *sm.* a, kardynał; —, *adj.*

Cardinal-collegium, *sn.* święte kolle-
gium w Rzymie.

—hut, *sm.* kapelusze kardynałski.

—würde, *sf.* godność kardynałska,
kardynałstwo. (dynalna.

Cardinal-lugenb, *sf.* Théol. cnota kar-
—zahl, *sf.* Gram. liczba kardynałna.

Carfiol u. Carbiol, *sm.* kalafior.

Caricatur, *sf.* karykatura.

Carmeliter, *sm.* karmelita.

Carmesin, *adj.* karmazynowy.

Carmín, *sm.* karmin (farba).

Carneol u. Carniol, *sm.* krwawnik,
karniol (kamień).

Carnebal u. Carnabal, *sm.* u. *sn.* kar-
nawal, zapusty.

Carussell u. Carosell, turniej, gonitwa,
plac gonitwy.

Cartel, *sm.* (pl. -tel) traktat wzaje-
mnego wydania sobie zbiegów; wy-
zwanie na pojedynek.

Casematte, *sf.* Fortif. kazamata, loch
podziemny w fortcey.

Casérne, *sf.* koszary (dla wojska).

Cassa u. Casse, *sf.* kassa; die — führen,
prowadzić kasę.

Cassa-brstau, *sm.* stan kassy.

—buch, *sn.* księga kassowa.

Cassen-deficit, *sn.* niedobór w kassie.

—führer u. —verwalter, *sm.* poborca,
kassyer.

—schein, *sm.* assygnacya.

Cassationsgericht, *sm.* sąd kasacyjny.

Cassiren, *va.* skasować; zmazać, zni-
Cassirer, *sm.* kassyer. (szczyć.

Castell, *sm.* zamek, warownia; *Mar.*
wyniosłość na przodzie lub tyle
okrętu.

Castellán, *sm.* (pl. -lane) kasztelan.

Castrát, *sm.* *Mus.* kastrat, śpiewak
rzezany z dzieciństwa dla zachowa-
nia cieniłego głosu.

Castrolle u. Casterolle, *sf.* rądel.

Cavalier, *sm.* kawaler, młodzieniec
szlachetnego rodu. (konnica.

Cavallier, *sf.* Milit. kawalerya, jazda,

Cavallerist, *sm.* kawalerzysta, je-
ździec.

Cebüt, *sm.* poręka, ręczyciel. (co.

Cebiren, *va.* ręczyć, odpowiadać za

Ceder, *sf.* cedr (drzewo); —bern, *adj.*
cedrowy.

Cément, *sf.* kit, cement.

Censiren, *va.* sądzić o czym jako cen-
zor; krytykować, ganić.

Censor, *sm.* censor.
 Censur, *sf.* censura.
 Centifolie, *sf.* róża stulistna, pełna.
 Centner, *sm.* cetnar.
 Centnerlast, *sf.* niezmierny ciężar; ed
 fiel mir eine — bom Herzen, ciężar
 spadł mi z serca. (wa.)
 Centrifugalkraft, *sf.* siła odśrodkowa.
 Centripetalkraft, *sf.* siła dośrodkowa.
 Centrum, *sn.* (pl. -tra) środek, punkt
 środkowy główny.
 Cerat, *sn.* Pharm. cerot (maść).
 Ceremonie, *sf.* ceremonia, obrząd u-
 roczysty.
 Ceremoniell u. Ceremoniell, *sn.* ceremo-
 nial, obrządek, etykieta; —, *adj.* ce-
 remonialny, obrzędowy (dów).
 Ceremonienmeister, *sm.* mistrz obrzę-
 dów.
 Ceremoniö, *adj.* robiący ceremonie
 wyszukany w grzecznościach.
 Certe-Partie u. Certapartie, *sf.* Com. u-
 mowa o najęcie okrętu.
 Certiren, *vn.* certować się z kim,
 wspólniebiegać się.
 Cervelâtouir, *sf.* salceson, kiszka.
 Ceb, *sn.* Mus. nuta ut be, mol, do, be.
 Chaife, *sf.* lekki powóz. (mol.)
 Chalcedon, *sm.* chalcedon (kamień).
 Chamäleon, *sn.* kameleon (jaszczur-
 ka); *fig.* człowiek zmienny, niesta-
 ły, dwuznaczny.
 Chaos, *sn.* chaos, zamęt, odmet, za-
 mieszanie; — öftich, *adj.* chaotyczny,
 zamieszany.
 Charakter, *sm.* charakter, cecha wła-
 ściwa; stopień godności, dostojen-
 stwa. (mionować).
 Charakteristren, *va.* cechować, zna-
 czać.
 Charakteristik, *sf.* charakterystyka, ce-
 cha znamionująca.
 Charakteristisch, *adj.* charakterystycz-

ny, znamionujący, cechujący.
 Charfreitag, *sm.* wielki piątek.
 Charwoche, *sf.* wielki tydzień.
 Chauffee, *sf.* szosa, droga bita, droga
 zwirowa. (sowego).
 Chauffeegeid, *sn.* szosowe, opłata szo-
 wowa.
 Chemie u. Chymie, *sf.* chemia.
 Chémifer, *sm.* u. Chémist, chemik.
 Chémisch, *adj.* chemiczny. (rubin).
 Chérub, *sm.* (pl. -rubim) cherub, che-
 ricane, *sf.* wybieg prawniczy, wy-
 kret, matactwo.
 Chicaniren, *va.* szykanować, kręcić,
 złościwie kogo wystawiać na nie-
 przyjemności. (wactwo).
 Chimäre, *sf.* chimera, urojenie, dzi-
 wiałość.
 Chinarinde, *sf.* china (do zazywania).
 Chiragra, *sn.* Méd. chiragra, ból w sta-
 wach rąk. (selezer).
 Chirurg, *sm.* u. Chirurgus, chirurg.
 Chirurgie, *sf.* chirurgia.
 Chirurgisch, *adj.* chirurgiczny.
 Chocolade, *sf.* czekolada.
 Cholera, *sf.* cholera morbus, cholera.
 Choleriker, *sm.* choleryk, chory na
 cholere.
 Cholerisch, *adj.* choleryczny.
 Chor, *sm.* ó, chór u starożytnych; —,
sn. ó, *f.* pl. chór pieśniaków, chór
 w kościele za wielkim ołtarzem.
 Chord, *sm.* ó, śpiew zwyczajny ko-
 ścielny; chorał. (wak w chórze).
 Choralist u. Chorist, *sm.* choralista, śpie-
 wacz.
 Chör-hemb, *sn.* komża.
 — knabe u. — schüler, *sm.* chłopiec
 śpiewający w chórze.
 — roß, *sm.* alba, komża biała.
 Christam u. Christa, *sm.* chrzestmo, ólej
 święty. (anka).
 Christ, *sm.* — in, *sf.* chrześcianin,

Christabend, *sm.* willa Bożego naro-
 dzenia. (narodzenia).
 — fest, *sn.* u. — tag, *sm.* święto Bożego
 — geßten, *sn.* kolenda, gwiazdka
 (dana w willi Bożego narodzenia).
 — messe, *sf.* jutrznia.
 — monat, *sm.* grudzień.
 — nacht, *sf.* noc Bożego narodzenia.
 Christenheit, *sf.* chrześcijaństwo.
 Christenthum, *sm.* chrystyanizm.
 Christlich, *adj.* u. *adv.* chrześcijański;
 po chrześcijańsku.
 Christ u. Christ, *sm.* Chrystus.
 Chromatisch, *adj.* Mus. chromatyczny.
 Chronik, *sf.* kronika, roczniki; die
 Bücher der —, paralipomena (wsta-
 rym testamencie księgi dodatkowe).
 Chronikschreiber, *sm.* kronikarz.
 Chronisch, *adj.* Méd. chroniczny (o
 chorobach długich i rozwijających
 się z czasem). (lata).
 Chronolog, *sm.* chronolog, liczący.
 Chronologie, *sf.* chronologia, rachuba
 lat. (wedle porządku lat).
 Chronologisch, *adj.* chronologiczny.
 Chronometer, *sm.* chronometr, zegar
 morski. (fürst).
 Chur, *sf.* Churfürst, *sm.* vid. Kur u. Kur-
 Chymie *sf.* Chymie, *sm.* vid. Chemie
 u. Chémifer.
 Cibbe, *sf.* śliwka damasceńska.
 Cichorie, *sf.* cykoria.
 Cicibro, *sm.* czicieb, przyjaciel do-
 mu, kawaler do usługi pani domu.
 Cider, *sm.* wino z owoców jabłecznik.
 Cigare, *sf.* cygaro. (okólnik).
 Circular, *sn.* u. Circularschreiben, *sn.*
 Circular, *vn.* cyrkulować, krążyć,
 obiegać; być w obiegu (jak pienią-
 dze). (litera; sam, uderzenie, raz).
 Circumfleg, *sm.* Gram. daszek nad

Circus, *sm.* cyrk, plac do igrysk,
 heca.
 Cis, *sn.* Mus. nuta Cis.
 Cistérne, *sf.* cysterne, studnia wody
 deszczowej. (mieście).
 Citadelle, *sf.* cytadella, zamek, nad-
 Ciadt, *sn.* cytal, miejsce przytoczone
 z autora.
 Citation, *sf.* cytacja, przytoczenie;
 pozwanie przed sąd.
 Citiren, *va.* zacytować, przytoczyć
 (dzieło autora), wymieniać, wzmi-
 nować; zwoląć; (vor Gericht) wezwać
 przed sąd, wywoływać.
 Citirgehen, *sn.* cudzysłów („").
 Citronat, *sm.* skórka cytrynowa w cu-
 krze smażona lub macerowana.
 Citrone, *sf.* cytryna. (wo).
 Citronen-baum, *sm.* cytrynowe drze-
 — geb u. — farbig, *adj.* cytrynowy
 (kolor).
 — last, *sm.* sok cytrynowy.
 — saure, *sf.* Chim. kwas cytrynowy.
 — schale, *sf.* skórka z cytryny.
 Civil, *adj.* cywilny (vid. Bürgerlich).
 Civil-beamte u. Civilist, *sm.* urzędnik
 cywilny.
 — liste, *sf.* lista cywilna.
 Civilisiren, *va.* cywilizować, wy-
 kształcić, okrzesać.
 Clarinette, *sf.* klarnet.
 Clarinetist, *sm.* klarnecista. (mada).
 Classe, *sf.* klasa, rząd, szereg, gro-
 Classenlotterie, *sf.* loterya klasyczna.
 Classificiren, *va.* klasyfikować, roz-
 klasyfikować, uszykować, upo-
 rządować.
 Classiker, *sm.* klasyk, pisarz wzorowy.
 Classisch, *adj.* klasyczny, wzorowy.
 Claisel, *sf.* klauzula, warunek, za-
 strzeżenie; *fig.* wykręt, wybieg pra-

wny.

Klausur, *sf.* klauzura, siedzenie za furką (klasztorną); zagięcie (w książce); zapinka. (nu.)

Claviatur, *sf.* klawiatura u fortepiana.

Clavier, *sn.* klawikort, fortepian.

Clavis, *sf.* (pl.-veś) klawisz u fortepianu).

Clérif, *sm.* kleryk, duchowny.

Clérifci, *sf.* duchowieństwo, kler, stan duchowny.

Clérus, *sm.* stan kleryka.

Client, *sm.* — in, *sf.* klient, tka, u-dający się pod opiekę czyją.

Clientenschaft, *sf.* klientstwo, opieka i obrona dawana klientom.

Coschenille, *sf.* koszenilla, owad dający farbę karmazynową, czerwiec.

Cocos-baum, *sm.* drzewo kokosowe. — nuś, *sf.* kokosowy orzech.

Codex, *sm.* (pl.-biceś u. -bex) kodex, zbiór praw, księga przepisów.

Coefficient, *sm.* Alg. współczynnik, mnożnik (w algebrze).

Cotibát, *sn.* bezpieczeństwo, stan człowieka nieżonatogo.

Colibri, *sm.* (pl.-brif) koliber (ptaszek).

Collectanea, *sn.* pl. kolektanea, zbiór wypisków, uwag, wyjątków. (ka.)

Collecte, *sf.* kolektka, zbieranie, skład.

Collectivum, *sn.* Gram. imię zbiorowe.

Colleg, *sm.* kolega, towarzysz.

Collegium, *sn.* (pl.-gia u. -gien) ciało, zgromadzenie; szkoła; lekcy akademicka. (kurtka.)

Collet, *sn.* (pl.-lets) Milit. kołnierz.

Cóli, *sn.* Com. skrzynia, paka towarów. (się.)

Colibiren, *zn.* zetknąć się, schodzić.

Colonie, *sf.* kolonia, osada.

Colonist, *sm.* kolonista, osadnik.

Colophonium, *sn.* kalafonia (żywica).

Coloriren, *va.* kolorować, illuminować (rysunek), nadawać kolory (w obrazie).

Colorit, *sm.* koloryt, pewne miarkowanie i dobór kolorów w obrazie.

Column, *sf.* słup, kolumna, filar; Imprim. kolumna lub szpalta w książce drukowanej.

Combination, *sf.* kombinacja, uszykowanie w pewnym związku.

Combiniren, *va.* kombinować, obliczyć, obrachować, łączyć w pewien łańcuch.

Comitat, *sm.* komitat, prowincja, gubernia (w Węgrzech).

Comittent, *sm.* Com. komitent, mandant, dający polecenie.

Commandant, *sm.* Milit. komendant, dowódca szwadronu lub batalionu.

Commandiren, *va.* komenderować, dowodzić czymś, mieć dowództwo.

Commando, *sn.* komenda, dowództwo; oddział.

Commando-slab, *sm.* buława.

— wort, *sn.* komenda, rozkazywanie, rozkaz.

Commentar, *sm.* komentarz, przypisy objaśnienia, wykład.

Commentator, *sm.* komentator, robiący przypisy do dzieła lub wykład jego.

Commentiren, *va.* komentować, wykladać, wyjaśniać.

Commérz, *sm.* handel, zamiana; przedstawianie z kim; zabawa.

Commérz-collegium, *sn.* rada lub izba handlowa.

— gericht, *sm.* trybunał handlowy.

— tractat, *sm.* traktat handlowy.

Commerziell, *adj.* handlowy, kupiecki.

Commerzien-Rath, *sm.* radca handlowy.

Commerziiren, *zn.* hulać, pić, kielić się bawić. (ni.)

Committéren, *sm.* pl. koledy szkolne.

Commissár u. Commissár, *sm.* komisarz.

Commissár-brod, *sn.* Milit. chleb komisy (dla żołnierza).

— gewehr, *sn.* karabin (w piechocie).

Commissión, *sf.* zlecenie, poruczenie czego komu; komissya.

Commissiónshandel, *sm.* handel komissowy, robienie interesów handlowych na rzecz czyją.

Committent, *sm.* Com. komitent, mandant, dający polecenie.

Committiren, *va.* dać zlecenie, poruczyć co komu.

Commóde, *sf.* komoda; *adj.* wygodny niewymuszony.

Commódität, *sf.* wygodza; wychodek.

Communicant, *sm.* komuniat, komunikujący, przyjmujący komunię.

Communiciren, *va.* zakomunikować, udzielić, okazać co komu; dawać komunię (o kapłanie); — *zn.* odprawiać komunię.

Comparation, *sf.* porównanie.

Comparatib, *sm.* Gram. stopień wyższy (w przymiotnikach).

Cómpaß, *sm.* a. kompas, bussola.

Cómpaß-häuschen, *sn.* Mar. szafka na bussolę, zegar i światło.

— rose, *sf.* róża wiatrów (tablica na której oznaczone są 32 wiatry).

— strich, *sm.* każdy z 32 wycinków w bussoli.

Compendiös, *adj.* krótko zebrany, w treści podany.

Compendium, *sn.* (pl. -dien) krótki zbiór, rys (jakiej nauki).

Compétent, *adj.* właściwy, przyzwoity, mający prawo sądenia; — *sm.* współzawodnik.

Compétenz, *sf.* właściwość sądu, zdolność do wyrokowania o czym.

Completiren, *va.* uzupełnić, skompletować, dopełnić co czym.

Compliciren, *va.* namnożyć części w jednej całości, powi- kłać, utrudnić; complicirt, *adj.* złożony, powstający z wielu części, zawiślany.

Compliment, *sm.* powitanie, powinszowanie; komplement, grzeczność, oświadczenie; — te maden, robie ceremonie, ceregiele; ohne — te, bez komplementów.

Complimentiren, *va.* złożyć, wynurzyć oświadczenie, witac, pozdrowić, prawić komplementa.

Componiren, *va.* Mus. komponować, być kompozytorem muzyki.

Componist, *sm.* Mus. kompozytor muzyczny.

Compromittiren, *va.* skompromitować, narazić kogo, wmieszać kogo w co; sld — *vr.* skompromitować się.

Comptoir u. Contér, *sn.* kantor, biuro domu handlowego.

Comptorist u. Contorist, *sm.* officyalista niższy w domu handlowym.

Comthür u. Commenthür, *sm.* komandor, kawaler orderu, zakonny.

Comthurei, *sf.* komandorstwo, godność komtura w zakonach ryckich.

Concept, *sm.* concept, oryginalnego pisma, plan; aus dem — bringen,

pomieszać komu plany, szyki.
 Conceptpapier, *sm.* papier zwyczajny.
 Concert, *sm.* koncert.
 Concertist, *sm.* koncercista, grający
 lub śpiewający w koncercie.
 Conchilien, *sf. pl. H. nat.* konchilie,
 muszle.
 Concilium, *sn. (pl. -ien)* koncylium so-
 bor; rada akademicka.
 Concipiren, *va.* napisać brulion czego.
 Concilium, *sn. (pl. -ia)* postanowie-
 nie, uchwała. (*bne.*)
 Concubinát, *sm.* małżeństwo nieslu-
 bne.
 Concurrent, *sm.* współubiegający się,
 współzawodnik.
 Concurrent, *vn.* ubiegać się z kim,
 współzawodnictwo.
 Concurrent, *vn.* ubiegać się o co;
 wspólnie z kim działać.
 Concurs, *sn. Comm.* konkurs, masa
 upadłości.
 Conditioniren, *vn.* układać warunki;
 zostawać w służbie; *wohl* — nikt się
 być w dobrym stanie; mieć dobrą
 służbę.
 Conditor, *sm.* cukiernik.
 Conditor, *sf.* cukiernia.
 Condoien, *sf.* wynurzenie żalności,
 ubolewania. (*bolewanie.*)
 Condoiren, *vn.* wynurzyć żalność, u-
 Condoiren, *sf.* stan służby.
 Confect, *sm.* ciasteczko z cukrem,
 konfitury, powidła.
 Conferen, *sf.* narada, zniesienie się.
 Conferiren, *va.* porównać, skonfron-
 tować dwa teksty; nadać, udzielić
 prawo jakie lub godność; —, *vn.*
 znieść się, naradzić się z kim.
 Confirmánd, —in, *s.* będący, -a w
 wieku sposobnym do przyjęcia
 komunii.

Confirmiren, *va.* potwierdzić; bierz-
 mować.
 Confisciren, skonfiskować, zabrać na
 skarby.
 Conflict, *sm.* starcie się, spór.
 Confus, *adj.* pomieszany, ciemny, za-
 gmatwany.
 Congrès, *sm.* kongres, zebranie peł-
 nomocników państw.
 Conjugation, *sf. Gram.* konjugacja,
 czasowanie słów.
 Conjugiren, *va.* odmieniać słowa
 przez czasy, czasować; *sid* —, od-
 mieniać się. (*Gram.* spółnik.)
 Conjunction, *sf.* złączenie, spojenie;
 Coniunctiv, *sm. Gram.* tryb łączący.
 Connoissément, *sm. Com.* zadeklarowa-
 nie ładunku towarów.
 Conrector, *sm.* współrektor (szkoły).
 Conscribiren, *va.* zaciągać do wojska.
 Conscribe, *sm.* spisowy, popisowy,
 rekrut.
 Consens, *sm.* konsensus, pozwolenie.
 Consequen, *sf.* konsekwencja, wy-
 pływanie czego z czego, wniosek
 skutek, następstwo.
 Conseruationbrille, *sf.* konserwy, o-
 kulary służące do zachowania
 wzroku.
 Conseruatorium, *sn. (pl. -ien)* konser-
 watorium, szkoła muzyki i de-
 klamacji.
 Consilium, *sn. (pl. -ia u. -ien)* narada;
 —abeundi, wykluczenie, wypędze-
 nie z uniwersytetu.
 Consiistorialrath, *sm.* rada konsysto-
 ryalny. (*syslorz.*)
 Consiistorium, *sn. (pl. -ia u. -ien)* kon-
 sistorium, *sm. Gram.* współgłoska.
 Consorten, *sm. pl.* spółnicy. (*tnik.*)
 Constabler, *sm. Mar.* puzkarz, arma-

Constablerkammer, *sf.* miejsce na okrę-
 cie na proch i materiały artylleryi.
 Constitution, *sf.* ustawa, urządzenie,
 prawo zasadnicze; układ ciała,
 stan zdrowia. (*wedle ustawy.*)
 Constitutionell, *adj.* konstytucyjny,
 Consul, *sm.* konsul; —larisch *adj.* kon-
 sularny, należący do konsula.
 Consulát, *sn.* konsulat (godność); po-
 mieszczenie konsula.
 Consulént, *sm.* doradca w rzeczach
 prawnych, procesowych.
 Consumén, *sm.* konsument, spoży-
 wający płody.
 Counterfeil, *sn. vi.* obraz, portret.
 Conto, *sn. (pl. -to)* Comm. rachunek
 w księgach kupieckich; —geben,
 dać na rachunek; —nehmen, brać
 na rachunek.
 Conto-buch, *sn.* księga rachunków.
 —currentbuch, *sn.* księga bieżących
 rachunków wzajemnych.
 Contor, Contorist, *sm. vid.* Comptoir u.
 Comptorist.
 Contract, *sm.* kontrakt, umowa, u-
 kład; —, *adj.* dotknięty paraliżem,
 skurczony, pokrzywiony.
 Contractmäßig, *adv.* wedle umowy,
 stosownie do układu.
 Contrahén, *sm.* zawierający umowę,
 kontraktujący.
 Contrahiren, *vn.* zawrzeć umowę, u-
 kład, ułożyć się z kim; *sid* —, *vr.*
Phys. kurczyć się, ściskać się.
 Contrapunkt, *sm. Mus.* kontrapunkta-
 cja (w muzyce).
 Contrapunctist, *sm.* kontrapunkcista.
 Contre-Admiral, *sm.* kontr admirał,
 vice-admirał, namiestnik admirała.
 Contrebande, *sf.* kontrabanda, prze-
 mykanie towarów; towar przemy-

cony. (*cajacy towarzys.*)
 Contrebandier, *sm. (pl. -r)* przemy-
 Contreband, *sm. a.* kontrabas (instru-
 ment muzyczny).
 Contrôle, *sf.* kontrola, kontrolowa-
 nie, nadzór, dozór, wglądanie
 w co, sprawdzenie.
 Controlliren, *va.* wpisać w rejestr,
 mieć nadzór, sprawdzać co; kryty-
 kować, przyganiać.
 Contund, *sf.* niestawienie się w są-
 dzie.
 Convenién, *sf.* zgodność z czem, od-
 powiedniość, przyzwoitość, przy-
 stojność. (*zjazd.*)
 Convent, *sm.* konwent, zgromadzenie,
 Conventiönsgeld, *sn.* moneta konwen-
 cyjna. (*dzenia publicznego.*)
 Conversations-haus, *sn.* sala zgroma-
 —terjon, *sn.* dykeyonarz konwersa-
 cyjny, encyklopedia powszechna.
 —sprache, *sf.* mowa potoczna.
 Convulsivisch, *adj.* konwulsyjny.
 Copie, *sf.* kopia, odpis.
 Copiren, *va.* kopiować, przepisać,
 przemalować. (*wania kopii.*)
 Copirbuch, *sn. Comm.* księga do wpisy-
 Copist, *sm.* kopista, przepisywacz.
 Copula, *sf. (pl. -la)* Gram. łącznik,
 spójnia.
 Copulation, *sf.* dawanie ślubu.
 Copuliren, *va.* ślub dawać.
 Corbuan, *sm.* safian.
 Cornett, *sm. Milit.* kornet, podcho-
 —rzący u konnicy. (*ski.*)
 Cornüt, *sm. Imprim.* uczeń drukar-
 Corollarium, *sn. (pl. -ia u. -ien)* Géom.
 wniosek geometryczny.
 Corporát, *sm. a. Milit.* kapral.
 Corporalschaft, *sf.* kapralstwo.
 Corpulent, *adj.* tłusty, opasły.

Corpulenz, *sf.* opasłość, tusza.
 Corréct, *adj.* poprawny.
 Corréctheit, *sf.* poprawność.
 Corréctor, *sm.* *Imprim.* korektor, poprawiacz w drukarni.
 Corréctur, *sf.* korektura, poprawianie.
 Corrécturbogen, *sm.* arkusz z poprawkami.
 Corrépondent, *sm.* korespondent.
 Corrépondenz, *sf.* korespondencya.
 Corrépondiren, *vn.* korespondować, listy pisywać. (wać).
 Corrigiren, *va.* poprawiać, sprostować.
 Corfär, *sm.* korsarz, rozbójnik morski.
 Corfett, *sn.* gorset, sznurówka. (ski).
 Corbette, *sf.* *Mar.* korweta (statek wojenny).
 Courier, *sm.* kurjer, goniec.
 Cours, *sm.* *Com.* kurs zmiany; obrót pieniężny.
 Courfiren u. Curfiren *vn.* kursować, być w obiegu (o pieniądzu).
 Courfirttel, *sm.* *Com.* skazówka ceny papierów publicznych.
 Couvert, *sn.* koperta (ulistu); nakrycie do jedzenia.
 Creatür, *sf.* kreatura, stworzenie.
 Credenzen, *va.* podawać komu napój lub jadło. (nia napoju).
 Credenz-teller, *sm.* talerz do podawania. (nia).
 —tisch, *sm.* kredens, bufet.
 Credit, *sm.* *Comm.* kredyt, wiara, zna-czenie, powaga.
 Credit *sn.* należność od kogo, stronna-cia *Ma* w księgach kupieckich.
 Creditbrief, *sm.* u. Creditio, *sn.* list da-ny dla zapewnienia kredytu.
 Creditiren, *va.* na kredyt dać.
 Creditor, *sm.* wierzyciel.
 Creiren, *va.* obracać, mianować.
 Cremor-Zartari, *sm.* kremortartari, wi-

nian potażu.
 Créole, *lin.* s. kreol, -ka, urodzony, na w koloniach z rodziców europejskich.
 Crepiren, *vn.* zdechnąć.
 Crimindl u. Criminell, *adj.* kryminalny.
 Crimindl-gericht, *sn.* sąd kryminalny.
 —recht, *sn.* prawo kryminalne.
 —richter, *sm.* sędzia kryminalny.
 Croquiren, *va.* kreslić, rysować, rzucać główne rysy.
 Crucifix, *sn.* krucyfik, krzyż.
 Culminationspunkt, *sm.* punkt wierzchołkowy.
 Culminiren, *va.* sięgać najwyższego stopnia, być już u szczytu.
 Cultur, *sf.* uprawa, uprawienie; fig. ukształcenie. (religijne).
 Cultus, *sm.* część religijna, obrządku.
 Cur, *sf.* kuracya, leczenie.
 Curator, *sm.* kurator, opiekun. (beort).
 Curgaft, Curort, *sm.* *vid.* Badegaft u. Ba-
 Curiren, *va.* kurować, leczyć.
 Currentfchrift, *sf.* pismo drobne zwy-
 czajne. (gości (u wód)).
 Curfaal, *sm.* sala zgromadzenia się.
 Curfib u. Curfibfchrift, *sf.* *Imprim.* kur-
 sywa. (su).
 Cyclus, *sm.* (pl. -clen), cykl, okres.
 Cylinder, *sm.* cylinder, wałek; —drift, *adj.* cylindrowy, walcowaty.
 Cymbel, *sf.* cymbalki, talerzyki metalo-we wypukłe (instrument muzy-czny).
 Cynifer, *sm.* cynik; —uifch, *adj.* cyni-czny, brudny, bezwstydy, plugawy.
 Cypriffe, *sf.* cyprys. (czeska).
 Czafán, *sm.* (pl. -fanó) flet, fajarka.
 Czär, *sm.* Czärin, *sf.* *vid.* Zär u. Zarin.
 Czajo, *sm.* *vid.* Tschajo.

D, *sn.* czwarta litera w alfabecie; *Mus.* nota D.
 Da, *adv.* tam, tu; wtenczas; gdzie; —, *conj.* gdy, ponieważ; —, *interj.* oto! otóż.
 Däbei u. Dabei, *adv.* przytém, obok; blisko; eß bleib! —, zostaje przytém, tak postanowiono. (tam).
 Dabeiben, *vn.* (sehn) zostać (tu lub tam).
 Dach, *sn.* dach, przykrycie; —u. Dach, przytułek, schronienie; auf dem —e sitzen, pilnować, mieć na oku kogo; zu —e steigen (einem) trzepnąć kogo.
 Dach-decker, *sm.* dacharz, pokrywacz, pobijacz dachów.
 —fabrik, *sf.* chłagiewka na dachu.
 —fenster, *sn.* u. —luft, *sf.* okno w da-chu, dymnik.
 —förmig, *adj.* mający kształt dachu.
 —gefchoß, *sn.* —hammer, *sf.* poddasze.
 —pfanne, *sf.* dachówka żłobowata.
 —rinne u. —traufe, *sf.* rynna pod da-chem.
 —röhre, *sf.* rura od rynny idąca.
 —schindel, *sf.* gont.
 —sparren, *sm.* krokwa.
 —stein u. —ziegel, *sm.* dachówka.
 —stroh, *sm.* słoma do pokrywania da-chów.
 —stuhl, *sm.* zgrab dachu; wiązanie.
 Dachß, *sm.* borsuk, jaźwiec.
 Dachß-bau, *sm.* jama borsuka.
 —grau, *adj.* szary jak borsuk.
 —hub, *sm.* jamnik.
 Dächel, *sf.* sam. policzek.

Dächung, *sf.* pokrycie budynku.
 Dädurch, *adv.* tędy, tamtędy; przez to. tēm.
 Däferu, *conj.* jeżeli, skoro tylko.
 Däfür u. Dafür, *adv.* za to; —halten, mniemać, sądzić; er fann —nicht, on temu niewinien.
 Däfürhalten, *sn.* mniemanie, widzi-mię; meineß —enß, podług mego zda-nia. (przeciwnie).
 Dagegen, *adv.* przeciwtemu, na to;
 Dahem, *adv.* w domu, tu.
 Dähér, *adv.* ztąd; przeto, zatem, za-czém; biß —, dotąd, do tego czasu.
 Dahier, *adv.* tutaj, w tēm miejscu.
 Dahin, *adv.* tam, tamże; —ellen, spie-sznie biedz dokąd; —fliegen, uply-wać; —gehen, oddać, przeznaczyć, ofiarować; —gehen, odchodzić; zmie-rzać do czego; —reisen, unieść; —schleppen, porwać, zabrać; —schwinden, zniknąć, zginać, przepaść; —sein, umrzeć; —sinken, padać, upadać; —twelfen, zwiędnąć; eß —gestellt sein lassen, zostawić rzecz bez roztrzą-sania; eß steht noch —, to jeszcze nie-pewne, wątpliwe.
 Dahingegen, Dahinten, *adv.* *vid.* Hin-gegen u. Hinten.
 Dahinter, *adv.* w tyle, z tyłu; za tēm, tam; —kommen, wybadać, dojść jak co jest; —her sein, dobijać się cze-go, starać się o osiągnięcie czego; —steht etwās, jest w tēm coś.
 Dahlbord, *sn.* *Mar.* poręcz u pokładu okrętowego.

Daktylus, *sm.* daktyl, miara wierszy; — *lisz, adj.* daktyliczny.

Dallegen, *vn.* tu, tam leżeć.

Damals, *adv.* wtedy, wtenczas; — *lig, adj.* ówczesny, ówczasowy.

Damaßcener, *sm.* szablą, klinga damasceńska.

Damaßciren, *va.* nabijać drutem złotym lub srebrnym (stal, żelazo), dziwerować.

Damaßcitung, *sf.* dziwerowanie.

Damaß, *sm.* adamaszek; — *ten, adj.* adamaszkowy.

Damaßtueber, *sm.* tkacz adamaszków.

Dame, *sf.* dama, pani; — *menz, damski;*

— *spielen, grać w warcaby.* (bnica).

Damen-brett *n.* Dambrett, *sn.* warcaby.

— *spiel u.* Dampspiel, *sn.* gra w warcaby.

— *stein, sm.* warcaby. (by).

Damhirsch, *sm.* daniel; — *geiß, sf.* danielica.

Dämisch *u.* Dämlich, *adj.* śmieszny, dziwny, niedorzeczny.

Dämmit *u.* Dämmit, *adv.* tam, przeto; —

conj. żeby, aby: es ist auch —, na tam koniee; heraus —, nuż, dawaj.

Damm, *sm.* a, grobla, tama, *Anat.* międzykrocie, międzyrzew, krok; *fig.* zapora, zawada, wędzidło.

Dämmen, *va.* groblą zatamować, wstrzymać.

Dämmerde, *sf.* ziemia zdatna do sypnia grobli, ziemia roślinna; nawóz.

Dämmstraße, *sf.* u. — *weg, sm.* grobla, droga bita.

Dämmerig, *adj.* mroczysty, posępny.

Dämmerlicht, *sn.* u. — *schien, sm.* światło pomroczone, słabe, mdłe. (się).

Dämmeru, *v. imp.* świtać; zmierzchać.

Dämmerung, *sf.* zmrok, zmierzch; świt, brzask.

Dämmerungsfalter, *sm.* wilczomleko-wiec (motyl).

Dämon, *sm.* szatan, zły duch; — *nisz, adj.* szatański.

Dampf, *sm.* a, para, wapor, wyziew.

Dampf-bad, *sn.* łaźnia parowa.

— *tuget, sf.* *Phys.* eolipil, bania metalowa nalana wodą, którą ogrzewając para ciągle wybucha.

— *maschine, sf.* machina parowa.

— *nubel, sf. pl.* makaron gruby. (ry).

— *röhre, sf.* rura do wypuszczania pary.

— *schiff u.* — *boot, sn.* statek parowy, paropływ.

— *schiffahrt, sf.* żegluga parowa.

— *wagen, sm.* parowóz.

Dämpfen, *vn.* parować, wyparować, dymić się; — *va.* kurzyć, kopcić.

Dämpfen, *va.* dusić (pieczeń); przegasić, przydusić (ogień); uśmierzyć (bunt); przytłumić (głos).

Dämpfer, *sm.* kapturek do gaszenia świec; *Mus.* przytłumek, serdynek.

Dämpfig, *adj.* dychawiczny. (hirszy).

Dämthier, *sn.* danielica; (*vid.* Däm-).

Dänach *u.* Dänach, *adv.* potem, zatem; podług, wedle; *er ist auch —*, on też po temu, ma do tego zdatość.

Dänchen *u.* Dänchen, *adv.* przytém, tudzież; oprócz.

Dämieber, *adv.* — *fämpfen, zwależyć* (kogo), porazić; — *liegen, być* chorobą złożony, leżeć zwalony; — *schlagen, odebrać* odwagę, zbić kogo z terminu; — *werfen, powalić* kogo; — *stufen, upadać, chylić się* do upadku.

Dant, *sm.* dzięki; podziękowanie; —

wissen, być wdzięczny komu, mieć wdzięczność; *Walt ich —*, chwala lub

dzięki Bogu; *großen —*, bardzo dzie-

kuje; *haben —*, dzięki ci, dziękuję.

Dantbar, *adj.* wdzięczny.

Dantbarkeit, *sf.* wdzięczność.

Dantbarlich, *adv.* wdzięcznie.

Dantbesiffen, *adj.* pragnący okazać wdzięczność. (na:)

Dant-fest, *sn.* uroczystość dziękczyn-

— *gebet, sn.* modlitwa dziękczynna.

— *gefühl, sn.* uczucie wdzięczności.

— *lied, sn.* pieśń dziękczynna.

— *opfer, sn.* ofiara dziękczynna.

— *rede, sf.* mowa dziękczynna.

— *sagen, vn.* dziękować (słowami),

— *złożyć* podziękowanie.

— *sagnug, sf.* podziękowanie.

— *bergeßen, adj.* niewdzięczny, niepa-

miętny na obowiązek wdzięczności.

Danken, *va.* dziękować komu; być

wdzięcznym komu za co; oddać po-

zdrowienie.

Dankenswerth, *adj.* godny podzięko-

wania, wdzięczności.

Dann, *adv.* wtenczas, wtedy; potem;

— *und wann, niekiedy, czasem, cza-*

sami.

Dannen (von), *adv.* ztąd, z tamtąd; —

gehen, pójść, oddalić się z tamtąd.

Daran *u.* Darn, *adv.* na tém, w tém,

o tém; przy tém, obok; *er ist —*, *er*

muß —, na niego kolęj; *er ist schlimm*

—, położenie jego jest bardzo złe;

es ist nichts —, to nic nie warto; to nie

prawda; *ihm liegt nichts —*, nie mu na

tém nie zależy.

Darauf *u.* Drauf, *adv.* na tém, na to,

za, potem; — *geben, dać* zadatek;

— *gehen, tracić; umrzeć, ginąć.*

Darab *u.* Darab, *adv.* z tego; — *wird*

nichts, z tego nic nie będzie; ich mach

che mir nichts —, wcale się nie trosz-

czę o to, nie sobie z tego nierobię.

Därben, *vn.* cierpieć głód, żyć w niedostatku.

Dar'bieten, *va. irr.* podawać, ofiaro-

wać; *sich — vr.* ofiarować się, na-

stręczać, nawijać się. (dać).

Dar'bringen, *va. irr.* przynieść, skła-

Darbringung, *sf.* ofiara, dań, poda-

rek.

Darfin *u.* Drin, *adv.* tam, wewnątrz,

weń; — *reden, wmieścić się* w roz-

mowę, przerywać ją; *sich — legen, vr.*

wdawać się, ujmować się.

Darin *u.* Drin, *adv.* w tém, wewnątrz.

Dar'legen, *va.* wykazać, przedłożyć,

przedstawiać. (wienić).

Darlegung, *sf.* wykazanie, przedsta-

Dar'lehn, *sn. u.* Darlehn, *sf.* pożyczka.

Dar'leihen, *va.* pożyczyć komu.

Darleihen, *-in, sn.* pożyczający -a, wie-

rzyciel, -ka.

Darm, *sm.* a, kiszka, jelito, trzewo.

Darm-bein, *sn.* Anat. kość biodrowa,

strzewna.

— *entzündung, sf.* zapalenie kiszki.

— *fell, sn. u.* — *haut, sf.* błona brzuchowa, otrzewna. (w kiszkach).

— *gicht, sf.* Med. dna trzewna, darcie

— *saite, sf.* struna barania (z kiszki).

Darnach, Darnieber, *adv. vid.* Darnach

u. Darnieber; Darab, *vid.* Darüber.

Darre *u.* Dörre, *sf.* suszarnia; piec do

suszenia; *Med.* suchoty, schnięcie

ciała. (wić, ofiarować).

Dar'reichen, *va.* podawać, przedsta-

Dären, *va.* suszyć w piecu.

Darr-hand, *sn.* suszarnia.

— *ofen, sn.* piec do suszenia.

— *sucht, sf.* Med. suchoty.

— *süchtig, adj.* suchotny.

Dar'stellen, *va.* przedstawić; wysta-

wie, wyobrazić. (stawienie.)

Darstellung, *sf.* przedstawienie, wy-

Dar thun, *va. irr.* dowiesć, wykazać.

Darüber u. Drüber, *adv.* nad tem, na,

przez to; nadto; wyżej, więc;

— geht nicht, nad to nie ma nie wy-

borniejszego; eine Stunde u. —,

godzina i więc, z okładem; sich —

her machen, wziąć się, przyłożyć

ręce do dzieła.

Darum u. Drum, *adv.* około; za to,

przeło, dla tego, o to; es handelt sich

nicht —, nie oto idzie; es sei —, es

mag — sein, niech tak będzie; ich gä-

be viel —, dalbym Bóg wie ile.

Darunter u. Drunter, *adv.* pod tem, pod

to; niżej, mniej; — u. darüber, wielkie

zamieszanie, nieład, groch z kapu-

stą.

Darzwischen, *adv. vid.* Dazwischen.

Daß, Daßjenige, Daßselbe *vid.* Der,

Derjenige u. Derjelbe.

Daßelbst, *adv.* tam, tamże.

Daß sein, *vn. irr.* (sein) być, istnieć;

być obecnym; —, *sn.* był, istnienie;

bytność.

Daßig, *adj.* tamtejszy, tutejszy.

Daßigen, Daß sehen, *vn. vid.* Sitzen u.

Stehen.

Daßmal, *adv.* na ten raz, tym razem.

Daß, *conj.* iż, że, aby, oby.

Datiren, *va.* datować, datę napisać

na czym; es datirt sich von, to datuje

od... (w deklinacji).

Dativ, *sm. Gram.* przypadek trzeci

Dato, *adv. Com.* a —, (od dnia, od

daty.

Dattel, *sf.* daktyl. daktylowe.

Dattelbaum, *sm.* — palme, *sf.* drzewo

Datum, *sn. (pl.-ta)* data wskazanie

czasu, epoka, czas; *pl.* Data, rzecz

podana za istotną, ilość wiadoma,

dana.

Daube, *sf.* kleпка. (wać się.

Däulich, *v. imp.* (dat. u. acc.) zda-

Daier, *sf.* trwanie; trwałość; von —

sein, trwać, być długo trwałym; von

kurzer —, krótkotrwały.

Dauerhaft, *adj.* trwały; stały.

Dauerhaftigkeit, *sf.* trwałość; stałość.

Dauern, *vn.* trwać, wytrzymać; —, *v.*

imp. (acc.) ubolewać, żalować, li-

tować się nad czym; er dauert mich,

żałuję go.

Daum, u. u. Daumen, *sm.* wielki palec;

cal; den — auf's Auge setzen, wziąć

kogo w karby, w rękę.

Daumen-breit, *adj.* szeroki na cal.

— schraube, *sf.* u. —, środek, prasła, tłocznia.

Däumling, *sm.* paluch urękawicy albo

osobno zrobiony na wielki palec;

lokietek, karzeł, pigmejczyk.

Daune u. Düne, *sf.* puch.

Daß, *sn. u.* tuz, ass (w kostce lub w

kartach).

Dabon, *adv.* od tego, z tego, ztąd, o

tem; — fliegen, ulecieć; — laufen, ucie-

kać, odbiegać; sich — machen, um-

knąć, wynieść się. (tego.)

Davor, *adv.* przed to, przed tem; od

Dawider, *adv.* przeciw temu, przeci-

wnie; — reden, sprzeciwiać się, u-

trzymywać zdanie przeciwnie.

Dazu, *adv.* do tego, nadto; — thun,

przystać, przymieszać.

Dazumal, *adv.* wtedy, w owym czasie.

Dazwischen, *adv.* między tem, pośród

niech; — kommen, wnieść, wdawać

się; przeszkody robić; — reden, prze-

rywać mowę; sich — schlagen, wnie-

sząć, wdąć się.

Dazwischenkunft, *sf.* wdawanie się; po-

średniotwo.

Débet, *sn. Com.* rubryka w rejestrach

lub księgach kupieckich na to co

nam kto winien.

Débitur, *sm.* dłużnik.

Décan, *sm.* u. Déchant, *sm.* dziekan.

Décatiren, *va.* dekaturować, zstęp-

ować (sukno).

Décember u. Dezember, *sm.* grudzień.

Decimálbruch, *sm.* Arithm. ułamek

dziesiętny.

— rechnung, *sf.* rachunek dziesiętny.

Deck, *sn. Mar.* pokład okrętu; (*vid.*

Verdeck).

Deckbett, *sn.* pierzyna.

— feder, *sf.* H. piórka okrywające

skrzydła i ogon ptaka.

— forb, *sm.* koszyczek do naczyń

srebrnych.

— mantel, *sm.* płaszczyk, pozor, po-

krywka.

— zeng, *sm.* nakrycie stołowe.

Décke, *sf.* koldra, zasłona, pokrycie;

deko, fartuch (przy saniach); pu-

lap, susit; sich nach der — strecken, po-

dlug stawu grobla, tak krawiec kra-

je jak materja staje; unter einer —

stehen, być z kim w porozumieniu.

Déckel, *sm. (dim. Deckelchen)* przykry-

wka; okładka (u książki); Imprim.

dekel w prasach drukarskich.

Déckelglas, *sn.* szklanka z przykry-

wką.

— schneide, *sf.* H. nat. muszla w po-

Decken, *va.* kryć, przykryć; nakrywać

(stół); Milit. zasłaniać, zabezpie-

czyć.

Deckenflechter, *sm.* robiący maty, kol-

dry, dery. (suficie.)

— gemälde u. — stüd, *sn.* malowidło na

— macher u. — händler, *sm.* robiący

koldry, handlujący koldrami.

Dédung, *sf.* przykrycie; obrona.

Decliniren, *va. u. vn.* deklamować.

Declination, *sf.* Gram. deklinacja,

odmiana przez przypadki; Phys.

zbożenie.

Decliniren, *va.* odmieniać; — *vn.* zba-

czać (o igle magnesowej).

Decott, *sn.* dekokt, odwar.

Dedication, *sf.* przypisanie komu

dzieła.

Dediciren, *va.* przypisać dzieło, de-

dykować.

Defect, *adj.* defektywny, niezupełny,

niecały; —, *sm.* u. Deficit, *sn. Com.*

brak, deficyt, ilość której niedo-

staje.

Defectbogen, *sm.* Imprim. arkusz de-

fektywny.

Dégen, *sm.* szpada; alter —, stary wo-

jak, rąbacz. blak, sełecch.

Dégen-band, *sn. u.* — schleife, *sf.* tem-

— gefäß, *sn. u.* — griff, *sm.* rekojęsć u

szpady. (szpady, bandolet.

— gehent, *sn. u.* — foppel, *sf.* pas od

— linge, *sf.* klinga szpady, głownia.

— snopf, *sm.* galka, główka u szpa-

dy; ein alter deutlicher, — poczywy

stary niemiec. (de, *sf.* pochwa.

— quaste, *sf.* pendent u szpady; — schi-

Déhnbar, *adj.* ciągliwy, rozciągliwy,

rozszerzalny. (rzalność.

Déhnbarkeit, *sf.* rozciągliwość, rozsze-

— Déhnen, *va.* rozciągać, rozszerzać;

z przeciagiem wymawiać; sich —, *vr.*

rozciągać się, przeciagac się; wlec

się, zbyt długo trwać; gedehnter Ton,

głos przeciagły; gedehnte Ehre,

przeciagła zgłoska.

Déhnung, *sf.* przeciaganie zgłoski.

Déhnungszeichen, *sn.* znak długości;

zu: wymówienia głoski z przecią-
Dcih, *sm.* grobla. (giem.

Dcihen, *vn.* groblą opatrzyć.

Dcihsel, *sf.* dyszel; topór. (szłowe.

Dcihsel-arm, *sm.* sznica, ramię dy-

—pferd, *sn.* dyszłowy koń.

Dein u. Deiner, *pron.* (f. -ne, n. dein u.

-nes) twój, swój; deine ob. deineige

(der, die, das) twój. (dla ciebie.

Deinethalben, —twegen u. —twillen, *adv.*

Delinquent *sm.* -in, *sf.* winowajca,

-czyni.

Delphin, *sm.* delfin (zwierz); Artill.

delfiny, uszy na armacie.

Démar, *sm. vid.* Diamant.

Demohngeacht, *adv. vid.* Ungeacht.

Demarcationslinie, *sf.* linia demarka-

-cyjna.

Demnach, *conj.* zatem, więc, przeto.

Demnachst, *adv.* potem, dalej, nie

dlugo potem. (władztwo.

Demotratie, *sf.* demokracja, gminno-

Demotratich, *adj.* demokratyczny,

gminowładny.

Demonstration, *sf.* wykazanie, dowo-

dzenie; Milit. demonstracja, wo-

jenne zagrożenie.

Demontiren, *va.* zsiąć z konia; zde-

montować działo, zrzucić z lawety.

Démuth u. Démuthigkeit, *sf.* pokora,

skromność; poddanie się, unizio-

ność. (uniżony.

Démüthig u. —thiglich, *adj.* pokorny.

Démüthigen, *va.* upokorzyć, poniżyć,

uniżyć, pognać kogo; sich —, *vr.*

upokorzyć się, unieść się. (żenie.

Démüthigung, *sf.* upokorzenie, uni-

Déut-art u. Déntungsart, *sf.* sposób

myślenia.

—bach, *sm.* kalendarzyk, notatki te-

go co się ma robić w którym dniu.

Déut-sähig, *adj.* zdolny do myślenia.

—sähigkeit, *sf.* zdolność do myśle-

nia.

—freiheit, *sf.* swoboda myśli.

—kraft, *sf.* u. —bémögen, *sn.* siła, wła-

-dza myślenia. (rozumowania.

—lehre, *sf.* loika, nauka porządnego

—mal, *sn.* u. —stein *sm.* pomnik.

—münze, *sf.* medal, pieniądz bity na

jaką pamiątkę.

—säule, *sf.* kolumna dla uwiecznie-

nia pamiątki jakiej. (nie, nota.

—schrift, *sf.* przedstawienie, przełoże-

—spruch, *sm.* przypowieść, godło, sen-

teneya.

Déut-würdig, *adj.* godny pamięci.

—würdigkeit, *sf.* rzecz godna pamię-

ci; *pl.* pamiątki.

—zeichen, *sn.* znak na pamiątkę.

—zettel, *sm.* pamiątka, notatka; *fig.*

nauzca.

Déutbar, *adj.* dający się w myśli wy-

stawić lub wyobrazić. (sobie.

Déutbarkeit, *sf.* możność wyobrażenia

Dénken, *va.* irr. myśleć, rozumować;

—, *vn.* myśleć, rozumować; mnić-

mac, sądzić; wystawić sobie; pamię-

tać, wspomnieć; —, *sn.* myślenie,

rozmyślanie; dénkend, myśląc, roz-

myślając. (ślący.

Dénker, *sm.* myśliciel, człowiek my-

Denk, *conj.* bo, albowiem; gdyż; niżeli.

Dénnoch, *adv.* wszelako, wszakże, a-

toli, jednak.

Denunciant, *sm.* donosiciel.

Departement, *sn.* (pl. -ments) departa-

ment, część kraju; wydział w ad-

ministraeyi, ministerium.

Depêche, *sf.* depeza, doniesienie.

Deponent, *sm.* deponent ten co do

depozytu składa; zeznający, czy-

niący zeznanie.

Deponiren, *va.* składać, złożyć w

depozyt; zeznać, świadczyć przed

sądem. (wy.

Depositen-Bank, *sf.* bank depozyto-

—Geld, *sn. pl.* pieniądze depozy-

towa.

Depositem, *sn.* (pl. -ta) depozyt,

rzecz powierzona.

Depôt, *sn.* (pl. -pôts) Milit. depo, woj-

sko rezerwowe do uzupełnienia

ubytku.

Deputat, *sn.* ordynarya, plac, za-

plata, pensya. (na sejm.

Deputirte, *sm.* deputowany, poseł

Der, *art.* (f. die, n. das) przedimek

pewny ten (ta, to) w grammatyce; —

adj. ten, ów; *pron.* który, co.

Derb, *adj.* u. *adv.* tegi, mocny; sil-

ny; *fig.* cierpki, szorstki, twardy.

Dérbheit, *sf.* tęgosc, moc; cierpkosc

twardosc.

Dereinst u. Dermalinst, *sf.* kiedyś,

kiedy bądź.

Dérentthalben, —twegen u. —twillen

adv. dla tego, z tej przyczyny.

Dérgelast u. Dérmagen, *adv.* tak,

takim sposobem.

Dérgelichen u. Dérbci, *adj. indecl.* ta-

kowy, podobny.

Dérjenige, *pron.* (f. die, n. dasjenige)

ten, ta, to (dla wyrażenia z dobi-

tnoscia).

Dermaleustig, *adj.* przyszły.

Dermalen, *adv.* tym razem, teraz.

Dermalig, *adj.* terazniejszy, torazo-

wy. (jej, jego; wasz.

Déro, *pron.* (zam: Ihr, Ihret), ich,

Dérohalden u. Dérowegen, *vid.* Déswé-

gen. (sam; on.

Dérselbe, *pron.* (f. die, n. dasselbe) ten

Dérweile, *adv.* tym czasem; *conj.*

podczas, gdy.

Des, *sn.* Mus. nota Des. (zbieg.

Deserteir, *sm.* (pl. -teure) dezertier,

Desertiren, *vn.* Milit. dezertować,

zbiedz.

Déssall u. Déssall, *adv.* w tym ra-

zie, dla tego, z tej przyczyny.

Désgleichen, *adj. indecl.* takiz, podo-

bnyż; —, *conj.* podobnie, tak; także;

tudzież.

Déshalb u. Déswegen, *adv.* dla tego.

Desperdt, *adj.* rozpaczliwy, szalony.

Déspôt, *sm.* despota.

Déspôtisch, *adj.* despotyczny.

Déssenthalben, Déssentwegen, *vid.* De-

rentthalben.

Déssennungeacht, *vid.* Ungeacht.

Destilliren, *va.* dystalować, pedzić,

przepędzać przez alembik.

Destillirer, *sm.* dystalator, gorzelnik

pedzący wódkę. (pedzanie.

Destillirung, *sf.* dystalowanie, prze-

Désto, *adv.* tém; —mchr, tém więcej

—schlimmer, tém gorzej.

Détri, die Regel—, *sf.* Arithm. regula

trzech. (dla tego.

Déswegen, Déstwegen u. Déswillen, *adv.*

Déchtigen, *v. imp. vid.* Dächtigen.

Deut, *sm.* nicht cinen—, ani szelaga.

Déuteln, *va. sam.* wykladać, tłumac-

zyć niedorzecznie, —dziwacznie.

Déuten, *va.* tłumaczyć, objaśnić,

wykladać; —, *vn.* skazać, pokazać

znaczyć. (zumiały.

Déutlich, *adj.* wyraźny, jasny, zro-

Déutlichkeit, *sf.* wyrazność, jasność.

Déutshmeister, *sm.* wielki mistrz za-

konu krzyżackiego.

Déutung, *sf.* tłumaczenie, wykład.

Diabem, *sn.* dyadem, przepaska na

głowie, godło monarsze.
 Diagonal, *adj.* przekątny.
 Diagonalinie, *sf.* przekątna.
 Dialect, *sm.* narzecze, dyalekt.
 Diamant, *sm.* dyament; — ten, *adj.* dyamentowy.
 Diamantbort, *sm.* u. — pulber, *sm.* proszek dyamentowy.
 Diameter, *sm.* średnica. (tęczy.
 Diät, *sf.* dyeta; — tetisch, *adj.* dyetetyczny.
 Dicht, *adj.* gęsty, zbity; *adv.* gęsto, dychtownie; blisko, tuż.
 Dichte u. Dichtigkeit ob. Dichtigkeit, *sf.* gęstość, dychtowność.
 Dichten, *va.* myśleć o czym, dumać; układać wiersze, poema; —, *sn.* rozmyślanie; pisanie wierszy; baś — u. Trachten, wszystkie myśli i starania. (ca., czyni.)
 Dichter, *sm.* — in, *sf.* poeta, rymotwór.
 Dichter-ader, *sf.* wena poetycka.
 — feuer, *sn.* u. — glut, *sf.* ogień, zapal poetycki.
 — flug, *sm.* polot poetyczny
 — freiheit, *sf.* swoboda poetyczna.
 — sprache, *sf.* język poetyczny.
 — wert, *sn.* utwór poetycki.
 Dichterei u. Dichterei, *sf.* rymoklectwo.
 Dichterisch, *adj.* u. *adv.* poetyczny; — nie.
 Dichterling, *sm.* wierszokleta.
 Dicht-kraft, *sf.* zdolność, siła poetycka.
 — kunst, *sf.* poezja, sztuka rymotwórcza.
 Dicht-berg, *sn.* Mar. f. psakuty.
 Dichtung, *sf.* poezja, zmyślenie, fikcja. (poezi.)
 Dichtungs-art u. Dichtart, *sf.* rodzaj — gabe u. Dichtergabe, *sf.* dar poezi.
 Did, *adj.* gęsty; gruby, otyły, spa — thun, chwalić się, pyszczyć się. (sły;

Did-bauch u. — wanst, *sm.* brzuchal, brzuhać; bündig u. — wanstig, *adj.* brzuhały. (szyje.)
 — haß, *sm.* osoba mająca grubą — häutig, *adj.* grubą skórą okryty.
 — toß, *sm.* wielkogłów, uparty; H. nat. rumian farbierski.
 — lößig, *adj.* mający dużą głowę;
 — leibig, *adj.* brzuhały, otyły, uparty
 — thuer, *sm.* samochwał, fanfaron.
 — thuerel, *sf.* samochwalstwo, popisywanie się dla chępliwości.
 — thuerisch, *adj.* szumny, samochwalny.
 Dide u. Dichtigkeit, *sf.* grubość; gęstość.
 Dicht, *sn.* gęstwina, zarośl.
 Dictat, *sn.* dyktowanie, pisanie za dyktowaniem.
 Dictiren, *va.* dyktować. (lotr.)
 Dict, *sm.* — in, *sf.* m. złodziej, — ka;
 Dieberei, *sf.* złodziejstwo.
 Diebisch, *adj.* złodziejski.
 Diebs-bande u. — rotte, *sf.* banda, zgraja złodzieiów.
 — baumen, *sm.* — bei sich tragen, nosić jakiego inkluza przy sobie (palec urznięty powieszonemu złodziejowi). (wspólnik złodzieiów.)
 — genosse u. — gefell, *sm.* pomocnik,
 — gesindel, *sn.* pl: zgraja złodzieiów.
 — höhle, *sf.* u. — netz, *sn.* jaskinia, gniazdo złodzieiów.
 — laterne, *sf.* latarnia złodziejska.
 — schlüssel, *sm.* złodziejski klucz, wytrych. (dziejski.)
 — streich, *sm.* figiel, postępek złodziei.
 Diebstahl, *sm.* kradzież.
 Diele, *sf.* tarcica, dyl; podłoga, klepisko; sień.
 Dießen, *va.* deskami wykładać.
 Dienen, *vn.* służyć, być w służbie u.;

być użytecznym do...; damit ist mir nicht gedient, to mi się na nie nie przyda.
 Diener, *sm.* sługa, służący, lokaj; — in, *sf.* sługa, służąca; — des gottlichen Wortes, sługa słowa Bożego.
 Dienerschaft, *sf.* służba, czeladź.
 Dienlich, *adj.* zdalny, użyteczny, pomocny.
 Dienst, *sm.* służba; usługa, przysługa; urząd; den — auftragen, wypowiadać, opuścić służbę; steht zu Ehren — sen. co pan sobie życzy?, co pan rozkaże?
 Dienst-adel, *sm.* szlachta trzymająca klejnot swój od służby wojennej lub urzędów sądowych.
 — alter, *sn.* wiek służby.
 — beflissen u. — fertig, *adj.* gotowy, skory do usług.
 — beflissenheit u. — fertigheit, *sf.* gotowość na usługi, uczynność.
 — bot, *sm.* posługacz, służący.
 — eifer, *sm.* gorliwość, pilność w służbie.
 — fähig, *adj.* zdalny do służby. (wój.)
 — frei, *adj.* wolny od służby wojskowej.
 — genosse, *sm.* kolega w służbie.
 — geschäft, *sn.* interes urzędowy, obowiązkowy.
 — herr, *sm.* pan, gospodarz.
 — jahr, *sn.* rok służby.
 — kleidung, *sf.* u. — rod, *sm.* ubiór służbowy; liberya.
 — knecht, *sm.* parobek, robotnik.
 — leistung, *sf.* posługa, usługa.
 — lohn, *sm.* zasługi, zapłata za służbę. (urzędu.)
 — los, *adj.* zostający bez służby, bez Dienst-mädchen, *sn.* u. — magd, *sf.* pan-służąca.

Dienst-mann, *sm.* (pl. -leute) wasal; posługacz.
 — pflicht, *sf.* powinność służbowa, obowiązek pełnienia pewnych posług.
 — pflichtig, *adj.* obowiązany do pańszczyzny; popisowy do służby woj-skowej.
 — thuen u. — verrichtend, *adj.* na służbie będący, odbywający służbę.
 — treue, *sf.* wierność w służbie.
 — unfähig, *adj.* niezdatny do służby.
 — willig, *adj.* usłużny, uczynny.
 — zeit, *sf.* czas służby.
 — zwang, *sm.* prawo zmuszenia do pańszczyzny.
 Diensttag u. Diensttag, *sm.* wtorek.
 Dienstbar, *adj.* usłużny; służebny.
 Dienstbarkeit, *sf.* poddaństwo, służebność.
 Dieser, *pron.* (f. diese, n. diese) ten, ta, to; vor diesem, przedtem.
 Dies-fall, *adv.* w tym przypadku.
 — jährig, *adj.* tegoroczny. (raz.)
 — mal, *adv.* tym razem; für —, na ten — seit, *prep.* gen. po tej stronie.
 — seit, *adj.* u. — seit, z tej strony leżący.
 Dietrich, *sm.* wytrych; mit einem — aufmachen, wytrychem otworzyć.
 Diweil, *conj.* ponieważ. (wość.)
 Differenzial, *sn.* Mathém. różniczkowa — rechnung, *sf.* rachunek różniczkowy.
 Dilettant, *sm.* dyletant, miłośnik jakiej sztuki.
 Dill, *sm.* u. Dillfrucht, *sn.* koper.
 Dille, *sf.* tulej, tulejka, rurka otwarta do wsadzenia w co; blacha okrywająca zamek.
 Ding, *sn.* rzecz, interes; (dim. Ding-geiden u. Dingerchen) drobnostka,

bagatelka; dziewczynka; baś bōse—, zanogica (nabrzmiałość pod paznokciem); baś heilige—, róża (zapalenie na skórze z bólem); guter—, gethn, być w dobrym humorze, wesolój myśli; mit groſſen— gen umgehen, układać wielkie plany; mit rechten— gen, sposobem naturalnym.

Dingen, *va. irr.* najmować; —, *vn.* targować się.

Dinkel, *sm.* pszenica, orkisz; — feil, *adj.* orkiszowy.

Dinstag, *sm.* *vid.* Dienstag.

Dinte u. Zinte, *sf.* atrament; in die— kommen, wleźć w błoto, w kłopot.

Dintenfaß u. Zintenfaß, *sn.* kałamarz.

— fiſch, *sm.* pajak morski, sepia (ryba).

— ſteden u. — ſtedſ, *sm.* plama z atramentu.

Diöceß u. Diöceſe, *sf.* dyeceza.

Diplóm, *sn.* dyplom, patent.

Diplómat, *sm.* u. — mátiſer, *sm.* dyplomata, dyplomatyk.

Diplómatie, *sf.* dyplomacya (nauka o stosunkach między państwami).

Diplómatif, *sf.* dyplomatyka (nauka o dyplomatach, przywilejach dawnych).

Diplómatifch, *adj.* dyplomatyczny, należący do dyplomatyki lub dyplomacyi; baſ— ſche Corpſ, ciało dyplomatyczne.

(rekeja).

Direction, *sf.* kierunek; zarząd, dy-

Director, *in, s.* dyrektor, ka.

Directorium, *sn.* (pl. -torien) dyrektorium (osoby do zarządu należące).

Dirigiren, *va.* kierować; zarządzając, przewodniczyć; ber— rende Senat, rządzący senat.

Dirne, *sf.* dziewczyna, dziewczka.

Dirnenhaus, *sn.* dom nierządny.

Dis, *sn.* *Mus.* nota Dis.

Discánt, *sm.* u. Discántſtimme, *sf.* *Mus.* dyskant, najwyższy ton w muzyce.

Discántiſt, *sm.* śpiewak soprano.

Disciplin, *sf.* *Milit.* karność.

Discipliniren, *va.* wyćwiczyć, do karności przyzwyczajać; — nirté Truppen, wojsko karne, wyćwiczone.

Discontiren, *va.* *Comm.* dyskontować, odciąć procent za wypłatę przed terminem.

Discontó, *sm.* : dyskonto, eskonto, odciąganie procentu za wypłatą summy przed oznaczonym czasem.

Diſpáche, *sf.* *Comm.* ocenienie uszkodzeń statku lub ładunku na morzu.

Diſpachür, *sm.* expedytor oceniający ubytek z ładunku na morzu.

Dispensation, *sf.* dyspensja, uwolnienie od postu i t. d.

Dispensatorium, *sm.* *Méd.* ustawa aptekarska, o preperowaniu lekarstw.

Dispensiren, *va.* dyspensować, uwolnić kogo od czego.

Disſident, *sm.* dyssydent, różnowierca, nie-katolik.

Disſidenz, *sf.* różnowierstwo.

Diſtel, *sf.* oset, barszczyk, bodziak.

Diſtelig, *adj.* osetowy.

Diſtel-flut, *sm.* szczygiel.

— ſopf, *sm.* szyszka z ostu.

Diſtelorden, *sm.* order osetowy czyli Sgo Andrzeja.

Diſtichon, *sn.* (pl. -cha u. -chen) dwu-

Distilliren, *va.* *vid.* Destilliren.

Dithyrámboſ, *sm.* dytyramb (rodzaj poezyi); — biſch, *adj.* dytyrambiczny.

Divident, *sm.* *Arithm.* dzielna.

Dividende, *sf.* *Comm.* dywidenda, część procentu przypadająca na każdego akcyonariusza, lub po li-

kwidacyi upadłości.

Dividiren, *va.* *Arithm.* dzielić.

Diviſ, *sm.* *Imprim.* kreska (znak połączenia).

Diviſion, *sf.* *Arithm.* dzielenie; *Milit.* dywizja (część wojska).

Diviſor, *sm.* *Arithm.* dzielnik.

Döbel, *sm.* kolek, czop; jelec (ryba); chwast, kąkol.

Docent, *sm.* nauczyciel. (wszakże.

Doch, *conj.* jednak, przecie, atoli,

Docht u. Docht, *sm.* knot.

Dociren, *va.* u. *vn.* nauczać, wykladać nauki.

Döde, *sf.* słup, słupek; motek (nici); lalka, lątka; sztuczka drewniana z precikiem z pióra, w instrumentach muzycznych.

Döde u. Dödforn, *sf.* *Mar.* miejsce w porcie do budowy i naprawy okrętów.

Döden, *va.* zwijać na kłębek.

Döctor, *sm.* doktor; *ſam.* lekarz.

Döctorwürde, *sf.* godność doktorska.

Döcument, *sn.* dokument, dowód.

Dögge u. Dötte, *sf.* brytan.

Dögma, *sn.* (pl. -men) dogmat, zasada pewna i niewątpliwa w religii lub filozofii.

Dögmatif, *sf.* dogmatyka.

Dögmatifch, *adj.* dogmatyczny.

Döhle, *sf.* ściek, rynsztok; *H. nat.* kawka (ptak).

Döhne, *sf.* siodła na ptaki.

Dölch, *sm.* pugał, sztylet.

Dölchſtick u. — ſtoß, *sm.* raz sztylitem zadany. (szek (u rośliny)).

Döbte, *sf.* wierzcholek; *Bot.* bald-

Döbdenpflanze, *sf.* *Bot.* roślina bald-

szkowata. (man turecki.

Dölſman, *sm.* kurtka huzarska; dol-

Dölmetsch u. — metscher, *sm.* tłumacz.

Dölmetschen, *va.* tłumaczyć. (kład.

Dölmetschung, *sf.* tłumaczenie, prze-

Dom, *sm.* kopia okragła; kościół katedralny. (dzina.

Domaine u. Domäne, *sf.* włość, dzie-

Domainen-gut, *sn.* królewsczyzna.

— ſammer, *sf.* kamera ekonomiczna, zarząd dóbr rządowych.

Dömcapitel, *sn.* kapituła katedralna.

— bechant, *sm.* dziekan katedralny.

— herj, *sm.* kanonik; — frau, *sf.* kanonieczka.

— herrlich, *adj.* kanoniczny.

— kirche, *sf.* kościół katedralny.

— pfaſſ, *sm.* gil, popek (ptak).

— pfarrer, *sm.* duchowny kościoła katedralnego.

— probſt, *sm.* proboszcz katedralny.

— ſtiſt, *sm.* kapituła, biskupstwo.

Döminicāner u. — nermönch, *sm.* dominikanin. (czém.

Döminiren, *va.* u. *vn.* panować nad

Dömino, *sm.* domino (strój); *sm.* domino (gra).

Dönnert, *sm.* grzmot; *fig.* huk dział.

Dönnertbüſche, *sf.* *Artill.* bombardy, wielkie działo.

— gott u. Dönnert, *sm.* gromowładca, bóg piorunów. (run.

— ſchlag, *sm.* uderzenie piorunu, trzaskanie piorunu, gromobicie.

— ſtein, *sm.* *H. nat.* rodzaj muszliko-

palnych. (grzmiący.

— ſtimme, *sf.* głos piorunujący,

— ſtrahl, *sm.* błyskawica. (skawica.

— wetter, *sn.* burza z piorunami, trza-

— wolfe, *sf.* chmura piorunami gra-

żąca.

— wort, *sn.* słowo piorunujące.

Dönnern, v. *imp.* (es donnert) grzmie;
—, *vn.* grzmieć; piorunować, nara-
bić halasui.
Dönnerslag u. Donnerflag, *sm.* czar-
tek; der grüne —, wielki czwartek.
Doppel-adler, *sm.* orzeł dwugłowy.
—danz, *sn.* wstążka podwójna do-
bra na obie strony.
—bier, *sn.* piwo dubeltowe.
—büchse u. —flinte, *sf.* dubeltówka
(strzelba).
—deutig, *adj.* dwuznaczny.
—che, *sf.* dwużenstwo.
—fenster, *sn.* okno podwójne.
—gänger, *sm.* dwójnik, nie we dwoje
kręcący; druga także osoba.
—geige, *sf.* altówka (instrument mu-
zyczny).
—gesang, *sm.* Mus. duet, dwuśpiew.
—heirat, *sf.* podwójne małżeństwo.
—herzig, *adj.* dwójakiego serca, fał-
szywy. (bach).
—läufig, *adj.* dwururkowy (o strzel-
—laut, *sm.* Gram. dwugłoska.
—punkt, *sm.* dwukropek.
—satz, *sm.* Imprim. omyłka w dru-
ku składając dwa razy to samo.
—schlag, *sm.* Mus. podwójne uderze-
—schneffe, *sf.* kszysk (ptak). (nie.
—schritt, *sm.* Milit. krok podwójny.
—stun *sn.* u. —stungigkeit, *sf.* dwuzna-
—stunig, *adj.* dwuznaczny. (czność.
—stund, *sn.* podwójny egzemplarz.
—tasset, *sm.* kitajka podwójna. (wy-
—zungig, *adj.* dwujęzyczny, fałszy.
—zungigkeit, *sf.* dwujęzyczność. (ny.
—zungler, *sm.* człowiek dwujęzycz-
Doppeln, *va.* dwoić, podwajać.
Doppelt, *adj.* podwójny, dwójaki; *adv.*
podwójnie, dwójako, w dwójnasób.
Dorf, *sn.* d. (dim. Dörfchen) wieś; *adj.*

wiejski; böhmische Dörfer, rzeczy nie-
pojęte, nieznanne. (wsi).
Dörf-junker, *sm.* nieletni szlachcic ze-
—mäßig u. Dörflich, *adj.* wiejski, siel-
—richter, *sm.* sędzia wiejski. (ski).
—schuldbetrag u. —schuld, *sm.* wójt, sol-
Dörfchaft, *sf.* wieśniactwo. (tys.
Dorn, *sm.* d. cierni, tarcia; kolec, trzpień
(u sprzączki); sopel (w zamku);
fig. skryte cierpienie; er ist mir ein
—im Auge, on mi jest solą w oku.
Dörnell, *adj.* ciernisty.
Dörnell-busch u. —strauch, *sm.* cierni-
sko, miejsce cierniami zarosłe.
—heide, *sf.* płot z cierni. (korona).
—franz, *sm.* u. —front, *sf.* cierniowa
—loß, *adj.* bez cierni.
—voll, *adj.* pełen ciernia.
Dörnicht, *adj.* cierniowaty. (noś).
Dörnig, *adj.* ciernisty (włase. i prze-
Dörren, *vn.* (sehn) schnąć; wędznąć.
Dörren, *va.* suszyć; (vid. Darren).
Dörren, *sm.* Dörrsch, *sf.* vid. Darro-
fen u. Darrsch. (ba).
Dörsch, *sm.* dorsz albo pomuchla (ry-
Dort, *adv.* tam; —tig, *adj.* tameczny;
hier u. —, tu i owdzie.
Dörther, *adv.* z tamtąd; —hin, *adv.* tam.
Döse, *sf.* (dim. Döschchen) puszka, ta-
bakierka. (bakierce).
Döschstüd, *sn.* rycinka, obrazek na ta-
Dösig, *adj.* der Kopf ist —, głowa ocię-
żala.
Dösl u. Döse, *sf.* Méd. doza, miarka
lekarska na jeden raz. (roślina).
Dösl u. Dösten, *sm.* lebiotka pospolita
Dötter, *sn.* żółtko (z jajka); kenianka
pospolita (roślina).
Dötter-blume, *sf.* kniec, majówka,
pelnik zwyczajny (roślina).
—getb, *adj.* żółtkowy (kolor).

Doublette, *sf.* dublet, drugi egzem-
plar książki, ryciny, numizmatu.
Drähe, *sm.* smoki; orzeł papierowy,
łatawiec; Mar. kotwica o kilku ra-
mionach, hak do zahaczania okrę-
tów; fig. złościca, sekutnica, herod
kobieta. (kilku galeziach).
Drähen-anfer, *sm.* Mar. kotwica o
—baum, *sm.* drzewo krwawosok, wy-
dające żywioł zwaną krew smocza.
—blut, *sn.* smocza krew, czyli sok ży-
wicowaty czerwony z drzewa krwa-
wosok zwanego. (heraldyce).
—schlange, *sf.* smok skrzydlaty (w
—schuß, *sm.* reumatyzm w łędziach).
Drähme, *sf.* drachma (waga apteczna
i moneta). (konny).
Dragoner, *sm.* Milit. dragon, żołnierz
Dragun, *sm.* traganek (roślina).
Draht u. Drath, *sm.* d. drut; dratwa; nit-
ka złota, srebrna; *adj.* druciany.
Draht-bant, *sf.* warsztat do ciągnięcia
drutu.
—eisen, *sn.* żelazo na drut. (drutu).
—hammer, *sm.* druciarnia, fabryka
—kugel, *sf.* Artill. kule połęczone dru-
—puppe, *sf.* Jalka kuglarska. (tem.
—sait, *sf.* struna metalowa, z drutu.
—sieb, *sm.* sito druciane.
—tisch, *sn.* robota drutowa.
—zange, *sf.* obcegi do drutu.
—zieher, *sm.* druciarni.
Drähstern, *adj.* druciany.
Dräslin, *sf.* machina do szybkiego
przenoszenia się z miejsca na miej-
sce za pomocą mechanizmu i nóg
biegacza.
Drall, *adj.* okrągławy, kręty; tego
skręcany; fig. żywy, ruchomy; —,
sn. u. Dralle, *sf.* gwint (w strzelbie).
Drama, *sn.* (pl.-men) drama; —matisch,

adj. dramatyczny.
Dramaturg, *sm.* dramatyk.
Dramatiker, *sm.* pisarz dramatyczny.
Dran, Drauf, Drauß, *adv.* vid. Daran.
Darauf u. Darauß.
Drath, *sm.* vid. Draht.
Drang, *sm.* ucisk, bieda; natłok, na-
cisk, ścisk, ciżba; pociąg, chęć mi-
mowolna.
Drängen, *va.* pchać, przeć, cisnąć;
uciskać, gniebić; sich —, *vr.* cisnąć
się; gedrängt, naciskany, party; —
voll, zwiezły, pełny; nability.
Drangsal, *sn.* u. *sf.* ucisk, utrapienie.
Drähen, *vn.* vid. Drehen.
Drähsel, *sn.* vid. Aufsels.
Drähsel, *adv.* zewnątrz na dworze.
Drähselban u. Drähban, *sf.* warsztat
stolarski.
Drähseil, *va.* toczyć.
Drähstier, *sm.* tokarz.
Drähstierarbeit, *sf.* tokarska robota.
Dred, *sm.* pop. tajno, błoto, gnój; ra-
mota. (rowozu).
Dréhtedel, *sm.* deska od błota (u pa-
Dréhtig, *adj.* błotnisty, nieczysty.
Dréht-bahn, *sf.* warsztat powroźniczy;
miejsce gdzie liny kręca-
—baum, *sm.* u. —franz, *sn.* kołowrót,
krzyż do obracania, w poprzek scie-
żek, ulic, aby puszczały tylko pieszych.
—brücke, *sf.* most zwodzony.
—franhcit, *u.* —sucht, *sf.* motyllice
(choroba owiec).
—orgel, *sf.* pozytyw.
—schleib, *sf.* krag, krążek garncarski;
pomost ruchomy.
—stuhl, *sm.* krzesło na kółkach; koło
tokarskie.
—würfel, *sf.* rodzaj kości do grania.
Drähen, *va.* obracać; kręcić; toczyć;

— sich —, *vr.* obrócić się; das Recht —, nakreślić prawo; den Rücken —, (ciem) tyłem się do kogo obrócić; eine Nase —, (ciem) na dudka kogo wystrychnąć, zakpić z kogo.
 Dreher, *sm.* tokarz; zapora obracająca się; *Anat.* obrotnik, zębiec.
 Drehung, *sf.* obrót, kręcenie się do kola.
 Drei, *num.* trzy, troje; *sf.* trójka; es ist halb —, teraz wpół do trzeciej.
 Drei-beinig u. —füßig, *adj.* trójnogi, o trzech nogach.
 —blatt, *sm.* trójlistna konieczyna.
 —blätterig, *adj.* Bot. trójlistny.
 —decker, *sm.* Mar. okręt o trzech pokładach. (je.)
 —doppelt, *adj.* u. *adv.* trojaki; w troje.
 Dreieck, *sm.* trójkąt.
 —eckig, *adj.* trójkątny.
 —eckstre sf. trygonometria.
 —einig, *adj.* jeden we trzech osobach.
 —einigkeit, u. —falsigkeit, *sf.* Trójca.
 —fach u. —fältig, *adj.* potrójny, w troje.
 —faltigkeitblume, *sf.* fiolek potrójny.
 —farbig, *adj.* trójkolorowy.
 —fuß, *sm.* trójnóg, dynarek; *Myth.* trójnóg (delficki).
 —hundert, *num.* trzysta; —hundertste, *adj.* trzechsetny.
 —jährig, *adj.* trzechletni, trzyletni.
 —kantig, *adj.* trzygraniasty; trójkątny.
 —klang, *sm.* Mus. potrójny dźwięk.
 —königstag, *sm.* ob. —fest, *sm.* święto trzech Króli. (głowach.)
 —köpfig, *adj.* trójgłowy, o trzech głowach.
 —laut, *sm.* Gram. trzygłosek.
 —mal, *adv.* trzy razy; —lig, *adj.* trzykrotny.

Drei-master, *sm.* Mar. okręt o trzech masztach.
 —mastig, *adj.* trzech masztowy.
 —monatlich, *adj.* trzy-trzech-miesięczny.
 —pfunder, *sm.* działo trzyfuntowe.
 —pfündig, *adj.* trzechfuntowy.
 —ruderer, *sm.* okręt o trzech rzędach wiosel. (sef.)
 —ruderig, *adj.* mający trzy rzędy wiosel.
 —schlag, *sm.* jednochoda, człap, trucht; *Mus.* takt na trzy tempa.
 —schliff, *sm.* Archit. tryglif, ozdoba architektoniczna.
 —schneidig, *adj.* trójsieczny.
 —seitig, *adj.* trójstronny, trójboczny.
 —stlig, *adj.* trzy siedzenia mający, potrójny (o powozie). (ni.)
 —spanner, *sm.* pojazd do trzech koł.
 —spannig, *adj.* trzykonny.
 —stimmig, *adj.* trzygłosny, na trzy głosy (śpiew).
 —stödig, *adj.* trzypiętrowy. (dzinny).
 —ständig u. —stündlich, *adj.* trzygodzinny.
 —stlig, *adj.* trzygłoskowy.
 —tägig, *adj.* trzydniowy; —groß Kieker, trzeciaczka, febra co trzeci dzień przypadająca.
 —tausend, *num.* trzy tysiące.
 —theilig, *adj.* składający się z trzech części.
 —wöchentlich, *adj.* trzytygodniowy.
 —zaf, *sm.* trójzab; —fig, *adj.* trójzębny.
 —zeilig, *adj.* trzech wierszowy; trzech rzędowy (o zbożu).
 Dreizüngig, *adj.* trójjęzyczny.
 Dreier, *sm.* trojak.
 Dreierlei, *adj.* indecl. trojaki.
 Drift, *adj.* śmiały, odważny.
 Dreifigkeit, *sf.* śmiałość, odwaga.

Dreißig, *num.* trzydzieści; —gste, *adj.* trzydziesty.
 Dreißiger, *sm.* trzydziestoletni.
 Dreißigstel, *sm.* trzydziesta część.
 Dreißigstend, *adv.* po trzydziestu.
 Dreißehn, *num.* trzynaście; —nte, *adj.* trzynasty.
 Dreißentel, *sm.* trzynasta część.
 Drell, *adj.* vid. Drall; *sm.* vid. Drillisch.
 Dreh, *num.* vid. Drei.
 Drehen, *va.* irr. młócić; fig. bić, klepać, trzepać, szybko mówić; leeres Stroh —, zając się próżnemi rzeczami.
 Dreicker, *sm.* młockarz. (mi.)
 Dreisch-fleget, *sm.* cepy.
 —tenne sf. tok, klepisko.
 Dressiren, *va.* utresować, wprawić.
 Dressirung u. Dressur, *sf.* wprawianie.
 Driesel, *sm.* blok, krązek; wir.
 Drieseln, *va.* vid. Drehen.
 Drin, Drob, *adv.* vid. Darin, Darob.
 Drillen, *va.* obracać w koło, drylowaniem wiercić; męczyć, dokuczać (komu).
 Drilshäuschen, *sm.* piegierz. (lichowy).
 Drillich, *sm.* drellich; —chen, *adj.* drellich.
 Drilling, *sm.* korba, rączka u młynka, cewa; bliźniatko z trojga.
 Dringen, *vn.* (sejn) pehać; cisnąć tłoczyć wdzierać się; (burch) przeniknąć; (in einen) nieodstępnie prosić (kogo); (auf) nastawać na co; —, *va.* naglić, zmusić (kogo).
 Dringend u. Dringlich, *adj.* naglący, pilny, konieczny. (siąca)
 Drille, *adj.* trzeci; *sm.* trzeci (mie).
 Dritt u. Drittteil, *sm.* trzecia część.
 Drittend, *adv.* po trzecie.
 Dritthalb, *adj.* indecl. półtrzecia.
 Dritlette, *adj.* trzeci od końca.
 Dröben, *adv.* tam w górze.

Drögett, *sm.* drogię, rodzaj materyi z welny ze lnem lub jedwabiem.
 Dröhen, *va.* grozić, zagrażać.
 Dröhne, *sf.* trąd, truten (owad).
 Dröhnen u. Drönen, *va.* wydawać drżący głos lub ton, huk; drzyć, trząść się.
 Dröhung sf. u. Dröhwort, *sn.* groźba, pogrożka.
 Dröllig, *adj.* śmieszny, pocieszny, zabawny. (nośc.)
 Drölligkeit, *sf.* śmieszność, dziwacz-
 Drömedar, *sm.* drobarz, wielbłąd o jednym garbie.
 Trommte, *sf.* vid. Trompete.
 Drüher, *adv.* vid. Darüber.
 Drühte, *sf.* dorozka. (ka, krtan.)
 Drössel, *sf.* drozd (ptak); *Anat.* grdy-
 Drost, *sm.* urzędnik na prowincyi, naczelnik powiatowy (w Niemczech).
 Drostei, *sf.* okrąg, powiat.
 Druben, *adv.* na tamtej stronie.
 Drud, *sm.* ciśnienie; ucisk, prześladowanie; ciężar, ciężkość; druk; smutek, troska. (tno).
 Drüden, *va.* drukować (książkę, pló-
 Drüden, *va.* cisnąć, gnieść; uciskać, prześladować; —, *vn.* ciężyć; *Phys.* ciężyć ku jednemu punktowi; sły —, *vr.* wynosić się, odejść, wymknąć się.
 Drügend, *adj.* uciążliwy, dolegliwy; —trude, *sf.* upał uciążliwy, nieznośny.
 Drüder, *sm.* klamka; spust (u fuzji); naciskacz czyli czopek przy uszku zegarka.
 Drüder, *sm.* drukarz; presser (w drukarni).
 Drüderci, *sf.* drukarnia; drukarstwo.
 Drüderlohn, *sm.* zapłata drukarzowi.

Druckfehler, *sm.* pomyłka drukarska.
 — *fürig*, *sm. u.* — farbe, *sf.* pokost, farba drukarska.
 — *freiheit*, *sf.* wolność druku.
 — *losten*, *sf. pl.* koszt druku.
 — *papier*, *sm.* papier wodny, drukowy.
 — *pumpe*, *sf.* *Mech.* pompa podnosząca wodę przez ciśnienie. (szurka).
 — *schrift*, *sf.* pismo drukowane; bro-
 — *wert*, *sn. u.* — *pumpe*, *sf.* pompa ciśnacza.
 Drud, *sm.* czarownik, czarodziej; —
 — *be*, *sf.* czarownica, czarodziejka.
 Drum, *Drüner*, *adv.* *vid.* Darum u.
 Darunter; *Dübelte*, *sf. vid.* Doublette.
 Drünten, *adv.* na dole, tam; na dole.
 Drüse, *sf.* *Minér.* macica kryształów przyrostych do kamieni; żalzy (choroba kónska).
 Drüse, *sf.* gruczoł; wrzód.
 Drüsenlehre, *sf.* nauka o gruczołach.
 Drüsig, *adj.* *Minér.* mający kształt macicy kryształów. (waty).
 Drüsig, *adj.* gruczołkowaty; żółto-
 Du, *pron. pers.* (pl. *Ihr*) ty, (wy).
 Duäts, *sm.* *Gram.* liczba podwójna.
 Düden (sich), *vr.* schylić się, zgarbić się; stosować się, naklonić się, ku czemu.
 Düd-mäuser, *sm.* ponurek, człowiek skryty, podstępny, obtudnik.
 — *taube*, *sf.* nurzyk (ptak).
 Dubelci, *sf.* piscozenie, złe granie na dętym instrumencie; złe śpiewanie.
 Dübeln, *vn.* na kobzie grać; piscozieć; mizernie grać, lub śpiewać.
 Düdelsack, *sm.* dudy, koza, kobza.
 Düell, *sm.* pojedynek.
 Duellant, *sm.* pojedynkujący się, lubiący się pojedynkować.
 Duelliren (sich), *vr.* pojedynkować się.

Duett, *sn.* *Mus.* duet, kawalek muzyki wykonany przez dwie osoby.
 Duft, *sm. u.* (*dim.* Düftchen) para; woń, zapach.
 Düften, *vn.* pachnąć, wonieć, wydawać zapach.
 Düften, *va.* rozszerzyć, wydawać zapach.
 Düftig u. Düftend, *adj.* wonny, woniący, pachnący.
 Dufaten, *sm.* dukat.
 Dufatengold, *sn.* dukatowe złoto.
 Dübbbar, *adj.* mogący być cierpiącym.
 Düben, *va.* ścierpieć, znosić, dozwalać. (ciel, ka).
 Düber, — *iu.* s. cierpicieł, ka, znosi-
 Dübsam, *adj.* cierpliwy, znoszący.
 Dübsamkeit, *sf.* cierpliwość, tolerancja. (lerowanie).
 Dübung, *sf.* cierpliwe znoszenie, to-
 Dumm, *adj.* (*comp.* dümm, *sup.* dümm) głupi, bezrozumny. (dołęga).
 Dumm-bart u. — *topf*, *sm.* głupiec, nie-
 — *bärtig* u. — *töpsig*, *adj.* głupi, głupowaty.
 — *breist*, *adj.* zuchwały, natrętny.
 — *dreistigkeit*, *sf.* zuchwałość, natrę-
 Dümheit, *sf.* głupstwo. (ctwo).
 Dümlich, *adj.* głupowaty.
 Dumpf, *adj.* głuchy, stłumiony (ogłosie); *adv.* głucho, ponuro.
 Dümphheit, *adj.* ponurość, głuchość, słabość umysłu.
 Dümphig, *adj.* stęchły, zaduszliwy, wilgocią trącający.
 Düne, *sf.* *Géogr.* duna, pagórek piaszczysty na wybrzeżu morskiem.
 Düne *sf. vid.* Dune. (na).
 Dünenbett, *sn.* pościel puchem natka-
 Düngen, *va.* gnoić, mierzwić, nawozić.

Dünger, *sm. u.* Düng, *sm. u.* nawóz, mierzwa.
 Dünggrube, *sf.* kanał przywetowy.
 Düngung, *sf.* gnojenie, mierzwienie.
 Dünnel, *adj.* ciemny, posępny; niewiadomy, nieznan; — *sm.* ciemność, zmrok; — *fler Körper*, *Astr.* ciało ciemne; *es wird mit* — *vor den Augen*, ciemno mi się robi przed oczami.
 Dünnel, *sm.* zarozumienie, zarozumiałość.
 Dünnelblau, *adj.* ciemno-niebieski; — *braun*, granatowy; — *gelb*, ciemno-żółty; — *grün*, ciemno-zielony.
 Dünnelhaft, *adj.* zarozumiały.
 Dünnelheit, *sf.* ciemność, zmrok.
 Dünneln, *vn.* ciemnieć; *v. imp.* zmierzchać się. (mieć się za...)
 Dünnen, *v. imp.* zdawać się; *sich* —, *vr.*
 Dünn, *adj.* cienki, rzadki; *dünn* *die* u. — *gehen*, chodzić przez błota, bagna i rzeki. (de).
 Dünnbärtig, *adj.* mający rzadką bro-
 Dünn-bier, *sn.* podpiwek, cieńkusz.
 — *haarig*, *adj.* mający rzadkie włosy.
 — *leibig*, *adj.* chuderlawy, cienki.
 Dünn u. Dünnheit, *sf.* cienkość, rzad-
 Dünnen, *va. vid.* Verbünnen. (kość).
 Dünsen, *vn. irr. vid.* Gedunsen.
 Dünnung, *sf.* słabizna.
 Dünn, *sm. u.* para; swęd; wyziew; blaw-
 — *bormachen*, (cinem) tumanieć ko-
 go, oczy zamydlić komu.
 Dünnst-bad, *sn.* kąpiel parowa.
 — *bild* u. — *gebilde*, *sn.* chimera, przy-
 widzenie, urojenie.
 — *freid*, *sm.* atmosfera, masa powie-
 trza otaczającego ziemię.
 Dünsen, *vn.* wyparować, ulotnić się.
 Dünsen, *va.* wyliewać, parę wyda-
 Dünnig, *adj.* pełen pary. (wac).

Duobéz, *sn.* *Imprim.* dwunastka (format arkusza).
 Duplécát, *sn.* duplikat, kopia.
 Dur, *sn.* *Mus.* dur, wyższy ton.
 Durch, *prep. acc.* przez; za pośrednictwem. *podczas*; — *adv.* wskroś, na wylot; — *u.* —, całkiem, zupełnie; — *die* *Dau*, bez wyboru, bez ładu; *das ganze Jahr* —, podczas całego roku. (orać, zorać).
 Durch-adern u. Durch-adern, *va.* prze-
 Durch-arbeiten, *va.* przerobić, starannie wyrobić; *sich* —, *vr.* przebyć co z trudnością i pracą.
 Durch-ähen u. Durch-ähen, *va.* przegryźć, przeżrzeć (o cieczach gryzących).
 Durch-aus, *adv.* koniecznie; — *nicht*, weale nie, bynajmniej.
 Durch-baden, *vn.* (sehn) wypić się.
 Durch-bähen u. Durch-bähen, *va.* dobrze skrapiać, obmyć ranę.
 Durch-béhen, *va.* wskroś przejąc, wstrząśnienie sprawić.
 Durch-beissen, *va.* przegryźć; *sich* —, *vr.* przegryźć się, odcinać się, odeprzeć co słowami, mową.
 Durch-befommen, *va. irr.* przesunąć, przewlec, przepchnąć, przecisnąć.
 Durch-beten, *va.* odmówić, odczytać wszystkie modlitwy.
 Durch-betteln (sich), *vr.* żebrząc prze-
 być jakie miejsce, żyć z żebranią.
 Durch-benteln, *va.* przez pytel przepuścić, przepylować.
 Durch-blasen, *va. irr.* przedmuchnąć przez co; odegrać sztukę na dętym instrumencie.
 Durchbläsen, *va. irr.* wskroś prze-
 wiać, wydmuchać.
 Durch-blättern u. Durch-blättern, *va.*

przerzucać karty w książkę, ulotnie czytać.

Durchbläuen, *va.* wymodrzyć; wysiniczyć, na niebiesko pofarbować; *fig.* wychłostać.

Durchbliden, *vn.* przegłądać, okazywać się, dać się widzieć.

Durchbliden, *va.* przepatrywać, przegłądać, przeziierać.

Durchblitzen, *va.* przesyłać, przetrzącać, wskazywać błyskawicy.

Durchbohren, *va.* przewiercić, prześwidrować.

Durchbohren, *va.* przebić, przekłócić, przesyłać (szpadą); — *rend*, *adj.* przesyłający, przenikający. (piec).

Durchbraten, *va. irr.* przypalić, przebrząsnąć, przebiegać. (miejsca).

Durchbrausen, *vn.* z szumem przechodzić, przebiegać. (miejsca).

Durchbrausen, *va.* szumieć po jakimś.

Durchbrechen, *va. irr.* przełamać, wyłamać; — *vn.* przedrzeć się przez coś; wyrzynać się (o zębach).

Durchbrechen, *va. irr.* przełamać, przerwać; durchbrochen, *adj.* przezniesiony, przełamany.

Durchbrennen, *va. irr.* przypalić, wypalić; — *vn.* przypalić się (przez coś), wypalić dziurę.

Durchbringen, *va. irr.* przewlec, przesunąć, przeprowadzić, przerosić; *fam.* przemarnować (majątek).

Durchbruch, *sm. ii.* przełamanie, przerwanie; (der Zähne) wyrzynanie się zębów.

Durchbrüllen, *va.* rykiem napęlić.

Durchbürsten, *va.* szorstką przetrzeć.

Durchdämpfen, *va.* napęlić parą, dymem.

Durchdenken, *va. irr.* należycie rozważyć, gruntownie namyślić się

nad czym; durchbacht, *adj.* obmyślany.

Durchdrängen, *va.* przecisnąć kogo; *slh* —, *vr.* przecisnąć się.

Durchdreschen, *va. irr.* wymłócić.

Durchdringen, *vn. irr.* przecisnąć, przedrzeć-przebić się.

Durchbringen, *va. irr.* przenikać, przejmować; — *gend*, *adj.* przejmujący, przenikający.

Durchdringlich, *adj.* przenikliwy.

Durchdringlichkeit, *sf* przenikliwość.

Durchdründen, *va.* przecisnąć, przełoczyć przez coś.

Durchdüften u. — düften, *va.* zapachem napęlić.

Durchdürfen, *vn.* być wolno przejść lub przejechać.

Durcheilen, *vn.* (sehn) u. Durcheilen, *va.* spiesznie przebieść, przejechać; (mit den Augen) przebieść oczyma.

Durcheinander, *adv.* jedno z drugim, bezładu. (pływać).

Durchfahren, *vn. irr.* przejechać, przejechać.

Durchfahren, *va.* przewieźć towary, objechać przejeżdżać; przejeżdżać (o dreszczu).

Durchfahrt, *sf.* przejazd, przewóz; brama. (nienie żółdka).

Durchfall, *sm. ii.* biegunka, rozwolnienie.

Durchfallen, *vn. irr.* (sehn) paść i przelecieć przez jakie miejsce; nie wytrzymać (examinu); nieosiągnąć (celu).

Durchfaulen, *vn.* (sehn) (przeznicić).

Durchfechten, *va. irr.* bronią dokazać czego, utrzymać swoje zdanie; *slh* —, *vr.* bronić się, utrzymać się przy swoim, dokazać czego.

Durchfeilen, *va.* przepilnować.

Durchfeuchten, *va.* zwilżyć.

Durchfinden, (*slh*), *vr. irr.* znaleźć sobie wyjście, przedrzeć się.

Durchflammen, *va.* ogniem przejać.

Durchflattern, *vn. u.* Durchflattern, *va.* szybko przelecieć (trzebiocząc się).

Durchflechten, *va.* przeplatać.

Durchfliegen u. Durchfliegen, *va. irr.* przelatywać.

Durchfliegen u. Durchfliegen, *va. irr.* przepływać przez coś.

Durchfließen, *va.* przepławić.

Durchflug, *sm. ii.* przelot.

Durchfluß, *sm. ii.* przepływ.

Durchforschen, *va.* badać, śledzić, poszukiwać, starać się zgłębić.

Durchforschung, *sf.* badanie, śledzenie.

Durchfragen, *va.* wypytywać się, kolejno się pytać.

Durchfreien u. Durchfreien, *va. irr.* przetrzeć, przegrzyć; *slh* —, *vr. sam.* przetrzeć się, żyć cudzym kosztem.

Durchfrieren, *vn. irr.* przemarnować wskrós.

Durchfüllen, *va.* poczuć przez coś.

Durchfuhr u. — fuhr, *sf.* przewiezienie przez jakie miejsce. (przewozić);

Durchführen, *va.* przeprowadzić, (Plan) wykonać, przeprowadzić do skutku swój zamiar.

Durchführung, *sf.* przeprowadzenie, przewiezienie.

Durchfunken, *vn.* błyszczeć, iskrzyć się przez coś.

Durchfüttern, *va.* przeżywić przez zimę (bydło).

Durchgähren, *vn.* przefermentować, dobrze wyrobić.

Durchgang, *sm. ii.* przejście, przechód; — *gang*, *przechodowy*.

Durchgängig, *adj. u.* *adv.* zwykły, kłe, pospolity, — *cie*, powszechny, — *nie*.

Durchgehen, *vn. irr.* (sehn) przejść; zemknąć, uciec; rozbiegać się (o koniach); być przyjętym (o przelotach); być przyjętym (o przelotach); —, *va.* przechodzić, przepatrywać; znosić, zużywać chodzeniem. (jątku).

Durchgehend, *adv.* całkiem, bez wy-

Durchgehen, *va.* odegrać coś na skrzypcach.

Durchgehen, *va. irr.* przelać przez coś.

Durchglühen, *va.* rozpalic do czerwoności. (przejać).

Durchglühen, *va.* zapalić, zapaleć.

Durchgraben u. Durchgraben, *va. irr.* przekopać, przeryć; wydrążyć przedziurawić.

Durchgreifen, *vn. irr.* ręką przetrząsnąć; *fig.* szerzyć się zając dokonaniem czego; — *sehn*, *adj.* dzielny, energiczny, gruntowny.

Durchgrübeln, *va.* szperać nad czym.

Durchgucken, *vn.* przegłądać, wyglądać przez coś.

Durchguß, *sm. ii.* przelewanie; wylaw; cecidlo. (pać).

Durchhauen, *va.* przetrząbać, przeko-

Durchhauen, *va.* przeczekać.

Durchhauen u. Durchhauen, *va. irr.* przetrząbać, rozplatać, przeciągać; wy-

walić, wylomotać kogo; *slh* —, *vr.* przetrząbać-przebić się.

Durchhehlen, *va.* wyczesać (len); wyszycić, wydrwić kogo.

Durchheizen, *va.* dobrze w piecu napalić, dobrze izbę wygrzać.

Durchhelfen, *va. irr.* pomagać, dopomagać; *slh* —, *vr.* ratować się, radzić sobie.

Durchhellen, *va.* oświecać, widnieć czynić. (scu).

Durchheilen, *va.* wyć po jakim miej-

Durchhitzen, *va.* rozgrzać, rozpalić.
Durchhohlen, *va.* wydrążyć na wylot, wskroś. (wac.)

Durchhören, *va.* wysłuchać, wysłuchać.
Durchhören, *va.* przesłuchać od początku do końca. (jag.)

Durchhüpfen, *va.* przebiegać skakać.
Durchhüpfen, *va.* błąkać się po czym, wodzić oczy.

Durchjagen, *va.* przepędzić przez eo; —, *vn.* przebiec szybko.

Durchjammern, *va.* przepędzić (czas) na narzekaniach.

Durchjahren u. Durchjahren, *va.* przepędzić czas wśród wesolych okrzyków.

Durchjahren, *vn.* (sehn) przeziębować.

Durchjahren, *va.* przeczesać.
Durchkämpfen, *va.* bronić czego do końca; *sch.* —, *vr.* z bronią utorować sobie drogę. (zżuć.)

Durchlaufen u. —laufen, *va.* przebiegać.
Durchklettern, *vn.* przeleźć, przegramolić się. (czem.)

Durchklettern, *va.* lazić, drapać się po.
Durchklingen, *vn.* dzwieżeć, dzwonić przez co. (chłostać.)

Durchklopfen, *va.* przetrząpać; wydrzeć (ciasto), wymiesić (glinę).

Durchkochen, *va.* dobrze uwarzyć.
Durchkommen, *vn.* (sehn) przejść, przejechać; przebrnąć, wydostać się.

Durchkonnern, *vn.* módz przejechać, przejść. (drapać.)

Durchkrafen, *va.* przeskrobać, przejechać.
Durchkreuzen, *va.* przebiegać miejsce w różnych kierunkach; krzyżować po morzu; *sch.* —, *vr.* krzyżować się.

Durchkriechen, *vn.* (sehn) u. Durch-

Durchkriechen, *va.* przesunąć, przewlec, przejechać; lazić po jakim miejscu.

Durchkriegen, *va.* *vid.* Durchbringen.
Durchkriegen, *va.* czas na śmiechu przepędzić.

Durchkürmen, *va.* przejechać, wrzaski wyprowadzić po jakim miejscu lub przez pewien czas.

Durchkürmen, *sm.* a, przepuszczenie dla oczyszczenia; sito, rasko.

Durchlassen, *va.* ir. przepuszczać; przecedzić.

Durchlaucht, *sf.* Należąca Mość; *Ev.*, *Et.*, *Thre.* —, Wasza, Jego, Jej Należąca Mość. (świecony.)

Durchlauchtig u. —figlic, *adj.* Jasnie O.
Durchlauf, *sm.* a, przebieg; *Méd.* biegunka.

Durchlaufen, *vn.* u. Durchlaufen, *va.* przebiegać; wzrokiem przebiegać; —, *va.* znosić, zużywać (ubiór).

Durchleben, *va.* przeżyć.

Durchlernen, *va.* kolejno się nauczyć.

Durchlesen, *va.* ir. przeczytać.

Durchleuchten, *vn.* u. Durchleuchten, *va.* świecić się, błyszczeć przez co, przebijać (o świetle).

Durchliegen, *va.* ir. odleżeć sobie ciągnąć.

Durchlöchern, *va.* przedziurawić.

Durchlügen, *vn.* (sch), *vr.* wyłgać, wykłamać się.

Durchmachen, *va.* kolejną odbyć, dokonać; ukończyć (*kurs*). (wojska.)
Durchmarsch, *sm.* a, *Milit.* przechód.

Durchmarschieren, *vn.* (sehn) przemarszować, przechodzić (o wojsku).
Durchmessen u. Durchmessen, *va.* przemierzać, zmierzać.

Durchmessen, *va.* ir. przemierzać, zmierzać.

Durchmesser, *sm.* średnica.

Durchmischen u. Durchmischen, *va.* *vid.* Durchmengen.

Durchmögen, *vn.* ir. módz przebyć.

Durchmüssen, *vn.* ir. musieć przejść.

Durchmühen u. Durchmühen, *va.* przeglądać, wzrokiem śledzić.

Durchnageln, *va.* przedziurawić, goździem nawyłot przebić.

Durchnagen u. Durchnagen, *va.* przegryźć; toczyć, trawić.

Durchnähen, *va.* przyszywać.

Durchnähen u. Durchnähen, *va.* przemoczyć.

Durchnehmen, *va.* ir. przechodzić co, kolejno brać pod rozwagę.

Durchpassieren, *vn.* przejść, przejechać.

Durchpatschen, *vn.* przebrodzić przez błoto. (wyrzapać bieżem.)

Durchpeitschen, *va.* wybiezować kogo.

Durchpeitschen, *va.* ir. przegwizdować sobie co. (przez co.)

Durchpeitschen, *vn.* ir. gwizdać, świstać.

Durchpflügen, *va.* przeorać; krajać, płuć (ziemię, morze).

Durchpilgern, *vn.* przechodzić jako pielgrzym. (świecie).

Durchpilgern, *va.* pielgrzymować (po).

Durchplattieren, *vn.* czas na gadanie przepędzić, szczebiotać, paplać.

Durchpressen, *va.* przecisnąć. (wac.)

Durchproben, *va.* kolejno wypróbować.

Durchprügeln, *va.* wytrząpać, wybić.

Durchquetschen, *va.* przecisnąć. (kogo).

Durchragen, *vn.* sterczyć przez co.

Durchrasseln, *va.* z turkotem przejechać.

Durchrühren u. Durchrühren, *va.* uwędzić; wonią kadzidel napelnić.

Durchrauschen, *vn.* z szelestem przelecieć.

Durchrauschen, *va.* szelestem napelnić.

Durchrechnen, *va.* przerachować, przeliczyć, obliczyć. (liczeniu.)

Durchrechnen, *va.* przepędzić czas na.

Durchregnen, *v. imp.* zaciekać, deszcz przepuszczać; *durchnagen, adj.* przemoczyć od deszczu. (trzeć.)

Durchreiben, *va.* ir. przetrzeć; ze-

Durchreiben, *va.* podać komu co przez jaki otwór; —, *vn.* wystarczyć.

Durchreisen, *sf.* przejazd. (przez co.)

Durchreisen, *vn.* (sehn) przejeżdżać.

Durchreisen, *va.* objeżdżać, zwie-

dziać.

Durchreisen, *va.* ir. przedrzeć, roz-

drzeć; —, *vn.* ir. rozdrzeć - roz-

zierać się.

Durchreiten, *vn.* (sehn) konno przejechać przez jakie miejsce.

Durchreiten, *va.* przebiegać konno, objeżdżać jakie miejsce.

Durchrennen, *vn.* ir. szybko prze-

biedz, przelecieć.

Durchrennen, *va.* ir. oblecieć, prze-

lecieć; (mit dem Degen) przebić,

przeszyć szpadą.

Durchriechen, *va.* ir. uczuwać woni,

—, *vn.* pachnąć przez co, dać się

czuć zapachem.

Durchrieseln, *vn.* u. Durchrieseln, *va.* przypływać łagodnie mrużąc.

Durchrinnen, *vn.* ir. przeciekać.

Durchritt, *sm.* przejazd odbyty kon-

no.

Durchrücken, *va.* przedrasnąć. (no.)

Durchrollen, *vn.* (sehn) przetoczyć się,

przejechać (o powozie).

Durchrollen, *va.* przetoczyć (kulę);

przemaglować (bieliźną).

Durchrosten, *vn.* zardzewieć, zerdze-

wieć wskroś.

graniu; swawolic, bawic się.
 Durch'spießen u. Durch'spießen, *va. prze-*
bić, przekłuc, przeszyć.
 Durch'sprengen, *vn.* wwał przeje-
 chać, pędem przelecieć, przegnać;
— va. skropić, pokropić.
 Durch'springen, *vn.* u. Durch'springen,
va. przeskoczyć.
 Durch'spüren, *va.* śledzić ściśle, szpe-
 rać, szukać po jakim miejscu.
 Durch'stampfen, *va.* przetłuc, utłuc.
 Durch'stärken u. Durch'stärken, *va.*
 zasmrodzić; szperać po wszyst-
 kich kątach.
 Durch'stauben u. — stauben, *va.* prze-
 kurzać, przepraszać.
 Durch'staubern, *va. vid.* Durch'stöbern.
 Durch'stieben, *vid.* Durch'stauben.
 Durch'stechen u. Durch'stechen, *va. irr.*
 przebić; przerywać, przekopać;
 ukartować, uknować. (knowania.
 Durch'steherei, *sf.* tajemne zmo-
 wy.
 Durch'stehen, *va.* przesadzić, przet-
 knąć. (się).
 Durch'stehlen (sich), *vr. irr.* przekraść
 Durch'steigen, *va. irr.* przejść (wzno-
 sile miejsce).
 Durch'steppen, *va.* przeszedłbnować,
 przesywać, wypikować.
 Durch'stich, *sm.* przekłucie, przebiecie;
 wyrab, wylom.
 Durch'stichen, *va.* powyszywać.
 Durch'stöbern u. Durch'stöbern, *va.*
 przegłądać, przepatrywać, szperać.
 Durch'stöhnen, *va.* przestękać, przeje-
 czec. (co).
 Durch'stopfen, *va.* przetknąć przez
 Durch'stoßen, *va. irr.* przepchać
 przez jaki otwór.
 Durch'stößen, *va. irr.* przebić, prze-
 Durch'strahlen, *vn.* przeświecać, pro-

mienie swoje przerzucać przez co.
 Durch'strahlen, *vn.* promieniami swe-
 mi oświecać.
 Durch'streichen, *va. irr.* przekreślić,
 przemazać; — *vn.* (sehn) przecho-
 dzić przez co, przewiewać (o wie-
 trze), przelatywać (o ptastwie).
 Durch'streifen, *va. irr.* u. — streifen, *va.*
 przebiezd, przejechać, zwiędzić
 (kraje).
 Durch'streuen, *va.* przesywać czém.
 Durch'strich, *sm.* przekreślenie.
 Durch'strömen, *vn.* u. Durch'strömen, *va.*
 potokiem płynąć, przepływać przez
 jakie miejsce.
 Durch'stürmen u. Durch'stürmen, *va.*
 z natarczywością przebywać.
 Durch'stürzen, *vn.* (sehn) runąć przez co.
 Durch'suchen u. Durch'suchen, *va.* prze-
 trząsać, przysukać.
 Durch'sündeln, *va.* na zabawie, na igra-
 szkach czas przepędzić.
 Durch'tanzen u. Durch'tanzen, *va.* wy-
 tańczyć; przetańcować, czas na
 tańcu przepędzić.
 Durch'taumeln, *vn.* przebyć miejsca
 taczające się.
 Durch'toben, *vn.* u. Durch'töben, *va.*
 z szumem przelecieć; przysumeić.
 Durch'tönen, *vn.* brzmieć najmocniej
 wśród innych głosów.
 Durch'tönen, *va.* zabrzmieć czém,
 brzmieć po jakim miejscu.
 Durch'tragen, *vn.* (sehn) ewalem prze-
 jechać.
 Durch'tragen, *va. irr.* przynieść przez
 co; noszeniem podrzeć. (dzie).
 Durch'trauern, *va.* na żalobie przepe-
 Durch'träumen, *va.* przemarzyć, prze-
 snić.
 Durch'treiben, *va. irr.* przepędzić

przez co; durch'trieben, *adj.* przebie-
 gły, obrotny.
 Durch'treten, *va. irr.* przedeptać, wy-
 deptać; — *vn.* (sehn) przejść, prze-
 deptać przez co. (brotność).
 Durch'triebsheit, *sf.* przebiegłość, o-
 Durch'triafen, *va. irr.* na piciu prze-
 pędzać.
 Durch'trodnen, *va.* wysuszyć.
 Durch'trüben, *va.* powtórzyć — przepo-
 wiedzieć sobie.
 Durch'twachen, *vn.* u. Durch'twachen, *va.*
 bezsensownie przepędzić.
 Durch'twachen, *va.* przerastać co; — se-
 nes Fleisch, mięso przerastale.
 Durch'twagen (sich), *vr.* odważyć się
 przejść, przejechać.
 Durch'twägen u. Durch'twägen, *va.* prze-
 ważyć (na wadze).
 Durch'twalen, *va.* wywałkować, wy-
 folować; wywalić kogo.
 Durch'twallen, *vn.* (sehn) u. Durch'twäl-
 len, *va.* przechodzić przez, przejść
 co.
 Durch'twalzen, *vn.* u. Durch'twälzen, *va.*
 przewaleować, przetańczyć.
 Durch'twälzen, *va.* przetoczyć.
 Durch'twambeln u. — wandern, *vn.* (sehn)
 przechodzić przez jakie miejsce.
 Durch'twambeln u. — wandern, *va.*
 przejść, zwiędzić miejsce (jako wę-
 drownik). (wygrzać).
 Durch'twärmen u. Durch'twärmen, *va.*
 Durch'twässern, *va.* przemoczyć, zmo-
 czyć.
 Durch'twaten, *vn.* (sehn) u. Durch'twäten,
va. w bród przejść (przez rzekę).
 Durch'twähen, *va. irr.* (mit) przetkać,
 przeszyć czém. (czego idąca).
 Durch'tweg, *sm.* droga przez środek
 Durch'twöhen, *va.* przewiewać.

Durch'tweihen u. Durch'tweihen, *vn.*
 (sehn) zmięknąć; — *va.* zmięczyć,
 miękkim uczynić.
 Durch'tweinen, *va.* przeplakać, na pla-
 czu przepędzić.
 Durch'twerfen, *va. irr.* przerzucać.
 Durch'twengen, *va.* wecowaniem prze-
 dziurawić.
 Durch'twischen, *va.* wywoskować.
 Durch'twimmern, *va.* przejeżdżać.
 Durch'twinden u. Durch'twinden, *va. irr.*
 przewindować, windując przesu-
 nąć; — sich, *vr.* przeleżeć, przeciwstawić
 się; wywinać — wykreć się.
 Durch'twischen, *va. vid.* Durch'twischen.
 Durch'twischen, *vn.* przemknąć się;
 wywinać się. (przejechać).
 Durch'twollen, *vn. irr.* chcieć przejść,
 Durch'twühlen, *va.* zryć, przeryć, ro-
 zryć. (wieć).
 Durch'twürzen, *va.* korzeniami przypra-
 Durch'tählen, *va.* przeliczyć, przera-
 chować. (dzie).
 Durch'tächen, *va.* na pijalce przepę-
 Durch'teichnen, *va.* przerysowywać.
 Durch'tetzen, *va.* nawlekać, przewle-
 kać co przez co.
 Durch'tziehen, *vn. irr.* przeciągać przez
 co; drwić, szydzić z kogo; docinać
 komu; — *vn. irr.* przechodzić, prze-
 latywać. (miejsce).
 Durch'tziehen, *va.* sykać po jakim
 Durch'tzittern, *va.* drżenie sprawiać.
 Durch'tzoll, *sm.* 6, cło przechodowe.
 Durch'tzuden, *va.* wstrząsać przebie-
 gając.
 Durch'tzug, *sm.* 6, przeciąganie; prze-
 chód, przejazd; Chir. wszelki pla-
 ster przylegający do ciała.
 Durch'tzwingen, *va. u.* — zwingen, *va.*
 irr. przecisnąć; sich — *vr.* przeci-

snąć się. (gotaniem.)
 Durchwitschern, *va.* napelnić śwież.
 Dürfen, *vn.* irr. mōdz, ośmielać się, godzić się; mieć potrzebę, potrzebować. (mizerny.)
 Dürftig, *adj.* biedny, ubogi; nędzny.
 Dürftigkeit, *sf.* niedostatek, bieda, mizerność.
 Dürr, *adj.* suchy, chudy; mit —ren Worten, prosto i otwarcie (bez obwijania w bawelnę).
 Dürr-beinig, *adj.* mający chude nogi, laskonogi. (garku).
 —feber, *sf.* sucha sprężynka (w zegarku).
 —leibig, *adj.* suchy, wyschły, jasno-kościasty. (wy).
 —mafen, *sm.* glista (robak trzewiowy).
 —sucht, *sf.* suchoty, schnięcie ciała.
 —suchtig, *adj.* mający suchoty.
 Dürren, *sf.* u. —fraut, *sn.* chlasta-wa, żabie gronka, gładkie (zielenie).
 Dürre, *sf.* chudość, suchość; susza, posucha.
 Durst, *sm.* pragnienie; *fig.* gorąca żądza; brennen —, gorące pragnienie; den —löfchen od. stillen, ugasić, zaspokoić pragnienie.
 Dürsten u. Dürfen, *vn.* u. *v.* imp. (ich) durste u. mich durstet) mieć pragnie-

nie; *fig.* gorąco pragnąc czego, la-dürftig, *adj.* pragnący. (knać).
 Düfel u. Düffel, *sm.* pop. zawrót głowy; rozmarzenie, roztargnienie.
 Düffelig, *adj.* odurzony, bezprzytomny.
 Düfter, *adj.* ciemny; ponury, pośepny.
 Düfterheit u. Düfterkeit, *sf.* ciemność, ponurość, pośepność.
 Düften, *vn.* zasępnąć się.
 Düte, *sf.* (dim. Dütchen) tytka, papier-rek w trąbkę zwinięty, trąbka.
 Düten-förmig, *adj.* mający formę trąbki.
 —weise, *adv.* tytkami, na tytki.
 Dütz, *sn.* tuzin; —weise, tuzinami.
 Dützen u. Dützen, *va.* tykać, ty mówić do kogo.
 Dützbruder, *sm.* —schwester, *sf.* kolega, —leżanka; przyjaciół, —ciółka, z któ-remi się jest ty a ty.
 Dwall, *sm.* Mar. kiść, kopyść z rozkręconych powrozów na okrętach używana.
 DYNAMIT, *sf.* dynamika, nauka o siłach i machinach; —misch, *adj.* dynamiczny, należący do dynamiki.
 Dynastie, *sf.* dynastia, familia panująca.

E.

E, *sn.* piąta głoska w alfabecie; *Mus.* nota E.
 Ebbanfer, *sm.* Mar. kotwica używana podczas opadania morza.
 Ebbe, *sf.* Mar. opadanie —odpływ morza; —u. Fluth, opadanie i wzbieranie morza.

Eben, *adj.* równy, gładki; akuratywny, punktualny; —, *adv.* równie, akuratywnie; własnie; —se, *adv.* tak samo, równie; so. — *adv.* dopiero co, tylko co. (snące).
 Eben-baum, *sm.* heban, (drzewo ro-—holz, *sn.* drzewo hebanowe.

Eben-bild, *sn.* obraz, wizerunek.
 —bürtig, *adj.* równorodny, równego rodu, równy rodem.
 —bürtigkeit, *sf.* równorodność.
 —damals, *adv.* właśnie wtenczas, wtedy.
 —dieselbst, *adv.* właśnie tam.
 —derselbe, *adj.* (f. dieselbe) właśnie ten sam.
 —falls, *adv.* także, również.
 —maß, *sn.* proporcja, symetria.
 —mäßig, *adj.* proporcjonalny, stosowny, odpowiedni. (wnać).
 Ebene, *sf.* równina. (wnać).
 Ebenen u. Eben, *va.* równać, wyró-
 —benheit, *sf.* równość, akuratywność.
 Eber, *sm.* dzik, kiernoz; świder, świ-derek.
 Eber-esche, *sf.* jarzab, jarzębina.
 —hirsch, *sm.* swinia indyjska.
 —raute, *sf.* boże drzewko (krzak).
 —schwein, *sn.* kiernoz; (vid. Eber).
 —wurj u. —wurzel, *sf.* dziewięcił, (zielenie).
 Echo, *sn.* (pl. Echo's) echo, odgłos.
 Edt u. Acht, *adj.* prawny; istotny; czy-sty; niepodrzucony, prawdziwy; —te Kinder, dzieci z prawego łoża;
 —tes Gold, czyste złoto.
 Edtheit u. Achtheit, *sf.* prawdziwość.
 Edtigen, *va.* Jur. legitymować, za prawdziwe uznać (dziecko).
 Ede, *sf.* (dim. Edchen) kąt, kant, kra-wędz, róg, (domu); Ede-, kanciasty, graniasty.
 Ede-nsteher, *sm.* drążnik, tragarz.
 Ede-seile, *sf.* pilnik graniasty.
 —haus, *sn.* narożny dom. (znik).
 —stein, *sm.* kamień narożny, naro-
 —stig, *adj.* graniasty, kanciasty, rogaty.
 Edel, *adj.* (comp. edler, sup. edelste) szla-

chetny, szlachetnie myślący, wy-borny; drogoceenny (o kruszczach).
 Edel-bürtig u. —geboren, *adj.* wysoko-rodny, szlachetnego rodu.
 —dame u. —frau, *sf.* dama szlachetnego rodu, wysokiego urodzenia.
 —fräulein, *sn.* szlachcianka, (panna).
 —hof, *sm.* dwór szlachecki.
 —knabe, *sm.* paź
 —knecht, *sm.* giermek.
 —mann, *sm.* (pl. Leute) szlachcie.
 —mannisch, *adj.* szlachecki. (ność).
 —muth u. —sinn, *sm.* wspaniałość —
 —müthig u. —sinnig, *adj.* wspaniało-myślny.
 —stein, *sm.* Miner. kamień drogi.
 —steinichneider u. —schleifer, *sm.* jub-i-
 —tanne, *sf.* świerk. (ler).
 —that, *sf.* czyn szlachetny.
 Edict, *sn.* edykt, ukaz.
 Edictal-Citation, *sf.* Jur. pozew publi-czny, pozwanie przez pisma publi-czne.
 Effect, *sm.* skutek, wrażenie.
 Effecten, *sf.* pl. efekta, ruchomości, sprzety; Com. papiery publiczne.
 Ege u. Egge, *sf.* brona.
 Egel, *sf.* vid. Blutegeł ob. Blutigel.
 Egen u. Eggen, *va.* bronować, włó-
 —czyć; *sn.* bronowanie, włóczka.
 Eger u. Egger, *sm.* bronownik.
 Egoismus, *sm.* egoizm, samolubstwo.
 Egoist, *sm.* samolub; —istisch, *adj.* sa-molubny.
 Ehe, Ehe als u. Ehedenn, *adv.* u. conj. nim, wprzód niż; comp. eher, wprzód, wcześniej; *fig.* prędzej, lepiej; sup. ehst (ehster Tag) jak najprędzej, jak najrychlej; am ehsten, najprędzej, lada dzień; auf's ehste, prędko jak tylko być może; je eher, je lieber, im

—prędzej tém lepiej.
 Ehe, *sf.* małżeństwo; (vom Manne) ożenienie; (von der Frau) zamęście; die—brechen, naruszać wiarę małżeńską; in den—Stand treten, zabierać się do małżeńskiego stanu.
 Ehe-band, *sn.* związek małżeński, węzeł małżeński.
 —bett, *sn.* łoże małżeńskie.
 —brechen, *va.* przemieszczać się małżonkowi.
 —brecher, *in. s.* cudzołóżnik-nica.
 —brecherisch u.—brüchig, *adj.* cudzołóżny, cudzołóżki.
 —brud, *sm.* cudzołóstwo.
 —bund, *sm. u.* —bündnis, *sn.* związek małżeński.
 —dem u. dessen, *adv.* niegdys, dawniej, przedtém.
 —frau, *sf.* małżonka, żona.
 —gatte, —gemahl u.—genoss, *sm.* małżonek, mąż; in.—lin, u.—lin, *sf.* małżonka, żona.
 —gestern, *adv.* onegdaj.
 —gott, *sm.* bożek małżeństwa.
 —hälfte, *sf.* połowica, (żona).
 —herr, *sm.* małżonek, Pan mąż.
 —kreuz, *sm.* krzyż małżeński, (dolegliwości stanu małżeńskiego).
 —leiblich, *adj.* prawy, z prawego małżeństwa zrodzony.
 —leute, *sm. pl.* małżonkowie, małżeństwo.
 —loß, *adj.* (vom Manne) beżenny; (vom Weibe) niezamężna.
 —losigkeit, *sf.* beżenstwo. (*się*).
 —lustig, *adj.* skłonny do ożenienia
 —malig, *adj.* dawny, były; —malß, *adv.* dawniej, niegdys.
 —mann, *sm. (pl. männer)* małżonek.
 —paar, *sn.* małżonkowie, małżeń-

stwo. (*interczyza*).
 Ehe-pacten, *sm. pl.* kontrakt małżeński.
 —sache, *sf.* sprawa małżeńska.
 —satz, *sm. posag;* kochane mężulko.
 —scheibung, *sf.* rozwód.
 —sich, *sf.* wstręt do małżeństwa;
adj. wstrętny do stanu małżeńskiego.
 —stand, *sm.* stan małżeński. (*go*).
 —steuer, *sf.* posag, wiano.
 —streit, *sm. u.* freitigkeit, *sf.* spór w małżeństwie.
 —verbindung, *sf.* związek małżeński.
 —vertrag, *sm.* kontrakt małżeński.
 —weib, *sn.* żona. (*interczyza*).
 Ehlich, *adj.* małżeński; prawy (o dzie-
 —Ehlichen, *va. vid.* Geirathen. (*ciach*).
 Eher, Eheste, *vid.* Ehe, *adv.*
 Ehern, *adj.* miedziany; —fig. bez-
 wstydný, wytarte czoło mający;
 (*vid.* Erz).
 Ehestenß, *adv.* jak najrychlej.
 Ehrbar u. Ehrbarlich, *adj.* szanowny, uc-
 cieży, skromny; przystojny, przy-
 zwoity. (*znakomitość*).
 Ehrbarkeit, *sf.* uczciwość, godność,
 Ehrs, *sf.* cześć, honor, zaszczyt; go-
 dność, znaczenie; auf—, bei meiner
 —, na honor; auf—halten, cenić ho-
 nor, pilnować honoru; die Ehre—
 erweisen, oddawać ostatnią cześć;
 in—ren halten, szanować (kogo);
 in—ren stehen, być poważanym; zu
 —ren erheben, wynieść kogo do za-
 szczytów.
 Ehren, *va.* szanować, czcić.
 Ehren-amt, *sn. u.* —stelle, *sf.* urząd za-
 szczytny. (*norowy*).
 —bahn, *sf.* droga honoru, zawód ho-
 Ehren-bezeichnung, *sf.* zaszczytne za-
 mianowanie, tytuł.
 —besuch, *sm.* wizyta honorowa.

Ehren-bezeichnung, *sf.* oznaka, hold u-
 szanowania. (*honorowy*).
 —bürger, *sm.* obywatel poczesny,
 —dame, *sf.* dama honorowa.
 —denkmal u.—mal, *sn.* pomnik.
 —erklärung, *sf.* odwołanie zarzutu
 nadwierzającego czyją sławę.
 —fest, *adj.* zaeny, szanowny.
 —ghalt, *sm.* pensja honorowa.
 —gericht, *sn.* sąd honorowy.
 —geschenk, *sn.* dar dla uczczenia.
 —halber u.—thalben, *adv.* dla honoru,
 dla czci. (*tny*).
 —kleid, *sn.* mundur galowy, odświę-
 —trachtung, *sf.* obraza honoru.
 —franz, *sm.* wieniec chwały.
 —legion, *sf.* legia honorowa.
 —lohn, *sm.* nagroda zaszczytna.
 —mann, *sm. (pl. männer)* człowiek
 zaeny, godny, uczciwy, szanowny.
 —mitglied, *sn.* członek honorowy.
 —pfalt, *sf. u.* —bogen, *sm.* brama try-
 umfalna, łuk tryumfalny.
 Ehren-rührig, *adj.* obelżywy, uwla-
 czający, krzywdzący honor. (*noru*).
 —sache, *sf. u.* —handel, *sm.* sprawa ho-
 —saut, *sf.* posag, pomnik, (na cześć
 czyją wystawiony). (*obmówca*).
 —schänder u.—ränder, *sm.* potwarca,
 —schänderlich, *adj.* hańbiący honor.
 —stufe, *sf.* stopień godności, zaszczy-
 tów.
 —tag, *sm.* dzień uroczysty, solenny.
 —titel u.—name, *sm.* tytuł honorowy.
 —tod, *sm.* śmierć zaszczytna.
 —trunk, *sm.* toast na cześć czyją wnie-
 siony.
 —boll, *adj. u. adv.* zaszczytny, nie-
 chlubny, nie.
 —wache, *sf.* straż honorowa.
 —werth, *adj.* godny szacunku, sza-

nowny.
 Ehren-wort, *sn.* słowo honoru.
 —zeichen, *sn.* znak honorowy, ozdo-
 ba honorowa.
 Ehr-begierbe, *sf.* żądza zaszczytów.
 —begierig, *adj.* chciwy zaszczytów.
 —cifer, *sm.* punkt honoru.
 —erbtig, *adj. u. adv.* uniżony, —żenie,
 pokorny, pokornie.
 Ehr-erbietung, *sf.* uniżoność, uszano-
 wanie, pokora.
 —furd, *sf.* poważanie, uszanowanie.
 —fürchtig u.—fürchtvoll, *adj.* przejęty
 pokorą, —uszanowaniem.
 —gefühl, *sn.* uczucie honoru.
 —geiz, *sm. u.* —sucht, *sf.* duma, chci-
 wość zaszczytów, żądza znaczenia.
 —geizig u.—fürchtig, *adj.* chciwy za-
 szczytów.
 —liebe, *sf.* przywiązanie do honoru,
 dbałość o dobre imię.
 —loß, *adj.* nieuczciwy, bez czci, bez
 honoru.
 —losigkeit, *sf.* nikczemność.
 —vergeffen, *adj.* niepamiętny na ho-
 nor, na dobre imię.
 —vergeffenheit, *sf.* brak honoru, nik-
 czemność. (*obmówca*).
 —widrig, *adj.* przeciwny honorowi,
 nieuczciwy, niecny.
 —würden, *sf. pl.* wielbność (tytuł
 duchownych).
 —würbig, *adj.* szanowny, czci godny.
 Ehlich, *adj.* uczciwy, pocziwy, rzetel-
 ny.
 Ehlichkeit, *sf.* pocziwość, rzetelność.
 Ehrsam, *adj.* uczciwy, zaeny.
 Ehrsamkeit, *sf.* uczciwość, zaenność.
 Ei, *sn. (dim. Eichen)* jakko; in terj. ahl!
 bal wie auf Eiern gehen, chodzić jak
 po jajach, (ostrożnie stawiać nogi).

Eibe, *sf.* u. Eibenbaum, *sm.* cis (drzewo).
 Eibisch, *sm.* ślaz wysoki, pospolity.
 Eichamt, *sm.* urząd ostępowania miar i wag. (bówka).
 Eichappel, *sm.* galas, galasówka, dę.
 Eiche, *sf.* u. Eichbaum, *sm.* dąb; — *sf.* u. Eichmaß, *sn.* miara prawna cechowana.
 Eichel, *sf.* żołędź; *Anat.* główka męskiego członka.
 Eichel-ernte u. -lese, *sf.* zbiór żołędzi.
 — formig *adj.* żołędziowaty, mający kształt żołędzi. (wa).
 — mast u. Eichmast, *sf.* pasza żołędziowa.
 — schale, *sf.* u. — Eichschale, *sm.* miseczka otaczająca u spodu żołędzie.
 Eichen, *adj.* dębowy; *sn. dim.* jajeczko (*vid.* Ei). — *va.* sprawdzić miary
 Eichen-blatt, *sn.* liść dębowy. (iwagi).
 — franz, *sm.* wieniec dębowy.
 — laub, *sm.* liście dębowe.
 — wald u. Eichwald, *sm.* las dębowy, dąbrowa. (wag).
 Eicher u. Eichner, *sm.* dozorca miar i
 Eichhorn, *sm.* b. (*dim.* — Hörchen) wie-
 wiórka.
 Eichmaß, *sn.* u. Eichstab, *sm.* *vid.* Eiche.
 Eid, *sm.* przysięga; den — abnehmen, odebrać przysięgę; cinen — ablegen, przysięgę składać, zakładać się.
 Eidam, *sm.* zięć.
 Eid-bruch, *sm.* złamanie przysięgi.
 — brüchig, *adj.* wiarołomny.
 — genos, *sm.* związkowy.
 — genossenschaft, *sf.* związek (szwajcarski). (składana).
 — schwur, *sm.* przysięga (wedle formy)
 Eidechse, *sf.* jaszczurka.
 Eider, ob. Eidervogel, *sm.* u. — gans, *sf.* gęś puchowa, islandzka.
 Eiderdunen u. — dünen, *sf. pl.* puch z

gęsi islandzkiej.
 Eider-formel, *sf.* rota przysięgi.
 — leistung, *sf.* złożenie przysięgi.
 Eiblich, *adj.* pod przysięgą. (jaja).
 Eier-dotter u. Eibotter, *sn.* żółtko od
 — gelb u. Eigelb, *sn.* żółtko od jaja; ko-
 lor żółty.
 — fuchen, *sm.* jajecznicza.
 — legenb, *adj.* H. nat. znoszący jaja.
 — nupfen, *sn.* czarka do jaj.
 — schale, *sf.* skorupa od jaja.
 — stoc, *sm.* Anat. jajecznik.
 Eifer, *sm.* gorliwość, żarliwość, za-
 pal; gniew, uniesienie się; in — gera-
 then, wpaść w gniew, unieść się,
 rozgniewać się.
 Eiferer, *sm.* żarliwiec.
 Eiferig u. Eifrig, *adj.* żarliwy, gorliwy,
 zapalony; gorący, unoszący się.
 Eifern, *vn.* obstawać za czem; po-
 wstawać na co, gromić co.
 Eifersucht, *sf.* zazdrość; zawiść.
 Eifersüchtig, *adj.* zazdrośny; zawistny.
 Eiförmig, *adj.* jajowaty, kształt jaja
 mający.
 Eigen, *adj.* własny, swojski; osobny;
 właściwy; szczególny, dziwny; sein
 — ner Herr sein, być panem samego
 siebie, nie zależeć od nikogo; sich
 zu — geben, oddać się na usługi czy-
 je; sich zu — machen, przyswoić sobie,
 oswoić się z czem, przejąć co.
 Eigenb, u. Eigenb, *adv.* osobno, u-
 myślnie.
 Eigen-büffel, *sm.* zarozumiałość, zby-
 tnie o sobie zarozumienie.
 — händig, *adj.* własnoręczny.
 — leibig, *adj.* Méd. pochodzący z sie-
 bie, pierwotny (o chorobie).
 — liebe, *sf.* miłość własna, samo-
 lubstwo; — lieb, *adj.* posiadający

miłość własną, samolubny.
 Eigenlob, *sn.* samochwalstwo.
 — löhner, *sm.* Métall. prywatny zdo-
 bywacz z kopalni.
 — macht, *sf.* samowola; — mächtig,
adj. u. *adv.* samowolny, — nie.
 — name, *sm.* Gram. imię własne.
 — nutz, *sm.* u. — nützigkeit, *sf.* chciwość,
 interes, prywata.
 — nützig, *adj.* interesowny, chciwość
 okazujący, zysku patrzący.
 — sinn, *sm.* upór.
 — sinnig, *adj.* uparty, dziwaczny.
 — sucht, *sf.* samolubstwo.
 — süchtig, *adj.* samolubny.
 — wille, *sm.* uporczywość, zaciętość,
 kaprys.
 — willig, *adj.* kapryśny, uparty.
 Eigenen ob. Eignen, *vn.* u. sich —, *vr.*
 zdatnym być na co.
 Eigner, ob. Eigner, *sm.* właściciel.
 Eigenheit, *sf.* własność, właściwość,
 szczególność; osobliwość, dziwa-
 ctwo, śmieszność.
 Eigenschaft, *sf.* przymiot, własność.
 Eigenschaftswort, *sn.* Gram. przymio-
 tnik. (rzecz).
 Eigenthum, *sn.* u. własność (majątek,
 Eigenthümer, — in, *s.* właściciel, — ka.
 Eigenthümlich, *adj.* właściwy; oso-
 bliwy, szczególny; — lich, *sn.* wła-
 sność, właściwość.
 Eigenthümlichkeit, *sf.* właściwość,
 szczególność. (ści).
 Eigenthumsrecht, *sm.* prawo własno-
 ści, taki; istotny, szczególny,
 właściwy; *adv.* właściwie, szcze-
 gólnie.
 Eiland, *sn.* wyspa; (*vid.* Insel).
 Eiländer, — in, *s.* wyspiarz, — rka.
 Eil-bote, *sm.* kurjer, goniec.

Eil-fertig, *adj.* spieszący się, robiący
 z pośpiechem, spieszny.
 — fertigkeit, *sf.* pośpiech.
 — fuhr, *sf.* transport, przewóz przy-
 spieszony.
 — marsch u. — zug, *sm.* Milit. spieszny
 pochód, marsz przyspieszony.
 — post, *sf.* u. — twagen, *sm.* dyliżans.
 Eile, *sf.* pośpiech; die Sache hat —,
 rzecz wymaga po śpiechu; ich habe
 — spieszę się; in —, pośpiechem.
 Eilen, *vn.* spieszyć — kwapić się; da-
 von —, spiesznie uchodzić, oddalić
 się; die Zeit eilt, czas ubiega.
 Eilend u. Eilends, *adv.* spiesznie, z po-
 śpiechem.
 Eile, *num.* Eilste, *adj.* *vid.* Eile. Eil u. Eilte.
 Eilig, *adj.* spieszny.
 Eiligst, *adv.* jak najspieszniej, z naj-
 większym pośpiechem.
 Eimer, *sm.* wiadro; — merig, *adj.* wia-
 drowy.
 Eimerweise, *adv.* wiadrami.
 Ein ob. Einer, *art.* u. *num.* (*sf.* eine, *n.*
 ein, einb ob. einb) (jeden, jedna -no);
 niektóry, kto; — ob. Eins, *adv.* ró-
 wno, zarówno; zgodnie; der eine, je-
 den; unser einer, z naszych; das ist
 mir eins, to mi wszystko jedno, ró-
 wno; ein einziger, tylko jeden; einb
 werden, zgodzić się; ein u. derselbe,
 jeden i ten sam; es hat einb geschlagen,
 biła pierwsza; es fömmt auf einb he-
 raus, to na jedno wychodzi; quer
 Feld ein, przez pola, na przełaj; solch
 ein, taki; was für ein, co za..
 Ein'adern, *va.* worać.
 Einänder, *pron. indecl.* jeden drugie-
 go, wzajemnie, nawzajem.
 Ein'arbeiten (sich), *vr.* wprawiać się
 w co, wdroyć się.

Einarmig, *adj.* jednoreki.
 Ein'äſchern, *va. irr.* w popiół zamienić, w perzynę obrócić.
 Ein'atmen, *va.* wdychać w siebie.
 Ein'äßen u. — beißen, *va.* wyręć (za pomocą cieczy gryzącej).
 Einäugig *adj.* jednooki.
 Ein'baden, *va. irr.* wpiekać, upiec włożywszy co w ciasto. (mować).
 Einbalsamiren u. — ſamen, *va.* nabalsamować.
 Einbalsamirung, *sf.* nabalsamowanie.
 Einband, *sm.* ū, oprawa (książki).
 Ein'bedingen, *va.* Einbedingung, *sf.* vid. Bedingen u. Bedingung.
 Ein'begreifen, *va. irr.* włączyć w co, umieścić w czym; einbegriffen, *adv.* (mit) włącznie. (siebie).
 Ein'behalten, *va. irr.* zatrzymać u.
 Ein'beißen, *va. irr.* ukąsić w co.
 Ein'bekommen, *va. irr.* dostać (w posiadanie).
 Ein'beugen u. — biegen, *va. irr.* wgiąć, zagiąć.
 Einbiegung, *sf.* zagięcie.
 Einbliden, *va.* wmówić w kogo co; ſich —, *vr.* uroić sobie co; ſich biel —, wielkie mieć o sobie rozumienie; eingeblitbet, *adj.* mniemany, urojony; zarozumiały.
 Einblidung, *adj.* wyobrażenie, mara, urojenie; zarozumiałość.
 Einblidungſtraf, *sf.* wyobrażenia, fantazja.
 Ein'binden, *va. irr.* zawiązać w co, obwiązać czym; oprawić (książkę).
 Ein'blaſen, *va. irr.* wdać, wdmuchać w co; nabeczać komu co.
 Ein'bläuen, *va.* ukrochmalić (bieliznę); (einem etwas) wbić komu co w głowę.
 Ein'bohren, *va.* wwiercić.

Ein'brechen, *va. irr.* zburzyć, zwalić; —, *vn.* zalać się; zawalić się; wkręcać się za pomocą wylamania drzwi; wdzierać się; wpadać, nie spodzianie nadejść; mit — ſchender Nacht, z nadechodzącą nocą.
 Ein'brennen, *va. irr.* wypalić na czym.
 Ein'bringen, *va. irr.* wprowadzić, wnieść, wwieść; przynosić (wzysku).
 Ein'broden, *va.* wdrobić; einzu — haben, mieć z czego żyć.
 Einbruch, *sm.* ū, zalamanie się; gwałtowne wkradanie się, wtargnięcie; zapadnięcie nocy.
 Ein'bürgern, *va.* dać prawo obywatelstwa, policzyć w liczbę obywateli; ſich —, *vr.* osiedlić się.
 Einbürgerung, *sf.* przyjęcie w liczbę obywateli.
 Einbuße, *sf.* strata, szkoda.
 Ein'büßen, *va.* zgubić, stracić.
 Ein'caſſiren, *va.* ściągnąć do kassy.
 Eincaſſirung, *sf.* ściągnięcie do kassy.
 Ein'dämmen u. Ein'deichen, *va.* opatrzyć tamą, groblą.
 Ein'dörren, *va.* zasuszyć.
 Ein'brängen, *va.* wpakować, wcisnąć; ſich —, *vr.* wcisnąć się, wdrzeć się, wkręcić się.
 Ein'bringen, *vn. irr.* (ſich) wiloczyć; wpakować; wcisnąć się; wpadać, wdzierać się.
 Einbringlich, *adj.* przenikliwy, dobitny, przejmujący.
 Einbrud, *sm.* ū, wcisnięcie, wycisnięcie; działanie, wrażenie.
 Ein'bruden, *va.* wdrukować.
 Ein'brüden, *va.* wycisnąć na czym; *fig.* wiloczyć, wgnieść.
 Ein'eggen, *va.* wbronować.
 Ein'engen, *va.* ścieśnić.

Einer, *sm.* Arithm. jednostka, jedność; (vid. Ein).
 Einerteil, *adj. indecl.* jednaki, jednaki; ist ihm —, wszystko mu jedno.
 Einerteiligkeit, *sf.* jednakowość.
 Ein'ernten, *va.* zebrać z pola, sprzątnąć; nabyć, pozyskać (pochwale, sławę).
 Einfach, *adj.* prosty, pojedynczy.
 Einfachheit, *sf.* prostota.
 Ein'fädeln, *va.* nawleć; *fig.* mądrze co ułożyć, ukartować.
 Ein'fahren, *va. irr.* wwieźć; zaprawiać, wprowadzić (konie do jazdy); —, *vn.* wjechać.
 Einfahrt, *sf.* wjazd; brama.
 Einfall, *sm.* ū, wpadnięcie, wpadanie; najsie, wkroczenie; pomysł, myśl; wunderlicher —, myśl niedorzeczna, dziwna.
 Ein'fallen, *vn. irr.* (ſich) zapaść się, zawalić się, zerwać się; wpadać, napadać; przerywać mowę; wpaść na myśl; ſich — laſſen, przypuścić do głowy; eingeſallen, *adj.* wpadły, zapadły, schudły. (nia).
 Einfaltſinnig, *sm.* Opt. kąt wpadania.
 Einfalt, *sf.* prostota; głupota.
 Einfältig, *adj.* prostoduszny; głupo.
 Einfältigkeit, *sf.* głupowatość. (wały).
 Einfaltſpindel, *sm.* mazgaj, gamoń.
 Ein'fangen, *va. irr.* złapać, złowić.
 Einfarbig, *adj.* jednokolorowy, jednobarwny.
 Ein'faſſen, *va.* obszywać; opasać, otoczyć; oprawić (obraz w ramy, kamień w złoto).
 Einfaſſung, *sf.* obszywka, lamowanie, oprawa; opasanie, ogrodzenie.
 Ein'feilen, *va.* wypilować.
 Ein'feuchten, *va.* zwilżyć.

Ein'finden (ſich), *vr.* przyjsć, przybyć, stawić się.
 Ein'ſiechten, *va. irr.* wpleść w co; wplatać kogo w co.
 Ein'ſieſen, *va.* wlać, wszyć; ſich —, *vr.* wkręcić się, wściubić się.
 Ein'ſiegen, *vn. irr.* (ſich) wlecieć dokąd.
 Ein'ſieſen, *va. irr.* (ſich) wpływać; — laſſen, napomknąć mimochodem.
 Ein'ſieſen, *va.* wlewać; natchnąć, wpaść.
 Einſieſung, *sf.* wlewanie; natchnienie.
 Einſieſig, *adj.* jednoskrzydłowy, o jednym skrzydle (drzwi).
 Einſieſ, *sm.* ū, wpadanie, ujęcie (rzeki); *fig.* wpływ.
 Einſieſreich, *adj.* mający wielką wagę, znaczenie.
 Ein'ſieſtern, *va.* podszeptać komu co.
 Einſieſterung, *sf.* podszeptanie.
 Ein'ſorbern, *va.* odbierać, ściągać, zbierać.
 Einforderung, *sf.* ściągnięcie.
 Einſormig, *adj.* jednostajny.
 Einſormigkeit, *sf.* jednostajność.
 Ein'ſreſſen, *va. irr.* wezrzeć się w co.
 Ein'ſrieden u. Ein'ſriedigen, *va.* ogrozić.
 Ein'ſrieren, *vn. irr.* (ſich) zamarznąć.
 Ein'ſügen, *va.* wprowadzić, wstawić.
 Einſuhr u. Einſuhre, *sf.* wwożenie, wprowadzanie (towarów).
 Ein'ſühren, *va.* wprowadzić, przywozić (towary); zaprowadzić (zwyczaj i t. d.)
 Einſührung, *sf.* wwożenie, wprowadzenie; zaprowadzenie. (ny).
 Einſuhrwaare, *sf.* towar wprowadzony.
 — joll, *sm.* cło wadłowe.
 Ein'füllen, *va.* pozlewać (w naczynia).

Einfügig, *adj.* jednonogi.
 Eingabe, *sf.* prośba, podanie.
 Eingang, *sm.* wchód, wejście, wchodzenie; wprowadzenie; ściąganie do kassy.
 Eingang8, *adv.* na wstępie.
 Eingangs-rede, *sf.* prolog, przemowa.
 —joll, *sm.* cło wchodowe.
 Ein'geben, *va. irr.* podawać (*prosbę*); dać (lekarstwo); *fig.* natchnąć.
 Eingebildet, *adj. vid.* Ein-bilden u. Einfallen.
 Eingebinde, *sn.* podarunek chrzestny.
 Eingeboren, *adj.* tu urodzony, tutejszokrajowy; jednorodzony, jedyny; —borne, *sm.* krajowiec, rodak.
 Eingebuchte, *sn.* wniosek, posąg.
 Eingebung, *sf.* poddawanie, namowa, natchnienie. ((pamiętny).
 Eingebunt, *adj. gen.* —sehn, pomny.
 Eingefleischt, *adj.* wielony.
 Ein'gehen, *vn. irr.* (sehn) wchodzić, wejść; przychodzić, nadechodzić; zbiegnąć (się) skurczyć, (o suknie); zniszczyć, upadać, — *va.* (etwas, auf etwas) zgodzić się, przystać na coś; aus und —, często u kogo bywać; eine Bette —, zrobić zakład.
 Eingemacht, *sm.* Eingenommen, Eingezogen, *vid.* Einmachen, Einnehmen u. Einziehen. (nie się).
 Eingeständniß, *sn.* wyznanie, przyznanie.
 Eingestehen, *vn. irr.* wyznaczyć, przyznać się. (wewnętrznie).
 Eingetweide, *sn.* wewnętrzności, trzewy.
 Ein'getwöhnen, *va.* wzwycaić.
 Eingezogenheit, *sf.* oddalenie od świata, życie skromne, ciche.
 Ein'gießen, *va. irr.* nalewać, wlewać.
 Ein'gittern, *va.* zakrać.
 Ein'graben, *va. irr.* zakopać, wko-

pać; wyręć na czém.
 Ein'greifen, *va. irr.* chwycić, zachodzić (zęby w kołach); naruszać (prawo); działać, zapobiegać.
 Ein'grenzen, *va.* ograniczyć.
 Eingriff, *sm.* owładnienie; naruszenie (prawa).
 Einguß, *sm.* u. nalewanie.
 Ein'hägen u. —hegen, *va.* ogrodzić plotem naturalnym, żywym.
 Ein'hafen u. —häfen, *va.* zahaczyć.
 Ein'halt, *sm.* zatamowanie, wstrzymanie; tama, [przeszkoda]; —stun, zatrzymać, pohamować.
 Ein'halt, *va. irr.* zatrzymać, wstrzymać, położyć tamę; — *vn.* wstrzymać — zatrzymać się; halt ein, stój! wstrzymaj się!
 Ein'handeln, *va.* zakupić, nabyć.
 Ein'händig, *adj.* jednoreki.
 Ein'händigen, *va.* wręczyć.
 Ein'hängung, *sf.* wręczenie.
 Ein'hängen, *va.* zawiesić w czém, zahaczyć.
 Ein'hauchen, *va.* wetchnąć, wzionąć, wdychać; *fig.* natchnąć.
 Ein'hauen, *va. irr.* wyrabac, porąbać; — *vn.* ciąć; sam. chciawie jeść.
 Ein'heften, *va.* wszyć.
 Einheimisch, *adj.* swojski, krajowy, domowy; Med. endemiczny, właściwy pewnemu krajowi.
 Einheit, *sf.* jedność; Gram. liczba pojedyncza.
 Einheit8stun, *sm.* Phren. uczucie wewnętrzne skupienia.
 Ein'heizen, *va. vid.* zapalić w piecu.
 Einheizet, *sm.* palacz.
 Einheizung, *sf.* zapalenie w piecu.
 Ein'helfen, *va. irr.* pomagać, podpo-wiać.

Einheiser, *sm.* sufler (w teatrze), powiadacz.
 Ein'hellig, *adj. u. adv.* jeduomyślny, —nie; jednoznaczny, —nie. (nośc).
 Ein'helligkeit, *sf.* zgodność, jeduomyślność.
 Ein'hemmen, *va.* zahamować (koło, wóz).
 Ein'hér, *part. ze* słowem złożonem znaczy: powołność lub poruszanie się w różnym kierunku. (gą).
 Ein'hergehen, *vn. irr.* kroczyć z powa-
 Ein'heizen, *va.* zaprawić do polowania.
 Ein'holen, *va.* dogonić, dościsnąć kogo; Nachricht —, zasięgnąć wiadomości.
 Einhorn, *sm.* ó. jednorożec; narwał (z rodzaju wielorybów).
 Ein'hörnig, *adj.* jednoroż.
 Einhußig, *adj. H. nat.* całokopytowy.
 Ein'hüllen, *va.* owinać, osłonić.
 Ein'hüllung, *sf.* osłonięcie.
 Einig, *adj.* jedyny; zgodny; Handels —sehn, zgodnym być o cenę.
 Einiger, *pron. (f. —ge, n —geß)* trochę, nieco, niektórzy.
 Einigermassen, *adv.* poniekąd.
 Einigkeit, *sf.* jedność, zgoda.
 Ein'impfen, *va.* zaszczepić.
 Einimpfung, *sf.* zaszczepienie.
 Ein'jagen, *va.* wpędzić, zapędzić (dokąd); zaprawić do polowania; Furcht ob. Schrecken —, strachu napędzić.
 Einjährig, *adj.* jednorooczny, jednoletni.
 Ein'jochen, *va.* zaprządź w jarzmo.
 Ein'lacheln, *va. vid.* Einheizen.
 Ein'lässen, *va. vid.* Eincaßiren.
 Einkauf, *sm.* d. zakupywanie, nakupienie, zakup.
 Ein'kaufen, *va.* zakupić, nakupić.

Einkäufer, —In, *s.* zakupujący, ca.
 Einkaufspreis, *sm.* cena zakupu.
 Einkehr, *sf.* wstęp, wjazd, zajazd.
 Ein'kehren, *vn.* (sehn) zajechać, wstąpić, zająć. (mi).
 Ein'keilen, *va.* zabić, umocnić klina-
 Ein'kerben, *va.* karby powyrzynać.
 Ein'kertern, *va.* uwięzić, do więzienia wsadzić.
 Ein'kerterung, *sf.* uwięzienie.
 Ein'kitten, *va.* na kół wlepić.
 Ein'klagen, *va.* sądownie zaskarżać kogo. (wyrzaz).
 Ein'klammern, *va.* w nawiasie umieścić.
 Ein'klang, *sm.* zgodność dźwięku; jedność, zgoda; in —stehen, być w zgodzie.
 Ein'kleben, *va.* wlepić, wkleić.
 Ein'kleiden, *va.* oblec (zakonnica); uroczyscie habit włożyć; *fig.* przystroić, ubrać myśl; sth —lassen, przyjąć habit.
 Einkleidung, *sf.* oblóczyny (zakonnicy); włożenie habitu; przystrojenie.
 Ein'klemmen, *va.* przyskrzypnąć (palec).
 Ein'klopfen, *va.* wbić.
 Ein'kneten, *va.* zagnieść, wgnieść co.
 Ein'knien, *va.* nalać (zginając) — *vn.*, chwiać się, zgijać się.
 Ein'knüpfen, *va.* związać w co; pilnie komu co zalecić, ostro nakazać.
 Ein'kochen, *va.* dać wygotować się; smażyć (konfity); — *vn.* (sehn) wygotować się.
 Ein'kommen, *vn. irr.* (sehn), wchodzić, wstąpić; (schriftlich) podać prośbę; — *sn.* przychód, dochód; podanie prośby; sth etwas —lassen, urobić sobie coś; was kommt dir ein, co ci wpadło na myśl?

Ein'treisen, *va.* otoczyć w koło.
 Ein'treichen, *vn. irr.* (sejn) wczolgnąć się (do jakiego miejsca); skurczyć się. (złapać.)
 Ein'triegen, *va. sam.* dostać; dogonić.
 Ein'tritte, *sf. pl.* dochody.
 Ein'traden, *va. irr.* władować, nala-dować; zapraszać; — *tend, adj.* za-chęcający, wabiący.
 Einladung, *sf.* władowanie, nala-dowanie; zaproszenie. (cy.)
 Einladungsarte, *sf.* bilet zapraszają-
 Einlage, *sf.* pismo załączone; nada-nie, fundusz włożony.
 Ein'lagern, *va. Milit. vid.* Einquartieren.
 Ein'laß, *sm. a.* wpuszczenie, danie przystępu; — *befommen*, dostać po-zwolenie wejścia.
 Ein'lassen, *va. irr.* wpuścić; (sich) — *vr.* (auf, in) wdać się w co; zgodzić się na co; wmieszać się; (mit) zwinąć się z kim.
 Ein'laß-geld, *sm.* opłata od wejścia; — *karte, sf.* bilet do wnijsia.
 Ein'lauf, *sm.* wbieganie, zawinięcia (okrętu).
 Ein'laufen, *vn. irr.* (sejn) wchodzić, wpłynąć, zwinąć, przyjąć, nadejść; skurczyć się.
 Ein'laugen, *va.* naługować, zolić, prać ługiem.
 Ein'lauten, *va.* dzwonić na co.
 Einlege-messer, *sm.* nóż składany; — *stuhl, sm.* krzesło składane.
 Ein'legen, *va. irr.* włożyć, wstawić w co; złożyć (łancę); zjednać sobie (chwale); ułożyć (włosy); ein Wort —, (für) wstawić się za... eingelegte Arbeit, robota wykładana.
 Einlegen, *sm.* fundator, donator; szczep w ziemię wsadzony.

Ein'leimen, *va.* wkleić.
 Ein'leiten, *va.* wprowadzić; przygo-tować, ułożyć, rozpocząć.
 Einleitung, *sf.* wprowadzenie; przygo-towanie.
 Ein'leiten, *vn.* skierować na drogę; wrócić do przedmiotu.
 Ein'lernen, *va.* nauczyć się na pamięć.
 Ein'lefen, *va. irr.* zbierać.
 Ein'leuchten, *vn.* jasnym, widocznym być; — *tend, adj.* jasny, oczywisty.
 Ein'lefern, *va.* wydać w ręce czyje, dostawić.
 Einlieferung, *sf.* wydanie, dostawanie.
 Einliegend, *adj.* załączony (o pismach)
 Ein'lösen, *va.* wykupić.
 Einlösung, *sf.* wykupienie.
 Ein'löthen, *va.* wlutować. (jąc mu.
 Ein'lullen, *va.* uspić dziecko śpiewa-
 Ein'machen, *va.* wsadzić, włożyć; smażyć; zamarynować; tingemacht, smażony; zamarynowany; — *te* Brüdte, kompot, konfitury.
 Einmal, *adv.* raz; niegdyś, kiedyś; — *über das andre*, raz po raz; auf —, nagle, niespodzianie; nicht — nawet, ani. (żenia.)
 Einmaleins, *sm. indecl.* tabliczka mno-
 Einmalig, *adj.* jednokrotny.
 Einmarsch, *sm. a. Milit.* wejście (ma-szerującego wojska).
 Ein'marschiren, *vn.* (sejn) wmaszero-wać, wejść. (maszcie.)
 Einmaster, *sm. Mar.* statek o jednym
 Einmstig, *adj.* jednomasztowy.
 Ein'mauern, *va.* wmurować; zamuro-wać; obmurować. (złobić.)
 Ein'meißen, *va.* dłutem wyrobić, wy-
 Ein'mengen, *va.* wmieszać.
 Ein'miethen, *va.* nająć pomieszkanie.
 Ein'mischen, *va.* wmieszać, przymie-

sząc; (sich) —, *vr.* wmieszać się do czego.
 Einmischung, *sf.* wmieszanie się, wda-nie się.
 Ein'mummen u. — *mummeln, va.* zapa-pużyć, zasłonić kogo czem.
 Einmüthig, *adj. u. adv.* jednomyślny, — *nie, zgodny, nie.*
 Einmüthigkeit, *sf. u. Einmuth, sm.* je-dnomyślność, zgodność umysłów.
 Ein'nähen, *va.* wszyć, zaszywać.
 Einnahme, *sf.* pobieranie, odbiera-nie (pieniędzy); przychód, dochód; wzięcie, zdobycie (miasta).
 Ein'nehmen, *va. irr.* wziąć, przyjąć; pobierać, odbierać (pieniądz); zdobyć, opanować (miasto); (das Frühstüd) sniadać; eingenommen, (ad) zaprzężony; uprzedzony, ślepo przywiązany do kogo.
 Einnehmend, *adj.* zajmujący.
 Einnehmer, *sm.* poborca.
 Ein'nisten (sich) u. — *nisteln, vr.* wgnieź-dzić się; *fig.* zagnieździć się, rozgo-ścić się (u kogo).
 Einöde, *sf.* pustynia.
 Ein'ölen, *va.* olejem napuścić. (wac.)
 Ein'packen, *va.* wpakować, zapako-
 Einpacker, *sm.* trudniący się pakowa-niem.
 Einpackung, *sf.* zapakowanie.
 Ein'passen, *va.* wpasować, wprawić szelnie. (pasac.)
 Ein'pflanzen, *va.* palami ogrodzić, o-
 Ein'pflanzen, *va.* zaszczepić (drzewa); *fig.* zaszczepić uczucia, wpoić; ein-gepflanzt, *adj.* wrodzony; wkorze-niony.
 Ein'pflanzen, *va.* worać. (pić.)
 Ein'pfropfen, *va.* zaszczepić, wszcze-
 Einpfropfung, *sf.* wszczepienie.

Ein'pichen, *va.* smolać wlepić.
 Ein'pöfeln, *va.* nasolić, zamaryno-wać; eingepöfeltes Fleisch, pek-el-szysz, peklowina.
 Einpöstelung, *sf.* solenie, nasalanie.
 Ein'prüfen, *va.* wycisnąć, na czem, wybić; *fig.* wbić komu w pamięć, wpoić w kogo.
 Ein'pressen, *va.* wcisnąć, wycisnąć na czem. (czenie.)
 Einpressung, *sf.* wycisnięcie, wytło-
 Ein'prügeln, *va.* biciem nauczyć kogo czego, plagami przyzwyczajać do
 Ein'putern, *va.* upudrować. (czego.)
 Ein'pumpen, *va.* wpompować, napom-pować do czego.
 Ein'puppen *va. vid.* Verpuppen.
 Ein'raunen, *va. vid.* Einflüstern.
 Ein'quartieren, *va.* wkwaterować ko-go; (sich) — *vr.* wkwaterować się.
 Einquartierung, *sf.* kwaterunek.
 Ein'rahmen, *va.* oprawić w ramki.
 Ein'rammen u. — *rammeln, va.* kafarem wbić w ziemię (pal).
 Ein'rändern, *va.* nakadzić, wykadzić;
 Ein'räumen, *va.* umieścić, pomieścić, ustąpić (komu miejsca); pozwalać, poblażać. (lenie.)
 Einräumung, *sf.* ustąpienie, pozwo-
 Ein'rechnen, *va.* wrachować, wliczyć; eingerechnet, wliczenie.
 Ein'rede, *sf.* przeciwienie się; — *thun*, przeciwić się; ohne —, bez sprzeczki, niezaprzeczenie.
 Ein'reden, *va.* wmówić, namówić; —, *vn.* przeciwić się (komu).
 Ein'reiben, *va. irr.* wetrzeć w co, na-trzeć, nasmarować. (nie.)
 Einreibung, *sf.* nacieranie, pociera-
 Ein'reichen, *va.* podać, przedstawić prośbę).

Ein'reihen, *va.* umieścić w rzędzie; w szereg ułożyć.

Ein'reißen, *va. irr.* nadrzeć, naderzeć; zburzyć, rozebrać, zwalić; — *vn.* (sehn) naderzeć, natłupać się; fig. zagęszczać się, upowszechniać się (o zwyczajach, chorobach).

Ein'reiten, *vn. irr.* (sehn) wjechać konno.

Ein'reißen, *va.* wprawić, naciągnąć (członek wywinięty).

Ein'rentung, *sf.* wprawienie.

Ein'rennen, *vn. irr.* (sehn) szybko wbieść gdzie; — *va.* wbieganiem zlamac.

Ein'richten, *va.* urządzić; *Chir.* wprawić (członek wywinięty); *sch.* — *vr.* urządzić się. (nie)

Einrichtung, *sf.* urządzenie; wprawienie.

Ein'riegeln, *va.* na rygiel zamknąć

Eintritt, *sm.* wjazd na koniu. (*kogo.*)

Ein'rißen; *va.* draśnięciem otwór zrobić, wyrysować lub wyrznąć na czym (robiąc rowki).

Ein'rollen, *va.* zawijać, zawinąć.

Ein'rollen, *vn.* (sehn) zardzewieć, wierzdzewieć *u co.*

Ein'rüdegebühr, *sf.* zapłata za umieszczenie doniesienia (w pismach publicznych).

Ein'rücken, *va.* wsunąć; umieścić (artykuł w gazetach); — *vn.* (sehn) wejść, wkroczyć. (czenie)

Ein'rückung, *sf.* umieszczenie; wkroczenie.

Ein'rühren, *va.* wymieszać.

Ein'runzen, *vn.* (sehn) skurczyć się.

Ein's, *sf.* jedynka, jeden, raz; *tuz;* — *adv. vid.* Ein.

Ein'saat, *sf.* zasiew.

Ein'sägen, *va.* piłą narznąć.

Ein'salben, *va.* namaścić.

Ein'salzen, *va.* nasolić.

Ein'sam, *adj.* samotny.

Ein'samkeit, *sf.* samotność.

Ein'sammeln, *va.* zbierać, zgromadzić.

Ein'sammeln, *sf.* zbieranie, zgromadzenie.

Ein'satz, *sm.* a, garnitur rzeczy jedna w drugą wkładanych; stawka (na loteryi); zastaw.

Ein'satz-gewicht, *sm.* wagi do wkładania; — schüssel *sf.* talerz do wkładania.

Ein'säueren, *va.* zakwasić, zakisnąć.

Ein'saugen, *va. irr.* wsać w siebie; fig. przejąć się, zarazić się (występkami i t. p.); *sch.* — *vr.* wsać, wypijać się (o pijawkach).

Ein'säumen, *va.* obrabić, oblamować.

Ein'schalig, *adj.* H. nat. jednoskoru. powy.

Ein'schalten, *va.* wtrącić, wsadzić, w środku umieścić; eingeschaltete Erzählung, epizod, ustęp, powieść wtrącona.

Ein'schaltung, *sf.* wtrącanie, wrzucanie, przydawanie dla uzupełnienia.

Ein'schärfen, *va.* wbić komu co w pamięć, ostro, mocno zalecać.

Ein'scharren, *va.* zagrzebać, zakopać.

Ein'schattig, *Geogr.* — ge. Völkler, mieszkający umiarkowanych pasów nieba.

Ein'schenten, *va.* nalać; (reinen Wein) powiedzieć szczerą prawdę. (kąd.)

Ein'schiden, *va.* posłać, przesłać do.

Ein'schieben, *va. irr.* wsunąć, wsadzić; wnosić, wstawiać; *sch.* — *vr.* wcisnąć się, wcisnąć się.

Ein'schibsel, *sn.* rzecz między inne wsunięta, wsadzona, umieszczona.

Ein'schiebung, *sf.* wsadzenie, wtrącenie.

Ein'schießen, *va. irr.* strzałami rozwalić, zburzyć; ostrzelać, przyzw-

czając do strzelania.

Ein'schiffen, *va.* na okręt włożyć (towar), wsadzić (wojsko); *sch.* — *vr.* wsiąść na okręt.

Ein'schlafen, *vn. irr.* (sehn) usnąć, zasnąć; martwieć, drętwieć (o nodze); pójść w zapomnienie.

Einschlaftrig, — geß Bett, łóżko pojedyncze na jedną osobę.

Ein'schlafen, *va.* usnąć; — fernb, *adj.* usypiający.

Einschlaftrig, *sf.* usypianie.

Einschlag, *sm.* a, uderzenie w dłoni; obrabek; zakładka w sukni; obwija; wątek nici w poprzek osnowy.

Ein'schlagen, *va. irr.* wbić, wybić, wylamać; zakładkę zrobić (u sukni); zawinąć w co; obwinąć (książkę w papier); udać się drogą jaką;

— *vn.* uderzyć w rękę na zgodę; uderzyć (o piorunie); (sehn) udać się dobrze (robotą); daß schlägt in dein Buch ein, to należy do twego fascyku; es hat eingeschlagen, trzasło, piorun uderzył. (wkraść się).

Ein'schleichen, (*sch.*) *vr.* wemknąć się, Ein'schleichen, *va.* wewleć dokąd.

Ein'schließen, *va. irr.* zamknąć na kluczyk, zamykać; umieścić w czem; otoczyć, opasać, obsaczyć (miasto, twierdzę).

Einschließlich, *adv.* włącznie.

Einschließung, *sf.* zamykanie; załączenie, umieszczenie; opasanie, obsadzenie (miasta).

Einschließungszeichen, *sm.* nawias.

Ein'schlingen, *va. irr.* polykać, polknąć; zapłatać, zapętląć.

Ein'schlingen, *va.* naciąć.

Ein'schluden, *va.* polknąć.

Ein'schummern, *vn.* (sehn) usnąć; pójść

w zapomnienie, w odwłokę.

Ein'schlürfen, *va.* chlipać, chlipnąć, wemknąć, wciągnąć w siebie płyn jaki i tak go wypić.

Einschluß, *sm.* a. zawarcie, włączenie (eines Briefes) pismo załączone.

Einschlußweise, *adv.* załączenie.

Ein'schmeicheln (*sch.*) *vr.* przymilać się, przypochlebiać się; — schmeib, *adj.* przymilający się.

Ein'schmelzen, *va.* stopić; — *vn. irr.* roztopić się.

Ein'schmieden, *va.* okuć w kajdany.

Ein'schmieren, *va.* nasmarować, wysmarować; zabazgrzec.

Ein'schmutzen, *va.* zanieczyścić.

Ein'schnallen, *va.* spiąć sprzączkę.

Ein'schneiden, *va. irr.* naciąć, narznąć, wyrznąć w czem, na czem, nakrajać; — *vn.* werznąć się *u co.*

Einschneidig, *adj.* mający jednoostrze, o jednym ostrzu.

Einschnitt, *sm.* nacięcie, narznięcie; wykrojenie, wykrawek.

Ein'schnüren, *va.* sznurkiem obwiązać, zasznurować.

Ein'schränken, *va.* ograniczyć, ogrodzić, otoczyć; *sch.* — *vr.* ograniczyć się; eingeschränkt, *adj.* ograniczony. (śnienie)

Einschränkung, *sf.* ograniczenie, ścieśnienie.

Ein'schreiben, *va.* wstrubować.

Ein'schreden, *va.* nastraszyć, straszyć kogo co wzmóc.

Ein'schreiben, *va. irr.* wpisać, zapisać; *sch.* — *vr.* zapisywać się.

Einschreibung, *sf.* zapisanie się, zapis.

Einschrumpfen, *vn.* (sehn) skurczyć się; eingeschrumpft, skurczony, wychudły, wyschły. (terminu.)

Ein'schüchtern, *va.* nastraszyć, zbić z

Einshürig, *adj.* jednostrzyżny (o welnie).

Ein'schütten, *va.* wysypać, nasypać.

Ein'schöpfen, *va.* poczerpnąć; przemycać (zakazane towary).

Ein'schöpfeln, *va.* nasiarkować.

Ein'segnen, *va.* pobłogosławić kogo lub co; konfirmować.

Einsegnung, *sf.* błogosławieństwo; konfirmacya.

Ein'sehen, *va. irr.* patrzeć, zaglądać to co; poznać, pojmować; —, *sn.* patrzenie, zajrzenie, uważanie.

Ein'seifen, *va.* namydlić.

Einseitig, *adj.* jednostronny; *fig.* niedokładny, niegruntowny.

Einseitigkeit, *sf.* jednostronność.

Ein'senden, *va. irr.* posłać, przesłać, nadesłać.

Ein'sendung, *sf.* przysłanie, przysyłka.

Ein'senken, *va.* spuścić na dół, wpuścić, zapuścić.

Ein'setzen, *va.* wstawić; posadzić; wsadzić (do więzienia); zasadzić (kwiaty); stawiać, postawić w (grze); ustanowić; osadzić (na urzędzie); naznaczyć (następcę).

Ein'setzung, *sf.* uwięzienie; ustanowienie; naznaczenie, wprowadzenie na urząd.

Ein'setzungsworte, *sn. pl.* uświęcone zwyczajem wyrażenia.

Ein'sicht, *sf.* wejrzenie, zajrzenie; pojmowanie, rozumienie, pojęcie.

Ein'sichtig u. —chtöblich, *adj.* roztropny, rozsądny.

Ein'siedeln, *sf.* domek pustelniaczy.

Ein'sieden, *va. irr.* zagotować.

Ein'siedler, *sm.* pustelnik.

Ein'siedlerisch, *adj.* pustelniaczy.

Ein'siegeln, *va.* zapieczętować to co.

Ein'singen, *va. irr.* uspić śpiewaniem.

Ein'sinken, *va. irr.* (sehn) zapadać się.

Ein'sitzen, *va.* siedzieć w jakim miejscu, wsiąść (do powozu); einge'sessen, osiadły.

Ein'stieg, *adj.* mający jedno siedzenie (o powozie).

Ein'stmal, *adj.* kiedyś, niegdyś.

Ein'spannen, *va.* naciągnąć, wypreżyć; zaprzadzić, wprzędzić.

Ein'spänner, *sm.* bryczka jednokonna.

Ein'spannig, *adj.* jednokonny.

Ein'sperren, *va.* zamknąć; uwięzić.

Ein'sperrung, *sf.* uwięzienie.

Ein'spielen, (sich) *vr.* wprawić się w granie.

Ein'spiinnen, *va. irr.* wprząść to co; (sich) —, *vr.* oprząść się, osnuć się (o gasienicach).

Ein'sprache, *sf. vid.* Ein'spruch.

Ein'sprechen, *va. irr.* (Muth) dodać odwagi; (Trost) pocieszyć kogo; —, *vn.* (bei) wstąpić do kogo; przeciwieć się komu, oponować się.

Ein'sprengen, *va.* pokropić; wylać (drzwi). —, *vn.* galopem wpadać.

Ein'sprengung, *sf.* wylamanie.

Ein'spritzen, *va.* wstrzykiwać.

Ein'spritzung, *sf.* wstrzykiwanie.

Ein'spruch, *sm. u. u.* Ein'sprache, *sf.* opozycja, protestacya; —thun, opozycję złożyć.

Ein'st, *adv.* niegdyś, kiedyś.

Ein'stallen, *va.* wpędzić do stajni.

Ein'stammig, *adj. Bot.* jedno-pniowy.

Ein'stampfen, *va.* wiloceżyć to co, ubić.

Ein'stanfen, *va.* napelnić nieprzyjemnym odorem.

Ein'stauben, *vn.* zakurzyć się.

Ein'stäuben, *va.* zakurzyć.

Ein'stehen, *va. irr.* wykluc w czem;

(Karte) atutować, przebieć kozera (w grze kart).

Ein'stecken, *va.* wetknąć, wsadzić to co; wsadzić do aresztu; włożyć do kieszeni; *fam.* znieść cierpliwie oboję.

Ein'stechen, *va. irr.* (sehn) ręczyć za co.

Ein'steigen, *va. irr.* (sehn) wleźć do kąd, wejść, wsiąść.

Ein'stellen, *va.* wstawić; wstrzymać co, odłożyć, zawiesić; (sich) —, *vr.* stawić się.

Ein'stellung, *sf.* wstrzymanie, zawieszenie.

Ein'stend u. Ein'stmal, *adv. vid.* Ein'st.

Ein'stöbern, *va. vid.* Ein'stauben.

Ein'stich, *sm.* Chir. kłucie igłą.

Ein'sticken, *va.* wyszyć, wyhaftować.

Ein'stimmen, *va.* zgadzać się (co do tonów), akompaniować; *fig.* zgadzać się, przystać na co.

Ein'stimmung, *adj. u. adv.* jednogłosny, na jeden głos (śpiew); jednomyślny, nie, zgodny, nie.

Ein'stimmigkeit, *sf.* zgodność (tonów); jednomyślność.

Ein'stimmung, *sf.* zgadzanie się; feine —geben, udzielić swe zezwolenie.

Ein'stößig, *adj.* jednopiętrowy.

Ein'stopfen, *va.* napakować, napelnić.

Ein'stoßen, *va. irr.* wepchnąć to co; wybić (mocnym uderzeniem); (sich) einen Splitter —, drżazgę sobie wbić.

Ein'streichen, *va. irr.* wmazać to co; wkopać; zagarnąć do kieszeni (pieniądze).

Ein'streuen, *va.* wpruszyć do czego; przymieszać.

Ein'streuung, *sf.* wpruszenie; przy-naciecie.

Ein'strich, *sm.* wycięcie, wykroj.

Ein'strömen, *vn.* (sehn) pędem wpły-

nąć, wpadać do..

Ein'stufen, *va.* latać, załatać.

Ein'studiren, *va.* wyuczyć się.

Ein'stürmen, *vn.* walić się; (auf einen) natrzeć (na kogo); (mit Worten) przystąpić do kogo.

Ein'sturz, *sm. u.* zawalenie się, zapadnięcie się.

Ein'stürzen, *vn.* (sehn) zawalić się, zapasać się; —, *va.* zawalić, zwalić co.

Ein'stweilen, *adv.* tymczasem.

Ein'stweilig, *adj.* tymczasowy.

Ein'stellig, *adj.* jednozgłoskowy; *fig.* małomówny, krótki, treściwy.

Ein'stelligkeit, *sf.* małomówność, zbytnia krótkość.

Ein'tägig, *adj.* jedno-dzienny. (na. Ein'tag'sfige, *sf.* mucha jedno-dzienne).

Ein'tauchen, *va.* zanurzyć, umaczać.

Ein'tausch, *sm. u. u.* —tauschung, *sf.* zamiana.

Ein'tauschen, *va.* zamienić. (Iq.

Ein'theeren, *va.* oblepić mazią, smo-

Ein'theilen, *va.* podzielić.

Ein'theilig, *adj.* jednocześnie.

Ein'theilung, *sf.* podział.

Ein'thun, *va. irr.* włożyć, wstawić, wsadzić to co. (by,

Ein'tönig, *adj.* jednotonny, jednostaj-

Ein'tönigkeit, *sf.* monotonia, jednostajność. (sem.

Ein'traben, *vn.* (sehn) wjechać klu-

Ein'tracht u. —trächtigkeit, *sf.* zgoda, jedność.

Ein'trüglic, *adj.* zgodny.

Ein'trag, *sm.* szkoda, uszczerbek; watek, osnowa; —thun, uszczerbek przynieść komu.

Ein'tragen, *va. irr.* wniesić; przynosić dochody.

Ein'träglich, *adj.* korzystny, zysko-

wny.
 Eintragung, *sf.* zaciągnięcie (do księ-
 Einträgen, *va.* zmoczyć; *fig.* od-
 płacić komu za co, oddać za swoje.
 Eintrüpfeln, *va.* *vid.* Eintröpfeln.
 Ein treffen, *vn. irr.* (sehn) przybyć;
 sprawdzić się, ziścić się.
 Ein treffen, *va. irr.* wpędzić; wbić;
 ścigać (długi).
 Eintreibung, *sf.* ściąganie długów.
 Ein treten, *va. irr.* wdeptać, stąpać
 na co i wepchnąć lub sirzaskać;
 —, *vn.* (sehn) wstąpić; rozpocząć,
 następować.
 Ein tritteln, *va.* wlać przez lejek;
fig. fam. wlać komu co do głowy.
 Eintritt, *sm.* wstęp, wstąpienie; roz-
 poczęcie; nadejście. (wstępne.
 Eintrittsgeld, *sm.* opłata za wstęp,
 —farte, *sf.* bilet do wnijsia.
 Ein trochen, *vn.* (sehn) weschnąć,
 zeschnąć się.
 Ein trodnung, *sf.* zasychanie. (w co.
 Ein tröpfeln u. —tropfen, *va.* nakapać
 Ein trunten, *va.* umaczać w czym.
 Ein üben, *va.* wprawić kogo, wbić
 komu w pamięć; *sch.* —, *vr.* wpra-
 wić się. (mieć).
 Einübung, *sf.* wprawa, wbijanie w pa-
 Ein verleben, *va.* wcielić; umieścić.
 Einverleibung, *sf.* wcielenie; umiesz-
 czenie (w piśmie).
 Ein verstanden, *adj.* — (sehn) być w po-
 rozumieniu z kim.
 Ein verständigen, (*sch.*) *vr.* porozu-
 mieć się z kim.
 Ein verständig, *sn.* zмова im — stehen,
 być w zmovie z kim.
 Ein wachfen, *vn. irr.* (sehn) wrość w co.
 Ein wage, *sf.* Com. niedowaga, brak
 do wagi.

Ein waffen, *va.* wwalkować w co.
 Ein wälzen, *va.* walcem wcisnąć w co.
 Ein wand, *sm.* ă. zarzut.
 Einwanderer, *sm.* przychodzień, prze-
 siedleńiec; osadnik, kolonista.
 Ein wandern, *vn.* (sehn) przywędrować;
 eingewandert, osiedlający się; wchod-
 Ein wärts, *adv.* wewnątrz. (ca.
 Ein wässern, *va.* namoczyć w wodzie.
 Ein weben, *va. reg. u. irr.* wetkać
 w co; wplatać, zręcznie połączyć.
 Ein wechseln, *va.* zmienić, przez zmianę
 nabyć. (na.
 Einwechselung, *sf.* zamiana, wymia-
 Ein weben, *va.* gwałtownym wia-
 niem wyrzucić (czenia.
 Ein weichen, *va.* namoczyć dla zmiekk-
 Ein weihen, *va.* poświęcić (kościół);
 wyswięcić (kapłana); przypuścić do
 tajemnic. (święcenie.
 Ein weihung, *sf.* poświęcenie; wy-
 Ein weisen, *va. irr.* wprowadzić kogo
 na urząd.
 Ein wenden, *va. reg. u. irr.* zarzut
 czynić, przeciwieć się czemu.
 Einwenden, *sf.* zarzut, opozycja.
 Ein werfen, *va. irr.* wrzucić; obalić
 rzuceniem; zarzucić komu co.
 Ein wideln, *va.* zawiązać, owinać.
 Ein wiegen, *va.* ukolysać, *fig.* uśpić,
 usmierzyć.
 Ein willigen, *vn.* zezwolić, przyzwo-
 lić, przystać na co.
 Einwilligung, *sf.* przyzwolenie, ze-
 zwolenie.
 Ein windeln, *va.* powić (w pieluchy).
 Ein winden, *va. irr.* zawiązać, owi-
 nąć.
 Ein wirken, *vn.* (auf) działać, wpły-
 wać na co; — *va.* wetkać w co.
 Einwöchig, *adj.* jednotygodniowy.

Ein wohnen, *vn.* mieszkac, zamiesz-
 kać gdzie; *sch.* —, *vr.* oswoić się,
 przyzwyczaić się.
 Ein wohnen, — in, *s.* mieszkanie,
 —nka; lokator, lokatorka.
 Einwohnerhaft, *sf.* pl. mieszkańcy;
 lokatorowie.
 Einwurf, *sm.* ă. zarzut.
 Ein wurzeln, *vn.* (sehn) wkorzenie się,
 zakorzenie się; eingewurzelt, wko-
 rzeniony.
 Einwurzelung, *sf.* zakorzenie.
 Ein zaßen, *va.* Eingezadt, *adj. vid.*
 Auszadt u. Ausgezadt.
 Einzahl, *sf.* Gram. liczba pojedyncza.
 Ein zäpfen, *va.* liczyć w co, poli-
 czyć do jakiej liczby.
 Ein zäpfen, *va.* utoczyć, natoczyć.
 Ein zäunen, *va.* ogrodzić płotem.
 Ein zäunung, *sf.* ogrodzenie, płot.
 Ein zehren, *vn. u. sch.* —, *vr.* ubywać
 przez wytrawienie się.
 Ein zeichnen, *va.* wyrysować.
 Einzelheit, *sf.* pojedynczość; poje-
 dynczo szczegóły.
 Ein zeln, *adj. u. adv.* pojedynczy-o, od-
 dzielny, nie; osobny-o.
 Einzeltsefen, *sn.* indywiduum, jedno-
 stka, osoba.
 Ein ziehen, *va. irr.* wciągać w siebie;
 ścigać (pieniądze); nawlec (na
 nitkę); znieść (urząd, place); za-
 brać, skonfiskować (dobra); pozba-
 wiać (pensyi); zasiać (w a.
 reszcie; Imprim. posunąć (wiersz)
 nieco dalej jak inne; —, *vn.* (sehn)
 wchodzić, wjeżdżać; wprowadzać
 się; wsiąkać; *sch.* —, *vr.* kurczyć się,
 zwężyć się; einge zogen, samotny.
 Einziehung, *sf.* wciąganie; zabranie,

konfiskowanie (dobra); Archit. ustep
 ściany.
 Eisig, *adj.* jedyny; — u. altein, tylko,
 jedynie; ein — ger, jeden tylko; ein-
 ger, zaden. (wy.
 Eisiglig u. — zollig, *adj.* jednocalo-
 Ein zaßen, *va.* smażyć w cukrze.
 Eingug, *sm.* ă. wechód, wjazd. (czyć.
 Ein zwängen, *va.* wpakować, wło-
 Ein zwingen, *va. irr.* wmusić w ko-
 go co.
 Einund, *adj.* owalny, jajowaty (kształt)
 Eis, *sn.* lód; lody; —, *adj.* lodowy; auf
 das — führen, podejść kogo.
 Eisbahn, *sf.* ślizgawka. (du.
 —banf, *sf.* góra lodowata; bryla lo-
 —bär, *sm.* niedźwiedź polarny,
 biały. (kość kuprowa.
 —bein, *sn.* u. —fnochen, *sm.* Anat.
 —boß u. —brecher, *sm.* izbica.
 —ente, *sf.* nurek nadreński (ptak).
 —essig, *sm.* Chim. ocet mrożony.
 —fahrt, *sf.* przejażdżka po lodzie.
 —gang, *sm.* plynienie kry.
 —gebirge, *sn.* góry lodowe, pasmo gór
 lodowych.
 —grau, *adj.* siwy jak szron.
 —grube, *sf.* u. —feller, *sm.* lodownia.
 —falt, *adj.* zimny jak lód.
 —luft, *sf.* mroźne powietrze.
 —meer, *sn.* morze lodowate.
 —pfahl u. —pfiler, *sm.* vid. Eisboß.
 —schub, *sm.* vid. Schlitte.
 —punkt, *sm.* punkt marznięcia w cie-
 plomierzu (lodów).
 —schale, *sf.* talerzyk do podawania
 —scholle, *sf.* bryla lodu.
 —vogel, *sm.* zimorodek (ptak).
 —wasser, *sn.* woda lodowa.
 —wind, *sm.* mroźny wiatr.
 —zaßen u. —zapfen, *sm.* sopel lodu.

Eisen, *va.* lody rąbać; — *sn.* żelazo; kajdany, okowy; in bie — śmiedź, okuć w kajdany; Roth bricht —, tonący brzytwy się chwyla.
Eisen-artig, *adj.* żelazowaty, -zisty.
—bahn, *sf.* kolej żelazna.
—bahnwerk, *sn.* u. —grube, *sf.* kopalnia żelaza. (zna.)
—blech, *sn.* żelazo kute; blacha żelazna.
—draht, *sf.* drut żelazny.
—erz, *sn.* ruda żelazna.
—farbig, *adj.* mający kolor żelazny.
—feilicht, *sn.* u. —späne, *pl.* opilki żelazne.
—fest u. —hart, *adj.* mocny, trwały jak żelazo. (od rdzy.)
—flecken, *sn.* u. —maat, *sm.* rdza.
—freier, *sm.* junak, śmialek, brawura.
—gang, *sm.* żyła żelaza (w kopalni).
—guss, *sf.* gęś (kawał żelaza pewnej wielkości). (czynia żelazne.)
—geräth u. —geschirr, *sn.* sprzęty, naczynia.
—gießer, *sm.* odlewacz żelaza, giser.
—gießerei, *sf.* gisernia żelazna, fabryka lanych robót z żelaza.
—grau, *adj.* siwy jak żelazo.
—haltig, *adj.* żelazisty, części żelaza w sobie zawierający. (łazna.)
—hammer, *sm.* hamernia, kuźnica żelazna.
—handel, *sm.* handel żelazny.
—händler u. —främer, *sm.* kupiec handlujący żelazem.
—hütte, *sf.* *vid.* Eisenhammer.
—schmied, *sm.* *vid.* Schmied.
—tigel, *sf.* Pharm. kulka żelazna (do kapieli). (zawierający żelazo.)
—stein, *sn.* ruda żelazna, kamień.
—stufe, *sf.* kawał rudy żelaznej.
—bitriol, *sm.* siarkan żelaza.
—wasser, *sn.* woda żelazna.
—werk, *sn.* wyrób z żelaza; fabryka

wyrobów żelaznych.
Eisern, *adj.* żelazny; *fig.* bezczucia, zatwardziały.
Eisig, *adj.* lodowy.
Eitel, *adj.* (comp. eitler, sup. eitlister) próżny, blady, niedorzeczny; znikomy. (mość.)
Eitelkeit, *sf.* próżność, blahość; znikomość.
Eiter, *sm.* ropa. (ropień.)
Eiter-beule u. —geschwulst, *sf.* bolączka.
—floss, *sm.* rdzeń, ropnia. (pe.)
Eiterig, *adj.* ropny, wydzielający ropę.
Eitern, *vn.* ropieć, ropić się.
Eiterung, *sf.* ropienie.
Eiweiß, *sn.* białko (z jaja).
Eitel, *sm.* okliwość, nudność, wstępnosc, odraza, obrzydzenie; —, *adj.* wybredny, przebiegny.
Eitelhaft u. Eitelig, *adj.* nudny, przykry, obrzydliwy.
Eitel, *vn.* obrzydzić, obmierzyć sobie; —, *v. imp.* mieć wstępnosc do czego.
Eitelname, *sm.* nazwisko uszczypliwe dane na pośmiewisko.
Eklips, *sf.* Astr. eklipsa (linia krzywa którą słońce zdaje się obiegać w roku); —tisch, *adj.* eklipsowy.
Ekloge, *sf.* ekloga, sielanka. (stosć.)
Elasticität, *sf.* elastyczność, sprężystość.
Elastisch, *adj.* elastyczny, sprężysty.
Eibogen, *sm.* *vid.* Ellenbogen.
Elegie, *sf.* elegja (rodzaj poezji tkliwej); —gisch, *adj.* elegiczny.
Elektricität, *sf.* elektryczność.
Elektrisch, *adj.* elektryczny.
Elektrifizieren, *va.* elektryzować.
Elektrifizierungsmaschine, *sf.* machina elektryczna.
Elektrifizierung, *sf.* elektryzowanie.
Element, *sm.* żywioł; *pl.* pierwsze początki.

Elementarisch, *adj.* elementarny, będący pierwiastkiem; początkowy.
Elen, Elenthier od. Elenstier, *sn.* m. los.
Elenb, *sn.* bieda, nędza; wygnanie; —, *adj.* biedny, nędzny; słaby; —be sc. wzgardzony, a, nędznik.
Elenbiglich, *adv.* nędźnie.
Elenbleib, *sn.* skóra losiowa.
Elenhäut, *sm.* skór; —ten, słoniowy.
Eis u. Eis, *num.* jedenaste.
Eise u. Eise, *sf.* jedenastka.
Eis-ed, *sn.* jedenastokąt.
—jährig, *adj.* jedenastoletni.
—monatlich, *adj.* jedenastomiesięczny.
Eisenbein, *sn.* kość słoniowa.
Eisenbeinen u. —beinern, *adj.* zrobiony ze słoniowej kości.
Eiserlich, *adj.* *indécl.* jedenastoraki.
Eiste, *adj.* jedenasty.
Eistehalb, *adj.* *indécl.* półjedenasta.
Eistel, *sn.* jedenasta część.
Elixir, *sm.* eliksir, odwar, krople.
Eile, *sf.* lokciec (miarą); (russisch) arszyn. (kość lokcia).
Ellenbogen u. Eibogen, *sn.* lokciec.
—handel, *sm.* handel lokciowy.
—reiter, *sm.* lichy kramarz.
—waare, *sf.* towar lokciowy.
—welse, *adv.* na lokcie.
Erlige, *sf.* sardela (ryba).
Eise, *sf.* (ryba), *vid.* Alose; (drzewo) *vid.* Erlig; Etern, *sm.* *pl.* Eterlich, *adj.* *vid.* Altern u. Alterlich.
Eisebere, *sf.* jarzębina (owoc).
Eiser u. Aiser, *sf.* sroka.
Emblem, *sn.* emblema (rysunek myśli wyrażający); —matlich, emblematyczny. (żony.)
Emertlich, *adj.* u. *sm.* emeryt, wysła-

Emigrant, *sm.* emigrant, wychodec.
Emigrieren, *vn.* emigrować, wyjść z kraju.
Eminenz, *sf.* przewiełość (tytuł wysokiego duchowieństwa).
Emmerling, *sm.* (ptak), *vid.* Ammer.
Empfinden, *va.* *vid.* Empfangen.
Empfang, *sm.* otrzymanie; przyjęcie; in —nehmen, przyjmować.
Empfangen, *va.* *irr.* odebrać, dostać, otrzymać; przyjmować; począć, zająć w ciążę.
Empfänger, *in.* *s.* otrzymujący, a.
Empfänglich, *adj.* łatwo przyjmujący, zdolny przyjąć co.
Empfänglichkeit, *sf.* zdolność do przyjęcia czego.
Empfangnis, *sf.* poczęcie (płodu), zającie w ciążę.
Empfangstein, *sm.* dowód przyjęcia.
Empfehlen, *va.* *irr.* polecić, zalecić komu co; sich —, *vr.* polecać się; żegnać się; ich — le mich Ihnen, kłaniam uniżenie, żegnám pana; —lenb, *adj.* zalecający, uprzejmy, ujmujący.
Empfehlung, *sf.* zalecenie (kogo); u. klon, oświadczenie grzeczności, uszanowania.
Empfehlungsbrief, *sm.* list zalecający.
—würdig, *adj.* godzien zalety.
Empfindbar, *adj.* dający się uczuć, czuły na co, drażliwy w czem.
Empfindbarkeit, *sf.* czułość, zdolność przyjmowania wrażeń, drażliwość.
Empfindelich, *sf.* przesadzona czułość, czułośćki. (łosć.)
Empfindeln, *vn.* udawać wielką czułość.
Empfinden, *va.* *irr.* czuć, uczuć, poczuć co.
Empfindlich, *adj.* czuły, dotkliwy; *fig.*

drażliwy, obraźliwy.
Empfindlichkeit, *sf.* czułość, dotkli-
wość; drażliwość.

Empfindsam, *adj.* czuły, tkliwy.
Empfindsamkeit, *sf.* czułość, tkli-
wość.

Empfindung, *sf.* uczucie, uczucie, wra-
żenie; uczucie (zmysłowe).
Empfindungslos, *adj.* nieczuły.

—losigkeit, *sf.* nieczułość.
—wort, *sn. u.* —laut, *sm.* wykrzyknik.

Empiriker, *sm.* empiryk, opierający
się na doświadczeniu.
Empör, *adv.* (w słowach złożonych)
do góry, w górę.

Empör arbeiten (sich), *vr.* wznieść się,
przyjść do znaczenia przez własną
usilność.

—bringen, *va. irr.* wznieść do góry,
podnieść, dźwignąć; *fig.* podwyż-
szyć, przeprowadzić do znaczenia.

—steigen, *vn. irr.* (sich) wzlecieć.
—halten, *va. irr.* podnieść, trzymać
w podniesieniu.

—helfen, *vn. irr.* pomagać wstać
czyli podnieść się.

—sitzen, *sf.* chór, wyższe miejsce
w kościele.

—kommen, *vn. irr.* wydobyć się, pod-
nieść się, wznieść się. (bkowicz).

—kömmling, *sm.* pan z chłopa, doro-
—ragen, *vn.* sterczyć do góry,
—richten, *va.* podnieść do góry.

—schweben, *vn.* (sich) wzlecieć, wzbić
się do góry.

—schwingen (sich), *vr.* wznieść się
ruchem skrzydeł; dorobić się, do-
chrapać się (majątku, godności).

—steigen, *vn. irr.* (sich) wznosić się,
wzbijać się.
—streben, *vn.* usiłować się wznieść.

Empör-streben, *adj.* usiłujący wznieść
się do czego. (szyc).

—tragen, *va. irr.* podnieść, wywyż-
—treiben, *va. irr.* siłą pędzić w górę.

—wachsen, *vn. irr.* (sich) rość w górę.
Empören, *va.* zbuntować, podburzyć;
oburzać, rozgniewać; sich —, zbun-
tować się, podnieść bunt; —rend,
adj. oburzający.

Empörer, *sm.* burzyciel, wicherzyciel,
buntownik. (sforny).

Empörerisch, *adj.* buntowniczy, nie-
Emporium, *sn.* Com. miasto handlowe.

Empörung, *sf.* zaburzenie, rokosz.
Emsig, *adj.* pilny, zabiegły, staranny.

Emsigkeit, *sf.* pilność, zabiegłość.
End-absicht, *sf. u.* —zweck, *sm.* cel osta-
teczny.

—beistand, *sm. u.* —urtheil *sn.* ostate-
czne rozsządzenie.

—buchstabe, *sm.* końcowa głoska.
—loß, *adj.* nieskończony.

—losigkeit, *sf.* nieskończoność.
—punkt, *sm.* punkt ostateczny.

—reime, *sm. pl.* końcowe rymy.
—stille, *sf.* ostatnia zgłoska.

—ursache, *sf.* ostateczna przyczyna.
—zeile, *sf.* ostatni wiersz.

Ende, *sn.* (dim. Endchen) kraj, brzeg,
koniec, (zak)onczenie; ostatni kres
życia, śmierć; (Richt) niedopałek,
niedogarek (świecy); —gut, alleß
gut, kiedy koniec dobry, wszystko
dobre; am —de, nakoniec, naresz-
cie, wreszcie; ein —nehmen, koniec
wziąć (o rzeczy), albo koniec mieć
(o osobie); an allen Enden u. —den, na
wszystkich końcach; zu —bringen,
doprowadzić do końca; zu dem —,
dla tego, w tym celu.

Enden u. Endigen, *va.* zakończyć,

skończyć; —*vn.* skończyć się, za-
kończyć się; umrzeć; sich —, *vr.* ukoń-
czyć się.

Endigung, *sf.* zakończenie.
Endlich, *sf.* endywia (salata).

Endlich, *adj.* ograniczony, określony;
stateczny; *adv.* nakoniec, nareszcie
przecie. (sność).

Endlichkeit, *sf.* ograniczoność, docze-
—Endschaft, *sf.* koniec, ukończenie,
skończenie się.

Endung, *sf.* zakończenie.
Eng-brüstig, *adj.* dychawiczny.

—brüsigkeit, *sf.* dychawiczność.
—herzig, *adj.* ciasnego serca (czło-
wiek), samolubny, nieczuły, skąpy.

—herzigkeit, *sf.* nieczułość, nieludz-
kość.

—haß, *sm.* przesmyk, wawóz.
Eng u. Eng, *adj.* wązki, ciasny; ogra-
nieszony; —, *sf.* wązkość, ciasność;

kłopotliwe położenie; es ist mir —
um's Herz, serce mi się ściśca, cięż-
ko mi się robi na sercu; in die —trei-
ben, w wielki kłopot wprawić kogo,

klin komu wbić w głowę.
Engel, *sm.* anioł; *adj.* anielski.

Engel-fisch, *sm.* anioł morski (ryba).
—gestalt, *sf.* postać anielska. (ski).

—gitch, *adj.* podobny do anioła, aniel-
—schaar, *sf.* chór aniołów.

—twarz, *sf.* dzięgiel ogrodny (rośl).
Engels-gruß, *sm.* pozdrowienie aniel-
skie.

—stimme, *sf.* głos anielski.
Engen, *va.* ścieśniać, zwężać.

Englich, *adj.* anielski; angielski; —sch
Krankheit, choroba angielska.
Engliffren, *va.* anglizować (konja).
Enkel, *sm.* wnuk; —lin, *sf.* wnuczka.
Enkelkind, *sn. u.* —sohn, *sm.* prawnuk;

—sochter, *sf.* prawnuczka.
Entbären, *va.* odjąć szlachectwo; u-
podlić, shanbić.

Entarten, *vn.* (sich) Entartung, *sf.* vid.
Ausarten u. Ausartung.

Entäußern (sich), *gen.* wstrzymać się
od czego; pozbyć się, wyrzucić się,
zrzec się czego. (sność).

Entäußerung, *sf.* pozbycie się, wy-
zucie się, zrzeczenie się.

Entbehren, *va.* nie mieć; nie potrze-
bować, obchodzić się bez czego.

Entbehrlich, *adj.* niepotrzebny, zby-
teczny. (zbyteczność).

Entbehrlichkeit, *sf.* niepotrzebność,
Entbehrung, *sf.* obywanie się bez cze-
go, znośnienie niedostatku.

Entbieten, *va. irr.* rozkazać, dać znać;
(zu sich) przyzwąć, wezwać do sie-
bie; seinen Gruß —, (cinem) ukłon ko-
mu zasylać.

Entbinden, *va. irr.* (gen. ob. von) uwol-
nić od czego; służyć kobiecie przy
porożu, odebrać dziecko; entbin-
den sich, powić dziecko.

Entbindung, *sf.* uwolnienie, oswobo-
dzenie; poródzenie.

Entbindung-anstalt, *sf.* instytut po-
łożniczy.

—arzt, *sm.* akuszer.
—tunst, *sf.* sztuka położnicza.

—zange, *sf.* Chir. obcegi akuszerskie.
Entblätter, *va.* poobrywać liście
(z czego).

Entblößen, (sich) *vr.* ośmielić się, śmieć.
Entblößen, *na.* obnażyć, odsłonić;
pozbawić, оголоzić; dem Gelde —st,
оголоcony z pieniędzy, goły.

Entblühen, *vn.* (sich) kwitnąć, rozwi-
jać się. (wyłamywać się).
Entbrächen (sich), *vr.* wstrzymać się;

343 Entbrennen.
 Entbrennen, *vn. irr.* (sehn) zapalić się.
 Entdecken, *va.* odkrywać; wyjawiać.
 Entdecker, *sm.* odkrywca.
 Entdeckung, *sf.* odkrycie.
 Entdeckungstreife, *sf.* podróż, wyprawa w celu robienia odkryć.
 Ente, *sf.* kaczka; —ten, kaczy.
 Entehren, *va.* szanować, znieważać, zniesławiać.
 Enten, *vn.* (sehn) prędko ulecieć, ubiec; prędko przemijać (o czasie).
 Enten-ei, *sm.* kacze jajo. (kaczki).
 —fang, *sm.* u.—łóg, *sf.* polowanie na
 Enter-beiß, *sm. Mar.* topór używany przy spotkaniu się z nieprzyjacielskim okrętem. (tów).
 —hafen, *sm.* hak do zahaczania okrętu.
 Enterben, *va.* wydziedziczyć.
 Enterbung, *sf.* wydziedziczenie.
 Enterich, *u. Enter, sm.* kaczor.
 Entern, *va. Mar.* zahaczyć okręt.
 Enterung, *sf.* zahaczenie
 Entfahren, *vn. irr.* (sehn) wysliznąć się, wymknąć się, zemknąć.
 Entfallen, *vn. irr.* (sehn) wymknąć się (słowo); (den Händen) wypaść z ręki; (dem Gedächtniß) wyjść z pamięci.
 Entfalten, *va.* fałdy rozciągnąć, rozfałdować; rozciągnąć (skrzydła); *fig.* rozwijać; *slh.* —*vr.* rozwijać się; wypogodzić czło. (niecie).
 Entfaltung, *sf.* rozwijanie się; rozwój.
 Entfarben, *va.* pozbawić koloru; *slh.* —, *vr.* tracić kolory (na twarzy), zbladnąć.
 Entfernen, *va.* oddalić kogo; *slh.* —*vr.* oddalić się, odejść; *entfernt, adj.* oddalony, odległy; daleki (w pokrewieństwie); mało podobny.
 Entfernung, *sf.* oddalenie, usunięcie;

Entgegnung.
 344
 nieobecność, dalekość, odległość.
 Entfesseln, *va.* zdjąć kajdany, uwolnić z więzów.
 Entflammen, *va.* zapalać, rozpalać.
 Entfleischt, *adj.* obrany z mięsa, schudły, opadły z ciała.
 Entfliegen, *vn. irr.* u. —flattern, *vn.* (sehn) ulecieć, wylecieć.
 Entfliehen, *vn. irr.* (sehn) uciec, ujsć, wymknąć się.
 Entfließen, *vn. irr.* (sehn) wypływać, płynąć z czego; pusić się (zły z oczu).
 Entfrönden, *va.* odstręczyć od siebie, zniechęcić sobie kogo.
 Entführen, *va.* uprowadzić, uwieźć.
 Entführer, *sm.* uwodziciel.
 Entführung, *sf.* uwiedzenie.
 Entgegen, *adv.* u. *prép. dat.* na spotkanie, naprzeciwko; przeciw, naprzeciw.
 Entgegen'arbeiten, *vn.* przeciwieć się, opierać się czemu (nie).
 —eilen, *vn.* (sehn) spieszyć na spotkanie.
 —gehen, *vn. irr.* (sehn) iść, wyjść naprzeciw komu; czekać kogo.
 —kommen, *vn. irr.* (sehn) wyjść naprzeciw, spotkać się z kim; uprzedzić kogo swoją grzecznością.
 —nehmen, *va.* przyjąć co.
 —setzen, *va.* wystawić, postawić naprzeciw czemu; entgegengesetzt, *adj.* przeciwny, przeciwny.
 —setzung, *sf.* przeciwność.
 —stehen, *va. irr.* przeciwieć się, być na zawadzie. (dzać czemu).
 —wirken, *vn.* zapobiegać, przeszkadzać.
 —ziehen, *vn. irr.* (sehn) ruszyć naprzeciw komu.
 Entgegnen, *vn.* odpowiadać, odrzec.
 Entgegnung, *sf.* odpowiedź, replika.

345 Entgehen.
 Entgehen, *vn. irr.* (sehn) uchodzić, unikać.
 Entgelten, *va irr.* (müssen) odpowiadać za co; (lassen) zapłacić, przepłacić co.
 Entgleiten, *vn. irr.* (sehn) wymknąć, wysliznąć się.
 Enthalten, *va. irr.* mieszczyć, objąć w sobie; *slh.* —*vr.* wstrzymywać się od czego.
 Enthaltfam, *adj.* wstrzemięzliwy.
 Enthaltfamkeit, *sf.* wstrzemięzliwość.
 Enthaupten, *va.* ściąć kogo.
 Enthauptung, *sf.* ścięcie, egzekucja (winowajcy); (Johannis) ścięcie s. Jana.
 Entheben, *va. irr.* uwolnić od czego.
 Enthelligen, *va.* sprofanować, odjąć charakter świętości.
 Enthelliger, *sm.* sprofanujący, znieważający świętość.
 Enthelligung, *sf.* sprofanacja, zbezczeszczenie rzeczy świętych.
 Enthüllen, *va.* odkrywać, odsłaniać; *fig.* zdrzeć komu maskę, larwę.
 Enthüllung, *sf.* odkrycie, odsłonięcie.
 Enthüllungsmiß, *sm.* entuzjazm, uniesienie, zapal. (ny).
 Enthüllungssich, *adj.* chwycony, zapalony.
 Entfleiden, *va.* rozbierać; obnażać.
 Entfleidung, *sf.* rozebranie.
 Entfönnen, *vn. irr.* (sehn) ujsć, uciec; —*sn.* ucieczka.
 Entförpert, *adj.* beczelny, wolny od cielesności. (sil).
 Entfräften, *va.* osłabiać, pozbawiać.
 Entfräftung, *sf.* osłabienie.
 Entladen, *va. irr.* wyladować; zdjąć brzemień; ulżyć; wykręcić nabój; *slh.* —*u.* uwolnić się; wyladować się, wypróżnić się (o obłokach.)

Entquellen.
 346
 Entläug, *prép. acc. u. gen.* wzdłaz, po.
 Entlarben, *va.* zdrzeć maskę, larwę komu; demaskować kogo (włas. i przenoś.).
 Entlarbung, *sf.* zdarcie maski.
 Entlassen, *va irr.* odprawić kogo, pozwolić odejść, wypuścić, uwolnić.
 Entlassung, *sf.* wypuszczenie na wolność, uwolnienie.
 Entlaßt, *adj.* odarty z liści, bez liścia. (zbiedz, ujsć).
 Entlaufen, *vn. irr.* (sehn) uciec.
 Entlügen, *va. gen.* oswobodzić, uwolnić; *slh.* —*u.* uwolnić się; uisć się z czego, dopełnić zlecenia.
 Entlegen, *adj.* odległy, daleki.
 Entlegenheit, *sf.* odległość.
 Entleihen, *va.* pożyczyć u kogo.
 Entleiben, *va.* zabić, życie pozbawić; *slh.* —*vr.* zabić się, życie sobie odjąć.
 Entleibung, *sf.* zabicie, zamordowanie.
 Entlösen, *va.* przywabić, zwabić; wydobyć (zły), rozrzewnić.
 Entmannen, *va.* wytrzebić, (wykastrować) kogo.
 Entmannung, *sf.* wytrzebiecie.
 Entmäßen, *va.* okrętopozbawić masztu.
 Entmenschen, *va:* pozbawić człowieczeństwa.
 Entmüthigen, *va.* pozbawić odwagi, odebrać ochotę.
 Entnehmen, *va. irr.* zdjąć, wyjąć; pożyczyć, ciągnąć; przekazać na kogo (weksel); wnosić z czego.
 Entnehmer, *sm. Com.* wystawiający, wydający wexel na kogo.
 Entnerben, *va.* Enterbung, *sf. vid.*
 Entfräften, *u.* Entfräftung.
 Entquellen, *vn. irr.* (sehn) wytryskać, wypływać.

Entzünden, *va.* zapalić; rozplomie-
nić, rozżarzyć; *ſich* — *vr.* zapalić się;
wybuchnąć (o wojnie).
Entzündung, *ſf.* zapalenie. (palna).
Entzündungsfieber, *ſn.* gorączka za-
Entzwei, *adv.* na pół, na dwie polo-
wy, na dwie części.
Entzweißeigen, *va.* irr. rozgryźć.
— brechen u. — ſchlagen, *va.* irr. rozla-
mać, rozbić. (stłuc się).
— gehen, *vn.* irr. (ſich) złamać się,
— machen, *va.* rozłamać.
Entzweien, *va.* rozdzielić; *ſich* — po-
różnić się. (znieście).
Entzweigung, *ſf.* rozdwojenie, poro-
żenie, *ſm.* goryczka, (ziele).
Ephem, *ſm.* bluszczyt; *adj.* bluszczo-
wy, z bluszczytu.
Ephenartig, *adj.* Bot. należący do ga-
tunków bluszczytu.
Epidemie, *ſf.* epidemia, zaraza.
Epidemiſch, *adj.* epidemiczny, zara-
źliwy.
Epigramm, *ſn.* epigramat (rodzaj po-
ezyi), — äſtiſch, ucinkowy.
Epifode, *ſf.* epizod, ustęp; — biſch,
epizodyczny, ustępowy.
Epiſch, *adj.* właściwy epopei, boha-
terski, (wid. Epöſ).
Epiſtel, *ſf.* epistoła, list (w nowym
testamencie), list (autora staro-
żytnego), list, pismo (poezya); bie-
— ſen, wytrzeć komu kapitulę,
zgromić kogo.
Epöche, *ſf.* epoka, okres (w hist.); —
— machen, stanowiąc epokę.
Epöſ, *ſn.* u. Epödie, *ſf.* epopeja, poe-
ma bohaterskie.
Eppiſch, *ſm.* seler, pietruszka; bluszczyt.
Er, *pron.* (ſf. ſie, n. tō) on, (ona, ono).
Erächten, *va.* mniemać, uważać; —

ſn. mniemanie, zdanie; meſneſ-
tenſ, podług mego zdania.
Erarbeiten, *va.* dorobić się czego.
Erb-adel, *ſm.* szlachectwo dziedzic-
zne.
— amt, *ſn.* dziedziczny urząd.
— begräbniß, *ſn.* grób familijny.
— eigen, *adj.* własny dziedzicznie;
poddany. (ceſſy).
— fall, *ſm.* im —, w przypadku suk-
— ſchler, *ſm.* wada dziedziczna.
— ſeind, *ſm.* od kolebki nieprzyjaciela,
wróg zaprzysięgły.
— folge, *ſf.* następstwo, kolej na-
stępstwa.
— ſolger, *ſm.* następca, spadkobierca.
— fürſt — in, *s.* dziedziczny książę,
— czna księżna. (— dzieżka).
— genoß, — ſſin, *s.* współdziedzic.
— gut, *ſn.* majątek dziedziczny.
— herr, *ſm.* pan dziedziczny.
— lauf, *ſm.* kupno w dziedzictwo.
— fönig, *ſm.* król dziedziczny.
— frankheit, *ſf.* choroba dziedziczna.
— land, *ſn.* ziemia dziedziczna.
— laſſer u. — ſetzer, — in, *s.* spadko-
dawca, — czyni.
— leſen, *ſn.* wieczysta lenność.
— leute, *ſm.* pl. poddani dziedzicni.
— loß, *adj.* wydziedziczony, wyła-
czony od spadku; bezdzietny, bez-
potomny.
— pacht, *ſf.* Jur. wieczysta dzierżawa.
— prinß, *ſm.* książę dziedziczny.
— recht, *ſn.* prawo do ſukceſſy, dzie-
dziczne.
— reich, *ſn.* państwo dziedziczne.
— ſchuld, *ſf.* dług ſukceſſyjny, wie-
czysty. (leżęca).
— ſtand, *ſn.* rzecz do ſukceſſy na-
— ſünde, *ſf.* grzech pierworodny.

Erbtheil, *ſm.* ſcheda, dziedziczna
część ſukceſſy.
— theilung, *ſf.* podział dziedzictwa.
— vermächtniß, *ſn.* testament ze wzgłę-
du na dziedzictwo.
— zind, *ſm.* czynsz wieczysty.
Erbängen, *vn.* uzić strach, bojaźń.
Erbärmen (ſich), *vr.* (gēn. u. — über)
litować się, zmiłować się nad kim.
— ſn. u. Erbärmung, *ſf.* litość, zmi-
lowanie. (wanie).
Erbarmenswürdig, *adj.* godny polito-
Erbarmlich, *adj.* biedny; nędzny, mi-
zerny, lichy. (ność).
Erbarmlichkeit, *ſf.* lichota, nizezem-
Erbauen, *va.* wybudować, zbudować;
zbudować kogo (dobrym przykla-
dem; ſich), — *vr.* zbudować się.
Erbauer, *ſm.* założyciel, budujący.
Erbaulich, *adj.* budujący, przykładowy.
Erbaulichkeit, *ſf.* zbudowanie, dobry
przykład.
Erbauung, *ſf.* wybudowanie, wysta-
wienie; zbudowanie.
Erbauungſchrift, *ſf.* książka religijno-
moralna.
Erbe, — bin, *s.* dziedzic, — czka; — *ſn.*
dziedzictwo; zum — einſetzen, dzie-
dziecem swoim kogo poſtawić.
Erben, *vn.* (ſich) zatrząść się, za-
drzyć.
Erben, *va.* odziedziczyć; — *vn.* (ſich)
przechodzić spadkiem.
Erben ſf. wyprosić, wymodlić sobie
Erben, *va.* wyzbrać.
Erben, *va.* zdobyć jako łup; zabrać.
Erben, *va.* irr. oświadczyć, oświadczyć
gotowość do jakiej usługi; — *ſn.*
zaofiarowanie.
Erbin, *ſf.* vid. Erbe.

Erbitten, *va.* irr. uprosić, wyprosić
sobie co od kogo.
Erbittern, *va.* rozgniewać, drażnić;
rozjątrzać (umysły).
Erbitterung, *ſf.* gniew, rozjątrzenie,
zawziętość.
Erbliſſen u. — bliſſen *vn.* (ſich) zbła-
dnąć; umrzeć.
Erblich, *adj.* dziedziczny.
Erblieden, *va.* ujrzeć, spostrzedz.
Erblieden, *vn.* (ſich) oślepnąć.
Erblihen, *vn.* (ſich) zakwitnąć.
Erborgen, *va.* pożytyć od kogo;
erborgt, pożytyczony, cudzy; *ſig.*
szluzowy, dorobiony.
Erborgen, *va.* rozżłościć, rozjątrzyć;
ſich —, rozżłościć się.
Erbötig, *adj.* gotowy do czego.
Erbraten, *vn.* (ſich) zasumieć,
wzburzyć się.
Erbröchen, *va.* irr. rozłamać; wyla-
mać (drzewo); rozpieczętować (list);
— *ſn.* rozłamanie, rozwalenie; wy-
miot; ſich — *vr.* wywomitować (z sie-
bie) rzygać.
Erbröschung, *ſf.* złamanie, wylamanie.
Erbschaft, *ſf.* dziedzictwo, spadek; rine
— antreten, spadek objąć.
Erbs, *ſf.* groch, czyli ziarno gro-
chu; pl. — ſen, groch (zbiorowo).
Erbsenſuppe, *ſf.* zupa grochowa.
Erbe, *ſf.* kula ziemiska; ziemia; proch;
auf — den, na ziemi; na świecie; un-
ter die — bringen, skrócić dni czyjeś,
stać się komu przyczyną do śmierci;
er — zur — fallen, na ziemię upaść.
Erben, *adj.* vid. Erben.
Erbenloß, *ſm.* vid. Erbloß.
Erbengeſchöpf, *ſn.* stworzenie ziem-
skie.
— glück, *ſn.* szczęście ziemskie.

- Erdengott, *sm.* bóstwo ziemskie.
 — (iden, *sn.* u. — *noth*, *sf.* cierpienie ziemskie.
 — *rund*, *sn.* świat, ziemia.
 — *ohn*, *sm.* syn ziemi, śmiertelny.
 — *wallen*, *sn.* ziemska pielgrzymka.
 — *waller*, *sm.* mieszkaniec tej ziemi.
 Erd-achse, *sf.* Géogr. oś ziemską.
 — *apfel*, *sm.* kartofel, ziemniak.
 — *art*, *sf.* Géol. gatunek ziemi.
 — *artig*, *adj.* ziemisty, własności ziemniakowy.
 — *bahn*, *sf.* Astron. droga którą kula ziemską przebiega.
 — *ball*, *sm.* u. — *lugel*, *sf.* kula ziemską.
 — *beben*, *sm.* u. — *erschütterung*, *sf.* trzęsienie ziemi.
 — *beere*, *sf.* poziomka. (sarz.)
 — *beschreiber*, *sm.* jeograf, ziemio-pisarz.
 — *beschreibung*, *sf.* jeografia, opisanie ziemi. (ziemi.)
 — *bewohner*. — *bürger*, *sf.* mieszkaniec.
 — *birne*, *sf.* bulwa, kartofel.
 — *boden*, *sm.* powierzchnia ziemi, grunt.
 — *cage*, *sf.* Géogr. cieśnina, przesmyk. (wid. Landenge).
 — *ebhen*, *sm.* bluszcz ziemny.
 — *fahl*, *u.* — *farbig*, *adj.* ciemny, bury, koloru ziemi.
 — *fall*, *sm.* zapadnięcie się ziemi.
 — *farbe*, *sf.* kolor ziemi.
 — *ferne*, *Astr.* największe oddalenie planety od ziemi.
 — *flüde*, *sf.* płaszczyzna ziemi.
 — *geboren*, *adj.* ziemiorodny, śmiertelny.
 — *geist*, *sm.* gnom, duch mężki niewidomy strzegący skarbow.
 — *geschoß*, *sn.* dolna część domu.

- Erd-gürtel, *u.* — *streif*, *sm.* Géogr. strefa ziemi. (rajaćcy).
 — *haltig*, *adj.* ziemną w sobie zawierający.
 — *harz*, *sn.* żywica ziemna.
 — *haufen*, *sm.* kupa ziemi.
 — *höhle*, *sf.* pieczara podziemna.
 — *floß* *u.* Erdentloß, *sm.* skiba, bryła ziemi.
 — *lohle*, *sf.* węgiel ziemny. (ball).
 — *kreis*, *sm.* okrąg ziemski, (wid. Erd-
 — *runde*, *sf.* jeografia (jako umiejętność); geologia (nauka o ziemi, jej kształtach i pokładach).
 — *tundig*, *adj.* znający jeografię lub geologię.
 — *lage* *u.* — *schicht*, *sf.* pokład ziemi.
 — *lehre*, *sf.* geologia.
 — *messung*, *sf.* geodezja; (sztuka mierzenia i dzielenia ziemi); jeografia matematyczna.
 — *nähe*, *sf.* Astr. perigeum, punkt najbliższej odległości planety od ziemi.
 — *öl*, *sm.* wid. Bergöl.
 — *pech*, *sn.* wid. Bergpech.
 — *pol*, *sm.* Géogr. biegun ziemi.
 — *reich*, *sn.* grunt, ziemia, rola.
 — *rüden*, *sm.* grzbiet ziemi.
 — *scholle*, *sf.* bryła ziemi.
 — *stoß*, *sm.* wstrząśnienie ziemi.
 — *toffel*, *sf.* wid. Kartoffel.
 — *umschiffer*, *sm.* — *umschiffung*, *sf.* wid. Weltumsegler.
 — *wall*, *sm.* wał z ziemi usypany.
 — *winkel*, *sm.* kąt na ziemi.
 — *wurm*, *sm.* robak ziemi.
 — *zunge*, *sf.* cypel, klin lądu w morze wchodzący, wid. Landzunge.
 Erdenten, *va.* wymyślać, zmyślać.
 Erdentbar *u.* Erdentlich, *adj.* mogący być wymyślonym, możebny.
 Erdicht, *adj.* ziemisty.

- Erdichten, *va.* zmyślić, wymyślić sobie co.
 Erdichlung, *sf.* wymyślenie, zmyślenie.
 Erdienen, *va.* wysłużyć sobie co.
 Erdig, *adj.* z ziemią zmieszany.
 Erdolchen, *va.* sztyłem przebić.
 Erdreissen (sich), *vr.* ośmielić się.
 Erdröhnen, *vn.* głucho się rozlegać.
 Erdrösten, *va.* udusić.
 Erdrücken, *va.* przysięść przytłumić.
 Erdulden, *va.* znosić, wycierpieć, wytrzymać.
 Erheben, (sich), *vr.* unosić się, rozgniewać się na kogo. (rzyć się).
 Ereignen (sich), *vr.* wydarzyć się, zdarzyć się.
 Ereignis, *sn.* zdarzenie, wydarzenie.
 Erleiden, *va.* dogonić, doścignąć.
 Ermit, *sm.* pustelnik.
 Erben, *va.* odziedziczyć co, w spadku dostać.
 Erfahren, *va.* irr. dowiadywać się; doświadczać, doznawać; —, *adj.* doświadczony.
 Erfahrenheit, *sf.* doświadczenie.
 Erfahrung, *sf.* doświadczenie; dowiedzenie się; in — bringen, dowiedzieć się o czem.
 Erfahrungswissenschaft, *sf.* empiryzm, nauka opierająca się na samém doświadczeniu.
 Erfassen, *va.* ująć, uchwycić; pojąć.
 Erfinden *va.* irr. wywalczyć, dobić się czego; odnieść zwycięstwo.
 Erfinden, *va.* irr. wynaleźć, odkryć; zmyślić; (als wahr) prawdę rozpoznać.
 Erfinder — in *s.* wynalazca, czyni.
 Erfindersich *u.* — *findsam*, *adj.* płodny w wynalazki, przemysłny, przebiegły.
 Erfindsamkeit, *sf.* przemysłność, zdol.

- ność do robienia wynalazków.
 Erfindung, *sf.* wynalazek.
 Erfindungsgabe, *sf.* dar wynalazczy.
 Erfliehen, *va.* wyblagać co; upraszać kogo. (dzenie).
 Erfolg, *sm.* skutek, wypadek, powo-
 Erfolgen, *vn.* (sein) następować, wypadać z czego.
 Erfolgreich, *adj.* obfity w skutki.
 Erforderlich, *adj.* potrzebny, należny, wymagany, stosowny; es ist —, zachodzi potrzeba, potrzebnym jest.
 Erfordern, *va.* wymagać, potrzebować.
 Erfordernis, *sn.* potrzeba.
 Erforschen, *va.* wybadać, wysledzić.
 Erfragen, *va.* dowiadywać się pytając, dopytywać się czego; pytać kogo o co.
 Erfrehen, (sich), *vr.* ośmielać się, odważać się na co zuchwale.
 Erfreuen, *va.* ucieszyć, uradować, ukontentować kogo; sich —, *vr.* (über) radować się z czego; cieszyć się czem; (gén.) znaleźć przyjemność w czem. (jemny).
 Erfreulich, *adj.* radosny, miły, przy-
 Erfreulichkeit, *sf.* radość, uciecha.
 Erfrieren, *va.* odmrozić; — *vn.* (sein) umarzać, zmarznąć.
 Erfrischen, *va.* odświeżać, orzeźwiać, odżywić.
 Erfrischung, *sf.* odświeżenie, orzeźwienie; posiłek, przekąska.
 Erfüllen, *va.* napęlić; dopełnić, doprowadzić do końca.
 Erfüllung, *sf.* dopełnienie, spełnienie; in — gthen, spełnić się.
 Ergänzen, *va.* dopełnić, uzupełnić.
 Ergänzung, *sf.* dopełnienie, uzupełnienie.
 Ergänzungsband, *sm.* tom dodatko-

wy, uzupełniający dzieło.
 Ergeben, (sich) *vr.* oddać się, zdać się; (in etwas) *ppoddać się czemu*; —, *adj.* oddany, przywiązany; uniżony; *er* ergibt sich, z tego się pokazuje, zład wynika.
 Ergebenheit, *sf.* przywiązanie, przychylność, uległość. (*padek.*)
 Ergebeniß, *sn.* następstwo, skutek, wy.
 Ergebung, *sf.* poddanie się.
 Ergehen, *vn. irr.* (sich) wyjść; być wydanem, ogłoszonem (*oprawie*); *n. imp.* spotkać *co* kogo; —, *sn.* stan z łowia; lassen —, wydać ogłoszenie, (rozkaz); wyrzec, wydać (wyrok); *sich* —, *vr.* przechadzać się; *er* geht ihm wohl, dobrze mu się powodzi.
 Ergehen, *va.* skąpstwem zebrać sobie *co*.
 Ergehen, Ergehtlich, Ergehung, *vid.* Ergehen, Ergehtlich, u. Ergehung.
 Ergiebig, *adj.* obfity, płodny, żyzny.
 Ergiebigkeit, *sf.* obfitość, płodność, plenność.
 Ergießen, *va. irr.* wylewać *w co*; *fig.* wylać serce, uciec; *sich* —, *vr.* wylać się, rozlać się; wpadać (*o rzecze*); otworzyć serce; rozpościerać się (*w pochwałach*).
 Ergießung, *sf.* rozlanie się; wylanie się serca.
 Erglänzen, *va.* zajaśnieć, zabłysnąć.
 Erglänzen, *vn.* (sich) rozpalić się do czerwoności (*o żelazie*); rozplomieć się *czem*, *do czego*, *ku czemu*.
 Ergötzen, *va.* bawić (*zmysły*), rozkosz sprawić (*oczom*); *sich* —, *vr.* bawić się, znajdować *w czym* rozkosz.
 Ergötzlich, *adj.* zabawny, rozkoszny, ucieśny.
 Ergötlichkeit u. Ergötzung, *sf.* zabawa,

pieszczota, rozkosz.
 Ergraben, *vn.* (sich) osiwieć; zmierchać się.
 Ergreifen, *va. irr.* uchwycić, schwytać; porwać się (*do ucieczki*); chwycić się (*środków*); wziąć się (*do broni*); korzystać *z czego*; uciekać się *do czego*; *fig.* wzruszać, uderzać; auf frischer That —, złapać na gorącym uczynku; ergriffen, wzruszony, uderzony.
 Ergreifung, *sf.* uchwycenie *czego*, wzięcie się *do czego*.
 Ergründen, *vn.* (sich) rozkładać się, rozjuszyć się.
 Ergründen, *va.* zgruntować, osiągnąć *dna*; *fig.* gruntownie zbadać, wysledzić, poznać. (*nie.*)
 Ergründung, *sf.* zgruntowanie, zbada.
 Erguß, *sm.* u. wylew; *fig.* wylanie uczucia.
 Erhaben, *adj.* wypukły, wyniosły, wzniosły; górny, wspaniały, szczytny.
 Erhabenheit, *sf.* wypukłość; wyniosłość, wspaniałość, szczytność.
 Erhalten, *va. irr.* zachowywać, utrzymywać *w dobrym stanie*; utrzymywać *na swoim koscie*; otrzymać, odebrać; odnieść (*korzyść*, *zwyyczajstwo*); (aufrecht) *nie dawać upaść*.
 Erhalter — in, *s.* zachowawca, czyni.
 Erhaltung, *sf.* zachowanie, utrzymanie.
 Erkaufen, *va.* kupić, wytargować; przez handel *co* zarobić.
 Erhängen, *va.* powiesić; *sich* —, powiesić się.
 Erhärten, *vn.* (sich) stwardnieć.
 Erhärten, *va.* dowodzić, stwierdzać.
 Erhaschen, *va.* schwytac, złapać; u-

chwycić (*sposobność*).
 Erheben, *va. irr.* podnosić, unosić; pobierać (*podatki*); chwalić, wysławiać; wynosić, wywyższyc; (Klage) zanieść (*skargę*); *sich* —, *vr.* podnieść się, wstawać; powstać.
 Erheblid, *adj.* ważny.
 Erheblichkeit, *sf.* ważność.
 Erhebung, *sf.* podniesienie, wznesienie; pobieranie (*podatków*); wyniesienie.
 Erheirathen, *va.* przez ożenienie się nabyć, zyskać, dostać *co*.
 Erheischen, *va. vid.* Erfordern.
 Erhellen, *va. vid.* Erhängen.
 Erheitern, *va.* rozjaśniać; *fig.* rozweselać.
 Erheiterung, *sf.* rozweselenie.
 Erheizen, *va.* opalać, ogrzewać.
 Erhellen, *va.* rozjaśniać *co*, wyjaśniać; —, *vn.* rozjasnić się, jasnym się stawać; hieran erhell, z tego się jasno pokazuje. (*nie.*)
 Erhellung, *sf.* rozjaśnienie, oświetlenie.
 Erheichen, *va.* zyskać przez obłudę; udawać; erheuchelt, *adj.* udany, obłudny.
 Erhitzen, *va.* rozgrzać, rozpalić; *fig.* zagrac, zapalić *kogo*; *sich* —, *vr.* zapalić się; erhit, rozgrzany, zapalony.
 Erhitzen, *sf.* zagrzanie, zapalenie.
 Erhöhen, *va.* podwyższyć, podnieść.
 Erhöhung, *sf.* podwyższenie, podniesienie.
 Erhöhen (sich), *vr.* wypocząć, wytechnąć; przyjść do siebie, do sił; sich Rath —, zasięgać rady czyjś.
 Erhöhung, *sf.* wypoczynek, wytechnienie; nabranie sił.
 Erhöhungsunde, *sf.* godzina, czas

rozrywki; czas wolny od zatrudnień.
 Erhören, *va.* usłyszeć, wysłuchać; daß ist nicht erhört, to niesłychana rzecz.
 Erhörung, *sf.* wysłuchanie (*prośby*).
 Erinnerlich, *adj.* przychodzący *na pamięć*, pamiętlay.
 Erinnern, *va.* przypominać *komu co*. *sich* —, *vr.* przypomnieć sobie *co*, o *czem*.
 Erinnerung, *sf.* przypominanie, pamięć, wspomnienie; zur —, *na pamięć*.
 Erinnerungsbemögen, *sn.* pamięć, władza przypominania.
 Erjagen, *va.* upolować; *fig.* dochrapac się *czego*.
 Erkalten, *vn.* (sich) ochłodzić, oziębić się; *fig.* ostygac, (*o zapale*, *piłności* i t. d.) —, *sn.* u. Erkältung, *sf.* ostygnięcie, oziębienie się.
 Erkalten, *va.* oziębic, ostudzić; *sich* —, *vr.* zaziębic się.
 Erkältung, *sf.* zaziębienie.
 Erkämpfen, *va. vid.* Erfechten.
 Erkargen, *va. vid.* Ergeizen.
 Erkaufen, *va.* kupić, odkupić, wykupić; przekupić *kogo*.
 Erkauflich, *adj.* przedajny.
 Erkauflichkeit, *sf.* przedajność.
 Erkaufung, *sf.* przekupienie *kogo*.
 Erkennbar, *adj.* łatwy do poznania, wyraźny.
 Erkennbarkeit, *sf.* wyraźność.
 Erkennen, *va. irr.* poznawać, rozpoznawać; (für, als) uznać, przyznać; (zu — geben) dawać poznać.
 Erkennlich, *adj.* łatwy do poznania, wyraźny, znaczny; wdzięczny.
 Erkennlichkeit, *sf.* wdzięczność.
 Erkenntniß, *sf.* poznanie, pojęcie *czego*

go; zur — kommen, uznać, poznać (swe błędy).
 Erkenntnisvermögen, *sn.* władza poznawania, pojmowania.
 Erkennung, *sf.* poznanie, uznanie.
 Erkennungszichen, *sn.* znak, znamie, poznaka.
 Erker, *sm.* ganek, wystawa przed domem; strażnica.
 Erkerfenster, *sn.* okno w strażnicy.
 Erlesen, *va.* wybierać, obrać kogo.
 Erklärbar, *adj.* dający się wytłumaczyć, wyjaśnić.
 Erklären, *va.* objaśniać, wyjaśniać, wytłumaczyć; oświadczyć, ogłosić, uznać; *sch.* —, *vr.* wytłumaczyć się, oświadczyć się; *erklärt, adj.* jawny, wyraźny.
 Erklärer, *sm.* wykładacz, objaśniacz.
 Erklärlich, *adj.* jasny, łatwy do pojęcia.
 Erklärung, *sf.* objaśnienie, wyjaśnienie, wytłumaczenie; deklaracja, oświadczenie.
 Erklärlich, *adj.* dostateczny, znaczny.
 Erklärten, *va.* wdrapać się na wierzch czego.
 Erklimmen, *va. irr.* wdzierać się, wdrapywać się na górę.
 Erklängen, *va. irr.* zabrzmić, rozlegać się.
 Erklädtern u. Erklädtern, *va. vid. Er.*
 Erkunden, *va. vid. Erforschen.*
 Erkören, *adj.* wybrany.
 Erkränken, *vn. (sehn)* zachorować.
 Erkränken, (*sch.*) *vr.* odważać się, ośmielać się.
 Erkränbigen, (*sch.*) *vr.* wywiadywać się, dowiadywać się.
 Erkränbigung, *sf.* dowiadywanie się,

wywiadywanie się; — *gen.* einziehen, wiadomości zasięgać o czym.
 Erkränsteln, *va.* sztucznie udawać, wymysleć co; *erkränstelt*, udany, nie-naturalny.
 Erkränsteln, *sf.* udanie.
 Erkränmen, *vn. (sehn)* okaleczyć, stracić władzę wręku lub nodze.
 Erkrängen, *va.* dostać ręką; osiągnąć, dopiąć czego.
 Erkrängung, *sf.* osiągnięcie.
 Erkrän, *sm. a.* uwolnienie od czego; wydany rozkaz, ogłoszenie.
 Erkrän, *va. irr.* wydać (rozkaz); o-głosić (prawo); uwolnić kogo od czego; odpuszczyć komu (grzech).
 Erkränlich, *adj.* mogący być odpuszczo-nym.
 Erkränfung, *sf.* ogłoszenie (prawa); u-wolnienie od czego, odpuszczenie.
 Erkränfungsfünde, *sf.* grzech powsze-dni, (odpuszczalny).
 Erkräuben, *va.* dozwalać, pozwalać.
 Erkräubniß, *sf.* zezwolenie, pozwolenie.
 Erkräucht, *sf.* Jasnie Oświeconosc; (tytuł) *adj.* Jasnie Oświecony; — ter Graf, Jasnie Wielmożny Hrabia.
 Erkräutern, *va.* uczatować, upatrzyc.
 Erkräutern, *va.* objaśniać, wyjaśniać.
 Erkräutern, *sf.* objaśnienie, wyjaśnienie.
 Erkr, *sf. u.* Erkrbaum, *sm.* olsza.
 Erkrben, *va.* dożyć, doczekać się czego; doznać, doświadczyć czego w życiu.
 Erkrbigen, *va.* uwolnić od czego, o-próżnić miejsce; *erkrbigt*, wakujący, opróżniony. (*znienie.*)
 Erkrbigung, *sf.* uwolnienie, opró-żenie.
 Erkrben, *va.* złożyć, wnieść (pienią-

dze); polozyć, ubić, zabić.
 Erkrlegung, *sf.* złożenie (summy); u-bicie.
 Erkrleichen, *va.* ulżyć; *sch.* —, *vr.* ulżyć sobie.
 Erkrleichen, *sf.* ulżenie.
 Erkrleben, *va. irr.* doznawać, doświad-zać (co przykrego).
 Erkr, *adj.* olszowy; (*vid. Erkr*).
 Erkr — *st.* *sm.* czyżak, (ptak).
 — *holz, sn.* drzewo olszowe; olszyna.
 — *wald, sm.* las olszowy.
 Erkrern, *va.* nauczyć się czego.
 Erkrernung, *sf.* nauczanie się.
 Erkrern, *va. irr.* wybierać; —, *adj.* wybrany.
 Erkrlichten, *va.* oświecać, oświecić; *fig.* oświecać (rozum). (*cenie.*)
 Erkrlichtung, *sf.* oświecenie; oświe-lenie.
 Erkrlehen, *vn. (sehn)* uledz.
 Erkrlehen, *va.* podstępnie co wyludzić, dostać. (*targowane;*)
 Erkrß, *sm.* przychód, pieniądze u-
 Erkrßchen, *va. irr.* zagasić; ugasić; —, *vn. (sehn)* gasnąć, wygasnąć; *erkrßche Schrift*, pismo znikłe, wy-blakłe; *mit — ner Stimme*, gasną-cym, umierającym głosem.
 Erkrßen, *va.* oswobodzić, wybawić, wyratować; odkupić, zbawić.
 Erkrßer — *in, s.* odkupiciel, ka; Zba-wiciel. (*nie.*)
 Erkrßung, *sf.* oswobodzenie; zbawie-
 Erkrßen, *va.* skłamać, zmyślić co;
 erkrögen, *adj.* zmyślony, udany;
 Erkrähnen, *va.* upominać, dawać na-pomnienie. (*minacz.*)
 Erkrähner, *sm.* przestrzegacz, upo-
 Erkrähnung, *sf.* napomnienie.
 Erkrängeln, *va.* omieszkąć, zanied-bać; (*gen.*) zbywać na czym, nie

mieć czego.
 Erkrängelung, *sf.* niedostatek, brak; *in, — w braku*, w niedostatku.
 Erkrännen (*sch.*), *vr.* nabierać odwa-gi, serca.
 Erkränthen, *va.* osłabiać, zmordować, zmęczyć kogo; —, *vn. (sehn)* zmor-dować się, zmęczyć się.
 Erkränthung, *sf.* zmordowanie, zmę-
 czenie się.
 Erkrmel, *sm. vid. Ärmel.*
 Erkrmaßen, *va. irr.* wymierzyć; wyro-zumieć, miarkować, pojąć; —, *sn.* zdanie, sąd.
 Erkrmäßig, *adj.* wymierny; dający się pojąć, objąć, zrozumieć.
 Erkrorden, *va.* zamordować.
 Erkröbung, *sf.* zamordowanie.
 Erkrüden, *va.* zmęczyć, zmordować, znużyć; *sch.* —, zmęczyć się; —, *vn. (sehn)* osłabnąć, znużyć się; *erkrüdet*, zmęczony, znużony.
 Erkrübung, *sf.* zmęczenie, znużenie, utrudzenie.
 Erkrütern, *va.* obudzić, wzbudzić; *fig.* rozweselać; ożywiać, zachęcać; *sch.* —, wzbudzać się; rozweselać się. (*cenie.*)
 Erkrüternung, *sf.* wzbudzenie; zachę-
 Erkrühigen, *va.* natchnąć odwagą, dodać serca. (*ta.*)
 Erkrühigung, *sf.* zachęcenie, zachę-
 Erkrühren, *va.* żywić, karmić kogo.
 Erkrührer, — *in, s.* żywiciel, — *ka*, kar-miciel, — *ka*.
 Erkrährung, *sf.* żywienie, karmienie.
 Erkrännen, *va. irr.* mianować kogo *czem.*
 Erkrännung, *sf.* mianowanie na u-rząd, nominacja.
 Erkrneuen u. Erkrütern, *va.* odnawiać,

odświeżać; wznowiać.

Erneuerer, sm. odnowiciel.

Erneuerung, u. Erneuerung, sf. odnowienie, odświeżenie; przywrócenie do dawnego stanu.

Erniedern u. Erniedrigen, va. zniżyć, niższym zrobić; fig. poniżyć, upadlać; sf. — uniażyć się, upadlać się.

Erniedrigung, sf. zniesienie się, poniżenie się, upodlenie się.

Ernst u. Ernsthaft ob. Ernstlich, adj. istotny, niezmyślony, poważny; żarliwy, gorliwy, surowy, ostry; — sm. u. Ernsthaftigkeit, sf. powaga; żarliwość, gorliwość; ostryść, surowość; — machen, nie żartować; es ist mein —, mówię szczerze, bez żartu; es wird —, rzecz staje się ważną; in allem — w samej istocie, szczerze bez najmniejszego żartu.

Ernte u. Änte, sf. żniwo.

Ernte-fest, sn. okrężne.

—franz, sm. wieniec z kłosów (uwity na okrężne).

—monat, sm. sierpień.

—tag, sm. dzień żniwny.

—zeit sf. czas żniwa. (odbyć.)

Ernten u. Änten, va. zbierać, żniwo

Eröberer, sm. zdobywca.

Eröbern, va. zawojowywać, podbić; zdobyć, zabrać.

Eröberung, sf. zawojowanie, podbój; zdobycie, zabranie.

Eröffnen, va. otworzyć; rozpieczętować (list); odkryć; zaczynać; objawiać; sf. —, vr. otwierać się; odkrywać się.

Eröffnung, sf. otwieranie; odkrycie; eine — machen, oświadczyć. (co.)

Erörtern, va. rozbierać, roztrząsać

Erörterung, sf. rozbieranie, roztrząsanie.

Ersicht, adj. — (sehn, /auf) cheiwie czego pragnąć, palić się do czego, niezmiernie co lubić.

Erpressen, va. wyciskać, wymódz na kim co.

Erpressung, sf. wymuszanie czego, zdzierstwo. (czyć.)

Erproben, va. wypróbować, doświadczyć, va. pokrzepić, posilić.

Erquicklich, adj. krzepiący, posilający.

Erquickung, sf. posilek, pokrzepienie.

Erstehen, va. porwać, zabrać. (nag.)

Erstehen, va. irr. zgadnąć, odgadnąć; va. dający się poruszyć, drażliwy.

Erstbarkeit, sf. Med. drażliwość.

Erregen, va. poruszać, wzbudzać, wzniecać; wydawać. (cenie.)

Erregung, sf. pobudzenie; wzniecenie.

Erreichbar, adj. mogący być osiągniętym, osiągniętym, dopiętym.

Erreichen, va. dosięgać, dostąpić, dopięć; zrównać. (cie.)

Erreichung, sf. dostąpienie, dopięcie.

Erreichten, va. wyratować, wybawić.

Erreiter, — in, s. wybawca, czyni.

Errettung, sf. uratowanie, wybawienie.

Errichten, va. wystawiać, wznosić; (założyć.)

Errichtung, sf. wystawienie; założenie.

Erringen, va. irr. osiągnąć co, (w skutek wielkich usiłowań).

Erstehen, vn. (sehn) czerwienić się, zarumienić się, zawstydzic się.

Ersättigen, va. nasycać; fig. zadowolić.

Ersatz, sm. wynagrodzenie, wrócenie kosztów i strat.

Ersatzmittel, sn. Méd. lekarstwo za-

stępujące inne.

Ersaufen, vn. (sehn) utonąć. (się.)

Ersäufen, va. utopić; sf. —, utopie

Ersäufung, sf. utopienie.

Ersäulen u. Ersäufeln, vn. (sehn) zastumieć.

Erschaffen, va. irr. stworzyć.

Erschaffer, sm. stwórciel, stwórca.

Erschaffung, sf. stworzenie.

Erschallen, vn. irr. (sehn) zabrzmieć; (vom Gelächter) rozlegać się po... (o śmiechu).

Erschauen, va. ujrzeć, spostrzedz.

Erscheinen, vn. (sehn) ukazywać się; zjawiać się.

Erscheinung, sf. ukazanie się, pokazanie się, zjawienie się, zjawisko;

stawienie się (w sądzie), stawienie

niektwo; (Christi) święto trzech Króli.

Erschießen, va. irr. zastrzelić, rozstrzelać kogo; sf. —, vr. zastrzelić się.

Erschlagen, va. irr. otwierać; odkry-

wać; sf. —, vr. otworzyć się; wynurzyć się.

Erschleichen, va. irr. podstępnie wy-

ludzić, pozyskać, dostać co.

Erschließen, va. irr. otwierać; odkry-

wać; sf. —, vr. otworzyć się; wynurzyć się.

Erschmeicheln, va. wyludzić, pozyskać podchlebstwem.

Erschöpfen, va. wyczerpać; sf. —, vr. wyczerpnąć się, wysilić się.

Erschöpfung, sf. znużenie, zmęczenie.

Erschrecken, va. przestraszyć, zastra-

szyc kogo; —, vn. irr. (sehn) prze-

straszyc się czém, zleknąć się cze-

go; —, sn. przestraszenie; erschro-

den, przelękniony, przestraszony.

Erschröcklich, adj. straszny, straszliwy.

Erschröcktheit, sf. przestraszenie.

Erschüttern, va. zatrzęść, wstrząsnąć,

zachwiać; poruszyć, zdumiewać;

erschüttert, adj. wstrząśniony, za-

chwiany, poruszony.

Erschütterung, sf. wstrząśnienie, za-

chwianie; wzruszenie.

Erschweren, va. utrudniać co komu.

Erschwerung, sf. utrudnienie, utru-

dzenie.

Erschwingen, va. irr. dosięgać; usi-

łowaniem dopięć.

Erschwingung, sf. osiągnięcie, dopię-

cie czego.

Erssehen, va. irr. dojrzeć; upatrzeć,

wybrać.

Erssehen, va. upragnąć, bardzo tę-

sknić do kogo lub czego.

Erssehen, vn. zastąpić kogo; wynagrodzić.

Ersseßen, va. doprosić się czego, pozyskać co wzdychaniem.

Ersinnen, va. irr. wymyślać, zmy-

ślać; erfinden, zmyślać.

Ersinnlich, adj. możliwy, podobny.

Erspähen, va. wyszperać, wysle-

dzić co.

Ersparen, va. oszczędzić; (Mühe) u-

wolnić od trudu; —re dir die Mühe, o-

szczędź sobie trudu, nie fatyguj się.

Ersparnis, sf. u. Ersparung, sf. oszczę-

dzenie; oszczędność.

Ersparnis-kasse, sf. kassa oszczędno-

ści.

Ersprögen, vn. irr. (sehn) wyrastać;

przynosić korzyść. (wienny.)

Erspröglich, adj. użyteczny, zba-

v. Erst, adv. dopiero, z początku, zra-

zu; tyłko; (w wyrazach złożonych) tuż..., wyżej... (brać siły).
 Erstarken, *vn.* (sehn) wzmooczyć, na-
 Erstärken, *vn.* (sehn) zdźwieć, sko-
 stnieć, osłupieć, struchleć; erstarrt,
 zdźwiał, martwy. (pienie).
 Erstörung, *sf.* zdźwienie, osłu-
 Erstatten, *va.* wynagrodzić szkodę,
 kosztą zwrócić komu; Bericht —
 zdać rapport.
 Erstattung, *sf.* zwrot kosztów, wy-
 nagrodenieszkody; (eines Berichtes)
 doniesienie, raport.
 Erstaunen, *vn.* (sehn) zadziwić się,
 zdumieć się nad czem, osłupieć; —
 sn. zadziwienie, zdumienie, osłu-
 pienie; erstaunt, *adj.* zdziwiony,
 zdumiony, osłupiały.
 Erstaunendwerth u. Erstaunlich, *adj.*
 zadziwiający, zdumiewający.
 Erste, *adj.* pierwszy; *comp.* erster,
 pierwszy z dwóch; am — ten, prze-
 dewszystkiem; der — Beste, pier-
 wszy lepszy; für's —, zum, — ten, naj-
 przód, najpierw.
 Erstehen, *va.* przebić, przekłuć.
 Erstehen, *vn. irr.* (sehn) zmartwych-
 wstać; wznowić się; —, *va.* kupić
 na licytacyi jako najwięcej dający.
 Erstehung, *sf.* zmartwychwstanie;
 utrzymanie się przy licytacyi.
 Ersteigen, *va. irr.* wleźć, wdrapać się,
 wdzierać się.
 Ersteiglich, *adj.* dostępny.
 Ersteigung, *sf.* wdrapanie się, wdzie-
 ranie się.
 Erstens u. Erstlich, *adv.* najprzód, po
 pierwsze.
 Ersterben, *vn. irr.* (sehn) gasnąć;
 wymrzeć (jak ród); skonać (o sło-
 wie); dźwieć; erstorben, zgasty;

obumarły; zdźwiał.
 Erstgeboren, *adj.* pierworodny,
 — geburt, *sf.* pierworodność; pierwo-
 rodztwo, prawo pierworodztwa.
 — genannt, *adj.* wyżej wspomniony,
 — malß, *adv.* poraz pierwszy.
 Ersticken, *va.* udusić, zadławić; przy-
 tlumieć (bunt); zatamować (głos),
 nakazać milczenie; —, *vn.* (sehn)
 udusić się, udawieć się.
 Erstlich, *adv. vid.* Erstens.
 Erstling, *sm.* (właśc. i przenoś.) pier-
 wszy plód, owoc.
 Erstrecken, *va.* rozciągnąć, rozpo-
 ściierać, rozszerzać; (sich) —, rozcią-
 gać się, ciągnąć się.
 Erstürmen, *va.* szturmem zdobyć.
 Ersuchen, *va.* upraszać kogo o co; *sn.*
 prosba.
 Erstücken, *va.* złapać, zdybać kogo.
 Ertheilen, *va.* dać, udzielić komu cze-
 go; nadać komu tytuł, władzę;
 (Unterricht) udzielać komu nauki.
 Ertheilung, *sf.* udzielenie.
 Er töden, *va.* zabić, życia pozbawić.
 Er tönen, *vn.* (sehn) zabrzmić, zahu-
 czeć. (plon).
 Ertrag, *sm.* ń. dochód, przychód,
 Erträgen, *va. irr.* znosić, ścierpieć.
 Erträglich, *adj.* znośny.
 Ertränken, *va.* utopić.
 Ertrinken, *vn.* (sehn) utonąć; ertrünken,
 utopiony; sc. topielec, — lica, uto-
 niony, — a.
 Erträgen, *va.* uporem co wymódz.
 Erübrigen, *va.* oszczędzić co.
 Erwägen, *vn.* (sehn) obudzić się, o-
 cknąć się; —, *sn.* obudzenie się.
 Erwäghen, *vn. irr.* (sehn) urosć; po-
 wstać, wynikać; —, *adj.* wzrosły.
 Erwägen, *va. rég. u. irr.* rozważać,

roztrząsać.
 Erwägung, *sf.* rozważanie, roztrzą-
 sanie, rozważ; in — stehen, wziąć
 co pod rozwagę.
 Erwählen, *va.* wybrać, obrać kogo.
 Erwählung, *sf.* obranie, wybór.
 Erwähnen, *va.* wspomnieć, wzmian-
 kować. (ka).
 Erwähnung, *sf.* wspomnienie, wzmian-
 kowanie.
 Erwärmen, *vn.* (sehn) rozgrzać się, za-
 grzać się.
 Erwärmen, *va.* rozgrzać, zagrzzać.
 Erwärmung, *sf.* rozgrzanie, zagrza-
 nie. (wać kogo).
 Erwarten, *va.* doczekać się, oczeki-
 wanie.
 Erwärtung, *sf.* oczekiwanie.
 Erwärtungsboll, *adj.* pełen oczekiwa-
 nia lub nadziei; oczekujący, nie-
 spokojny.
 Erweden, *va.* obudzić (ze snu); wznie-
 cać, wzbudzić; wskrzesić.
 Erwédung, *sf.* obudzenie; wzbudze-
 nie, wzniecenie.
 Erwähren (sich), *vr.* (gén.) opędać
 się, oganiać się od czego.
 Erweichen, *va.* zmiękczyć, rozmięk-
 czyć co; —, *vn.* (sehn) zmiękczyć się;
 fig. wzruszyć się.
 —wend, *adj.* rozmięczający.
 Erwieß, *sm.* dowód, wywód.
 Erweisen, *va. irr.* udowodnić, wy-
 kazać, dowieść; wyświadczyć; (sich)
 — vr. okazać się, pokazać się.
 Erweitern, *va.* rozszerzyć, rozprze-
 strzenieć.
 Erweiterung, *sf.* rozszerzenie, roz-
 przestrzenienie.
 Erwerb, *sm.* zarobek; bon seinem — be-
 leben, żyć z pracy rąk.
 Erwerben, *va. irr.* zarabiać, nabywać.
 Erwerbsleiß, *sm.* przemysł, zabie-

głość.
 Erwerbschule, *sf.* szkoła przemysłowa.
 Erwerbsleiß, *sf. u.* Erwerbung, *sf.* zaro-
 bienie, nabycie. (wity).
 Erwerbsam, *adj.* przemysłny, praco-
 Erwerbsamkeit, *sf.* przemysłność, praco-
 cowość. (wania).
 Erwerbsquelle, *sf.* źródło zarobko-
 —trieb, *sm.* Phren. skłonność do prze-
 mysłu.
 —zweig, *sm.* gałąź zarobkowa.
 Erwidern, *va.* wywzajemnić się, od-
 wzajemniać się; —, *vn.* odpowie-
 dzieć na co.
 Erwidern, *sf.* odpowiedź.
 Erwürfen, *va.* wyrobić, zabiegami o-
 trzymać co.
 Erwürfen, *va. vid.* Ertaffen.
 Erwürft, *adj.* pożądan. (się).
 Erwürgen, *va.* udusić; —, *vn.* udusić
 Erwürgung, *sf.* uduszenie, zadusze-
 nie.
 Erz, *sn.* ruda; spiż; —, *adv.* (w wy-
 razach złożonych) arcy, nader, bar-
 dzo. (cowa).
 Erz; aber, *sf. u.* — gang, *sm.* żyła krusz-
 —art, *sf.* gatunek kruszcza.
 —farbig u. —farben, *adj.* mający ko-
 lor spiżowy.
 —gebirge, *sn.* góry kruszczowe.
 —grube, *sf.* kopalnia kruszcza.
 —haltig, *adj.* kruszec w sobie miesz-
 czący.
 —hütte, *sf.* huta do topienia, topiarnia.
 (vid. Schmelzhütte).
 —funde, *sf.* metalurgia, sztuka wy-
 dobywania kruszców. (nietwa).
 —fundiger, *sm.* świadomy nauki gór-
 —probe, *sf.* próba kruszcza.
 —stufe, *sf.* próbka rudy.
 Erz-bischof, *sm.* arcybiskup.

Erzbischöflich, *adj.* arcybiskupi.
 —bischthum, *sm.* ii. arcybiskupstwo.
 —engel, *sm.* archaniol. (jacyel.
 —feind, *sm.* najzaciętszy nieprzy-
 —grob, *adj.* arcygrubijanski.
 —herzog —in, *s.* arcyksiążę, —żna.
 —herzoglich, *adj.* arcyksiążęcy.
 —herzogthum, *sm.* ii. arcyksięstwo.
 —kanzler, *sm.* arcykanclerz.
 —narr, *sm.* arcy głupi.
 —priester, *sm.* arcykapłan.
 —schelm, *sm.* wytrawny oszust.
 —stift, *sn.* kolegiata arcybiskupia.
 —bater, *sm.* patriarcha.
 —baterlich, *adj.* patriarchalny.
 Erzählen, *va.* opowiadać; —lend, *adj.*
 opowiadający.
 Erzähler —in, *s.* opowiadacz, —ka.
 Erzählung, *sf.* opowiadanie; powieść.
 Erzeigen, *va.* okazywać, wyświadczyć.
 Erzeugung, *sf.* wyświadczenie, oka-
 zanie.
 Erzen, *adj.* vid. Ethern.
 Erzeugen, *va.* rodzić, płodzić; two-
 rzyć, wydawać.
 Erzeuger, —in, *s.* rodzić, rodziciel, —ka
 Erzeugniß, *sn.* plód; produkt.
 Erzeugung, *sf.* urodzenie, spłodzenie;
 produkcja, wydanie plodów.
 Erziehen, *va.* irr. wychować; dać
 wychowanie.
 Erzieher, —in, *s.* trudniący —ca się wy-
 chowaniem, ochmistrz, —yni.
 Erziehung, *sm.* wychowanie; eduka-
 cja.
 Erziehungs-anstalt, *sf.* u. —haus, *sn.*
 instytut edukacyjny, wychowania,
 pensja; —kunst u. —lehre, *sf.* peda-
 gogia, nauka, sztuka wychowania
 młodzieży.
 Erzielen u. Erwerben, *va.* zmierzać

dążyć do czego.
 Erzitern, *vn.* zadrzeć.
 Erzürnen, *va.* rozgniewać kogo; *sch.*
 —, *vr.* rozgniewać się na co; po-
 gniewać się z kim.
 Erzwingen, *va.* irr. wymóżyć, wymu-
 sić; erzwingen, wymuszony, nacią-
 gany. (Es.
 Es, *pron.* ono: vid. Er. *sn.* Mus. nota
 Esche, u. Aische, *sf.* jesion; *Eschen*, *adj.*
 jesionowy.
 Esel, *sm.* osiel; —lin, *sf.* oslica.
 Eselci, *sf.* glupstwo, nieuctwo; nie-
 grzeczność, niezgrabność.
 Esel-füllen, *sn.* osle.
 —gran, *adj.* szary jak osiel.
 —treiber, *sm.* osłarz.
 Eselhaft, *adj.* osłowaty, głupi.
 Eseln, *va.* robić glupstwo, po osło-
 wsku.
 Eselß-brüde, *sf.* sam. zbyteńie ułatwie-
 nie w dziele jakim, (most dla nie-
 uków i dla leniwych).
 —topf, *sm.* osła głowa; glupiec, nieuk.
 —ohr, *sn.* osle ucho; zagięcie w
 książce.
 Espe, *sf.* osina; *Espen*, *adj.* osinowy.
 Espenlaub, *sm.* liście osikowe; er zit-
 tert wie —, drży jak listek na drzewie.
 Esse, *sf.* ognisko, trzon; komin nad da-
 chem; piec do topienia kruszców.
 Essen, *va.* irr. jeść; (zu Mittag) obia-
 dować; (zu Abend) wieczerać; —
 sn, jedzenie, stół; *sch* satt —, na-
 jeść się.
 Essenfehrer u. —feger, *sm.* kominiarz.
 Essenß, *sf.* essencja.
 Esser —in, *s.* zjadacz, —ka.
 Essig, *sm.* ocet; *adj.* octowy.
 Essig-brauer u. —händler, *sm.* fabry-
 kant, handlarz octu.

Essig-bräueri, *sf.* octarnia, fabryka
 octu. (niczka.
 —flasche, *sf.* butelka od octu, octet.
 —gurte, *sf.* ogórek w occie.
 —sauer, *adj.* kwaśny jak ocet.
 —säure, *sf.* Chim. octan.
 Essbar, *adj.* jadalny.
 Ess-gier u. —begier, *sf.* łaknienie, chci-
 wość jada. (dta.
 —gierig, u. —begierig, *adj.* chciwy ja-
 —höf, *sm.* łyżka stołowa.
 —lust, *sf.* apetyt.
 —saal, *sm.* u. —zimmer, *sn.* jadalnia,
 pokój jadalny.
 —stisch, *sm.* stół do jedzenia.
 —waare, *sf.* żywność, artykuły ży-
 wności.
 —zeit u. Essenszeit, *sf.* czas na jadlo
 przeznaczony.
 Essrich, *sm.* bruk, posadzka kamienna.
 Essrude, *pron.* kilka, kilku; około.
 Esswa u. Esswan, *adv.* czasami; może,
 przypadkiem; prawie, około.
 Esswaig u. Esswanig, *adj.* mogący być
 lub zdarzyć się.
 Etwas, *pron.* coś, nieco; cokolwiek.
 (Du)
 Etwaß, *pron.* wam, was. (vid.
 Euch, Euer, *pron.* (f. eure, n. euer) wasz.
 Eüler, *pron.* (f. eure, n. euer) wasz.
 Eüler, *sf.* sowa; —lent, sowi.
 Eülerpiegel, *sm.* rozpustnik, swa-
 wolnik, sowizdrzał.
 Eumuch, *sm.* rzeźnięcie.
 Eürethalben, Eüreibegen u. Eürethil-
 len, *adv.* dla was, z waszej przyczy-
 ny, dla waszego dobra.
 Eütrige, *pron.* (der, die, daß) wasz; daß
 —ge, wasza własność; die —gen, wa-
 si krewni.
 Eüter, *sn.* wymier: (testancki.
 Ewangelisch, *adj.* ewangeliczny; pro-

Ewangelist, *sm.* ewangelista. (lia.
 Ewangelium, *sn.* (pl. —lien) ewange-
 —lium u. Ewiglich, *adj.* u. *adv.* wieczny,
 —nie; der —ge Jude, żyd wieczny tu-
 —lacz.
 Ewigkeit, *sf.* wieczność; von —zu —,
 od wieków i na wieki.
 Examén, *sn.* (pl. —mina) egzamen,
 badanie, roztrząsanie. (nu.
 Examindub, *sm.* kandydat do egzami-
 —nator, *sm.* egzaminator, słu-
 —chający egzaminu.
 Examiniere, *va.* egzaminować, wy-
 —probować, wypytwać, wybady-
 —wać.
 Excellenz, *sf.* tytuł Jasnie Wielmożny.
 Exempel, *sn.* przykład; Arithm. zaga-
 —dnienie, zadanie do rozwiązania;
 —cin —statuten, ukarać dla przykładu.
 Exemplar, *sn.* egzemplarz.
 Exemplarisch, *adj.* u. *adv.* wzorowy,
 —wo, przykładowy —nie.
 Exequien, *sf.* pl. egzekwie, nabożeń-
 —stwo pogrzebowe. (nac.
 Exequieren, *va.* egzekwować, wyko-
 —nawać (wojsko); —, *vn.* odbywać
 —ćwiczenie. (skowych.
 Exerchhaus, *sn.* dom ćwiczeń woj-
 —scopic, *sm.* plac wojenny do
 —ćwiczeń wojskowych.
 Exercitium, *sn.* (pl. —tien) ćwiczenie;
 —Milit. manewra wojskowe.
 Existenz, *sf.* egzystencja, bytność, byt.
 Exodus, *sm.* Exodus (tytuł drugiej
 —księgi Mojżeszowej).
 Experiment, *sn.* doświadczenie; —tal-
 —doświadczenia.
 Expliciren, *va.* objaśniać, wykladać.
 Exponent, *sm.* Arithm. wykładnik.
 Exponiren, *va.* wystawić, narażać kogo;

się—, wystawiać się na co.

Euphr. *adv.* umyślnie.

Euphr. *sm.* umyślny, postanowienie.

Euphr. *vn.* improwizować, bez

przygotowania mówić, śpiewać,

grać.

Extrakt, *sm.* Pharm. ekstrakt, płyn wy-

dobyty; wyjątek, krótki zbiór.

F.

F, *sn.* szósta głoska w alfabecie;

Mus. nota F.

Fabel, *sf.* bajka, baśń.

Fabelbuch, *sn.* u.—leś, *sf.* zbiór bajek

(książka).

—dichter, *sm.* bajkopis.

—land u.—reich, *sn.* kraj bajeczny.

—lehre, *sf.* mitologia.

—reich, *adj.* obfity w bajki.

—schmied, *sm.* bazar, który bajki o-

powiada.

Fabelei, *sf.* brednie.

Fabelhaft, *adj.* bajeczny.

Fabeln, *vn.* zmyślać, bając, pleść,

hazardować.

Fabier, *sm.* bredniarz, łgarz.

Fabricant, *sm.* fabrykant. (czny.

Fabricat, *sn.* fabrykat, wyrób fabry.

Fabricieren *va.* fabrykować, wyrabiać

materye; —, *sn.* fabrykowanie, wy-

rabianie płodów.

Fabrik, *sf.* fabryka, rękodzielnia.

Facitiren, *va.* rznąć w ścianki.

Fach, *sn.* u.—przedział, przegroda;

półka (w szafie); fach, część, gałąź

(nauki, zatrudnienia); das schlagt in

mein—, to mój fach.

Fächeln, *va.* u.—*vn.* wiać, powiewać

(o łagodnym wietrzyku.)

Extra-fact, *adj.* przedniejszy, cel-

niejszy, najlepszego gatunku.

—ordinar, *adj.* nadzwyczajny.

—post, *sf.* extrapocztą; mit—reisen, je-

chać extrapocztą.

Exulant, *sm.* wygnaniec.

Ch, *sn.* vid. Ei.

Fächer u. Fächel, *sm.* wachlarz.

Fächern, *va.* wachlarzem ochłodzić.

Fächerförmig, *adj.* mający kształt

wachlarza.

—macher, *sm.* fabrykant wachlarzy.

—stab, *sm.* kostka od wachlarza.

Fächweise, *adv.* przegródkami, prze-

działami. (związek (myśli).

—wert, *sn.* pruski mur; fig. pasmo,

Fäcit, *sn.* Arithm. summa ogólna.

Fädel, *sf.* pochodnia. (pochodni.

Fädel-feuer, *sn.* u.—schein, *sm.* jasność

—jagd, *sf.* polowanie na ptastwo ze

światłem w nocy.

—tanz, *sm.* taniec z pochodniami.

—träger, *sm.* niosący pochodnie.

—zug, *sm.* pochod z pochodniami.

Fädeln, *vn.* migać się; fig. wahać się.

Fäctisch, *adj.* istotny, prawdziwy a-

kuratny, rzeczywisty.

Fäctor, *sm.* Arithm. czynnik.

Fäctor, *sm.* komisant, stręczyciel;

Imprim. korektor w drukarni.

Fäctorei, *sf.* faktoria (zgromadzenie

agentów po miastach handlowych

Indyi i Chin).

Fäctum, *sn.* (pl. —ta) fakt, czyn.

Fäctur, *sf.* Com. faktura, rachunek

przesłanych towarów.

Facturbuch, *sn.* księga faktur.

Facultät, *sf.* zdolność; fakultet, wy-

dział w uniwersytecie.

Facultist, *sm.* członek fakultetu.

Fade, *adj.* jałowy, oschły, bez smaku.

Fädeln, *va.* nawłóczyć igłę; sich—, *vr.*

strześcić się.

Fäden, *sm.* u. (dim. Fädchen) f. nie,

nitka; sążeń; es hängt an einem—,

wisi na nitce, na włosku.

Fädenbruch, *sm.* przerwana nitka

(w tkance).

—förmig, *adj.* nitkowaty, włóknisty.

—gold, —silber, *sn.* vid. Goldfaden u.

Silberfaden. (tenki)

—nadel, *adj.* zupełnie nagi, nugu-

—nadel, *sf.* makaron.

—recht u.—grade, *adv.* prosto po-

dlug nieci, za nitką. (o suknie).

—scheinig, *adj.* wytarty, że nici widac

—weise, *adv.* na nitki, nitkami.

—wurm, *sm.* włosnik, smoczek (ro-

bak).

Fagot u. Fagott, *sn.* Mus. fagot.

Fagotist, *sm.* fagocista.

Fähren, *va.* irr. vid. Fahren.

Fähndrich, *sm.* vid. Fährndrich.

Fährden, *va.* vid. Gefährden.

Fähig, *adj.* zdalny, zdolny, sposobny.

Fähigkeit, *sf.* sposobność, zdarność.

Fahl, *adj.* płowy, bułany.

Fähne, *sf.* (dim. Fährchen) chorągiew,

sztandar; chorągiewka na dachu;

wąsy u pióra. (chorąży.

Fähnenjunker u. Fährnjunker, *sm.* pod-

—marsch, *sm.* Milit. marsz grywany

przy wynoszeniu sztandaru.

—schmied, *sm.* kowal pułkowy.

—stange, *sf.* u.—stod, *sm.* drzewiec

chorągwi. (ragiew.

—träger, *sm.* chorąży, noszący cho-

Fährndrich u. Fährndrich, *sm.* Milit. cho-

raży.

Fährbar, *adj.* podobny do przebycia

(o drodze); żeglowny.

Fähr, *sf.* prom; przewóz.

Fähren, *vn.* irr. (sich) jechać na wo-

zie, płynąć na okręcie; —, *va.* irr.

wozić; sich—, *v.* imp. jeździć się; sich

selbst—, *vr.* powozić się; sich müde

—, znużyć się jechaniem; —lassen,

wypuścić, porzucić co; (die Hoff-

nung) stracić nadzieję; aus dem

Bette—, wyskoczyć z łóżka; aus der

Hand—, wypaść, niktąć z ręki; aus

der Haut—, ze skóry wyskoczyć, u-

niesić się; fahre wohl, szczęśliwej

podróży! niech P. Bóg prowadził

gut dabei—, dobrze wyjechać; in die

Tasche—, ręką sięgać do kie-

szeni. (niś.

Fährnd, *adj.* —de Fähr, vid. Fähr-

Fährnd Post, vid. Fährpost.

Fähr-geld, *sn.* —lohn u.—zoll, *sm.* opła-

ta od przewozu. (znik.

—mann, *sm.* (pl. —leute) przewo-

—gelde, *sn.* kolej (wozu).

—lässig, *adj.* niedbały, opieszale.

—lässigkeit, *sf.* niedbałość, opiesza-

łość. (zowa

—post u. fahrende Post, *sf.* pocztą wo-

—stuh u.—stessel, *sm.* krzesło z kół-

kami. (wna.

—wasser *sm.* u.—bahn, *sf.* woda spla-

—weg, *sm.* u.—straße, *sf.* droga do

jazdy.

—zeug, *sn.* statek do pływania.

Fährniß, *sf.* u. fährnde Fähr, majątek

ruchomy, sprzęty domowe.

Fährt, *sf.* jazda, podróż, wycieczka.

Fährte, *sf.* Chas. trop.

Fäb, *adj.* płowy; bułany (o koniach).

Fälbel, *sf.* falbana.
 Falt u. Fäls, *sm.* sokół.
 Fälten-haube, *sf.* kaptur na sokola.
 —jagd, *sf.* polowanie z sokolem.
 —jäger ob. Fälsener u. Fälsner, *sm.* sokolnik.
 Fälsionett, *sn.* Art. mała armatka, sokółka, falkoneta, pół-wężownica.
 Fält, *sm.* 1. upadek; spadnięcie; *fig.* chylenie się do upadku, zniszczenie; wypadek, zdarzenie; opadanie, spadek (wody); *Gram.* przypadek; auf jeden —, na wszelki przypadek; nöthigen —, w razie potrzeby; zu — kommen, upaść, stracić niewinność.
 Fält-brüde, *sf.* most zwodzony.
 —gatter u. —thor, *sn.* krata z kołcami w bramie, brona.
 Fält-grube, *sf.* wilezy dół, łapka zapadająca (w bramie fortecy).
 —hut, *sm.* czapka dziecinna (dla przeszkodzenia zranieniu czoła).
 —netz, *sn.* sieć spadająca (do wsielenia).
 —schirm, *sm.* spadochron.
 —strich, *sm.* sidło (z powrozów zrobione), łapka. (choroba).
 —sucht u. fallende Sucht, *sf.* wielka —suchtig, *adj.* epileptyczny, cierpiący wielką chorobą.
 —thür, *sf.* drzwi spuszczone. (rany).
 —trauf, *sm.* szwajcarski środek na Fäls, *sf.* pułapka, sidła; in die — gehen, wpaść w sidła.
 Fälsen, *vn. irr.* (sich) upaść; padać (o deszczu); ubywać, opadać (o wodzie); spadać (o cenie); wpadać (o rzecze); zniżać się, schylać się; uderzyć (o wystrzale); zaważyć się; umierać, poledz; (an einen) dostać się komu; — lassen, upuścić; (ein Wort)

wyrzec słowko, odezwać się; (die Stimme) głos zniżyć; sich tobt —, upaść i zabić się; auf den Gedanken —, przyjść na myśl; er ist nicht auf den Kopf ge —, on nie w ciemie bity; in die Augen —, w oczy bić, wpaść; in die Fäls —, uchwycić za cugiel; in Ohnmacht —, zemleć; in's Nothe —, wpadać w kolor czerwony; in's Wort —, przerywać mowę; mit der Thür in's Haut —, wyrwać się jak Filip z Konopi, niedorzeczność mówić; schwer —, być natrętnym.
 Fälsen, *va.* ciąć, zrabować; (ein Urtheil) wydać zdanie, wyrok; —, sn. ciąć; (bei Urtheil) zapadnięcie wyroku. (sucht).
 Fälsend, *adj.* —de, Sucht, *vid.* Fäls.
 Fälsig, *adj.* platny, upłyniony, zapadający (o terminie).
 Fälsiment, *sn.* upadłość, bankructwo.
 Fälsiren, *vn.* zbankrutować, zawiesić zapłatę.
 Fälsit, *sm.* upadły, bankrut.
 Fäls, *conj.* w razie, jeśli.
 Fälsch, *adj.* fałszywy; podstępny, zdradliwy. —, *sn.* fałsz, obłuda, nie-szczerość; — machen, (einen) rozgniewać, urazić kogo; — sich Zeugnis, fałszywe świadectwo; ohne —, szczerzy, otwarty, bez obłudy.
 Fälschen, *va.* podrobić, fałszować.
 Fälschheit, *sf.* fałszywość. (wy).
 Fälsch-herzig, *adj.* nieszczerzy, fałszy.
 —münzer, *sm.* fałszerz monety.
 —spieler, *sm.* szachraj w grze.
 Fälschlich, *adj.* u. adv. fałszywy, wie, kłamliwy, wie.
 Fälslet, *sn.* Mus. fistała w śpiewaniu.
 Fälsun, *sn.* (pl. —sa) oszukaństwo, podstęp.

Fälte, *sf.* (dim. Fältchen) fałda; zmarszczka; tajniki, kryjówki (serca).
 Fältten, *va.* w fałdy układać; (die Stirn) zmarszczyć czoło; (die Hände) złożyć ręce. (bez skrytości).
 Fältten-loß, *adj.* bez fałdów; szczerzy, —mogen, *sm.* wid. Blättermogen.
 —reich u. —voll, *adj.* z wieloma fałdami.
 —schlag u. —wurf, *sm.* draperya (układ fałdów); drapowanie (rzut fałdów).
 Fältter, *sm.* motyl.
 Fältzig, *adj.* fałdzisty; zmarszczony, pomarszczony.
 Fältz, *sm.* zagięcie, fałda, zakładka.
 Fältzlein, *sn.* nóż kościany (do gładzenia listu).
 Fältzen, *va.* składać (papier); złożyć, wać, fugi robić.
 Fältzig, *adj.* mający rowki lub fugi.
 Fälsit, *sf.* rodzina, potomstwo; familia, rodzeństwo. (ny).
 Fälsiten — begräbnis, *sn.* grób familijny.
 —fehler, *sm.* wada rodzinna.
 —gemälde, *sn.* obraz familijny.
 —glück, *sn.* szczęście domowe.
 —haupt, *sn.* głowa rodziny.
 —kreis u. —zirkel, *sm.* grono, koło rodzinne.
 —stolz, *sm.* duma familijna.
 —stück, *sn.* przedmiot odziedziczony po familii. (lus, pomocnik).
 Fälsit, *sm.* służący, sluga; famu-
 Fälsiter, *sm.* fanatyk, zagorzalec;
 —thig, *adj.* fanatyczny, zagorzały.
 Fälsitismus, *sm.* fanatyzm, szal, zagorzałość.
 Fäng, *sm.* 1. łowienie, polów; pazury, szpony (u ptaków drapieżnych); auf den — ausgehen, wychodzić na łowy; einen guten — thun, mieć do-

bry obłdów.
 Fäng-ball u. Fängeball, *sm.* piłka (do becher, *sm.* bawidelko dziecinne z drzewa lub kości zrobione).
 —cisen, *sm.* łapka żelazna na zwierzęta; rohatayna (dziła myśliwska).
 —messer, *sn.* kordelas (nóż myśliwski).
 —zahn, u. Fängezahn, *sm.* kiel u zwierząt.
 Fängen, *va. irr.* łowić, łapać, schwytać; Feuer —, zapalić się, zając się ogniem; gefangen, *adj.* u, *sm.* pojmany, w niewolę zabrany; sich ge — geben, oddać się w niewolę.
 Fant, *sm.* mała figurka, młodzik, młokos.
 Fantafie, *sf.* Fantafiren, *vn. vid.* Fantafie u. Fantafiren.
 Farbe, *sf.* kolor, farba, barwa; masé (konia); masé (w kartach); —halten, nie płowieć; *fig.* być jednakim, niezmiennym; die — verlieren, zmienić się na twarzy, zblednąć.
 Farbe-holz, *sn.* drzewo farbiarskie; —stoff, *sm.* farbnik.
 Farben, *va.* farbować; —, *sn.* farbowanie.
 Farben-bret, *sn.* paleta (u malarzy); Imprim. stół z farbą drukarską.
 —faßen, *sm.* skrzyneczka z farbami.
 —loß u. Färbeloß, *adj.* bezkolorowy; achromatyczny (o szkle lub okularach bez kolorów tęczy).
 —messer, *sn.* łopatka do zbierania i mieszania farb zrobionych.
 —muschel, *sf.* skorupka do farb.
 —reiber, *sm.* trzący farbą.
 —reich, *adj.* obfity w kolory.
 —spiel, *sn.* gra kolorów.
 —stein, *sm.* kamień do tarcia farb.
 —stift, *sm.* pastel, suche farby.

Färber, —in, s. farbiarz, -rka.
 Färberei, *sf.* sztuka farbiarska; farbiarstwo; farbiarnia.
 Färbig, *adj.* kolorowy.
 Färbung, *sf.* farbowanie; koloryt.
 Farinuder, *sm.* melis, cukier nierafinowany. (*sm.* paproć (ziele)).
 Farn, *sm.* Farnkraut u. Gartenfraut.
 Farte *sm.* byk, wół.
 Färte, *sf.* jałówka. (*wy.*)
 Fasan, *sm.* bażant; —fannen, bażantofasaniere, *sf.* bażantarnia.
 Fashine, *sf.* Fortif. faszyna, gać, gałęzie rzucane na zapelnienie rowu.
 Fashinenwerk, *sm.* nawiezenie gacią, faszynami.
 Fashing *sm.* *vid.* Fastnacht.
 Fasete, *sf.* niedoręczność, brednie.
 Fäsele u. Fäselhaus, *sm.* roztrzępniec, bazarz. (*lekkomyślny.*)
 Fäselhaft u. Fäselig, *adj.* trzpiotowaty.
 Fäseln, *vn.* bzdużyć, banialuki prawić. (*żyłka.*)
 Fäser, *sf.* (*dim.* Fäserchen) włókno.
 Fäsericht, *adj.* włóknowaty.
 Fäserig, *adj.* włóknisty.
 Fäsern, *va.* włókna z czego wyciągać; *sch.* —, *vr.* wystrzepić się, na włókna się rozsyypać.
 Fäßen, *va.* uchwycić, ująć; pojmoować; oprawić (w ramy); wprawić, osadzić u co; *sch.* —, *vr.* przyjść do siebie, uspokoić się, pomiarkować się; *sch.* kurz —, krótko mówić, pisać; beim Worte —, wziąć kogo za słowo; einen Entschluß —, postanowić; in's Auge —, dobrze uważać, wziąć pod rozważenie; in Worte —, słowami wyrażać; gefaßt, zdecydowany, gotowy na co.
 Fäßung, *sf.* oprawa; przytomność.

umysłu; auß der — kommen, tracić przytomność umysłu.
 Fäßungsgabe u. — kraft, *sf.* dar poemowania, pojętność.
 Faß, *sm.* a. (*dim.* Fäßchen) beczka; dem — den Boden einschlagen, całą rzecz popsuć.
 Fäß-band, *sm.* u. — reiß *sm.* obręcz.
 — binder, *sm.* bednarz. (*vid.* Wötdcher)
 —banne, *sf.* klepka do beczki.
 —weise u. Fäßerweise, *adv.* beczkami, na beczki.
 Fäßlich, *adj.* jasny, zrozumiały.
 Fäßlichkeit, *sf.* zrozumiałość, jasność.
 Faß, *adv.* prawie, niedledwo, niemal.
 Fästen, *sf.* pl. posty; wielki post; —, *vn.* pościć; *sn.* poszczenie. (*rek.*)
 Fästen-abend, *sm.* ostatki, ostatni wtorek.
 —brezel, *sf.* postny placek, obwarzanek suchy.
 —predigt, *sf.* kazanie postne.
 —speise, *sf.* postna potrawa.
 —suppe, *sf.* postna zupa.
 —zeit, *sf.* czas postu.
 Fäst-macht, *sf.* ostatni wtorek zapustny; karnawał.
 —tag, *sm.* postny dzień.
 Fäta, *adj.* fatalny, zgubny; nieprzyjemny, przykry. (*rzenie.*)
 Fatalität, *sf.* fatalność, przykre zdarzenie.
 Fätum, *sn.* (*pl.* —ta) los, przeznaczenie.
 Faul, *adj.* zgnity, zbutwiał; gnuśny, leniwy; —le Fäße, rzecz podejrzana, nieczysty interes, wykrety; auf der —ten Haut liegen, lenistwu się oddać.
 Faul-baum, *sm.* głowienki pospolite (rośl.); szklak, kruszyna (drzewo).
 —fieber, *sm.* zgnila gorączka.
 —stellig, *adj.* nagnily.

Faulthier, *sn.* leniwiec (zwierz).
 Fäule, *sf.* zgnilizna.
 Fäulen, *vn.* gnć.
 Fäulenz, *vn.* lenić się, próżnować.
 Fäulenger, *sm.* leniwiec.
 Fäulengerel, *sf.* lenistwo, próżnowanie.
 Fäulheit, *sf.* lenistwo.
 Fäulicht, *adj.* trochę nagnily.
 Fäulniß, *sf.* zgnilizna. (*go kraju.*)
 Fäulna, *sf.* opisanie zwierząt pewne.
 Faust, *sf.* a. (*dim.* Fäustchen) pięść, kulak; auf seine eigene —, na swoje rękę, na własny rachunek; in's Fäustchen lachen, śmiać się ukradkiem, tajemnie się radować.
 Faust-biß, *adj.* gruby jak pięść; er hat es — hinter den Ohren, ślut z niego.
 —handschuh, *sm.* rękawica bez palców.
 —kampf, *sm.* bitwa na kulaki.
 —recht, *sn.* prawo mocniejszego.
 —rohr, *sn.* sztuciec, strzelba. (*lak.*)
 —schlag, *sm.* uderzenie kulakiem, kufał.
 Fäustel, *sm.* żelazny młotek (u górali).
 Fäustling, *sm.* Metal. mały odlamek kruscu. (*lubieniec, nies.*)
 Favorit, *sm.* — tin, *sf.* laworyt, kazu.
 Fägen, *sf.* pl. Fägenmacher, *sm.* *vid.* Fassen u. Fassenreißer.
 Fäpence, *sf.* fajans, półporcelana; —cen, fajansowy.
 Fäbrudr, *sm.* luty; *adj.* lutowy.
 Fächt-boden, *sm.* szermiarnia, sala fechtunku.
 —degen, *sm.* u. —cisen, *sn.* szpada do fechtowania.
 —handschuh, *sm.* rękawica szermierska.
 —meister, *sm.* fecht mistrz.
 —schule, *sf.* szkoła fechtowania.
 —übung, *sf.* ćwiczenie się w fechtowaniu.

waniu.
 Fächten, *vn.* irr. walczyć, bić się; szermować; zebrać; mit den Händen —, machać rękami. (*zapasnik.*)
 Fächter, *sm.* szermierz, fecht mistrz;
 Fächer, *sf.* (*dim.* Fächerchen) pióro, (piórk), pierze; kuta z piór (u wojskowych); pletwy (u ryb); sprężyna; resory (u powozów); die — gut führen, dobrze piórem władać; in den —n liegen, w pierzach leżeć; in die —n sa-gen, dyktować; sich mit fremden —n schmücken, w cudze piórka się stroić.
 Fächer-artig, *adj.* podobny do pióra lub sprężyny.
 —ball, *sm.* wolant (dogry), piłka piezrem wycpana.
 —bein, *sm.* miotłka z piór.
 —bett, *sn.* pościel z pierza.
 —büche, *sf.* u. —rohr, *sn.* piórniki.
 —busch, *sm.* czub (na głowie ptaka);
 —pecek z piór, kita, pióropusz.
 —hart, *adj.* hartowny; sprężysty, elastyczny. (*czuk.*)
 —harz, *sn.* gumma elastyczna, kau.
 —haus u. —gehäule, *sm.* bębenek (u zegara).
 —hut, *sm.* kapelus z piórem.
 —fissen, *sn.* poduszka piórami wycpana. (*ka pióra.*)
 —fied, *sm.* u. —spule, *sf.* pieniek, rur.
 —kraft, *sf.* siła sprężystości.
 —krieg, *sm.* wojna piśmienna, spór literacki.
 —leicht, *adj.* lekki jak piórk.
 —lesen, *sn.* nicht biß —n machen, nie robić wielkich korowodów. (*bie.*)
 —loß, *adj.* nie mający pierza (na so-
 —messer, *sn.* seczyryk.
 —spiel, *sn.* gra w kardynały.
 —strich, *sm.* pociąg pióra.

Föderbich, *sn.* drób.
 —wage, *sf.* przemieszanie ze sprężyną.
 —wild u. —wildpret, *sn.* dzikie ptactwo. (*biony.*)
 —zeichnung, *sf.* rysunek piórem zro-
 —ittel, *sm.* cykiel ze sprężyną.
 Federig, *adj.* spierzony.
 Federu, *vn.* pierzyć, pierze z siebie
 puszczać; *lich* —, pierzyć się. (*ka.*)
 Fée, *sf.* czarnoksiężnica, czarodziej-
 Fée-artig, u. Féehaft, *adj.* czaro-
 dziejski. (*jek.*)
 —fönig, —in, *s.* król, —łowa czarodzie-
 —mährchen, *sn.* powieść czarno-
 kieszka. (*czarnoksiężski.*)
 —reich, *sn.* u. —welt, *sf.* kraj, świat
 Fereci *sf.* czarnoksiężstwo.
 Fège, *sf.* wymietanie, czyszczenie;
 sito, przetak.
 Fègefeuer, *sn.* czyścić.
 Fegen, *va.* czyścić, zamiatać; (*cinem*
den Beutel) wypróżnić komu worek.
 Feger, —in, *s.* czyściciel, —ka, wymia-
 tacz, —ka.
 Fegsel, *sn.* wymiotki, śmiecie.
 Fehde, *sf.* poróżnienie, zwaśnienie.
 Fehde-brief, *sm.* list wzywający do
 walki; wypowiedzenie wojny.
 —handichub, *sm.* —werfen, rzucić ręką-
 wicę, wyzwać kogo do walki.
 Fehle, *sf.* popielica (*tutro*).
 Fehle, *sm.* *vid.* Fehler; —, *adv.* złożone
 ze słowami wyraża chybienie,
 zboczenie od celu. (*dzic.*)
 Fehlbare, *adj.* omylny, mogący zblą-
 Fehlbareit, *sf.* omylność.
 Fehlen, *vn.* zgrzeszyć, omylić się,
 zblądzić; chybić, nie trafić do ce-
 lu; braknąć, niedostawać; —, *v. imp.*
 brakuje, niedostaje komu czego,
 zbywa komu na czém; an mir soll es

nicht —, ja swoje robię; coś fahle
 nicht biel so, nie wiele brakowało
 a... coś tamu ihm nicht —, jemu nie-
 ochybnie się uda; was fehlt dir, co ci
 brakuje? wieviel gefehlt, bardzo się my-
 lisz, bynajmniej. (*wara.*)
 Fehler, *sm.* błąd, omyłka; wada, przy-
 Fehlerhaft, *adj.* błędny; wadliwy.
 Fehlerhaftigkeit, *sf.* błędność.
 Fehlerlos u. —frei, *adj.* bezbłędny.
 —losigkeit, *sf.* bezbłędność.
 —voll, *adj.* pełen błędów, omyłek.
 Fehl-bitte, *sf.* prośba bezskuteczna.
 —bitten, *va.* *irr.* daremnie prosić.
 —druck, *sm.* u. błędne wydrukowanie.
 —fahren u. —gehen, *vn.* *irr.* (*fehln*)
 fałszywą drogą iść, jechać.
 —geburst *sf.* poronienie.
 —greifen, *vn.* *irr.* omylić się, wziąć
 jedno za drugie.
 —griff, *sm.* pomyłka, błąd.
 —hauen, *vn.* *irr.* chybić, nie trafić
 (uderzając) (*biony* raz).
 —hieb, —schlag, *u.* u. —streich, *sm.* chy-
 —reiten, *vn.* *irr.* (*fehln*) fałszywą dro-
 gą jechać. (*strzelając.*)
 —schleichen, *vn.* *irr.* nie trafić do celu.
 —schlagen, *vn.* *irr.* źle uderzyć; (*fehln*)
 nie uderzać się; niespełnić się.
 —schließen, *vn.* *irr.* fałszywie wnio-
 skować.
 —schlug, *sm.* u. fałszywy wniosek.
 —schneiden, *vn.* *irr.* źle skraćć.
 —schmitt, *sm.* chybiący krój.
 —schreiben, *vn.* *irr.* błędnie napisać.
 —schritt, *sm.* fałszywy krok.
 —schuß, *sm.* u. chybiący strzał.
 —springen, *vn.* *irr.* robić fałszywy
 skok. (*skok.*)
 —sprung, *sm.* u. fałszywy, chybiący
 —stehen, u. —stoßen, *vn.* *irr.* fałszy-

wie uderzyć szablą.
 Fehlthilf, *u.* —stoß, *sm.* chybiący raz.
 Fehltreten, *vn.* *irr.* potknąć się.
 —tritt, *sm.* potknięcie się, usterk.
 —werfen, *vn.* *irr.* rzucając nie trafić.
 —wurf, *sm.* u. rzut chybiący.
 —zielen, *vn.* źle celować, źle mierzyć.
 Fehm, *sm.* stos drzewa; sterta; —, *sf.*
 u. Fehmgericht, *sn.* sąd tajemny
 (w sprawach gardłowych).
 Fehm-richter, *sm.* sędzia trybunału ta-
 jemnego. (*tajemnego.*)
 —statt, *sf.* miejscoposiedzenia sądu
 Feier, *sf.* odpoczynek, wakacja, za-
 wieszenie czynności; uroczysty
 obchód; uroczystość.
 Feierabend, *sm.* wypoczynek po ca-
 lodziennej pracy; den — machen, wy-
 poczywać po całodzienną pracę.
 —feind, *sm.* sukna świąteczna.
 —stunde, *sf.* godzina odetchnienia,
 wypoczynku.
 —tag, *sm.* świąteczny dzień, święto.
 —tätlich, *adj.* świąteczny.
 —zug, *sm.* procesja, uroczyste po-
 stawianie orszaku.
 Feierlich, *adj.* u. *adv.* uroczysty, —ście.
 Feierlichkeit, *sf.* uroczystość.
 Feiern, *vn.* odpoczywać sobie, spo-
 czywać; —, *va.* święcić, uroczystość
 obchodzić; ein gefeierter Name, imię
 świetne, wstawione.
 Fehlfel, *sf.* gruźlica, szkapie (choroba).
 Feig u. Feige, *adj.* tchórzliwy, bo-
 jazliwy; —ge Memme, nikiemny,
 tchórz. (*czysty (rośl.).*)
 Feig-bohne, *sf.* lubin, słonecznik strą-
 —herzig, *adj.* tchórzliwy, trwożliwe-
 go serca.
 —herzigkeit, u. —heit, *sf.* tchórzostwo.
 —warze, *sf.* szyszka, wrzedzienica,

wrzód.
 Feige, *sf.* figa.
 Feigen-baum, *sm.* drzewo figowe.
 —blatt, *sn.* liść figowy. (*plak.*)
 —schneffe u. —drossel, *sf.* figojadka
 Feigling, *sm.* tchórz.
 Feil, *adj.* przedajny, sprzedażny, be-
 dający na sprzedaż; fig cheiwy, inte-
 resowany; —haben ob. bieten, wy-
 stawić na sprzedaż.
 Feil-bieten, *sn.* u. —bietung, *sf.* wysta-
 wienie na sprzedaż. (*dnica.*)
 —birne, *sf.* kobieta podła, nierzą-
 Feile, *sf.* (*dim.* Feilchen) pilnik.
 Feilen, *va.* pilować.
 Feilenhauer, *sm.* pilnikarz.
 Feilheit, *sf.* przedajność. (*opilki.*)
 Feilicht u. Feilset, *sn.* ob. Feilspäner, *pl.*
 Feilschen, *vn.* targować się o co.
 Fein, *adj.* cienki; delikatny, subtel-
 ny; wykształcony, dobrze wycho-
 wany; wykwalifikowany, wytworny; prze-
 biegły.
 Feind, *adv.* nieprzyjaźnie; —sein, nie-
 nawidzieć; —sm. —bin, *sf.* nieprzy-
 jaciół, ciolka, wróg; der böse —, zły
 duch.
 Feindlich u. —schafflich, *adj.* nieprzy-
 jazy, nieprzyjacielski. (*wisć.*)
 Feindlichkeit, *sf.* nieprzyjaźń, niena-
 Feindschaft, *sf.* nieprzyjaźń.
 Feindselig, *adj.* nieprzyjacielski.
 Feindseligkeit, *sf.* nieprzyjaźń, niena-
 wisć; *pl.* —ten, kroki nieprzyjaciel-
 skie.
 Feine u. Feinheit, *sf.* cienkość, dro-
 bność; wytworność; przebiegłość.
 Fein-sichtig, *adj.* bystrooki, przenik-
 liwy. (*jać.*)
 —mülig, *adj.* delikatną welną ma-
 —gucker, *sm.* przedni cukier.

Feist, *adj.* tłusty, miesisty.
Feistigkeit, *sf.* tłustość, miesistość.

Feldbel, *sm.* felpa (materya).

Feld, *sn.* pole; *fig.* zawód; aus dem — de schlagen, zmusić do ustąpienia z placu; daß — behalten, utrzymać się na placu, zwyciężyć; daß — räumen, ustąpić z placu; daß ist noch in weitem — de, to jeszcze dalekie rzeczy; freies —, czyste pole; in's — rüden, *Milit.* wyruszyć w pole.

Feld-altar, *sm.* ołtarz obozowy.

— apothek, *sf.* apteka obozowa.

— arbeits, *sf.* robota w polu.

— artillerie, *sf.* artyleria polowa.

— arzt, *sm.* lekarz wojskowy.

— bau, *sm.* uprawa roli.

— bett, *sn.* łóżko obozowe (składane).

— binde, *sf.* szarfa, opaska wojskowa.

— blume, *sf.* kwiat polny.

— dienst, *sm.* służba polowa.

— ein u. — einwärts, *adv.* ku polu, na pole idąc.

— flasche, *sf.* *Milit.* manierka, blaszanka, flaszka obozowa.

— frucht, *sf.* plód polny.

— geistliche u. — prebiger, *sm.* kapelan wojskowy.

— geräth, *sm.* sprzęty rolnicze.

— geschrei, *sn.* okrzyk wojenny; hasło obozowe.

— herr, *sm.* hetman, naczelny wódz.

— hennwürde, *sf.* hetmaństwo, godność naczelnego wodza.

— hospital, *sn.* szpital polowy.

— huth, *sn.* kuropatwa.

— huter, *sm.* stróż polowy.

— jäger, *sm.* feldjeger, goniec gabinetowy.

— kanzlei, *sf.* kancelarya wojskowa.

Feld-tessel, *sm.* kocioł obozowy.

— küche, *sf.* kuchnia obozowa.

— lager, *sn.* obóz na polu.

— lilie, *sf.* lilia polna, zawojek.

— marſ u. — marſung, *sf.* granica pola.

— marſchall, *sm.* feldmarszałek, hetman polny.

— maus, *sf.* mysz polna.

— messen, *sn.* mierzenie pola, rozmiar gruntów.

— messer, *sm.* miernicz.

— meßfunft, *sf.* sztuka mierzenia i dzielenia gruntów. (zowa.)

— muſik, *sf.* muzyka wojskowa, obob.

— obſt, *sn.* owoce polne.

— proßt, *sm.* kapelan pułku.

— regiment, *sn.* pułk liniowy.

— roſe, *sf.* róża polna, dzika.

— rübe, *sf.* brukiew. (rośl.).

— ſchanze, *sf.* szaniec, okop.

— ſcherer, *sm.* felczer, chirurg wojskowy.

— ſchlacht, *sf.* bitwa walna, na otwartym polu.

— ſchlange, *sf.* Artill. śmigownica, (gatunek dział).

— ſchmiede, *sf.* kuźnia obozowa.

— ſchnepfe, *sf.* bekas (ptak).

— ſoldat, *sm.* żołnierz liniowy.

— ſpath, *sm.* Minér. szpat polny.

— ſtein, *sm.* kamień polowy.

— ſtück, *sm.* działo polowe. (zowe.)

— ſtuhl, *sm.* krzesło składane, obob.

— tiſch, *sm.* stół składany, obozowy.

— wache, *sf.* straż obozowa.

— webel, *sm.* *Milit.* feldweibel, starszy sierżant.

— weg, *sm.* droga na, przez pole.

— wirthſchaft, *sf.* gospodarstwo wiejskie. (cech.)

— zeichen, *sn.* znak obozowy, fel-

Feld-zeugmeister, *sm.* generał artylerii.

— zug, *sm.* wyprawa wojenna.

— züge, *sf.* dzwono (u kola).

Fell, *sn.* (dim. Fellchen) skóra; futerko zwierza; (am Auge) blonka w oku; daß — gerben, skórę komu wytrzeć; daß — über die Ohren ziehen, zedrzyć skórę z kogo: er hat ein dickes —, nie ujmiesz go.

Fell-eißen, *sn.* łomoczek skórzany.

— wert, *sn.* futra, skórki, towar futrzany.

Feld, *sm.* u. Felsen, skała, opoka.

Feld-ab, *adv.* ze skały; — an, na skałę.

— abhang, *sm.* urwisko skały.

Felsen-artig, *adj.* skalisty. (mi.)

— bucht, *sf.* odnoga między skałami.

— feſt, *adj.* mocny jak skała; *fig.* niewzruszony.

— höhle, *sf.* pieczara w skałach.

— lette, *sf.* pasmo skał. (w skałach.)

— ſtucht, *u.* — ſchlucht, *sf.* rozpadlina.

— maſſe, *sf.* masa, gromada skał.

— neſt, *sn.* gniazdo, stary zamek na skałach. (skały.)

— quell, *sf.* źródło wytryskujące ze skały.

— riſſ, *sm.* pasmo skał w morzu ukrytych.

— ſchwer, *adj.* ciężki jak skała.

— ſpitze, *sf.* szczyt skały.

— ſtein, *u.* Felsstein, *sm.* głaz, kamień pospolity brukowy. (skalami.)

— thal, *u.* — grund, *sm.* dolina między skałami.

— wand, *sf.* spadzisty bok skały.

— weg, *sm.* droga między skałami.

Feldſtück, podobny do skały; *fig.* niewzruszony. (mający.)

Feldſig, *adj.* skalisty, skały w sobie

Femininum, *sn.* Gram. rodzaj żeński.

Fenchel, *sm.* koprowłoski.

Fenn, *sn.* u. Fenne, *sf.* trzęsawisko.

Fennbeere, *sf.* borówka, żorawina (rośl.) (okienko.)

Fenster, *sn.* (dim. Fensterchen) okno.

Fenster-bank, *sf.* niskimurek w oknie; lawka u okna.

— beſſelung, *sf.* ozdoby u okien.

— blei, *sn.* olów u okien.

— brett, *sn.* u. — lehn, *sf.* deska pod oknem do oparcia się.

— flügel, *sm.* skrzydło okna.

— ſutter, *sm.* futryna u okien.

— geld, *sn.* u. — ſteuer, *sf.* podatek od okna.

— gitter, *sn.* kraty u okna. (kier.)

— glaſ, *sm.* szkło na szyby.

— litt, *sm.* kit do okien.

— freuz, *sn.* drzewo podługne lub poprzeczne nieruchome u okna.

— laden, *sm.* okienica.

— öffnung, *sf.* otwór w murze na okno.

— ſpeller, *sm.* mur między dwoma oknami.

— rahmen, *sm.* ramy do okna.

— ſchleib, *sf.* szyba do okna.

— vertiefung, *sf.* framuga okna.

— vorhang, *sm.* zasłona firanka u okna.

Ferien, *sf.* pl. ferie, wakacje. (rze.)

Ferteln, *vn.* oprosić się (o macio- (rze.)

Fermate, *sf.* Mus. fermata, (punkt wstrzymania się w muzyce).

Fern, *u.* Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

— fern u. Férne, *adj.* daleki, oddalony.

Fernerhin, *a lo.* na przyszłość, na dal.
Ferner-glas, lornetka, perspektywka.
—her, *adv.* zdaleka; —hin, na potem,
na dal. (dalekowidz.)
—rohr, *sn.* perspektywa, teleskop.
—sichtig, *adj.* z daleka widzący.
—sichtigkeit, *sf.* dalekowidzenie.
Gerste, *sf.* pięta; auf der — folgen, iść
tut za kim, krok w krok za nim
postępować.
Gerfengelb, *sn.* —nehmen, drapać,
zemknąć, dać drapakę.
Gertig, *adj.* gotowy, skończony; bie-
gły, zrzeczny, wprawny. —werden,
skończyć, dojść do końca z kim.
Gertigkeit, *sf.* zrzeczność, wprawność.
Gesel, *sf.* pięta, okowy, więzy; in-
in legen, włożyć na kogo kajdany.
Geselfrei, *u.* —los, *adj.* wolny od wię-
zów, niekarpowany niczem.
Gesell, *va* wiezy włożyć na kogo;
fig. zjednać sobie, zniewolić kogo.
Gest, *sn.* święto, uroczystość; gody,
uczta; —, *adj. u. adv.* twardy, mo-
cny, stały; —nehmen, wziąć kogo
do aresztu; das — Land, stały ląd;
ein —ter Schlaf, twardy sen; stift u.
—behaupten, uparcie, stale co utrzy-
mywać. (święta.)
Gesellabend, *sm.* willja do jakiego
—gesang, *sm.* uroczyste pienie.
—leid, *u.* —gewand, *sn.* sukoia świa-
teczna, od parady.
—mahl, *sn. u.* —schmaus, *sm.* bankiet
na uroczystość jaką wyprawiony.
—schmuck, *sm.* strój świąteczny, od-
świętny.
—setzen, *va.* oznaczyć; ustanowić;
wsadzić do więzienia; sich —, *vr. u.*
twierdzić się; przywiązać się do
czego, oddać się czemu.

Feistung, *sf.* oznaczenie, ustano-
wienie.)
—tag, *sm.* święto, dzień świąteczny.
—täglic, *adj.* świąteczny.
—zeit, *sf.* pora uroczystości, świąt
Feite, *sf.* twierdza, miejsce warowne.
Festigkeit, *sf.* stałość, twardość, moc,
trwałość. (le.)
Festiglich, *adv.* twardo, mocno, trwa-
Festivität, *sf.* uroczyste obchodzenie
święta.
Festlich, *adj.* uroczysty, świąteczny.
Festlichkeit, *sf.* uroczystość.
Festung, *sf.* twierdza.
Festungsbau, *sm.* budowa twierdzy;
roboty forteczne.
—baufest, *sf.* fortyfikacya, sztuka
stawiania twierdz.
—fest, *sn.* warowania.
Fett, *adj.* tłusty; seczysty (o roślin.);
korzystny, zyskowny; —, *sm.* tłustość,
tłuszcz, —ansehen, sadła dostawać,
tuczyć się. (dun.)
Fettbauch, *u.* —wanst, *sm.* tłusty kał-
bacz, *u.* —wanst, *adj.* tłusto-
brzuchaty.
—barm, *sm.* Anat. jelito.
—fleder, *sm.* plama tłusta. (morski.)
—gans, *sf.* molinak, tłuszciciel (ptak)
—saure, *sf.* Chim. kwas tłusty, tojowy.
—wachs, *sm.* mieszanina wosku i
tłustości.
Fetticht, *adj.* tłustawy.
Fettig, *adj.* potłuszczony.
Fettigkeit, *sf.* tłustość, otyłość.
Fetzen, *sm.* kawalek, strzępek, szmat.
Feucht, *adj.* wilgotny.
Feuchten, *va.* zwilżyć.
Feuchtigkeit, *sf.* wilgotność, wilgoć.
Feuchtigkeitmesser, *sm.* higrometr,
wskazujący stopień wilgoci po-

wietrza.
Feudal, *sn.* lenność; *adj.* lenny, feo-
Feudalrecht, *sn.* prawo lenne, feo-
dalne.
—system, *sm.* system lenny, feodalny.
Feuer, *sn.* ogień; pożar; skwar, upał;
ogień (z dział); blask (dyamentu);
—anmachen, ognia skrzesać, ogień
rozpalić; —geben, *Milit.* dać ognia,
wysztreczyć; das griechische —, ogień
grecki; durch's — gehen, wskoczyć
w ogień za kim; lauter —, cały w
ogniu.
Feuerambeter, *u.* —diener, *sm.* czci-
ciel ognia. (straż ogniowa.)
—anstand, *sf.* urządzenie ogniowe,
—auge, *sn.* oko, czyli spojrzeńie o-
gniste. (latarni morskiej.)
—hase, *sf.* Mar. wieża lub słup do
—ball u. —ballen, *sm.* kula ognista.
—beden, *sm.* fajerka, naczynie z o-
gniem do ogrzewania potraw.
—beständig, *adj.* Chim. ogniotrwały,
nieulatuujący się w ogień.
—blase, *sf.* bąbel od spazzenia.
—bock, *sm.* wilk kuchenay, komino-
wy. (no.)
—brand, *sm.* głownia, upalone pola.
—büsche, *sf. u.* —rohr, *sn.* fuzya, strzel-
ba. (wi.)
—dienst, *sm.* cześć oddawana ognio-
—brache, *sm.* Phys. ognisty wąż.
—eifer, *sm.* gniew, oburzenie.
—elmer, *sm.* wiadro do gaszenia o-
gnia. (jacy.)
—esse, *sf.* komin dym przepuszczą-
—fangend, *adj.* zapalny.
—farbe, *sf.* kolor ognisty. (koloru.)
—farben, *u.* —farbig, *adj.* ogniowego
—faß, *sm.* beczka do gaszenia po-
żaru.

Feuerfest, *adj.* bezpieczny od ognia;
Chim. wytrzymujący ogień (o mi-
neralach).
—fuchß, *sm.* koń złotogniady.
—gabel u. —früde, *sf.* pogrzebacz, o-
sek, ożóg.
—garbe, *sf.* Artill. snop ognisty.
—gatter, *u.* —glitter, *sn.* krata przed
kominem strzegąca od ognia.
—geräth, *sn.* narzędzie ogniowe.
—geschrei, *sn. u.* —lärm, *sm.* krzyk po-
żar oznajmujący.
—gewehr, *sn.* broń palna. (żar.)
—glode, *sf.* dzwon oznajmujący po-
żar, *sm.* osęk do ognia.
—herd, *sm.* ognisko.
—fiste, *sf. u.* —flüßchen, *sn.* fajerka
z ogniem do podstawiania pod
nogi.
—fugel, *sf.* kula ognista.
—leiter, *sf.* drabina do pożaru.
—lilie, *sf.* lilija czerwona.
—mahl, *sn.* znamie od ognia; znamie
plomieniste (u rodzających się dzieci).
—mauer, *sf.* komin nad dach wycho-
dzący; mur od pożaru broniący.
—messer, *sm.* Phys. pirometr, ognio-
mierz.
—probe, *sf.* próba przez ogień.
—rad, *sn.* młynek w fajerwerkach.
—rost, *sm.* dynarek, trzynóg, wilk.
—roth, *adj.* płomienisty; czerwony
jak ogień. (żaru.)
—schaden, *sm.* szkoda z powodu po-
—schin, *sm.* blask ognia, luna od
pożaru. (jacy się ognia.)
—schuß, *sf.* wstręt od ognia; *adj.* bo-
—schiff, *sn.* ob. Branber, *sm.* statek,
okręt palny.
—schirm, *sm.* ekran, zasłona od ognia.
—schloß, *sn.* zamek pistoletu, fuzyi.

Feuerschlund, *sm.* działo, armata.
 —schroter, *sm.* jelonek (gatunek chrząszcza).
 —schwamm, *sm.* hupka.
 —speib, *adj.* ogień wybuchający;
 —der Berg, wulkan. (gnia).
 —spritz, *sf.* sikawka do gaszenia o.
 —stahl, *sm.* krzesiwo.
 —stätte, pogorzelisko; ognisko; dom z kominem. (ognia).
 —stein, *sm.* krzemień do krzesania
 —strafe, *sf.* kara spalania.
 —thurm, *sm.* u. —warte, *sf.* wieża nadmorska do zapalania ognia.
 —tod, *sm.* śmierć przez ogień.
 —versicherung, *sf.* assekuracja ognio-
 —wa. (rzystwo ogniowe).
 —versicherungsgesellschaft, *sf.* towa-
 —werk, *sm.* sajerwerk, ognie sztucz-
 —werker, *sm.* rakieta. (ne).
 —werkstunft, *sf.* puszkarstwo, raki-
 —kietnictwo.
 —zunge, *sf.* szczypce do ognia.
 —zeichen, *sn.* znak ogniem dany;
 meteor, zjawisko napowietrzne o-
 —gniste.
 —zeug, *sn.* krzesiwo.
 Feiern, *va.* zrobić ogień; *vn.* Milil.
 dać ognia, uderzyć z palnej broni.
 Feuersbrunst u. —noth, *sf.* pożar.
 —gefahr, *sf.* niebezpieczeństwo po-
 —żaru. (we).
 Fehrerung, *sf.* opalenie; drzewo opalo-
 Fehrerig, *adj.* ognisty, płomienisty;
 —ge Kohlen, węgle czerwone od o-
 —gnia.
 Fieber, Fieberlich, Fieberlichkeit, Fiebern,
 vid. Feiter, Fieberlich u. Feiern.
 Fieber, *sm.* flaker, doróżka.
 Fibel, *sf.* elementarz.
 Fieber, *sf.* włókno, żyła (w mięsie).

Fichte, *sf.* u. Fichtenbaum, *sm.* sosna.
 Fichten, *adj.* sosnowy.
 Fichtenholz, *sn.* sosna, drzewo so-
 —nowe; sosnina.
 —wald, *sm.* las sosnowy.
 —apfen u. —apfel, *sm.* szyszka.
 Fide, *sf.* pop. kieszeń.
 Fidybus, *sm.* fidybus, papierek do
 —zapalania fajki.
 Fieber, *sn.* febra, drączka; *adj.* fe-
 —browy; fald, —febra, zimnica; higt-
 —geß, —gorączka.
 Fieberanfall, *sm.* paroksyzm gor-
 —czki, napad gorączkowy.
 —froß, *sm.* dreszcz gorączkowy.
 —hitz, *sf.* gorączka.
 —krank, *adj.* chory na gorączkę.
 —mittel, *sn.* środek na zgubienie
 —febrы.
 Fieberhaft u. Fieberlich, *adj.* gorącz-
 —kowy; —te Fieberbildung, gorączkowe
 —wyobrażenie.
 Fiebern, *vn.* mieć febrę; *fig.* mówić
 —jak w gorączce.
 Fiedel u. Fidel, *sf.* skrzypce.
 Fiedelbogen, *sm.* smyczek.
 Fiedeler u. Fiedler, *sm.* rzępol.
 Fiedeln, *vn.* grać na skrzypcach; rzę-
 —polić.
 Figur, *sf.* (dim.) —gürden) figura,
 —postać, kształt.
 Figurant, *sm.* —lin, *sf.* figurant, —ka.
 Figuriren, *vn.* wyglądać, mieć pe-
 —wną minę; figurirt, *adj.* ozdobio-
 —ny, strojny. (cia).
 Figürlich, *adj.* przenośny (pod posta-
 —tą, *sm.* siatka).
 Filial, *sn.* u. Filialkirche, *sf.* kościół po-
 —mocy, od drugiego zależący.
 Filtriren, *va.* filtrować, oczyścić płyn;
sn. filtrowanie.

Filtrirstein, *sm.* cedzeniec (kamień).
 —tuch, *sn.* sukno, szmata do cedze-
 —nia.
 Filz, *sm.* pilś, pilśn; kapelusz pilś-
 —niany; sknera, kutwa; *sm.* zgro-
 —mienie, bura.
 Filzen, *va.* filcować, pilśnić; *sm.*
 —zgromić kogn, wytrzeć kapitulę
 —komu.
 Filzig, *adj.* pilśniany; skąpy, brudny.
 Filzigkeit, *sf.* sknerstwo, kutwiarstwo.
 Filzdecke, *sf.* dera z pilśn.
 —hut, *sm.* kapelusz pilśniowy.
 —lauß, *sf.* mendowszka. (niany).
 —mantel, *sm.* płaszcz filcowy, pilś-
 —mütze, *sf.* czapka pilśniana, ma-
 —gierka.
 —schuh, *sm.* berlatce pilśniane.
 —sohle, *sf.* podeszwa pilśniana.
 —wolle, *sf.* wełna na wojłoki.
 Fimmel, *sm.* płoskunka, suszki(rośl.).
 Findi u. Findt, *sn.* Mus. final, za-
 —kończenie. (chody).
 Findungen, *sf.* pl. m. pl. finanse, do-
 —findungs-minister, *sm.* minister skarbu.
 —ministerium, *sm.* ministerstwo skar-
 —twien, *sn.* skarbowość. (bu).
 —wissenchaft, *sf.* umiejętność zarzą-
 —dzania skarbem.
 Findelhaus, *sn.* dom podrzutek.
 —find, *sn.* podrutek.
 —lohn, *sm.* znaleźne.
 Finden, *va.* ir. znaleźć, znachodzić,
 —zastać; (für gut) za dobre uważać;
 —sich, —vr. znaleźć się, znachodzić
 —się; spotkać się z kim; (in etwaß) o-
 —swoić się z czem; (zurecht) kierować
 —się; dowiedzieć się dokładnie; Ge-
 —hör, —otrzymać posłuchanie u ko-
 —go; Gnade, —pożyskać łaskę czyj;
 —Statt, —mieć miejsce.

Fimber, —in, *s.* znalazca, czyni.
 Findling, *sm.* podrutek.
 Finger, *sm.* (dim. Fingerrhen) palec;
 auf die —sehen, na ręce komu patrzeć,
 pilnować kogo; lange —haben, mieć
 długie ręce, mieć smółkę w ręku; um
 den —wideln, koło palca owinać, do
 rany przyłożyć, (być dobrym, ligo-
 —dym).
 Fingerbreit, *adj.* szeroki na palec.
 —biß, *adj.* gruby na palec. (mi).
 —handschuh, *sm.* rękawiczka z palca-
 —hut, *sm.* naparstek; naparstnica
 (rośl.).
 —lang, *adj.* długi na palec.
 —nagel, *sm.* paznokieć.
 —ring, *sm.* pierścień.
 —satz, *sm.* u. —setzung, *sf.* Mus. stawia-
 —nie palców (grajac).
 —spitz, *sf.* koniec palca.
 —sprache, *sf.* mowa palcowa, za po-
 —mocą znaków na palcach.
 —zeig, *sm.* znak palcem dany, ska-
 —zówka. (na palec).
 Fingerring, *sm.* paluch, pokrywczyk
 Fingern, *vn.* palcami przebierać (gra-
 —jac). (wystawic co).
 Fingiren, *va.* wyobrażać, wymyślać,
 Fint, *sm.* ziemia (ptak).
 Finne, *sf.* bagno; szczyt; trąd; pletwa
 —ryb.
 Finzig, *adj.* krostowaty, trędowaty.
 Finster, *adj.* ciemny, pochmurny,
 —mroczny; *fig.* smutny, ponury, po-
 —sepnny; im —rn, w ciemności, po
 —ciemku. (okresany).
 Finsterniß, *sm.* człowiek ciemny, nie-
 —finsterniß, *sf.* ciemność, pomrok;
 —Astron. zaćmienie.
 Finte, *sf.* podstęp, figiel, fortel.
 Fipß, *sm.* fam. psstryk, szcztuk.

- Fispen, na. szcztukować, szcztuki dawać.
 Firselen, *sm. u.* — firseleni, *sf.* dzieciństwo, bzdurstwo, trzpiotostwo.
 Firma, *sf. Comm.* firma (nazwa handlu, spółki).
 Firmeln u. Firmen, *va.* bierznować.
 Firmelung, *sf.* bierznowanie.
 Firn, *adj.* przeszloroczny.
 Firnewein, *sm.* wino przeszloroczne.
 Firner, *sm.* lodownia.
 Firniß, *sm.* pokost; *fig.* powierzchowność, pozor.
 Firnißbaum, *sm.* sumak (drzewo).
 Firnißfen, *va.* pokostować.
 Firste, *sf.* szczyt, wierzchołek.
 Fis, *sn.* Mus. nota Fis.
 Fiße, *sm.* fiskal, obrońca skarbu, assessor prawny.
 Fisch, *sm.* ryba; *adj.* rybi.
 Fisch-adler u. — giser, *sm.* ostrzyż, ryb-
 bitw, orzeł morski.
 — angel, *sf.* wędka na ryby
 — belu, *sn.* fiszbini, róg wielorybi.
 — beinen u. — beinern, *adj.* fiszbiniowy.
 — beinrod, *sm.* rogówka.
 — brut, *sf.* narybek.
 — fang, *sm.* rybołówstwo; ton, tonia.
 — halter ob. — hälter u. — lasten, *sm.* sadzawka, skrzynia na ryby.
 — hamen, *sm.* wiecierz. (bami).
 — handel und — fram, *sm.* handel ry-
 — händler, — in, *s.* handlarz, — rka ryb.
 — selle, *sf.* nóż płaski do krajania ryb na stole.
 — laich u. — leich, *sm.* ikra, kawior.
 — leim, *sm.* klej rybi, karuk.
 — markt, *sm.* targ na ryby.
 — mild, *sf.* mlecz rybi.
 — otter, *sf.* wydra.

- Fisch-reich, *adj.* obfity w ryby.
 — reiser, *sm.* czapla popielata (ptak).
 — reufe, *sf.* sieć na ryby.
 — speise, *sf.* potrawa rybna, z ryb.
 — tag, *sm.* dzień rybny, post.
 — teich u. — teicher, *sm.* staw na ry-
 by, sadzawka.
 — thran, *sm.* tran rybi.
 — trog, *sm.* balija na ryby.
 — weib, *sn.* rybaczka.
 — zug, *sm.* połów ryb.
 Fisch-en, *va. u. zn.* łowić ryby; im Trü-
 ben —, w mętnej wodzie łowić, z
 cudzego kłopotu korzystać.
 Fischer, *sm.* rybak, rybołowiec; *adj.*
 rybołowiecy. (stwa).
 Fischer-barte, *sf.* czółno do rybołó-
 — garn u. — netz, *sn.* sieć na ryby, nie-
 wód. (kie).
 — geräth u. — zeug, *sn.* sprzęt rybac-
 — zki.
 Fischeri, *sf.* rybołówstwo.
 Fischus, *sm.* skarb publiczny, lub mo-
 narszy.
 Fistel *sf. Méd.* fistula (choroba), wrzód
 cewkowaty; — u. Fistelsinnur, *sf.*
 Mus. dyszkant, falset, fistula (w
 śpiewaniu).
 Fistuliren, *vn.* śpiewać dyszkantem.
 Fittig u. Fittich, *sm.* skrzydło; *fig.* o-
 — pieka, obrona.
 Fitze, *sf.* nie wiążąca pasmo; pasmo
 (część motka).
 Fix, *adj.* szybki, skory; stały; — und
 fertig, zupełnie gotowy.
 Figiren, *va.* wyznaczyć komu co; o-
 — czy wlepić w kogo.
 Fißtern, *sm.* Astron. gwiazda stała.
 Fläbber, *sf.* pop. pysk, morda (u zwier-
 ząt).
 Flach, *adj.* płaski; płytki (o wodzie);
 mit der — den Hand, dłonią; mit der

- den Klinge, płazem.
 Fläche, *sf.* równina, powierzchnia;
 — plaska strona, dłoń.
 Flächen-inhalt u. — raum, *sm.* rozle-
 — głość, ogół powierzchni.
 — maß, *sn.* miara powierzchni.
 — meßkunst, *sf.* planimetria, jeome-
 — trya płaszczyzn. (vid. Blachfeld.)
 Blachfeld, *sn.* płaszczyzna, równina
 Blachheit, *sf.* płaskość, równość, pły-
 — kość. (chen, trzec, miedlic len.
 Fläche, *sm.* len; pakuly lniane; — bre-
 — Fläche-artig, *adj.* do lnu podobny.
 — bereitung, *sf.* przyprawianie lnu.
 — breche, *sf.* cierlica do lnu; miedlica
 — do konopi.
 — brechen, *sn.* miedlenie konopi.
 — farblich u. — gelb, *adj.* koloru lnia-
 — nego, żółty jak len.
 — feld, *sn.* pole zasiane lnem.
 — haar, *sm.* włosy jak len.
 Flächen, *adj.* lniane. (ogni).
 Flächen, *vn.* migać się, buzować (o
 — Flächen, *sm.* placek, ciastko śmietan-
 — kowe.
 Flaggge, *sf. Mar.* flaga, bandera; bit
 — aufstecken, banderę zatknąć, wy-
 — wiesić.
 Flagggen-führer u. — mann, *sm. Mar.*
 — kapitan bandery, oficer morski ma-
 — jący prawo wywieszania bandery
 — na znak swej władzy.
 — schiff, *sm.* okręt z banderą.
 — flange, *sf.* drag od bandery.
 Flammisch, *adj.* grubiański, nieokrze-
 — sany.
 Flamme, *sf.* (dim. Flämmchen) pło-
 — mień; in — men ausbreiten, i płomie-
 — niem się zapalić.
 Flammen, *vn.* płomienić się, pło-
 — mieniem się palić; geflammt, *adj.*

- płomienny; falisty, mieniący się.
 Flammengluth, *sf.* żar płomienisty.
 Flammentob, *sm.* śmierć w płomie-
 — niach, przez spalenie.
 Flammlicht, *adj.* płomienisty, do pło-
 — mienia podobny; w desen podobny
 — do sali, mieniony.
 Flammig, *adj.* płomienny. (łowy).
 Flamm, *sm.* flanela; — len, *adj.* flane-
 — lant, *sf.* bok, strona; Milit. bok
 — kolumny wojskowej; in die — fallen,
 — z boku uderzyć.
 Flantiren, *va. Milit.* z boku zasłaniać;
 —, *vn.* z boku zachodzić; rzucac
 — się w różne strony.
 Fläsche, *sf.* (dim. Fläschchen) gąsiorek,
 — butelka; flaszcza; *Méc.* korpus
 — bloku. (zdrowo do butelki).
 Fläschchen-futter, *sn. u.* — feller, *sm.* pu-
 — — forb, *sm.* kosz na butelki.
 — fürbig, *sm.* bania, tykwa.
 — rest, *sm.* reszka w butelce.
 — zug, *sm.* wielokub, machina do
 — podnoszenia ciężarów.
 Flatter-geist u. Flatterer, *sm.* trzpiot,
 — sowizdrzał.
 — mine, *sf. Artil.* fugas (rodzaj pod-
 — kopu, miny).
 — sinn, *sm.* płochość, roztrzępanie.
 Flatterhaft, *adj.* roztrzępany, płochoy.
 Flatterhaftigkeit, *sf.* trzpiotostwo, roz-
 — trzępanie, płochość.
 Flattern, *vn.* trzepotać się, podlaty-
 — wać; bujać po powietrzu; trzpio-
 — tać się, okazywać płochość.
 Flau, *adj.* słaby, omdlewający; o-
 — stygły; mir ist —, słabo, ekliwo mi
 — się robi.
 Flauigkeit, *sf.* słabość, niemoc.
 Flaum, *sm. u.* Flaumfeder, *sf.* puch.
 Flaumbart, *sm.* puszek, mech na bro-

dzie.
 Flaus u. Flausch, *sm.* kosmyk, pęczek włosów, welny; sukno kosmate, baja; surdut bajowy.
 Flausch, *sf.* wybieg, wykret, figiel; — machem, żartować sobie, szukać wykretów, wymówki.
 Flausche, *sf.* Anat. ścięgno, sucha żyła.
 Flausenartig u. Flausicht, *adj.* ścięgowy, natury ścięgna.
 Flausig, *adj.* żylasty, żylisty.
 Flausche, *sf.* (dim. Flauschen) spłot, warokoz; *Méd.* liszaj; mech.
 Flauschen, *va. irr.* spłatać, pleść.
 Flausch-wert, *sm.* płcionka, robota pleciona.
 — jaun, *sm.* płot z chrustu.
 Fleck, *sm.* (dim. Fleckchen) kawałek gruntu, pola; miejsce, okolica; łatka; plama; den rechten — treffen, dobrze utrafić, dobrze rzecz pojąć, zrozumieć; nicht vom — e kommen, nie móż ruszyć się z miejsca.
 Flecken, *sm.* miasteczko; plama, skaza; *fig.* zmaza; — *va.* plamić co; łatać, załatać; — *vn.* plamić się; pospieszyć; gefleckt, poplamiony.
 Fleckenlos, *adj.* niepoplamiony, bez plam; *fig.* niesplamiony, bez zmazy.
 Fleckig, *adj.* plamisty; poplamiony; latany. (plam.)
 Fleckfugel, *sf.* mydło do wywabiania Flecken-maus, *sf.* a. niedoperz.
 — wisch, *sm.* skrzydło (do zmiatania kurzu).
 Flege!, *sm.* cepy; *fig.* dragal, prostak.
 Flegelei, *sf.* prostactwo, grubiaństwo.
 Flegehaft, *adj.* prostacki, grubiański.
 Fliehen, *vn.* błagać, pokornie prosić; zanosić korne modły; — *sn.* pro-

śba, błaganie.
 Fliehentlich, *adj. u. adv.* błagalny, nie; — bitten, usilnie prosić.
 Fleisch, *sn.* mięso; ciało. (*sne.*)
 Fleisch-banf, *sf.* jatki rzeźnicze, mię-beli, *sn.* topór do rąbania mięsa.
 — brühe, *sf.* rosół.
 — esser, — in, *s.* mięsojad.
 — farbe, *sf.* kolor cielisty (go).
 — farben u. farbig, *adj.* koloru cielistego.
 — fressend, *adj.* mięsożerny.
 — geschwulst, *sf.* Méd. nabrzmienie, nabrzmiałość.
 — gewächs, *sn.* Chir. narośl mięsa.
 — ioh, *sm.* u. — flöschchen, *sn.* pirog.
 — stumpfen, *sm.* u. — maffe, *sf.* kawał mięsa.
 — martt, *sm.* targ mięsny.
 — seite, *sf.* strona odmięśna.
 — speise, *sf.* potrawa mięsna.
 — suppe, *sf.* rosół.
 — tag, *sm.* dzień mięsny (w którym się je mięso).
 — tage, *sf.* taksa mięsa.
 — waare, *sf.* towar mięsny.
 — werbung, *sf.* wcielanie.
 — wunde, *sf.* lekka rana.
 — zeit, *sf.* dni mięsne (w które wolno jeść mięso).
 Fleisch, *sm.* rzeźnik; *adj.* rzeźniczy.
 Fleischelust, *sm.* chuci cielesne.
 Fleischicht, *adj.* mięsisty, do mięsa podobny. (*soczysty.*)
 Fleischig, *adj.* mięsny, mięsisty; Bol.
 Fleischlich, *adj.* cielesny.
 Fleisch, *sm.* pilność; mit —, z pilnością, pilnie; umyslnie. (*wity.*)
 Fleischig, *adj.* pilny, staranny, pracowity.
 Flennen, *va. sam.* płakać, wrzeszczeć, wrzeć się.
 Flieschen, *va. die* Záhne —, wyszcze-

rzyć zęby.
 Flente, *sf.* u. Flentschiff, *sn.* vid. Flüte u. Flütchiff.
 Flut-arbeit, *sf.* łatanina.
 — lappen, *sm.* płatek na łate.
 — wert, *sm.* łatanina; zbierania.
 — wort, *sn.* wyraz wtrącony, zbyteczny.
 Fluten, *va.* latać, załatać, wylatać; — *sn.* łatanie.
 Flüter, *sm.* Flüterblüthe, *sf.* Flüterthee *sm.* vid. Golynder i t. d. — blauer ob. türfischer —, lilak, bez turecki.
 Flüge, *sf.* mucha; cel (na łusie strzelby); spanische —, kantaryda, hiszpańska mucha.
 Flügen, *vn. irr.* lecieć, podzić; rozlecieć, rozwiać się; in die Arme —, rzucić się w objęcia; geflogen kommen, przylecieć.
 Fliegend, *adj.* latający; — *de* Brüste, most ruchomy, złożony ze dwóch.
 — *de* Haar, rozpuszczone włosy; mit — den Zähnen, z rozpuszczonymi chorągiewkami.
 Fliegen-garn u. — netz, *sn.* siatka, koszułka z frenzelkami na konia.
 — flappe u. — flatsche, pukawka, trzaskawka.
 — fotz u. — schiff, *sm.* upstrzenie muchy.
 — pfaster, *sn.* wezykatorya, plaster z hiszpańskimi muchy.
 — schnapper u. — bogel, *sm.* muchołwka (ptak).
 — schant, *sm.* szafka, śpiżarka.
 — schwamm, u. — pilz, *sm.* muchomor (grzyb).
 — webel, *sm.* oganka (do oganiania).
 Fliehen, *va. irr.* uciekać od kogo, unikać kogo; — *vn.* (feyn) strzedz się,

wystrzegać się; (zu) uciec się do kogo.
 Fliehkraft, *sf.* Phys. siła odrzutowa.
 Fliese, *sf.* (dim. Flieschen) tła, tala (z marmuru, drzewa). (na).
 Flies u. Blies, *sn.* runo, (skóra z wel-Fliesen, *vn. irr.* (feyn), płynąć, cieć, lać się; przebijać (o papierze); być płynnym, gładkim; wypadać, wypływać, wynikać z czego.
 Fliegend, *adj.* płynący, ciekły; płynny, łatwy; — reden, płynnie mówić; — schreiben, gładko pisać; — *de* Augen, oczy kaprawe; — *de* Haar, włos welniasty.
 Flies-gold, *sm.* vid. Waschgold. (ospa).
 — papier, *sn.* bibula.
 — poßen u. — blattern, *sf.* pl. obfita
 Flimmer, *sm.* Miner. mika, kamień w szybk; *fig.* błyskotka.
 Flimmern, *vn.* błyszczeć; (vor den Augen) migać przed oczyma; — *sn.* (der Augen) ćmienienie się w oczach.
 Flint, *adj.* żwawy, zwinny, rączy.
 Flint u. Flint, *sm.* krzemień, skalka.
 Flinte, *sf.* strzelba, karabin; — ten-, karabinowy.
 Flinten-folben, *sm.* kolba u strzelby.
 — fugel, *sf.* kula karabinowa.
 — lauf, *sm.* lufa u strzelby.
 — schloß, *sn.* zamek u strzelby.
 — schuß, *sm.* strzał z broni ręcznej.
 — stein, *sm.* skalka.
 Flintglas, *sn.* rodzaj kryształu, szkło czyste kryształowe.
 Flitren, *vn. vid.* Flimmern.
 Flittern, *va. vid.* Flüstern.
 Flitter, *sm.* u. *sf.* (dim. Flitterchen) blaszka metalowa dla ozdoby, błyskotka. (błask).
 Flitter-glanz, *u.* — schein, *sm.* próżny

- Ziitergold, *sn.* szych, blaszeczka metalowa, świecidełko.
 —staat, *sm.* strój na pozorświatny, pozorna świetność.
 —wert, *sm.* u. —fram. *sm.* błyskotka.
 —wochen, *sf. pl.* cukrowy miesiąc nowego stadła.
 Zithbogen, *sm.* kusza ręczna.
 Ziotte, *sf. u.* Ziotten, *sm. (dim. Ziotchen)* kosmyk (wełny), kłaczek (lnu); płatek (śniegu).
 Ziotlicht, *adj.* kosmykowy.
 Ziotlig, *adj.* kosmykowy, płatkowy.
 Ziotseide, *u.* Ziotenseide, *sf.* jedwab surowy. (*surowa.*)
 —wolle, *sf.* pilśń, wełna kłakowata.
 Zlot, *sm. d.* pchła; —*adj.* pchlawy; *cin* —in's Dyr setzen, narobić komu skrpułu, kłopotu.
 Zloten, *va.* pchły wyszukiwać. (*cy.*)
 Zlor, *sm.* kwitnienie; *fig.* stan kwitną —*sm. d.* krepka, gaza; *fig.* pokrywa, pozór. (*sliny* pewnego kraju).
 Zlora, *sf.* flora, książka opisująca kraje.
 Zloten, *adj.* gazowy, krepowy.
 Zlorét, *sn.* pela, jedwab surowy; Zlorét, szpada z galką na końcu do fechtowania.
 Zlorét-band, *sn.* tasiemka z peli.
 —seide, *sf. vid.* Zlotseide.
 Zloriven, *zn.* zakwitac, kwitnąć, (właśc. i przenoś.).
 Zlotfel, *sf.* ozdoba, pstrocizna stylu.
 Zlotfe, *sf.* pletwa (u ryby); płyty korki u sieci wiszące.
 Zlot, *sn. d.* tratwa; prom.
 Zlot-bride, *sf.* most pływający.
 —feder, *sf.* pletwa rybia, (*vid.* Zlotfe).
 —holz, *u.* Zlotgholz, *sn.* drzewo sławione wodą. (*dy* karują).
 —platz, *sm.* plac gdzie drzewo z wo-

- Zlotte, *sf.* spław; tratwa.
 Zloten, *va.* wlewać, wpuszczać (płyn) spławiać (drzewo).
 Zlotte, *sf. (dim. Zlotchen)* śleć.
 Zloten, *va. u. vn.* grać na flecie; śpiewać (o słowiku); śpiewać i gwizdać;
 —gehen zginąć, przepaść.
 Zloten-macher, *sm.* fabrykant fleców.
 —spiel, *sn.* gra na flecie. (*ciśla.*)
 —spieler, *u.* —bläser, *sm.* flecista, fle-ton, *sm.* dźwięk flecu.
 —wert, *sm.* piszczalki w organach.
 Zlott, *adj.* pływający; swobodny, hulacki; —leben, żyć sumnowo, hulać, putać; —machen, zepchnąć z mielizny na wodę; —werden, znówu dostać się na wodę (o statku osiadłym na mieliznie); *cin* —ter Bursche, lek. komyslny, rozpustny chłopiec.
 Zlotte, *sf.* flota, zbiór okrętów; *kleine* —, flotylla, mała flota.
 Zlot, *sm. Minér.* warstwa, pokład.
 Zlot, *sm. u.* przekleństwo; kłątwa.
 Zlotbeladen, *adj.* obarczony przekleństwem, w kłątwie będący.
 Zlotchen *zn.* przeklinać; kłać się, przysięgać się.
 Zlotchenstwerth, *u.* Zlotchenswerth, *adj.* godzien przekleństwa.
 Zlot, *sf.* ucieczka; *in die* —schlagen, zmusić do ucieczki.
 Zloten, *vn. (sehn)* uciekać. —, *va.* schronić *co* dokąd, uciekając u-nieść *co.* ślą —, *vr.* ucieczką się ratować.
 Zlotting, *adj.* zbiegły; ulotny, przemijający, nietrwały; szybki, rączy; *Chim.* ulatniający się.
 Zlottingkeit, *sf.* ulotność, nietrwałość; niestatość; szybkość, pośpiech; *Chim.* ulotnienie.

- Ziuchtling, *sm.* zbieg.
 Zlot, *sm. u.* lot; stado, gromada lecącego ptactwa; rój (pszczół); *fig.* polot, bujanie (wyobraźni).
 Zlotel, *sm.* skrzydło; połowa drzwi; skrzydło (domu); fortepian. (*tant.*)
 Zlotel-abjutant, *sm.* *Milit.* fligeladjutant, *adj.* skrzydłowy, skrzydłasty. (*żołnierz skrzydłowy.*)
 —mann, *sm.* *Milit.* (*pl.* —männer)
 —schlag, *sm.* uderzenie skrzydłami.
 —thür, *sf.* podwoje, drzwi o dwóch skrzydłach.
 Zlotge, *adj.* mogący już latać; —werden, być zdolnym do lotu (o ptakach).
 Zlot-haut, *sf.* błonka, skóra błonowa.
 —sand, *sm.* piasek lotny, powiewny
 —schrift, *sf.* pismo ulotne.
 —stibret, *sm.* dzikie ptactwo. (*ko.*)
 Zlot, *adv.* lotem, piorunem, szybko.
 Zlot, *sf.* pole, niwa; przedsień, przysiołek, korytarz; tok, klepisko.
 Zlot, *sm.* stróż polowy.
 Zlot, *sn. u.* plynienie; rzeka; plynność, topienie się kruszców; *fig.* plynność, gładkość (mowy); *Méd.* fluksa, reumatyzm; *Minér.* fluor (kamień); *Chim.* topnik (ciało ulatwiające topienie się kruszców); *der weibliche* —, *Méd.* regularność miesięczna kobiet; *der weibliche* —, *Méd.* białe upławy. (*ralny.*)
 Zlot-artig, *adj.* reumatyczny, kata-bab, *sm.* kąpiel rzeczna.
 —bett, *sn.* łóżko, koryto rzeki.
 —gebiet, *sn.* kotlina rzeki. (*ty.*)
 —gold, *sn.* złoto rzeczne, piasek złoty.
 —pferd, *u.* Zlotpferd, *sn.* koń rzeczny.
 —spat, *sm.* *Minér.* szpat (kamień).
 Zlotig, *adj.* plynny, ciekły; *Gram.*

- plynny (o głoskach).
 Zlotigkeit, *sf.* plynność cieczy; wilgoć, plyn.
 Zlotern, *va.* szeptać.
 Zlute, *sf. u.* Zlotchiff, *sn.* Mar. statek przewozowy do żywności i amunicji.
 Zluth, *u.* Zlut, *sf.* wezbranie wody; powódz, potop; *pl.* bałwany, wały, fale morskie.
 Zluth-anfer, *sm.* Mar. kotwica używana w czasie wezbrania wody.
 —hafen, *sm.* port w którym dla zawady jakiej statki nie mogą wchodzić, chyba za przypływem morza.
 Zluthzeit, *sf.* czas wezbrania morza.
 Zluthen, *vn.* wzburzyć się, (o wodach morskich).
 Zlotte, *sf.* Zlotsejel, *sn.* Mar. spodni żagiel u przedniego masztu.
 Zlotmast, *sm.* przedni maszt.
 Zlot, *sm.* *Opt.* ognisko w soczewce.
 Zlotern, Zlotern, *va. vid.* Zlotern, *u.* Zlotern; Zlotern, *sn. u. vn.* *vid.* Zlotern.
 Zlot, *sf.* pstrąg (ryba) (*vid.* Zlotelle); —*u.* Zlot, *sf.* sosna, choina.
 Zlotge, *sf.* porządek, kolej; następstwo, skutek, wypadek, wynikłość, wniosek; —*istten*, być posłusznym komu; *in* —, *zu* —, w skutek.
 Zlotge-leistung, *sf.* posłuszeństwo.
 —recht *u.* —richtig, *adj.* konsekwentny, loiczny.
 —richtigkeit, *sf.* konsekwencja, wypływanie czego z czego.
 —widrig, *adj.* niekonsekwentny.
 —widrigkeit, *sf.* niekonsekwencja, brak loicznego następstwa. (*cy.*)
 —zeit, *sf.* przyszłość, przyszłe czasy.
 Zolgen, *vn. (sehn)* nastąpić po, iść za kim; słuchać; wynikać, wypływać.

Folgend, *adj.* następny; — bergestalt u. — beruclje, następującym sposobem. (następności.)
 Folgenlos, *adj.* bez skutków, bez — reich, *adj.* obfity w skutki.
 — reihe, *sf.* porządek, następstwo.
 Folgeru, *va.* wnioskować, wnosić, wyprowadzić wnioski.
 Folgerung, *sf.* wnioskowanie.
 Folglich, *adv.* a więc, a zatem, a tak, przeto, przeto też.
 Folgsam, *adj.* posłuszny, powolny.
 Folgsamkeit, *sf.* posłuszeństwo, powolność.
 Foliánt, *sm.* foliák, książka w foliach, w arkuszach.
 Fölie, *sf.* podkładka z blasku pod kamień w pierścieniu; polewa zwierciadeł.
 Föller, *sf.* tortury, badanie cielesne okrutne; udęczenie, męki.
 Föllerbant, *sf.* ławka katowska (do męczenia obwinionego).
 —hammer, *sf.* katownia.
 Föllern, *va.* męczyć (na torturach), katować; *fig.* udęczać.
 Fontanell, *sn. Méd.* jętrznik, apertura na ciele.
 Föppen, *va.* żartować sobie z kogo.
 Föpperel, *sf.* żarty, drwiny.
 Förrerth, *adj.* pomocny do czego, sprzyjający czemu.
 Förrer u. Förrer, *va.* żądać, wymagać, domagać się, dopominać się, pozwać (kogo); wyzwać (na pojedynku).
 Förrer u. Förrer, *va.* posuwać naprzód, pospieszać z cze, przykładając się do czego; użytkować, dobywać (z kopalni).
 Forderung u. Förrerth, *sf.* posunięcie

naprzód, przyspieszenie; dobywanie plodów, ciągnięcie korzyści.
 Forderung, *sf.* żądanie, domaganie się.
 Förrle u. Förrle, *sf.* pstrąg (ryba).
 Förrle, *sf.* widły. (odlewania i t. p.)
 Form, *sf.* kształt, postać; forma do Formalu. Formell, *adj.* formalny, stanowczy, wyraźny, dobitny.
 Formalität, *sf.* formalność, forma, ceremonia. (ności.)
 Formalsiren, *va.* zachować formal.
 Formát, *sn. Imprim.* format, kształt i wielkość książki.
 Formel, *sf.* formula, wzór uświęcony.
 Formen, *va.* formować, kształcić co.
 Formenschneider, *sm.* formiarz, wyrzynacz form.
 Formiren, *va.* formować, urządzać; *fig.* —, *vr. Milit.* szykować się.
 Formlich, *adj.* formalny; foremny, kształtny.
 Formlichkeit, *sf.* formalność.
 Formlos, *adj.* niekształtny.
 Formular, *sn.* formularz, zbiór formuł.
 Förrbegierde, *sf.* żądza badania, dociekania.
 Förrschen, *va.* badać, dochodzić, wywiadywać się, śledzić, szukać czego.
 Förrscher, *sm.* badacz. (go.)
 Förrchung, *sf.* badanie, śledzenie.
 Förr, *sm.* u. Förrle, *sf.* las.
 Förramt, *sn.* urząd leśny. (śny.)
 —beamte, *sm.* leśniczy, urzędnik leśny.
 —haus, *sn.* mieszkanie leśniczego.
 —mann, *sm.* leśnik.
 —meister, *sm.* nadleśniczy.
 —ordnung, *sf.* urządzenia leśne.
 —revier, *sn.* okrag leśny.
 —schule, *sf.* szkoła leśna.
 —wesen, *sn.* leśnictwo.

Forsitwirthschaft, *sf.* gospodarstwo leśne.
 —wissenschaft, *sf.* nauka leśna.
 Förrer, *sm.* leśniczy. (czego.)
 Förrerel, *sf.* okrag leśny; dom leśny.
 Fort, *adv.* precz, won; dalej naprzód; —mit dir, precz ztąd! —und fort, la ciam —, nieprzerwanie; so —, natychmiast; und so —, i tak dalej.
 Fortan u. Förrhin, *adv.* nadal, odtąd.
 Fortarbeiten, *dalej* robić.
 —blasen, *va. irr.* zdmuchnąć co; *vn.* ciągle dąć albo dmuchać.
 —bauen, *sf.* ciągle trwanie.
 —bauern, *sn.* ciągle trwać. (ścia.)
 —bieten, *vn. irr.* mieć wolność odejść.
 —clen, *vn.* (sehn) spieszenie odejść.
 —erben, *va.* przechodzić w dziedzictwie na potomstwo.
 —fahren, *vn. irr.* nieprzestawać dalej rzecz prowadzić; (sehn) odejść.
 —führen, *va.* unieść, uwieźć; dalej ciągnąć; dalej odprowadzić.
 —gang, *sm.* postęp, powodzenie, dobry skutek.
 —gehen, *vn. irr.* (sehn) odejść; dalej prowadzić, kontynuować.
 —heissen, *vn. irr.* dopomódz komu do ucieczki; dopomagać komu, wspierać kogo.
 —hin, *adv.* *vid.* Fortan.
 —jagen, *va.* wypędzić, odpędzić; —*vn.* dalej polować; (sehn) uchodzić galopem.
 —kommen, *vn. irr.* (sehn) ująć, uciec; utrzymać się, wyżyć; udać się; —, *sn.* postępowanie, postęp.
 —kommen, *vn. irr.* módz ruszyć się z mijsca, być w stanie oddalić się.
 —lassen, *va. irr.* puścić, wypuścić kogo.

Förrlaufen, *vn.* (sehn) uciec, umknąć; ciągnąć się, przedzłżyć się.
 —laufend, *adj.* ciągly, kolejno po sobie idący.
 —machen, *va.* dalej, ciągle co robić; *fig.* —, *vr.* zemknąć, wymknąć się, drapnąć. (oddalić się.)
 —mögen, *vn. irr.* mieć chęć odejść.
 —müssen, *vn. irr.* być przymuszonym odejść, odjechać.
 —packen, *vn.* dalej upakować; *fig.* —, *vr.* pójść precz.
 —pflanzen, *va.* rozkrzewiać, rozmnażać, rozplodzić; upowszechnić; *fig.* —, *vr.* rozkrzewić się; upowszechnić się; —pflanzung, *sf.* rozkrzewienie, upowszechnienie.
 —rücken, *va.* posunąć, odsunąć; *vn.* postępować naprzód.
 —satz, *sm.* Anat. nadrostek.
 —scheitern, *va.* dalej strzydz; *fig.* —, *vr.* uciec, drapnąć.
 —schleichen, *vn.* (sehn) u. *fig.* —, *vr.* wymknąć się nieznacznie, ukradkiem.
 —schreiten, *va. irr.* (sehn) postępować naprzód, czynić postępy.
 —schritt, *sm.* postęp. (się.)
 —sehen, (fig), *vr.* pragnąć oddalić.
 —setzen, *va.* kontynuować, dalej ciągnąć co.
 —setzer, *sm.* kontynuator, wydawca dalszego ciągu dzieła.
 —setzung, *sf.* dalszy ciąg. (uszedł.)
 —sehn, *vn. irr.* *cr.* iść fort, niema go już.
 —stellen, *vn. irr.* być przymuszonym odejść.
 —stellen, *vn.* ciągle kraść; *va.* ukraść; *fig.* —, *vr.* wymknąć się nieznacznie, ukradkiem uchodzić.
 —stürmen, *vn.* (haben) dalej huczeć, szumieć; dalej szturm prowadzić;

(sehn) oddalić się z szumem.

Forttreiben, *va. irr.* popędzać, odpędzać; dalej, ciągle prowadzić.

—wagen, (lich) *vr.* ośmielić się, odważyć się na co. (trwać.)

—währen, *vn.* przedłużyć się, dalej —während, *adj.* ustawiczny, bezustanny. (żykiem.)

—widen (lich), *vr.* ciągle widzieć się —wollen, *vn. irr.* chcieć oddalić się, odjechać. (kopalne.)

Fossil, *sn. (pl. —lien)* H. nat. ciało

fouirte, (czytaj surażę) *sf.* suraż, żywność dla koni.

Fouragieren, (—zyren) *vn.* surażować, zbierać żywność dla koni.

Furrier, *sm. vid.* Furier.

Fournier, *sn.* Fournieren *va. vid.* Fournier u. Fournieren.

Fracht, *sf.* fracht, ładunek; Mar. ładunek okrętowy; zapłata za przewiezienie towaru.

Fracht-brief, *u.* —zettel, *sm.* list frachtowy, towarowy.

—geld, *sn. u.* —lohn, *sm.* zapłata za przewiezienie towarów.

—gut, *sn.* ładunek, towar powierzony do przewiezienia.

—schiff, *sn.* okręt kupiecki do przewiezienia towarów.

—wagen, *sm.* wóz frachtowy.

Frack *sm.* frak. (pismo lamane.)

Fractur, *u.* Fracturschrift, *sf.* Imprim.

Frage, *sf.* pytanie, kwestya: das ist noch eine —, to jeszcze kwestya, to jeszcze rzecz niepewna; die prinliche —, tortury, katownie.

Frägen, *va. u. vn.* pytać, pytać się; troszczyć się o co, dbać o co, ślać o co; es fragt sich ob, to pytanie czy... es fragt sich noch, jeszcze pytanie,

niewiadomo.

Frage-punkt, *sm.* przedmiot pytania.

—weise, *adv.* w sposób pytający.

—wort, *sn.* Gram. wyraz pytający.

—zeichen, *sn.* znak zapytania.

Fräglich, *adj.* wątpliwy, nierozstrzygnięty. (walek.)

Fragment, *sn.* fragment, ulamek, ka-

Fragmentarisch, *adj.* ulamkowy.

Frägselig, *adj.* lubiący się pytać, nudzący pytaniami. (dny, nie.)

Frant, *adj. u. adv.* wolay, no, swob-

Frankatur, *u.* Frankierung, *sf.* zafrankowanie listu. (tęży za list.)

Frankieren, *va.* frankować, płacić port-

Franko, *adv.* franko, portorya zapła-

cona.

Fränse, *sf.* (dim Frändchen) frenalza.

Fransen, *va.* frenalzami obszywać.

Fränslig, *adj.* obsyty frenalzami.

Fränz-band, *sm.* oprawa francuzka, książki.

—baum, *sm.* drzewo karłowate.

—branntwein, *sm.* wódka francuzka.

—brod, *sn.* francuzki chleb, biały.

—gold, *sn.* złoto w cienkich płatkach.

—mann, *u.* Fränze, *sm.* sam. francuzisko.

—wein, *sm.* wino francuzkie. (na.

Fränzöfen, *sm. pl.* choroza wenerycz-

Fränzöfchenholz, *sn.* gwajak, drzewo święte. (karm'.)

Fräz, *sm.* żarcie, obżarstwo; zér,

Fräze, *sf.* twarz dziwnie wykrzywiona; dziwoląg, karykatura; —ten

schneiden, twarz wykrzywić, grymasy robić.

Fräzen-bild, *u.* —gesicht, *sn.* bohoma-

dziwaczny obraz, karykatura. (dny.

Fräzenhaft, *adj.* dziwaczny, szkara.

Frau, *sf.* kobieta, niewiasta; gospo-

dyni, żona; pani; Unsere liebe —, matka Boska.

Frauen-bild, *sn.* obraz matki Boskiej; sam. kobieta, niewiasta.

—glad, *sn. vid.* Marienglad.

—tag, *sm. vid.* Marienfest. (konnie.)

—kloster, *sn.* klasztor paniński, za-

—verein, *sm.* opiekunki towarzystwa dobroczynności. (wista.)

—hammer, *sn. u.* Frauenhammer, *sf.* nie-

Fräulein, *sn.* panna.

Fräuleinshof, *sn.* instytut dla panien.

Früh, *adj.* zuchwały, bezczelny, bez-

wstydy. (ność.)

Frühheit, *sf.* zuchwałość, bezczel-

Frégatte, *sf.* Mar. fregata, okręt wojen-

ny, o 20-40 działach na jednym pokładzie.

Frei, *adj.* wolny, swobodny; odkry-

ty, niezasłonięty; nieprzytłaczający,

odosobniony; śmiały, niewymuszony;

—ausgehen, wywikłać się, wy-

brnąć z kłopotu; nie nie zapłacić;

—ein und ausgehen, mieć wolny przy-

step; —geben, udarować wolnością,

uwolnić od czego; —halten fundo-

wać komu, częstować, żywić kogo

swoim kosztem. —heraus, otwar-

cie, swobodnie; —lassen, wypuszczać

na wolność, uwalniać; —sprechen,

va. wyzwoić, uwolnić kogo od czego;

niewinnym uznać; —stehen, stać

na otwartem miejscu; —stellen, zo-

stać do woli czyjś; —e Hand,

wola, —e Luft, czyste powietrze; —

er Wille, wolna niewymuszona wo-

la, and —er Hand, z wolnej ręki; es

steht Ihnen —, do woli waszjej; unter

—em Himmel, pod gołem niebem;

von —en Stücken, z dobrej, z własnej

woli.

Frei-beuter, *sm.* korsarz, rozbójnik

morski.

—beuterei, *sf.* korsarstwo. (body.)

—brief, *sm.* przywilej, patent swo-

—denier, *u.* —geist, *sm.* libertyn, nie-

dowiarek, wolnomysleć.

—denferei, *u.* —geisterei, *sf.* wolno-

myslność, niedowiarstwo.

—denferei, *u.* —geisterei, *adj.* liber-

tyński, wolnomyslny.

—frau, *sf.* baronowa.

—fräulein, *sn.* baronówna.

—gänger, *sm.* Milit. partyzant.

—gebig, *adj.* szczodry, hojny.

—gebigkeit, *sf.* szczodrość, hoj-

ność. (ny.)

—glaßen, *adj.* uwolniony, wyzwolo-

—geßnet, *adj.* wolnomyslący.

—graf, *sm.* sędzia tajnej inkwizycji

kryminalnej. (dla wszystkich.)

—hafen, *sm.* port wolny (od opłaty)

—herr, *sm.* baron; —in, *sf.* baronowa.

—hertlich, *adj.* baronowski.

—herrschaft, *sf.* baronostwo.

—karte, *sf. u.* —blatt, *sn.* karta wolna

(w grze, którą tylko kozerą zabie-

można.) (uwolnienie.)

—lassung, *sf.* puszczenie na wolność,

—maurer, *sm.* wolny mularz.

—maurerer, *sf.* wolne mularstwo, ma-

sonstwo.

—muth, *sm. u.* —müthigkeit, *sf.* otwar-

tość, szczerść, prostoduszność.

—müthig, *adj.* otwarty, szczerzy,

prostoduszny. (gruntu wolnego.)

—sack, *sm.* ziemianin wolny, posiadacz

—schar, *sf. u.* —corps, *sn.* korpus

ochotników.

—schule, *sf.* szkoła bezpłatna.

—schüler, *sm.* uczeń bezpłatnie do

szkoly uczęszczający.

Freiſchütz, *sm.* wolny strzelec; strzelec niechybny, kulami zaczarowanemi strzelający.

— *ſinn*, *sm.* wolnoomyślność.

— *ſinnig*, *adj.* wolnoomyślny.

— *ſprechung*, *sf.* wyzwolenie, nadanie wolności; uznanie za niewinnego.

— *ſtaat*, *sm.* państwo niezależne.

— *ſtatt u.* — *ſtätte*, *sf.* miejsce przytułku, schronienia, ucieczki.

— *ſtunde*, *sf.* godzina wolna. (tek.

— *tag*, *sm.* piątek; filler — wielki piątek.

— *tiſch*, *sm.* stół bezpłatny.

— *treppe*, *sf.* schodki przed domem.

— *werber*, *sm.* swat, dziewoślub; —

— *in*, *sf.* swata, swacha.

— *werbung*, *sf.* swatanie. (tnik.

— *willig*, *adj.* dobrowolny; — *ir*, ochot.

— *willigſeit*, *sf.* dobrowolność.

— *freie*, *sn.* wolne powietrze.

— *freien*, *va.* żenić się, iść za mąż; —

— *en*, (um) starać się o żonę, zalecać się do panny.

— *Freier u.* *Freierſmann*, *sm.* zalotnik,

konkurent, (starejący się o pannę);

— *auf* — *ro* *Freien* gehen, myśleć o ożenieniu się. (snej woli.

— *Freierdingſ*, *adv.* dobrowolnie, z własności;

— *Freiheit*, *sf.* swoboda, wolność; ulga,

swoboda od podatków lub pracy;

— *ſich die* — *nehmen*, ośmielić się; *ſich* —

— *ten herauſ* *nehmen*, pozwolić sobie.

— *Freiſtück*, *sm.* przywilej, patent

swobody. (bodę.

— *kampf u.* — *Freig*, *sm.* walka o swo-

— *liebe*, *sf.* miłość swobody.

— *Freilich*, *adv.* naturalnie, rozumie się,

bez wątnienia.

— *Freind*, *adj.* obcy, cudzoziemski, cu-

— *dz*; dziwny, dziwaczny.

— *Freindſchaft*, *adj.* obcy (co do gatu-

ku, własności i t.p.), różnorodny.

— *Freindſchaftſeit*, *sf.* różnorodność, od-

miennność co do gatunku. (cy.

— *wort*, *sn.* wyraz cudzoziemski, ob-

— *wörterbuch*, *sn.* słownik wyrazów

cudzoziemskich.

— *Freinde*, *sc.* obca osoba; osoba nie-

znana; gość; pasażer, przechodzień;

— *sf.* zagranica.

— *Freindenſchaft*, *sm.* bil, prawo o cudzo-

ziemcach (w Anglii).

— *Freindling*, *sm.* cudzoziemiec, obcy.

— *Freiſchöu.* *Freiſchögemalde*, *sn.* freska, o-

braz malowany na mokrem wapnie.

— *Freiſchmalerei*, *sf.* malowanie afreſko,

na mokrem wapnie. (rzal).

— *Freiſe*, *sf.* pop. pysk, morda (u zwie-

— *Freiſen*, *va.* ir. jeść; żreć; wygryzać,

niszczyć; — *ſend*, *adj.* trawiący, po-

żerający.

— *Freiſer*, — *in*, *s.* żarłok, obżartuch.

— *Freiſerei*, *sf.* żarcie, żarłocstwo.

— *Freiſbegierde*, *u.* — *gier*, *sf.* żarłoczność,

obżarstwo. (wilczy głód.

— *ſiebrig*, *sn.* gwałtowne łaknienie,

— *gierig*, *adj.* chciwy żarcia, żarłocz-

— *luſt*, *sf.* apetyt do żarcia. (ny.

— *luſtig*, *adj.* mający apetyt do żarcia.

— *Freiſtück* *u.* *Freiſtückel*, *sn.*

— *luſcia leſna.*

— *Freiſte*, *sf.* radość, ukontentowanie,

— *pociecha*, rozkosz, uciecha; — *haben*,

— *radować się*, doznać ukontentowa-

— *nia.*

— *Freudengeſchrei*, *sn.* okrzyk radości.

— *loſ u.* — *leer*, *adj.* próżen uciech,

— *smutny.*

— *ſtör*, *sm.* psujący porządek i po-

— *kój* (święta), haſaburda, burda.

— *Freudig*, *adj.* wesoly, radosny.

— *Freudigkeit*, *sf.* wesołość, ochoczość,

ochota.

— *Freuen* (ſich), *vr.* cieszyć się, rado-

— *wać się*, weselić się; *es ſtut mich*,

— *cieszy mnie*, rad jestem.

— *Freund*, *sm.* — *in*, *sf.* przyjaciel, ciolka;

— *krewny*; — *alubownik*; — *czka*, miłośnik.

— *Freundlich*, *adj.* uprzejmy, miły, przy-

— *jemny*, przystępny.

— *Freundlichkeit*, *sf.* uprzejmość, przy-

— *jemność*, przystępność.

— *Freundlichkeit*, *adj.* przyjaźni. (mity.

— *Freundſchaftlich*, *adj.* przyjacielski,

— *Freiſ*, *sm.* obraza, zniewaga; za-

— *mach*, zbrodnia, szkarada.

— *Freiſhaft u.* *Freiſtlich*, *adj.* występny,

— *zbrodniczy*, nieczyny.

— *Freiſel*, *zn.* gwałcić prawo, popełnić

— *czyn* zuchwały, bezbożny, zbrodnie.

— *Freiſelhaft*, *sf.* czyn zbrodniczy, bez-

— *bożny*, szkaradny.

— *Freiſ*, *Freiſt*, *Freiſtlich*, *vid.* *Frei*, *Frei-*

— *heit u.* *Freiſlich*

— *Freide*, *sm.* pokój, spokojność, zgoda.

— *Freideuſbruch*, *sm.* zerwanie pokoju.

— *feſt*, *sn.* uroczysty obchód pokoju,

— *święto* z powodu zawarcia pokoju.

— *ſürſt*, *sm.* książę pokoju.

— *richter*, *sm.* sędzia pokoju.

— *ſiſter*, *sm.* sprawca dawca pokoju.

— *unterhandlung*, *sf.* układy o pokój.

— *Freidefertigkeit*, *adj.* lubiący pokój, zgo-

— *da*, spokojność, skory, skłonny do

— *pokoju.*

— *fertigkeit*, *sf.* skłonność do pokoju.

— *hof*, *sm.* smętarz, mogiła.

— *liebend u.* — *ſelig*, *adj.* lubiący po-

— *kój*, znajdujący szczęście swoje w

— *spokojności.* (zgodny.

— *Freiſlich u.* *Freiſem*, *adj.* spokojny,

— *Freiſtlich*, *it u.* *Freiſtlich*, *sf.* zamilo-

— *wanie* pokoju, zgody.

Frieren, *zn.* ir. zmarznąć, zziębnąć;

— *v.* imp. marznąć, mrozić bierz.

— *Frieſ*, *sm.* kuczba (rodzaj bałstrze-

— *pionej*); *Archit.* fryz, średnia część

— *belkowania.* (stek, prosówka.

— *Frieſel*, *sn.* febra z wysypianiem kro-

— *ci*, *adj.* świeży, chłodzący; nowy,

— *niedawny*; żywy, rześki, dziarski,

— *żwawy*; — *auf*, dalej żywo, śmiało!

— *weg*, żwawo; — *gelugt iſt* *halb ge-*

— *nounnen*, śmiały szczęście sprzyja;

— *auf* — *er That*, na świeżym, na gorą-

— *cym* uczynku; *bon* — *em*, na nowo,

— *znowu.*

— *Frieſe u.* *Frieſheit*, świeżość.

— *Frieſlich*, *sm.* paciuk, warchlak, pro-

— *sie* dzika niemające roku.

— *Frieſer*, *sm.* fryzer.

— *Frieſen*, *va.* fryzować, układać wło-

— *sy*, trefić, uczesać.

— *Frieſ*, *sf.* termin, czas oznaczony,

— *zwłoka* dana komu, odroczenie.

— *Frieſen*, *va.* odroczyć, dozwolic od-

— *włoki*, odłożyć na inny termin; *daß*

— *Leben* — *u*, utrzymać się przy życiu.

— *Frieſung*, *sf.* odłożenie, odroczenie;

— *zachowanie* (życia). (mi.

— *Frieſworte*, *adv.* w terminach, rata-

— *Frieſur*, *sf.* fryzura, strój głowy.

— *Frieſte*, *sf.* fryta, miazga z której się

— *szkło* robi.

— *Froh*, *adj.* rad, wesół, zadowolony.

— *Frohlich*, *adj.* wesoly, radosny.

— *Frohlichkeit*, *sf.* wesołość, dobry hu-

— *mor.*

— *Frohſoden*, *zn.* radować się, wykrzy-

— *kiwać* z radości; — *sn.* okrzyk ra-

— *dości.* (dobry humor.

— *ſinn*, *sm.* umysł, wesoly, wesołość,

— *ſinnig*, *adj.* uciészny, zabawny,

— *krotkomy.*

Grohn, *adj.* vi. święty, poświęcany; *sm.* pan feodálny.

Grohn-arbeit, *sf.* u — bienst, *sm.* pańszczyzna, robocizna.

— geld, *sm.* opłata pańszczyzny.

— herr, *sm.* pan feodálny.

— leichnam, *sm.* Boże ciało. (ciała).

— leichnamsfest, *sm.* święto Bożego

— pflichtig, *adj.* obowiązany do pańszczyzny.

— tag, *sm.* dzień robocizny.

Grohne, *sf.* pańszczyzna, daremszczyzna.

Grohnen, *vn.* odbyć, robić, pańszczyznę; (seinen Lüften) dogadzać chciom swoim. (enoitliwy).

Fromm, *adj.* pobożny, światobliwy.

Frommelt, *sf.* świętoszeństwo, udawanie pobożności.

Frommeln, *vn.* udawać nabożnego, być obłudnym.

Frommen, *v.* imp. być z pożytkiem dla kogo. —, *sn.* pożytek, korzystać.

Frommigkeit, *sf.* pobożność, skromność. (szek, nabożniś).

Frommler, *u.* Frommling, *sm.* święto-

Grönte, *sf.* Archit. front, przód budynku; Milit. front (linii wojska).

Grosch, *sm.* ó. żaba; obrzęknienie błony podniebnej u konia.

Grosch-lache, *sf.* kaluża.

— leich, *sm.* żabi krzek, żabie jaja.

Groß, *sm.* ó. zimno mróz; oziębłość, obojętność.

Groß-beute, *sf.* odziegłizna, odziegłizna część ciała.

— wetter, *sm.* mroźny czas.

Gröstein, *vn.* u. v. imp. zimno się ro-

bić komu. —, *sm.* dreszer.

Gröstig, *adj.* mroźny, zimny; niewy-

trwały na zimno, ziębły.

Gröstigkeit, *sf.* chłudość, zimno-

Gröstler, *u.* Gröstling, *sm.* zmarzłuch, zbył czuły na zimno.

Grucht, *sf.* u. (dim. Grüchtyen) owoc,

plód; fig. korzyść.

Grüchtbar, *adj.* urodzajny, płodny.

Grüchtbarkeit, *sf.* płodność, urodzaj-

ność.

Grücht-baum, *sm.* drzewo owocowe.

— boden, *sm.* spichlerz, spichrz.

— bringend, *u.* — tragend, *adj.* przyno-

szący owoc. (horn).

— horn *sm.* róg obfitości; (vid. Füll-

— los, *adj.* bezowocny, nadaremny,

próżny, bezskuteczny.

— losigkeit, *sf.* bezowocność, bezsku-

teczność. (urodzajny).

— reich, *adj.* obfity w owoce, żyzny,

— zeit, *sf.* pora owoców.

Grüchten, *vn.* skutkować, przynosić

pożytek, korzystać.

Grüh, *adj.* ranny, poranny; wezesny,

wczesnie zeszły; —, *adv.* rano, weze-

śnie; — Morgen, wczesnie z rana;

die Uhr geht zu —, zegar wczesnie

idzie; Morgen —, jutro rano; von

— an, zaraz od rana; von — auf, od

dzieciństwa od młodości.

Grühe, *sf.* ranek, poranek; in der —,

z rana, rano.

Grüh-gebur, *sf.* poród przedwczesny.

— gottedienst, *sm.* jutrznia.

— jahr, *sm.* u. Grühling, *sm.* wiosna.

— messe, *u.* — mette, *sf.* prymaria, pier-

wsza msza, ranna msza.

— rtig, *adj.* wczesnie dojrzały; *sm.*

szron ranny, biały mróz.

— stich, *sm.* śniadanie.

— stunden, *vn.* śniadać, jeść śniadanie.

— stunde, *sf.* ranna godzina.

— zeitig, *adj.* u. *adv.* wczesny, nie-

zawczesny, nie. (wczesność.

Grühzeitigkeit, *sf.* wczesność, przed-

Grüh, *sm.* u. (dim. Grühchen) lis; kon-

bulany; czerwony złoty, dukat; fig.

człowiek chytry. (lisy).

Grüh-eisen, *sm.* u. — felle, *sf.* łapka na

— haar, *sm.* l. sia sierć; rude włosy.

— roth, *u.* Grühsticht, *adj.* czerwony jak

lis, ryży, lisowaty.

— schwan, *sm.* lisi ogon; den — streichen,

lisa głaskać, pochlebiać i ująć so-

bie chytrego człowieka.

— schwänzen, *vn.* pochlebiać, lizac

się, nadskakiwać.

— schwänzer, *sm.* lizus, pochlebniś.

— schwänzerei, *sf.* nadskakiwanie, li-

zanie się, pochlebianie.

— schwänzerisch, *adj.* nadskakujący,

lizający się.

Grüchel, *sf.* tasak, krótki pałasz u pie-

choły; płaz pałasz lub szpada; un-

ter der — halten, w rzyzie trzymać

kogo. (zern).

Grücheln, *va.* płazować kogo, bić pla-

Grüber, *sm.* fura; kufa, ogromna be-

czka.

Grüberweise, *adv.* na fury.

Grug, *sm.* słusność, sprawiedli-

wość; mit — und Recht, na mocy

słusznosci i prawa, słusnie i spra-

wiedliwie.

Grüge, *sf.* rowek w grubości tarczy-

czy; Anat. szew, zszycie chirurgi-

czne; Mus. fuga (jakoby gonienie

się głosów).

Grügebant, *sf.* u. Grühobel, *sm.* hebel

do robienia rowków.

Grügen, *va.* spajać, osadzić jedno

w drugie.

Grügen, *va.* łączyć spajać; urzą-

dzić; (hinzu) przydać; (zusammen)

złączyć; sich —, *vr.* zastosować się do czego; es sügt sich, to przystoi; es fügte sich, zdarzyło się.

Füglig, *adj.* stosowny do okoliczności, przyzwyczajony; *adv.* przyzwyczajenie, słusnie. (zwoitość).

Fügligkeit, *sf.* odpowiedność, przy-

Füglam, *adj.* powolny, ulegający.

Füglamkeit, *sf.* powolność, potulność.

Fügung, *sf.* zrządzenie (Niebios).

Fühbar, *adj.* dający się czuć, doty-

kalny; czuły, dotkliwy.

Fühbarkeit, *sf.* dotkliwość.

Fühlen, *va.* macać, dotykać; uczu-

wać, czuć. auf den Zahn —, wy-

macać, wyrozumieć.

Fühl-faden *sm.* u. — spitze, *sf.* H. nat.

rozek nitkowy, organ dotykający.

— horn, *sm.* H. nat. macki u owadów.

— los, *adj.* nieczuły, obojętny.

— losigkeit, *sf.* nieczułość, oboję-

tność.

Führer, *sf.* fura, podwoda; wóz.

Führen, *va.* wozic, zwozić; prowa-

dzić, być przewodnikiem; zawiady-

wać, rzadzić, kierować czem; dzia-

łać, robić; (bei sich) nosić przy sobie;

Aufsicht —, mieć dozór; Klage —, ża-

lić się; das Wort —, mówić w imie-

nie wszystkich; geschickt —, władać

czem; im Schilde —, knować co, mieć

tajemne plany, zamysły; hinter das

Wort —, podejść, oszukać; im Munde

—, mieć na języku.

Führer, — in, *s.* prowadziciel, — ka, prze-

wodnik, — nieczka; wódz.

Führer-fucht, *sm.* parobek furmański,

woźnica.

— lohn, *sm.* u. *sn.* zapłata za przewie-

— man, *sm.* (pl. — leute) furman, wo-

— wagen, *sm.* fura, furgon. (znica

Führerweg, *sm.* trakt. (pojazd).
 —werf, *sn.* fura (bez koni), powóz.
 —wesen, *sn.* woźba, furmaństwo; *Milit.* pociąg, furgony (w wojsku).
 Führung, *sf.* prowadzenie; przewodniczenie; zawiadywanie.
 Güte, *sf.* pełność, obfitość; nadzianie; in Güte und —, wszystkiego pod dostatkiem (po uszy).
 Güten, *va.* napelniać; nadziać; — u. Köhlen, *vr.* ozrebić się; —, *sn.* zrebic; — u. rfen, ozrebić się; gefüllt, *adj.* napelniony; nadziany; *Bot.* dubeltowy, pełny (o kwiatach).
 Güthorn, *sn.* ó, róg obfitości.
 Güttel, *sn.* nadzianie.
 Gütlung, *sf.* napelnienie; nadzianie; futrowanie ściany, ozdoba roboty st. larskiej. (zek).
 Fund, *sm.* ó, rzecz znaleziona, nalaz.
 Fundament, *sn.* fundament, podstawa, zasada.
 Fundamentál, *adj.* zasadniczy.
 Fundgeld, *sn.* znależne.
 —grube, *sf.* kopalnia; *fig.* skarb, nieprzebrane źródło.
 Fünf, *num.* pięć; *sf.* piątka (cyfra); piątka (w kartach i t. p.); —gerade sein lassen, wcale nie zważać na co.
 Fünftel, *sn.* pięciokąt.
 —edig, *adj.* pięciokątny.
 —fach u. —fältig, *adj.* pięciokrotny, w pięcioro.
 —füßler u. —füßiger Vers, *sm.* pentamet, wiersz pięciomiarowy.
 —hundert, *num.* pięćset.
 —jährig u. —jährig, *adj.* pięcioletni.
 —mal, *adv.* pięć kroć, pięć razy;
 —malig, *adj.* pięciokrotny. (ny).
 —monatlich, *adj.* pięciomiesięcz.
 —seitig, *adj.* pięciostronny, pięcio-

boeczny.
 Fünf-stüblig, *adj.* pięciogłoskowy.
 —tägig u. —tägich, *adj.* co pięć dni, przypadający.
 —tusenb, *num.* pięć tysięcy.
 —zig, *adj.* pięciopalcowy.
 —zehn u. Fünfzehn, *num.* piętnaście.
 —zichte, *adj.* piętnasty.
 —zichel, *sn.* jedna piętnasta część.
 Fünftel, *adv.* pięciokrako.
 Fünfte, *adj.* piąty; Karl der —, Karol piąty.
 Fünftelhalb, *adj.* indecl. pół-pięta.
 Fünftel, *sn.* piąta część.
 Fünftens, *adv.* po piąte.
 Fünftig u. Fünzig, *num.* piędziesiąt.
 Fünftiger, *sm.* człowiek piędziesiąt-letni.
 Fünftigste, *adj.* piędziesiąty.
 Fünftigstel, *sn.* piędziesiąta część.
 Fünfte, u. Fünfen, *sm.* (dim. Fünftchen) iskra, iskiełka; *fig.* ślad, znak czego; — ten sprühen, iskry sypać.
 Fünfteln u. Fünfteln, *vn.* iskry dawać, iskryć się; błyszczeć jak ogień.
 Fünfteln u. Fünftelnageln, *adj.* nowiuteńki.
 Für, *prep.* acc. za, zamiast, na, dla, względem, przez, nad, z; ein — alle mal, raz na zawsze; für und —, ciagle, bezustannie; Mann — Mann, jeden po drugim; Tag — Tag, dzień w dzień; was —, was — ein Fürbaß, *adv.* dalej. (co za?)
 Fürbitte, *sf.* wstawienie się za kim; eine — einlegen, wstawić się, przyczynić się, prośbę zanieść za kim.
 Fürbitter, — in, *s.* wstawiciel, lka, orędownik, niezka.
 Fürche, *sf.* brzoza; zmarszczek.
 Fürchen, *va.* brzozdować co; sich —, *vr.*

marszczyć się.
 Fürcht, *sf.* strach, bojaźń; in — gera-then, przestraszyć się, (strach bierze, przejmuję); in — setzen, strachu nabawić kogo.
 Fürchtbar, *adj.* straszny, straszliwy.
 Fürchtbarst, *sf.* straszliwość, przestrasza, trwoga. (kać się).
 Fürchten, *vn.* u. sich —, *vr.* bać się, le-
 Fürchtlich, *adj.* straszliwy, okropny. (bawy).
 Fürchtlos, *adj.* nieustraszony, bez o-
 Fürchtlosigkeit, *sf.* nieustraszonosc, nietrwożliwość. (strachliwy).
 Fürchtam, *adj.* bojaźliwy, trwożliwy.
 Fürchtamst, *sf.* bojaźliwość; trwożliwość, strachliwość.
 Fürer u. Fournier, *sm.* Milit. furer.
 Fürlieb, *adv.* — nehmen, nie gardzić czem, nieodrzucać, przyjmując co jak jest.
 Fournier u. Fournier, *sm.* fornir, wykładanie mebli drzewem kosztowniejszym.
 Fournieren, *va.* fornirować, wykladać drzewem jakim; — irte Arbeit, robota wykladana, fornirowana.
 Fürsorge, *sf.* piecza, pieczolowitość (vid. Vorsozge).
 Fürsprache, *sf.* Fürsprechen, *va.* Fürsprechen, *sm.* vid. Fürbitte, u. Fürbitter.
 Fürst, *sm.* książę; monarcha; — tin, *sf.* książka lub księżniczka; monarchini; ein regierender —, książę panujący, udziałny.
 Fürstbischöf, *sm.* książę biskup.
 Fürsten-haus, *sn.* pałac książęcy; dom książęcy (rodzina). (ca).
 —hut, *sm.* u. —trone, korona książę-
 —mäßig, *adj.* po książęcu, książęcy,

monarszy. (książęca).
 Fürsten-sitz, *sm.* rezydencya, stolica.
 —tag, *sm.* dzień posiadzenia książąt.
 Fürstenthum, *sm.* u. księstwo.
 Fürstlich, *adj.* książęcy, monarszy.
 Fürst u. Fürst, *sf.* melizna. (stocie).
 Fürwahr, *adv.* zaiste, zaprawdę, w l-
 Fürwort, *sn.* ó, Gram. zaimek
 Fürwörtlich, *adj.* zaimkowy.
 Fürz, *sm.* u. pierdel, bzda; — zen, *vn.* bzdzić, wiatry puszczać. (dzęca).
 Füßel, *sm.* prostucha, wódka śmier-
 Fuß, *sm.* u. (dim. Füßchen) noga (u ludzi), łapa (u zwierząt); noga (sprzętu); stopa (w wierszu miarowym); pochyłość (góry); podnożec; spód (kolumny); stopa, wartość imienna monety; (pl. Fuß u. Füße) stopa (miara długości); auf freiem — setzen, wypuścić kogo z are-
 sztu; aufgroßen — leben, żyć na wiel-
 ką stopę; auf gutem — leben, żyć z kim w dobrém porozumieniu, w przyja-
 zni; festu — fassen, stałe się usado-
 wić gdzie, zakorzenie się; sich auf die Füße machen, puścić się w drogę, wziąć nogi za pas; stehender Fuß, natychmiast, bez odwłoki; zu Fuß, pieszo; zu Füßen, do nog, u nog.
 Fuß-angel, *sf.* łapka, samolowka.
 —bad, *sm.* moczenie nóg.
 —balle, *sm.* brzuszek u nogi.
 —beden, *sn.* miednica do mycia nóg.
 —bestimmung, *sf.* u. —werk, *sn.* obuwie.
 —biege, *sf.* część nogi przy gołeni.
 —blatt, *sn.* u. —sohle, *sf.* podeszwa u
 —boden, *sm.* podłoga. (nogi).
 —brit, *adj.* szeroki na stopę.
 —breite, *sf.* dera pod nogi.
 —eisen, *sn.* u. —fessel, *sf.* kajdany na nogi, okowy, dyby.

- Fuß-fall, *sm.* upadnięcie do nóg; ełnen
— *ftun*, upaść do nóg.
— *fällig*, *adj.* u. *adv.* pokorny, nie, na
kolanach.
— *gänger*, — *in*, *s.* pieszy, a.
— *geftell*, *sn.* podstawa, podnóże.
— *gicht*, *sf.* podagra.
— *fußel*, *sm.* kostka u nogi.
— *fuß*, *sm.* pocałowanie w nogę.
— *matte*, *sf.* mata do obcierania nóg
u drzwi.
— *punkt*, *sm.* *Astron.* nadyr, (punkt
nieba pomysłany, pod naszymi no-
gami).
— *reife*, *sf.* podróż piesza.
— *fad*, *sm.* worek futrzany na nogi.
— *schümel*, *sm.* u. — *band*, *sf.* stołeczek,
ławeczka pod nogi.
— *schelle*, *sf.* dyby, kajdany, pęta na
— *solbat*, *sm.* żołnierz pieszy, piechur.
— *spur*, u. — *stapfe*, *sf.* trop, ślad nóg.
— *stänbild*, *sn.* posąg wystawiający
osobę stojącą.
— *teppich*, *sm.* kobierzec pod nogi.
— *tritt*, *sm.* krok, postawienie nogi;
stopień (u powozu); potrącenie
noga.

G.

- G, *sn.* siódma litera w alfabecie;
Mus. nota G.
Gabe, *sf.* darek, dar; jałmużna; *Méd.*
doza; *fig.* dar czego, talent.
Gäbel, *sf.* widły; widelec; holobla.
Gäbel-anter, *sm.* *Mar.* kotwice kło-
rych liny ułożone na krzyż w wi-
dły, tak iżby okręt niemógł się
ruszyć.
— *beichfel*, *sf.* holobla.

- Guß-bolt, *sn.* piechota.
— *waschen*, *sn.* mycie nóg. (ka.
— *weg*, u. — *pfad*, ob. — *stiege*, *sm.* ścież-
— *wurzel*, *sn.* *Anat.* pięta, korzeń nogi.
— *zehr*, *sf.* palec u nogi.
Güßen, *vn.* postawić nogę, stać na
czém; *fig.* zasadzać się na czém.
Güßig, *adj.* mający nogi. nożny.
Güßling, *sm.* stopa u pończochy.
Gütter, *sn.* podszewka; karm', pasza.
Gütteral, *sn.* futerał, pokrowiec.
Gütteralmacher, *sm.* robiący futerały.
Gütter-geib, *sn.* zapłata za karm', za
obrok i t. p.
— *kasten*, *sm.* skrzynia na obrok.
— *leinwand*, *sf.* płótno na podszewkę.
— *fad*, *sm.* worek na obrok.
— *stroh*, *sn.* słoma na paszę.
— *tasset*, *sm.* kitajka na podszewkę.
— *widde*, *sf.* wyka leśna.
— *zeug*, *sn.* materya na podszewkę.
Gütern, u. Gütern, *va.* podszyc, pod-
bić czém; karmić. —, *vn.* służyć
za karm'.
Gütterung, *sf.* podszycie; podszew-
ka; karmienie; karm'.
Güterum, *sn.* *Gram.* czas przyszły.

- Gäbel-förmig u. Gäbelficht, *adj.* widel-
kowaty, rozsochaty.
— *frühstück*, *sn.* suta śniadanie.
— *pfers*, *sn.* koń zaprzęgany do ho-
lobli.
— *stiel*, *sm.* trzonek u widelca.
Gäbeln, *va.* brać widelec; *fidh* —,
rozdawając się, rozchodząc się wi-
delkowato.
Gädlig, *adj.* gadatliwy, bekoiliwy.

- Gädlin, u. Gädern, *vn.* gdekac, (o ku-
rze), gęgać (o gęsi), kwakać (o
kaczce); *fig.* szezebiotać, paplać.
Gäßen, *vn.* rozdziawić gębę, gapić
się, gawronić się.
Gäßer, — *in*, *s.* gap', gawron, gluptas.
Gagat, *sm.* gagatek (czarna ziemia
żywiczna *vid.* Pechstohle).
Gäh, *adj.* Gähling, *adv.* *vid.* Gäh, u.
Gähling; Gahr, *adv.* *vid.* Gar.
Gähnen, *vn.* ziewać; rozdziawić pa-
szczę.
Gähner, — *in*, *s.* poziewający, a.
Gähn-laut, *sm.* *Gram.* nieprzyjemny
zbieg samogłosek.
— *sucht*, *sf.* ziewaczka.
Gähren, *vn.* *irr.* fermentować, robić,
drożdzieć; *fig.* burzyć się.
Gährung, *sf.* fermentowanie, robie-
nie; wzburzenie.
Gährungs-mittel, *sn.* u. — *stoff*, *sm.*
drożdż, rozezyn, kwas.
Galán, *sm.* galant, gach, zalotnik.
Galant, *adj.* zalotny; grzeczny, u-
przejmy, uprzedzający dla kobiet.
Galanterie, *sf.* grzeczność, uprzej-
mość; *adj.* galanteryjny (o han-
dla).
Galanterie-händler, *galanteryjnik*, ku-
piec towarów modnych.
— *waare*, *sf.* modne materye, stroje.
Galère, *sf.* galera (gatunek statku
wojennego); galery (miejscę kary).
Galéres-claute, *sm.* więzień z galer.
Galcón, u. Galdste, *sf.* *Mar.* galion,
statek wielki z hiszpański.
Galcón, u. Galdste, *sf.* *Mar.* galiota,
statek mały o wiosłach i żaglach.
Galgant, *sm.* galgant, marzycza (ro-
ślina).
Gälgen, *sm.* szubienica; *Imprim.* pod-

- Gälgen-bieb, — *schwengel*, — *strich* u.
— *bogel*, *sm.* obwieś, wisielec, szu-
bienicznik, urwanie.
— *frist*, *sf.* zwłoka, dana komu, kró-
tka odwłoka. (bówka).
Gälkapsel, *sm.* galas, galasówka, dq.
Gälle, *sf.* zółć; *fig.* zawiść, nienawiść,
złość; *bie* — *läuft ihm über*, on wpa-
da w gniew.
Gällen-bitter, *adj.* gorzki jak zółć.
— *blase*, *sf.* pęcherz żółciowy.
— *feber*, *sn.* febra żółciowa.
— *sucht*, u. Gälksucht, *sf.* żółtaczką.
— *füchtig*, u. Gälkfüchtig, *sf.* chorują-
cy na żółtaczkę; żółciowy.
Gallerie, u. Galerit, *sf.* galerya.
Gallertartig, *sf.* galaretowaty.
Gallerte, *sf.* galareta. (gorzki).
Gälligt, u. Gällig, *adj.* żolciowy;
Gällion, *sn.* *Mar.* róg statku zakrzy-
wiony, ostroga okrętu.
Gälmei, *sm.* *Minér.* galman.
Galópp, *sm.* galop.
Galóppiren, *vn.* galopować.
Galósche u. Gallsche, *sf.* galosze, o-
buwie na bisto.
Galbánsch, *vaj.* galwaniczny.
Galbanisiren, *va.* galwanizować.
Galbanismus, *sm.* galwanizm.
Gämänder, *sm.* przetacznik ląkowy
(roślina).
Gamsche, *sf.* *vid.* Kamassche.
Gänerbe, *sm.* *vid.* Witerbe.
Gandste, *sf.* dolna szczeka u konia.
Gang, *sm.* a. chód, chodzenie; ruch,
poruszenie się; kolej, droga; prze-
ście; danie (na stół); obrot (w mły-
nie); żyła kruszczu w kopalni; ko-
lejne natarcie (w sechlowaniu); in-
— *bringen*, w ruch wprowadzić; in-
— *ge* *sehn*, iść, być w ruchu; być w uży-

wanu.

Gāngbar, *adj.* będący w używaniu, w zwyczaju, zwyczajny, pospolity; podobny do przebycia (o drodze).

Gānge *adj.* zwyczajny, pospolity; *es ist — und geht*, to przyjęte, to jest w zwyczaju. (prowadzą dzieci).

Gāngelband, *sm. ā* pasek, na którym **Gāngeln**, *va.* wodzić na pasku.

Gāng-art, *sf. u.* — *stein*, *sm. Minér.* kamień i rudy otaczające metal w kopalni. (łoryb).

— *fisch*, *sm.* szumbunga (ryba); *biegebirge*, *sm.* góry chodnikowe, zrobiste (u górników).

Gānglion, *sn. Anat.* (pl. — *lien*) gruczoł, gruczołek.

Gāus, *sm. ā*, (*dim. Gāuschen*) gęś, gąska; (*byimwe*) głupia jak sadio; **Métal**, *ges.* żelazo stopione. (kroci).

Gāuse-blume, *sf.* króliki (gatunek sto-

— *bumm*, *adj.* głupi jak gęś.

— *fett*, *sn.* sadio, tłustość gęsia.

— *fuß*, *sm.* gęsia stopa; *pl. Imprim.* cudzysłów (znak „).

— *haut*, *sf.* skóra gęsia; *fig.* skóra chropowata.

— *hirt*, *sm.* gęsiopas, pastuch gęsi.

— *fiel*, *sm. u.* — *feber*, *sf.* gęsie pióro.

— *stein* *od.* — *gefröse*, *sm. u.* — *pfeffer*, *sm.* drobka od gęsi.

— *fücklin*, *sn.* gąsie, gąsiątko.

— *leber*, *sf.* wątroba z gęsi.

— *spiel*, *sm.* gra w gąskę.

— *stall*, *sm.* gąsieniec, gęsi chlew.

Gānjerich *u.* **Gānsert**, *sm.* gąsior, samiec gęsi. (na).

Gānt, *sf.* licytacja, sprzedaż publicz-

Gān, *adj.* cały, w-zytek; zupełnie, całkowicie. — *adv.* zupełnie, cał-

kiem, wcale; — *und gar nicht*, wcale nie, bynajmniej; — *Dhr schyn*, słuchać z największą uwagą, jak gdyby był cały uchem.

Gānje, *sn.* całość, ogół; *im — jen*, w ogóle, w ogólności.

Gānglich, *adj. adv.* zupełny, nie, całkowicie, — *cie*.

Gar, *adj.* dobrze ugotowany, upieczony, gotowy; — *adv.* wcale, całkiem, zupełnie; — *zu*, bardzo, nadto, zawiśle, zbyt; *warum nicht —*, proszę! co za myśl!

Gāraus, *sm. u. sn. indecl.* koniec, zniszczenie; *daß — machen*, zadać ostatni cios, dobić.

Gārbe, *sf.* snop, snopek.

Gārben, *va.* **Gārber**, *sm.* **Gārberet**, *sf. vid.* **Gerben**, **Gerber** *u.* **Gerberet**.

Gārbe, *sf.* gwardya; — *zu Pferde*, gwardya konna.

Gārderegiment, *sn.* pułk gwardyi.

Gārbin, *sf.* zastona, firanka.

Gārbist, *sm.* gwardzista. (prawa).

Gāre, *sf.* ostatnia przyprawa, do-

Gār-fach, *sm.* traktiernik, utrzymujący garkuchnię. (tyernia).

— *fächer*, *sf.* garkuchnia, licha traktier-
— *leder*, *sn.* skóra biała wyprawiana na kozuch. (wywarzona).

— *salz*, *sm.* sól czysta, do czystości

Gārmoud *u.* **Gārmoudschiift**, *sf. Impr.* karmont, gatunek czcionek.

Garn, *sn.* przędza; sieć, matnia; *fig.* łapka, sidła; drugi żołądka zwierząt przeżuwających; *in daß — gehen*, dać się usidlić, w sidła wabić.

Gārn-häpel *u.* — *winde*, *sf.* motowidło do przędzy.

— *knäuel*, *sm.* kłębek przędzy.

— *spule*, *sf.* cewka w kolowrotku.

Gārweber, *sm.* tkacz, płóciennik.

Gārfig, *adj.* brzydki, brudny, odradzający.

Gārfigkeit, *sf.* brzydlwość, brudność, szpetność, brzydota.

Gärten, *sm. ā*, (*dim. Gärtenchen*) ogród; ogród warzywny.

Gärten-ampfer, *sm.* szpinak.

— *bau*, *sm.* uprawianie ogrodu, ogrodnictwo.

— *erdbere*, *sf.* truskawka.

— *erde*, *sf.* ziemia ogrodowa.

— *haus*, *sn. u.* — *laube*, *sf.* domek, altana w ogrodzie.

— *kunst* *u.* **Gärtnerkunst**, *sf.* sztuka ogrodnicza.

— *land*, *sn.* grunt ogrodowy.

— *säge*, *sf.* pilka ogrodnicza.

— *schere*, *sf.* nożyce ogrodnicze.

— *wesen*, *sn.* ogrodnictwo, rzecz ogrodnicza.

Gärtner, — *in*, *s.* ogrodnik, — *niczka*.

Gärtneret, *sf.* ogrodnictwo, chodzenie około ogrodów.

Gärtnerisch, *adj.* ogrodniczy.

Gās, *sm. Chim.* gaz, plyn lotny; *adj.* gazowy.

Gās-artig *u.* — *förmig*, *adj.* gazowy, mający własność gazu.

— *beleuchtung*, *sf.* oświetlenie gazem.

— *haltig*, *adj.* zawierający w sobie gaz.

— *messer* *u.* **Gasometer**, *sm.* gazometr, narzędzie do mierzenia ilości gazu.

Gāsse, *sf.* (*dim. Gāsschen*) ulica; uliczka poboczna; — *sein lausen*, *Milit.* przez różgi biegać.

Gāss-hauer, *sm. u.* — *li. b.* *sn.* pieśń uliczna, karczemna.

— *lauf* *u.* *sn.* przejście przez różgi.

— *pöbel*, *sm.* gmin uliczny, motloch,

gawiedź.

Gāssen-rinne, *sf.* rynsztok. (part. — *treter*, *u.* — *bube*, *sm.* ulicznik, lam-
— *wik*, *sm.* dowcip karczemny.

Gäst, *sm. ā*, gość; współbiesiadnik; przyjezdny, odwiedzający; *zu — te gehen*, w odwiedziny iść; **Gäste bitten**, zapraszać gości.

Gästerei, *sf.* biesiada, uczta.

Gäst-frei *u.* — **freundlich**, *adj.* gościnny, rad gościom. (wanie).

— *freiheit*, *sf.* gościnność, podejmowanie.

— *freund*, *sm.* gościnny przyjaciel, gość.

— **freundlichkeit**, *u.* — **freundschaft**, *sf.* dobre przyjęcie, gościnność.

— *gebot*, *u.* — *mahl*, *sm.* uczta, gody.

— *haus*, *sn. u.* — *hof*, *sm.* dom zajezdny, gościnny.

— *herr*, *sm.* częstujący gości u siebie, lub placący ucztę.

— *recht*, *sn.* prawa gościnności; prawo cudzoziemca.

— *rolle*, *sf.* rola gościnna aktora.

— *stube*, *sf. u.* — *zimmer*, *sn.* pokój gościnny.

— *tisch*, *sf. u.* — *tisch*, *sm.* stół gościnny.

— *wirth*, *u.* — *geber*, — *in*, *s.* oberzysta, stół, gospodarz, dyńi w domu zajezdny.

— **wirthschaft**, *sf.* oberżystwo.

Gästerei, *zn.* ugościć, uczęstować, uraczyć; trzymać oberżę, stołowni-
— *ków*. (uczęstowanie).

Gästung, *sf.* ugośczenie, uraczenie.

Gästlich, *adj.* **Gästlichkeit**, *sf. vid.* **Gäst-freundlich**, *u.* **Gästlichheit**.

Gästlich, *adj.* **Méd.** gastryczny, żo-
— *łądkiowy*. (pielenie).

Gäten, *va.* *pléc*, wyrwać chwast; *sn.*

Gäter, — *in*, *s.* pielacz, — *ka*, najety, — *la*

do pielienia.

Gäthade, *sf.* narzędzie do pielienia.Gäthte, *sm.* małżonek, mąż; — *fin, sf.* małżonka, żona; *pl.* — *ten*, małżonkowie. (skojarzyć się).Gäthten, *va.* łączyć; *sidh* — łączyć się, *Gäthter, sn. vid. Gitter.*Gäthterthor, Gäthterthür, Gäthterwert, *vid. Gitterthor. etc.*Gäthtern, *va.* opatrzyć krata, dać kraty (*vid. Gittern*); —, *vn.* niecierpliwie oczekiwać, pragnąć czego.Gäthtung, *sf. Minér.* podzielenie na gatunki.Gäthung, *sf.* gatunek, rodzaj, klasa, rzed, szereg, gromada. (dowa).Gäthungsbegriff, *sm.* pojęcie, myśl ro-
— name, *sm. Gram.* imię pospolite.
— wort, *sn.* wyraz rodzajowy.Gau, *sm.* wieś, siolo; kanton, okrąg powiat.Gauh, *sm. fam.* młokos.Gauhbart, *sm.* mech na brodzie.Gauhieb, *sm.* złodziej przebiegły, rzezimieszek, łotr, opryszek.— graf, *sm.* starosta, sędzia obwodu, prowincyi. (starosty).— grafschafft, *sf.* obwód władzy takiegoGaukteil, *sf. u. Gaukteilpiel ob.* — *werf, sn.* kuglarstwo, szarlatanizm, oszukaństwo, figiel. (ski).Gaukteilhaft, *u. Gaukteilhaft, adj.* kuglar-Gaukteilmännchen, *sn.* figurka kuglar-

ska.

Gauktier, *sm.* kuglarz, szarlatan.Gaul, *sm. ä.* konisko, szkap, człapek.Gaum, *u. Gaumen, sm.* podniebienie; smak; den — figeln, techtać podnie-

bienie, bardzo smakować.

Gaumensfigel, *sm. u.* — *lust, sf.* techta-niepodniebienia, przyjemny smak; Gaumenlaut *u.* — buchstabe, *sm.* głoska podniebienna.Gauner, *sm.* łotr, oszust.Gaunerei, *sf.* łotrostwo, oszustwo.Gaunersich, *adj.* łotrowski, złodziejski.Gaunern, *vn.* oszukać, podejść.Gebärg, *u. Gebirge, sn.* jęk, jęczenie.Gebärd, *sn.* pieczywo.Gebärg, *sn.* bójka, bijatyka.Gebärl, *sn.* ciocielka, robota ciociel-

ska u budynku.

Gebämmel, *sn.* gibanie się.Gebären, *va. irr.* rodzić, porodzić, wydać na świat; *fig.* wydawać pło-dy, stworzyć, spawić, sprowadzić; geboren, *adj.* urodzony, pochodzą-cy z kąd; *adv.* z urodzenia, z pochodzenia. (matka).Gebürerin, *sf.* położnica; rodzicielka,Gebärmutter, *sf.* macica.Gebäude u. Gebäu, *sn.* budynek, bu-dowla; *tin* — auführen, wystawić bu-

dynek.

Gede, *adj. gäng'* u. gede, *vid. Gänge.*Gefüll, *sm. Gram.* trzeci przypadek w przypadkowaniu.Gefeln, *sn.* kości; zwłoki; relikwia, świętość kości świętych. (gte).Gefelser u. Gefell, *sn.* szczekanie (cią-Geben, *va. irr.* dać, dawać, poda-wać, darować, — *v. imp.* (eß giebt), jest, bywa; eß giebt nicht, niema; *sidh* —, *vr.* być powołanym, ustąpić; przejść, przemijać; (*in etw*) za-

stosować się, zdać się na wolę bo-

żę; *sidh* bloß —, odkrywać swoje słab-słą stronę; *sidh* Mühe —, zadawać so-bie pracę, starać się; *sidh* zufrieden —, przestać na czem; *fur* —, krótko i węzłowato wyrazić; verloren—, uważać za stracone, zgubione; von *sidh* —, oddać; mówić; wyrzucić (na zewnątrz); was giebt es neues, co tam nowego?Geben, — *in, s.* dawca, czyni.Geben, *sf.* giest, poruszenie ciała; mina, powierzchowność, wejrzenie.Geben, *sidh, vr.* rzucać się, eiskać się, wyrabiać rękami, ciałem; miny stroić.Gebenkunst, *sf.* mimika, pantomina, wyrażenie uczuć przez migi, ruchami ciała.— *spiel, sn. u.* — *sprache, sf.* giestyku-

lacja, mowa giestowa.

Gebet, *sn.* modlitwa; — *herfagen, od-*

mawiać modlitwę. (siwa).

Gebetbuch, *sn.* książka do nabożeń-Gebet, *sn.* posłanie, pościel.Gebett, *sn.* ciągła żebrania.Gebiet, *sn.* obwód, okrąg, obręb; *fig.* zakres, dziedziina.Gebieten, *vn. irr.* władać, rozrządzaćczem; — *tenb, adj.* rozkazujący, wszechwładny. (czyni).Gebieten, — *in, s.* pan, pani, władca,Gebieten, *adj.* rozkazujący, naka-

zujący.

Gebilde, *sn.* utwór.Gebirge, *sn.* góry; pasmo.Gebirge, *sn.* góry; pasmo gór.Gebirgig, *adj.* górzysty.Gebirgsart, *sf.* gatunek skały.— *bewohner, sm.* góral. (rach).— *gegen, sf. u.* — *land, sn.* okolica w gó-— *lette, sf.* pasmo gór.— *tunde u.* — *lehre, sf.* orologia, goro-

znawstwo, nauka o górach.

— *ort, sm.* miejsce w górach leżące.Gebiß, *sn.* zęby (u zwierząt); wędzi-

dło.

Gebühr, *sn.* miechy.Gebühr, *sn.* ciągłe beczenie.Gebühr, *adj.* upstrzony w kwiaty (o

deseniu, materyach).

Gebühr, *sn.* krew (w ciele krążąca);ród, plemię; Bring, bom — *te,* książę

krwi, pochodzący z domu panu-

jącego.

Gebühr, *sn.* podanie ceny na licylacyi;

nakaz, rozkaz; przykazanie (boskie,

kościelne); zu — *te stehen,* być na czy-

je rozkazy, usługi.

Gebühr, *sn.* lamówka, obszycie.Gebühr, *sm. vid. Gebühr.*Gebühr, *sm. ä.* użycie, używanie, u-żytek; zwyczaj, obyczaj; ber — *bring*eß mit *sidh,* taki jest zwyczaj.Gebühr, *va.* używać czego lub ko-go; gebührt, *adj.* używany, będący

w używaniu, w zwyczaju; znoszo-

ny, schodzony; używany, noszony,

(o suknie).

Gebührlich, *adj.* używany, będący

w używaniu; będący w zwyczaju,

w modzie. (ne).

Gebührlichheit, *sf.* używanie potocz-Gebühr, *u. Gebühr, sn.* war jeden,

(piwa, mydła, i. t. p.)

Gebühr, *sn.* szumienie, huczenie.Gebühr, *v. imp.* zbywać na czem,brakować czego. —, *sn.* brak, nie-

dostatek czego; ulomność, wada,

przywara.

Gebührlich, *adj.* skaleczony; ulomny,

wątły, chorowity.

Gebührlichheit, *sf.* kalektwo; ulom-

ność, wątłość, słabość.

Gebühr, *sm. pl.* bracia.Gebühr, *sm.* ryczenie (ciągłe).Gebühr, *sf.* powinność, obowiązek;

należność za co, opłata, taxa; über

bie — nad potrzebę, nad zasługę.
 Gebühren, *v. imp.* należeć, przynależć się; *sch.* — *vr. imp.* przystać, przystoi *co komu*, przyswoito jest.
 Gebühren, *u. Gebühren*, *adj.* należny, należyty; przyswoity, przystojny.
 Gebühren, *ichheit*, *sf.* przyswoitość, przystojność.
 Gebühr, *u. u.* Gebühr, *sn.* wiazka.
 Geburt, *sf.* połóg; poród, poródzenie, powicie; Narodzenie Chrystusa; ród, pochodzenie, gojazdo, zawziętek; plód (dowcipu); inder — erfinden, przytłumić w narodzie; frühgeitige — plód zawczesny. (zład.)
 Geburtig, *adj.* urodzony; *adv.* rodem.
 Geburtsabel, *sm.* szlachectwo z urodzenia, dziedziczne.
 — fehler, *sm.* wada przyrodzona.
 — feier, *sf. u.* — fest, *sn.* urodziny, obchód urodzin.
 — helfer, *sm.* — in, *sf.* akuszer, -ka.
 — hülf, *sf.* pomoc położnicza.
 — jahr, *sn.* rok urodzenia.
 — land, *sn. u.* — ort, *sm.* kraj rodzinny, miejsce urodzenia.
 — lehre, *sf.* tokologia, nauka udzielania pomocy położniczej.
 — liste, *sf.* spis urodzonych.
 — schrein, *sm.* świadectwo urodzenia, metryka.
 — stadt, *sf.* miasto rodzinne. (nia.)
 — stunde, *sf.* godzina, dzień urodzenia.
 — tag, *sm.* rocznica urodzin.
 — zange, *sf.* Chir. kleszcze akuszer.
 Gebüsch, *sn.* krzaki, zarośle. (skie.)
 Gef, *sm.* wierciplota, trzpiot.
 Gefenbasi, *adj.* zakochany sam w sobie, zarozumiały.
 Gefenbasiigkeit, *u.* Gefert, *sf.* zarozumiałość.

Gedächtniß, *sn.* pamięć.
 Gedächtniß-buch, *sn. vid.* Denkbuch.
 — münze, *sf. vid.* Denkmünze.
 — feier, *sf. u.* — fest, *sn.* uroczystość na pamiątkę czego; modlitwy za umarłych.
 — funst, *sf.* mnemonika, sztuka dopomagania pamięci.
 — sacht, *sf. u.* — wert, *sn.* dzieło pamięci. (dowy.)
 — tag, *sm.* rocznica, dzień obcho-
 Gedante, *sm.* myśl; rozmyślanie; er
 sam auf den — fen, przyszło mu na
 myśl; in — fen fehn, być zamysłonym;
 mit einem — fen umgehen, zamyslać;
 sich — fen machen, (über) kłopotać się
 czem, turbować się o co.
 Gedanten-bild, *sn.* ideał, utwór myśli.
 — folge, *sf.* szyk myśli.
 — freiheit, swoboda myśli.
 — fülle, *sf.* obfitość myśli.
 — gang, *sm.* kolej myśli.
 — leet, *u.* — loß, *adj.* bezmyślny.
 — leere, *u.* — losigkeit, *sf.* bezmyślność, brak myśli. (myśli.)
 — reich, *u.* — voll, *adj.* obfity, bogaty w
 — strich, *sm.* Gram. kreska na znak niedokończony myśli.
 — welt, *sf.* świat myśli, ducha.
 Gedärm, *sn.* trzewia, jelita, wnętr-
 nosci. (nakrycie stolowe.)
 Gedert, *sn.* pokrycie, wierzch; (Ziff.)
 Gedehen, *vn. irr.* (schu) zrodzić się,
 zdarzyć się; tyć, nabierać ciała (o
 bydłach); udać się, iść po myśli;
 służyć, być na zdrowie; —, *sn.*
 wzrost; powodzenie, pomyślność.
 Gedehlich, *adj.* pomocny zdrowiu,
 zdrowy; pomyślny.
 Gedenten, *vn. irr.* myśleć, zamyslać,
 zamierzać; (an ob. gen.) wspominać;

—, *va.* przypominać sobie, pamięta-
 —, *sn.* pamiętanie; in Ehren —, mowić, nadmienić o kim zaszczytnie; seit Menschten —, od niepamiętnych czasów.
 Gedicht, *sn.* poema, wiersz.
 Gediegen, *adj.* czysty, rodzimy, samorodny; fig gruntowny, dokładny.
 Gediegenheit, *sf.* czystość; grunto-
 wność.
 Gedränge, *sn.* tłok, ciżba; kłopot.
 Gedrängtheit, *u.* Gedrängtheit, *sf.* krótkość, zwężość.
 Gedritt, *adj.* potrójny, troisty.
 Gedüß, *sf.* cierpliwość.
 Gedulden (lich), *vr.* mieć cierpliwość; być cierpliwym, czekać cierpliwie.
 Gedulbig, *adj.* cierpliwy.
 Gedulsen, *adj.* nadęty, napuszczony.
 Gefähr, *sf.* niebezpieczeństwo; auf beine —, na twoje ryzyko, na twoją odpowiedzialność; auf die —, z zagrożeniem, pod karą.
 Gefährde, *sf.* podstęp.
 Gefährden, *va.* wystawić na niebezpieczeństwo; narazić kogo na uszczerbek. (lub wożenie).
 Gefährte, *sn.* ciągłe jeżdżenie (wozem)
 Gefährlich, *adj.* niebezpieczny.
 Gefährlichkeit, *sf.* niebezpieczeństwo.
 Gefährlos, *adj.* niepołączony z żadnem niebezpieczeństwem, pewny, bezpieczny. (czność.)
 Gefährlosigkeit, *sf.* pewność, bezpie-
 czeństwo.
 Gefährte, *sm.* towarzyszy; — tin, *sf.* to-
 warzyska. (stwa.)
 Gefährvoll, *adj.* pełen niebezpieczeń-
 stwa.
 Gefälle, *sn.* spadek, spadziłość.
 — alle, podatki, opłaty, daniny.
 Gefallen, *vn. irr.* podobać się, przy-
 podobać się komu; —, *v. imp.* po-

dobać się, być przyjemnem; podo-
 bać się, raczyć, zezwolić; —, *sm. u.*
 sn. upodobanie; dogodzenie, uczyn-
 ność; einen — thun, uczynić *co dla*
 kogo; sich etwas — lassen, pozwalać
 na co, nie mieć nic przeciw czemu;
 znieść cierpliwie.
 Gefällig, *adj.* przyjemny, miły, ujm-
 ujący; usługny, uczynny, uprzejmy;
 Comm. upłyniony, przypadający;
 platny (o terminie); —, *adv.* laska-
 wie; sup. — ligit, najlaskawiej.
 Gefälligkeit, *sf.* przyjemność; usług-
 ność; haben Sie die —, uczyn mi tę
 przysługę. (nia się.)
 Gefällsucht, *sf.* żądza, chęć podoba-
 Gefällsüchtig, *adj.* pragnący się po-
 dobać. (żängen).
 Gefängene, *sm.* więzien, jeniec (vid.)
 Gefängenehmung, *sf.* uwięzienie, a-
 resztowanie, przytrzymanie (osoby).
 — wärter, *u.* — aufseher, *sm.* dozorca
 więzienia.
 Gefängenschaft, *sf.* niewola; przytrzy-
 manie, uwięzienie.
 Gefänglich, *adj.* — einzighen, do wię-
 zienia wsadzić kogo.
 Gefängniß, *sn.* więzienie, ciemnica.
 Gefäß, *sn.* naczynie; rękojeść (u
 szpady).
 Gefäßt, *sn.* potyczka, utarczka.
 Gefiedert, *sn.* pióra, pierze (pościeli,
 ptastwa); drób', ptastwo domowe.
 Gefiedert, *adj.* nasadzony piórami.
 Gefilde, *sn.* pola, obszary.
 Geflecht, *sn.* wplecenie, wplatanie;
 plectonka, sploty.
 Geflüchtlich, *adj.* umysłny, czyniący
 co z zamiarem;
 Geflügel, *sn.* ptastwo, drób'.
 Geflügelt, *adj.* skrzydlaty; fig. szyb-

ki, predki, chyży, rączy.
 Geflüster, *sn.* szeptanie, szepty.
 Gefolge *sn.* orszak, świta.
 Gefähr, *sn.* strawa, żer, żarcie; pysk, morda (u zwierząt).
 Gefährig, *adj.* żarłoczny, obżarty.
 Gefährigkeit, *sf.* żarłoczność, obżarstwo. (zastępujący kaprała).
 Gefreite, *sm. Milit.* giesfreiter, żołnierz.
 Gefrieren, *vn. irr.* (sehn) zmarznąć.
 Gefrierpunkt, *sm.* punkt zamarznięcia (w cieplomierzu).
 Gefroren, *sn.* lody.
 Gefüge, *sn.* spójność, spójenie, złączenie, zsygie; — u. Gefügich, *adj.*
 Gefügigkeit, *sf.* giętkość. (giętki).
 Gefühl, *sn.* dotykanie; czucie (zmysłowe); uczucie, wrażenie; burd; — erkennen, rozeznac za dotknięciem.
 Gefühl-loß, *adj.* obojętny, nieczuły, otrętwiały; pozbawiony uczucia.
 —losigkeit, *sf.* nieczułość, obojętność na wszystko; nieczułość, brak wszelkiego uczucia.
 — sinn, *sm.* zmysł dotykania, uczucia.
 — voll, *adj.* pełen uczucia, czuły.
 Gefühlsel, *sn.* nadzianie, faszzerowanie (wid. Gefühl).
 Gefühl, *adj.* popiątny; — *sn.* z pięciu części złożony (np. 5 na funt).
 Gegen, *prep. acc.* przeciw, naprzeciw, przeciwno, na, około, za, ku, dla, do, względem.
 Gegen-abdruck, *sm.* odciśk dający odwrotną stronę rysunku.
 — absicht, *sf.* cel przeciwny. (się).
 — anlage, *sf.* wzajemne oskarżenie.
 — anstalt, *sf.* opór, środek, zabieg przeciwny zabiegom.
 — antwort, *sf.* replika, odpowiedź na

odpowiedź.
 Gegen-angeige, *sf.* oświadczenie w odpowiedzi na co; Méd. skazówka, znak zbijający inną skazówkę.
 — argenti, *sf.* lekarstwo moc innego niszczące.
 — außsage, *sf.* przeciwnie zeznanie.
 — bedingung, *sf.* wzajemny warunek.
 — befehl, *sm.* rozkaz przeciwny.
 — bericht, *sm.* doniesienie przeciwnie (zbijające dawniejsze).
 — befehrigung, *sf.* przeciwnie poświadczenie. (jemne).
 — befehrigung, *sf.* obwinienie wzajemne.
 — befuch, *sm.* rewizyta, wzajemne odwiedzin. (jający inny).
 — beueiß, *sm.* dowód przeciwny (zbicie).
 — blid, *sm.* wzajemne spojrzenie.
 — bund, *sm.* u — bündniß, *sn.* związek przeciwny, traktat przeciwny inemu traktatowi zawarty.
 — bürge, *sm.* ręczyciel wzajemny.
 — compliment, *sm.* oświadczenie na wzajem grzeczności.
 — dienst, *sm.* wzajemna usługa.
 — drud, *sm. Phys.* ciśnienie odporne.
 — einander, *adv.* na przeciwno sobie; względem siebie; wzajemnie, na przemian, ku sobie.
 — einanderhaltung, *sf.* porównanie, przyrównanie; konfrontacja, postawienie świadków w obec oskarżonego. (zenie).
 — erklärang, *sf.* wzajemne oświadczenie.
 — fall, *adv.* w przeciwnym razie.
 — forderung, *sf.* wzajemne żądanie, poszukiwanie, pretensja.
 — füßler, *sm. Geogr.* przeciwnożny, mieszkające półkuli przeciwniej.
 — gefchent, *sn.* wzajemny dar, podarek.

Gegengewalt, *sf.* wzajemny gwałt, odwet.
 — gevidt, *sn.* przeciwwaga, ciężar przeznaczony do równoważenia innego, siła równoważąca inną; daß — halten, utrzymywać równowagę z kim, hamować jego przewagę.
 — gift, *sn.* antydot, lekarstwo przeciw truciznie.
 — grund, *sm.* powód przeciwny.
 — gruß, *sm.* wzajemne pozdrowienie.
 — halt, *sm.* opór, sprzeciwienie się czemu.
 — halten, *va. irr.* porównać z czym.
 — hieb, *sm.* odbicie, cięcie przeciwnie. (two przeciwnie obrany).
 — faiser, *sm.* cesarz przez stronnictwo.
 — flage, *sf.* wzajemna skarga.
 — könig, *sm.* król przez stronnictwo przeciwnie ogłoszony.
 — liebe, *sf.* miłość wzajemna.
 — list, *sf.* podstęp na podstęp, wybieg na wybieg. (nik).
 — mann, *sm. (pl.)* — männer) przeciwnie.
 — mine, *sf.* Fortif. podkop, mina dla zniszczenia min nieprzyjacielskich.
 — mittel, *sm.* środek zaradczy.
 — papst, *sm.* antypapież, nieprawy papież.
 — parti, *sf.* stronnictwo przeciwnie.
 — pfiler, *sm.* u. — stütz, *sf.* Archit. zastrzał, mur poprzeczny umacniający mur główny.
 — punkt, *sm.* punkt, warunek przeciwny; Mus. kontrapunkt.
 — quittung, *sf.* kwit, pokwitowanie wzajemne.
 — rede, *sf.* odpowiedź na mowę jaką.
 — satz, *sm.* zdanie przeciwnie, przeciwstawienie; kontrast, przeciwieństwo.

Gegen-schein, *sm.* wzajemne poświadczenie; blask odbity, odbłask, światło rzucone przez inny przedmiot.
 — schlag, *sm.* odbicie.
 — schrift, *sf.* odpowiedź na pismo jakie, odparcie zarzutów, zbiecie dowodów przeciwnika. (na).
 — seite, *sf.* strona odwrotna, przeciw.
 — seilig, *adj.* wzajemny.
 — seiligkeit, *sf.* wzajemność.
 — seigel, *sm.* pieczęć druga, którą wyciska kontrasygnujący.
 — sinn, *sm.* myślenie, opaczne zrozumienie lub wykład.
 — spiel, *sn.* rzecz przeciwna, od.
 — stand, *sm.* a. przedmiot. (wrotna).
 — ständlich, *adj.* przedmiotowy, będący przedmiotem, zwrócony ku przedmiotowi.
 — stellung, *sf.* Jur. konfrontacja, postawienie świadków wobec oskarżonego.
 — stimme, *sf.* Mus. drugi głos.
 — stüd, *sn.* obraz, poemat lub wszystko co jedno z drugim w parze chodzi.
 — taufch, *sm.* zamiana.
 — theil, *sn.* rzecz przeciwna; im —, przeciwnie. (ko).
 — über, *prep. dat. u. adv.* naprzeciw.
 — unterschreiben, *va* kontrasygnować, podpisać akt przyjmując na siebie za niego odpowiedzialność.
 — verheißung, *sf.* obietnica dana wzajemnie. (zapis).
 — vermächtniß, *sn.* wzajemny legat.
 — verpflichtung, *sf.* wzajemne zobowiązanie się.
 — versuch, *sm.* pokusa, pokuszenie się.
 — vorstellung, *sf.* przedstawienie przeciwko czemu zrobione, zarzut.

Gegen-wall, sm. Fortis. kontreskarp, pochyłość muru zewnętrznego fosy od strony warowni.
 —wart, *sf.* obecność, przytomność; terazniejszość, tegocześnieść.
 —wärtig, *adj.* obecny, przytomny; terazniejszy, tegoczesny; *adv.* obecnie, teraz; *bie — ge Zeit, Gram.* czas terazniejszy. (oność).
 —wärtigkeit, *sf.* terazniejszość, obecność.
 —wehr, *sf.* opór, obrona.
 —wind, *sm.* wiatr przeciwny.
 —wirkung, *sf.* reakcja, oddziaływanie, działanie odporne. (wnęć).
 —zeug, *sm.* świadek strony przeciwnej.
 —zusage, *sf.* wzajemne przyrzeczenie.
Gegenb, sf. okolica, strona; umliegen. —en, okoliczne miejsca, strony.
Gegenseit, adj. członkowaty, sławowaty.
Gegner — in, s. przeciwnik, nieczka.
Gegnerisch, adj. przeciwny, nieprzyjacielski.
Gehaben (sch), vr. mieć się (dobrze lub źle); gehabe dich wohl, bądź zdrów!
Gehäge u. Gehäge, sm. przestrzeń zamknięta, miejsce ogrodzone; in's — kommen (einen) w cudzej kniei polować, naruszyć czyjeprawo, mieszać się do cudzych rzeczy.
Gehalt, sm. objętość, objętność; o: snowa, treść, wartość; *sm. u. sn.* pensja, płaca.
Gehalt-ler u. — los, adj. niemający w sobie żadnej treści, nieznaczący, żaden. (chość, nieość).
 —losigkeit, *sf.* brak wartości, pło-
 —reich u. —voll, *adj.* w treści bogaty, treściwy.
Gehänge, sm. girlanda z kwiatów i t.

p; wisidełka, ozdoby wiszące.
Gehärsicht, adj. uzbrojony, ukryty pancerzem. (obmierzły).
Gehässig, adj. ohydny, nienawistny.
Gehässigkeit, sf. obmierzłość, ohyda.
Gehalt, sn. poręb, wyrąb, wrąb lasu.
Gehäuse, sn. koperta (zegarka); skrupa (ślimaka); futerał, pudro.
Gehölz, sn. piskleta.
Gheim, adj. tajny, tajemny, ukryty; im — men, potajemnie, skrycie.
Gheimnis, sn. tajemnica, sekret.
Gheimnis-främer, — in, s. człowiek kryjący się byle czém.
 —främmeri, *sf.* krycie się byle czém.
 —voll, *adj.* tajemniczy. (radca).
Gheim-rath, sm. tajna rada; tajny — schreiben, *sf.* sztuka tajemniczego pisania.
 —schreiber, *sm.* sekretarz prywatny.
 —schrift, *sf.* tajemne pismo cyframi.
Gheiß, sn. rozkaz.
Gheimt, adj. ukryty szyszakiem, przyłbicą, hełmem.
Gehen, vn. irr. (sehn) chodźcie, iść; pójść, udać się dokąd; oddalać się, ruszyć z miejsca, wyjść, zająć, dojsć, wejść; an etwas —, wiaść się do czego; aus dem Wege —, u-stąpić z drogi, usunąć się; darauf —, wychodzić na cn, puścić się na co; den Weg alles Fleisches —, pójść tam gdzie wszyscy śmiertelni idą, t. j. umrzeć; in sch —, wejść w siebie, zastanowić się nad czém; müßig —, próżnować, nie robić; in der Wege —, pójść swoją drogą, odejść; sich mühe —, zmęczyć się chodząc; zu Berst —, przystąpić do dzieła, działać; es mag — wie es wolle, bądź, jak bądź; geh doch, czy być

może! doprawdy! wie geht's, jak się masz! jak się powodzi?
Gehent, sn. pas od szpady, temblak; dewizka, ozdoba wisząca.
Gehet, adj. bezpieczny; cichy.
Gehet u. Gehülte, sn. wycie; jęk, narzekanie.
Gehirn, sn. mózg, fig. rozum.
Gehirnlos, adj. nie mający mózgu, bez mózgu; bezrozumny.
Gehört u. Gehörde, sn. zabudowania folwarczne.
Gehölz, sm. lasok, gaik.
Gehör, sn. słuch; posłuchanie; — finden, uzyskać posłuchanie, być wysłuchanym; — geben, dać posłuchanie komu, wysłuchać kogo.
Gehörhen, vn. słuchać kogo, być posłusznym komu.
Gehören, vn. należeć do kogo, należeć się komu; odnosić się do czego, ty-cze się czego; następować po czém, iść za czém; sch —, vr. wypadać, następować; v. imp. być potrzebnem, należy, przystoi. (chowy).
Gehör-gang, sm. Anat. przewód słuchowy.
 —lehre, *sf.* Phis. akustyka, teoria słuchu, brzmień i głosu. (chy).
 —los, *adj.* pozbawiony słuchu, głuchota.
 —sinn, *sm.* zmysł słuchu.
 —trichter, *sm.* trąbka do słuchania dla użytku głuchych.
Gehörig, adj. należący, przynależny; odnoszący się, zalegający; należyty, należny, przyzwoity.
Gehörn, sn. rogi (jelenia). (mi).
Gehörnt, adj. rogaty, opatrzone rogami.
Gehorjam, adj. posłuszny, uległy; —, *sm. u.* Gehorsamkeit, *sf.* posłuszeństwo, uległość; — leisten, być po-

slusznym komu, okazywać posłuszeństwo; — mer Diner, uniżony sługa. (ukośność).
Gehe u. Gehung, sf. ukośny kierunek.
Gehmaß, sm. wegielnica ruchoma.
Gehülfe, sm. — fin, *sf.* pomocnik, nica.
Gehwert, sn. układ i obrót kół machiny.
Geier, sm. sęp (ptak); hol dich der —, niech cię licho weźmie!
Geier-bild, sm. chiwie spojrzenie.
 —fals, *sm.* białozór (gatunek sokola).
Geiser, sm. ślina; piana śliniatego się zwierzęcia.
Geisericht, adj. śliniasty.
Geiserig, adj. zaśliniony.
Geisermüll, sn. mazgaj zaśliniony, rozlazły.
Geisern, vn. ślinić się; fig. pienie się, powstać gwałtownie na co.
Geige, sf. skrzypce; der Himmel hängt ihm voller — gen, cały świat uśmiecha się do niego.
Geigen, va u. vn. grać na skrzypcach.
Geigen-bogen, sm. smyczek do skrzypców.
 —hals, *sm.* szyjka u skrzypców.
 —hars, *sn.* kalafonia.
 —macher, *sm.* skrzypkarz, fabrykant instrumentów różnielnych.
 —sattel u. — steg, *sm.* podstawek u skrzypców.
 —spieler u. Geiger, *sm.* skrzypek.
Geil, adj. zbyt tłusty, tuczny; lubieżny.
Geite, sf. jądro. (ny).
Geist, sf. tuczność; lubieżność.
Geiß, sf. koza, lania; (vid. Ziege). — *adj.* kozi. (ścień (roślina)).
Geiß-blatt, sn. powój kozi, przewier-
 —bock, *sm.* kozioł.
 —hirt, —fäse, *sm.* —leder, *sn.* wid. Zie-

genährt, zięgnięta u. zięgnięta.
 Geistlee *sm.* szczydrzenica/roślina).
 Geisel, *sc.* zakładnik; — *sf.* bicz, ka-
 zęg, batóg; *fig.* chłosta, kara, kaźń,
 kleska. (*go.*)
 Geißeln, *va.* biczować, chłostać ko-
 Geißelung, *sf.* biczowanie, chłostanie.
 Geist, *sm.* duch, dusza; upiór, strach;
 umysł, rozum, dowiep, gieniusz;
 spirytus; wyskok.
 Geister-bann, *sm. u.* — beschwörung, *sf.*
 exorcyzm, wypędzenie duchów z
 opętanego, zaklinanie duchów.
 — banner *u.* — beschwörung, exorcysta,
 wyganiać, zaklinać duchów.
 — bleich, *adj.* śmiertelnie blady.
 — ercheinung, *sf.* widzenie we śnie,
 ukazywanie się duchów.
 — furcht, *sf.* strach przed upiorami.
 — reich, *sm. u.* — welt, *sf.* świat duchów.
 — seher, *sm.* człowiek mający przy-
 widzenia, urojenia, któremu się
 zdaje że widzi coś nadnaturalne-
 go. (*noc.*)
 — stunde, *sf.* godzina duchów, pół-
 — haft, *adj.* nadnaturalny, nad-
 przyrodzony.
 Geistes-abwesenheit, *sf.* bezprzytomny.
 — anstrengung, *sf.* napięcie umysłu
 — arm, *adj.* ubogi w ducha.
 — armuth, *sf.* ubóstwo ducha.
 — bildung, *sf.* ukształcenie umysłu.
 — frucht, *sf.* plód umysłowy.
 — gabe, *sf.* zdolność umysłu. (*slu.*)
 — gegenwart, *sf.* przytomność umy-
 — größe, *sf.* wielkość ducha, umysłu.
 — kraft, *sf.* siła, tegość umysłu.
 — kraft, *adj.* słaby na umyśle, cier-
 piący pomieszanie zmysłów.
 — kraft, *sf.* pomieszanie umysłu.
 — mangel, *sm.* brak ducha, rozumu.

Gefnister-nahrung, *sf.* pożywienie dla
 duszy, umysłu.
 — ruhe, *sf.* spokojność umysłu.
 — schlaf, *sm.* nieczynność umysłu.
 — schwinbel, *sm.* chorobliwy stan u-
 mysłu. (*sienie się duszy.*)
 — schwingung, *sm.* polot gieniuszu, wznie-
 — verwandt, *adj.* spokrewniony du-
 chem. (*chem.*)
 — verwandtschaft, spokrewnienie du-
 — verwirrung *u.* — zerrüttung, *sf.* obłą-
 kanie umysłu.
 Geistig, *adj.* upajający, tegi(o napo-
 jach); duchowy, niecielesny; u-
 myślowy.
 Geistigkeit, *sf.* lotność, stan lotny; du-
 chowość, natura duchowa.
 Geistlich, *adj.* duchowny, kościelny.
 Geistliche, *sm.* osoba duchowna,
 ksiądz.
 Geistlichkeit, *sf.* duchowieństwo.
 Geistes-loß, *adj.* niemający dowiepu,
 ograniczony, tępy.
 — losigkeit, *sf.* brak zdolności umysłu.
 — reich *u.* — voll, *adj.* pełen ducha,
 talentu, gieniuszu.
 Geitau, *sn. Mar.* sznury służące do
 zawinięcia żagla na maszt.
 Geiz, *sm.* skąpstwo, łakomstwo.
 Geizen, *vn.* być skąpym; być chei-
 wym czego.
 Geizhals, *sm.* skąpiec, cheiwięc.
 Geizig, *adj.* skąpy; — *ge, sc.* skąpiec.
 Geizhapper, *sm.* stukanie, kołatanie.
 Geizhalsig, *sn.* ciągle klaskanie rękami.
 Geizhumper, *sn.* ciągle brzdąkanie.
 Geizur *u.* Geizur, *sn.* szczyk, chrzest
 (broni); dzwiek (szkła).
 Geizhupf, *sm.* ciągle pukanie, stukanie.
 Geizisch, *sn.* zgrzytanie.
 Geiznister, *sn.* trzaskanie, trzeszczenie

Gefose, *sn.* pieszczenie, pieszczoty.
 Gefruch, *sn.* trzask, łomot, łoskot.
 Gefruch, *u.* Gefruch, *sn.* krakanie.
 Gefruchel, *sn.* bazgranie, bazgranina.
 Gefröße, *sn.* Anał. blona kiszkowa;
 krezki, kruszki (cielece, baranie);
 patrochy, wnetrza ptasie.
 Gefächter, *sn.* śmiech głośny; zum-
 merben, stać się przedmiotem po-
 smiewiska czyjego.
 Gelag, *sn.* biesiada, uczta; pijatyka,
 hulatyka, rozpusta; in'8 — hincin
 reden, pleść trzy po trzy, co komu
 przyjdzie na język.
 Gelähr, *adj.* Gelährtheit, *sf.* vid. Ge-
 lehr, *u.* Gelährtheit.
 Geländer, *sm.* balustrada, balasy, krat-
 ki, poręcz.
 Gelängen, *vn.* (sehn) dojsć do czego,
 osiągnąć, dopiąć czego; dojsć do-
 kąd, dostać się do jakiego miejsca;
 an zinen — lassen, przesłać komu.
 Geläßig, *sm.* przestrzeń, przestronność.
 Gelassen, *adj.* spokojny, z zimną
 krwią, bez uniesienia się.
 Gelassenheit, *sf.* spokojność, ozię-
 blość, zimna krew; mit —, z flegmą,
 z zimną krwią. (*biegły.*)
 Geläßig, *adj.* zwinny, wprawny;
 Geläßigkeit, *zn.* zwinność; biegłość.
 Geläut, *adj.* usposobiony, skłonny,
 będący w humorze; gut — sehn, być
 w dobrym humorze.
 Geläut, *u.* Geläute, *sm.* dzwonicie.
 Gelb, *adj.* żółty.
 Gelb-braun, *adj.* żółto-brunatny.
 — gleßer, *sm.* mosiężnik.
 — grün, *adj.* żółtozielony. (*resz.*)
 — schede, *sf.* dereszowaty koń, de-
 — schuabel, *sm.* ptak z żółtym dzo-
 bem; *fig.* młokos, młodziak.

Geld-sucht, *sf.* żółtażka.
 — süchtig, *adj.* chory na żółtażkę.
 Gelb, *sf.* żółtość; *sn.* żółtko od jaja.
 Gelblich, *adj.* żółtawy.
 Geld, *sm.* pieniądź; — prägen ob. schla-
 gen, bić pieniądź; — und Gut, całe
 mienie, wszystkie dostatki; fleiß
 —, drobny pieniądź, moneta zda-
 tkowa; von seinem — leben, żyć z wła-
 snej kieszeni; zu — machen, spie-
 nieżyć. (*interes pieniężny.*)
 Geld-anlegenheit, *sf.* u. — geschäft, *sm.*
 — arm, *adj.* ubogi w pieniądź.
 — ausgabe, *sf.* wydatek pieniężny.
 — bedürftig, *adj.* potrzebujący pie-
 niędzy. (*niędzy.*)
 — begierde *u.* — such, *sf.* cheiwość pie-
 — begierig, *u.* — süchtig, *adj.* cheiwy
 pieniądze. (*pomoc pieniężna.*)
 — beitrug, *sm. u.* — hülf, *sf.* składka,
 — beohnung, *sf.* nagroda pieniężna.
 — bentel, *sm.* kieska, woreczek na
 pieniądze. (*niędzy.*)
 — büche, *sf.* karbona, puszka na pie-
 — buße, *u.* — strafe, *sf.* kara pieniężna.
 — cours, *sm.* kurs monety.
 — einnahme, *sf.* dochód pieniężny,
 pobór w pieniądzach.
 — erwerb, *sm.* nabycie pieniędzy.
 — forderung, *sf.* należytość, preten-
 sya pieniężna.
 — fasten, *sm.* skrzynia na pieniądze.
 — fasz, *sf.* trzos.
 — flemme, *sf.* trudność o pieniądze.
 — mangel, *sm. u.* — noth, *sf.* brak, wiel-
 ki niedostatek pieniędzy.
 — reich, *adj.* bogaty w pieniądze.
 — sad, *sm.* wór na pieniądze.
 — schub, *sf.* dług pieniężny.
 — sendung, *sf.* przesyłka pieniędzy;
 Com. rimessa, przesyłka wexlami

na pokrycie długu.
Geldstück, *sn.* pieniądź.
 — *summe*, *sf.* summa pieniędzy.
 — *tasche*, *sf.* kieszonka, kieszonka do pieniędzy.
 — *umlauf*, *sm.* obieg pieniężny.
 — *verlust*, *sm.* strata pieniężna.
 — *wechsel*, *sm.* wymiana pieniędzy.
 — *wechsler*, *u.* — *händler*, *sm.* wexlarz, bankier wymieniający pieniądze.
 — *wucher*, *sm.* lichwa, lichwiarstwo pieniężne. (*lichwiący*).
 — *wucherer*, *sm.* lichwiarz pieniężni.
 — *wurm*, *sm.* skners, kutwa, chciwiec pieniasycony.
Gelügen, *adj.* leżący, położony; dogodny, stosowny; *boran ist mir nicht* —, weale nie zależy mi na tem; *daß kommt* —, to przychodzi w porę; *gut* —, mający dobre położenie.
Geliegenheit, *sf.* położenie miejscowe; dogodność; sposobność, okazja; *geben*, *sm.* podać sposobność; *bei* — *wahrnehmen*, korzystać ze sposobności. (*cy z okoliczności*).
Geliegenheits-bücher, *sm.* poeta piszą — *gedicht*, *sn.* wiersz z okoliczności napisany.
 — *macher*, — *in*, *s.* stręczyciel, — *ka*, pośrednik, — *niezka*, rajfur, — *ka*.
Gelgentlich, *adj.* przypadkowy; — *adv.* przy okazji, przy podanej sposobności.
Gelährig *u.* — *lehrsam*, pojętny.
Gelährigkeit, *sf.* pojętność.
Gelährsamkeit, *u.* — *Gelährtheit*, *sf.* uczoność. (*lehren*).
Gelährt, *adj.* uczony, naukowy (*vid.*).
Gelährte, *sm.* uczony, człowiek naukowy.
Gelährtenstand, *sm.* uczeni.

Gelährtenverein, *sm.* towarzystwo uczonych.
Gelaise *u.* **Gleis**, *sn.* kolej, ślad powozu; kolej, tor, droga; *aus dem* — *fommen*, wyjść z porządku; *im* — *bleiben*, trzymać się kolei, niewychodzić z zasad, pilnować porządku; *in's* — *bringen*, przyprowadzić do dawnego porządku.
Gelait, *sm.* odprowadzenie, przeprowadzenie *kogo*; straż, konwoj, eskorta, swita, orszak; *daß* — *geben*, przydać komu straż dla bezpieczeństwa.
Gelaiten, *va.* prowadzić, konwojować, eskortować; towarzyszyć *komu*, odprowadzić *kogo*. (*czestwa*).
Gelait's-brief, *sm.* glejt, list bezpieczeństwa; *gelb*, *sm.* opłata za bezpieczeństwo w podróży. (*dnik*).
 — *mann*, *sm.* (*pl.* — *männer*) przewoźnik.
 — *schiff*, *sm.* *Mar.* statek towarzyszący innemu ku pomocy.
Gelaut, *sn.* (*dim.* **Geläuten**) staw w ciele; ogniwo (w *lautechu*).
Geläufig *u.* **Geläuf**, *adj.* stawowy; gibki, giętki; zwiny, obrotny.
Geläufigkeit, *sf.* giętkość, zwinnność.
Geläuten, *vn.* kwiczeć, skowyczeć, skomleć, piszczeć, piskliwie gadać.
Geläuter, *sn.* *fam.* bractwo, klika, zgraja.
Gelind *u.* **Gelinde**, *adj.* kruchy, miękki; lekkii; łagodny, cichy, powolny.
Gelindigkeit, *sf.* łagodność, powolność.
Gelingen, *vn.* (*sehn*) udać się, powieść się, pójść po myśli; — *sn.* udanie się, powiedzenie się; *gelingen*, *adj.* udatny, trafnie, szczęśliwie dokonany.

Geldspiel, *sn.* szepianie, szepty, szmeranie, szmer.
Gellen *u.* **Güllen**, *vn.* brzmieć mocno nieprzyjemnie, przeraźliwie.
Gelöben, *va.* ślubować *co*, solennie przysiąc; *daß* *gelobte Land* —, kraj obiecany; *mit Hand und Mund* —, przysiąc *co* i dać na to rękę; *Ereue* —, przysięgać na wierność.
Gelöbniß *u.* **Gelübde**, *sn.* ślub, solenne przysiężenie; *ein* — *thun*, uczynić ślub.
Gelt, *part. interr.* czy tak? nieprawdaż? —, *adj.* jałowa, nieplodna (o samicach).
Gelten, *vn.* *irr.* wartować *tylko a tylko*, być wartym; znaczyć, mieć ważność lub znaczenie; *uchodzić za co*, być uważanym za...; *tycząc się kogo*, sięgać się *do czego*; —, *v. imp.* idzie *o co*; *daß* *gilt nicht*, to nie idzie, to nie ma wartości; *es gilt*, niech tak będzie! *es gilt den Versuch*, należy tylko spróbować; *es gilt mir gleich*, mnie wszystko jedno; *gelden machen*, nadać *czemu* ważność, moc, znaczenie; *hier gilt's zu handeln*, tu działa potrzeba; *jetzt gilt's*, teraz idzie o rzecz, teraz się rozstrzygnie; — *was gilt's*, *was gilt's die Wette*, o co zakład idzie? (*ga*, *ciężar*).
Geltung, *sf.* znaczenie, ważność; *wa* — *Gelübde*, *sn.* *vid.* **Gelöbniß**.
Gelüft *u.* **Gelüsten**, *sn.* zachcenie, żądza.
Gelüsten, *vn.* (*nach etwas*) zachciewać się *komu czego*; —, *v. imp.* (*mid*) *gelüftet* mam chętkę, bierze mnie o chota do...
Gemäch, *sn.* *ā*, sala, pokój, izba; —, *adv.* zwolna, powoli.
Gemächlich, *adj.* wygodny.

Gemächlichkeit, *sf.* wygoda, dogodność.
Gemähl, *sm.* małżonek; — *lin*, *sf.* małżonka.
Gemahnen, *va.* przypomnieć *komu co*; —, *v. imp.* (*es gemahnt mich*) zdaje mi się, tak mi się wydaje. (*opis*).
Gemälde, *sn.* malowidło, obraz; *fig.* **Gemälde-gallerie**, *sf.* u. — *saal*, *sm.* galeria obrazów. (*zgodnie z...*)
Gemäß, *adv.* (*dat.*) stosownie do...
Gemäßheit, *sf.* stosowność, zgodność, przyzwyczajenie; *in* —, stosownie do...
Gemäuer, *sn.* mury.
Gemüther, *sn.* beczenie.
Gemein, *adj.* zwyczajny, prosty; lichy, podły, nieobyczajny; pospolity, powszechny; *ber* — *ne Mann*, człowiek pospolity, gminny; *ber* — *ne Menschenverstand*, prosty rozum człowieka; *ein* — *ner Soldat*, prosty żołnierz; *etwas* — *haben*, mieć *co* wspólne *z kim*; *etwas* — *machen*, rozpowszechnić, spopolitować *co*; *in's* —, pospolicie, powszechnie; *nich* — *machen*, (*mit etnem*) wdawać się *z kim*.
Gemeinde *u.* **Gemeine**, *sf.* towarzystwo, zgromadzenie, gromada, lud; *parafia*, *zbor*, *gmina*.
Gemeinde-glied, *sn.* członek gminy, należący do gromady; *parafianin*, należący do parafii.
 — *gut*, *sn.* dobro, własność gminy.
 — *rat*, *sn.* rada gminna lub miejska.
 — *recht*, *sn.* prawo gminne. (*ny*).
 — *versammlung*, *sf.* zgromadzenie gminy.
Gemeine, *sm.* prosty żołnierz, szeregowy; *sn.* rzecz zwyczajna, prosta, niska; *pl.* — *nen*, niższe stany.
Gemeinsächlich, *u.* — *verständnislich*, łatwy do pojęcia każdego.

Gemeinsch., *sn. u.* — *ader, sm. pole,*
rola, wielom wspólna.
— *geist u.* — *inn, sm. duch publiczny.*
— *gut, sn. własność powszechna,*
wspólna. (*nie.*)
— *hin, adv. powszechnie, zwyczaj-*
— *nützig, u.* — *nützlich, adj. powszech-*
nie użyteczny.
— *nützigkeit, u.* — *nützlichkeits, sf. poży-*
teczność ogólna, powszechna, dla
ogółu. (*wszechne.*)
— *satz, u.* — *spruch, sm. prawo, po-*
— *twierdzenie, sn. powszechność, społecz-*
ność.
— *wohl, sn. dobro, pospolite.*
Gemeinschaft, *sf. wspólność wszystkich;*
gminność, podłość, nikczemność.
Gemeinlich, *adv. pospolicie.* (*ny.*)
Gemeinsam, *adj. wspólny, powszech-*
Gemeinschaft, *sf. wspólność; związek,*
przesławianie, obcowanie z kim.
Gemeinschaftlich, *adj. wspólny, po-*
wszechny; — *adv. wspólnie, razem.*
Gemeinge, *u. Gemeingel, sm. mieszanina.*
Gemisch, *sn. mieszanka.*
Gemmte, *sf. drogi kamień rżnięty*
Gemisch-bod, *sm. dzika koza (samiec).*
— *leder u. Gemseleder, sn. skóra dzi-*
kiej kozy (wyprawiona). (*rośl.*)
— *wurz, sf. kozi korzeń, pajęcznik*
Gemse, *sf. giewka, antylopa górna,*
koza dzika (samica).
Gemüth, *sn. ciche szept, plotki.*
Gemürmel, *sn. szemranie, mruczenie,*
markotanie.
Gemüse, *sn. jarzyna.*
Gemüse-bude, *sf. kram zielonizny.*
— *garten, sm. ogród jarzynny.*
— *gärtner, sm. ogrodnik uprawia-*
jący jarzynę.

Gemüth, *sn. umysł, serce (pod wzglę-*
dem uczucia); charakter, przymiot,
usposobienie duszy; *sein* — *rich-*
ten, (*auf*) zwrócić swe myśli ku *czemu;*
sich zu — *the gehen, (etwas) brać*
sobie co do serca, martwić się *czem;*
zu — *the führen, (einem) wpajać co w*
czyj umysł.
Gemüthlich, *adj. szczerzy, dobrotliwy;*
czuły; wewnątrznie, sercem dobrze
usposobiony, miły, przyjemny; wy-
godny.
Gemüthlichkeit, *sf. szczerzość, serde-*
czność, dobrotliwość; czułość;
przyjemność.
Gemüthlos, *adj. bezduszny, nieczuły.*
Gemüthlosigkeit, *sf. bezduszność, nie-*
czułość.
Gemüths-art, *u.* — *beschaffenheit, sf.*
usposobienie umysłu, charakter,
przymiot duszy.
— *bevegung, sf. wzruszenie umysłu.*
— *krank, adj. chory na umyśle, me-*
lancholizny, smutny, ponury.
— *krankheit, sf. choroba umysłu.*
— *lage, sf. stan, usposobienie umy-*
słu.
— *ruhe, sf. spokojność umysłu.*
— *stimmung, sf. usposobienie duszy,*
stan umysłu.
Gen, *prép. acc. (skrótowe Gegen) ku;*
— *Gimmel fahren, wznosić się ku*
niebu. (*smaczki.*)
Genäsig, *adj. łakomy na przy-*
Genau, *adj. ciasny, wązki; ściśły; su-*
rowy; dokładny, skrupulatny; —
genommen, ściśle biorąc; mit — *er*
Noth, z wielką biedą, ledwo.
Genauigkeit, *sf. dokładność, ściśłość;*
surowość.
Genüth, *adj. u. adv. przyjemny, nie-*

— *halten, przyjąć co, zezwolić na co.*
Genemigen, *va. przystać, przyzwolić*
na co.
Genemigung, *sf. przyzwolenie.*
Genigt, *adj. skłonny; przychylny.*
Genighkeit, *sf. skłonność; przychy-*
łość.
General, *sm. generał; — lin, sf. jenera-*
— *lowa; —, adj. (w wyrazach złożo-*
nych) główny, ogólny.
Generaladjutant, *sm. generał-adjutant.*
— *auditor, sm. naczelny audytor.*
— *baş, sm. Mus. generałbas.*
— *consul, sm. konsul generalny.*
— *feldmarschall, sm. generał-feldmar-*
szalek.
— *feldzeugmeister, generał artylleryi.*
— *gehaltiger, generał-gewaltiger.*
— *gouverneur, sm. generał-guberna-*
tor.
— *karte, sf. Georg. mappa ogólna.*
— *kriegscommissär, naczelny kommis-*
sarz wojenny.
— *lieutenant, sm. generał-lejtnant, je-*
nerał porucznik.
— *major, sm. generał-major.*
— *marş, sm. bicia wógen na alarm,*
znak do marszu całego wojska.
— *nenner, sm. Arithm. spólny mia-*
nownik.
— *parbon, sm. ogólna amnestya, u-*
laskawienie, przebaczenie.
— *probiandmeister, sm. główny kom-*
missarz żywności. (*mistrz.*)
— *quartiermeister, sm. generał-kwater-*
— *staaten, sm. pl. stany generalne.*
— *stab, sm. sztab główny.*
— *superintendent, sm. superintendent*
(*kościółów*). (*ny wódz.*)
Generalissimus, *sm. (pl. — mi) naczel-*
Generalität, *sf. jenerality, genera-*

— *ska rada, biuro.*
Generalität, *sf. jenerality.*
Genesen, *vn. irr. (sehn) wyzdrowieć.*
Genesl, *sf. księga rodzaju (1-sza ks.*
Mojasza).
Genesung, *sf. wyzdrowienie.*
Genid, *u. Genialität, adj. genialny.*
Genialität, *sf. genialność.*
Genid, *sn. kark.*
Genid-fang, *sm. Chas. dobiecie zwie-*
rza nożem myśliwskim wtopatką.
— *fänger, sm. nóż myśliwski.*
Genie, *sn. (pl. — nieß) geniusz, talent;*
— *Milit. inżynieria.* (*żeniery.*)
— *Genie-corp, u. — twesen, sn. korpus in-*
Geniebar, *u. Geniebar, adj. dający*
się jeść lub pić; *fig. znośny, przy-*
jemny.
Genießen, *va. irr. pożytkować, ko-*
rzystać z czego; doznać, używać
kosztować czego; pożywać, jeść, pić;
daß Abendmahl — *brać, przyjmować*
świętą komuniją.
Genien, (*czyt. žen.*), *va. ženować,*
zawadzać komu, być na przeszkó-
dzenie, wprawiać w przykre położenie.
Genit, *sm. Gram. drugi przypadek*
w deklinacji.
Genit, *sm. (pl. — nien) geniusz, duch.*
Genog, *u. Genosse, sm. towarzysz, spól-*
nik, kolega; — *in, sf. towarzysza,*
spółniczka.
Genossenschaft, *sf. towarzystwo, spól-*
nictwo; towarzysze, spółnicy.
Genug, *adv. dosyć, dość, dostatecz-*
nie; *interj. dosyć!*
Genüge, *sf. dostateczność, dostatek,*
sytość, nasycenie; zadosyć uczynienie; — *lesten ob. tłum, uczynić za-*
dosyć, dogodzić komu; *zur —, do*
sytu, dostatecznie.

Genügteistung, *sf.* zadosyc uczynienie, naprawienie urazy.

Genügen, *vn. u. v. imp.* być dostatecznym; *sch.* — lassen, poprzestać na czem; es genügt mir, dosyc mi na tém, to mnie zaspakaja.

Genügsam, *adv.* dostatecznie.

Genügsam, *adj.* zadowolony, umiarkowany, wstrzemięzliwy.

Genügsamkeit, *sf.* umiarkowanie, wstrzemięzliwość.

Genüß, *vn. irr.* zadosyc uczynić, dać satysfakcyę honorową.

Genüß, *sm. ii.* pożywanie, używanie, użytkowanie, korzystanie z czego; kosztowanie, uciecha, przyjemność, rozkosz; — daß Abendmahls, pożywanie, branie komunii.

Genüßreich, *adj.* obfity w przyjemności.

— sucht, *sf.* ubieganie się za uciechą.

— suchtig, *adj.* ubiegający się za uciechami, szukający rozkoszy, zabaw.

Geograph, *sm.* jeograf.

Geographie, *sf.* jeografia, opisanie ziemi; — ählich, jeograficzny.

Geolog, *sm.* geolog.

Geologie, *sf.* geologia, nauka o ziemi, jej kształtach i pokładach; — ögisch, geologiczny.

Geometer, *sm.* jeometra, mierniczy.

Geometrie, *sf.* jeometria, miernictwo, ziemniemiernictwo; — etrisch, jeometryczny.

Geß, *sn.* bagoza, pakunek rzeczy, sprzęt, narzędzi.

Geß, *sn.* paplanie, szebiota, nie, plotki.

Geß, *sn.* wrzask, pisk, płacz.

Geß, *sn.* pluskanie.

Geß, *sn.* paplanie, plotki.

Geß, *sn.* stuk, turkot, hałas.

Geß, *sn.* wyciskanie, wybijanie; stępel, odeisk; cęcha, piętno.

Geß, *sn.* wystawność, okazałość.

Geß, *sn.* trzask, trzeszczenie.

Gerät, *adj.* prosty, równy; parzysty (o liczbie); *fig.* szczery, otwarty, prawy, bez fałszu; —, *adv.* prosto, równo, właśnie; szczerze; — herauf, — weg, po prostu, szczerze, otwarcie; — hin ob. — daß Wegeß, prosto, w prostej linii; — machen, wyprostować; nach —, powoli, stopniami.

Gerät, *sf.* prostota (kierunku); *fig.* szczerota, prawota.

Gerätlich, *adj.* prostokreślny.

— sinn, *sm.* sposób myślenia prosty, szczery.

— sinnig, *adj.* prostomyślny.

Gerät, *sn.* turkot, (powozów), (szczęk) kajdan, łomot, trzask, szelest.

Gerät, *sn. u.* Gerätlichkeit, *sf.* narzędzia, przygotowania; sprzęty, statki, naczynia.

Gerät, *vn. irr.* (steh) wpaść, dostać się (przypadkowo); udać się, powieść się, pójść po myśl; —, *adj.* pożyteczny, korzystny (vid. Rathen); an einander —, porwać się, uderzyć na siebie; auf einen Gedanken —, wpaść na myśl; in Armuth —, przyjść do biedy, ubóstwa; in's Stofen —, być wstrzymanym, doznać kłopotów z powodu zawieszenia lub braku ruchu.

Gerathewohl, *sn.* auf's —, na los szczęścia. (sprzęty).

Gerathewohl, *sf.* komora, skład na Gerath u. Gerathig, *adj.* obszerny, przestronny, przestworny; felt — mer Zeit, oddawna.

Gerathewohl, *sf.* obszerność, przestronność.

Gerathewohl, *sn.* szelest, szmer, hałas; — machen, robić szmer, szelest, hałas.

Gerathewohl, *adj.* spokojny, cichy.

— losig, *sf.* cichość, spokojułość.

— voll, *adj.* pełen wrzawy, huczny.

Gerathewohl, *sn.* chrząkanie, odkaszlenie.

Gerben u. Gärben, *va.* garbować, wyprawiać skóry; *fig.* wybić kogo, wygarbować, wyłoić komu skórę.

Gerber u. Gärber, *sm.* garbarz.

Gerberet, *sf.* garbarnia.

Gerberet, *sm.* Chim. garbnik, pierwiastek garbujący skórę. (rach).

Gerberet, *sf.* Com. wybiorki (w towa).

Gericht, *adj.* sprawiedliwy, prawy; sprawiedliwy, słuszny, wyrozumiały; — it, *sc.* sprawiedliwy, a (mąż, kobieta).

Gerichtigkeit, *sf.* sprawiedliwość, słuszność; prawota, uczciwość; prawo, przywilej, nadanie, — üben, wymierzać sprawiedliwość; — nicht fahren lassen, oddać sprawiedliwość komu; über — überliefern, oddać kogo w ręce sprawiedliwości.

Gerichtigkeit, *sf.* miłość sprawiedliwości. (mu służące).

Gerichtigkeit, *sf.* przywilej, prawo ko.

Gericht, *sn.* gadanina; pogłoska; es geht daß —, jest pogłoska, ludzie gadają że...

Gerichten, *vn.* posłużyć do czego,

przyniesić komu co, wyjść na (dobre, lub złe, it. p).

Gerenne, *sn.* ciągłe bieganie szybkie.

Gereten, *v. imp. (acc.)* żalować czego (że się stało, że się zrobiło).

Gericht, *sn.* potrawa, danie; sąd, sprawiedliwość; miejsce posiedzenia sądu; — halten, odbywać sąd, złożyć sąd na kogo; daß jüngste —, sąd ostateczny; ein strenges — ergeben lassen, surowy sąd wydać na kogo, ostro kogo sądzić; vor — bringen, wytoczyć rzecz do sądu.

Gerichtlich, *adj.* sądowy; — befragen, sądownie się rozprawić z kim.

Gerichtsamt, *sm. ii.* — Hof, *sm.* sąd, trybunał.

— bezirt, *u.* — Sprengel, *sm.* jurydykcyja, obieg pewnego sądu.

— gebühr, *sf.* opłata sądowa.

— kosten, *sf. pl.* koszt sądowy.

— Ordnung, *sf.* postępowanie sądowe.

— person, *sf.* osoba sądowa.

— saal, *sm. u.* — stub, *sf.* sala sądowa.

— sache, *sf.* sprawa sądowa. (dowy).

— schreiber, *sm.* aktuarysz; pisarz sądu.

— sitzung, *sf.* posiedzenie sądu. (dy).

— tag, *sm.* dzień przeznaczony na sąd.

Gerichtbarkeit, *sf.* władza sądowa.

Gericht, *sn.* szmer strumyka.

Gerig, *u.* Gerige, *adj.* mało znaczący, nieznaczny; lekki, cienki, słaby; niski, pospolity, prosty; — achten ob. schützen, lekceważyć; nicht im — gsten, bynajmniej, wcale nie; um ein — geß, za bezcen.

Gerigachtung u. — schätzung, *sf.* lekceważenie. (czący, lichy).

— fügig, *adj.* nieznaczny, mało znaczący.

— fügigkeit, *sf.* nieznaczność; bagatelka, fraszka.

Geringhaltig, *adj.* będący niskiej pró-
by; mierny, mało znaczący.
—haltigkeit, *sf.* małowność.
—schuldig, *adj.* pogardliwy; niewiele
wartujący, mało ważny.
Gerinne, *sn.* ściek, rynsztok; rynna.
Gerinnen, *vn. irr.* (schn) zgęścić się;
skrzepnąć (okrwi); zwarzyć się (o
mleku).
Gerippe, *sn.* szkielet, kośćotrup.
Germer, *sm.* ciemiernik biały (rośl.)
Gern u. Gerne, *adv.* chętnie, z chęcią;
er hat es —, on to lubi; er sieht es —, to
mu przyjemno, on temu rad.
Gerugroß, *sm. fam.* na pana chory,
dumny, wyniosły. (mienny).
Gerste, *sf.* jęczmień; —ten, *adj.* jęcz-
mień-graube, *sf.* krupy jęczmien-
—grübe, *sf.* kasza jęczmienna. (ne).
— Korn, *sn.* ziarno jęczmienia; jęcz-
myk na oku.
—sajt u. —trauf, *sm.* tyzanna, odwar
z jęczmienia; piwo jęczmienne.
—schleim, *sm.* kleik jęczmienny.
—stroh, *sn.* słoma jęczmienna, jęcz-
mionka.
—zuder, *sm.* jęczmienny cukier.
Gerste, *sf.* pręt, różeczka, witka.
Geruch, *sm. u.* powonienie; węch; za-
pach, woń; im — stehen, uchodzić za.
Geruchlos, *adj.* nie mający powonie-
nia; nie wydający zapachu.
Geruchlosigkeit, *sf.* bezwonność.
Geruchsnerv, *sm. Anat.* nerw powo-
nienia
—sinn, *sm.* zmysł powonienia.
Gerucht, *sn.* wieść, pogłoska; es geht
daß —, wieść krąży, jest pogłoska
Gerühen, *vn.* raczyć. (że...)
Geruhig, *adj.* spokojny, cichy, zgodę
lubiący.

Gerümpel, *sn.* graty, rupiecie.
Gerümbium, *sn. (pl. —bien)* Gram. i.
miesłów osobliwy. (z desek).
Gerüst, *sn.* rusztowanie, wzniesienie
Ger, *sn. Mus.* sol bemol, piąta nota
gammy miękką.
Geschmmt, *adj. u. adv.* cały, razem
wzięty, razem zebrany; in's —, wszy-
scy razem, pospół.
Geschmmtausgabe, *sf.* wydanie zupeł-
ne, uzupełnione.
—eindruck, *sm.* ogólne wrażenie.
—erbe, *sm.* ogólny spadkobierca
—gut, *sn.* majątność wspólna (wól).
—lauf, *sm.* kupno hurtiem; w polne
kupno.
—macht, *sf.* siła zjednoczona.
—wunsch, *sm.* ogólne życzenie.
—zahl, *sf.* summa ogólna.
Geschmmtbeit u. Geschmmttschaft, *sf.* ogół.
Geschante, *sm.* poseł, posłannik; —tin,
sf. posłanniczka, żona posła; der
päpstliche —, nuncyusz papieski.
Geschantschaft, *sf.* poselstwo, ambasada.
Geschantschafts-posten, *sm.* urząd po-
selski.
—rath u. —schreiber, *sm. vid.* Lega-
tionsrath u. Legationssecretair.
Geschang, *sm. u.* śpiew; pieśń.
Geschangbuch, *sn.* kanconal, śpiew-
nik, zbiór pieśni.
—reich, *adj.* śpiewny, pełen harmonii.
—vogel, *sm.* ptak śpiewający.
—weise, *sf.* melodia, śpiew.
Geschick, *sn.* zadek, pośladek, tył (u
człowieka); siedzenie (ławka it. p.
do siedzenia).
Geschicksel, *sn. Anat.* jedna z trzech
kości w udzie, kość pośladowa.
Geschickel, *sn.* szumienie, szeleszczenie.
Geschäft, *sn.* zatrudnienie, zajęcie,

czynność; interes, spekulacya, ga-
ląz handlu; grzeć — te machen, wiel-
kie interesa robić; schlichte — te ma-
chen, zle interesa robić, zle iść, nie-
poszczęścić się komu; iść — machen,
interes z czego robić, korzyści szu-
kać z czego. (dniu).
Geschäftfrei, *adj.* wolny od zatu-
—los, *adj.* niemający żadnego zatu-
dnienia. (trudnienia)
—losigkeit, *sf.* nieczynność, brak za-
Geschäftig, *adj.* czynny, zajęty, za-
trudniony; —schn, być zatrudnio-
nym, zajętym. (ność, zajęcie).
Geschäftigkeit, *sf.* zatrudnienie, czyn-
Geschäfts-erfahrung, *sf.* doświadcze-
nie, wprawa w interesach.
—führer, *u.* —betreuer, *sm.* zarządza-
jący interesami, sprawujący inte-
resa czyje.
—führung u. —verwaltung, *sf.* sprawo-
wanie interesów, zawiadowanie
czyjemi sprawami.
—gang, *sm.* bieg, tok, tryb interesów.
—kreis, *sm.* zakres interesów, czyn-
ności. (trudnieniu).
—leben, *sn.* życie czynne, oddane za-
—mann, *sm. (pl. —leute)* negocjant,
człowiek trudniący się interesami.
—träger, *sm.* sprawujący interesa.
—verbindung, *sf.* stosunki kupieckie.
Gescheln, *v. imp.* stać się, złać się,
wydarzyć się; —, *adj.* działy, u-
kończony; —lassen, dopieścić, nie-
przeszkodzić czemu; der Wille —he,
niech będzie wola twoja; es ist ihm
recht —, dobrze mu się stało; es ist ihm
ihn —, już po nim, zginął; ihm ge-
schicht zu viel, wyrządzają mu krzy-
wdę.
Geschicht u. Geschicht, *adj.* rozsądny,

rozumny, roztropny; bu bist nicht —
tys nieroztropy. (tropność).
Geschichtlichkeit u. Geschichtlichkeit, *sf. f.* roz-
Geschicht, *sn.* dar, podarunek, upo-
minek.
Geschicht, *adj. vid.* Geschicht ob. Geschicht.
Geschichte, *sf. (dim. Geschichtchen)* opo-
wiesć, historia, dzieje; allgemeine —,
historia powszechna.
Geschichtsbuch u. Geschichtsbuch, *sn.*
księga historyczna.
—gemälde, *sn.* obraz historyczny.
—maler, *sm.* malarz historyczny.
—malerei, *sf.* malarstwo w rodzaju
historycznym.
—schreiber, *sm.* dziejopis. (nie).
Geschichtlich, *adj. u. adv.* historyczny,
Geschichtsforscher, *sm.* badacz dziejów.
—forschung, *sf.* badanie dziejów.
—kenner, *sm.* znawca dziejów.
—kenntnis, *sf.* znajomość historyi.
—kunde, *sf.* nauka, umiejętność hi-
storyi.
—kundig, *adj.* znający historię.
Geschick, *sn.* urządzenie, przeznacze-
nie; zdarność, zręczność, zgrab-
ność, sztywność.
Geschick u. Geschicklich, *adj.* zdarny,
zręczny, zgrabny.
Geschicklichkeit, u. Geschicklichkeit, *sf.* zdol-
ność, zdarność, zręczność.
Geschirr, *sn.* naczynie, sprzęt; statki
kuchenne; rzęd, zaprzęg (nakonie).
Geschirrmäster, *sm. vid.* Schirmmeister.
Geschlecht, *sn.* ród; płeć; plemię, po-
kolenie; Gram. rodzaj.
Geschlechtlich, *adj.* rodzajowy; płciowy.
Geschlechtslos, *adj.* bezpłciowy; Gram.
nie mający rodzaju.
Geschlechtsalter, *sn. u.* —folge, *sf.* po-
kolenie, następstwo rodowe.

Geschichtsfunde, *sf.* genealogia, rodowód.
 —fundige, *sm.* heraldyk, układający
 —name, *sm.* imię rodzajowe, imię rodzinne.
 —register, *sn. u.* —tafel, *sf.* rejestr rodowy, tablica genealogiczna.
 —theile, *sm. pl.* części plemiowe.
 —trieb, *sm.* popęd plemiowy.
 —wappen, *sn.* herb rodowy.
 —wort, *sn. Gram.* przedimek.
 Geschliffen, *adj.* okzesany, polerowany (*vid.* Schleifen). (rownosc.)
 Geschliffenheit, *sf.* okzesanosć, polerowanie.
 Geschlinge, *sn.* wnetrznosci bydlęcia; girlanda, wieniec. (szlochy.)
 Geschlucht, *sn.* lkanie, szlochanie.
 Geschmäck, *sm.* smak, smakowanie; *fig.* gust, smak, uczucie czego.
 Geschmäck-loß, *adj.* niemający smaku; niemający gustu.
 —losigkeit, *sf.* niesmacznosc; bez—
 —voll, *adj.* pozbawiony smaku, gustowny; *adv.* gustownie, z smakiem.
 Geschmäck-lehre, *sf.* estetyka, nauka o pięknie w sztukach i jego ocenieniu.
 —sinn, *sm.* uczucie smaku.
 Geschmeide, *sn.* klejnoty.
 Geschmeide-händler, *sm.* jubiler, handlujący klejnotami.
 —stückchen, *sn.* skrzyneczka na klejnoty lub klejnoty w niej zawarte.
 Geschmeibig, *adj.* giętki, gibki, cięgiły; powolny, układny.
 Geschmeibigkeit, *sf.* cięgiłość, gibkość; giętkość, układność.
 Geschmeiß, *sn.* pomiot, łajno, gnój; robactwo, plugawy owad; motloch, hołota, hałastrą.
 Geschmetter, *sn.* dźwięk, huk (trąb).

Geschmier, *u.* Geschmiere, *sn.* mazanina, bazylianina.
 Geschöpf, *sn.* twór, stworzenie.
 Geschöß, *sn.* grot, pocisk; tuk, bron palna; piętro; — *sm.* podatek gruntowy.
 Geschrei, *sn.* krzyk, narzekanie; wrzawa, hałas; viel — und iuenig Wolle, więcej krzyku niż puku, z wielkiej chmury mały deszcz.
 Geschütz, *sn.* działo, armata, artyleria; grobeß —, ciężkie działo; steiner —, lekka artyleria.
 Geschwader, *sn.* Milit. szwadron (w konnicy); Mar. eskadra, (pewna liczba okrętów wojennych.)
 Geschwäh, *sn.* gadanina, gadulstwo, szczebiotanie. (biolliwy.)
 Geschwähig, *adj.* gadatliwy, szczebiotliwy.
 Geschwähigkeit, *sf.* gadatliwość, szczebiotliwość.
 Geschweigen, *zn. (gén.)* zamilezać co, niewspominać; geschweige, *adv.* nie dopiero, a co dopiero.
 Geschwind, *adj.* prędki, szybki; *adv.* prędko, szybko.
 Geschwindigkeit, *sf.* prędkość, szybkość; in der —, na prędcę.
 Geschwind-schreibkunst, *sf.* —schreiber, *sm.* *vid.* Schnell-schreibkunst *u.* Schnell-schreiber.
 —schritt, *sm.* Milit. krok podwójny.
 Geschwister, *sn. pl.* rodzeni bracia i siostry.
 Geschwister-kind, *sn.* stryjeczny, wujeczny lub cioteczny brat lub siostra. (terska.)
 —liebe, *sf.* miłość krowieńska, braterski, siostrzeński.
 Geschworene *u.* Geschworne, *sm.* przy-

siegly (członek sądu, w czechach, rzemiosłach). (glych.)
 Geschwornengericht, *sn.* sąd przysięgi.
 Geschwulst, *sf.* u. obrzmienie, obrzękłość.
 Geschwür, *sn.* wrzód.
 Gesell, *sm.* towarzysz; czeladnik; — in, *sf.* towarzysza; ein lustiger —, dobry, wesoly towarzysz.
 Gesellen, *va.* złączyć, przydać za towarzysza, za spółnika kogo do czego.
 Gesellig, *adj.* towarzyski, łatwy w pożytku, przystępny, uprzejmy.
 Geselligkeit, *sf.* towarzyskość, zdolność do życia w towarzystwie, przystępnosc, uprzejmość.
 Geselligkeits-trieb, *sm.* skłonność do towarzyskości.
 Gesellschafft, *sf.* towarzystwo, społeczność, społeczeństwo; grono, towarzystwo, zebranie, zgromadzenie; Com. stowarzyszenie, spółka; — leisten (cinem), towarzyszyć komu.
 Gesellschaft, *sm.* towarzysz; spółnik; — in, *sf.* towarzysza, równiennica; dama, panienka przybrana dla kompanii innej damy.
 Gesellschaftlich, *adj.* towarzyski, społeczny, społeczny.
 Gesellschafts-handel, *sm. u.* —handlung, *sf.* handel; spółny, spółka handlowa.
 —rechnung, *sf.* Arithm. reguła spółki.
 —ton, *sm.* ton towarzyski.
 Gesell, *sn.* szczep młody.
 Gesetz, *sn.* prawo, przepis, reguła, prawo.
 Gesetz-buch, *sn.* księga praw.
 —gebend, *adj.* prawodawczy. (ni.)
 —geber, —in, *s.* prawodawca, —wczyna—
 —gebung, *sf.* prawodawstwo, usta-

wodawstwo.
 Geschäft-funde *u.* —lehre, *sf.* znajomość praw, prawoznawstwo.
 —loß, *adj.* anarchiczny, bezrządny; nieprawidłowy.
 —losigkeit, *sf.* bezprawność, bezrząd.
 —mäßig, *adj.* prawny, prawy.
 —mäßigkeit, *sf.* prawność, prawość.
 —tafel, *sf.* tablica praw.
 —widerig, *adj.* przeciwny prawu, niemający za sobą prawa.
 —widerigkeit, *sf.* nieprawność, czynność przeciwna prawu.
 Geschäftig, *adj. u. adv.* prawny, nie.
 Geschäftlichkeit, *sf.* prawność.
 Geschäft, *adj.* stateczny, poważny, spokojny (*vid.* Ethen).
 Geschäftheit, *sf.* stateczność, poważność.
 Geschäft, *sn.* wzrok, widzenie; twarz, postać; przywidzenie, urojenie; — ter schneiden, dziwne miny robić; ein turz — haben, mieć krótki wzrok.
 Geschäftloß, *adj.* ślepy, pozbawiony wzroku. (nie.)
 Geschäftlosigkeit, *sf.* ślepotą, ociemnienie.
 Geschäftsbild, *u.* —bilbnig, *sn.* portret.
 —bilbung, *sf.* rysy twarzy.
 Geschäftsfarbe, *sf.* cera, kolor twarzy.
 —feld, *sn. Opt.* widokrąg objęty perspektywą.
 —kreis, *sm.* widnokrąg, widokrąg.
 —funde, *sf.* znajomość fizjonomii.
 —fundige *u.* —deuter, *sm.* umiający sądzić z fizjonomii.
 —punkt, *sm.* punkt, stanowisko widzenia. (w twarzy.)
 —schmerz, *sm.* drganie konwulsyjne.
 —schwäche, *sf.* słabość wzroku.
 —tauschung, *sf.* złudzenie optyczne, omamienie wzroku.
 —zug, *sm.* rys twarzy.

Gesind, *sn.* Architekt, gżem, wieniec, okap.

Gesinde, *sn.* czeladź.

Gesinde-lost, *sf.* jadlo dla czeladzi.

— stude, *sf.* izba dla czeladzi. (ja.)

Gesindel, *sn.* motloch, bafastr, zgrza-

Gesinnt, *adj.* usposobiony, mający charakter, będący umysłu, serca, afektu; gleich — seyn, być jednego sposobu myślenia.

Gesinnung, *sf.* sposób myślenia, uczucie, myśl, mniemanie, zamiar.

Gesittet, *adj.* uobyczajony, ugrzeczniony, dobrze ułożony.

Gesittetheit, *u.* Gesittung, *sf.* uobyczajenie, ugrzecznienie, dobre ułożenie.

Gesöff, *sn.* napój, napitek. (zamiar.

Gesounen, *adj.* — seyn, zamyslać, mieć

Gespann, *sn.* zaprząg; *sm.* kolega, kompan.

Gespannt, *adj.* wypreżony, napięty, nateżony; poróżniony, powasniiony; — seyn, (aufsetts) oczekiwać, wyglądać czego z niecierpliwością; (mit inem) być zwasnionym, w nieporozumieniu z kim.

Gespanntheit, *sf.* naprężenie; nieporozumienie, zwasnienie.

Gespénst, *sn.* widmo, upiór, mara, strach.

Gespénst-erschcinung, *sf.* widzenie we śnie, pokazanie się strachów.

— furcht, — stunde, *sf.* *vid.* Geisterfurcht u. Geisterstunde.

— geschichte, *sf.* powieść o strachach.

— glaube, *sm.* wiara w strachy.

Gespénstlich, *adj.* wyglądający jak straszny.

Gespéle, *sm.* towarzysz zabaw, przyjaciół od dzieciństwa; — lin, *sf.* to-

warzyszka zabaw, przyjaciółka od pierwszej młodości.

Gespinnst, *sn.* przedziwo.

Gespóns, *sm.* zaręczony, narzeczony; — st, *sf.* narzeczona, oblubienica.

Gespótt, *sn.* naigrawanie się, urąganie, szyderstwo, drwiny; sein — treiben, drwiny sobie robić, naigrawać się z kogo lub czego; zum — werden, stać się pośmiewiskiem.

Gespräch, *sn.* rozmowa; daß — der Stadt, przedmiot rozmów w całym mieście; ein — anknüpfen, zacząć, wszcząć rozmowę.

Gesprächig, *adj.* rozmowny.

Gesprächigkeit, *sf.* rozmowność.

Gesährde, *sn.* brzeg (morza lub dużej rzeki).

Gestalt, *sf.* forma, kształt, zewnętrzny układ; postać, postawa, mina, wejście; folgender —, w następujący sposób; gleich —, równym sposobem.

Gestalten, *va.* ukształtować co, nadać, przedstawić kształt jaki; sich —, *vr.* przybierać kształt, postać; wohl! — ist, kształtny.

Gestaltlos, *adj.* bezkształtny.

Gestaltung, *sf.* kształcenie; postać, stan (rzeczy, spraw).

Geständig, *adj.* — seyn, wyznać co, przyznać się do czego.

Geständnis, *sn.* wyznanie, zeznanie, przyznanie się; ein — thun, złożyć zeznanie. (dliwy).

Gestánst, *sm.* smród, wyziew smrodu.

Gestátten, *va.* dozwalać, zezwolić, dopuścić. (nie).

Gestátung, *sf.* dozwolenie, zezwolenie.

Gestéhen, *va.* ir. wyznawać co, przy-

znawać się do czego. (i skala).

Gestirn, *sn.* kamienie (zbiorowo, t. j. Gestein, *sn.* spód wozu; podnózek, podstawa, rusztowanie, kozły.

Gestélmascher, *sm.* karetnik, stelmach.

Gestérn, *adv.* wczoraj; — strig *adj.* wczorajszy; er ist nicht bon —, on nie dzisiejszy, przebiegły.

Gestiefel, *adj.* obuty.

Gestirn, *sn.* ciało niebieskie, gwiazda; konstellaacy, grono gwiazd stanowiących jednę figurę.

Gestift, *adj.* Bot. szypulkowaty.

Gestirndienst, *sm.* sabeizm, czesć ciał niebieskich.

Gestírat u. Gestérnt, *adj.* gwiazdzisty, zasiany gwiazdami.

Gestóber, *sn.* zawierucha. (nie).

Gestóhn u. Gestóhne, stóg, jek, stęka.

Gestráuch, *sn.* krzaki.

Gestreift, *adj.* prążkowany, w prążki, w pasy (*vid.* Streifen).

Gestréng u. Gestréngt, *adj.* *vid.* Streng.

Gestútenmeister, *sm.* *vid.* Stútenmeister.

Gestrig, *adj.* wczorajszy.

Gestriúpt, *sn.* geste zarósło.

Gestútt u. Gestúte, *sn.* stadnina.

Gestúch, *sn.* poszukiwanie, badanie, śledzenie; podanie, prosba.

Gestúbel, *sn.* mazanina, gwazdanina.

Gestúmm u. Gestúms, *sn.* brzęczenie.

Gestúnd, *adj.* zdrow, zdrowy; der — de Menschenbestand, zdrowy rozum, rozsadek. (neralacyh).

Gestúndbrunnen, *sm.* źródło wód mineralnych.

Gestúnden, *vn.* (seyn) wyzdrowieć.

Gestúndheit, *sf.* zdrowie; zdrowość; die — ausbringen, pić za czyste zdrowie; zur —, na zdrowie!

Gestúndheitschocolade, *sf.* czekolada zdrowia.

Gesúndheitslehre, *sf.* higiena, dietetyka, nauka o zachowaniu zdrowia.

— zustand, *sm.* stan zdrowia.

Gesúfel, *sn.* futrowanie, taslowanie, wykładanie ścian lub podłogi taflami.

Gestándel, *sn.* *f. pl.* pustota, swawola, figle. (waty).

Gestígert, *adj.* centkowany, tarantolo-

Gestón, *sn.* brzmienie, odgłos.

Gestóse, *sn.* szelest, hałas, wrzawa.

Gestrámpel, *sn.* tupanie nogami.

Getráunt, *sn.* napój.

Getráuten (*sich*), *vr.* śmieć, ośmielić się, odważyć się na co, czuć się na siłach.

Getreide, *sn.* zboże. (nictwo).

Getreide-bau, *sm.* uprawa zboża, rol-

— feld, *sn.* pole zbożowe.

— handel, *sm.* handel zbożowy.

— land, *sn.* grunt zbożowy.

— markt, *sm.* targ zbożowy.

— maß, *sn.* miara zbożowa.

— waagen, *sm.* wóz ze zbożem.

Getreit, *adj.* wierny, szczerzy.

Getreulich, *adv.* wiernie, szczerze.

Getriebe, *sn.* obrotnik (koło nadawające ruch maszyn).

Getróst, *adj.* ufny, pełen otuchy; nicht — seyn, nie być dobrej myśli; nur —, tylko śmiało!

Getrósten (*sich*), mieć nadzieję czego.

Getúmmel, *sn.* zgiełk, wrzawa.

Geübt, *adj.* wprawny, zręczny, biegły, wyćwiczony.

Geütheit, *sf.* biegłość, wprawność.

Gebátter, *sm.* kum, kmostr, ojciec chrzestny; — in, *sf.* kuma, kumoszka; — stehen ob. zu — stehen (bei einem Kinde), trzymać do chrztu.

Gebátterschaft, *sf.* kumostwo.

Gebáttersmann, *sm.* kum; *pl.* — leute,

kumowie (lub kumy).

Gebiert, *adj.* podzielony na cztery części, poczwórny; kwadratowy.

Gebierte, *sn.* kwadrat, czworobok; *Imprim.* kwadracik.

Gebierte-maß, *sn.* —hurzel, —zahl, *sf.* *vid.* Quadratmaß, Quadraturzel u. Quadratzahl.

Gewächß, *sn.* (*dim.* Gewächßchen) rośnienie; roślina; *Chir.* narost, narośl.

Gewächß-erde, *sf.* ziemia roślinna.

—haus, *sn.* oranżerya, rośliniarnia.

—reich, *sn.* królestwo roślinne.

Gewähr, *adv.* —merden, poczuć, poznać, sprostować co lub kogo.

Gewähr u. Gewährschaft, *sf.* zaręczenie, rękojmia; —leisten, dać zaręczenie, rękojmię, zabezpieczenie.

Gewährbar, *adj.* mogący być dozwolony. (poczuć co lub kogo.)

Gewähren, *va.* sprostować, poznać.

Gewähren, *va.* ręczyć, odpowiadać za co; zezwolić na co, przychylić się do czego; spełnić.

Gewährleistung, *sf.* danie zaręczenia, zabezpieczenia.

—mann u. Gewährsmann, *sm.* ręczący, ręczyciel. (*świadeństwo.*)

—schein, *sm.* zaświadczenie, atest.

Gewährsam, *sm.* u. —same, *sf.* schowanie; zamknięcie, uwięzienie; in cngem —halten, trzymać pod ścisłym zamknięciem.

Gewährung, *sf.* zezwolenie, zgodzenie się na co; spełnienie.

Gewält, *sf.* moc, władza, zwierzchność; siła, przemoc; —anthun, zmusić gwałtem do czego, czynić gwałt komu; —üben, (über einem) mieć władzę nad kim; die höchste —, najwyższa władza; mit —, siłą, mocą;

sich —anthun, gwałt sobie zadać, przymuszać się do czynienia czego.

Gewält-brief, *sm.* pełnomocnictwo.

—haber, *sm.* władca, monarcha.

—schritt, *sm.* gwałtowny krok.

—streich, *sm.* zamach.

—that u. —thätigkeit, *sf.* postępek gwałtowny.

—thätig, *adj.* gwałtowny.

Gewältig u. Gewältiglich, *adj.* możny, potężny; gwałtowny, okropny, straszny. (*ciężyc.*)

Gewältigen, *va.* przemagać, przewyższać.

Gewältiger, *sm.* *Milit.* *vid.* Generalgewaltiger. (*możny.*)

Gewältsam, *adj.* gwałtowny, przemoc.

Gewältigkeit, *sf.* gwałtowność, gwałt, przemoc.

Gewänd, *sn.* a, materya wełniana; odzież, odzienie; draperya, osłona.

Gewandt, *adj.* obrotny, sprawny, zręczny. (*vid.* Wenden). (*ność.*)

Gewandtheit, *sf.* sprawność, zręczność.

Gewärtig, *adj.* —stehn, (*gen.*) oczekiwać, wyglądać kogo, czego, być gotowym na co.

Gewäsch, *sn.* gadanina, paplanie.

Gewässer, *sn.* wody (zbiorowo), po-

Geweb, *sn.* tkanie; tkanka. (*toki.*)

Gewehr, *sn.* broń (w ogólności); karabin; das —strafen, złożyć broń, poddać się; in's —treten, stanąć pod bronią. (*broni.*)

Gewehr-fabrik u. —schmiede, *sf.* fabryka —mantel, *sm.* *Milit.* pokrowiec na broń. (*wiona.*)

—ghramide, *sf.* broń w kozły usta-

—rüden, *sm.* kolki do broni.

—schmied, *sm.* rusznikarz, puszkarz.

Geweiß, *sn.* rogi (jelenia).

Gewerbe, *sn.* komis, robienie intere-

sów narzec czyją; rzemiosło, przemysł.

Gewerbesch, *sm.* u. —samkeit, *sf.* przemysłność. (*ślny.*)

—schule u. Gewerbsam, *adj.* przemysłowy.

—treiben, *adj.* przemysłowy, trudniący się przemysłem.

Gewerf, *sn.* cech.

Gewicht, *sn.* ciężar, ciężkość; waga (pewna i oznaczona); wagi u zega-

—fig. ważność; —legen (auf etwas), przywiązywać wielką wagę do czego; bon —, wielkiej wagi, wielkiego znaczenia.

Gewichtig, *adj.* ważny, trzymający na leżącej wadze; ważny, będący wielkiej ważności i znaczący.

Gewichtigkeit, *sf.* ciężkość; ważność, znaczenie, wziętość.

Gewichtlos, *adj.* małoważący, nie znaczący.

Gewinn, *sn.* zgielek.

Gewimmer, *sn.* szlochanie, narzekanie, jęczenie.

Gewinde, *sn.* girlanda, wieniec; kłębek, motek; zawiaska, skrety (u sprężyny); gwinty (u śruby); krętość, krzywość. (*zysk, korzyść.*)

Gewinn u. Gewinnst, *sm.* wygrana;

Gewinnen, *va.* *irr.* zyskiwać, skorzyszczać, wygrać; osiągnąć, o-

trzymać co; wydobyć; pozyskać, nabywać; nabierać; zjednać sobie kogo; otrzymać, wziąć górę nad kim; (Gewinn — (an), nabrać smaku do czego, zasmakować w czym; lieb —, polubić kogo, co.

Gewinner, —in, *s.* wygrywacz, —ajaca.

Gewinn-reich u. —voll, *adj.* zyskowny, korzystny.

Gewinn-sucht, *sf.* chciwość zysku.

—süchtig, *adj.* chciwy zysku.

Gewirt, *sn.* tkanie; tkanka.

Gewirtel, *sn.* werbel, bicie w bęben.

Gewirr u. Gewirr, *sn.* zawikłanie, mieszanina, pomieszanie, zamieszanie.

Gewiß, *adj.* pewny, niezawodny, niewątpliwy; zapewniony, ustalony; (ein —ster) pewien (człowiek); —, *adv.* niezawodnie; zapewne, prawdopodobnie; —stern, *adv.* pod pewnym względem.

Gewissen, *sn.* sumienie; sich ein —machen, robić sobie, mieć skrupuł w

czym.

Gewissenhaft, *adj.* sumienny.

Gewissenhaftigkeit, *sf.* sumiennność.

Gewissenlos, *adj.* bezsumienny.

Gewissenlosigkeit, *sf.* bezsumiennność.

Gewissen-angst, *sf.* niespokojność sumienia.

—biß, *sm.* zgryzota sumienia.

—fall, *sm.* u. —sacht, *sf.* sprawa ty-

cząca się sumienia.

—frage, *sf.* pytanie wymagające sumiennej odpowiedzi.

—gericht, *sn.* sąd sumienny.

—pflicht, *sf.* obowiązek sumienia.

—rath, *sm.* spowiednik, kierownik sumienia.

—ruhe, *sf.* spokojność sumienia.

—scrupel u. —zweifel, *sm.* skrupuł sumienia.

Gewißheit, *sf.* pewność, niezawodność; przekonanie, przeświadczenie. (*nia.*)

Gewißlich, *adv.* zapewne, bezwątpie-

Gewitter, *sn.* burza, nawałnica, grom;

das —brach los, burza wybuchła.

Gewitter-luft, *sf.* stan powietrza zwi-

stępujący burzę. (grzmotami.)
 Gewitter-regen u. — schauer, *sm.* deszcz z — schaden, *sm.* szkoda przez grzmoty zrządzona. (nośny.)
 — schwanger u. — schwer, *adj.* gromotny.
 — schwillt, *sf.* powietrze parne przed burzą z grzmotami.
 — wolte, *sf.* gromowa grzmoty niosąca, gromowa, piorunowa.
 Gewögen, *adj.* przychylny, życzliwy, sprzyjający komu.
 Gewögenheit, *sf.* przychylność, życzliwość.
 Gewöhnen, *va.* przyzwyczajać; *sf.* — *vr.* przyzwyczajać się, przywyknąć do czego: gewöhnt, przywykły.
 Gewöhnheit, *sf.* przyzwyczajenie, nawyknienie; zwyczaj, nałóg.
 Gewöhnlich, *adj.* zwyczajny, zwykły, pospolity.
 Gewohnt, *adj.* przyzwyczajony; zwykły; — sein ob. iwerden, (*gen.*) być przyzwyczajonym, wzwycaić się do czego.
 Gewölbe, *sn.* sklepienie; śpiżarnia; łamus, magazyn.
 Gewölz, *sn.* chmury (zbiorowo).
 Gewühl, *sn.* ciżba, tłok, ścis, zgłask wrzawliwy.
 Gewürm, *sn.* robactwo.
 Gewürz, *sn.* korzenie (do przyprawy służące); przyprawa.
 Gewürzhaft, *adj.* zaprawny korzeniami, pachnący, wonny.
 Gewürzhaftigkeit, *sf.* korzenność.
 Gewürz-handel, *sm.* handel korzenny.
 — händler, *sm.* kupiec korzenny.
 — handlung, *sf.* sklep korzenny.
 — nügeln, *sn.* u. — nisse, *sf.* gwoździaki (do przypraw). (chnący.)
 — reich, *adj.* obfity w korzenie, pa-

Geier, *sm.* *vid.* Geier.
 Geitau, *sn.* *vid.* Geitau.
 Gejähnt, *adj.* zębaty, ząbkowaty, narzynany w ząbki.
 Gejähnt, *sn.* kłótnie, spory.
 Gejähnt, *sn.* namiot; Anat. blona wysiękająca wewnętrzną wklesłość czaszki.
 Gejemen v. *imp.* u. *sf.* — *vr.* być przyzwitoim; przy stawac, przynależac; — menb, *adj.* przyzwitoi, przystojny; należyty, należy.
 Gejert, *adj.* wyszukany, wymuszony (*vid.* Jieren). (noś.)
 Gejertheit, *sf.* przesada, wymuszenie.
 Gejisch, *sn.* sykanie. (*gardq.*)
 Gejucht, *sn.* rasa, ród, plemię (z po.)
 Gejweig, *sn.* galezie.
 Gejweit, *adj.* podwójny.
 Gejwitscher, *sn.* świergotanie.
 Gejt, *sf.* reumatyzm, suche bóle: (an den Füßen) podagra; (an den Händen) chiragra, ból w stawach rąk. (tyczny.)
 Gejt-artig, *adj.* artrytyczny, reumatyczny.
 — beere, *sf.* porzeczka, smrodynia (rodzaj porzeczki czarnych).
 — brüchig, *adj.* dotknięty paraliżem.
 — frant u. Gejtisch, *adj.* cierpiący podagrę.
 — mittel, *sn.* lekarstwo na podagrę.
 — schmerz, *sm.* ból artrytyczny, podagryczny. (podagryczny.)
 Gejtig u. Gejterisch, *adj.* artrytyczny.
 Gejebel, *sm.* szczyt kończasty muru, budowli, fronton. (kończasty.)
 Gejebel-bach, *sn.* dach ze szczytem.
 — fenster, *sn.* okno pod szczytem dachu. (woś, lekostwo.)
 Gier, ob. Gierde u. Gierigkeit, *sf.* chciwość.
 Gierig, *adj.* chciwy, łakomy.

Gieß-bach, *sm.* potok.
 — bad, *sn.* Mied. kąpiel polewna, strumień wody puszczany na chorą część ciała w kąpielach.
 — form, *sf.* forma do odlewania.
 — hand, *sn.* u. Gießerei, *sf.* gisernia, fabryka odlewów z kruszcem.
 — lanne, *sf.* konewka do podlewania.
 — zettel, *sm.* Imprim. rachunek czcionek w jednym odłaniu.
 Gießen, *va.* irr. lać, wlać, nalać; odlać w formie; *sf.* — *vr.* rozlać się, wylać się; — *v. imp.* co gicst deszcz leje; gegösstes Eisen, żelazo lane.
 Gießer, *sm.* odlewacz.
 Gist, *sf.* podarek, dar (*vid.* Mitgift); — *sn.* truciźna, jad; — und Galle (prien, strasznie się złościć, rzucić; — mischen, zgotować truciznę.
 Gistig, *adj.* zatruty, jadowity; — werden, rozzłościć się.
 Gistigkeit, *sf.* jadowitość.
 Gist-krant, *sn.* jadowite ziele. (znach.)
 — lunde u. — lchre, *sf.* nauka o truciznach.
 — mehl, *sn.* mąka arsenikowa (która przy wypalaniu rudy w piecu osiada).
 — mischen, *sn.* otrucie, zatrucie.
 — mischer, — in, *s.* truciciel, -ka.
 — mittel, *sn.* u. — arznei, *sf.* lekarstwo na truciznę.
 — pulber, *sn.* proszek trucizny.
 Gisant, *sm.* olbrzym, wielkolud.
 Gisantlich, *adj.* olbrzymi, ogromny.
 Gilde, *sf.* gielda, cech. (tas.)
 Gimpel, *sm.* gil (ptak); fig-gap', glup.
 Ginster u. Genster, *sm.* janowiec farsieński (rosł.).
 Gipsel, *sm.* wierzchołek, szczyt.
 Gips u. Gyps, *sm.* gips; *adj.* gipsowy.

Gips-abguß u. — abdruck, *sm.* odlew, odcisk gipsowy.
 — artig, *adj.* gipsowaty.
 — breuner, *sm.* wypalacz gipsu.
 — bruch, *sm.* u. — grube, *sf.* kopalnia gipsu. (tluczony na mąkę.)
 — mehl, *sn.* proszek gipsowy, gips.
 Gipsen u. Gipsern, *adj.* gipsowy.
 Giraffe, *sf.* girafa, żyrafa, wielbłądorys.
 Giren, (*czyt.* ży..) *va.* Com. żyrować, indosować, zapisać przekaz na odwrotną stronę wekslu.
 Giro, (*ży..*) *sn.* żyro, indos, przekaz zapisany na odwrotną stronę wekslu.
 Girobank, (*ży..*) *sf.* bank przekazowy.
 Giren, *vn.* gruchać; fig. czule żale rozwozić. (na o pół tonu.)
 Gis, *sn.* Mus. Gis, nota podniesiona do okna.
 Gitter-fenster, *sn.* okno z kratą; żaluzja.
 — förmig u. Gitterig, *adj.* kraciasty, kratkowaty.
 — thor, *sn.* brama kratowa.
 — thür, *sf.* drzwi z kratą.
 — werf, *sn.* robota w kraty. (ciąga)
 — zaun, *sm.* ogrodzenie z kratką drutem.
 Gittern, *va.* kracić, opatrzyć kratami.
 Gländer, *sm.* sam. ślizgawka.
 Gländern, *vn.* ślizgać się.
 Glanz, *sm.* blask, połysk, lustr, glans; fig. blask, świetność, okazałość.
 Glanz-blättchen, *sn.* fulga, listeczek metalowy pod drogi kamień podłożony. (blyskotka.)
 — gold, *sn.* blaszka metalowa, szych.
 — handschuh, *sm.* rękawiczka glansowana. (ne, glansowane.)
 — irrtwaad, *sf.* płótno gumowa-

Glanzloß, *adj.* nie mający blasku, polysku. (dzenia druków.
—pappe, *sf.* *Imprim.* tatkura do gla-
—reich u. — boll, *adj.* pelen blasku, świetności. (szczenia.
—licht u. Glanzlicht, *sf.* żądza bly-
—lichtig, *adj.* chciwy blasku.
—taffel, *sm.* kitajka glansowana, woskowana, gumowana.
Glänzen, *va.* polerować, dać polysk;
—*vn.* błyszczeć, lśnić, świecić się; — *jeñb.* *adj.* świetny.
Glas, *sn.* a. (*dim.* Gläschen) szkło; szklanka, kubek; flaszeczka; *adj.* szklany; zu tief in's — gufen, za-
wielezajrzeć do sklenicy, upić się.
Gläsähnlich u. — artig, *adj.* szklisty, do szkła podobny.
—blasen, *sn.* dęcie szkła.
—blaser, *sm.* ten co szkło dmie.
—fenster, *sm.* okno szklane.
—galle, *sf.* piana, szumowiny z mas-
sy szklanej.
—glocke, *sf.* dzwon szklany. (nych.
—handel, *sm.* handel towarów szkła.
—hütte u. — fabrik, *sf.* huta szklana.
—firche, *sf.* wiśnia biała lutowa.
—macher, *sm.* fabrykant szkła. (jacy.
—maler, *sm.* malarz na szkło malu-
—malerei, *sf.* malowanie na szkło.
—ofen, *sm.* piec do topienia masy szklanej.
—perle, *sf.* perła ze szkła. (na.
—rahmen u. — rahm, *sm.* rama szkła.
—schibe, *sf.* tasia szklana (okrągła lub czworograniasta). (szkło.
—schleifer, *sm.* ślifierz polerujący
—schrank, *sm.* szafa ze szklanymi drzwiami; szafa do chowania szkła.
—thür, *sf.* drzwi szklane.
—tropfen, *sm.* u. — thran, *sf.* szkło

ulane w kształcie łyzy obracające się w proch za zgnieceniem końca.
Glaube, *sf.* *Imprim.* towar szklany.
Glauber, *sm.* szklarz.
Glauber, *adj.* szklany; podobny do szkła, natury szkła.
Glauber, *adj.* szklasty, szklowaty.
Glauber, *adj.* mieszczący w sobie szkło, natury szkła.
Glauber u. Glauber, *va.* glazurować, polewać co, dać polewę.
Glauber, *sf.* polewa (na naczyaniach); glazura, polewa (na zębach).
Glauber, *adj.* gładki; równy, śliski; —, *adv.* gładko, całkiem; gładko, czy-
sto; —tte Worte, jedwabne słowa; eine —tte Zunge, gładki język, po-
chlebeca.
Glauber u. — holz, *sm.* kostka, na-
rządzie do gładzenia, polerowania.
—schiene, *sf.* u. — stein, *sm.* kamień do gładzenia.
—zahn, *sm.* ząb do gładzenia.
Glauber u. Glätte, *sf.* gładkość, ró-
wność; *Chim.* glejta, niedokwas ołowiu.
Glätte, *sn.* gołoleź.
—eisen, *v.* *imp.* ślizgawica się robi.
—roche, *sm.* ryba morska z rodzaju rai, *vid.* Förlpel.
—jung, *adj.* gładkomówny, ukła-
dny, zdradliwy.
Glätte, *va.* gładzić.
Glätte, *sm.* gładziciel, gładzący, wy-
gładzający; narzędzie do gładze-
nia. (nia.
Glauber, *sf.* lysina.
Glauber, *sm.* lysa głowa; lysak, człowiek lisy.
—lösig u. Gläsig, *adj.* mający lysą głowę, pleszowaty.
Glauber, u. Glauber, *sm.* dowierza-

nie, zaufanie; wierzenie, mniema-
nie, opinia; wiara, wyznanie, reli-
gia; —schenken ob. beimeffen, dawać
wiarę komu, czemu; auf Treue und
—annehmen, zawierzyć na słowo,
na rzetelność; der Christliche —, skład
wiary Apostolskiej; er findet —, sło-
wajego znajdują wiarę, wierzą mu.
Glauber, *va.* dowierzać, zaufać cze-
mu; rozumieć, mniemać, sądzić; (an
Gott) wierzyć w Boga; steif und fest
—, niezachwianie, uparcie wierzyć.
Glauber — änderung, *sf.* zmiana wiary.
—artifel, *sm.* artykuł wiary.
—bekenntniß, *sm.* wyznanie wiary; go-
dło wiary.
—bruder u. — genosß, *sm.* jedno-
wierca, współwierca, współwy-
znawca. (wiary.
—eifer, *sm.* żarliwość, gorliwość dla
—freiheit, *sf.* wolność wyznań.
—gericht, *sm.* sąd w rzeczach wiary.
—held, *sm.* bohater, obrońca wiary.
—lehre, *sf.* dogmat religijny; wykład,
nauka wiary.
—meinung, *sf.* wierzenie religijne.
—regel u. — vorchrift, *sf.* zasada, prze-
pis wiary.
—richter, *sm.* sędzia w rzeczach wiary.
—sache, *sf.* rzecz dotycząca się wiary;
—satz, *sm.* dogmat, zasada pewna i
niewątpliwa w religii.
—schwärmer, *sm.* fanatyk, zagorzały
w wierze. (stwo, ślepa gorliwość.
—schwärmeri, *sf.* fanatyzm, zagorza-
—streit, *sm.* sprzeczka, dysputa o
wiarę.
—wirth, *adj.* godziły wiary.
—zeug, *sm.* meczennik wiary.
—zwiesel, *sm.* wątpliwość w rzeczach
wiary.

Glauber, *sn.* sól Glaubera, sól
gorzka.
Glauber, *adj.* autentyczny, praw-
dziwy. (prawdziwość.
Glauberhaftigkeit, *sf.* autentyczność;
Glauber, *adj.* wierny, prawowierny.
Glauberiger, — in, *s.* wierzyciel, lka.
Glauberlich, *adj.* prawdopodobny.
Glauberlichkeit, *sf.* prawdopodobień-
stwo. (wiarogodny.
Glauberwürdig, *adj.* godziły wiary,
Glauberwürdigkeit, *sf.* wiarogodność.
Glauber, *adj.* *Miner.* bładoniebieski.
Gleich, *adj.* równy, jednostajny, je-
dnaki, takiż, podobny; równy, gład-
ki; —, *adv.* zaraz; — als, *conj.* tak
jak, również; — anfangs, od same-
go początku; daß ist ihm —, to mu
wszystko jedno; daß steht ihm —, on
podobny do tego; seineß Gleichen,
równy sobie; sich — bleiben, być za-
wsze tym samym, zostać jedno-
stajnym. (ki czém.
Gleichartig, *adj.* jednorodny, jedna-
—artigkeit, *sf.* jednorodność, jedna-
kość. (wnoznaczn.
—bedeutend, *adj.* jednoznaczny, ró-
—falls, *adv.* równie, zarówno, także.
—förmig, *adj.* równokształtny, jedno-
stajny, podobny. (jednostajność.
—förmigkeit, *sf.* równokształtność,
—geltend, *adj.* równy, równej warto-
ści, wynoszący tyleż.
—gewicht, *sm.* równowaga.
—gültig, *adj.* obojętny, spokoj-
ny, nie pokazujący nic po sobie; nie
nie znaczący, błąd, bagatelny.
—gültigkeit, *sf.* obojętność; błażość,
bagatelność. (odległy.
—laufend, *adj.* równoległy, równo-
—laut, *sm.* jednobrzmiennosc; Mus

Gleichlautend, *adj.* jednobrzmienny; jednozgodny.

—maß, *sn.* proporcja, stosunek, odpowiedniość części między sobą.

—mäßig, *adj.* proporcjonalny, stosunkowy (stosunkowość).

—mäßigkeit, *sf.* proporcjonalność.

—muth, *sm. u.* —müthigkeit, *sf.* umysł stateczny, niezmienny, spokojny.

—müthig, *adj.* stały, jednostajny, spokojny. (cy jedno imię).

—namig, *adj.* jednoimienny, noszący.

—schenkelig *adj.* *Geom.* równoramienny (o trójkącie).

—seitig, *adj.* *Geom.* równoboczny; *fig.* wzajemny, obustronny, zobopólny.

—seitigkeit, *sf.* wzajemność.

—stimm, *sm.* jednaki, zgodny sposób myślenia. (ślący).

—stimmig u. —gestimmt, *adj.* jednomyślny.

—stimmig, *adj.* *Mus.* zgodnie brzmiejący, harmonijny.

—theilig, *adj.* równodzielny, dający się dzielić na równe części.

—viel, *adv.* równo tyle, zarówno; wszystko jedno, mniejsza o to.

—wie, *conj.* jak, równie.

—winkelig, *adj.* *Geom.* równokątny.

—wohl, *adv.* jednak, przecie.

—zeitig, *adj.* jednoczesny, odbywający się w równym przeciągu czasu; współczesny.

—zeitigkeit, *sf.* współczesność.

Gleichen, *vn.* być równym, równać się komu, czemu; być podobnym;

—, *va.* równać, wyrównać, wygładzić co. (wnosząco).

Gleicher, *sm.* *Geogr.* równik, linia równoległa.

Gleicher-gestalt, —maßen u. —weise, *adv.* tak samo, równie, podobnie.

Gleichheit, *sf.* równość, podobność, jednakość.

Gleichniß, *sn.* figura, postać, przenośnia; alegoria, przyrównanie, przypowieść.

Gleichsam, *adv.* niejako, jakoby, niby.

Gleichung, *sf.* zrównanie, spłaszczenie; *Alg.* równanie.

Gleich, *sn. vid.* Gleichse.

Gleichen, *vid.* Gleichert.

Gleichen *vn.* błyszczeć, świecić, lśnić się; *fig.* mieć pozorem, być obłudnym, udawać świętoszka; —geud, *adj.* obłudny, udany, układny.

Gleicher, —in, *s.* obłudnik, nieczka.

Gleichnerci, *sf.* obłuda, nieszczerłość, udawanie. (błudny).

Gleichnerisch, *adj.* udany, układny, o.

Gleichen, *vn. irr.* (sehn) ślizgać się po czym, przesunąć się, prześlizgnąć się przez co. (ty góry).

Gleichner u. Gleichner, *sm.* cypel lodowaty.

Glieb, *sn.* (*dim.* Glibchen) członek, staw w ciebie; ogniwo łańcucha; *Milit.* szereg; ród, plemię, pokolenie.

Gliederbau, *sm.* budowa członków.

—mann, *sm.* (*pl.* —männer) manekin, osóbka z drzewa na której malarze próbują draperyi lub chirurgowie uczą się nawiązywania członków.

—puppe, *sf.* maryonетка, figurka, osóbka z drzewa lub tektury.

—reihen, *sn. u.* —schmerz, *sm.* rwanie, ból w stawach. (gami).

—weise, *adv.* częściami; *Milit.* szeregiem.

—wasser, *sn.* *Anat.* ciecz szlamowata w stawach ciała.

Glimmen, *vn. irr.* lśnić się.

Glimmer, *sm.* *Minér.* mika, błyszc,

kamień w szybki. (szybkowaty).

Glimmerig, *adj.* podobny do miki.

Glimmern, *vn.* migać się, błyszczeć się drżącym blaskiem.

Glimpf, *sm.* łagodność, delikatność (w obchodzeniu się z drugimi).

Glimpflich, *adj.* łagodny, delikatny.

Glimpfen, *vn.* (sehn) ślizgać się (na ślizgawce).

Glimpfen u. Glimpfig, *adj.* śliski.

Glimpern u. Glimstern, *vn.* mocno błyszczeć, jasno się świecić.

Globus, *sm.* (*pl.* —ben) glob, kula.

Globe, *sf.* (*dim.* Globchen) dzwon, dzwonek; zegar; godzina; die —den

lauten, *bieć* we dzwony, dzwonić; was ist die —, która godzina?

Globen, *vn.* zadzwonić (dzwonkiem).

Globen-blume, *sf.* dzwonek, dzwonki (rośl.).

—formig, *adj.* dzwonkowaty, mający kształt dzwonka. (dzwony).

—getaut u. —getön, *sn.* bicie we

—gießer, *sm.* odlewacz dzwonów.

—gießerei, *sf.* fabryka gdzie dzwony leją. (ny).

—gut, *sn. u.* —spitz, *sf.* spiż na dzwo-

—hang, *sm.* dźwięk dzwonu.

—höppel, *u.* —schwengel, *sm.* serce dzwonu.

—lauter, *sm.* dzwonnik.

—schlag, *sm.* uderzenie w dzwon; uderzenie godziny; mit dem —sieben, z uderzeniem godziny siódmej.

—sch, *sn.* powrót u dzwonu.

—spiel, *sn.* dzwonicie jakby w takt.

—stuh, *sm.* osada ucha dzwonu.

—thurm, *sm. u.* —haus, *sn.* dzwonnica.

Globner, *sm.* dzwonnik; zakrystyan.

Glorie, *sf.* sława, blask, świetność, chwala; gloria, obłok promienisty

koło głowy świętych w obrazach.

Glorreich u. —würdig, *adj.* sławny, przesławny, wielkopomny. (czek).

Gloßarium, *sn.* (*pl.* —rien) słownik.

Gloß, *sf.* glossa, objaśnienie wyrazu innym używanym, komentarz, przypisy.

Gloßiren, *va.* pisać glossy, objaśnienia; robić dodatki niekorzystne, uszczypliwe, krytykować.

Gloß-auge, *sn.* oko bystre, duże, wytrzeszczone.

—dügg, *adj.* bystrooki.

Gloß-en, *vn.* wytrzeszczać oczy.

Gloß-en u. Glöden, *vn.* gdakać, kwokać (o kokoszy).

Glück, *sm.* szczęście, pomyślność, szczęśliwość, powodzenie; —auf u. —zu, szczęście Boże! Panie Boże pomóż; —wünschen, szczęścia komu życzyć.

Glücken, *vn.* szczęścić się, powodzić się, udawać się.

Glückhen u. Glück, *sf.* kwoka, nasiadka, kokosz; *Astr.* plejada, siedm gwiazd w konstellacji byka.

Glücklich, *adj.* szczęśliwy, pomyślny.

Glücks-ball, *sm.* igrzysko losu.

—fall, *sm.* szczęśliwy przypadek.

—göttin, *sf.* bogini szczęścia.

—hafen u. —topf, *sm.* gra w loteryę.

—kind, *sn.* dziecko szczęścia; er ist ein —, on w czepku się urodził.

—pilz, *sm.* szczęśliwiec, człowiek, któremu szczęście samo w ręce lezie. (szukający).

—ritter, *sm.* awanturnik szczęścia.

—spiel, *sn.* gra hazardowa, losowa, od ślepego szczęścia zawisła.

—stern, *sm.* szczęśliwa, pomyślna gwiazda.

Glücksstunde, *sf.* szczęśliwa godzina.
— umstände, *sm. pl.* szczęśliwy stan, położenie. (wodzenia).

— wechsel, *sm.* zmiana szczęścia, po-

Glücksfelig, *adj.* szczęśliwy, szczę-
sny, błogosławiony, błogi.

— seligkeit, *sf.* szczęśliwość, błogość.

— twunſch, *sm.* powinowanie.

Glühen, *va.* rozpalać co do czerwoności. —, *vn.* żarzyć się, robić się czerwonym, czerwienić; iskrzyć się (o oczach), palić (miłością, żądzą i t. p.); (für einen) zapalić się miłością do kogo, ku czemu; — heub, *adj.* rozpalony, rozżarzony; gorejący; palący.

Glüh-hitze u. Glühe, *sf.* żar rozpalający do czerwoności.

— ofen, *sm.* piec do rozpalania.

— wein, *sm.* wino gorące, grzane.

— wurm, *sm.* blyszczak, świetnik (robak). (z podelba).

Glühen, *vn.* patrzeć jak z pod ziemi.

Glut u. Gluth, *sf.* żar, skwar; *fig.* żarliwość, zapal, ogień.

Glüh-deckel, *sm. u.* — fürze, *sf.* naczynie do przechowywania ognia przez

— hauch, *sm.* palący oddech. (noc).

Gnäd, *sf.* łaska, łaskawość, miłosierdzie, przebaczenie; — finden, znaleźć łaskę u kogo; — für ſticht ergehen laſſen, łaskawie z kim postąpić, okazać mu miłosierdzie, przebaczyć mu; in — den ſtehen, być w łaskach u kogo; ſich auf — und lln-gnade ergehen, poddać się na łaskę (o twierdzy, załodze); Ew. — den, tytuł po dawnemu: Wasza Miłość, JWPan; von Gottes — den, z Bożej łaski. (siedzie).

Gnaden, *vn.* ulitować się, mieć miło-

Gnaden-bezeigung, *sf.* okazanie, wyświadczenie łaski, dowód łaski.
— bild, *sm.* obraz cudowny, cudami słynący.

— brief, *sm.* list ufaskawiający.

— brod, *sm.* łaskawy chleb.

— gehalt, *sm. u.* — geld, *sm.* pensja z łaski wyznaczona.

— geſchent, *sm.* dar z łaski.

— fette, *sf.* łącuch złoty dany w nagrodę. (broci).

— reich u. — voll, *adj.* pełen łaski, do-

— ſtoß, *sm.* dobiecie, ostatni cios na skrócenie meczarni zadany.

— wahl, *sf.* przeznaczenie, wybór do zbawienia.

— zeichen, *sm.* znak, dowód łaski.

— zeit, *u.* — frist, *sf.* czas dany do pokuty.

Gnädig, *adj.* łaskawy, miłościwy; —

ger Herr, miłościwy Panie! (wie).

Gnädiglich, *adv.* łaskawie, miłoi-

Gneiß, *sm.* Miner. gneis, rodzaj ska-

ły pierwotnej; — ſicht, *adj.* skalisty.

Gnomo, *sf.* zdanie krótkie dla zachowania w pamięci.

Gnómifer, *sm.* pisarz przysłówiów, zdan treściwych.

Gnómifch, *adj.* przysłowiowy, zawierający lub piszący maxymy.

Gnoſtifer, *sm.* gnoastyk, należący do sekty filozoficzno-religijnej.

Gnug, *adv.* Gnüge, *sf.* vid. Genug, u.

Genüge.

Göb, *sm.* złoto; für —, ceną złota.

Göbden u. Göblig, *adj.* złoty; złocisty.

Göb-ader, *sf.* Metall. żyła złota (w górach).

— adler, *sm.* orzeł złotopióry.

— ammer, *sf.* poświęcka (ptak).

— amſel, *sf.* wilga, wywielga (ptak).

Göb arbeiter u. — ſchmied, *sm.* złotnik, fabrykant wyrobów ze złota.

— barre, *sf.* sztaba złota.

— blatt u. — blättchen, *sm.* listek, pletek złota.

— börſe, *sf.* skiewka ze złotem.

— brath, *sm.* drut złoty.

— burſt, *sm. u.* — gier, *sf.* niepohamowana, nienasycona żądza złota.

— erz, *sm.* ruda złota.

— faden, *sm.* nitka złota.

— ſalb u. — ſarbig, *adj.* mający kolor złoty, złotego koloru.

— ſarbe, *sf.* kolor złoty.

— ſaſan, *sm.* bażant złocisty.

— finger, *sm.* palec serdeczny, czwartoty od wielkiego u ręki.

— ſint, *sm.* gil (ptak).

— ſinnig, *sm.* pokost do pozłoty.

— ſiſch, *sm.* karpik chiński, złoty.

— ſuchſ, *sm.* koń jasnokasztanowaty.

— gelb, *adj.* złotozółty.

— gewicht, *sm.* wazki do ważenia złota.

— glanz, *sm.* blask złota.

— grube, *sf.* kopalnia złota; źródło bogactw.

— gulden, *sm.* czerwony złoty.

— haar, *sm.* włosy złotawe.

— haarig, *adj.* złotowłosy. (jacy).

— haltig, *adj.* złoto w sobie zawiera.

— läſer, *sm.* złota krówka (gatunek chrząszcza).

— ſlumpen, *sm.* bryła złota.

— ſad, *sm.* złoty lakier; lak złoty (do pieczętowania).

— ſaſen, *sf.* złoto w długich blaszkach.

— ſodig, *adj.* złotokędzierzawy.

— macher, *sm.* alchymik, adept robiący złoto.

— macherei, *sf.* alchemia, urojona sztuka robienia złota.

Göb-münze, *sf.* złota moneta.

— papier, *sm.* papier złocony.

— probe, *sf.* próba złota.

— reich, *adj.* obfitujący w złoto.

— reif u. — ring, *sm.* obrączka, pierścień złoty. (piasek).

— ſand, *sm.* piasek złotodajny; złoty

— ſchaum, *sm.* złoto malarskie.

— ſcheiber, *sm.* złotopławnik, odzielacz złota. (larskiego).

— ſchläger, *sm.* fabrykant złota ma-

— ſtaub, *sm.* kurz złoty.

— ſtäder, — in, *s.* haftarz, — rka, złotem wyszywający, — ca. (złota).

— ſtoff, *sm.* złotogłów, materya

— ſtück, *sm.* kawał, sztuka złota; złoty

pieniądz.

— ſtuſe, *sf.* mina złota.

— waga, *sf.* waga złota.

— wäſche, *sf.* płuczenie złota; miejsce do optukiwania złota.

— wäſcher, *sm.* płukacz złota, zbierający złoto z piasku rzek. (tem).

— waffer, *sm.* wódka Gdańska ze złota.

Gölf, *sm.* zatoka, odnoga morska.

Göndel, *sf.* gondola, płaska i długa łódź na kanałach Wenecyi.

Göndeler, *sm.* (pl. — lierſ) gondolier, przewoźnik wenecki.

Gönnen, *va.* życzyć, niezazdrościć komu czego; życzyć komu czego; nicht —, pozazdrościć.

Gönnner, — in, *s.* opiekun, protektor, łaskawca, dobrodziej, — ka.

Gönnnerſchaft, *sf.* protekcyja, opieka.

Göpel, *sm.* winda górnicza (do wyciągania kruszców z kopalni).

Göſſe, *sf.* wylew, rynna, kanał, rynsztok.

Göthſch, *adj.* gotycki.

Gott, *sm.* Bóg; *pl.* Götter, bogowie,

bogi, bóstwa pogańskie; — *helfe*, Boże daj ci zdrowie! na zdrowie! — *lob od.* — *sch Danf*, chwała Bogu! dzięki Bogu! *will's* — *jo* — *will*, przy pomocy boskiej, z pomocą boską. **Gött-ähnlich** u. — *gleich*, *adj.* Bogu podobny. (Boga.)
— *ähnlichkeit*, *sf.* podobieństwo do
— *begeistert*, *adj.* natchniony od Boga.
— *gefällig*, *adj.* miły Bogu.
— *gesandte*, *sm.* posłannik od Boga.
— *loß*, *adj.* bezbożny, niegodziwy.
— *losigkeit*, *sf.* bezbożność, niegodziwość.
— *menſch*, *sm.* Bóg: człowiek.
— *stelig*, *adj.* bogomysłny, świątobliwy, pobożny.
— *seligſeit*, *sf.* bogomyślność, świątobliwość.
— *ſch-bei-und*, *sm.* *indécl.* zły duch, szatan. (szczę.)
Götter-bild, *sm.* posąg bożka, boży-bild, *sm.* cudne wejście.
— *bote*, *sm.* posłaniec bogów.
— *biens*, *sm.* balwochwalstwo, cześć balwanów.
— *fabel u.* — *ſage*, *sf.* męt, podanie bajeczne o bożkach. (gia bogów.)
— *geburt*, *sf.* teogonia, ród, genealogia.
— *gedaunf*, *sm.* boska myśl.
— *geſtalt*, *sf.* boska postać.
— *gleich u.* — *ähnlich*, *adj.* równy, podobny bogom. (gach.)
— *lehre*, *sf.* mitologia, baśnie o bogach.
— *ſpeiſe*, *sf.* ambrozja, pokarm bogów Olimpu.
— *ſpruch*, *sm.* wyrocznia bogów.
— *tranſ*, *sm.* nektar, napój bogów.
Götter-ader, *sm.* smętarz.
— *dienst*, *sm.* służba boża; liturgia, porządek nabożeństwa.

Götter-furcht, *sf.* bojaźń Boga, bogobojność.
— *fürchtig*, *adj.* bogobojny. (bojność.)
— *gelaſtheit u.* — *gelehrſamſeit*, *sf.* teologia, nauka o Bogu. (logię.)
— *gelehrte*, *sm.* teolog, znający teologię.
— *haus*, *sm.* dom boży, kościół.
— *laſten*, *sm.* skarbona kościelna.
— *läſterer u.* — *berächter*, *sm.* bluźnierca.
— *läſterlich*, *adj.* bluźnierczy.
— *läſterung u.* — *berachtung*, *sf.* bluźnierstwo.
— *lehre*, *sf.* nauka boska, zakon boży.
— *leugner*, *sm.* ateusz, ateista, bezbożnik niewierzący w bytność Boga.
— *teugnerlich*, *adj.* ateistyczny, bezbożny.
— *leugnung*, *sf.* ateizm, ateuszostwo, zaprzeczenie bytności Boga.
— *tiſch*, *sm.* stół pański, ołtarz przy którym się komuniją bierze.
— *urtheil u.* — *gericht*, *sm.* sąd Boski, ordalia (sądy Boże w średnich wiekach).
— *verehrung*, *sf.* cześć Boga, cześć Boga oddawana.
— *vergeſſen u.* **Göttervergeſſen**, *adj.* nie-pamiętny na Boga, zapominający o Bogu, zapamiętały.
— *vergeſſenheit*, *sf.* niepamięć na Boga, zapamiętałość.
Göttheit, *sf.* bóstwo (jako osoba); boskość (jako własność).
Göttin, *sf.* bogini.
Göttlich, *adj.* boski, boży; boski, właściwy bóstwu.
Göttlichkeit, *sf.* boskość.
Götte, *sm.* bożek, bożyszcze, balwan.
Götzen-bild, *sm.* posąg bożka, bożyszcze, balwan.
— *diener* — *in*, *s.* balwochwalca, czy-

ni, czciciel, — *ika* balwanów
Götzen-biener, *sf.* u. — *biens*, *sm.* balwochwalstwo, cześć balwanów.
— *opfer*, *sm.* ofiara pogańska.
— *prieſter u.* — *pfaſſe*, *sm.* kapłan, ofiar-nik pogański.
— *temple*, *sm.* balwochwalnia, świątynia pogańska.
Grab, *sm.* *ś.* grób, mogiła.
Gräbels, *va.* *vid.* **Gräbels**.
Gräben, *sm.* *ś.* rów, kanał; — *va.* *irr.* kopac; ryć, rytować, rylcem wyrabiać (na kamieniu, drzewie); *fig.* wyrzeć (w pamięci w sercen), głęboko wpoić. (fossy.)
Gräben-damm, *sf.* **Fortif.** tama dla — *leitung*, *sf.* kanał do odprowadzenia wody.
— *mauer*, *sf.* **Fortif.** kontreskarpa, pochyłość muru zewnętrznego fossy od strony warowni.
— *ſelger*, *sm.* **Metal.** nadzorca kanałów w kopalni.
Gräber, *sm.* grabarz, kopacz.
Gräbergeruch, *sm.* fetor z trupów.
Gräber-hügel, *sm.* — *tuch*, *sm.* *vid.* **Gräbhügel** u. **Grabtuch**.
— *ſtimme*, *sf.* głos grobowy.
Grab-gebanſe, *sm.* myśl o śmierci.
— *geſang*, *sm.* — *lieb*, *sm.* śpiew pogrzebowy, pieśń pogrzebowa.
— *geſtalt*, *sf.* postać grobowa, trupa. (marłych, groby.)
— *gegrabne*, *sm.* sklep na chowanie u-
— *hügel*, *sm.* mogiła, grobowiec, kurhan.
— *legnung*, *sf.* złożenie do grobu.
— *mal u.* — *mahl*, *sm.* nagrobek.
— *ſchelt*, *sm.* u. — *ſchaulſel*, *sf.* rydel.
— *ſchrift*, *sf.* napis na nagrobku.
— *ſtätte u.* — *ſtelle*, *sf.* miejsce pogrze-

bu, grób, miejsce gdzie kto pochowany.
Gräb-ſtein, *sm.* grobowy kamień.
— *ſtichel u.* *mcigel*, *sm.* rydel do sztychowania.
— *tuch*, *sm.* całun, kir.
Grab, *sm.* stopień (*ciepla, długości*); stopień (pokrewieństwa); stopień, ranga; *fig.* szczebel, stopień.
Grab-abtheilung, *sf.* podział na stopnie.
— *buch*, *sm.* **Mar.** przewodnik żeglarczy, książka o portach, brzegach morskich, pędach wód.
— *bogen*, *sm.* **Mar.** narzędzie do mierzenia wysokości gwiazd; **Mathem.** narzędzie jeometryczne do przenoszenia kątów na planie.
— *leiter*, *sf.* podziałka, skala.
— *weſſe*, *adv.* stopniami; stopniowo.
Grabiren, *va.* gradyrować, stopniować (ewaporację wody z soli).
Grabirhaus, *sm.* gmach do ewaporacji wody z soli.
Grabirung, *sf.* stopniowe wyprowadzenie wody z soli.
Grabirren, *va.* przyznawać stopnie (w uniwersytecie); **grabirrt**, posiadający stopień uczony. (na.)
Gräf, *sm.* hrabia; — *ſſin*, *sf.* hrabina.
Gräfen-frone, *sf.* korona hrabiosa (w herbie).
— *ſtand*, *sm.* godność hrabiosa.
Gräfiſch, *adj.* hrabiowski.
Gräfiſchaft, *sf.* hrabiostwo.
Gram, *sm.* zgryzota, zmartwienie, strapienie; — *adv.* — *ſchyn ob.* *werben*, być złym, rozgniewać się na kogo, powziąć do kogo urazę, nienawiść.
Grämen, *va.* martwić, gryźć, trapić

kogo; ślch —, *vr.* (um, über) martwić się, gryźć się, trapić się (*czém; o kogo*).

Grämlich, *adj.* posepny, markotny, kwaśny, tetryczny.

Grämlichkeit, *sf.* posepność.

Grämlich, *sm.* tetryk. (*zgryzot.*)

Grämlich, *adj.* wolny od zmartwień,

Grämlich, *u.* — umwölft, *adj.* pełen zgryzot.

Grammatisch, *sf.* grammatyka.

Grammatisch, *sm.* grammatyk.

Grammatisch, *u.* — matisch, *adj.* i. *adv.* grammatyczny, -nie.

Gran, *sm.* u. *sn.* gran (*waga*).

Gran, *sn.* granik (12 część karata).

Granat, *sm.* Miner. granat (drogi kamień).

Granat-äpfel, *sm.* granat, granatka (jabłko indyjskie).

—baum, *sm.* granatowe drzewo.

Granat, *sf.* granat (owoc); Milit. granat (kula).

Grand, *sm.* Miner. żwir; grand (magnat hiszpański).

Gränbig, *adj.* żwirowaty.

Gränb-mehl, *sm.* mąka razowa.

—stein u. Granit, *sm.* granit, kamień granitowy.

Granitartig, *adj.* granitowy, podobny ziarnom do granitu.

Granuliren, *va.* rozbijając metal na drobne ziarenka, ziarnkować, ziarnić

Gränze, *sf.* *vid.* Grenze.

Grapp, *sm.* *vid.* Krapp.

Gräpel, *sm.* pędz, miara pędzi.

Gräpen, *sm.* garnek metalowy.

Gräppen u. Gräpfen, *vn.* *fam.* zwędzić, skraćć, porwać, złapać.

Gras, *sn.* *u.* (*dim.* Gräschen) trawa; daß — wachsen hören, słyszeć jak tra-

wa rośnie, być przemądrym; in's — beißen, ziemię gryźć, nieżyć.

Gras-artig, *adj.* Bot. trawiasty.

—banf, *sm.* tawa z darni (*vid.* Rasenbanf).

—butter, *sf.* masło majowe (*vid.* Maifressend, *adj.* H. nat. trawożerny,

żywiący się trawami, ziołami.

—grün, *adj.* zielony jak trawa, trawnego koloru.

—halim, *sm.* żdźbło u trawy.

—hüpfen, *sm.* u. — hüpfen, *sn.* konik polny.

—lauch, *sm.* szczypiorek, pór (*vid.* Schnittlauch).

—läufer, *sm.* chrząciel, derkacz (ptak, *vid.* Bachtelfönnig).

—müde, *sf.* piegza (ptak).

—platz, *sm.* miejsce trawą zarosłe.

—reich, *adj.* obfity, obfitujący w trawę.

Gräsen, *vn.* paść się trawą (o bydło); kosić, żąć trawę.

Gräsicht, *adj.* trawiasty. (*sty.*)

Gräsig, *adj.* trawą zarosły, trawi-

Grasiren, *vn.* gasować, srożyć się, szerzyć się (o chorobach i t. p.); rzucić się, swawolić.

Gräslich, *adj.* szpetny, szkaradny, obrzydliwy, okropny. (*noś.*)

Gräslichkeit, *sf.* szkaradność, okrop-

Gräsung, *sf.* zbieranie trawy, paszy.

Grat u. Grath, *sm.* brzeg, kant; grzbiec góry; Anat. kolumna pociągowa.

Gräte u. Gräthe, *sf.* (*dim.* Grätchen) oś (u ryb).

Gräten-fisch, *sm.* ryba oścista.

—loß, *adj.* nieościsty, bez ości.

Grätig, *adj.* ościsty; *fig.* obraźliwy, opryskliwy. (*wanie.*)

Gratulant, *sm.* składający powinszo-

Gratulation, *sf.* powinszowanie.

Gratuliren, *va.* (3u) powinszować komu czego.

Gräu, *adj.* popielaty, szary, siny; siwy (o włosach); —, *sn.* szarość,

kolor siwy; die — e Vorzeit, odległa starożytność; ślch — e Haare wachsen lassen, über troszczyć się, kłopotać się czem; dor — en Jahren, w najda-

wniejszych czasach.

Gräu-ungig, *adj.* mający siwe oczy.

—bart, *sm.* siwa broda.

—bärtig, *adj.* siwą brodę mający.

—braun, *adj.* siwobrunatny.

—geiß, *sf.* szaro-żółty.

—haarig, *adj.* siwe włosy mający, okryty siwą, osiwiały.

—kopf, *sm.* starzec z siwą głową.

—schädig, *adj.* szpakowaty. (szary.

—schimmel, *sm.* szpakowaty, siwo-

—werk, *sn.* popielice (sukno).

Gräu-lich, *sm.* obrzydliwość, odraza, zgroza, okropność; — verüben, do-

puszczać się okropności, zdrożności; daß ist ihm ein —, to mu zgroza.

Gräu-lich, *u.* Gräu-lich, *adj.* okropny. (*mujać.*)

—thal, *sf.* czyn okropny, zgrozą prze-

—voll, *adj.* pełen okropności.

Gräuen, *vn.* siewić; świtać (o dniu); —, *v.* *imp.* lekać się, bać się czego;

mieć odrazę, wstręt do czego; —, *sn.* strach, twoga.

Gräu-lich, *adj.* siwawy, szarawy; prze-

straszający, wzbudzający strach, — trwoga. (*straszający.*)

Gräu-lich, *adj.* okropny, straszny, za-

Gräu-lich, *sf.* (*dim.* Gräu-chen) krupa.

Gräu-lich, *vn.* Miner. ruda ziarnista.

Gräu-lich, *v.* *imp.* (tę gräu-lich) krupi, grad drobny pada. (*krup.*)

Gräu-lich, *sf.* młyn do mielenia

Gräuben-schleim, *sm.* u. — suppe, *sf.* krupnik.

Gräu, *sm.* przerażenie, dreszcz; gruz, szczątki, zwaliska; —, *adj.* okropny,

strachem przejmujący. (*ściwy.*)

Gräu-lich, *adj.* okrutny, srogi, nielito-

Gräu-lich, *sf.* srogość, okrucieństwo,

Gräuen, *v.* *imp.* u. *sn.* *vid.* Grauen.

Gräuenhaft u. Gräu-lich, *adj.* przeraża-

Gräuen, *va.* rytować.

Gräuenhaft, *sf.* rytownictwo.

Gräubi, *sf.* powaga, poważne uło-

Gräubi, *sf.* powaga, poważne uło-

Gräubi, *sf.* gracya, wdzięk, powab.

Gräubi, *adj.* pełen wdzięku, po-

Gräubi, *sf.* nur czubaty (ptak, *vid.* Sil-

Gräuf, *sm.* gryf (twór bajeczny, pół

orka pół lwa); (*vid.* Greifgeier.

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

Greifen, *va.* irr. uchwycić, schwy-

podeszły, zgrzybiały.
Gréling, sm. Mar. lina okrętowa użyta przy wylądowaniu. (ostry.
Grell, adj. jaskrawy, rażący, zbyt
Gréllheit, sf. jaskrawość, ostrość.
Grenadier, sm. Milit. grenadyer; *adj.* grenadyerski. (dzia. czapka.
Grenadiermütze, sf. bermica, niedźwie-
Grénze u. Gränze, sf. granica, kopiec, kraniec, brzeg, krawędź, kraj, kraniec, kres, kończyzna; *ohne* — *jen*, bezgranic, niezmierny, ogromny.
Grénzen u. Gränzen, vn. (om) graniczyć, być ościennym z *czem*; *do-* *chodzie do czego*, przechodzić *wo co*, wyrównywać *czemu*. (granic.
Grénzen-loß, adj. nieokreślony, bez-
losigfelt, sf. bezgraniczność.
Grénz-bevohner, sm. mieszkaniiec po-
graniczny.
— festsung, sf. twierdza pograniczna.
— graben, sm. rów graniczny.
— linie, sf. linia graniczna.
— nachbar, sm. sąsiad graniczny.
Gränze, sm. słup graniczny.
— punkt, sm. kres, meta, kraniec.
— scheide u. — scheidungs, sf. odgrani-
czenie. (oznaczenia granic.
— scheider u. — messer, sm. mierniczy do-
— stein, sm. u. — zeichen, sn. kamień,
znak graniczny.
— streit, sm. u. — streitigfelt, sf. kłó-
tnia, spór o granicę. (dem granic.
— vergleich, sm. układ, ugoda wzglę-
— wehr u. — wehre, sf. rogatka grani-
czna. (u. Gräulich.
Gräuel, sm. Gräulich, adj. vid. Gräuel
Gräube, sf. skwarek z tłustości.
Größe, sm. zwir, drobne kamyczki; *Méd.*
działstwo, piasek moczowy; dro-
bna kieszka.

Größe, briti, sm. papka z drobnej ka-
szy. (tetryk, melancholik.
— gram, sm. ponurość, tetryczność;
— grämlich u. — gram, adj. tetryczny,
hipokondryczny, posępny, po-
chmurny.
— mehl, sn. mąka razowa.
Griff, adj. żywirowaty, żywir w so-
bie mający.
Griff, sm. ujęcie, uchwycenie *czego*;
garść; ucho, antaba, trzonek, rą-
czka; *rekojęść* (szpady); *klawisz*,
gryf, *podziałki* na szyi instrumen-
tów muzycznych; *fig.* forteł, zrzę-
ność, obrotność; *ciemen* — *thun*, (in
clivus) *rekę w co włożyć dla uchwycenia*; *cinige* — *fe thun*, (auf)
wziąć kilka tonów na instrumente.
Griffbrett, sn. gryf (u skrzypców, gi-
tary), klawiatura (u fortepianu).
Griffel, sm. styl, ryłec (narzędzie do
pisania u starożytnych); *szyfer* do
pisania na tablicy lupkowej.
Grille, sf. (dim. Grilichen) konik pol-
ny; *świerosz (owad)*; *fig.* chimera,
kaprys, grymas; — *ten fangen*, mieć
przewidzenia, dziwne urojenia; —
ten machen, kłopotać się, martwić
się bez przyczyny. (meryk, tetryk.
Grillen-fänger, — in, s. dziwak, chi-
— fänger, sf. u. — fang, sm. dziwa-
czność, dziwne urojenia.
— fängerisch, adj. dziwaczny, pełen
urojeń. (rudny.
— haft u. Griffig, adj. tetryczny, ma-
— haftigfelt, sf. dziwaczność, wymy-
ślność.
— frant, adj. hipokondryczny.
— frantheit, sf. hipokondrya.
— spiel, sn. gra w obrączki powikła-
ne, dające się rozwikłać pewnym

tylko sposobem.
Grimace u. Grimasse, sf. wykrzywienie ustami, dziwaczne miny.
Grimm, sm. złość, zapaleczność, gniew zjadły; — *und Grimmig, adj.* rozłoszczony, rozjuszony, rozja-
— dly, zymający się; *es ist — mig falt*, okrutny, srogi mroź; *in — gerathen*,
wpaść w passyę.
Grimm-darm, sm. Anat. jątznica, kiszka kolkowa.
— darmgröste, sn. okrężnica, kiszka okrężna, kiszka tłusta.
Grimmen, vn. mieć rznięcie w brzuch; — *sm.* rznięcie w brzuchu.
Grimmlich, adv. gniewnie, rozjadle, wściekle.
Grind, sm. skorupka z przyschlej rany i t. p.; strupy na głowie, zaskar-
zala swierzba.
Grindig, adj. strupowaty, okryty strupami, parszywy.
Grindkopf, sm. głowa strupami obla-
na; parszywiec.
Grinsen, vn. wyszczerzać zęby, śmiać się z szyderstwem; — *sm.* wykrzy-
wienie twarzy, śmiech szyderski.
Grippe sf. Méd. grypa, rodzaj kataru.
Grob, adj. (comp. gröber) gruby, mię-
— szysy; ciężki; *fig.* grubiański, nieo-
krzesany, gburowaty.
Gröb-bracht, sm. gruby drut.
— brähtig, adj. utkany z grubych nici.
— faterig, adj. grubowłóknisty.
— förmig, adj. gruboziarnisty.
— schmeib, sm. kowal.
— wollig, adj. grubowłnisty.
Gröbheit, sf. grubość, gruba robota; *g-*
gburowatość, nieokrzesaność, gr-
biaństwo, niegrzeczność
Gröbian, sm. gbur, grubianin, prostak.

Gröblich, adv. grubo, niegrzecznie; *(czec.*
fig. niegrzecznie.
Grolen, vn. fam. krzyżeć, wrzesz-
Groll, sm. złość, uraza.
Gröllen, vn. mieć urazę, złość *do kogo*.
Gröhlhaft, adj. zawzięty.
Gröschchen, sm. u. Gröschchenstüd, sn.
grosz.
Größ, adj. (comp. größer, sup. größte)
duży, wielki; wysoki, wzniosły; wielki, znakomity; — *sm.* dwanaście
tuzinów; — *thun*, udawać *coś wiel-*
kiego; — *und Klein*, wielcy i mali,
starzy i młodzi; — *werben, rosnać*,
urość; — *ziehen*, wychować *dzieci* (fi-
zycznie); — *se Augen machen*, wy-
trzeszczyć oczy, zdiwić się.
Größe, sn. wielkie, wzniosłe; *im —*
— gen, ryczałtowo, hurtownie.
Größe, sf. wielkość; *fig.* wzniosłość.
Größenlehre, sf. matematyka, jeome-
trya.
Größenheilß, adv. w znacznej części.
Größ-admiral, sm. wielki admirał.
— artig, adj. okazały, wspaniały,
wzniosły. (słoc.
— artigfelt, sf. okazałość, wznio-
— äugig, adj. wielkooki.
— bauch, sm. brzuchal, brzuchacz.
— bauchig, adj. grubuchały.
— blätterig, adj. wielkolistci.
— denfend u. — gefant, adj. wielko-
myślny.
— buhend, sn. dwanaście tuzinów.
— eltern, sm. pl. dziadziowie, dia-
dek i babka. (kóv.
— elterlich, adj. dziadowski, od przod-
— entel. — in, s. prawnik, nuczka.
— fürst, sm. wielki książę; — *fin, sf.*
wielka książka lub wiel. kźniczka.
— fürstenthum, sn. wielkie księstwo.

Größ-fürstlich, *adj.* wielkoksiążęcy.
 —handel, *sm.* handel wielki, hurtowy, ryczałtowy.
 —händler, *sm.* kupiec hurtowy.
 —hand, *sm.* samochwał, chępliwiec.
 —herr u. —sultan, *sm.* sultan.
 —herrlich u. —herrlich, *adj.* sultański.
 —herzig, *adj.* wspaniały, wspaniałego serca.
 —herzigkeit, *sf.* wielkość, wspaniałość serca, umysłu.
 —herzog, —in, *s.* wielki książę (u-dzielnicy), —ka księżna.
 —herzoglich, *adj.* wielkoksiążęcy.
 —herzogthum, *sm.* wielkie księstwo.
 —jährig, *adj.* —jährig, *sf.* *vid.* Voll-jährig u. Volljährigkeit.
 —kind, *sm.* wnuk lub wnuczka.
 —köpfig, *adj.* wielką głowę mający.
 —kruz, *sm.* kawaler orderu wielkiego krzyża. (łowiadny).
 —mächtig, *adj.* wielce potężny, wielki.
 —maut, *sm.* wielka gęba, gęba; gębacz, samochwał.
 —mäutig, mający wielką gębę; gadaliwy, chępliwy.
 —meister, *sm.* wielki mistrz.
 —muth, *sm.* wspaniałomyślność.
 —muthig, *adj.* wspaniałomyślny.
 —mutter, *sf.* babka.
 —mutterlich, *adj.* babczyny.
 —nase, *sf.* wielkinos; osoba z dużym nosem.
 —nassig, *adj.* wielkonosy. (czny).
 —neffe, *sm.* wnuk ciocieczny, stryjczyna.
 —nichte, *sf.* wnuczka ciocieczna, stryjeczna.
 —oheim u. —onkel, *sm.* prastryj, prawuj, brat dziadka lub babki.
 —ohr, *sm.* wielkie ucho; człowiek z wielkimi uszami.

Größ-öhrig, *adj.* wielkaucha.
 —prahler u. —sprecher, *sm.* wielki samochwał, chępliwiec.
 —prahleri u. —sprecheri, *sf.* samochwałstwo. (mochwalny).
 —prahlerisch u. —sprecherisch, *adj.* samochwałczy.
 —siegebtwahter, *sm.* wielki pieczętarz.
 —sinn, *sm.* wielkość umysłu.
 —sinnig, *adj.* wielkomysłny.
 —sohn, *sm.* wnuk.
 —sultan u. —türk, *sm.* sultan.
 —tante, *sf.* siostra babki.
 —that, *sf.* wielki czyn.
 —thuer, *sm.* —thueri, *sf.* —thuerisch, *adj.* *vid.* Größprahler u. Größsprecher.
 —tochter, *sf.* wnuczka.
 —vater, *sm.* dziadek, dziadzio.
 —väterlich u. —väterlich, *adj.* dziadzin.
 —vaterstuhl, *sm.* wielkie krzesło z poduszką.
 —wieser, *sm.* wielki wezyr.
 Größtentheils, *adv.* powiększej części.
 Grötst, *adj.* dziwny, przesadny, dziwny, dziwotworny.
 Grötte, *sf.* grotta, jaskinia, pieczara.
 Grube, *sf.* (*dim.* Grübchen) dół, dołek; jama, nora; grób; kopalnia; eine graben, (cinem) dolki pod kim kopac. (nad drobnymi rzeczami).
 Grübeler, *sf.* szperanie, zaciekawienie się.
 Grübeln, *vn.* szperać, zaciekawić się w poszukiwaniach. (palni).
 Grubenbau, *sm.* wydobywanie z ko-blende, *sf.* latarnia górnicza.
 —steiger, *sm.* nadzorca kopalni.
 Grubig, *adj.* dołowy, dołkowaty; wyboisty, pełen wybojów.
 Grübler, *sm.* szperacz, rozważacz drobnostkowy wszystkich trudności.

Grust, *sf.* u. dół, pieczara; grób.
 Grümnet, *sm.* potraw.
 Grün, *adj.* zielony; — u. Grüne, *sm.* zieloność; kolor zielony; auf einen neuen Zweig kommen, dorobić się, majątek zrobić; in's — ne fahren, wyjechać na spacer za miasto; nicht — sein, (cinem) nie lubić kogo. (ere).
 Grün-beere, *sf.* agrest (*vid.* Stachelbeere).
 —blau, *adj.* błękitnawozielony.
 —bonnettag, *sm.* wielki czwartek.
 —fint, *sm.* wilga, bugumila, dzwonek (ptak). (w zielone pasy).
 —gestreift, *adj.* mający zielone pręgi.
 —grün, *sm.* zieleniny, warzywa.
 —span, *sm.* grynszpan, rdza miedziana, niedokwas miedzi.
 —specht, *sm.* żółta zielona (ptak).
 —strauch, *sm.* jedlina.
 Grund, *sm.* u. grunt, ziemia; dno (naczynia); tło (obrazu); nizina; fig. grunt, glebia (serca); fundament, podstawa; osad (co się ustąpiło na spódzie); —unb Boden, grunt ziemia; auf den — gehen, badać istoty rzeczy, zgłębiać; aus dem — be, fundamentalnie, gruntownie; liegenbe — inbe, dobrze leżące, nieruchome; im — be, w gruncie, w samej istocie; von — aus, z gruntu, dokładnie; zu — be gehen, zatonać, zginać, zniszczyć; zu — be legen, przyjąć za zasadę, za podstawę; zu — be richten, zniszczyć kogo lub co.
 Gründel, *sm.* *vid.* Gründling.
 Gründen, *va.* zakładać, założyć, ufundować, utworzyć; fig. gruntować, zasadzać, opierać co na czym; sich —, *vr.* zasadzać się na czym; gegründet, oparty; — sein, być opartym, opierać się na czym.

Gründer, *sm.* założyciel, twórca.
 Grund-begriff, *sm.* wyobrażenie zasadnicze.
 —besitz, *sm.* u. —eigenthum, *sm.* posiadłość, własność, gruntowa.
 —besitzer u. —eigenthümer, *sm.* posiadacz, właściciel gruntów.
 —buch, *sm.* kadastr, wykaz urzędowy dóbr ziemskich w kraju i ich wartości.
 —ciś, *sm.* sryż, kra.
 —cifen, *sm.* Anat. sonda (narzędzie chirurgiczne, które się zapuszcza w ciało dla różnych operacji).
 —farbe, *sf.* kolor pierwotny lub główny; kolor stanowiący tło.
 —fläche, *sf.* podstawa, płaszczyzna za podstawę służąca.
 —form, *sf.* kształt pierwotkowy.
 —gesetz, *sm.* prawo kardynalne zasadnicze.
 —herr, *sm.* pan włości, dziedzic.
 —herrschaft, *sf.* własność gruntowa, dziedzictwo; państwo dziedziczne.
 —kraft, *sf.* siła pierwotna.
 —lage, *sf.* podstawa, fundament, podwalina, posada.
 —laut u. —lauter, *sm.* Gram. samogłoska. (założenie podstawy).
 —legung, *sf.* zakładanie fundamentu.
 —lehre, *sf.* nauka zasadnicza służąca innym za podstawę.
 —linie, *sf.* zasada, podstawa; linia podstawy (w figurach geometrycznych).
 —los, *adj.* bezdenny, niezgłębiony, niezgruntowany; fig. bezzasadny.
 —losigkeit, *sf.* niezgruntowność, bezzasadność. (dmurowanie).
 —mauer, *sf.* Archit. fundament, podstawa.
 —recht, *sm.* prawo gruntowe.

- Grundregel, *sf.* prawo zasadnicze.
 — *rys*, *sm.* plan poziomy i jeometryczny budowli; *fig* rys, zarys.
 — *jak*, *sm.* reguła, prawo, zasada.
 — *faule*, *sf.* filar, główna podpora; główna podstawa.
 — *sprache*, *sf.* język pierwiastkowy, oryginalny; język dający początek innym. (fundament.
 — *stein*, *sm.* kamień wagienny na
 — *steuer*, *sf.* podatek gruntowy.
 — *stoff*, *sm.* materya pierwotna, pierwiastek.
 — *strich*, *sm.* główna laska w literze.
 — *stück*, *sm.* część główna, podstawa; majetność gruntowa. (pęd.
 — *trieb*, *sm.* główny, pierwotny po-
 — *übel*, *sm.* główne zło. (czyna
 — *ursache*, *sf.* główna, pierwotna przy-
 — *bermügen*, *sm.* majątek nieruchomości, gruntowy. (prawda)
 — *wahrheit*, *sf.* kardynałna, główna
 — *wort*, *sm.* *Gram.* wyraz pierwotny.
 — *zahl*, *sf.* liczba główna; liczba pierwotna, kardynałna.
 — *zahlwort*, *sm.* wyraz liczbę pierwotną oznaczający. (tu.
 — *zins*, *sm.* czynsz gruntowy, z grun-
 — *zug*, *sm.* główny rys, zarys; *pl.*
 — *züge*, ogólny rys. (wac.
 — *gründen*, *va.* *Peint.* grunt, tło da-
 — *Gründlich*, *adj.* u. *adv.* gruntowny; nie.
 — *Gründlichkeit*, *sf.* gruntowność.
 — *Gründling* u. *Gründel*, *sm.* kielb'.
 — *Gründung*, *sf.* fundowanie, ustauo-
 — *wienie*, założenie (czego).
 — *grünen*, *vn.* zielenieć, zielenić się.
 — *Grünlich*, *adj.* zielonawy, zielonko-
 — *waty*.
 — *Grünzen*, *vn.* kwiczeć, krząkać (o świ-

- niach); —, *sm.* kwik, krząkanie
 — *wieprzków*. (grupami.
 — *Gruppe*, *sf.* grupa, grono; — *penivest*.
 — *Gruppieren*, *va.* ustawiać w grupy,
 — *gromadzić* w kupki.
 — *Gruß*, *sm.* u. pozdrowienie, ukton,
 — *cinen* — *bestellen*, oddać komu ukton
 — *od kogo*.
 — *Grüßen*, *vn.* pozdrowić kogo, poklo-
 — *nić się*, ukłonić się komu; *ich mir*
 — *gegrißt*, witam cię! bądź pozdro-
 — *wiony!* Gott — *he dich*, kłaniam! jak
 — *się masz!* dzień dobry! i t. p.
 — *Grüße*, *sf.* krupy, kasza; kleik; — *im*
 — *Köpfe haben*, mieć olej w głowie, lub
 — *być* głupim.
 — *Grüßkopf*, *sm.* durna głowa, główka
 — *jak* makówka; — *löffig*, *adj.* głupi
 — *Guadian*. (czyt. *gwar...*) *sm.* gwar-
 — *dyan*.
 — *Grüden*, *vn.* patrzeć ciekawie; wyglą-
 — *dać z czego*. (rynetka.
 — *Grüder*, *sm.* szkiełko do patrzenia, lo-
 — *Grüder*, *sm.* graca (do gracowania w
 — *ogrodzie*). (dania).
 — *Grüdenfenster*, *sm.* okienko do wyglą-
 — *dać*.
 — *Grüden*, *sm.* skrzynka optyczna (z
 — *szkiełkami i obrazkami*).
 — *loch*, *sm.* otwór do patrzenia.
 — *Grüden*, *sm.* *vid.* *Kudud*.
 — *Grüden*, *adj.* *vid.* *Golden*.
 — *Grüden*, (cz. *git.*) *sf.* gitara.
 — *Grüden*, *sm.* złoty (pieniądz srebrny).
 — *Grüden*, *adj.* mający wartość, kurs
 — *mający*, kursujący; ważny, auto-
 — *teczny*.
 — *Grüdenheit*, *sf.* wartość; ważność (ak-
 — *tu*, dowodów).
 — *Gumi*, *sm.* *ind.* *decl.* guma.
 — *Gummi-arabicum*, *sm.* arabska
 — *elastikum*, *sm.* gumilastyka.

- Gummigut u. — gutta, *sm.* gumiguta
 — (rodzaj żywicy).
 — *harz*, *sm.* guma żywiczna.
 — *tragant*, *sm.* guma dragant (z drze-
 — *wa tego nazwiska*).
 — *Günst*, *sf.* sprzyjanie, względy, fawor,
 — *laska*; *mit* —, za pozwoleniem; *zu* —
 — *ten*, z grzeczności dla kogo, na ko-
 — *rzys* czyjś.
 — *Günstbeigebung*, *sf.* okazywanie komu
 — *względów*.
 — *Günstig*, *adj.* przychylny, życzliwy,
 — *przyjazny*; pomyślny.
 — *Günstling*, *sm.* faworyt, ulubieniec.
 — *Gürtel*, *sf.* gardło, gardziel; *daß*
 — *Meister an die* — *setzen*, przytknąć ko-
 — *mu* noż do gardła, użyć ostatniego
 — *przymusu*, gwałtu. (dło).
 — *Gürtelein*, *va.* u. *sch.* —, *vr.* pluć gar-
 — *Gürtel-schneide*, *sf.* jaskinia lotrów.
 — *wascher*, *sn.* *Med.* dekokt do płuka-
 — *nia gardła*.
 — *Gürte*, *sf.* ogórek.
 — *Gürten-stein* u. — *same*, *sm.* jądrowo,
 — *nasienie* z ogórków.
 — *Isalat*, *sm.* mizerya z ogórków.
 — *Gürten*, *va.* gruchać (o gołębiach).
 — *Gürt*, *sm.* pas, poprąg.
 — *Gürtel*, *sm.* pas; *Geogr.* strefa, pas
 — *Gürteltier*, *sm.* pancerznik (zwierz).
 — *Gürten*, *va.* opasać, przypasać co.
 — *Gürtler*, *sm.* pasomonik; paśnik, mo-
 — *siężnik*.
 — *Guß*, *sm.* u. *lanie*, *topienie*; ulewa,
 — *deszcz* ulewny.
 — *Güß-eisen*, *sm.* żelazo lane, surowiec;
 — *eisern*, *adj.* surowcowy, z żelaza
 — *lanego*.
 — *form*, *sf.* forma do odlewania.
 — *regen*, *sm.* deszcz ulewny, nawalny.
 — *stahl*, *sf.* stal lana.

- Gutgelaunt, *sm.* ściek, ryzostok.
 — *waare*, *sf.* u. — *wert*, *sm.* towar,
 — *przedmioty* odlewane.
 — *Gut*, *adj.* (comp. *besser*, sup. *best*), do-
 — *bry* (lepszy), wyborny, przedni; u-
 — *czciwy*, przyzwolity; użyteczny; —,
 — *adv.* dobrze, zgoda; —, *sm.* u. do-
 — *bro*; majątek; włość; wieś; — *und*
 — *Blut* opferm, poświęcić majątek i
 — *życie*; — *haben*, (bei einem) mieć co
 — *ukogo*; — *heissen*, przystać, zezwo-
 — *lić na co*; — *sagen*, rzeczy za ko-
 — *go*, za co; — *sehn*, (cinem) mieć
 — *skłonność*, przyjaźń dla kogo; — *te*
 — *Tagt haben*, mieć dobre czasy; — *te*
 — *Worte geben*, głaskać kogo dobremi
 — *słowami*; *auf* — *stich*, na los szcze-
 — *ścia*; *zine* — *te* *Wirt*, dobra chwila;
 — *er hat es* —, ma się dobrze, jest w
 — *dobrym* bycie; *es geht ihm* —, dobrze
 — *mu się* wiedzie w interesach; *es*
 — *meinen*, (mit) dobrze życzyć komu;
 — *in* — *tem*, dobrocią, z dobrej woli;
 — *für*; *und* —, jedném słowem; *sich einen*
 — *ten Tag machen*, wesoło dzień prze-
 — *prowadzić*, pohulać trochę; *wieder*
 — *machen*, naprawić błąd; *zu* — *te halten*
 — *(etwas)* nie brać komu co za złe; *zu* —
 — *te kommen*, być na korzyść czyjś.
 — *Gutachten*, *sm.* opinia, zdanie; *sein* —
 — *abgeben*, dać opinię o czem.
 — *artig*, *adj.* mający dobre własno-
 — *ści* wrodzone; *Med.* łagodny, nie-
 — *zagrożający* niebezpieczeństwem
 — *(o chorobach)*. (łagodność).
 — *artigkeit*, *sf.* dobre usposobienie;
 — *bestunden*, *sm.* zalecenie; zdanie, o-
 — *pinia*. (myślący).
 — *denkend* u. — *gestaut*, *adj.* dobrze
 — *büßen*, *sm.* mniemanie, wzdziwnie-
 — *geant*, *adj.* będący w dobrym hu-

morze.

Gut-haben, *sn. Comm.* należytość u kogo z obrachunku pozostała, stan czynny rachunku.

—heißig, *sn. u.* —heißung, *sf.* zezwolenie, przystanie na co.

—herzig u. —müthig, *adj.* dobre serce mający, dobroduszny.

—herzigkeit u. —müthigkeit, *sf.* dobroć serca, dobroduszość.

—sagen *sn. u.* —sagung, *sf.* zaręczenie za kogo.

—that, *sf.* dobry uczynek, dobro.

—willig, *adj. u. adv.* dobrowolny, nie.

—willigkeit, *sf.* dobrowolność.

Güte, *sf.* dobroć, cennaść; dobroć, łagodność; haben Sie die —, bądź Pan łaskaw; in der —, zgodnym sposobem, w dobry sposób; Waare von erster —, towar najlepszego gatunku.

Güter-anschlag, *sm.* szacunek dóbr.

—besitzer, *sm.* posiadacz dóbr.

Güteboll, *adj.* pelen dobroci.

Gütig, *adj.* dobrotliwy, dobry, łaskawy; —ger Gott, Boże dobrotliwy!

sehn Sie so —, bądź Pan tak łaskaw.

Gütigkeit, *sf.* dobrotliwość.

Gütlich, *adj.* przyjacielski, zgodny; sich —thun, uraczyć się, dogadzać sobie.

Güts-besitzer u. —herr, *sm.* właściciel.

—herrlich u. —herrschäftlich, *adj.* dominiálny.

—herrschaft, *sf.* dominium; państwo do których wies należy.

Gymnastik, *sm.* uczeń gimnazjum.

Gymnadium, *sn. (pl.)* —(ien) gimnazjum, szkoła.

Gymnastik, *sf.* gimnastyka, ćwiczenia ciała; —stich, *adj.* gimnastyczny.

Gyps, *sm. vid.* Gips.

S.

S, *sn.* ósma głoska w alfabecie; *Mus.* nota H.

Ha, *interj.* ha!

Haar, *sn. (dim.)* Härchen włos (ludzki); sierć, kudły (u zwierząt); —

re auf den Zähnen haben, żeby zjeść nad czem, doskonale znać rzecz swoją; auf's —, auf ein —, na włos,

dokładnie; bei den —ren stehen (zu), za włosy kogo ciągnąć, gwałtem przymuszać do czego; fein —breit,

ani na włos; fein —frümmen (einem), nie czynić komu żadnej nieprzyjemności; mit Haut und —ren, ze skórą i z kośćmi, całkiem; sich in den

—ren legen, ciągle się swarzyć, kłó-

cić; sich in die —re gerathen, za włosy się z kim porwać, targać. (czne.)

Haar-aussatz, *sm.* peruczka, loki sztuczne.

—beutel, *sm.* woreczek na włosy, na warkocz; einen —haben, być podciętym, podpojonym; sich einen —trinken, podpic, podochoć sobie.

—breit, *adj.* szeroki na włos.

—bürste, *sf.* szczotka do włosów.

—busch u. —büschel, *sm.* kłaczek, kosmyk włosów.

—bünn, *adj.* cienki na włos.

—eisen, *sm.* żelazko do przypiekania włosów.

—feder, *sf.* meszek u pisklat.

—fein, *adj.* cienki jak włos, subtelny.

Haar-flechte, *sf.* warkocz, spłot włosów.

—förmig, *adj.* włoskowaty.

—famm, *sm.* grzebień do włosów.

—flein, *adj.* malutki jak włos, drobny; —adv. w najdrobniejszych szczegółach; etwas —erzählen, opowiadać z najdrobniejszymi szczegółami.

—frouse, *sf.* fryzura.

—fräusler u. —putzer, *sm.* fryzjer, treficiel włosów.

—locke, *sf.* pukiel włosów.

—loß, *adj.* bezwłosy, goly, lysy.

—nadel, *sf.* spłotka podwójna do włosów.

—netz, *sn.* siatka z włosów.

—puder, *sm.* puder do włosów.

—putz u. —schmuck, *sm.* strój na głowę, do wpięcia we włosy.

—ring, *sm.* pierścienek z włosów.

—salbe, *sf.* maść, olejek do włosów.

—scharf, *adj.* bardzo ostry jak brzytwa, tak że włos w powietrzu przetrnie; bardzo ściśly.

—schleife, *sf.* kokarda z włosów, lub do przystrojenia włosów.

—schneiden, *sn.* zbieranie, spuszczenie, strzyżenie włosów.

—schür, *sf.* torsura, korona wystrzyżona na głowie.

—seil, *sn. u.* —schnur, *sf.* zawłoka.

—sieb, *sn.* sito włosiane.

—stern, *sm. u.* —gestirn, *sm.* kometa.

—tuch, *sn.* włosianka, tkanka z włosów; pytel, sak do pyłowania maki.

—widel, *sm.* papilot. (sów.)

—wuchs, *sm.* włosy, rośnienie włosów; —stiel, *sm.* cyrkiel z śrubą.

—zopf, *sm.* harcacz, spłot włosów.

Haaren u. Hären, *vn.* linieć, linieć się,

tracić dawne włosy a nowe dostawać.

Härligt, *adj.* włoskowaty.

Härlig, *adj.* obrosły włosami, włosisty, włochaty, kosmaty.

Häbe, *sf.* majątek, dobytek; Hab' und Gut, cały majątek ruchomy i nieruchomy.

Häbe-dank, *sm.* podziękowanie.

—nichts, *sm.* biedak, golec.

Haben, *va. irr.* mieć, posiadać co; trzymać, mieć w ręku; zawierać, mieć; —, *v. imp.* (eß hat) ma się, jest; —wollen, chcieć, żądać czego; an sich —, mieć co do siebie.

mieć, jaki zwyczaj; auf sich —, znać, być ważnym; dagegen —, być uprzedzonym, mieć co do zarzucenia; da —wir's, otóż mamy! er hat gut reden, dobrze, łatwo mu mówić; eß hat gute Wege, nie ma z tem żadnej obawy; eß hat Zeit, jeszcze czas na to; gern —, lubić, niechęć; nicht —wollen, nie dozwalać, przeciwić się; was hast du davon, co ci z tego? zu —sehn, być do nabycia; zu thun —, znaczyć; zu thun —, być zajętym, zatrudnionym.

Häber, *sm. vid.* Häfer. (komstwo.)

Häb-gier u. —sucht, *sf.* chciwość, łagier u. —füchtig, *adj.* chciwy, łakomy. (bytek.)

—seligkeit u. Häbsucht, *sf.* mienie, do.

Häbhaft, *adv.* —werben (*gen.*) dostać kogo lub co w swoje moc, schwytac, złapać kogo, co.

Häbicht, *sm.* jastrząb.

Häbichst, *sm.* nos orli (jastrzębi).

Häb-beil, *sn.* siekiera, topór do rąbania mięsa.

—bord u. Hädebord, *sm.* Mar. wy-

niosiejsza część okrętu w tyle jego.
 Hädbret, *sn.* deska do siekania mięsa; cymbaly, gęśle, harfa leżąca.
 — eisen, *sn.* siekacz.
 — messer, *sn.* tasak, nóż do siekania.
 Hädte, *sf.* motyka; — *sf.* u. Häden, *sm.* pigta; obcas, knoślak (u obuwiu).
 Häden, *va.* siekać, posiekać; rąbać (drzewo); kopać, skopywać; dziobać.
 Häderling u. Häffel, *sm.* sieczka.
 Häder, *sm.* kłótnia, swar, spór za cięty; szmata, ścierka.
 Häderer, *sm.* kłótnik.
 Häder-lumpen, *sm. pl.* szmaty, galgany, łachmany.
 — lucht, *sf.* swarliwość, kłótniowość.
 — lüchig, *adj.* swarliwy, kłótniwy.
 Hädern, *vn.* swarzyć się, kłócić się, sprzeżać się. (*ja.* port.)
 Häfen, *sm. a.* garnek; przystań, ostoję.
 Häfen-damm, *sm.* grobla port zabezpieczająca.
 — lette, *sf.* tańcuch port zamykający.
 — meister, *sm.* kapitan w porcie handlowym.
 — stadt, *sf.* miasto portowe.
 — zoll, *sm.* portowe, opłata za schronienie w porcie. (*wsiany.*)
 Häfer u. Häber, *sm.* owies; *adj.* o.
 Häferel, *sf.* *vid.* Häberei.
 Häfer-feld, *sm.* rola owsem zasiana.
 — grübe, *sf.* owsiana kasza.
 — kasten, *sm.* skrzynia na owies.
 — schelm, *sm.* kleik owsiany.
 — suppe, *sf.* zupa owsiana.
 Häff, *sn.* Geogr. zatoka.
 Häfner u. Häfner, *sm.* garniarz, zdun.
 Häft, *sf.* areszt, kara za przewinienie; uwięzienie, więzienie; — *sm.* hałka, zapinka; bączek, obrączka

umacniająca łusę strzelby do osady; — *sn.* jętka (owad jedno dzienny).
 Häft-befehl, *sm.* rozkaz aresztowania.
 — brief, *sm.* list gończy.
 Häften, *vn.* (an, bei) trzymać się, czepiać się, przylgnąć; (auf), być wlepionym w co (o wzroku); (für) ręczyć, być odpowiedzialnym za kogo, za co; es häftet bei ihm nichts, nie mu nie lgnie w pamięci, wszystko mu zaraz wywietrzeje; Ich Blüß häftete auf, wzrok był wlepiony w...
 Häg, *sm.* płot, ogrodzenie; ostep, zapust; krzaki, zarosłe.
 Häge-buche, *sf.* grabina (drzewo); — büschel, grabowy.
 — butte, *sf.* głóg (owoc róży dzikiej).
 — dorn, *sm.* nieszpulka (gatunek głogu).
 — rose, *sf.* róża dzika.
 — stöß, *sm.* beżeniec, stary kawaler.
 Hägel, *sm.* grad; *adj.* gradowy; Blüß und —, do stu piorunów! Daß dich der — treffe, ażeby cię zły duch wziął!
 Hägel-ableiter, *sm.* Phys. gradochron.
 — biß, *adj.* gesty jak grad.
 — toru, *sn.* ziarno gradu.
 — schaden, *sm.* szkoda gradobiciem zrządzona.
 — schlag, *sm.* gradobicie.
 — schrot, *sm.* siekające, lotki (do strzelania kaczek). (*gradem.*)
 — wetter, *sm. u.* — schauer, *sm.* burza z Hägeln, *v. imp.* (es hägelt) grad pada; es hägelte Etzine, grad kamieni upadł.
 Hägen u. Hegen, *va.* ogrodzić; ochraniać; mieć, żywić; — und pflegen,

mieć w opiece.
 Hager, *adj.* chudy.
 Hagerer, *sm.* gajowy.
 Hagerkeit, *sf.* chudość.
 Hager u. Heper, *sm.* kawka.
 Hahn, *sm. a.* (*dim.* Hähnen) kogut, kur; chorągiewka na dachu; kurek, kruczek mostężny (u beczki); kurek (u strzelby); der — im Korbe sehen, być laworytem, ulubieńcem, w szczególnych łaskach; einen rosten — auf's Dach setzen, podpalić kogo, dom mu zapalić; es frähet fein — darnach, nikt się o to nie spyta.
 Hähnbuch, *sf.* *vid.* Hagebuche.
 Hähnbute, *sf.* *vid.* Hagebute.
 Hähnen-fuß, *sm.* jaskier (rośl.).
 — gefecht, *sn. u.* — kamp, *sm.* bitwa, walka kogutów. (*bieniec (rośl.).*)
 — lamm, *sm.* grzebień koguta; kar — ruf u. — schrei, *sm.* pianie kogutów.
 — sporn, *sm.* ostroga u nogi koguta.
 Hähneri, *sm.* rogacz (mąż niewiernej żony).
 Hähnerischeit, *sf.* rogaczostwo, noszenie rogów (o mężu niewiernej żony). (*pies morski (ryba).*)
 Hai, u. Haifisch, *sm.* ludojad, żarłok.
 Hain, *sm.* gaj, gaik; Grund —, kostucha (śmierć).
 Hainbuche, *sf.* *vid.* Hagebuche.
 Hainbute, *sf.* *vid.* Hagebute.
 Häthen u. Hätel, *sm. dim.* haczyk, szydelko do haftowania; Gram, apostrof, znak wyrzucenia litery.
 Hädel-arbeit, *sf.* robota dziergana.
 — nadel, *sf.* igła do dziergania.
 Häten, *va.* zaczepić, uciepić o co, zawiesić na haku, na kolku; szydełkiem wyszywać lub dziergać; —, *vn.* szarpać kogo, (w oczy lub

zaoeznie), dać przytyki.
 Häten, *sm.* (*dim.* Häthen u. Hätel) hak, haczyk; bosak, osć do łowienia ryb; pogrzebacz; fig. kruczek, przeszkoda, zawada; —, *va.* zahaczyć, przyczepić; sochą orać, uprawiać.
 Häten-büchse, *sf.* półhak, rusznica (broń dawniej używana).
 — förmig, *adj.* hakowaty, haczykowaty, haczysty.
 — pfug, *sm.* socha.
 — richter, *sm.* sędzia ziemski.
 — spieß, *sm.* harpuna, hak używany do polowania wielorybów.
 Häfig u. Häfelig, *adj.* opatrzone haczykiem lub haczykiem.
 Häb, *adj.* połowiczny, pół, połowa; — adv. na pół, w połowie; — u. Häben od. Häber, *prép. gen.* dla, z przyczyny, z powodu; — und halb, jako tako, nie zupełnie; um — zwölft Uhr, o wpół do dwunastej.
 Häb-bier, *sm.* podpiwek.
 — bruder, — geschwister, — schwester, *vid.* Stiefbruder, Stiefgeschwister u. Stief-schwester.
 — dunfel, *sn.* na pół ciemno. (*rek.*)
 — franzband, *sm.* oprawa w półskó.
 — gelehrte, *sm.* nie doneyony, niedowarzony, półmiedrek.
 — geschöß, *sn.* antrsol, półpiętrze między dółem a pierwszym piętiem.
 — gott, — öttin, *s.* półbożek, półbogini.
 — insel, *sf.* półwysep.
 — jahr, *sm.* półrocze, pół roku.
 — jährig, *adj.* półroczny.
 — kreis u. — stiel, *sm.* półkole.
 — fugel, *sf.* półkuli.
 — laut, *sm.* półgłoska; — adv. zcichą,

na pół głośno. (dnicy.
 Halb-messer, *sm.* Geom. połowa sre-
 —metall, *sn.* półmetal, półkruszec.
 —momb, *sm.* pół księżyc: *Milit.* krą-
 żek miedziany z dzwonkami w jan-
 czarskiej muzyce.
 —rund, *adj.* półokrągły.
 —schatten, *sm.* przycień; *Astron.* po-
 łowiczny cień ciał niebieskich.
 —scheid, *sf.* połowa.
 —seide, *sf.* półjedwab'.
 —stiefel, *sm.* półbóci, ciżma.
 —stündig, *adj.* półgodzinny, trwają-
 cy półgodziny.
 —stündlich, *adj.* co półgodziny przy-
 padający, trwający.
 —täglich, *adj.* półdniowy. (dający.
 —täglich, *adj.* co pół dnia przypa-
 —tob, *adj.* na pół umarły.
 —trauer, *sm.* cienka żałoba.
 —tuch, *sn.* pół sukno.
 —vers, *sm.* półwiersze. (miernie.
 —weg u. —weg, *adv.* jako tako,
 —wischerel, *sf.* półmędrkostwo.
 Halbiren, *va.* rozpołowić, podzielić,
 przeciąć na dwie równe części.
 Halbe, *sf.* spadziłość; pochodzi-
 łość.
 Halste, *sf.* połowa; pół; auf die—
 po połowie; jur—do połowy.
 Halfter, *sf.* uзда, uździenica.
 Halftern, *va.* uzdać, obuzdać.
 Hall, *sm.* odgłos, dźwięk przytłu-
 miony.
 Halle, *sf.* krużganek; sala filarami
 ozdobiona; warzelnia soli.
 Halleluja, *sn.* indecl. allelujah (chwal-
 cie Boga). (wydawać odgłos.
 Hallen, *vn.* brzmieć, rozlegać się,
 Hallor, *sm.* hutnik solny, solowar.
 Halm, *sm.* (dim. Halmchen) źdźbło.

Halb, *sm.* a. (dim. Hälchen) szyja;
 gardło, kark; szyjka (butelki i t.
 p.); szyja (u narzędzi muzycznych);
 —u. Halst, *sf.* Mar. sznur do przy-
 mocowania żagla; anden—lwerfen,
 (cinem) wyłajac, wyfukać, wybe-
 sztać kogo; an den—wünschen, (ci-
 waś cinem) życzyć komu czego; auf
 dem—se sitzen, (cinem) siedzieć komu.
 na karku; cinen langen—machen, wy-
 ciągnąć szyję, (aby co zobaczyć);
 sich bom—se schafften, pozbyć się ko-
 go, czego z karku; über—und Kopf.
 na lew, na szyję, spieszenie z pospie-
 chem.
 Hals-ader, *sf.* Anat. żyła gardła.
 —band, *sn.* wstęga na szyję; na-
 szyjnik.
 —binde, *sf.* opaska na szyję.
 —bräune, *sf.* Anat. ślinogórz, wrzód
 w gardle.
 —brechend, *adj.* niebezpieczny, mo-
 gący pozbawić życia, przypawić
 o zgubę.
 —brüße, *sf.* gruczoł szyjny.
 —risen, *sn.* u.—schelle, *sf.* kuna, żelazo
 na szyję (dla winowajców).
 —entzündung, *sf.* zapalenie gardła.
 —gericht, *sn.* sąd gardłowy, krymi-
 nalny. (szyjna.
 —geschwulst, *sf.* puchlina gardłowa,
 —lette, *sf.* lancuch na szyję, nierz.
 —fragen, *sm.* półkoszulek, kol-
 —trause, *sf.* kolnierzyk, krezy.
 —recht, *sn.* prawo gardłowe, życia
 i śmierci.
 —sack, *sf.* sprawa gardłowa.
 —schmutz, *sm.* u.—geschmeib, *sn.* na-
 szyjnik, ozdoby, stroj na szyję.
 —schwindsucht, *sf.* suchoty gardłowe.
 —starrig, *adj.* uparty, uporny, u-

porczywy.
 Halsharrigkeit, *sf.* upór, uporczywość,
 —streif u.—strich, *sm.* chustka krzy-
 żowa na szyję.
 —tuch, *sn.* chustka na szyję.
 —verbrechen, *sn.* zbrodnia gardłowa,
 zasługująca na karę śmierci.
 —weh, *sn.* ból gardła.
 —wirbel, *sm.* pacierze na grzbiecie,
 kręgi szyjne.
 Halt, *sm.* zatrzymanie się; interj-
 stój! przestań! dosyć tego! —ha-
 ben, trzymać się, być trwałym, mo-
 cnym; —machen, stanąć, zatrzymać
 się; —halten, *adj.* mocny, trwały. (się.
 Haltbar, *adj.* mocny, trwały.
 Haltbarkeit, *sf.* moc, trwałość.
 Halten, *va.* irr. trzymać, utrzymy-
 wać; chować; wstrzymać, powścią-
 gać; zawierać, mieścić w sobie;
 dotrzymać; zachowywać; mieć;
 (für), mieć, poczytywać za co;
 wzięść za kogo; (von) mniemać,
 trwać w jednym stanie, być mo-
 cnym, trwałym; stanąć, zatrzymać
 się; stać, znajdować się; (an etwas)
 trzymać się czego, zachowywać;
 (an sich) zatrzymać co u siebie, nie-
 wyjawiać; (auf etwas) pilnować,
 przestrzegać; wierzyć w co; —, v.
 imp. (es hält schwer) trudno idzie,
 jest wielka trudność; sich —, vr.
 trzymać się; wstrzymać się, po-
 wściągnąć się; (an) trzymać się
 czego, za co; (zu) przyłączyć się
 do kogo, trzymać się czyjejś stro-
 ny; auf Ordnung —, przestrzegać
 porządku; beim Worte —, trzymać
 kogo za słowo; dafür—, być zdania,
 mniemać; es mit cinem —, być je-
 dnego zdania z kim; für gut—, uwa-

zać za dobre, za stosowne; hoch—,
 wysoko cenić; warm—, (cinem) pod-
 chlebiać komu; wenig—, (auf ob. von)
 mało cenić; Vorlesungen —, mieć
 prelekcye, odczyty publiczne.
 Hälter, *sm.* (w wyrazach złożonych)
 trzymacz, trzymający czego.
 Hälter, *sm.* (w wyrazach złożonych)
 schowanie, schowalnia na...
 Hältig, *adj.* mający w sobie. (wny.
 Hältlos, *adj.* nietrwały; niegrunto-
 Hältlosigkeit, *sf.* nietrwałość; niegrun-
 towność.
 Hältung, *sf.* trzymanie, utrzymywa-
 nie czego; prowadzenie (ksiąg);
 twardość, stęgłość (ciała jakie-
 go); (des Körpers) trzymanie się,
 postawa, ułożenie ciała.
 Hältunf, *sm.* hultaj, łajdak.
 Hämnen, *sm.* więcierz. (chytry.
 Hämisch, *adj.* złośliwy, uragliwy.
 Hämmer, *sm.* skop, baran; —adj.
 skopowy, barani.
 Hämmer-braten, *sm.* pieczeń barania.
 —fleisch, *sn.* skopowina, baranina.
 —teut, *sf.* u.—schlegel, *sm.* posładek
 barani, cwiartka baraniny.
 —belz, *sm.* kozuch barani.
 Hämmer, *sm.* a. (dim. Hämmerchen)
 młot, młotek; hamernia, huta.
 Hämmer-ast, *sf.* u.—beil, *sn.* topór z
 młotem.
 —fisch, *sm.* młot (ryba).
 —schlag, *sm.* uderzenie młotem; za-
 dra, żuźle z obrabianego żelaza.
 —stiel, *sm.* trzonek u młotka.
 —werk, *sn.* u.—hütte, *sf.* hamernia.
 Hämmeru u. Hämmeru, *vn.* bić mło-
 tem; —, va. kuć młotem co, obra-
 biać.
 Hämorrhoiden, *sf.* pl. Med. hemoroidy.

Hämorrhoidalisch, *adj.* hemoroidalny.
Hämpelmann, *sm.* wiercipięta, bla-
zen, trefnia, żartownia.

Hämpeln, *vn.* wiercić się, wałęsać się.
Hämster, *sm.* skrzeczek, chomik
(zwierz do szczurki podobny.)

Hämsterbau, *sm. u.* — höhle, *sf.* nora.
jama chomika.

Hand, *sf.* *ä.* (*dim.* Händchen) ręka,
dłoń; pismo, ręka, charakter; pra-
wica, ramię (Boskie); — an sich legen,
targować się na własne życie; — in
Hand, podając sobie lub trzymając
się za ręce; — u. Zuß haben, być w
dobrym, należytym stanie, być ta-
daniem i składnem; alle Hände voll zu
thun haben, mieć po uszy do robo-
ty; an die — gehen, pomagać komu;
an die — geben, wskazać na co, dać
do zrozumienia; auf eigene —, swo-
im dworem, na swoje głowę; aus-
beurteilen, z pierwszej ręki; aus
ob. von guter —, z pewnego źró-
dła; bei der — sein, być pod ręką, na
doreczu; die — abziehen, (von) co-
fać swą opiekę nad nim; die — an-
legen, wziąć się do czego; die —
geben, (auf etwas) dać komu rękę
na co; die — legen, (an) ująć co;
die flache —, dłoń; die hohle —, garsć;
die Hände in den Schoß legen,
włożyć ręce do kieszeni, siedzieć
z założonemi rękami, próżnować;
die — de zusammen schlagen, złożyć
ręce; durch die — de sehen, przez
szpary patrzeć na co; eine — voll,
garsć, pełn co się w rękę zmieści;
freie — haben, mieć wolne ręce, mo-
działania podług woli; in die Hände
flattchen, klaskać w ręce; mit — und
Mund versprechen, dać słowo i rękę

na co; nach der —, potem, później;
unter der —, skrycie, potajemnie;
vor der —, tymczasem, teraz.

Handarbeit, *sf.* robota ręczna.

— atlas, *sm.* atlas podręczny.

— ausgabe, *sf.* wydanie podręczne.

— becken, *sm.* miednica do umywa-
nia rąk. (trzonkiem.

— beil, *sn.* toporek, topór z krótkim

— bewegung, *sf.* poruszenie ręki.

— breit, *adj.* szeroki na dłoń, na
rękę.

— breite, *sf.* szerokość dłoni; piędz.

— buch, *sn.* książka podręczna, za-
wierająca treść jakiejś nauki.

— brud u. Händebrud, *sm.* uściśnie-
nie ręki. (laza, kajdany na ręce.

— fessel, *sf. u.* — eisen, *sn.* pęta, że-
— fest, *adj.* tegi, silny, krzepki.

— flächte, *sf. u.* — teller, *sm.* wklęsłość
dłoni.

— förmig, *adj.* kształt ręki mający.

— gebrauch, *sm.* użycie podręczne.

— geld, *sn.* zadatek.

— gelenk, *sn.* staw ręki.

— gemein, *adv.* — werden, uderzyć na
siebie, spotkać się, zetrzeć się z
sobą.

— gemenge, *sn.* potyczka, walka;
in's — gerathen, przyjąć do ręcznej
utarczki, do bitwy.

— geschmeide, *sn.* bransoletka.

— gehwehr, *sn. u.* — bühse, *sf.* krócieca,
ręczna broń. (ręk.

— glatt, *sf.* chiragra, ból w stawach

— granate, *sf.* granat ręczny.

— greiflich, *adj.* dotykany, oczywisty.

— greiflichkeit, *sf.* oczywistość.

— griff, *sm.* antaba, trzonek, ręko-
jeść; sortel, manewr, wybieg.

— habe, *sf.* antaba, korba, ręczka.

Handhaben, *va.* używać czego za po-
mocą ręki, władać, kierować czem;
(daß Recht) wykonywać prawo.

— habung, *sf.* władanie czem; spra-
wowanie czego.

— hoch, *adj.* wysoki na dłoń. (stwo-
— lauf, *sm.* drobny; handel, kramar-
— forb, *sm.* koszyk ręczny.

— frauße, *sf.* rekawek u koszuli.

— fuß, *sm.* pocatowanie ręki.

— langer, *sm.* robotnik, pomocnik
mularski.

— laterne u. — leuchte, *sf.* latarnia rę-
czna, do noszenia w ręku.

— leuchter, *sm.* lichtarzyk, świecznik
niski z rączką. (ca ręczna.

— mangel u. — rolle, *sf.* maglowni-
— mühle, *sf.* młynek ręczny, żarna
(do zboża).

— orgel, *sf.* *vid.* Drehorgel.

— schelle, *sf.* *vid.* Handfessel.

— sferb, *sn.* koń powodny, nareczny.

— presse, *sf.* Imprim. prassa, tłocznia
ręczna, zwyczajna.

— reichung, *sf.* podanie ręki, pomocy.

— rüden, *sm.* wierzch ręki.

— säge, *sf.* pita ręczna.

— schlag, *sm.* uderzenie ręką; ude-
— schriff, *sf.* pismo, charakter (czy-
— thieren, *vn.* — thierer, *sm.* — thierung,
— sf. *vid.* Hantshieren, Hantshierer u.
Hantshierung.

— tuch, *sn.* ręcznik

Handeln, *sf.* garsć, garstka.

— werf, *sn.* rzemiosło, professya,
slan; ein — treiben, trudnić się rze-
miosłem; daß — legen, (etnem) wzbro-
nić komu rzemiosło.

— werfer u. — werfsmann, *sm.* (pl. —
— werfscute) rzemieślnik, profesyo-
nista.

— werfbschiffe u. — junge, *sm.* ter-
minator, uczeń rzemieślniczy.

— werfbsgefell, *sm.* czeladnik.

— werfbsmäßg, *adv.* rzemieślniczo.

— werfbsmeister, *sm.* majster jakiego
rzemiosła.

— werfbsjunst, *sf.* cech rzemieślniczy.

— wörterbuch, *sn.* słownik podręczny.

— wurzel, *sf.* korzeń ręki, przydło-
— zeichnung, *sf.* rysunek od ręki.

— zug, *sm.* eug od ręki.

Handelbrud, *sm. vid.* Handbrud.

Handelmacher *vid.* Handelstifter. (ce.

Hande-flattchen, *sn.* klaskane w rę-
— spiel, *sn.* giesta, ruchy rąk.

Handel, *sm.* *ä.* targ, układ, ugoda,
umowa; handel, kupiectwo; czyn,
sprawa, interes, kłopot; proces,
sprawa; zwada, spór, sprzeczka;

— treiben, handel prowadzić; ber —
im Großen, handel hurtowy; ber —
im Kleinen, drobny handel; im — und
Wandel, w zwyczaj, w zwykłych
stosunkach życia; Handel anfangen,
wszczynać zwady; sich in Handel
einlassen, wdać się w kłótnie z kim.

Handeln, *vn.* działać, postępować;
targować się o co; handlować,
handel prowadzić czem, targo-
wać; (von) rozprawiać traktować
o czem; sich —, v. imp. (es handelt
sich von) idzie o co.

Handels-artifel, *sm.* rodzaj, artykuł towarów.

—bünd u. —vertrag, *sm.* traktat, u.

—freiheit, *sf.* swoboda handlowa.

—gebrauch, *sm.* zwyczaj handlowy.

—geist, *sm.* duch kupiecki, handlowy.

—genoss, *sm.* spółnik handlowy.

—gericht, *sn.* sąd, trybunał handlowy.

—geschäft, *sn.* interes handlowy; handel.

—gesellschaft, *sf.* towarzystwo, spół-

—haus, *sn.* dom handlowy.

—herr, *sm.* głowa, przedstawiciel domu handlowego.

—lehrling, *sm.* kupczyk, praktykant

—mann, *sm.* (pl. — teute) kupiec, negocjant, człowiek trudniący się handlem.

—recht, *sm.* prawo handlowe.

—reise, *sf.* podróż handlowa, w celu handlowym.

—schiff, *sn.* okręt kupiecki. (dłowa.

—schule, *sf.* szkoła kupiecka, han-

—staat, *sm.* kraj handlowy.

—stadt, *sf.* u. — platz, *sm.* miasto, miejsce handlowe.

—stand, *sm.* położenie handlowe; stan kupiecki, kupiectwo.

—unternehmung, *sf.* przedsięwzięcie handlowe.

—volk, *sn.* lud handlujący.

—wesen, *sm.* rzeczy dotyczące się handlu, sprawy, urządzenia handlowe, kupiectwo.

—zwerg, *sm.* gałęź handlu.

Handelschaft, *sf.* handel, kupiectwo.

Handels-lister u. —sucher, *sm.* człowiek swarliwy, kłóliwy.

—sucht, *sf.* skłonność do sprzeczek, zawad, kłótni.

Hangelsüchtig, *adj.* swarliwy, kłóliwy.

Hangler, —in, *s.* handlarz, —arka.

Hanglung, *sf.* działanie, czyn, postępek; targ, handel; dom handlowy.

Hanglungs-brief, *sm.* list kupiecki.

—blener, *sm.* czeladnik, subjekt, kommissant handlowy.

—friheif, —genoss, —haus, —herr, —lehrling, —schule, *vid.* Handelsfreiheit i t. d.

—berwalter, *sm.* dysponent, zarządzający domem handlowym.

—weise u. —art, *sf.* sposób działania, postępowania.

Hangf, *sm.* konopie; przedzakonopna.

Hangf-ader, *sm.* u. —felt, *sm.* grunt zasiany konopiem.

—bau, *sm.* uprawa konopi. (nopi.

—brecht, *sf.* cierlica, międlca do ko-

—garn, *sn.* przęda konopna.

—leinwand, *sf.* płótno konopne.

—öl, *sn.* olej konopny.

—samen, *sm.* u. —saat, *sf.* siemię konopne.

Hangen u. Hangen, *adj.* konopny.

Hangling, *sm.* konopnik, dzwonic (ptak).

Hang, *sm.* pochylność, spadziłość; fig. (zu etwas) pociąg, skłonność do czego. (placząca.

Hangebirte u. Hangelbirte, *sf.* brzozą

Hangbrüde, *sf.* wiszący most.

—matte, *sf.* Mar. łózko wiszące (na okręcie).

—weide, *sf.* wierzba płacząca.

Hangen. *vn.* irr. wisieć, być zawieszonym; zwiesić, być zwieszonym; być przywiązany, lgnąć do kogo, do czego; an einander —, trzymać z sobą, być ściśle z kim

związany; den Kopf ob. die Fügel

—lassen, zwiesić głowę, opuszczyć skrzydła; fig. stracić otuchę, nadzieję.

Hangen, *va.* wieszać, powiesić, zawiesić; sich —, *vr.* powiesić się; przywiązać się, przylgnąć do kogo, do czego; den Kopf —, zwiesić głowę; zesmutnieć, tracić serce, nadzieję. (cza.

Hangen-riemen, *sm.* pas u karety, ko-

—schloß, *sn.* kłódka.

Hangt, *sf.* zad konia.

Hansa u. Hånse, *sf.* hanza, związek miast nadmorskich w Niemczech;

—stadt, *adj.* hanzeatycki.

Hånselein, *vn.* zabawę sobie robić z kogo, wyrządzać komu psoty dla zabawy.

Hånsestadt, *sf.* miasto hanzeatyckie.

Hånswürst, *sm.* u. arlekin, błazen, kuglarz.

Hånswürst-mäßig, *adj.* błazeński, —streich, *sm.* błazeński figiel, —postępek, arlekinada, kuglarstwo.

Hånstieren u. Hånstren, *vn.* robić ręką, prowadzić proceder, trudnić się rzemiosłem; fig. swawolić, hałasować.

Hånstirer, *sm.* robotnik, rękodzielnik.

Hånstrung, *sf.* zatrudnienie, zarobkowanie; hałas, swawola.

Hånperig, *adj.* nie gładki, zająkliwy.

Hånren, *vn.* u. imp. iść oporem, zawadzać się o co.

Hånplig, *adj.* łapczywy, cheiwy.

Hånpligkeit, *sf.* łapczywość, cheiwość.

Hånren, *sm.* dim. *vid.* Haar.

Hårn. *vn.* *vid.* Haaren; —, *adj.* włosiany; baß — ne Gewand, włosienica.

Hårse, *sf.* arka.

Hangenitt, *sm.* arka. (arfy.

Hangen-llang u. —ton, *sm.* dźwięk

—sait, *sf.* struna u arfy.

—spiel, *sn.* gra na arfie.

—spieler, Hangenist u. Hangner, —in, *s.* artysta, —arka.

—stück, *sn.* kawałek do grania na arfie.

Hang, *sm.* śledź.

Hangs-fang, *sm.* u. —fischer, *sf.* połów, łowienie śledzi. (śledzie.

—fänger u. —fischer, rybak łowiący

—fang, *sn.* beczka śledzi.

—lase, *sf.* lagier, woda od śledzi, śledziowy sos.

—salat, *sm.* salata ze śledziem.

—schiff, *sn.* statek do połowu śledzi.

Hangt, *sf.* grabie.

Hangen, *va.* grabić (grabiami).

Hangelin, *sm.* arlekin (*vid.* Hånswürst).

Hang, *sm.* zgryzota, zmartwienie.

Hangnen, *va.* smucić kogo; sich —, *vr.* martwić się, smucić się, gryźć się.

Hang-loß, *adj.* spokojny, bez troski, bez zgryzot; niewinny, bez złej myśli.

—losigkeit, *sf.* spokój; niewinność.

—voll, *adj.* pełen zgryzot.

Hangonie, *sf.* harmonia, zgodność tonów, dźwięków; zgoda, zgodność, zgodliwość.

Hangoniren, *vn.* harmoniować, brzmieć zgodnie; zgodnie myśleć, zgodnie żyć.

Hangonisch, *adj.* harmonijny, przyjemnie brzmący, dźwięczny; zgodny, sympatyczny. (wy.

Hang, *sm.* moc, uryna; *adj.* uryno-

Hang-blase, *sf.* pęcherz (moczowy).

—fluß, *sm.* Med. cieczenie moczu, mimowolny odcich uryny.

—gang u. —leiter, *sm.* Anat. kanał

moczowy.
 Harn-glas, *sn.* urniał.
 —röhre, *sf.* cewka moczowa.
 —streuge, *sf.* u. —zwang, *sm.* trudne oddawanie uryny.
 —treiben, *adj.* Mied. urynę pędzący.
 Harnen, *vn.* mocz, urynę oddawać.
 Harnisch, *sm.* pancerz, zbroja; in—bringen, rozgłosić się, wpaść w passyą. (do polowu wielorybów.
 Harpüne, *sf.* harpuna, hak używany
 Herten, *vn.* (auf ob. *gén.*) czekać, oczekiwać, spodziewać się.
 Hart, *adj.* (comp. härter, sup. härtest), twardy, hartowny; ostry, surowy, nielitościwy, przykry, zacięty; —adv. tuż, bardzo blisko, bezpośrednio; —am Wege, tuż przy drodze; —hören, mieć tępy słuch, niedostyszczać; —te Arbeit, ciężka praca; —ter Leib ob. Stuhl-gang, zatwardzenie żołądka, zatkanie, obstrukcja; —tes Brod, chleb czerstwy; es fällt ihm —, trudno mu. (wość).
 Härte, *sf.* twardość; ostrość, surowość.
 Herten, *va.* czynić wytrzymałym; hartować (żelazo, stal); —vn, twardnieć. (waty).
 Hart-flügelig, *adj.* H. nat. pochwoko—hültig, twardą skórę mający; nieczuły.
 —herzig, *adj.* twardy, nienizyty, twardego, zakamieniałego serca.
 —herzigkeit, *sf.* nieużytość, zakamienialość serca.
 —hörig, *adj.* tępy słuch mający.
 —hörigkeit, *sf.* tępość słuchu.
 —leibig, *adj.* cierpiący zatwardzenie, chore na zatwardzenie.
 —leibigkeit, *sf.* zatwardzenie, ob-

strukeya, go pyska (koń).
 Hart-müdig, *adj.* twardousty, twarde—nädig, *adj.* uparty, uporczywy.
 —nädigkeit, *sf.* uporczywość, upor.
 —schallig, *adj.* H. nat. grubą skorupą mający.
 Hartlich, *adj.* stwardniały.
 Hartlung, *sf.* hartowanie, hart (żelaza, stali). (czny).
 Hart, *sn.* żywica, smoła; —adj. żywi—Herten, *va.* z żywicy oczyszczacz; powlec, pociągnąć żywicą.
 Harticht, *adj.* żywcowaty.
 Hartig, *adj.* żywiczny.
 Hartdrehel, *sn.* gra hazardowna.
 Häfchen, *va.* łapać, chwycić, chcieć szybko schwycić; —vn. (nach), u—biegać się za czem, sadzić się na co.
 Häfcher, *sm.* śledziciel złodzieiów, zbiegów.
 Häfe, *sm.* (dim. Häfchen) zając; fig. tchórz, bojaźliwy; da liegt der — im Pfeffer, to jest przyczyną skarg, żalów, nieukontentowania i t. p.; viele Hunde sind des Häfen Tob, gromada psów, śmierć zająca; wielom się jeden nie oprze.
 Häfel, *sf.* leszczyna, drzewo orzechowe; —sein, *adj.* orzechowy.
 Häfelant, *sm.* żartowniś, figlarz.
 Häfel-busch, *sm.* u. —staude, *sf.* krzew leszczynowy.
 —gefräud u. —gebüß, *sn.* leszczy—na pospolita (krzew).
 —huhn, *vn.* jarząbek (ptak).
 —nuß, *sf.* laskowy orzech. (wy).
 —ruthe u. —gerie, *sf.* pręt leszczynowy.
 Häfen-fährte u. —spur, *sf.* trop zająca.
 —fell, *sn.* u. —balg, *sm.* zająca skórka.
 —fuß, *sm.* zająca noga, zajączy

skok; fig. wierzcipięta, fireyk.
 Häfen-füßig u. Häfenhaft, *adj.* tchórzowaty, tchórzem podszyty.
 —hert, *sn.* serce zające, lekliwe, tchórzowatość, bojaźliwość; tchórz, bojaźliwiec. (jace).
 —hege u. —lagb, *sf.* polowanie na zająca.
 —hund, *sm.* chart na zające.
 —ohr u. —ohren, *sn.* zające ucho; cudzysłów.
 —panier, *sn.* baś —ergreifen, nieść ze strachu, wzięść nogi za pas i dać drapak.
 —pfeffer, *sm.* u. —flein, *sn.* drobka zające.
 —scharte, *sf.* zające wargi, wierzchnia warga przepeknięta.
 —schlaf, *sm.* sen zające, lekkie.
 Häfln, *sf.* samica zając.
 Häße u. Häße, *sf.* skobel; zawiąsa.
 Häßel, *sm.* u. *sf.* motowidło; kółowrot, winda, pionowa.
 Häßeln, *vn.* obracać motowidło; kręcić winda; ciskać się, rzucać się; bająć, bzdużyć; —va. motać, nawijać na motowidło; windować, podnosić ciężary.
 Häß, *sm.* nienawieść. (go).
 Häßten, *va.* nienawidzić kogo, czę—Häßenwerth u. —würdig, *adj.* godzien nienawieści.
 Häßer, —in, *s.* nienawistnik, —nica.
 Häßlich, *adj.* brzydki, szkaradny, szpetny.
 Häßlichkeit, *sf.* brzydkość, szkaradność, szpetność.
 Häst, *sf.* spieszenie się, pośpiech; in —, w pośpiechu.
 Hästig, *adj.* spieszny, skwapliwy, prędki, porywczy.
 Hästigkeit, *sf.* przedkość, porywczosć.

Hätschtin, *va.* pieścić kogo.
 Hätscher, *sm.* konny gwardzista.
 Häube, *sf.* (dim. Häubchen) czepek, czub, czubek (u płaków); kapturek wdziewany płakowi łowczemu; unter die — bringen, wydać za mąż albo wyswatać pannę; unter die —fontnen, zostać żoną, pojsć za mąż.
 Häuben-band, *sn.* wstążka do czepek.
 —kopf u. —stod, *sm.* głowa drewniana do upinania czepeków.
 —terche, *sf.* dzierlatka, skowronek czubaty.
 —schachtel, *sf.* pudło na czepek.
 Häubige, *sf.* haubica, granatnik, moździerz granatowy.
 Häublod u. —flog, *sm.* pniak do rąbania na nim.
 —begen, *sm.* długa prosta szpada, koncerz; rąbac, skóry do korda.
 —flinge, *sf.* klinga, ostrze szabli.
 —gahn, *sm.* kiel, żab (dzika, słonina).
 Häuch, *sm.* dech, oddech, tchnienie; powiew; wyziew (kwiatu); Gram. przydech.
 Häuchen, *vn.* chuchać, wiać, dąć; —va. wyziewać, wydawać woni; Gram. wymawiać z przydechem literę; Muth in die Etcle —, natchnąć odwagą. (dechowy).
 Häuch-laut, *sm.* Gram. dźwięk przy—zeiten, *sn.* znak przydechowu.
 Häuberer, *sm.* woźnica, furman (vid. Lohndutcher).
 Häue, *sf.* motyka.
 Häuen, *va.* irr. uderzyć, bić; ciąć, rąbać; siekać; rznąć (drogi kamień); ciosać, wyciosać (kamienie), wyrzynać, robić snycerską robotę; sich —, *vr.* bić się, rąbać się;

(durch die Felde), przerażać się przez linię nieprzyjacielską z orężem w reku; in Stinde — porąbać na kawalki; über die Schnur — przebrać miarę; weder gehauen noch gestochen, ni w pięć ni w dziesięć, nitowni owo.

Häuer, *sm.* kord, karabela; rąbacz, siekacz; górnik, podkopnik; dzik, odyniec; kiel, zab.

Häufel u. Häufen, *sm. (dim. Häufchen)* stos, kupa; tlum, zgraja, tłuszcza; der große —, gmin, pospólstwo; über den — werfen, zwalić co na kupę; obalić, znieść co. (pac.)

Häufeln, *va.* w kupki układać, sy-
Häufen, *va.* gromadzić na stos, znosić, nawozić; nagromadzić, nazbierać; sich —, *vr.* nazbierać się, nagromadzić się; ein gehäufster Zeller, talarz przepełniony.

Häufenweise, *adj.* gromadny, tłumny.
Häufig, *adj.* liczny, gromadny, często; *adv.* często.

Häufung, *sf.* nagromadzenie, zbieranie, skupianie.

Haupt, *sn.* a (*dim. Häuptchen*) głowa; wezglowie (łózka); naczelnik; *adj.* główny; auf's — schlagen, pobić na głowę, porazić; ein gefrontes —, głowa koronowana (monarcha), lub uwieńczona; ein graues —, siwa głowa; starzec; zum — te ob. zu Häuptern, w głowach.

Hauptader, *sf.* Anat. żyła główna, należąca do głowy.

— altar, *sm.* główny oltarz.

— augenmerk, *sn.* główny cel.

— auser, *sm.* Mar. wielka kotwica, najgłówniejsza. (głowie.)

— binde, *sf.* diadem, przepaska na

Haupt-bischof *sm.* metropolita.

— buch, *sn.* Comm. księga główna.

— fall, *sm.* główny, najważniejszy wypadek, Gram. pierwszy przypadek w deklinacji.

— geld, *sn.* pogłównne, podatek osobisty; główny kapitał.

— gericht, *sn.* sąd główny; najprzedejniejsza potrawa.

— geschoss, *sn.* pierwsze piętro.

— gut, *sn.* główny folwark; główny kapitał.

— haar, *sn.* włosy na głowie.

— inhalt, *sm.* główne treść.

— kirche, *sf.* katedra, tum, kościół

główny stolicy biskupstwa.

— kissen, *sn.* poduszka lub wałek

w głowach łóżka. (choroba.)

— krankheit, *sf.* ból głowy; główna

— leitung, *sf.* naczelny zarząd.

— loß, *adj.* bezgłowy; zostający bez

naczelnika. (Mil. kapitan.)

— mann, *sm.* (pl. — leute) naczelnik;

männin u. — mann'sfrau, *sf.* kapita-

tanowa. (pień kapitana.)

— mann'schaft, *sf.* kapitaństwo, sto-

— merkmal, *sn.* główne znamię.

— rechner, *sm.* Arithm. wspólny mia-

nownik.

— ort, *sm.* główne miasto. (tera.)

— quartier, *sn.* Mil. główna kwa-

— rechnungsarten, *pl.* pierwsze zasa-

dy arytmetyki.

— religion, *sf.* religia panująca.

— sache, *sf.* główna rzecz.

— sächlich, *adj.* najgłówniejszy, naj-

celniejszy; — *adv.* najgłówniej, szczególnie, osobliwie.

— satz, *sm.* Gram. główne zdanie, za-

łożenie; tema, zadanie, przedmiot.

— schlüssel, *sm.* klucz wspólny wielu

lokatorom.

Hauptstamm, *sm.* — steuer, *sf.* vid.

Kopfstamm u. Kopfsteuer.

— regel, *sn.* Mar. wielki żagiel.

— sitz, *sm.* główne siedlisko.

— spaß, *sn.* figiel bardzo śmieszny.

— stadt, *sf.* stolica, miasto stołeczne.

— stüber, — in, *s.* mieszkaniec (-nka)

stolicy.

— städtisch, *adj.* stołeczny.

— stoss, *sm.* pierwsze, główne piętro;

kapitał.

— stimme, *sf.* Mus. główny głos.

— streich, *sm.* uderzenie w głowę;

stanowczy cios.

— stück, *sn.* najważniejsza część;

główny artykuł (wiary); rozdział

(w księdze).

— summe, *sf.* summa ogólna.

— titel, *sm.* Imprim. tytuł, napis

książki.

— ton, *sm.* Mus. ton główny lub

zasadniczy; Gram. główny akcent,

przycisk w mówieniu.

— tugend, *sf.* cnota kardynalna.

— übel, *sn.* główne zło.

— verbrechen, *sn.* ciężka czyli gło-

wna zbrodnia.

— wache, *sf.* Milit. główny odwach,

warta, straż.

— wand, *sf.* główna ściana.

— wert, *sn.* najważniejsze dzieło.

— wort, *sn.* Gramm. rzeczownik.

Hauptstein (sich), *vr.* iść w główki (o

kapucie, salacie). (żę.)

Hauptling, *sm.* naczelnik, wódz, książ-

Hauptlings, *adv.* głową na dół.

Haus, *sn.* a, (*dim. Häuschen*) dom,

mieszkanie; gospodarstwo domo-

we; rodzina; dom, ród; Com. dom

handlowy, bankierski; — *adj.* do

mowy; — halten, *vid.* Haushalten;
— und Hof, dom i cała posiadłość;
aus dem — se gehen, wychodzić z do-
mu, z mieszkania; das — besorgen,
doglądać gospodarstwa; das — hüten,
niewychodzić z domu; das —
verbieten, (einem) zabronić komu
bywać w swoim domu; der Herr
ob. die Frau vom — se, gospodarz,
— dyni; ein — machen, życie oszczę-
dnie; nach — se, do domu; zu — se,
w domu; sein — bestellen, urządzić
gospodarstwo domowe i zarzą-
dzać niem; zabierać się na tamten
świat; vom — se aus, od dawna,
z dawien dawna; zu — se sein, (in)
mieć dokładną znajomość rzeczy
umiejętności jakiej.

Hausarbeit, *sf.* robota domowa.

— arme, *sm.* ubogi wstydzący się

żebrac.

— baden u. — gebaden, *adj.* w domu

pieczony, domowy (o chlebie).

— badenbrod u. — brod, *sn.* chleb do-

mowy. (domu.)

— bau, *sm.* budowanie, stawianie

— beſitzer, — in, *s.* właściciel, (-lka)

domu.

— blaſe, *sf.* vid. Hausenblaſe.

— brief, *sm.* dowód prawny kupna,

tytuł własności domu.

— buch, *sn.* książka przychodów i

wydatków domowych.

— dieb, *sm.* złodziej domowy.

— brache, *sm.* jedza domowa, zła

żona. (perla domu, żona.)

— chre, *sf.* honor domowy, rodziny;

— flur, *sm.* sieni, przedsien, przed-

sionek; podłoga.

— frau, *sf.* gospodyni; pani domu.

— gefieder, u. — geflügel, *sm.* ptactwo

Hochtgrau, *adj.* siny, niebiesko-popielaty.

—schimmel, *sm.* siwosz, koń siwy.

Hede, *sf.* plot, ogrodzenie z gałęzi lub kołami; krzaki, cierniste zarośla; wysiadywanie piskląt; wylęgłone plastwo; plaszarzyna.

Heden, *va. u. vn.* wysiadywać jaja, siedzieć na jajach. (*sienka.*)

Heden-lische, *sf.* wiciokrzew, wi-rost, *sf.* róża dzika, polna.

Hederling u. Hedsel, *sm. vid.* Haderling.

Hedid, Hedsid, *vid.* Hetsil u. Hetsid.

Hed-feuer, *sm. Milit.* strzelanie pojedyncze.

—münze, *sf.* fałszywy pieniądz.

—zelt, *sf.* czas wysiadywania jaj.

Heda, *interj.* hej!

Hede u. Hede, *sf.* pakule; —ben, *adj.* z pakulów zrobiony. (*rosł.*)

Hederich, *sm.* gorycznik, czosnaczek

Hedr, *sn.* wojsko, zastęp, armia, siła zbrojna; maństwo, tłum, kupa, gromada.

Hedr-bann, *sm.* pospolite ruszenie.

—flucht, *sf.* ucieczka wojska.

—flüchtig, *adj.* zbiegły od wojska; —

werden, *ucieć* od wojska.

—führer, *sm.* wódz wojska.

—gepüß, *sn.* bagaż wojska.

—gerüth, *sn.* sprzęt wojskowy.

—haufen u. —theil, *sm.* oddział wojska.

—lager, *sn.* obóz wojskowy.

—meister, *sm.* mistrz jakiego wojska

zakonu.

—meisterthum, *sn.* kommandorstwo, godność komtura w zakonach rycerskich. (*rauch.*)

—rauch u. Hchrrauch, *sm. vid.* Hch-

raupe, *sf.* gromadna gasienica.

—schaar, *sf.* oddział, huszyc, zastęp

wojska; bie himmlischen —ren, zastępy niebios. (*stracya, rewia.*)

Hcher-schau, *sf.* przegląd wojska, lu-

—schwefung, u. —bewegung, *sf.* manewra, poruszenia, obroty wojskowe.

—straße, *sf.* u. —weg, *sm.* trakt, wielki gościniec wojskowy. (*Herde.*)

Hcherd, *sm.* Hcherde, *sf. vid.* Herd u.

Hefe, *sf.* drożdże, szał, piana; Chim-

osad; biß auf die —fen austrinken, wypić co do kropki; die —fen des Vol-

kes motłoch ludu.

Hefen-brod, *sn.* chleb, placek, ciasto na drożdżach.

—teig, *sm.* roczyn, kwas sprawu-

jący fermentację.

Hefig, *adj.* drożdżowy, zawierający w sobie drożdże.

Hefst, *sn. u. sm. (dim. Hefstchen)* reko-

jęć, trzonek; spinka, hacik; po-

szyt, zeszyt, sekstern, kajet.

Hefst, *va.* przyczepić, przypiąć do

czego; zapinać, spinać hacik; za-

szyc (rang); zszywać co do ku-

py, fastrygować, broszować; an's

Kreuz —, krzyżować, ukrzyżować;

die Augen —, (auf) oczy, wzrok wle-

pić w co.

Hefst, *adj.* gwałtowny, natarczywy;

popędliwy, zawzięty, zacięty, gor-

cy, pełen uniesienia.

Hefstigkeit, *sf.* gwałtowność, natar-

czywość; popędliwość, poryw-

czość, zawziętość.

Hefst-nadel, *sf.* iglica, igła do zszy-

wania (arkuszy, ran).

—pflaster, *sm. Méd.* plaster lepki do

ściągnięcia ran.

Hegen, Hagen, *va. vid.*

Hcher, *sm. vid.* Hcher.

Hchl, *sn. indec.* tajemnie, ukrywanie

czego, er hat sein —, on nie tai się

z tem; ohne —, bez ogródki, ot-

twarcie, szczerze.

Hchen, *va.* tać, ukrywać co; prze-

chowywać (rzecz skradzioną, przestępce). (*wywacz, ka.*)

Hchler, —in, *s.* ukrywacz, przecho-

chler, *adj.* wzniosły, uszanowanie

wzbudzający, przejmujący świętą

trwogą.

Hchrrauch, *sm. vid.* Höherauch.

Hchl u. Hchl, *interj.* hej! nuż! hejże!

Hchde, *sf.* bór, las, gaj, puszcza, step;

—sn. — bin *sf.* poganin, —ganka,

bałwochwalca, —czyni.

Hchde-gried, *sm. u. — grüße, sf.* drob-

na kasza tatarska.

—form, *sn.* hreczka, gryka, tatarska

(*vid. Buchweizen*).

—frucht, *sn.* wrzos.

—laub, *sn.* step, pole nieurodzajne,

nieuprawne, zaniedbane.

Hchde-beerr, *sf.* czernica, borówka,

czarna jagoda; die rothe —, brusz-

nica, czerwona jagoda.

Hchde-befehrer, *sm.* misjonarz, na-

wracający pogan.

—befehrer, *sf.* nawracanie pogan.

—bild, *sn.* obraz pogański.

Hchdentum, *sn.* pogaństwo; bałwo-

chwałstwo. (*chwalczy.*)

Hchdnisch, *adj.* pogański, bałwo-

chwał.

Hchdn, *sm.* hajduk.

Hchl, *adj.* cały, nieuszkodzony; za-

gojony, zdrowy; — sn. całość,

szczęście, ocalenie, zbawienie; —

dir, tyś szczęśliwy! błogo tobie,

chwała tobie.

Hchlaud, *sm.* Zbawiciel.

Hchlaustalt, *sf.* instytut leczenia.

Heil-art, u. —methode, *sf.* sposób, me-

toda leczenia. (*uzdrowiające.*)

—bad u. —wasser, *sn.* kąpiele, wody

—bringend, *adj.* zbawczy, przyno-

szący szczęście, zbawienie, ratu-

nek, pomyślność.

—bringer, —in, *s.* zbawca, czyni.

—brunnen, *sm. u. —quelle, sf.* kryni-

ca, źródło wody uzdrowiającej.

—kraft, *sf.* moc uzdrowiająca, le-

cząca.

—kräftig, *adj.* leczący, uzdrowiający.

—kräftig, *sn.* zioło lekarskie.

—kunde u. —wissenschaft, *sf.* terapeu-

tyka, część medycyny o samém le-

czeniu chorób.

—los, *adj.* zgubiony, niepoprawny

(o człowieku, życiu), bezbożny;

straszny, okropny.

—losigkeit, *sf.* zgubność, niepopraw-

ność, bezbożność.

—mittel, *sn.* środek, uzdrowiający,

lekarstwo, pl. leki.

—trank, *sm.* napój uzdrowiający.

Hchlar, *adj.* mogący być uleczonym,

dający się wyleczyć.

Hchlen, *vn.* goić się, zagoić się;

przejsz do zdrowia, wyleczyć się;

—va. uleczyć, wyleczyć kogo z

czego.

Hchler, *sm.* zbawca.

Hchlig, *adj.* święty, poświęcony;

święty, świątobliwy; —sprechen,

kanonizować, policzyć w poczet

świątych; das —ge Wein, *Anat.* kość

kuprowa; die —ge Schrift, *Pismo*

święte; die —ge Woche, *wielki ty-*

dzień (przed wielkanocą).

Hchlige, *sc.* święty, a.

Hchligen, *va.* święcić, świętą część,

oddawać; uświęcać.

Heiligen-bild, *sm.* obraz jakiegoś Świętego.

—buch, *sm.* zbiór legend, podań dotyczących się jakiegoś Świętego.

—geschichte, *sf.* żywoty świętych.

—sage, *sf.* legenda, podanie.

—schein u. —glanz, *sm.* obłok, obwódka, promienie naokoło głowy świętych.

Heiligkeit, *sf.* świętość (Boga; —miejscą); światobliwość (tytuł służący papieżowi).

Heilig-macher, *sm.* poświęciiciel.

—machung, *sf.* uświęcenie, poświęcenie, nadanie świętości.

—spreadung, *sf.* kanonizowanie, policzenie w poczet świętych, uznanie za świętego.

Heiligtum, *sm.* świątynia, święty przybytek; świętość, rzecz święta.

Heiligtums-raub, *sm.* świętokradztwo.

—räuber u. —schänder, *sm.* świętokradzca.

Heiligung, *sf.* święcenie dni świątecznych; poświęcenie (kościół i t.p.); uświęcenie, uprawnienie czego.

Heilsm, *adj.* zdrowy, uzdrawiający, pomocny ku zdrowiu, skuteczny (o chorobach); zbawienny.

Heilsamkeit, *sf.* zdrowość, własność uzdrawiająca; zbawienność.

Heilung, *sf.* leczenie, wyleczenie, uleczenie.

Heim, *adv.* w domu, u siebie; do domu, do rodziny, do kraju.

Heimath, *sf.* mieszkanie, miejsce rodzinne, ojczyzna.

Heimathlich, *adj.* rodzinny, ojczysty.

Heimathlos, *adj.* nie mający stałego

zamieszkania.

Heimath-recht u. Heimrecht, *sm.* prawo naturalizacji, obywatelstwa.

—schein, *sm.* akt pochodzenia.

Heimchen, *sm.* świerszcz.

Heim-fahrt, *sf.* podróż do domu.

—fall, *sm.* Jur. przeniesienie prawa, części jakiej na kogo, spadanie na trzecią osobę (pensyi, prawa).

—fallen, *vn. irr.* przypadać na kogo, dostać się komu w spadku.

—fällig, *adj.* wracający do pierwotnego pana lub dziedzica, dostający się komu w spadku.

—führen, *va.* prowadzić do domu, odprowadzić; (die Braut) sprowadzić w dom nowożeńców.

—führung, *sf.* przeprowadziny, przenosiny.

—gang, *sm.* pójście do domu; fig. zejście z tego świata, śmierć.

—gehen, *vn. irr.* iść do domu; zejść z tego świata.

—kehr u. —kunft, *sf.* powrót do swojej zagrody, do domu.

—reise, *sf.* podróż do domu.

—schicken u. —senden, *va.* odesłać kogo, co do domu.

—suchen, *va.* odwiedzić kogo w domu; nawiedzić, dotknąć kogo czém.

—suchen, *sf.* odwiedzenie; (Maria) nawiedzenie N. Panny Maryi; nawiedzenie, dopuszczenie na kogo (np. choroby). (pność).

—töde, *sf.* ukryta złość, podstęp.

—tödtlich, *adj.* złośliwy, podstępny.

—wärts, *adv.* ku domowi, ku stronie rodzinnej.

—weg, *sm.* droga do domu; schauften

—machen, wybrać się z powrotem

do domu.

Heim-weh, *sm.* u. —sucht, *sf.* tęsknota do domu, do kraju rodzinnego, do swoich.

Heimlich, *adj.* krajowy, swojski; wygodny; —sein, być jak u siebie, jak między swoimi; —werden, przywyknąć.

Heimlich, *adj.* wygodny (jak w domu) swobodny; tajemny, skryty, ukryty; —thun, robić tajemnicę z czego, ukrywać co.

Heimlichkeit, *sf.* wygoda, spokoju; tajemność, skrytość; sekret, tajemnica. (wleczone na sznurek).

Heim, *sm.* różaniec, paciorki na-Heimath u. Heimath, *sf.* małżeństwo, ożenienie się, pójście za mąż.

Heimathen, *va.* u. *vn.* zaślubić kogo, ożenić się, iść za mąż. (żeństwa).

Heimath-sähig, *adj.* zdalny do mał-

—gut, *sm.* posag, wiano.

—lust, *sf.* ochota do małżeństwa.

—vertrag, *sm.* intercyza, kontrakt małżeństwa.

Hei! u. Hei!, *interj.* hej! ha!

Heischen, *va.* żądać, wymagać.

Heiser, *adj.* ochrypły, chrapliwy.

Heiserkeit, *sf.* chrypka.

Heiß, *adj.* gorący, palący; palący; —ßer Erdsirich, *Geogr.* stręła gorąca; —ße Thränen, gorzkie łzy; die Hölle — machen, (einem) dopiekać komu, okropnie doka-

—cząc.

Heißen, *va. irr.* nazywać, mianować kogo, dać nazwisko komu; kazać, nakazać, rozkazać; —, *vn.* nazywać się, zwać się, znaczyć: —, *v. imp.* mówia że...; das heißt, to jest; gut ob. recht — (etwas) pochwalić co,

przystać, zgodzić się na co; willkommen —, uprzejmie przywitać kogo.

Heiß-geliebt, *adj.* ukochany.

—hunger, *sm.* srogi głód, łaknienie; cheiwość; mit — herfallen, (über) z największą cheiwością chwycić się

czego, rzucić się na co. (cheiwy).

—hungrig, *adj.* okrutnie głodny; Heister, *sf.* (ptak) wid. Eister.

Heisenbein, *sm.* wid. Eifenbein.

Heiter, *adj.* jasny, pogodny; wypogodzony, wesóły.

Heiterkeit, *sf.* pogodność, pogoda; weselość.

Heißbar, *adj.* mogący być ogrzanym.

Heizen, *va.* zapalić w piecu, ogrzać.

Heizer, *sm.* palacz pieców; palacz przy maszynach parowych. (opał).

Heizung, *sf.* ogrzewanie, opalenie.

Heiß, *sf.* suchoty; —tisch, suchoty.

Heib, *sm.* bohater; —bin, bohaterka.

Heiden-alter, *sm.* u. —zeit, *sf.* wiek

bohaterski, czasy bohaterskie. (ski).

—dichter, *sm.* poeta epiczny, bohater.

—dichtung, *sf.* poezja bohaterska.

—gedicht, *sm.* poema bohaterskie.

—heer, *sm.* wojsko bohaterskie.

—lieb, *sm.* u. —gesang, *sm.* pieśń bo-

haterska.

—mäßig, *adj.* bohaterski, przystojny

bohaterowi. (bohaterska).

—muth, *sm.* bohaterstwo, odwaga.

—müthig, *adj.* bohaterski, mężny, u-

Helbentob, *sm.* śmierć bohatera.
 —weib, *sn.* bohaterka.
 —zug, *sm.* wyprawa bohatera; rys, czyn malujący bohatera.
 —thum, *sn.* bohaterstwo. (ski).
 —thümlich, *adj.* heroiczny, bohater.
 Helbentofeu, *sn.* Mar. ogień eliaszowy, lub. S. Heleny (meteor pokazujący się u szczytu żagli w burzliwej nocy).
 Helfen, *vn. irr.* pomagać komu w czym; (bon) wybawić, wyzwolić, uwolnić kogo od czego; (zu) być pomocnym na co; auf die Hülfe —, postawić kogo na nogach, polepszyć stan czyj lub zdrowie; aus der Noth —, wyratować kogo z biedy; so war mir Gott Hülfe, tak mi Bóg dopomógł!
 Helfer, —in, *s.* pomocnik, pomocnik, nica.
 Helfersthelfer, —in, *s.* pomocnik, spółnik (-nica) zbrodni, występku.
 Hell, *adj.* jasny, świecący, czysty; głośny; fig. bystry, pojętny, jasno pojmujący; —, *sn.* Mar. skrytki, schowanka na okręcie; bei — len Tage, w jasny dzień; ein — ler Kopf, głowa bystra, pojętna; in — len Gassen kommen, przybyć całą gromadą.
 Helläugig, *adj.* jasnooki.
 —blau, *adj.* jasnoniebieski.
 —buntel, *sn.* kolor jasnaawy, ciemniawy, z jasnego w ciemne przechodzący.
 —haarig, *adj.* jasnowłosy.
 —sehen, *sn.* Méd. lunatycztwo.
 —seher, —in, *s.* Méd. lunatyk, tyczka.
 —sichtig, *adj.* jasnowidzący, przenikliwy.
 —sichtigheit, *sf.* przenikliwość.
 Helle, *sf.* światłość, jasność; głośność,

dwigęzność, wyraźność (głosu); fig. bystrość, przenikliwość; —, *sn.* jasność, światło; blask.
 Hellebärde u. —bärte, *sf.* halabarda.
 Hellebärder, *sm.* halabardnik.
 Hellen, *va. vid.* Erhellen u. Aufhellen.
 Hells, *sm.* szeląg; bei — und Pfennig bezaplać, zapłacić co do szeląga; nicht für einen —, ani na grosz.
 Helm, *sm.* (dim. Helmchen) helm, szyszak, przyłbica; czapka alembikowa; trzonek, toporzysko; Mar. sztaba u steru, przęt u kotwicy.
 Helm-büsch, *sm.* u. —feder, *sf.* pióro u szyszaka, u przyłbicy.
 —bach, *sn.* Archi, kopuła.
 —förmig, *adj.* szyszakowaty.
 —glitter, *sn.* blacha ruchoma szyszaku podnosząca się i opadająca.
 —hut, *sm.* kapelusz mający kształt szyszaku.
 —schmuck, *sm.* u. —zeichen, *sn.* ozdoba na wierzchu szyszaku.
 —stod, *sm.* Mar. sztaba u steru.
 Helm, *sn.* koszula; das — ist näher als der Rock, bliźsza koszula ciała niż kaftan.
 Helm-ärmel, *sm.* rękaw u koszuli.
 —fragen, *sm.* kołnierz u koszuli.
 Helmen, *va.* zatrzymać, zatamować co; hamować (wóz, koło); przetrwać komu; zaważyć, zatrasować (drogę).
 Helmen-fisch, *sm.* trzymonaw, trzymonawek (rodzaj małej ryby, której starożytni przypisywali zatrzymanie okrętów w biegu).
 —gabel, *sf.* widelka u karety dla zatrzymania jej aby się nie cofnęła.
 —lette, *sf.* łańcuch hamulec do wstrzymania wozu.

Hemmschuh, *sm.* blacha żelazna kładzona na koła wozowe dla hamowania.
 Hemmung, *sf.* hamowanie, zatrzymanie, powściągnięcie. (młody ogier).
 Hengst, *sm.* ogier. (młody ogier).
 Hengstfüllen u. —fohlen, *sn.* źrebiec.
 Hentel, *sm.* (dim. Hentchen) ucho u naczynia.
 Hentelforb, *sm.* kosz z uchami.
 Henteltopf, *sm.* garnek z uchami.
 Henten, *va.* powiesić, obwiesić (na szubienicy); —sn. powieszenie, obwieszenie.
 Henter, *sm.* kat, oprawca; fig. męczytel, dręczyciel; er ist des —rs, on oszalał; ich frage den —banach, nie pytam, tak być musi.
 Henter-beil, *sm.* miecz, topór katowski.
 —bloß, *sm.* kłoc na którym kat ścinał.
 —mahl, *sn.* ostatnia wieczerza skazanego.
 Henterstniedt, *sm.* hycel.
 Hente, *sf.* kura.
 Her, *adv.* tu, ku nam; odkąd; es ist eine Woche —, już tydzień temu; neben —, obok; um —, koło, około; von alten Zeiten —, od dawnych czasów; vor —, przed; zu —, ku.
 Herab, *adv.* z góry na dół; den Strom —, rzeką na dół.
 Herab-begeben (sich), *vr.* zejść na dół.
 —bemühen (sich) *vr.* postarować się na dół.
 —bengen u. —biegen, *va.* nagiąć ku dółowi; sich —, *vr.* schylać się.
 —bitten, *va. irr.* prosić kogo aby zeszedł na dół. (na dół).
 —bliden, *vn.* patrzeć, spoglądać.
 —büßen (sich), *vr.* schylić się (na dół),

nachylić się. (co na dół).
 Herab-drängen, *va.* zepchać kogo lub —drücken, *va.* cisnąć co na dół, gnieść co aby się na dół dostało lub spłaszczyło.
 —eilen, *vn.* spieszenie iść, biec, lecieć na dół.
 —fahren, *va. irr.* zwozić kogo lub co na dół; —, *vn.* (sehn) zjechać na dół, zsunąć się, spuścić się, ześliznąć się.
 —fallen, *vn. irr.* (sehn) spadać na dół.
 —feuern, *vn.* strzelać na dół.
 —fliehen u. —flüchten, *vn.* (sehn) uciec na dół i schronić się.
 —führen, *va.* sprowadzić na dół; wyprowadzić kogo z sobą.
 —gleiten, *va. irr.* zlewać co z góry na dół; odlać; —vn. rozlać się; der Regen gleit —, deszcz leje jak z cebra.
 —gleiten u. —glitschen, *vn.* ześliznąć się (na dół). (na dół).
 —hängen, *vn. irr.* być zwieszonym.
 —hängen, *va.* zwiesić co na dół.
 —heben, *va. irr.* podnieść co i spuścić na dół.
 —helfen, *vn. irr.* dopomóc komu zejść na dół.
 —holen, *va.* pojąć i sprowadzić kogo, znieść co na dół.
 —hupfen, *vn.* (sehn) zeskokczyć na dół.
 —kommen, *vn. irr.* (sehn) zejść na dół; podupaść na majątku (vid. Herunterkommen). (stać się na dół).
 —fönnen, *vn. irr.* móc zejść, do—
 —langen, *vn.* starczyć aż do dołu; —, *va.* podać co na dół.
 —lassen, *va. irr.* spuszczać co na dół; sich —, *vr.* zniżać się, być powolnym na czyje żądania.

Herab-laffen, *adj.* powolny, uprzejmy, grzeczny.

—lassen, *sf.* powolność, uprzejmość.

—laufen, *vn. irr.* (sehn) zbiegać na dół; spłynąć na dół.

—mögen, *vn. irr.* chcieć zejść na dół.

—müssen, *vn. irr.* musieć zejść na dół.

—nehmen, *va. irr.* zdjąć coś z góry na dół.

—nötigen, *va.* zniewolić kogo do zejścia na dół; prosić kogo aby zeszedł na dół.

—purzeln, *vn.* (sehn) stoczyć się, skulnąć się, (koziolki przewracając) spaść.

—raufen (sich), *vr.* przechylić się na

—reichen, *vn.* dosięgnąć, dojść do czego; —, *va.* podać komu co na dół.

—rücken, *va.* zsunąć co na dół; —,

—rufen, *va. irr.* zwołać kogo na dół (aby zeszedł); —, *vn.* wołać na dół (ku nam).

—schaffen, *va.* znieść, sprowadzić z góry na dół.

—schallen, *vn.* dźwięk wydawać na

—schauen, *vn.* patrzeć na dół.

—schicken, *va.* zesać, posłać kogo na dół.

—schießen, *vn. irr.* strzelić na dół; spadać, zlecieć z wielkim pędem na dół; —, *va.* zwalić co strzałem.

—schiffen, *vn.* (sehn) płynąć w dół rzeki.

—schleichen, *vn. irr.* (sehn) ukradkiem zejść, dostać się na dół.

—schütten, *va.* zsywać na dół.

—schweben, *vn.* (sehn) unosząc się jakby na skrzydłach spuścić się na dół.

—schwimmen, *vn. irr.* (sehn) płynąć

na dół.

Herab-schwingen, *va. irr.* zbić co przy uderzenie; się —, *vr.* popędzić, zeskoczyć na dół.

—seelen, *vn.* (sehn) pożeglować na dół

—sehen, *vn. irr.* patrzeć, spojrzeć na dół.

—senden, *va.* zesać kogo na dół.

—senken, *va.* spuścić na dół, zniżyć nachylić co.

—setzen, *va.* zestawić co, złożyć na ziemię; zmniejszyć co, zniżyć (ce

ng, wartość); poniżać kogo, zdegradować, odebrać stopień.

—setzung, *sf.* zestawienie, zmniejszenie; poniżenie, zdegradowanie.

—sinken, *vn. irr.* (sehn) opaść, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sinken, *vn.* (sehn) opaść, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

—sitzen, *vn.* (sehn) opasać, spaść na dół; zmniejszyć się, zniżyć się

Herab-wollen, *vn. irr.* chcieć zejść, dostać się na dół.

—wünschen (sich), *vr.* życzyć sobie zejść, pragnąć dostać się na dół.

—würbigen, *va.* uposiłdzieć, zniżyć, poniżyć kogo lub co.

—würbigung, *sf.* poniżenie, spoddlenie.

—ziehen, *va. irr.* ściągnąć kogo z ką; — *vn.* (sehn) schodzić tłumnie na dół.

—zwingen, *va.* zmusić kogo zejść

Herab-sich, *sf.* heraldyka.

Herab-sich, *adj.* heraldyczny, należący do heraldyki, do herbów.

Herab, *adv.* blisko, tu, do, aż pod.

Herab-bilden, *va.* wychować, wykształcać kogo do czego.

—brechen, *vn. irr.* (sehn) nadchodzić, zbliżać się, nastawać.

—bammern, *vn.* (sehn) błyskać (o dniu), zabłysnąć; der Abend bammert —, zmierzcha się; der Morgen bammert —, rozświta, dzień.

—ellen, *vn.* (sehn) spieszenie przybyć, dążyć dokąd.

—fliegen, *vn. irr.* (sehn) przylecieć, zbliżyć się.

—heilen, *vn. irr.* dopomódz zbliżyć się.

—lassen, *va. irr.* dozwolić zbliżyć się, przypuścić kogo do siebie, do czego.

—nähern, *vn.* (sehn) zbliżać się (o osobie i czasie).

—raufen, *vn.* (sehn) z szumem się zbliżać. (chodzić do dojrzałości).

—reifen, *vn.* (sehn) dojrzewać, do-

—rücken, *va.* przysunąć co do czego; — *vn.* zbliżać się, podstąpić (osobliwie o wojsku).

—rubern, *vn.* (sehn) przybliżyć się za pomocą wiosel.

—schleichen, *vn. irr.* (sehn) ukrad-

kiem się przysunąć, nieznacznie nadejść.

Heran-sprengen, *vn.* (sehn) zbliżać się, przylecieć w szybkim pędzie (o konnicy).

—steigen, *vn. irr.* (sehn) przybliżać się wstępując na górę.

—wachsen, *vn.* (sehn) dorastać, pod-rastać; herangelwachsen, *adj.* pod-

rosły.

—wagen (sich), *vr.* odważyć się przy-

—werfen, *va. irr.* ciskać, rzucać ku czemu, do kogo, do czego.

—ziehen, *va. irr.* przyciągać co do czego; — *vn.* (sehn) przybliżyć się, podstąpić.

Herauf, *adv.* na górę, w górę (tu).

Herauf-bämmern, *vn.* (sehn) nastawać, zabłysnąć (o dniu); der Tag bämmert —, świta, zaczyna dzień.

—bampfen, *vn.* (sehn) podnosić się w górę parą.

—flammen, *vn.* (sehn) płomieniem wy-

—heben, *va. irr.* podnieść co w górę.

—machen (sich), *vr.* wdzierać się, wdrapywać się na górę.

—wärts, *adv.* do góry, ku górze.

Herauf, *adv.* z wewnątrz, z za, z ką; — damit, pokaż; gadać; dawaj.

Herauf-befohlen, *va. irr.* dostać reszty; wydobyć co z kogo lub z ką.

—bemühen (sich), *vr.* zadać sobie trud wysiść.

—bestellen, *va.* wezwać, zaprosić kogo aby przybył gdzie.

—bitten, *va. irr.* wyprosić kogo, prosić go aby wyszedł.

—brausen, *vn.* (sehn) z szumem i łoskotem wydobyć się z ką.

—bringen, *va. irr.* przynieść co (wyniosłszy z ką); wydobyć co; wy-

- wabić (plamę); odgadnąć, roz-
wiązać (zadanie, zagadkę).
Herausbampfen, *vn. (sich)* wypar-
ować, obrócić się w parę.
— bringen, *vn. irr. (sich)* przepchać
się, wydobyć się *zkqd.*
— drüſen, *vn. irr.* módz wyjść *zkqd.*
— eilen, *vn.* spiesznie wyjść, wy-
biec. (wyjechać).
— fahren, *vn. irr. (sich)* wyjeżdżać,
— finden, *va. irr.* wynaleźć co, (wy-
szukując między wielu).
— forderer, *sm.* wyzywający.
— fordern, *va.* żądać wydania sobie
czego; (jtm. Zwetampf) wyzwać na
pojedynek.
— forderung, *sf.* wyzwanie.
— gabt, *sf.* zwrócenie, oddanie na po-
wrót; wydanie, ogłoszenie (dzieła).
— geben, *va. irr.* zwrócić, oddać, po-
wrócić (co wziętego); wydawać, o-
głosić (dzieło); zdawać, zdać resztę
czego.
— geber, *sm.* wydawca.
— greifen, *va. irr.* wyrwać co z czego.
— gußen, *vn.* wyglądać, wyrzec.
— haben, *va. irr.* dostać, wyjąć co;
er hat —, on doszedł tego, zna się
na tém. (z czego).
— hängen, *vn. irr. (sich)* wisieć
— heben, *va. irr.* wyjąć, wydostać,
wyciągnąć *zkqd.* z czego; zaciągać
żołnierzy, brać (do wojska).
— helfen, *vn. irr.* dopomódz komu do
wyjścia, do wydobywania się *zkqd.*
wyratować, wybawić kogo.
— helfen, *va.* wy-zczuć (psami).
— hufen, *vn. (sich)* wyjść kulejąc.
— holen, *va.* wynieść, wyjąć co;
wymarać, wymiarkować, wyrozu-
mieć kogo.

- Heraustrühen, *vn.* wychodzić sko-
cząc, wyskoczyć.
— flüſeln, *va.* wymądrkować co.
— kommen, *vn. irr.* wyjść, wychodzić
wydać się, wyjść na jaw; dabo
kommt nicht —, to do nieczego na-
doprowadzi, nie ma przyléwu korzy-
ści; es ſam Feuer —, pożar, ogień
powstał.
— können, *vn.* módz wyjść.
— kriegen, *va. vid.* Herausbefommen
— langen, *va.* wydobywać co z czego.
— laufen, *vn. irr. (sich)* wybiegać
— lesen, *va. irr.* wyczytać; wybierać
— leuchten, *vn.* świecić na zewnątrz
— lobern, *vn. (sich)* wybuchnąć (o
plamieniu).
— müſſen, *vn. irr.* musieć wyjść; d
muß —, to musi wyjść na jaw, trze-
ba to powiedzieć.
— nehmen, *va. irr.* wybierać, wyjmo-
wać co *zkqd.* (sich) —, *vr.* (chłystek)
pozwolić sobie co. (wyjść).
— nöthigen, *va.* zniewolić kogo do
— packen, *va.* rozpakować (pakę)
(sich) —, wynieść się *zkqd.* zabrawszy
manatki.
— plagen, *vn. (mit)* wyrwać się z czém
— prügeln, *va.* biciem wygnąć kogo.
— putzen, *va.* wystroić kogo.
— ragen, *vn.* wystawiać, sterczyć na
zewnątrz.
— ranfen, *vn.* wic się, rozciągać swe
gałęzie na zewnątrz.
— reden, *va.* wyciągać, wywlecać
na zewnątrz.
— reden, *va.* śmiało wypowiedzieć
co; (sich) —, *vr.* wytłumaczyć się
wywinąć się (gadaniem).
— reiden, *va.* podawać co na ze-
wnątrz.

- Heraustrühen, *va.* wysunąć co; — *vn.*
wyruszyć, wymaszerować (z mia-
sta, z obozu); (mit) wystąpić z czém,
śmiało co wypowiedzieć.
— ſchaffen, *va.* wyprowadzić co (dla
pożytecia się).
— ſchallen, *vn.* brzmieć *zkqd.* brzmieć
wychodzić *zkqd.* (o głosie).
— ſchren (sich), *vr.* wynieść się, od-
dalić się *zkqd.*
— ſchrühen, *va.* wystraszyć, wypa-
rować, wypędzić kogo *zkqd.*
— ſchüſſen, *vn.* wystrzelić *zkqd.*; wy-
trysnąć, pędem wybuchnąć *zkqd.*
— ſchiffen, *vn. (sich)* wypłynąć (okre-
tem) *zkqd.*
— ſchleichen, *vn. u. (sich)* —, *vr.* wym-
knąć się *zkqd.*
— ſchmüden, *va.* nadzwyczajnie ustroić,
wystroić kogo.
— ſchütteln, *va.* wytrząść co z czego.
— ſchwanken, *vn.* wyjść chwiejąc się
— ſehen, *vn. irr.* patrzeć na ze-
wnątrz, przez co.
— ſichnen (sich), *vr.* tęsknić za wy-
ściem *zkqd.* (z czego, wyłożyć).
— ſichnen, *va.* wystawić, wyjąć co
— ſichn, *vn. irr.* wyjść, być po zagra-
nicą jakiej rzeczy.
— ſinken, *vn. irr. (sich)* wypadać *zkqd.*
— ſellen, *vn.* być przymuszonym
wyjść *zkqd.*
— ſprengen, *vn. (sich)* wyjechać, wy-
paść galopem *zkqd.*
— ſprubeln, *vn. (sich)* wytryskać *zkqd.*
— ſtehen, *vn. irr. (sich)* wystawiać,
sterczyć.
— ſtehlen (sich), *vr.* wykraść się.
— ſtoßern, *vn. (sich)* wyjść *zkqd.* po-
tykając się. (wyświebić).
— ſtrühen, *va.* wysuwać, wychylić,

- Heraustrühen, *va.* wynosić kogo,
nadzwyczajnie chwalić; —, *vn.* wiać
zkqd. (dem wypaść *zkqd.*
— ſtürmen, *vn. (sich)* gwałtownie, pę-
— tanzen, *vn. (sich)* wyjść *zkqd.* tań-
cząc. (*zkqd.* zwrzawać).
— toben, *vn. (sich)* wyjść, wypaść
— tröſſeln u. — tröpfeln, *va. u. vn.* wy-
kapać, drobnymi kroplami wycie-
kać *zkqd.* (z czego).
— wachſen, *vn. irr. (sich)* wyrość
— wagen (sich), *vr.* ośmielić się, od-
ważyć się wyjść. (skiwać *zkqd.*
— wallen, *vn. (sich)* kipiść, wyty-
— wanken, *vn. vid.* Herauſchwanfen.
— wärts, *adv.* na zewnątrz. (co).
— weiſen, *va. irr.* wyrzucić kogo lub
— winden, *va. irr.* wywindować,
z trudnością wydobyć co *zkqd.* (sich)
—, *vr.* wykładać się, wydobyć się
z kłopotu. (wyszedł).
— winſen, *va.* dawać znaki aby kto
— wogen, *vn.* wielkimi strumieniami
wyciekać *zkqd.*
— wolſen, *vn. irr.* chcieć wyjść.
— würgen, *va.* wymusić co.
Herb u. Herbe, *adj.* cierpki, ostry,
przykry. (zmówić co).
Herbadein, *va.* trzepać, zbyt prędko
Herbariſtator, *sm.* botanik zbierający
ziola. (rośliny, ziola).
Herbariſiren u. Herboriſiren, *vn.* zbierać
Herbarium, *sm. (pl. — ria)* zielnik.
Herbe, *sf.* cierpkość, ostrość.
Herbi, *adv.* tu, bliżej tu, do.
Herbrichten, *va.* spowiadać się czego.
Herbei demühen (sich), *vr.* poſatygować
się przyjąc gdzie. (przybyć).
— eilen, *vn.* pośpieszyć, spiesznie
— holen, *va.* sprowadzić kogo do *kdq.*
— hüpfen, *vn.* przybliżyć się skacząc.

Herbei'sonnen, *vn.* módz przystąpić.
 —lassen, *va. irr.* przypuścić *kogo*,
 dozwolić *komu* przystępu.
 —müssen, *vn. irr.* być przymuszonym
 (przybliżyć się. (przywieźć *co*).
 —schaffen, *va.* sprowadzić, przynieść.
 —schleichen, *vn. irr.* (sehn) *vid.* Heran-
 schleichen.
 —schwanen, *vn.* przywlec się *gdzie*.
 —springen, *vn.* przyskoczyć galopem
gdzie. (przybiegać).
 —springen, *vn.* (sehn) przyskoczyć.
 —stoßen, *va. irr.* przytykać *co do*
czego, potrać *co*.
 —straben, *vn.* (sehn) przybliżać się
 truchtem. (przybliżyć się).
 —treten, *vn. irr.* (sehn) przystąpić.
 Ger'be'kommen, *va. irr.* dostać *kogo*
 lub *co* tutaj, sprowadzić, zwabić.
 Ger'bemühen (sich), *vr.* pofatygować
 się, przyjść tu.
 Ger'berge, *sf.* nocleg, schronienie,
 przytułek; gospoda, austerya, dom
 zajezdny; —finden, znaleźć przy-
 tułek.
 Ger'bergen, *vn.* stanąć gospodą, prze-
 nocować; —, *va.* przyjąć *kogo* na
 nocleg, w gospodę. (*komu*).
 Ger'bestellen, *va.* kazać się stawić
 Ger'breiten, *va.* zmówić, odmówić (mo-
 dliwy).
 Ger'breit, *sf. vid.* Ger'bre.
 Ger'brüfren, *sn. vid.* Ger'brüfren.
 Ger'bitten, *va. irr.* prosić *kogo* aby
 tu przyszedł.
 Ger'brich, *adj.* cierpkawy.
 Ger'braufen, *vn.* spojrzeć w tę stronę
 Ger'braufen, *vn.* (sehn) z szumem na-
 dlecieć.
 Ger'bringen, *va. irr.* przynieść (tutaj)
 co; hergebracht, *adj.* oddawna przy-

jęty.
 Herbst, *sm.* jesień; —, *adj.* jesienny.
 Herbst-blume, *sf.* kwiat jesienny.
 —mäsig u. Herbstlich, *adj.* jesienny.
 —monat, *sm.* jesienny miesiąc; wrze-
 sień. (wnanie dnia z nocą).
 —nachtgleiche, *sf.* jesiennie poró-
 tag, *sm.* dzień jesienny.
 —witter, *sn. u.* —witterung, *sf.* pora
 jesienna.
 —zittlose, *sf.* zimowit (rośl.).
 Herd u. Heerd, *sm.* ognisko, trzon;
 fig. własny kącik, własny dom.
 Herde u. Heerde, *sf.* trzoda, stado.
 Herdenweise, *adv.* trzodami, stadami.
 Herd-geiß, *sn.* podymne, podatek z
 każdego dymu. (Zuchtgeiß).
 —ochß, *sm.* buchaj, stadnik (*vid.*
 Herd-geiß).
 Herd-geiß, *adv.* łądy, w tę stronę.
 Her'dürfen, *vn. irr.* mieć wolność
 tu przyjść.
 Ger'eilen, *vn.* spieszyć tu.
 Ger'ein, *adv.* wewnątrz; *inter.* prosić
 wejść!
 Ger'ein'bemühen (sich), *vr.* pofatygować
 się wewnątrz *jakiego* miejsca.
 —bitten, *va. irr.* prosić *kogo* aby
 wszedł.
 —brechen, *vn. irr.* (sehn) wlać się,
 wpaść gwałtem; die Nacht bricht —
 noc nadchodzi, zapada.
 —dürfen, *vn.* mieć wolność wejść.
 —fallen, *vn. irr.* (sehn) wpaść *dokąd*
 lub *w co*.
 —langen, *va.* podać *co* wewnątrz;
 —, *vn.* wsadzić rękę *w co*.
 —loßen, *va.* wwabić *dokąd*.
 —müssen, *vn. irr.* musieć wejść.
 —nehmen, *va. irr.* wziąć *co* *dokąd*
 (np. do pokoju).
 —nöthigen, *va.* zniewolić *kogo* wejść.

Herbst'regen, *v. imp.* deszcz pada
 wewnątrz np. do pokoju.
 —rücken, *va.* wsunąć *w co*; —, *vn.*
 wejść, wkroczyć.
 —schleßen, *va. irr.* wylamać, wybić
 co strzałami; —, *vn.* (sehn) strzelić
 wewnątrz *jakiego* miejsca; rzucić
 się *w co*, wpadać.
 —schleßen, *vn. irr.* (sehn) wsunąć
 się, wemknąć się *dokąd*.
 —sehen, *vn. irr.* patrzeć wewnątrz *ja-*
kiego miejsca.
 —sehen, *vn. irr.* wejść *gdzie*.
 —stellen, *va.* wstawić *co* wewnątrz
jakiego miejsca.
 —thun, *va. irr.* wstawić, włożyć,
 wsypać *co do czego*. (nie).
 —würth, *adv.* ku wewnętrznej stro-
 nie.
 —weten, *va.* wdmuchać, wwiać *co*
dokąd (o wietrze); —, *vn.* (sehn) wiać
dokąd wewnątrz. (*kąd*).
 —wollen, *vn. irr.* chcieć wejść *do*;
 —zmängen, *va.* gwałtem weisnąć *co*.
 Ger'erzählen, *va.* opowiadać *co* (po-
 rządkiem, kolejną).
 Ger'fallen, *vn. irr.* (sehn, über) por-
 wać się, rzucić się *na co*, *na kogo*.
 Ger'gang, *sm.* przyjście tu, w tę stro-
 nę; fig. bieg, porządek, następstwo
 (jakim *co* idzie).
 Ger'gehen, *vn. irr.* (sehn) iść tu, w tę
 stronę, ku nam; (über) wziąć się
do czego; —, *v. imp.* zdarzać się,
 dziać się.
 Ger'gerathen, *vn. irr.* (sehn) pokazać
 się, zjawić się tu.
 Ger'haben, *va. irr.* dostać *co od ko-*
go; wo hast du das her, *z* kąd to masz?
 Ger'hallen, *va. irr.* podawać, trzymać
co *komu* (tak aby mógł wziąć *do*
ręki, obejrzeć); —, *vn.* zność,

cierpieć *co*; wypłacać się.
 Héring, *sm. vid.* Haring.
 Hértel, *sm. vid.* Kirscl.
 Ger'kommen, *vn. irr.* (sehn) przyjść,
 pójść tutaj; pochodzić; —, *vn.*
 przyjsie, przybycie; zwyczaj; po-
 chodzenie, ród, familia.
 Ger'kömmlich, *adj.* zwyczajny, odda-
 wna przyjęty.
 Ger'kunft, *sf.* przyjsie, przybycie;
 pochodzenie, ród, familia.
 Ger'langen, *va.* podać tutaj *komu* *co*.
 Ger'lassen, *va. irr.* puścić *kogo* tutaj.
 Ger'leiten, *va.* przyprowadzić tutaj
kogo; sprowadzić, skierować tutaj
 bieg wody; wywodzić swój począt-
 tek *z* kąd; wyprowadzić *co z czego*,
 wyciągać wnioski.
 Ger'leitung, *sf.* pochodzenie (wyr-
 zów); wywód, wyciąganie wnio-
 sków. (tutaj *co*).
 Ger'liefern, *va.* dostawić, dostarczyć.
 Ger'ling, *sm.* niedojrzałe winogrono.
 Ger'licht, *sf.* dereń (owoc *vid.* Kornel-
 firsche).
 Ger'machen (sich), *vr.* (über) wziąć się
do czego; rzucić się, napaść *na co*.
 Ger'mein, *sn.* gronostaj; *adj.* grono-
 stajowy.
 Ger'meinell, *sn.* skórka z gronostaja.
 Ger'mettlich, *adj. u. adv.* szczyt, nie.
 Ger'mögen, *vn. irr.* chcieć przyjść.
 Ger'müssen, *vn. irr.* musieć przyjść
 tutaj.
 Ger'nach, *adv.* potem.
 Ger'nieder, *adv.* tu na dół (*vid.* Ger'ab
 u. Ger'unter).
 Ger'nöthigen, *va.* zniewolić *kogo* *do*
przyjsia tutaj.
 Ger'oismuth, *sm.* bohaterstwo.
 Ger'oib, *sm.* herold, ogłosiciel, po-

slannik, wozny.
Heroldie, *sf.* heroldya, urząd rozpoznawający dowody szlachectwa.
Herold, *sm.* (pl. — roen) bohater; — roisch, *adj.* bohaterski.
Herpritschen, *va.* przygnać, przypędzić biczem. (pędzić).
Herprügeln, *va.* kijem kogo tu przy-
Herr, *sm.* — in, *sf.* pan, pani, właściciel, — lka; go-podarz, dyni; magnat, — lka; jejomość, jejmość; — sehn, być panem czego, mieć władzę nad czem; — werden, stać się panem czego, poskramiać co; Gott der —, Wszechwładca, Bóg; mein Herr, mój Panie!
Hertraffen, *vn.* (sehn) z szelestem, z szumem przybywać tutaj.
Herrtisch, *sf.* podróż tutaj, w tę stronę.
Herreisen, *vn.* (sehn) jechać tu (w podróż). (tutaj co).
Herreisen, *va.* irr. porywać, ciągnąć
Herrn-äpfel, *sm.* galunek małych jabłek zwanych leśnemi.
— brod, *sm.* chleb pański.
— dienst, *sm.* u. — arbeit, *sf.* służba panu czyniona, robota dla pana.
— gnaden u. — gunst, *sf.* łaska pańska.
— huter, *sm.* — in, *sf.* brat Czeski, należący (-a) do sekty zwanej Bracia Morawscy.
— los, *adj.* nie mający pana, zostający bez służby; nie mający właściciela. (pana, dwór).
— stz, *sm.* u. — haus, *sm.* mieszkanie
Herrgott, *sm.* fam. Pan Bóg.
Herrlich, *adj.* pański, rozkazujący, samowładny.
Herritt, *sm.* jazda konna tutaj.
Herrlich, *adj.* zacny, wyborny, pyszny, paradny.

Herrlichkeit, *sf.* świętość, blask, wspaniałość; (Gottes) chwala Pańska.
Herrschaft, *sf.* panowanie, moc, władza; państwo (pan z żoną lub familią); panowie i panie.
Herrschaftlich, *adj.* pański, do pana lub państwa należący.
Herrsch-begier u. — such, *sf.* żądza panowania. (nowania).
— begierig u. — süchtig, *adj.* chciwy pa-
Herrschen, *vn.* rozkazywać; panować, władać.
Herrscher, — in, *s.* panujący, rozkazujący, — a; władca, czyni.
Herrscher-stab, *sm.* berło.
— stuhl, *sm.* tron.
Her rücken, *va.* posunąć co tutaj; —, *vn.* posunąć się w tę stronę.
Her rühren, *vn.* pochodzić (jako skutek od przyczyny).
Her sagen, *va.* recytować, mówić co z pamięci, odpowiadać (lekcyę), od-mawiać (pacierz, modlitwę).
Her schaffen, *va.* sprowadzić, przyprowadzić, stawić kogo lub co tutaj.
Her schwanen u. — taumeln, *vn.* przy-toczyć się tu, tańcząc się przysię.
Her schwärmen, *vn.* (sehn) przybiedz gromadnie, tłumem. cieć.
Her schweben, *vn.* przylecieć, nadle-
Her sehen (sch), *vr.* tęsknić tutaj, pragnąć tu się dostać.
Her sehn, *vn.* (bon) być z kąd; (über) z-jmować się czem (własnie); (hin-ter) ubiegąć się za czem.
Her singen, *va.* irr. odśpiewać co przed kim.
Her stammeln u. — stottern, *va.* odmówić co przed kim jakąż się.

Her stammen, *vn.* (sehn) pochodzić od kogo, z kąd, od czego.
Her stehen (sch), *vr.* skradać się, przekraść się tutaj.
Her stellen, *va.* postawić co tutaj; (wieber) naprawiać, wrócić co do dawnego stanu; przywrócić kogo do czego lub co.
Herstellung, *sf.* naprawienie; przywrócenie kogo do czego, lub czego.
Her stolpern, *vn.* (sehn) przysię tutaj potykając się.
Her thun, *va.* irr. tutaj postawić, położyć, przysunąć co.
Her toben u. — losen, *vn.* (sehn) przybiedz z hukiem, z szumem.
Her traben, *vn.* (sehn) przyczwalać tutaj. (tu nad, za).
Herüber, *adv.* tu na stronę, tu przez.
Herüber bringen, *va.* irr. przenieść na tę stronę.
— fahren, *va.* irr. przewieźć, przeprowadzić na tę stronę.
— hängen, *vn.* irr. wychodzić, wy-stawać na tę stronę.
— reiten, *vn.* irr. przejechać konno na tę stronę. (tę stronę).
— stehen, *va.* irr. przeciągnąć co na
Her um, *adv.* około, około, w około, na okół. (drzeć się z sobą).
Her um balgen (sch), *vr.* targać się,
— begeben (sch), *vr.* obchodzić, ob-bejsć do kół.
— beißen (sch), *vr.* gryźć się z kim, swarzyć się, kłócić się.
— bekommen, *va.* irr. obwozić, ob-wiezić, oprowadzić kogo na oko-ło; opanować czyje zdanie, skłonić kogo do czego.
— bemähen (sch), *vr.* posatygować się naokoło.

Her um beissen, *vn.* obchodzić jakie miejsce żebrać. (co naokoło).
— beugen, *va.* obginać, zakrzywiać
— betwegen, *va.* poruszać co naokoło czego; sch —, poruszać się naokoło czego; kręcić się. (naokoło).
— bieten, *va.* irr. podawać, obnosić co
— binden, *va.* irr. obwiązać, poob-wiązywać dokola.
— bitten, *va.* irr. prosić kogo aby obszedł naokoło; prosić wszystkich naokoło, kolejno.
— blättern, *vn.* przewracać karty (w książce).
— bliden, *vn.* spoglądać naokoło.
— bringen, *va.* obnieść, oprowadzić, obwieść co naokoło; odwieść od zdania, nawrócić kogo.
— bringen (sch), *vr.* cisnąć się naokoło kogo, czego.
— brechen, *va.* obracać, kręcić w oko-ło kogo, co, obrócić w tył.
— rufen, *vn.* (sehn) pospieszyć na około.
— fahren, *vn.* irr. (sehn) jeździć po jakim miejscu; jechać naokoło.
— flattern, *vn.* latać, biegać, bujać tam i sam; latać naokoło.
— fliegen, *vn.* irr. (sehn) płynąć strumieniem, lać się; płynąć, ciec naokoło. (dzie).
— fragen, *vn.* wypytывать się wszę-
— führen, *va.* prowadzić naokoło, oprowadzać; (bei der Nase) wodzić kogo za nos.
— geben, *va.* irr. dawać co naokoło.
— gehen, *vn.* irr. (sehn) chodzić tam i sam, przechadzać się; (um etwas) obchodzić w kóło czego, obchodzić
— gleiten, *va.* irr. oblać naokoło.
— hängen, *vn.* irr. wisieć naokoło,

albo w różnych miejscach.
Gerum'hauen (lich), *vr.* rąbać się z kim,
bić się orężem w różnych miej-
scach.

—holen, *va.* odwieźć kogo od czego.
—horchen, *vn.* podłuchiwać, chodząc
koleją od jednego do drugiego.

—kommen, *vn. irr.* (sehn) obejść naokoło i wrócić; (mit) wystarczyć dla wszystkich, obchodząc lub rozdając co, odbyć wszystkie wizyty; rozjeżdżać się (o wieści).

Gerum'treuzen, *vn.* błąkać się, krążyć w różnych kierunkach.

—langen u. —reichen, *va.* podawać co kolejno; — *vn.* wystarczyć naokoło.

—laufen, *vn. irr.* (sehn) biegać naokoło czego; biegać tam i sam.

—läufer, —in, *s.* biegun, latawiec, włóczęga.

—legen, *va.* pokłaść co naokoło czego, porozkładać co po różnych miejscach. (zawrócić).

—lenken, *va.* skrócić, skierować, —
—legen, *vn.* leżeć wokoło, lub w nieporządku.

—loßen, *va.* wabić, nęcić kogo.

—nötigen, *va.* przymuszać kogo do obejścia jakiego miejsca.

—pflanzen, *va.* posadzać naokoło czego (np. drzewa, róże koło domu).

—pläßen, (lich), *vr.* kłopotać się, gryźć się. (wać).

—reisen, *vn.* (sehn) jeździć, podróżować.

—reiten, *vn.* (sehn) jeździć konno naokoło czego, objeżdżać.

—sagen, *va.* powiedzieć co wszystkim po kolei. (dzie).

—schauen, *vn.* rozpatrzeć się wszędzie.

—schicken, *va.* posłać kogo, stać po

różnych miejscach.

Gerum'schiffen, *vn.* płynąć (okrętem, flotą) naokoło.

—schlagen, *va. irr.* obić wokoło, obwijać, owijać co około czego; —

vn. bić po kolei; lich —, *vr.* bić się z kim.

—schleichen, *vn. irr.* nogi za sobą włożyć, lazić powoli; lich —, ukradkiem, cichaczem lazić, kręcić się po jakim miejscu. (czyć się).

—schlendern, *vn.* walać się, włóczyć.

—schwärmen, *vn.* kręcić się tu i owdzie, włożyć się, hulać.

—schwärmer, *sm.* włóczęga.

—schweifen, *vn.* biegać, bujać po jakim miejscu; mówić nie do rzeczy, oddalać się od przedmiotu.

—schwimmen, *vn. irr.* pływać naokoło.

—segeln, u. —steuern, *vn.* żeglować tam i sam naokoło.

—sehen, *vn. irr.* patrzeć wokoło, oglądać się na wszystkie strony.

—sitzen, *vn. irr.* siedzieć naokoło czego. (naokoło czego).

—sprengen, *vn.* szybko na koniu latać

—stehen, *vn. irr.* stać naokoło.

—stellen, *va.* stawiać co naokoło.

—stößern, *va.* szukać, poprzewracać, przetrząsać co.

—streichen u. —streifen, *va. irr.* obsmarować, natrzeć wokoło czem; —, *vn.* (sehn) włożyć się po jakim miejscu.

—streicher u. —streifer, *sm.* włóczęga.

—streuen, *va.* obsypać, posypać co naokoło. (nych miejscach).

—suchen, *va.* szukać czego po różnych miejscach.

—tragen, *va. irr.* nosić co naokoło

obnosić; roznosić, rozgłaszać co.

Gerum'treiben, *va. irr.* pędzić kogo naokoło czego; lich —, *vr.* włożyć się, biegać, latać.

—triebter, *sm.* latawiec, włóczęga.

—treten, *vn. irr.* stanąć naokoło, otoczyć kogo, co.

—triften, *vn. irr.* pić do koła.

—tummeln (lich), *vr.* krącić się, wiercić się, biegać tam i sam.

—töfeln, *va.* toczyć, tać co ookoło czego. (wrócić co).

—toben, *va.* obracać dokoła, przebiegać, *va. irr.* rzucać naokoło, porozrzucać co. (czego).

—töfeln, *va.* owinać co naokoło

—tanzen (lich), *vr.* klócić się z kim to o to o owo, albo to z tym to z owym.

Gerunter, *adv.* na dół (*vid.* Herab).

Gerunterbringen, *va. irr.* znieść co na dół; *fig.* przywieźć do upadku, uszkodzić, zepsuć co.

—handeln, *va.* utargować co z ceny

—kommen, *vn. irr.* (sehn), zejść na dół; upadać, schylić się do upadku; zbiednieć, zubożeć.

—lassen, *va.* spuścić co na dół; zniżyć (cenę). (sfukać kogo).

—maßen, *va.* wylać, wyburzyć.

—reisen, *va. irr.* zedrzyć co; nielitościwie kogo szarpać.

—wärts, *adv.* ku dołowi.

Herbör, *adv.* naprzód, zewnątrz.

Herborarbeiten (lich), *vr.* wydobyć się na wierzch, z ukrycia.

—blühen, *vn.* wyglądać *zkqd.*

—brechen, *vn. irr.* (sehn) nagłe wypaść, wytrysnąć, wybuchnąć *zkqd.*

—bringen, *va. irr.* wynieść, wyprowadzić co na widok; utworzyć,

stworzyć co; wydać (ton), wymawiać (słowo).

Herbor'bringung, *sf.* utworzenie, wydawanie czego.

—bringen, *vn. irr.* gwałtem się wydobywać, wybiedz *zkqd.*

—gehen, *vn. irr.* (sehn) wychodzić na widok; pochodzić, wypływać; wynikać, okazywać się z czego.

—heben, *va. irr.* podnieść co i okazać; wywyższać, wynosić kogo, co, zwracać czyją uwagę na co.

—hönnen, *vn.* móż wydobyć się, wyjść.

—langen, *va.* sięgać i wydobyć co.

—leuchten, *vn.* błyszczeć, świecić przez co; jasnieć, celować, odznaczać się; być jasnym, widocznym, oczywistym. (dobyć się).

—mögen, *vn. irr.* chcieć wyjść, wyjść, wydobyć się.

—müssen, *vn. irr.* być przymuszonym wyjść, wydobyć się.

—quellen, *vn.* (sehn) wypływać, wyciekać, wytryskać.

—ragen, *vn.* sterczeć, wystawać; górować, celować, przewyższać.

—ragung, *sf.* Anat. guz, wypukłość.

—rauschen, *vn.* (sehn) z szelestem, ze szmerem wydobywać się *zkqd.*

—reichen, *va.* podawać co naprzód.

—ringen (lich), *vr. irr.* wydobyć się, wydostać się *zkqd.*

—rufen, *va. irr.* wywołać kogo, kazać komu wystąpić.

—schienen, *vn. irr.* świecić przez co.

—schleßen, *vn. irr.* wystrzelić z czego; wypuścić, wschodzić (o roślinach).

—schimmern, *vn.* błyszczeć przez co lub z za czego.

—schleichen, *vn. irr.* (sehn) ukradkiem

Gerzu, *adv.* w tę stronę, tutaj. (nag.)
 Gerzu'eilen, *vn.* pospieszać w tę stronę.
 —geben, *va.* dodać przydać co.
 —machen (sich), *vr.* zbliżać się, przy-
 łączyć się do kogo, do czego.
 —nähern, *vn.* zbliżyć się tutaj.
 —nähigen, *va.* zmusić kogo aby się
 tu zbliżył. (rowanie tutaj)
 Gerzug, *sm.* dążenie, pójście, masze.
 Gêpfe, *sf. div.* Gêpfe od. Gêpfe.
 Gêpfe, *sf.* szczywanie (psami); szczywa-
 nia; sfors, złaja (psów); zgraja,
 gromada; sroka (ptak).
 Gêhen, *va.* gnać, pędzić za kim;
 szczyć, szczywać (zwierza); (an cin-
 ander) podszczuwać na siebie.
 Gêher, *sm.* dojeżdżacz (na łowach);
 fig. podzięacz.
 Gêh-hund, *sm.* ogar, pies gończy.
 —lagb, *sf.* polowanie z ogarami.
 —peitsche, *sf.* harapnik.
 —zeit, *sf.* pora polowania.
 Geru, *sm.* siano; —machen, kosić, siec
 trawę.
 Gêu-baum, *sm.* powąż, drag do przy-
 ciskania siana na furze.
 —boden, *sm.* strych na siano.
 —bund u. —bündel, *sn.* wiązka, wią-
 zeczka siana. (kosby)
 —ernte, u. —zeit, *sf.* zbiór siana, czas
 —fuder, *sn.* —fuhr, *sf.* u. —wagen,
sm. wóz do siana lub z sianem.
 —gabel, *sf.* widły do siana.
 —harfe, *sf.* grabie do siana.
 —macher, —li, *s.* robotnik(-nica) do
 przewracania siana dla przesusz-
 nia.
 —mad ob. —wiese, *sf.* u. —schlag, *sm.*
 łąka na sianozęcie.
 —müher, *sm.* kosiarz.
 —markt, *sm.* rynek, targ na siano.

Gêu-monat u. —mond, *sm.* lipiec
 —pferd, *sn.* konik polny.
 —scheuer, —scheune, *sf.* u. —schoppen,
sm. stodoła na siano.
 —schöber, *sm.* stóg siana.
 —schrede, *sf.* szarańcza.
 —wage, *sf.* waga do siana.
 Gruchelst, *sf.* obluda.
 Grucheln, *vn.* udawać obłudnie; —
 va. udawać co.
 Gruchler, —in, *s.* obłudnik, -nica.
 Gruchlerisch, *adj.* obłudny.
 Gruten, *vn.* kosić siano.
 Güter, *adv.* u. Güterig, *adj.* tego ro-
 ku, tegoroczny.
 Güten, *vn.* wyc. wrzeszczeć; man
 muß mit den Wölfen —, kiedy wni-
 dziesz między wrony, krakają tak
 jak i ony.
 Gütrath, *sf.* Gütrathen, *vn.* vid. Gü-
 rath u. Gütrathen.
 Gütrig, *adj.* vid. Güterig.
 Güte u. Güte, *adv.* dzisiaj, dziś; auf
 —, für —, na dziś, na ten raz.
 Güutig, *adj.* dzisiejszy, teraźniejszy,
 obecny.
 Gête, *sf.* czarownica; fleine —, (zar-
 tem) swawolnica, hultajka, lotrzyca.
 Gêten, *vn.* czarować.
 Gêten-fraut, *sn.* czarnokwit (rośl.).
 —funst, *sf.* magia, czarnoksiężstwo.
 —mehl, *sn.* siarka roślinna, proszek
 z widłaku (z rodzaju mchów).
 —meister u. Gêter, *sm.* czarnoksię-
 żnik, czarownik.
 —tanz, *sm.* taniec czarownic.
 Gêterei, *sf.* czary, gusła, czarowanie.
 Gie, Giebel, Giefür, Gieargen, Gieher,
 Gienach, *adv.* vid. Gier, Gierbei,
 Giefür i t. d.
 Gieb, *sm.* uderzenie, raz, cięcie; ra-

na od cięcia lub uderzenia; wręb.
 wręb; haust, lyk; —haben, miec
 w głowie, nie być zupełnie trzeź-
 wym; auf den — sechten, bić się na
 palasze, składać się ciężą sztuką.
 Gieher, *sm.* koncerz, długa prosta
 szpada. (dana)
 Giebruunde, *sf.* Chir. rana cięciem za-
 Gief-horn, *sm.* róg myśliwski.
 —riemen, *sm.* pas myśliwski.
 Gieneden, *adv.* tu na tej ziemi, w
 tém życiu.
 Gier, *adv.* tutaj, tu; —und da, tu i
 owdzie, gdzie niegdzie.
 Gier-an, *adv.* tu obok, tu przytém.
 —auf, *adv.* tu na to, tu na tém; po-
 tém, następnie.
 —aus, *adv.* z tego; ztąd.
 —bei u. Giebei, *adv.* przytém.
 —bleiben, *sn.* przebywanie, zostawa-
 nie tu.
 —büch u. Giebüch, *adv.* tedy przez
 to; przeto, tym sposobem.
 —ein, *adv.* tutaj, w to.
 —für u. Giefür, *adv.* za to, w miej-
 sce tego. (temu, na to.
 —gegen u. Giegegen, *adv.* przeciw
 —her, *adv.* tu na to miejsce, w to
 miejsce, w tém miejscu; biß —, aż
 dotąd.
 —hin, *adv.* tu w tę stronę.
 —in, *adv.* w tém.
 —mit u. Gie mit, *adv.* z tém.
 —nach u. Gienach, *adv.* potem.
 —nachst, *adv.* tu, obok; wnet potem.
 —neben, *adv.* tu w podług; obok tego,
 nadto.
 —nieden, *adv.* vid. Gieneden.
 —wägen, *vid.* Dwägen.
 —wist, *adv.* tu, w miejscu.
 —sehn, *sn.* obecność tutaj.

Gier-über u. —ob, *adv.* nad to, nad
 tém. (tego; dla tego.
 —um, *adv.* tu na około, tu koło
 —unter, *adv.* tu pod to, tu pod tém.
 —von u. Gievon, *adv.* od tego; o tém.
 —wider, *adv.* przeciw temu.
 —zu u. Giezü, *adv.* do tego, ku temu,
 na to.
 —zwischen, *adv.* w tém, tymczasem.
 Gieroglyph, *sf.* hieroglif, charakter
 w piśmie obrazowym dawnych E-
 gipcyan; —phisch, *adj.* hieroglificzny.
 Giefig, *adj.* tutejszy.
 Giehorn, *sn.* vid. Giehorn.
 Giste, *sf.* i wyrazy z tego złożone
 obszc Giste. (linowy)
 Gimbere, *sf.* malina; —beer-, *adj.* ma-
 linowy.
 Gimmer-saft, *sm.* sok malinowy.
 —strauch, *sm.* malinowy krzak.
 —wasser, *sn.* malinowa woda.
 Gimmel, *sm.* niebo, (niebios), raj;
 baldakin (zasłona, opona nad tro-
 nem, łóżkiem); wierzch w karcie;
 der —wirth, ed, Pan Bóg to wie; dem
 —sey Dank, dzięki Niebu, Bogu;
 um des —s willen, na miłość Boską.
 Gimmel-an u. —auf, *adv.* ku niebu,
 pod niebiosą.
 —auge, *sn.* niebieskie, modre oko;
 niebiańskie, anielskie wejrzenie.
 —bett, *sn.* łóżko z kotarą od góry.
 —blau u. —farben, *adj.* niebieski,
 błękitny, modry.
 —bläue u. —farbe, *sf.* błękit niebieski.
 —fahrt, *sf.* Théol. (Christi) Wniebo-
 wstąpienie Pańskie; (Mariä) Wnie-
 bowzięcie Panny Maryi.
 —fahrstift, *sn.* u. —tag, *sm.* święto,
 dzień Wniebowstąpienia.
 —gefaßt, *adj.* z nieba zesłany.
 —haut, *sf.* skóra na wierzchu karety.

Himmel-hoch, *adj.* wysoki aż do nieba, niebotyczny.
 —reich, *zn.* królestwo niebieskie; *brd* Menschen Wille ist kein —, czego sobie życzymy, to najbardziej cenimy.
 —schlüssel, *sm.* pierwiosnek.
 —schön, *adj.* piękny jak niebo.
 —schreien, *adj.* wołający o pomstę do nieba.
 —stein, *sm.* szafir (drogi kamień).
 —tragend u. —fliegend, *adj.* niebo na sobie dźwigający. (nieba)
 —wärts, *adv.* ku niebu, ku stronie
 —weit, *adj.* niezmiernie daleki;
 ein —ter Hluthoch, ogromna różnica. (świat)
 Himmeln, *vn.* zabierać się na tamten
 Himmels-beschreibung, *sf.* opisanie nieba.
 —bewohner u. —bürger, *sm.* mieszkaniec niebiańskiej krainy, obywatel nieba.
 —bote, *sm.* posłaniec niebieski.
 —breite u. —höhe, *sf.* wysokość nieba.
 —feste, *sf.* firmament, niebokrag.
 —gabe, *sf.* dar nieba, dar boski.
 —grund, *sf.* okolica nieba, strona świata.
 —gerste u. —forn, *sn.* jęczmień ry.
 —gestalt, *sf.* kształt nieba; postać niebieska. (niebios)
 —gewölbe u. —zelt, *sn.* sklepienie
 —kugel, *sf.* kula niebieska, glob niebieski.
 —kunde, *sf.* znajomość astronomii.
 —luft, *sf.* powietrze podniebne, eteryczne.
 —mehl, *sm.* Miner. gips ziemisty, rozsypujący się na proch.
 —punkt, *sm.* Astron. zenit, punkt wierzchołkowy nieba nad głowa-

mi naszymi. (krąg)
 Himmels-rand, *sm.* horyzont, widno-
 —raum, *sm.* przestrzeń, obszar nieba.
 —strich u. —gürtel, *sm.* klimat; strefa, pas nieba.
 —wagen, *sm.* Astron. wóz, niedźwiedzia (konstellacja).
 —weg, *sm.* u. —bahn, *sf.* droga niebieska (do zbawienia).
 —wohnung, *sf.* mieszkanie w niebie, w raju.
 —zeichen, *sn.* Astr. znak na niebie (jeden ze znaków zodiaku).
 Himmlich, *adj.* niebieski, z nieba pochodzący; *fig* boski, niebiański.
 Himmliche, *sc.* mieszkanioc, kanka niebios, anioł.
 Himpelbeere, *sf.* *vid.* Himbeere.
 Hin, *adv.* tam (wyraża kierunek w przeciwną stronę od miejsca w którym się mówiący znajduje); — und her, tam i sam; — und wieder, tu i owdzie; gdzie nigdzie; czasami, kiedy, niekiedy; — ist hin, co się stało nieodstanie; *daß* ist noch lange —, daleko jeszcze do tego.
 Hin u. Herbewegung, *sf.* Mech. ruch wahadłowy.
 Hinh, *adv.* tu, tam na dół (względem mówiącego) *vid.* Herab.
 Hin-alten u. —altern, *vn.* starzeć się, niknąć. (Heran).
 Hinan, *adv.* na, w górę, wzwyż (*vid.* hinauf).
 Hin-arbeiten, *vn.* (auf) usilnie pracować nad osiągnięciem czego.
 Hinan, *adv.* na górę, na wierzch (*vid.* Heraus).
 Hinaus, *adv.* na zewnątrz, (*vid.* Her-).
 Hinaus-denken, *vn.* irr. pomyśleć o czym, sięgać myślą.
 —gehen, *vn.* wychodzić; (auf) zmie-

rać do czego, mieć co na celu; wychodzić na... (o oknach, drzwiach); (über) wystawać, sterczyć.
 Hinaus-laufen, *vn.* irr. (sthn) wybiegać; (auf) wychodzić na co; mieć co na celu.
 —setzen, *va.* wystawić co na dwór; odroczyć, odłożyć co; *sthn* —, *vr.* (über) niedbać, niezważać na co.
 —sthn, *vn.* irr. być zewnątrz czego, ominąć co; (über) niezważać na co, być wyższym nad (jakie przesady).
 —wärts, *adv.* za, zewnątrz.
 —woßen, *vn.* chcieć wyjść, wy-dostać się; zmierzać do czego, mieć co na celu; hoch —, wysoko się-gać, pręgać wielkich rzeczy.
 Hinblid, *sm.* spojrzenie na co.
 Hin-bluten, *vn.* (sthn) przelać swą krew.
 Hin-bringen, *va.* irr. zanieść tam co; czas przepędzić na czym.
 Hin-brüten, *vn.* być w odrętwieniu, w bezczulości, pędzić czas w bez-czynności, siedzieć w zamyśleniu, dumać.
 Hin-denken, *vn.* irr. przypadać na myśl, uroić sobie co; —, *va.* wy-stawić sobie, wyobrazić sobie co.
 Hinderlich, *adj.* przeszkadzający, bę-dący na zawadzie, na przeszkodzie.
 Hindern, *va.* przeszkadzać komu w czym, do czego, przy czym.
 Hinderniß, *sn.* przeszkoda, zawada;
 —nisse in den Weg-legen, stawiać komu zawady.
 Hin-bruten, *vn.* (mit der Hand) wska-zywać palcem na kogo, na co; na-pomknąć, dać do zrozumienia.

Hinfahr u. Hinfahr, *sf.* lania.
 Hinfahrt, *sf.* dzika cykoria (rosl.)
 Hin'donnern, *va.* zdruzgotać, zgnieść, wniwiec obrócić, kogo, co.
 Hin'dorren, *vn.* (sthn) schnąć, wy-schnąć, wychudnąć.
 Hin'ducken (sthn), *vr.* zgąć się, schylić się nieco.
 Hinfahrt, *adv.* przez, wskroś, *vid.* Durch; *daß* ganze Jahr — przez cały rok. (tamta stronę).
 Hinfahrt/begeben (sthn), *vr.* przebyć na — be-gehen, *va.* przeprowadzić kogo przez co. (środek czego).
 —bewegen, *va.* poruszyć przez
 —fahren, *vn.* irr. (sthn) przejechać przez co.
 —fliehen, *vn.* irr. przebieść, prze-liecć przez środek czego.
 —follen, *vn.* irr. być przymuszonym przejść przez co.
 Hin-fürfen, *vn.* irr. módz pójść tam.
 Hin-fürfen, *vn.* pospieszyć, pobieść tam.
 Hinfuhr, *adv.* wewnątrz, w, *vid.* Herin u. Ein; in den Tag —, nieroz-ważnie, na chybił trafił; zur Stadt —, aż do miasta.
 Hinfuhr-arbeiten (sthn) *vr.* obeznać się z czym przez ciągłą pracę.
 Hinfuhr-denken (sthn), *vr.* wyobrazić sobie w myśli co; myślą zgłębić co.
 —fahren, *va.* irr. wwozić co; *vn.* (sthn) wjechać; naskoczyć, napasać.
 —gerathen, *vn.* irr. popaść w co, uwi-kląć się.
 —fisen (sthn), *vr.* wczytać się w co, czytając obeznać się z czym.
 Hin-fahren, *va.* irr. wwieźć co gdzie; —, *vn.* (sthn) jechać, lecieć dokąd; zniknąć, przepaść; przemieścić się

na tamten świat.
Hinfahrt, sf. jazda, droga ztąd tam.
Hinfall, sm. spadnięcie, zawalenie się.
Hinfallen, vn. irr. (sehn) upaść, zawalić się.
Hinfällig, adj. chwiałący się, bliski upadku; słaby, wątły; znikomy, nietrwały.
Hinfalligkeit, sf. bliskość upadku; wątpliwość; znikomość, nietrwałość.
Hinfört u. Hinfüro, adv. odtąd, na przyszłość, nadal.
Hinfristen, va. przedłużyć nieco komu (życie). (śmierć).
Hingang, sm. iście tam; *fig.* zejście.
Hingeben, va. oddać, poświęcić kogo, co; *śd* —, *vr.* oddać się, poświęcić się czemu.
Hingebung, sf. poświęcenie, oddanie się; abnegacya, wyrzeczenie się samego siebie.
Hingegen, adv. przeciwnie.
Hingehen, vn. irr. (sehn) iść, pójść tam; ująć, przejść; zmierzać do czego; —lassen, zostawić, puścić co jak jest; *es mag* —, niech już tak będzie.
Hin gerathen, vn. irr. popaść tam, przypadkowo się dostać.
Hingelehen, va. irr. wlać tam co; *hingegossen, adj.* leżący jak długi.
Hin grämen (śd), vr. schnąć ze zmartwienia.
Hin halten, va. irr. nadstawić czego, podawać co; zwodzić, łudzić, zwłóczyć kogo; *inen Kranken* —, chorego utrzymywać przy życiu jak długo można; *mit Versprechungen* —, łudzić kogo obietnicami.
Hin halten, sf. zwłóczenie, łudzenie.
Hin hauchen, va. dmuchać.

Hin hoden, vn. wsiąść na grzbiet.
Hin fattern (śd), vr. przykucnąć, usiąść w kuczki.
Hin bahn, sf. u. — *spiel, sn.* podskok na jednej nodze (zabawa u dzieci).
Hin fen, vn. kuleć, chromać; niekłaść się, być niezgrabnie, niestosownie dobranem; *bei Betß hinst, to* wiersz koszlawy.
Hin kommen, vn. irr. (sehn) zająć dokąd, przyjść tam; podziąć się gdzie.
Hin fränken, vn. opadać na siłach.
Hin funft, sf. przybycie tam.
Hin futsch, vn. jechać dokąd w powozie.
Hin laugen, va. podać komu co (tam); —, *vn.* dosięgać tam, starczyć, wystarczyć dokąd.
Hin länglich, adj. wystarczający, dostateczny.
Hin länglichfeit, sf. dostateczność.
Hin leben, vn. pędzić życie.
Hin legen, va. położyć, postawić co gdzie; *śd* —, *vr.* położyć się; zachorować.
Hin machen, va. zrobić, zdziałać co (tam); *śd* —, *vr.* udać się, iść (tam).
Hin nehmen, va. irr. wziąć co, przyjąć; unieść, zabrać co.
Hin neigen, va. nachylić co (ku tamtej stronie); *śd* —, *vr.* (ju ciwas) skłaniać się, nakłaniać się do czego.
Hinneigung, sf. skłonność. (go).
Hinnen, adv. bon —, ztąd.
Hin opfern, va. oddać co na ofiarę.
Hin plumpen u. — plumpfen, vn. kłapać, upaść z trzaskiem.
Hin purjeln, vn. upaść, przewrócić się do góry nogami.
Hin raffen, va. porwać, zabrać co.
Hin reichen, vn. ciągnąć się, rozcią-

gać się aż do...; starczyć, wystarczyć; —*hend, adj.* wystarczający, dostateczny.
Hin reife, sf. podróż dokąd.
Hin reifen, vn. (sehn) pojechać dokąd.
Hin reifen, va. irr. porwać kogo lub co dokąd, pociągnąć kogo; —*hend, adj.* porywający, pociągający.
Hin richten, va. skierować co dokąd; zepsuć, popsuć, zgubić, zniszczyć, tracić kogo, wykonać na kim wyrok śmierci.
Hin richtung, sf. egzekucya, trącenie.
Hin schaff, va. przeprowadzić, przemieścić co (tam).
Hin scheiden, vn. irr. przenieść się na tamten świat; *bei —* *geschiedent, zmarty.*
Hin schleppen, va. wlec, powlec, zawlec kogo lub co (tam). (mierać).
Hin schmachten, vn. omdlewać, obumieć.
Hin schwinden, vn. irr. (sehn) nikać.
Hin sehn, vn. irr. przepaść, zginać.
Hin sicht, sf. spojrzenie, wejrzenie (tam); *wzгляд, uważanie czego; in —, zważywszy, mając wzgląd na...; mit — auf; ze względu na...*
Hin sichtlich u. Hin sichtlich, adv. *względnie na...* (słabość).
Hin sinken, vn. irr. (sehn) opaść, o-
Hin sterben, vn. irr. (sehn) ginać, nikać, niszczyć; *(über ciwas)* umrzeć przed ukończeniem czego.
Hin strecken, va. przedłużać, rozciągać co dokąd; rzucić, obalić kogo lub co; *śd* —, *vr.* przedłużać się; ciągnąć się, rozciągać się.
Hin sturz, sm. upadek.
Hin stürzen, vn. (sehn) runąć; rzucić się na kogo, na co. (grać).
Hin tadeln, va. nasmarować, naba-

Hintan, adv. w tyle, z tyłu.
Hintan setzen, va. kłaść co w tyle, po czem; niedbać o co, niezważać na co. (żanie na co).
Hintan setzung, sf. pogarda, niezważenie.
Hinten, adv. w tyle, z tyłu, na tyle.
Hinten an, adv. zupełnie w tyle, na samym końcu.
—näh, adv. z tyłu, od tyłu; potem.
Hinter, adj. tylny; —*terst, ostatni z tyłu; —, prep. (dat. u. acc.)* za, w tyle czego; — *einander, z kolei po sobie, jeden za drugim, jeden po drugim; — ciwas her sehn, ciągle chodząc z ciwas; — ciwas kommen, dowiedzieć się, dojść czego; bei Vorbere zu —terst sehn, przewrócić do góry nogami; drei Tage — einander, przez trzy dni po sobie idące; śd — ciwas Reden, zasłaniać się, zastawiać się kim.*
Hintere, sm. tył, pośladek.
Hinter achse, sf. tylna oś.
—bade, sf. pośladek (u człowieka).
—bein, sn. tylna, zadnia noga; *śd auf die —ne stellen, upierać się, wzięść na kiel, mieć się do oporu.*
—bleiben, vn. (sehn) pozostać po kim (umarłym).
—blieben, sc. pozostały przy życiu, który kogo przeżył, sierota.
—bringen, va. irr. donieść komu co, tajemnie uwiadomić kogo.
—bringer, —in, s. donosiciel, ka.
—bringung, sf. donoszenie, tajne uwiadomienie.
—bühne, sf. głąb teatru.
—castel, sn. Mar. wyniosłość na tyle okretu. (budynku).
—gebäude, sn. Archit. tylna część.
—gehen, va. irr. podejść, oszukać

- kogo.
 Hinter-glied, *sn.* *Mathem.* następnik,
 drugi wyraz stosunku, proporcji;
Log. minor, drugie z porządku za-
 łożenie w sylogizmie; *Milit.* tylny
 szereg.
 —grund, *sm.* głab', tylna część.
 —halt, *sm.* wstrzymanie, zatrzyma-
 nie; zasadzka; *Milit.* odwód, rezer-
 wa; obne —, bezskrytej myśli.
 —hand, *sf.* wierzch dłoni, tylna część
 ręki; die — haben, siedzieć za ręką,
 w tyle (w grze kart).
 —heru. —brein, *adv.* potem, w tyle
 za kim lub za czém.
 —höff, *sm.* u. —haupt, *sn.* tylna
 część głowy.
 —lassen, *va.* zostawić co; pozostawić
 co po sobie. (sor.-ka po kim.
 —lassene, *sc.* pozostały-a, sukces-
 —lassenschaft, *sf.* pozostałość po kim.
 —legen, *va.* złożyć co na depozyt.
 —leib, *sn.* tylna część ciała.
 —list u. —listigfeit, *sf.* podstęp,
 zdrada. (zdradliwy.
 —listig, *adj.* podstępny, chytry,
 —mann, *sm.* zaplecznik, w tyle ko-
 go będący, znajdujący się, stoją-
 cy za kim; siedzący za ręką (przy
 grze); *Milit.* uszykowany w tyle
 linii i równoległe do jej frontu.
 —rück, *adv.* tyłem, w tyle; zaple-
 cami, zaoecznie.
 —satz, *sm.* *Log.* konkluzja, wniosek,
 zawioskowanie.
 —schiff, *sn.* okręt pływający na ostat-
 ku; tylna część okrętu.
 —sitz, *sm.* siedzenie z tyłu.
 —theil, *sm.* tylna część; *Mar.* tyl o-
 krętu. (straż wojska.
 —treffen, *sn.* *Milit.* tylny szyk, tylna

- Hinter-treiber, *va.* zaszkodzić, zapo-
 biedz czemu.
 —treibung, *sf.* zapobieżenie.
 —berbed, *sn.* *Mar.* tylny pokład.
 —wärts, *adv.* ku tyłowi, z tyłu, w tył.
 Hin'thun, *va.* irr. położyć, postawić,
 podziąć co gdzie.
 Hin'traueru, *va.* na żalobie, w smut-
 ku przepędzić.
 Hin'treten, *vn.* irr. (sehn) stanąć gdzie,
 przy czém, postąpić gdzie.
 Hintritt, *sm.* zgon.
 Hinüber, *adv.* z téj na tamtą stronę.
 Hinüber-bringen, *va.* irr. przenosić,
 przeprowadzić co na drugą stronę.
 —fahren, *vn.* irr. przejechać na tam-
 tę stronę.
 —schlummern, *vn.* (sehn) zasnąć na
 wieki, przenieść się na tamten
 świat.
 Hintum, *adv.* około, w około (vid.
 herum).
 Hintunter, na dół (w odwrótnym kie-
 runku do mówiącego) (vid. Ge-
 runter).
 Hinwärt, *adv.* ku tamtej stronie.
 Hinweg, *sm.* droga ztąd tam.
 Hinwég, *adv.* daleko, w dali; interj.
 —precz! zdala!
 Hinwég-eilen, *vn.* spieszo oddalić
 się; (über) pospiesznie przebiec,
 przegłądać; robić naprzedce.
 —sehen, *vn.* irr. patrzeć w przeciwną
 stronę, mieć oczy odwrócone; (über)
 widzieć przez co; nie troszczyć
 się, niedbać o co, pogardzać czém.
 —setzen, *va.* odstawić co na bok,
 na stronę; sich —, *vr.* (über) lekce-
 ważyć co, niedbać, nieścić o co,
 pogardzać czém.
 Hin-welsen, *va.* irr. pokazać, wska-

- zać komu drogę tam.
 Hin-welsen, *vn.* (sehn) wiedząc.
 Hin-werfen, *va.* irr. rzucić, po-
 rzucić co gdzie; upuścić co na zie-
 mię; narysować, rzucić szkie,
 myśl z niechcenia.
 Hinwieder, *adv.* nazad, napowrót;
 nanowo, znów; — u. Hinwiederum,
 conj. z drugiej strony, nawzajem.
 Hin-wollen, *vn.* irr. chcieć iść tam;
 wo willst du —, do czego to zmie-
 rzasz? jaki tego cel?
 Hin-würgen, *va.* wymordować, wy-
 ciąć w pień, wyrząć. (Herzu).
 Hinzu, *adv.* tam ku, tam do (vid.
 Hinzu-denken, (sich) *va.* irr. domy-
 ślać się czego przy czém, uzupełniać
 myśl (czém domyslném).
 —sichten, *va.* zmyślać co do czego.
 —fügen, *va.* dodać, przydać, dołą-
 czyć co do czego.
 —fügung, *sf.* dodanie, dołączenie,
 przydanie.
 —gleichen, *va.* irr. dolać co do czego.
 —kommen, *va.* irr. podchodzić, pod-
 stąpić, przybyć do czego; pomno-
 żyć się, powiększyć się.
 —legen, przyłożyć, przydać co.
 —stoßen, *va.* irr. przypchać, przy-
 sunąć co do czego; —, *vn.* przylać,
 czyż się do czego. (sienie.
 Hiobspott, *sf.* *fam.* smutne donie-
 śpki, *sf.* gnip, nóż ogrodniczy za-
 krzywiony; kosa; — u. Hioppel, *sf.* wa-
 fle, ciasteczko wytłaczane w for-
 mie.
 Hirn, *sn.* mózg (vid. Gehirn)
 Hirn-entzündung, *sf.* zapalenie mó-
 zgu.
 —gehirn ob. —getreide, *sn.* u. —gebur, *sf.*
 urojenie, przywidzenie, dziwo-

- lag, dziwaczna myśl. (zgowa.
 Hirn-fell, *sn.* *su.* —haut, *sf.* błona mó-
 —frant, *adj.* chory namózg.
 —krankheit, *sf.* choroba mózgowia.
 —loß, *adj.* niemający mózgu, bez
 mózgu; bezrozumny, szalony.
 —schädel, *sm.* u. —schale, czaszka.
 —schädellehre, *sf.* frenologia, nauka
 o kształtach czaszki ludzkiej i
 wnioskach ztąd.
 —weh, *sn.* ból w mózgu.
 —wuth, *sf.* szaleństwo, wściekłość.
 Hirsch, *sm.* jelen; — *adj.* jeleni.
 Hirsch-bod, *sm.* jelen samiec.
 —fänger, *sm.* kordelas, nóż myśliw-
 ski. (wać na jelenie.
 —gerecht, *adj.* *Chass.* umiejący polo-
 —getreide, *sn.* jelenie rogi.
 —hollunder, *sm.* kalina pospolita.
 —horn, *sn.* jeleni róg.
 —hornen u. —hörnern, *adj.* zrobiony
 z jeleniego rogu. (rogu.
 —hörngest, *sm.* wyskok z jeleniego
 —hund, *sm.* pies do szczwania je-
 leni. (szcza.
 —läufer, *sm.* jelenek, gatunek chrzą-
 —salb, *sn.* jelenek, jelenię (młody je-
 len do roku).
 —tuch, *sf.* jelenica, lania.
 —tuch, —tuch, *sm.* u. —tuch, *sf.* ostro-
 widz, rys.
 —netz u. —garn, *sn.* sidła na jelenie.
 Hirt, *sf.* u. Hirtin, *sm.* proso, jagły;
 —, *adj.* jaglany.
 Hirt-sieber, *sn.* prosówka, gorączka
 z wysypką.
 —torn u. Hirtentorn, *sn.* ziarno pro-
 sa; *Méd.* ziarno tłuszczowe w ką-
 cinkach ocznych.
 Hirt, *sm.* pastuch; pasterz; —lin,
sf. pasterka; —ten, *adj.* pasterski.

Hirten-*amt*, *sm.* urząd pasterski (proboszeza, biskupa i t. p.).
 —*krift*, *sm.* list pasterski.
 —*blchter*, *sm.* poeta sielski.
 —*flöte*, *sf.* fujarka, flet pasterski.
 —*gebicht*, *sm.* u. —*gesang*, *sm.* sielan-
 ka, pieśń pasterska.
 —*knabe* u. —*junge*, *sm.* pastuszek.
 —*müßhen*, *sn.* pastierka. (sku.)
 —*müßig*, *adj.* pasterski, po paster-
 stwie, *sm.* kij pasterski, kosztur;
 pastorał (biskupi).
 —*stand*, *sm.* stan pastuszy.
 —*tafche*, *sf.* torba pasterska.
 —*bold*, *sm.* lud pasterski. (cie.)
 —*gisse*, *sf.* Mar. bloki i liny na okrę-
 gissen, *va.* podnieść, wywieść co;
 (die Segel) zaciągać żagle.
 —*Histlan*, *sm.* Mar. sznury do podnie-
 sienia żagli, flagi, i t. p.
 —*Historie*, *sf.* (dim. *Historchen*) historia;
 powieść.
 —*Historienmaler*, *sm.* *Historienmaleri*,
sf. *vid.* *Geschichtsmaler* i t. d.
 —*Historiker*, *sm.* historyk, dziejopis.
 —*Historisch*, *adj.* u. *adv.* dziejowy, hi-
 storyczny; nie.
 —*Hitz-blase*, —*blatter* u. —*poete*, *sf.* kro-
 sta z gorąca.
 —*topf*, *sm.* zapalenie, człowiek
 prędki, porywczy, gorący kapany.
 —*töffig*, *adj.* gorący, porywczy.
 —*Hitze*, *sf.* gorącość, gorąco, upał;
fig. zapal; in —*bringen*, rozdrażnić,
 gniewać kogo. (co.)
 —*Hitzen*, *va.* rozgrzać, rozpalić kogo,
 —*Hitzig*, *adj.* gorący; rozpalać (o
 napojach); prędki, porywczy, po-
 pedliwy; daß —*ge* *Hieder*, gorączka.
 —*Hitzigkeit*, *sf.* gorącość; porywcość.
 —*Höbel*, *sm.* hebel; strug, ośnik.

—*Höbel-banf*, *sf.* ława do heblowania.
 —*eisen*, *sn.* żelazo u hebla; strug,
 ośnik. (winy.)
 —*Span*, *sm.* wiór z hebla, heblo-
 —*Höbeln*, *va.* heblować, strugać co;
fig. okrzesać, ukształcać (kogo).
 —*Höbet*, *sf.* u. *Hautbois*, *sm.* oboja
 (instrument dęty).
 —*Hoboist*, u. *Hautbois*, *sm.* oboista.
 —*Hoch*, *adj.* (comp. *höher*, sup. *höchst*)
 wysoki, podniesiony w górę, wy-
 niosły, wielki; ostatni, na końcu bę-
 dący; *fig.* znakomity, wzniosły,
 szczytny; —*adv.* wysoko, wznio-
 śle; bardzo, nader; —*sm.* okrzyk,
 hura; toast, wiwat (*vid.* *Sebehoch*); —
 am *Brette stehen*, być w wielkich
 łaskach u kogo; —*anrechnen* ob-
 —*halten*, wysoko cenić; —*aufstehen*,
 pilnie przysłuchiwać się; —*leben*
lassen (einen) pić za *czyje* zdrowie;
 auf *hohem* *Fuße* *leben*, żyć na wielką
 stopę; daß *hohe* *Alter*, późny wiek;
 daß —*he* *Alterthum*, odległa staro-
 żytność; daß —*he* *Meer*, szerokie
 morze (oddalone zewsząd od
 brzegów); der —*he* *Adel*, wyższa
 szlachta; die —*he* *Obrigkeit*, naj-
 wyższa władza; die —*he* *Schule*,
 wyższa szkoła; die *See* *geht* —, mo-
 rze szumi; drei *Wann* —, w trzech
 rzędach; es *geht* *hier* —*her*, idzie
 tu po *pańsku*, z *wysoka*; es *ist* *hohe*
Zeit, już wielki czas, już dłużej
 odkładać nie można.
 —*Hoch-achten*, *va.* wielce poważać,
 wysoko cenić kogo.
 —*achtbar*, *adj.* wielce poważany,
 wysoko ceniony.
 —*achtung*, *sf.* poważanie, szacunek.
 —*achtungsboll*, *adj.* pełen uszano-

wania, zposzanowaniem. (chetny.)
 —*Hoch-adelig* u. —*adlig*, *adj.* wielce szla-
 —*altar*, *sm.* wielki ołtarz.
 —*amt*, *sn.* u. —*messe*, *sf.* wielka
 msza, suma.
 —*beinig*, *adj.* wysokie lub długie no-
 gi mający, laskonogi. (deszły.)
 —*betaght* u. —*betagt*, *adj.* bardzo po-
 —*berühmt*, *adj.* arcy sławny.
 —*blau*, *adj.* jasno-niebieski.
 —*brüftig*, *adj.* wysokopiersisty.
 —*deutsch*, *adj.* u. *sn.* narzecze górn-
 —*niemieckie*.
 —*ebene*, *sf.* *Geogr.* płaszczyzna cią-
 gnąca się na pewnej wyniosłości.
 —*edel* u. —*edelgeboren*, *adj.* jasnie
 wielmożny; *Edw* —*jasnie wielmo-
 żny panie!*
 —*ehrwürdig*, *adj.* wielobny; *Edw* —
ehrwürden, Wasza Wielbność.
 —*eigen* u. *Hochsteigen*, *adj.* własny.
 —*erhaben*, *adj.* wzniosły, szczytny,
 —*wspaniały*.
 —*erhoben*, *adj.* wypukły; —*bene* *Ar-
 beit*, robota wypukła. (pyszny.)
 —*fahrend*, *adj.* wyniosły, dumny,
 —*fliegend*, *adj.* górnolotny; nastrze-
 piony, nadęty, napuszony; dumny,
 wyniosły. (dęć mający.)
 —*gebietend* *adj.* możny, wielką wła-
 —*geboren*, *adj.* jasnie wielmożny (o
 hrabim lub baronie); *Edw* —*jasnie*
wielmożny panie!
 —*geehrt*, *adj.* wielce szanowny, (ja-
 —*ko tytuł*).
 —*gelb*, *adj.* jasno-żółty.
 —*gericht*, *sm.* rusztowanie, szubieni-
 —*ca*; sąd kryminalny.
 —*gesang*, *sm.* oda, hymn, pieśń.
 —*geschürt*, *adj.* zakasany, podka-
 —*sany*.

—*Hoch-gefinnt*, *adj.* szlachetnie myślący.
 —*gethürmt*, *adj.* wysoko wieżysty;
 —*pieńczący*, wysoko się wznoszący.
 —*gewibbt*, *adj.* mocno wypukły.
 —*grün*, *adj.* jasno-zielony.
 —*haltig*, *adj.* okazujący wysoką
 —*próbę* (o kruszczach).
 —*hellig*, *adj.* najświętszy.
 —*her*, *adv.* z *wysoka*, z *góry*.
 —*herzig*, *adj.* wspaniałego serca,
 —*wielkoduszny*.
 —*herzigkeit*, *sf.* wielkoduszność.
 —*fettig*, u. —*schäftig*, *adj.* mający o-
 —*snową* prostopadłą (o warsztacie
 —*tkackim*).
 —*klingend*, *adj.* brzmiać głośno.
 —*laub*, *sn.* krsina górzysta.
 —*länder*, *sm.* góral.
 —*loblich*, *adj.* prześwietny.
 —*maßig* u. —*bemaßet*, *adj.* wysoko
 —*masztowy*.
 —*meister*, *sm.* wielki mistrz.
 —*meisterthum*, *sn.* wielkie mistrzo-
 —*stwo*.
 —*mögend* u. —*vermögenb*, *adj.* wiel-
 —*możny*, wiele mogący.
 —*muth*, *sm.* pycha, duma, wynio-
 —*śłość*. (niosły.)
 —*müthig*, *adj.* pyszny, dumny, wy-
 —*roth*, *adj.* jasnoczerwony, pąsowy.
 —*ofen*, *sm.* *vid.* *Höhefen*.
 —*schäbbar*, —*schäken*, —*schätzung*, *vid.*
Hochachtbar i t. d. (sytyt.)
 —*schule*, *sf.* szkoła główna, uniwer-
 —*schüler*, *sm.* uczeń szkoły głównej,
 —*uniwersytetu*.
 —*schulterig*, *adj.* wysokobarczaty.
 —*schwängert*, *adj.* daleko w ciążę
 —*bedąca*. (mięci.)
 —*seig*, *adj.* zmarły, świętej pa-
 —*sinn*, *sm.* umysł wzniosły.

Hochflinnig, *adj.* wzniosłego umysłu.

— *sitz*, *sm.* wywyższone siedzenie.

— *stammig*, *adj.* wysokopięny.

— *sift*, *sm.* kapituła katedralna.

— *trabend*, *adj.* szumny, nadęty, napuszony. (stanu.)

— *berrätter*, — *in*, *s.* zbrodniarz, rka,

— *berrättersch*, *adj.* obwiniony o zdradę stanu. (da główna.)

— *berrath*, *sm.* zbrodnia stanu, zdrada.

— *wald*, *sm.* las wielkich drzew, puszcza. (szose.)

— *weg*, *sm.* usypiana droga bita,

— *welt*, *adj.* wielce mądry.

— *wohlgeboren*, *adj.* jasnie wielmożny; *lit.* — jasnie wielmożny panie!

— *würdig*, *adj.* przewielebny; *lit.*

— *würden*, Wasza Przewielebność.

Hochlich, *adv.* bardzo, wielce, nadzwyczajnie.

Hochst, *adv.* bardzo, nader, nadzwyczajnie; *vid.* Hochauf — *sie*, do ostateczności; *der* Hochste, Najwyższy, Bóg.

Hochstend, *adv.* najwięcej, nie więcej jak.

Hochzeit, *sf.* wesele, ślub; —, *adj.* ślubny; goldene —, złote wesele (*vid.* silberne Hochzeit).

Hochzeit-bitter, — *in*, *s.* zapraszający, — *a* na wesele, drużba. (sele.)

— *brief*, *sm.* list zapraszający na wesele.

— *fest*, *sf.* u. — *fest*, *sm.* uroczystość weselna, obchód weselny, gody weselne. (proszeni.)

— *leute*, *sm. pl.* gości na wesele za-

— *mäßig*, *adj.* godowy, przyzwoity weselu. (weselaemu.)

Hochzeitlich, *adj.* u. *adv.* weselny; po-

Hochen, *va.* snopki w mendle ustawiać; —, *adj.* uwiesić się komu na plecach; w kuczki usiąść, kucznać

Höher, *sm.* pagórek; garb.

Höhericht, *adj.* pagórkowaty.

Höflich u. Höflich, *adj.* garbaty; górzysty, nierówny; nieładki (o

Höde, *sf.* jądło. (stylu).

Hödenbruch, *sm.* Chir. ruptura, przepuklina worka jądrowego.

— *sack*, *sm.* worek jądrowy.

Hof, *sm.* d. (*dim.* Höfchen) dwór, podwórze, dziedziniec; dwór, gabinet, rząd; obłoczek, tęcza (około słońca, księżycy); —, *adj.* (w wyrazach złożonych) dworski;

den — *maßen*, nadskakiwać komu, przypochlebiać się; stroić zaloty do kogo.

Hof-amt, *sm.* urząd nadworny.

— *bauer*, *sm.* chłop dworski, do dworu należący.

— *brauch*, *sm. u.* — *sitte*, *sf.* zwyczaj dworski. (dworzanin.)

— *caballer*, *sm.* kawaler u dworu,

— *dame*, *sf.* dama nadworna.

— *begen*, *sm.* szpada do parady.

— *biens*, *sm.* służba przy dworze; pańszczyzna (dla dworu).

— *fart*, *u.* — *fahrt*, *sf.* pycha, duma, wyniosłość.

— *färtig* *u.* — *fährtig*, *adj.* dumny, wyniosły. (rzanka.)

— *fräulein*, *sm.* panna nadworna, dwor-

— *gericht*, *sm.* nadworny sąd najwyższy; sąd ziemski.

— *gesinde*, *sm.* lokaj dworski; czeladź, służba dworska.

— *haltung*, *sf.* dwór, (urzędnicy i służby dworscy). (rzu.)

— *hund*, *sm.* pies trzymany w podwó-

Hof-kammer, *sf.* nadworna izba skar-bowa.

— *kanzlei*, *sf.* kancelarya nadworna.

— *kirche*, *sf.* kościół dworski.

— *lager*, *sm.* miejsce pobytu Monar-chy z dworem; rezydencya (wła-dzy króla); *das* — *halten*, utrzymy-wać dwór.

— *loft*, *sm.* lokaj nadworny.

— *leben*, *sm.* życie dworskie; życie dworackie.

— *mann*, *sm.* (— *leute*) dworzanin.

— *männlich*, *adj.* dworacki.

— *marſchall*, *sm.* marszałek nadworny.

— *mäßig*, *adj. u. adv.* dworski, od-powiadający zwyczajowi dworu; po dworsku.

— *meister*, — *in*, *s.* rzęda, — *czyni* (ma-jetności); ochmistrz, — *yni*, przełożo-ny, — *a* nad służbą dworską; guwer-ner, — *nantka*, nauczyciel domowy.

— *meisterlich* *u.* — *meisterlich*, *adj.* pe-dagogiczny, nauczycielski, szkolny.

— *meister*, *va.* karcić, strofować, ła-jać, błędy wytykać.

— *rath*, *sm.* rada dworu.

— *raum*, *sm.* dziedziniec.

— *stranz*, *sm.* dworak (z pogardą).

— *sitz*, *sm.* rezydencya dworu.

— *staut*, *sm.* wystawność, świetność dworu.

— *tag*, *sm.* dzień galowy.

— *thor*, *sm.* brama, na dziedzińcu, wrota od podwórze.

— *tracht*, *sf.* strój dworski.

— *trauer*, *sf.* żaloba dworska.

Höffen, *vn* spodziewać się, nie tra-cić nadziei; ufać, oczekiwać.

Höfentlich, *adv.* jak się spodziewać należy.

Höfnung, *sf. u.* Höffen, *sm.* nadzieja,

uśność, otucha; — *fassen* *ob.* —

schöpfen, powziąć nadzieję, otuchę;

ber — *leben*, żyć z nadzieją; *guter* — *sein* być przy nadziei, w błogosła-wionym stanie. (dziei.)

Höfnungslos, *adj.* niemający na-

reich *u.* — *voll*, *adj.* pełen nadziei, otuchy. (dziei.)

— *schimmer* *u.* — *strahl*, *sm.* promyk na-

Höflich, *adj.* dworski, po dworsku.

Höflich, *adj.* grzeczny, ugrzeczniiony.

Höflichkeit, *sf.* grzeczność.

Höflichkeitbezeugung, *sf.* wyświad-czenie grzeczności.

Höflich, *sm.* dworak.

Höhe, *sf.* wysokość, wyniesienie w górę; *in der* —, w górze.

Höheit, *sf.* wysokość, wyniosła go-dność, wielkość; Wysokość, Książ-żęca Mość, (tytuł osób z rodziny panujących).

Höchstrecht, *sm.* prawo najwyższe, przywilej panującego.

Höheleib, *sm. (gen.)* — *hülleleib* pieśń nad pieśniami.

— *ofen* *u.* Höföfen, *sm.* wielki piec w kuźniach.

— *priester*, *sm.* arcykaptan.

— *priesteramt*, *sm.* godność arcyka-plana.

Höhenmesser, *sm.* wysokomiar, na-rzędzie do zdejmowania i mierze-nia wysokości.

Höhenmessung, *sf.* altymetria, nauka o mierzeniu wysokości przedmio-tów na horyzoncie.

Höherauch *u.* Hérrauch, *sm.* sucha mgła, tuman.

Hohl, *adj.* wewnątrz próżny; wklęsły, zakłęsły; zapadły (o oczach); glu-chy, przytłumiony (o głosie); — *le*

Worte, czoze wyrazy; die — le Hand,
dłoń, ręka w półkuli zgięta, garsć.
Höhlader, *sf.* Anat. żyła główna.
— hügel, *adj.* wklęsłooki.
— bödig u. — wangi, *adj.* zapadłe
policzki mający.
— bohrer, *sm.* świder do wydrąże-
nia.
— geschwür, *sn.* Med. wrzód zatoko-
wy, fistuła.
— glas, *sn.* u. — linse, *sf.* szkło wklęsłe.
— fchle, *sf.* Archit. żłobkowanie
wklęsłe, okrągłe.
— klinge, *sf.* klinga, głownia żłob-
kowana.
— kopf, *sm.* próżna, pusta głowa.
— kugel, *sf.* kula wydrążona.
— maß, *sn.* miara objętości.
— spiegel, *sm.* zwierciadło wklęsłe.
— weg, *sm.* wawóz, parów.
— ziegel, *sm.* dachówka żłobkowata.
— zettel, *sm.* cyrkiel kabłąkowaty.
Höhle, *sf.* wydrążenie, wklęsłość;
jama; nora (zwierząt dzikich);
pieczara, jaskinia.
Höhlen, *va. vid.* Hölen.
Höhlunder u. Hölder, *vid.* Holunder.
Höhlen, *va.* wydrążyć co.
Höhlenbewohner, — in *s.* mieszkaniec
(-kanka) jaskini.
Höhlung, *sf.* wydrążenie, wyżłob-
kowanie czego; wklęsłość.
Höhu, *sm.* szyderstwo, urąganie,
naigrawanie; — spreden (tinem) urą-
gać się, naigrawać się z kogo.
Höhnen, *va.* szydzić, naigrawać się
z kogo.
Höhn-geiſchter, *sn.* uragowisko, szy-
dercze pośmiewisko.
— lächeln, *vn.* szydersko się uśmie-
chać na co; — *sn.* uśmiech szyder-

ski. (śmiać z czego.
Höhl-lachen, *vn.* z szyderstwem się
— nenn, *va.* naigrawać się z kogo.
— rede, *sf.* przymówka, przycinek.
— ſchrift, *sf.* paszkwil, złośliwa satyra.
Höhnſch, *adj.* szyderczy, uragliwy.
Höſer, — in, *s.* tandeciarz, — arka;
kramarz, — arka, — przekupień, — pka.
Höſerweib, *sn.* przekupka, krupiarzka.
Höſuſ-Höſuſ, *sm.* u. *sn.* kuglarstwo.
Höſd, *adj.* przychylny, sprzyjający;
miły, przyjemny, wdzięczny.
Höſbe, — bin, *s.* miłakoma osoba; o-
blubieniec, nica. (wabu.
Höſſelig, *adj.* pełen wdzięku, po-
Höſſeligkeit, *sf.* przyjemność, po-
wabność.
Hölen, *va.* przynieść co, sprowa-
dzić kogo; pójść po co, zabrać z
sobą, wziąć kogo lub co z sobą;
— laſſen, posłać po kogo, po co;
Althem od. Luſt —, oddychać, odet-
chnąć; ſich —, *vr.* (tłwad) dostać
czego, wystarczyć się czego; (tint
Krantheit) osiągnąć sobie chorobę.
Höſter, *sf.* olstro.
Höſla, *interj.* hola! hę!
Höſlärer, *sf.* ſolwark, dom wiejski.
Höſle, *sf.* piekło; Himmel und — auf-
bieten, poruszyć niebo i piekło;
zur — fahren, iść, zstąpić do pie-
kła.
Höſſen-angſt, *sf.* strach piekielny, o-
kropny; męki, udręczenie piekielne.
— brut, *sf.* płód piekła.
— fahrt, *sf.* zstąpienie do piekła;
wpadnięcie w przepaść, podróż
piekielna, nieznosna. (kielny.
— heiſſ, *adj.* gorący jak ogień pie-
— hund, *sm.* Mythol. cerber (w mitolo-
gii, pies o trzech łbach u bram pie-

u bram piekła).
Höllen-pfuhl, *sm.* otchłań piekielna.
— ſtein, *sm.* kamień piekielny (do wy-
piekania ran).
Höſſiſch, *adj.* piekielny.
Holm, *sm.* deska lub listwa poprze-
czna; ostrowa, wysepka, kopa.
Hölper, *sm.* nierówność na drodze.
gruda; stuknięcie powozu po gru-
dzie lub po wybojach.
Hölpericht, *adj.* grudzisty, jak po
grudzie.
Hölperig, *adj.* chrapowaty, nieró-
wny; wyboisty (o trakcie); nie-
gładki (o wierszu).
Hölpern, *vn.* u. *v.* imp. trząść (o po-
wozie); chromać, być koszałwym
(o wierszu lub niefortunnym wyra-
żeniu).
Holunder od Hollunder u. Hölder, *sm.*
bez (drzewo i kwiat); ber spanyje
—, lilak, bez turecki.
Holunder-beere, *sf.* jagoda bzuwa.
— blüthe, *sf.* bzuwy kwiat.
— eſſig, *sm.* ocet z bzuwym kwiatem.
— thee, *sm.* ziółka z bzuwego kwiatu.
Holz, *sn.* d. (dim. Hölzchen), drzewo;
drwa; drewno, osada z drzewa; las,
lasek, gale; — *adj.* (w wyrazach
złożonych) drzewny, drewniany,
leśny; baſ iſt biel —, to wiele, to za
mocno.
— apfel, *sm.* jabłko leśne.
— arm, *adj.* ubogi w drzewo, w lasy.
— art, *sf.* gatunek drzewa.
— artig, *adj.* drzewiasty, drewniasty.
— aſche, *sf.* popiół z drzewa.
— ogt, *sf.* siekiera do rąbania drzewa.
— biente, *sf.* pszczoła leśna.
— bod, *sm.* sztalugi do rznigcia
drzewa; wilk kuchenny; cieśla,

koźka (owad z długimi mac-
kami).
Hölz-boden, *sm.* poddasze na drzewo;
grunt zdalny do zagajenia.
— bohrer, *sm.* świder do drzewa;
czerw (robak łoczący drzewo).
— bund, u. — bündel, *sn.* wiązka
drzewa.
— dieb, *sn.* s. złodziej (-ka) leśny (-a).
— druck, *sm.* druk drzeworytowy.
— faſer, *sf.* słój (w drzewach); Chim.
włókno drzewne.
— feile, *sf.* pilnik do drzewa.
— flöße, *sf.* splawianie drzewa.
— fuhre, *sf.* fura do drzewa lub fu-
ra drzewa. (ciol (ptak)).
— haſer u. — hauer, *sm.* rębacz; dzie-
— handel, *sm.* handel drzewem.
— händler, *sm.* drwal, drzewem kup-
czący.
— hau, *sm.* wyrąb drzewa.
— hoſ, u. — platz, *sm.* podwórce na
skład drzewa, plac na drzewo.
— trühe, *sf.* wisnia leśna.
— ſohle, *sf.* węgiel drzewny.
— mangel, *sm.* niedostatek drzewa.
— mehl, *sn.* trociny stoczonego przez
robaki drzewa.
— nagel, *sm.* kolek drewniany; kostu-
rek, gwoździ bez główki.
— reich, *adj.* bogaty, obfitujący
w drzewo.
— ſäge, *sf.* pila do drzewa.
— ſäure, *sf.* Chim. kwas drzewowy, o-
cet z drzewa wyciągnięty. (w lesie.
— ſchitt, *sn.* polano.
— ſchlag, *sm.* wyrąb, ścinanie drzewa
— ſchlägel, *sm.* tłuczek drewniany.
— ſchläger, *sm.* wyrąbacz leśny.
— ſchneider, *sm.* wyrzynacz na drze-
wie, drzeworytownik.

Hölzschnebefunst, *sf.* sztuka robienia drzeworytów.

—schmitt, *u.* — *schid*, *sm.* drzeworyt.

—schneider, *sm.* snycerz, wyrzynacz z drzewa.

—schuh, *sm.* trzewik drewniany.

—span, *sm.* wiór.

—stall, *sm.* komórka na drzewo.

—stog, *sm.* szychta, kupa ułożonego drzewa; stos. (go drzewa.

—stumpf, *sm.* pień (pozostały) ścięte-taube, *sf.* gołąb leśny, dziki.

—tage, *sf.* taksa drzewa.

—verbrauch, *sm.* spotrzebowanie drzewa, zużycie lasów.

—verkauf, *sm.* sprzedaż drzewa.

—vorrath, *sm.* zapas drzewa.

—wand, *sf.* ściana z desek.

—weg, *sm.* droga w lesie do wywożenia drzewa; droga do lasu; auf den — gerathen, zabląkać się, zabłądzić.

(drzewo).

—wurm, *sm.* czerw, (robak toczący) Holzen, *va.* drzewo wyrębywać; drzewo wozic.

(bny).

Hölzern, *adj.* drewniany; *fig.* niezgra-

Hölzlicht, *adj.* drzewiasty, podobny do drzewa, tykawy, sparciały.

Hölzig, *adj.* drzewisty; lesisty.

Hölzung, *sf.* rąbanie, zbieranie drzewa w lesie; zwieźlenie drzewa.

Homilie, *sf.* homilia, nauka w kościele, kazanie wyjaśniające tekst pisma świętego.

Homöopath, *sm.* homeopata.

Homöopathie, *sf.* homeopatia, system leczenia chorób drobnymi dawkami;

—athisch, *adj.* homeopatyczny.

Hönig, *sm.* miód (praśny); *adj.* miodowy; —bauen, trudnić się pszczel-

nictwem.

Hönig-bär, *sm.* bartnik, niedźwiedź miód wyjadający.

—bau, *sm.* pszczelnictwo, bartnictwo, chodowanie pszczół.

—bauer, *sm.* bartnik, wiesniak trudiący się pszczelnictwem.

—biené, *sf.* pszczola robocza.

—farbe, *sf.* kolor miodowy.

—farbig, *u.* — gelb, *adj.* żółtawy jak miód.

—fuchén, *u.* — fladen, *sm.* piernik, placek z miodem. (nikarz.

fuchénbäcker, *u.* — fuchler, *sm.* piersef, *sf.* zbieranie miodu.

—monat, *sm.* czas zbierania miodu; miodowy miesiąc.

—schibe, —tafel *u.* — wabe, *sf.* plaster miodu.

—schutte, *sf.* kawałek chleba z miodem.

—seim, *sm.* patoka, czysty miód który sam płynie z plastrów.

—süß, *adj.* słodki jak miód. (wica.

—than, *sm.* miodowa rosa, miodo-

—zelle, *sf.* komórka w plastrze miodu. grodzenie.

Honorär, *sn.* honorarium, wynag-

—Honoratioren, *sm.* pl. zacne, godniejsze, dystyngowane osoby.

Honoriren, *va.* okazywać komu szanowanie; wynagrodzić kogo za podjętą pracę; *Com.* zobowiązać się zapłacić czyj wexel na termin.

Höpfen, *sm.* chmiel; —, *adj.* chmielny; an ihm ist — *u.* Małż berloren, nie z niego nie będzie, próżna z nim praca i kosztu daremne.

Höpfen-bau, *sm.* uprawa chmielu.

—bitter, *sn.* nasieniowy pył chmielu;

—seib, *sn.* *u.* — garten, *sm.* chmielnik, ogród, pole na chmiel.

—stange, *sf.* tyczka do chmielu;

fig. człowiek rosły lecz chudy i niezgrabny. (główka chmielu.

Höpfen-zapfen, *u.* — topf, *sm.* szyszka, Hops, *sm.* podskok.

Höpfu *u.* Höp, *interj.* he!auzet! hejze!

Höpfen, *vn.* skakać, podskakiwać.

Höpfen, *u.* Höpfenwalzer, *sm.* podskoczny taniec. (słyszany.

Hörbar, *adj.* słyszalny, mogący być

Hörchen, *vn.* słuchać z uwagą; pod-

—Hörcher, — in, *s.* podsłuchiwać, -ka.

Hörde, *sf.* horda, naród koczujący; banda, łluszcza, zgraja; plot, ple-

cionka z chrustu (wid. Hürde.)

Hörnen, *adv.* gromadnie.

Hören, *va.* *u.* *vn.* słyszeć; uważać, baczyc, słuchać z uwagą; słuchać,

być posłusznym; sich — lassen, dać się

słyszeć; das läßt sich —, to zasluguje na uwagę; to nie od rzeczy:

nichts bon sich — lassen, nie dawać o

sobie żadnej wiadomości.

Hörsagen, *sn.* wieść, posłuch.

Hörer, — in, *s.* słuchacz, -ka.

Horizont, *sm.* horyzont, poziom; das

geht über seinen —, to przechodzi

jego pojciele.

Horizontál, *adj.* *u.* *adv.* horyzontalny, —nie, poziomy, —o, równoległy, —le

od poziom.

Horizontál-linie, *sf.* linia pozioma.

—wage, *sf.* równowaga wodna, po-

ziomy wody.

Hörn, *sn.* *h.* (dim. Hörnchen) róg; trąbka, trąba; in — arbeiten, wyrabiać

z rogu różne roboty; in's — stoßen, zatrać na rogu; mit den Hörnern

stoßen, rogami bosnąć.

Hörn-arbeit, *sf.* wyrób z rogu.

—arbeiter, *sm.* rogownik, rzemieś-

—nik z rogu wyrabiający.

Hörn-artig, *u.* Hörnigt, *adj.* rogowaty, do rogu podobny.

—bläser, *u.* Hörnist, *sm.* trębacz.

—eule, *u.* Hörner-eule, *sf.* sowa, pu-

hacz.

—förmig, *adj.* mający kształt rogu.

—haut, *sf.* Chir. blona rogowa.

—musik, *sf.* muzyka na rogach.

—schlange, *sf.* wąż rogaty, rogacz, wąż królik.

—schluß, *sm.* dilemma (rozumowanie

złożone z kilku założeń z których

każde służy do przekonania prze-

ciwnika). (pionego srebra.

—silber, *sn.* Minér. chloryna rozto-

—stein, *sm.* Géolog. rogowiec (ka-

miień).

—vieß, *sn.* rogaczna, bydło rogate.

—werf, *sn.* Fortif. szaniec rogaty

(przy twierdzy).

Hörnen, *u.* Hörnern, *adj.* rogowy.

Hörner-flang, *u.* — schall, *sm.* dźwięk

trąb.

—träger, *sm.* rogal, rogacz (mąż

mający niewierną żonę).

Hörnigt, *adj.* *vid.* Hornartig.

Hörnist, *sm.* *vid.* Hornbläser.

Hörnig, *sf.* szerszeń. (okropny.

Hörrenb, *u.* Hörribel, *adj.* straszny,

Hörn-rohr, *sn.* *u.* — trichter, *sm.* trąba

sluchowa, uszna.

—saal, *sm.* *u.* — zimmer, *sm.* audyto-

rium, słuchalnia, sala do lekyi.

—weite, *sf.* odległość w której mo-

żna co słyszeć.

—werkzeug, *sn.* organ słuchu.

Hörnung, *sm.* luty.

Hornst, *sm.* *u.* *sf.* gąstwin, gąszcz;

gniazdo dzikiego ptaka.

Hörst, *vn.* gnieździć się (o pastwie

- drapieżném).
 Hört, *sm.* miejsce ucieczki, schronienia, przytułku.
 Hofe, *sf.* (*dim.* Höfchen) nogawica u spodni, spodnie, portki, pludry; trąba powietrzna. (*podwiązka*).
 Höfen-band, *sn.* tasiemka u spodni;
 —bandorden, *sm.* order podwiązki.
 —Häpfe, *sf.* u. — laß, *sm.* fartuszek u spodni.
 —loß, *adj.* niemający portek.
 —schlitz, *sm.* rozpór u spodni.
 —tasche, *sf.* kieszonka u spodni.
 —träger, *sm.* szelki do spodni.
 Hofianna, *interj.* hozanna (okrzyk radośny), zbaw nas Panie!
 Hospital, *sn.* a. szpital, lazaret (dla chorych, ubogich).
 Hösle, *sf.* hostya, komunikant.
 Gott, *interj.* helta, k'sobie.
 Hub, *sm.* podniesienie czegoś do góry.
 Hüben, *adv.* *fam.* z tej strony (*vid.* Dießseits).
 Hübsch, *adj.* ładny.
 Hübschheit, *sf.* ładność.
 Hüden, *vn.* *vid.* Hoden.
 Hüfe, *sf.* *vid.* Hagebutte.
 Hübel, *sm.* szmata, galgan; galganstwo, rzecz nie warta.
 Hubelei, *sf.* partacka robota.
 Hübeler u. Hübler, *sm.* partacz.
 Hübeln, *va.* partolić, po partacku robić, kleić; (*cinem*) napastować, nagać kogo, wyrządzać komu przykrość.
 Huf, *sm.* kopyto. (*kroś*).
 Hüfe, *sf.* wloka (roli).
 Hüf-elßen, *sm.* podkowa.
 —latzig, *sm.* podbiał (*rośl.*).
 —nagel, *sm.* gwóźdź do podkowy, ufał.
 —schlag, *sm.* podkucie (konie); ude-

- zenie kopytem; ślad kopytem wybity.
 Hüf-schmied, *sm.* podkowacz, kowal.
 —junge, *sf.* kleszcze, oggi kowalskie.
 —zwang, *sm.* zrośnienie rogu kopyta konskiego.
 Hüfig, *adj.* (*w* wyrazach złożonych) kopytkowy.
 Hüf-bein, *sn.* u. — knochen, *sm.* kość biodrowa.
 —horn, *sn.* *vid.* Hiehorn u. Hüthorn.
 —lahm u. Hüftenlahm, *adj.* mający krzywe biodra.
 —schmerz, *sm.* u. — weh, *sn.* ból wnerwie biodrowym.
 —stüß, *sn.* udo.
 Hüfte, *sf.* (*dim.* Hüftchen) biodro.
 Hügel, *sm.* (*dim.* Hügelchen) pagórek, wzgórek.
 Hügel-ab, *adv.* z pagórka na dół.
 —an u. —auf, *adv.* na górę, na pagórek.
 —förmig u. Hügelicht, *adj.* mający kształt pagórka, pagórkowaty.
 —lette u. —reihe, *sf.* łańcuch pagórków.
 —rücken, *sm.* grzbiet pagórka. (*sty.*)
 Hügelig, *adj.* wzgórzysty, pagórzysty.
 Hügeln (*sch.*), *vr.* nazbierać się.
 Hugenott, *sm.* hugonot, kalwinista francuzki.
 Hühn, *sn.* a. (*dim.* Hühnchen), kura, kurczę; daß ißst, —, indycka; ich habe ein Hühnchen mit dir zu pfänden, mamy z sobą na pieńku.
 Hühner-auge, *sn.* nagniotek, odcisk.
 —braten, *sm.* kurczęta na pieczyście. (*ugotowanego*).
 —brust, *sf.* pierś kapłona, kurczęcia.
 —gier, *sm.* kania (*ptak*).
 —händler, *sm.* kurnik, przekupień

- kurami handlujący.
 Hühner-haus, *sn.* u. —stall, *sm.* kurnik, stajnia na kury.
 —hof, *sm.* podwórze, dziedziniec dla kur.
 —hund, *sm.* legawiec, pies legawy.
 —kranz, *sf.* grzęda dla kur.
 —steige, *sf.* kojec na kury; drabinka po której kury na grzędę albo do kurnika wchodzą.
 Hui, *interj.* aż tu, alści.
 Huld, *sf.* laska, względy.
 Huld-bild, *sm.* łaskawe, przychylne spojrzenie.
 —gestalt, *sf.* wdzięczna postać.
 —göttin u. Huldin, *sf.* Mythol. Gracya, bogini wdzięków.
 —reich u. —voll, *adj.* pełen łaski, miłościwy.
 Huldigen, *vn.* przysięgać na wierność; holdować, składać hold, ucześć; sich — lassen, kazać sobie przysięż na wierność i poddaństwo.
 Huldigung, *sf.* składanie przysięgi na wierność; oddanie holdu, czci.
 Huldigungscid, *sm.* przysięga wierności.
 Hülfe u. Hilfe, *sf.* pomoc, posilek; — leisten, przynieść, dać komu pomoc; — rufen, wołać o pomoc, wzywać pomocy.
 Hülfe-ruf, *sm.* u. —rufen, *sn.* wołanie o pomoc, wzywanie pomocy.
 Hülfe-leistung, *sf.* pomoc dana, danie pomocy, pomaganie.
 —loß, *adj.* pozbawiony, niemający znikąd, pomocy, ratunku.
 —losigkeit, *sf.* brak pomocy, wsparcia, ratunku.
 —reich u. Hülflich, *adj.* pomocny, gotowy podać pomocną rękę.

- Hülfsbedürftig, *adj.* potrzebujący pomocy; będący w potrzebie, w niedostatku, ubogi.
 Hüfs-bedürftigkeit, *sf.* potrzeba pomocy, ratunku, wsparcia.
 —geld, *sn.* wsparcie pieniężne; subsydium, zasiłek, summy posilkowe.
 —heer, *sn.* wojsko posilkowe.
 —kasse, *sf.* kassa pomocnicza. (*ce.*)
 —macht, *sf.* mocarstwo posilkują.
 —mittel, *sn.* środek pomocniczy, zaradczy.
 —quelle, *sf.* źródło, zasoby.
 —stimme, *sf.* Mus. głos pomocniczy, wtórujący głównemu.
 —truppen u. —völkcr, *pl.* wojska posilkowe.
 —wissenschaft, *sf.* wiadomość, umiejętność pomocnicza. (*kowe.*)
 —zeitwort, *sn.* Gram. słowo posilkowe.
 Hülle, *sf.* osłona, pokrywa, powłoka; fig. pozor, powierzchowność; die — und Hülle, w obfitości, w dostatku; die sterbliche —, zwiłki śmiertelne.
 Hüllen, *va.* osłonić, owinać co czém.
 Hüße, *sf.* (*dim.* Hüßchen) łuska, lupina, skórka.
 Hüßen, *va.* łuskać, z łupiny wydobywać; sich —, *vr.* opadać z łupinek, z plewki; łuskać się, dostać nową lupinę.
 Hüßenfrucht, *sf.* owoc strączkowy.
 Hüßlich, *adj.* strączkowy, lupinowy.
 Hum u. Sm. *interj.* he!
 Humán, *adj.* ludzki, wyrozumiały.
 Humaniora, *sm.* pl. humaniora, nauki dawane w klassach wyższych prócz filozofii.

Himmel, *sf.* trąd, trzmiel, truteń, bąk fig. wietrzniak.
 Hümmer, *sm.* rak morski; *Mar.* wierzchołek masztu.
 Hümör, *sm.* usposobienie duszy, humor; humerystyczność, skłonność do żartowania, szydzenia.
 Humorist, *sm.* humorysta, humorystyczny pisarz i t. p.
 Humorist, *sf.* humorystyka, rodzaj pisanja rozśmieszającego.
 Humoristisch, *adj.* humorystyczny, rozśmieszający, żartobliwy.
 Hump, *sm. vid.* Stumpf.
 Hümbe, *sf.* u. Hümphen, *sm.* kufel, szklenica półkwartowa.
 Hümpein, *vn.* chromać, krzywo chodzić, nieco kuleć.
 Hümphen, *vn.* brzęczeć.
 Hund, *sm.* (dim. Hündchen) pies; auf den — kommen, przyjść do ostatniej biedy; da liegt der — begraben, oto właśnie sek.
 Hünde-arbeit, *sf.* uciążliwa, przykra praca.
 — geld, *sm.* bezcen, zadarmo.
 — haus, *sn.* — hütte *sf.* u. — stall, *sm.* psiarnia. (nie.)
 — loch, *sm.* liche, brudne pomieszk.
 — müde, *adj.* bardzo zżeczny.
 — steuer, *sf.* podatek, opłata od psów.
 — trab, *sm.* drobny trucht.
 — wärter, *sm.* psiarz mający dozór nad psiarnią.
 Hündert, *num. sto*; — *sn.* setka, każde sto.
 Hündertel, *sn.* jedna setna.
 Hündertens u. Hündertens, *adv.* po setne.
 Hündertlei, *adj.* storaki, storóżnych.
 Hündertfach u. — fältig, *adj.* stokrotny.

Hündert-grabig, *adj.* stopostopniowy.
 — jährig, *adj.* stoletni.
 — jährlich, *adj.* co sto letni.
 — mal, *adv.* sto razy.
 — malig, *adj.* stokrotny.
 — weise, *adv.* stami, na sta, setkami.
 Hünderste u. Hünderte, *adj.* setny.
 Hündin, *sf.* suka, suczka.
 Hündisch, *adj.* psi.
 Hündst-fott, *sm.* lajdak, kiep.
 Fötterei, *sf.* lajdactwo.
 Fötterisch, *adj.* lajdacki.
 stern, *sm.* Astron. syrius (świeła gwiazda w konstellacji psa).
 — tage, *sm.* pl. kanikula, dni gorące.
 — wuth, *sf.* wścieklizna. (zahn).
 — zahn, *sn.* psi ząb, kiel (vid. Augen).
 Hüne, *sm.* olbrzym.
 Hünen-grab, *sn.* grób olbrzyma.
 — mäsig u. Hünenhaft, *adj.* olbrzymi.
 — stein, *sm.* olbrzymi grobowiec.
 Hunger, *sm.* głód; (nach etwas) żądza, pragnienie; — haben, łaknąć; — ist der beste Koch, głód jest najlepszą przyprawą; vor —, ob. — s sterben, z głodu umrzeć. (dem.)
 Hunger-cur, *sf.* Méd. leczenie głodu.
 — leiber, *sm.* golec; sknera.
 — pfoten, *sf.* pl. die — saugen, cierpieć biedę.
 — strafe, *sf.* kara głodu.
 — tob, *sm.* śmierć głodem zadana, umorzenie głodem.
 — tuch, *sm.* czarne sukno (na ołtarzu); am — che nagen, znosić ostatnią biedę.
 Hüngern, *vn.* u. imp. głód cierpieć, głodzić się, nie nie jeść; (nach etwas) łaknąć czego.
 Hüngersoth, *sf.* głód, nieurodzaj.
 Hüngrig, *adj.* głodny, zgłodniały;

chciwy, łakomy.
 Hüngrigkeit, *sf.* głodność, zgłodniałość; chciwość, łakomstwo.
 Hünzen, *va.* szukać, sfukać kogo.
 Hüpfen, *vn.* skakać.
 Hürde, *sf.* lasy, plecionka z brzegami do suszenia owoców i t. p.; koszar (w polu na trzodę).
 Hürden, *va.* wypędzić owce do koszar, w polu.
 Hürte, *sf.* nierządnicza, wszetecznicza.
 Hüren, *vn.* prowadzić nierządne życie, oddawać się wszeteczeństwu.
 Hürenhaus, *sn.* dom wszeteczny.
 Hürer, *sm.* wszetecznik.
 Hureri, *sf.* wszeteczeństwo.
 Hürrah, *interj.* hurra, wiwat.
 Hürtig, *adj.* szybki, prędki, zwawy.
 Hürtigkeit, *sf.* szybkość, prędkość, zwawość. (zarski).
 Hufar, *sm.* huzar; — ren, *adj.* hu.
 Hufsch, *interj.* hop, hops, w ognieniu oka.
 Hüfchen, *vn.* podemknąć się.
 Hüften, *vn.* kaszlać; *sm.* kaszel.
 Hüften-fieber, *sm.* gorączka z kaszlem połączona.
 — tuchen, *sm.* u. — tüchlein, *sn.* pastylka na kaszel.
 Hut, *sm.* u. (dim. Hütchen) kapelusz; czapka (na alembik); głowa (cukru); —, *sf.* dozór, czuwanie, opieka nad czym; dozór, strzeżenie, straż; pastwisko, wygon; den — abnehmen, zdjąć kapelusz przed kim, uklonąć się; auf seinen — schen, mieć się na ostrożności; in seine — nehmen, wziąć co pod dozór; in seiner — haben, mieć co pod dozorem.
 Hüten, *va.* strzedz, pilnować kogo, czego; paść (na pastwisku np. wo-

ły, owce i t. p.); sich —, *vr.* strzedz się, mieć się na baczności; unikać, wystrzegać się; daß Bett —, leżeć w łóżku (dla choroby); daß Haus —, nie wychodzić z domu.
 Hütter, — in, *s.* stróż, strażnik, wartownik, niezka; pastuch, uszka.
 Hüt-feber, *sf.* pióro do kapelusza; — futter, *sn.* podszewka do kapelusza.
 — fopf, *sm.* głowa u kapelusza.
 — loß, *adj.* nie mający kapelusza na głowie; zostający bez dozoru.
 — macher, *sm.* kapelusznik.
 — macherei, *sf.* kapelusznictwo.
 — schachtel, *sf.* pudełko do kapelusza.
 — schnalle, *sf.* sprzączka do kapelusza.
 — schnur *sf.* u. — band, *sn.* wstążka u kapelusza.
 — stoff, *sm.* forma kapelusza.
 — überzug, *sm.* pokrowiec na kapelusz. (nogi).
 Hütstche, *sf.* laweczka, kanapka pod Hütchen. *vn.* (schen) sunąć się po czym.
 Hütte, *sf.* (dim. Hüttchen) chata, chatka, szalas; huta żelazna; gisernia, fabryka gdzie odlewają z metalu.
 Hütten-amt, *sm.* urząd hutniczy.
 — arbeit, *sf.* robota w hucie.
 — arbeiter, *sm.* robotnik pracujący w hucie.
 — bau, *sm.* dobywanie kruszców.
 — beamte, *sm.* urzędnik hutniczy.
 — betriebner, *sm.* mieszkaniowiec chaty.
 — funde, *sf.* nauka o hutnictwie.
 — ordnung, *sf.* ustawa o hutach.
 — rauch, *sm.* Chim. niedokwas cynku.
 — werks, *sn.* zakład hutniczy.
 — wesen, *sn.* hutnictwo.
 — wissenschaft, *sf.* metalurgia, sztuka

wy dobywania kruszców.
 Gutung, *sf.* paszenie, pastwisko.
 Gütung, *sf.* strzeżenie, ochranianie, zachowanie. (*kamień*).
 Hyacinth, *sm. Minér.* hyacynt (*drogi*).
 Hyacinthe, *sf.* hyacynt (roślina i kwiat).
 Hyäne u. Hiäne, *sf.* hiena (*zwierz.*).
 Hyder, *sf.* u. Hydra, *sf.* hydra (*węz bajeczny*).
 Hydraulik, *sf.* hydraulika, nauka o prowadzeniu i podnoszeniu wód;
 —lich, *adj.* hydrauliczny.
 Hydropsich, *sm.* hydropsychoz.
 Hydropathie, *sf.* hydriopatya, system leczenia za pomocą zimnej wody;
 —thisch, *adj.* hydriopatyczny.
 Hydröpsich, *adj.* cierpiący puchlinę wodną.
 Hydropsie, *sf.* puchlina wodna.
 Hymne, *sf.* hymn, pieśń.
 Hyphérbel, *sf.* hiperbola, przesadnia (figura retoryczna); w *mat.* hiperbola, pewna linia krzywa; —bólich, *adj.*

I

(i)

I, *sn.* dziewiąta głoska w alfabecie.
 Ibe, *sf.* u. Ibenbaum, *sm.* *vid.* Eibe u. Eibenbaum.
 Ibis, *sm.* *vid.* Eibisch.
 Ich, *pron.* (*pl.* wir) ja (*my*); *sn.* ja, miłość tego co do nas należy, jaźn.
 Ichheit, *sf.* jaźn (*w filozofii*).
 Ichsucht, *sf.* Ichsuchtig, *adj.* *vid.* Eibischsucht u. Eibischsuchtig.
 Ideal u. Idealisch, *adj.* idealny, utworzony w myśli; —, *sn.* ideal, utwór myśli. (*co do ideału*).
 Idealistren, *va.* idealizować, wznieść

adj. hiperboliczny. (*zami.*)
 Ippen, *sm.* łącznik między wyrazami.
 Hypochondrie, *sf.* hipokondrya, melancholia, dziwactwo; —bisch, *adj.* hipokondryczny, dziwaczny.
 Hypochondrist u. —chönder, *sm.* hipokondryk, dziwak.
 Hypothese u. Hypothése, *sf.* Teól. osoba (w Trójcy).
 Hypothetisch, *adj.* osobowy.
 Hypothetisieren, *va.* hipotezować, za hipotezować.
 Hypothet, *sf.* hipoteza, zastaw nie-ruchomości.
 Hypothetisch, *adj.* hipotezyczny.
 Hypothetischsein, *sm.* wykaz hipotezyczny.
 Hypothése, *sf.* hipoteza, przypuszczenie, domysł; —thetisch, *adj.* hipotezyczny, domysłowy, oparty na domysle.
 Hysterie u. Hysteris, *sf.* Méd. histerya, choroba maciejna.
 Hysterisch, *adj.* histeryczny.

Idealität, *sf.* idealność.
 Idealwelt, *sf.* świat idealny, duchowy.
 Idee, *sf.* idea, wyobrażenie, pojęcie.
 Ideenlehre, *sf.* rzecz o tworzeniu się myśli, pomysłów.
 —verbindung, *sf.* skojarzenie się myśli, spójność myśli.
 Identifizieren, *va.* zlać co z czém, utożsamować, ściśle połączyć. (*sam.*)
 Identisch, *adj.* jednaki z czém, taki
 Idióm, *sn.* dyalekt, narzecze, język.
 Idiomatisch, *adj.* właściwy narzeczu.
 Idól, *sn.* bożyszcze.

Ishille, *sf.* sielanka, —lich, *adj.* sielankowy.
 Isel, *sm.* jeź; pijawka (*vid.* Blutegetel).
 Isel-fisch, *sm.* jeźówka (ryba).
 —stein, *sm.* zwierokrzew morski skamieniały. (*u.* Sic.
 Ihm, Ihn, Ihnen, Ihr, *pron.* *vid.* Er
 Ist, *sm.* *vid.* Istis.
 Iste, *sf.* *vid.* Ulme.
 Ihr, *adj.* *sf.* ichre n. ihr jego (jój), ich; swój; wasz.
 Ithenthalben od. Ithenthalben, —leben u. —töllen, *adv.* dla was, dla Pana, dla Pani.
 Ihrige, *adj.* ider, die, das) jego, jój, ich; Pański, panin, wasz, wasza.
 Ihro, *pron.* jego, jój, ich; wasz, wasza.
 Illuminat, *sm.* marzyciel, rojiciel.
 Illuminieren, *va.* illuminować, oświecić (miasto i t. p.); kolorować rysunki; *sm.* podpoić kogo.
 Itig u. Itis, *sm.* techórz (gatunek kuny).
 Im złożony z in dem *vid.* In.
 Imber, *sm.* *vid.* Inger.
 Imbiß, *sm.* przekąska; śniadanko; kolacyjka.
 Immagen, *conj.* o ile.
 Immatriculation, *sf.* immatrykulacja, zapisanie na listę.
 Immatriculieren, *va.* immatrykutować, wpisać na listę.
 Imme, *sf.* p-zezola *vid.* Bient.
 Immer u. Immerdar, *adv.* zawsze, stale; auf —für —, na zawsze.
 Immer fort, *adv.* ciągle, bezprzerastanku.
 —grün, *sm.* barwinek zwyczajny, rozchodnik (rośl.). (*woli.*)
 —hin, *adv.* niechaj sobie, podług

Immer-mehr, *adv.* coraz bardziej.
 —während, *adj.* u. *adv.* ciągly, gle; nieustanny, nie, ustawiczny, nie.
 —zu, *adv.* ciągle, bez przestanku; dalej! nieustawaj!
 Inmittlest, *adv.* tymczasem.
 Immobilien, *sm.* pl. nieruchomości.
 Insubstieren, *va.* gruntować (obraz).
 Imperativ, *sm.* Gram. tryb rozkazujący. (*niedokonany*).
 Imperfect, *sn.* Gram. czas przeszły
 Impfausstalt, *sf.* instytut szczepienia ospy.
 —arzt, *sm.* lekarz zajmujący się szczepieniem ospy.
 Impfen, *va.* szczepić (drzewo); Méd. (die Blattern) szczepić (ospe); —, *sn.* u. Impfung, *sf.* szczepienie.
 Imponieren, *vn.* imponować, nakazywać uszanowanie.
 Import, *sm.* Com. wprowadzenie towarów; pl. —ten, towary wprowadzone.
 Impóst, *sm.* akcyza, podatek konsumpcyjny. (*na co.*)
 Inpostieren, *va.* nałożyć podatek
 In, *prep.* dat. u. *acc.* w; bis in, aż do; in einer Stunde, w godzinę; przez godzinę.
 Inauguralchrift, *sf.* rozprawa napisana dla uzyskania uczonego stopnia.
 Inbegriff, *sm.* treść, ogólny zbiór, włączenie, wliczenie; mit —, mieszać w tém.
 Inbegriffen, *adj.* właczny. (*główn.*)
 Inbrunst, *sf.* wewnętrzny zapal, o-
 Inbühnlich, *adj.* gorący, serdeczny.
 Incasso, *sn.* indecl. Com. ściąganie do kasy pieniędzy.
 Inbém, *conj.* gdy, podczas gdy, kie-

dy; ponieważ, albowiem.
Indef. u. Indef. adv. tymczasem; podczas gdy; jednakże.
Indef. sm. spis rzeczy (zawartych w książce i t. p.). (jacy).
Indicativ. sm. Gram. tryb oznajmujący.
Indig. u. Indigo. sm. indycht, indygo (barwa niebieska).
Individuell. adj. u. adv. indywiduálny, -nie, osobisty, -ście.
Individuum. sn. (pl. — dua) indywiduum, jednostka, osoba.
Indossément. sn. Com. indossowanie, przekaz zapisany na odwrotnej stronie weksłu.
Indossent. sm. indossant, przekazi- (ciel weksłu).
Indossiren. va. indossować, zapisać przekaz weksłu na odwrotnej stronie.
(jedno w drugim).
Indün. adj. pozbawiony czci, bezczyny, haniebny.
Infanterie. sf. piechota. (szy).
Infanterist. sm. piechur, żołnierz pie-
Infel u. Infal. sf. infata.
Inficiren. va. zarazić kogo lub co czém, -kazić.
Infinitesimalrechnung. f. rachunek ilo- ści nieskończenie małych.
Infinitiv. sm. Gram. tryb bezokoliczny.
Infutiren. va. nadać, nadzielić komu
Infutiröndherchen. sn. H. nat. wymoczek i robaczek w plynach).
Ingelände. sn. budynek wewnętrzny.
Ingelheim. adv. skrycie, tajemnie, potajemnie.
Ingelichen. adv. podobnie, również.
Ingredienz. sf. (pl. — jien) ingredyencye, rzeczy wchodzące do

czego.
Ingrimm. sm. złość ukryta, zawzię- tość. (zacięty).
Ingrimmig. adj. zawzięty, zacięty.
Ingressiren. va. zapisać, zaciągac ca do księgi hipotecznej.
Ingrün. sn. barwinek (rosl.).
Ingruer u. Inger. sm. imbir, imbir.
Inhaben. va. irr. mieć co w swojej mocy, posiadać.
Inhaber. — in. s. dzierżyciel, lka; posiadacz, -ka; okaziciel, właściciel lka) weksłu.
Inhalt. sm. treść, osnowa; objętość; (cięż. dźwięk) płaszczyzna, powierzchnia. (myśli).
Inhalt-leer u. — los. adj. czczy, bez — reich, adj. treściwy, mieszczący w sobie wiele ważnej treści, ważnych rzeczy, pomysłów.
— schen. adj. ważny co do treści.
Inhaltsverzeichnis. sn. spis rzeczy, przedmiotów w piśmie jakim zawartych.
Inholz. sn. Mar. zebrza okrętowa.
Injurie. sf. obelga, obraza, zniewaga
Injurienklage. sf. skarga o obelgę.
Inlage. sf. (vid. Einlage).
Inland. sn. kraj w którym jesteśmy.
Inländer. — in. s. mieszkaniec (-kan- -ka) tego kraju; krajowiec; mieszkaniec odwieczny kraju.
Inländisch. adj. krajowy, tutejszo- krajowy.
Inlegen. va. leżeć, znajdować się wewnątrz czego; — genb, adj. załączony.
Inne. adv. w środku, wewnątrz; — (cięż. w domu) siedzieć, nie wychodzić za próg; — haben, mieć co

w swojej mocy, posiadać, być panem czego; — halten, zatrzymać u siebie; zatrzymać się, stanąć; przestać mówić; — werden, spostrzedz co, pomiarkować; przekonać się o czém; miltten —, w samym środku.
Innen. adv. wewnątrz; nad —, na wewnątrz; von —, z wewnątrz.
Innere u. Innerste. adj. wewnętrzny; —, sn. wnetrze, głąb'.
Innerhalb. adv. u. prep. gen. we- wnątrz (o miejscu); w przeciągu (o czasie).
Innerlich. adj. wewnętrzny, nie (o bólu); adv. wewnątrz.
Innig. adj. serdeczny, ścisły; — u.
Inniglich. adv. serdecznie, ściśle.
Innigfelt. sf. serdeczność, ścisłość.
Innung. sf. cech (rzemieślników), kon- fraternia (kucpów); korporacja, towarzystwo, bractwo.
Innungsbrief. sm. przywilej cechu.
— geb. sn. opłata do cechu.
Inquiriren. va. Jur. inkwirować, badać kogo.
Inß. złożone z in baß. vid. In.
Inshitt. sm. vid. Usshitt.
Insoß. sm. mieszkaniec osiadły.
Inßerböbere. adv. w szczególności, szczególnie, osobliwie.
Instrift. sf. napis na czém.
Inßet u. Inßett. sn. owad.
Inßeten-lehre u. — funde. sf. entomo- logia, nauka o owadach.
Inßel. sf. (dim. Inßelchen) wyspa.
Inßelbewohner. — in. s. wyspiarz, rka.
— gruppe. sf. u. — haufen, sm. gruppa wysp.
— meer. sn. archipelag, część mo- rza zasiana małostwem wysp.
— reich. adj. obfitujący w wyspy.

Inßel-welt. sf. Australia, Polinezja.
Inßerdt. sn. ogłoszenie podane do gazet.
Inßerdt-ob. Inßerdtönsgebühr. sf. vid. Einrückgebühr.
Inßelheim. vid. Inßelheim.
Inßelgemein. adv. pospolicie, zwy- czajnie powszechnie.
Inßelgemeint. adv. wszyscy razem (bez wyjątku). (czém).
Inßegel. sm. pieczęć wyciągnięta na Inßigulen, sf. pl. insygnia, oznaki godności, dostojenstwa. (oile).
Inßoförn. adv. jeżeli, w razie; o tyle.
Inßofür. adj. Com. niewypłacalny.
Inßolvenz. sf. niewypłacalność.
Inßonberheit. adv. osobliwie, szcze- gólnie.
Inßonbers. adv. vid. Befonders.
Inßpektor. sm. inspektor, nadzorca.
Inßtändig. adj. usilny, nalegający.
Inßtanz. sf. Jur. instancja, szczebel hierarchii sądowniczej.
Inßtend. adj. przyszły, nadchodzą- cy (o terminie, czasie).
Inßer. sm. wnętrzości, flaki.
Inßint. sm. in tynt, zmysłowość, po- pęd, wrodzona skłonność.
Inßinctmäßig. adj. instynktowy, o, wrodzony, o.
Inßtitut. sn. instytut, zakład.
Inßtrument. sn. narzędzie, instru- ment.
Inßtrumentäl. adj. instrumentalny.
Inßtrumentälß. sm. Gram. zósty przypadek w deklinacji na pytanie czém.
Inßtrumentalmußik. sf. muzyka instru- mentalna.
Inßtrumentenmacher. sm. fabrykant in-

strumentów.

Instrumentiren, va. rozkładać muzykę na instrumenta, urządzić grę instrumentalną.

Instrumenti uag, sf. *Mus.* instrumenta, rozkład gry na instrumenta, urządzenie gry instrumentalnej.

Infuldner, — in, s. vid. Infulbevoher.

In'urgent, sm. powstaniec

Integrat, sf. *Mathem.* ilość integralna, całkowana. (gralną.)

Integratrechnung, sf. rachunek integralny.

Intelligenz-Blatt, sn. dodatek do pisma peryodycznego zawierający doniesienia, przeglądy i t. p.

Comptoir, sn. kantor informacyjny

Intendant, sm. intendat, zarządzający.

Interdict, zakaz, wzbronienie.

Interesse, sn. interes, udział w czem: zajęcie, powab, pociąg; — *ßen* pro-wizya, procenta

Interessent, sm. interessent, mający w czem interes, udział, uczestnik.

Interessiren, va. interesować, obchodzić, zajmować kogo; *sih* —, *vr.* interesować się, zajmować się

czem; **Interessirt, adj.** interesowany, działający w widokach osobistych.

Interim, sn. tymczasowość; *ad.* — tymczasowo, aż do dalszego.

Interimistisch, adj. tymczasowy.

Interimizzo, sn. przedstawienie międzyaktami (na teatrze).

Intermittirend, adj. *Méd.* przerywany, peryodycznie powracający.

Internuncius, sm. internuncyusz, zastępca nuncyusza papieskiego.

Interpunction, sf. przestankowanie, kładzenie znaków pisarskich.

Interpunctionsdrycken, sn. znak prze-

stanku.

Interpunctiren, va. przestankować, kłaść znaki pisarskie.

Interregnum, sn. (pl. — regna) bezkrólewie. (*Mus.* przestanek)

Intervall, sn. prze dział, przestwór;

Intoleranz, sf. nietolerancja, niecierpienie innej religii prócz swojej

Intoniren, va. zaintonować, zanucić.

Intrade, sf. *Mus.* preludya, przegrawka; intrata, przychód, dochód.

Intrigant, sm. intrigant.

Intrigue, sf. intryga, podejście, kabala; intryga, węzeł w sztuce dramatycznej.

Invalide, sm. *Milit.* inwalid, kaleka.

Invalidenhaus, sn. dom inwalidów.

Inventarium, sn. (pl. — rien) inwentarz, spis ruchomości, pozostałości i t. p.

Inventiren, va. sporządzić inwentarz, wciągnąć do inwentarza.

Inventür, sm. *Comm.* spisywanie inwentarza, rewizya towarów.

Inwärtig, adj. vid. *Inwärts.*

Inwärts, adv. vid. *Einwärts.*

Inwendig, adj. wewnątrzny; — *adv.* wewnątrznie; *daß* — *bigc, sn.* wnętrze.

Inwohnen, vn. zamieszkiwać; (*einer* *Ort*) znajdować się, być zawartym w czem. (*ka.*)

Inwohner, — in, s. mieszkaniec, kan-

Inzicht u *Inzicht, sf.* obelga, zniewaga, obraza.

Inzwischen, adv. tymczasem.

Irer, sf. więz (drzewo).

Irben, adj. gliniany.

Irbsch, adj. ziemski, doczesny.

Irgend, adv. gdziekolwiek, gdzie-bądź; kiedykolwiek, kiedybądź; tyl-

ko; — *einer* od — *jemand*, ktobądź; — *mann*, kiedybądź; — *was*, co bądź; — *wie*, jak bądź; — *wo*, gdzie-bądź; — *woher*, zkąd bądź; — *wohin*, dokąd bądź.

Ironie, sf. ironia, szyderstwo, przekąs; — *önisch, adj.* ironiczny, szyderczy.

Irr, adj. błędny, zląkany; mylny; obłąkany; —, *sf.* błędzenie; *sm.* szaleniec, obłąkany; — *fahren*, źle jechać; — *führen*, źle prowadzić; w

bląd kogo wprowadzić; — *gehen*, źle iść, zmylić drogę; *blądzić*, pomylić się; — *machen*, zbałamucić, zmieszać kogo; — *reden*, gadać od rzeczy, majaczyć; — *sehen*, być w

błędzie; — *werden*, pobiłdzić w czem, zbałamucić się; (*an einem*) omylić się w kim.

Iren, vn. blądzić, błąkać się; *vn. u. sih* —, *vr.* omylić się, zblądzić; —, *va.* w bląd wprowadzić, zbałamucić kogo; gniewać, dokuczać; *ein* — *nder Ritter*, błędny rycerz.

Iren-anstalt, sf. u. — haus, sm. dom obłąkanych.

— *häuser*, — *in, s.* wariat, mający pomieszanie zmysłów.

Irr-fahrt, sf. błędna jazda, bląkanie się. (labirynt.)

— *gang, sm.* błędzenie (idącego); — *garten, sm.* labirynt, ogród z krętymi chodnikami.

— *glaube, sm.* błędna wiara.

— *gläubig, adj.* wyznawający błędną wiarę; *sm. —*, heretyk, kacarz.

— *gläubigkeit, sf.* herezja, kacerstwo, odszczepieństwo. (włóczęga.)

— *läufer, — in, s.* blegus, gaczka;

— *lehre, sf.* błędna, fałszywa nauka.

Irr-lehrer, sm. nauczyciel rozsiewający błędną naukę. (gnik.)

— *licht, sn. u. — wisch, sm.* błędny o-

— *pfad u. — weg, sm.* ścieżka, droga mylna, rozdroże.

— *sinn, sm. u. — wahn, sf.* pomieszanie zmysłów.

— *sinnig, adj.* obłąkany.

— *stern, sm.* gwiazda błędny bieg mająca, kometa.

Irrig, adj. błędny, mylny.

Irrtritt, sf. błędność, mylność.

Irrthum, sm. u. błąd, omyłka; — *vor-*

behalten, z zastrzeżeniem pomyłki.

Irrthümlich, adj. u. adv. błędny, —, nie, mylny, nie. (nie.)

Struna, sf. pomylenie się, zblądze-

fiat *farben u. — forbig, adj.* bruno-

(to żółty (koloru) izabelowego.)

Istegrimm, sm. wilk; *fig.* rzęda, człowiek mrukliwy.

Ister, sm. jesion (drzewo *vid.* *Esche*).

Islam u. Islamiemus, sm. islam, mahometanizm.

Izolatorium, sn. u. Isolirfessel, sm. sto-

leczek o szklanych nogach dla odosobnienia ciała i. ktryzowanego od ciał otaczających.

Isolation, sf. *Phys.* odosobnienie ciała, które się ma elektryzować.

Isoliren, va. oddzielić, odosobnić; *Phys.* odłączyć.

Isop, sm. hizop, józefek (rośl. *vid.* *Hyos*).

Istmisch, adj. istmijski (o igryskach greckich).

Isimius, sm. *Geogr.* międzymorze.

Ist. adv. także, podobnie, również.

Itinerarium, sn. (pl. — ria) książka służąca za przewodnika w podróży.

Ito, Ist u. Ihunder, adv. vid. *Icht.*

J (i)

J. *sn.* dziesiąta głoska. abecadła.
Ja, adv. tak jest; tak, dobrze; nawet, a nawet; —, *sn.* przyzwolenie, rezwolnienie, jedno tak; — wohl, — freilich, a naturalnie, oczywiście.
Jährlicher, sm. potakiwacz, mówiący na wszystko tak.
Jach, adj. vid. Jäh.
Jähorn, sm. vid. Jähorn.
Jacht, sf. u. Jächtschiff, sn. jacht, mały statek o żaglach i wiosłach.
Jäde, sf. (dim. Jädchen) kurtka, k stanik.
Jagd, sf. pogoń, ściganie; polowanie, łowy; — machen, (auf)polować na co. (o zwierzu).
Jagdbaar, adj. żdatny do polowania
Jagdflinte, sf. strzelba myśliwska.
Jädel, sm. przestępstwo myśliwskie.
Jägermeister, adj. biegły w sztuce myśliwskiej; stosowny do prawideł myśliwskich.
Jätin, sf. bogini polowania.
Jauß, sn. dom myśliwski.
Jörn, sn. róg myśliwski, trąbka myśliwska.
Jund, sm. pies myśliwski.
Jente, sm. pl. myśliwcy, ludzie do polowania użyci.
Jpieg, sm. oszczep myśliwski.
Jtuch, sn. piosenka myśliwska; obraz przedstawiający scenę myśliwską.
Jtasche, sf. torba myśliwska.
Jwaqen, sm. kolaska myśliwska.
Jwefen, sn. łowiecstwo, myślistwo.

Jagbzug, sn. przybór, sprzęt myśliwski.
Jagen, vn. pędzić, gnać, spieszyć się; —, *va.* pędzić, wypędzić, wygnąć kogo; szczwac, szczuć zwierza; —, *sn.* ściganie, pogoń; polowanie, szczwanie; eine Kugel — (durch)przeżyć kulą; ein Messer in den Leib —, przebić nożem.
Jäger, in, s. myśliwy, —wka; strzelec.
Jägerel, sf. myślistwo; myśliwi, strzelcy; mieszkanie strzelca.
Jägergarn u. —netz, sn. sieć myśliwska.
Jähig, adv. po myśliwsku.
Jmeister, sm. łowczy (tytuł).
Jecht, sn. przywilej myśliwski; (der Hund)strawa dla psów z uszczwonej zwierzyny.
Jasche, sf. —zug, sn. vid. Jagdtasche u. Jagbzug.
Jäh, adj. prędki; niespodziany, nagły; spadzisty, stromy, urwisty.
Jäht, sf. predkość; nagłość; spadzistość, stromość.
Jäherr, sm. vid. Jäbruder.
Jählich u. Jähling, adj. nagły, niespodziany. (spadzisto, stromo).
Jähling, adv. nagle, raptownie;
Jahr, sn. rok; — aus — ein, całkowity rok; rok w rok; — für Jahr, co rok.
Jährbuch, sn. rocznik, kronika.
Jänft u. —füßt, sn. przeciąg pięciu lat.
Jgang, sm. zbiór całoroczny (pisma peryodycznego); ciąg, bieg roku.
Jährgehalt u. —geld, sn. roczna płaca;

pensya. (roczna).
Jahrgetrüb, sn. roślina, slanca
Jähr, sn. stolecie, wiek.
Jarmst, sm. jarmark, kiermasz.
Jatstend, sn. tysiąc lecie.
Jahrl, sf. rok; data, wskazanie czasu, czas; era, punkt od którego liczą się lata. (t-k lat).
Jähend u. —jäh, sn. dziesiąt.
Jähre u. Jähre-feier, sf. rocznica, obchód roczny.
Jest, sn. uroczystość doroczna.
Jolge, sf. następstwo lat.
Jstst, sf. termin roczny.
Jtag, sm. dzień rocznicy.
Jiertel, sn. ćwierć roku, kwartał.
Jwchfel, sm. zmiana roku.
Jtst, sf. pora roku.
Jährl, adj. roczny; rok mający.
Jährlich, adj. u. adv. coroczny, —nie.
Jährling, sm. roczniak.
Jähorn, sm. popędliwość, porywczosć, zapalczywość.
Jornig, adj. popędliwy, porywczy, zapalczywy.
Jafobstst, sm. Mar. arbalet, narzędzie do mierzenia wysokości gwiazd. (okien).
Juouffe, (czyt. za...) sf. żaluzie (u Jamb, sm. jamb, (stopa w wierszach greckich i łacińskich u)).
Jamblich, adj. jambiczny, złożony z jambów.
Jammer, sm. ubolewanie, utyskiwanie; nędza, bieda; litość; daß ist — u. Schade, to wielka nieodżałowana szkoda.
Jammeranblid, sm. widok litości wzbudzający.
Jcheul u. —gechrei, sn. jęk, płacz, łkanie.

Jämmer-leben, sn. nędzne życie.
Jruf, sm. krzyk bolesny, żalony.
Jstimm, sf. głos płaczący, żalony.
Jthal, sn. padół płaczu.
Jton, sm. ton płaczący.
Jvoll, adj. oplakany, godny politowania, żalony, smutny.
Jzeit, sf. oplakany czas.
Jämmerlich, adj. mizerny, nędzny, żalony.
Jämmerlichfeit, sf. nędzota, nędzność.
Jämmeren, vn. lamentować, narzekać; —, *va.* wzbudzić współlucznictwo; — v. imp, (es jammert mich ihn) żal mi go. (gawiedź).
Jan Jägel, sm. pop. gmin, molloch, Janichär, sm. janczar.
Janitscharenmusik, sf. muzyka janczarska.
Jannär u. Jänner, sm. styczeń.
Jasmin, sm. jaśmin (roślina i kwiat); —, *adj.* jaśminowy.
Jäten, va. vid. Jäten.
Jauch, sm. vid. Jauch.
Jäuner, sm. vid. Jäuner.
Jücht, m. pl. pomyje.
Juchert u. Juchart, sm. morg, staję (miara roli).
Juchzen, vn. wydawać radosne okrzyki, radować się nadzwyczajnie; —, *sn.* radosny okrzyk.
Juteln u. Juteln, vn. miauczeć.
Japort, sn. przyzwolenie, przyjęcie oświadczenia.
Je, interj. aj. a Jezus; — nun, niech tak będzie! —, kiedyś, niegdys; it... je, im... tem; — eher — besser, im przedzję tém lepij; — nachdem, po dług tego jak, stosownie do tego jak; — zuweilen od. bißweilen, cza-

sami, niekiedy; — zwei u. zwei, po dwóch; von — her, od dawna.
Jedenfalls, adv. w każdym razie, zawsze (noch).
Jedemoch, adv. vid. Jedoch u. Denn-
Jeder, pron. f. — de, n. — des wszel-
 ki; każdy; alle und jede, wszyscy.
Jedertel, adj. wszelaki.
Jeder-mann u. — männlich, pron. każdy, kotołwiekbadz.
— mann'sfreund, sm. przyjaciel ka-
 żdego.
— zeit, adv. każdego czasu.
Jedes-mal, adv. każdą razą.
— malig, adj. każdorazowy.
Jedoch, conj. jednak, jednakże, wszę-
 lako. (każdy).
Jedweder u. Jeglicher, pron. kaźden,
Jedingerleieder, sn. wiołokrzew
 (rośl.).
Jemals, adv. kiedybądź.
Jemand, pron. ktoś, kto. (aj, aj!)
Jemine u. Jerum, interj. sam. o Jezus!
Jenct, pron. f. — ne, n. — neß tam-
 ten; ów; dieser und —, jeden i dru-
 gi; ten i ów.
Jenseits u. Jenseit, adv. u. prep. gen.
 z tamtej strony; —, sn. przyszłe
 życie. (żący, znajdujący się).
Jenseitig, adj. z tamtej strony le-
Jesuit, sm. jezuita; — lich, jezuitki.
Jesús u. Jesús Christus, sm. Jezus
 Chrystus; Buch — Sirach, księga
 Jezusa syna Syracha.
Jetzig u. Jetztmallo, adj. teraźniejszy.
Jetzt, Jetzt u. Jetztund, adv. teraz,
 obecnie; —, sn. teraźniejszość, o-
 becna chwila; bis —, dotąd, do-
 tychezas; eben —, teraz właśnie;
 für —, nateraz, na ten raz; jetz-
 jetz, raz... drugi raz.

Joch, sn. (pl. Joch u. ö.) luk; jarzmo; fig-
 brzemie, ciężar, niewola; grzbień,
 wierzchołek góry; staje (rośl.); cła—
 Dchsen, para wółw do jarzma.
Joch-brin, sn. Anat. jagoda, kość wy-
 stająca policzków.
— ochß, sm. wół jarzmowy.
Jod u. Jodin, sn. Chim. joda (ciało
 pojedyncze). (rolsku).
Jodem u. Jöten, vn. śpiewać po ty-
Jödler, sm. śpiew tyrolski.
Johannis-appel, sm. jabłko wcześniej
 dojrzewające.
— beer, sf. porzeczka. (wy).
— beerstrauch, sm. krzak porzeczko-
— brod, sn. rożki, chleb święto-j.ński.
— fest, sn. u. — tag, sm. dzień Świę-
 tego Jana.
— läser, sm. chrzyszcz gnojny.
Johannis-wurm, sm. u. — wurmchen,
 sn. świetlik, robaczek świętojański.
Jöten u. Jöten, vn. wrzeszczeć; vid.
 Jöbeln.
Jonquille (czyt. zon...), sf. żonkil, żół-
 ty narcys (rośl.).
Jot, sn. J. j. jota.
Jowial u. Jowiallich, adj. jowialny,
 wesoly, kratochwilny.
Jowialität, sf. f. jowialność.
Jübel, sm. okrzyk radości; radość,
 nieciecha. (błkum).
Jübel-feier, sf. u. — fest, sn. vid. Ju-
— gefang, sm. śpiew radosny.
— hochzeit, sf. złote wesele.
— jahr, sn. rok jubileuszowy.
— tag, sm. dzień jubileuszowy; dzień
 radosny.
Jübeln, vn. wykrzykiwać z radości;
 weselić się, cieszyć się; —, sn. wy-
 krzykiwanie z radości; radość.
Jubiläum, sn. (pl. — läden) jubileusz.

Juch, Juchhei. u. Juchheisa, interj. he,
 hal (Jusien).
Juchten, sm. u. Juchtenleder, sn. vid.
Jüds, Jüsten, vid. Juts u. Jutsen.
Jüden u. Jüdein, vn. u. v. imp. swę-
 dzie, świeżbić; wa podrapać kogo;
 —, sn. swędzenie, świeżbienie.
Jüde, sm. hebrajczyk, żyd; Jüdin, sf.
 żydówka. (ła żydowska).
Jüden-harz u. — heß, sn. asfalt, smo-
— firche, sf. miechunek, garliczka
 (rośl.). (ga).
— schule, sf. u. — tempel, sm. synego-
— rops, sm. koltun vid. Welchsetzopf.
Judentum, sn. judaizm, podania i
 obrządk żydowskie.
Jüdisch, adj. hebrajski, żydowski.
Jüsten, sm. u. Jüstenleder, sn. jucht,
 skóra juchtowa.
Jugend, sf. młodość; młodzież.
Jugend-freund, — in, s. przyjaciel
 (-ciolka) od młodości; przyjaciel
 (-ciolka) młodzieży. (ku).
— fülle, sf. siła młodzieńczego wie-
— gefährte, — tin, s. towarzysz (-ka)
 młodości. (młodość).
— jahre, sn. pl. wiek młodzieńczy,
— schmund, sm. okrasa młodości.
— sünde, sf. grzech, błąd młodości.
— traum, sm. marzenie młodzieńcze.
— zeit, sf. czas młodości.
Jugendlich, adj. młodociany; mło-
 dzieńczy.
Juts sm. żereiki, figle; plogastwo,
 nieczystość, brud.
Jüsten, vn. żartować, swawolić.
Jütsch, sm. tgen. — list u. Jüti, lipiec.
**Jung, adj. (comp. jünger, sup. jünge-
 ste)** młody; świeży, nowy; sup. naj-
 młodszy, najświeższy, ostatni; osta-
 teczny; — und Alt, młodzi i starzy,

ludzie wszelkiego wieku; der jüngste
 Tag, sąd ostateczny.
Jünge, sm. chłopczyk; chłopak; —,
 sn. młode (szczenie, piskle i. d.).
Jüngemagb, sf. młodsza, pokojowa.
Jüngen, vn. mieć młode, oszczenie
 się, okocić się i t. p.
Jüngen-jahre, sn. pl. chłopięce lata.
Jünger, sm. uczeń, zwolennik, apo-
 stol. (niowie, apostołowie).
Jüngerschaft, sf. zwolennictwo; ucz-
Jüngster, sf. panna, panienka; dzie-
 wica. (wszego roju).
Jünger-biene, sf. pszczoła z pier-
— blei, sn. olów rodzimy.
— erde, sf. ziemia dziewicza, grunt
 nigdy nietknięty lemieszem.
— gold, sn. złoto rodzime.
— häutchen, sn. Anat. hymen, błonka
 dziewicza.
— öl, sn. najczystsza oliwa.
— quetsilber, sn. żywe srebro rodzime.
— schwefel, sm. siarka rodzima.
— wachß, sm. czysty wosk.
— glas, sn. Miner. mika, kamień w
 szybki.
— honig, sm. miód jary (praśny).
— kloster u. — list, sn. instytut panien.
— franz, sm. wieniec paniński; wia-
 nek, paniństwo.
— leder, sn. panińska skórka (lekar-
 stwo na piersi).
Jüngerschaft u. Jüngfrauschaft, sf.
 paniństwo, dziewictwo.
Jüng-frau, sf. dziewica; Panna (znak
 w zodyaku).
— fräulich, adj. paniński, dziewiczy.
— fräulichkeit, sf. dziewiczość, czy-
 stość, nieskazoność.
— gefell, sm. niezonały, kawaler.
— gefellenschaft, sf. kawalerstwo, bez-

zenny stan. (w czechu.)
 Jung-meister, *sm.* najmłodszy majster
 Jungling, *sm.* młodzieniec.
 Junglingszeit, *sf.* pora młodzieńcza.
 Jungst, Jungstens u. Jungsthu, *adv.*
 niedawno.
 Jünnis u. Jüni, *sm.* ozerwiec.
 Jünker, *sm.* panicz; junkier.
 Juridisch u. Juristisch, *adj.* jurydy-
 ny, prawny.
 Jurisprudenz, *sf.* nauka prawa.
 Jurist, *sm.* prawnik. (stwo.)
 Just, *sm.* (pl. Justa) prawo; prawoznaw-
 Just, *adv.* zupełnie, własnie.
 Justiren, *va.* przyrządzać podług

miary, wagi, formy i t. d.
 Justirgasse, *sf.* wazki w mennicy do
 wazenia monet przed stopowa-
 niem. (wnictwo.)
 Justiz, *sf.* sprawiedliwość, sądo-
 Justiz-Minister, *sm.* minister sprawie-
 dliwości.
 —Platz, *sf.* zarząd sprawiedliwości.
 Jüwel, *sn.* u. Jüwelle, *sf.* klejnot, dro-
 gi kamień. (mieniami.)
 Jüwelen-handel, *handel* drogiemi ka-
 —händler u. Jüweller, *sm.* handlujący
 drogiemi kamieniami, jubiler.
 —schmuck, *strój* z drogich kamieni.

R.

wyrazy nie znajdujące się pod R. szukać należy pod E.

R. *sn.* jedenasta głoska w alfabecie.
 Räbbeln (lich), *vr.* klócić się, sprze-
 czać się, burzyć się.
 Räbel, *sf.* Mar. kierszak, lina kotwi-
 czna.
 Räbel-aar u. —aring, *sf.* lina okręto-
 wa do utrzymania kotwic.
 —gat, *sm.* rowek, wklęsłość do u-
 mieszczenia liny.
 —länge *sf.* długość liny.
 —seil u. —tau, *sn.* lina.
 Räbeljan u. Räblian, *sm.* kablion (ga-
 tunek sztokli-za). (nowa.)
 Räbelfan, *sm.* kolowrot, winda pio-
 Räbüß, *sf.* komórka, schowanie; bud-
 ka, szalas; kajuta, izba okrętowa.
 Rächttlich, *adj.* Méd. słabowity.
 Rädel, *sf.* kafel, kaslik, kasa; garnek
 gliniany.

Räkelofen, *sm.* piec kaskowy.
 Räddig u. Räddit, *sm.* vid Bachholber.
 Rader, *sm.* sam. podbródek, podgar-
 dlek. (bęszcz, chrząszcz.)
 Räfer, *sm.* (dim. Räferchen) chra-
 Raff, *sm.* plewy, wywiewki.
 Räffer, *sm.* kawa; —, *adj.* kawowy; ge-
 mahner —, kawa mielona.
 Räffe-baum, *sm.* drzewo kawowe.
 —bohne, *sf.* ziarno kawy. (wego.)
 —braun, *adj.* kofowy, koloru kafe-
 —breit, *sn.* taca do kawy.
 —haus, *sn.* kawiarnia. (kawy.)
 —fanne, *sf.* imbryk, dzbanek do
 —mühle, *sf.* młyn do mielenia
 kawy.
 —satz, *sm.* fasy od kawy.
 —schenf, *sm.* szynkujący kawę.
 —schweiser, *sf.* przyjaciółka kawy.

Kassetaffen u. —schale, *sf.* filizanka do
 kawy.
 —trommel, *sf.* piecyk do palenia
 kawy. (kawę.)
 —wirth, *sm.* gospodarz szynkujący
 Käfig, Käfig u. Käfigt, *sm.* klatka;
 wzięcie. (tych zwierząt).
 Käffler, *sm.* obdzieracz skóry (zdech-
 Kähl, *adj.* goly; lysz; nędzny.
 Kählheit, *sf.* lysość, gołosc.
 Kähl-kopf, *sm.* lysa głowa; człowiek
 lysz
 —köpfig, *adj.* mający lysą głowę.
 —mäuser, *sm.* sam. vid. Ralmäuser.
 Käfel u. Käfel, *vn.* vid. Gadeln.
 Kähm, *sm.* pleśń.
 Kähmen, *vn.* pleśnieć.
 Kähmig, *adj.* opleśniaty.
 Kähn, *sm.* a. (dim. Kähnchen) czółn,
 czółno, łódka. (ki, czółna.)
 Kähnförmig, *adj.* mający kształt łód-
 Kai u. Kah, *sm.* brzeg; nadbrzeże.
 Kaiser, *sm.* cesarz; —, *adj.* cesarski; —
 strin, *sf.* cesarzowa.
 Kaiserkrone, *sf.* korona cesarska;
 (kwiata tegoż nazwiska).
 —reich, *sn.* u. —staat, *sm.* państwo
 cesarskie.
 —schnitt, *sm.* Chir. operacya Ceza-
 ra, cięcie macicy.
 —würde, *sf.* godność cesarska.
 Kaiserlich, *adj.* cesarski; bit — den,
 wojsko cesarskie.
 Kaiserthum, *sm.* u. cesarstwo (kraj);
 godność cesarska.
 Kajüte, *sf.* Mar. kajuta, pokój na
 okręcie kupieckim.
 Kalamant u. Kalemant, *sm.* kalamajka
 (materya welniana).
 Kalb, *sn.* a. (dim. Kälbchen) cielę.
 Käben u. Käbern, *vn.* ocielić się.

Käber-gefröse, *sn.* krezki cielęce.
 —milch u. —brühe, *sf.* mleczko cielęce.
 Käberhaft, *adj.* swawolny.
 Käbern, *adj.* cielęcy.
 Käb-fell, *sn.* skóra cielęca; bęben;
 dem — folgen, psiej skóry słuchać
 (służyć w piechocie).
 —fleisch, *sn.* cielęcina.
 —leder, *sn.* skóra cielęca (wyprawna).
 Käb-braten, *sm.* pieczeń cielęca.
 —seute, *f.* u. —schägel, *m.* ówiartka cie-
 lęciny.
 —kopf, *sm.* głowa cielęca; głupiec.
 —lab, *sn.* podpuszczka (kwas od któ-
 rego się mleko zsiada).
 —lungt, *sf.* lećkie, płuca cielęce.
 Kalbauinen, *sf.* pl. flaki (do jedzenia).
 Kaländer, *sm.* kalendarz.
 Kälchle, *sf.* kolaska, koozyk.
 Kalfatelsen u. Kalfatereisen, *sn.* uty-
 kadło (narzędzie do utykania szpar
 pakulami). (szpar okrętowych.)
 Kalfaterer, *sm.* Mar. utykacz dziur,
 Kalfatern, *va.* utykać szpary okrętu
 klakami i smolą; —, *sn.* utykanie
 szpar okrętu.
 Käl, *sn.* solanka (roślina wydająca
 sodę); Chim. soda (sól alkaliczna
 otrzymana z roślin).
 Kaliber, *sn.* kaliber, wagomiar, śro-
 dnica otworu broni palnej.
 Kalf, *sm.* wapno; *adj.* wapienny.
 Kalf-artig u. Kalficht, *adj.* wapiasty.
 —brenner, *sm.* wypalacz wapna, wa-
 pniarz. (wypalają.)
 —brenneri, *sf.* miejsce gdzie wapno
 —bruch, *sm.* kopalnia kamieni wa-
 piennych. (bie zawierający.)
 —haltig, *adj.* wapienny, wapno wso-
 —materiel, *sf.* vid. Größmaleri.
 —ofen, *sm.* piec do wypalania wapna.

Kalkstein, *sm.* wapień.Kalkig, *adj.* wapnem pomazany.Kalkmüser, *sm.* odludek; skapieć, sknera. (tataraku.)Kalkmüß, *sm.* tatarskie ziele; korzeńKalt, *adj.* (*comp.* Kälter) chłodny,

zimny; — behandeln, oziębile ob-

chodzić się z kim; — tes Blut, zi-

mna krew.

Kalt-blütig, *adj.* *H. nat.* zimną krewmający; *fig.* oziębły, obojętny.— blütigfeit, *sf.* zimna krew, ozi-

ębłość. (ka z cytryną.)

— schäfe, *sf.* kalisz, piwna polew-— schlächter, *sm.* hycel, ten co skó-

ry zdiera. (obojętność.)

— flun, *sm.* u. flunigkeit, *sf.* oziębłość,— flunig, *adj.* oziębły, obojętny.Kälte, *sf.* chłód, zimno, mróz; ozi-ębienie, *vn. vid.* Erfalten. (błość.)Kälten, *va. vid.* Erfalten.Kältig, *adj.* zimnawy.Kamafje u. Kamafje, *sf.* kamasz.Kameel, *sn.* wielbłąd; *Mar.* gatunek

pontonu do podnoszenia okrętu;

— lin, *sf.* wielbłądzica. (kozy.)Kameel-garn, *sn.* przędza z angorskiej— haar, *sn.* sierć wielbłąda i wielbłą-

dziej kozy.

— parber, *sm.* wielbłądorys, girafa.— treiber u. — führer, *sm.* wielbłą-

dzierz, ten co wielbłądy prowadzi.

— fleg, *sf.* koza angorska; (lama),

zwierz z Peru).

Kamelot, *sm.* kamlot (materya); —*adj.* kamlotowy.Kamerad, *sm.* towarzysz, kolega.Kameradschaft, *sf.* koleżeństwo.Kamille, *sf.* rumianek.Kamillenöl, *sn.* olejek rumiankowy.Kamillenthee, *sm.* rumianek (ziółka)

do picia).

Kamfu, *sm.* komin.Kamin-feger, *sm.* kominarz.— feuer, *sn.* ogień kominowy.Kamiföl, *sn.* b. kamizelka.Kamm, *sm.* a. (*dim.* Kammchen) grze-

bien, grzebiuszek; grzbiet, szczyt

góry; czubek, grzebień u kur; ząb

u koła; zęby u kłosa; alle über einen

— scheren, jednym grzebieniem

wszystkich czesać t.j. ze wszyst-

kimi zarówno ostro się obchodzić;

es schillt ihm der —, żyły mu na-

biegają od złości.

Kamm-elien, *sm.* młotek ząbkowaty.— fett, *sn.* tłustość z końskiej szyi.— förmig, *adj.* grzebieniasty.— haar, *sn.* grzywa; wyczeski, włosy

wyczesywane.

— macher, *sm.* grzebieniarz. (szli.)— muschel, *sf.* rodzaj mięczaka i mu-— rad, *sn.* Mec. koło pałacowe.Kämmen, *va.* czesać kogo; sich — *vr.*

czesać się.

Kämmer, *sf.* (*dim.* Kämmerchen) po-

kój, izba; izba trybunału lub ju-

rydykcyi; skarbnictwo; izba do ob-

rad; otwór (w armacie).

Kämmer-blener, *sm.* kamerdyner, po-

kójowiec.

— frau, *sf.* pokojowa. (respekcie.)— fräulein, *sf.* panna nadworna, na-— furier, *sm.* furer nadworny.— gut, *sn.* dobra monarsze, królew-

— schczyzna.

— herr, *sm.* szambelan.— jäger, *sm.* strzelec nadworny; ło-

— wiący szczerzy.

— jungfer, *sf.* panna pokojowa; po-

kójówka, suberetka (w rolach te-

Kammer-junfer, *sm.* kamerjunfer, paź,

pokojowiec (na dworze monar-

chy). (sług pokojowych.)

— lafel, posługacz do niższych po-

— mädchen, — lätchen, *sn.* u. — jofe, *sf.*

pokójówka, suberetka.

— mußt, *sf.* muzyka nadworna.— pager, *sm.* paź nadworny.— jäger, *sm.* śpiewak nadworny.— ten, *sm.* Mus. diapason, narzędzie

do wzięcia tonu.

— topf, *sm.* u. — becken, *sn.* urynał,

naczynie nocne.

— trauer, *sf.* żałoba dworska.— tuch, *sm.* batyst.Kämmerci, *sf.* kassa kameralna.Kämmerer, *sm.* kassyer; pierwszy

szambelan.

Kämmerling, *sm.* szambelan.Kämmling, *sm.* wyczeski.Kämp, *sm.* wojownik, rycerz.Kampf, *sm.* a. walka; bój, bitwa.Kämpf-begier, — gier u. — lust, *sf.*

chciwość walki. (walki.)

— begierig u. — gierig, *adj.* chciwy— fertig, *adj.* gotowy do walki.— geführt u. — genoff, *sm.* towarzysz

boju.

— platz, *sm.* pole bitwy, plac boju.— preis, *sm.* nagroda walki.— richter, *sm.* sędzia walki (na igrzys-

kach).

— ruf, *sm.* wezwanie do walki.— spiel, *sn.* turniej, walka w szran-

kach w obco zgromadzonych wi-

— dzów.

— übung, *sf.* ćwiczenie wojskowe.Kämpfen, *vn.* walczyć; bić się.Kämpfer, *sm.* wojownik, zapaśnik.Kämpfer u. Kämpfer. *sm.* kamfora

(żywica).

Kämpfer-baum, *sm.* drzewo kamfo-

rowe.

— frau, *sn.* jedlinka, ziele kamforą

pachnące. (kamforowy.)

— spiritus u. — geist, *sm.* spirytus— wasser, *sn.* woda kamforowa.Käncel, *sm.* cynamon (*vid.* Zimmt.)Känguruh, *sn.* (*pl.* — ruh) kanguru

(zwierz z Nowej Hollandyi).

Känichen, *sn.* królik; *adj.* króliczy.Känichengehäge, *sn.* królikarnia.Känner, *sm.* pajak (*vid.* Spinne).Kanne, *sf.* (*dim.* Kännchen) dzban, ko-

newka; pół kwarcie, półkwarty.

Kännen-gleher, *sm.* konwisarz; *fig.*

sam. polityk (szyderczo), rozpra-

wiaz przy kufu o polityce.

— giehert, *sf.* niedorzeczne rozpra-

wianie o polityce.

— giehern, *vn.* sam. politykować,

rozprawać o polityce.

— frau, *sn.* skrzyp (rośl).— weise, *adv.* dzbanami, kwartami.Kanon, *sm.* (*pl.* — neß) kanon, prze-pis, prawo; *Typ.* czcionki grube;

Mus. kanon (fuga w muzyce).

Kanoné, *sf.* działo, armata; *pl.* sam.

buty z palonej skóry po za kolana

zachodzące.

Kanonén-boot, *sn.* szalupa kanonier-

ska, łódź z działami.

— donner, *sm.* huk, grom dział.— feuer, *sn.* ogień działowy, ar-

matni.

— fuget, *sf.* kula armatnia.— schlag, *sm.* zapalnik bomby, raca.— schuß, *sm.* wystrzał armatni.— schußweite, *sf.* odległość na strzał

armatni.

— wischer, *sm.* wyciór do armaty.Kanonier, *sm.* kanonier, artylerzysta.

Kanonikus, *sm.* (pl. nici) kanonik.
 Kanoniren *vn.* strzelać z dział.
 Kanonisch, *adj.* kanoniczny.
 Kante, *sf.* (dim. Kántchen) kąt; kraj, brzeg; węgiel; szlak, lamówka, obwódka; koronka; an allen Ecken u. — ten, ze wszystkich stron.
 Kanten, *va.* przyciosywać pod kątem prostym.
 Kánthafen, *sm.* hak.
 Kántig, *adj.* kanciasty.
 Kántschu, *sm.* (pl. —tschu) kańczuk.
 Kánzel, *sf.* ambona, kazalnica.
 Kánzel-berechamkeit, *sf.* wymowa kaznodziejska.
 —himmel, *sm.* daszek nad amboną.
 —redner, *sm.* kaznodzieja.
 —sprache, *sf.* styl kaznodziejski.
 Kánzlei u. Kánzlei, *sf.* kancelarya.
 Kánzlei-biener, *sm.* sługa kancelaryjny.
 —mäſſig, *adv.* po kancelaryjnie.
 —ſchreibart, *sf.* styl biurowy.
 —ſchrift, *sf.* pismo kancelaryjne (rodzaj pisma niemieckiego). (ryl.)
 —verwalter, *sm.* dyrektor kancelarii.
 Kánzleift, *sm.* kancelista.
 Kánzler, *sm.* kanclerz.
 Kápauu, *sm.* kapton.
 Kápauinen *va.* wykaptonić (koguta).
 Kápéll-biener, *sm.* sługa przy orkiestrze.
 —meister, *sm.* kapelmajster.
 Kápéllé, *sf.* kaplica; *Mus.* kapela, orkiestra; *Chim.* tygielek do topienia metalów.
 Kápéllen-aſche, *sf.* popiół kościany.
 —ſilber, *sn.* srebro najlepszej próby.
 Kápéllſiren, *va.* *Chim.* topić metal w tygielku.
 Káper, *sf.* kapar (owoc); —, *sm.* okręt

uzbrojony; korsarz, rozbójnik morsk; statek korsarski.
 Káperci, *sf.* korsarstwo, rozboje morskie.
 Kápern, *va.* schwytac, pojmac (o okręt).
 Káper-brief, *sm.* upoważnienie dawane kapitanowi okrętu.
 —ſchiff, *sn.* okręt uzbrojony do korsarstwa. (jace kapary).
 Kápernſtrauch, *sm.* dziewczko wydatek.
 Káplán, *sm.* *vid.* Capellan.
 Kápphahn, *sm.* *vid.* Kápauu.
 Káppe, *sf.* (dim. Káppchen) czapka; kaptur; kapica zakonna; kapa nad piecem. (zac, trzebić).
 Káppen, *va.* urznac, obiec; wyrze.
 Káppenmónch, *sm.* kapucyn, franciszkanin.
 Kápp-fenſter, *sm.* okienko w dachu; szybka w oknie otwierająca się.
 —fragen, *sm.* kaptur, kapturek.
 —laſen, *sm.* *Comm.* dodatek dawany w nagrodę kapitanowi okrętu.
 —raum, *sm.* uzdźwienie.
 Kápfel, *sf.* (dim. Kápfelchen) pudełko, puzderko; w *Bot.* i *Anat.* torebka.
 Karát, *sn.* karat (24 część grzywny).
 Karatirung, *sf.* *Chim.* przymieszanie kruszców podlegszego.
 Karáſche, *sf.* karaś (ryba).
 Karabáne, *sf.* karawana, —nen, *adj.* karawanny.
 Karbátsche, *sf.* knut, batóg.
 Karbátschen, *va.* batogiem bić.
 Karbamóné, *sf.* rajske ziarka (rośl.).
 Karbátsche, *sf.* zgrzeblo; szczotka, grepla. czesać (wełnę).
 Karbátschen, *va.* zgrzeblem czyścić.
 Karbátscher, —in, *s.* robotnik, —niczka do grzeplowania.

Kárbe, *sf.* oset.
 Kárbel, *sn.* *Mar.* rodzaj liny okrętowej grubej od 3 do 6 cali.
 Kárbrúſtel, *sf.* szczeć (rośl.).
 Karſünfel, u. Karbünfel, *sm.* iskrzyk, karbunkul (gatunek rubina).
 Kárg, *adj.* skąpy, skąpiący.
 Kárgen, *vn.* skąpieć.
 Kárgheit, *sf.* skąpość, skąpstwo.
 Kárglich, *adj.* skąpy, chudy, lichy.
 Kárníé u. Kárníé, *sn.* gzems, róg, kant. (ryba).
 Kárpfen, *sm.* (dim. Kárpſchen) karp.
 Kárpie, u. Chárpie, *sf.* szarpie.
 Kárré, *sf.* taczki; jur — berurtheilen, skazać na robotę w taczkach.
 Kárrén, *va.* taczkami wozic co; —, *vn.* wiezić brykę; —, *sm.* kara, bryka o dwóch kołach.
 Kárrén-führer u. Kárner, *sm.* taczkarz.
 —gaul, *sn.* koń do wozenia kary; szkapsko.
 Karſt, *sm.* motyka.
 Kartátsche, *sf.* Artill. kartacz; mitſchen ſchleſen, kartaczami strzelać. (wa).
 Kartátschen-fugel, *sf.* kula kartaczowa.
 —ſchuß, *sm.* strzał kartaczami.
 Kartátsche u. Kartátsche, *sf.* działo 48 funtowe.
 Kárte, *sf.* bilet, karta; *Geogr.* mappa; das iſt eine augelagte —, to rzecz ukartowana; die —ten legen, kabałę układać, wróżyć z kart; die —ten mengen, k rty mieszać, tasować; ein Spiel —ten, talja kart; in die —ten ſehen, (einem) zgadywać czyje plany.
 Kárten *va.* ukartować, włożyć co.
 Kárten-blatt, *sn.* karta (do grania).
 —geld, *sn.* zapłata od kart.
 —haus u. Kártchen, *sn.* domek z kart.

Karten-luſt, *sf.* szluka z kartami.
 —macher, *sm.* fabrykant kart.
 —papier, *sn.* papier na karty.
 —ſammlung, *sf.* zbiór map.
 —ſchlag, *sm.* w lta (*vid.* Wolte).
 —ſchlag, *sn.* wrózenie z kart.
 —ſchláger, —in, *s.* wrózek, —ka z kart.
 —ſpiel, *sn.* gra w karty.
 —ſpieler, *sm.* kartownik, karciarz.
 —zeichner, *sm.* rysownik map.
 Kárttháúſer u. —fermónch, *sm.* kartuz, zakonnik.
 Kárttháúſer-láge, *sf.* kot bury.
 —hoſter, *sn.* u. Kárttháúſe, *sf.* klasztor kartuzów.
 Kártöffel, *sf.* kartofel, ziemniak.
 Kártöffel-bráuntwéin, *sm.* wódka z kartofli.
 —crute, *sf.* zbiór kartofli.
 —mehl, *sn.* mąka kartoflana.
 Kárbe u. Kárbe, *sf.* kminek (rośl.).
 Káſe, *sm.* (dim. Káſchen) sér.
 Káſe-baum, *sm.* rodzaj wielkich drzew. (rów).
 —form, *sf.* forma na odciskanie se.
 —handel, *sm.* handel serym.
 —háúſler, *sm.* sprzedający sery.
 —háúſ, *sn.* komora na sery, sernik.
 —tuchen, *sm.* placek z serem.
 —made u. —milbe, *sf.* serotoczek, robak w serze.
 —ſtoff, *sm.* *Chim.* pierwsiaste serny.
 —waſſer, *sn.* serwaika.
 Káſicht, *adj.* serowaty.
 Káſig, *adj.* serzysty.
 Káſiani, *sf.* kaſzian (owoc); —nien, *adj.* kaſtanowy.
 Kaſſanién-baum, *sm.* kaſztanowe drzewo; der Wáſe —, kaſztan dziki.
 —baum, *adj.* kaſztanowaty, gniady.
 —gehölz, *sn.* las z drzew kaſztanow.

wych.
Räste, sf. kasta, klasa ludzi.
Rasteln, va. biecować, trapić, męczyć, martwić (*cialo*).
Rastlung, sf. biczowanie, trapienie, martwienie ciała.
Rästen, sm. (dim. Rästchen) skrzynia.
Katalog, sm. katalog, rejestr, spis.
Katalogiren, va. ułożyć katalog, spis.
Katärb, sm. katar.
Katörthälsch, adj. kataralny.
Katäster u. Kadäster, sm. kataster, lista dóbr ziemskich w kraju z wykazem ich wartości.
Katästriren, va. zapisać do katastru, sporządzić kataster.
Katechese, sf. nauka katechizmu.
Katechet, sm. nauczyciel religii.
Katechisiren, va. katechizować (uczyć przez pytania i odpowiedzi).
Katechismus, sm. (pl. —men) katechizm.
Katechumen, sm. katechumen, uczący się katechizmu przed przystąpieniem do chrztu. (dział.)
Kategorie, sf. kategoria, klasa, od.
Kategorisch, adj. u. adv. kategoryczny, nie.
Käter, sm. kot, kocior. (le).
Kathedra, sm. u. sn. katedra (w szkole).
Kathedrale, sf. kościół katedralny.
Kathete, sf. Geom. jeden z mniejszych boków trójkąta prostokątnego.
Katheter, sm. Chir. kateter (narzędzie do operacji pęcherza).
Katholik, —lu, s. katolik, —iozka.
Katholikon, sn. dykcyonarz uniwersalny, słownik powszechny.
Kathölich, adj. katolicki.
Katoptrik, sf. katopryka, (nauka odbijania się światła).

Katöptrisch, adj. katoptryczny.
Kattin, sm. katun, kartun; perkalk.
Kattin-drucker, sm. drukarz katunów.
—manufactur, sf. fabryka perkalków.
Kattunen, adj. katunowy.
Kätz-bälgen (sich), vr. koty drzeć, szamotać się, swarzyć się z kim.
—bälgerci, sf. szamotanie się z kim.
Kätz, sf. (dim. Kätzchen) kot, kotka; trzós; hak, bosak; batóg, bicz; *Bot.* kotek, kotki (w roślinach); die — im Sacke kaufen, kupować kota w worku; wie die — um den heißen Brei gehen; ostrzyżę zęby na co.
Kätzeln, vn. okocić się. (koty).
Kätzchen-artig, adj. kociej; —, *adv.* jak —.
—auge, sn. Miner. gatunek drogiego kamienia mienionego koloru; błyszczenie oczu.
—augig, adj. mający kocie oczy.
—busel, sm. cinen — machen, najeżyc się; *fig.* łasic się, przymilać się zdradziecko. (Glimmer).
—glaß, sn. Miner. mika, blyszak *wid.*
—gold, sn. kocie złoto, mika żółta.
—grau, adj. szary, bury jak kot.
—kopf, sm. kocia głowa; *fig.* głupiec, gamoń.
—schwanz, sm. kocie ogon; den — streichen, lizać się, nadszakać.
—silber, sn. kocie srebro, mika biała.
—sprung, sm. skok kociej, mała odległość; es ist nur ein — bis dahin, niedaleko do tego miejsca. (dor).
Räuber, sm. pakuly, kłaki; indyk, ja.
Räubern, vn. mówić językiem niezrozumiałym, gadać niby po chińsku, po tatarsku.
Räuberwälsch, adj. dziwadny, niezrozumiały; —sich Sprache, mo-

wa niezrozumiała, zawiła, chińczyzna. (wanie).
Rauen u. Rauen, va. zacić; —, *sn.* zu Rauen, *vn.* u. sich —, *vr.* usiąść w kuczki, przytulić się.
Rauf, sm. a. kupno; tinen — schließen, zawrzeć ugodę; guten — feß geben, lano sprzedać; leicht — feß davon kommen, nie wielką ponieść stratę.
Raufbar, adj. kupny, będący na sprzedaż, sprzedajny.
Rauf-anschlag, sm. oszacowanie rzeczy na sprzedaż wystawionej.
—brief, sm. kontrakt kupna.
—fahrer, sm. okręt kupiecki; właściciel lub kapitan takiego okrętu.
—fabrik, sf. żegluga kupiecka.
—fabrikschiff, sn. okręt kupiecki.
—geld, sn. u. —preis, sm. cena kupna.
—gut u. —mannsgut, sn. towar kupiecki.
—haus, sn. dom kupiecki.
—herr, sm. kupiec.
—laden, sm. sklep kupiecki.
—lust, sf. chęć kupna.
—lustig, adj. lubiący kupować, chęć kupna mający.
—mann, sm. (pl. —leute) kupiec.
—mannlich, adj. kupiecki.
—mannschaft, sf. kupiectwo.
—mannsbienet, sm. kupeczyk, subiekt u kupca.
—mannsrau, sf. kupcowa. (piecki).
—mannsstand, sm. stan, zawód kupca.
—schilling, sm. zadatek na kupno.
—vertrag, sm. kontrakt kupna i sprzedaży.
—weise, adv. kupnym sposobem.
Raufen, va. kupić; (an sich) nabyć.
Räuser, —in, s. kupujący, —a, nabywca, —czyni.

Räuflich, adj. kupny, mogący być kupionym; *fig.* sprzedajny; — an sich bringen, nabyć co.
Räuflichkeit, sf. sprzedajność.
Rauf-gebiß, sm. munsztuk z kółkami.
—mittel, sn. Med. lekarstwo sprawujące obfite ślinienie się.
—zahn, sm. ząb trzonowy. (ryba).
Räubersich, u. —börß, sm. jaszgarz.
Raum, adv. ledwo, tylko co, zaledwie.
Raufschuß, sn. vid. Federhag.
Rauß, sm. (dim. Räußchen) sowa; puszczyk, puhać (*ptak*); ein räufischer ob. lustiger —, śmieszna figura, wesoła sztuka; ein reicher —, bogacz całą gębą.
Räub-er, sf. nieslubne małżeństwo.
—frau, sf. u. —weib, sn. nalożnica.
—finb, sn. dziecko z nieprawego łoża.
—mann, sn. (pl. —männer) nalożnik.
Red, adj. śmiały bez namysłu; zu chwały.
Redheit, sf. śmiałość; zu chwałowość.
Redlich, adv. niezrażenie.
Regel, sm. kregiel; *Geom.* ostrokrąg; *Typ.* główna część czcionki odbijająca się w druku; *fam.* dziecko z nieprawego łoża; — spielen, grać w kregle.
Regel-ace, sf. Geom. oś ostrokręgu.
—bahn, sf. u. —platz, sm. kregielnia.
—form u. —gestalt, sf. kształt ostrokręgu.
—förmig, adj. stożkowaty.
—kugel, sf. kula do kregli. (wa).
—linie, sf. Geom. parabola, linia krzywa.
—linig, adj. paraboliczny.
—schnitt, sm. przecięcie ostrokręgowego, stożkowego, koniczne.
—schub, sm. u. —spiel, sn. gra w kregle.
—spieler, sm. gracz w kregle.

Kehle, *sf.* (*dim.* Kehlchen) gardło; żłobkowatość, wklęsłość.

Kehl-ader, *sf.* Anat. żyła gardłowa.

—buchstabe, *sm.* Gram. głoska gardłowa. (języczek).

—bedel, *sm.* nakrywka krtaniowa.

—brüße, *sf.* gruczoł gardłowy.

—hobel, *sm.* hebel do żłobkowania.

—knopf, —fnoten u. —topf, *sm.* krtan.

—tropf, *sm.* strum, wole tworzące się pod gardłem (u ludzi).

—laut, *sm.* Gram. dźwięk gardłowy.

—riemen, *sm.* rzemień podgardłowy.

—sucht, *sf.* Med. zapalenie gardła.

Kehl-en, *va.* żłobkować, żłobkowato wydrążyć. (na balu).

Kehr-ab u. —aus, *sn.* ostatni taniec

—bejen, *sm.* miotła; szczotka, miotelka. (sukien).

—bürste, *sf.* szczotka, miotelka (do

—stift, *sf.* strona odwrotna; *Imprim.*

werso, odwrotna stronnica karty.

—wisch, *sm.* ścierka; miotła.

Kehren, *va.* zwracać, obracać; wy-

wracać, przewracać; zamiatać, wy-

miatać; czyścić; —, *vn.* (sehn) wró-

cić się; *slh* —, *vr.* obrócić się do; (zu)

oglądać się, [mieć] wzgląd; (an)zwa-

żać na co; den Rücken —, obrócić się

tyłem do kogo; recht u. fehrt, na

prawo!

Kehricht, *sn.* śmiecie.

Keichen u. Keichen, *vn.* z trudnością

oddychać, dychać, sapać; kaszlać.

Keichhusten, *sm.* kaszel kurezowy, ko-

klusz.

Keifen, *vn.* irr. szczeekać (o małych

psach); *fig.* zrędzić, gdyrać, ha-

łasować, wadzić się.

Keil, *sm.* (*dim.* Keilchen) klin.

Keilen, *va.* klin wbijać w co, klinem

łupać, rozsadać; walić kogo, o-

kladać kijem.

Keller, *sm.* kodyniec.

Keil-bein, *sn.* Anat. kość klinowata.

—förmig, *adj.* kliniasty, klinowaty.

—hade u. —haute, *sf.* motyka widłowa.

—schrift, *sf.* pismo kliniaste. (ta.

Keim, *sm.* (*dim.* Keimchen) kiel; *fig.* za-

ród, zarodek, zawiązek.

Keimen, *vn.* kiel puszczać; *fig.* rozkrze-

wiać się; —, *sn.* puszczenie kłów; za-

wiąztek, pierwszy zaród; feimende

Liebe, rodząca się miłość.

Kein, *pron.* (*f.* keine, *n.* kein) żaden;

keiner, —ne, *n.* —(nē) nikt; daß ist

—ne Kunst, to nie sztuka; er hat —

Geld, on nie ma pieniędzy.

Keinerlei, *adj.* indecl. żadnoraki.

Keinesweges, *adv.* żadną miarą, za-

dnym sposobem.

Keinmal, *adv.* ani razu, nigdy

Keich, *sm.* kielich, puhar; *Bot.* kielich

(w kwiatach). (waty.

Keich-artig, *u.* —förmig, *adj.* kieliszko-

bedel, *sm.* nakrywka do kielicha.

—glas, *sn.* kielich, puhar szklany.

—tuch, *sn.* chusta do obcierania kie-

licha po komunii.

Kelle, *sf.* warząchew; kielnia.

Keller, *sm.* piwnica.

Keller-assei, *sf.* —assei u. —wurm, *sm.*

stonoga (owad).

—fenster, *sn.* okienko do piwnicy.

—geschloß, *sn.* izby piwniczne, sute-

ryny.

—haß, *sm.* wchód do piwnicy; wil-

cze lyko (rośl.). (wnicznych).

—fnecht, *sm.* parobek do usług pi-

wnicznych, przełożo-

ny nad piwnicami dworu.

—thür, *sf.* drzwi od piwnicy.

Keller-treppe, *sf.* schody do piwnicy.

—wirth, *sm.* gospodarz w szynku pi-

wnicznym.

Kellerei, *sf.* piwniczne składy (na-

dworne); urząd piwnicznego.

Kellner u. Kellner, *sm.* piwniczny; kel-

ner, służący w oberży. (nugron).

Kelter, *sf.* prasa do wyciskania wi-

—Kellern, *va.* wytłaczać winogrona.

Kennen, *vn.* irr. znać; —lernen, po-

znać kogo, zapoznać się z czém; *slh*

selbst —, znać samego siebie.

Kenner, *sm.* —in, *sf.* znawca, —czyni.

Kenner-blick, *sm.* oko, wzrok znawcy.

—miene, *sf.* mina znawcy.

Kennerhaft, *sf.* znawstwo.

Kenntlich u. Kennbar, *adj.* znaczny,

łatwy do poznania, znany, dający

się poznać. (do poznania).

Kenntlichkeit, *sf.* znaczność, łatwość

Kenntniß, *sf.* znajomość czego; wiad-

omość; ubogi w wiadomości, w

naukę; nehmen od. erhalten, powziąć,

otrzymać wiadomość o czém.

Kenntniß-arm, *u.* —loß, *adj.* ubogi

w wiadomości w naukę.

—reich, *u.* —voll, *adj.* pełen wiadomo-

ści, bogaty w naukę.

Kennung, *sf.* rejestr na zębach kon-

skich.

Kennzeichen, *sn.* znamie, cecha, znak.

Keper, *sm.* Kepern, *va.* vid. Röper u.

Röpern.

Kertern, *va.* vid. Einfertern.

Kerb, *sm.* u. Kerbe, *sf.* karb, rowek,

żłobek.

Kerbel, *sm.* trybula, trybulka (rośl.).

Kerben, *va.* karbować, żłobkować,

narzynąć; gefert, wykrojony wzę-

by, żąbkowany, karbowany.

Kerb-holz, *sn.* u. —stod, *sm.* laska

karbową.

Kerbstier, *sn.* owad.

Kerker, *sm.* więzienie. (nia.

Kerkermeister, *sm.* dozorca więzie-

ni, *sm.* (w grubej mowie i z pogar-

da) człek, chłop, chłopisko;

chwat, zuch.

Kermeß, *sm.* czerwiec (robaczek).

Kern, *sm.* ziarno (w owocu), pestka

(w wiśni); jądro; *fig.* sam wybor.

Kern-ausbruch, *sm.* jądre wyrażenie.

—keiser, *sm.* grubodziób, ziarnojad

(ptak).

—brab, *adj.* bardzo godny; dzielny.

—deutlich, *adj.* czysto, prawdziwie

niemiecki.

—faul, *adj.* w rdzenie spruchniały.

—fest, *adj.* bardzo twardy, silny,

zdrowy.

—frucht u. —obst, *sf.* owoc jądro-

wy, ziarnowy, pestkowy.

—gehaufe u. —hauf, *sn.* torebka ja-

drowa (w owocach); *Bot.* prze-

gródka (na ziarnka owocowe).

—gesund, *adj.* zdrowiutki.

—holz, *sn.* drzewo od rdzenia; drze-

wo rdzenne, zdrowe.

—loß, *adj.* nie mający ziarn; bez

pestkowy, nierdzenny.

—mehl, *sn.* przednia mąka.

—sprache, *sf.* mowa jądna, treściwa.

—spruch, *sm.* zdanie jądne, treściwe.

—truppen, *sf.* pl. wojsko wyborowe,

celne.

Kernen, *va.* wytrzeć ziarna z kłosów,

odzierać z łupin; *slh* —, *vr.* ziarnić

się (na ziarnka się zamienić).

Kerner, *sm.* młotek spiczasty.

Kernhaft, *adj.* jądny, dosadny; ener-

giczny, legi.

Kernicht, *adj.* ziarnowaty, pestko-

679 Kernig.
 Kernig, *adj.* ziarnisty.
 Kérze, *sf.* świeca woskowa, światło; gromnica.
 Kérzen-gerade, *adj.* prosty jak świeca.
 —hell, *adj.* oświetlony woskowymi świecami. (świecy.)
 —licht, *sn. u.* —schein, *sm.* blask od Késsel, *sm.* kocioł; kociołek kuchenny; *Geogr.* kotlina, nizina otoczona górami; krater, otwór, paszeza wulkanicznej góry.
 Késsel-flicker *sm.* naprawiacz kotłów.
 —hak, *sm.* hak do zawieszania kotła. (bna)
 —haute, *sf.* Mus. kociel (rodzaj be-
 —schlúger, u. Késsler ob. Késsler, *sm.* kollarz.
 —thal, *sn.* dolina otoczona górami.
 —tuch, *sn.* sukno w postawie farbowane.
 Kétte, *sf.* (dim. Kettchen) łańcuch, łańcuszek; kajdany, więzy, okowy; an-
 die —legen, przywiązać na łańcucha; in —ten legen, okuć w kajdany.
 Kettel, *sf.* łańcuszek; klamka, zasuwka, rygiel. (przykuć)
 Kétten, *va.* łańcuchem przywiązać,
 Kétten-bruch, *sm.* Mathem. ułamek ciągły.
 —brúde, *sf.* most łańcuchowy.
 —feler, *sf.* święto św. Piotra w okowach.
 —hund, *sm.* pies łańcuchowy.
 —kugel, *sf.* kula łańcuchowa, na łańcuchu uwiązana.
 —panzer, *sm.* kołczuga, pancerz z kolek lub obrączek żelaznych.
 —regel, *sf. u.* —satz, *sm.* Arithm. reguła łańcuchowa. (cucha)
 —ring, *sm. u.* —glib, *sn.* ogniwo łań-
 —schluß, *sm.* Log. rozumowanie łań-

Kiel. 680
 cuchowe, złożone z założen w ten sposób iż wniosek z poprzedniej części jest podstawą następnej.
 Kéttenfisch, *sm.* szew łańcuszkowy.
 Kétzer, —in, *s.* heretyk, —tyczka, kacerz, —rka, odszczepienie.
 Kétzeri, *sf.* kacerstwo, odszczepieństwo, herezya.
 Kétzerisch, *adj.* heretycki, kacerski.
 Keichen, *vn.* Keichhusten, *sm.* vid Keichen u. Keichhusten.
 Keile, *sf.* maczuga, patka; tłuczek moździerzowy; udo, udko.
 Keulen, *va.* palką kogo okładać, wygrzmocić. (czysty)
 Keulen-förmig, *adj.* pałkowaty, pa-
 —lahm, *adj.* chromy; kulawy na zad.
 Keusch, *adj. u. adv.* niepokalany, czysty, wstydlivy, wie.
 Keuschheit, *sf.* czystość, niewinność, niepokalaność.
 Keutel, *sm.* matnia (u sieci).
 Kébitz u. Kiebitz, *sm.* czajka (ptak).
 Kicher u. Kichererbsen, *sf.* ciecierzycy, groch włoski. (chychotanie)
 Kichern, *vn.* chychotać się; —, *sn.*
 Kicks, *sm.* kiks (w bilardzie), chybie-
 nie kuli w którą się mierzy.
 Kiefe, *sf.* szczeka; skrzele u ryb; strączek grochowy.
 Kiefer, *sf.* sosna; —fern, *adj.* sosnowy; —, *sm. u. sf.* szczeka; skrzele.
 Kiefer-gehölz, *sn. u.* —wald, *sm.* sosnowy las. (wy las)
 —holz, *sn.* sosnowe drzewo; sosno-
 —bene, *sf.* Anat. żyła szczękowa.
 Kiefe, *sf.* fajerka.
 Kiel, *sm.* szypulka, koniec pióra; pióro; *Mar.* tram spodni okrętowy; spód, dno okrętu; *Bot.* cebulka kwiatowa.

681 Kielen.
 Kielen, *vn.* pierze dostawać (o ptakach); —, *va.* osadzić piórkami (klawikord); *Mar.* kilować, tramem opatrzyć okręt.
 Kiel-holen, *va.* *Mar.* okręt na bok przechylić; (tinen Matrosen) majtką pod okrętem przeciągać na linie (za karę) —, *sn.* kara na okręcie zanurzania winowajcy w morzu.
 —schwein u. —schwinn, *sn.* *Mar.* sztuka drzewa pod spodem okrętu do której przytyka koniec masztu.
 —wasser, *sn.* ślad ślatku prującego wody. (skrzelem (u ryb)).
 Kieme, *sf.* dychawka, otwór pod Kiemen-haut, *sf.* błonka skrzeliowa.
 —fügler, *pl. H. nat.* mięczaki.
 Kien, *sm.* łuczywo.
 Kien-apfel, *sm.* szyszka.
 —baum, *sm. u. Kien, sf.* sosna.
 —fadel, *sf.* pochodnia z łuczywa.
 —holz, *sn.* smolne drzewo, łuczywo.
 —ruß, *sm.* sadze z sosnowego drzewa. (kapelusze słomiany).
 Kiepe, *sf.* kosz noszony na plecach;
 Kieper, *sm.* vid. Küfer.
 Kieß, *sm.* żwir, gruby piasek; pirył, (kombinacja siarki z miedzią lub żelazem). (krzemień).
 Kiesel u. Kieselstein, *sm.* glaz, kamycz;
 Kiesel-artig, *adj.* krzemieniasty.
 —erde, *sf.* krzemionka (ziemia).
 —hart, *adj.* twardy jak krzemień.
 —sand u. Kießsand, *sm.* żwir, piasek gruby krzemienisty.
 Kiesel, *va.* wybierać, obierać.
 Kieselicht, *adj.* żwirowaty.
 Kieselg, *adj.* żwirowy; piryłowy.
 Kiege u. Kiege, *sf.* kołtka.
 Kinn u. Kimmung, *sf.* ostry brzeg, listewka brzeżna; żłobek, rowek

Kinderstube. 682
 wyrznięty; *Mar.* wierzchni bok okrętu.
 Kimmén, *va.* żłobkować, robić fugi, żłobki, rowki w klepkach beczki.
 Kind *sm.* (dim. Kindchen) dziecko, dzie-
 Kind-bett, *sn.* półóg. (eko)
 —betterin, *sf.* położnica.
 —tauf, *sf.* chrzciny.
 —tauffest, —taufmutter, —taufvater, *vid.* Tauffest, Taufmutter, Taufvater.
 Kindert, *sf.* dzieciństwo.
 Kinder-blattern u. —pöden, *sf.* pl. ospa.
 —frau, *sf. u.* —mädchen, *sn.* piastunka, nianka.
 —freund, *sm.* przyjaciel dzieci.
 —geschicht, *sf.* powieść dla dzieci.
 —lehre, *sf.* nauka katechizmu dla dzieci.
 —lehrer, *sm.* nauczyciel do dzieci.
 —leicht, *adj.* bardzo łatwy, przystępny do pojęcia dzieci.
 —liebe, *sf.* miłość ku dzieciom, miłość rodzicielska.
 —loß, *adj.* bezdzietny.
 —losigkeit, *sf.* bezdzietność.
 —mährchen, *sm.* powiastka dla dzieci.
 —mutter, *sf.* akuszerka.
 —narr, *sm.* człowiek z zaślepieniem przywiązany do dzieci.
 —reich, *adj.* bogaty w dzieci, dużo dzieci mający.
 —schuß, *sm.* trzewik dziecinny; bie-
 —he ablegen, wyjść z lat dziecinnych, przestać być dzieckiem.
 —schule, *sf.* szkoła początkowa, elementarna. (nego)
 —stirn, *sm.* szczyt wieku dziecin-
 —spiel, *sn.* zabawka, gra dziecinna; fraszka, rzecz łatwa. (cinna)
 —streich, *sm.* pustota, swawola dzie-
 —stube, *sf.* izba dziecinna.

Kinder-taufe, *sf.* chrzest dzieci.
 —wärtlerin, *sf.* niania, piastunka.
 —welt, *sf.* świat dziecinny, stan dziecinny.
 —zucht, *sf.* wychowanie dzieci.
 Kinder-beine, *pl.* bon — nen an, od dzieciństwa, od pierwszych lat młodości.
 —find, *sn.* wnuk — czka.
 —liebe, *sf.* miłość ku rodzicom, miłość synowska.
 —mord, *sn.* dzieciobójstwo.
 —mörder, —in, *s.* dzieciobójca, —czyni.
 —nöthen, *sf.* *pl.* boleści porodu.
 —stat, *sf.* an — annehmen, przysposobie, przybrać za swoje dziecko.
 Kinderhaft, *adj.* dziecinny, po dziecinemu.
 Kindheit, *sf.* dzieciństwo; wiek dzie.
 Kindlich, *adj.* dziecinny; lekkomyślny;
 —werden, swawolic jak dziecko.
 Kindlich, *adj.* dziecięcy; niewinny.
 Kindlichkeit, *sf.* naiwność, szczerota, prostota dziecinna.
 Kinn, *sm.* podbródek
 Kinn-baden, *sm.* —bade u. —labe, *sf.* czelusć, szczeka.
 —lette, *sf.* łanusczek u munsztuka.
 Kippe, *sf.* brzeg, krawędź; auf der — stehen, stać na samym brzegu; być blizkim upadku, być w niebezpieczeństwie.
 Rippen, *vn.* przeważyć się, przechylić się; być bliskim upadku; upaść;
 —, *va.* obrzynać, fałszować (pieniądze); (Eier) trącać się jajkami wzajemnie.
 Ripper, *sm.* — u Bipper, obrzynacz, fałszerz pieniędzy. (pieniędzy).
 Ripperci, *sf.* obrzynanie, fałszowanie
 Rirch, *sf.* kościół; nabożeństwo w

kościół
 Rirch-bau, *sm.* budowa kościoła.
 —dorf, *sn.* wieś kościelna.
 —gang, *sm.* processya w kościele; ceremonia udania się kobiety do kościoła po raz pierwszy po pologu. (tarz).
 —hof, *sm.* ogrodzenie kościoła, smę.
 —messe, *sf.* doroczne święto kościelne, kiermasz.
 —spitel, *sn.* parafia.
 —spengel, *sm.* dycezya.
 —tag, *sm.* dzień służby kościelnej.
 —thurm, *sm.* wieża kościelna.
 —weihe, *sf.* poświęcenie kościoła; rocznica poświęcenia kościoła.
 Kirchen-ältester u. —pfleger, *sm.* starszy kościelny.
 —amt, *sn.* urząd kościelny; rada kościelna, konsystorz. (ścielna).
 —bann, *u.* —fluch, *sm.* klątwa ko.
 —buch, *sn.* księga kościelna.
 —büße, *sf.* pokuta kościelna.
 —fahne, *sf.* chorągiew kościelna.
 —gebrauch u. —brauch, *sm.* zwyczaj, obrządek kościelny. (ścielna).
 —gemeinshaft, *sf.* społeczność ko.
 —geschichte, *sf.* historia kościelna.
 —haupt, *sn.* głowa kościoła.
 —musik, *sf.* muzyka kościelna.
 —patron, *sm.* kolator (ten, który na beneficjum przedstawia).
 —probst, *sm.* proboszcz.
 —raub u. —diebstahl, *sm.* świętokradztwo. (kradca).
 —räuber, *u.* —bieb, *sm.* świętokradca.
 —räuberisch, *adj.* świętokradzki.
 —schütz, *sm.* opieka kościołowi dana.
 —spaltung, *sf.* odszczepieństwo.
 —staat, *sm.* państwo kościelne.
 —steuer, *sf.* składka kościelna

Kirchen-bater, *sm.* ojciec święty.
 —bersammlung, *sf.* koncylium, synod, zbor, sobór.
 —borsther, *sm.* starszy kościelny, prowizor kościoła. (ścielna).
 —wesen, *sm.* rzeczy tyjące się ko.
 —zucht, *sf.* karność kościelna.
 Kirchenthum, *sn.* dogmata i urządzenie kościelne.
 Kirchlich, *adj.* kościelny. (trem).
 Kirch u. Kirce, *sm.* surdut podbity fu.
 Kirmeß u. Kirmeß, *sf.* *vid.* Kirchmesse.
 Kirr u. Kirre, *adj.* oswojony; grzeczny, pokorny. (karność).
 Kirre u. Kirrheit, *sf.* podległość, poskromie; ludzić, zwodzić; —, *vn.* gruchać (*vid.* Gurren). (drzewo).
 Kirsch-baum, *sm.* wiśnia, wiśniowe
 —branntwein, *sm.* wódka wiśniowa, ratafia. (z wiśni).
 —fern, *sm.* jądrowo z wiśni; pestka
 —lorbeer, *sm.* wawrzynowisnia (drzewo). (wiśnia).
 —roth, *adj.* wiśniowy, czerwony jak
 —saft, *sm.* sok wiśniowy.
 —stein, *sm.* pestka z wiśni.
 —stiel, *sm.* łodyżka z wiśni.
 —wasser, *sm.* woda wiśniowa, ratafia.
 Kirche, *sf.* wiśnia; —rth, *adj.* wiśniowy. (plócienna).
 Kirfel, *u.* Kirfel, *sm.* karazyja (materyja)
 Kissen, *sn.* (dim. Kischchen) poduszka.
 Kissen-bühre u. —ziehe, *sf.* powłoczka, poszewka. (szkatulka, skrzynia).
 Kiste, *sf.* (dim. Kistchen) paka (z desek)
 Kitt, *sm.* u. Kiste, *sf.* kit.
 Kittel, *sm.* kitel, kapota plócienna długą; prześcieradło na umarłego, całun.
 Kitten, *va.* kitować.

Klitz, *sf.* kozłę, kozłatko; koteł.
 Klitzel, *sm.* f. lechtanie, laskotanie; lechliwość, laskotliwość; ber — sticht ihn, chętko go napada.
 Klitzig u. Klitzig, *adj.* lechliwy, lechczywy; fig. drażliwy.
 Klitzigkeit, *sf.* lechczywość, laskotliwość; drażliwość.
 Klitzig, *va.* lechtac; *v. imp.* być przyjemnym, pochlebnym, cieszyć; —, *sn.* u. Klitzelung, *sf.* lechtanie.
 Klädde, *sf.* Com. raptularz, memoriał, książka do zapisywania na predee.
 Klaffen, *vn.* pękać, rozlupać się; odstawać, nie dobrze przysławać; nie zamykać się; —fende Wunde, otwarta rana.
 Klaffen, *vn.* szczekać, ujadać (o małych psach); wrzeszczeć, drzeć się.
 Klaffer, *sm.* szczekacz.
 Kläfter, *sf.* sążeń.
 Kläfter-holz, *sm.* drzewo sążniowe.
 —maß, *sn.* u. —flod, *sm.* sążniowa miara.
 —weise, *adv.* sążniami.
 Klägar, *adj.* podlegający skardze;
 —werden, skargę wniesć o co.
 Klage, *sf.* utyskiwanie, narzekanie; skarga; Jur. zaskarżenie, zażalenie; —erheben, żalić się, narzekać;
 —führen, (über) skarżyć się na kogo; eint — anbringen, skargę na kogo podać; in —gen ausbreiten, porządkować się użalać.
 Klage-fall, *sm.* Gram. 4-ty przypadek
 —gebicht, *sn.* u. —gefang, *sm.* elegia, tren. (liwy).
 —geschrei, *sn.* krzyk żalospny, płacz.
 —laut u. —ton, *sm.* głos żalospny.
 —lieb, *sn.* pieśń żalospna; tren.

Klageloh, *adj.* nienarzekający, nie-skarżący się.

—punkt, *sm.* główny punkt skargi.
—rede, *sf. Jur.* obżalowanie, obrona na piśmie. (sny.)

—rufu, —schrei, *sm.* wykrzyk żało-
—sänger, *sm.* rymolwóca elegijny.
—schrift, *sf.* skarga, zaskarżenie.

—weib, *sn. u.* —frau, *sf.* płaczka, ko-
bieta najmująca się do płakania
za umarłym.

Klagen, *vn.* narzekać, utyskiwać;
(über) skarżyć się, żalić się na ko-
go, na co; *Jur.* wystosować, ufor-
mować proces; sich fassen —, gorzko
się żalić. (wód, ka.)

Kläger, —in, *s.* skarżyciel, —ka; po-
Kläglich, *adj.* żaloszny; biedny, nędzny.
Kläglichkeit, *sf.* żaloszność; bieda, nędza.

Klamme, *adj.* wązki, ciasny.
Klammer, *sf.* kłamra, szpaga; szpilka
(do suszenia bielizny); Gram na-
wias; *Imprim.* drukarskie narzędzie
utrzymujące papier z którego ze-
cer składa.

Klammern, *va.* kłamrami przymoco-
wać, szpagą związać; sich —, *vr.*
przyczepić się.

Klampe, *sf. Mar.* haczyki drewnia-
ne do zaczepienia lin.

Klang, *sm.* ń, brzmienie, dźwięk;
brzęk (dzwona); ohne — und Sang,
bez muzyki i śpiewu, t.j. w cichości,
bez hałasu.

Klangbogen, *sm.* część fortepianu na
której są wyciągnięte struny.

—lehre, *sf.* akustyka (nauka o głosie).
—loß, *adj.* bez dźwięku, głuchy.

—nachahmend, *adj. Gram.* naślado-
jący dźwięk. (dźwięku).

—nachahmung, *sf.* naśladowanie

Klang-reich, *u.* —voll, *adj.* dźwięczny,
pełen dźwięku. (głos.)

—wort, *sm.* wyraz naśladowujący dźwięk,
Klapp, *sf. (dim. Klappchen)* pokrywka,
klapa, czop (w pompie); drzwi
spustne, leżące; klapa (u stołu).

Klappen, *vn. u. va.* trzaskać, trza-
snać; być jak trzeba, zgadzać się
(o wierszach i t. p.); nicht —, nie
gładko brzmieć.

Klapper, *sf.* klapa w młynie; grze-
chołka; pukawka, trzaskawka; ta-
ratatka. (szczepa.)

Klapperbürr, *adj. fam.* suchy jak
—jagd, *sf.* polowanie za pomocą ter-
kotek straszących zwierzę.

—mann, *sm. u.* —bein, *sn.* kostusia,
śmierć.

—maul, *sm.* trajkot, papla, gaduła.
—mühle, *sf.* młyn kotatujący; *fig.*
papla, gaduła.

—rose, *sf.* wilczy mak.
—schlange, *sf.* grzechotnik (wąż).

—stein, *sm. Miner.* kamień orli.
—storch, *sm.* biały bocian.

Klappern, *va.* grzechotać, gruchotać;
klekotać o bocianach; —, *sn.* kleko-
tanie; mit den Zähnen —, zębami
dzwonić. (czata.)

Klapp-handschuh, *sm.* rękawica niepal-
—hut, *sm.* kapeluszek składany.

—tisch, *sm.* stół składany.
Klappß, *interj.* klaps! —, *sm.* klaps,
uderzenie dłonią.

Klappfen, *va.* trzasnąć, klepnąć, u-
derzyć ręką.

Klar, *adj.* przezroczysty, światły;
czysty; oczywisty, jasny; im —ren
sehn, jasnowidzieć, pojąć; być pe-
wnym czego; in's —re bringen, wy-
asnić rzecz; in's —re kommen, pojąć,

zrozumieć; usunąć wszystkie wą-
tpliwości; mit —ren Worten sagen,
powiedzieć jasno i wyraźnie.

Klären, *va.* klarować, czyścić od
metów; sich —, wypogadzać się;
czyścić się, klarować się.

Klärheit, *sf.* jasność, światłość; czy-
stość; oczywistość.

Klärlich, *adv.* jasno, oczywiście.
Klatsch, *interj.* wyraz naśladowujący
głos; klask! ciach! —, *sm.* uderzenie,
trzask, puk.

Klatsch-büchse, *sf.* pukawka.
—geschichte, *sf.* plotki, obmowa.
—rose, *sf. vid.* Klapperrose.

Klatsche, *sf.* batóg, bat; trzaskawka;
plotkarka.

Klatschen, *vn.* klaskać, trzaskać; pleść,
plotki robić; —, *va.* wypaplać, wy-
gadać; (Beifall) brawo komu da-
wać. (karz, rka.)

Klatscher, —in, *s.* gaduła, papla; plot-
Klatscheri u. Klatscheri, *sf.* paplanie,
gadulstwo; plotki.

Klatschhaft, *adj.* gadatliwy, lubiący
plotki roznosić.

Klatschhaftigkeit, *sf.* plotkarstwo.
Klaben, *va.* odlupać, oddlubać;
czyścić; ogryzać (mięso), obry-
wać, skubać (groch, liście); (an,
über) dlubać nad czem.

Klabie, *sf.* kopyto; pazur, szpon.
Klabig, *adj. H. nat.* kopytowy.

Klabise, *sf.* cela mnichowska, domek
pustelniczy.

Klabiser u. Klabisner, *sm.* pustelnik.
Klavier, *sn.* klawikord, fortepian.

Klavier-Spieler, —in, *s.* fortepianista,
—niska. (żona.)
—stück, *sn.* sztuka na fortepian uło-

Kleben, *va.* przyklepić, przykleić; —,

vn. Ignąć, przylepiać się, czepiać
się czego. (sklejający.)

Klebefläster, *sm.* Med. plaster gojący,
Klebericht, *adj.* lep-kawy.

Klebrig u. Klebrig, *adj.* lepki, lepisty.
Klebrigkeit, *sf.* klejkowatość, lepkość.

Klebs, u. Klebs, *sm.* obryzg, plama.
Klebsen u. Klebsen, *vn.* robić plamy,
mazać, *fam.* wystarczać, nadążyć.

Klebser, u. Klebser, *sm.* bazgracz, lichy
malarz. (towiedlo.)

Klebserri, *sf.* bazgranina; liche ma-
Klebsig, *adj.* poplamiony, pełen plam.

Klee, *sm.* konieczyna.
Klee-blatt, *sm.* listek konieczyny; *fig.*
trójka (trzej nierozdzielni towarzy-
sze).

—sals, *sn.* Chim. sól szczawikowa.
—saure, *sf.* Chim kwas szczawikowy.

Klei, *sm. u.* Kleierde, *sf.* Geol. il, lipki
grunt.

Kleid, *sn.* suknia, szata, odzienie.
Kleiden, *va.* odziewać, ubierać, u-
strajać kogo; —, *vn.* być do twarzy,
być stosownym, przyzwoitym; sich —,
vr. odziewać się; stroić się.

Kleiderbürste, *sf.* szczotka do sukien.
—kammer, *sf.* garderoba (izba do su-
kien). (weowa.)

—macher, *sm.* krawiec; —in, *sf.* kra-
—motte, *sf.* mól w sukniach się gnie-
żdżący. (w strojach.)

—pracht, *sf. u.* —prunt, *sm.* przepych
—rechen, *sm.* kolki do zawieszania
sukien.

—schmitt, *sm.* krój sukni. (knie.)
—schranf u. —fasten, *sm.* szafa na su-
—tracht, *sf.* ubranie, ubiór.

Klebung, *sf.* odzienie, odzież.
Klebungstüd, *sn.* część do ubioru
należąca.

- Kleie, *sf.* otręby.
 Kleien-brod, *sn.* chleb z otrębami.
 —mehl, *sn.* mąka z otrębów.
 —wasser, *sn.* woda otrębowa.
 Kleig, *adj.* otrębiasty; gliniasty.
 Klein, *adj.* mały, drobny, niewielki; *fig.* nieznaczny, mało znaczący, niski; daß ist ihm ein —, to mała rzecz dla niego, eine — ne Stunde, przez małą godzinkę; eine — ne Weile, krótka chwila; im — nen handeln, cząstkowy handel prowadzić; über ein — neß wkrótce, niezadługo, za chwilę.
 Klein-äugig, *adj.* małooki.
 —blättrig, *adj.* małoliści.
 —fügig, *adj.* małoważny, nieznaczny.
 —geist, *sm.* człowiek mialkiego rozumu, blahego umysłu.
 —geister, *sf.* blaheść umysłu.
 —gewehrfeuer, *sn. Milit.* ogień z ręcznej broni. (ufaający).
 —gläubig, *adj.* niedowierzający, niegläubigkeit, *sf.* niedowierzanie, nieufność.
 —handel, *sm.* handel cząstkowy.
 —händler, *sm.* kupiec prowadzący handel cząstkowy.
 —herzig, *adj.* niemający serca, bojaźliwy, trwożliwy. (wość).
 —herzigkeit, *sf.* brak serca, bojaźliwość.
 —kinder-Bewahranstalt, *sf.* dom przytulku dla małych dzieci.
 —förmig, *adj.* drobnostkisty.
 —laut, *adj.* zwątpiały, upadły na sercu, niesmiały; — werden, tracić odwagę.
 —muth, *sm. u.* — müthigkeit, *sf.* zwątpiełość, nieufność w swych siłach.
 —müthig, *adj.* upadły na sercu, bez odwagi.

- Klein-ob, *sn. (pl.)* — obe u. — obien) klejnot.
 —schmied, *sm.* ślusarz.
 —stun, *sm.* mialki umysł.
 —städter, *sm.* parafianin.
 —städtisch, *adj.* parafianiski.
 Kleinen, *va.* rozbijać, rozłuscać co na drobne kawałki.
 Kleinuern, *va.* umniejszać, skracać co.
 Kleinhait, *sf.* małość, drobnostka; małość; niskość, podłość.
 Kleinhait, *sf.* drobnostka, fraszka.
 Kleinhait-geist, *sm. u.* — främerei, *sf.* ubieganie się za drobnostkami, fraszkami. (się za fraszkami).
 —främer, *sm.* człowiek ubiegający się za drobnostkami, fraszkami.
 Kleinhait, *adj.* drobiazgowy, niski, nieczemny. (kezemność).
 Kleinhait, *sf.* drobiazgowość, nieczemność.
 Kleister, *sm.* klejster.
 Kleisterig, *adj.* klejstrem zamazany, zalepiony; lepki, klejowaty.
 Kleistern, *va.* klejstrować, kleić.
 Klämme, *sf.* kluba, kleszcze; *fig.* kłopot, przykre, trudne położenie.
 Klammen, *va.* cisnąć, przeć, gnieść kogo, co.
 Klampner, *sm.* blacharz.
 Klampnerwaare, *sf.* towar blacharski.
 Klapper, *sm.* konik, kuc; człapak, szkapko.
 Klätte, *sf.* łopian pospolity (ziele); szyszka nasienna łopiana.
 Klättern, *vn.* łazić, wdrapać się.
 Klätterstange, *sf.* drąg, słup do łazenia (w gimnastyce).
 —vogel, *pl. H. nat.* ptaki czolgające się (jako papugi).
 Klima, *sn. (pl.)* — marta) klimat; — atisch, *adj.* klimatyczny.
 Klimag, *sf.* stopniowanie (w retoryce).

- Klimmen, *vn.* wdzierać się, wspinać się.
 Klimper, *sf.* brzdąkanie.
 Klimpern, *vn.* brzdąkać, brzęczeć.
 Klinge, *sf.* klinga, głownia; pałasz, szpada; bei der — bleiben, trzymać się założenia; über die — springen lassen, w pień wyciąć, wyrzucić co do jednego; vor die — fordern, wyzwacać kogo na pojedynek; na palasze.
 Klingel, *sf.* dzwonek.
 Klingel-beutel, *u.* — faß, *sm.* woreczek z dzwonkiem (z którym kwestarz po kościele chodzi).
 —herr, *sm.* kwestarz.
 —knurr, *sf.* sznurek u dzwonka.
 Klingeln, *dzwonić*; (cinem) zadzwonić na kogo ażeby przyszedł.
 Klängen, *vn. irr.* dzwonić; trącać się szklankami; — gende Münze, brzęcząca moneta; daß klinget sonderbar, dziwnie się to wydaje słuchającemu; daß Ihr klinget, dzwoni w uchu; mit — gendem Spiel anzuheben, przy odgłosie muzyki wymaszerować.
 Klingelgedicht, *sn.* sonet (rodzaj poezji).
 Klinf, *sf. Med.* klinika, nauka medycyny przy łóżu chorych; — nisch, *adj.* kliniczny. (stytut).
 Klinikum, *sn. (pl.)* — fa) klinika (institute, *sf.* kłamka (u drzwi).
 Klinsen, *va.* zamykać lub otwierać kłamkę.
 Klinsen-hafen, *sm.* skobel.
 —schloß, *sn.* zamek którego kłamka kluczem się podnosi.
 Klinse u. Klinse, *sf.* szpara.
 Klippe, *sf.* ostra skała stercząca, szkapul.

- Kloppenreich, *u.* — voll, *adj.* pełen skał.
 Klipper, *sm.* młotek drewniany rzeźbiarski. (szczotkożab (ryba)).
 Klipfisch, *sm.* suszony sztokfisz.
 Klippen, *vn.* szczekać, brzęczeć; *sn.* szczekanie, szczek, brzęk.
 Klitfch, *sm.* klask, chlast, uderzenie.
 Klitschen, *va.* chlasnąć, uderzyć.
 Klöben, *sm. (dim. Klöbchen)* pęk, snopek, wiązka; stóg, brog (siana); hak, skobel; blok, krążek; kluba (u wagi).
 Klönen, *vn.* wrzeszczeć; gwarzyć; naprzykrzać się.
 Klöpfel u. Klöppel, *sm.* klepadło; pałko (do bębna); serce (u dżwonu); kłacz (do robienia koronek).
 Klöpfeln u. Klöppeln, *va.* koronkować na kłockach.
 Klöpfen, *vn.* stukać, kolatać; bić, pukać (o sercu); (an) trącić, uderzyć o co; —, *va.* bić, okładać kogo; kluc (len. bieliznę); (aus) wytrzepać z czego; (in) wbijać w co; auf die Wangen —, klepać kogo po twarzy.
 Klöfser, *sm.* kluczek, młotek (u drzwi); Chas. naganiec (wypędzający zwierzyne z krzaków).
 Klöpf-sechter, *sm.* szermierz, zapaśnik.
 —garn, *sn.* przędza bawełniana na knoty.
 —hammer, *sm.* młotek u bramy.
 —hengst, *sm.* walech, koń pokładany.
 —holz, *sn.* klepaczka, kluczek; Impr. deszczotka do pobijania i wyrównywania pisma na prasie.
 —jagen, *sn.* polowanie z naganianiem.
 —frucht, *sf.* pobijadło.

Kloppstein, *sm.* tłuczek kamienny (u szewców).

Klöppel, *sm.* Klöppeln, *va. vid.* Klöpfel u Klöpfeln. (koronkowe).

Klöppel-garn, *sm.* u. —garn, *sm.* nitki —fissen, *sm.* poduszka koronkowa.

Klöper, *in.* s. robotnik (-nica) trudniący się robieniem koronek.

Klob, *sm.* ó. (*dim.* Klößchen) bryła, kawał; galka z ciasta lub mięsa.

Klob, *adj.* brylasty. (*ny.*)

Klößter, *sm.* ó, klasztor; *adj.* klasztor-Klößterbewohner, *in.* s. mieszkaniowiec klasztorny, zakonnik, -nica.

—bruder, *sm.* bratisek, laik w klasztorze.

—frau, *sf.* zakonnica, mniszka

—geistliche, *sm.* zakonnik, —schwester, *sf.* siostra w klasztorze, zakonnica. (*noś.*)

—wesen, *sm.* klasztorność, zakon-Klößterlich, *adj.* klasztorny.

Klotz, *sm.* ó. (*dim.* Klößchen) kłoc, poiak, kłoda, *fig.* bałwan (człowiek niezgrabny).

Klößig, *adj.* wyglądający jak kłoc; *fig.* nieokrzesany.

Klubb, *sm.* (pl.-bbś) klub, stowarzyszenie w celu narady lub zabawy.

Kluff, *sf.* ù, rozpadlina, przestwór; przepaść.

Kluffig, *adj.* popekany, przepaścisty.

Klug, *adj.* (comp. klüger, sup. klügste) mądry, rozumny; —werden, (aus) wyrozumieć, zgadnąć co kto myśli lub mówi; du bist wohl nicht —, nie jesteś roztropny, nie mądrze robisz.

Klügel, *sf.* mędrkowanie. (*wac.*)

Klügeln, *vn.* mędrkować, rozumkować.

Klüghelt, *sf.* mądrość, roztropność.

Klügler u. Klügling, *sm.* człowiek lub błądzący mędrkować, mędrak.

Klücklich, *adv.* rozumnie, roztropnie.

Klumpen u. Klump, *sm.* (*dim.* Klümpechen) kawał, kupa, bryła; galka z mięsa. (*mi.* bryłami).

Klumpenweise, *adv.* kawałkami, kupami.

Klumperig, *adj.* brylasty, zbity w bryły. (padać się w bryłki).

Klumpen (fich), *vr.* kruszyć się, roz-Klumpfuß, *sm.* kozława, krzywa noga.

Kläufer, *sm.* klak, przyczepka, frezla.

Kläuse, *sf.* *vid.* Kläuse.

Kläpfel, *sm.* u. Klöpfel.

Kläppe, *sf.* obcegi.

Kläuse, *sf.* u. Klüßloch, *sm.* Mar. kłusa (otwór w burcie do przewleczenia liny kotwicznej).

Kläusack, *sm.* czop do zatykania dziury od kotwicznej liny. (*kątny.*)

Kläuber, *sm.* Mar. przedni maszt trój-Kläuber, *sm.* enema, ławatywa.

Kläuber va. dawać ławatywę.

Kläuberpritz, *sf.* seroga (do enem).

Kläube, *sm.* (*dim.* Kläubchen) chłopiec; er ist schon ein alter —, on już nie młody. (*chłopięcy.*)

Kläuben-alter, *sm.* u. —zeit, *sf.* wiek

—mäßig u. —haft, *adj.* dziecienny.

—schänder, *sm.* pederasta, samsoloznik.

—schenderet, *sf.* pederasty, sodomia.

—schule, *sf.* szkoła dla chłopców.

—stimme, *sf.* głos chłopięcy; *Mus.* alt

—streich, *sm.* postępek dziecienny, godny małego chłopca.

Knack u. Knack interj. trzask! prask! Knacken, *vn.* trzeszczeć, trzaskać; —, *va.* zgryźć, zgnieść, stłuc co (z trza-

skiem).

Knacken, *vn.* trzeszczeć.

Knack-mandel, *sf.* *vid.* Knackmandel.

—murst, *sf.* kielbasa sucha, wędzona.

Knall, *sm.* huk, trzask; strzał, wystrzał; —u. Fall, na lew na szyję, szybko, raptownie.

Knall-blei, *sm.* olów trzaskający.

—büchse, *sf.* pukawka (z bzu).

—glas u. —fügelchen, *sn.* trzaskawka kulka szklana na ogniu trzaskająca.

—gold, *sm.* złoto piorunujące.

—pulver, *sm.* proszek pukający.

—säure, *sf.* Chim. kwas hukający.

—silber, *sm.* srebro piorunujące.

Knallen, *vn.* hukać, trzaskać, trzaskać.

Knapp, *adj.* ciasny, wązki; szczupły, skąpy; sich —beissen, klepać biedę jak można.

Knäpp, *sm.* chłopak; giermek; czeladnik rzemieślniczy; chłopak w górnictwie. (*chrupać.*)

Knäppern u. Knäppeln, *va.* u. *vn.* gryźć, Knäppfack, *sm.* *vid.* Schnäppfack.

Knäpferig, *adj.* Knäpfen, *vn.* *vid.* Knäpfen u. Knäpfen.

Knäpferschaft, *sf.* korporacja górnicza.

Knärr, *sf.* terkotka, grzechotka.

Knarren, *vn.* skrzypieć, terkotać.

Knärrig, *adj.* skrzypiący. (*tuś.*)

Knäster u. Knäster, *sm.* knaster (ty-Knästerbart, *sm.* stary żręda, gdera.

Knäuel u. Knäuel, *sm.* kłębek, motowidło; ezerwiec (rośl.)

Knäuf, *sm.* ù, guzik, galka; *Archit.* kapitel, głownica.

Knäupeln, *vn.* ogryzać co, obdłubywać; molić się nad czym.

Knäuser, *sm.* sknera, kutwa. (stwo.

Knäuseri, *sf.* sknerstwo, kutwiar-Knäuserig, *adj.* skąpy, brudny.

Knäusern, *vn.* skąpić, kutwić.

Knébel, *sm.* kłoc, pień; knebel w pysku, na usta.

Knébelbart, *sm.* wąs.

Knébelholz, *sm.* krepulec, drewno do zakręcania sznura, do ścięcia węża.

Knébeln, *va.* krepować, krepulcem ściągając; kneblować kogo.

Knécht, *sm.* sługa; parobek, podda-ny; niewolnik; służalec.

Knéchtlich u. Knéchtlich, *adj.* niewolniczy, służalczy.

Knéchtshaft, *sf.* maństwo, poddaństwo, niewola.

Knéchtshienst, *sm.* służba parobcza.

—sinn, *sm.* umysł służalczy, uległy.

Knéif, *sm.* nożyk składany; gnyd do krajania skóry. (*pnąć kogo.*)

Knéifen, *va.* irr. szczypać, uszczy-Knéipe, *sf.* kleszcze; rznięcie w brzuch; szynk, knajpa.

Knéipen, *va.* ścisnąć, ścisnąć kogo, co; szczypać kogo; —, *sn.* rznięcie w brzuch; cś śniept mich im Leib, szczypie mnie w żołądka.

Knéipzange, *sf.* kleszcze.

Knénen, *va.* gniesć, zmętosić.

Knénen, *vn.* chrupać, chrzestać; poknać, trzaskać; zginać (kolano, nogi); —, *va.* zginać, nadłamać; strzaskać, stłuc, zbić.

Knénen, Knénerei, Knénenig, Knénern, *vid.* Knäuf, Knäuferei, Knäufen u. Knäufen.

Knénen, *sm.* dyg, ukłon.

Knénen, *vn.* dygać, uklonić się.

Knie, sn. kolano: auf die Kniee fallen, rzucić się na kolana przed kim; die — beugen, zginać kolana przed kim, oddawać cześć, uznać czyją władzę.

Knie-band, sn. podwiązka.

— beugung, *sf.* zginięcie, zgięcie kolana, zolobitność.

— bündel u. — gürtel, *sm.* nakolaniek u. zbroi, sztylpa u. butów.

— fall, *sm.* *vid.* Sturzfall.

— formia, *adj.* kolankowaty.

— gelenk, *sn.* staw gołeniowy.

— licht, *sf.* gonagra, rwanie w kolanach.

— lehle — beuge u. — bug, *sf.* podkolaniek, dołek pod kolaniem.

— polster u. — tissen, *sn.* poduszka pod kolana.

— riemen, *sm.* pociągiciel (u szewców).

— schreib, *sf.* goleń, nadkolaniek, jabłko nakolenne.

— stüd, *sn.* nadkolaniek; portret zrobiony do kolana.

Knieen u. knien, vn. klęczeć; uklęknąć; — lassen, postawić klęczeć; sich müde —, zmęczyć się klęceniem; gekniet, *adj.* Bot. kolankowaty.

Kniff, sm. znak z uszczyplenia; *fig.* podstęp, szluzka, wykręt.

Kniffen, v. imp. u. sich —, *vr.* martwić się czém.

Knipp u. Knippb, sm. (dim. Knippchen) przątk, szczytek.

Knippen u. Knippfen, va. u. vn. kłaść palcami.

Knirb, sm. niski człowiek z wydatnym brzuchem, lokietek.

Knirschen, vn. skrzypieć, trzeszczeć; zgrzytać (zębami).

Knistergold, sn. błyskotki.

Knistern, vn. trzeszczeć; —, *va.* chrupać, chrzęstać. (ten.)

Knittel, Knitten, vid. Knüttel u. Knütteln; **Knigen, vid.** Knids u. Knidsen.

Knittern, va. miąć, miętosić, gnieść co; *vn.* trzeszczeć.

Knöblaud, sm. czosnek.

Knöchel, sm. kostka u. nogi; staw (w palcach); kostka do grania.

Knöcheln, vn. grać w kostki. (gnat.)

Knöchel, sm. (dim. Knöchelchen) kość, Knöchelabblätterung, *sf.* odpadanie cząstek z kości.

Knöchelähnlich u. — artig, adj. kościowaty, kościsty. (kości.)

— frag u. — breß, *sm.* pruchnienie

— gerippe u. — gerippe, *sn.* kościotrąp, szkielet, samokost.

— hauer, *sm.* rzeźnik.

— haus *sn.* Anat. *vid.* Beinhaus.

— haut, *sf.* błona okrywająca kość.

— lehre u. — beschreibung, *sf.* osteologia, nauka o położeniu i kształcie kości. (let.)

— mann, *sm.* kostusia, śmierć; szkielet.

— saure, *sf.* Chim. kwas fosforyczny.

Knöchern, adj. kościany.

Knöchig, adj. kościsty.

Knöllchen, sm. (dim. Knöllchen) wypukłość, guz; narost, narośl. (wata.)

Knöllchengewächs, sn. roślina główkowata.

Knöllig, adj. główkowaty, guzowaty.

Knöllfuch, sf. Med. elefantyazys, gatunek trądu (choroba).

Knopf, sm. b. (dim. Knöpfchen) guzik, zapinka (u koszuli); galka (u szpady), główka (u szpilki); łęk, kula (u siódła); galeczka (u laski).

Knöpfen, va. zapiąć na guziki.

Knöpf-form, sf. forma na guziki.

— gießer, *sm.* odlewacz guzików.

Knöpf-loß, sn. dziurka na guzik.

— macher, *sn.* guzikarz.

— waare, *sf.* towary guzikarskie.

Knörpel, sm. chrząstka; *adj.* chrząstkowy. (chrząstkowaty.)

Knörpelähnlich u. Knörpelig, adj. — sich, *sm.* H. nat. ryba chrząstkowata.

— lehre, *sf.* nauka o chrząstkach.

Knörpelig, adj. chrząstkowy.

Knörren, sm. guz, gruczoł, kostka, chrząstka, sęk (w drzewie), kolanko (u rośl.)

Knörzig, adj. sękaty, guzowaty.

Knöpf-sf. (dim. Knöpfchen) pączek (u rośl.).

Knöpfen, vn. pączki wypuszczać.

Knöten, sm. (dim. Knötchen) węzeł; kolanko (w zdźble); *fig.* zawikłanie, trudność, zawada; — u. Knöteln, *va.* robić węzeł; wiązać, pleść (sieć)

die Lösung des — tenß, rozwiązanie, koniec (sprawy, zawitości i t. p); cimen — schürzen, związać, zrobić węzeł. (bez sęków.)

Knöten-loß, adj. bez węzłów, albo

— loß, *sm.* kij sękaty.

Knötig, adj. węzlisty; sękaty; *fig.* gruby, nieokrzesany. (scia.)

Knuff, sm. u. kulak, uderzenie pięścią kogo, kulakować. (co.)

Knuffen, va. miąć, miętosić, gnieść

Knupfen, va. przywiązać, przydziergać co do czego; związać; złączyć, jednoczyć; (an ttnaß) połączyć co z czém.

Knüpfung, sf. połączenie.

Knüppel, sm. okrągłe polano (drzewa); kij, drag.

Knüppelbrücke, sf. most z okrągłych

polan drzewa zrobiony.

Knüppel-damm, sm. grobla z okrągłych polan drzewa. (lanach.)

— holz, *sn.* drzewo w okrągłych polanach, *vn.* warzeć, mruzczyć.

Knürrig, adj. lubiący lajać, gniewliwy.

Knütt, sf. knut.

Knütten, va. knutować. (ka.)

Knüttel u. Knüttel, sm. drag, kij, pal-

Knütteln, va. palką bić, kijem okładać kogo.

Knüttelberß, sm. ladajaki wiersz.

Knütten, va. wiązać, pleść co.

Knügen, vn. kwakać, skrzeczeć; *sn.* kwakanie. (kobaltowy.)

Knob, sm. kobałt, (krusiec); —, *adj.* kobałt.

Knoben, sm. buda, szopa, chlew.

Knöber, sm. (dim. Knöberchen) kobiałka, — kosz.

Knöbol, sm. duch, djabełek, straszidło; cimen Knöbol machen, koziołki przewracać. (eharka.)

Knöch, sm. b. kucharz; **Knöchin, sf.** kucharka.

Knöch-buch, sn. książka kucharska.

— junge, *sm.* kuciek.

— kunst, *sf.* sztuka kucharska.

— löffel, *sm.* warząchew.

— maschine, *sf.* Chim. kociołek Pepina (używany w niektórych doświadczeniach chemicznych.)

— ofen, *sm.* piec do gotowania.

— salz, *sn.* sól kuchenna.

— schwamm, *sm.* grzyb jadalny.

— topf u. — haßen, *sm.* garnek kuchenny, do gotowania.

Knöten, vn. wrzeć, gotować się; —, *va.* gotować, warzyć co; przyrządzić jedzenie.

Knöcher, sm. kołczan, sajdak.

Knöchin, sf. *vid.* Knöch.

Röse, *sf.* *vid.* Rosen.
 Röscher, *sm.* *vid.* Rasse.
 Röder, *sm.* ponęta, przyluda, żer nęcający na (ptaki).
 Röderer, *va.* nęcić, wabić.
 Röscher, *sm.* kufer, skrzynka.
 Rohl, *sm.* kapusta; *adj.* kapuszciany.
 Röhl-blatt, *sn.* liść kapusty.
 —garten, *sm.* ogród warzywny.
 —gärtner, *sm.* ogrodnik warzywny.
 —kopf, *sm.* główka kapusty.
 —meise, *sf.* sikora (ptak).
 —rabi, *sm.* kalarepa.
 —rübe, *sf.* brukiew.
 —schwarz, *adj.* czarny jak węgiel.
 —stengel, *u.* —stumpf, *sm.* głaz u kapusty. (ciana)
 —suppe, *sf.* kapusniak, zupa kapus.
 Röhle, *sf.* węgiel; węgiel ziemny.
 Röhlen-boden, *sn.* u. —pfanne, *sf.* fajerka, naczynie z ogniem do ogrzewania.
 —brenner, *sm.* węglarz.
 —vernuere, *sf.* węglarnia.
 —dampf, *sm.* swąd czyli wyziew z węgla.
 —bedel, *sm.* pokrywka na fajerce.
 —grube, *sf.* kopalnia węgla ziemnego.
 —haus, *sn.* skład węgla.
 —korb, *sm.* kosz na węgle.
 —sauer, *adj.* połączony z kwasem węglowym.
 —säure, *sf.* *Chim.* kwas węglowy.
 —raub, *sm.* proch z węgla.
 —stoff, *sf.* *Chim.* węgiel.
 —wagen, *sm.* tender, wóz na opał u parochodu.
 —zange, *sf.* obcegi do ognia.
 Röhler u. Röhlermann, *sm.* węglarz.
 Röhlerglauben, *sm.* ślepa wiara.

Röje, *sf.* budka; *Mar.* kajuta.
 Röjer, *sm.* *Mar.* przejście od przodu ku tyłowi okrętu; przegródka z desek.
 Röje, *sf.* u. Rölben, *sm.* (*dim.* Rölbenchen) głowa u palki; kolba (u strzelby); palka, laska, bulawa, maczuga; stepel, łłok w pompie; *Chim.* głowa alembika, bania u retorty.
 Rölben-förmig, *adj.* palkowaty.
 —hitte, *sf.* proso, ber. (kowym).
 —jittel, *sm.* cyrkiel z końcem stoż.
 Rölbig, *adj.* sekowaty.
 Rölif, *sf.* kolki, klucze w brzuchu.
 Rölster, *sm.* u. *sn.* (*dim.* Rölsterchen) kolnierzyk, półkoszulek; *sm.* zawrót głowy u koni; *fig.* szaleństwo, wściekłość; *den* — haben, wściekać się.
 Rölterig, *adj.* wściekły.
 Röltern, *vn.* gotgotać (o indyku); burzyć (w brzuchu); wściekać się; toczyć się; —va. toczyć, kulać co.
 Rölön, *sn.* *Gram.* dwukropek.
 Rölög, *sm.* kolos, posąg, słup ogromnych rozmiarów; ofiśliß, *adj.* kolosalny.
 Rölter, *sm.* koldra watowana; naróg, sosznik (u sochy). (cie).
 Rölbißer, *sf.* *Mar.* kuchnia na okrę.
 Rölmet, *sm.* kometa; —fett, *adj.* kometowy. (mik) (aktor).
 Rölmer, *sm.* autor, komedy; *koz* Rölmiß, *adj.* komiczny, do komedy należący; zabawny, śmieszny.
 Rölmma, *sn.* (*pl.* —mata) koma, przecinek.
 Rölmen, *vn.* *irr.* (stijn) przychodzić; przybyć; wpaść w co; nastąpić; zdarzyć się, wydarzyć się; pochoździć, wynikać; kosztować; —v. *imp.*

przychodzić do; — lassen, przywołać, przyzywać; (etwas) sprowadzać, zapisywać; —mend, *adj.* przyszły, następny; an den Tag —, odkryć się, na jaw wychodzić; an ein ander —, poróżnić się, pokłócić się; auf den Einfall —, przychodzić na myśl; auf die Spur —, wysledzić; auf etwas —, przypominać sobie co; davon —, unikać, umknąć; wyzdrowieć; gegangen —, przychodzić (pieszo) geritten —, przybyć konno; gesprungen —, zbliżyć się skacząc; gleich —, równać się komu, czemu; in Betracht —, wziąć pod rozważę; in den Weg —, wejść komu w drogę; in den Wurf —, wpaść pod rękę;omme was da will, niech co chce będzie; mit etwas —, przychodzić z czelem, mówić coś; sich zu Schulden — lassen, stać się winnym czego; um was —, być pozbawionym czego, (tracić co; unter die Leute —, bywać między ludźmi; von der Stelle —, ruszyć się z miejsca; postępować dalej; wenn's hoch kommt, w najgorszym razie; zu etwas —, dorobić się czego, zyskać co; zu Kräften —, przychodzić do siły; wyzdrowieć; zu kurz —, doznać uszczerbku; zu sich —, przychodzić do siebie; zu Stande —, przyjść do skutku; zu Statte —, przychodzić w porę.
 Romödiant, *sm.* —lin, *sf.* komedjant, —ka.
 Romödie, *sf.* komedia.
 Romödien-haus, *sn.* teatr.
 —jettel, *sm.* alisz.
 Rönig, *sm.* król; *Miner.* półmetal (u alchemików); —gin, *sf.* królowa; królowa (w grze w szachy); kralka,

dama (w kartach). (królewsku).
 Röniglich, *adj.* u. *adv.* królewskipio
 Rönigreich, *sn.* królestwo.
 Rönigsg-freund, *sm.* rojalista, stronnik króla i monarchii.
 —mord, *sm.* królobójstwo.
 —mörder, *sn.* s. królobójca, —czyni.
 —schießen, *sn.* strzelanie do tarczy lub kurka.
 —schlange, *sf.* pużan (największy gatunek węzów).
 —wasser, *sn.* woda królewska, kombinacja kwasu solnego i saletrowego rozpuszczająca złoto i platynę.
 Rönighum, *sn.* władza królewska.
 Rönnen, *va.* *irr.* umieć; *vn.* móż; ich kann nichts dafür, nie moja w tem wina. (*adj.* ostrokregowy).
 Rönus, *sm.* *Geom.* ostrokrag; —isch, *sm.* u. Röpsharz, *sm.* kopal. gumikopal (rodzaj gumy wonnej).
 Röpste, *sf.* u. Röpsten, *sm.* kopijka. (moneta). (ki, w krzyżki).
 Röper, u. Röper, *sm.* tkanka w przą.
 Röper, *va.* geförpeter Zeug, robić tkanę w krzyżki, tkąć w prząki.
 Kopf, *sm.* (*dim.* Köpfchen) głowa; główka (u szpilki, gwóźdź); główka (kapusty); wierzeh kapelusza; auf seinem —fe bestehn, obstawać, upierać się przy swoim; auf dem —fe herfagen, mówić z pamięci; den — hoch tragen, zadzierać głowę do góry (być dumnym); den — warm machen, kłopotać komu głowę; den — zurecht sehen, (einem) nanieść kogo rozum; es geht mir im —fe herum, to mnie trwoży; er ist im —fe nicht richtig, on nie przyzupelnym rozumie; sich in den —setzen, (etwas) wbić sobie w głowę;

- über den — wachsen. (einem) prze-
rość kogo, nie ehać go już stu-
chać; vor den — stoßen. (einem) ob-
razić kogo; viel Köpfe, wiel Sinne,
co głowa to rozum.
Köpf-aber, —binde, *sf.* —haar, *sn. vid.*
Gauptaber, Hauptbinde u. Haupthaar.
—arbeit, *sf.* robota umysłowa.
—bad, *sn. Med.* moczenie, mycie
głowy.
—band, *sn.* opaska na głowę.
—bohrer, *sm. Chir.* trepan, narzę-
dzie chirurgiczne do przecinania
kości czaszkowej.
—brechen, *sn.* baś kostet —, to wyma-
ga łamania głowy.
—brechend, *adj.* łamania głowy wyma-
gający, trudny, móżolny; cine — de
Arbeit, trudna i móżolna robota.
—bürste, *sf.* szczotka do czesania
głowy.
—förmig, *adj.* główkowaty.
—gicht, *sf.* reumatyzm w głowie.
—hänger, —in, *s.* świętoszek, szka,
skromnia. (wość).
—hängerei, *sf.* obłudna świętobli-
wość.
—fissen, *sn.* poduszka, zagłówek.
—fohl, *sm.* kapusta głowiasta.
—loß, *adj.* nie mający głowy; *fig.*
bezrozumny. (ciowe).
—rechnung, *sf.* rachowanie pamię-
ci.
—salat, *sm.* salata głowiasta.
—schmerz, *sm. u.* —weh, *sn.* ból
głowy. (głowe).
—schmud u. —putz, *sm.* strój na
—schütteln, *sn.* trząsanie głową.
—steuer, *sf. u.* —getb, *sn.* podatek
poglówny, od głowy, osobisty.
—stimme, *sf. Mus.* dyskant (głos
w śpiewie). (dziestówka (moneta)).
—stück *sn.* kawalek od głowy; czer-

- Köpf-über, *adv.* głową do góry.
—wunde, *sf.* rana w głowie.
—zeug, *sn. u.* —bedeutung, *sf.* okrycie
na głowę.
—zeher, *sm.* narzędzie chirurgicz-
ne do wyciągania głowy dziecie-
cia umarłego z macicy.
Köpfen, *vn.* w główkę się związać (jak
kapusta).
Köpfen, *va.* ścinać, ścinać winowając.
Köpfig, *adj.* głowiasty; (w wyrazach
złożonych) —głowy, mający głowę;
fig. uparty. (góry).
Köpfte, *sf.* wierzchołek (drzewa).
Köpfel, *sf.* przywiesz, rzemień, po-
stronek do przywiązania; pendent,
pas; smycz, sfora; miejsce wspólne.
Köpfel-hund, *sm.* pies ze smyczy.
—jagd, *sf.* wspólne polowanie.
—ricmen, *sm.* sfora rzemienna.
Köpfeln, *va.* przywiązać jedno do
drugiego; zesforować (psy); połą-
czyć; zagrozić, otoczyć, opasać.
Köpfen, *vn.* Köpper, *sm. vid.* Krippe,
Krippenbeigen u. Krippenbeiger.
Koralle, *sf.* koral. (rafa koralowa).
Korallen-bank, *sf. u.* —riff, *sm.* ława,
—fang, *sm. u.* —fischer, *sf.* połów
koral. (rale).
—fischer, *sm.* rybak poławiający ko-
rały.
—roth, *adj.* czerwony jak koral.
—schnur, *sf.* sznurek koral.
Koran u. Alforan, *sm.* koran, alforan.
Koränzen, *va.* sam. chlostać, trzepać
kogo; lajać.
Korb, *sn. u.* (dim. Körbchen) kosz,
pudło, koszyk (z kory brzoźowej);
fig. odprawa, odmówienie, osobli-
wie po oświadczeniach miłosnych.
Korb-flasche, *sf.* butelka pleciona.
—flechter u. —macher, *sm.* koszy-

- karz.
Korblwagen *sm.* wóz pleciony z po-
koszkami; wózek dziecienny.
Korländer, *sm.* kolender (rośl).
Kornthe, *sf.* rozynek drobny.
Kork, *sm.* drzewo korkowe; korek
(do zatykania).
Kork-baum, *sm.* —ciche, *sf. u.* —holz,
sn. drzewo korkowe.
—stöpel, *sm.* korek do zatykania.
—zieher, *sm.* grajcarek do wyciąga-
nia korków.
Korn, *sn. u.* (dim. Körnchen) ziarno;
ziarno (zboża); cel, celownik (u
strzelby); próba metalów, tytuł
monety; zboże; żyto.
Korn-ähre, *sf.* kłos żytny.
—bau, *sm.* uprawa zboża.
—blume, *sf.* blawatek, modrzenniec.
—boden, *sm.* żytny grunt; zsyпка,
poddasze na skład zboża.
—brand, *sm.* śnież w zbożu.
—brautwein, *sm.* wódka żytna.
—ernst, *sf.* zbiór żyta, żniwo na
żyto. (zboża).
—feste, *sf.* sito; arfa do czyszczenia
—feld, *sn. u.* —ader, *sm.* pole ży-
nie.
Korn-fint, *sm.* poświerka, wilga (ptak)
(vid. Goldammer).
—getre, *sn.* prawo zbożowe.
—handel, *sm.* handel zbożem.
—händler, *sm.* kupiec handlujący
zbożem. (obłity).
—jahr, *sn.* rok urodzajny, w zboże
—land, *sn.* kraj zbożowy.
—mangel, *sm.* niedostatek zboża.
—markt, *sm.* targ zbożowy.
—mühle, *sf.* młyn do zboża.
—pulver, *sn.* proch ziarnisty (do
strzelania).

- Korn-reich, *adj.* bogaty w zboże.
Korn(schwing), *sf.* kosz do czyszczenia
zboża.
—speicher, *sm. u.* —lammer, *sf.* spi-
chlerz na zboże.
—wucher, *sm.* lichwa, zdzierstwo na
handlu zbożowym.
—wucherer, *sm.* lichwiarz, zdzierca
na handlu zbożowym.
—wurm, *sm.* wolek, czerw żytny,
robak zbożowy.
—baum u. —firschbaum, *sm.* derenio-
we drzewo.
—firsch u. Korn-ell, *sf.* deren (owoc).
Körnen, *vn.* kłócić się; ziarnić się;
—, *va.* ziarnić co, na ziarnka za-
mieniac; ziarnem wabić (ptaki).
—lich, —or, ziarnić się, zamieniac
się na ziarnka. (ziarnisty).
Körnicht, u. Körnig, *adj.* ziarnowaty.
Körnig, *f.* ziarnowanie; przynęta.
Körper, *sm.* (dim. Körperchen) ciało;
Geom. bryła; —, *adj.* cielesny.
Körper-bau, *sm.* budowa ciała.
—beschaffenheit, *sf.* kompleksa, kon-
stytucja ciała.
—bildung u. —gestalt, *sf.* kształt ciała.
—lehre, *sf.* nauka o ciałach, albo
o ciele ludzkim. (ciała).
—loß, *adj.* niecielesny, nie mający
—losigkeit, *sf.* niecielesność.
—maß, *sn.* miara brylowatości.
—welt, *sf.* świat materyalny, fizy-
czny, widzialny.
Körperlich, *adj.* cielesny, materyalny.
Körperlichkeit, *sf.* cielesność, mate-
ryalność. (ternia).
Körperschaft, *sf.* korporacja, konfra-
Kofad, *sm.* kozak; —den, *adj.* ko-
zacki.
Köcher, *adj.* koszerne, czysty, jadalny.

- Koszen, *vn.* gawędzić, gwarzyć; —, *va.* glaskać. (nia ciała).
 Kosmetisch, *adj.* służący do upiększenia;
 Koss, *sf.* jadlo, strawa, żywność, stół; utrzymywanie; in — nehmen, da-
 wać komu stół. (cowny).
 Kossbar, *adj.* drogi, kosztowny; szaco-
 wny.
 Kossbarkeit, *sf.* kosztowność; szaco-
 wność.
 Kossen, *va.* próbować, doświadczać;
 smakować, kosztować, używać; —, *vn.* kosztować (pewną sumę); —
sf. pl. wydatek; nakład, koszt; auf
 —, na rachunek; die — bestritten ob-
 tragen, ponosić koszty; in — stehen, na
 kosztu wystawiać.
 Kossensanschlag, *sm.* kosztorys.
 —aufwand, *sm.* wydatek.
 —berechnung, *sf.* obliczenie kosztów.
 —ersatz, *sm.* zwrot kosztów.
 —frei, *adj.* wolny od kosztów.
 Kossfrei, *adj.* mający bezpłatny stół.
 —gänger, —in, *s.* stolownik, —niczka.
 —geld, *sm.* pieniądze na jadlo.
 —halter, —in, *s.* gospodarz, —dyni;
 trzymający, —ca stolowników.
 —haus, *sn.* dom gdzie przyjmują
 na stół.
 —schule, *sf.* pensja, szkoła ze stołem.
 —stüller, —in, *s.* pensjonarz, —rka.
 —stisch, *adj.* kosztowny. (gość).
 —stischkeit, *sf.* kosztowność, dro-
 —gość.
 —stischler, —in, *s.* przebieracz, —ka,
 wybredniś, —sia (w jedzeniu).
 Kosslich, *adj.* kosztowny, wyborny.
 Kosslichkeit, *sf.* kosztowność, wybor-
 ność.
 Koster u. Köster, *sm.* kondel.
 Koth, *sm.* błoto, łajno.
 Kothig, *adj.* błotnisty.
 Kothbüschel, *sf.* szczotka od błota.

- Kothlad, *sf.* kaluża błotnista.
 Koth u. Koth, *sf.* grube sukno, de-
 ra włochata; armiak, odzież z sier-
 ści; kosz.
 Kothen, *vn.* rzygać, wyrzygać, wypłuć.
 Kothbe, *sf.* mały rak morski; bęben
 (o małym dziecku).
 Kothbeln, *va.* lechać kogo końcami
 palców; *vn.* czolgać się, suwać się,
 raczkować; —, *v. imp.* (tę fra-
 beit mich) swierbi mnie, swędzi.
 Koth, *interj.* trzask! —, *sm.* trzesze-
 nie, trzaskanie.
 Kothen, *vn.* trzeszeć, trzaskać; —,
va. roztrząsać, rozbić.
 Kothmandel, *sf.* migdał w skorupie.
 Kothgen, *vn.* krakać; jęczeć, stękać;
 —, *sn.* krakanie; jęczenie, stękanie.
 Kothbeere, *sf.* *vid.* Heidelbeere.
 Koth, *sf.* szkapina, nędzne szka-
 pisko.
 Kraft, *sf.* a, siła, moc; —, *prep.* gen.
 na mocy; bei Kräften sein, mieć moc,
 być w stanie (robienia czegoś); von
 — kommen, tracić siłę.
 Kraftaufwand, *sm.* nateżenie sił.
 —äußerung, *sf.* okazywanie siły.
 —brühe u. —suppe, *sf.* zupa posilna.
 —fülle, *sf.* obfitość, pełność sił.
 —gefühl, *sn.* uczucie sił swoich.
 —gift u. —menschen, *sm.* geniusz, czło-
 wiek wielkiej siły umysłowej.
 —lehre, *sf.* dynamika, nauka o si-
 łach.
 —los, *adj.* bezsilny, bez mocy; bez-
 skuteczny; opieszale, powolny,
 mdły.
 —losigkeit, *sf.* bezsilność; bezsku-
 teczność.
 —mehl, *sn.* krochmal, mączka.
 —rebe, *sf.* silna, jędrna mowa.

- Kraftsprache, *sf.* język siły, jedyny.
 —boll u. —reich, *adj.* siły, mocny,
 dosadny, dobitny. (dosadne).
 —wort, *sn.* słowo mocne, dobitne.
 Kräftig, *adj.* siły, mocny; skute-
 czny; tegi, pożywny.
 Kräftigen, *va.* sił dodawać komu.
 Kräftiglich, *adj.* silnie, mocno.
 Krügen, *sm.* kołnierz; beim — fassen,
 uchwycić za kołnierz. (ka).
 Krägen, *sn.* kołnierz, peleryn.
 Kräftig, *sm.* Ar. chit. kroksztyn, wy-
 stęp, kamień wystający w murze.
 Kräh, *sf.* wrona; —, *hen*, *adj.* wroni.
 Kräh, *va.* krakać, pisać (o kogucie).
 Kräh-auge, *sn.* wronie oko; nagnio-
 tek, odcisk.
 —fuß, *sm.* wronia noga; pl. baz-
 granina, pismo gdyby kura grze-
 bała.
 Krähn, *sm.* żuraw, winda.
 Krähnbalten, *sm.* Mar. belka u win-
 dy okrętowej.
 Krähngeiß, *sn.* windowe. (nia).
 Kräfte, *sm.* swar, wrzaskliwa kłót.
 Kräfteln, *vn.* zręzać, gderać.
 Krälle, *sf.* szpon, pazur.
 Krallen, *va.* pazurami drapać.
 Kräftig, *adj.* szponisty, pazurowany.
 Kram, *sm.* (dim. Krämchen) kram, skle-
 pik z drobnym handlem; towar
 drobiazgowy; fraszki; den ganzen
 —berberben, całą rzecz zepsuć.
 Krämbude, *sf.* u. —laden, *sm.* kram,
 sklep kramarski.
 —fiedt, *sm.* sklepowy.
 Krämben, *vn.* grzebać, gmerać, prze-
 rzucać.
 Krämer, —in, *s.* kramarz, —rka.
 Krämererei, *sf.* kramarstwo.
 Krämmelbaum, *sm.* krzew jałow-

- cowy.
 Krämmelbeere, *sf.* jałowiec.
 —vogel, *sm.* kwiczoł.
 Krämp, *sf.* kłamra (u drzwi); zapin-
 ka, klamerka.
 Krämp, *sf.* skrzydła (u kapelusza);
 wyloga (u sukni).
 Krämpel, *sf.* grępla, szczotka dru-
 ciana do czesania włosów.
 Krämpeln, *va.* gręplować włosy.
 Krämpen, *va.* podgiąć (kapeluszy).
 Krämpf, *sm.* a, kurcz, spazm.
 Krämpfader, *sm.* Med. nabrzmie-
 nie żył.
 —artig u. Krämpfhaft, *adj.* spazma-
 tyczny, konwulsyjny.
 —fisch, *sm.* drętwy (ryba).
 —husten, *sm.* kaszel kurczowy.
 —lehre, *sf.* spazmologia, nauka o
 kurczach.
 —mittel, *sn.* lekarstwo na kurcze.
 —stille, *adj.* uśmierający kurcze.
 Kräntch, *sm.* żoraw; —, *adj.* żorawi.
 Kränt, *adj.* (comp. kränter) chory,
 cierpiący; chorowity; —ist, *sc.* pa-
 cyent, —ka, chory, —a; sich — lassen,
 smiać się do upadłego.
 Kränterei, *sf.* chorowitość.
 Kränteln, *vn.* cherlać, ciągle być
 chorym.
 Kränten, *vn.* być chorym.
 Kränten, *va.* martwić, trapić, gryźć
 kogo; —, *v. imp.* (tę fränkt mich) ma-
 rtwi, trapi mnie; sich —, *vr.* (über)
 martwić się, trapić się.
 Kräntenbesuch, *sm.* odwiedzenie cho-
 rego.
 —bett u. —lager, *sn.* łóżko chorego;
 choroba w łóżku odbytą.
 —haus, *sm.* szpital chorych.
 —kost u. —speise, *sf.* jedzenie dla

chorych. (rych.
 Kranken-pflege, *sf.* opatrywanie cho-
 —(schiff, *sn.* okręt we flocie zabiera-
 jący chorych. (dla chorych.
 —stube, *sf.* u. —zimmer, *sn.* pokój
 —wärter, *sm.* doglądający chorych;
 —wärterin, *sf.* dozoruująca chorych.
 Krankhaft, *adj.* chorobliwy.
 Krankhaftigkeit, *sf.* chorobliwość.
 Krankheit, *sf.* choroba, niemoc; von
 einer — befallen, dotknięty chorobą.
 Krankheits-lehre, *sf.* Med. patologija,
 nauka o chorobach.
 —wechsel, *sm.* silenie się choroby.
 —zeichen, *sn.* oznaki choroby.
 Kranklich, *adj.* chorowity.
 Kranklichkeit, *sf.* chorowitość.
 Krankling, *sm.* cherlak.
 Kranklung, *sf.* zmartwienie, zgryzota.
 Kranz, *sm.* ă, (*dim.* Kränzchen) wie-
 niec, wianek; *Archit.* podstawek
 lub nakrywa u kolumny; *fam.* pa-
 nienstwo, dziewictwo.
 Kränzchen, *sn.* *dim.* rozrywka po ko-
 lei wyprawiana.
 Kränzen, *va.* wienaczyć.
 Kränz-brin, *sn.* Anat. kosc ciemienia.
 —förmig, *adj.* wiencowaty, w kształ-
 cie wienca.
 —leiste, *sf.* *Archit.* obdaszek.
 —los, *adj.* nie mający wienca; po-
 zbawiony dziewictwa.
 Krapp, *sm.* marzanna (*rośl.*).
 Krater, *sm.* krater, otwór, puszcza
 wulkanicznej góry.
 Kräh-bürste, *sf.* szczotka druciana.
 —cisen, *sn.* u. —lamm, *sm.* żelazo
 do skrobienia.
 —fuß, *sm.* uklon niezgrabny.
 —füßler, *sm.* uklaniszc.
 Kräthe, *sf.* skrobaczka, graco.

Kräthe, *sf.* swierzba.
 Kräthen, *va.* skrobać; rzepolić (na
 skrzypcach); sich hinter die Ohren —
 poskrobać się w ucho.
 Kräther, *sm.* grzebień u stępla (przy
 broni palnej); lura, lieche wino.
 Kräthig, *adj.* swierzbowaty.
 Kraien u Kraulen, *va.* lekko drapać,
 łechtąc kogo.
 Kraus, *adj.* kędzierzawy; pomar-
 szczony; das ist zu —, to za wiele,
 za nadto; ein —es Gesicht machen,
 kwaśną minę zrobić.
 Kraus-beere, *sf.* borówka, czernica;
 porzeczka.
 —haarig u. —fösig, *adj.* kędzierzawy.
 —kopf, *sm.* głowa kędzierzawa.
 Krause, *sf.* kędzierzawość: kreza,
 gors u koszuli. (*vid.* Kreisel.
 Kräusel, *sm.* kreza, mankiety, żabot;
 Kräuseln, u. Krausen, *va.* kędzie-
 rzawić, związać w loki (włosy); sich
 —, *vr.* kręcić się (o włosach).
 Kräusel-eisen, *sn.* u. —zange, *sf.* pl: że-
 lazko do zwijania loków.
 Krause-münze, *sf.* mięta kędzierzawa
 (*rośl.*).
 —münzöl, *sm.* olejok miętowy.
 Kraut, *sm.* ă, (*dim.* Kräutchen) pl, zie-
 le, roślina, trawa; kapusta; liście,
 zielenina; proch (do strzelania).
 Kraut-ader, *sm.* u. —felb, *sn.* rola pod
 kapustę, pole kapustę zasadzone.
 —artig, *adj.* naciowaty.
 —garten, *sm.* ogród warzywny.
 —junfer, *sm.* hreczkosiej, szlachcic
 wiejski.
 —stampfe, *sf.* u. —stößer, *sm.* tłuk do
 tłuczenia kapusty dla bydła.
 —länder, *sm.* u. —faß, *sn.* beczka
 na kapustę.

Kräuter-bad, *sn.* kąpiel z ziół.
 —brühe u. —suppe, *sf.* zupa z ziół.
 —busch, *sn.* zielnik, herbarz.
 —frau, *sf.* przekupka sprzedająca
 zioła.
 —fäse, *sm.* sër z ziołami.
 —fischen, *sn.* poduszeczka ziołami na-
 pelniona (do okładania).
 —funde u. —lehre, *sf.* botanika, nau-
 ka o ziołach.
 —fundege u. —fennet, *sm.* botanik,
 znający się na ziołach. (ziola).
 —mann u. Kräutler, *sm.* zbierający
 —markt, *sm.* rynek warzywny.
 —sammler u. Kräutlerer, *sm.* botanik,
 zbieracz ziół.
 —tabak, *sm.* tytu liściowy.
 —tger, *sm.* herbata z różnych ziół.
 —wein, *sm.* wino ziołami przygo-
 wane.
 Kräutlern, *vn.* zbierać zioła.
 Krebs, *sm.* rak; *Astron.* [u. *Med.* rak
 (konstellacya i choroba).
 Krebs-artig u. Krebsicht, *adj.* *Med.* ra-
 kowaty (*np.* wrzód); die —tigen
 Zolere, skorupiaki (gromada zwie-
 rząt). (*czy.*)
 —augen u. —sterne, *pl.* racze o-
 —fang, *sm.* połów raków.
 —gang, *sm.* den —gehen, (*raczy*
 chód) cofać się zamiast iść na-
 przód. (*waty.*)
 —geschwür, *sn.* *Med.* wrzód rako-
 —schaden, *sm.* *Med.* rak.
 —schale, *sf.* skorupa raka.
 —schere, *sf.* nożyce u raka.
 —suppe u. —brühe, *sf.* zupa rakowa.
 Krebsen, *va.* raki łowić.
 Krede, *sf.* kreda; ołowek: mit boppelter
 — ansschreiben, oszukiwać.
 Kreidegebirg, *sn.* góry kredowe.

Kreide-weiß, *adj.* biały jak kreda.
 —zeichnung, *sf.* rysunek ołówkiem.
 Kreiden, *va.* kredą nacierać.
 Kreidenartig u. Kreidsicht, *adj.* kre-
 dowaty. (*kredq.*)
 Kreidig, *adj.* kredowy; powalany
 Kreiß, *sm.* koło, okrąg, obwód; po-
 wiat, prowincya; *fig.* obręb, zakres;
 grono; einen — ziehen, narysować
 okrąg, koło; ciarć — (schließen, (um)
 stanąć naokoło; im — se, w gronie.
 Kreiß-amt, *sn.* urząd powiatowy.
 —bahn, *sn.* droga kulista przebiega-
 na przez ciało niebieskie.
 —bewegung, *sf.* obrót wirowy.
 —förmig, *adj.* kolisty, kształt koła
 mający:
 —förmigkeit, *sf.* kolistość, okrągłość.
 —gang u. —lauf, *sm.* krążenie w o-
 kolo, bieg kołowy; obieg, cyrkul-
 acya (krwi). (*wiatu.*)
 —hauptmann, *sm.* naczelnik po-
 —messung, *sf.* mierzenie koła.
 —richter, *sm.* sędzia powiatowy.
 —schattig, *adj.* *Geogr.* die —tigen,
 kolocienni, mieszkający blisko bie-
 gunów około siebie cień mający.
 —schreiben, *sn.* okólnik, cyrkularz.
 —schule, *sf.* szkoła powiatowa.
 —stabi, *sf.* miasto powiatowe.
 Kreischen, *vn.* skrzeczeć, krzyczeć
 chrapliwie; —schend, *adj.* skrzekli-
 wy, chrapliwy.
 Kreisel, *sm.* fryga, kraglica, wartolka.
 Kreiseln, *vn.* kręcić się jak fryga; ba-
 wic się puszczaniem bąków.
 Kreisel-spiel, *sn.* u. —treiben, *sn.* gra
 w frygi.
 Kreigen, *vn.* półóg odbywać, rodzić.
 Kreigerin, *sf.* położnica. (*Krämpel.*
 Krämpel, *sf.* *vid.* Krämpel u.

Krepline, *sf.* frendzla.
 Krepiren, *vn.* prop. (sehn) zdechnąć.
 Krepp, *u.* Kreppflor, *sm.* krep.
 Kreisse, *sf.* rzeżucha (rosl); kielbik (ryba); bte spanische —, nastureya (rodzaj rzeżuchy).
 Kreuz, *sm.* (dim. Kreuzchen) krzyż; krzyże, część ciała nad kuprem; żołędź (w kartach); *Mus.* nuta podniesiona o pół tonu; *Imprim.* krzyż do wieszania arkuszy drukowanych; *fig.* cierpienia, dolegliwości; — und quer, wzdłuż i w szerz; an's — helfen od. helfen, ukrzyżować, na krzyż przybić; daß — nehmen wziąć krzyż, zaciągnąć się na krucyaty; daß — prebigen, ogłaszać wojnę krzyżową; ein — schlagen, zrobić krzyż, przeznaczyć się; in's —, na krzyż; zu — jechen, udać się w pokorę, błagać o przebaczenie.
 Kreuzen, *va.* ukrzyżować; przeznaczyć; —, *vn.* krążyć po morzu; sich —, *vr.* przeznaczyć się; krzyżować się; *fig.* snuć się w myśli.
 Kreuzer, *sm.* statek wojenny krążący w pewnych punktach; grajcar, kopijka.
 Kreuzabnahme, *sf.* zdjęcie z krzyża.
 — art, *sf.* topór obosieczny.
 — bein, *sm.* Anat. kość krzyżowa.
 — bild, *sm.* krucyfiks, krzyż.
 — bogen, *sm.* Archit. arkada, lub łęk spiczasto się kończący.
 — brav, *adj.* pocziwy, dzielny, odważny.
 — bruder, *sm.* krzyżak, krzyżownik.
 — born, *sm.* czop krzyżowy (w zamku); saklak (drzewo). (za).
 — erhöhung, *sf.* podwyższenie krzyża.
 — fahne, *sf.* chorągiewka kościel-

na z krzyżem.
 Kreuzfahrer, *sm.* krzyżak, krzyżownik;
 Mar. statek wojenny krążący w pewnych punktach.
 — fahrt, *sf.* wyprawa krzyżowa;
 Mar. krążenie po morzu.
 — feuer, *sm.* Milit. ogień krzyżowy.
 — förmig, *adj.* kształt krzyża mający.
 — fuch, *sm.* krzyżak (lis północny).
 — gang, *sm.* processya z krzyżem; rozstajna droga; chodniki na krzyż się przecinające; krużganek, korytarz na krzyż idący.
 — gewölbe, *sf.* Archit. sklepienie krzyżowe.
 — frau, *sm.* starzec (ziele).
 — lahm, *adj.* chromiący (z powodu słabości krzyżów).
 — prebigt, *sf.* kazanie wzywające na wojnę krzyżową.
 — riemen, *sm.* rzemień krzyżowy.
 — ritter, *u.* — herr, *sm.* krzyżownik, krzyżak.
 — schiff, *sm.* okręt krążący.
 — schmerz, *sm.* u. — weh, *sm.* ból w krzyżach.
 — segel, *sm.* Mar. maszt lub reja na bocianiem gnieździe.
 — spinne, *sf.* pajak krzyżak.
 — stang, *sf.* Mar. maszt poprzeczny.
 — stich, *sm.* ścieg krzyżowy.
 — tage, *sm.* pl. krzyżowe dni.
 — trüger, *sm.* nosiciel krzyża (w processjach).
 — weg, *sm.* drogi krzyżujące się.
 — wiste, *adv.* na krzyż.
 — woche, *sf.* tydzień w którym przypadają krzyżowe dni.
 — zug, *sm.* processya z krzyżem; wyprawa na wojnę krzyżową.

Kreuzestamm, *sm.* drzewo krzyża świętego.
 — tob, *sm.* śmierć na krzyżu.
 Kreuzigen, *va.* ukrzyżować; (sehn) (zleisch) swoje ciało dręczyć; sich —, *vr.* przeznaczyć się.
 Kreuzigung, *sf.* ukrzyżowanie.
 Kreuzkopf, *sm.* sam. człowiek urażliwy, łatwy do rozniewiania.
 — sucht, *sf.* Med. roznica (rodzaj nerwowej choroby).
 Kribseln u. Kriebeln, *va.* końcami palców łagodnie lechać; — *vn.* rojami się wic; —, *v.* imp. (eß fribbelt mich) swędzi mnie; —, *sn.* swędzenie; eß — belt von Bärmern, roi się z robaków.
 Krich, *sm.* Mar. sterczak, spodnia część ostrogi okrętowej.
 Krichen, *vn.* irr. (sehn) pełzać czołgać się; lazić; *fig.* płaszczyć się przed kim; — end, *adj.* pełzający, czołgający się; *fig.* podle się uniażający.
 Krichente, *sf.* cyranka.
 Kricher, — in, *s.* czołgacz, nikiemennie nadsłakujący, — a.
 Kricherei, *sf.* nikiemennie czołganie się, płaszczenie się przed kim.
 Krieg, *sm.* wojna; walka, spór; der — bricht an, wojna powstaje, wybuch; mit — überziehen, wojnę rozpocząć, wtargnąć do kraju jakiego.
 Kriegen, *vn.* wojować; bój wiesć; —, *va.* uchwycić ręką; dostawać, otrzynać. (jak, — jaczka).
 Krieger, *sm.* — in, *sf.* wojownik, wojenny, wojakowy.
 Kriegerisch, *adj.* wojowniczy, waleczny, mężny.

Kriegsfertig, *u.* — gerüstet, *adj.* przygotowany, gotowy do boju.
 — führend, *adj.* prowadzący wojnę.
 — geübt, *u.* — geübt, *adj.* wprawny w sztuce wojennej.
 Kriegsbaukunst, *sf.* budownictwo fortyfikacyjne. (wy).
 — baumeister, *sm.* inżynier wojskowy.
 — beamte, *sm.* urzędnik zarządu wojennego.
 — bebarf, *sm.* u. — bedürfnis, *pl.* potrzeby wojenne; zum —, potrzebny do wojny.
 — casse, *sf.* kassa wojenna, wojskowa.
 — commissair, *sm.* komisarz wojenny.
 — dienst, *sm.* służba wojenna; — ste thun, służyć w wojsku. (ny).
 — erklärung, *sf.* wypowiedzenie wojny.
 — fahel, *sf.* u. — feuer, *sm.* pochodnia wojny, pożar wojny.
 — flotte, *sf.* flota wojenna.
 — fuß, *u.* — stand, *sm.* stopa wojenna; auf —, być w nieprzyjaznych stosunkach; auf den — setzen, postawić, urządzić na stopę wojenną.
 — gebrauch, *sm.* zwyczaj wojenny; nach —, wojennie. (wojenny).
 — gefahrte, *u.* — genos, *sm.* towarzysz.
 — gefangene, *sm.* niewolnik wojenny.
 — gefangenschaft, *sf.* niewola wojenna, jeństwo.
 — gerät, *sm.* sprzęt wojenny.
 — gericht, *sm.* sąd wojenny.
 — geschichte, *sf.* historia wojny lub wojen, dzieje wojenne.
 — geschrei, *sm.* krzyk wojenny; hasło.
 — gesetz, *sm.* prawo wojenne, ustawa wojskowa.
 — glück, *sm.* szczęście wojenne.
 — gott, — öttin, *s.* bóg, bogini wojny.
 — hafen, *sm.* port wojenny.

Kriegshausen, *sm.* oddział wojska.
 — heer, *sn.* wojsko, armia.
 — heib, *sm.* bohater, wojownik.
 — lahr, *sn.* rok wojenny.
 — fanjelei, *sm.* kancelarya wojskowa.
 — fuedt, *sm.* żołdak.
 — fosten, *sf.* pl. koszta wojenne.
 — funst, *sf.* sztuka wojenna.
 — lteb, *sn.* pieśń wojenna.
 — list, *sf.* podstęp wojenny.
 — madt, *sf.* a. mocarstwo wojujące; siła zbrojna, wojsko.
 — mann, *sm.* (pl. — männer u. — leute) wojownik.
 — mannshaft, *sf.* siła zbrojna, wojsko.
 — minister, *sm.* minister wojny.
 — oberste, *sm.* naczelnik wojenny.
 — pflicht, *sf.* powinność wojskowa.
 — pflichtig, *adj.* obowiązany do służby wojskowej.
 — rath, *sm.* rada wojenna; sąd wojenny; radca wojenny.
 — ruhni, *sm.* sława wojenna.
 — recht, *sn.* prawo wojenne; ustawa wojenna.
 — schauplatz, *sm.* teatr wojny.
 — schiff, *sn.* okręt wojenny.
 — schule, *sf.* szkoła wojskowa.
 — stand, *sm.* stan wojenny.
 — steuer, *sf.* po datek na wojnę; kontrybucja wojenna.
 — strasse, *sf.* droga wojskowa.
 — übung, *sf.* ćwiczenie wojskowe.
 — voss, *sn.* wojsko, siła, zbrojna.
 — wesen, *sn.* sława wojenna.
 — wissenschaft, *sf.* umiejętność sztuki wojskowej.
 — zablant, *sm.* kassa wojenna, urząd płatniczy wojskowy.
 — zucht, *sf.* karność wojskowa.
 — zug, *sm.* wyprawa wojenna, po-

chód wojska.
 — krimpén, *vn.* (sehn) zstępować się, kurczyć się; *va.* zstępować (sukno).
 — kringel, *sm.* obwarzanek.
 — krinne, *sf.* rowek, karb; szpara, szczelina. (ku).
 — kripfung, *sf.* stojąca zasuwka (w zamku).
 — krippe, *sf.* żłób; grobelka pleciona z chrustu; in die — kriegen, gryźć żłób, mieć dziwnie nawyknięcie.
 — krippen-krieger u. — seher *sm.* gryznię, koń lykawy.
 — krittis u. krite, *sf.* kryza, przesilenie.
 — krittall, *sm.* *vid.* kryształ.
 — kritt, *sf.* krytyka.
 — krittler, *sm.* krytyk. (czający).
 — krittmeister, *sm.* krytyk złośliwy, uwla.
 — krittisch, *adj.* krytyczny.
 — krittieren, *va.* krytykować.
 — kritteler, *sf.* krytyka złośliwa, drobniaczka.
 — kritteln, *vn.* krytykować złośliwie.
 — krittler, *sm.* krytyk złośliwy.
 — kritteler, *sf.* bazgranina.
 — krittelig, *adj.* drapiący, bryzgający (o piórze).
 — kritteln, *vn.* gryzmolić, bazgrać.
 — krittler, *sm.* bazgracz.
 — krotobill, *sm.* u. *sn.* krokodyl.
 — krotodillthranen, *sf.* pl. Izy krokodylowe (fałszywe, zdradliwe).
 — krone, *sf.* (dim. Krönchen) korona; wierzchołek (drzewa); korona kwiatu; państwo, skarb; korona (pieniądz); auf die — Krönicht thun, rzec się koroną; die — aufsetzen, (cinem) włożyć komu koronę na głowę; (cinem) Krönicht, uwieńczyć (dzieło); er hat etwas in der —, ma trochę w głowie (podechmielony);

zur — gelangen, osiągnąć koronę.
 — krönen, *va.* koronować (monarchę); wienaczyć kogo lub co; getrönt, *adj.* uwieczniony.
 — krönen-artig u. — förmig, *adj.* wieńcowaty, kształt korony mający.
 — glas, *sn.* białe lub czeskie szkło.
 — gold, *sn.* złoto pośledniego gatunku, złoto koronne. (rony).
 — rüber, *sm.* przywłaszczyciel ko-thaler u. Krönthaler, *sm.* krontaler, (moneta). (ronę).
 — träger, *sm.* koronę noszący ko-
 — Krön-erbe, *sm.* dziedzic korony, następca tronu.
 — gut, *sn.* dobra koronne.
 — leuchter, *sm.* pajak, zyrandok.
 — prin, — zessin, *s.* następcza, — czyni tronu.
 — rad, *sn.* koło pałacowe.
 — schnepe, *sf.* *vid.* Doppelschnepe.
 — wert, *sn.* Fortif. szaniec na wzór korony.
 — Krönung, *sf.* uwiecznienie, ukoronowanie, koronacja. (ronacyi).
 — Krönungs-feier, *sf.* uroczystość ko-
 — tag, *sm.* dzień koronacji, i dzień rocznicy koronacji.
 — Kropf, *sm.* b. (dim. Kröpfchen) wole, podgardlica (u ptaków); *fig.* sam. żółądek; Med. strum, wole tworzące się pod gardłem (u ludzi).
 — Kröpf-bein, *sn.* *vid.* Kehllopf.
 — ente, *sf.* dzika kaczka.
 — gans, *sf.* pelikan.
 — tauber, *sf.* gardlacz (gołąb).
 — Kröpfig, *adj.* wolaty, mający wole pod gardłem.
 — Kröte, *sf.* ropucha, żaba; żabka (wrzód pod kopytem).
 — Krötenstein, *sm.* żabi kamień (gatu-

nek skamieniałości).
 — Krüfte, *sf.* kocerga, ożóg; kula, podpora kulawego.
 — Krug, *sm.* u. dzban; karezza, szynk.
 — Krüger, *sm.* szynkarz, karczmarz.
 — Krügflebler, *m.* lichy skrzypek (*vid.* Bierflebler).
 — Krüfte, *sf.* dzbanek, dzbanuszek.
 — Krüme, *sf.* (dim. Krümchen) ośrodek (chleba); okruh.
 — Krümel, *sn.* (dim. Krümelchen) okruszyna, odrobina.
 — Krümelig, *adj.* kruchy.
 — Krümeln u. Krümen, *vn.* kruszyć się; —, *va.* kruszyć co.
 — Krumm, *adj.* (comp. trümmer) krzywy; — und lahm schlagen, zbić kogo na kwaśne jabłko, kości w nim polamać. (nogi).
 — Krümm-bräug u. — fällig, *adj.* krzywo-
 — hals, *sm.* krzywa główka (ten co ma skrzywioną głowę).
 — holt, *sn.* krzywulec, duga, łęk, ka-biak; nosidło, sądy do noszenia wody. (sosna górna).
 — holtbaum, *sm.* u. — holtstlefer, *sf.* — linig, *adj.* złożony z krzywych linij.
 — naßig, *adj.* krzywonosy.
 — schnabel, *sm.* krzywodziób (ptak).
 — stab, *sm.* pastorał biskupi.
 — stabträger, *sm.* noszący krzyż podwójny przed arcybiskupem.
 — strob, *sm.* słoma potargana.
 — strel, *sm.* krzywy cykiel (z kabłąkiem). (krzywość, krzywizna).
 — Krümme u. Krümmung, *sf.* zgięcie;
 — Krümmen, *va.* krzywić, zakrzywić, zgiąć co; sich, *vr.* krzywić się, zgiąć się.
 — Krüppel, *sm.* kaleka, człowiek uło-
 — Krüppelhaft u. Krüppelig, *adj.* uło-

- Kriegshaufen, *sm.* oddział wojska.
 — heer, *sn.* wojsko, armia.
 — heib, *sm.* bohater, wojownik.
 — jahr, *sn.* rok wojenny.
 — jankelei, *sm.* kancelarya wojskowa.
 — knecht, *sm.* żołdak.
 — kosten, *sf.* pl. koszt wojenne.
 — kunst, *sf.* sztuka wojenna.
 — lied, *sn.* pieśń wojenna.
 — list, *sf.* podstęp wojenny.
 — macht, *sf.* a. mocarstwo wojujące; siła zbrojna, wojsko.
 — mann, *sm.* (pl. — männer u. — leute) wojownik.
 — mannshaft, *sf.* siła zbrojna, wojsko.
 — minister, *sm.* minister wojny.
 — oberst, *sm.* naczelnik wojenny.
 — pflicht, *sf.* powinność wojskowa.
 — pflichtig, *adj.* obowiązany do służby wojskowej.
 — rath, *sm.* rada wojenna; sąd wojenny; rada wojenny.
 — ruh, *sm.* sława wojenna.
 — recht, *sn.* prawo wojenne; ustawa wojenna.
 — schauplatz, *sm.* teatr wojny.
 — schiff, *sn.* okręt wojenny.
 — schule, *sf.* szkoła wojskowa.
 — stand, *sm.* stan wojenny.
 — steuer, *sf.* po datek na wojnę; kontrybucja wojenna.
 — strasse, *sf.* droga wojskowa.
 — übung, *sf.* ćwiczenie wojskowe.
 — voss, *sn.* wojsko, siła, zbrojna.
 — wefen, *sn.* wojskowość.
 — wissenschaft, *sf.* umiejętność sztuki wojskowej.
 — zohlant, *sn.* kassa wojenna, urząd płatniczy wojskowy.
 — zucht, *sf.* karność wojskowa.
 — zug, *sm.* wyprawa wojenna, po-

- chód wojska.
 — Krampen, *vn.* (lehn) zstępować się, kureczyć się; *va.* zstępować (sukno).
 — Krangel, *sm.* obwarzanek.
 — Krinne, *sf.* rowek, karb; szpara, szczelina. (ku).
 — Kröpfung, *sf.* stojąca zasuwka (w zamku).
 — Krippe, *sf.* żłób; grobelka pleciona z chrustu; in die — beißen, gryźć żłób, mieć dziwne nawyknięcie.
 — Krippen-beißer u. — setzer *sm.* gryzuń, koń lykawy.
 — Krise u. Kriese, *sf.* kryza, przesilenie.
 — Krissall, *sm.* *vid.* Krystall.
 — Kriss, *sf.* krytyka.
 — Kritiker, *sm.* krytyk. (czający).
 — Kritikaster, *sm.* krytyk złośliwy, uwla.
 — Kritisch, *adj.* krytyczny.
 — Kritisieren, *va.* krytykować.
 — Kritischei, *sf.* krytyka złośliwa, drobniogowa.
 — Krittein, *vn.* krytykować złośliwie.
 — Krittler, *sm.* krytyk złośliwy.
 — Krietei, *sf.* bazgranina.
 — Krikelig, *adj.* drapiący, bryzgający (o piórze).
 — Krikelin, *vn.* gryzmolić, bazgrać.
 — Krieler, *sm.* bazgracz.
 — Krokodill, *sm.* u. *sn.* krokodyl.
 — Krokodillthronen, *sf.* pl. lzy krokodylowe (salszywe, zdradliwe).
 — Krone, *sf.* (dim. Krönchen) korona; wierzchołek (drzewa); korona kwiatu; państwo, skarb; korona (pieniądz); auf die — Krone thun, rzec się korony; die — aufsetzen, (cinem) włożyć komu koronę na głowę; (cinem Berse), uwieńczyć (dzieło); er hat etwas in der —, ma trochę w głowie (podehmieniony);

- zur — gelangen, osiągnąć koronę.
 — Krönen, *va.* koronować (monarchę); wienieczyć kogo lub co; getront, *adj.* uwieczniony.
 — Kronen-artig u. — förmig, *adj.* wiencowaty, kształt korony mający.
 — glas, *sn.* białe lub czeskie szkło.
 — gold, *sn.* złoto pośledniego gatunku, złoto koronne. (rony).
 — rüber, *sm.* przywłaszczyciel ko-thaler u. Krönthaler, *sm.* krontaler, (moneta). (ronę).
 — träger, *sm.* koronę noszący ko-Kron-erbe, *sm.* dziedzic korony, następcę tronu.
 — gut, *sn.* dobra koronne.
 — kucher, *sm.* pajak, żyrandok.
 — prinz, — zessin, *s.* następcę, — czyni tronu.
 — rad, *sn.* koto palczaste.
 — schnepe, *sf.* *vid.* Doppelshnepe.
 — wert, *sn.* Fortif. szaniec na wzór korony.
 — Krönung, *sf.* uwiecznienie, ukoronowanie, koronacja. (ronacyi).
 — Krönungs-feier, *sf.* uroczystość ko-tag, *sm.* dzień koronacyi, i dzień rocznicy koronacyi.
 — Kropf, *sm.* d. (dim. Kröpfchen) wole, podgardlica (u ptaków); fig. sam. żółądek; Med. strum, wole tworzące się pod gardłem (u ludzi).
 — Kröpf-bein, *sn.* *vid.* Rehtopf.
 — ente, *sf.* dzika kaczka.
 — gamel, *sf.* pelikan.
 — taube, *sf.* gardlacz (gołąb).
 — Kröpfig, *adj.* wolaty, mający wole pod gardłem.
 — Kröte, *sf.* ropucha, żaba; żabka (wrzód pod kopytem).
 — Krötenstein, *sn.* żabi kamień (gatu-

- nek skamieniałości).
 — Krüt, *sf.* koczerga, ożóg; kula, podpora kulawego.
 — Krug, *sm.* d. dzban; karezza, szynk.
 — Krüger, *sm.* szynkarz, karczmarz.
 — Krüpfiedler, *m.* lichy skrzypek (*vid.* Bierfiedler).
 — Krüße, *sf.* dzbanek, dzbanuszek.
 — Krüm, *sf.* (dim. Krümchen) ośrodek (chleba); okruh.
 — Krümel, *sn.* (dim. Krümelchen) okruszyna, odrobina.
 — Krümelig, *adj.* kruchy.
 — Krümelu u. Krümen, *vn.* kruszyć się; —, *va.* kruszyć co.
 — Krumm, *adj.* (comp. krümmter) krzywy; — und lahm schlagen, zbić kogo na kwaśne jabłko, kości w nim polamać. (nogi).
 — Krüm-bügel u. — fähig, *adj.* krzywo-
 — halb, *sm.* krzywa główka (ten co ma skrzywioną głowę).
 — holz, *sn.* krzywulec, duga, łęk, ka-błąk; nosidło, sądy do noszenia wody. (sosna górna).
 — holzbaum, *sm.* u. — holzleier, *sf.*
 — linig, *adj.* złożony z krzywych linii.
 — naßig, *adj.* krzywonosy.
 — schnabel, *sm.* krzywdziób (ptak).
 — stab, *sm.* pastorał biskupi.
 — stabträger, *sm.* noszący krzyż pod-wojny przed arcybiskupem.
 — strob, *sm.* słoma potargana.
 — stiel, *sm.* krzywy cyrkiel (z kablą-kiem). (krzywość, krzywizna).
 — Krümme u. Krümmung, *sf.* zgięcie;
 — Krümmen, *va.* krzywić, zakrzywić, zgiąć co; sich, *vr.* krzywić się, zgiąć się. (moy).
 — Krüppel, *sm.* kaleka, człowiek uło-
 — Krüppelhaft u. Krüppelig, *adj.* uło-

mny; krzywy, pochylony (o drzewie).
 Krüste, *sf.* (dim. Krüschchen) skorupa, twarda powłoka.
 Krüßig, *adj.* skorupiasty.
 Krüßstall, *sm.* kryształ.
 Krüßstallen, *adj.* kryształowy.
 Krüßstall-glas, *sn.* szkło kryształowe.
 —hell, *adj.* czysty jak szkło.
 —tunde, *sf.* kryształografia, nauka o formowaniu się kryształicznych form.
 —linse, *sf.* Anal. soczewka w oku.
 —maare, *sf.* towary kryształowe.
 Krüßstall u. —stisch, *adj.* kryształowy.
 Krüßstallstein *va.* krystalizować; —
vn u. sich —, *vr.* ukryształizować się.
 Krüßstallung, *sf.* krystalizowanie.
 Kübel, *sm.* cebrzyk, szalik.
 Kubik u. Kubisch, *adj.* kubiczny, sześcienny.
 Kubik-fuß, *sm.* stopa kubiczna.
 —wurzel, *sf.* Alg. pierwiastek sześcienny.
 —zahl, *sf.* liczba sześcienna.
 Küber, *sm.* bednarz robiący miary rzeczy sytych (vid. Böttcher).
 Küß, *sm.* Geom. sześciąt.
 Küche, *sf.* kuchnia; jedzenie, potrawy; stół; die — befohren, zajmować się kuchnią; fette —, zimne potrawy; in des Teufels — gerathen, bieda się nabawia. (placék).
 Küchen, *sm.* (dim. Küchlein) ciasto.
 Küchen-bäcker, —in, *s.* piekarz, rka ciast, pasztnik, niczka.
 —bäcker, *sf.* pieczenie ciast.
 Küchen-garten, *sm.* ogród warzywny.
 —gärtner, *sm.* ogrodnik jarzynny.
 —geschirr u. —geräth, *sn.* sprzęty, naczynia kuchenne.

Küchen-geräth u. —fraut, *sn.* warzywo, wloszczyzna.
 —junge, *sm.* kucheik. (zerna).
 —latein, *sn.* lacinia kuchenna, mi-
 —magd, *sf.* u. —mädchen, *sn.* dziewczyna do posługi kuchennej.
 —meister, *sm.* kuchmistrz.
 —rad u. —rädchen, *sn.* kółko do wyrzynania wałkowanego ciasta.
 —sals, *sn.* sól kuchenna.
 —schrank, *sm.* szafa kuchenna.
 —tettel, *sm.* spis potraw.
 Küchlein, *sn.* kuczałko.
 Küchen, *vn.* vid. Buden.
 Küchenschaukel, *sm.* kukawka, kukulka (ptak);
 —hol's der —, niech licha weźmie.
 Kufe, *sf.* (dim. Küschchen u. Küschchen) kufa, kadz; płozy (spód sanek).
 Küfénbier, *sn.* piwo marcowe, tegie.
 Küfer u. Küfner, *sm.* bednarz; kiper (do wina).
 Küferei, *sf.* bednarstwo.
 Kugel, *sf.* (dim. Kugeln) glob; kula (do strzelania, do kręgli, bilardowa i t.p.) (trój kula bieży).
 Kugelbahn, *sf.* Artill. linia po której
 —büchse, *sf.* strzelba do kul.
 —eisen, *sn.* okrągła podkowa.
 —form, *sf.* kształt kuli, kulistość; forma do odlewania kul.
 —formig u. Kugelig, *adj.* kulisty.
 —grüß, *sn.* sklepienie kuliste.
 —lehr, *sf.* Artill. przepustnica, na rzedzie z blachy do mierzenia wielkości kul.
 —regen, *sm.* u. —saat, *sf.* grad kul.
 —rund, *adj.* kulisty.
 —wahl, *sf.* kreskowanie na dwóch kandydatów najwięcej głosów mających.

Kügel, *sm.* Geom. kąt kulisty.
 —gieher, *sm.* grajcar do wyciągania kuli ze strzelby.
 Kugeln, *adj.* do kuli podobny.
 Kugeln, *vn.* (tchn) toczyć się; (haben) grać w kule; (über einen) kreskować na dwóch kandydatów najwięcej głosów mających; —, *va.* kulać, toczyć co; za okrąglac; sich —, *vr.* kulać się; zaokrąglac się.
 Kuh, *sf.* u. krowa; samiec, samka (o zwierzętach).
 Kuh-blume, *sf.* nogietki ogrodowe; kaczyniec (rosł).
 —brüde u. Küßbrüde, *sf.* Mar. pomost na okrecie.
 —haar, *sn.* krowia sierść.
 —talb, *sn.* jałowiczka.
 —bocke u. —blatter, *sf.* krowia wapa.
 —bockimpfung, *sf.* szczepienie krowiej ospy.
 —podestoff, *sm.* materya do szczepienia ospy. (carskich).
 —reigen, *sm.* pieśń pasterzy szwaj-
 —süß, *sm.* krowia obora.
 —wizen, *sm.* krowia reż (rosł).
 Kühl, *adj.* chłodny; fig. oziębły, oboję-
 Kühle, *sf.* chłód, chłodność. (tny).
 Kühlen, *zn.* chłodzić, stygać; —, *va.* chłodzić, ostudzić co; —lend, *adj.* chłodzący; sein Mädchen —, gniew swój wyrzeć.
 Kühl-timer, *sm.* chłodnica, naczynie do chłodzenia.
 —saß, *sn.* kufas, kadz chłodzący; Chim. naczynie napełnione wodą nakrywające czapkę alembikową.
 —mittel, *sn.* lekarstwo chłodzące.
 —osen, *sm.* piec do chłodzenia.
 Kühlung, *sf.* ochłodzenie; chłód.
 Kühn, *adj.* śmiały, odważny; zuch-

wący.
 Kühnheit, *sf.* śmiałość, odwaga; zu-
 chwale. (chwale).
 Kühnlich, *adv.* śmiale, odważnie; zu-
 kümmel, *sm.* kmin, kminek; karo-
 lek (rosł).
 Kümmern, *sm.* troski, frasunek, kło-
 pot, zmartwienie. (trosk).
 Kümmers-frei u. —los, *adj.* wolny od
 —boll, *adj.* pełen trosk.
 Kümmershaft, *adj.* frasobliwy, kło-
 dotliwy.
 Kümmertlich, *adj.* stroskany; biedny,
 —bedrny; —leben, biednie, mizer-
 nie żyć.
 Kümmern, *va.* kłopotu narobić, dot-
 knąć czemś; sich —, *vr.* kłopotać się,
 troskać się; daß —merk dich nicht, to
 ciebie nie obchodzi. (stwo).
 Kümmerniß, *sf.* kłopot, przeciwno-
 Kümmet u. Kunt, *sn.* chomąt.
 Kümmet-horn, *sn.* drewna albo rogi
 u chomąta. (mąta).
 —fette, *sf.* naszelnik, tańcuch u cho-
 —macher, *sm.* rymarz robiący cho-
 mąta.
 —pferr, *sn.* koń do chomąta.
 Kumpen u. Kump, *sm.* towarzysz.
 Kumpf, u. Kumpfen, *sm.* czara; gło-
 boka miska.
 Kund u. Kundbar, *adj.* jawny, znany,
 wiadomy; —machen, objawiać, wia-
 domo czynić; —werden, stać się
 jawnym.
 Kundbarkeit, *sf.* jawność, głośność.
 Kunde, *sc.* znajomy, kupujący często
 u kupca, biorący robotę u rze-
 mieślnika, —, *sf.* wiadomość, no-
 wina; dowiedzenie się; wiedza,
 znajomość, nauka; —erhalten, do-
 wiedzieć się, otrzymać wiadomość;

- haben, znać, wiedzieć.
 Künden, *va.* ogłaszać co, objawiać.
 Kündig, *adj. gen.* zawiadomiony;
 świadomy czego, znający, umię-
 cy co, biegly *w czym*; — *sthn, (riner*
Each) być świadomym czego, znać
 co.
 Kündigen, *va.* uwiadamić kogo
 o *czém*; wypowiedzieć komu co.
 Kündigung, *sf.* wypowiedzenie.
 Kündmachung, *sf.* uwiadomienie, o-
 głoszenie.
 Kündschaft, *sf.* wiadomość, znajomość;
 znajomość (u kupca, rzemieślnika)
 auf — ausschiden, wysłać na zwiady
 (gać, iść na zwiady).
 Kündschaften, *vn.* wiadomości zasię-
 Kündschafter, *sm.* dostarczacz, szpieg.
 Kündschafterei, *sf.* wywiadywanie się,
 szpiegostwo.
 Künftig, *adj.* przyszły; in's — ge u.
 Künftigln, na przyszłość.
 Künftel, *sf.* kądziel. (kądzieli.
 Künftelchen, *sm.* lenność przypadła po
 Kunst, *sf.* u, zdolność, zręczność;
 sztuka, kunszt; kuglarstwo; — *adj.*
 sztuczny, kunsztowny; die freien
 Künste, sztuki wyzwolone; die schö-
 nen Künste, sztuki piękne.
 Künste-ausbruch, *sm.* wyrażenie te-
 chniczne. (sztuki).
 — ausstellung, *sf.* wystawa dzieł
 — beifallen, *adj.* przykładający się do
 jakiego kunsztu. (robót).
 — brechster, *sm.* tokarz do sztucznych
 — brechsterarbeit, *sf.* tokarstwo
 sztuczne.
 — cifer, *sm.* zapal do jakiej sztuki.
 — erfahrung, *sf.* doświadczenie w
 dziełach sztuki.
 — fürber, *sm.* farbiarz uczony.

- Kunst-fertig, *adj.* biegły, doświadczony
 w jakiej sztuce. (sztuce).
 — fertigkeit, *sf.* biegłość w jakiej
 — fleiß *sm.* przemysł.
 — freund, *abn. s.* przyjaciel (-ciółka)
 sztuk.
 — gärtner, *sm.* ogrodnik uczony.
 — gemäß, *adj.* mistrzowski, kunsztow-
 wny.
 — gerecht u. — mäßig, *adj.* stosowny
 do zasad sztuki.
 — getriebe, *sm.* maszynerya.
 — graben u. — fluß, *sm.* kanał
 sztuczny.
 — griff, *sm.* zrzeczny obrot, fortel.
 — halle, *sf.* *vid.* Gemälde-Gallerie.
 — händler, *sm.* kupiec handlujący
 utworami sztuki. (wnych).
 — handel, *sm.* handel rzeczy kunsztow-
 — handlung, *sf.* magazyn dzieł sztuki.
 — kammer, *sf.* — cabinet, *sm.* muzeum,
 gabinet osobliwości. (knych).
 — kenne, *sm.* znawca sztuk pię-
 — kenntniß, *sf.* znajomość sztuk pię-
 knych.
 — lehre, *sf.* technologia, nauka o rze-
 miosłach i kunsztach.
 — liebend, *adj.* lubiący sztuki piękne.
 — liebhaber, *abn. s. vid.* Kunstfreund.
 — liebhaberei, *sf.* zamiłowanie sztuk
 pięknych.
 — loß, *adj.* zrobiony bez sztuki; pro-
 sty naturalny.
 — losigkeit, *sf.* brak sztuki; prostota.
 — reich u. — voll, *adj.* kunsztowny,
 mądre wynaleziony.
 — reiter, *sm.* ujeżdżacz koni; sztu-
 czny jeździec.
 — richter, *sm.* sędzia sztuk pięknych.
 — sache, *sf.* przedmiot sztuki; dzie-
 ło sztuki; in — chen, w rzeczach

- sztuki.
 Kunst-sammlung, *sf. u.* — schatz, *sm.* zbiór
 osobliwości (sztuk).
 — sinn, *sm.* smak, upodobanie w
 sztukach pięknych.
 — sprache, *sf.* język techniczny.
 — strasse, *sf. u.* — weg, *sm.* droga
 sztuczna.
 — stück, *sn.* sztuka, fortel.
 — stückel u. — schreiner, *sm.* stolarz
 sztuczne roboty robiący.
 — verein, *sm.* towarzystwo przyja-
 ciół sztuk pięknych. (kach).
 — verständig, *adj.* znający się na szt-
 uce, *sn.* dzieło sztuki.
 — widersig, *adj.* przeciwny prawdom
 sztuki.
 — wort, *sn.* wyraz techniczny.
 Kunststiel, *sf.* wyszukana subtelność,
 przesada; rzecz udana.
 Kunstler, *vn.* silić się nad *czém* swo-
 ją sztuką; kuglarzyć, zrzecznie po-
 kazywać sztuki kuglarzkie; — *va.*
 sztucznie co robić, kunsztownie
 wypracować; gekunstelt, *adj.* sztucz-
 ny, przesadny.
 Kunstler, *sm.* sztukmistrz, artysta;
adj. artystyczny.
 Kunstlerisch, *adj.* artystowski.
 Kunstler-leben, *sn.* życie artysty.
 — ruhm, *sm.* sława artysty.
 Kunstlich, *adj.* misterny, kunsztowny;
 sztuczny, udany.
 Künstlerbunt, *adj.* *sm.* pstry, upstrzo-
 ny; — *adv.* razem w pomieszaniu,
 groch z kapustą.
 Kufe, *sf.* *vid.* Kufe.
 Küber, *sf.* *vid.* Küber.
 Küber, *sm.* miedzi(kruszec); naczynia
 miedziane; pieniądze miedziane;
 piega (na twarzy); (*dim.* Küberchen)

- miedzioryt.
 Küber-blatt, *sm.* kartka z ryciną.
 — blau, *sn.* węglan miedzi naturalny.
 — bruch, *sm.* odcisk miedziorytowy.
 — bruch, *sm.* miedziorytnik.
 — erz, *sn.* ruda miedziana.
 — farbig u. — farben, *adj.* koloru
 miedzianego. (dziane).
 — feile, *sf. u.* — feilicht, *sn.* opilki mie-
 — gelb, *sn.* pieniądze miedziane.
 — gesticht, *sn.* twarz miedzianego ko-
 loru.
 — grün, *sm.* grynspan, niedokwas
 miedzi; malakit, kamień szlaczowy.
 — haltig, *adj.* miedzisty, miedź wso-
 bie zawierający.
 — hammer, *sm.* młot do kowania mie-
 dzi; hamernia miedziana.
 — handel, *sm.* handel z miedzią.
 — fleß, *sm.* żółtokrusz.
 — fönig, *sm.* czysta miedź.
 — nikel, *sm.* nikiel arsenikowy.
 — platte, *sf.* blacha miedziana (do
 rycin). (miedzianych).
 — presse, *sf.* prasa do wyciskania rycin
 — roth, *adj.* czerwony jak miedź.
 — rötche, *sf.* czerwoność miedziana.
 — sammlung, *sf.* zbiór rycin.
 — schlag, *sm.* otłuczyny z miedzi.
 — schmier, *sm.* kollarz.
 — sticher, *sm.* rytownik (na miedzi).
 — sticherkunst u. — sticherer, *sf.* szty-
 charstwo, rytownictwo.
 — stich, *sm. u.* — tafeł, *sf.* kopersz-
 tych, miedzioryt.
 — waare, *sf.* towar kottarski. (dzi).
 — waasser, *sn.* koperwas, siarczan mie-
 — werf, *sn.* hutnia miedziana; dzieło
 z rycinami.
 Kübersticht, *adj.* podobny do miedzi.
 Küberstich, *adj.* miedzisty.

Kupfern. *adj.* miedziany.
 Kuppe u. Koppe, *sf.* (*dim.* Kuppchen) wierzchołek (u drzewa); szczyt (góry); główka (u gwoźdźcia).
 Kuppel, *sf.* kopuła; sfera, smycz (*vid.* Koppel).
 Kuppelci, *sf.* stręczenie, rajfurstwo.
 Kuppeln, *va.* zesforować z sobą; łączyć z sobą; stręczyć, swatać.
 Kuppen, *va.* obejmować, obrzynać zwierze. (*stręczycielka.*)
 Kuppier, *sm.* stręczyciel; *in.* *sf.* Kuranzen, *rn.* *vid.* Kuranzen.
 Kur, *sf.* u. Chur, *sf.* wybór, elekcyja; elektorstwo.
 Küras, *sm.* kirus, pancerz z blachy.
 Kürassier, *sm.* kirassyer. (*cania.*)
 Kürbe u. Kürbel, *sf.* korba (do obra-
 Kürbelstange, *sf.* *Mec.* drąg między kołema dźwignią do sprawiania zmiany ruchu i obrotu,
 Kürbisch, *sm.* dynia, bania, korbas; *adj.* korbasowy.
 Kürbisbaum, *sm.* drzewo tykwowe w Indyach. (*sowa.*)
 —flache, *sf.* łagiewka, łasza korba-
 Kuren, *va.* irr. wybierać, obierać.
 Kürfürst u. Churfürst, *in.* s. książę elektor, -ka.
 —fürstentag, *sm.* sejm elektorów.
 —fürstenthum, *sn.* elektorstwo.
 —hut, *sm.* kapelusze elektorski.
 —prinz, *sm.* następca tronu elektorskiego. (*dnosć elektorska.*)
 —würde u. —fürstenwürde, *sf.* go-
 Kurren, *vn.* gruchać.
 Kurrig, *adj.* gruchliwy; mrukliwy, śmieszny, zabawny *vid.* Kurre.
 Kürschner, *sm.* kusnierz; —, *adj.* ku-
 snierski.
 Kurz, *adj.* (*comp.* kürzer, *sup.* kürzest)

krótki; maly; —, *adv.* krótko; — da-
 rauf, niedługo potem; — halten (*einen*) krótko trzymać kogo, nie wiele mu pozwalając; — vorher, przed niedawnym czasem, przed-
 tem; — jeß Gesicht, krótki wzrok;
 — je Baare, drobny, krótki towar;
 den kürzeren ziehen, ustąpić komu;
 es — machen, krótko mówić, nie długo się rozwodzić; über — oder lang, prędzej czy później ju — kom-
 men, (*mit dem Geiste*) źle wychodzić, ponieść stratę. (*ce.*)
 Kürze, *sf.* krótkość, in der —, wkrót-
 Kürzen, *va.* skracać, zmniejszać co.
 Kürzlich, *adv.* niedawno krótko, nie-
 wielu słowami. (*jacy.*)
 Kürz-atemig, *adj.* krótki oddech ma-
 —sichtig, *adj.* krótko widzący; *fig.* niebaczny, nieprzezorny; *Com.* wystawiony na krótki termin) we-
 xel).
 —sichtigkeit, *sf.* krótki wzrok; krótkie widzenie rzeczy, nieprzewidy-
 wanie skutków.
 —um, *adv.* krótko mówiąc, je-
 dnem słowem.
 —weise, *sf.* krotoczwila, zabawka, rozrywka.
 —weisen, *va.* zabawić kogo; —, *vn.* u. *vr.* bawić się, żartować.
 —willig, *adj.* zabawny, śmieszny, krotoczwilny, ucieśny.
 —wierig, *adj.* krótko trwający.
 Kürzung, *sf.* skrócenie.
 Kuß, *sm.* u. (*dim.* Küsschen) pocało-
 wanie, całus; *einen* — zu werfen, całusa komu posłać.
 Küßen, *va.* całować kogo. (*kazane.*)
 Küsshand, *sf.* u. całowanie ręką o.
 Küste, *sf.* pobrażę (morskie).

Küstenbewahrer, *sm.* statek strze-
 gący brzegów. (*morski.*)
 —bewohner, *sm.* mieszkaniec nad-
 —fahrer, *sm.* statek do żeglugi brze-
 gami; żeglarz żeglujący brzegami.
 —fahrer, *sf.* żegluga wzdłuż brzegów.
 —handel, *sm.* handel nadmorski.
 —land, *sn.* kraj nadmorski, pobra-
 Küster, *sm.* zakrystyjan. (*żny.*)
 Küsteri, *sf.* zakrystyjan, mieszkanie
 zakrystyana. (*kocz, karet.*)
 Kütsche, *sf.* (*dim.* Kütschchen) powóz,
 Kütschen u. Kütschiren, *vn.* jechać ka-
 retą; powozić.
 Kütschenbock u. Kütschbock, *sm.* kozieł
 u powozu.
 —fenster, *sn.* okno u karety.
 —gestell, *sn.* spód karety.
 —lasten, *sm.* pudło u powozu.
 —riemen, *sm.* rzemień na których
 utrzymuje się powóz.

Kütschen-schlag, *sm.* u. —thür, *sf.* drzwi-
 czki u powozu.
 —tritt, *sm.* stopień u powozu.
 Kütscher, *sm.* stangret, woźnica; —,
adj. stangrecki, woźniczy.
 Kütscher-lohn, *sm.* zapłata woźnicy.
 —stz, *sm.* kozieł, siedzenie dla wo-
 żnicy (*vid.* Kütschbock).
 Kütt, *sm.* Küttchen, *va.* *vid.* Kütt u. Kitten.
 Kützel, *sm.* Kützel, *vn.* *vid.* Kützel u.
 Kitzeln.
 Kütte, *sf.* kuta, habit (odzież mnisza);
 kaptur (mnicha).
 Küttele, *sf.* jelita, flaki.
 Küttler, *sm.* kuter (mały statek wo-
 jenny).
 Küttelfisch, *sm.* pajak morski.
 Kug, *sn.* kuks (część pewna kopalni).
 Kyanisiren, *va.* moczyć drzewo w
 przesolanie merkuryszu dla za-
 chowania go od gnicia.

L.

L, *sn.* dwunasta głoska w alfabecie.
 Lab, *sm.* podpuszczka (kwas od któ-
 rego się mleko zsiada).
 Lähle, *sf.* pop. pysk, morda.
 Lähnen, *va.* podpuszczać (mleko aby
 się zsiadło); pokrzepić, posilić,
 orzeźwić; *fig.* osładzać, pocieszać.
 Laberdan, *sm.* laberdan, dorsz lub
 sztokisz solony. (*rzęca mleko.*)
 Lähle-fraut, *sn.* przytulnia, roślina wa-
 —magen, *sm.* podpuszka.
 Laborant, *sm.* chemik; manipulator.
 Laboratorium, *sn.* (*pl.* —rien) labora-
 torium, pracownia chemiczna.

Laboriren, *vn.* pracować nad czem;
 cierpieć, znosić, waleczyć (z cho-
 robą).
 Lähmal, *sn.* u. Lähung, *sf.* pokrzepie-
 nie, pociecha, osłoda.
 Labyrinth, *sn.* labirynt, kretobłęd.
 Lähle, *sf.* błoto; kałuża; cęcha, nacię-
 cie (na drzewie); chychotki, śmiech.
 Läheln, *vn.* uśmieszać się; —, *sn.*
 uśmiesch.
 Lähnen, *vn.* śmiać się; (*gen.*) szydzić;
 (*dat.*) uśmieszać się czemu; —, *sn.*
 chychotki, śmiech; —sthen, *adj.*
 śmiejący się, uśmieszkający się; sth

toht —, śmiać się do rozpuku.
 Zacher, —in, *s.* śmieszek, chychot, ka.
 Zacherlich, *adj.* śmieszny, pocieszny;
 mir ist — zu Muth, na śmiech mi
 się zabiera; sich — machen, na śmiech
 się wystawić.
 Zacherlichkeit, *sf.* śmieszność, rzecz
 śmieszna; śmieszenie, żarty.
 Zachtlust, *sf.* chętko do śmiania się.
 —lustig, *adj.* mający ochotę do śmia-
 nia się.
 —taube, *sf.* synogarlica indyjska.
 —zahn, *sm.* ząb przedni.
 Zacht, *sm.* losos.
 Zachtfang, *sm.* u. —fisherei, *sf.* po-
 łów lososiów.
 —forelle u. —föhre, *sf.* lososiopstrąg.
 Zächter, *sm.* u. *sf.* sążeń (w górnictwie).
 Zacht, *sm.* u. *sn.* lakier, pokost; lak (do
 pieczętowania); lewkonia (*rośl.*)
 Zachtblume, *sf.* lewkonia żółta.
 —firnis, *sm.* lakier, pokost chiński.
 —muth, *sm.* lakmus, farba niebieska.
 Zächter u. Zächter, *sm.* lokaj.
 Zachtiren, *va.* lakierować, pociągnąć
 pokostem; —, *sn.* u. Zachtirung, *sf.*
 lakierowanie. (kostów.)
 Zachtirer, *sm.* lakiernik, fabrykant po-
 łobu, *sf.* (*dim.* Zächter) pudło, skrzy-
 nia, kufer. (telki lejdejskiej.)
 Zachtfeite, *sf.* Phys. lańcuszek u bu-
 —schauel, *sf.* Artill. szufla do nasy-
 pywania prochu w działo.
 —stempel, *sm.* stempel (u broni); wycior
 (do dział).
 Zächten, *sm.* (*dim.* Zächten) okiennica;
 —, sklep; —, *va.* irr. ładować co (na
 wóz, okręt), nabijać (broni); zwy-
 wać kogo do stawienia się; zapra-
 szać; auf den Zäch —, (eine Arbeit)

wpakować komu na kark robotę;
 auf sich —, (etwas) obciążać się czym;
 (ben Zorn) ściągnąć na siebie gniew
 blind —, nabijać samym prochem;
 scharf —, nabijać kulą; sich ben Wa-
 genvoll —, obładować żołędź.
 Zäden-biener, *sm.* kupczyk.
 —hüter, *sm.* stróż sklepowy; towar
 niepokupny.
 —mädchen, *sn.* sklepowa.
 —preis, *sm.* cena sklepowa (w księ-
 garni). (nia pieniędzy.)
 —stisch, *sm.* stół w sklepie do licze-
 —zins, *sm.* zapłata za najem sklepu.
 Zäber, *sm.* ładujący ciężary.
 Zäbiren, *va.* kaleczyć co.
 Zäbung, *sf.* ładowanie; ładunek, ciężar;
 nabijanie, nabój (broni, działa);
 wezwanie, pozywanie; zaproszenie.
 Zäbungsbplatz, *sm.* przystań, miejsce
 do ładowania towarów.
 —schein, *sm.* Com. kwit frachtowy.
 zadeklarowanie towarów ład-
 ujących się na statek.
 —verzeichnis, *sm.* wykaz ładunku
 statkiem objętego.
 Zäffe, *sm.* (*dim.* Zäffchen) głupi, cym-
 bał, gap. (łoże dział).
 Zäffte u. Zäffte, *sf.* Artill. laweta,
 Zäfftenwand, *sf.* Artill. ściana to-
 żowa:
 Zäge, *sf.* położenie, stan, położenie
 miejsca; pokład, warstwa; *Imprim.*
 zeszyt, poszyt (drukowanych kar-
 tek); *Mar.* rząd dział jednego boku
 okrętowego; wystrzał z broni lub
 armat razem skutecznie; eine
 —geben, wystrzelić jednocześnie
 ze wszystkich dział na pokładzie.
 Zägel, *sm.* łagiew, kadź mała.

Zäger, *sn.* (*pl.* Zäger u. Zäger) łoże,
 łózko; łoże (boleści); leże, legowis-
 ko; pokład, warstwa; skład, ma-
 gazyn; obóz, stanowisko; daß — ab-
 brechen, zwinąć obóz; daß — aufschla-
 gen, założyć obóz. (dyl.)
 Zägerbausen u. —baum, *sm.* podpora,
 —bir, *sn.* piwo marcowe w becz-
 kach leżące na konserwę.
 —buch, *sm.* księga gruntowa; Com.
 księga składowa, inwentarz skła-
 dowy.
 —faß, *sn.* wielka beczka spoczywa-
 jąca ciągle na legarach.
 —haus, *sn.* dom na magazyn, na
 skład słuzący.
 —holz, *sn.* drzewo wiatrem obalone;
 legary, podkładka pod beczki.
 —front, *sf.* wieniec obozowy (u daw-
 nych Rzymian).
 —obst, *sn.* owoc zimowy.
 —platz, *sm.* miejsce na obóz.
 —statt u. —stätt, *sf.* miejsce, leże,
 łoże, legowisko.
 —zins, *sm.* u. —gelb, *sn.* składowe.
 Zäger, *vn.* leżeć, obozować; —, *va.*
 położyć, ślać; rozłożyć obozem (woj-
 sko); sich —, *vr.* położyć się, roz-
 łożyć się; obozem stanąć.
 Zähm, *adj.* kulawy, chromy; parali-
 zowany; *fig.* słaby, nieprzekonywa-
 jący, bezzasadny.
 Zähme, *sf.* Med. skrzywienie kości
 pancerzowej.
 Zähmen, *va.* okuliwać, ochromić;
 sparaliżować, osłabić; gähmt, spa-
 raliżowany.
 Zähmung, *sf.* osłabienie; paraliż.
 Zähn, *sm.* lama, drut splaszczony,
 blaszka z drutu zrobiona.
 Zaih, Zaih, Zaih, *vid.* Zaih, Zaih u.

Zeichen.
 Zaih, *sm.* laik, człowiek świecki; *fig.*
 nieswiadomy, nieznający czego.
 Zaisen-bruder, *sm.* laik (u księży).
 —schwestern, *sf.* nowicyuszka u zakon-
 nic. (ryb.)
 Zäse, *sf.* słony sos z wymoczonych
 Zäsen, *sm.* plachta, koldra; przeście-
 radło. (nie, związły, le.)
 Zafónisch, *adj.* u. *adv.* łakoniczny,
 Zafritzen-baum, *sm.* u. Zafritze, *sf.* lu-
 kreya (drzewo).
 —holz, *sn.* korzeń lukrecyowy.
 —saft, *sm.* sok lukrecyowy, lukrecya
 smażona. (biotanie.)
 Zallen, *vn.* szczebiotać; —, *sn.* szcze-
 bierzeć.
 Zämbertknütt, *sf.* orzech włoski.
 Zamentibel, *adj.* oplakany, bolesny.
 Zamentiren, *vn.* lamentować, narze-
 kać.
 Zamm, *sn.* —, (*dim.* Zämmchen u. Zäm-
 merchen) jagnię, baranek.
 Zämmen, *vn.* jagnię się, kocić się.
 Zämmmer-grieter, *sm.* sep alpejski.
 —hirt, —jung u. —fuch, *sm.* pa-
 sterz jagnięcy.
 —stall, *sm.* obora dla jagniąt.
 Zämm-fell, *sn.* skóra jagnięca.
 —fromm, *adj.* łagodny jak jagnię.
 Zämppe, *sm.* zając; —, *sf.* (*dim.* Zäm-
 pchen) lampa; kaganiec; —pen, *adj.*
 lampowy, do lampy należący.
 Zämpen-hell, *adj.* oświetlony lam-
 pami. (py, blask lampy.)
 —licht, *sn.* u. —schein, *sm.* światło lam-
 —macher, *sm.* fabrykant lamp.
 —öl, *sn.* olej do lampy.
 —putz u. —mann, *sm.* lampiarz.
 —ruß, *sm.* sadze, kopeć z lampy.
 —schimmer, *sm.* blask, światło lampy.
 —schirm, *sm.* umbrella, ciennik.

Lamprete, *sf.* minog morski (ryba).
 Land *sn. a. (dim. Ländchen)* stały ląd;
 grunt, ziemia; wieś, folwark; oko-
 lica, kraina, kraj; auf's — jechać,
 udać się na wieś; zu — do, lądem.
 Ländbauer, *sm.* kareta składana.
 Länd-adel, *sm.* szlachta ziemska,
 wiejska.
 — ämman, *sm. a.* najwyższy rządca
 w Szwajcarii.
 — arbrit, *sf.* zatrudnienie, praca, ro-
 bota wiejska.
 — bau, *sm.* rolnictwo, ziemiaństwo.
 — bürger, *sm.* właściciel ziemski.
 — bewohner, *sm.* mieszkaniec wiejski.
 — bote, *sm.* posel ziemski.
 — dienst, *sm.* Milit. służba lądowa.
 — drost, *sm.* radca, sędzia ziemski
 (*vid. Drost*). (wiejski).
 — edelman, *sm. (pl. — lute)* szlachcic
 — enge, *sf.* Geogr. międzymorze.
 — flüchtig, *adj.* zbiegły z kraju.
 — Frieden, *sm.* pokój w całym kraju.
 — gangig, *adj.* mający kurs w kra-
 ju (o pieniądzach) (ski).
 — geistliche, *sm.* kapłan, ksiądz wiej-
 — gericht, *sn.* sąd ziemski.
 — graf, *sm.* landgraf; — äßin, *sf.* land-
 grafina.
 — gräflich, *adj.* landgrafski.
 — grafshaft, *sf.* landgrafstwo.
 — gut, *sm.* posiadłość wiejska.
 — handel, *sm.* handel lądowy albo we-
 wnętrzny.
 — haus, *sm.* dom wiejski.
 — heer, *sn.* siła zbrojna lądowa.
 — junfer, *sm.* młody szlachcic wiej-
 ski, szlachetka. (graficzna).
 — karte, *sf.* Geogr. karta, mapa geo-
 — krampfheit, *sf.* choroba endemiczna,
 właściwa pewnemu krajowi.

Ländsteg, *sm.* wojna lądowa.
 — fundig u. — fündig, *adj.* znany, po
 wszechnie wiadomy. (liżans).
 — futsche, *sf.* kareta podróżna, dy-
 — leben, *sn.* życie wiejskie.
 — luft, *sf.* powietrze wiejskie.
 — macht, *sf.* siła lądowa.
 — mädchen, *sn.* dziewczyna wiejska.
 — mann, *sm. (pl. — lute)* właściciel,
 wieśniak. (śniaczy).
 — männlich, *adj.* włościański, wie-
 — mar, *sf.* granica.
 — messer, *sm.* mierniczy, jeometra.
 — pfarr, *sf.* probostwo na wsi.
 — pfarrer u. — brüger, *sm.* pleban,
 ksiądz wiejski. (prowinicy).
 — pfleger, *sm.* namiestnik, rządca
 — plage, *sf.* klęska cały kraj dotyka-
 jąca.
 — rath, *sm.* radca sądu ziemskiego.
 — recht, *sn.* prawo krajowe.
 — regen, *sm.* deszcz ciągle trwający,
 powszechny. (wewnątrz kraju).
 — reise, *sf.* podróż lądowa; podróż
 — richter, *sm.* sędzia ziemski.
 — saß, *sm.* posesyonat, właściciel
 wolnego gruntu.
 — schreibe, *sf. vid. Landesgrenze*
 — sreiber, *sm. vid. Landmesser*
 — sreiber, *sm.* pisarz sądu ziem-
 skiego.
 — schule, *sf.* szkoła wiejska.
 — see, *sm.* jezioro śródlądowe.
 — seite, *sf.* bon ber —, ze strony lą-
 dowej. (demia).
 — seuche, *sf.* zaraza powszechna, epi-
 — sitz, *sm.* wiejskie mieszkanie.
 — spitze, *sf.* Geogr. klin ziemi w mo-
 rze wchodzący, przylądek.
 — stand, *sm.* stan wiejski; stan pań-
 stwa; *pl.* — stände, stany ziemskie.

Ländsteuer, *sf.* podatek gruntowy.
 — strage, *sf.* gościniec, trakt.
 — streicher u. — läufer, *in, s.* włóczęga.
 — streicher, *sf.* włóczęgostwo.
 — strich, *sm.* pas, kawał kraju. (*vid.*
 Ländstrich). (lite ruszenie).
 — sturm, *sm.* burza na lądzie; pospo-
 — tag, *sm.* sejm.
 — thier, *sn.* zwierz ziemny, lądowy.
 — trauer, *sf.* żałoba powszechna,
 w całym kraju.
 — truppen, *sf. pl.* wojsko lądowe.
 — üblich, *adj.* zwyczajny w kraju
 jakim. (nalny).
 — bogt, *sm.* naczelnik prowincyo-
 — volk, *sn.* lud wiejski.
 — wärts, *adv.* ku lądowi.
 — wehr, *sf.* landweir, wojsko do obro-
 ny kraju przeznaczone.
 — wehrmann, *sm.* żołnierz z obrony
 krajowej.
 — wein, *sm.* wino krajowe.
 — wirth, *sm.* gospodarz wiejski, agro-
 nom. (skie).
 — wirthschaft, *sf.* gospodarstwo wiej-
 — wirthschaftlich, *adj.* agronomiczny,
 dotyczący się gospodarstwa wiej-
 skiego.
 — junge, *sf.* Geogr. cypel, klin lą-
 du w morze lub w rzekę wcho-
 dzący.
 Länden, *vn. (tehn)* wylądować; —, *va.*
 wysadzić na ląd.
 Länderei, *sf.* grunta, włość.
 Länderschereiber, *sm.* chorograf, pi-
 sarz opisujący okolice ziemi.
 — beschreibung, *sf.* opisanie okolic
 kraju.
 — burst, *sm.* żądza zdobycia krajów.
 — funde, *sf.* krajoznawstwo.
 — los, *adj.* bez krajów.

Länderreich, *adj.* bogaty w posia-
 dłości ziemskie.
 Länders-art, *sf.* zwyczaj krajowy; ro-
 dzaj ziemi, gruntu. (narodowa).
 — flagge, *sf.* Mar. bandera, flaga
 — fürst u. — herr, *in s.* monarcha,
 — chini. (chiczny).
 — fürstlich u. — herrlich, *adj.* monar-
 — gebrauch u. — brauch, *sm.* zwyczaj
 krajowy.
 — gesetz, *sm.* prawo krajowe.
 — grenze, *sf.* granica państwa.
 — herrschaft, *sf.* panowanie, zwierz-
 chnictwo krajowe.
 — kind, *sn.* krajowiec, rodak.
 — mutter, *sf.* królowa, matka na-
 rodu.
 — obrigkeit, *sf.* zwierzchność krajowa.
 — orbnuug, *sf.* urządzenie krajowe.
 — religion, *sf.* religia panująca, kra-
 jowa.
 — schatz, *sm.* skarb państwa.
 — schuld, *sf.* dług krajowy.
 — sperre, *sf.* zamknięcie kraju (pod
 względem handlu).
 — tracht, *sf.* ubiór krajowy.
 — vater, *sm.* monarcha, ojciec pod-
 danyh. (wego).
 — verfassung, *sf.* kształt rządu krajo-
 — verrath, *sm.* zdrada kraju.
 — verräther, *sm.* zdrajca kraju.
 — versammlung, *sf.* zgromadzenie na-
 rodowe. (łanie z kraju).
 — verwiesung, *sf.* wygnanie, wywo-
 — verwiesent, *sc.* wygnaniec, gnanka.
 Ländlich, *adj.* wiejski, prosty, skro-
 mny; — sittlich, co kraj to obyczaj;
 ein — ches Mahl, biesiada wiejska,
 skromna. (wiejska).
 Ländlichkeit, *sf.* wiejskość, prostota
 Ländschaft, *sf.* obwód, prowincya;

stany prowincjonalne; towarzystwo kredytowe; kraj, miejsce; *Peint.* położenie, krajobraz.

Landschaftlich, adj. prowincjonalny. *Landschaftsmaler, sm.* malarz krajo-
brazów.

Lands-knecht, sm. żołnierz pieszy, piechur; diabełek (*gra w karty*).
—*lot, sm. Mar.* port osłonięty górami.

—*mann, sm. (pl. —leute)* ziomek, rodak; —*äunin, sf.* ziomka, rodaczka
—*männisch, adj.* krajowy, rodacki.
—*mannschaft, sf.* rodactwo; rodacy.
—*strich, sm. Geogr.* klimat, strefa.

Ländung, sf. wysadzenie na ląd; wylądowanie zbrojne.

Ländungs-brief, sm. Com. pozwolenie przybycia do lądu i wylądowania.

—*fahrzeug, sn.* statek zbrojny do wy-
—*platz, sm.* przystań, wybrzeże do wylądowania.

—*truppen, pl.* wojsko przeznaczone do wylądowania.

Lang, adj. (comp. länger, sup. längst) długi, pewną długość mający; długotrwały; —, *adv.* wciagu, pod-
czas; —*ge Welle haben, nudzić się*; *die Zeit wird ihm* —, czas mu się długim wydaje, przykrzy mu się; *einen haben* —, długości sąnia; *ein-en Monat* —, cały miesiąc; *ein —geß Gesicht machen, skrzywić się*, *dasać się*; *eine Zeit* —, niejaki czas, krótki czas; *vor —gen Jahren*, przed dawnym czasem.

Lang, adv. (comp. länger, sup. längst) długo; dawno; daleko, zupełnie; *so —, so* —, aż tak długo jak, do-póki; *so — bis*, tak długo aż..., do-

póki... dopóty.
Lang, sf. długość; trwałość (czasu); *Geogr.* długość (geograficzna); *auf die —, in die —, w końcu, z cza-sem; in die —, der — nach, w dlu-gosci, wzdłuż; in die — zichen, przewrócić się, wlec się długo.*

Langen, vn. dosięgnąć czego, do cze-go; rozciągać się, wystarczyć; —, *va.* sięgać po co i dostać.
Langen-maß, sn. miara długości.
—*säge, pila tartakowa.*
Lang-armig, adj. długoramienny.
—*bell, sn.* topór podłużny (do gła-zdzenia).
—*beinig, adj.* długonogi.
—*fingerig, adj.* długopalczysty.
—*füßig, adj.* długonogi.
—*jährig, adj.* długoletni.
—*müth, sm. u.* —*müthigkeit, sf.* łago-dność, cierpliwość.
—*müthig, adj.* cierpliwy, łagodny.
—*öhrig, adj.* długouchy, z długimi uszami.

—*rund u. Länglich-rund, adj.* owalny, podługowato okrągły.
—*schattig, adj.* długocienny, rzuca-jący długi cień; *die —gen Wölter, Geogr.* długocienni (ludy bliskie bieguna.)

(—*oszka.*)
—*schäfer, —in, s.* ospalec, spioch
—*schäbel, sm.* długodziób, bekas (ptak).
—*schäbelig, adj.* z długim dziobem.

—*sichtig, adj.* dalekowiedzący; *Comm.* wystawiony na długi termin (o wexlu).
—*stibig, adj.* długozgłoskowy.

—*wagen, sm. u.* —*wiede, sf.* rozwo-ra u powozu.
—*wieile u. Längewieile, sf.* nudy.

Lang-weilen, va. nudzić kogo; ślić —, nudzić się.
—*weilig, adj.* nudny.
—*weiligkeit, sf.* nudność, nudota.
—*wierig, adj.* długotrwały, długi aż do uprzykrzenia.
—*wierigkeit, sf.* długie trwanie (aż do uprzykrzenia.)

Langlich, adj. podługowaty, podłu-żny.
Lang, prep. gen. u. dat. wzdłuż.
Langsam, adj. powolny; —, *adv.* po-woli, wolno, zwolna.

Langsamkeit, sf. powolność.
Langst, adv. comp. dawno, od dawna (*vid. Lange*).
Langstend, adv. sup. najdłużej, naj-daliej; najpóźniej.

Langz, sf. dzida, pika, włócznia; *eine — brechen (mit) kopią łamać z kim; mit eingelegter —, z nadstawioną włócznią.*

Langener, sm. kopijnik, żołnierz spisą uzbrojony. (cy.)
Langen-blatt, sn. płaskie ostrze u lan-cy podobny. (kopijnik.)
—*formig, adj.* lancowaty, do lancy podobny.
—*tracht u. —träger, sm.* włóczniarz,
—*reiter, sm.* ulan.

—*spiel u. —stehen, sn.* turnieje, wal-ka z lancami w szrankach.
—*stich, sm.* raz lancą zadany.
—*walb, sm.* las włóczni najeżonych

Langzette, sf. Chir. lancet (narzędzie do puszczenia krwi).
Langbärstich, sf. u. —*stich, sm.* napis na kamieniu; *fig. styl* lakoniczny, zwię-
zły.

Lappen, sm. (dim. Lappchen) szmata, galgan, ściierka; łachman, suknia stara; *Anat. zraz, kłapa* (w częś-

ciach ciała); *durch die — gehen, zemknąć, wymknąć się, drapać.*
Läpperei u. Läppelle, sf. łatanina, gal-gaństwo; bzdurstwo, głupstwo.
Läpperschub, sf. drobny dług.
Läppicht, adj. galganowaty, strzę-pisty.

Läppig, adj. galganiasty.
Läppisch, adj. niedorzeczny, dziecin-ny, głupi.
Lärche, sf. Lärchenbaum, sm. vid. Ler-che u. Lerchenbaum.

Lärkfari, sn. indecl. bzdurstwo, ba-janie trzy po trzy.
Lärm u. Lärmen, sm. wrzask, hałas, trwoga, nieład, zgilek; —*blasen, trąbić na gwałt, na trwogę*; —*schla-gen, bić na gwałt, bić we dzwony; ein blinder —, fałszywy alarm, trwo-ga bez zasadna.*

Lärmen, vn. narobić hałasu; krzy-czyć, wrzeszczeć.
Lärm-glocke, sf. dzwon na trwogę.
—*schuß, sm.* strzał alarmowy.

—*voll, adj.* huczny, wrzaskliwy.
Lärve, sf. (dim. Lärwchen) larwa, ma-ska; twarz, twarzyczka (w żarciu); maskara, twarz obrzydła, poczwara; *H. nat.* poczwarka (owadu).

Läsfche, sf. klin (u sukni); sztylpa, kłapa (u buta).
Läsfich, adj. rozpustny; nieprzystojny.
Läsfichheit, sf. rozpusta; nieprzystoi-
ność.

Läse, sf. dzban z rurką.
Läsefrau, sn. lazurek, żebrzyca, bu-cień (rośl.).
Läsfion, sf. Chir. nadwreżenie, rana.

Laß, adj. zmęczony, mdły, omdlały; leniwy, opieszaly.
Laßbaum, sm. u. —*reis, sn.* zapust

w lesie, drzewa zostawiane przy wrębach. (upuszcza krew.)
Laß-beden *sn.* mieszczka w którą się —brief, *sm.* świadectwo uwolnienia (ze służby).

—eisen, *sn.* wid. Aberlaß-eisen.

Laßheit, *sf.* zmęczenie, omdlenie; opieszalność, ospałość.

Laßsen, *va irr.* zostawiać, niepozbywać; zostawiać, porzucać, opuszczać; dopuszczać, dozwalać; dać, zlecić, polecić; pomieścić; puścić (za pewną cenę); oddać, poświęcić; —, *vn.* odstąpić od czego, porzucić czego; *vn.* u. *v.* imp. wygładać, wydawać się jako, przystawać; *sf.* —, *vr.* posiadać się; dać się, można, wolno (robić); *Wut* —, *zur* —, puszczać krew; das läßt *sf.* denken, można to sobie wystawieć; er läßt *sf.* hören, słycać o nim; gehen —, pozwalać pójść, oddalić się; Haare —, stracić, zgrać się; heißen —, dawać nadzieję; laß uns gehen, pójdźmy; laufen —, wypuścić, uwolnić; liegen —, zostawić, zaniechać; merken —, dawać poznać; sehn —, gut sehn —, nie wdawać się w co, nie przeciwieć się czemu; *sf.* sehen —, dać się widzieć, pokazywać się; *sf.* nicht berühren —, nie sprzykrzyć sobie, nie znużyć się; bon *sf.* —, uwolnić, odprawić; bor *sf.* —, przypuścić do siebie, przyjąć kogo; zufrieden —, dać pokój.

Laßig, *adj.* opieszaly.

Laßigkeit, *sf.* opieszalność.

Laß, *sf.* ciężar, brzemień; *Mar.* ładunek okrętu; laszt (pewna ilość korey zboża); *pl.* —sten, ciężary, podatki; viele —sten tragen, być ob-

ciążonym podatkami; *jur* —legen, obwiniać kogo o co; *jur* —sehn, być ciężarem dla kogo.

Laßbar, *adj.* roboczy, uczny (o zwierzętach); podlegający ciężarom krajowym.

Laßten, *vn.* ciężzyć, być ciężkim; —, *va.* obciążać, ciężar wkładać na kogo; auf ihm —tet die Schuld, na nim ciąży wino.

Laßtenfrei, *adj.* wolny od ponoszenia ciężarów, niepodlegający opłacie podatków.

Laßter, *sn.* występki, nieprawość.

Laßterer, —in, *s.* potwara, oszczerca; bluźnierca, —czyni.

Laßterhaft, *adj.* występny, nieprawy.

Laßterhaftigkeit, *sf.* występność.

Laßter-leben, *sn.* życie występne, nie-prawe.

—that, *sf.* czyn występny

—boß, *adj.* pełen występków, zagrożony w niecnotach.

Laßterlich, *adj.* niegodziwy, haniebny, szkaradny; obelżywy, zelżywy.

Laßter-maul, *sn.* u. —jung, *sf.* oszczerca, język potwarczy.

—rede, *sf.* potwarcza mowa, oszczerstwo.

—schrift, *sf.* paszkwil, pamflet, świ.

—sucht, *sf.* żyłka, skłonność do potwarzania, obmawiania.

—stücktig, *adj.* lubiący potwarzać, obmawiać.

Laßtern, *va.* u. *vn.* szkalować, czernić kogo; (Gott) bluźnić przeciw Bogu.

Laßterung, *sf.* szkalowanie, bluźnienie

Laß-fuhr, *sf.* u. —wagen, *sm.* wóz do ciężarów.

—holz, *sn.* lipa o szerokich liściach,

Laßpferd, *sn.* koń do ciężaru.

—schiff, *sn.* okręt do przewożenia ciężarów.

—thier, *sn.* bydlę uczne, do noszenia ciężarów.

—träger, *sm.* tragarz.

—vieh, *sn.* bydlęta uczne.

Laßtig, *adj.* ciężki, uciążliwy, przykry; naprzykrzony, natrętny.

Laßir, *sm.* lazur, błękit.

Laßir-blau, *adj.* lazurowy

—farbe, *sf.* farba lazuruwa.

—stein, *sm.* lazurowy kamień.

Laßin, *sn.* lacinia.

Laßiner, *sm.* lacinnik. (lacinie.

Laßinisch, *adj.* laciński; —, *adv.* po lacinie.

Laßent, *adj.* ukryty.

Laßene, *sf.* (dim. Laternchen) latarnia; okno w dachu oświetlające schody. (brykant latarni)

Laßernen-macher, *sm.* latarniarz, fa-

—pfahl, *sm.* słup latarniowy.

—träger, *sm.* latarnik, nocowicie (owad).

Laßicht, *sf.* u. Laßschuh, *sm.* pantofel, trzewik przydeptany.

Laßchen, *vn.* nogi suwać po ziemi.

Laßschuß, *sm.* trzpiot, sowidzrał.

Laßte, *sf.* lata przybijana na krok-wiach. (czem.)

Laßten, *va.* latać, lata przybijając na

Laßten-werk, *sn.* robota z lat.

—zaun, *sm.* plot z lat zrobiony.

Laßtich u. Laßtig, *sm.* salata (ogrodowa).

Laßtun, *sn.* miedź blaszkowa.

Laßwérge, *sf.* Pharm. kordyall, lekarstwo w powidelkach.

Laß, *sm.* (dim. Laßchen) kaftanik; gorset; fartuszek (u spodni).

Laß, *adj.* letni, ni zimny ni ciepły;

fig. oziębły, obojętny.

Laub, *sn.* liście.

Laube, *sf.* altana.

Lauben, *vn.* liści dostawać.

Laub-bach, *sn.* dach z liści.

—fall, *sm.* opadanie liści, jesień.

—fint, *sm.* gil (ptak wid. Dompfaff).

—frosch, *sm.* żabka zielona, drzewianka.

—gang u. Laubengang, *sm.* alea, chodnik liściem pokryty. (ściel.)

—gehänge, *sn.* girlandy, wieniec z li-

—holz, *sn.* drzewo liściowe.

—hütte u. Lauberhütte, *sf.* kuczka, szalasz z gałęzi.

—hüttenfest, *sn.* święto szalasów, kuczek (u żydów). (ściel.)

—loß, *adj.* bezlistny, nie mający li-

—reich, *adj.* bogaty, obfity w liście.

—streu, *sf.* podściółka z liści (dla bydła).

—taler, *sm.* talar francuzki 6 frankowy (z liliami).

—wert, *sn.* ozdoby liściowe.

Laubicht, *adj.* liściowaty, liściasty.

Laubig, *adj.* liściem okryty.

Lauch, *sm.* czosnek; por, (rośl).

Laüer, *sf.* czaty, czatowanie, pilnowanie; auf der — stehen, czatować, stać na czatach.

Laüterer, *sm.* czatownik

Laütern, *vn.* pilnować, czatować na kogo, na co; szpiegować kogo.

Laüerposten, *sm.* Milit. machajło, żołnierz dający ręką znak do broni.

Lauf, *sm.* u. bieg, chód; krążenie (planet); ped (wody); bieg (czasu); lufa, rura (u strzelby); skok (noga zająca); ciąg, porządek (rzeczy)

das ist der — der Welt, taka jest kolej świata; im —fe der Zeit, z biegiem

czasu; setzen — lassen, zostawić rzecz swemu biegowi.
 Laufbahn, *sf.* miejsce, plac gonitwy; *fig.* zawód.
 — bret, *sn.* *Imprim.* biegun (u prasy drukarskiej).
 — brüdt, *sf.* mostek, kładka.
 — burche u. — junge, *sm.* chłopak do posyłki.
 — feuer, *sn.* *Milit.* ogień szybki, ciągły, nieustający (z pełnej broni).
 — graben, *sm.* *Fortif.* przykop.
 — paß, *sm.* *fam.* uwolnienie, odprawa.
 — zeit, *sf.* czas, w którym się zwierzęta parzą.
 Laufen, *vn.* *irr.* (sehn) biegać, biedzić; chodzić, poruszyć się; cieć, płynąć; warzyć się (o mleku, świecy); iść, rozciągać się; (wider) być przeciwnym, niezgadzać się; (nach) gonić (za czym); gonić się (o zwierzętach); — lassen (einen) dać komu odprawę; daß läuft auf einß hinaus, to na jedno wychodzi; sich außer Acht —, biegać bez tchu, tracić oddech przez bieganie; sich die Füße wund —, zranic nogi bieganiem; sich müde —, zmęczyć się bieganiem.
 Laufenb, *adj.* bieżący; — de Ausgaben, bieżące wydatki; — de Geschäfte, bieżące interesa.
 Läufer, *sm.* biegacz, biegun, laufer; biegun (wierzchoł kamień w młynie); konik, rycerz (w szachach); *Mus.* rulada, przebieganie kolejne kilkunastu tonów.
 Läufer u. Läufer, *adj.* jurny, bestliwy (o zwierzętach).
 Läufer, *sm.* zbieg.
 Läufer, *sf.* ług; — genau, *adj.* ługowy.
 Läufer, *va.* ługować co.

Lauten-artig u. Lautenhaft, *adj.* ługowaty.
 — asche, *sf.* popioł wylugowany.
 — faß, *sm.* u. — luch, *sn.* worek do robienia ługu.
 — faß, *sn.* sól ługowa.
 Läuigen, *va.* zaprzeczyć co, przezyć czemu; *vn.* zapierać się.
 Läubelt u. Läubigkeit, *sf.* letniość; *fig.* oziębłość, obojętność.
 Läublich, *adj.* letniawy, trochę letni.
 Läubne, *sf.* humor, usposobienie umysłu; wymysł, kaprys, grymas; bei — guter sehn, być w dobrym humorze; er ist nicht bei —, on nie w dobrym humorze. (kapryśny).
 Läubnenhaft u. Läubisch, *adj.* grymasny, Läubnenhaftigkeit, *sf.* wymyślność, dziwaczność. (dowcipny).
 Läubig, *adj.* humorystyczny, wesoło Läubigkeit, *sf.* wesołość.
 Laut, *sf.* *dim.* Läubchen) wesz.
 Läubche, *sf.* auf der — stehen, podsluchiwać.
 Läubchen, *vn.* pilnie się przysłuchiwać dla podchwycenia; podsluchiwać. (kapcan).
 Läubse-junge, u. — fert, *sm.* wszarż.
 Läubse-fraut, *sn.* gnidosz, wszawiec (*rosł.*). (wszawa choroba).
 — lucht u. — frankheit, *sf.* wszaczka.
 Läufer, *va.* szukać wszy.
 Läubig, *adj.* wszawy; nikczemny; brudny, skąpy; rozlazły, leniwy.
 Läubinn, *sm.* obojętność, oziębłość.
 Laut, *adj.* głośny, brzmiały; huczny; —, *adv.* głośno, hucznie; —, *sm.* dźwięk, brzmienie; osnowa (pisma); —, *prep. gen.* u. *dat.* wedle brzmienia, podług, stosownie; na mocy; — werden, rozgłosić się (jak wieść);

— werden lassen, dać się z czym słyszeć; er ist sehr —, on głośno mówi; leinen — von sich geben, nieodezwzać się wcale. (sny, znany).
 Lautbar, *adj.* dający się słyszeć; głośnie, *sf.* lutnia; — tenz, *adj.* lutniowy; bie — schlagen, grać na lutni; an der — liegen, *Mar.* być brzegami zaslonionym od wiatru.
 Lauten, *vn.* dźwięczeć; brzmieć, wyrażać się; bie Glöden — schlecht, zle są nowiny.
 Lauten, *va.* u. *vn.* dzwonić, *vn.* dzwonić do kościoła; *v. imp.* dzwoni, bije (zegar); —, *sn.* u. Läubung, *sf.* dzwonienie (dzwonów).
 Lauten-mäßer, *sm.* lutniarz.
 — spiel, *sn.* gra na lutni.
 — spieler u. Läubener, *sm.* lutnista.
 — steg, *sm.* podstawek u. lutni.
 — ton, *sm.* dźwięk lutni.
 Lauter, *adj.* jasny, przezroczysty; czysty; istotny, prawdziwy; —, *adv.* same tylko, czyste, wierutne; —, *sm.* *Gram.* głoska.
 Läubter, *sm.* dzwonnik.
 Läubterer, *sm.* czyszciciel; *fig.* reformator, poprawiacz.
 Läubterfeit, *sf.* światłość, jasność, przezroczystość; czystość; prawdziwość.
 Läubtern, *va.* czyścić, oczyszczać co.
 Läubterstall u. — brung, *sm.* *Veter.* cieżenie uryny (u koni). (nie).
 Läubterung, *sf.* czyszczenie, oczyszczenie.
 Läubtloß, *adj.* niemy, bezgłosny, cichy.
 Läubtlosigkeit, *sf.* niemówność.
 Läubwarm, *adj.* letni, letniociępy.
 Lautwine, *sf.* *vid.* Läubine.
 Läubette, *sf.* *vid.* Läubette.
 Läubstlein, *sm.* *vid.* Läubstlein.

Läwa, *sf.* lawa, wyrzut z gór ognistych.
 Läubel, *sm.* lawenda (*rosł.*); — *adj.* lawendowy.
 Läubelöl, *sn.* olejek lawendowy.
 Läubren, *va.* cieniować rysunek tużem; —, *vn.* *Mar.* lawirować, kółować z okrętem dla wiatru.
 Läubor, *sn.* miednica.
 Läubstlein u. Läubstlein, *sm.* garnkowiec. (śniegu).
 Läubine u. Läubine, *sf.* lawina, zaspą.
 Lag, *adj.* niepewny, nieoznaczony.
 Lagán, *sf.* u. Lagirmittel, *sm.* lekarstwo na przeczyszczenie.
 Lagren, *va.* dać na przeczyszczenie; *vn.* mieć biegunkę.
 Lagarath, *sn.* lazaret, szpital.
 Läub-hoch, *sn.* wiwat.
 — mann u. — mensch, *sm.* człowiek lubiący dobrze żyć, używać.
 — wohl, *sn.* pożegnanie.
 Läubn, *vn.* żyć; być, istnieć; prowadzić się, postępować; —, *sn.* życie; żywot; rodzaj życia; daß Glaubens —, żyć wiarą; cine — de Sprache, żyjący język; er hat zu —, stać mu na życie; lebe wohl, bywaj zdrow! so wahr ich lebe, bei meinem —, jakem żyw, jak mi życie mile; zu — wissen, umieć żyć, wiedzieć jak postępować; am — strafen, śmiercią ukarać; auf — und Tod, na śmierć; na cale życie; daß Bilib hat —, ten obraz jest pełen życia; dieß —, 'doczesne życie; jeneß —, przyszłe życie; sich daß — nehmen, odebrać sobie życie; um's — kommen, postradać życie.
 Lebénbig, *adj.* żyjący, żywy; ożywiający; — bigger Kull, niegaszone wapno; — bigger Zaun, żywy płot; — bi-

geß Wasser, żywa woda.
 Lebendigkeit, *sf.* żywosc.
 Leben-geber, *sm.* dawca życia.
 —lang, *sn.* meinaußer —, przez cały ciąg mego życia.
 Lebens-art, *sf.* tryb, rodzaj, sposób życia; przyzwyczajenie w obcowaniu z ludźmi; seine — haben, nie mieć polotu.
 —baum, *sm.* drzewo życia.
 —beschreiber, *sm.* biograf, życiopis.
 —beschreibung, *sf.* opis życia, życiorys.
 —frische, *sf.* świeżosc życia.
 —gefähr, *sf.* niebezpieczeństwo życia.
 —gefährlich, *adj.* z niebezpieczeństwem polączony, życiu zagrażający.
 —gefährte u. —genosse, *in, s.* towarzyszy, —ka życia.
 —geist, *sm.* duch życia.
 —genuß, *sm.* rokosz życia.
 —groß, *adj.* w naturalnej wielkości zrobiony.
 —größe, *sf.* wielkosc naturalna.
 —flugheit u. —weisheit, *sf.* filozofia życia.
 —kraft, *u.* —fähigkeit, *sf.* sila żywotna.
 —lang u. —länglich, *adv.* przez całe życie, dożywotnie.
 —länge, *sf.* dlugosc życia.
 —lauf, *sm.* bieg życia, żywota.
 —lehre, *sf.* nauka o życiu.
 —licht, *sn.* baś — ausblasen, pozbawić kogo życia.
 —luft, *sf.* powietrze żywotne.
 —lust, *sf.* chęć życia.
 —lustig, *u.* —froh, *adj.* pragnący żyć.
 —mittel, *sn. pl.* żywność. (ciem.)
 —müde, *u.* —satt, *adj.* znudzony żyć.
 —ordnung, *sf.* dyeta, porządek życia.
 —strafe, *sf.* kara śmierci.

Lebens-überdruß, *sm.* sprzykrzenie sobie życia.
 —unterhalt, *sm.* wyżywienie.
 —versicherung, *sf.* zabezpieczenie na życie.
 —voll, *adj.* pełen życia.
 —wandel, *sm.* postępowanie w życiu, życie.
 —wärme, *sf.* ciepło żywotne. (cy.)
 —wasser, *sn.* wódka, napój upajający.
 —weg, *sm. u.* —reise *sf.* droga, podróż życia.
 —wichtig, *adj.* dożywotni.
 —wider, *sf.* wroba; *adj.* wrobiany.
 —wider-ader, *sf.* Anat. żyła wrobianowa.
 —braun, *adj.* brunatny, koloru wrobianego.
 —entzündung, *sf.* zapalenie wątroby.
 —farbe, *sf.* kolor wrobiany.
 —fled u. —fleden, *sm.* plama wątroby.
 —fuch, *sm.* koi gniady.
 —gang, *sm.* kanał wątrobowy.
 —krankheit, *sf.* choroba wątroby.
 —lappen, *sm.* zraz wątroby.
 —reime, *sm. pl.* rymy liche, częstochowskie. (trobiany)
 —stein, *sm.* wątrobnik, kamień wątroby.
 —verhärtung, *sf.* zatwardzenie, zatkanie wątroby.
 —wurst, *sf.* kiszka wątroby nadziana.
 —wählig, *adj.* żywy; zwawy, bystry; silny (o wrazeniu); ludny, ożywiony.
 —wähligkeit, *sf.* żywosc; zwawosc.
 —wählich, *sm.* piernik.
 —wähnenbäder, *sm.* piernikarz.
 —los, *adj.* nieżywy, martwy.
 —losigkeit, *sf.* nieżywosc, martwosc.
 —tage, *u.* Lebstage, *pl.* mein —, przez całe życie, jak żyję.

Lebzeiten, *pl.* bei —, za życia czyje-go; bei seinen —, za jego życia, póki on żyje.
 —leben, *vn.* mieć wielkie pragnienie; pragnąć, łaknąć czego.
 —leß, *adj.* pęknięty rozeschnięty; —, *sm. Mar.* szpara, otwór z pęknięcia w okęcie.
 —leßte u. —leßte (czyt. -aze) *sf. Com.* wyciekanie (płynów).
 —leben, *vn.* (sehn) cieć, sączyć wodę; —, *va. u. vn.* lizać; chleptać (o psie); Ich die Finger —, palce sobie obliżywać; gelebt, *adj.* wymuskany (o obrazie).
 —leßer, *in, s.* lakotnia, —sia; —, *adj.* łakomy na przysmaczki, łakotliwy; delikatny, bardzo smaczny.
 —leßer-bissen, *sm.* lakotka.
 —essen u. —gericht, *sn.* jadło delikatne, łakotliwa potrawa.
 —maul, *sn.* delikatna gąbka.
 —speiß, *sf.* lakotna potrawa, lakotka.
 —leßerei, *sf.* łakotliwosc; łakotka.
 —leßerhaft, *adj.* łakotliwy, lubiący łakocie.
 —leßerhaftigkeit, *sf.* łakotliwosc. (nośc).
 —leßerheit, *sf.* smakowitosc, smacz.
 —lektion, *sf.* lekcya; *fig. fam.* bura, nagana.
 —lector, *sm.* lektor, nauczyciel.
 —leder, *sn.* skóra; —, *adj.* skórzany; baß — gärben, (cinem) skórę komu wytrzepać, wygarbować; bom — ziehen, palasz dobyć z pochwy.
 —leder-artig, *adj.* skórzasty, skórowaty.
 —band, *sm.* oprawa w skórę.
 —bereiter, *sm.* wyprawiać skór.
 —braun, *adj.* szary jak skóra.
 —bandel, *sm.* handel skór.
 —bändler, *sm.* handlujący skórami.

Leber-leim, *sm.* klej stolarski.
 —waare, *sf.* towar skórzany.
 —weich, *adj.* miękki jak skóra.
 —zucker, *sm. Pharm.* panieńska skórka, słazowe ciasto (lekarstwo na piersi).
 —lebern, *adj.* skórzany.
 —lebig, *adj.* próżny; wakuący, niezajęty; swobodny, wolny; bezżenny, nieżonaty i niezamężna.
 —lebigkeit, *sf.* próżnosc; wakans; stan bezżenny.
 —lebiglich, *adv.* jedynie, tylko.
 —lee, *sn. Mar.* strona od wrocona od wiatru.
 —lee-bord, *sn.* lewy bok okrętu.
 —leget u. Leisegel, *sn.* żagiel mały przy-czepiany do wielkiego.
 —lewart, *adv.* pod wiatrem.
 —leer, *adj.* próżny, niezajęty; —ausge-lehen, nie otrzymać; —reß Papier, papier niezapisany.
 —leerdarm, *sm.* Anat. kiszka czcza.
 —leere u. —leerheit, *sf.* próżnia, czczość.
 —leeren, *va.* wypróżniać; Ich —, *vr.* wypróżniać się. (czka).
 —leßig, *sf.* wargę; *pl. Anat.* lechta.
 —legat, *sn.* zapis testamentowy; *fig.* darowizna; —, *sm.* legat (poseł pa-pieski).
 —legatär, *sm.* legataryusz (otrzymujący zapis w testamentcie).
 —legation, *sf.* legacja, poselstwo; legacja. urząd legata, rządcy prowincyi w państwie papieskiem.
 —legationsrath, *sm.* radca poselstwa.
 —secretair, *sm.* sekretarz legacyjny.
 —leghenne u. —leghenne, *sf.* kura nosna. (jaja znosi).
 —zeit, *sf.* czas w którym ptastwo
 —legen, *va.* kłaść, położyć; nosić (ja-

ja); stać (podłoga); zastawiać (sieć);
 sich —, *vr.* klasę się, położyć się; u-
 stać, zwolnić, uśmierzyć się; tru-
 dnić się *czem*; oddać się *czemu*;
 an den Tag —, okazać co widocznie;
 bei Stille —, odłożyć na bok, oso-
 bno; Befahrung —, (in die Stadt) za-
 łogę wprowadzić do miasta; in den
 Weg —, (etwas), przeszkodę komu
 w *czem* czynić; nahe —, (etnem) usil-
 nie komu co zalecać; schlafen — (ein
 Kind) położyć spać (dziecko); sich
 in's Mittel —, wdać się w co, oia-
 rować swoje pośrednictwo; sich vor
 Anter —, zarzucić kotwicę; sich vor
 eine Stadt —, rozłożyć się przed
 miastem, oblegać je; sich zu Bette —,
 położyć się spać.
 Legendz., *sf.* legenda, podanie tyczą-
 ce się świętego jakiego. (ska).
 Legion, *sf.* legion, legia, (oddział woj-
 Regiren, *va.* złączyć, zmieszać (me-
 tale); zapisać komu co.
 Legirung u. Legatur, *sf.* przymieszanie
 kruszcu podległego.
 Leguan, *sm.* rodzaj jaszczurki.
 Leguane, *sf.* Mar. sznurki u żagli.
 Lehm, *sf.* grunt, pusty, nieuprany.
 Lehn u. Lehn, *sm.* lenność, grunt len-
 ny; *adj.* lenny; —, *sf.* pl. inwestytura,
 nadanie lenności.
 Lehnbar ob. Lehnbar u. Lehnhaft, *adj.*
 lenniczy.
 Lehnbarkeit, *sf.* lenniczość.
 Lehn- u. Lehn-erbe, *sf.* spadek lenny.
 —gut, *sm.* majątność lenna.
 —recht, *sm.* prawo do lenności; prawo
 lenne feudalne. (nik).
 —träger, *sm.* holdownik, wasal, len-
 Lehn- u. Lehn-brief, *sm.* patent na
 objęcie lenności.

Lehn u. Lehnbuch, *sm.* rejestr, spis
 lenności.
 —tib, *sm.* przysięga holdownicza.
 —erbe, bin, *s.* dziedzic, —czka feodal-
 ny-na. (wanie lenności.
 —eröffnung, *sf.* u. —fall, *sm.* zawako.
 —fähig, *adj.* zdolny do posiadania
 lenności
 —folgt, *sf.* następstwo lenne; obo-
 wiązki wasala.
 —gebuhr, *sf.* opłata pewna panu len-
 nemu. (lenności.
 —herr, *sm.* pan feudalny, nadawca
 —hof, *sm.* u. —hammer, *sf.* sąd feo-
 dalny.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) wasal.
 —pflicht, *sf.* obowiązek lennodaw-
 cy względem lennika; powinność
 holdownicza lennika.
 —treue, *sf.* wierność lennicza.
 —vertrag, *sm.* umowa lennodawcy
 z wasalem.
 —wesen, *sm.* system feudalny;
 Lehm, *sm.* glina, glina. (sta.
 Lehm-boden, *sm.* grunt, ziemia glinia-
 —grube, *sf.* dół w którym glinę ko-
 pią.
 —hütte, *sf.* lepiarnia z gliny.
 —stein, *sm.* cegła surowa, nie palona.
 —werk, *sm.* robota z gliny.
 Lehmen, *va.* gliną wylepiać.
 Lehmern, *adj.* gliniany.
 Lehmig u. Lehmicht, *adj.* gliniasty.
 Lehne, *sf.* podpora, poręcz; grzbiet
 (krzesła).
 Lehn-bank, *sf.* ławka z grzbietem.
 —satz, *sm.* Log. lemma, założenie któ-
 rego dowiedzenie potrzebne jest
 dla założenia następnego.
 —schur, *sf.* Impr. rzemień u de-
 klaż w prasie drukarskiej dla przy-

trzymaniu papieru. (ręczami.
 Lehrstuhl, *u.* —stuhl, *sm.* krzesło z po-
 Lehnen, *vn.* pochyło stać, leżeć, być
 opartym o co; —, *va.* oprzeć co o
 co; —, *va.* *vid.* Lehnen; Lehrer, *sm.*
vid. Lehrer; Lehrlauf, *vid.* Lehrlauf;
 sich —, *vr.* (an) opierać się o co; (auf)
 zasadać się na *czem*.
 Lehr-amt, *sm.* urząd nauczycielski.
 —anstalt, *sf.* zakład naukowy, szkoła.
 —art u. —weise, *sf.* sposób uczenia.
 —begierde, *sf.* chciwość nauki.
 —begierig, *adj.* chciwy nauki.
 —bogen, *sm.* archit. oblak przy bu-
 dowie, kablak, łuk.
 —brief, *sm.* zaświadczenie odbyte-
 go terminu; list nauczający.
 —buch, *sm.* siążka naukowa.
 —burche u. —junge, *sm.* uczeń, ter-
 minator, chłopak na nauce będą-
 cy.
 —fach, *sm.* zawód nauczycielski;
 przedmiot nauki wykładanej.
 —freiheit, *sf.* wolność uczenia.
 —gabe, *sf.* dar nauczania
 —gang, *sm.* bieg, porządek w wy-
 kładaniu nauk.
 —gebäude, *sm.* system jakieg. nauki.
 —gebicht, *sm.* poema dydaktyczne.
 —gegenstand, *sm.* przedmiot nau-
 kowy.
 —geld, *sm.* opłata za naukę; baś —
 bezahlen, zapłacić frycówkę, nau-
 czyć się swoim kosztem.
 —herr, *sm.* majster, pryncypał.
 —jahr, *sm.* u. —zeit, *sf.* rok, czas na-
 uki, terminu. (gatunku.
 —loht, *sf.* ziemny węgiel lepszego
 —loht, *sm.* okrag naukowy.
 —kunst, *sf.* sztuka nauczania.
 —mädchen, *sm.* uczennica.

Lehrmeister, *in s.* nauczyciel, —ka;
 majster, —trowa.
 —plan, *sm.* plan nauk.
 —reich, *adj.* nauczający, obitujący
 w naukę. (wykładania nauk.
 —saal, *sm.* u. —zimmer, *sm.* sala do
 —satz, *sm.* dogmat, zasada naukowa
 pewna, niewątpliwa; prawidło, za-
 sada; twierdzenie naukowe.
 —schrift, *sf.* pismo naukowe.
 —spruch, *sm.* zdanie uczone, ma-
 xyma.
 —stand u. Lehrerstand, *sm.* zawód na-
 uczyciela; stan nauczycielski, na-
 uczyciele. (uczyciele.
 —stelle u. Lehrerstelle, *sf.* miejsce na-
 —stuhl, *sm.* katedra (nauczycielska).
 —stunde, *sf.* godzina lekcji.
 Lehr, *sf.* uczenie, nauczanie; termi-
 nowanie u majstra; nauka, prze-
 stroga; model, forma; baś wieś ihm
 eine — sein, to będzie dla niego prze-
 strogą; eine gute — geben, dawać ko-
 mu dobrą lekcję; falsche —, fałszy-
 wa nauka; in die — geben, oddać do
 terminu.
 Lehren, *va.* uczyć, nauczać kogo cze-
 go; przyzwyczajać kogo do czego;
 dawać komu nauki; ich. Will dich —,
 nauczę ja ciebie.
 Lehrer, —in, *s.* nauczyciel, —ka,
 mistrz, —yni.
 Lehrerstand, *sm.* Lehrerstelle, *sf.* *vid.*
 Lehrstand u. Lehrstelle.
 Lehrling, *sm.* uczeń; terminator.
 Leib, *sm.* (dim. Leibchen) ciało; tułów;
 brzuch; stan (u sukni); — u Leib, *sm.*
 bochenek chleba; — und Leiden wa-
 gen, ryzykować życie; bei — be nicht,
 broń Boże, żadną miarą; bei — be
 sein, mieć dobrą tuszę; bei — be

- Leben, za życia; dei lebenbigem — be, żywcem; gesegneten — be seyn, być w ciąży; bom — be bleiben, coś się, zostać w tyle; zu — be gehen, za skórę komu wleźć, dokuczać komu, (ba.)
 Leichen, *sn.* kaftanik; bochenek chle-
 Leibarzt, *sm.* lekarz przyboczny.
 — binde, *sf.* opaska brzucha.
 — dienst, *sm.* u. — frohne, *sf.* pańszczyzna osobista, ręczna.
 — eige, *adj.* u. *sm.* poddany, nka
 — eigenschaft, *sf.* poddaństwo.
 — farbe, *sf.* kolor cielisty; kolor ulubiony.
 — garbe, *sf.* gwardya przyboczna.
 — gebirge, *sm.* dożywocie.
 — gelb, *sn.* pogłówna.
 — gericht, — essen, *sn.* u. — speise, *sf.* ulubiona potrawa.
 — getränk, *sn.* ulubiony napój.
 — gurt u. — gürtel, *sm.* opaska brzucha.
 — jäger *sm.* strzelec przyboczny.
 — koch, *sm.* główny kucharz nadworny.
 — kutscher, *sm.* stangret wyłącznie samego pana wożący.
 — koch, *sf.* dzierzawa wieczna.
 — pferd, *sn.* ulubiony koń. (nego.)
 — recht, *sm.* prawo do osoby podda-
 — rente, *sf.* u. — jnsen, *pl.* pensya dożywotnia, dochód dożywotni.
 — roß, *sm.* frak; kaftanik. (chu.)
 — schmerz, *sm.* u. — weh, *sn.* ból w brzu-
 — schneiden, *sn.* rżnięcie w brzuchu.
 — schneider, *sm.* nadworny krawiec;
 — mój (twój jego) krawiec.
 — schuster, *sm.* nadworny szewc.
 — spruch, *sm.* ulubione zdanie.
 — wache u. — wache, *sf.* straż przybo-

- czna.
 Leichwäſche, *sf.* bielizna do noszenia na-
 — zwang, *sm.* zatwardzenie, zatkanie
 brzucha.
 Leichen, *vn.* wie er lebt und lebt, (od-
 — małowac) jak jest w istocie, jak
 gdyby kto na niego żywego pa-
 — trzał. (ciała.)
 Leichens-beschaffenheit, *sf.* konstytucya
 — bewegung, *sf.* poruszenie ciała.
 — erbe, — bin, *s.* dziedzic naturalny.
 — fehler, *sm.* u. — gebrechen, *sn.* wa-
 — da ciała.
 — frucht u. — börde, *sf.* plód żywota.
 — gefahr, *sf.* niebezpieczeństwo ży-
 — cia lub zdrowia. (ność ciała.)
 — geschicklichkeit, *sf.* zwinność, zręcz-
 — geſtalt, *sf.* postać ciała.
 — größe, u. — länge, *sf.* postawa, kibić,
 — wzrost, — wysokość ciała; in —
 — wielkość naturalną. (nego.)
 — herr u. Leichherr, *sm.* pan podda-
 — traft u. — stärke, *sf.* moc ciała; auß-
 — sträften, *z* całych sił.
 — leben, *sn.* bei —, w życiu. (la.)
 — nahrung, *sf.* fizyczne potrzeby cia-
 — pflege u. — forge, *sf.* pielęgnowanie
 — ciała.
 — strafe, *sf.* kara cielesna.
 — übung, *sf.* ćwiczenie ciała.
 Leichhaft u. Leichhaftig, *adj.* uosobiony,
 — wielony; żywy, istny, prawdziwy.
 Leiblich, *adj.* cielesny; rodzony.
 Leich u. Leich, *sm.* u. *sn.* ikra.
 Leichborn, *sm.* o, odcisk (na nodze).
 Leiche u. Leiche, *sf.* tarcie się ryb; —
 — *sf.* trup, zwłoki; nieboszczyk, umar-
 — ty; pogrzeb; *Imprim.* miejsce nieod-
 — cisnięte.
 Leichen u. Leichen, *vn.* trzeć się (o po-
 — pędzie płoćwym ryb).

- Leichen-ader, *sm.* smętarz (*vid.* Kirch-
 — hof).
 — artig u. — haft, *adj.* trupiasty.
 — ausgräber, *sm.* wygrzebiacz trupów
 — (w Anglii). (wy, pogrzeb.)
 — begängniß, *sn.* obchód pogrzebo-
 — begleiter, *sm.* towarzyszący zwło-
 — kom. (kom.)
 — begleitung, *sf.* towarzyszenie zwło-
 — bestattung, *sf.* pochowanie zwłok.
 — blaß u. — fahl, *adj.* blady jak trup.
 — blässe, *sf.* bladłość trupia. (ptak).
 — eule, *sf.* u. — huhu, *sn.* puszczyk.
 — fadel, *sf.* pochodnia pogrzebowa.
 — fester, *sf.* *vid.* Todtenfeier.
 — feib, *sn.* pole trupami zasłane.
 — frau, *sf.* kobieta co trupów myje
 — i ubiera.
 — gebühr, *sf.* opłata pogrzebowa.
 — gefolge u. — gelcit, *sn.* orszak po-
 — grzebowy.
 — geruch u. — duft, *sm.* zapach trupi.
 — gerüst, *sn.* katafalk.
 — gesang, *sm.* śpiewanie pogrzebne.
 — gewölbe, *sn.* u. — gruft, *sf.* kata-
 — komba, sklep, piwnica na składa-
 — nie umarłych. (izba na trupów.)
 — haub, *sn.* — tammer, *sf.* dom lub
 — stollen, koszta pogrzebu. (bowa.)
 — mahl, *sn.* stypa, biesiada pogrze-
 — bowa, *sf.* dyssekeja, rozebranie
 — trupa. (bowa.)
 — rede u. — prebige, *sf.* mowa pogrze-
 — schau, *sf.* wystawienie na widok
 — umarłego.
 — stein, *sm.* nagrobek.
 — träger, *sm.* nosiciel ciała umarłych.
 — tuch, u. — gewand, *sn.* całun, kir-
 — sukno którym się zmarle ciało o-
 — krywa. (bowy.)
 — wagen, *sm.* karawan, wóz pogrze-

- Leichen-weiß, *adj.* blady jak trup.
 — zug, *sm.* kondukt, processya po-
 — grzebowa.
 Leichnam, *sm.* trup, ciało zmarłego.
 Leicht, *adj.* lekki; łatwy; prędki, szyb-
 — ki, rączy; wietrzny, lekkomyślny;
 —, *adv.* lekko; łatwo; — machen, (et-
 — waß einem) ulżyć komu czego; daß
 — faun — seyn, to być może, to mo-
 — żliwe.
 Leicht-beflügelt u. — beschwingt, *adj.*
 — lekkoskrzydły.
 — bewaſſnet, *adj.* lekko uzbrojony.
 — fertig, *adj.* lekkomyślny, płochy,
 — roztrzepany.
 — fertigfeit, *sf.* lekkomyślność.
 — flüßig, *adj.* łatwo się topiący.
 — fuß, *sm.* trzpiot, roztrzepaniec.
 — füglich, *adj.* lekko nogi; roztrzepany.
 — gläubig, *adj.* łatwowierny.
 — gläubigkeit, *sf.* łatwowierność.
 — sinn, *sm.* u. — sinnigkeit, *sf.* lekko-
 — myślność.
 — sinnig, *adj.* lekkomyślny.
 Leichtigkeit u. Leichtigkeit, *sf.* lekkość;
 — łatwość; szybkość, zwinność.
 Leichtlich, *adv.* łatwo. (się ryb.)
 Leichzeit u. Leichzeit, *sf.* pora tarcia
 Leib, *adv.* przykro, nieprzyjemnie; —
 —, cierpienie; przykrość, krzywda;
 — boleść, zmartwienie; żaloba; daß —
 — tragen, (um einen) nosić żalobę po
 — kim; es ist ob. es thut mir —, żal mi,
 — daß thun, targnąć się na swoje ży-
 — cie; zu — be thun, przykrość robić.
 Leiden, *vn.* *irr.* cierpieć, doznawać
 — bolu; ucierpieć, znosić cierpienia;
 —, *va.* cierpieć kogo; znosić, prze-

cierpieć co; dopuścić, dozwolić;
—, *sn.* cierpienie; męka (Chrystusa); er fann ihu wohl —, on go lubi;
ich fann ihu nicht —, cierpieć go nie mogę.

Leidenb. *adj.* cierpiący; bierny; bie
—de *form. Gram.* forma bierna.

Leidenſchaft, *sf.* namiętność.

Leidenſchaftlich, *adj. u. adv.* namiętny, nie.

Leidenſchaftlichkeit, *sf.* charakter, usposobienie namiętne. (*tności.*)

Leidenſchaftlos, *adj.* wolny od namiętności.

Leidenſchaftlosigkei, *sf.* nieczułość, obojętność.

Leidenſfähig, *adj.* podległy cierpieniu; zdolny przyjmować wrażeń.
—fähigkeit, *sf.* bierność, możność przyjmowania wrażeń.

—gefährte u. —genosse, —in, *s.* towarzyszy, —ka cierpienia.

—geſchichte, *sf.* opowiadanie cierpienia i nieszcześć; (Jeſu) historia męki Chrystusowej.

—ſeld, *sm.* kielich goryczy.

—boll u. Leidenboll, *cierpiący, nieszczęśliwy.* (*moche.*)

—moche, *sf.* wielki tydzień, *vid. Char-*

—wort, *sn. Gram.* słowo bierne.

Leidentlich, *adj.* znośny; *Gram.* bierny;

ſich —verhalten, biernie się mieć w czem. (*ściem!*)

Leider, *interj.* niestety! nieszczęście.

Leidig, *adj.* przykry, nieznośny; szkodliwy, brzydki, bezecny: der —ge

Teufel, istny diabeł; ein —ger Trost, smutna pociecha.

Leidlich, *adj.* znośny; niezgorszy, dośyć dobry; ich befinden mich —, mam się jako tako.

Leidlichkeit, *sf.* znośność, znośny stan.

Leimtragend, *adj.* pogrążony w żalobie; (bie —den) pozostali po zmarłym.

Leibweſen, *sn.* żal, żalność, zmartwienie; *zw. meinem* —, na moje zmartwienie. (*chów, vid. Schiefer.*)

Leie, *sm.* łupek do pokrywania dachu; *Leier u. Leher, sf.* lutnia, lira; kobza, koza; katarynka; immer die alte —, stara to piosenka, zawsze jedno i jedno. (*tywka, katarynka.*)

Leierſaſten, *sm. u. —orgel, sf.* pozymann, *sm.* —frau, *sf.* lirzysta, stka, katarzyna, rka.

Leiern, *vn. u. va.* grać na lirze; grać lub śpiewać lada jako; mówić jedno-stajnie; guzdrać się z czem.

Leih-bank, *sf.* bank pożyczkowy.

—bibliothek, *sf.* czytelnia.

—haus, *sn.* lombard, biuro gdzie na zastaw pożyczają pieniądze.

—lauf, *sm.* zadatek w kupnie.

Leihen, *va.* pożyczać komu czego; udzierać pożyczki; pożyczać u kogo, brać na dług; auf Pfänder —, pieniądze dawać na zastaw.

Leihet, —in, *s.* pożyczający, —ca.

Zeit, *sn. Mar.* liny otaczające brzegi zagła. (*glów.*)

Zeilen, *va.* obszyć linami brzegi żagli.

Zeilaſten, *sn.* prześcieradło, *vid. Bett-*

tuch.

Zeim, *sm.* klej; lep na ptaki.

Zeimen, *va.* kleić; —, *sn.* klejenie.

Zeimſarbe, *sf.* farba klejowa, wodna.

—pinſel, *sm.* pędzel do kleju.

—ruthe, *sf.* pręt lepem namazany.

—ſieber, *sm.* klejarz, ten co klej wazy.

—ſiebert, *sf.* fabryka kleju.

—ſtoff, *sm.* materyja klejowata.

Leimwasser, *sn.* woda klejowa.

Leimicht u. Leimig, *adj.* klejowaty, lepki

Lein, *sm. len;* —, *adj.* lniany. (*len.*)

Lein-ader, *sm. u. —feld, sn.* pole pod —bau, *sm.* uprawa lnu.

—bottet, *sf.* lnicia, lnianka, judra, (*rośl. olejna.*)

—bottetöl, *sn.* olej z judry.

—bruder, *sm.* drukarz (plótna).

—garn, *sn.* lniana przędza.

—fraut, *sn.* wyzlin (*rośl.*)

—öl, *sn.* olej lniany.

—Pfah, *sm. u. —ſtraße, sf.* linówka (ścieżka flisowska na brzegu rzeki po której ciągną statek lina).

—jamen, *sm. u. —ſant, sf.* lniane nasienie.

—tuch, *sn.* chustka plócienna.

—wand, *sf.* plótno. (*tkaczka.*)

—weber, *sm. —in, sf.* plóciennik, tkacz.

—weberei, *sf.* plóciennica, tkalnia.

—zeug u. Leinenzeug, *sn.* sprzęty plócienne, bielizna. (*lejece.*)

Leine, *sf. (dim. Leinchen)* lina, sznur;

Leinen, *adj.* lniany; plócienny; —, *sn.* plótno, bielizna.

Leise, *adj.* cichy; delikatny, subtelny (o słuchu); lekki (o śnie); *adv.*

cicho, ostrożnie; —, *sn. vid. Oetſe.*

Leisegel, *sn. Mar. vid. Leefegel;* —

aufſteten, powolnie stąpać, postąpić.

Leiste, *sf. (dim. Leistchen)* listwa, listwa; obwódka, linijka, prążka; krajka (u sukna); obszywka (u sukni);

Anat. pachwina, słabizna; *Imprim,*

ozdoby na końcu książki dla za-

pełnienia próżnej stronicy.

Leisten, *sm. (dim. Leistchen)* kopyto; forma; —, *va.* skutecznieć, zrobić, do-

pełnić; altes über einen. — schlagen, wszystkich zarówno uważać; Dienst —, uczynić przysługę; einen Eid —, przysięgę składać; Widerstand —, dać opór, odpór; Zahlung —, dopełnić wypłaty. (*chwinowe.*)

Leisten-band, *sn. Anat.* wiązadło pabeli, *sf.* dymienica. (*nowa.*)

—bruch, *sm.* przepuklina pachwiny.

—brüste, *sf.* gruczoł pachwinowy.

—hobel, *sm.* hebel do wyrzynania li-

stew. (*cy kopyta.*)

—schneider, *sm.* kopyciarz, strugają-

Leistung, *sf.* skutecznienie, wyko-

nanie.

Zeit-band, *sn.* pasek do wodzenia.

—faden, *sm.* nie przewodniący.

—feuer, *sn. Artill.* posypka prochu

w podkopach.

—hammel, *sm.* skop wodzący trzode.

—hund, *sm.* ogar, pies gonczy.

—mittel, *sn.* środek prowadzący do

celu.

—riemen, —baum, *sm. u. —ſeil, sm.*

leje, smycz (zrzemienia).

—röhre, *sf.* rura odprowadzająca.

—stern, *sm.* gwiazda przewodni-

cząca.

—zeiten, *sn. Mus.* przestrzegacz,

skazownik (na końcu wiersza).

Zeiten, *va.* kierować; prowadzić, wo-

dzic, przewodniczyć; przeprowa-

dzając (wodę, elektryczność).

Zeiter, —in, *s.* prowadzący, —ka;

przewodnik, —niczka; *Phys.* prze-

wodnik (ciepłota, elektryczności);

—, *sf.* drabina; drabki, drabinki

(w wozie); *Mus.* gamma (szereg

siedmiu głównych tonów w mu-

zyce).

Leitersprosse, *sf.* szezebel u drabiny.

Leitwagen, *sm.* wóz drabiasty
Leitung, *sf.* przewodnictwo, zarząd;
przewodzenie, pokazywanie
drogi.

Leitungsfähigkeit, *sf.* *Phys.* własność
dobrego przewodnika (ciepłota,
elektryczności). (*ska.*)

Leimling, *sm.* leming, mysz sybir.

Leude, *sf.* leździe, trzoso; biodro.

Leuden-braten, *sm.* u. — *stüd.* *sn.* po-
ledwica.

— *gegend.* *sf.* strona krzyżowa.

— *lahm.* *adj.* mający zwichnięte bio-
dra. (*wiach.*)

— *schmerz.* *sm.* u. — *weh.* *sm.* ból w leż-
— *wirbel.* *sm.* kość pacierzowa.

Leuten, *va.* prowadzić, kierować,
zwrócić, obrócić; zawiadywać *czem*
sich — *vr.* kierować się; *daß Gespräch*
—, (*auf*) zwracać rozmowę *na* co;
der Mensch denkt und Gott lenkt, czło-
wiek strzela a Pan Bóg kule nosi.

Leuter, — *in.* *s.* przewodnik, — *niezka;*
woźnica. (*mienny.*)

Leut-riemen u. — *baum.* *sm.* leje rze-
— *fell.* *sm.* leje (z powozu); *Artill.*
pas u. kierownika.

Leutsam u. Leutbar, *adj.* powodliwy,
powolny, dający sobą powodo-
wać. (*ność.*)

Leutsamkeit, *sf.* powodliwość, powol-
Leut, *sm.* wiosna; —, *adj.* wiosenny.

Leutmonat, *sm.* marzec. (*parci.*)

Leopárd, *sm.* lampart; — *den.* *adj.* lam-
— *erde.* *sf.* skowronek; — *sf.* u. *Leichen-*
baum. *sm.* modrzew' (*drzewo*).

Leichen-fang, *sm.* łowienie skowron-
ków. (*wronki.*)

— *garn* u. — *netz.* *sn.* sieć na sko-
— *holz.* *sm.* drzewo modrzewiowe.

— *strichen.* *sn.* u. — *strich.* *sm.* odlaty-

wanie i przylatywanie skowron-
ków; łowienie skowronków w
sieci. (*wiowa.*)

Leichenapfen, *sm.* szyszka modrze-

Lein-begierde u. — *lust.* *sf.* chęć do
nauk. (*nauki, ochochy do nauk.*)

— *begierig* u. — *lustig.* *adj.* chciwy

— *eifer.* *sm.* zapal do nauk.

— *stunde.* *sf.* godzina lekcji.

— *zeit.* *sf.* czas uczenia się.

Leinen, *vn.* u. *va.* nauczyć się, uczyć się
czego; terminować; *leinen* —, po-
znać kogo lub co.

Leisbar, *adj.* czytelnny; dający się
czytać, nienudny.

Leise, *sf.* zbiór (owoców); plon, żniwo;
zabicie, bitka (w kartach).

Leise-art u. Leisart, *sf.* sposób czytania
(textu jakiego). (*tanio.*)

— *begierig* u. — *lust.* *sf.* chciwość czy-

— *begierig* u. — *lustig.* *adj.* chciwy
czytania. (*cza.*)

— *bret.* *sm.* deska nabiernicza u. ka-

— *buch.* *sm.* książka do czytania.

— *gesellschaft.* *sf.* u. — *zittel.* *sm.* gro-
no, towarzystwo czytających (pi-
sma jakie). (*w lesie.*)

— *holz.* *sm.* trzaski, odłamki drzew

— *lust.* *sf.* sztuka czytania.

— *probe.* *sf.* próba czytania.

— *pult.* *sm.* pulpit do czytania.

— *saal.* *sm.* — *stube.* *sf.* u. — *zimmer.*
sm. sala, pokój do czytania przezna-
czony; sala prelekcji publicznych.

— *schule.* *sf.* szkoła czytania.

— *stoff.* *sm.* mat-ryały do czytania.

— *sucht* u. — *wuth.* *sf.* chciwość, sza-
lony zapal do czytania.

— *übung.* *sf.* ćwiczenie w czytaniu.

— *welt.* *sf.* świat czytający.

— *zeit.* *sf.* czas zbioru (winogron);

czas do czytania przeznaczony.

Lesen, *va.* *irr.* zbierać; przebierać,
czyścić; *va.* u. *vn.* czytać; —, *sn.* u.

Lesung, *sf.* zbieranie; czytanie; *den*
Text —, (*cinem*) wytrzeć komu ka-
pitule; *gedern* —, skubać pierze
(*vid.* *Feberlesen*); *Messe* —, odpra-
wić mszę.

Lesenswerth u. — *würdig.* *adj.* wart,
godny czytania. (*— niczka.*)

Leser, — *in.* *s.* zbieracz, — *ka;* czytelnik,
Leserlich u. Leslich, *adj.* czytelnny.

Leserlichkeit, *sf.* czytelność.

Lesen, *sm.* gлина garncarska; —, *adj.*
gliniany.

Leiter, *sf.* litera, głoska; *Imprim. pl.*
pismo drukarskie, czcionki.

Leitlich, *adj.* gliniasty.

Leitig, *adj.* gliniasty.

Lesen, *va.* cieszyć, radość sprawiać,
weselić, *sich* —, *vr.* cieszyć się, we-
selić się.

Lezt, *adj.* ostatni; —, *Leztens, Leztlich*
u. *Leztlich, adv.* niedawno; —, *ob.*
Lezte, sf. ostatni; *auf die* —, *na schył-*
ku; *der te Wille,* ostatnia wola,
testament; *in den — ten Jügen ste-*
gen, konać (o umierającym); *zu*
guter —, na dobitkę, na ostatek.

Lezt-erwähnt u. — *genannt, adj.* ostat-
nio wymieniony, dopiero wspo-
mniony. (*sztoroczny.*)

— *jährig, adj.* ostatnioroczny, ze-

Leu u. Leue, *sm.* *vid.* *Löwe.*

Leugnen, *va.* *vid.* *Lügen.*

Leuchte, *sf.* pochodnia; latarnia.

Leuchten, *vn.* świecić, przyswiecać;
błyszczeć, jasnieć; *daß — tet in die*
Augen, to rzecz jasna, widoczna;
daß Wetter — *tet,* błyska się.

Leuchter, *sm.* lichtarz, świecznik.

Leuchter-arm, *sm.* ramię u. lichtarza.

— *gestell, sn.* u. — *säule, sf.* podstawa
pod lichtarz. (*skiej.*)

Leucht-feuer, *sm.* ogień z latarni mor-
— *gas, sn.* gaz przenośny do oświe-

— *läser, sm.* błyszczak, świetlik, ro-
bak świętojański.

— *fügel, sf.* kula świecąca.

— *pflanze, sf.* fajerka do oświetlenia.

— *säule, sf.* słup świecący. (*skiej.*)

— *thurm, sm.* wieża do latarni mor-
Leumund, *sm.* odgłos, sława; opinia;
in bösen — bringen, obgadywać,
osławić.

Leute, *sm. pl.* ludzie; *ezeladz,* słu-
żący; *unter die* — bringen, wydawać
na jaw, rozgłosić; *wir sind gefchle-*
ue —, już nie wspólnego między
nami.

Leute-scheu, *adj.* stroniący od ludzi.

— *schinder u.* — *plager, sm.* oszuka-
niec, zdzierca. (*godny.*)

Leutselig, *adj.* ludzki, uprzejmy, la-

Leutseligkeit, *sf.* ludzkość, uprzej-
mość, łagodność.

Levante, (*czyt.* — *ucante*) *sf.* lewant
(kraje wschodnie); — *lich, adj.* le-
wancki.

Levit, *sm.* lewita (z pokolenia Lewi);

— *lich, adj.* lewicki; *den — ten lesen,*
(*cinem*) wytrzeć komu kapitulę.

Levtoje, *sf.* lewkonia (*rosł.*)

Levton, *sm. (pl.)* — *fa*) słownik.

Libelle, *sf.* konik wodny, ważka (*o-*
wad).

Liberal, *adj.* liberalny, — *te, sm.*
liberalista.

Licent, *sm.* Com. elo, opłata od to-
warów.

Licentiat, *sm.* licencyst, pierwszy

stopień doktorski.
Lichten, *sf.* pozwolenie; wolność poetycka; swawola, rozpusta.

Licht, *adj.* jasny, świecący; wyraźny, niezawily; rzadki, niegęsty (o lesie); —, *sn.* światło, blask; światłość, jasność (gwiazdy, pochodni); światło, oświetlenie; świeca; — bekommen, objaśnić się o czem, dowiedzieć się jak się rzecz ma; an's — kommen, wychodzić na jaw; da's — halten, świecić komu; pomagac komu; da's — puhen, objaśnić świecę; ein guenfiges — werfen, rzucać korzystne światło na co; es geht mir ein — auf, zaczyna mi się rozjaśniać, teraz pojmuję; gegen da's — halten, trzymać ku światłu; gegossene — te świece rurkowe; gezogene — te, świece maczane; im — te stehen zaslaniać komu; przeszkadzać komu; im rechten — te, w przystoimem świetle; in's rechte — stellen, wystawiać w należytem świetle; neu's —, boll's —, now' pełnia księżycy.

Licht-arbeit, *sf.* robota przy świecy.
Bild, *sn.* obraz fotograficzny, świetlny.

Bilderfunst, *sf.* fotografia, sztuka zyskania obrazów przez działanie światła.

blau, *adj.* jasno błękitny.

braun, *sn.* jasnobrunatny.

dämpfer u. — hut, *sm.* nakrywka do gaszenia świecy.

form, *sf.* forma, rurka do odlewania świec.

fuch's, *sm.* koń jasnogniady.

gelb, *adj.* jasnożółty.

gestalt, *sf.* obraz oświecony.

Licht, *glanz, sm.* blask światła; świetność. (cy.)

— glanzend, *adj.* światłem błyszczący.

— grün, *adj.* jasnozielony.

— hell, *adj.* jasny, żywo świecący, błyszczący.

— leucht u. — halter, *sm.* profitka, nadstawka u lichtarza. (ita.)

— leer u. — los, *adj.* niemający światła.

— lehr, *sf.* optyka, nauka o świetle.

— masse, *sf.* massa światła.

— meer, *sf.* morze światła.

— messe u. — weihe, *sf.* święto Najświętszej Panny gromnicznój.

— messer, *sm.* fotometr, światłomierz.

— punkt, *sm.* punkt świetny.

— putz u. — scheere, *sf.* szczypce.

— putzschüssel, *sn.* podstawka pod szczypce.

— roth, *adj.* jasnoczerwony.

— schen, *adj.* bojący się światła; *fig.*

przeciwny oświacie; —, *sf.* wstręt od światła; ciemnota.

— schirm, *sm.* umbrella. (cy.)

— schnuppe, *sf.* spalony knot od świecy.

— seite, *sf.* strona od światła; *fig.*

strona korzystna, zaletna.

— strahl, *sm.* promień światła.

— strom, *sm.* strumień światła.

— stumpf, *sm.* u. — stumpfchen, *sn.* o-garek, niedopalony knot świecy.

— voll, *adj.* pełen światła; *fig.* jasny, wyraźny.

— wurm, *sm.* robak świętojański.

— zieher u. — gießer, *sm.* fabrykant świec.

Lichten, *va.* robić widnym, jasnym; rozjaśnić, przerzedzić dla światła (las); kotwicę wyciągnąć; wyładować (statek); sidi —, *vr.* rozjaśniać się; przerzedzić się.

Lichter, *sm.* lighter, lekki statek łodzi idący za większym.

Lichter-loh, *adv.* jasno. (statku.)

— lohn, *sm.* zapłata za wyładowanie

Lichtung, *sf.* wyciąganie kotwicy; wyładowanie statku.

Lichtant, *sm.* licytant, licytujący.

Licitatio, *sf.* licytacja (publiczna sprzedaż).

Lichtren, *vn.* licytować.

Licitum, *sn.* oferta, postąpiąca cena na licytacji.

Lieb, *adj.* luby, miły, przyjemny;

— ber, *comp. adv.* chętniej, lepiej,

prędzej; für — nehmen, (mit) ukon-

tentować się czem; przestawać

na czem; am liebsten, najmilej, naj-

chętniej. (strzelac.)

Lieb-äugeln, *vn.* zalotnie oczyma

— haben, *in. s.* amator, lubownik, mi-

łośnik, nieca czego; kochanek, nka.

— haberei, *sf.* amatorstwo, miłośni-

ctwo czego, szczególne upodobanie

w czem.

— herzen u. — fosen, *va.* karesować

kogo, pieścić się z kim, przymilać

się komu.

— fosing, *sf.* karesowanie kogo, pie-

szenie się z kim.

— fosingswort, *sn.* wyraz pieszczot-

liwy, pieszczący.

— los, *adj.* próżen miłości, oboję-

tny, nieczuły.

— losigfeit, *sf.* nieczulość, oboję-

tność, surowość. (ki.)

— reich, *adj.* uprzejmy, łagodny, słod-

rejs, *sm.* wdzięk, powabność.

— reizend, *adj.* pełen wdzięku, po-

wabu.

— stödtel, *sm.* lubczyk, lubszyk,

łakotne ziele (rosl.)

Lieb-werth, *adj.* kochany, luby, miły.

Liebchen, *sn. dim.* kochanka; obla-

bienica, bogdanka. (tul.)

Liebben, *Ger.* —, Wasza Miłość, ty-

Liebe, *sf.* miłość, kochanie, przy-

wiązanie, przychylność; zu thun

(etwas einem), zrobić co z przychy-

lności dla kogo. (łością.)

Liebe-athmend, *adj.* oddychający mi-

— glühend u. — heiß, *adj.* palający

miłością.

— krank, *adj.* chory z miłości.

— leer u. — los, *adj.* bez miłości.

— trunfen, *adj.* upojony miłością.

— voll, *adj.* pełen miłości.

Liebetel, *sf.* miłośki, zaloty. (się.)

Liebeln, *vn.* umizgać się, przymilać

Lieben, *va.* kochać, miłować, lu-

bić kogo, co.

Lieben-werth u. — würdig, godzien

kochania, luby, miły, uprzejmy,

powabny. (jemność.)

— würdigfeit, *sf.* uprzejmość, przy-

Lieber, *adj. u. adv. comp. vid.* Lieb.

Liebes-abenteuer, *sn.* awantura mi-

łosna.

— band, *sn.* węzeł miłości.

— bild, *sm.* miłosne spojrzenie.

— bote, *sm.* posłaniec miłości.

— brief, *sm.* list miłosny.

— brunst u. — gluth, *sf.* żar miłości.

— bund, *sm.* u. — bündniß, *sn.* związek

miłości.

— drang, *sm.* popęd miłości.

— erklärung, *sf.* oświadczenie mi-

łości. (miłości.)

— feuer, *sn.* u. — flamme, *sf.* płomień

— gebicht, *sn.* wiersz miłosny.

— genug, *sm.* rozkosz miłości.

— geschichte, *sf.* powieść romansowa.

— glück, *sn.* szczęście w miłości.

783 **Liebesgott.**
Liebesgott, — *göttin*, s. bożek, bogini miłości.
 — *handel*, *sm.* miłostki. (no.
 — *kind*, *sm.* dziecko miłości, natural-
 — *noten*, *sm.* węzelek związany w przewróconą ósemkę.
 — *fuß*, *sm.* pocałowanie miłosne.
 — *mahl*, *sm.* ucztę miłości, wspólna biesiada na znak miłości braterskiej.
 — *netz*, *sm.* siódła miłości.
 — *paar*, *sm.* u. — *leute*, *pl.* para kochanków. (łości.
 — *rein* u. — *qual*, *sf.* udręczenie mi-
 — *schand*, *sm.* zakład miłości.
 — *schwürmerei*, *sf.* zagorzałność miłosna.
 — *schwur*, *sm.* przysięga miłosna.
 — *seufzer*, *sm.* westchnienie miłosne.
 — *trank*, *sm.* napój miłosny.
 — *wonne*, *sf.* rozkosz miłości.
 — *zauber*, *sm.* urok, powab miłości.
 — *zeichen*, *sm.* znak miłości.
Lieblieh, *adj.* łagodny, miły, przyjemny. (noś.
Liebllichkeit, *sf.* łagodność, przyjem-
Liebling, *sm.* faworyt, — *tka*, ulubie-
 niec, — *niec*; — *göt.* *adj.* ulubiony.
Lieblingsbuch, *sm.* książka ulubiona.
 — *farbe*, *sf.* ulubiony kolor.
 — *gericht*, *sm.* ulubiona potrawa.
 — *ünde*, *sf.* grzech jakby z upodobania popełniony.
Liebschaft, *sf.* miłostka.
Liebste, *sc.* najukochańszy, — *a*; kocha-
 nek, — *nka*; *Ich Herr* — *ist* wasz mał-
 żonek.
Lieb, *sm.* (*dim.* *Liebchen*) śpiew, pieśń;
 piosenka; *das Ende vom* — *de*, koniec
 rzeczy, sprawy; *das hohe* — *pieśń*
 nad pieśniami; *er kann ein* — *babon*

784 **Liegen.**
lingen, on mógłby o tem co powie-
 dzie, zaspiewać; *immer das alte* —
 zawsze stara piosenka.
Liederbuch, *sm.* kanconal, kantyczki,
 zbiór pieśni. (pieśni.
 — *bichter*, *sm.* pieśniopisarz, autor
 — *spiel*, *sm.* wodewil, — sztuka tea-
 tralna przeplatana śpiewkami.
Liederlich, *adj.* ładajaki, lichy, nie-
 dbały; rozwiozły, rozpustny, nie-
 rządny. (rozwiozłość.
Liederlichkeit *sf.* niedbałość; nierząd,
Lieferant, *sm.* u. *Lieferer*, liwerant, do-
 stawca.
Liefen, *va.* dać, dopełniać co należy;
 dostawiać, dostarczać (żywności);
 wydać (bitwę); *er ist geliefert*, zginął,
 już po nim.
Lieferung, *sf.* wydanie, oddanie, do-
 stawienie; dostawa; zeszyt, poszyt
 (dziela).
Liegamöb. *sm.* kowadło (u kottlarza).
Liege-geld, *sm.* *Com.* zapłata szyprom
 za oczekiwanie na ładunek lub wyla-
 dowanie.
 — *tage*, *sm.* *pl.* *Com.* dziesięć dni po
 terminie zostawione dla uiszczenia
 się z długu.
Liegen, *vn.* *irr.* (*haben* u. *sein*) leżeć;
 być gdzie, znajdować się; stać (o
 wojsku); — *bleiben*, pozostawać,
 zostać się; nie być użytym; (*in*)
 zostać, zatrzymać się gdzie; *am*
Tag — *być* wiadomem, jasnem,
 niewątpliwem; *an mir soll es nicht* —
 ja nie będę na przeszkodzie; *es*
liegt an ihm, to od niego zależy; *es*
liegt ihm viel daran, wiele mu na
 tem zależy; *es liegt mir nichts daran*,
 nie mi na tem nie zależy; *im Fenster*
 — *wyglądać* leżąc w oknie; *hier*

785 **Liegen.**
liegt (begraben) tu leży (pochowany,
 o zmarłym); *im Sinne* — *mieć*
 w myśli, tkwić w głowie; *im Streite*
 — *(mit einander)* być z kim w cią-
 głej sprzeczce; *in den Boden* —
 leżeć pologiem; *schwer auf dem*
Herzen — *leżeć* na sercu; *über den*
Büchern — *zagrzebać się* w książ-
 kach; *vor Anfer* — *stać* na kotwi-
 cy; *wem liegt daran*, kogoż to ob-
 chodzi? *zu Bette* — *leżeć* w łóżku,
 być chorym.
Liegend, *adj.* leżący; znajdujący się;
 — *de Gründe*, majątek nieruchomy.
Liegendshaft, *sf.* nieruchomość.
Lin, *sf.* *Mar.* lina.
Leich u. **Leichgraß**, *sm.* brzanka (rośl.).
Leichpfund, *sm.* ciężar 15 funtowy.
Lin u. **Linifarben**, *adj.* fioletowy.
Lin, *sm.* *vid.* *Holunder*.
Lilie, *sf.* lilia; — *lilien*, *adj.* liliowy.
Lilien-blatt, *sm.* liść liliowy.
 — *förmig* u. — *artig*, *adj.* liliowaty.
 — *gewächs*, *sm.* roślina liliowa.
 — *stengel*, *sm.* łodyga lilii.
Limonade, *sf.* limonada.
Limon u. **Limonie**, *sf.* cytryna.
Limpf, *sm.* wierzchołek drzewa; kiel.
Kind u. **Kind**, *adj.* *Kindigkeit*, *sf.* *vid.*
Geilinde u. *Geilindigkeit*.
Kind, *sf.* lipa; — *den*, *adj.* lipowy.
Kinden-baß, *sm.* lyko lipowe.
 — *blüthe*, *sf.* lipowy kwiat.
 — *gang*, *sm.* alea, ulica lipowa.
 — *honig*, *sm.* lipiec, biały miód.
Kindern, *va.* zlagodzić, ulżyć, uśmie-
 rzyć; *sch.* — *vr.* łagodzić, uśmie-
 rzyć się. (uśmierzanie.
Kindern, *sf.* zlagodzenie, ulżenie,
Kindernsmittel, *sm.* środek lago-
 dzący.

786 **Linse.**
Linse, *sm.* u. *waż*, gadzina; smok
 skrzydlaty.
Linse, *sm.* linia, linia.
Linse u. **Linse**, *adj.* liniowy.
Linse u. **Linse**, *va.* liniowac.
Linse, *sf.* linia; wiersz w książce; rys;
Geogr. równik.
Linse-blatt, *sm.* papier zaliniowany
 podkładany pod inny dla prostego
 pisania.
 — *feder*, *sf.* pióro do liniowania.
 — *papier*, *sm.* papier liniowany. (wa.
 — *perspectiv*, *sf.* perspektywa linio-
 — *schiff*, *sm.* okręt liniowy.
 — *truppen*, *pl.* wojsko liniowe.
 — *zieher*, *sm.* rejsgraf, narzędzie do
 ciągnięcia linii atramentem; ras-
 trum, pióro mosiężne do ciągnię-
 nia rysu dla nót muzycznych.
Linse, *adj.* lewy; *fig.* niezręczny, nie-
 zgrabny; — *ob.* *linse* *sein*, być man-
 kusem (używać lewej ręki za pra-
 wą); *ble* — *se* *Seite*, (von *Zeugen*) lewa
 strona (materyi); *was recht ist* —
 mądry, rzecz do góry nogami prze-
 wrócić.
Linse, *sf.* lewa ręka. (noś.
Linse, *sf.* niezręczność, niezgrab-
Linse, *adj.* niezgrabny.
Linse, *adv.* na lewo, w lewo; na wy-
 wrót; — *ansagen*, (etwas) zaczynać
 odwrotnie, nawspak; — *urtheilen*,
 krzywo sądzić.
Linse-ab. *adv.* z lewej strony na dół.
 — *um*, *adv.* od lewej strony naokoło.
Linse, *sm.* *vid.* *Linse* u. *Linse*.
Linse, *sm.* papier ze szmat.
Linse, *sf.* soczewica (*gat.* *grochu*);
Opt. soczewka (ze szkła); *ważka* u
 wahadła w zegarze; (*vid.* *Linse*).

Einfenbaum, *sn.* ziele miechunki.
 —brin, *sn.* Anat. kostka soczewi-
 cowa.
 —förmig, *adj.* soczewkowaty.
 —gericht, *sn.* potrawa z soczewicy.
 —glas, *sn.* soczewka, lupka.
 —suppe, *sf.* zupa z soczewicy.
 Rippe, *sf.* (*dim.* Rippen) warga; —
 penz, *adj.* wargowy; es soll nicht
 über meine —pen kommen, to nie wy-
 dzie z ust moich; sch auf die —
 beissen, ugryźć się w język.
 Rippen-band, *sn.* Anat. punkt zamy-
 kania się ust.
 —buchstabe, *u.* —laut, *sm.* Gram.
 głoska wargowa. (*cie.*)
 —förmig, *adj.* Bot. wargowy, o kwie-
 Rippfisch, *sm.* czworzębiec (ryba).
 Rippig, *adj.* (*u.* w wyrazach złożonych)
 wargowy.
 Liquer, (*czyt.* —ker) *sm.* likier.
 Liquidiren, *va.* Com. likwidować, ob-
 rachować. (*ciało* ciekłe.
 Liquor, (*czyt.* —kvor) *sm.* ciecz, płyn.
 Rispel u. Rispel, —fu, *s.* szeptań-
 szepczacz, —ka. (*plenić.*)
 Rispeln, *vn.* szeptać, szeleścić; sze-
 Rispelbuchstabe, *u.* —laut, *sm.* Gram.
 głoska sycząca.
 Rist, *sf.* podstęp, chytrłość.
 Riste, *sf.* lista, spis, rejestr.
 Ristig, *adj.* chytry, podstępny.
 Litanei, *sf.* litania; fig. długi szereg
 aż do znudzenia.
 Littera, *sf.* litera, głoska.
 Litterarisch u. Litterär, *adj.* literacki,
 naukowy. (*kowy.*)
 Litterator, *sm.* literat, człowiek nau-
 Litteratur, *sf.* literatura, piśmiennic-
 two. (*nić.*)
 Litteratüregeschichte, *sf.* dzieje piśmien-

Litteratürzeitung, *sf.* gazeta literacka,
 naukowa.
 Littorale, *sn.* Geogr. wybrzeże.
 Liturgie, *sf.* liturgia (porządek nabo-
 żeństwa); —gisch, *adj.* liturgiczny.
 Litze, *sf.* (*dim.* Litzen) sznurek (do
 obszywania), pętlica; nie prosto-
 padła na warsztacie tkackim.
 Libreé (*czyt.* —wrej) *sf.* liberya; *adj.*
 liberyjny.
 Librébediente, *sm.* sługa w liberyi
 chodzący.
 Lob, *sn.* pochwała, chwala, chluba;
 Gott —, Gott sey —, chwala Bogu;
 schlechtes —, przygana.
 Lobbegierde, *sf.* chciwość chwały.
 —begierig, *adj.* chciwy pochwały.
 —gebicht, *sn.* wiersz pochwalny.
 —gesang, *sm.* u. —lied, *sn.* pieśń
 pochwalna, hymn.
 —hudein, *vn.* sam kadzić, pochlebiać.
 —hudler, *sm.* pochlebca.
 —preisen, *va.* irr. wielbić, sławić,
 wychwalać. (*bianie.*)
 —preisung, *sf.* wystawianie, uwiel-
 —rede, *sf.* mowa pochwalna.
 —redner, *sm.* panegirysta, chwalec,
 mówca pochwalny.
 —rednerisch, *adj.* panegiryczny.
 —sagen, *vn.* chwalić, wychwalać.
 —singen, *vn.* irr. opiewać chwałę.
 —spruch, *sm.* pochwała.
 Loben, *va.* chwalić; sławić, wysta-
 wiać. (*chwaly.*)
 Lobenswerth u. —würdig, godny po-
 Lobesam u. Lobesam, *adj.* chwalebny.
 Lobeserhebung, *sf.* wystawianie, wy-
 chwalanie, pochwała; —gen machen,
 oddawać pochwały, wielić wy-
 chwalać.
 Böblich, *adj.* chwalebny, zaszczytny.

Böblichkeit, *sf.* chwalebność.
 Loch, *sn.* ö, (*dim.* Löcherchen) dziura;
 jama, nora; psiarnia, buda, dom
 nik czemny; loch, wzięcinie.
 Löcherlein, *va.* dziurki w czym robić.
 Löcherig, *adj.* dziurawy; dziurkowaty.
 Löcherigkeit, *sf.* dziurkliwość.
 Löchfuge, *sf.* piłka do wyrzynania
 dziur.
 Lode, *sf.* (*dim.* Lösschen) lok, pukiel
 włosów; nawołanie psów (*u.* my-
 slistwie); wabik.
 Loden, *va.* włosy trefić; zwolywać;
 położyć przynętę, przywabiać;
 zwabić, zniecić; (*aud.* einem) wyludzić
 (tajemnicę). (*w* loki ułożone.
 Lodenhaar, *sn.* włosy kędzierzawe,
 —haupt, *sn.* u. —kopf, *sm.* głowa z
 lokami, kędzierzawa.
 Lode-ente, *sf.* kaczka do wabienia.
 —pfelze u. —flöte, *sf.* wabik, flecik
 do wabienia. (*w* wabiący.
 —pfelze, *sf.* u. —aas, *sf.* nęta, żer
 —stimme, *sf.* głos wabiący.
 —vogel, *sm.* wabik, ptak wabiący.
 Loder, *adj.* pulchny; chwiałący się,
 słaby, miękki; lekkomyślny; niemo-
 ralny, rozwiozły.
 Loderheit, *sf.* pulchność; chybkość,
 miękkość; lekkomyślność, rozwio-
 złość.
 Lössern, *va.* vid. Auflösen.
 Lössig, *adj.* kędzierzawy.
 Lössung, *sf.* wabienie, nęcenie; u-
 wodzenie.
 Löss, *sf.* u. Lössen, *sm.* paklak, płó-
 tno z grzebne; strzep (wiszący u su-
 kni).
 Löser, *sn.* mydliny, pomyje.
 Löbern, *vn.* płomieniem się palić,

goreć.
 Löffel, *sm.* łyżka; —, *adj.* łyżkowy.
 Löffel-ente u. —gans, *sf.* kaczka
 (dzika) z szerokim dziobem ły-
 kowatym.
 —frucht, *sn.* warzecha (rośl.).
 —schale, *sf.* czaszka u łyżki (ta częś-
 którą się nabiera).
 —stiel, *sm.* trzonek u łyżki.
 Löffeln, *va.* u. vn. czerpać, jeść łyżką.
 Log, *sm.* Mar. drogomiar, narzędzie
 do mierzenia drogi okrętowej.
 Log-buch, *sn.* dziennik żeglugi mor-
 skiej.
 —tafel, *sf.* tablica drogomiaru.
 —leine, *sf.* sznur do drogomiaru.
 Logarithmisch, *adj.* logarytmowy.
 Logarithmus, *sm.* Mathem. (*pl.* —
 men) logarytm, liczba w postępie
 arytmetycznym odpowiadająca in-
 nej z postępu geometrycznego.
 Loge (loze), *sf.* łoża (*u.* teatrze).
 Logik, *sf.* logika, nauka porządku
 rozumowania; —gisch, *adj.* logi-
 czny, porządku wyrozumowany.
 Logiker, *sm.* logik.
 Loß, *sn.* bagno, błoto; —, *adj.* jasno
 palący się (*vid.* Lichtloß).
 Löß-bad, *sn.* miejsca na przysto-
 waną korę do garbowania skór.
 —beize, *sf.* macerowanie skór w dę-
 bniku.
 —farbe, *sf.* kolor czerwonawy.
 —farbig u. —farben, *adj.* czerwona-
 wy, koloru dębika.
 —gar, *adj.* wydeblony (o skórach).
 —garber, *sm.* garbarz, czerwono-
 skórnik. (*noskórstwo.*)
 —garberei, *sf.* garbarstwo, czerwo-
 —grube, *sf.* dół do deblowania skór.
 —fuchsen, —ballen u. —fäse, *sm.* wiąz-

ka dębowa (do palenia).

Lohmühle, *sf.* młyn garbarski.

Lohr, *sf.* płomień; dębnik, dębica garbarska.

Lohr, *va.* dębic, (dębem przesy-
pywać skóry); —, *sn.* garbowanie
skór.

Lohn, *sm.* płaca, zapłata, myto;

nagroda, wynagrodzenie.

Lohn-arbeiter, *sm.* najemnik.

—bediente u. —latel, *sm.* lokaj na-
jęty tymczasowo.

—diener, *sm.* sługa najemny.

—futsche, *sf.* powóz najemny.

—futscher, *sm.* powoźnik najemny.

—tag, *sm.* dzień wypłaty (robotni-
kom).

Lohnen, *va.* nagrodzić komu co lub
za co; (einem) płacić, dać zapłatę
komu; —, *vn. u. sich* —, *vr. imp.*
wartem być; es lohnt sich der Mühe
nicht, nie warto trudów.

Lohnung, *sf.* żołd, płaca.

Loth, *sm.* kłakol (rosł).

Löbner u. Löbnerpiel, *sm.* hombra
(pewna gra w karty).

Loos u. Los, *sm.* los, traf, przypadek,
trafunek; bilet na loteryę; los, prze-
znaczenie; daß —werfen, losy rzucać
o co; daß —ist gefallen, stało się,
los rzucony; daß große —, wielka
wygrana; die —se ziehen, ciągnąć lo-
teryę.

Lösen u. Lösen, *vn.* losować.

Lösung, *sf.* rzucenie losów, (*vid.*
Lösung.)

Lösungspiel, *sm.* loterya.

Lösse ob. Lösse, u. Lössemann, *sm.*
rotman, przewodnik okrętu lub
statku. (drogo.)

Lösse, *va.* wskazywać okrętowi

Lösse, *sn.* wynagrodzenie za
prowadzenie okrętu.

Lorbeer, *sm.* wawrzyn, drzewo wa-
wrzynowe; *pl. fig.* wawrzyny, lau-
ry. (nu.)

Lorbeer, *sf.* bobek, jagoda wawrzy-
nowa; Lorbeerbaum, *sm.* drzewo wawrzy-
nowe, laurowe, bobkowe.

—franz, *sm.* wieniec laurowy.

—öl, *sm.* olejek laurowy.

—rose, *sf.* róża sybirska.

Loth, *sm.* nur czubaty (ptak).

Loth, *sn.* Lösung, *vn.* Lösung, *sf.* vid.

Loth, Loosen u. Loosung; —, u. Löse,

adj. u. adv. wietki, słaby; wolny,

luzny; rzadki, nienabity, niesci-
sły; trzęsący się, chwiejący się;

wietrzny, swawolny; (einer Sache)
uwolniony, oswobodzony od

czego; —brechen, (auf) bić, okładać

kogo bezustannie; —gehen, (auf)

iść prosto na kogo, na co; —seß

haar, rozpuszczone włosy; daß

Band ist —, wstążka odwiązana; daß

ist ein —fer Vogel, to filut, szalibierz;

daß ist ein —fer Streich, to psota,

figiel; daß ist —seß Gefindel, to ho-
lota, halastra; daß Schloß ist —,

zamek otwarty; der Hund ist —,

pies odwiązany; er arbeitet sich ba-
rauf —, śmiało, dzielnie robi; er

führt —se Reben, prowadzi bezwsty-
dne rozmowy; er hat ein —seß Maul,

ma wyparzoną gębę, zły język;

er ist ein —fer Bube, to psotnik,

swawolnik; was ist hier —, cóż tu

za hałas.

Los bekommen u. —bringen, *va.* o-
derwać, odwickać, wydobyć.

—binden, *va. irr.* odwiązać, rozwią-
zać.

Losbitten, *va. irr.* wyprosić kogo,
uzyskać prośbami uwolnienie
czego.

—brechen, *va. irr.* odłamać, rozłamać
co; —, *vn.* odłamać się, odbić się;
wybuchnąć; ich brach —, zerwałem
się z krzykiem, rzuciłem się. (lic.)

—brennen, *va. irr.* wypalić, wystrze-
—bröckeln, *va.* odkruszyć; —, *vn.*
odkruszyć się. (strzelić.)

—brüden, *va.* spuścić kurek i wy-
—fahren, *vn. irr.* oderwać się; pow-
stać, rzucić się na kogo; —, *va.* jadąc
oderwać co od czego.

—fellen, *va.* odpilować co.

—geben, *va. irr.* wolno puścić kogo.

—gebung, *sf.* wypuszczenie na wol-
ność.

—gehen, *vn. irr.* odchodzić, odsta-
wać, oddzielać się od czego; za-
czynąć się; wystrzelić (pistol

—haben, *va. irr.* odciąć, odrąbać;
—, *vn.* (auf) uderzyć na kogo.

—kaufen, *va.* wykupić, okupić ko-
go, co. (cucha.)

—ketten, *va.* odwiązać, spuścić z łań-
—kommen, *vn. irr.* wydobyć się, u-
wolnić się od czego.

—lassen, *va. irr.* wypuścić zrak,
uwolnić.

—legen, *vn. fam.* puścić się, odw-
żyć się na co, zacząć co robić.

—machen, *va.* odwiązać, rozwiązać;
otwierać; uwolnić kogo od czego;

sich —, *vr.* rozwiązać się; uwolnić się
od czego.

—plagen, *vn.* wyrwać się z czem.

—reißen, *vn. irr.* (sthn) oderwać
się, urwać się; —, *va.* oderwać co
oddzielać; sich —, *vr.* wyrwać się,

uwolnić się.

Lossagen (sich), *vr.* zrzec się czego.

—schleßen, *va.* wystrzelić z czego.

—schlagen, *va.* odbić; sprzedać (to-
war).

—schnallen, *va.* odpiąć ze sprzączki.

—schellen, *vn.* raptem się oderwać
i odskoczyć; *va.* szybko wypuścić
np. strzałę. (zac.)

—schüren, *va.* odsznurować, odwi-
—schrauben, *va.* odrubować.

—sprechen, *va. irr.* uznać kogo nie-
winnym, wolnym od winy; uwol-
nić, wyzwolić kogo.

—springen, *va.* oderwać, utracić.

—springen, *vn. irr.* odskoczyć, oder-
wać się i odpadać.

—trennen, *va.* odłączyć, odosobnić;
odpruć od czego.

—twisten, *va.* odwinąć, odwickać co;
rozwiąć, roztwierać; sich —, *vr.* wy-
kręcić się, wywinąć się.

—winden, *va. irr.* odkręcić co od
czego; sich —, *vr.* wykreć się.

—ziehen, *vn. irr.* (auf) napastować
kogo; *fig.* powstać gwałtownie na
kogo.

Losbar, *adj.* rozpuszczalny.

Losch-anstalt, *sf.* urządzenie ogniowe.

—bauf, *sf.* skrzynia do gaszenia wa-
pna.

—blatt, *sm.* ciwarka bibuły.

—blei, *sm.* Miner. ołówek (gatunek
kruszczy wid. Wasserblei).

—brand, *sm.* głównia wygasła.

—faß, *sm. u.* —füßel, *sm.* cebrzyk, na-
czynnie z wodą (do hartowania że-
laza).

—gelb, *sm.* zapłata za wyładowanie.

—geräth, *sm.* narzędzia ogniowe.

—hafen, *sm.* osąg do gaszenia ognia.

Löschhorn, *sn.* gasidło, kapturek do gaszenia świec (*vid.* Lichthut).

—lohle, *sf.* węgiel zagazony wodą.

—papier, *sn.* bibuła.

—platz, *sm.* miejsce wyladowania

Löschbar, *adj.* dający się pogasić.

Löschen, *vn. irr.* (sejn) gasnąć; —, *va.*

reg. gasić (ogień, pragnienie); wy-

mazać, wyskrobać (pismo); umo-

rzyc (dług); *Mar.* wyladować (o

kret); —, *sn.* u. Löschung, *sf.* gaszenie.

Löse, *adj.* *vid.* Loß.

Lösen, *va. vid.* Loosen

Lösegeld, *sn.* okup, okupac, wykupne.

—schlüssel, *sm. Theol.* władza rozgrze-

szania. (tnicy się zmieniają.

—stunde, *sf.* godzina w której robo-

Lösen, *va.* rozpuścić, rozwiązywać,

odwiązywać, odzierać; wystrzelić

(z broni, z działa); wyrokować, sta-

nowiąć, decydować; zgadywać,

rozwiązywać (zagadki); wykupić;

targować (za towar); —, *vn. Chas.*

paskudzić (o zwierzętach); bie Jun-

ge —, (ciem) podciąć języzek

(dziecku); rozwiązać komu język,

usta; sein Wort —, spełnić przyre-

czenie. (Löbbar.

Löslich, *adj.* rozpuszczalny, *vid.*

Löslichkeit, *adj.* rozpuszczalność.

Lösung, *sf.* znak, sygnał; *Milit.* ha-

sło; *Chas.* pomiot, łajuo; (*vid.* Lös-

fung.)

Lösung, *sf.* odwiązywanie; wykupie-

nie, oswobodzenie; rozstrzygni-

nie.

Lösungswort, *sn. Milit.* hasło.

Loth, *sn.* lot, lit (kruszec do luto-

wania); ciężar wagowy; nabój;

szróty; ołowianka (do mierzenia gło-

bokości wody); lot (waga).

Löthe, *sf.* lit, lut (do lutowania).

Löthen, *va.* lutować.

Löthen, *vn.* ołowianką mierzyć gło-

bokość.

Löthner, *sm.* lutownik (co lutuje, spa-

ja); młotek do lutowania.

Löthig, *adj.* lutowy; fedjehu — geß Sil-

ber, srebro 16 próby.

Löth-folben, *sm.* młotek do lutowania.

—ofen, *sm.* piecyk do lutowania.

—rohr, *sn.* rurka do lutowania.

—stann, *sn.* cyna do lutowania.

Löthrecht, *adj.* u. *adv.* pionowy,

wo; prostopadły, dle.

Löthse u. Löthsmann, *sm. vid.* Lothse.

Löthsen, *va. vid.* Loosjen.

Löthung, *sf.* lutowanie.

Lötte, *sf.* kanał, rura, przejście.

Lötte-rett, *sn.* sofa, kanapa z porę-

czami tylko w głowach i nogach.

—bube, *sm.* łotr, oszust.

Lotterit, *sf.* loterya; —, *adj.* lote-

ryjny. (zdrożny, rozpustny.

Lotterig u. Lotter, *adj.* wietki, słaby;

Lotto u. Lotospiel, *sn.* loteryjka.

Lotus u. Lotusbaum, *sm.* lotusowe

drzewo.

Lotusbäume, *sf.* grzybień żółty (ros).

Lothe (czyt: lup) *sf.* lupka, soczew-

ka, szkło powiększające.

Löwe, *sm.* lew; win, *sf.* lwica.

Löwen-gleich u. Löwenhaft, *adj.* podo-

bny lwu, jak lew.

—grube, *sf.* lwia jama.

—herz, *sn.* lwie serce.

—hund, *sm.* u. —hündchen, *sn.* szpic.

—tühn, *adj.* odważny jak lew.

—stark, *adj.* silny jak lew.

—stärke, *sf.* siła lwa.

—jahn, *sm.* brodownik mleczowy

(rośl).

Lucerne, *sf.* lucerna, trawa szwajcar-

ska.

Lučs, *sm.* rys, bystrowidz; —flu, *sf.*

samica rysia. (bystry.

Lučsauage, *sn.* oko rysia; fig. wzrok

Lučs, *sf.* szczyba, wylom; dziura,

otwór, próżnia.

Lučdenbüßer, *sn.* zastępca (-czyni)

w potrzebie; zapychadło; latanina

w wierszu dla miary lub rymu.

Lučdenhaust, *adj.* pełen przerw, nieca-

ły, niepełny.

Lučdenhaftigkeit, *sf.* niezupełność, nie-

dostateczność.

Lučig, *adj.* dziurawy; szczybaty.

Lučel, *sf.* naczynko do ssania dla

dzieci, mamka. (cie rozwiozle.

Lučler, *sn.* ściernow; nęła, pęta; ży-

Lučleben, *sn.* życie wszechne.

Lučlich, *adj.* Lučlichkeit, *sf.* *vid.*

Lučlichkeit u. Lučlichkeit.

Lučern, *vn.* żyć wszechnie; —, *va.*

ściernem nęcie.

Lučmagister, *sm.* sam. bakałarz.

Luč u. Lučfite, *sf.* Mar. strona statku

w którą wiatr dmie.

Lučt, *sf.* u. (dim. Lučtchen), powietrze;

atmosfera; oddech; wiatr; *adj.* po-

wietrzny; — (schöpfen), oddychać

powietrzem; in die — reben, mówić

na wiatr, bez skutku; in die —

sprenge, wysadzić w powietrze; in

die freie — gehen, wyjść na świeże

powietrze; seine — haben, zatchnąć

się; seinem Herzen — machen, ulżyć

swemu sercu, wynurzyć się; wieder

—bekommen, tehu dostać, odet-

chnąć.

Lučt-art, *sf.* rodzaj powietrza.

—artig, *adj.* lotny, w stanie lotnym.

—bad, *sn.* kąpiel powietrzna.

Luft-ball, *sm.* u. —schiff, *sn.* balon, okręt

powietrzny.

—blaße, *sf.* bańka na wodzie; pęche-

rzyk w rybach ułatwiający im ply-

wanie; próżnia nadzieja.

—bicht, *adj.*: nieprzepuszczający po-

wietrza, hermetyczny.

—bichtmesser, *sn.* aerometr, narzędzie

wskazujące gęstość powietrza.

—erscheinung, *sf.* zjawisko napowie-

trzne, meteor.

—fahrt u. —reise, podróż napowie-

trzna. (wiewu.

—fang, *sm.* okno lub otwór do prze-

—feuer, *sn.* raca, sztuczny ogień

podnoszący się w powietrzu.

—gang, *sm.* Anat. kanał oddech-

owy. (trzna.

—gegen, *sf.* strona, okolica powie-

—geist, *sm.* duch napowietrzny, de-

mon.

—güte, *sf.* dobroć powietrza (zdat-

ność do oddychania).

—gütemesser, *sm.* Phys. narzędzie do

dochodzenia czystości powietrza.

—hahn, *sm.* u. —stappe, *sf.* kurek do

wpuszczania i wypuszczania po-

wietrza, kłapka w pompie.

—hauch, *sm.* powiew wietrzyka.

—hissen, *sn.* poduszka nadymana

powietrzem. (krąg.

—kreis, *sm.* atmosfera, powietrzo-

—leer, *adj.* próżny, bez powietrza.

—lehre u. —kunde, *sf.* nauka o po-

wietrzu.

—loch, *sn.* otwór dla powietrza,

przewiew; pl. —löcher, pory; H.

nat. przyskawk, dychawki (u wie-

lorybów).

—messer, *sm.* powietrzomierz, aero-

metr; gazometr.

Luftpumpe, *sf.* pompa powietrzna.
 —raum, *sm.* przestrzeń powietrza;
Artill. przestwór (armaty).
 —röhre, *sf.* rurka powietrzna; *Anat.*
 kanał oddechowy.
 —säule, *sf.* słup powietrzny.
 —säure, *sf.* *Chim.* gaz węglkowy.
 —schu, *adj.* mający wstręt od po-
 wietrza; —, *sf.* obawa powietrza.
 —schicht, *sf.* warstwa powietrza.
 —schiffer *u.* —fahrer, *sm.* żeglarz po-
 wietrzny. (napowietrzna).
 —schiffahrt *u.* —schiffahrt, *sf.* żegluga.
 —schloß, *sn.* zamek na powietrzu;
 —schloß bauen, stawiać zamki na lo-
 dzie.
 —schöpfen, *sn.* oddychanie.
 —segel, *sn.* *Mar.* rura wprowadza-
 jąca powietrze (w okręcie).
 —spiegelung, *sf.* zjawisko w pusty-
 niach Wschodu przedstawiające
 jakby obszar wody.
 —springer, *sm.* skoczek powietrzny.
 —sprung, *sm.* skok w powietrzu.
 —streich, *sm.* ciecicie w powietrze,
 zamach chybiłony.
 —zug, *sm.* przeciąg powietrza; wiatr
 przejmujący.
 Lüften, *va.* przewietrzać, przewie-
 wać; podnosić nieco, ulżyć.
 Lüfter, *sm.* gwoździelnica.
 Lüftig, *adj.* powietrzny; przewie-
 wny, przystępny powietrzu; *fig.*
 lekki, wietrzny; *ein* — geß Kleid,
 lekka suknia; *ein* — geß Zimmer, izba
 świeże powietrze mająca.
 Lüftung, *sf.* przewiewanie.
 Lüftwärter, *adv.* *Mar.* ku wiatrowi
 (vid. *Luf*).
 Lug, *sm.* kłamstwo; — und Trug,
 kłamstwo i zdrada.

Lüge, *sf.* kłamstwo, łgarstwo; — gen
 strafen, (einen) zadawać komu kłam-
 stwo. (pilnować czego).
 Lügen, *vn.* upatrywać, wyglądać,
 Lügen, *vn.* *irr.* iść, kłamać, żelgać,
 skłamać; zwodzić; —, *va.* udawać,
 zmyślać co.
 Lügenhaft *u.* Lügnerisch, *adj.* kłamany,
 zmyślony; kłamliwy, zwodniczy.
 Lügenhaftigkeit, *sf.* fałszywość; kłam-
 liwość.
 Lügen-maul, *sn.* łgarz, kłamec.
 —prophet, *sm.* fałszywy prorok.
 —strafen, *sn.* zadawanie kłamstwa,
 fałszu.
 Lügen, *sm.* dostrzegacz, szpieg.
 Lügger, *sm.* *Mar.* rodzaj statku ku-
 pieckiego.
 Lügner, *in s.* łgarz, —rka, kłamec,
 —czyni; oszukiwanie, —nica; —um-
 wen, (an einem) pokazać się kłam-
 cą, nie dotrzymać słowa.
 Lügen, *vn.* pałrzeć, wyglądać.
 Lüge, *sf.* okno w dachu; *Mar.* drzwi-
 ozki na pomoście okrętu do scho-
 dzenia nadół.
 Lullen, *vn.* uspić dziecko śpiwając.
 Lummel, *sm.* poledźwica wolowa;
 dragal, rosły a niezgrabny czło-
 wiek. (staćwo, gburstwo).
 Lummeler *u.* Lummelhaftigkeit, pro-
 Lummelhaft, *adj.* gburowaty, niezgra-
 bny.
 Lump, *sm.* ściierka, szmat, galgan;
 obszarpaniec, łajdak.
 Lumpen, *sm.* galgan, łachman; —,
va. traktować kogo ze wzgardą;
 sich nicht — lassen, nie dawać się wo-
 dzić za nos. (cen).
 Lumpen-geld, *sn.* um *ein* —, za bez-
 —geldes, —pać *u.* —voll, *sn.* cha-

halastra, podła tłuszcza. (*mi.*)
 Lumpen-handel, *sm.* handel galgana-
 —händler *u.* —sammler, *in s.* handlarz,
 —rka galganami.
 —hund *u.* —fert, *sm.* galgan, 'podlec.
 —papier, *sn.* papier z galganów.
 —zeug, *sm.* licha materia.
 —zuder *u.* Lumpzuder, *sm.* *Com.*
 cukier posledniego gatunku.
 Lumperei, *sf.* galganstwo, bzdurstwo.
 Lumpicht, *adj.* galgański; brudny,
 skapy.
 Lumpig, *adj.* obdarty, obszarpany;
 lichy, niedźny, skapy. (śuchty).
 Lundaifer, *sm.* Lundaifisch, *adj.* vid. Mond.
 Lunge, *sf.* płuca; — gen, *adj.* płuco-
 wy; auß *voller* — schreien, krzyżeć
 z całego gardła.
 Lungen-ader, *sf.* *Anat.* żyła płuca.
 —entzündung, *sf.* zapalenie płuc.
 —flechte, *sf.* *u.* —moos, *sn.* porost, plu-
 cnik, płucnik drzewny.
 —flügel, *sm.* klapa w płucach.
 —gechwür, *sn.* wrzód na płucach.
 —hieb, *sm.* einen — geben, dać ciecicie
 w płuca, tego komu wyrznąć pra-
 wdę.
 —krankheit, *sf.* choroba płuc.
 —traut, *sn.* płucnik lekarski, mio-
 danka. (trawa).
 —muß, *sm.* siekanka z płuczek (po-
 —probe, *sf.* *Med.* doświadczenie
 z płucami. (płucne).
 —schwindfucht *u.* —fucht, *sf.* suchoty.
 —schwindfuchtig *u.* —fuchtig, *adj.* ma-
 jący suchoty płucne.
 Lungerer, *sm.* próżniak, włóczęga.
 Lungerig, *adj.* łakomy, żarłoczny;
 walęsający się.
 Lüngern, *vn.* chciwie pałrzeć, pożerać
 oczami; próżnować, włóczyć się.

Lünse *u.* Lünse, *sf.* lon (u wozu).
 Lünre, *sf.* lont (do zapalenia dział);
 — riechen, miarkować coś, dorozu-
 miewać się czego. (ten).
 Lünfen, *vn.* podnosić nieco (vid. *Lüf*).
 Lünze, *sf.* słonecznik strączyły
 (rośl.).
 Lünpe, *sf.* bryla topionego żelaza.
 Lust, *sf.* *u.* radość, wesele, pociecha;
 ochota, chęć do czego; żądza, chęć,
 pożądliwość; — machen (einem zu)
 zachęcić kogo, wzbudzić chęć do
 kim do czego; die — benchmen, poz-
 bawić ochoty; ich habe —, mam o-
 chotę; seinen Lüsten fröhnen, dog-
 dzać pożądliwościom cielesnym;
 seine — haben, (an) mieć upodoba-
 nie do czém. (ciecha).
 Lustbarkeit, *sf.* rozrywka, zabawa, u-
 Lusten *u.* Lusteln, *vn.* (nach) mieć o-
 chotę, chęć, pragnąć czego; —, *v.*
imp. (acc.) chce mi się, zachciwa
 mi się czego; —, *sn.* *u.* Lustelei, *sf.*
 żądza, pochutliwość.
 Lustern, *v.* *imp.* (acc.) pożądać, chci-
 wie pragnąć, łaknąć czego; —, *adj.*
 chciwie pragnący czego, łakomy
 na co; pożądliwy, pochutliwy.
 Lusternheit, *sf.* pożądliwość.
 Lust-bad, *sn.* kąpiel dla przyjemności.
 —fahrt, *sf.* przejażdżka dla rozrywki.
 —feuer *u.* —feuerwerk, *sn.* pociesz-
 ny, ochotny ogień, fajerwerk.
 —gang, *sm.* przechadzka.
 —garten, *sm.* *u.* —gehölz, *sn.* ogród,
 gaik do przechadzek.
 —haus *u.* —häuser, *sn.* domek dla
 rozrywki, altana. (znaczone).
 —ort, *sm.* miejsce do zabawy prze-
 —rich, *adj.* obfity w zabawy, roz-
 rywki.

Lustreife, *sf.* podróż dla rozrywki.
 —reis, *sm.* powabność.
 —schiff, *sn.* statek do pływania dla rozrywki. (łożony).
 —schloß, *sn.* zamek dla rozrywki za-
 —seude, *sf.* choroba weneryczna.
 —spiel, *sn.* komedia.
 —spielbühler, *sm.* poeta komiczny.
 —waid, *sm.* u. —waidchen, *sn.* gajk do przechadzki, park.
 —wandeln, *vn.* spacerować, używać przechadzki. (się).
 —wandler, —in, *s.* przechadzający, a —
 —warte, *sf.* belweder.
 Lustig, *adj.* radosny, wesoly; pocię-
 szony, zabawny, rozkoszny; ein
 —ger Bruder, człowiek wesoly, hu-
 lak; sich — machen, rozweselić się,
 rozhulać się; (über einen) żartować
 sobie, żarty sobie stroić z kogo:
 Lustigkeit, *sf.* wesołość, zabawność.
 Lustigmacher, *sm.* żartowniś, trefniś.
 Lustling, *sm.* rozkoszniś.
 Lustum, *sn.* (pl. —tra) przeciąg pię-
 ciu lat.
 Luth, *sf.* Mar. drog masztowy, reja.

M.

M, *sn.* trzynasta głoska w alfabecie.
 Maat, Maar, Maaf, *vid.* Maf, Mahr
 u. Maf.
 Maat, *sm.* Mar. dowódca idący za-
 raz po kapitanie.
 Mähe, *sf.* robenie, robota; in die
 —nehmen, mieć kogo w obrotaeh,
 okładać kijem.
 Mähen, *va.* robić, tworzyć; wydawać,
 płodzić; spowodować, przyczynić;

Lutheraner, —in, *s.* luteranin, —nka.
 Lutherisch, *adj.* luterski.
 Lutherthum, *sn.* luteranizm.
 Lütchen, *va.* oblać (glinką) ogoio-
 trwałą korki u butelek).
 Lütter, *sm.* wódka prosta, prostka.
 Lütum, *sm.* oblepa na korkach u bu-
 telek i t. p.
 Luv, *sf.* Mar. *vid.* Luf u. Luffeite.
 Luzerne, *sf.* *vid.* Lucerne.
 Luguriös, *adj.* wykintny, zbyt ko-
 wny (kwintność).
 Lügen, *sm.* przepych, zbytek, wy-
 Lügenmaare, *sf.* towar zbyt kowy,
 przepychowy.
 Lügeist, *sm.* uczeń liceum.
 Liceum, *sn.* (pl. —ten u. —teen) liceum,
 szkoła literatury. (dnisty).
 Lymphatisch, *adj.* limfatyczny, wo-
 Lymph, *sf.* Med. limfa, wodnistość,
 wilgoć krążąca po ciele.
 Lira u. Lire, *sf.* lira, instrument mu-
 zyczny.
 Lirif, *sf.* poezja liryczna.
 Lirifer, *sm.* poeta liryczny.
 Lirisch, *adj.* liryczny.

skła dać, stanowić; (zu etw) prze-
 mieniać, obracać to co; przedsta-
 wiać; sich —, *vr.* (an einen) udawać
 się, przystąpić do kogo; (an etw) wzię-
 cie się do czego, zająć się czem;
 (über etw) zacząć, rzucić się na
 co; Anstellen —, przygotowanie ro-
 bić; Bündnis —, zawierać związek;
 den Anfang —, zaczynać; den Be-
 haber —, grać rolę kochanki; ble

Sache macht sich, rzecz się robi; ein
 Ende —, położyć koniec; ein Spiel
 —, robić partyę (gry jakiej); gemein-
 schaftliche Sache —, (mit) wspólnie
 z kipi działać; glauben —, kazać wie-
 rzyć; w mówić co w kogo; lachen —,
 śmiać się; weinen —, przywiesić do
 płaczu; Platz —, robić miejsce, na
 stronę odejść; sein Glück —, robić
 swoje szczęście; sich auf den Weg —,
 zabierać się w drogę; sich aus dem
 Staube —, drapnąć, zemknąć, wym-
 knąć się; sich beliebt —, starać się
 być kochanym; sich eine Ehre —,
 poczytywać sobie za honor; sich gut
 —, wydawać się dobrze; sich nicht
 —, (aus) nie troszczyć się o co; sich
 verhaßt —, robić się nienawistnym,
 zasłużyć na nienawiść; Spaß —,
 żartować; zum Verbrechen —, (cinem
 etw) poczytywać komu co za wy-
 stępek.
 Mäher, —in, *s.* (w wyrazach złożo-
 nych) robiący, a rzecz jak.
 Mäherlohn, *sm.* zapłata od roboty.
 Macht, *sf.* a, moc, siła; możność, wła-
 dza; siła, potęga; mocarstwo, pań-
 stwo; mit —, z siłą, silnie, mocno;
 mit aller —, z całą siłą, z całych
 sił. (Vollmacht).
 Machtbrief, *sm.* pełnomocnictwo (*vid.*).
 —gebot, *sn.* rozkaz najwyższy.
 —haber, *sm.* władca.
 —heil, *sn.* złota różeczka (rośl.).
 —herr u. —herrscher, *sm.* pan samo-
 władny, samodzielnica.
 —loß, *adj.* bezsilny.
 —losigkeit, *sf.* bezsilność.
 —raub, *sm.* przywłaszczenie wła-
 dzy. (wyższy).
 —spruch, *sm.* wyrok, rozkaz, ukaz naj-

Mächt, *boff.* *adj.* potężny.
 —vollkommenheit, *sf.* najwyższa wła-
 dza, wszechwładztwo.
 —wort, *sn.* wyraz wielkie znaczenie
 mający, przez władę wyrzeczony.
 Mächtig, *adj.* mocny, silny; możny,
 potężny; ogromny, niezmierny; —
 sein, (einer Sache) mieć co w swo-
 jej mocy; seiner nicht mehr — sein,
 nie być panem siebie, nie mieć mo-
 cy nad sobą; seiner Sinne nicht —
 sein, nie mieć przytomności umy-
 słu. (mność).
 Mächtigkeit, *sf.* moc, potęga; ogro-
 Mächter, *sn.* robota licha, wymu-
 szona.
 Maculatur, *sf.* u. *sn.* makulatura (pa-
 pier niepotrzebny, zapisany); zu —
 machen, (ein Buch) obrócić arkusze
 dzieła na funkcji.
 Mädchen, *sn.* (dim. od Magd) dziew-
 czyna, dziewczica, panna; dziewczka,
 służąca; kochanka.
 Mädchenanstalt, *sf.* zakład naukowy
 dla panien.
 —raub, *sm.* porwanie panny.
 —schule, *sf.* szkoła panien.
 Mädchenhaft, *adj.* dziewczęcy, wsty-
 dliwy jak panienka.
 Mädchenhaftigkeit, *sf.* dziewczęcość,
 wstydlivość.
 Mäde, *sf.* czerw, robak.
 Mädel, *sn.* dim. dziewczynka (*vid.*).
 Mädchen u. Mädel).
 Mäher, *sm.* Miner. gips ziemisty.
 Mäbig, *adj.* robaczywy.
 Magazin, *sn.* magazyn, sklep, skład.
 Magd, *sf.* a, (dim. Mägdelein, Mäd-
 chen u. Mädel) dziewczka; niewolnica,
 służebnica; służąca.
 Mägen, *sm.* (pl. Magen u. Mägen) żo-

ładek; flaki; — *adj.* żołądkowy; einen guten — haben, mieć strawny żołądek; strawić, zność nieprzyjemne rzeczy.

Magen-arzenei, *sf.* u. — mittel, *sn.* lekarstwo na żołądek.

— brei, *sm.* *Physiol.* chymus, chym (materya wyrobiona z potraw).

— brennen, *sn.* palenie w żołądku.

— bruch, *sm.* przepuklina żołądkowa.

— brüden, *sn.* gniececie, ciśnienie w żołądku.

— entzündung, *sf.* zapalenie żołądka.

— husten, *sm.* kaszel żołądkowy.

— krampf, *sm.* kurecz żołądka.

— mund u. — schlund, *sm.* kanał pokarmowy.

— pfaster, *sm.* plaster na żołądek; *fig.* kawał chleba z masłem.

— pille, *sf.* pigułka na wzmocnienie żołądka.

— saft, *sm.* sok żołądkowy.

— schmerz, *sm.* u. — weh, *sn.* boleści w żołądku.

— stärken, *adj.* wzmacniający żołądek.

— tropfen, *pl.* krople żołądkowe.

— wurm, *sm.* glista, robak (u koni).

— zäpfel, *sm.* czep (jeden z żołądków u zwierząt przeżuwających).

Mager, *adj.* chudy; jałowy, niezżyty (o gruncie); suchy (o stole); szczupły, skąpy; — gere Zeiten, ciężkie czasy.

Magerkeit, *sf.* chudość, suchość, oścłość; szczupłość.

Mägern, *vn.* chudnąć.

Magie, *sf.* czarodziejstwo, magia.

Magier, *sm.* mag (kapłan u dawnych persów).

Magister, *sm.* czarnoksiężnik, magik.

Mählgelb, *adj.* magiczny, czarnoksiężki.

Magister, *sm.* magister (sztuk pięknych); nauczyciel; — Matheseos, *Geom.* twierdzenie Pytagoresa.

Magistrat, *sm.* magistrat.

Magistratsperson, *sf.* członek, urzędnik magistratu. (mi).

Magnesia, *sf.* magnezya (rodzaj ziem).

Magnet, *sm.* magnes. (tyczny).

Magnetisch, *adj.* magnesowy; magnetyczny.

Magnetisieren, *va.* magnesować, namagnesować; *Med.* magnetyzować, udzielać magnetyzmu.

Magnetismus, *sm.* magnetyzm.

Magnetnadel, *sf.* *Phys.* igła magnetyczna.

— stäbchen, *sn.* sztabka magnesowa.

Magnetstein, *sm.* mak (wid. Moñstein).

Mahagoni-baum, *sm.* mahon.

— holz u. Mahagoni, *sn.* drzewo mahoniowe.

Mäh, *sf.* kosba, koszenie łąk; pokos, ilość trawy skoszona; siano skoszone; sianożęć, łąka.

Mähland, *sn.* sianożęć, łąka.

Mähen, *va.* kosić, sieć; — *sn.* koszenie.

Mäher u. Mähder, — *in.* s. kosiarz; żniwiarz, — *rka.*

Mähzeit, *sf.* sianożęć.

Mahl u. Maal, *sn.* (pl. Mahle u. Mähler) biesiada, uczta, obiad; znak, cecha, znamie; meta, cel; pomnik.

Mahl u. Mal, *sn.* *vid.* Mal.

Mähl-ort, *sf.* u. — hammer, *sm.* toporek (do cechowania drzewa).

— brief, *sm.* *Mar.* umowa względem wybudowania okrętu.

— gang, *sm.* mącznica, oddział w młynie do maki. (od mlewa).

— gelb, *sn.* u. — grofchen, *sm.* zapłata

Mählmeh, *sf.* miarka jako wynagrodzenie za mlewo.

— mühle, *sf.* młyn do mielenia zboża.

— müller, *sm.* młynarz. (lotny).

— sand, *sm.* *Geogr.* piasek ruchomy,

— schatz, *sm.* wyprawa, posąg.

— schloß, *sn.* kłódka do zamykania.

— strom, *sm.* wir.

— zahn, *sm.* ząb trzonowy.

— zeit, *sf.* obiad, biesiada; gefegnet —, niech będzie na zdrowie.

Mählen, *va.* ir. mlec; — *sn.* mielenie.

Mählig, *adj.* u. *adv.* *vid.* Altmählig.

Mahomedaner, *sm.* *vid.* Muhammedaner.

Mahn-brief, *sm.* list upominający.

— schreiben, *sn.* monitoryum, pismo przypominające.

Mähne, *sf.* grzywa.

Mähnen, *va.* napominać kogo; upominać się u kogo (o dług); — *v. imp.* (eß mähnt) zdaje się.

Mähner, *sm.* upominacz, natrętny wierzyciel.

Mähntig u. Gemähnt, *adj.* grzywiasty, opatrzone grzywą. (nie się).

Mähnung, *sf.* napominanie, upominanie.

Mahr u. Maar, *sm.* zmora.

Mähr u. Mähre, *sf.* wieść; powieść; baśń, powiastka.

Mährchen, *sm.* *dim.* bajeczka, baśń.

Mährchenhaft, *adj.* bajeczny.

Mährchenhaftigkeit, *sf.* bajeczność.

Mähre, *sf.* klacz, kobyła; szkap, szkapko.

Mal, *sm.* maj; *fig.* wiosna (życia).

Mal-baum, *sm.* u. Mäle, *sf.* brzoza.

— blume, — *stie,* *sf.* — blümchen, *sn.* lanuszka (rośl).

— läser, *sm.* majowy chrząszcz.

Maib, *sf.* dziewczyna.

Mäier, *sm.* *vid.* Meier.

Matisch, Matischen, *vid.* Meisch u. Meischen.

Matz u. Malz, *sm.* kukurydza.

Majestat, *sf.* majestat; Najjaśniejszy Pan (tytuł).

Majestätisch, *adj.* majestatyczny, okazywały, wspaniały. (list żelazny).

Majestät-brief, *sm.* pismo monarsze,

— recht, *sn.* prawo majestatu.

— verbrechen, *sm.* winny zbrodni obrażonego majestatu. (jestatu).

— verbrechen, *sn.* zbrodnia obrazy majestatu.

Maiör, *sm.* *Milit.* major, — *in.* *sf.* majorowa.

Majoran u. Meiran, *sm.* majeranek.

Majordt, *sn.* prawo starszeństwa wieku; majorat, ordynacya.

Majordomus, *sm.* Prezydent pałacu, majordomus (tytuł rządców państwa za królów pierwszego plemienia we Francyi); majordom, marszałek dworu.

Majorenn, *adj.* pełnoletni.

Majorenität, *sf.* pełnoletniość.

Majortität, *sf.* większość (głosów).

Mälte, *sm.* plama; zmaza.

Mältelei, *sf.* nagana, ganieńie.

Mälteig, *adj.* splamiony, występy, zmazany.

Mältesloß, *adj.* niezamazany, czysty.

Mälteslosigkeit, *sf.* czystość, niezmazaność.

Mälten, *va.* u. *vn.* przyganiać, ganieć, krytykować co; — *vn.* faktować, meklerstwem się trudnić.

Mälter u. Mälter, *sm.* przyganiać; *Com.* mekler, stręczyciel kupiecki.

Mälter-gehöft, *sn.* u. Mältere, *sf.* interes meklerski. (za stręczenie).

— gebühr, *sf.* u. — lohn, *sm.* zapłata

Matreie, *sf.* makrela (ryba).

Mastrone, *sf.* makaronik.

Maculatur, *sf. vid.* Maculatur.

Mal u. Mahl, *sn.* raz (w liczeniu); *sein* —, ani razu, nigdy; *zum ersten*, pierwszy, —, po raz pierwszy, ostatni; *zu verschiedenen* —ten, nieraz, niejednokrotnie. (zowy.

Malachit, *sm.* malachit, kamień sławien u. Malien, *va.* malować; *po-*malować; *fig.* odmalować, opisać, wystawiać; *in Öl* —, malować olejno; *in Wasser* —, malować wodno; *sich das Gesicht* —, twarz sobie pomalować.

Malier u. Mäler, *sm.* malarz.

Malerei, *sf.* malarstwo; malowidło, malowanie.

Maler-farbe, *sf.* farba malarska.

—firnis, *sm.* pokost malarski.

—gold, *sn.* złoto malarskie.

—malt, *sf.* sztuka malarstwa.

—muschel, *sf.* muszla malarska.

—schelb, *sf.* paleta u malarzy.

—schule, *sf.* szkoła malarstwa.

—silber, *sm.* tarcie srebro.

—stod, *sm.* laska u malarzy dla opierania ręki przy malowaniu.

—tuch, *sn.* płótno malarskie.

Malerisch, *adj.* malowniczy.

Mälter, *sm.* młdź (miara na zboże i drzewo); mendel (15 sztuk); *zwir*; gruz, rum. (dyi.

Malbajer, *sm.* malmazya, wino z Kan-

Mälbe, *sf.* szlak ogrodowy.

Mälbenartig, *adj.* szlaczowaty.

Mälz, *sn.* słód; —, *adj.* słodowy.

Mälz-barre u. —dörre, *sf.* suszarnia słodowa.

—steuer, *sf.* podatek od słodu.

Mälzen, *va. u. vn.* słód robić, przyrządzać zboże na słód.

Mälzer, *sm.* słodownik, mielcarz.

Mämä u. Mamma, *sf.* mama, matka.

Mämierung, *sf.* Mar. rurka ze skóry lub płótna smolą powleczone do spływania wody. (ta ssące.

Mammästen, *sn. pl. H. nat.* zwierzę gipskie; odstępca wiary.

Mammelst, *sm.* mamelek (z milicji e-

gipskiej); odstępca wiary.

Mämme, *sf. vid.* Mämme. (dobra.

Mämmön, *sm.* mamona, doczesne

Mämmuth, *sm.* mamut, wielki zwierzę

którego plemię dziś już zaginęło.

Man, *pron. indef.* zaimek na wyrażenie nieosobiste; — *sagt*, mówią; — *benft* się, można pomyśleć, wystawie sobie; — *sann* się, do-
stępnym, można sobie wyobrazić.

Mänder, *adj. (f. —che, n. —ches)* inny,

drugi, niektóry, niejeden; wielu;

— *benft*, niejeden ma; — *che*

Mäl, nie raz; *man erfährt* — *che*, do-

wiadują się wiele rzeczy.

Mänderlei, *adj. indecl.* różny, roz-

mały. (nieraz.

Mändermal, *adv.* czasem, niekiedy,

Mänder, *sn.* mandat, zlecenie; nakaz

urzędowy. (nomocnik.

Mänderat, *sm.* mandataryusz, peł-

Mänder, *sn.* mendel (15 sztuk); —,

sf. migdał; Anat. migdał, gruczoł-

ki przy końcu języka; magiel.

Mänderbaum, *sm.* drzewo migdałowe.

— *tern*, *sm.* migdał wyluskany.

— *frähe*, *sf.* kraska (gat. kawki).

— *milk*, *sm.* mleko migdałowe.

— *öl*, *sn.* olejek migdałowy.

— *torte*, *sf.* tort migdałowy.

— *weise*, *adv.* mendłami, na mendle.

Männer, *sm. pl.* cienie (zmarłego).

Mangan, *sn.* mangan.

Manganoghb, *sn.* niedokwas manga-

nezu.

Mänge, u. Mängel, *sf.* magiel.

Mänge u. Mängel-brett, *sn.* maglo-

wnica.

— *holz*, *sn.* wałek do maglowania.

Mängel, *sm. a.* niedostatek, brak;

wada, przywara, błąd; — *leiden*,

cierpieć niedostatek w czym.

Mängelhaft, *adj.* niepełny, niedo-

stateczny, wadliwy.

Mängelhaftigkeit, *sf.* niepełność,

wadliwość.

Mängeln, *vn. u. v. imp.* mieć nie-

dostatek czego; — *u. Mängen*, *va.*

maglować (bieliznę).

Mänger, *sm.* maglujący.

Mängel-jutter, *sn.* pasza mieszana.

— *form*, *sn.* zboże zmieszane.

Mängold, *sm.* burak, ćwikła, bo-

ćwina.

Manichäer, *sm.* manichejczyk, zwo-

lennik nauki Manesa; *fam.* wierzy-

ciel naprzykrzony.

Manier, *sf.* sposób, tryb, obejście

się; *pl.* maniery, przysady.

Manierst, *adj.* wymuszony, z przy-

sadami.

Manierlich, *adj.* dobrze ułożony,

grzeczny.

Manierlichkeit, *sf.* dobre ułożenie,

ugrzeszczenie.

Manifest, *sn.* manifest, oświadczenie.

Manifestieren, *va.* ogłosić; oświad-

czyć.

Mann, *sm. a.* (*dim.* Männchen) czło-

wiek, mężczyzna; *mag.* małżonek;

(w wojskowości) człowiek, żoł-

nierz; (*pl.* Mannen) lennik, wojo-

wnik, w. jak; — *für* Mann, poje-

dynezo, jeden po drugim; jeden

z jednym, sam na sam; — *nehmen*,

pójść za mąż; — *sein für*, (czuć)

rezyzy za co; *der alte* —, *Metall*,

stary chodnik (na nowo odkopany);

der silberne —, kopalnia srebra; *der*

vierte —, (im Spiel) czwarta osoba

(przy grze); *er ist* — *noch genug*, on

jest właściwym do tego, on temu

podoba; *er ist* *der* — *baui*, on stwo-

rzony na to; *er ist* *nicht mein* —, to

nie dla mnie człowiek; *mit* — *und*

Maus, z całą chudobą; *seinen* —

finden, trafić na swego; *seinen* —

stehen, dać czemuś radę; *selbst ist* *der*

—, pańskie oko konia tuczy.

Manna, *sn.* manna.

Manna-gras, *sn.* proso, kurza stopa.

— *gräte*, *sf.* drobna kaszka.

Mannbar, *adj.* zmeżniały, dojrzały,

dorosły.

Mannbarkeit, *sf.* meżność, dojrzałość.

Männchen, *sn. dim.* karzeł, niski

człowiek; *meżulko*; *H. nat.* samiec;

— *auf* — *abbrufen*, *Impr.* robić pro-

sty przedruk.

Männch-alter, *sn.* wiek meżki.

— *traft* u. *Männch-raft*, *sf.* siła meżka.

— *mord*, *sm.* meżobójstwo.

— *mörderin*, *sf.* meżobójczyni.

Männ-est, *adj.* stały, meżny, dzielny.

— *gut* u. — *leben*, *sn.* lenność meżka.

— *sucht* u. — *tolheit*, *sf.* szal, popęd

lubieżny.

— *tol*, *adj.* pragnąca wyjść za mąż.

— *weib*, *sn.* hermafrodyta, człowiek

dwupciowy.

Männhaft, *adj.* meżny.

Männhaftigkeit, *sf.* meżstwo.

Männheit, *sf.* meżność; meżstwo, ad-

waga.

Männigfach od. Männichfach u. — *fal-*

tig, *adj.* rozmaity, wieloraki; —, *adv.* rozmaicie.

Männigfaltigkeit *sf.* rozmaitość, wielorakość.

Männiglich, *adj.* każdy (z osobna).

Männlich, *adj.* męzki, znamionujący męczyzny; przystający na męża; *fig.* mężny, stały, waleczny.

Männlichkeit, *sf.* mężność; męstwo.

Männlich-bild, *sn. u.* — *person, sf.* męczyzna.

— *bild, adj.* grubości człowieka.

— *gebeuten, sn. vid.* Menschengebeuten.

— *gestalt, sf.* postać męzka.

— *hemb, sn.* koszula męzka.

— *hoch, adj.* wysokości męczyzny.

— *höhe u.* — *länge, sf.* wysokość, długość człowieka.

— *kleid, sn.* męzka suknia.

— *leute pl. u.* — *voll, sn.* męczyźni.

— *name, sm.* imię męzkie.

— *schnelber, sm.* krawiec męzki.

— *stamm, sm.* plemię, ród męzki.

— *trcu, sf.* mikolaik (*rośl.*).

— *zucht, sf.* karność.

Männigshaft, *sf.* lud, gromada, ludzie; oddział wojska; załoga; *Mar.* osada okrętowa.

Mansfärde, *sf.* staneya pod dachem.

Mansfärden, *sn.* dach, szczyt z oknami.

Mansfärde, *sf.* staneya pod dachem.

Mansfärden, *sn.* dach, szczyt z oknami.

forma (dzwonu); *Com.* koniec postawu sukna; —, *sf. Mar.* sznur u bloków okrętowych; den — nad dem Binde hängen, patrzeć z kądem wiatr wieje, stosować się do okoliczności. (*pielata.*)

Mantel-frähe, *sf.* wrona czarnopop.

— *saft, sm.* mantelzak, tlumoczek.

— *tafel, sf. Mar.* lina z dwoma blokami (do podnoszenia ciężaru i naciągania żagłów).

Manuál, *sn. Com.* rejestr tymczasowy; gra klawiszowa, ręczna.

Manufaktur, *sf.* rękodzielnia; wyrobianie, fabrykacja.

Manufakturist, *sm.* rękodzielnik.

Manufakturwaart, *sf.* towar fabryczny.

Manuscript, *sn.* rękopis; *Imprim.* manuskrypt z którego zecer składa.

Mappe, *sf.* teka (na papiery).

Marcipán u. Marzipán, *sm.* marcepan.

Märber, *sm.* kuna; —, *adj.* kuni.

Märkte, *sf.* morela.

Marginalien, *sf. pl.* przypiski na brzegu książki porobione.

Märten-bad, *sn. Chim.* zanurzenie naczynia w ciepłej wodzie.

— *bild, sn.* obraz Bogarodzicy.

— *bistel, sm.* oset miękki (*rośl.*)

— *glas, sn.* szkło z lupku mikowego.

— *läser, sm.* biedrunka (*gat. chrząszcza*).

Marine, *sf.* marynarka, flota; —, *adj.* marynarski.

Marinieren, *va.* marynować (ryby).

Marf, *sn.* szpik; rdzeń, mlecz (*w roslinach*); —, *sf.* granica; znak graniczny; okolica, powiat; grzywna

Märfe, *f.* znak, znaczek; marka (w grach); bilet (za lekce).

Märftender, *in.* s. markitan, nka.

Märftgewicht, *sn.* waga markowa.

— *graf, — äftu, s.* margrabia, bina.

— *gräflich, adj.* margrabski.

— *grafshaft, sf.* margrabstwo.

— *hauch, sm. u.* — *bein, sn.* kość szpikowa.

— *schleibe, sf.* granica; granica oddziału górnictwa.

— *schleibung, sf.* miernictwo górnicze.

— *schneider, sm.* miernik górniczy.

— *stein, sm.* kamień graniczny.

— *voll, adj.* pełen szpiku; *fig.* zdrowy, silny.

— *zueher, sm.* łyżeczka do wyjmowania szpiku z kości.

Märfticht, *adj.* szpikowaty.

Märftig, *adj.* pełen szpiku, rdzenny; *fig.* silny, jedyny.

Märftiren, *va.* znaczyć, notować; *marfirt, adj.* ostry, znaczny, odznaczony.

Marft, *sm.* a, targ, rynek.

Märftsteden, *sm.* miasteczko jarmarczne. (*wajacy.*)

— *leute, sm. pl.* ludzie na targ przyby-

— *meister, sm.* dozorca targowy.

— *platz, sm.* targowisko, plac targowy.

— *preis u.* — *günstiger Preis, sm.* cena targowa.

— *schreier, sm.* szarlatan, olejkarz.

— *schreier, sf.* szarlatanstwo.

— *tag, sm.* dzień targowy.

— *zettel, sm.* taryfa targowa.

— *zoll, sm.* cło jarmarczne.

Märftung, *sf.* miedza, granica.

Marmor u. Marmel, *sm.* marmur.

Marmorartig, *adj.* marmurowaty, do marmuru podobny.

Marmor-band, *sm.* oprawa w marmurkowy papier.

— *bloß, sm.* balwan marmuru.

— *bruch, sm. u.* — *grube, sf.* kopalnia marmuru.

— *schleifer, sm.* szlifierz marmuru.

Marmoriren, *va.* marmurkowo malować; *marmorirt, adj.* marmurkowy.

Marmor, *adj.* marmurowy.

Maröbe, *adj.* zmęczony, znużony.

Marodiren, *va.* odbiegać obozu dla grabieży.

Marobirer u. Marobur, *sm.* maroder, żołnierz dla zmęczenia w ty-le zostający.

Marone, *sf.* kasztan.

Mars, *sm.* Astron. Mars (planeta); —, *sn. Mar.* bocianie gniazdo.

Marsch, *sm.* a, pochód (wojska); *interj.* marsz! ruszaj!

Marschall, *sm.* a, marszałek.

Marschallstab, *sm.* buława marszałkowska.

Marsch-fertig, *adj.* gotowy do marszu.

— *land, sn.* żuława, nizina.

— *linie u.* — *route, sf.* marszruta, kierunek pochodu. (*czyć.*)

Marschiren, *vn.* maszerować; *isć, kro-*

Marsch-gast, *sm.* Mar. majtek siedzący na bocianiem gnieździe.

— *raq, sf.* drag, reja bocianiego gniazda. (*zda.*)

— *sejel, sm. m.* żagiel bocianiego gniazda.

Marsfall, *sm.* a, masztalnia, stajnia na konie (przy wielkich dworach).

Marsfallherr, *sm.* masztalerz.

Märter, *sf.* męczarnia, katusza; tortura.

Märter-banf, *sf.* katownia.

— *geräth, sn.* narzędzia katuszy.

Meeres-fluth, *sf.* wezbranie morza; *pl.* — then, waly morskie.

— gegen, *sf.* część morza.

— stille, *sf.* cisza na morzu.

Mehl, *sn.* mąka; *adj.* mączny; pebenteit —, mąka pyłowana; mit — befreuen, mąką obsypać.

Mehl-beutel, *sm.* pytel (w młynie).

— brii u. — muß, *sm.* zacierka.

— flechte, *sf.* Med. suchy liszaj.

— händler, *sm.* mączarz.

— falk, *sm.* wapno na proch starte.

— falken, *sm.* skrzynia na mąkę.

— fleißer, *sm.* kłósciel z maki.

— floß, *sm.* u. — flößchen, *sn.* klasek z maki.

— pulver, *sm.* proch mialki.

— sand, *sm.* piasek mialki.

— speise, *sf.* melszpajz, potrawa z maki, mączny przysmaczek.

— staub, *sm.* pył mączny.

— thau, *sm.* mączna rosa, rdza osiadająca na liściach roślin.

— tourm, *sm.* u. — milbe, *sf.* wolek, robak mączny.

— zuder, *sm.* saryna, mączka cukrowa.

Méhlicht, *adj.* mączysty.

Méhlig, *adj.* mączny; zmączony.

Mehr, *adv.* (comp. od viel, sup. mehrst u. meist) więcej; — rer u. — rerer, *adj.* (f. -re u. -rere, n. — red u. -red; pl. -re u. -rere) wielu, niektórzy; immer — und —, coraz więcej; zehn mal —, dziesięć razy więcej.

Méhr-deutig, *adj.* wieloznaczny.

— fadh u. — fähig, *adj.* u. *adv.* wielokrotny, nie.

— jährig, *adj.* wieloletni.

— malig, *adj.* kilkakrotny.

— malß, *adv.* nieraz, kilkakrotnie.

— seilig, *adj.* wielostronny.

Méhr-seitigkeit, *sf.* wielostronność.

— syblig, *adj.* wielozgłoskowy.

— theil, *sm.* większa część.

— theilig, *adj.* kilkuczęściowy.

— zahl, *sf.* większość (co do ilości); *Gram.* liczba mnoga.

Méhren, *va.* powiększać; *Arithm.* mnożyć, pomnożyć; sich —, *vr.* mnożyć się, rozmnożyć się.

Méhrentheit, *adv.* po większej części.

Méhrrer, *sm.* *Arithm.* mnożnik; allezeit — des Reichs, Najdostojniejszy (tytuł).

Méhtheit, *sf.* większość; mnogość, mnóstwo; *Gram.* liczba mnoga.

Méhrrung, *sf.* powiększenie; *Arithm.* pomnożenie.

Méhrt, *adj.* sup. *vid.* Meist u. Mehr.

Melden, *va.* *irr.* stronić od kogo;

chronić się, strzedz się, unikać czego.

Meier, *in.* s. ekonom; wójt; zawiadowca folwarku; dzierżawca,

czyni; — u. Meierich, *sm.* mokrzyca (rośl).

Meierci, *sf.* ob. Meiergut, *sn.* u. — hof, *sm.* folwark.

Meile, *sf.* mila; — len, *adj.* milowy.

Meilen-breit, — hoch, — lang, *adj.* na milę lub kilka mil szeroki, wysoki, długi.

— säule, *sf.* słup milowy.

— stein u. — zeiger, *sm.* kamień milowy, miłoskaz.

— stiel, *sm.* *vid.* Siebenmeilenstiel.

— tief, *adj.* bardzo głęboki.

— weit, *adj.* na wiele mil odległy.

Meiler, *sm.* mielerz, stos drzewa które na węgle się palą.

Mein, *pron.* (f. -ne, n. -; pl. -ne)

mój, swój; —, *sn.* moje, moja wła-

sność; (*vid.* Ich). meine ob. meinige (der, die, das) mój; das —, moja własność; mój obowiązek; die — gen, moi, moja rodzina; ich habe das — ne gethan, ja zrobiłem swoje.

Meineid, *sm.* brzywpoprzysięstwo.

Meineidig, *adj.* dopuszczający się krzywpoprzysięstwa; — ge, *sc.* krzywpoprzysiężny, — na.

Meinen, *vn.* myśleć, mniemać, sądzić; rozumieć, pojąć, dorozumiewać się; ein gut gemeinter Rath, dobra, szczerza rada; ich — ne es gut mit ihm, szczerze, rzetelnie z nim postępuję; ich will es —, rozumie się; so habe ich es nicht gemeint, nie taka była myśl moja; ihm ob. was — Sie, do kogo albo do czego to stosujesz? wie — Sie, jak? jak sądzisz? wie — Sie dazu, co myślisz o tem?

Meinerseits, *adv.* z mojej strony, co się mnie tyczy.

Meinethalben, — twegen u. — twillen. dla mnie; — mag es so bleiben, dla mnie niech tak będzie.

Meinung, *sf.* mniemanie; zdanie; ich bin der —, mojem zdaniem; ich bin nicht Ihr —, nie jestem waszego zdania.

Meiran, *sm.* *vid.* Majoran.

Meisch, *sm.* zacier.

Meisch-bottich, *sm.* u. — faß, *sn.* beczka, kufa do robienia zacieru.

Meischen, *va.* zacierać (słód).

Meise, *sf.* sikora (ptak). (sikor.

Meisenschlag, *sm.* łapka do łowienia

Meißel, *sm.* dłuto; —, *sf.* Chir. szarpia do ran, pęczek skubanki.

Meißeln, *va.* dłutem wyrabiać.

Meist, *adv.* superl. największa część,

najznaczniejsza ilość; am — sten, najwięcej; po największej części, zwykle; najczęściej.

Meistestend, *adj.* najwięcej dający, ofiarujący (na licytacy).

Meistest u. Meistentheils, *adv.* po największej części, najczęściej.

Meister, *in.* s. mistrz, majster, — tro-wa; właściciel, — ka, pan, ni; — werden, (*gen.*) dostać w moc swoje; das Werk lobt den —, po dziele poznajemy mistrza; den — spielen, grać rolę pana, samowolnie się rozrządzać; er hat seinen — gefunden, znalazł wyższego nad siebie.

Meisterhaft u. — sterlich, *adj.* mistrzowski, doskonały.

Meisterhaftigkeit, *sf.* doskonałość.

Meisterhand, *sf.* ręka mistrzowska.

— loß, *adj.* bezrządowy, anarchiczny.

— recht, *sn.* prawo majstrostwa.

— sang, *sm.* u. — lieb, *sn.* śpiew cechowego śpiewaka.

— sänger, *sm.* śpiewak cehowy.

— stüd, *sm.* próba zdadności w rzemieśle, areydzio.

Meistern, *va.* u. *vn.* majstrować, trzymać w swojej mocy; mędrkować, przesadnie rozumować.

Meisterchaft, *sf.* majsterstwo; cech rzemieślników; mistrzostwo, doskonałość.

Melancholie, *sf.* melancholia, ponurość, czarne myśli.

Melancholiker, *sm.* melancholik, człowiek ponury.

Melancholisch, *adj.* melancholiczny,

smutny, ponury.

Méibe, *sf.* łoboda (rośl.)

Méibe-brief, *sm.* list donoszący.

— schiff, *sn.* Mar. mały statek wojen-

ny do rozważenia rozkazów.
Melben, *va.* objawić, donieść, zawiadomić o czym; zameldować, raportować; wspominać, przytoczyć; *lich* —, *vr.* meldować się, zgłaszać się; mit *Ehren zu* —, mówiąc bez obrazy, uczciwszy uszy; ohne *Luhm zu* —, nie chwając się. (nia).
Melbenstwert, *adj.* godzien doniesienia.
Melber, *sm.* donosiciel.
Meldung, *sf.* doniesienie, uwiadomienie; meldunek, zameldowanie; davon *geschicht keine* —, nie ma o tem wzmianki.
Meliss u. **Meliss**, *ufter*, *sm.* melis (cukier).
Melisse, *sf.* melisa, miodownik (rośl).
Melst, *adj.* dojny. (do dojenia).
Melst-eimer, *sm.* u. — *faß*, *sn.* wiadro — *faß*, *sf.* krowa dojna.
Melsten, *va. irr.* u. *reg.* doić; *fam.* miąć, gnieść. (doją).
Melsterei, *sf.* dojnia, miejsce gdzie *Melodie*, *sf.* melodya, śpiewność; nuta, śpiew.
Melodisch, *adj.* melodyjny, dźwięczny.
Melodrama, *sn. (pl. — me)* melodrama, dramat z muzyką.
Melone, *sf.* melon; — *nen*, *adj.* melonowy. (tehórz).
Memme u. **Mämme**, *sf.* eine *felge* —, *Memmerel*, *sf.* tehórzostwo.
Memoiren, (czyt. *memoa*) — *pl.* pamiętniki.
Memoriál, *sn.* raport, doniesienie; prośba; *Com.* memoryal (księga handlowa).
Memoriren, *va.* uczyć się na pamięć.
Menáge, (czyt. — *az*) *sf.* gospodarstwo; misa z uchami.
Ménge, *sf.* mnóstwo; tłum, tłuszcza; ilość; *die schwere* —, wielkie mno-

stwo; in —, w wielkiej ilości; obficie.
Méngel u. **Méngen**, *va.* mieszać; (*in*, *unter*) pomieszać; tasować (*karty*); *lich* —, *vr.* w mieszać się u co.
Méngel, *sn.* mieszanina.
Méngung, *sf.* zmieszanie.
Ménig, *sm.* u. **Ménige**, *sf.* *Chim.* minia.
Mensch, *sm.* człowiek; — *schén*, *adj.* człowieczy; — *sn.* prosta kobieta; służąca, dziewczka; *es war fein* — *da*, nie było nikogo.
Ménshen-ähnlich u. — *gleich*, *adj.* podobny do człowieka.
— *alter*, *sn.* wiek ludzki; pokolenie.
— *feind*, *in*, *sn.* nieprzyjaciół ludzi.
feindlich, *adj.* nienawidzący ludzi.
— *fleisch*, *sn.* ludzkie mięso.
— *freier*, *sm.* ludożerca.
— *freund*, *in*, *s.* przyjaciel, ciółka ludzkości.
freundlich, *adj.* ludzki, ludzkość kochający. (mość).
— *freundlichkeit*, *sf.* ludzkość, uprzej-
— *furcht*, *sf.* obawa ludzi.
— *gattung*, *sf.* rasa ludzka, plemię.
— *gedenken* (seit), zapamięci ludzkiej, jak ludzie zapamiętać mogą.
— *geschlecht*, *sn.* ród ludzki; pokolenie.
— *gestalt*, *sf.* postać ludzka.
— *hand*, *sf.* ręka ludzka; *bon* — *gemacht*, rękami ludzkiemi zrobiony.
— *handel*, *sm.* handel ludźmi.
— *haß*, *sm.* nienawisć ludzi.
— *hasser*, *sm.* człowiek nienawidzący ludzi, mizantrop.
— *tenner*, *in*, *s.* znawca, czyni ludzi.
— *kenntniß*, *sf.* znajomość ludzi.
— *find*, *sn.* syn człowieczy.
— *klasse*, *sf.* klasa ludzi.

Ménshen-leer, *adj.* bezludny, pusty.
— *leere*, *sf.* samotność.
— *lehre*, *sf.* nauka o człowieku.
— *liebe*, *sf.* miłość ludzi.
— *menge*, *sf.* mnóstwo lub tłum ludzi.
— *milch*, *sf.* ludzkie mleko.
— *möglich*, *adj.* będący w ludzkiej mocy; *ist das* —, czy to podobna?
— *quäler* u. — *schluder*, *sm.* kat, zdzierca ludzi.
— *recht*, *sn.* prawo człowieka.
— *sühung*, *sf.* ustawa ludzka, przykazanie ludzkie.
— *ich* u. *adj.* mający wstręt od ludzi; *sf.* wstręt, stronienie od ludzi.
— *schlag*, *sm.* rasa ludzi.
— *sohn*, *sm.* syn człowieczy.
— *verstand*, *sm.* rozum ludzki.
— *werk*, *sn.* dzieło rąk ludzkich.
— *wohl*, *sn.* dobro ludzkości.
Ménshenthum, *sn.* człowieczeństwo, ród ludzki.
Ménshheit, *sf.* człowieczeństwo, natura ludzka; ludzkość.
Ménshlich, *adj.* człowieczy; *fig.* ludzki, techną ludzkością; *irren ist* —, rzecz ludzka zbłądzić.
Ménshlichkeit, *sf.* ludzkość, uprzejmość; słabość ludzka. (skie).
Ménshwerdung, *sf.* wcielenie Pań-
Ménuel, *sn.* menuet (taniec).
Mercir u. **Mértirius**, *sm.* *Astr.* Merkury (planeta); *Chim.* żywe srebro.
Mérget, *sm.* margiel, il; — *adj.* marglowy.
Mérgetgrube, *sf.* kopalnia marglu.
Mérgetig, *adj.* ilowaty.
Méridian, *sm.* południk.
Mérítar, *adj.* znaczny, widoczny.
Mérten, *va.* znaczyć, dawać znaki; miarkować, domyslać się; (*auf*) u-

ważać, zwracać uwagę na co; *lich* *nicht* — *lassen*, nie dawać poznać po sobie. (czywisty).
Mérlich, *adj.* znaczny; widoczny; o-
Mérmal, *sn.* znak, cecha, znamię.
Mér-würdig, *adj.* godny uwagi, osobliwy. (godna uwagi).
— *würdigkeit*, *sf.* osobliwość, rzecz
— *zeichen*, *sn.* znak dla pamięci; ce-
— *cha*, *znamię*.
Mérk, *sm.* *fam.* pamięć.
Mérk, *sn.* sążeń (miara do drzewa).
Mérk-amt, *sn.* msza (odprawiona).
— *brief*, *sm.* świadectwo okrętu.
— *buch*, *sn.* mszal; księga jarmarczna.
— *biener*, *sm.* akolit, duchowny jednego z czterech niższych stopni święcenia.
— *freiheit*, *sf.* przywilej jarmarkowy.
— *geräth*, *sn.* sprzęty mszalne.
— *gewand, *sn.* ornat, strój mszalny.
— *glocke*, *sf.* (*dim.* — *glockchen*) sygnaturka, dzwonek w który na mszę dzwonią; dzwon jarmarkowy.
— *hemd*, *sn.* alba, mszalna koszula.
— *fette*, *sf.* łańcuch mierniczy.
— *fuße* u. — *lehre*, *sf.* miernictwo, nauka miernictwa.
— *funft*, *sf.* sztuka miernicza.
— *künstler*, *sm.* mierniczy, jeometra.
— *leute*, *sf.* kupcy przybywający na jarmark. (święta).
— *opfer*, *sn.* ofiara mszalna, msza
— *priester*, *sm.* ksiądz mszalny.
— *ruthe* u. — *stange*, *sf.* pręt mierniczy.
— *schnur*, *sf.* sznur mierniczy.
— *tisch*, *sm.* u. — *tischchen*, *sn.* stolik mierniczy. (marchny).
— *waare*, *sf.* u. — *gut*, *sn.* towar jar-
— *wechsel*, *sm.* weksel płatny w czasie jarmarku.*

Męstwo, *sf.* tydzień jarmarkowy.
— *zeit.* *sf.* czas jarmarkowy.
Męstwo, *adj.* wymierny, dający się
wymierzyć.

Męstwo, *sf.* wymierność.

Męstwo, *sm.* zakrystyan.

Męstwo, *sf.* msza; jarmark.

Męstwo, *va. irr.* mierzyć *co*; rozmie-
rzać (*pol.*); — *vn.* obejmować, za-
wierać w sobie: *sich* — *vr.* (*mit einem*)
mierzyć się *z kim*; *er misst sechs Fuß*,
on jest wzrostu sześciu stóp; *ge-
messen*, *adj.* odmierzony; *fig.* obmy-
ślony; *gemessene Befehle*, ścisłe roz-
kazy.

Męstwo, *sm.* mierzyciel, odmierca;
mierniczy; — *sn.* (*dim.* Męstwochen)
nóż, nożyk.

Męstwo-haft, — *sieci*, *sm.* u. — *schale*, *sf.*
trzonek noża.

— *Klinge*, *sf.* głośnia, klinga noża.

— *riiden*, *sm.* obuch noża.

— *forb*, *sm.* koszyk do noży.

— *idarf*, *adj.* ostry jak nóż.

— *schide*, *sf.* fural do noża.

— *schmied*, *sm.* nożownik.

— *schneide*, *sf.* ostrze noża.

— *spize*, *sf.* koniec lub ostrze noża;

eine — *voll*, na koniec noża.

— *sich*, *sm.* uderzenie nożem.

Męstwo, *sm.* Messiasz.

Męstwo, *sm.* mosiądz.

Męstwo, *adj.* mosiężny.

Męstwo-blech, *sn.* blacha mosiężna.

— *braht*, *sm.* drut mosiężny.

— *handel* u. — *fram*, *sm.* handel wy-
robów mosiężnych. (*robów*).

— *hütte*, *sf.* huta do mosiężnych wy-
robów.

— *schmied* u. — *schlagger*, *sm.* mosiężnik.

— *waare*, *sf.* tow. mosiężny. (*tów*).

Męstwo, *sf.* mierzenie; rozmiar grun-

Męstwo, *sf.* solniczka; pieprznica.

Męstwo, *sm.* — *jin.* *sf.* urodzony(-na)
z białego i indyanki.

Męstwo, *sm.* metal, kruszec; — *adj.* me-
talowy; *ebte* — *te*, szlachetne metale;
uneble — *te*, proste metale

Męstwo-artig u. — *ähulich*, *adj.* krusz-
cowaty.

— *bad*, *sm.* *Chim.* kruszec roztopiony.

— *beschreibung*, *sf.* opisanie kruszców.

— *bildung* u. — *erzeugung*, *sf.* metaliza-
cja, zamiana niedokwasu na me-
tal. (*kruszec*).

— *haltig*, *adj.* zawierający w sobie

— *funden* u. *Metallurgie*, *sf.* metallur-
gia, nauka o kruszczach.

— *fundig* u. — *ürrig*, *adj.* metallur-
giczny.

— *fuubiger* u. — *ürrig*, *sm.* metalur-
g, kruszczoznawca.

— *mutter*, *sf.* macica w której się
tworzą minerały.

— *waare*, *sf.* towary kruszczowe.

Metallen u. *Metallisch*, *adj.* metalo-
wy, kruszczowy. (*kwas*).

Metallifiren, *va.* metalizować (niedo-
kwas).

Metapher, *sf.* metafora, przenośnia.

Metaphorisch, *adj.* przenośny.

Metaphysik, *sf.* metafizyka, nauka o
władzach umysłowych — *sich*, *adj.*
metafizyczny.

Metaphysiker, *sm.* metafizyk.

Meteor, *sm.* meteor, zjawisko powie-
trzne.

Meteor-eisen, *sm.* żelazo meteoryczne.

— *stein*, *sm.* kamień meteoryczny.

Meteorolog, *sm.* meteorolog, badacz
zjawisk napowietrznych.

Meteorologie, *sf.* meteorologia, nau-
ka o zjawiskach napowietrznych;

— *gisch*, *adj.* meteorologiczny.

Meth, *sm.* miód pity (*trunek*).

Meth-brauer u. — *steder*, *sm.* miodo-
war.

— *braueri*, *sf.* miodownia.

Methode, *sf.* metoda, sposób, droga
w postępowaniu, pewny porzą-
dek, prawidł; — *oblich*, *adj.* meto-
dyczny.

Metre u. Mëter, *sm.* metr (*miara*
(*fran.*)).

Mëtrik, *sf.* metryka, nauka o mia-
rach wierszy.

Mëtrisch, *adj.* miarowy.

Mëtrum, *sn.* (*pl.* -tra) miara wiersza.

Miet, *sm.* mięso bez tłuszczu.

Mëtte, *sf.* jutrznia; ranna msza,
prymaria.

Mëttourf, *sf.* salceson włoski.

Mëte, *sf.* nierządnic; garniec (mia-
ra zbożowa); jatki rzeźnicze.

Mëtelci, *sf.* rzeź, bój, przelew krwi.

Mëtsin, *va.* rzezać, rąbać.

Mëgge u. Mëgig, *sf.* szlachtuz; jatki
rzeźnicze.

Mëggen, *va.* ubić (bydło).

Mëgger u. Mëgier, *sm.* rzeźnik.

Mëgdel-mord, *sm.* podstępne zabój-
stwo.

— *mörder*, *-in* *s.* podstępny zbrojca,
czyni, bandyta najęty.

— *mörderisch*, *adj.* zbrojecki; — *adv.*
po zbrojecku.

— *rotte*, *sf.* banda zbrojców.

Mëgeln, *va.* podstępnie zabić.

Mëgling, *adv.* podstępnie, zdra-
dziecko.

Mëtte, *sf.* rozruch; stado psów.

Mëuterei, *sf.* bunt, rozruch, rokosz.

Mëuterer, *sm.* buntownik, rokosza-
nia.

Mëwer, *sf.* mewa (*ptak*).

Miedma, *sn.* (*pl.* -men) miazma, wy-
ziewy zarazliwe.

Miauen, *vn.* miauczeć; — *sn.* miau-
czenie (kota).

Mieder, *sm.* (*dim.* Miedchen) gorset,
kastanik kobiecy.

Miene, *sf.* mina, postać; — *machen*,
udawać (że co jest); *gut* — *zum bö-
sen Spiel machen*, miną nadrabiać,
udaną miną pokryć co dolega.

Mienenpiel, *sn.* mimika, układanie
twarzy.

Miethe, *sf.* najem; komorne; *die* —
aussagen, wypowiedzieć mieszka-
nie; *du die* — *nehmen*, przyjąć na
mieszkanie; *zur* — *wohnen*, miesz-
kać w najętym mieszkaniu.

Miethe, *va.* nająć. (*tor.* -ka).

Miethe, *-in*, *s.* najmujący, -ca; loka-

Miethe-frau, *sf.* gospodyni, właścici-
cielka domu; lokatorka.

— *geld*, *sn.* u. — *großchen*, *sm.* zadatek
(w kupnie); zapłata za lokal, ko-
morne.

— *herr*, *sm.* wynajmujący (właściciel).

— *jahr*, *sn.* rok najmu.

— *necht*, *sm.* sługa najęty.

— *stufte*, *sf.* u. — *wagen*, *sm.* kare-
ta najęta.

— *stufte*, *sm.* kuczer najęty.

— *lohn*, *sm.* zapłata najemnikowi.

— *mann*, *sm.* (*pl.* -leute) lokator.

— *pferd*, *sn.* koń najęty.

— *truppen*, *sf.* *pl.* wojsko najemne.

— *vertrag* u. — *contract*, *sm.* kontrakt
najmu. (*najmu*).

— *weise*, *adv.* najmem, w sposób

— *zeit*, *sf.* czas najmu.

— *jin*, *sm.* czynsz z najmu.

Mietling, *sm.* najemnik.

Mietbung, *sf.* najęcie.

Miche, *sf.* (*dim.* Michen) kotka.
 Migräne, *sf.* *Med.* migrena, ból w częściach głowy.
 Mikroskop, *sm.* mikroskop, drobnowid.
 Mikroskopisch, *adj.* mikroskopiczny.
 Milane, *u.* Milan, *sm.* kania (*ptak*).
 Milbe, *sf.* kleszcz (owad zaskórny); mól (szatny, książkowy).
 Milch, *sf.* mleko; mlecz (u ryb); geronnene —, mleko zsiadłe, zwarzone; saure —, kwaśne mleko; süß —, słodkie mleko. (*sty*)
 Milch-dienst u. —artig, *adj.* mleczny.
 —bad, *sm.* kąpiel z mleka.
 —bart, *sm.* mech na brodzie; młokos, młodziak. (*obrosła*)
 —bärtig, *adj.* mający brodę mechem
 —barste, *sf.* u. —schiff, *sm.* *Med.* ognio-piór, słodki strup.
 —brei, *sm.* lemięska na mleku.
 —brod u. —bröden, *sm.* bulka na mleku. (*nik* mleczywa.
 —bruder, *sm.* brat mleczny; miłość.
 —farbe, *sf.* kolor mleczny.
 —farben u. —farbig, *adj.* mlecznego koloru.
 —feber, *sm.* gorączka pokarmowa.
 —fisch, *sm.* mleczko cielęce.
 —fluß, *sm.* *Med.* wycieczenie mleka.
 —frau, *sf.* —mädchen u. —weib, *sm.* mleczarka.
 —gang, *sm.* *Anat.* przewód mleczny.
 —hart, *sm.* puch, mech (na brodzie).
 —harn, *sm.* moc mleczowata.
 —hammer, *sf.* mleczarnia.
 —lanne, *sf.* u. —lammchen, *sm.* dzbanek na mleko.
 —luß, *sf.* krowa dojna.
 —mann, *sm.* mleczarz.
 —maul, *sm.* miłośnik mleczywa.
 —poße, *sf.* wiś, Ruppode.

Milch-pumpe, *sf.* *vid.* Bruckglaß.
 —saft, *sm.* sok mleczny; *Med.* mlecz, sok pokarmowy.
 —saure, *sf.* *Chim.* kwas mleczny.
 —schwamm, *sm.* bledka, grzyb polny.
 —schwester, *f.* siostra mleczna; miłośniczka mleczywa.
 —speise, *sf.* potrawka z mleka.
 —straße, *sf.* *Astron.* droga mleczna (na niebie).
 —suppe, *sf.* zupa z mleka.
 —wasser, *sm.* serwatka.
 —weiß, *adj.* biały jak mleko.
 —zahn, *sm.* ząb mleczny.
 —zucker, *sm.* cukier mleczny.
 Milchen, *vn.* mleko dawać; —, *adj.* dojny. (*śledz*).
 Milcher u. Milchner, *sm.* mleczak (*np.*)
 Milchicht, *adj.* mlekowaty, mleczasty.
 Milchig, *adj.* mleczny.
 Mild u. Milde, *adj.* miękki, łagodny, przyjemny; laskawy, ludzki; szczerdry, wspaniały; dobroczynny (o zakładach); —de Hand aufheben, podać dobroczynną rękę.
 Milde, *sf.* miękkość, delikatność; łagodność, laskawość; dobroczynność, szczerota.
 Mildern, *va.* zmiekczyć; złagodzić.
 Mildern, *sf.* zmiekczenie; złagodzenie (*litotyczny*).
 Mild-herzig, *adj.* łagodnego serca.
 —herzigkeit, *sf.* łagodność serca; u-czynność.
 —reich, *adj.* szczerobliwy. (*dry*).
 —thätig, *adj.* dobroczynny; szczer.
 —thätigkeit, *sf.* dobroczynność; szczerdrość.
 Mildiglich u. Mildlich, *adv.* łagodnie; szczerdrze, dobroczynnie.
 Militär u. Militär, *sm.* wojsko; —,

sm. (*pl.* -tair) żołnierz.
 Militärisch, *adj.* wojskowy.
 Miliz, *sf.* milicja.
 Milliade, *sf.* peryod tysiąca lat.
 Milliarde, *sf.* miliard, tysiąc milio-nów.
 Million, *sf.* milion.
 Millionär, *sm.* (*pl.* -nair) bogacz milionowy. (*ny*).
 Milz, *sf.* śledziona; —, *adj.* śledzien-
 (Miltz-)entzündung, *sf.* zapalenie śledziony.
 —stehen, *sm.* kolki w śledzionie.
 —sucht u. —frankheit, *sf.* hipokondrya, splen, choroba śledzienna.
 —suchtig u. —frank, *adj.* hipokondryj-
 —ge u. —te, *sc.* hipokondryk.
 Mimik, *sf.* mimika; —misch, *adj.* mi-
 mimifer, *sm.* mimik. (*mieczny*).
 Minder, *adj.* *comp.* mniejszy; młod-
 szy; *sup.* der —beste, najmniejszy;
 —, *adv.* mniej; er weiß nicht das —
 beste, nie wiele nie wie; mehr ober
 —, więcej lub mniej, mniej więcej;
 nicht der —beste, ani najmniejszy;
 nicht im —besten, bynajmniej, weale
 nie.
 Minderheit, *sf.* mniejszość (głosów).
 Minder-jährig, *adj.* małoletni.
 —jährigkeit, *sf.* małoletniość.
 —zahl, *sf.* mniejsza liczba, mniej-
 szość.
 Mindern, *va.* zmniejszać, umniejszać;
 sich —, *vr.* zmniejszyć się, ubywać;
 der schmerz —berl sich, ból zmniejsza
 się. (*nie*).
 Minderung, *sf.* zmniejszenie, ubywa-
 —, *adj.* *sup.* *vid.* Minder.
 Mindestens, *adv.* najmniej, przynaj-
 —, (*jęcy*).
 Mindestfordernd, *adj.* najmniej żąda-

Mine, *sf.* kopalnia; *Fortif.* podkop.
 mine, alle —en springen lassen, wszel-
 kich środków używać.
 Minen-gang, *sm.* chodnik prowadzą-
 cy do podkopu.
 —gräber, *sm.* minier, podkopnik.
 Miner, *sf.* mineral; ruda kruszczy.
 Mineral, *sm.* (*pl.* -lien) mineral, ska-
 mienialość.
 Mineral-bad, *sm.* kąpiel mineralna.
 —tunde u. Mineralogie, *sf.* minera-
 logia, nauka o rzeczach kopalnych.
 —tunbig u. —ogisch, *adj.* mineralo-
 giczny. (*log*).
 —tunbige u. Mineralog, *sm.* minera-
 —quelle, *sf.* źródło wód mineralnych.
 —reich, *sm.* królestwo kruszców.
 —wasser, *sm.* woda mineralna.
 Mineralien-Cabinet, *sm.* gabinet mine-
 ralogiczny.
 Mineralisch, *adj.* mineralny.
 Miniatur, *sf.* miniatura; *adj.* minia-
 turowy.
 Miniatur-Maler, *sm.* miniaturzysta,
 malarz miniatur. (*sadzić*).
 Miniren, *va.* podkopać, miny pod-
 —, *sm.* minier, podkopnik.
 Minister, *sm.* minister; —, *adj.* mini-
 steryalny.
 Ministeriell, *adj.* ministeryalny.
 Ministerium, *sm.* (*pl.* -rien) minister-
 —, *sf.* miłość. (*stwo*).
 Minne-glück, *sm.* szczęście miłości.
 —lieb, *sm.* pieśń miłosna.
 —lohn u. —loß, *sm.* nagroda miłości.
 —sang u. —gefang, *sm.* pieśń miło-
 —sna; poezja miłosna.
 —sänger, *sm.* śpiewak miłosny.
 —rinnen, *va.* kochać.
 Minniglich, *adj.* kochający, czuły.
 Minoréun, *adj.* Minoréunität, *sf.* *vid.*

- Minderjährig u. Minderjährigkeit.
 Minuszeichen, *sm.* Alg. minus.
 Minute, *sf.* minuta; —tenz, *adj.* minutowy.
 (towa.)
 Minutenzeiger, *sm.* skazówka minu-
 towa.
 Minütlich, *adj.* u. *adv.* co minuta.
 Münze, *sf.* (rosł.) *vid.* Münze. (te.)
 Münze, *sf.* *vid.* Münze u. Münz-
 Münze u. Münzläuten, *pl.* rozma-
 itości.
 Mischbar, *adj.* mieszać się dający.
 Mischarbeit, *sf.* własność mieszania
 się (metalów i t. p.).
 Mischen, *va.* mieszać, zmieszać *co*;
 (in, unter) przymieszać; tasować
 (karty); przyrządzić (lekarstwo);
 (sch) —, *vr.* (in etw) w mieszać się
 w *co*.
 Mischfarbe, *sf.* kolor mieszany.
 —fütter, *sm.* pasza mieszana.
 —maß, *sm.* mieszanina.
 —wort, *sm.* mieszany wyraz z dwóch
 lub więcej języków. (na.)
 Mischung, *sf.* zmieszanie; miesza-
 nie.
 Mispel, *sf.* nieszpulka.
 Mispelbaum, *sm.* drzewo nieszpulko-
 we. (czém.)
 Miß-achten, *va.* znieważać, gardzić
 —achtung, *sf.* zniewaga, wzgarda.
 —arten, *vn.* wyrozić się.
 —behagen, *vn.* niepodobać się, być
 nieprzyjemnym; —, *sm.* niesmak, nie-
 ukontentowanie; lekka choroba.
 —behaglich, *adj.* nieprzyjemny.
 —bilden, *va.* nie pochwalać, ganić.
 —bilden, *sf.* zganienie.
 —brauch, *sm.* nadużycie.
 —brauchen, *va.* nadużywać *czego*.
 —brauchlich, *adj.* u. *adv.* stanowiący
 nadużycie, nieprawny, —nie.
 —credit, *sm.* dyskredyt, stracenie

- wziętości wiary, znaczenia; niesła-
 wa; in — bringen, kredyt *komu* ze-
 psuć.
 Miß-deuten, *va.* źle zrozumieć *co*,
 tłumaczyć na złą stronę.
 —deutung, *sf.* złe zrozumienie.
 —ernte, *sf.* nieurodzaj, żniwo nieod-
 powiednie.
 —fallen, *vn.* niepodobać się, nieu-
 kontentowanie sprawiać; —, *sm.*
 nieukontentowanie.
 —fällig, *adj.* przykry, niemily; nie-
 ukontentowany.
 —fälligkeit, *sf.* nieprzyjemność; nie-
 ukontentowanie.
 —förmig, *adj.* niekieształty.
 —gebur, *sf.* poronienie, niewcze-
 sny płód; potwór, dziwoląg.
 —geant u. —launisch, *adj.* skłonny
 do złego humoru.
 —gehalt, *sm.* los przeciwny, zawi-
 stny, niedola. (potworne.)
 —gehöp, *sm.* potwór, stworzenie
 —gestalt, *sf.* kształt potworny.
 —gestaltet u. —gestaltig, *adj.* mający
 kształt potworny.
 —gestimmt, *adj.* złego humoru.
 —getön, *sm.* nieprzyjemny dźwięk.
 —glücken, *vn.* (sehn) nieposzczęście
 się, niepowieść się; —, *sm.* nieuda-
 wanie się.
 —gönnen, *va.* nie życzyć *komu*, za-
 wistnym okiem patrzeć *naco*.
 —griff, *sm.* fałszywe wzięcie się *do*
czego, pomyłka, uchybienie; —
 machen, pomyłki robić.
 —gunst, *sf.* nieżyczliwość.
 —günstig, *adj.* nieżyczliwy.
 —handeln, *va.* źle traktować *kogo*, po
 grubiańsku obchodzić się *z kim*.
 —handlung, *sf.* zelźnienie, obelżywe

- obchodzenie się.
 Miß-heirath, *sf.* małżeństwo nieró-
 wne (z osobą niższą stanem).
 —hellig, *adj.* zwaśniony, poróżnio-
 ny, niezgodny. (nie.)
 —helligkeit, *sf.* poróżnienie, zwaśnie-
 nia, *sm.* rok nieurodzajny.
 —klang u. —laut, *sm.* rozdzwięk,
 dysharmonia tonów.
 —laune, *sf.* nie dobry humor.
 —lingen, *vn.* irr. (sehn) nieudawać
 się; —, *sm.* nieudanie się.
 —muth, *sm.* nieukontentowanie, po-
 nurość. (ponury.)
 —müthig, *adj.* nieukontentowany,
 —rathen, *va.* irr. źle radzić; —, *vn.*
 nieudawać się, chybić.
 —stand, *sm.* złe położenie.
 —tönig, *adj.* niezgodnie, fałszywie
 brzmiać.
 —trauen, *vn.* niedowierzać; —, *sm.*
 nieufność; — (sehn) (in), nieufać,
 niedowierzać *komu*. (ufay.)
 —traulich, *adj.* niedowierzający, nie-
 bergnügen, *sm.* nieukontentowanie.
 —vergnügt, *adj.* nieukontentowany.
 —verhältniß, *sm.* nierówny stosunek,
 niezgodność; zły związek; im —
 stehen, być w nierównym stosunku.
 —verstand, *sm.* fałszywe, mylne rozu-
 mienie.
 —verständnis, *sm.* nieporozumienie;
 pomyłka. go, co.
 —verstehen, *va.* irr. źle rozumieć *ko-
 mu* *czego*.
 —wacht, *sm.* nieurodzaj.
 Mißfall, *sf.* Imprim. kanon (czcionki
 grubego pisma).
 Mißsen, *va.* nie mieć *czego*, brakować
komu *czego*. (dnicy.)
 Mißse-that, *sf.* nieprawość, czyn zbro-
 —thäter, *in.* s. złoczyńca, —nieca; wi-

- nowajca, —czyni.
 Mißlich, *adj.* wątpliwy, niepewny,
 śliski, krytyczny, niebezpieczny.
 Mißlichkeit, *sf.* niebezpieczność, kry-
 tyczność.
 Mißst, *sm.* gnoj, lajno, nawóz.
 Mißst-deet, *sm.* inspekt, zagon wygo-
 jony.
 —st, *sm.* pop. niechłuj, flejtuch.
 —haufen, *sm.* gnojowisko, kupa
 gnoju. (szcza.)
 —läser, *sm.* żuk, krówka (gal. chrzq-
 —larre, *sf.* u. —farrten, *sm.* taczka do
 gnoju. (jówka.)
 —pfüge u. —ladse, *sf.* kałuża z gno-
 —wage, *sm.* wóz do gnoju.
 Mißtel, *sf.* jemiola (rosł.).
 Mißtelbrosel, *sf.* jemiolucha (ptak).
 Mißten, *va.* gnoić, mierzwić; —, *vn.*
 paskudzić (o zwierzętach).
 Mißtung, *sf.* gnojenie, mierzwienie.
 Mit, *prep.* dat. z, ze; —, *adv.* także;
 — dem Fuße, nogą; — der Hand,
 ręką; — dem Frühesten, ze świtem;
 — dem Schlage ein, punkt o pier-
 wszęj; — nichten, bynajmniej; alle
 — einander, wszyscy razem; daß
 gehört — dazu, to także do tego na-
 leży; er war — dabei, on także był
 przytém. (niezka.)
 Mitarbeiter, *in.* s. współpracownik,
 Mitbeamte, *sm.* spółurzędnik.
 Mitbesagte, *sc.* spółoskarżony, —na.
 Mitbesitzer u. —eigenthümer, *in.* s.
 współwłaściciel, —ka, współposiadacz,
 —ka. (się o co.)
 Mitbewerber (sich), *vr.* spółubiegac
 Mitbewerber, *in.* s. spółzawodnik,
 —niezka.†
 Mitbruder, *sm.* spółbrat, towarzyszy.
 Mitbürger, *in.* s. spółobywatel, —ka.

Mitthrift, *sm.* spółchrześcjanin.
Mit'türfen, *vn.* mieć pozwolenie iść
razem.

Mit'tempfinden, *va.* spółuczować.
Mittempfung, *sf.* spółuczucie.
Mit'terbe, *-bin, s.* spółdziedzic, -czka.
Mit'tesser, *sm.* spółbiesiadnik; zaskór-
nik (robak). (*z kim.*)

Mit'tahren, *vn. irr.* (sehn) razem jechać
Mit'treude, *sf.* udział w radości czyjś.
Mit'tfühlen, *vn.* spółuczować.

Mit'tgabe, *sf.* przydatek; posag.
Mit'tgaß, *sm.* gość przybrany.

Mit'tgeben, *va. irr.* przydać; dać ko-
mu co (aby wziął z sobą lub z inne-
mi rzeczami); dać jako posag lub
wyprawę.

Mit'tgefangene, *sm.* spółjeniec.
Mit'tgefuhl, *sn.* spółuczucie.

Mit'tgehen, *vn. irr.* iść razem z kim;
uchodzić (jako tako).

Mit'tgenießen, *vn. irr.* spółżywać.
Mit'tgenoss, *-ssin, s.* spółuczestnik, -ni-
czka.

Mit'tgeschöpf, *sn.* podobne stworzenie.
Mit'tgift, *sf.* posag, wyprawa.

Mit'tlieb, *sn.* członek (towarzystwa
jakiego).

Mit'thaben, *va. irr.* mieć z sobą.
Mit'thalten, *va. irr.* trzymać razem
z kim. (*z kim.*)

Mit'theifen, *vn. irr.* pomagać razem
Mit'theifer, *-in, s.* pomocnik, -niczka.

Mit'therrscher, *-in, s.* spółpanujący, -ca.
Mit'thin, *conj.* tak więc, zatem.

Mit'taiser, *sm.* spółcesarz.
Mit'tsinnen, *vn. irr.* być w stanie
pójść z kim.

Mit'tfriegen, *vn.* spółnie, razem z kim
wojować; —, *va.* otrzymać, do-
stać także.

Mit'tlaut u. Mit'tlauter, *sm.* Gram. spół-
głoska.

Mit'tleben, *vn.* żyć z kim współnie,
razem, jednocześnie; —lebende, *sc.*
spółżyjący, -a, spółczesny, -a.

Mit'tleid u. Mit'teiden, *sn.* litość, polito-
wanie.

Mit'tleiden, *vn. irr.* dzielić cierpienia,
ubolewać, litować się.

Mit'tlebig, *adj.* litościwy, litosny.
Mit'tlebigkeit, *sf.* litość.

Mit'tleiblos, *adj.* nielitościwy, bez
litości.

—voll, pełen litości,
—werth u. —würdig, *adj.* godny lito-
ści, politowania.

Mit'tmachen, *va.* robić to co drudzy,
naśladować.

Mit'tmensch, *sm.* spółczłowiek, bliźni.
Mit'tnehmen, *va. irr.* brać z sobą;
zmęczyć, osłabić; wziąć kogo w o-
brot, dokuczać.

Mit'trechnen, *va.* przeliczyć, doliczyć;
—, *vn. u. va.* porachować razem
z czem; mit'tgerechnet, włącznie.

Mit'treden, *vn. vid.* Mit'tsprechen.
Mit'theber, *sm.* Com. spółwłaściciel
określu.

Mit'tammt, *adv.* *fam.* razem z.
Mit'tschicken, *vn.* posłać z kim.

Mit'tschleppen, *va.* ciągnąć lub wło-
czyć ze sobą kogo, co.

Mit'tschulbig, *adj.* spółwinny; —bige,
sc. spółwinowajca, -czyni.

Mit'tschuldner, *-in, s.* spółdłużnik, -ni-
czka. (*szkolny.*)

Mit'tschüler, *-in, s.* spółuczeń; kolegą
Mit'tschwaben, *vn.* paplać razem z kim.

Mit'tschwester, *sf.* spółsiostra.
Mit'tsehn, *va. irr.* być razem z kim.
Mit'tspeisen, *vn.* jeść razem z kim.

Mit'tspielen, *va. u. vn.* grać razem z kim,
(na instrumencie lub wgrze); (über
einem) zagrać komu, dać się komu
we znaki.

Mit'tspieler, *-in, s.* towarzysz w grze.
Mit'tsprechen, *vn.* razem z kim mó-
wić; (ein Wort) mówić swoje zdanie.

Mit'tstreiten, *vn. irr.* wojować lub
waleczyć razem.

Mit'tstreiter, *sm.* spółtowarzysz wojny.
Mit'ttag, *sm.* południe (o czasie); po-
łudnie (strona nieba); obiad; —tag,
adv. w południe; zu — essen,
jeść obiad.

Mit'ttaglich, *adj.* południowy, w połu-
dnie się odbywający.

Mit'ttaglich, *adj.* południowy, ku po-
łudniowi leżący. (*biad.*)

Mit'ttagsbrod, —essen u. —mahl, *sn.* o-
gast, *sm.* gość na obiad.

—gegen, *sf.* strona południowa.
—gluth u. —hitz, *sf.* upał w czasie
południa. (*dniowa.*)

—höhe, *sf.* Astron. wysokość połu-
—kreis, *sm. u.* —linie, *sf.* południk.

—land, *sm.* kraj południowy.
—länder, *sm.* mieszkanięc kraju po-
łudniowego.

—mahlzeit, *sf.* u. —tisch, *sm.* obiad.
—ruhe, *sf.* u. —schlaf, *sm.* odpoczy-
nek, drzymka poobiednia.

—stunde u. —zeit, *sf.* godzina połu-
dniowa.

—wind, *sm.* wiatr południowy.
Mit'tagswärts, *adv.* ku południowi.

Mitte, *sf.* środek; bie — halten, sta-
nowić środek; einer aus unsrer —,
jeden z posród nas.

Mittel, *sn.* środek (co do miejsca);
środek, sposób; lekarstwo; majątek,
zasoby; —, *sf.* Imprim. gatunek

czcionek większych; — u. Mitte,
adj. (*comp.* -iter *sup.* -telst) średni;
—ter Zeit od. Weise, tymczasem; bei
—tein sehn, mieć własne zasoby; sich
in's — legen, wdać się w co (jako
pośrednik); bon -iterem Alter, (męż-
czyzna) średniego wieku.

Mittelbar, *adj.* pośredni; zależny.
Mittelbarkeit, *sf.* pośredniość; zale-
żność. (*średnie.*)

Mittelalter, *sn.* wiek średni; wieki
—begriff, *sm.* Log. pojęcie pośrednie.

—ding, *sn.* rzecz pośrednia; rzecz o-
bojętna.

—fell, *sn.* Anat. błona międzyplucna.
—finger, *sm.* palec średni, serdeczny.

—fuß, *sm.* Anat. śródnoże, środek
nogi.

—glieb, *su.* Mathem. wyraz średni;
Log. drugie założenie. (*dłoni.*)

—hand, *sf.* Anat. śródgarze, wierzeh
—länblich, *adj.* śródziemny.

—loß, *adj.* zostający bez sposobu,
bez środka (utrzymania się).

—losigkeit, *sf.* bieda, niedza. (*nu.*)
—mann, *sm.* człowiek średniego sta-

—mäßig, *adj.* u. *adv.* mierny, -nie.
—mäßigkeit, *sf.* mierność.

—maner, *sf.* średnia, spółna ściana.
—mehl, *sm.* mąka średnia, posłednia.

—punkt, *sm.* punkt środkowy.
—satz, *sm.* Gram. zdanie średnie.

—schlag, *sm.* średnia rasa.
—stand, *sm.* średni stan.

—stimme, *sf.* Mus. średni głos.
—straße, *sf.* u. —weg, *sm.* środkowa
droga, środek; fig. średnia droga;

bie — halten, środek, miarę zachow-
wać.

—stufe, *sf.* średni stopień schodowy;
Gram. stopień wyższy.

Mittel-treffen, *sn.* średni zyk (w woj-sku).
 —tuch, *sn.* sukno średniej dobroci.
 —wall, *sm.* Fortif. wał środkowy, mur między dwoma bastyonami.
 —wand, *sf.* ściana środkowa.
 —wort, *sn.* Gram. imiesłów.
 —zeitwort, *sn.* Gram. słowo niżkie.
 Mittelst, *prep. gen. za* pośrednictwem; *adj. vid.* Mittel.
 Mitten, *adv.* wśród, pośród; — durch, przez środek; — durch den Wald, przez środek lasu; — im Esen, wśród czytania; — in der Stadt, w środku miasta; — in's Herz, w sam środek, w samo serce.
 Mitternacht, *sf.* północ, (12-godzin. nocna); północ (strona nieba).
 Mitternächlig, *adj.* północny, o północy odbywający się.
 Mitternächlich, *adj.* północny (czas); ku północy leżący.
 Mitternachts, *adv.* o północy.
 Mitternacht-stunde u. —zeit, *sf.* godzina północna.
 —wirts, *adv.* ku północy.
 Mitt-asten, *pl.* śródoście.
 —woch, *sm. u.* —wocht, *sf.* środa.
 —wocht, *adv.* we środę, co środa.
 Mitthäter, —in, *s.* współdziałacz, —lajca.
 Mittheilbar, *adj.* dający się udzielić, mogący być udzielonym.
 Mittheilen, *va.* udzielać komu czego, używać; (dem Armen eine Gabe) jałmużnę dąć biednemu; sich —, *vr.* udzielać się drugiemu, przestawać, wdawać się z kim; (einem) otworzyć się, wynurzyć się.
 Mittheilung, u. —thellend, *adj.* udziela-jący się, rozmowny.
 Mittheilungstheil, *sf.* udzielanie się.

Mittheilung, *sf.* udzielanie komu czego; doniesienie.
 —thun, *va. irr.* razem robić z kim.
 Mittler, —in, *s.* pośrednik, —niezka; pojednawca; —, *adj. comp. vid.* Mittel.
 Mittler-amt, *sn.* urząd pośredniczy, pojednawczy. (Chr.).
 —tod, *sm.* śmierć pojednawcza (Jez.).
 —weise, Mittlerzeit, *adv. vid.* Mittel.
 Mitter, *adv.* niekiedy, czasem.
 Mitterfache, *sf.* spółna przyczyna.
 Mitterbrecher, —in, *s.* spółnik (niezka) zbrodni.
 Mitterfchwere, *sc.* spółnikowski.
 Mitwelt, *sf.* świat obecny.
 Mitwerben, *vn.* Miltwerber, *sm. vid.* Miltbewerben u. Miltbewerber.
 Mit'wirten, *vn.* spółnie działać, przy-czyniać się do czego.
 Mitwirfer, —in, *s.* współdziałacz, —ka.
 Mitwirkung, *sf.* współdziałanie.
 Mit'wissen, *vn.* (um) także wiedzieć o czem; —, *sn.* wiedzenie o czem; ohne mein —, bez mojej wiadomości.
 Mitwiffer, —in, *s.* współwiedzący, —a.
 Mit'wollen, *vn.* chcieć również iść lub jechać.
 Mit'zählen, *va.* policzyć razem do czego; —, *vn. u. va.* liczyć razem z kim. (czesni).
 Mitzeit, *sf.* czas teraźniejszy; spół-
 Migtur, *sf.* Pharm. mikstura.
 Möbel, —in, *s.* mebel; —, *adj.* meblowy.
 Mobiliär-Erbe, *sm.* dziedzicze ruchomości.
 —Stener, *sf.* podatek z ruchomości.
 —Vermögen, *sn.* majątek ruchomy.
 Mobilität, *pl.* ruchomości.
 Möbliren, *va.* umeblować.
 Möblirung, *sf.* umeblowanie.

Möbe, *sf.* moda; *adj.* —, modny.
 Möbe-artikel, *sm. u.* —waare, *sf.* to-war modny.
 —handel, *sm.* magazyn mód.
 —händler, *sm.* kupiec handlujący modnymi towarami; —in, *sf.* modniarka. (zyn mód).
 —handlung, *f. u.* —laden, *sm.* maga-zyn.
 Möbel, *sm. u. sn.* Archit. miara do-wolna do oznaczenia stosunków w architekturze.
 Möbel, *sn.* model, wzór; rysunek.
 Möbeliren, *va.* robić model lub for-mę, formować. (miarz).
 Möbelirer u. Möbelmacher, *sm.* for-malnik.
 Möbeln, *va.* ukształtować, ułożyć na wzór czego; wyrabiać kolory na (materiał); fig. (nach seinem Sinn) na-dać kształt podług swego smaku.
 Möder, *sm.* bagno, błoto, il; pleśń, zgnilizna.
 Möder-buft u. —geruch, *sm.* zaduch ze zgnilizny.
 —ente, *sf.* kaczką czarna, dzika.
 —erbe, *sf.* ziemia zgnila.
 Möderig, *adj.* błotnisty; stęchły, zgnily.
 Möderiren, *va.* miarkować, łagodzić.
 Mödern, *vn.* butwieć, gnąć.
 Mödern, *adj.* modny, nowszy, no-woczesny. (mody).
 Möderisiriren, *va.* urządzić podług
 Modifikiren, *va.* modyfikować, umiar-kować.
 Möblich, *adj.* modny.
 Möbuisiren, *va.* Mus. robić przejścia z tonów do tonów; —, *sn. u.* Mo-dulation, *sf.* przejście z tonu do tonu.
 Möbus, *sm.* Gram. (pl. —bi) tryb.
 Mögen, *vn. irr.* móc; chcieć; er mag es thun, niechaj to robi; er mag ihn

nicht, nie lubi go; es mag sein, nie-chaj tak będzie; być może; ich möch-te wohl wissen, chciałbym wiedzieć; ich mag nicht, nie chce; mag er sagen was er will, niechaj co chce mówić; möchte er bald sein, żeby tylko za-raz przyszedł.
 Möglich, *adj.* możliwy, możebny; es ist —, być może; es war mir nicht —, nie było mi podobnym; sein —ichst thun, robić co tylko można; suchte es — zu machen, starał się wykonać.
 Möglichkeit, *sf.* możliwość, możliwości; das ist die —, to jest możliwem.
 Möglichenfall, *adv.* w razie możno-sci, jeżeli będzie można.
 Möglichst, *adv.* jak tylko można.
 Mohu, *sm.* mak; *adj.* makowy.
 Mohu-topf, *sm.* makówka.
 —öl, *sm.* olej makowy.
 —saft, *sm.* sok makowy; opium.
 —samen, *sm.* nasienie makowe.
 —säure, *sf.* Chim. kwas makowy.
 Mohr, *sm.* mora (materya); —, *sm. u.* Moor, —in, *sf.* murzyn, —ka; maur, arab, —ka.
 Mohr-band, *sm.* wstążka morowa.
 —rube u. Mohr, *sf.* marchew.
 Mohren-grau, *adj.* ciemnoszary.
 —topf, *sm.* koń z karym łbem.
 Mohren-saft, *sm.* Pharm. sok mar-chwiani.
 —samen, *sm.* nasienie marchwiane.
 Mohrisch, *adj.* murzyński; maurytański. (czurka).
 Molch, *sm.* salamandra, czarna jasz-
 Möbe, *sf.* *vid.* Mulde.
 Mösten, *sf.* pl. serwatka.
 Möstencur, *sf.* leczenie się serwatką; die — gebrauchen, leczyć się ser-watką.

Mölligkeit, *adj.* serwatkowaty.
 Möllig, *adj.* serwatczany.
 Moll, *sn. Mus.* mol, ton miękki.
 Mollität, *sf. H. nat.* mięczak.
 Mölstebeere u. Mölterbeere, *sf.* malina porzeczkoliscia.
 Moment, *sm.* chwila, mgnienie oka.
 Momentan, *adj.* momentalny, chwilowy.
 Monarch, *sm.* -in, *sf.* monarcha, -chini, -jednowladca, -czyni; panujacy, -ca, cesarz, -rzowa.
 Monarchie, *sf.* monarchia, -jednorządztwo, samowładztwo; państwo.
 Monarchisch, *adj.* monarchiczny.
 Monat, *sm.* miesiąc; -is, *adj.* miesięczny.
 Monat-lang, *adv.* przez cały miesiąc lub całe miesiące. (siac.)
 -weise, *adv.* miesięcznie, co miesiąc.
 Monatlich, *adj.* u. *adv.* miesięczny, -nie.
 Monats-frist, *sf.* termin miesięczny; in —, w przeciagu miesiąca.
 -schrift, *sf.* pismo miesięczne.
 -zeit, *sf.* czas miesięczny.
 Monch, *sm.* mnich.
 Mönchisch, *adj.* mniachowski, mniszy.
 Mönchs-bogen, *sm.* *Imprim.* stronica słabo w druku odbita.
 -fappe, *sf.* kaptur mniszy.
 -firche, *sf. vid.* Zudenfirche.
 -kloster, *sn.* klasztor zakonny.
 -kutte, *sf.* habit zakonny.
 -leben, *sn.* życie klasztorne.
 -schrift, *sf.* pismo golykie.
 -wesen u. Mönchthum, *sn.* mniachostwo.
 Mond, *sm.* miesiąc, księżyc; satelita (planeta); miesiąc; —, *adj.* miesięczny, księżycowy; ber — nimmt

ab, księżyc ubywa; ber — nimmt zu, księżyc rośnie.
 Mond-bahn, *sf.* droga przebiegana przez księżyc. (księżyc.)
 -beschreibung, *sf.* Astron. opisanie —blind u. —äugig, *adj.* lunatyczny, podlegający wpływowi księżyca.
 -finsterniß, *sf.* zaćmienie księżyca.
 -flecken, *sm.* plama na księżycu.
 -förmig, *adj.* kształt księżyca mający.
 -hell, *adj.* oświecony przez księżyc.
 -halb u. —finb, *sn.* zaśnieć, plód nieżywy.
 -karte, *sf.* mapa opisująca księżyc.
 -lauf, *sm.* bieg księżyca.
 -los, *adj.* bezksiężycowy, ciemny.
 -milch, *sf.* glinka tłusta.
 -schibe, *sf.* tarcza księżyca.
 -licht, *sf.* róg księżyca.
 -strahl, *sm.* promień księżyca.
 -sucht, *sf.* lunatyzm, bląkanie senne (po księżycu).
 -süchtig, *adj.* lunatyczny; -ge, *sc.* lunatyk.
 -tag, *sm. vid.* Montag.
 -viertel u. Mönbsviertel, *sn.* kwadra.
 -wechsel, *sm.* zmiana księżycowa.
 Mönben-blid u. Mönbsblid, *sm.* promień księżyca. (życa.)
 -glanz u. Mönbsglanz, *sm.* blask księżyca.
 -jahr u. Mönbsjahr, *sm.* rok księżycowy.
 -monat, *sm.* miesiąc księżycowy.
 -uhr u. Mönbuhr, *sf.* zegar księżycowy, nocny kompas.
 Mönken, *sf. pl. fam.* pieniądze (w żarcie).
 Mönkalb, *sn. vid.* Monkalb.
 Monstranz, *sf.* monstrancja.
 Monströs, *adj.* potworny, dziwny.

Monstrosität, *sf.* potworność.
 Monstrum, *sn. (pl. -tra),* monstrum, potwór.
 Montag, *sm.* poniedziałek; —tag, *adv.* w poniedziałek, co poniedziałek; ber-blaut —, poniedziałek próżniaki (u rzemieślników).
 Montiren, *va. Milit.* umundurować; zaopatrzyć w potrzeby (np. okręt).
 Montirung u. Montür, *sf.* umundurowanie, zaopatrzenie; mundur.
 Monument, *sn.* monument, pomnik.
 Moor, *sn.* oparzelisko, moczysko, trzęsawisko.
 Moor-beere u. Moosbeere, *sf.* borówka, żurawina.
 -boden u. —grund, *sm.* czarny, bagnisty grunt. (bagnista.)
 -gegend, *sf.* u. —land, *sn.* okolica.
 -schneffe, *sf.* bekas błotnisty (ptak).
 -wasser, *sn.* woda błotna.
 Moorig, *adj.* oparzysty, błotnisty.
 Moos, *sn.* mech; ö, (pl. Möser *vid.* Moor).
 Moos-beere, *vid.* Moorbeere.
 -flechte, *sf.* mech, porost kamienny.
 -rolfe, *sf.* róża mszysta.
 -schwamm, *sm.* białak (gatunek grzyba).
 Mösslich, *adj.* mszysty. (sły.)
 Mössig, *adj.* omszaly, mechem zarosły.
 Möß, *sm.* ö (dim. Mößchen) mops.
 Mößsen, *va.* drażnić.
 Mößig, *adj.* mopsowaty; kapryśny.
 Mößnast, *sf.* nos mopsowaty, płaski.
 Morál, *sf.* nauka moralna, moralność.
 Morálisch, *adj.* u. *adv.* obyczajowy, -wo; moralny, -nie.
 Morálifiren, *vn.* moralizować.
 Morálist, *sm.* moralista.
 Morálität, *sf.* moralność.

Morál, *sm.* ä, bagno.
 Morálig, *adj.* bagnisty.
 Morbraten, *sm. vid.* Rendenbraten.
 Mörchel, *sf.* smardz, smarz (gat. grzyba).
 Mord, *sm.* morderstwo, zabójstwo; —u. Tödschlag, okropna zabijatyka.
 Mord-anschlag, *sm.* zamach na czyje życie.
 -art, *sf.* u. —bril, *sn.* topór zabójczy.
 -begierde u. —gier, *sf.* echiwość zabójstwa. (zabójstwa.)
 -begierig u. —gierig, *adj.* echiwy.
 -brand, *sm.* u. —brenneri, *sf.* podpalenie rozbójnicze.
 -brenner, -in, *s.* podpalacz, -ka.
 -brennerisch, *adj.* zbojecki.
 -geschichte, *sf.* powieść o zabójstwie, okropne zdarzenie (z zabójstwem połączone).
 -geschrei, *sn.* wezwanie na pomoc, gwałt; okrzyk okropny.
 -gewehr, *sn.* u. —waffe, *sf.* broń zabójcza.
 -keller, *sm.* Fortif. kazemata, loch podziemny w fortecy. (stwa.)
 -lust u. —sucht, *sf.* żądza morder.
 -stahl, *sm.* żelazo mordercze.
 -that, *sf.* czyn zabójczy.
 Morden, *va.* zamordować kogo; —, *vn.* popełnić morderstwo.
 Mörder, -in, *s.* morderca, zabójca, -czyni.
 Mörder-grube u. *sf.* —höhle, jaskinia lotrów, zbojów.
 —hand, *sf.* ręka zbojcy.
 Mörderisch, *adj.* zbojczy, zbojecki; morderczy, krwawy.
 Mörbó, *fam.* Zeter —schreien, okropnie, straszliwie krzyżeć.
 Mörle, *sf.* morela (gat. wiśni).

Morganatisch, *adj.* morganatyczny, na lewą rękę (o małżeństwie).

Morgen, *sm.* rano; wschód; morg (miara roli); —, *adv.* jutro; —, *adj.* jutrzejszy; —, *gen.* *adv.* zrana; am frühen —, bardzo rano, z braskiem dnia; der — bricht an, dzień świta; einen guten — bieten, życzyć komu dobrego dnia; gestern —, wczoraj z rana; heute —, dzisiaj z rana; guten —, dzień dobry!

Morgend, *adj.* jutrzejszy; — den Tag, jutrzejszego dnia.

Morgentlich, *adj.* ranny.

Morgen-andacht, *sf.* nabożeństwo poranne.

(poranna.

—blatt, *sn.* u. —zeitung, *sf.* gazeta

—brod, *sn.* śniadanie.

—dämmerung, *sf.* świt, pierwszy brzask.

(ślubie.)

—gabe, *sf.* podarunek za wieniec (po —gebet u. —segen, *sn.* modlitwa poranna.

—gegenb, *sf.* wschód; strona, okolica wschodnia (na niebie).

—gruß, *sm.* pozdrowienie poranne.

—land, *sn.* wschód, kraje wschodnie, Azja.

—länder, *in.* s. mieszkaniac wschodu.

—ländisch, *adj.* wschodni.

—rot, *sn.* u. —röth, *sf.* jutrenka, pierwsza zorza.

—ruhe, *sf.* u. —schlaf, *sm.* sen poranny.

—seite, *sf.* strona wschodnia.

—ständchen, *sm.* serenada ranna.

—stern, *sm.* jutrenka, gwiazda poranna.

—stunde, *sf.* ranna godzina.

—thau, *sm.* ranna rosa.

—wärts, *adv.* ku wschodowi.

—wind, *sm.* wiatr wschodni.

Morós, *adj.* ponury, klótlivy, o-pryskliwy.

Morosität, *sf.* ponurość, klótlliwość.

Morphium *sn.* Chim. morfina, pier-wiastek usypiający w opium i t. d.

Mors, *adj.* spruchniały.

Morscheit, *sf.* spruchniałość.

Morselle, *sf.* Pharm. morszelka, le-karstwo w podtężnych walecz-kach.

(i strzelania.

Mörser, *sm.* moździerz do tłuczenia

Mörser-blod, *sm.* łozę moździerza.

—teufel, *sf.* tłuczek do moździerza.

Mortalität, *sf.* śmiertelność.

Mörtel, *sm.* cymet, mieszanka wap-na z piaskiem.

Mörtel-arbeit, *sf.* robota sztukatorska.

—telle, *sf.* kielnia do wapna.

—träger, *sm.* chłopak do noszenia wapna.

Mortificiren, *Com.* umorzyć (dług).

Mosaik, *sf.* mozaika, robota mozaiko-wa, układana z różnokolorowych drobnych kawałków; —stück, mo-zaikowy.

Moschee, *sf.* meczet.

Moschus, *sm.* piżmo; —, *adj.* piżmowy.

Moschusthier, *sm.* bobroszczur.

Moskatabe, *sf.* cukierniewywarzony.

Moslem, *sm.* (pl. —lemim) muzułma-nin.

Mosst, *sm.* moszcz, sok wyciśnięty z winogron, jabłek i t. p.

Möstlein u. Mösten, *vn.* wyciskać, wy-tłoczyć winogrona.

Möstlich u. Möstlich, *sm.* mustarda.

Motion, *sf.* ruch, agitacja; projekt, wniosek; Gram. odmiana przez ro-dzaje.

Motiv, *sn.* powód, przyczyna, zasada.

Mottbiren, *va.* motywować, udowo-

dnie zasadnie.

Motte, *sf.* mól.

Motten-fraß, *sm.* dziury od mólów.

—fräßig, *adj.* pogryziony od mólów.

Motto, *sn.* (pl. -toś) moto, dewiza, godło.

Mouffren, (czyt. mus-) *vn.* pienie się,

musować (o napojach).

Mobiren, *Gram.* odmieniać przez ro-dzaje.

Möwe, *sf.* (ptak), *vid.* Meise.

Möxa, *sf.* Med. moxa, (zapalenie na ranie kłaków bawelny

Much u. Much, *sm.* bąknienie, mru-knienie.

Müde, *sf.* zły humor, grymas, narów.

Müde, *sf.* (dim. Müdchen) komar; mu-cha.

(częć.

Müden, *vn.* bąkać; dąsać się, mru-

Müdenstachel, *sm.* żądło komara.

Müder, *in.* s. mruk, grymasnik, —nica

Müdlisch, *adj.* grymasny, kwaśny.

Müde, *adj.* strudzony, zmęczony; —

sehn (einer Sache) sprzykrzyło sobie

co; — werden, zmęczyć się, strudzić

się.

Müdigkeit, *sf.* strudzenie, znużenie.

Muff, *sm.* (pl. Muffe u. Muffen, (dim.

Müffchen) mufa, rękaw do ogrze-

wania rąk; plesń, stęchlizna.

Müffel, *sm.* pies z obwisłymi i gru-

bermi wargami; fig. morda, twarz

obmierza; —, *sf.* Chim. rodzaj ty-

gla.

Müffel-blatt, *sn.* podpora do podno-

szczenia ciężarów machin.

—thier, *sn.* gatunek barana.

Müffen u. Müffen, *vn.* trącić stęchli-

zną, cuchnąć.

Müffig u. Müffig, *adj.* stęchły, cu-

chnący.

(—tanka.

Muhamedaner, —in, *s.* mahometanin, —anka.

(ski.

Muhamedanisch, *adj.* mahometan-

Mühe, *sf.* kłopot, trud, praca, me-

zół; es ist nicht der — werth, niewar-

to trudu; seine — scheuen, nie

szczególne trudów; viel — machen,

narobić kłopotu komu; viele —

geben, (auf) dołożyć wiele pracy.

Mühe-los, *adj.* u. *adv.* wolny od kło-

potów, trudów, bez kłopotu.

—voll, *adj.* pełen trudów.

Mühen, *va.* trudzić, satygować; sich

—, trudzić się.

Mühl-bach, *sm.* strumień obracają-

czy młyńskie koło.

(czyk.

—bursch u. —mappe, *sm.* młynar-

—rad, *sn.* koło młyńskie.

—stein, *sm.* kamień młyński.

—werf, *sn.* kołowrot młyński.

Mühle, *sf.* (dim. Mühlchen) młyn.

Mühlen-bau, *sm.* stawianie młynów.

—spiel, *sn.* gra w młynka.

—teich, *sm.* strumień który młyn

obraca.

(kuzynka.

Mühlme, *sf.* (dim. Mühlchen), ciotka;

Mühsal, *sn.* u. *sf.* utrapienie, dole-

gliwość.

Mühsam u. Mühselig, *adj.* trudny,

ciężki, mozolny; staranny, wypra-

cowany.

Mühsamkeit u. Mühseligkeit, *sf.* tru-

dność, mozolność; pracowitość.

Mulatte, *sm.* —in *sf.* mulat, —ka (uro-

dzony z murzyna i białej lub od-

wrotnie).

Müllerbursch, *vid.* Mühlbursch.

Mühle, *sf.* (dim. Mühlchen), niecka.

Mühle, *sf.* Mar. przystań.

Mull u. Müll, *sn.* gruz, rum.

Müller, —in, *s.* młynarz, —rka.

Mulm, *sm.* ziemia mialka; proch, pyl, kurz
 Multiplicandus, *sm.* Arithm. mnożna.
 Multiplication, *sf.* mnożenie.
 Multiplikator, *sm.* mnożnik.
 Multiplizieren, *va.* mnożyć.
 Multon u. Multum, *sm.* multan (materya).
 Mümie, *sf.* mumia.
 Mümme, *sf.* maska; gatunek mocnego piwa.
 Mümnen, *va.* osłaniać, maskować.
 Mümnen-Heid, *sn.* ubiór maskowy.
 —schän, *sm.* u. —spiel, *sm.* maskarada.
 Mummerei, *sf.* udawanie, udanie; przebranie się, maskowanie się; maskarada.
 Mund, *sm.* u. (dim. Mündchen) usta; —wässrig machen, wzbudzać w kim chęć do czego; den Finger auf — legen, palcem dawać znak milczenia; es wässert ihm der —, ślinka mu się robi; im —de führen, mieć na języku; in aller —de sein, być przedmiotem powszechnych rozmów; reinen —halten, trzymać język za zębami; von —zu —gehen, z ust do ust przechodzić (np. wieść).
 Münd-art, *sf.* narzecze, dyalekt.
 —bedarf u. —borrath, *sm.* potrzebna żywność.
 —hemme, *sf.* Med. kurecz szcęk.
 —loch, *sm.* kucharz dla samego psństwa.
 —loch, *sm.* opłatek do pieczętowania.
 —seim, *sm.* klej z karuku.
 —loch, *sf.* otwór ustowy.
 —schen, *sm.* podcasy.
 —stüd, *sm.* munsztuk.
 —tobt, *adj.* zawieszony w używaniu

praw i t. p.
 Münd-todterklärung, *sf.* pozbawienie używania praw jakich.
 —boll, *sm.* lyk, haust.
 —wert, *sn.* vid. Maultorf.
 —winkel, *sm.* kąt w ustach.
 Münde, *sf.* ujście rzeki.
 Mündel, *sc.* pupil (-a), dziecko zostające pod opieką czyją.
 Mündel-gericht, *sn.* u. —rath, *sm.* sąd lub rada opiekunów.
 —gut, *sn.* majątek nieletnich.
 Münden, *vn.* smakować.
 Münden, *vn.* u. —sch, —*vr.* rozchodzić się, rozszerzyć się; wpłynąć dokąd.
 Mündig, *adj.* pełnoletni; —sprechen, uznać pełnoletnim.
 Mündigkeit, *sf.* pełnoletność.
 Mündig-sprechung, *sf.* uznanie pełnoletnim. (wać).
 Mündigen, *va.* na czysto przepisy.
 Mündlich, *adj.* u. *adv.* ustny, nie.
 Mündling, *sm.* vid. Mündel.
 Mündung, *sf.* otwór; ujście (rzeki).
 Municipals, *adj.* municypalny.
 Municipalität, *sf.* municypalność.
 Munificenz, *sf.* hojność, szczość.
 Munition, *sf.* Milit. amunicya, zapasy wojenne. (czy).
 Munitionswagen, *sm.* wóz z amunicyą.
 Münsteln u. Münsteln, *vn.* potajemnie figle ptać; przebakiwać o czem, szeptać sobie co do uszu.
 Münster, *sm.* katedra, kościół katedralny.
 Münter, *adj.* wesoly, rażny, żywy, rzeski; —werden, rozbudzić się; rozweselić się. (kość).
 Münterheit, *sf.* weselość, żywość, rzes.
 Münze, *sf.* moneta, pieniądz; numizmat, medal; mennica; mięta (rosł.);

falsche —, fałszywa moneta; gangbar —, moneta kursująca; kleine —, drobne pieniądze.
 Münzen, *va.* bić pieniądze; zmierzać do czego.
 Münzen-beschreibung, *sf.* numizmatyka, opisanie starożytnych monet.
 —sammlung, *sf.* zbiór numizmatów.
 Münzer, *sm.* muncarz.
 Münz-beschädigung, *sf.* u. —gehalt, *sm.* aliaz, przymieszany kruszec podlegszy do monety. (czny).
 —cabinet, *sm.* gabinet numizmaty.
 —fuß, *sm.* stopa mennicza.
 —haus, *sm.* mennica.
 —lenner, *sm.* numizmatyk.
 —funde u. —wissenschaft, *sf.* numizmatyka.
 —mündig, *adj.* numizmatyczny.
 —meister, *sm.* przełożony nad mennicą. (ne).
 —ordnung, *sf.* urzędzenia mennicze.
 —rand, *sm.* obwódka na około monety.
 —recht, *sn.* prawo bicia monety.
 —scheibe, *sf.* u. —stück, *sn.* moneta obrobiona i przygotowana do wybięcia na niej stopa.
 —schlag, *sm.* wybijanie monety.
 —sorte, *sf.* gatunek monety.
 —statt u. —stätte, *sf.* mennica.
 —stempel, *sm.* u. —eisen, *sm.* stempel menniczny.
 —system, *sm.* system menniczny.
 —versäuser, *sm.* fałszerz monety.
 —verschöpfung, *sf.* fałszowanie monet.
 —wage, *sf.* waga do monet.
 —warbeit, *sm.* probierz monety.
 —wesen, *sm.* muncarstwo, bicie monet; mennictwo, umiejętność mennicza.

Muräne u. Moräne, *sf.* murena (ryba).
 Mürbe, *adj.* kruchy; miękki; walty, słaby; *fig.* giętki, uległy; —u. Mürbigkeit, *sf.* kruchosc, miękkość; giętkość; uległość; —machen, (einen) zrobić kogo pokornym, przytrzeć komu rogów.
 Mürmel, *sf.* vid. Kellereifel.
 Mürren, *vn.* krząkać; *fig.* zrzedzić, mruczeć.
 Mürmeln, *vn.* u. *va.* mruczeć pod nosem; szemrać (o strunyku); in's Ohr —, (etwas) szeptać do ucha.
 Mürmelthier u. —thierchen, *sm.* świszcz, zwierzę bobak.
 Mürren, *vn.* mruczeć, szemrać.
 Mürsch u. Mürschig, *adj.* zrzedny, pontury, kapryśny, kwaśny.
 Mürschopf, *sm.* zręda.
 Muß u. Muß, *sn.* powidła, marmelada; kisiel, potrawa z mleka i jaj; papka dla dzieci, zacierki; Pharm. sok wyciśnięty z jagód lub owoców. (rzy).
 Müsche, *sf.* muszka (plaster na twa).
 Müschel, *sf.* muszla, koncha; małż, ślimak morski czarny, jadalny.
 Müschel-förmig, *adj.* muszlowaty.
 —gold, *sm.* złoto malarskie w muszelkach rozrobione.
 —kunde, *sf.* nauka o muszlach.
 —lage, *sf.* pokład kamienia zasłany muszlami.
 —sammeler, *sm.* zbieracz muszli.
 —sammlung, *sf.* zbiór muszli.
 —schale, *sf.* skorupa muszli.
 —silber, *sm.* srebro malarskie w muszelkach rozrobione.
 —stein, *sm.* kamień muszelkowy.
 —wert, *sn.* robota z muszli.

Muschel, *adj.* muszlowaty.
 Musse, *sf.* musza; — *scn.*, *adj.* muz.
 Muselmann, — *annin*, *s.* muzułmanin, — *anka*.
 Musulmannisch, *adj.* muzułmański.
 Musen-gott, *sm.* bōżek muz.
 — *john*, *sm.* syn muz, poeta.
 Museum, *sn.* (*pl.* — *scen*), muzeum, gabinet. (*grac.*)
 Musiren, *vn.* muzyką się bawić.
 Musit, *sf.* muzyka; *adj.* muzyczny.
 Musikalisch, *adj.* muzyczny, muzyczny, zapający muzykę.
 Musikant, *sm.* muzykant, grajek.
 Musiker u. Musikus, *sm.* (*pl.* — *isci*) muzyk, znawca muzyki i trudniący się nią.
 Musik-lehrer, *sm.* nauczyciel muzyki.
 — *stunde*, *sf.* lekcja muzyki.
 Musik, *adj.* *Imprim.* — *te* Schrift, litery wielkie na początku wierszy z ozdobami.
 Musikarbeit, *sf.* Musibisch, *adj.* *vid.*
 Musik u. Musisch. (*szkatowy*).
 Muskat, *sf.* muszkat; — *ten*, *adj.* muszkatowy.
 Muskateller u. Muskatwein, *sm.* wino muszkatowe. (*towe*).
 Muskatbaum, *sm.* drzewo muszkatowe.
 — *blume* u. — *bluthe*, *sf.* kwiat muszkatowy. (*katowa*).
 — *mus* u. Musatmus, *sf.* galka muszkatowa.
 Musket, *sf.* u. *sm.* muszkul.
 Muskelig, *adj.* muszkułarny.
 Muskel-lehre, *sf.* myologia, nauka o muszkułach.
 — *stark*, *adj.* muszkułarny, silny.
 — *stark*, *sf.* siła muszkułarna.
 Musket, *sf.* muszkiet, karabin; — *ten*, *adj.* karabinowy. (*wy*).
 Musketen-feuer, *sn.* ogień karabinowy.
 — *lugel*, *sf.* kula karabinowa.

Musketier, *sm.* muszkieter.
 Musito u. Mosito, *sm.* (*pl.* — *tos*) rodzaj owadu.
 Mus, *sn.* *indecl.* *fam.* mus, konieczność, nieodzowna potrzeba.
 Musse, *sf.* czas wolny od zatrudnienia; milt —, bez pośpiechu, w wolnych godzinach: es hat noch —, ta rzecz tak nie nagli. (zatrudnień).
 Musse-stunde, *sf.* godzina wolna od — *zeit*, *sf.* czas wolny.
 Musig, *adj.* wolny od zatrudnień; niezajęty, bezczynny; — *gehen*, próżnować; *sein* *Obst* — *liegen* lassen, pieniądze zostawić bezkorzystnie, bezużytecznie. (*żniactwo*).
 Musig-gang, *sm.* próżnowanie, próżniactwo.
 — *gänger*, — *in*, *s.* próżniak, — *niaczka*.
 — *gängerisch*, *adj.* próżniacki.
 Musigkeit, *sf.* próżniactwo.
 Muselin, *sm.* muszlin.
 Muselwagen, *sm.* *Mar.* miejsce między kołami lin kotwicznych a przednim masztem.
 Musen, *vn.* *irr.* musieć; er muß nicht gehört haben, pewno nie słyszał; ich muß, muszę; ich muß fort, muszę pójść; ich muß hin, muszę się tam udać.
 Muster, *sn.* (*dim.* Musterchen) przykład; wzór, model; kształt, forma; desen, rysunek; wykroj, wzorki wystrzygane do malowania pokoi i t. p.; próbka. (*myśli*).
 Muster-bild, *sn.* wzór, ideał, utwór — *buch*, *sn.* książka z wzorami lub próbkami.
 — *arte*, *sf.* karta z próbkami.
 — *reiter*, *sm.* *Com.* agent kupiecki podróżujący z próbkami.
 — *schrift*, *sf.* pismo wzorowe, klasyczny.

czne; wzór do pisania. (wzorowy).
 Muster-schriftsteller, *sm.* autor, pisarz — *schule*, *sf.* szkoła wzorowa lub normalna.
 — *stift* u. — *werk*, *sn.* utwór wzorowy.
 — *wort*, *sn.* *Gram.* wzór, przykład.
 Musterhaft, *adj.* wzorowy, przykładowy.
 Mustern, *va.* przeglądać, wzorkiem badać; mustrować, lustrować (wojsko), popis, rewia odbywać; wzory lub desenie robić na czem.
 Musterung, *sf.* przeglądanie, przegląd; lustracja, popis.
 Muth, *sm.* (*dim.* Muthchen) umysł, stan umysłu; żywioł, śmiałość, odwaga; meztwo, waleczność; — *fassen*, nabrać odwagi; — *machen* ob *einflößen*, natchnąć odwagę; *ben* — *benahmen*, (*cinem*) odjąć odwagę *komu*; *ben* — *senken lassen* upaść na duchu; *ben* — *berstern*, stracić odwagę; *gut* — *thet* *seyn*, być dobrą myślą; *ihm* *ist* *nicht wohl zu* —, doznaje nieprzyjemnego uczucia; *in* *trunfenem* — *thet*, w stanie pijaństwa; *wie* *ist* *dir zu* —, jak ci jest na sercu? *sein* *Muthchen* *fühlen*, (*an*) zaspokoić gniew, zemdlać na kim.
 Muthig, *adj.* śmiały, odważny; żywy, mężny; rączyżawy (*o koniu*).
 Muth-loß, *adj.* nie mający odwagi, upadły na duchu.
 — *losigkeit*, *sf.* brak odwagi, zwątpiałość, zwątpienie o sobie.
 — *maßen*, *va.* domniemywać się, dorożumiewać się, domyslać się czego. (*nie*, na domyśle oparty).
 — *maßlich*, *adj.* u. *adv.* domniemalny, — *maßung*, *sf.* domniemanie, domysł.
 — *willig*, *sm.* u. — *willigkeit*, *sf.* swa-

wola, płochość, pustota.
 Muth-vollig, *adj.* swawolny, płocho, żywy; dobrowolny, rozmyslny.
 — *zettel*, *sm.* prosba o przywilej na kopalnię.
 Mutter, *sf.* u. (*dim.* Mutterchen) matka; *Anat.* macica; muterka (od sru-by); *Miner.* macia maciocza; *Imprim.* matryca, forma do odlewania czcionek; drożdże.
 Mutter-aber, *sf.* *Anat.* zyla maciocza.
 — *allein*, *adj.* *fam.* samusienki.
 — *blenc*, *sf.* matka pszczoł, królowa.
 — *brubst*, *sm.* wuj.
 — *brust*, *sf.* pierś macierzyńska.
 — *entzündung*, *sf.* *Med.* zapalenie macicy.
 — *erde*, *sf.* ziemia twarda, stała.
 — *füllen*, *sn.* kłaczka.
 — *garz*, *sn.* galban.
 — *herz*, *sn.* serce macierzyńskie.
 — *kalb*, *sn.* jałowka.
 — *kind*, *sn.* istota ludzka.
 — *kirche*, *sf.* kościół główny.
 — *form*, *sn.* u. — *gerste*, *sf.* głównica żytnia, śniedź w życie. (*spolity*).
 — *frucht*, *sn.* matecznik; rumianek polny.
 — *fuchsen*, *sm.* u. — *leber*, *sf.* *Anat.* miejsce, tożysko u poloznic.
 — *lamm*, *sn.* maciora, owca.
 — *land*, *sn.* kraj macierzyński.
 — *leib*, *sm.* żywot matki; *bon* — *be* *an*, od urodzenia. (*łosc* ku matce).
 — *lebe*, *sf.* miłość macierzyńska i miłość, *adj.* nie mający matki.
 — *mahl*, *sn.* u. — *steden*, *sm.* znamię przyrodzone.
 — *mensh*, *sm.* żyjący człowiek,kolwiek na bōżym świecie; *sein* — *hat* *es* *gesehen*, nikt tego nie widział.
 — *milch*, *sf.* mleko macierzyńskie; milt

ber — einfaugen, wyssać z mlekiem matki.

Mütter-morb, *sm.* matkobójstwo.

—mörder, *in, s.* matkobójca, -czyni.

—nadenb u. —nadt, *adj.* naguteński.

—pferb, *sn.* kobyła, klaczka.

—röhrchen, *sn.* rurka na stempel (u strzelby).

—schaf, *sn.* maciora (owca).

—schleibe, *sf.* Anat. pochwa maciczna.

—schwein, *sn.* maciora (świnia).

—schwester, *sf.* ciotka.

—seelen, *sf. fam.* żywa dusza; es war feine — zu Hause, ani żywej duszy w domu nie było.

—seelenallein, *adj.* samotni.

—söhnchen, u. —söulchen, *sn.* synalek, pieszczołek.

—spiegel, *sm. Chir.* narzędzie chirurgiczne służące do rozszerzania organów w ciele dla lepszego ich rozważania.

—sprache, *sf.* język ojczysty, język macierzyński; język dający początek innym.

—stelle, *sf.* miejsce matki.

—thell, *sn.* część macierzyńska, po matce spadła.

—witz, *sm.* dowcip naturalny.

—wuth, *sf.* nimfomania, lubieżny szal (u kobiet). (*ny.*)

—zäpfchen, *sn. Chir.* czopek maciez-

Mütterlich, *adj.* macierzyński, macierzysty.

Mütter-schaft, *sf.* macierzyństwo.

Mütze, *sf. (dim. Mütchen)* czapka; czepek kobiecy; —gen, *adj.* czapkowy.

Mützenmacher, *sm.* czapnik.

Müppel, *sm.* krótkowidz, bliskowidz.

Mürläbe, *sf.* ilość 10 tysięczna.

Mürrhe, *sf.* mira, żywica z Arabii;

—rhen, *adj.* mirowy.

Mürrhen-ferbel, *sm.* marchewnik (rośl.

—öl, *sm.* oliwa mirowa.

Mürte, *sf.* mirt (rośl.); —ten, *adj.* mirtowy.

Mürtenbeere, *sf.* jagoda mirtowa.

Mürtenfranz, *sm.* wieniec mirtowy.

Mysterium, *sn. (pl. —rien)* tajemnica (w religii).

Mysteriös, *adj.* tajemniczy.

Mystificiren, *va.* mistyfikować kogo,

wywieść w pole przez łatwowier-

ność.

Mystik, *sf.* mistyka, nauka odgady-

wania tajemnic na drodze prze-

czucia.

Mystiker, *sm.* mistyk.

Mystisch, *adj.* mistyczny, tajemniczy.

Mythe, *sf.* u. Mythos *sn.* męt, poda-

nie bajeczne.

Mythisch, *adj.* bajeczny.

Mythologie, *sf.* mitologia.

Mythologisch, *adj.* mitologiczny.

N.

N *sn.* czternasta głoska w alfabecie.

Näbe, *sf.* piasta (u koła); —benz, *adj.*

piastowy.

Näbel, *sm.* ñ, (*dim. Näbelchen*) peppek.

Näbel-bruch, *sm.* przepuklina pep-

kowa. (*pepkowy.*)

—schuur, *sf.* pepowina, sznurek

Näbelig, *adj.* Bot. pepkowany.

Näben-loch, *sn.* otwór w piacie.

—ring, *sm.* obręcz na piacie.

Näber, *sm. (dim. Näberchen)* świader do wiercenia piast.

Nach, *prep. dat.* ku, za; za, po; —, *adv. po, wedlug;* — Belieben, wedle upodobania; — der Natur, podług natury; — und —, powoli, zwolna; — wie vor, jak wprzód tak i

potem; dem Gevicht —, podług wagi

der Geburt —, z urodzenia; hinten

—, później, w końcu.

Nach-äffen, *va.* małpować, naśladować kogo w czem.

Nachahmen, *va. u. vn.* naśladować kogo lub co.

Nachahmer, *in, s.* naśladowca, -czyni.

Nachahmung, *sf.* naśladowanie.

Nachahmungsgabe, *sf.* dar naśladowania.

—sucht, *sf.* chęć naśladownictwa.

Nacharbeiten, *vn.* robić co po kim lub na czyj wzór; odrobić to co się zaniedbało; poprawiać.

Nacharten, *vn. (sehn)* wrodzić się w kogo.

Nachbar, *sm. in, sf.* sąsiad, -ka.

Nachbarlich, *adj.* sąsiedni.

Nachbarschaft, *sf.* sąsiedztwo; sąsiedzi; in der —, w sąsiedztwie.

Nachbar-staat, *sm.* państwo sąsiednie.

—weg, *sm.* droga boczna.

Nachbeten, *va.* pacierz mówić za kim; ślepo powtarzać czyje słowa, mówić jak za panią matką pacierz.

Nachbeter, *in, s.* ślepy powtarzacz słów cudzych.

Nachbild, *sn.* kopia, naśladowanie.

Nachbilden, *va.* ukształcić co podług jakiego wzoru.

Nachbleiben, *vn. irr. (sehn)* zostać na

potem; zostać w tyle.

Nachbleiben, *vn.* ostatek, reszta.

Nachblicken, *vn.* patrzeć za kim, za czem (oddalając się).

Nachbohren, *va.* wiercić po kim albo potem; lepiej wywiercić. (nieść.)

Nachbringen, *va. irr.* później co przynieść.

Nachbrüllen u. —brummen, *vn.* ry-

czeć, warczyć za kim.

Nachbaldiren, *va.* położyć późniejszą datę na czem.

Nachdem, *adv.* później, potem; conj. ponieważ, gdy; — er es gesagt hatte, to rzekłszy, gdy to mówił; — es kommt, wedle okoliczności; je —, stosownie jak, w miarę jak.

Nachdenken, *vn. irr.* rozmyślać nad czem, rozważać co w myśli; —, *sn.* rozmyślanie, zastanowienie się, rozważa.

Nachdentlich, *adj.* rozważny, baczny.

Nachdonnern, *vn.* potem zagrzmieć; grzmieć za kim.

Nachdringen, *vn. irr. (sehn)* natarczywie postępować, dążyć za czem.

Nachdruck, *sm.* ñ, dobitność, dosadność, siła, moc, dzielność; późniejsze wydrukowanie; przedruk (nieprawny). (*dze* dzieła).

Nachdrucken, *va.* przedrukować (cu-

Nachdrucker, *sm. m.* przedrukowywacz (cudzych dzieł).

Nachdrücklich, *adj.* silny, dobitny, dosadny; ostry, surowy, (o przestro-

dze, napomnieniu). (*mocy.*)

Nachdrucksoll, *adj.* pełen dobitności,

Nachdrücken, *sm.* u. -drückung, *sf.* emulacja, szlachetna chęć wyrównania, spółubieganie się. (*-niczka.*)

Nachdrücken, *in, s.* spółzawodnik,

Nach'efern, *vn.* emulować, usiłować komu wyrównać. (za kim.)

Nach'eilen, *vn.* (sehn) spieszyć, gonić
Nach'einander, *adv.* kolejną, po kolei, po sobie.

Nach'en, *sm.* łódka, czółno.

Nach'enförmig, *adj.* czółnokowaty, łódkowaty. (sów niedożętych.)

Nach'ernie, *sf.* pożytki, zbieranie kłosów
Nach'ergählen, *va.* opowiadać po kim (co już było słyszanem); powtarzać to co inni opowiedział.

Nach'essen, *va. irr.* jeść co po czém; — *sm.* wety, deser, zakąska.

Nach'fahren, *vn. irr.* (sehn) jechać z tyłu albo potem; spieszyć, postępować za kim.

Nach'fallen, *vn. irr.* (sehn) spaść po kim, lub po czém.

Nach'folge, *u.* folgung, *sf.* postępowanie za kim, następowanie po kim; fig. wstępowanie w czyje ślady.

Nach'folgen, *vn.* nastąpić potem lub później, iść za kim; fig. naśladować kogo.

Nach'folger, *sm.* następcą; naśladowca.

Nach'formen, *va.* naśladować co; formować, kształcić z czego.

Nach'forschen, *vn.* śledzić, badać, dochodzić czego.

Nach'forschung, *sf.* śledzenie, dochodzenie; — *gen.* anstellen, zarządzić śledztwo. (żądanie.)

Nach'frage, *sf.* dopytywanie się o co; Nach'fragen, *va.* dopytywać się o kogo, o co; żądać czego.

Nach'führen, *va.* mazać, obmazać.

Nach'führen, *va.* wieść co za kim.

Nach'füllen, *va.* dopełniać, dolożyć (aby było pełno). (za kim.)

Nach'gaffen, *vn.* oczy wytrzeszczać

Nach'geben, *va. irr.* dodawać, dolożyć więcej; — *vn.* przysławać, być powolnym na czyje żądanie; zwolnić, opadać, tracić sprężystość.

Nach'geboren, *adj.* młodszy (w rodzeństwie); pogrobowiec, dziecię urodzone po śmierci ojca.

Nach'gebur, *sf.* Chir. miejsce, czepec (u położnic).

Nach'gehen, *vn. irr.* (sehn) postępować, iść za kim; chodzić, uganiać się za czém; oddać się czemu, wypełnić co.

Nach'gehen, *adv.* później, potem.

Nach'geschmack, *sm.* smak (który się zostaje po używaniu czego); es bleibt ein —, traci czém.

Nach'giebig *u.* —geben, *adj.* ustępujący, powolny, zgodliwy.

Nach'giebigkeit, *sf.* powolność, zgodliwość. (kim.)

Nach'gießen, *va. irr.* dolewać; lać za Nach'glaß, *sm.* odbłask.

Nach'graben, *vn. irr.* kopać, ryć za czém (np. w kierunku sznuru).

Nach'gras, *sn.* potraw.

Nach'grübeln, *vn.* szperać czego.

Nach'guten, *vn. vid.* Nach'bliden.

Nach'hall, *sm.* odgłos, echo.

Nach'hallen, *vn.* odgłos dawać, brzmieć, dźwięczeć.

Nach'handeln, *vn.* postępować wedle przykładu czyjego.

Nach'hängen *u.* —hängen, *vn.* oddawać się czemu, lgać do czego.

Nach'helfen, *vn. irr.* pomagać komu.

Nach'her, *adv.* później, potem; einige Zeit —, po jakimś czasie.

Nach'herbst, *sm.* późna jesień.

Nach'herig, *adj.* późniejszy.

Nach'hinten, *vn.* (sehn) z tyłu się wlec kulawo.

Nach'holen, *va.* dogonić; powetować, nagrodzić co zaniedbanego.

Nach'hülfe, *sf.* pomoc do poprawienia się w czém.

Nach'hut, *sf.* Milit. tylna straż.

Nach'jagen, *vn.* pędzić za kim, uganiać się za czém.

Nach'klang, *sm.* oddźwięk, odgłos; fig. wspomnienie mimowolnie przychodzące. (rozlegać się.)

Nach'klängen, *vn.* oddźwięk wydawać, Nach'kommen, *u.* —kömmling, *sm.* potomek.

Nach'kommen, *vn. irr.* (sehn) przyjąć po tém, po innych; zastosować się, wypełnić, dopełnić, uiszczyć się w czém.

Nach'kommenchaft, *sf.* potomstwo.

Nach'können, *vn. irr.* móc postępować za kim.

Nach'laß, *sm.* przestanek, przerwa; przebaczenie (winy); rabat, ustąpienie części należności; puścizna; obne — arbriten, robić bezustannie.

Nach'lassen, *vn. irr.* zostawić po sobie; puścić, dać folgę; odpuścić, darować (dług, winę, grzech); opuścić, ustąpić nieco z ceny; — *vn.* ustawać w czém, osłabnąć; zwolnić, sfolgować, zmniejszyć się.

Nach'lassenschaft, *sf.* puścizna, dziedzictwo.

Nach'lässig, *adj.* niedbały, opieszawy.

Nach'lässigkeit, *sf.* niedbałość, opieszałość.

Nach'leben, *vn.* żyć potem albo po kim; żyć podług czego; —benben, zostający przy życiu, potomkowie.

Nach'rebe, *sf.* zbiór późniejszy, reszty kłosów lub winogron.

Nach'refen, *va. irr.* resztę zbierać (zboża, winogron); przeczytać, odczytać co; — *vn.* czytać za kim; sprawdzać, przekonać się.

Nach'refer, *-in, s.* zbierający, a kłosy po żniwie, lub winogrona po winobranii. (starzyć co.)

Nach'refer, *va.* później dostawić, do-

Nach'machen, *va.* naśladować co, podobieć; nachgemacht, *adj.* naśladowany, podrobiony.

Nach'malen, *va.* wymalować podług jakiego oryginału; podrobić (podpis).

Nach'malig, *adj.* późniejszy, następny.

Nach'mal, *adv.* później, potem.

Nach'männer, *pl. Com.* późniejsi, następnii indossanci, przekazielece weksłu.

Nach'messen, *va.* przemierzyć co jeszcze raz po kim; sprawdzić miarę.

Nach'mittag, *sm.* popołudnie; —tag, *adv.* po południu.

Nach'mittag, *adj.* popołudniowy.

Nach'mittag, *predigt, sf.* kazanie popołudniowe. (wy.)

—ruhe, *sf.* odpoczynek popołudniowy.

—zeit, *sf.* czas popołudniowy.

Nach'nahme, *sf.* Comm. przekaz do odbioru wyłożonych kosztów.

Nach'nehmen, *va. irr.* przekazać wezel dla pokrycia wydatków.

Nach'rechnen, *va.* rachować po kim; sprawdzić rachunek.

Nach'rede, *sf.* epilog, zakończenie poematu; słowa autora do czytelnika na końcu dzieła; obmowa.

Nach'reden, *va.* mówić za kim; (übel)

mówić złe o kim, obmawiać kogo.
Nach'reisen, *va.* jeździć za kim (podróżując); ścigać, gonić za kim, przesładować. (*kim, za czém.*)

Nach'rennen, *vn. irr.* (sejn) pędzić za Nach'reue, *sf.* żal poniewczasie.

Nach'richten, *sf.* wiadomość, doniesienie, wieść; — geben, donieść komu, udzielić wiadomości o czém.

Nach'richter, *sm.* wykonawca kary śmierci, mstrz, kat.

Nach'rücken, *va.* dalej posunąć co; dodać, przydać; — *vn.* ruszyć, posunąć się za kim.

Nach'rufen, *sm.* odezwać; pożegnanie; sława, głośność, imię.

Nach'rufen, *vn. irr.* wołać za kim.

Nach'ruhm, *sm.* sława pośmiertna.

Nach'rühmen, *va.* z chlubą co o kim mówić; chwalić za oczami.

Nach'sagen, *va.* powtarzać co za kim; mówić o kim za oczami (dobrze lub źle).

Nach'satz, *sm.* *ä.* zdanie tylne, następne (*w gram.*); zakończenie; *Log.* minor, drugie z porządku założenie w syllogizmie.

Nach'schallen, *vid.* Nachhallen.

Nach'schauen, *vid.* Nachblicken.

Nach'schieben, *vid.* Nachrücken.

Nach'schießen, *va. irr.* wystrzelić z tyłu; dodać, dopłacić co; — *vn.* (sejn) puścić się, popędzić za czém; zaważyć się, zapasć się po czém.

Nach'schlag, *sm.* *ä.* *Mus.* ponóta, nota przyczepna.

Nach'schlagen, *va. irr.* uderzyć za kim; poszukać, otworzyć jakie miejsce w książce.

Nach'schleichen, *vn. irr.* (sejn) cichaczem iść, skradać się za kim.

Nach'schleppen, *va.* włożyć za sobą co lub kogo; — *vn.* wlec się, włożyć się za kim.

Nach'schüssel, *sm.* klucz dorabiany.

Nach'schneiden, *va. irr.* wykrawać, przykrawać co na wzór czego.

Nach'schreiben, *va. irr.* pisać za dyktowaniem; przepisywać z czego.

Nach'schreiben, *sf.* dopisek, przypisek.

Nach'schub, *sm.* *ü.* dopłata.

Nach'schwatzen, *va.* *u. vn.* paplać co za kim.

Nach'sehen, *vn. irr.* patrzeć za kim, za czém; zajrzeć, zaglądać; rozpatrzeć się w czém; zobaczyć co (dla przekonania się); przepuścić, wybaczyć. (goń się puścić za kim.)

Nach'setzen, *vn.* gonić, pędzić, w po-

Nach'sicht, *sf.* pobłażanie. (*ny.*)

Nach'sichtig, *adj.* pobłażający, względ-

Nach'sinnen, *vn. irr.* rozmyślać nad czém.

Nach'sommer, *sm.* babie lato.

Nach'spähen, *vn.* śledzić, badać co.

Nach'spiel, *sm.* męta sztuczka (po zakończeniu większej); epilog dramatyczny

Nach'spotten, *vn.* przedrzeźniać, powtarzać czyje drwinki.

Nach'sprechen, *vn. u. va. irr.* mówić, powtarzać za kim.

Nach'spüren, *va.* tropić kogo, szperać czego, poszukiwać, dochodzić.

Nach'st, *adj.* (*sup.* od nah), najbliższy; następujący; — *prep. dat.* po, za, w podług; *adv.* blisko; blisko, tuż; — *dem. adv.* oprócz tego, nadto; *der Nach'ste, sm.* bliźni.

Nach'stand, *sm.* *ä.* zaległość.

Nach'ständig, *adj.* zaległy.

Nach'stehen, *vn. irr.* ustępować, nie-

wyrównywać komu w czém; — *hemb, adj.* następujący.

Nach'stellen, *vn.* czynić zabiegi o co; zasadać się na kogo lub na co.

Nach'stellung, *sf.* zasadzka.

Nach'stens, *adv.* wkrótce.

Nach'sterben, *vn. irr.* (sejn) potem albo po kim umrzeć.

Nach'stich, *sm.* kopia ryciny.

Nach'streben, *vn.* ubiegać się, uga-
niać się za czém.

Nach'strömen, *vn.* (sejn) strumieniem płynąć potem lub z tyłu.

Nach'stürzen, *vn.* (sejn) zwać się, zapasć się po czém; — *va.* strącić, zwać po kim.

Nach'suchen, *vn.* szukać, szperać; prosić, starać się o co. (*ba.*)

Nach'suchung, *sf.* poszukiwanie; proś-

Nach'sylbe, *sf.* *Gram.* zakończenie wyrazów.

Nacht, *sf.* *ä.* noc; *adj.* nocny; *zu* — *essen, jeść, jadać* wieczorę. (*ena.*)

Nacht-arbeit, *sf.* praca, robota no-

— *blind, adj.* *Med.* kurzaślepy, dot-

knęty nocną ślepotą.

— *blindheit, sf.* kurza ślepotą.

— *essen, sm.* kolacya, wieczera.

— *eule, sf.* puszczyk, sowa, (*ptak*).

— *falter u.* — *schmetterling, sm.* *éma,*

zanosznie, (*gatunek motyla*).

— *frost, sm.* przymrozek.

— *gleich, sf.* *Astron.* porównanie dnia z nocą. (*nocny*).

— *gleichpunkt, sm.* punkt równo-

— *haube u.* — *müge, sf.* czepek no-

— *czapka nocna.*

— *haus u.* — *häuser, sm.* *Mar.* szaf-

— *herberge, sf.* — *lager u.* — *quartier,*

sm. gospoda nocna, nocleg.

Nächt-lampe, *sf. u.* — *lämpchen, sm.* lampka nocna.

— *licht, sm.* świeca nocna; światło nocne.

— *mahl, sm.* kolacya, wieczera; wie-

— *mündchen, sm.* zmora dusząca we-

— *musik, sf.* serenada, koncert dany

— *riegel, sm.* rygiel do zasuwania na

— *runde, sf.* ront nocny, obchód

— *saft, sm.* worek podróżny.

— *schatten, sm.* psianka (*rośl.*).

— *stich, sm.* obraz wystawiający noc.

— *stuhl, sm.* stolec nocny.

— *stunde, sf.* godzina, pora nocna.

— *stisch, sm.* gotownia do rozebra-

— *topf, sm. u.* — *geschirr, sm.* *noenik.*

— *umwölbt, adj.* cieniami nocy okry-

— *wache, sf.* straż nocna; czuwanie

— *wächter, sm.* stróż nocny.

— *wandeln, sm.* chodzenie po nocy,

— *przez sen.* (*czka.*)

— *wandler, sm.* — *in, sf.* lunatyk, ty-

— *zeit, sf.* nocna pora, czas nocny.

Nächtelang, *adv.* po całych nocach.

Nächtlen, *v. imp.* (cóż nadtł) noc za-

— *pada.*

Nächtlich, *sm.* niekorzystny, uszczer-

— *bek, strata; zum* — *it gerichten, szko-*

— *de, uszczerbek przynosić.*

Nächtlich, *adj.* niekorzystny, u-

— *szczerbek przynoszący.*

Nächtlichheit, *sf.* szkodliwość.

Nächtlich, *sf.* słowik; *adj.* słowiczy.

Nächtigen, *vn.* nocować.

Nachtsich, *sm.* wety.
Nachtlich, *adj.* nocny, w nocy się wy-
darzający; *adv.* w nocy, w nocej
porze.

Nachttrab, *sm.* tylna straż.
Nachttrachten, *vn.* starać się, ubie-
gać się o co.

Nachttrag, *sm.* a. dodatek, dopełnie-
nie na końcu dzieła.

Nachttragen, *va. irr.* nosić za kim;
później dodać; (cinem etwas) pa-
miętać urazę, później komu od-
płacić za co; — *gend, adj.* mściwy.

Nachträglich, *adj.* u. *adv.* dodatkowy.

Nachts, *adv.* w nocy, nocą

Nachtwachfen, *vn. irr.* (fehn) powoli
odrasłać, na nowo urosć.

Nachtwachen, *va.* przewać (jeszcze
raz dla sprawdzenia).

Nachtwandeln, *vn.* postępować krok
w krok za kim.

Nachweh, *sn.* złe następstwa.

Nachweinen, *vn.* płakać po kim.

Nachweisen, *va. irr.* wskazać kogo
lub co: wykazać co. (nie)

Nachweisung, *sf.* wskazanie; wykaza-
nie.

Nachwelt, *sf.* potomność. (wiosna).

Nachwinter, *sm.* pozimek, zimowa

Nachwirken, *vn.* później skutkować.

Nachwirken, *sf.* skutkowanie.

Nachwollen, *vn. irr.* chcieć iść, je-
chać za kim.

Nachwuchs, *sm.* odrostek; —, *fig.*
młode pokolenie.

Nachwünschen, *va.* ślać za kim swo-
je życzenia.

Nachzahlen, *va.* później dopłacić.

Nachzählen, *va.* przeliczać; sprą-
wdzać rachunek.

Nachzeichnen, *va.* przerysować, od-
rysować podług wzoru.

Nachtzug, *sm.* a. tylna straż (*vid.* Nach-
trab).

Nachtzuger, *sm.* maróder, żołnierz
za wojskiem się włóczący.

Nacken, *sm.* kark; —, *adj.* karkowy;
auf dem — liegen, (cinem) siedzieć
komu na karku, być ciężarem; den
— beugen, nagiąć komu karku;

zmusić do posłuszeństwa; einen
starrten — haben, być upartym.

Nackend u. nackt, *adj.* goły, nagi.

Nacktheit, *sf.* nagosc.

Nackenschlag, *sm.* cios na karku; nie-
przyjemność.

Nadel, *sf.* (*dim.* Nadelchen) igła do
szycia; szpilka; szpilka, liść u
sosny.

Nadelblatt, *sn.* liść iglasty, szpil-
kowaty.

Nadels, *u.* — *bofe, sf.* igielnik.

Nadel, *sf.* piórko, sprężyna u strzel-
by.

Nadel, *sm.* iglica (ryba).

Nadel, *adj.* iglasty.

Nadel, *sn.* pieniądze na szpilki; pie-
niądze na drobne wydatki.

Nadel, *sm.* Chir. m: osadka do igły
chirurgicznej.

Nadel, *sn.* drzewo iglaste, las so-
snowy.

Nadel, *sn.* poduszeczka do szpilek.

Nadel, *sm.* główka u szpilki.

Nadel, *sn.* dziurka, uszko
u igły.

Nadel, *sf.* koniec u igły.

Nadel, *sn.* u. — *punttur, sf.* zadra-
śnięcie igłą.

Nadel, *sm.* u. — *ukłucie igłą.*

Nadel, *sm.* Astron. nadyr, punkt prze-
ciwnożny.

Nadel, *sm.* iglarz, szpilkarz.

Nadelwaare, *sf.* towar iglarski.

Nadel, *sm.* a. (*dim.* Nadelchen) gwoździ;
paznokcie; an den — hängen, na
kołku co zostawić, całkiem czego
zaniechać; einen — haben, nosa do
góry zadzierać, być zarozumiałym.

Nadelchen u. Nagelein, *sn.* gwoździ.

Nadelstein, *sm.* Anat. kość paznokcio-
wa. (dzi.)

Nadel, *sn.* forma do robienia gwoź-
dzi.

Nadel, *sn.* Chir. skrzydełko (w oku.).

Nadel, *adj.* mocno gwoździem przy-
bity; nieodłączny.

Nadel, *sm.* u. — *blüthe, sf.* kwitnie-
nie paznokci.

Nadel, *sn.* zanokcie, nabrzmia-
łość za paznokciem.

Nadel, *sm.* gwoździarnia.

Nadel, *sm.* główka u gwoździa.

Nadel, *sn.* gwoździennic (rośl.).

Nadel, *sm.* znak od gwoździa.

Nadel, *adj.* nowuteńki, prosto z igły.

Nadel, *sf.* (machen) wypić co do kro-
plek.

Nadel, *u.* — *främer sm.* gwoździarz.

Nadel, *vn.* przybijac gwoździem.

Nadel, *va.* gryźć co.

Nadel, *sn.* H. nat. strzyżak, (na-
leżący do rzędu zwierząt strzyż-
ków, np. mysz, zając).

Nadel, *adj.* (*comp.* näher, *sup.* nächst)
bliski, przyległy, przytykający; —
legen, dać wyrażnie do zrozumie-
nia, dać uczuć; es geht mir —, to
mnie mocno obchodzi, wzrusza; zu
— treten, narazić się komu, przy-
krość mu sprawić, obrazić go.

Nadel, *sf.* bliskość; in der —, w po-
bliskości. (bliżej się.)

Nadel, *vn.* (fehn) u. fäh —, *vr.* przy-
bliżyć się.

Nadel, *va.* szyc, uszyć co; —, *sn.*

szycie.

Näher, *adj. comp.* *vid.* Nähe.

Näherer u. Näherer, *sf.* szycie.

Näherin u. Näherin, *sf.* szwaczka.

Näher, *va.* zbliżać, przybliżyć co;
sich —, zbliżyć się. (bliżenie.)

Näherung, *sf.* zbliżenie się, przy-
bliżenie.

Näher, *sn.* poduszka do szycia.

Näher, *sf.* igła (do szycia). (nia.)

Näher, *sm.* krośna do wyszywa-
nia.

Näher, *sm.* naparstek (krawiecki).

Näher, *sf.* szkoła szycia.

Näher, *sf.* jedwab' do szycia.

Näher, *sn.* futerałik z rzeczami do
szycia.

Näher, *va.* żywić kogo; —, *vn.* po-
żywienie dawać, być pożywnym.

Näherhaft, *adj.* posilny, pożywny.

Näherhaftigkeit, *sf.* posilność, poży-
wność.

Näherstand, *sm.* klasa zarobkowa,
średni stan.

Näherung, *sf.* żywność, pożywienie,
pokarm.

Näherungsloß u. Nährloß, *adj.* niepo-
żywny, nieposilny; niemający wy-
żywienia.

Näher, *sm.* pokarm.

Näher, *sf.* źródło wyżywienia.

Näher, *sm.* sok pożywny.

Näher, *sn.* troski, kłopoty o życie.

Näher u. Nähr, *sf.* a. szew.

Näherer u. Nährer, *sf.* *vid.* Näherer u.
Nährer.

Näher, *adj.* u. *adv.* prostoduszny, na-
iwny. — nie.

Näher, *sf.* naiwność, szczerota.

Näher, u. Nähr, *sm.* imię; sława,
reputacja; im — men, (beß) w imię,
w imieniu.

Nähergebiet, *sn.* akrostyk, poe-

zya której litery początkowe stanowią wyraz lub cały sens.
Námén-toś, adj. bezimienny.
 —register u. —verzeichnis, *sn.* spis imion.

Náménst-ag, sm. imienniny.

—better, *sm.* imiennik.

—jug *sm.* cyfra, początkowe litery imienia i nazwiska.

Náméntlich, adj. imienny; —, *adv.* mianowicie.

Námhaft, adj. znany z imienia; znaczny, znakomity; —machen, wymienić kogo.

Námlich, adj. ten sam; —, *adv.* mianowicie.

Námlichkeit, sf. tożsamość.

Näpf, sm. *u.* (*dim.* *Näpfchen*) czasza, czara.

Näphta, sf. nafta, olej skalny.

Närbe, sf. (*dim.* *Närbchen*) blizna.

Närben, vn. zabliżniać się (o ranie); —, *va.* dawać ziarno skór w garbowaniu.

Närbig, adj. pelen blizn.

Närzisse u. Närzisse, sf. narcys (*rosl.*).

Närbe, sf. naród, (*gat.* lawendy).

Närstlich, adj. *Med.* narkotyczny, oduurzający, usypiający.

Narr, sm. (*dim.* *Narrchen*), błazen; głupiec, duren; —arrin, *sf.* głupia, błaznica; seh fein —, nie bądź głupim, nie udawaj głupiego; zum —ren machen, zakpić sobie z kogo.

Narren, va. drwić z kogo, żartować z niego robić.

Narren-haus, sn. *vid.* Irrenhaus.

—lappe u. —folte, *sf.* czapka, laska błazeńska.

—posse, *sf.* u. —freich, *sm.* głupstwo, błazenstwo.

Nährheit, sf. głupstwo, szaleństwo; głupota.

Nährisch, adj. głupi; śmieszny; dziwaczny; man möchte —werden, prawie zgłupieć trzeba.

Nährwall, sm. zęborożec morski.

Nasál, sn. ton nosowy.

Näschen, vn. lasować, łakotki lubić; —, *sn.* lasowanie.

Näscher, -in, s. lasoch, łakotnis.

Näscheri, sf. łakotliwość; łakotki.

Näschaft u. Näschtg, adj. łakotliwy.

Näschaftigkeit, sf. łakotliwość.

Näscht-lust, sf. chęć do lasowania, apetyt na łakotki.

—maul, *sn.* łakotnis, —sia.

—wert, *sn.* łakotki.

Näse, sf. (*dim.* *Näschen*) nos; wąż; der —nach gehen, iść prosto przed sobą; die —aufsteigen, do góry nos zadzierać; die —hängen lassen, nos spuścić na kwintę; die —rümpfen, nos zmarszczyć, skrzywić się na co; die —überall haben, wszędzie nos swój wściбіć; durch die —reden, mówić przez nos; cine —bekommen, dostać nosa, burę; cine —gehen, dawać burę komu, wytłajać kogo; es liegt vor der —, to leży pod nosem; seine —, subtelny wąż; unter die —reiben, dać uczuć komu.

Näseln, vn. przez nos gadać.

Näsen-band, sn. u. —riemen, *sm.* na-
nośnik, kaganiec.

—bein, *sn.* *Anat.* kość lemięszowata (w nosie).

—bluten, *sn.* cieczenie krwi z nosa.

—gewäch, *sn.* polip w nosie.

—haare, *pl.* włosy w nosie. (*we.*

—laut, *sm.* *Gram.* brzmienie noso-
—loch, *sn.* *o.* nozdrze.

Näsen-spitze, sf. koniec nosa.

—stüber u. —schnecker, *sm.* pstryk, szczutek.

—wurzel, *sf.* korzeń, osada nosa.

Näseweis, adj. ciekawy, niedyskretny, natrętny, niegrzeczny, zarozumiały.

Näseweisheit, sf. zuchwałość, mędr-
Näshorn u. Näseshorn, sn. *o.* nosorożec.

Näß, adj. (*comp.* *nässer, sup.* *nässest*) mokry, wilgotny; ciekły, płynny; —, *sn.* płyn, ciało mokre.

Nässe, sf. mokrość, wilgoć.

Nässeln, va. nieco zmoczyć co; *vn.* sączyć, być trochę mokrym.

Näßfalt, adj. zimny i wilgotny.

Näth, Nätheri, Nätherin, vid. *Näht,*

Nähteri u. Nähterin.

Nation, sf. naród.

National, adj. narodowy. (*wa.*

National-garde, sf. gwardya narodo-
—gardist, *sm.* żołnierz z gwardyi na-
rodowej.

Nationalisiren, va. nacyonalizować, narodowcem czynić kogo, przy-
swoić co narodowi; sich —, *vr.* na-
cyonalizować się, stać się narodo-
wcem, ośwoić się w jakim narodzi.

Nativität, sf. horoskop, stan nieba w chwili urodzenia czyjego (*u.* astrologów).

Natrum, sn. natrum, węglan sody pomieszany z siarczanem sody.

Nätter, sf. wąż (niejadowity); żmija, padalec.

Nätter-biß, sm. ukąszenie od żmii.

—zunge, *sf.* język żmii, jaszczurczy, złośliwy.

Natur, sf. natura, przyrodzenie, przy-
roda; natura, charakter, przymiot.

Natürallen, pl. płody natury.

Natürallen-Cabinet, sn. gabinet naturalny, rzeczy przyrodzonych.

Naturalisiren, va. naturalizować, przypuścić obcego do stanywania praw krajowych; aklimatyzować, przyswoić grunt do wydawania obcych roślin.

Naturalisfrung, naturalizowanie.

Naturanlage, sf. zdolność wrodzona.

—begegnung, *sf.* zjawisko przyrodzenia.

—erzeugniß u. —product, *sn.* płód natury.

—forschung, *sm.* badacz natury.

—forschung, *sf.* badanie natury.

—gabe, *sf.* dar natury.

—gemüß, *adj.* stosowny do natury.

—geschicht, *sf.* historia naturalna.

—gestis, *sn.* prawo przyrodzenia.

—find, *sn.* u. —mensß, *sm.* dziecko, człowiek naturalny, w stanie natury.

—kraft, *sf.* siła przyrodzenia.

—kunde u. —lehre, *sf.* fizyka.

—kundige, *sm.* znawca natury.

—recht, *su.* prawo naturalne.

—reich, *sn.* królestwo natury.

—spiel, *sn.* igrzysko natury.

—trieb, *sm.* popęd natury, instynkt.

—weisheit, *sf.* mądrość naturalna.

—wissenschaft, *sf.* nauka przyrodzona.

—zustand u. —stand, *sm.* stan natury.

Natürel, sn. temperament, charakter, własność wrodzona.

Natürlich, adj. naturalny, wrodzony, przyrodzony; zwyczajny, zwykły; naturalny (o dziecku z nieprawego łoża); —, *adv.* naturalnie, oczywiście.

Natürlichkeit, sf. naturalność.

Rantil, *sf.* sztuka żeglarska. (ską.)
 Rantiler, *sm.* znający sztukę żeglar-
 Rantilisch, *adj.* żeglarski.
 Nebel, *sm.* mgła; —, *adj.* mglisty.
 Nebel-grau, *adj.* szary jak mgła.
 —frühe, *sf.* wrona popielata.
 —stern u. —stern, *sm. Astron.* gwiaz-
 da, plama mglista.
 Nebelicht u. Nebelig, *adj.* mglisty.
 Nebeln, *v. imp.* (es nebelt) mgli się.
 Neben, *prep. dat. u. acc.* przy, obok;
 —, *adj.* (w wyrazach złożonych)
 przydatkowy, pomocniczy.
 Nebenaltar, *sm.* ołtarz poboczny.
 —an, *adv.* tuż, obok, za podł.
 —arbeit, *sf.* robota uboczna, doryw-
 cza, dorywkowa.
 —ausgabe, *sf.* poboczny wydatek.
 —bei, *adv.* obok; prócz tego. (ny.)
 —bericht, *sm.* dodatek nadzwyczaj-
 —bühler, —in, *s.* spółzawodnik, —ni-
 czka, rywal, —ka.
 —einander, *adv.* jeden obok drugie-
 go, obok siebie.
 —einfünfte, *pl.* poboczne dochody,
 obrywki.
 —flügel, *sm.* bocne skrzydło.
 —fluß, *sm. Geogr.* wpadanie rzeki
 do rzeki, ujście.
 —gang, *sm.* poboczny chodnik,
 ścieżka; einen — thun, przecho-
 dząc wstępować.
 —gasse u. —straße, *sf.* ulica przyległa;
 zaułek.
 —gebäude, *sn.* przybudowanie, bu-
 dynek przyległy.
 —gemach, *sm. u.* —kammer, *sf.* pobo-
 czny pokój.
 —haus, *sn.* dom sąsiedni.
 —her, *adv.* obok tego; dopadkiem,
 dorywczo.

Nebenlinie, *sf.* linia poboczna.
 —mann, *sm. u.* sąsiad.
 —mensch, *sm.* bliźni.
 —mond, *sm. Astron.* przyksiężyc,
 tarcza księżycowa odbita w chmu-
 rze.
 —planet, *sm.* planeta poboczna.
 —rechnung, *sf.* osobny rachunek.
 —satz, *sm. Gram.* zdanie poboczne.
 —sonne, *sf. Astron.* przysłonec, tar-
 cza słońca odbita w chmurze.
 —stube, *sf. u.* —zimmer, *sm.* izba
 poboczna.
 —stunde, *sf.* godzina wolna, od za-
 trudnień zbywająca.
 —thür, *sf.* drzwi poboczne.
 —weg, *sm.* uboczna droga.
 —winkel, *sm. Geom.* kąt przyległy.
 —wort, *sm. Gram.* przysłówek.
 —wörtlich, *adj.* przy-słóvkowy.
 Nebst, *prep. dat.* wraz z kim, z czem;
 —dem, przyst. (z kogo).
 Neben, *vn.* drażnić kogo, żartować
 Nebst, *sf.* drażnienie się z kim.
 Neblich, *adj.* lubiący się drażnić.
 Nefte, *sm.* siostrzeniec, bratanek; —,
sf. maszyca (owad).
 Neftegunst, *sf.* protegowanie kre-
 wnych, nepotyzm. (—ka).
 Negor, —in, *s.* murzyn, —ka; maur, arab.
 Negorhandel, *sm.* handel murzynami.
 Negmen, *va. irr.* brać, wzięść; przy-
 jąc; ein Ende —, koniec wzięść,
 skończyć się; Schaden —, szkodę
 ponieść; być uszkodzonym; übel —,
 mieć komu za złe; zu sich —, przyjąć
 do siebie.
 Nehrung, *sf.* nizina nadmorska.
 Neid, *sm.* zazdrość.
 Neiden, *vn.* zazdrościć komu czego.
 Neiber, —in, *s.* Neidhammel u. Neib-

hart, *sm.* zazdrośnik, —niezka.
 Neibisch, *adj.* zazdrośny.
 Neige, *sf.* ostatek; schylek, upadek;
 auf die — gehen, mieć się ku schyl-
 kowi; es geht mit ihm auf die —,
 już kruchko z nim, życie jego jest
 na schyłku.
 Neigen, *va.* nachylać co, skłonić;
 sich —, *vr.* nakłonić się; kłaniać się.
 Neigung, *sf.* schylenie, nachylenie;
 skłonność.
 Nein, *adv.* nie.
 Nekrolog, *sm.* nekrolog (pismo na
 pamiątkę zmarłego ułożone); —to-
 gisch, *adj.* nekrologiczny.
 Nette, *sf.* gwoździak (rośl.); —ten, *adj.*
 gwoździkowy. (kowaty).
 Neuten-artig, *adj. H. nat.* gwoździ-
 —pfeffer, *sm.* pieprz turecki.
 —stod, *sm.* krzak gwoździkowy.
 —zimmet, *sm.* cynamon gwoździ-
 kowy.
 Neunbar, *adj.* dający się mianować.
 Neunen, *va. irr.* zwać, nazwać, wy-
 mienić.
 Neuner, *sm. Arithm.* mianownik.
 Neunen-fall, *sm. Gram.* pierwszy przy-
 padek w deklinacji.
 —werth, *sm. Com.* wartość nominal-
 na, imienna.
 —wort, *sm. Gram.* imię; rzeczownik.
 Neennung, *sf.* nazwanie, mianowanie.
 Nerb, *sm.* nerw (w ciele); —ben,
adj. nerwowy.
 Nerven-fieber, *sn.* gorączka nerwowa.
 —frankheit, *sf. u.* —schmerz, *sm.* cho-
 roba nerwowa.
 —lehre, *sf.* nauka o nerwach.
 —system, *sn.* system nerwowy.
 Nerbig, *adj.* nerwisty, żyłasty, silny.
 Nerbös, *adj.* nerwowy.

Nestel, *sf. vid.* Nestel.
 Nestel, *sf.* pokrzywa; —, *adj.* po-
 krzywowy.
 Nestel-fieber, *sn. u.* —sucht, *sf.* gorącz-
 ka pokrzywna.
 —tuch, *sn.* pokrzywka (materya płó-
 cienna z pokrzywianej przędzy)
 Nest, *sm. (dim. Nestchen)* gniazdo; ja-
 skinia (łotrów); ciupa, dziura, liche
 mieszkanie.
 Nestel, *sn.* jaje do podkładania.
 —feder, *sf.* puch, puszek (u ptaków).
 —flüchtel, *sm.* kureczko do ostatku
 wygł. wyskrobek.
 Nestel, *sf.* rzemyk lub sznurek do
 podwiązania; die — knüpfen, (einem)
 podwizać komu jądra, czarami
 przeszkodzić spełnieniu małżeń-
 stwa. (sznurków).
 Nestel-macher u. Nestler, *sm.* fabrykant
 —nadel, *sf. vid.* Schnürrnadel. (wy-
 —wur, *sm.* soliter, robak trzewio-
 Nestel, *va.* sznurkiem przywizać.
 Nestling, *sm.* gniazdosz, młody ptak
 dziki, który jeszcze nie wylatuje
 z gniazda. (zgrabny).
 Nett, *adj.* czysty, schludny, ładny,
 Nettheit u. Nettigkeit, *sf.* schludność,
 zgrabność.
 Netto, *adv. Com.* netto, czysto, bez
 żadnego już potrącenia.
 Nettogewicht, *sm.* waga netto, same-
 go towaru bez pak i t. p.
 Netz, *sn. (dim. Netzen)* sieć, siatka;
 sieć, sidło (do łowów); matnia;
 niewód; Anat. błona brzuchowa.
 Netz-bruch, *sm. Anat.* przepuklina
 kałdonowa, przerwanie siatki brzu-
 chowej. (brzuchowej).
 —entzündung, *sf.* zapalenie siatki
 —flügelig, *adj. H. nat.* przezroczy-

stoskrzydły (o owadach).
 Netzformig, *adj.* siatkowaty.
 —haut, *sf.* Anat. błona brzuchowa; (des Mages) błona siatkowa (w oku).
 —melone, *sf.* chropowaty melon (jakoby siatką powleczoney).
 Netzen, *va.* zwilżyć, skropić.
 Net, *adj.* (comp. neuer, sup. neuest) nowy; świeży; daś —t, nowość; von —em, auf's —t, znówu, nanowo.
 Net-baden u. —gebadeu, *adj.* świeży, niedawno wypieczony; *fig.* nowoupieczony (szlachcie).
 —befehle, *sc.* nowo nawrócony.
 —brud, *sm.* il, u. —reut, *sn.* nowina, grunt świeżo wykarczowany.
 —geboreu, *adj.* nowonarodzony.
 —gier, —gierde u. —begier, *sf.* ciekawość.
 —gierig u. —begierig, *adj.* ciekawy.
 —gierigkeit, *sf.* ciekawość.
 —jahr, *sn.* nowy rok. (rok).
 —jahrsgedenk, *sn.* kolenda na nowy
 —jahrstouisch, *sm.* powinszowanie nowego roku.
 —mobisch, *adj.* nowomodny. (życa).
 —mond, *sm.* u. —licht, *sn.* now' księ.
 —silber, *sn.* nowe srebro.
 —testamentlich, *adj.* nowozakonny, z nowego testamentu.
 Neuerding, *adv.* świeżo, niedawno.
 Neuerer, *sm.* nowator, (zaprowadzający nowe rzeczy, myśli).
 Neuern, *va.* zaprowadzać nowości.
 Neuerung, *sf.* odnowienie.
 Neuerungslucht, *sf.* nowatorstwo, żądza nowości, zmian.
 —suchtig, *adj.* pragnący nowości.
 Neulich u. Neulichkeit, *sf.* nowość, nowina. (rka).
 Neulichkeitsrämer, —in, *s.* nowiniarz,

Neulich u. Neulich, *adj.* niedawny, nowy; —, *adv.* niedawno.
 Neuling, *sm.* nowicysz, fryc.
 Neun, *num.* dziewięć; *sf.* dziewiątka.
 Neun-auge, *sf.* minog.
 —ed, *sn.* Geom. dziewięciokąt.
 —fach u. —fältig, *adj.* u. *adv.* dziewięciokraki, dziewięciokrotny, —nie.
 —hundert, *num.* dziewięćset.
 —mal, *adv.* dziewięć razy, dziewięćkroć.
 —töchter, *sm.* srokosz, (gat. sokoła).
 —zehn, *num.* dziewiętnaście; —nte, *adj.* dziewiętnasty. (raki).
 Neunterlei, *adj.* indecl. dziewięcio-
 Neunte, *adj.* (der. bie, baś) dziewiąty.
 Neuntehalb u. *adj.* indecl. półdziewiąty.
 Neuntel, *sn.* jedna dziewiąta.
 Neuntens, *adv.* po dziewiątę.
 Neunzig, *num.* dziewięćdziesiąt.
 Neunziger, *sm.* dziewięćdziesięcio-
 letni starzec.
 Neunzigste, *adj.* dziewięćdziesiąty.
 Neutral, *adj.* neutralny.
 Neutralisieren, *va.* Chim. zobojętnić (sól z kwasem). (tność).
 Neutralität, *sf.* neutralność, oboję-
 Neutrum, *sn.* Gram. rodzaj nijaki.
 Nicht, *adv.* nie; —, *sm.* Chim. niedo-
 kwas cynku; mit —ten, bynajmniej, wcale nie; zu —te machen, zniwe-
 czyć.
 Nichtachtung, *sf.* nieuszanowanie.
 —brochachtung, *sf.* niezachowanie.
 —erscheinung, *sf.* niestawienie się, niestawienictwo.
 —seyn, *sn.* niebytność. (cenie).
 —zahlung, *sf.* niewypłata, niewypła-
 Nichte, *sf.* (dim. Nichtchen), siostrze-
 nica, synowa.

Nichtig, *adj.* marny, znikomy, błahy, bezasadny, nieważny; für —erklären, unieważnić.
 Nichtigkeit, *sf.* blahość, próżność, nieważność, marność.
 Nichts, *pron. indec.* nic; *sn.* nic, nic-
 cego; —desto weniger, pomimo te-
 go, jednak.
 Nichtsnützig, *adj.* nic nie wart, do
 niczego. (nie warta).
 —nützigkeit, *sf.* nieużyteczność, rzecz
 —thuer, *sm.* próżniak.
 —würdig, *adj.* niegodziwy, niecny,
 nikożemny; błahy, czego. (hość).
 —würdigkeit, *sf.* niegodziwość; bla-
 Nicht, *sm.* nikiel (krusiec); *adj.* ni-
 kelowy.
 Niden, *sn.* skinać, kiwać (głową);
 migać (oczami).
 Nie u. Niemals, *adv.* nigdy.
 Niedr, *adj.* niski; *adv.* nisko; —mit
 ihm, zabić go!; auf und —, tam i na-
 powrót. (fig. znękać).
 Niederbeugen, *va.* nagiąć ku dołowi;
 —bord, *sm.* okręt z niskimi bokami.
 —brechen, *va. irr.* rozwalić, zburzyć.
 —brechen, *va. irr.* spalić (do szczytu).
 —buden (sich), *vr.* schylić się.
 —drück, *adj.* u. *sn.* język używany
 w niższych Niemczech.
 —drücken, *va.* przycisnąć, zgnieść;
 fig. znękać. (chać na dół).
 —fahren, *vn. irr.* (sich) zejść, zje-
 —fahrt, *sf.* zjazd na dół.
 —fall, *sm.* upadnięcie.
 —fellen, *vn. irr.* (sich) upaść (na zie-
 mię, na kolana, na twarz).
 —fällen, *va.* powalić na ziemię, spu-
 —scić (drzewo). (strzałem).
 —feuern, *va.* zastrzelić, powalić wy-
 —gang, *sm.* schodzenie na dół; za-

chód (słońca); zachodnia strona
 nieba.
 Niedergehen, *vn. irr.* (sich) schodzie
 na dół; zachodzić.
 —gericht, *sn.* sąd niższy.
 —geschlagen, *adj.* znękany, skłopo-
 tany, stroskany.
 —geschlagenheit, *sf.* zwątpienie, umysł
 znękany, skłopotany. (ziemię).
 —hauen, *va. irr.* ściąć i powalić na
 —hoden, u. —faucen, *vn.* kucać,
 w kuczki usiąść.
 —kämpfen, *va.* zwalczyć, pokonać.
 —klappen, *vn.* obwisnąć.
 —klauen, *vn.* uklekać. (dziecko).
 —kommen, *vn.* zleznąć, porodzić
 —kunft, *sf.* pológ, poród.
 —lage, *sf.* kłeska; skład, magazyn.
 —land, *sn.* kraj w nizinach leżący.
 —lassen, *va. irr.* spuścić na dół; sich
 —, *vr.* usiąść; spuścić się na dół;
 osiąść.
 —lassung, *sf.* spuszczenie się na dół;
 osiedlenie się.
 —legen, *va.* złożyć co, położyć; sich
 —, *vr.* położyć się (w łóżko, na
 ziemię).
 —liegen, *vn. irr.* leżeć na ziemi, być
 pochylony na dół, leżeć w łóżku
 (o chorym).
 —machen, *va.* zabić.
 —mähen, *va.* skosić. (w pień).
 —meßeln, *va.* wyrząć, wyciąć
 —reißeln, *va. irr.* urwać, zdrzeć,
 ulamać, rozwalić, zburzyć co.
 —reiten, *va. irr.* strataować jadąc
 konno.
 —rennen, *va. irr.* obalić w biegu.
 —säbeln, *va.* ściąć, szablą zarażać.
 —saufen, u. —trinken, *va. irr.* spoić
 kogo do upadłego.

Niederstiegen, *va. irr.* strzałem powalić na ziemię; —, *vn.* (sehn) szybko jak strzała spaść z góry.

—schlag, *sm.* Chim. osad.

—schlagen, *va. irr.* zbić, zwalić co; spuścić (przybić; wzrok, oczy ku ziemi); uśmierzyć; znękać, zasmucić; Chim. precypitować, tworzyć osad na dnie.

—schlagenb. *adj.* znękający, zwalający; Chim. sprawujący osad; Med. uśmierzający, łagodzący.

—schlagmittel, *sn.* Chim. środek na strącenie osadu.

—schluden, *va.* poślknąć.

—schreiben, *va. irr.* spisać co.

—sehen, *va.* postawić co, posadzić kogo; *sch.* —, *vr.* usiąść.

—sitzen, *vn. irr.* (sehn) spaść na dół, na ziemię; upaść na ziemię, zemleć.

—sitzen, *vn. irr.* (sehn) usiąść; siedzieć.

—stechen, *va. irr.* przeszyć, przebić kogo.

—stoßen, *va. irr.* powalić, przebić.

—stürzen, *va.* obalić co; —, *vn.* zwalić się, runąć.

—tauchen, *vn. vid.* Untertauchen.

—trinken, *vid.* Niedertrinken.

—welt, *sf. vid.* Unterwelt.

—trächtig, *adj.* nikoziemny, podły.

—trächtig, *sf.* nikoziemność, podłość.

—treten, *va. irr.* zdeptać.

—wärts, *adv.* ku dołowi, ku ziemi.

—werfen, *va. irr.* rzucić na ziemię, powalić.

Niederung, *sf.* nizina, żuławy.

Niedlich, *adj.* ładny, śliczny, miutki.

Niedlichheit, *sf.* ładność.

Niebrig, *adj.* niski; *fig.* nikoziemny, podły.

Niebrigkeit, *sf.* niskość; nikoziemność.

Niemals, *adv.* nigdy.

Niemand, *pron.* nikt, żaden.

Nier, *sf.* nerka; *adj.* nerkowy.

Nieren-braten, *sm.* pieczeń z nerką.

—grieß, *sm.* kamyki w nerkach.

—mittel, *sn.* środek na boleść nerkową.

—schmerz, *sm.* ból w nerkach.

—stein, *sn.* Med. kamień w nerkach.

Niese-mittel, *sn.* środek na wzbudzenie kichania.

—pulver, *sn.* proszek do kichania.

—wur, *sf.* ciemierzyc (rośl.).

Niesen, *vn.* kichać; —, *sn.* kichanie.

Nießbrauch, *sm.* użytkowanie.

Niet, *sn.* nit; —fest lub nagelfest, przy-

bity, przymocowany gwoździami.

Niete, *sf.* nita, numer przegrtywaj.

Nieten, *va.* nitować co. (cy.

Nietnagel, *sm.* ā, nitownik, gwoździec do nitowania; zadziorek (przepęknienie) paznokcia.

Nißferb, *sn.* koń rzeczny.

Nimbus, *sm.* promienie naokoło głowy świętych. (gdy.

Nimmer-mehr u. Nimmer, *adv.* ni-

—satt, *sm.* nienasycony.

Nippen, *vn.* chlipać, kroplami pić.

Nirgend u. Nirgendb, *adv.* nigdzie.

Nischt, *sf.* Archit. (dim. Nischchen)

nisza, framuga.

Niß, *sf.* gnida; —ßig, *adj.* mający gni-

dy, zagaidzony.

Nissen, *vn.* gnieździć się.

Nitrum, *sn.* saletra (vid. Salpeter).

Niwelliren, *va.* niwelować, zrównać,

ułożyć do poziomu.

Niwellirer, *sm.* niwelujący.

Nize, *sf.* (dim. Nizhen) topielec, straszdyło wodne.

Nöbel, *adj.* szlachetny.

Noch, *adv.* jeszcze; *conj.* iweber., noch, ani .. ni.

Nöch-malig, *adj.* powtórny.

—malß, *adv.* jeszcze raz, powtóre, znowu.

Noß, *sn.* Mar. krawędź reji, dragu masztowego.

Nomáde, *sm.* u. Nomádish, *adj.* nomada, koczujący.

Nominátiwrtß, *sf.* Com. wartość imienna. (przypadek.

Nominatív, *sm.* Gram. pierwszy

Nönn, *sm.* (dim. Nönnchen) zakon-

nica, mniszka. (ski.

Nönnen-kloster, *sn.* klasztor panień-

—zell, *sf.* cela zakonnica.

Nord u. Norden, *sm.* północ (strona

nieba); *adj.* północny.

Nördlich u. Nördlich, *adj.* północny,

ku północy znajdujący się.

Nörd-fäßer, *sm.* beczka (gat. wielo-

ryba). (nocona.

—licht, *sn.* u. —schein, *sm.* zorza pół-

—ost, *sm.* północno wschód; —öst-

lich, *adj.* północnowschodni.

—pol, *sm.* biegun północny.

—stern, *sm.* gwiazda północna, bie-

gunowa.

—wärts, *adv.* ku północy.

—west, *sm.* strona północnozachod-

nia; —stlich, *adj.* północnozachodni.

—wiat, *sm.* wiatr północny.

Norm, *sf.* norma, prawidło; —mal,

adj. normalny, zwyczajny, pra-

widlowy, zwykły.

Nögel, *sm.* półkwarty (miar).

Nötabene, *sn.* znak dla pamięci.

Notariat, *sn.* rejentostwo, urząd lub

biuro notaryusza. (jent.

Notarius u. Notár, *sm.* notaryusz, re

Nöte, *sm.* (dim. Nöthen) nota, przy-

pisek, uwaga; rachunek; Mus. nota

(znak muzyczny).

Nöten-buch, *sn.* książka z notami.

—linie, *sf.* u. —plan, *sm.* linie na noty

muzyczne.

—papier, *sm.* papier notowy, na noty.

—schreiber, *sm.* przepisywacz not.

Noth, *sf.* o, potrzeba, konieczność,

niedostatek; bieda, niebezpieczeń-

stwo; —, *adj.* (es thut noth) potrze-

bną jest; —lehrt beten, —bittet

Eisen, tonący brzytwy się chwyta.

Noth-anfer, *sm.* Mar. kotwica na osta-

tnią potrzebę. (trzeby.

—behelf, *sm.* rzecz od ostatniej po-

—bringenb, *adj.* koniecznie potrze-

bny. (ba nieodzowna.

—bürft u. —dürftigkeit, *sf.* potrze-

—dürftig, *adj.* potrzebny, biedny.

—erbe, *sm.* dziedzic prawny.

—fall, *sm.* przypadek koniecznej

potrzeby.

—gebrungen, *adj.* potrzebą, ko-

niecznością zmuszony.

—geschrei, *sm.* krzyk wzywający

ratunku.

—helfer, *sm.* pomocnik w potrzebie.

—hilfe, *sf.* pomoc w potrzebie.

—jahr, *sn.* rok głodu, nieurodzaju.

—leidenb, *adj.* strapiiony, potrze-

bny, cierpiący biedę.

—lüge, *sf.* kłamstwo z potrzeby.

—nagel, *sm.* popychadło.

—prinlich, *adj.* kryminalny.

—pfennig, *sm.* grosz odtoczony na

potrzebę.

—schuß, *sm.* wystrzał na znak trwogi.

—stall, *sm.* klatka na konia (podczas

okucia). (położenie.
 Nothstand, *sm.* biedny stan, biedne
 —taufe, *sf.* chrzest z wody naprę-
 —ce, nagły, z potrzeby.
 —wehr, *sf.* obrona w potrzebie.
 —wenbig, *adj.* konieczny, niezbe-
 —dny, nieodzowny. (zowność.
 —wenbigkeit, *sf.* konieczność, nieod-
 —zucht, *sf.* gwałt, zgwałcenie.
 —zuchtigen, *va.* zgwałcić.
 Nothig, *adj.* potrzebny. (wolić.
 Nothigen, *va.* przymuszać, przynie-
 Nothigung, *sf.* przymuszanie.
 Nothificiren, *va.* oznajmić komu co.
 Notiren, *va.* notować, zanotować co.
 Notiz, *sf.* notatka, wiadomość; —neh-
 —men, wejrzeć w co, zwrócić uwagę
 na co.
 Notorisch, *adj.* znany każdemu, po-
 —wszechnie wiadomy.
 Novelle, *sf.* nowela, powiastka.
 Novellist, *sm.* pisarz powiastek.
 November, *sm.* listopad; *adj.* listo-
 —padowy.
 Noviz, *sm.* —ze, *sf.* nowicysz, —szka.
 Noviziat, *sm.* nowicjat (czas sposo-
 —bienia się na duchownego).
 Nu, *adv.* teraz; —, *sn.* *fam.* mgnie-
 —nie oka, moment.
 Nüchtern, *adj.* czczy, na czczo; trzeź-
 —wy; *fig.* wstrzemięźliwy, skromny;
 —auf —ren Magen, na czczo.
 Nüchternheit, *sf.* czczość (żołądka);
 —trzeźwość, wstrzemięźliwość.
 Nübel, *sf.* makaron.
 Nübel-brett, *sn.* stolnica do robienia
 —makaronu.
 —holz, *sn.* wałek do ciasta.
 —macher, *sn.* ten co makaron robi.
 Null, *sf.* zero; —und nichtig, nieważ-
 —ny, żadnego znaczenia nie mający.

Numeriren, *va.* numerować, lic-
 —bować.
 Numismatist, *sf.* numizmatyka; —tisch,
 —*adj.* numizmatyczny.
 Numismatiker, *sm.* numizmatyk.
 Nummer, *sf.* numer, liczba.
 Nun, *adv.* teraz; *interj.* a więc!
 Nünnchr, *adv.* obecnie; rig, *adj.* o-
 —becny, teraźniejszy. (pieski.
 Nüntius, *sn.* (pl. -lien) nuncyusz pa-
 —tur, *adv.* tylko.
 Nuß, *sf.* —. (*dim.* Nüsschen) orzech;
 —baß ist eine harte —, to twardy orzech,
 —trudne zadanie; taube —, pusty
 —orzech, świstak; wüßsch —, włoski
 —orzech. (rzech.
 Nußbaum, drzewo orzechowe, o-
 —baumen, *adj.* orzechowy, z orze-
 —chowego drzewa.
 —braun, *adj.* ciemnoorzechowy.
 —höher, *sm.* u. —früher, *sf.* sujka (ptak).
 —fern, *sm.* jądro orzecha.
 —früher, *sm.* dziadek (żelazko do
 —gniecenia orzechów).
 —öl, *sn.* orzechowy olej.
 —schale, *sf.* łupina orzechowa.
 Nüster u. Nüster, *sf.* dziurka w nosie.
 Nütz u. Nütz, *adj.* nichts —, nie nie
 —wart, do niczego. (użyjcia.
 Nütz-anwendung, *sf.* zastosowanie do
 ——holz, *sn.* drzewo użytkowe.
 —los, *adj.* niekorzystny, bezkorzy-
 —sny, nieużyteczny. (cy.
 —nichter, *sm.* używalnik, użytkują-
 —niehung, *sf.* używalność.
 Nützlich, *adj.* dający się użyć, mo-
 —gący być użytym.
 Nützlichkeit, *sf.* użyteczność.
 Nutzen u. Nütz, *sm.* korzystać, użytek;
 —, *vn.* służyć, być użytecznym do
 —czego.

Nützen, *va.* użytkować.
 Nützlich, *adj.* pożyteczny, korzystny.
 Nützlichkeit, *sf.* pożyteczność.
 Nützung, *sf.* używanie czego; do-

chody, korzyści z czego.
 Nützungsaufschlag, *sm.* obrachowanie,
 —wykaz dochodów (np. ze wsi).
 Nymph, *sf.* nimfa.

D.

D, *sn.* piętnasta głoska niemieckie-
 —go alfabetu.
 D u. Oh, *interj.* o! ach!
 Da, *conj.* czy; als —, jak gdyby; —,
 —*prep.* dat. u. gen. nad; dla, z przy-
 —czyny; —, *adv.* (w wywr. złoż.):
 —wyżej.
 Dacht, *sf.* haczenie; in —nehmen,
 —mieć staranie, doglądać.
 Dabemeldet u. Dabenannt, *adj.* wyżej
 —wspomniany.
 Dabach, *sm.* schronienie, przytułek.
 Dabuction, *sf.* Jur. obdukcya, śledz-
 —two sasczne na trupie.
 Dabductionsberechtigt, *sm.* rapport z od-
 —bytej obdukcji.
 Dabellst, *sm.* obelisk, piramidalny
 —pomnik z jednego kamienia.
 Daben, *adv.* u góry, na górze; wyżej,
 —wzwyż. (przodzie.
 Dabenan u. —auf, *adv.* u góry, na
 —brin, *adv.* prócz tego, nadto,
 —w dodatku. (le zbyc.
 —hin, *adv.* lada jako, niedbale, by-
 —aus ob —hinaus wollen, daleko
 —sięgać, wielkie plany robić sobie;
 —nos do góry zadzierać.
 Dber, *adj.* (comp. od ob, sup. oberst)
 —wierzchni; sup. najwyższy; der —
 —ere, *sm.* zwierzchnik.
 Dber-admiral, *sm.* wielki admirał.
 —amt, *sn.* sąd, urząd wyższy.

Dber-ammann, *sm.* najwyższy urzę-
 —dnik sądowy w okręgu. (cyjny.
 —appellationsgericht, *sn.* sąd apela-
 —arm, *sm.* bark.
 —aufseher, *sm.* nadzorca.
 —bauch, *sm.* Anat. nadbrzusze.
 —befehl, *sm.* u. —commando, *sn.* na-
 —czelne dowództwo. (ca.
 —befehlshaber, *sm.* naczelny dowód-
 —ca.
 —brin, *sm.* vid. überbrin.
 —fuß, *sm.* vid. Fußwurzel. (piczy.
 —bergamt, *sn.* naczelny urząd gór-
 —berghauptmann, *sm.* główny na-
 —czelnik górnictwa.
 —bergmeister, *sm.* główny dozorca
 —kopalni.
 —bett, *sn.* pierzyna.
 —bramfegel, *sn.* Mar. flaga, bandera.
 —bramflänge, *sf.* masy maszt przysta-
 —wiony do większego.
 —ceremonienmeister, *sm.* naczelny
 —mistrz obrzędów.
 —deutsch, *adj.* u. *sn.* górnio niemiec-
 —ki (język).
 —einnnehmer, *sm.* główny poborca.
 —flöhe, *sf.* powierzchnia.
 —flüchlich, *adj.* u. *adv.* powierzchow-
 —ny, —nie.
 —flüchlichkeit, *sf.* powierzchowność.
 —förster, *sm.* nadleśniczy. (ctwa.
 —förstmeister, *sm.* naczelnik leśni-
 —gericht, *sn.* sąd wyższy.

- Obergevalt, *sf.* najwyższa władza.
 — gelwehr, *sn.* broń ramienna (np. karabin, pika, *vid.* Untergetwehr).
 — halb, *prep. gen.* powyżej.
 — hand, *sf.* przedręka, wyższa część ręki; *fig.* wyższość, pierwszeństwo; *bie* — getvinnen, otrzymać górę, przewagę.
 — haupt, *sn.* głowa, zwierzchnik.
 — haus, *sn.* wierzchnia część domu; *u.* — parlament, *adj.* izba wyższa (w parlamencie angielskim).
 — haut, *sf.* u. — häutchen, *sn.* wierzchnia skóra.
 — hemb, *sn.* wierzchnia koszula.
 — herr, *sm.* zwierzchnik najwyższy, władca. (*panowanie*).
 — herrschaft, *sf.* zwierzchnia władza.
 — höfgericht, *sn.* najwyższy sąd nadworny. (*dworu*).
 — hofmarschall, *sm.* wielki marszałek.
 — hofmeister, *sm.* wielki ochmistrz nadworny; — fletin, *sf.* ochmistrzyni nadworna. (*hut*).
 — hüttenberwalter, *sm.* nadintendent.
 — jägermeister, *sm.* wielki łowczy.
 — kammerherr, *sm.* wielki szambelan.
 — keller, *sm.* nadpiwniczny.
 — kletter, *u.* — sinnbilden, *sm.* górna szczebla.
 — klob u. — gelwand, *sn.* wierzchnia suknia.
 — kopf, *sm.* wierzchnia część głowy.
 — land, *sn.* wyższa część kraju, lub górny kraj.
 — lünder, — in, *s.* mieszkaniowiec (-nka) górnego kraju.
 — ländlich, *adj.* górnokrajowy.
 — leber, *sn.* przyszwia (u buta), wierzch (u trzewika).
 — leetegel, *sn.* Mar. żagiel bocianie-

- Oberlehrer, *sm.* starszy nauczyciel.
 — leib, *sm.* wierzchnia część ciała.
 — lippe u. — lefse, *sf.* wierzchnia warga.
 — officier, *sm.* oficer wyższej rangi.
 — polizeimeister, *sm.* oberpolicmajster.
 — postamt, *sn.* główny urząd pocztowy. (*poczty*).
 — postmeister, *sm.* naczelny dyrektor.
 — priester, *sm.* arcykapłan.
 — procureur, *sm.* naczelny prokurator.
 — richter, *sm.* sędzia najwyższy.
 — rinde, *sf.* wierzchnia kora. (*dut*).
 — roß, *sm.* wierzchnia suknia, sur-
 — sch, *sm.* Log. major, główne za-
 — tożenie w syllogizmie.
 — schale, *sf.* filiżanka (bez spodka).
 — schen, *sm.* podczaszy.
 — schlichtig, *adj.* — gró ślad, koło młyńskie (obracane przez wodę z góry).
 — schwell, *sf.* wyższy próg.
 — secretair, *sm.* sekretarz generalny.
 — segel, *sn.* najwyższy żagiel (*vid.* Untersegel).
 — sig, *sm.* u. — stellt, *sf.* pierwsze, znakomitsze miejsce.
 — stillmeister, *sm.* wielki koniuszy.
 — steiger, *sm.* starszy górnik.
 — strich, *sm.* Gram. apostrof, odcinek wskazujący wyrzucenie jakiej litery.
 — theil, *sm.* wierzchnia część. (*tu*).
 — verbeß, *sn.* wierzchni pokład okrę.
 — wirt, *adv.* ku górze.
 — welt, *sf.* górny świat.
 — zahn, *sm.* górny ząb.
 Oberst, *adj.* *sup. vid.* Ober; — und
 Obrist, *sm.* Milit. pułkownik.
 Oberstlieutenant, *sm.* podpułkownik.
 — wachmeister, *sm.* major (w kawalerji).

- Obgebach, Obgemeldet, Obgenannt, *vid.* Obgemeldet.
 Obgleich u. Obßon, *conj.* chociaż, jakkolwiek, aczkolwiek.
 Obhut, *sf.* opieka, piecza, dozór.
 Obig, *adj.* powyższy, wyżej wzmiankowany. (*miotowe*).
 Oblectiglaß, *sn.* Opt. szkło przed-
 — bliate, *sf.* hostya; oplutek.
 Oblegen, *vn. irr.* zajmować się czem, oddawać się czemu; mieć obowiąz-
 — zek, być powinnością czyją.
 Oblegenheit, *sf.* obowiązek, powin-
 — ność.
 Obligat, *adj.* Mus. osobno grający.
 Ober, *sf.* *vid.* Höhe.
 Obrist, *sm.* *vid.* Oberst.
 Obßon, *conj.* *vid.* Obgleich.
 Obrigkeit, *sf.* zwierzchność.
 Obrigkeitlich, *adj.* rządowy, rządo-
 — wy, zwierzchniczy.
 Obsequien, *sf.* pl. egzekwie, obchód pogrzebowy.
 Obßig, *sm.* zwycięstwo.
 Obßegen, *va.* zwyciężyć, pokonać.
 Obß, *sn.* owoc, owoce; *adj.* owo-
 — cowy.
 Obßbaum, *sm.* drzewo owocowe.
 — brecher, *sm.* tyczka do odlamy-
 — wania owoców.
 — barre, *sf.* suszarnia owoców.
 — garten, *sm.* ogród owocowy.
 — händler, — in, *s.* przekupień (-pka)
 — owoców.
 — jahr, *sm.* rok obfity w owoce.
 — sammer, *sf.* magazyn na owoce.
 — forb, *sm.* kosz na owoce.
 — rich, *adj.* obfitujący w owoce.
 — wein, *sm.* wino z owoców.
 — zucht, *sf.* u. — bau, *sm.* hodowanie
 — owoców.

- Oßwalten, *vn.* mieć władzę nad kim; zachodzić (trudność); grozić (nie-
 — bezpieczeństwo); — ten, *adj.* istnie-
 — jący.
 Oßwolt u. Oßwolt, *conj. vid.* Obgleich.
 Ocean u. Ozean, *sm.* ocean.
 Oßer u. Oßer, *sm.* ochra, okra (farba).
 Oßergeld u. — farb, *adj.* żółty jak
 — okra.
 Oß u. Oßse, *sm.* wół; balwan, glu-
 — piec; da stehen die — ten am Berge, o-
 — toż to są, to trudność największa.
 Oßsen-auge, *sn.* okno okrągłe lub
 — owalne; jaja smażone. (*czy*).
 — äugig, *adj.* mający wysadzone o-
 — brech, *sm.* wilczyzna (*rosl.*).
 — fieber, *sn.* baß — haben, doznawać
 — dreszczu po obiedzie.
 — fleisch, *sn.* mięso wołowe.
 — hirt, *sm.* pastuch wołów.
 — kalb, *sn.* cielak, cielec.
 — mäsig u. — haft, *adj.* wołowy,
 — gruby, nieokrzesany.
 — post, *sf.* *vid.* Schneedpost.
 — stall, *sm.* wołownia, stajnia na
 — woly.
 — ziemer, *sm.* bykowiec, korzeń
 — byczy.
 — jung, *sf.* wołowy język (*rosl.*).
 Oßsig u. Oßsenhaft, *adj.* wołowa-
 — ty, niezgrabny.
 Octab, *sn.* Imprim. ósemka (format
 — książki).
 Octabßlöte, *sf.* *vid.* Bideßlöte.
 October, *sm.* październik; *adj.* paź-
 — dziernikowy. (*iki*).
 Octobez, *sm.* osmnastka (format książ-
 — ki).
 Ocularglaß, *sn.* Opt. szkiełko okula-
 — rowe.
 Oculiren, *va.* okulizować, oczko-
 — wać (drzewa).

Ode, *sf.* oda.
 Ode, *adj.* pusty, niezabudowany, nieuprządy; — *sf.* pustynia; pustost, pustola.
 Odem, *sm.* Odemholen, *sn.* *vid.* Athem u. Athemholen.
 Oder, *conj.* albo, lub.
 Odermennig, *sm.* rzepak, rzepnik (rośl.).
 Ofen, *sm.* ō, (*dim.* Ofhen) piec, piecyk; *adj.* piecowy.
 Ofen-bank, *sf.* ławka przy piecu.
 Ofen, *sf.* zuzel z topionego kruszcū.
 — gabel u. — frude, *sf.* widelki, ożóg do pieca.
 — heizer, *sm.* palacz, parobek do palenia w piecu. (*cu.*)
 — herd u. — herd, *sm.* ognisko w piecu.
 — loch, *sm.* otwór w piecu; czeluście wielkiego pieca w kuźniach.
 — rohre, *sf.* rura u. pieca.
 — schirm, *sm.* zasłona do stawiania przed piecem.
 — seker u. Ofner, *sm.* zdun.
 — thür, *sf.* drzwi do pieca; blacha do zamykania pieca.
 — wisch, *sm.* pomiotło do pieca.
 Ofen, *adj.* otwarty, stojący otworem; otwarty, szeroki; pojętny; auf — ner Straße, na publicznej ulicy.
 Offenbar u. — barlich, *adj.* otwarty, ze wszelkich przystępny; fig. widoczny, oczywisty, jawny; die — bare See, pełne morze.
 Offenbaren, *va.* objawić, wyjawiać komu co.
 Offenbarung, *sf.* wyjawienie; (Zohannis) objawienie św. Jana.
 Offenheit, *sf.* otwartość.

Offen-herzig, *adj.* otwarty, szczerzy. — herzigkeit, *sf.* otwartość, szczerzość.
 — funbig, *adj.* u. *adv.* powszechnie wiadomy, — mo.
 Öffentlich, *adj.* u. *adv.* publiczny, — nie; — bekannt machen, podać do powszechnej wiadomości, objawiać. (*wność.*)
 Öffentlichkeit, *sf.* publiczność, ja.
 Officiant, *sm.* urzędnik; oficyalista.
 Officiell, *adj.* urzędowy.
 Officier, *sm.* Milit. oficer; *adj.* oficerski.
 Officin, *sf.* warsztat; drukarnia; Phar laboratoryum.
 Officiant u. Officiell, *adj.* używany w medycynie, apteczny.
 Offnen, *va.* otworzyć, odmykać, odkładać; sich —, *vr.* odkryć się; roz-wijać się.
 Offner, *sm.* gruby grzebień (u łkacza).
 Öffnung, *sf.* otwieranie, otworzenie; otwór; Med. stolec wolny.
 Oft, *adv.* (*comp.* öfter, *sup.* am öftesten) często, niejednokrotnie.
 Oft-malig u. Öfter, *adj.* częsty, częstokrotny.
 — malš u. Öfterš, *adv.* kilka razy, nieraz.
 Oheim u. Ohm, *sm.* stryj, wuj.
 Ohl, *sn.* *vid.* Öl.
 Ohm, *sf.* dwuwiadrze (miara na płyny).
 Ohne, *prep.* *acc.* bez; prócz; — daß, — zu, *conj.* ani, nie (będąc, mając); — Rettung verloren, stracony na zawsze; — Umstände, bez ceremonii; — zweiterš, niezważając na nie; — Wissen, (beš) bez wiedzy.
 Ohnehem, — bieſ u. — hin, *adv.* bez tego, i tak.

Ohnerachtet, — geachtet, — geführt, *vid.* llerachtet, lllgeachtet u. lllgeführt.
 — macht, *sf.* słabość, bezsilność, niemoc; mdłość. (*dlaty.*)
 — mächtig, *adj.* bezsilny, słaby; om.
 — schottig, *adj.* Geogr. die — gen, bezcienni (mieszkańcy stref gorących).
 Ohr, *sn.* (*dim.* Ohren) uszko, dziurka igły, rączka (u narzędzi, naczyń); uszko u guzika, haftki, medalu, orderu, i t.p.
 Ohr, *sn.* (*dim.* Ohren) ucho, uszy; ucho u kotwicy; zagięty róg (w książce); — ren einſchlagen, (*im Buche*) zagiąć kartkę; biß über die — ren, aż po uszy; die — ren ſitzeln, (*einem*) pochybiać komu; die — ren ſitzen, — nadstawić ucha na co; ein offenes — finden, być wysłuchanym; eš hinter die — ren haben, mieć diabła za kołnierzem, być chytrym; hinter die — ren ſchlagen, dać komu po uszach; hinter die — ren ſchreiben, zapisać sobie za uszami, popamiętać komu co; in den — ren liegen, (*cinem*) ciałem klopać komu kłopot głowę; ſich auf's — legen, pojsć spać; tanzen — ren prebigen, gluchemu prawie, na wiatr gadać, groch na ścianę rzucać.
 Ohrboſ, *sm.* u. — blatt, *sn.* kąt ucha.
 — ent, *sf.* sowa uszata.
 — felz, *sf.* policzek.
 — ſeigen, *va.* policzkować kogo.
 — finger, *sm.* mały palec (u ręki).
 — gehänge u. Ohreugehen, *sn.* zausznica, wisiorek.
 — tiſſen, *sn.* wezłowie.
 — treiß, *sm.* u. — leiſte, *sf.* koniec zewnętrzny i górny ucha.
 — läppchen, *sn.* spodni koniec ucha.

Ohr-löffel, *sm.* łyżeczka, lopatka do uszu.
 — ring, *sm.* koleczyk.
 — trommel, *sf.* bebenek w uchu.
 — twurm u. — bohrrer, *sm.* szczypawka (owad lubiący wlażyć do ucha).
 Ohren-beiße, *sf.* spowiedź uszna, tajemna.
 — bläſer, — in, — s. podszeptywacz, zausznik, — nica. (*tywanie.*)
 — bläſerei, *sf.* zausznictwo, podszept.
 — brausen u. — flingen, *sm.* szum w uszach.
 — ſitzeln, *sm.* lechtanie w uszach, głaſkanie, pochybiać.
 — ſnorpel, *sm.* chrząstka w uchu.
 — ſchmalz, *sm.* tłuszcz uszny, woskówek.
 — ſchmauß, *sm.* roskosz dla uszu.
 — ſchmerz u. — zwang, *sm.* ból uszu.
 — zeuge, *sm.* świadek nauszny (który co słyszał).
 Ohre u. Of, *sf.* *vid.* Öhr.
 Öter, *sm.* *vid.* Öher.
 Ökonom, *sm.* ekonom, gospodarz.
 Ökonomie, *sf.* gospodarstwo; — ömiſch, *adj.* gospodarny.
 Ökumeniſch, *adj.* ekumeniczny, powszechny, z całego świata (synod, zbór).
 Öl u. Öhl, *sn.* oliwa, olej; ätheriſcheš —, olejek lotny, otrzymany przez dystillację.
 Ölbaum, *sm.* drzewo oliwne.
 — farbe, *sf.* farba olejna.
 — ſaſche, *sf.* sałszka od oliwy.
 — ſied, *sm.* plama od oleju.
 — gemälde, *sm.* malowidło olejne.
 — göße, *sf.* sam. gbur, głupiec.
 — ſelter, *sm.* prasa do wyciskania oleju.

Dluchén, sm. placek z olejem; ma-
kuch.
—malerei, *sf.* malowanie olejne.
—mühle, *sf.* olejarnia.
—müller u. —schläger, *sm.* olejarz.
—saure, *sf.* *Chim.* kwas olejkowy.
—zucker, *sm.* *Pharm.* cukier olejo-
—zweig, *sm.* gałązka oliwna. (wy-
plen, *va.* oliwą posmarować co.
Dlucht, *adj.* olejowaty.
Dluch, *adj.* olejowy.
Dluch u. Dlbere, *sf.* oliwka; -ben-, *adj.*
oliwkowy.
Dluben-farbe, *sf.* kolor oliwkowy.
—farben u. —farbig, *adj.* koloru o-
liwkowego.
Dlung, *sf.* namazanie, namaszczenie
olejem; diehtete —, ostatnie nama-
szczenie olejem świętym.
Dmen, *sn.* (pl. minn) przepowiednia,
wróżba.
Dminös, *adj.* złowieszczy, złowróż-
bny.
Dnanie, *sf.* onanizm, samogwałt.
Dnafel, *sm.* stryj, wuj (*wid.* Dheim).
Dnng u. Dnichel, *sm.* oniks, onich
(gat. agatu); *adj.* oniksowy.
Dpál, *sm.* opał; *adj.* opałowy.
Dper, *sf.* *Mus.* opera; -niz, *adj.* ope-
rowy.
Dperator, *sm.* operator.
Dperitte, *sf.* rodzaj porfiru.
Dperiren, *vn.* operować, działać; —
va. operować kogo, robić na nim
operację.
Dperment, *sm.* aury pigment, złotołusk.
Dpern-güder, *sm.* lornetka teatralna.
—hand, *sn.* teatr opery.
—sänger u. Dperist, -in, *s.* śpiewak,
—aczka, artysta, —stka opery.
Dpfer, *sn.* ofiara, poświęcenie.

Opfer-altar u. —tisch, sm. ołtarz, stół
ofiarny.
—fest, *sn.* uroczystość ofiarna.
—gefäß u. —geschirr, *sn.* naczynie o-
fiarnicze.
—lamm, *sn.* niewianna ofiara.
—messer, *sn.* nóż ofiarniczy.
—priester, *sm.* ofiarnik; -in, *sf.* kapła-
ka do czynienia ofiar.
—schale, *sf.* czara ofiarnicza.
—stod u. —kasten, *sm.* skrzynka do
ofiarnych pieniędzy.
—thier, *sn.* zwierzę, bydło ofiarne.
Opfern, *va.* ofiarować, przynosić ofia-
re, poświęcić.
Opferung, *sf.* ofiarowanie, czynienie
ofiary, poświęcenie; (Maria) Ofia-
rowanie N. M. Panny.
Opíat, *sn.* lekarstwo usypiające.
Opium, *sn.* opium.
Opóssum, *sn.* dydelf, torebnik (*wid.*
Beuteilthier).
Opponent, *sm.* opponent, przeciwnik.
Optik, *sf.* optyka, nauka o świetle;
—tisch, *adj.* optyczny.
Optiker u. Opticus, *sm.* optyk.
Oráfel, *sn.* wyrocznia.
Oráfelmäßig, *adj.* na sposób wyrocz-
ni, dwuznaczny, ciemny.
Oratórium, *sn.* (pl. -rien) oratorium,
miejsce modlitwy, lub śpiew ko-
ścielny.
Oratórisch, *adj.* oratoryczny.
Orchéster, *sn.* orkiestra.
Orbál, *sn.* (pl. -lien) ordalia, sądy Bo-
że (w średnich wiekach).
Orden, *sm.* stan, klasa, zakon; order.
Ordens-band, *sm.* wstęga orderowa.
—bruder, *sm.* członek jakiego brac-
twa, zakonu.
—gristliche, *sm.* zakonnik.

Ordens-geistlichkeit, sf. duchowień-
stwo zakonne.
—gelübde *sn.* ślub zakonny.
—kleid, *sn.* suknia zakonna; suknia
duchowna.
—kreuz, *sn.* krzyż (orderowy).
—meister, *sm.* mistrz zakonu lub ka-
pitulu orderowej.
—regel, *sf.* reguła zakonna lub ka-
pitulu orderu.
—ritter, *sm.* kawaler orderu.
—schwester, *sm.* siostra zakonna.
—zeichen, *sn.* znak orderowy.
Ordentlich, *adj.* u. *adv.* porządný,
—nie, regularny, —nie; zwyczajny
(larność).
Ordentlichkeit, *sf.* porządność, regu-
larność.
Order u. Dbre, *sf.* zlecenie, rozkaz.
Ordniren, *va.* przepisać, polecić;
wyswiewać na księdza.
Ordnirung, *sf.* wyswiewanie. (wac.
Orbuen, *va.* urządzić, uporządko-
wać; —nie, urządzanie, uporzą-
dkowanie; rząd, klasa, stopień; po-
rządek (architektoniczny).
Ordnungs-liebe, *sf.* zamilowanie po-
rządku
—los, *adj.* bez porządku.
—sinn, *sm.* skłonność do porządku.
—zahlwort, *sn.* *Gram.* liczba porzą-
dkowa.
Ordonanz u. Orbinanz, *sf.* *Milit.* or-
dynans; auf — sein, być na ordynan-
sie, na służbie.
Ordonanz-Haus, *sn.* biuro kom-
mendanta placu.
Orf, *sm.* u. Orfe, *sf.* orfa (gat. pszczoła).
Orgán, *sn.* organ, narzędzie; —ánisch,
adj. organiczny.
Orgábe, (*czyt.* orzáde), *sf.* orszada.
Orgel, *sf.* (*dim.* Orgelchen), organy-

Orgel-bauer, u. —macher, sm. organ-
mistrz.
—spiel, *sn.* granie na organach.
—spieler u. Organist, *sm.* organista.
—stimme, *sf.* głos, ton organu.
—werk, *sn.* organy.
—zug, *sm.* rejestr w organach.
Orgeln, *vn.* grać na organach.
Orientiren (sich), *vr.* orientować się,
kierować się.
Original, *sn.* oryginał, pierwowpis,
wzór; dziwak, głupiec.
Original, *adj.* oryginalny, nienasła-
dowany; dziwaczny.
Orkan u. Orkan, *sm.* uragan, gwałto-
wny wiatr.
Orlean, *sm.* orlean (farba).
Orlog, *sm.* Orlogschiff, *sf.* *vid.* Krieg
u. Kriegschiff.
Ornat, *sn.* ornat (do mszy); suknia,
strój.
Ort, *sm.* (pl. Orte u. Örter, *dim.* Ört-
chen) miejsce, przestrzeń, prze-
stwór; trona, okolica; miejsce za-
trudnienia; brzeg, chodnik w ko-
palni; czwarta część monety; ostrze;
sido; Höhen —tö befohlen, z góry na-
kazany, z wyższego rozkazu.
Ort-band, *sn.* skówka (u pochwy
szpady).
—buch, *sn.* pierwsza libra w rzybie pa-
—schett, *sn.* orezyk (u wozu).
—schief, *adj.* ukośny, ukośnokątny.
Orthographie, *sf.* ortografia, pismo;
—phisch, *adj.* ortograficzny.
Örtlich, *adj.* miejscowy.
Orts-beschaffenheit, *sf.* miejscowość,
własność miejsca.
—beschreiber, *sm.* topograf.
—beschreibung, *sf.* topografia, szcze-
gółowe opisanie miejsc.

919 Ortsgebüchtniß.
Ortsgebüchtniß, *sn. u.* — *sinn, sm.* pa-
mięć lokalna. (*żenie*).
— *gelegenheit, sf.* miejscowość, poło-
— *thaler, sm.* czwarta część talara.
Ortschaft, *sf.* miasto, miasteczko,
miejscowość.
Ortung, *sf.* miejsce kopalni.
Ost u. Osten, *sm.* wschód (strona nie-
— *ba); adj.* wschodni.
Oster, *sf. vid.* Außer.
Osterabend, *sm.* wielka sobota.
— *ei, sn.* jako wielkanocne, świę-
— *cone*.
— *feier, sf.* wielkanocna uroczystość.
— *fest, sn.* święto wielkanocne; pa-
— *scha u. żydów*.
— *fladen, u.* — *fuchen, sm.* placek
wielkanocny.
— *grenze, sf.* koniec świąt wielka-
— *nocnych*.
— *lamm, sn.* baranek wielkanocny.
— *luzel, sf.* kokornak powojowy
— *(rośl.)*.
— *messe, sf. u.* — *markt, sm.* jarmark
wielkanocny.
— *monat, sm.* kwiecień.

920 Pachtgeß.
Ostermontag, *sm.* poniedziałek wiel-
— *kanocny*.
— *palme, sf.* wierzba; *pl.* — *men, palmy*.
— *sonntag, sm.* niedziela wielkanoc-
— *na*.
— *tag, sm.* dzień wielkanocny.
— *woche, sf.* wielki tydzień.
— *zeit, sf.* czas wielkanocny.
Osterlich, *adj.* wielkanocny.
Ostern, *sf. pl.* pascha (u żydów); wiel-
— *kanoc, Zmartwychwstanie Pańskie*.
Ostlich, *adj.* wschodni; — *adv.* ku
— *wschodowi*.
Ostsee, *sf.* morze Bałtyckie.
— *würst, adv.* ku wschodowi.
— *wind, sm.* wiatr wschodni.
Othem, *sm. vid.* Odem u. Athem.
Otter, *sf.* żmija; — *sf. u.* *sm.* wydra.
Ottergezucht, *sn.* plemię jadowite.
Oval, *sn.* owal, forma owalna; *adj.*
— *owalny, jajowaty*.
Oxhoß, *sn.* okseł, okseł.
Oxyd, *sn.* Chim. niedokwas.
Oxybirn, *va.* niedokwasie co; *slh* —
— *ukwasie się*.
Ozean, *sm. vid.* Ocean.

P.

P, *sn.* szesnastą głoska alfabetu nie-
— *mieckiego*.
Paar, *adj. u. adv.* parzysty, -o; —
— *sn. (dim.) Pärchen* para (z samca i
— *samicy); para czego, dwie sztuki,*
— *dwoje; kilka; ju* — *ren treiben, u-*
— *pokorzyć, poskromić kogo*.
Päaren, *va.* łączyć (dwie rzeczy
— *z sobą); slh* — *or.* parzyć się.
Päartweise, *adv.* parami

Pabst, *sm.* Päpstlich, *adj.* Päpst-
— *thum; sn. vid.* Papst, Päpstlich u. Papst-
— *thum*.
Pacht, *sf. u. sm.* a, dzierżawa.
Pacht-anschlag, *sm.* taksa, oszacowa-
— *nie dzierżawy*.
— *bauer, sm.* chłop oczynszowany.
— *brief u.* — *vertrag, sm.* kontrakt
— *dzierżawy*.
— *geß, sn.* czynsz dzierżawny.

921 Pachtgut.
Pachtgut, *sn. u.* — *hof, sm.* wieś dzier-
— *żawna*.
— *herr, sm.* właściciel dzierżawy.
— *inhaber, -in, s. vid.* Pächter.
— *jahr, sn.* rok dzierżawy.
— *loß, adj.* bez dzierżawy, niewy-
— *dzierżawiony*.
— *weise, adv.* sposobem dzierżawy
Pächten, *va.* zadzierżawić co, wziąć
— *w dzierżawę*.
Pächter u. Pächter, -in, *s.* dzierżawca,
— *czyni; arendarz, -arka, pach-*
— *ciarz, -rka*.
Pächtschreiben, *pl.* układający się.
Pächtschreiben, *en.* układać się z kim.
Pach, *sm. u. sn. (dim.) Pächchen* paka,
— *paczka; —, sn.* holota, zgraja.
Pachen, *va.* schwycić, porwać; pako-
— *wać, układać; slh* —, pójść precz,
— *wynieść się*.
Pächer, *sm.* pakownik, układacz, la-
— *downik*. (*nie*)
Pächterlohn, *sm.* zapłata za pakowa-
— *nie*.
Pächtsel, *sm.* osieł do ciężarów; *fig.*
— *będący przedmiotem żartów*.
— *geräth, sn.* sprzęty do pakowania,
— *pakunek*.
— *haus, sn. u.* — *hof, sm.* pakownia;
— *komora składowa*.
— *fuhr, sm.* Mill. ciura obozowy,
— *służący wojskowy*.
— *leintwand, sf. u.* — *luch, sn.* płótno
— *do obszywania pak.*
— *nabel, sf.* igła do obszywania pak.
— *papier, sn.* papier pakowy.
— *pferd, sn.* koń juczny.
— *sattel, sm.* siodło juczne.
— *stod u.* — *stüttel, sm.* pakulec, drą-
— *żek do pakowania*.
— *wagen, sm.* wóz do wożenia pa-
— *kunków*.

922 Pantoffel.
Pachtzug, *sn.* ambalaze, opakowanie.
Päckel, *sn.* pakiet.
Päckboot, *sn.* statek pocztowy mor-
— *ski*.
Pact u. Pakt, *sm.* ugoda, umowa.
Paffen, *va. u. en.* pikać, palić fajkę.
Pagament, *sn.* mieszanina kruszców
— *(w monetach)*.
Päge (czyt. päze), *sm.* päz; -gen,
— *adj.* paziowski.
Pägina, *sf.* Imprim. stronnica.
Paginieren, *en. u. va.* paginować,
— *numerować stronnice*.
Pah! *interj.* ba! otóż dopiero!
Palast u. Pallast, *sm.* a, pałac.
Pallaß, *sm.* pałasz.
Pallisade u. Pallisade, *sf.* palisada, czę-
— *stokół*.
Palm-baum, *sm.* drzewo palmowe
— *sonntag, sm.* niedziela kwietnia.
— *weibe, sf.* wierzba.
— *woche, sf.* wielki tydzień.
— *weig, sm.* gałązka palmowa.
Pälm, *sf.* palma, drzewo palmowe;
— *liść, gałązka palm; kotek, kotki*
— *czyli pączki w roślinach; piędź,*
— *miara piędzi*.
Pänel, *sf.* lutrowanie z drzewa.
Päner u. Päner, *sm. vid.* Päner.
Pänisch, *adj.* -scher Schrecken, trwo-
— *ga powszechna, popłoch*.
Pänisch ob. Pänisch, *sm. u.* Pänische,
— *sf.* mieszanina gęsta.
Pänichen u. Pänischen, *va.* mieszać,
— *klócić (płyn jaki)*.
Pänster u. Pänsterrad, *sn.* dolne koło
— *w młyńcu*. (*rys.*)
Pänther, *sm. u.* Päntherthier, *sn.*
Pantoffel, *sm. (dim.) Pantöffelchen* pan-
— *tofel; unter dem* — *stehen, współ-*
— *dnicy chodzić, być uległym żonie*.

923 Pantoffelbaum.
 Pantoffel-baum, *sm.* u. —holz, *sn.* dąb korkowy.
 Pantoffeln, *va.* złajac zgrozić kogo.
 Pánzer, *sm.* pancernik, kiras.
 Pánzer-handschuh, *sm.* rękawica żelazna.
 —hemd, *sn.* koszula żelazna (z drutu).
 —reiter, *sm.* pancerny.
 —thier, *sn.* pancernik, (zwierz).
 Pánzer, *va.* okryć pancierzem.
 Páonie, *sf.* piwonja (rośl.).
 Papá, *sm.* (pl. -paš) papa, tatko.
 Papagei, *sm.* papuga; *adj.* papugowy.
 Papeln u. Páperu, *vn.* paplać, papłotać.
 Papier, *sn.* papier; *adj.* papierowy.
 Papiern, *adj.* papierowy.
 Papier-geld, *sm.* pieniądź papierowy.
 —handel, *sm.* handel papieru.
 —händler, *sm.* handlujący papierem.
 —mühle u. —fabrik, *sf.* papiernia.
 —müller u. —macher, *sm.* papiernik.
 —rolle, *sf.* zwitek papieru.
 —schere, *sf.* nożyce do papieru.
 —staube, *sf.* roślina papierowa.
 Papist, —in, *s.* papista, —tka; —tisch, *adj.* papistowski.
 Pápp-arbeit, *sf.* wyrób z tektury.
 —arbeiter, *sm.* fabrykant tektury.
 —band, *sm.* oprawa w tekturę.
 Pápp, *sf.* papka, gęsta kaszka; klejster; tektura.
 Páppel, *sf.* topola (drzewo); kędzierzawiec (*gat. słazu*).
 Páppel-salbe, *sf.* Pharm. maść słazowa.
 Páppen, *adj.* tekturowy.
 Páppen-decke, *sm.* okładka tekturowa; tektura.

924 Párdúne.
 Pápst, *sm.* a, papież; *adj.* papieski.
 Pápst-frone, *sf.* tiara, korona papieska.
 —wahl, *sf.* wybór papieża.
 Pápstlich, *adj.* papieski; —cher Stuhl, tron papieski.
 Pápstthum, *sm.* papieństwo, godność papieska. (u. Paaren).
 Pat, *adj.* u. sn. Páren, *va.* *vid.* Paar.
 Parábel, *sf.* alegorya, przypowieść; *Geom.* parabola (linia krzywa).
 Parábolsch, *adj.* przenośny; paraboliczny, w parabole.
 Paráde, *sf.* parada (wojskowa); popisywanie się *czém*; *adj.* paradny.
 Paráde-bett, *sn.* łóżko paradne.
 —platz, *sm.* plac parady.
 Parádics, *sn.* raj; paradyz (w teatrze).
 Parádicslich, *adj.* rajski.
 Parádicsvogel, *sm.* rajski ptak.
 Parádiren, *va.* paradować; popisywać się *czém*.
 Paragráph, *sm.* paragraf.
 Parálléi, *adj.* równoległy.
 Parálléie, *sf.* paralella, porównanie; in — stellen, porównywać.
 Parálléi-freis, *sm.* Geogr. równoleżnik.
 —stelle, *sf.* miejsce podobne.
 Parálléi-pipebum, *sn.* (pl. -da) równoległoscian.
 Parállélográmm, *sn.* równoległobok.
 Parálitisch, *adj.* dotknięty, ruszony paraliżem.
 Parát, *adj.* gotowy.
 Párdén, *sn.* *dim. vid.* Paar.
 Párdel u. Párdér, *sm.* *vid.* Panther.
 Párl *vid.* Al parl.
 Párdúne, *sf.* Mar. rodzaj liny idącej z boku masztów bocianiego gniazda.

925 Párentatió, *s.*
 Párentatió, *sf.* mowa pogrzebowa.
 Párförsejagb, *sf.* polowanie z char-tami (*vid.* Heshjagb).
 Párfren, *vn.* założyć się; być posłusznym; —, *va.* odbić cięcie.
 Párfstange, *sf.* rączka rękojeściowa.
 Párf, *sm.* (pl. -rfs) park (artylleryi).
 Párlament, *sm.* parlament, izby prawodawcze (w Anglii).
 Párochie, *sf.* parochia, parafia; —thial, *adj.* parafialny.
 Párobiren, *va.* parodiować, prze-nicować; wysmiewać. (sło. Párole, *sf.* słowo honoru; *Milit. ha.* Parquet, *sn.* sztuczna podłoga; parkiet (w teatrze między partierem a orkiestrą).
 Párf, *sm.* część; partya, strona; bę-flagier —, oskarżony; flagenber —, skarżący, powód.
 Párfi, *sf.* partya, stronnictwo; *Jur.* strona; —nehmen, przyłączyć się do partii *czyjś*.
 Párfi-gänger, *sm.* partyzant, stronnik (*czyjś*).
 —geist, *sm.* duch stronnictw.
 —los, *adj.* nienależący do żadnego stronnictwa, neutralny.
 —losigkeit, *sf.* neutralność.
 —sucht, *sf.* upodobanie w stronnictwach, chęć robienia partii.
 —stück, *adj.* chciwy stronnictw, ubiegający się za stronnictwami, buntowniczy.
 Párfelwuth, *sf.* zawzięta walka stronnictw. (ny, nie).
 Párfelich u. Párfelich, *adj.* u. *adj.* stronnictwa.
 Párfelichkeit, *sf.* stronnictwo.
 Párfelung, *sf.* rozdział na faksy, stronnictwa.
 Párferr, *sn.* parter (w teatrze).

926 Párfzeitel.
 Párfzeitel, *sf.* łoża parterowa.
 Párfie, *sf.* część; partya: eine gute — thun, dobrą partję robić, dobrze się znieć.
 Párfel, *sf.* Gram. partykuła, przyrostek, słówko. (rem. Párfelune, *sf.* berdysz, dzida z topu).
 Párfitur, *sf.* Mus. partytura.
 Párf, *sm.* pasz, jednaka liczba punktów na dwie rzucane kostki.
 Párfha, *sm.* (pl. -aš) basza; *sn.* *vid.* Párfah.
 Párfen, *va.* przemycać (towary); —, *vn.* grać w kostki.
 Párfher, *sm.* przemycaarz.
 Párfquill, *sn.* paszkwil.
 Párfquillánt, *sm.* pisarz paszkwilów.
 Párf, *sm.* s. a, przejście; cieśnina morska; paszport; trueht, kluz; ju — kommen, przyjść w porę.
 Párf-gang, *sm.* jednochód, klas.
 —gänger, *sm.* człapak, stępek.
 —glas, *sn.* szklanka z obręczkami.
 Párflich, *adj.* dosyć dobry, znośny.
 Párfagier, *sm.* pasażer, przejeżdżający.
 Párfah, u. Párfha, *sn.* pascha, wielkanoc (u żydów). (dyezny).
 Párfátwind, *sm.* Mar. wiatr peryo-Párfen, *vn.* pasować, stosować się, być jak należy; pasować, niegrać (w grze kart); (auf) czekać na kogo, wyglądać kogo, czego; sly —, *er.* przystać, być przyzwolitem.
 Párfons-blume, *sf.* męczennica, (kwiatek).
 —zeit, *sf.* czas wielkiego postu.
 Párfiren, *va.* przebyć co, przejechać, przepływać; zdarzyć się, wydarzyć się; (für) uchodzić za co.
 Párfirzeitel, *sm.* kartka na wolne przejście lub przeprowadzenie.

Paßib, *sn.* nieczynny; *Gram.* bierny.
Paßte, *sf.* pasta, kamień naśladowany.
Paßell, *sm.* pastel, sucha farba.
Paßell-gemälde, *sn.* malowidło pastelem zrobione.
—maler, *sm.* malarz pastelowy.
Paßete, *sf.* pasztet. (czka)
Paßeten-bäcker, *-in, -s.* pasztetnik, ni-
—werk, *sn.* ciasteczka, ciasta.
Paßinase, *sf.* u. **Paßinal**, *sm.* paster-
 nak.
Paßtor, *sm.* pastor (ewangelicki).
Patent, *sn.* patent, przywilej.
Patentirt, *adj.* upatentowany, uprzy-
 wilejowany.
Päter, *sm.* (pl. -tres) ojciec kuścioła.
Päterwörter, *sn.* Ojcie nasz; rożaniec.
Päthe, *sc.* ojciec chrzestny, matka
 chrzestna; chrzestny syn, chrzestna
 córka. (ne.)
Päthen-geldent, *sn.* wiązanie chrzest-
—stelle, *sf.* miejsce chrzestnego oj-
 ca (lub matki); (beitreten) zastąpić
 chrzestnego ojca.
Päthetisch, *adj.* u. *adv.* patetyczny,
 -nie, uroczysty, -ście.
Patient, (czyt. *pacient*) *sm.* -in, *sf.* pa-
 cyent, -ka.
Patriarch, *sm.* patriarcha.
Patriarchatlich u. -*archisch*, *adj.* pa-
 tryarchalny.
Patriót, *sm.* patriota.
Patriotisch, *adj.* patryotyczny.
Patriz, *sf.* *Imprim.* patryca, stem-
 pel którym odbija się forma do la-
 nia czcionek.
Patrizier, *sm.* patrycyusz; -*isch*, *adj.*
 patrycyuszowski.
Patrouille, u. **Patrouille**, *sf.* patrol, ob-
 jażdżka. (piekun, -nka.)
Patron, *sm.* -in, *sf.* patron, -ka, o-

Patrone, *sf.* ładunek, nabój; patron,
 forma z papieru lub tektury do
 malowania na ścianie, do robie-
 nia sukni i t. p.
Pächte, *sf.* (dim. **Pächchen**) łapka
 (w *żarcie* zamiast rączka); *fig.*
 kłopot.
Pächten, *vn.* u. *va.* kłaskać, kłapać; brnąć
 brodzie po błocie.
Pächte-fuß, *sm.* noga dłoniasta, ple-
 towata.
—füßig, *adj.* pletwonogi.
—hand, *sf.* (dim. **händchen**) (w *żar-
 cie*) łapka, rączka.
—naß, *adj.* wskroś zmoczony.
Pächig, *adj.* zuchwały.
Pächigkeit, *sf.* zuchwałość.
Pächte, *sf.* kotły (rodzaj bębna; *Angl.*
 bębnek, błonka w uchu).
Pächten, *vn.* u. *va.* bić w kotły; bić,
 walić, okładać kogo.
Pächter u. **Pächtenfläger**, *sm.* palkierz,
 bijący w kotły.
Pächbädig, *adj.* *vid.* **Pächbädig**.
Pächse, *sf.* pauza, przestanek, przer-
 wa.
Pächfren, *vn.* patzować, zatrzymać
 się, zrobić przestanek.
Pächian, *sm.* pawian (gat. małpy).
Päch, *sn.* smola; *fig.* bieda, nieszcze-
 ście.
Päch-baum, *sm.* u. — *tanne*, *sm.* sosna.
—brast, *sm.* dratwa.
—fadel, *sf.* pochodnia ze smoly.
—franz, *sm.* *Milit.* smolny wieniec
 (do świecania lub do podpalania
 w wojnie).
—pflaster, *sm.* bruk ze smółowca.
—schwarz, *adj.* czarny jak smoła.
Pächicht, *adj.* smolasty.
Pächig, *adj.* smolny, smolą obłany.

Pedal, *sn.* pedał u organów.
Pédant, *sm.* pedant, zarozumiały o
 swojej nauce; -*isch*, *adj.* pedancki.
Pédanterei, *sf.* pedantyzm, "pedante-
 ryja, nudna uczoność. (cie).
Pédél, *sm.* pedel (przy uniwersyte-
—lein, *sf.* męka, męczarnia.
Péinigen, *va.* męczyć, dręczyć kogo.
Péiniger, *sm.* dręczyciel; kat.
Péinigung, *sf.* męczenie, dręczenie.
Péinlich, *adj.* dolegliwy, bolesny; kry-
 minalny; skrupulatny, akuraty aż
 do zdurzenia.
Péinlichkeit, *sf.* skrupulatność, nudna
 akuratałość.
Péinvoll, *adj.* pełen udręczeń.
Péitsche, *sf.* bicz.
Péitschen, *va.* biecem bić, chłostać.
Péitschen-bieb, *sm.* uderzenie biczem.
—stiel, *sm.* trzonek od bicia.
Péitsau, *sm.* pelikan (*ptak*).
Péiz, *sm.* futro; kozuch; *ben* — *wa-
 schen*, wytrzeć komu kapitulę.
Péiz-art, *sf.* rodzaj futra.
—futter, *sm.* podszewka futrzana.
—händler, *sm.* handlarz futrem.
—handschuh, *sm.* rękawiczka futrzana.
—tragen, *sm.* kołnierz futrzany.
—mantel, *sm.* płaszcz futrzany.
—waare, *sf.* u. — *werk*, *sn.* towar fu-
 trzany, futra, skórki.
Péizen, *va.* bić, kijem okładać kogo.
Péizicht, *adj.* tykawy, twardą skó-
 rę mający.
Péizig, *adj.* futrem pokryty. (dło).
Péndel u. **Péndul**, *sm.* pendul, waha-
—schwingung, *sf.* kołysanie się
 wahadła.
—uhr, *sf.* zegar z wahadłem.
Pennel, *sn.* a, piórnik.

Percussionsgewehr, *sn.* broń perkus-
 syjna, bez przerwy bijąca.
Peremptorisch, *adj.* u. *adv.* stanow-
 czy, -o, ostateczny, -nie.
Perennirend, *adj.* trwały (o roślinach
 żyjących więcej jak dwa lata).
Perfécium, *sn.* *Gram.* czas przeszły
 dokonany.
Bergament, *sn.* pargamin; -*ten*, *adj.*
 pargaminowy.
Période, *sf.* peryod, obieg, okres;
 -*odisch*, *adj.* peryodyczny.
Pérlé, *sf.* perła; *pl.* -*ien*. perły; *pa-
 ciorki*; *adj.* perłowy.
Pérlen-fang, *sm.* u. — *fischer*, *sf.* po-
 łów perel. (go koloru).
—farbig u. **Pérfarbig**, *adj.* perłowe-
—fischer, *sm.* nurek dobywający per-
 ly z morza. (wa.)
—muschel, *sf.* muszla, koncha perło-
—mutter u. **Pérmutter**, *sf.* perłowa
 macica.
—muttern, *adj.* z perłowej macicy
 (zrobiony). (rel.)
—nadel, *sf.* igła do nawlecznia pe-
 —*samen*, *sm.* drobne perelki.
—schmud, *sm.* strój z perel.
—schnur, *sf.* sznurek perel.
—süßer, *sf.* wyszywanie perlami
 lub paciorkami.
Pérl-graupe u. — *gerste*, *sf.* perłowa
 kasza. (ska).
—hubn, *sn.* perlinka (kura afrykań-
—schrift, *sf.* *Imprim.* pismo drukar-
 skie najdrobniejsze.
Pérlicht, *adj.* perlisty, perlasty.
Perpendikel, *sm.* perpendyкул, wa-
 hadło (w maszynie lub zegarze);
 linia wierzchołkowa.
Perrücke, *sf.* (dim. **Perrüchchen**) peruka.
Perrücken-topf u. — *stod*, *sm.* głowa,

931 Perückenmacher.
 kij do zawieszania peruki; *fig.* głowa do pozłoty, głupiec.
 Perückenmacher, *sm.* perukarz.
 Person, *sf.* (*dim.* Personen) osoba; ich für mich —, co się mnie tyczy.
 Personál, *sn.* osoby do święty należące, liczba osób do składu wchodzących; *adj.* osobisty.
 Personálarrest, *sm.* areszt osobisty.
 Personálten, *pl.* osobistości.
 Personéntwort, *sn.* Gram. zaimek o. osobisty.
 Personifiziren, *va.* uosobić, wystawić jako istotę żyjącą.
 Persönlich, *adj.* u. *adv.* osobisty, ścię.
 Persönlichkeit, *sf.* osobistość.
 Perspectiv, *sn.* szkło przybliżające.
 Perspective, *sf.* perspektywa (w malarz.); perspektywa, widok na przyszłość. (*spektywie.*)
 Perspectivisch, *adj.* wystawiony w perspektiwę.
 Pertinenzien, *pl.* przynależności.
 Pest, *sf.* mór, morowa zaraza.
 Pest-artig, *adj.* zarazliwy.
 —bettle, *sf.* wrzód pomorowy.
 —hauch, *sm.* dech, wyziew zarazliwy.
 —haus, *sn.* szpital dla zapowietrzonych. (*razę.*)
 —krank, *adj.* chory na morową zarazę.
 Pestilenz, *sf.* zaraza; zialisch, *adj.* zarazliwy.
 Petarde, *sf.* petarda do wysadzenia muru i t. p.
 Peterfille, *sf.* pietruszka.
 Petrefactenfunde, *sf.* petromatognozja, nauka o skamieniałościach.
 Petrefact, *sn.* skamieniałość.
 Pétichast u. Pétichier, *sn.* pieczęć do wyciskania.
 Pétichaststecher, *sm.* pieczętacz.
 Pétichieren, *va.* pieczętować.

932 Pfannenbäcker.
 Pech, *sm.* mysio (niedźwiedź).
 Pêche, *sf.* pop. suka; nierządnicza.
 Pfad, *sm.* droga, ścieżka, tór, ślad.
 Pfaffe, *sm.* (*dim.* Pfäffchen) pop., ksiądz, duchowna osoba.
 Pfaffenbaum, *sm.* u. —hütchen, *sn.* trzmiel, ćmiel (*rośl.*).
 Pfafferei, *sf.* u. Pfaffensthum, *sn.* księża.
 Pfäffisch, *adj.* popi, księży.
 Pfahl, *sm.* a. (*dim.* Pfähle) słup, pał, kół; einen — im Fleische haben, być żywo wzruszonym.
 Pfahl-brücke, *sf.* most na palach.
 —werf, *sn.* palisada.
 Pfählen, *va.* palami opatrzyć; wbić na pal kogo.
 Pfalz, *sf.* pałac rezydencyjny (*np.* cesarza); palatynat.
 Pfälzer, —in, *s.* mieszkaniec, —nka palatynatu.
 Pfalz-graf, —stin, *s.* falcgraf, elektor, palatyn; małżonka palatyna.
 —gräflich, *adj.* falcgrafski.
 —grafschaft, *sf.* falcgrafstwo.
 Pfand, *sn.* a. zakład, rękojmis; fant, zastaw; —änder spielen, grać w fanty.
 Pfand-brief, *sm.* u. —briefschreibung, *sf.* list zastawny. (*wy.*)
 —haus, *sn.* lombard, bank zastawowy.
 —inhaber, *sm.* zastawnik.
 —schein, *sm.* rewers na zastaw.
 —spiel u. Pfänder-spiel, *sn.* gra w fanty.
 —weise, *adv.* tytułem zastawu, jako zastaw.
 Pfänden, *va.* brać w zastaw; fantować kogo, robić zajęcie.
 Pfandung, *sf.* zajęcie.
 Pfanne, *sf.* (*dim.* Pfännchen) patelnia; panewka (u strzelby).
 Pfannenbäcker, *sm.* przykrywka do patelni; przykrywka na panewce.

933 Pfannenschmied.
 Pfannen-schmied, *sm.* panwiarz, patelnik.
 —stiel, *sm.* rączka u patelni.
 —zettel, *sm.* dachówka wkleśła.
 Pfannfuchsen, *sm.* pączek, pieróg.
 Pfarre, *sf.* parafia; plebania, probostwo. (*stor.*)
 Pfarrer, *sm.* proboszcz, pleban; Pfarr-haus, *sn.* u. —hof, *sm.* plebania.
 —find, *sn.* parafianin (czyj), należący do czyjej parafii.
 —findet, *sf.* kościół parafialny.
 —leute, *pl.* parafianie, ludzie do jakiej parafii należący.
 Pfau, u. Pfauhahn, *sm.* paw; —auen, *adj.* pawi.
 Pfauenfeder, *sf.* pawie pióro.
 —schweif, *sm.* ogon pawi.
 Pfau-henne u. Pfäulin, *sf.* pawica.
 —taube, *sf.* pawiówka (gołąb z szerokim ogonem).
 Pfeiffer, *sm.* pieprz; *adj.* pieprzowy; —, der Spanische, pieprz turecki; woher — wachst, gdzie pieprz rośnie, na koniec świata.
 Pfeiffer-brühe, *sf.* zupa pieprzowa.
 —büche, *sf.* pieprzniczka. (*plak.*)
 —fresser u. —bogel, *sm.* pieprzozjad.
 —gurle, *sf.* korniszon, (ogórek z pieprzem zamarynowany).
 —fuchen, *sm.* piernik.
 —münze, *sf.* mieta pieprzowa (*rośl.*).
 —münz-pfäffchen, *sn.* miętowy cukierek. (*skowy orzech.*)
 —nuß, *sf.* piernik okrągły (jak laski).
 —schwamm, *sm.* pieprznik, kozak (*gat. grzybu*).
 —strauch, *sm.* u. —staube, *sf.* krzak pieprzowy.
 Pfeiffern, *va.* pieprzyć.
 Pfeife, *sf.* (*dim.* Pfeifchen) fajka; pi-

934 Pfeifschlag.
 szczalka, fajarka; rura, piszczalka w organach); nach — tanzen, (*ciuch*) tak skakać jak kto zagra.
 Pfeifen, *vn.* irr. świstać, gwizdać; aus dem leichten Loeche —, być na schyłku, być bliskim zgonu.
 Pfeifen-beschlag, *sm.* okucie fajki.
 —brett, *sn.* deska w której się osadzają piszczalki w organach.
 —lopf, *sm.* główka do fajki.
 —röhmer, *sm.* żelazko do czyszczenia fajek.
 —rohr, *sn.* cybuch.
 —thon, *sm.* glina zdalna na fajki.
 Pfeiffer, *sm.* gwizdacz, świstający; fajser, grający na piszczalce.
 Pfeil, *sm.* (*dim.* Pfeilchen) strzala, Pfeiler, *sm.* słup, filar; mur, między oknami.
 Pfeiler-spiegel, *sm.* zwierciadło filarowe (między dwoma oknami).
 —weite, *sf.* odległość między filarami.
 Pfeil-förmig, *adj.* strzałkowaty.
 —gerabe, *adj.* prosty jak strzala.
 —frucht, *sn.* strzałka (*zielo*).
 —nacht, *sf.* Anat. szew strzałowy w czasie.
 —schnell, *adj.* szybki jak strzala.
 —schütze, *sm.* łucznik.
 Pfeunig, *sm.* fenig, szeląg; nicht einen —, ani szeląga.
 Pfeunigfrucht, *sn.* pieniążek, bażantowiec (*rośl.*).
 Pfeuch, *sm.* u. Pfeuch, *sf.* gnój, mierzwa; hurty, koszary, ogrodzenie z chrustu na polu dla owiec.
 Pfeuchen, *vn.* hobczyć (o owcach); —, *va.* mierzwić; hurty zakładać na roli. (*owiec*).
 Pfeuchschlag, *sm.* hurty, koszary (dla

Pferb, *sn.* (*dim.* Pferbchen) koń; bom — auf den Esel kommen, wleźć z deszczu pod rynnę; zu — be, konno. Pferbe-ameise, *sf.* wielka mrówka. — arbeit, *sf.* końska (niezmiernie trudna) praca. (dłat.) — arzt, *sm.* weterynarz, lekarz bydła; — dacht, *sf.* dera na konie, czaprak. — dienst, *sm.* pańszczyzna konna. — fleisch, *sn.* mięso końskie. — fliege, *sf.* końska mucha. — fuß, *sm.* noga końska; kopyto. — gefährt u. — zugg, *sn.* szory, sprzęt na konia. — gurt, *sm.* poprag na konia. — haar, *sm.* włosy końskie. — handel, *sm.* handel końmi. (*ni.* händler, *sm.* koniarz, handlarz koni) — knecht, *sm.* parobek do koni. — kutter, *sm.* woźnica, foryś. — liebhaber, *sm.* miłośnik koni. — mangel, *sm.* niedostatek koni. — markt, *sm.* koński targ. — milch, *sf.* końskie mleko. — münze, *sf.* miętew zabia (rośl.). — rennen, *sn.* gonitwy, wyścigi konne. — stall, *sm.* stajnia dla koni. — strigel, *sm.* zgrzeblo końskie. — verleiher, *sm.* wynajmujący konie (do jazdy). — zucht, *sf.* chów koni. — züchter, *sm.* wychowujący konie. Pfiff, *sm.* świstnięcie, gwiznięcie; fortel, sztuczny obrót, figiel. Pfiffertling, *sm.* *vid.* Pfefferschwamm. Pfifficus, *sm.* fam. filut, frant. Pfiffig, *adj.* filuterny, podstępny, obrotny. Pfiffigkeit, *sf.* filuterność, podstępność, obrotność.

Pflanzfest, *pl.* zielone świątki. Pflanzfest, *sn.* uroczystość zielonych świątek, zesłanie s. Duch. — tag, *sm.* (der erste) pierwszy dzień zielonych świątek; (der zweite) drugi dzień zielonych świątek. Pflanzstängel, *adj.* wilga (ptak). Pfirsich, *sm.* Pfirsiche u. Pfirsiche, *sf.* brzoskwinia. Pfirsichbaum, *sm.* brzoskwińowe drzewo. — braunwein, *sm.* persyko, wódka z pestek brzoskwińowych. — kern, *sm.* jądro brzoskwińowe. — stein, *sm.* pestka brzoskwińowa. Pflanze, *sf.* (*dim.* Pflänzchen) roślina. Pflanzet, *va.* szczepić, sadzić (drzewko, ziarno); zakuć, wywiesić sztandar, znak jaki). Pflanzenerde, *sf.* ziemia roślinna. — funde u. — lehr, *sf.* botanika, nauka o roślinach. — leben, *sn.* życie roślinne; einführen, wegetować, żyć jak rośliny. — reich, *sm.* królestwo roślin. — saure, *sf.* Chim. kwas roślinny. — stein, *sm.* kamień podobny do krzewu, rośliny. — thier, *sm.* zwierzekrzew. Pflanzet, *sm.* sadzący, szczepiący drzewa; osadnik, kolonista; ka do posadzenia drzewa. Pflanzholz, *sn.* u. — stoff, *sm.* ka do posadzenia drzewa. — reis, *sn.* kiel, wypustek z drzewa. — schule, *sf.* szkółka (drzewek); Pflanzschule, *sf.* szkoła kształcenia się do czego. — stadt, *sf.* u. — ort, *sm.* miasto osadnicze, osada. — volk, *sn.* osadnicy.

Pflanzung, *sf.* szczepienie; kolonia, osada; plantacya (w Ameryce). Pfäster, *sn.* (*dim.* Pfästerchen) plaster; bruk, posadzka; englische —, plaster angielski. Pfästerer, *sm.* brukarz. Pfästergeib, *sn.* brukow. — spatel, *sm.* łopatka do smarowania plasterów. — stein, *sm.* kamień brukowy. — treter, *sm.* brukowiec, włóczęga. Pfästerer, *va.* brukować; *sn.* brukowanie. —, *vn.* plastrzem obłożyć. Pfäster, *sm.* Pfästerfeder, *sf.* *vid.* Pfäster u. Pfästerfeder. Pfäster, *sf.* (*dim.* Pfästerchen) śliwka; getrocknete — men, śliwki suszone. Pfästerbaum, *sm.* śliwa, drzewo śliwowe. — kern, *sm.* jądro ze śliwki. — lalverge, *sf.* Pharm. gatunek opiatu. — muß, *sm.* powidła ze śliwek. Pfäster, *sf.* opiekowanie się, zajmowanie się czem; hodowanie, wychowanie. Pfästeralter, *pl.* rodzice przybrani. — kind, *sn.* u. — befohlene, *sm.* wychowaniec. — mutter, *sf.* matka przybrana. — sohn, *sm.* u. — tochter, *sf.* wychowanek, nica. — vater, *sm.* opiekun; fig. żywiciel, dobroczyńca. Pfäster, *va.* hodować, pielegnować, mieć staranie, pieczę o czem, piastować; pieścić, cieścić; —, *vn.* mieć zwyczaj lubić; der Freundchaft —, skatrzeć sobie czyją przyjaźń; der Ruhe —, spokojności, wczasu używać; Unterhandlungen

—, układy prowadzić, układać się z kim. Pflichter, *in.* s. kurator, opiekun, ka; żywiciel, ka, wychowawca, czyni. Pflichting, *sm.* wychowaniec (*vid.* Pflichting). Pflicht, *sf.* powinność, obowiązek. Pflicht-anfer, *sm.* Mar. kotwica na ostatnią potrzebę. — brühtig u. — loß, *adj.* wykraczający, wiarolomny. — gefühl, *sn.* uczucie powinności. — gemäch u. — mäßig, *adj.* zgodny z powinnością. — getreu, *adj.* wierny obowiązkowi. — leistung, *sf.* dopełnienie powinności. — schuldig, *adj.* z powinności obowiązany do czego. (łożąca. — theil, *sm.* Jur. część z prawa na — bergeßen, *adj.* przemieszczenia, na powinność niepamiętny. (ności. — verlichung, *sf.* zgwałcenie powinności. — widrig, *adj.* przeciwny powinności. Pflichtbar u. Pflichtig, *adj.* obowiązany do pewnych usług, powinności. Pflichtigkeit, *sf.* podległość, zależność, służebność. Pflicht, *sm.* ó, (*dim.* Pflichten) kół, kolek, tyczka. Pflichten, *va.* kółkami przybić, przytwierdzić. (bać co. Pflichten, *va.* zrywać (owoce); sku. Pflicht, *sm.* ó, plug; bie Pferde hinter den — spannen, przewrotnie sobie o czem poczynąć; daß ist mein Afer und —, to moja rola, z tego się utrzymuję. Pflichtdar, *adj.* orny. (pluga. Pflichter u. — messer, *sm.* krój u

Pinsel, *sm.* pędzel; prostoduszny gluptaszek.

Pinselhast, *adj.* gluptawy.

Pinselhastigkeit, *sf.* gluptawość.

Pinseln, *vn.* pędzłem smarować, gwazdać, bazgrać. (lem.)

Pinsel-Strich, *sm.* pociągnięcie pędzla — trog, *sm.* miseczka do farb i obcierania pędzla.

Pipe, *sf.* piszczałka, fujarka; fajka; pipa (beczka podługowata hiszpańska).

Pippel u. Pippel, *sm.* pypeć (u kur).

Pirol u. Pirol, *sm.* wywiełga, kos złoisty. (czuć komu.)

Pisaden, *va.* męczyć kogo, doku-

Pissen, *vn.* pop. szczać, siusiać.

Pistacie u. Pistazie, *sf.* pistacya (owoc).

Pistadenbaum, *sm.* drzewo pistacyowe.

Pistill, *sn.* u. Pistille, *sf.* Bot. słupek, organ samicy u rośliny.

Pistol, *sf.* pistolet (moneta); — u. Pistol, *sn.* pistolet.

Pistolen-halter, *sf.* olstro na pistolet.

— lauf, *sm.* wylot, otwór pistoletu.

— schuß, *sm.* wystrzał z pistoletu.

Placat u. Plakat, *sn.* obwieszczenie, rozkaz przyklejony na publicznych miejscach.

Pladen, *va.* przylepić co; dręczyć, ciemiężyć kogo; —, *vn.* strzelać nie razem, bez porządku.

Plader, *sm.* strzał w nieswoim czasie; dręczyciel, ciemiężca.

Pladerel, *sf.* męczenie, dręczenie.

Plage, *sf.* meka, kłopot; plaga, klęska.

Plägetisch, *sm.* utrapienie (duch), dręczyciel, -ka.

Plägen, *va.* dręczyć, trapić kogo.

Plau, *adj.* płaski, równy; —, *sm.*

ä, plan, rysunek czego; plan, zamiar, projekt. (ce brykę.)

Pläne, *sf.* plachta, płótno osłaniają-

Pläne, *sm.* planeta; — etatisch, *adj.*

planetowy, planetarny.

Planetarium, *sn.* system planetarny.

Planetenbahn, *sf.* droga przez planetę przebiegająca.

Planiglobium, *sn.* (pl. -bium) sfera prostokształna, karta wyobrażająca

dwie półkole w powierzchni płaskiej.

Planiren, *va.* plantować, równać grunt; planiować, maczać papier

wklejowej wodzie.

Planir-hammer, *sm.* u. Pläntchen, *sn.*

młotek do klepania i równania blachy.

— wasser, *sn.* woda klejowa.

Plänke, *sf.* dyl, gruba deska; parkan z bali.

Plänkeli, *sf.* utarczka ze strzelaniem.

Plänkeln, *vn.* ucierać się strzałami, harcować z nieprzyjacielem.

Plänkler, *sm.* Milit. tyralier, harcownik.

Plan-loß, *adj.* bez planu, bez celu.

— losigkeit, *sf.* brak planu.

— möglich, *adj.* stosowny do planu.

— wagen, *sm.* wóz plachtą okryty.

Pläntchen u. Pläntchen, *vn.* walczyć, brudzić się. (gadula.)

Pläpperer, -in, s. bajarz, -rka, papla,

Pläpperhaft, *adj.* gadatliwy.

Pläpperhaftigkeit, *sf.* gadatliwość.

Pläpperman, *sm.* u. — tasche, *sf.* goba gadatliwa, gaduła.

Pläppern, *vn.* paplać, papłotać.

Plärrn, *vn.* plakać, becząć; wymęczyć, wyprosić naprzykrzaniem się.

Plastik, *sf.* plastyka (sztuka nadawania kształtów); — stich, *adj.* plasty-

Plastik, *sf.* jawor. (czny.)

Platina *sf.* u. Platin, *sn.* platyna; *adj.*

platynowy.

Platmenage (czyt. -naze) *sf.* pl. m: sprzęt do oliwy, pieprzu i octu.

Plattchern, *vn.* pluskać, pluskać się.

Platt, *adj.* płaski; *fig.* niski, gminny, wospolity.

Platt-deutsch, *adj.* u. *sn.* narzecze niższych Niemiec.

— eisen u. Plätteisen, *sn.* żelazko do prasowania. (ka tryba.)

— stich, *sm.* u. Plättel, *sf.* płaszcz-

— hammer, *sm.* młot do klepania me-

— stich, *sm.* ścieg, szew spłaszczony.

Plätte, *sf.* (dim. Plättchen) blacha, blat (z kruszcem lub deską); lysina.

Plätten u. Plätten, *va.* płaszczyć; prasować.

Plätterbing, *adv.* sam. bezwarunkowo, nieinaczej. (chość.)

Plattheit, *sf.* płaskość; niskość, li-

Plattiren, *va.* platerować, powlekać

blachę srebrzem; plattirte Waaren,

towary platerowane.

Platz, *sm.* u. (dim. Plätzchen) miejsce;

— plac publiczny; placek.

Platz-adjutant, *sm.* adjutant placu.

— buch, *sf.* pukawka, trzaskawka.

— commandant, *sm.* komendant placu.

— major, *sm.* placmajor.

— regen, *sm.* deszcz ulewny.

Plätzen, *vn.* trzeszczeć, pękać; —, *sn.* trzeszczenie, pęknięcie.

Plauderei, *sf.* gadanie, gadanina

Plauderer, -in, s. rozmawiający, -a; gaduła.

Plauderhaft, *adj.* gadatliwy.

Plauderhaftigkeit, *sf.* gadatliwość.

Plaudermonat, *sn.* u. — tasche, *sf.* gaduła, papla.

Plaudern, *va.* gadać, gawędzić; —, *sn.* gadanie, rozmawianie.

Pläbejer, *sm.* plebejusz; — stich, *adj.*

plebejuszowski.

Pläbe, *sf.* gmin, lud.

Pläse u. Pläse, *sf.* naleśnik. (na.)

Plömbe, *sf.* plomba, pieczęć ołowia-

Plombiren, *va.* plombować (towary; ząb).

Plöge, *sf.* u. Plöge, *sm.* płotka (ryba).

Plöglisch, *adj.* nagły, nieprzewidywany;

—, *adv.* nagle, niespodzianie.

Plöberhofe, *sf.* szerokie spodnie, szarawary.

Plümdge (czyt. -aze), *sf.* pióra (u kapelusza i t. p.).

Plümp, *adj.* niezgrabny, prostacki;

—, *interj.* klaps! puć!

Plümpheit, *sf.* niezgrabność.

Plümpfen u. Plümpen, *vn.* z szelestem wpadać (do wody). (stak.)

Plümpfad, *sm.* ä, pytką; gbur, pro-

Plünder, *sm.* rupież, grat.

Plünderhammer, *sf.* izba na stare graty.

— fram, *sm.* sklep tandetny.

— markt, *sm.* plac, gdzie stare rzeczy sprzedawają.

Plünderer, *sm.* grabiciel, łupieżca.

Plünder, *va.* grabić, rabować.

Plünderung u. Plünderer, *sf.* plądrowanie, grabienie, grabież.

Plürat, *sm.* Gram. liczba mnoga.

Plüsch u. Plüschsammet, *sm.* plusz (materya do aksamitu podobna).

Plüsch, *adj.* pluszowy.

Plüschquimperfectum, *sm.* Gram. czas zaprzeczny.

Wüstzeichen, *sn. Alg.* znak więcej +.
 Wöbel, *sm.* gmin, pospółstwo.
 Wöbelhaft, *adj.* gminny, prostacki, karczemny. (*staetwo.*)
 Wöbelhaftigkeit, *sf.* gminność, prostactwo.
 Wöbel-herrschafft, *sf.* gminowładztwo.
 —sprache, *sf.* język gminu.
 —volk, *sn.* motłoch, pospółstwo.
 Wöthen, *vn.* sztucać; pukać, bić (o sercu); (auf) dukać w co; —, *va.* tłuc.
 Wöthet, *sn.* ruda do tłuczenia.
 —hammer, *sm.* tłuk, młot do tłuczenia rudy.
 —tnecht, *sm.* robotnik do tłuczenia.
 —mühle, *sf.* u. —wert, *sn.* tłuczarnia kruszcowa, stępy do tłuczenia rudy.
 Wötte, *sf.* krosta; *pl.* —den, *ospa.*
 Wöden-artig, *adj.* ospowaty, podobny do ospy.
 —fießer, *sn.* gorączka ospowa.
 —grube u. —narbe, *sf.* dziób, dołek po ospie.
 —grübig, —narbig u. Wödig, *adj.* dziobaty, ospowaty. (*ne.*)
 —holz, *sn.* gwajak (drzewo żywiczne).
 —impfung, *sf.* szczepienie ospy.
 —krank, *adj.* u. *sm.* chory na ospę.
 Wöbagra, *sn.* Wöbagrüsch, *adj.* Wöbagrüsch, *sm. vid.* Wicht, Wichtigt u. Wicht-frank.
 Wöda u. Wöda ob. Wöda, *sm.* puhar.
 Wödel, u. Wödel, *sm.* sos od marynaty, solona woda.
 Wödel-fleisch, *sn.* peklówka; solonka.
 —häring, *sm.* śledź marynowany.
 Wödeln, *va.* marynować, zasalać (miso, wolowinę).
 Wödeln u. Wödeln, *vn.* popijać.
 Wöl, *sm.* Geogr. biegun; —larz, *adj.* polarny, biegunowy.

Wölk-freis, *sm.* koło biegunowe.
 —stern, *sm.* gwiazda biegunowa, polarna.
 Wölle u. Wölch, *sm.* polój (gat. mięty).
 Wölémil, *sf.* polemika, spór na piśmie; —misch, *adj.* polemiczny.
 Wölémiler, *sm.* polemik.
 Wölöhhe, *sf.* Astr. wysokić biegunowa.
 Wölren, *va.* polerować, gładzić.
 Wölrer, *sm.* polerownik.
 Wölrs-tahl u. —zahn, *sm.* stal, żąd do polerowania.
 Wöltsch, *sf.* polityka; —tisch, *adj.* polityczny.
 Wöltscher, *sm.* polityk.
 Wöltsch, *sf.* polityka, ciecz do politowania; polysk, polor; *fig.* ogłada, ukształcenie.
 Wölzei, *sf.* policja; *adj.* policyjny.
 Wölzei-amt, *sn.* biuro policyi.
 —dicke, *sm.* sługa policyjny, policyant.
 —meister, *sm.* policmajster.
 —ordnung, *sf.* przepisy, urządzenia policyjne.
 Wölzei-sch, *adj.* policyjny, do policyi się odnoszący. (*dnia.*)
 Wölzmehl, *sn.* mąka średnia, posłaniec.
 Wölster, *sm.* u. *sn.* (*dim.* Wölsterchen) poduszka, poduszcze.
 Wölster-bank, *sf.* ławka siercią wyścielana.
 —stuhl, *sm.* krzesło wyścielane.
 Wölstern, *va.* wyścielać. (*selay.*)
 Wölster-abend, *sm.* wieczór przedwiejski, *sm.* straszdyt nocne.
 —sammer, *sm.* izba na stare graty.
 Wölsterer, *sm.* hałasnik, złośnik.
 Wöltern, *vn.* łomotać, rumotać, łoskot robić.

Wölhb, *sm.* polip (rodz. zwierzk-brzewy). (*madowy.*)
 Wölmbc, *sf.* pomada; —den, *adj.* pomadąg, *adj.* powolny, rozlazły.
 Wölmbiren, *va.* pomadować (włosy).
 Wölmbir, *sf.* pomarańcza; —zen, *adj.* pomarańczowy.
 Wölmbir-baum, *sm.* drzewo pomarańczowe.
 —schale, *sf.* skórka pomarańczowa.
 Wölmb, *sm.* okazłość.
 Wölmbacht u. Wölmb, *adj.* pompacyjny, pyszny, świetny, wspaniały.
 Wölmbir, *sf.* kara, pokuta.
 Wölmb, *sm.* babok, straszdyt (dla dzieci).
 Wölre, *sf.* pora, dziurka potna.
 Wölrs, *adj.* dziurkowaty. (*rze.*)
 Wölrsität, *sf.* dziurkowatość (w skórce).
 Wölrbir, *sm.* portir (kamień); *adj.* portirowy.
 Wölre u. Wöl ob. Wöl, *sm.* por, łuszek (rośl.).
 Wölrsch u. Wölrs, *sm.* bagno, rozmaryn dziki (rośl.).
 Wölrs, *sn.* Archit. faćyata gmachu.
 Wölrsch (czyt. —szcze), *sf.* lektyka.
 Wölrs, *sm.* (pl. —ifen) portyk, przysionek.
 Wölrs, *sn.* portorya, opłata pocztowa.
 Wölrsfrei, *adj.* u. *adv.* wolny od opłaty pocztowej. (*waćkgo.*)
 Wölrsiren, *va.* portretować, malować.
 Wölrs, *sm.* portulaka, kurza noga ogrodowa.
 Wölrs, *sn.* Porcellan, *sm.* porcelana.
 Wölrs, *adj.* porcelanowy.
 Wölrs-erde, *sf.* u. —thon, *sm.* ziemia, glina porcelanowa. (*nie.*)
 —malerei, *sf.* malowidło na porcelanie.
 —schede, *sm.* koń szpakowaty.

Wölrs-schneide, *sf.* porcelana węzłowa (rodz. muszli).
 Wölrs, *sn.* pasaman, burt.
 Wölrs, *sm.* pasamonik.
 Wölrs, *sf.* puzon, trąba; —nen, *adj.* trąbowy.
 Wölrs, *vn.* trąbić.
 Wölrs-bläser, *sm.* trąbacz.
 Wölrs, *sf.* pióro niezalepowane; rurka pióra.
 Wölrs, *sm.* Gram. stopień równy; —, *sn.* organki (do grania); *adj.* ustanowiony, pewny, niewątpliwy.
 Wölrs, *sf.* postawa, ułożenie; *sch.* in —sch, *przysł.* postawę, szkodząc się do czego.
 Wölrs, *sf.* żart, figiel, krotoczwila; —ten reifen, *glupstwa* robić, żartować.
 Wölrs, *sm.* psota, figiel.
 Wölrs, *adj.* śmieszny, krotoczwila.
 Wölrs-macher u. —reifer, *sm.* śmieszek, bufon.
 —spiel, *sn.* farsa, komedycja gminna.
 Wölrs, *adj.* zabawowy, śmieszny, rośmieszający.
 Wölrs, *sf.* pocztą, stacya pocztowa; —, *sf.* u. Wölrs, *sm.* Com. (*dim.*)
 Wölrs, *pozycja* (w rachunku); *summa*, pewna ilość pieniędzy; *die* kleine —, pocztą miejską; *die* leichte —, kuryerka; *die* schwere —, pocztą wozową, dyliżans; *milder* — reifen, pocztą jechać.
 Wölrs-amt, *sn.* urząd pocztowy.
 —bote, *sm.* pocztarek, posłaniec pocztowy.
 —frei, *adj.* u. *adv.* frankowany, wolny od opłaty. (*dze* pocztowe).
 —geld, *sn.* opłata pocztowa; pieniąż-

Posthalter, *sm.* utrzymujący konie pocztowe.
 —haus, *sn.* dom pocztowy.
 —horn u. —hörnen, *sn.* trąbka pocztarska.
 —snecht, *sm.* pocztylion, pocztarek.
 —meister, *m.* poczmistrz.
 —ordnung, *sf.* urządzenie pocztowe.
 —papier, *sm.* papier pocztowy (na li-
 —pferb, *sn.* koń pocztowy. (sty).
 —schein, *sm.* kwit z pocztu.
 —schiff, *sm.* statek pocztowy.
 —station, *sf.* stacya pocztowa.
 —straße, *sf.* trakt pocztowy.
 —tag, *sm.* dzień pocztowy.
 —taube u. Briefstaube, *sf.* pocztowiec (gołąb) używany do przesłania wiadomości).
 —wagen, *sm.* u. —fulsche, *sf.* wóz pocztowy. (konie).
 —wechsel, *sm.* przepręg pocztowych
 —wesen, *sn.* zarząd poczt.
 —zeichen, *sm.* pieczęć pocztowa.
 Postament u. Postament, *sm.* postu-
 ment, podstawa. (Post).
 Posten, *sm.* miejsce, posada; (vid.
 Postille, *sf.* zbiór kazań.
 Postiren, *va.* postawić na stanowi-
 sku; sich —, stanąć, usadowić się.
 Posto, *indecl.* —fassen, zająć miejsce,
 stanowisko, usadowić się.
 Potenz, *sf.* Mathem. potęga.
 Pottasche, *sf.* potaż; schen, *adj.* po-
 tażowy.
 Pottsch, *sm.* wieloryb głowacz.
 Potz, *interj.* — Blitz ob. tausend, daj
 go katu! a to rzecz dziwna!
 Pouffiren (pu.) *va.* forytować, popie-
 rać kogo (na urząd i t. p.); sich —,
 wr. — pechać się, piąć się do góry,
 wznosić się coraz wyżej.

Prächer, *in.* s. biedak; żebrak, —aczka.
 Prächeri, *sf.* ubóstwo, żebraństwo.
 Prächern, *vn.* żebrać.
 Pracht, *sf.* okazałość, świetność,
 wystawność.
 Pracht-aufwand, *sf.* przepych.
 —ausgabe, *sf.* Imprim. wydanie py-
 szne, wspaniałe (dzieła jakiego):
 —bau, *sm.* u. —gebäude, *sn.* pyszna
 budowla.
 —bett, *sn.* łóżko paradne.
 —himmel, *sm.* baldachin.
 —liebe, *u.* —lust, *sf.* upodobanie
 w przepychu.
 —liebend *u.* —lustig, *adj.* lubiący
 przepych, wystawność. (chem.
 —sucht, *sf.* ubieganie się za przepy-
 —suchtig, *adj.* ubiegający się za prze-
 pychem.
 —voll u. Prächtig, *adj.* przepyszny,
 wspaniały, wyborny.
 —werk, *sn.* dzieło przepychu, zprze-
 pychem wykonane.
 Präcipitat, *m.* Chim. osad.
 Präcludiren, *va.* Jur. prekludować,
 wyłączyć od czego (dla zapadłego
 terminu).
 Präclusion, *sf.* prekluzya, wyłączenie.
 Präclufisch, *adj.* prekluzyjny.
 Practiciren, *vn.* praktykować, zaj-
 mować się, trudnić się czém.
 Practik, *sf.* praktyka, wykonanie;
 —tisch, *adj.* praktyczny, zastosowa-
 ny w wykonaniu; ein —scher Arzt,
 lekarz doświadczony.
 Präctiser u. Practicus, *sm.* praktyk,
 znający praktykę.
 Prädicat, *sn.* Gram. predykat, orze-
 czenie; tytuł.
 Prädict, *sm.* prefekt, przełożony; kan-
 tor, starszy śpiewak kościelny.

Prägen, *va.* odbijać, wybijać (mo-
 nety); fig. wyrzeć, wrześć; kuć, two-
 rzyć. (Janina monet.
 Präge-stempel, *sm.* stempel do wybi-
 —stos. *sm.* u. —eisen, *sn.* żelazo do
 wybijania stępla na odwrótej stro-
 nie numizmatu.
 Prählen, *vn.* chwalić się, chępliwie
 się z czego.
 Prählcr, *in.* s. chępliwiec, —piciełka,
 samochwał, —ka.
 Prählerei, *sf.* chępliwość.
 Prählcrich u. Prählhaft, *adj.* chę-
 pliwy.
 Prähl-hand, *sm.* samochwał. (ści.
 —sucht, *sf.* skłonność do chępliwo-
 —schm, *sm.* prom; Mar. maly statek
 o wiosłach i żaglach.
 Prähme, *sf.* wąs, organ nitkowaty
 (u chmielu).
 Präliminären, *pl.* punkta przedugo-
 dne, wstępne układy.
 Präll, *adj.* wypreżony, wytężony.
 Prällen, *vn.* odskakiwać, odbijać się.
 Präll-frast, *sf.* sprężystość, elastycz-
 ność.
 —schuß, *sm.* strzał na odbitek.
 Prälubiren, *vn.* przegrawać, próbo-
 wać głos, instrumentu.
 Prälubium, *sn.* (pl. -bia) Mus. prelu-
 dia, przegrywka.
 Prämić, *sf.* nagroda, premium; Com.
 premia (zapłata za assekurację).
 Prängen, *vn.* błyszczyć, pysznie wy-
 glądać.
 Pränger, *sm.* peregierz.
 Pränumerando, *adv.* z góry, naprzód.
 Pränumerant, *sm.* prenumerat.
 Pränumeratión, *sf.* prenumerata (za-
 plăta z góry).
 Pränumeriren, *vn.* prenumerować.

Präparat, *sn.* Chim. preparat, przy-
 rząd.
 Präpositionális, *sm.* Gram. przypa-
 dek siódmy w deklinacji.
 Präsens, *sn.* Gram. czas teraźniejszy.
 Präsentiren, *va.* prezentować, poka-
 zywać, przedstawić. (wanía).
 Präsentirteller, *sm.* talerz do poda-
 Präfer u. Präsem, *sm.* kwarc zielony
 naksztalt smaragdu.
 Präses, *sm.* prezes.
 Präsidēt, *sm.* —in, *sf.* prezydent, —owa.
 Präsidiren, *vn.* przydawać, przewo-
 dzić.
 Präsidium, *sn.* (pl. -bia) przydowa-
 nie, przewodniczenie.
 Präß u. Waß *sm.* vid. Braß.
 Präß, *sf.* vid. Practik.
 Präßeln, *vn.* trzeszczyć, z trzaskiem,
 łoskotem upaść; —, *sn.* trzeszcze-
 nie, trzask. (tnie żyć
 Präßen *vn.* hulać, trwonić, rozrzu-
 Präßer, *sm.* marnotrawca, utracysta,
 hulak. (pusta).
 Prässeri, *sn.* marnotrawstwo, roz-
 Präßiren, *va.* spełnić, uczynić.
 Prästendēt, *sm.* pretendēt, ubiega-
 jący się, starający się o co.
 Präteritum, *sn.* Gram. (pl. -ta) czas
 przeszły.
 Präbigen, *va.* kazać, mieć kazanie;
sn. kazanie.
 Präbiger, *sm.* kaznodzieja; pastor.
 Prädigt, *sf.* kazanie.
 Prädigt-amt u. Präbigeramt, *sn.* urząd
 kaznodziejski.
 —buch, *sn.* zbiór kazań.
 —stuhl, *sm.* kazalnica, ambona.
 Preis, *sm.* cena, wartość; premia,
 nagroda; cześć, chwala; —geben,
 opuszczać; zostawić na los, szcze-

scia; den — davon tragen, pozyskać nagrodę; einem — aussetzen, (für) wyznaczyć nagrodę; einen — setzen, (auf) ocenić, ustawić cenę na co: (auf jemandes Kopf) naznaczyć cenę na czyją głowę; sich — geben, wystawić się, poświęcić się; um keinen —, za żadną cenę, za nie w świecie; zum — se Gottes, dla czei Boga.

Preis-aufgabe, *sf.* zadanie do konkursu, do nagrody. (grode.)
 —bewerber, *sm.* ubiegający się o nagrodę. (row.)
 —courant, *sm.* Com. cennik (towar).
 —gefang, *sm.* vid. Lobgefang.
 —schrift, *sf.* pismo nagrodę uwieńczone.
 —würdig u. —würdig, *adj.* godzien uwielbienia.

Preisfelbeere u. Preisfelbeere, *sf.* zora-winka, czerwona borówka.

Preisen, *va.* irr. wielbić, sławić; glück-lich —, (einen) szczęśliwym kogo mienić.

Prellen, *va.* podbijać, podrzucić przez odbijanie; oszukać, odwrócić kogo.

Preller, *sm.* odbijacz; oszukaniec; klaps, uderzenie, szcutek.

Prellerei, *sf.* oszukaństwo, oszustwo.

Prellschuß, *sm.* vid. Prallschuß.

Preßförmig, *sm.* ob. Preßförmig, *sf.* Mar. płótno żaglowe mazią wysmarowane.

Preße, *sf.* prasa, machina do ściskania czego; prasa drukarska; ciżba, tłok, scisk; polysk w prasie nabyty; das Buch ist unter der —, książka jeszcze pod prasą.

Prissen, *va.* cisnąć ścisnąć, gnieść; uciskać, gnieść; klasć pod prasę, tłoczyć.

Pressiren, *va.* naglić, przynaglać kogo do czego.

Pressirt, *adj.* pospieszny.

Preßbaum, *sm.* drąg (u prasy).

—bengel u. —schwengel, *sm.* Imprim. trzonek u prasy.

—freiheit, *sf.* wolność druku.

—glanz, *sm.* polysk w prasie nabyty.

—schraube, *sf.* śruba do ściskania prasy.

—span, *sm.* u. tektura gładka do prasowania sukna. (jacy.)

—wind, *sm.* Mar. wiatr z boku wie-
 —zwang, *sm.* ograniczenie wolności druku.

Preßlösen u. Preßlösen, *pl.* klejnoty, kosztowności.

Preßel, *sf.* vid. Brezel.

Preßeln, *vn.* klucć, szczypać.

Preßer, *sm.* ksiądz. (f. in) kapłan, -ka.

Preßteramt, *sm.* urząd kapłański.

—gewand, *sm.* szata kapłańska.

—herrschaft, *sf.* władza kapłańska.

—stand, *sm.* stan kapłański.

—weihc, *sf.* święcenie kapłańskie.

—würde, *sf.* godność kapłańska.

Preßterlich, *adj.* księży; kapłański, o-fiarńczy.

Preßterlichkeit, *sf.* duchowieństwo, księza, kapłani. (nietwo.)

Preßterthum, *sm.* kapłaństwo; ofiar-
 Prima, *sf.* pierwsza klasa; Com. pryma weksel (pierwszy, czyli główny weksel przekazowy, którego duplikaty na żądanie wydane być mogą). (szczę.)

Primaner, *sm.* uczeń klasy pierw-
 Primaß, *sm.* (pl. -aten) prymas, na-

czelnik duchowieństwa jakiego kraju.

Primat, *sm.* prymasostwo.

Primal, *sf.* pierwiastek.

Principat, *sm.* pryncypał, naczelnik, gospodarz; *sm.* —, główny głos (w organach). (zniczka.)

Prinz, —prinz, *s.* książę, —żna lub Prinzlich, *adj.* książęcy.

Prinzmetall, *sm.* miedź z czwartą częścią cynku.

Prlor, —in, *s.* przeor, —rysza.

Prlorat, *sm.* przeorostwo. (bycz.)

Prise, *sf.* szczypta, niuch; lup, zdo-
 Prisma, *sm.* Phys. (pl. -men) przyzmat, graniastolup.

Prismatisch, *adj.* przyzmatyczny, graniastolupowy.

Pritsche u. Britsche, *sf.* trzepaczka, klepaczka; ławeczka (za saniami); tapczan.

Pritschen, *va.* trzepać, chłostać kogo.

Prischmeister, *sm.* blazen, pajaco.

Privat, *adj.* prywatny. (watny.)

Privat-angelegenheit, *sf.* interes prywatny.

—leben, *sm.* życie prywatne.

—person, *sf.* osoba prywatna.

—stunde, *sf.* lekcya prywatna.

Privatim, *adv.* prywatnie, sekretnie.

Privatleben, *vn.* żyć prywatnie.

Privet, *sm.* przewet.

Privilegiren, *va.* uprzywilejować; privilegiert, *adj.* uprzywilejowany.

Privilegium, *sm.* (pl. -gien) przywilej.

Probat, *adj.* fam. doświadczeniem stwierdzony, wyborczy.

Probe, *sf.* (dim. Proben) próba, próbka; doświadczenie z czem; próba przeprowadzanie (w teatrze); Arithm. próba, sprawdzenie (rachunku); —halten, próbę odbywać,

robić; auf die — stellen, (einen) na próbę wystawić kogo; die — bestehen, próbę wytrzymać; jur —, na próbę. (dowód zdatości.)

Probe-arbeit, *sf.* robota na próbę, na —blatt, *sm.* u. —bogen, *sm.* arkusz na próbę odbity.

—gewicht, *sm.* waga probiercza.

—druck, *sm.* druk na próbę, próba druku.

—haltig, *adj.* trzymający próbę (o złocie, srebrze i t.p.)

—jahr, *sm.* rok próby.

—prebigt, *sf.* kazanie na próbę.

—silver, *sm.* srebro według próby, trzymające przepisaną próbę.

—stück, *sm.* próbka, kawałek za prób-
 kę służący, sztuka na próbę zro-
 biona. (ny.)

—zeit, *sf.* czas na próbę przeznaczo-
 Proben u. Probiren, *va.* próbować, doświadczać.

Probiren, *sm.* probierz.

Probir-funft, *sf.* sztuka próbowania rudy kruszców.

—nadel, *sf.* igielka probierska do do-
 chodzenia próby srebra.

—stein, *sm.* kamień probierczy.

Problem, *sm.* zagadnienie, zadanie do rozwiązania. (pliwy.)

Problematisch, *adj.* zagadkowy, wąt-
 Probst u. Probst, *sm.* o, proboszcz.

Probstei, *sf.* probostwo.

Procent u. Procent, *sm.* procent, prowizya.

Proceß u. Prozeß, *sm.* ff. proces, sprawa sądowa, Chim. proces, pro-ceder, działanie w pewien sposób.

Proceß-fosten, *pl.* kosztu procesu.

—ordnung, *sf.* procedura, postępo-
 wanie sądowe.

Processiren, *vn.* procesować się, prawować się *z kim*.
 Proclama, *sn.* (pl. -mata) proklamacja, odezwa. (*mu.* umocowanie).
 Procura, *sf.* upoważnienie dane ko-
 Procurator, *sm.* prokurator, stróż prawa; *Com.* umocowany, pełnomocnik.
 Produiren, *va.* produkować, okazać, wydawać, utworzyć; *sf.* — pokazywać się, przedstawiać się.
 Product, *sn.* produkt, plód, wyrób, utwór; *Aritlm.* iloczyn.
 Profan, *adj.* niepoświęcony, nienależący do tajemnic; świecki.
 Profanation, *sf.* profanacja, znieważenie, shanbienie.
 Profaniren, *va.* sprofanować, shanbować (*np.* święte miejsce).
 Profeg, *sm.* fl. ślub zakonny.
 Professionist, *sm.* rzemieślnik.
 Professor, *sm.* profesor.
 Professur, *sm.* profesorstwo.
 Profil, *sn.* profil, obraz z boku wystawiony; *Archit.* rozkrój, przecięcie.
 Profit, *sm.* profit, zysk; *dim.* Profitchen, *sn.* obrywka, obłówek; profitka (u licharza).
 Profitiren, *vn.* profitować, korzystać, zyskać.
 Profos, *sm.* Milit. profos, drugi stopniem nauczyciel sechtowania.
 Programm, *sn.* program, oznajmienie.
 Próhne u. Próne, *sf.* kopiec, granica (pola).
 Projéct, *sm.* projekt, plan, zamiar.
 Projectiren, *va.* projektować, postanowić co robić.
 Prolog, *sm.* prolog, przedmowa (w dramatach).

Promobiren, *va.* promować, wynieść na wyższy stopień.
 Prompt, *adj.* prędko, akuratny, punktualny. (*mek.*)
 Pronomen, *sn.* Gram. (pl. -mina) za-
 Propäbentil, *sf.* nauka przygotowania.
 Propheet, *sm.* -in, *sf.* prorok, -kini.
 Propheetisch, *adj.* u. *adv.* prorocki, proroczy, -o.
 Prophezeien, *va.* prorokować, przepowiadać. (*mek.*)
 Prophezeiung, *sf.* proroctwo, przepowiednia.
 Probst, *sm.* Probsti, *sf.* *vid.* Probst u. Probsti.
 Prorector, *sm.* prorektor.
 Prósa u. Próse, *sf.* proza, mowa wolna, niewiązana; — *adj.* prozaiczny.
 Prosalter, *sm.* u. Prosalist, *sm.* prozaik, autor piszący prozą. (*na.*)
 Proscénium, *sn.* (pl. -nien) przedscenie.
 Proscribiren, *va.* skazać na wygnanie, wyjąć z pod opieki praw; — *sc.* birte, *sc.* wygnanie, -nka.
 Prosector, *sm.* Anat. prosektor, przygotowujący preparata anatomiczne. (*cony.*)
 Proselit, *sm.* prozelita, nowonawró-
 Proslit, *interj.* *fam.* na zdrowie!
 Prospekt, *sm.* prospekt, zapowiedzenie, ogłoszenie dzieła; widok.
 Prospitiren, *va.* spodlić, znieważać; *sf.* — *vr.* spodlić się, shanbić się.
 Prostat, *sm.* Com. protest, zaprote-
 Protestant, *sm.* -in, *sf.* protestant, -ka.
 Protestantiſch, *adj.* protestancki.
 Protestiren, *vn.* zaprotestować, powstać przeciw czemu; — *va.* Com. zaprotestować (wexsel).

Protocol u. Protokoll, *sn.* protokół, wywód słowny. (*tokulu.*)
 Protocolliren, *va.* zapisywać do protokółu.
 Prochen, *vn.* krzywić się, dąsać się.
 Prohig, *adj.* uparty, pochmurny, chępliwy. (*przodkowy.*)
 Prohmagel, *sm.* Artill. — sworzeń — wagen, *sm.* laweta na dwóch kołach.
 Prohlant, *sm.* prowiant, żywność.
 Prohlantiren, *va.* prowiantować, zbierać żywność. (*wności.*)
 Prohl itmeiſter, *sm.* kom'ssarz ży-
 — wagen, *sm.* wóz pod żywność.
 — wesen, *sm.* zarząd prowiantu.
 Prohling, *sf.* prowincja.
 Prohlingal, *sm.* parafianin, człowiek z prowincji; — u. Prohlingell, *adj.* prowincjonalny.
 Prohlſor, *sm.* prowizor, zawiadowca (w aptece).
 Prohlent, *sm.* *vid.* Procent.
 Prohlſ, *sm.* *vid.* Proceſſ.
 Prohlſen, *vn.* *vid.* Prohlſen.
 Prohlſen, *va.* próbować, doświadczać, rozrzucać, egzaminować.
 Prohlſung, *sf.* probowanie, doświadczanie, egzaminowanie.
 Prohlſ, *sm.* baj, kańczug, kij; etne Tracht —, porcja batów.
 Prohlſ-brüſt, *sf.* most z okrągłaków.
 — ſuppe, *sf.* trzepanka.
 Prohlſel, *sf.* bijatyka.
 Prohlſeln, *va.* bić, trzepać, kijem okładać kogo.
 Prohlſen, *sm.* przepech, okazałość; nadętość, przesada (w mowie).
 Prohlſen, *vn.* błyszczeć, paradować.
 Prohlſ-gebäude, *sn.* okazały gmach.
 — gemach, *sn.* pokój paradny, wspa-
 niale przystrojony.

Brüſt-liebe u. — ſucht, *sf.* upodobanie w przepechu.
 — liebe u. — ſuchtig, *adj.* lubiący przepech.
 — loß, *adj.* skromny, bez ozdób.
 — rebe, *sf.* mowa błyskotna, próżnym blaskiem mamiąca.
 — boll u. Brüſtkaſt, *adj.* pełen przepechu, blasku.
 Pſalm, *sm.* psalm.
 Pſalm-buch, *sn.* psalterz.
 — ſänger u. Pſalmiſt, *sm.* psalmista.
 Pſalter, *sm.* harfa o 10 strunach; psalterz.
 Pſittig, *sm.* papuga.
 Pſt, *interj.* psyt! cieho!
 Pſtane u. Pſtane, *sf.* Med. tyzanna, kleik jęczmienny.
 Publiren, *va.* ogłaszać, rozgłaszać.
 Publiſcum, *sn.* publiczność.
 Pucht, *sf.* puchta (miejsce do suszenia soli).
 Pud, *sn.* pud (waga 40 funtowa).
 Pudding, *sm.* budyn (legumina ang.)
 — Miner. kamień uformowany z drobnych głazików połączonych twar-
 dym cementem.
 Pudel, *sm.* pudel (pies); omyłka, błąd.
 Pudel-müſſe, *sf.* czapka z baranków.
 — nürriſch, *adj.* *fam.* strasznie głupi.
 Pudeln, *vn.* apudłować, źle rzucić, chybić.
 Puder, *sm.* puder.
 Puder-beutel, *sm.* worek do pudru.
 — büſche, *sf.* pudełko do pudru.
 — mantel, *sm.* pudermantel, pod-
 włoſnik.
 — quaſt, *sm.* kutas do pudrowania.
 Pudern, *va.* pudrować kogo, co.
 Puff, *sm.* u. klaps; pstryk.
 Puffen, *va.* klapsać, kulakować,

szturehać kogo; bukę dawać (u krawców).

Puffer, *sm.* kruciczka, pistolecik

Pülle, *sf.* butel; pula (w grze).

Pulpét, *sm.* pulpit (*vid.* Pult).

Puls, *sm.* puls; uderzenie sercem w dzwon.

Puls-ader, *sf.* arterya, tętno.

—schlag, *sm.* uderzenie pulsu.

Pulsen u. Pulsiren, *vn.* bić (o pulsie, o sercu).

Pult, *sm.* (*dim.* Pultchen) pulpit kościelny; biurko, sekretarzyk.

Pultdach, *sm.* Archit. dach jednookapowy.

Pulver, *sn.* (*dim.* Pulverchen) proch, pył; proszek (lekarski), proszki; proch strzelniczy; tłu — chen beibringen, zadać komu pigułkę, otruwać go; er hat das — nicht erfunden, prochu nie wynalazł, nie jest to żaden gieniusz.

Pulver-büchse, *sf.* u. —horn, *sn.* rożek na proch.

—kammer, *sf.* skład prochowy.

—faren u. —wagen, *sm.* furgon, wóz prochowy. (chu).

—forn u. —fornchen, *sn.* ziarno prochu; —maß, *sn.* miarka do prochu; ładunek, nabój.

—mühle, *sf.* młyn prochowy.

—probe, *sf.* Artill. moździerzek do probowania prochu.

—thurm, *sm.* prochownia.

—tonne, *sf.* beczka na proch lub z prochem.

Pulvericht, *adj.* proszkowaty.

Pulverig, *adj.* prochowy.

Pulverisieren, *va.* proszkować, zamienić na proszek. (dyt wziąć).

Pump, *sm.* fam. auf — nehmen, nakre-

Pumpe, *sf.* pompa. (wodę).

Pumpen, *va.* pompować, wyciągać

Pumpen-toiben u. —stiel, *sm.* stempel u pompy.

—schwengel, *sm.* wahadło u pompy.

—wert, *sm.* maszyna do pompowania.

Pumpernickel, *sm.* razowy chleb west-

falski, (w żarcie) piernik.

Pump-hose, *sf.* szarawary, szerokie spodnie.

Punkt, *sm.* (*dim.* Pünktchen) punkt, kropka; warunek; — drei Uhr, punkt o trzeciej.

Punktieren, *va.* punktować, kropkować, kropki robić na czym.

Punktir-funst, *sf.* geomancja, sztuka wróżenia z pewnych punktów lub linii nakreślonych na ziemi.

—tünstler, *sm.* geomantyk, wieszcz-biarz z punktów wróżący.

—nadel, *sf.* igielka do punktowania (u sztycharzy).

Pünktlich, *adj.* u. *adv.* punktualny,

nie, akuratywny, nie.

Pünktlichkeit, *sf.* punktualność.

Punktür, *sf.* Imprim. punktura; *adj.* punkturowy.

Punsch, *sm.* poncz; *adj.* ponczowy.

Pupil, *sm.* -le, *sf.* pupil, -la, siwota na opecie.

Pupille, *sf.* Anat. źrenica.

Pupillenrath, *sm.* rada opiekunów.

Puppe, *sf.* (*dim.* Püppchen) lalka; poczwarka (u owadów).

Puppen (ślicz), *vr.* zamieniać się w poczwarkę (o owadach).

Puppen-ram, *sm.* zabawki dla dzieci.

—macher, *sm.* lalkarz, lalkarz, fabrykant zabawek dzieciennych.

—spiel, *sn.* zabawka dziecienna; marionetki.

Puppenstand, *sm.* stan kiedy owad jest poczwarką.

Purgiren, *va.* dawać na przeczyszczenie, na laksowanie; *vn.* brać na przeczyszczenie. (niem.)

Purgir-fieber, *sn.* febra z rozwolnie-

—förner, *sn.* pl. ziarna przeczyszczające. (rozwalniający)

—mittel, *sn.* u. Purganz, *sf.* środek

—pille, *sf.* pigułka przeczyszczająca.

Puritän, *-in, s.* purytanin, -tanka.

Puritänisch, *adj.* purytański.

Purpur, *sm.* purpura, szkarłat; purpura (materya farbowana purpurą)

Purpur-farbe, u. —röthe, *sf.* purpurowy kolor.

—farben u. —roth, *adj.* szkarłatny.

—stieb, *sm.* sukna purpurowa.

—mantel, *sm.* płaszcz purpurowy.

Purpurn, *adj.* purpurowy, szkarłatny.

Purren, *vn.* warzeć, mruczeć; *va.* skrobać, dłubać; drażnić kogo.

Pürsch, *vn.* *vid.* Pürschen.

Pürzelbaum, *sm.* Pürzeln, *vn.* *vid.*

Pürzelbaum u. Pürzeln.

Püsten, *vn.* puchać, mocno oddychać przez usta.

Püster, *sm.* mieszek.

Püter, *sm.* indyk; -te, *sf.* indyczka.

Pütting, *sf.* Mar. liny idące w drabinkę od wierzchu masztu.

Pütz, *sm.* strój.

Pützen, *va.* czyścić, chędożyć; okrzysywać; obrzynać (drzewa); objaśnić (swieczę); ucierać (nos); ubierać, ozdobić; nosa dawać, tego wylajac; ślicz —, *vr.* stroić się.

Püther, *sm.* czyszciciel; nagana, bura.

Pütz-handlung, *sf.* u. —laden, *sm.* magazyn mód.

—händlerin u. —mädchen, *sf.* modniarka.

—narr, —narrin, *s.* strojniś, -nisia.

—schere u. Püze, *sf.* szczypce (do świec).

—sucht, *sf.* upodobanie w strojach.

—süchtig, *adj.* lubiący się stroić.

—tisch, *sm.* gotownia, toaleta.

—waart, *sf.* towar strojowy.

—zimmer, *sn.* gabinet, pokój do ubierania się. (szny).

Püzig, *adj.* drobny, zabawny, śmieszny.

Piramide, *sf.* piramida.

Piramidenförmig, *adj.* piramidalny.

Q, *sn.* siedemnasta głoska w alfabetie niemieckim.

Quäbbe, *sf.* *vid.* Quappe.

Qual, *sm.* *vid.* Qual.

Quäbbe, *sf.* bagno, trzęsawisko.

Quäbbelig, *adj.* pulehny, tłuściuchny; trzęsący się (jak np. ziemia pod nogami).

Quäbbeln, *vn.* trząść się jak co tłu-

Quädfalber, *sm.* partacz lekarski, o-

lejkarz, szarlatan.

Quädfalberci, *sf.* szarlatanstwo, olejkarstwo. (taczyc).

Quädfalbern, *vn.* szarlatanować, par-

Quäber u. Quäberstein, *sm.* cios,

ciosowy kamień.

Quadrant, *sm.* Geom. czwarta część

okręgu koła.

Quadrat, *sn.* kwadrat, czworobok; liczba kwadratowa; *Impr.* kwadrat (do zapelnienia miejsca); *Mus.* znak kwadratowy znoszący podwyższenie lub zniesienie nót o pół tonu. (dracik.)
 Quadrätchen, *sn. dim. Impr.* kwadrat; *sm.* stopa kwadratowa.
 —wurzel, *sf. Alg.* pierwiastek kwadratowy. (wa.)
 —zahl, *sf. Arithm.* liczba kwadratowa.
 Quadratur, *sf. Geom.* kwadratura (kola).
 Quadriren, *va.* skwadować, nadać kształt kwadratowy; wynieść do kwadratu (ilość, liczbę); quabirir, *adj.* kraklowany (o materii).
 Quäfen u. Quäfen, *vn.* skrzeczeć (o żabach); kwakać (o kaczkach); stękać, jęczeć.
 Quäfen, *vn.* piszczeć, skrzeczeć.
 Quäfer u. Quäfer, *-ln.* *sf.* kwakier, *-rka.* (krzykliwa).
 Quäferente u. Quäferente, *sf.* kaczką.
 Quäl, *sf.* udrczenie, męka, męczarnia.
 Quälen, *va.* dręczyć, męczyć, trapić; —lenb, *adj.* męczący.
 Quälenbott u. Quälenbott, *adj.* pełen udrczeń. (ciel, -ka).
 Quäler, *-ln.* u. Quäler, *sm.* dręczyć.
 Quälerer, *sf.* męczenie, dręczenie.
 Quälisieren, *va.* ukwalisować, uznac za dotychczas.
 Quälität, *sf.* własność, przymiot.
 Quäl, *sm.* swąd, dym, zaduch; zawrót głowy. (się).
 Quämen, *vn.* dymić, kopać; dymić.
 Quämlig, *adj.* dymiący, kopiący.
 Quäster, *sm.* slegma w gardle.
 Quästerig, *adj.* slegmisty.

Quästern, *vn.* pluć flagą.
 Quästel, *sm.* srodek kupy wypalających się węgli.
 Quästelsahl, *sm.* drąg w środku wypalających się węgli stojący.
 Quantität, *sf.* ilość.
 Quantum, *sn.* ilość, kwota; summa.
 Quapp, *sm.* łagiew, naczynie skórzane na napoje; brzuch obwisły.
 Quäpp, *sf.* miętus (ryba); krzek żabi.
 Quärl, *sm.* twaróg; blocko, gęste blocko; blazenstwo bagatela, fraszka.
 Quärlig, *adj.* twarogowy.
 Quären, *vn.* skrzeczeć, terkotać.
 Quart, *sn.* kwarta, ćwierć, czwarta część czego.
 Quarta, *sf.* czwarta klasa.
 Quartäl, *sn.* kwartał, ćwierćrocze; dzielnica, cykl (miasta).
 Quartälweise, *adv.* kwartalnie. (*sy.*)
 Quartäner, *sm.* uczeń czwartej klasy.
 Quartälfeber, *sn.* czwartaczka (febra co czwarty dzień przypadająca).
 Quärl-blatt, *sn.* ćwiartka papieru.
 —band u. Quartäl, *sm.* książka w czwórce (*in quarto*).
 Quartett, *sn. Mus.* kwartet.
 Quartier, *sn.* kwaterek; kwatery, stancja, mieszkanie; pardon, darowanie życia; —geben, darować życie; um —bitten, prosić o darowanie życia. (terunku).
 Quartier-freiheit, *sf.* wolność od kwatery.
 —meister, *sm.* kwaterymistrz.
 —zettel, *sm.* bilet na kwatery.
 Quarz, *sm.* kwarc, *adj.* kwarcowy.
 Quärlig, *adj.* kwarcowy.
 Quärlig, *sf.* kwasza (rośl.).
 Quäst, *sm.* —ste, *sf. (dim. Quästchen)* kutas, kutasik.

Quatember, *sm.* kwartał; suche dni.
 Quatembergeiß, *sn.* u. —steuer, *sf.* kwartalna, opłata kwartalna.
 Quärl, *sf.* perz (rośl.).
 Quärlsilber, *sn.* żywe srebro, merkurusz; *adj.* z żywym srebrem.
 Quärlsilbern, *adj.* merkuryalny, z żywym srebrem.
 Quähle, *sf.* ręcznik, ściereka.
 Quell, *sm.* u. Quälle, *sf. (dim. Quälchen)* źródło, zdroj; *fig.* źródło, początek.
 Quellen, *vn. irr.* (sejn u. haben) pęcznieć, rozszerzać się; nabrznieć, wzdymać się; wytryskać, sączyć; pochodzić, wypływać; —va. namoczyć (np. groch) dla napęcznienia.
 Quellsand, *sm.* mialki piasek (przy źródłach).
 —säure, *sf.* kwas kryniczny.
 —wasser, *sn.* woda źródłana, zdrojowa.
 Quästel, *sm.* macierzanka (rośl.).
 Quent, *sn. (dim. Quentchen)* ćwierć lita. (na przelaj).
 Quärl, *adj.* u. *adv.* poprzeczny, —nie;
 Quärl, *sf.* poprzecz, szerokość w poprzek; es geht mir alles ber —, wszystko mi na opak idzie; in die —, w poprzek; in die — kommen, (einem) bródzić komu, przeszkody czynić.
 Quärlig, *sf.* siekiera ciesielska z poprzecznym ostrzem.
 —balken, *sm.* belka poprzeczna.
 —feibeln, *adv.* z boku, z nienacka, niespodzianie.
 —fötte, *sf.* sielowers. (żny).
 —format, *sm. Impr.* format podług.
 —gasse u. —straße, *sf.* ulica poprzeczna.

Quärlholz, *sn.* drzewo w poprzek położone.
 —fopf, *sm.* sprzeka, dziwak, człowiek lubiący wszystko brać na opak. (lnia).
 —linn, *sf.* linia poprzeczna, przekątna.
 —pfeife, *sf.* piszczalka w kształcie sielowersu.
 —pfeifer, *sm.* fajfer.
 —sack, *sm.* sakwy. (skie).
 —sattel, *sm.* siodło poprzeczne, damski.
 —strich, *sm.* linijka poprzeczna; *fig.* przeszkoda.
 —über, *adv.* w poprzek.
 —wand, *sf.* ściana poprzeczna.
 —weg, *sm.* droga poprzeczna.
 Quärl u. Quärl, *sm.* matawka, kopystka do pienienia czekolady i t. p.
 Quärlen, *va.* męczyć, męczyć co (za pomocą matawki).
 Quärlsch, *sf.* ścisadło, prasa do gniesienia; kłopot; śliwka (*vid. Quärlsch*).
 Quärlsch, *va.* gniesić, wygniatać, wciskać, splaszczyc co. (nie).
 Quärlschung, *sf.* gniesienie, splaszczanie.
 Quärl u. Quärl, *adj.* rzeski, żywy.
 Quärl-breit, *sm.* amalgama.
 —sand, *sm.* mialki piasek.
 —wasser, *sn.* woda merkuryalna.
 Quärlen u. Quärlen, *vn.* wrzeszczeć; drzeć się.
 Quinta, *sf.* piąta klasa.
 Quintäner, *sm.* uczeń piątej klasy.
 Quinte, *sf.* kwinta, najcieńsza struna skrzypców. (rzeczy).
 Quintessenz, *sf.* treść, sama istota.
 Quintett, *sn. Mus.* kwintet.
 Quärl, *sm.* Quärlen, *va. vid. Quärl u. Quärlen.* (kwita z nami).
 Quitt, *adj.* pokwitowany; tobr sind —,

Quitte, *sf.* pigwa (*owoc*); — *tten*, *adj.* pigwowy.
 Quitten-baum, *sm.* drzewo pigwowe.
 — *gelb*, *adj.* żółty jak pigwa.
 Quittiren, *va.* zakwitować kogo.

R.

R, *sn.* osmnasta głoska alfabetu niemieckiego.
 Ra a u. Rahe, *sf.* Mar. reja, drog maszlowy nakłótyr żagiel wisi.
 Raaband, *sn.* rabandy, sznurki u żagli.
 — *sejel*, *sn.* żagiel czworograniasty.
 Raabatt, *sm.* Com. rabat, odstąpienie od ceny.
 Raabatte, *sf.* wyłoga, rabaty, kłapa; rabata, (grządką drzew jakich na okolo kwater).
 Raabbi u. Raabiner, *sm.* rabin (u ży. Raabbinisch, *adj.* rabiniczny.
 Raabe, *sm.* kruk; — *ben*, *adj.* kruczy; er stiehit wie ein —, kradnie jak kruk, to straszny złodziej.
 Raaben-aas, *sn.* pop. ścierwo dla kruków, kandydat na szubienicę.
 — *eltern*, *sm.* pl. nieczuli rodzice.
 — *haar*, *sn.* krucze włosy.
 — *fräse*, *sf.* kruczek.
 — *mutter*, *sf.* nieczula matka.
 — *schwarz*, *adj.* czarny jak kruk; kary (o koniu).
 — *stein*, *sm.* rusztowanie, miejsce stracenia winowajców.
 — *bater*, *sm.* okrutny ojciec.
 Raabulist, *sm.* krętać, pieniacz.
 Raabulisterej, *sf.* krętarstwo, pieniacstwo.

Rabfölg, *sf.* kwit, pokwitowanie.
 Raabfolbet, *sn.* kwodlibet, mieszanina, zbiór rozmaitych rzeczy.
 Raabföhlent, (*czyt. kwoc*) *sm.* Arithm. iloraz.

Raabe, *sf.* zemsta; — *nehmen* (an einem) zemścić się na kim.
 Raaben, *sm.* paszcze, pastczka.
 Raaben, *va.* mścić się, zemścić się na kim za co.
 Raabe-opfer, *sm.* ofiara zemsty.
 — *schwert*, *sn.* miecz zemsty.
 Raaber, — *in*, *s.* mściciel, — *ka*.
 Raaber-gier u. — *lust*, *sf.* chciwość zemsty, mściwość.
 — *gierig* u. — *füchtig*, *adj.* mściwy.
 — *gierigkeit*, *sf.* mściwość.
 Raab, *sm.* arak.
 Raaber, *sm.* rakarz, hyeol; wisielec, szubienicznik.
 Raaberig, *adj.* złośliwy, zapalczywy.
 Raafete u. Raafete, *sf.* (*dim.* Raafeten) rakietka, raca.
 Raafeten-fag, *sn.* mieszanina wcho-dząca do rakiety.
 — *stod*, *sm.* żerdź rakietowa.
 Raab, *sn.* (*dim.* Raaben) koło; daß fünfte — am Wagen, piąte koło u wozu; der Pfau schlägt ein —, paw-ogon roztacza; ein — schlagen, ko-ziółka przewrócić. (*czki*.
 Raab-bürge u. — *bahre*, *sf.* taczka, ta-
 — *breden* u. Raabebreden, *va.* kołem łamać (zbrodniarza); *va.* kaleczyć język, zepsuto wymawiać słowa.
 — *felge*, *sf.* dzwono u koła.

Rabförmig, *adj.* kolisty.
 — *schlent*, *sf.* szyna na koło.
 — *spur*, *sf.* kolej, ślad koła na ziemi wyrzuty.
 — *stelle*, *sf.* os u koła. (*skard*.
 Raabe-haue u. — *haße*, *sf.* motyka, o-
 — *macher* u. Raabmacher, *sm.* kolodziej.
 Raabeln, *vn.* obracać się, toczyć się jak koło.
 Raabelsführer, *sm.* herszt, przywódca
 Raaben, *sm.* kółko, mietlica.
 Raaberj u. Raabel, *sm.* przetak, sito.
 Raabern, *va.* kołem łamać; *sn.* kara łamania kołem. (*chiniy*.
 Raaberwerk, *sn.* układ i obrót kół ma-Raabeig, *sm.* (*dim.* Raabeigchen) rzod-kiewka.
 Raabiren, *va.* wyskrobać; sztycho-wać za pomocą serwaseru.
 Raaber-firnig, *sm.* pokost do sztycho-wania. (*waserem*.
 — *funst*, *sf.* sztuka sztychowania ser-
 — *messer*, *sn.* nożyk do skrobania.
 — *nadel*, *sf.* igła do grawirowania.
 — *wasser*, *sn.* serwaser do grawi-ro-wania na miedzi.
 Raabirung, *sf.* sztychowanie za pomo-cą serwaseru. , mien (koła).
 Raabius, *sm.* Mathem. (pl. — *dien*) pro-
 Raafel, *sf.* dzierglica (do lnu).
 Raafen, *va.* garnąć, chwycić, łapać.
 Raafinade, *sf.* cukier rafinowany.
 Raafiniren, *va.* rafinować (cukier); oczyszczać; —, *vn.* przebiegłe co obliczać. (*się się*; sterczyć.
 Raagen, *vn.* wystawać w górę, wzno-
 Raab u. Raabe, *sf.* Mar. *vid.* Ra.
 Raabe *sf.* *vid.* Rahe. (*śmietanee*.
 Raabm, *sm.* śmietanka; kozuszek na Raabm-bett, *sf.* jeryzna (krzew).
 — *fanne*, *sf.* imbryczek do śmietanki.

Raahmchen, *sn.* *dim.* Imprim. rama u dekła w prasie drukarskiej.
 Raahmen, *vn.* zsiadać się (o mleku); *va.* zbierać śmietankę; —, *sm.* u. Raahm, (*dim.* Raahmchen) rama, ram-ka; krośna; podeszwa wewnętrzna (u obuwia); Imprim. rama żelazna.
 Raahmenschn, *sm.* *vid.* Raabfchn.
 Raahne, *sf.* drzewo od wiatru powa-lone.
 Raain, *sm.* (*dim.* Raainchen) granica, mie-dza; pagórek; pastwisko, wygon.
 Raain-blume, *sf.* stokroć (*rosl.*)
 — *farn*, *sm.* wrotycz pospolity (*rosl.*)
 — *stein*, *sm.* kamień graniczny.
 — *wirbe*, *sf.* ligustr piasli zółb (*rosl.*).
 Raafete, *sf.* *vid.* Raafete.
 Raalle, *sf.* derkacz, chruściel (*ptak*).
 Raamm, *sm.* u. Raammboß, *sm.* tryk, baran.
 Raammboß, *sm.* ó, baba u kafara.
 Raamme, *sf.* baba, kłoc do ubijania bruku; kafar.
 Raammeln, *vn.* łomotać się, rzucac się; łączyć się, zbierać się; parzyć się (o zającach i t. d.); — u. Raam-men, *va.* wbić w ziemię (baba).
 Raammter, *sm.* tryk, baran; koczor.
 Raamsel, *sm.* czosnek dziki.
 Raand, *sm.* ó, (*dim.* Raandchen) kraj, brzeg; zakładka, margines (w książce); *fig.* brzeg (przepaści); daß berficht sich am — *de*, to się rozumie samo przez się.
 Raand-bucaten, *sm.* dukat karbowany.
 — *glosse*, *sf.* przypis nabrzeżny w książce.
 — *muster*, *sf.* pas u podeszwy.
 — *schuh*, *sm.* trzewik pasowy.
 — *schiff*, *sf.* napis na brzegu monety.
 Raandern u. Raandeln, *va.* opatrzyć

Raubfisch, *sm.* ryba żarłoczna.
 — gefinbel, *sn.* zgraja łotrów.
 — gier u. — süchtig, *sf.* chciwość łupie-
 stwa, rabunku. (bunku).
 — gierig u. — süchtig, *adj.* chciwy ra-
 — nest, *sn.* gniazdo, siedlisko roz-
 bójników.
 — ritter, *sm.* rycerz-łupieżca (w śre-
 dnich wiekach).
 — schiff, *sn.* okręt rozbójniczy.
 — schloß, *sn.* zamek rozbójniczy.
 — thjer, *sn.* zwierzę drapieżny.
 — vogel, *sm.* ptak drapieżny.
 Rauch, *sm.* dym —, *adj.* włochaty,
 kosmaty; kudłaty; das — che heraus-
 föhren, surowo postąpić sobie z
 kim; seinen eigenen — haben, mieć
 własny dom, gospodarstwo.
 Rauch-altar, *sm.* ołtarz do palenia
 kadzidła.
 — fang, *sm.* komin.
 — fanggeß, *sn.* podymne (podatek).
 — fah, *sn.* kadzielnica.
 — fähig, *adj.* kudłatoni.
 — gelb u. — grau, *adj.* szary jak dym
 — handel, *sm.* handel futrem.
 — händler, *sm.* handlarz futrem.
 — losle, *sf.* głownia.
 — leder, *sn.* skóra kosmata.
 — ledern, *adj.* zamszowy, kosmaty.
 — loch, *sn.* dymnik, łut, czeluscie;
 okno lub otwór do przewiewu;
 izba zakopcona.
 — meißer, *sm.* wędzarsz mięsa.
 — taback, *sm.* tytuń.
 — wert, *sn.* towar futrzany; zwier-
 kudłaty; kadzidło (vid. Rauchwert).
 Rauchen, *vn.* kurzyć się, dymić się;
 va. u. vn. tytuń palić, kurzyć.
 Raucher, *sm.* fajeczarsz. (miony).
 Rauchherig, *adj.* okopcały, przydy-

Rauchher-lammer, *sf.* izba do wędzenia
 mięsowa, wędzarnia.
 — ferze, *sf.* u. — ferzhen, *sn.* troc-
 czka do kadzenia.
 — pfanne, *sf.* fajerka do kadzenia;
 trybularz, kadzielnica.
 — pulber, *sn.* proszek do kadzenia.
 — wert, *sn.* kadzidło.
 Rauchern, *va.* kadzić, nakadzać; wę-
 dzie, suszyć w dymie.
 Rauchig, *adj.* dymiący; zakopcony.
 Raube, *sf.* strup na ranie.
 Raube, *sf.* parch, krostka.
 Raubig, *adj.* parszywy.
 Raub-bold, *sm.* zawadyak, rębacz.
 — bogen, *sm.* szabla, kord; zawadyak,
 skory do korda.
 Raube, *sf.* miedlica do lnu; drabina
 (w stajni na siano).
 Raufeln, *va.* miedlicie len.
 Raufen, *va.* rwać, skubać; sich —,
 vr. szarpać się, bić się.
 Raufen, *sm.* szpada długa a licha;
 zawadyak, zabijak. (bijatyka).
 Rauferei, *sf.* szarpanie się, bojka.
 Rauch, *adj.* kosmaty, chropowaty;
 chrypliwy (o głosie); cierpki (o
 smaku); fig. szorstki, nieokrzes-
 any, bezpoloru.
 Rauchen, *va.* wyprawić na zamsz (sko-
 re); gremłować sukno karami;
 sich —, vr. pierzyć się (o ptakach).
 — Rauf-frost u. — reis, *sm.* zamróz,
 przymrozek.
 — futter, *sn.* pasza, strawa dla bydła.
 — zeit, *sf.* pora lenia się zwierząt.
 Raubheit u. Raubigkeit, *sf.* szorstkość,
 chropowatość; chrapliwość; gru-
 bość, nieokrzesaność.
 Raute, *sf.* rukiew, gorczyca biała.
 Raum, *sm.* a. miejsce, przestrzeń;

objętość; Mar. spód, dno okrętu;
 der leere —, puste miejsce; einer Bit-
 te — geben, przychylić się do pro-
 śby czyjś; einer Meinung — geben,
 oddać się skłonności jakiejś.
 Räumen, *va.* wypróżnić, usunąć co;
 sprzątać, oczyścić; das Haus) ustę-
 pować z domu, opuścić go; aus
 dem Wege —, (etwas) uprzątnąć,
 usunąć przeszkody; (einen) sprzą-
 tnąć kogo, zabić tajemnie; das Geld
 —, ustąpić z placu bitwy; ustąpić
 komu. raumig.
 Raumig u. Raumlich, *adj.* wid. Ge-
 Raumuel, *sf.* drut do czyszczenia
 zapala u sirzelby.
 Raunte, *sf.* Mar. pełne morze.
 Raumung, *sf.* ustąpienie; oczyszcze-
 nienie, va. szepać. (nie).
 Raube, *sf.* gąsienica; — penz, *adj.*
 gąsieniczy.
 Raupen-eisen, *sn.* narzędzie ogrodni-
 cze do rzucania gąsienic.
 — nest, *sn.* gniazdo gąsienic.
 — stand, *sm.* stan gąsieniczy, stan
 niedojrzałości (człowieka).
 — töbter, *sm.* gąsienicznik (gat. osy).
 Raufch, *sm.* (dim. Rauchchen) szum;
 podchmienie; ein Rauchchen ha-
 ben, mieć trochę w głowie; sich ei-
 nen — trinten, podpic, podchoćcić,
 podchmieleć sobie.
 Raufch-beere, *sf.* bagnówka (rośl.).
 — gelb, *sn.* Chim. złotokost, siarczyk
 czerwony arseniku.
 — gold u. — silber, *sm.* szych (złoty,
 srebrny).
 Rauchchen, *vn.* szeleścić, szumić,
 chrząstać; —, *sn.* szelest, szum,
 chrząst; das Bier raucht, piwo ro-
 bi, burzy się.

Räusperu (sich), *vr.* charkać (dla wy-
 rzucenia flegmy).
 Raute, *sf.* ruta (rośl.); (dim. Rautechen)
 taśla, szyba (w oknie); karro, masę
 kerty, dzwonka; ścianka, krawędź
 w rżniętych kamieniach; czworor-
 graneł, kwadracik na szachowni-
 cy; Geom. równoległobok; längliche
 —, sześciąt ukośny.
 Raute-förmig, *adj.* ukośnokątny.
 — franz, *sm.* wieniec rutowy.
 — bieret, *sn.* u. — bierung, *sf.* Geom.
 kwadrat ukośny.
 Rabelin, (czyt. ucelin), *sn.* Fortif-
 przedszaniec, okop zewnętrzny.
 Räventuch, *sn.* płótno żaglowe.
 Reäl, *adj.* realny, rzeczywisty; —,
sm. real (pieniądz hiszpański); Im-
 prim stół na kaszty.
 Realisieren, *va.* urzeczywistać; spie-
 nigzyć.
 Realschule, *sf.* szkoła realna.
 — werth, *sm.* wartość realna, rzeczy-
 wista.
 Rebe, *sf.* latorośl, szcep winny.
 Rebél, *sm.* buntownik.
 Rebellen, *vn.* zbuntować się.
 Rebellisch, *adj.* buntowniczy.
 Reben-augt, *sn.* oko winnej maciey.
 — blatt, *sn.* liść winogronny.
 — geländer, *sn.* winnelatorośle wija-
 ce się po ścianie.
 — laub, *sn.* liście winogronne.
 — saft, *sm.* sok winny.
 — stoff, *sm.* winna macia.
 Rebhuhn, *sn.* u. kuropatwa.
 Recensent, *sm.* recenzent, krytyk.
 Recenslon, *sf.* recenzja, krytyka.
 Recensiren, *va.* recenzować, kryty-
 kować.
 Recept, *sn.* recepta, przepis lekarza.

Receptür, *sf* sztuka przygotowania lekarstw.

Receß, *sm. f.* układ piśmienny, uгада; *Com.* zaległość; *Jur.* reces, protokół uchwały sejmowej.

Rechen, *sn.* grabież; —, *va.* grabić (grabiami).

Rechen-brett, *sn.* tabliczka rachunkowa.

—buch, *sn.* książka do rachunków lub do nauki rachunków.

—fehler, *sm.* błąd rachunkowy.

—kunst, *sf.* arytmetyka (jako sztuka rachowania).

—meister, *sm.* rachmistrz, biegły w rachunkach, nauczyciel rachunków.

—pfennig, *sm.* liczman.

—stiel, *sm.* trzonek u grabi.

—stift, *sm.* stył do rachunków (na tabliczce).

—tafel, *sf.* tabliczka do rachunków.

—zahn, *sm.* ząb u grabi.

Rechenhaft, *sf.* zdanie sprawy, rachunek, odpowiedzialność.

Rechtling, *sm.* okuń (ryba, *vid.* Bar).

Rechnen, *va.* porachować, policzyć co; —, *vn.* (auf) liczyć, spuszczać się na kogo, na co; —, *sn.* porachowanie; arytmetyka; fałszy —, omylić się w rachunku.

Rechner, *sm.* arytmetyk, rachmistrz.

Rechnung, *sf.* rachunek; auf —, na rachunek.

Rechnungs-art, *sf.* sposób liczenia, działanie arytmetyczne.

—führer, *sm.* rachmistrz, buchhalter.

—kammer, *sf.* izba obrachunkowa.

—münze, *sf.* moneta rachunkowa.

—weisen, *sn.* rachunkowość.

Recht, *sn.* prawo do czego; prawo,

zakon; słusność, sprawiedliwość, prawda; *pl.* —te, zbiór ustaw, prawoznawstwo; —, *adj.* prosty; prawy, prawdziwy, sprawiedliwy; —, *adv.* prawdziwie, istotnie, sprawiedliwie; słusznie, należyście; bardzo, nader; właśnie, w porę; —, behalten, utrzymać się przy swoim zdaniu, mieć słusność; —, *gt.* ben. (einem) przyznać słusność komu —, sprechen, sprawiedliwość wymierzać, sądzić sprawy; — so, tak dobrze! Sie haben —, masz słusność; — te Kinder, prawe dzieci; daß war ihm schon —, to mu się podobalo; du bist mir auch —, a ty mi tegi kawaler (ironicznie); du kommst mir eben —, przychodzisz właśnie w porę, w sam czas; u hat was —tes gelernt, znaczej na był nauki; ich sehe nicht —, nie dobrze widzę; man kann ihm nichts —machen, nie można jemu dogodzić; mir ist alles —, mnie wszystko równo; mir ist nicht —, nie dobrze mi; nie czuję się zdrowym; too mir —ist, jeżeli się nie myślę.

Rechte, *sf.* prawo.

Recht-ed, *sn.* Geom. prostokąt.

—edig, *adj.* prostokątny.

—fertig, *va.* usprawiedliwić.

—fertigung, *sf.* usprawiedliwienie.

—gläubig, *adj.* prawowierny.

—gläubigkeit, *sf.* prawowierność.

—haber, —in, *s.* sprzecznik, —nice, sprzeka.

—haberei, *sf.* upartość w zdaniu.

—haberei, *adj.* uparty w zdaniu.

—laßig, *adj.* Astr. porządnie bieg obrywający.

—linig, *adj.* prostokresły.

Recht-loß, *adj.* bezprawny, nieprawny

—mäßig, *adj.* prawny.

—mäßigkeit, *sf.* prawność.

—schaffen, *adj.* pocziwy, uczciwy, prawy.

—schaffenheit, *sf.* pocziwość, prawy (wosc).

—schreibung, *sf.* pisownia, ortografia.

—prechung, *sf.* ortofonia, dokładne wymawianie.

—vollständig, *adj.* Geom. prostokątny.

Rechten, *vn.* spierać się; prawować się z kim. (wy, uczciwy).

Rechtlich, *adj.* prawny, sądowy; praw.

Rechtlichkeit, *sf.* prawność; prawosc, uczciwość.

Recht's, *adv.* na prawo, w prawo.

Recht's-beistand, *sm.* obrońca sądowy.

—fall, *sm.* przypadek prawny.

—frage, *sf.* pytanie prawne.

—gang, *sm.* bieg sprawy.

—gelehrsamkeit, *sf.* umiejętność praw.

—gelehrte, *sm.* prawnik, jurysta.

—handel, *sm.* spór prawny, sprawa sądowa.

—hängig, *adj.* toczący się w sądzie, będący przedmiem procesu.

—kosten, *sf. pl. vid.* Gerichtskosten.

—kraft, *sf.* moc prawa.

—kräftig u. —gültig, *adj.* prawomocny. (Rechtskräftigkeit).

—kunde u. —wissenhaft, *sf. vid.*

—Rüge, *sf.* zarząd sprawiedliwości.

—spruch u. —auspruch, *sm.* wyrok sądowy. (niacz).

—verbrecher, *sm.* kreslaw prawny, pie.

Recitalib, *sn.* Mus. recytatywo.

Ride, *sm.* bohater; olbrzym; —, *sf.* plot.

Rieden, *va.* wyciągać, rozciągać; (In die Höhe) podnosić; sich —, *sr.* rozciągając się.

Re-cognosciren, *va.* Milit. rekognoskować, uważać, śledzić nieprzyjaciela.

Re-cognoscirung, *sf.* r. konesans, rozpoznanie (na wojnie).

Re-convaléscent, *sm.* rekonwalescent, przychodzący do zdrowia.

Re-combat-écus, *sf.* wyzdrowienie.

Recrut u. Rekrut, *sm.* Milit. rekrut, nowozaciężny żołnierz.

Re-crutiren, *va.* rekrutować, brać do wojska.

Re-crutirung, *sf.* branka (do wojska).

Rectificiren, *va.* rektyfikować, sprostować; Chim. dystylować, oczyszczając. (słowa).

Recton, *sf.* Gram. rząd (przyimka).

Rektor, *sm.* rektor. (torato).

Re-corrübe, *sf.* u. R. ctoat, *sm.* re-

Re-dacteur, *sm.* redaktor (gazety, pi-ma) (nie).

Re-daction, *sf.* redakcja, zredagowa-

Re-de, *sf.* mowa, rzecz, głos, odezwa; wieść, pogłoska; odpowiedzialność, sprawowanie się z czego; tinc — halten, mieć mowę; da von ist die — nicht, o tem nie ma mowy; es geht die — daß, mówią że; zur — stellen, skierować się sprawie z czego, odnawiać za co.

Re-de-fluß, *sm.* płynność w mówieniu.

—tu ist, *sf.* retoryka, sztuka mówienia.

—satz, *sm.* peryod, zdanie (w mowie).

—sent, *adj.* mający wstręt od mówienia. (mowy).

—theil, *sm.* —theilichen, *sm.* Gram część

Re-ben *vn.* u. *va.* mó-ić, roz-rawiać; —, *sn.* mówienie; daß Wort —, (einem) mówić za kim in den Wind —, mówić na wiatr, bez myśli; in's Gewissen —, przemawiać do serca;

nach dem Munde —, (einem), potaki-
wać komu. *razenie.*
Redensart, *sf.* sposób mówienia, wy-
Redigiren, *va.* redagować, ułożyć.
Redlich, *adj.* rzetelny, uczciwy, pra-
wy, szczerzy. (uczciwość).
Redlichkeit, *sf.* rzetelność, szczerokość,
Redner, *sn.* mówca.
Redner-bühne, *sf.* u. —stuhl, *sm.* ka-
tedra, mównica.
—gabe, *sf.* dar wymowy.
—kunst, *sf.* sztuka krasomówska.
Rednerisch, *adj.* krasomowski.
Redselig, *adj.* gadatliwy, wielomówny.
Redseligkeit, *sf.* gadatliwość, wielo-
mowność. (ufomek).
Reduciren, *va.* Arithm. zmniejszać
Réde, *sf.* Réder, *sm.* *vid.* Réde u.
Reef, *sn.* Mar. *vid.* Reef. (Réder).
Reell, *adj.* istotny; rzetelny, uczciwy.
Refectórium, *sn.* (pl. -rien) refektarz
(w klasztorze).
Referendär, *sm.* referendarz.
Referent, *sm.* referent.
Referiren, *va.* referować, odrabiać
(sprawę jaką); zdawać komu re-
lacje, sprawę z czego.
Reff, *sn.* jaskła, kosz pleczny; Mar.
oczka u żagla przez które się prze-
wlekają sznurki dla ściągania żagli.
Reffen, *va.* Mar. żagle podwinąć,
skrócić, podciągnąć.
Reflectiren, *va.* odbijać, rzucić blask,
światło; —, *vn.* zastanawiać się,
namyślać się; (auf) rozważać co.
Reflekt, *sm.* odbicie, blask odbity.
Reformation, *sf.* reforma, zmiana,
ulepszenie.
Reformator, *sm.* reformator.
Reformiren, *va.* reformować, zapro-
wadzać zmiany w celu ulepszenia.

Reformirte, *sm.* reformowany, kalwin.
Regál, *sn.* półka na książki; regál
(w organach); Imprim. druk kró-
lewski (duży); — u. Regale, *sn.* (pl.
-len) przywilej monarszy.
Regál-folio, *sn.* duży format in folio.
—papier, *sn.* papier regalowy w du-
żym formacie.
Regaliren, *va.* sam. uraczyć, ucze-
stować kogo czém.
Rége, *adj.* ruchawy, żywy, ruchli-
wy; — machen, poruszyć, wzbudzić.
Regel, *sf.* reguła, prawo; in der —,
zwykle, zwyczajnie.
Regel-betriß, *sf.* Arithm. (pl. -trien)
reguła trzech.
—los, *adj.* nieregularny.
—losigkeit, *sf.* nieregularność.
—mäßig u. —recht, *adj.* foremny, nie,
prawidłowy, o; regularny, —nie.
—mäßigkeit, *sf.* foremność, regular-
ność.
Regeling, *sf.* Mar. brzegi otaczają-
ce okręt i znaczące jego piętra.
Regeln, *va.* regulować, podług pe-
wnego prawidła urządzać.
Regen, *va.* poruszać czém; —, *sm.*
deszcz; *adj.* dżdżysty; auß dem —
in die Traufe kommen, dostać się
z deszczu pod rynnę.
Regen-bach, *sm.* potok (z deszczu).
—bad, *sn.* Med. kąpiel kroplista.
—bogen, *sm.* tęcza. (ry tęczy).
—bogenfarbig, *adj.* w tęczę, w kolo-
—bogenstein, *sm.* kamień przedsta-
wiający kolory tęczy.
—dach, *sn.* Archit. dach przed do-
mem (chroniący od deszczu).
—faß, *sn.* beczka do wody deszczo-
wej. (cie deszczu spadający).
—feutr, *sn.* ogień deszczowy, w kształ-

Regen-galle, *sf.* kawalek tęczy.
—guß u. —schauer, *sm.* ulewa, deszcz
ulewowy. (połęża).
—mantel, *sm.* płaszcz od deszczu, o-
—pfeifer, *sm.* siewka (ptak).
—schirm, *sm.* deszczochron.
—tropfen, *sm.* kropla deszczu.
—vogel, *sm.* kulik (ptak).
—wasser, *sn.* woda deszczowa.
—wetter, *sn.* pora dżdżysta. (na-
— Sturm, *sm.* dżdżownica, glista ziem-
—zeit, *sf.* czas dżdżysty.
Regent, *sm.* -in, *sf.* regent, -ka, rzą-
dca tymczasowy; panujący, monar-
cha, -chini.
Regentschaft, *sf.* regencya, rządy tym-
czasowe.
Regieren, *va.* u. *vn.* rządzić, wła-
dać czém; regierend, *adj.* rządzący.
Regierung, *sf.* rządzić, panowanie,
rządy; rząd, zwierzchność.
Regierungs-antritt, *sm.* objęcie rzą-
dów, wstąpienie na tron.
—form, *sf.* kształt, forma rządu.
—rath, *sm.* członek rady rządowej.
Regiment, *sn.* pułk; zarząd, porzą-
dek; baß — führen, utrzymywać po-
rządek.
Regiments-arzt, *sm.* lekarz pułkowy.
—stück, *sn.* działo polowe.
—tambour, *sm.* tamburmajor.
—unkosten, *pl.* auf — leben, pożywić
się przy innych.
Register, *sn.* rejestr, spis, lista; spis
rzeczy zawartych w książce; re-
jestr, regul (w organach); Imprim.
rycht (akuratne wpadanie stronicy
na stronę).
Registerpapier, *sn.* papier rejestrowy.
Registratör, *sm.* registrator.
Registratur, *sf.* registratura.

Registrieren, *vn.* wciągnąć do reje-
strów, zaoblatować do akt.
Regnen, *v.* imp. (es regnet) deszcz
pada.
Reinerisch u. Régnicht, *adj.* dżdżysty.
Regreß, *sm.* Jur. regres, rekurs, od-
wołanie się o wynagrodzenie stra-
żnika, *adj.* żywy, ruchliwy. (ty.
Régsamkeit, *sf.* żywość, ruchliwość.
Regulär, *adj.* regularny, prawidłowy.
Reguliren, *va.* uregulować, uporząd-
kować. (wzruszanie się).
Régung, *sf.* ruszenie, poruszenie,
Régungs-loß, *adj.* nieruchomy, bez
ruchu.
Reh, *sn.* sarna; *sf.* Mar. brzegi ot-
aczające okręt do kola; —, *adj.*
szybny, zochwacony (o koniu).
Reh-bod, *sm.* rogacz, sarna samiec.
—braten, *sn.* sarnia pieczeń, sarnina.
—farben, *adj.* płowy.
—faß, *sm.* mit — fassen, z wygiętymi
nogami jak sarnia stopka.
—faß, *sn.* sarnie, sarniátko.
—posten u. —schrot, *sm.* lotki, sie-
kanie, strót z siekanego ołowiu na
sarny. (posładek sarni).
—schlängel, *sm.* u. —seule, *sf.* udziec,
—stige u. Ríde, *sf.* sarna (samica).
Rehde, *sf.* Réder, *sm.* *vid.* Réder u.
Réder. (ni).
Réde u. Réhfrankheit, *sf.* ochwat (u ko-
Réhling, *sm.* *vid.* Réhschwamm).
Reib-eisen, *sn.* u. Reibe, *sf.* tarka.
—seule u. Reibeseule, *sf.* wierzimak,
walek do tarcia.
—stein, *sm.* kamień do tarcia farb.
—zeug, *sn.* Phys. tarło, poduszka
(u maszyny elektrycznej).
Reiben, *va.* irr. trzeć; rozcierać far-
by; Med. nacierać, pocierać; —, *sn.*

tarcie; nacieranie; *sch* —, *vr.* (an-
cienem) dokuczać komu; *unter die Na-*
se —, (cinem *etwas*) przytykać komu
robić; wytknąć mu *co*.

Reiber, *sm.* rozcieracz.

Reibung, *sf.* tarcie, rozcieranie; *fig.*
kolizja, atarcie się, walka.

Reich, *sn.* państwo, cesarstwo, kró-
lestwo, kraj; —, *adj.* bogaty, obfi-
ty; *Dein* — *fomme*, przyjdź kró-
stwo twoje.

Reichen, *vn.* rozciągać się; sięgać, do-
sięgać; starczyć, wystarczyć; —,
va. podawać; (*das Abendmahl*) da-
wać komu komunję świętą.

Reichhaltig, *adj.* wiele w sobie za-
wierający, obfity, bogaty *w co*.

—haltigkeit, *sf.* obfitość; bogactwo
(pod względem treści).

Reichlich, *adj.* obfity, hojny, sowity;
adv. dostatnio, obficie, sownie.

Reichs-adler, *sm.* orzeł państwa (ja-
ko herb).

—apfel, *sm.* jabłko królewskie.

—archib, *sn.* archiwum państwa.

—frei, *adj.* bezpośredni, cesarski.

—freiherr, *sm.* baron cesarstwa.

—gesetz, *sn.* ustawa państwa.

—kanzler, *sm.* kanclerz państwa.

—kleinodien, *pl.* klejnoty państwa.

—rad, *sm.* rada państwa.

—stadt, *sf.* miasto cesarskie.

—stand, *sm.* stan państwa.

—tag, *sm.* sejm.

—thaler, *sm.* talar bity.

—versammlung, *sf.* zgromadzenie sta-
nowe.

—verwalter, *sm.* rzadca państwa.

Reichthum, *sn.* u bogactwo, obfitość.

Reich, *sm.* szron; (*dim.* Reichchen) obręcz,
obraczka; pas u dziala; *Mar.* gru-

by powrót, lina; —, *adj.* dojrzały;
fig. gruntowny.

Reife, *sf.* dojrzałość; *jur.* — *fommen*,
dojrzwąć; przehodzić do dojrza-
łości (*o owocach i przenośnie*).

Reifen, *nn.* dojrzwąć; —, *va.* dojr-
rzałym czynić, doprowadzać do
dojrzałości; *v. imp.* (*es reift*) szron
się robi; ziemia się szronem okry-
wa; — *u.* Reifeln, *va.* żłobkować.

Reifer, *sm.* Reiserbahn, *sf.* *vid.* Seiler
u. Seilerbahn.

Reifholz, *sn.* drzewo na obręcze.

—rod, *sf.* rogówka.

—werden, *sn.* dojrzewanie.

Reiflich, *adj.* u. *adv.* dojrzały, -le,
gruntowny, -nie.

Reigen, *sm.* *vid.* Reihen.

Reihe, *sf.* rząd, szereg; *Milit.* szyk;
kolej, następstwo; *bit* — *ist an dir*,
na ciebie kolej; *in einer* —, w je-
dnym rzędzie, szyku; *nach dir*, po
kolei.

Reihen, *va.* szykować, stawić rzędem;
nawłóczyć na nitkę (perły); po-
rządkować (myśli); — *ob.* Reigen u.

Reihenanz, *sm.* taniec w kolo.

Reihenfolge, *sf.* następstwo kolejne.

—weise, *adv.* rzędami.

Reiher, *sm.* czapla; *adj.* czapli

Reiher-beiße, *sf.* połów czapli.

—busch, *sm.* czubek u czapli; kitzka
z czaplich piór.

Reim, *sm.* rym; wiersz, wierszyk.

Reimen, *va.* rymować; *fig.* (*zusammen*)
stosować, skleić, pogodzić z sobą;
—, *sn.* rymowanie; *sch* —, *vr.* ry-
mować się; zgadzać się, stosować
się, kleić się.

Reimer, *sm.* rymokleta.

Reimerei, *sf.* rymoklectwo.

Reim-frei u. —los, *adj.* nierymowy,
nierymowany.

—schluß u. —sch, *sm.* strofa, zwrotka.

—schmied, *sm.* fabrykant rymów, ry-

—thibe, *sf.* rym. (mokleta).

Rein, *adj.* czysty; jasny; czysty, prze-
zroczysty, kryształowy (*o płynie*);
czysty, niewinny; — *ausgehen*, nie
nie zyskać; — *austrinken*, wypić do
dna; — *nichts*, zupełnie nic; — *bon*
Sünden, wolny od grzechów; *in's*
— *ne bringen*, załatwić; *in's* — *ne*
schreiben, przepisać na czysto.

Reinheit u. Reinigkeit, *sf.* czystość; ja-
sność; niewinność.

Reinigen, *va.* oczyścić, wyczyścić.

Reinigung, *sf.* czyszczenie; (*Mariä*)
oczyszczenie N. P. Maryi; *die mo-*
natliche —, regularność miesięczna.

Reinigungs-eid, *sm.* przysięga oczysz-
czalna. (*jaque*).

—mittel, *sn.* lekarstwo przeczyszcz-
czalne.

Reinlich, *adj.* chędogi, schludny, czy-
sty.

Reinlichkeit, *sf.* czystość, schludność.

Rein-schreiber, *sm.* przepisywacz na
czysto. (*sane*).

—schrift, *sf.* pismo na czysto przepi-
sane.

Reis, *sn.* (*dim.* Reischchen) gałązka, od-
rostek, łatorośl; chrust; — *u.* Reiß,
sm. ryż.

Reis-bau, *sm.* uprawa ryżu.

—brei, *sm.* kleik z ryżu. (*chrustru*).

—bund, *sm.* u. —bündel, *sn.* wiązka

—holz u. Reißig, *sn.* chrust.

Reise, *sf.* podróż, przejażdżka, droga.

Reise-apothek, *sf.* apteczka podróżna.

—reisereiber, *sm.* podróżopisarz.

—reisereibung, *sf.* opis podróży.

—bett, *sn.* łóżko podróżne.

—buch, *sn.* dziennik podróży.]

Reise-bündel, *sn.* tomoczek podróży.

—diener, *sm.* subiekt podróżujący.

—fertig, *adj.* gotowy do podróży.

—gebühren, *sf.* *pl.* koszta podróży.

—gefährte, *tin.* s. towarzysz, -ka po-
dróży. (*izy*).

—gesellschaft, *sf.* towarzystwo podró-

—karte, *sf.* mapa podróżna.

—lust, *sf.* chęć podróżowania.

—paß, *sm.* paszport podróży.

—sad, *sm.* tlomok podróży.

—wagen, *sm.* karetka podróżna.

Reisen, *vn.* podróżować; *der, die* Rei-
sende *sc.* podróżny, -zna.

Reisig, *sn.* *vid.* Reischholz; —, *adj.* wierz-
choxy (kon), jezdny (żołnierz); *der*

Reisiger, *sm.* jeździec.

Reiß, *sm.* *vid.* Reiß. (*ucieo*).

Reiß-aus, *adv.* — *nehmen*, drapnąć,

—blei, *sn.* ołówek do rysowania.

—brett, *sn.* deska do rysunków.

—feder, *sf.* pióro mosiężne do ryso-

wania; reisgraf, narzędzie do cią-

gnięcia linii atramentem.

—fohle, *sf.* węgiel do rysowania.

—schene, *sf.* linijka.

—zeug, *sn.* narzędzia do rysunków.

—zirkel, *sm.* cyrkiel rysowniczy.

Reißen, *va.* *irr.* drzeć, rwać, chwycić
co; rysować; —, *vn.* rwać się, drzeć
się, łamać się; —, *v. imp.* (*es reißt*
mich) mam darcie, ból; —, *sn.* ból,
łamanie, darcie.

Reißend, *adj.* gwałtowny, silny, po-
rywający; — *hende Thiere*, zwierzę-
ta drapieżne; *die Raare geht* —, roz-
rywają towar, ma dobry odbyt.

Reiten, *vn.* *irr.* (*sehn*) jeździć, jechać
wierzchem; —, *va.* (*ein Pferd*) jeź-
dzić na koniu; —, *sn.* konna jazda;

—tenb, *adj.* konny.

Reiter, *sm.* jeździec; *Milit.* kawalerzysta, żołnierz z konnicy; — *in. sf.* kobieta sztucznie jeżdżąca na koniu; *spanischer —, Milit.* kobylica, belka najeżona kołkami.
 Reiterer, *sf.* jeżdżenie konno; jazda, konnica.
 Reiter-fahne, *sf.* chorągiew konnicy.
 —regiment, *sm.* pułk jazdy.
 —salbe, *sf.* szara maść.
 —wacht, *sf.* *Milit.* straż konna.
 Reit-bahn u. —schule, *sf.* ujeżdżalnia.
 —gerste u. —peltsche, *sf.* prętek, trzcina do konnej jazdy.
 —hengst, *sm.* ogier, stadnik. (jazdy).
 —hofen, *sf.* *pl.* spodnie do konnej.
 —stieb, *sm.* u. —rod, *sm.* surdut do konnej jazdy; amazonka, spódniczka do konnej jazdy.
 —snecht, *sm.* masztalerz.
 —kunst, *sf.* sztuka jeżdżenia konno.
 —pferd, *sm.* koń wierzchowy, wierzchowiec. (konna).
 —post u. Reitende Post, *sf.* poczta.
 —stiefeln, *sm. pl.* buty do konnej jazdy.
 —stier, *sm.* bydlę na którym się jeździ.
 —zeug, *sm.* rząd na konia (do wierzchowej jazdy).
 Reitungs u. Reitungs, *adv.* wierzchem.
 Reiz, *sm.* wdzięk. powab, pociąg; rozdrażnienie, wzbudzenie.
 Reizbar, *adj.* drażliwy; czuły na co.
 Reizbarkeit, *sf.* drażliwość; wielka czułość.
 Reizen, *va.* pobudzać, podniecać co; drażnić kogo; poduszczać, kusić, pobudzać kogo do czego; zachwycać, pociągając kogo powabami; —
 zenz, *adj.* powabny, pociągający.
 Reizlos, *adj.* niepowabny, bez wdzięku.

Reiz-mittel, *sm.* środek drażniący.
 —boll, *adj.* pełen wdzięków, powabów. (powabność).
 Reizung, *sf.* drażnienie, pobudzanie;
 Reizel, *sm.* kundel, brytan; gbur, grubianin.
 Reizerei, *sf.* gburstwo, grubiaństwo.
 Reizhaft, *adj.* grubiański.
 Reizlos, *sm.* odmiana koni w podróży; stacja, wypoczynek po drodze.
 Relation, *sf.* relacja, zdanie sprawy; stosunek, względność.
 Relativ, *adj.* względny, odnośny.
 Relegiren, *va.* relegować, wygnać, oddalić; ber Relegitte, *sm.* wygnaniec.
 Religion, *sf.* religia, wiara.
 Religions-eifer, *sm.* zapał religijny.
 —freiheit, *sf.* wolność wyznania.
 —krieg, *sm.* wojna religijna.
 —lehrer, *sm.* nauczyciel religii.
 —meinung, *sf.* wierzenie religijne.
 —partei, *sf.* sekta religijna.
 —spötter, *sm.* szyderca, oszczerca religijny.
 —berwandte, *sc.* spółwyznawca, —
 —zwang, *sm.* przymus religijny.
 Religios, *adj.* religijny, bogobojny, nabożny.
 Religiosität, *sf.* religijność, nabożność.
 Reliquie, *sf.* relikwia, świętość.
 Reliquienfästchen, *sm.* relikwiarzyk.
 Rella u. Rellmaus, *sf.* mysz laskowa.
 Remesse, *sf.* *Com.* remesa, odsyłka należytości w wekslach.
 Reminiscenz, *sf.* przypomnienie.
 Remittent, *sm.* *Com.* remittent, przysyłacz pieniędzy.
 Remittiren, *va.* odsyłać napowrót;
Com. przysyłać summy w wekslach.
 Renette, *sf.* reneta (gatun. jabłka).
 Rennen, *vn.* *irr.* pędem biegać; pę-

dzic (w przepaść); —, *va.* (zu Boden) powalić na ziemię; (den Degen durch den Leib) przeszyć komu pierś szpadą; —, *sm.* szybki bieg, pęd, lot. (niu).
 Renner, *sm.* biegacz, biegun (o ko-
 Rennbahn, *sf.* plac gonitwy, miejsce do wyścigów. (Renner).
 —pferd, *sm.* koń do wyścigów *vid.*
 —schiff, *sm.* jacht, szybkopęd.
 —schitten, *sm.* sanki lekkie do szybkiej jazdy.
 —stiel, *sm.* gonitwa, wyścigi.
 —stein, *sm.* ściek wyłożony kamieniami.
 —stier, *sm.* renifer (junges) renię.
 —thiermoos, *sm.* porost laponiński.
 Rennomist, *sm.* zawadyś, zabijak.
 Rente, *sf.* renta, dochód, intrata.
 Rent-kammer, u. Renterer, *sf.* kassa poborowa. (dów).
 —meister, *sm.* dyrektor kassy dochodów.
 Rentner u. Rentirer, — *in. s.* człowiek żyjący z procentów, kapitalista, —
 —stka.
 Reparatur, *sf.* reperacja, naprawa.
 Repariren, *va.* reparować, naprawić.
 Réper, *sm.* Réperbahn, *sf.* *vid.* Stiller u. Stillerbahn.
 Repertorium, *sm.* (pl. rien) repertorium, spis rzeczy znajdujących się w jakim zbiorze.
 Répétent, *sm.* korrepetytor.
 Répétiteur, *sf.* zegarek repetyer, bijący. (książki).
 Repostorium, *sm.* (pl. rien) szafa na Réppum, *sm.* *vid.* Rebhuhn.
 Reps u. Rapp, *sm.* rzepak.
 Répôt, *sm.* olej rzepny.
 Réppeffalten, *sf.* *pl.* odwet.
 Reptilien, *pl.* *H. nat.* płazy, gady.

Republik, *sf.* rzeczpospolita; — (statisch), *adj.* republikański.
 Republikaner, *sm.* republikańcin.
 Repuis, *sm.* odmowa.
 Reputirlich, *adj.* dobre imię mający, wzięty.
 Requisitionmeister, *sm.* referendarz, u. —
 —rządnik odbierający prośby dla przedstawienia Monarsze.
 Requiem, *sn.* rekwiem, pokój umarłych, modlitwa za umarłych.
 Requiriren, *va.* rekwirować, żądać dostarczenia, wydania czego, wezwąć do czego. (we).
 Rescript, *sm.* reskrypt, pismo rządowe.
 Resede, *sf.* u. Reseda, rezeda (rosł.).
 Resident, *sm.* rezydent. (lica).
 Résidence, *sf.* rezydencyja, pobyt; sto-
 Residiren, *vn.* rezydować, utrzymywać dwór gdzie.
 Resolviren, *va.* rozpuszczać; rozwiązać pytanie, rozstrzygnąć.
 Resonanzboden, *sm.* deka w instrumencie muzycznym.
 Respeciren, *va.* *Com.* honorować, akceptować czyj weksel.
 Respektage u. —pirtage, *pl.* *Com.* dni po terminie zostawiane na uiszczenie się z długu.
 Respondent, *sm.* odpowiadający na egzaminie.
 Rest, *sm.* (dim. Restchen) reszta, ostatek; zaległość; *Arithm.* przewyżka, różnica; den — geben, (cinem), dobić kogo.
 Restant, *sm.* *Comm.* dłużnik zaległy.
 Restauration (czyt. resto —) *sf.* restauracja, traktiernia; przywrócenie do dawnego stanu, porządku.
 Restaurator, *sm.* odnowiciel, przywróciiciel.

Restauriren, *va.* restaurować, odbudować; naprawiać, wzmacniać; odnowić, odświeżyć (obraz).

Restiren, *vn.* zostać dłużnym.

Retirade, *sf.* Milit. rejterada, odwrót.

Retorte, *sf.* Chim. retorta, alembik.

Rette, *sm.* pies samiec.

Retten, *va.* uratować, ocalić kogo od czego.

Retter, *-in, s.* wybawca, -czyni.

Rettig, *sm.* rzodkiew.

Rettung, *sf.* ratunek, ocalenie; ohrnt

—, bezpowrotnie, bez ratunku.

Rettungs-loß, *adj.* zgubiony bez nadziei, nie mogący być ocalonym; erlöst — verloren, zginał bez ratunku.

—mittel, *sn.* środek ocalenia, sposób ratowania.

Reue, *sf.* żal. (czego.

Reuen, *v. imp.* (es reuet mich) żal mi

Reuig, *adj.* żatujący, skruszony.

Reu-kauf, *sm.* kara za niedotrzymanie kupna.

—müthig u. Reirboll, *adj.* skruszony,

—müthigkeit *sf.* skrucha, żal.

Reufe, *sf.* węgierz.

Reute, *sf.* motyka; kozica (u pluga).

Reuten, *va.* karczować.

Reveille, *sf.* Milit. pobudka, ranne

bąbnienie lub trąbienie.

Reverberirofen, *sf.* Chim. piec rewer-

berowy, którego płomień działa

w pewnym kierunku.

Reverenz, *sf.* ukłon, uszanowanie.

Revers, *sm.* rewers, kwit; odwrotna

strona numizmatu.

Reversiren (lich), *vr.* rewers dać na co.

Revidiren, *va.* rewidować, przeglądać.

Rewir, *sn.* rewir, okrag, cyrkul.

Rewisor, *sm.* rewizor. (barbarowy.

Rhabarber, *sf.* rabarbarum; *adj.* ra-

Rhabarber, *sf.* Med. skrzywienie kości pacierzowej.

Rhabarber, *adj.* mający skrzywioną kość pacierzową.

Rhabarber, *sf.* rabarbarum sybirskie.

Rhebe od. Rhebe u. Rhebe, *sf.* stanowi- sko dla okrętów; offene —, przystań nieosłonięta.

Rheder, *sm.* właściciel okrętu, wynajmujący statek.

Rheberci, *sf.* uzbrojenie, opatrzenie okrętu.

Rhein-graf, —fin, *s.* hrabia, -ini z nad Renu.

—wein, *sm.* wino reńskie.

Rhetor, *sm.* retor, nauczyciel wymowy, krasomówca.

Rhetorik, *sf.* retoryka, krasomów-

stwo; -orisch, *adj.* retoryczny.

Rheuma, *sn.* u Rheumatismus, *sm.*

reumatyzm.

Rheumatisch, *adj.* reumatyczny.

Rhomboid, *sn.* Geom. sz. ścian ukośny.

Rhombus, *sm.* (pl. -ben) kwadrat u-

kośny.

Rhythmisch, *adj.* rytmiczny.

Rhythmus, *sm.* (pl. —men) rytm, ha-

monijny spadek dźwięków.

Ribbe, *sf.* vid. Rippe.

Ricambio, *sm.* Comm. policzenie stra-

i kosztów przy wymianie zaprote-

stowanego wksłu.

Richt-bell, *sn.* topór katowski.

—bell, *sm.* pion, równia. (nal.

—bloß, *sm.* kłoc na którym kal. ści.

—büßne, *sf.* rusztowanie dla trace-

nia winowajców.

—lamm, *sm.* grzebień rzadki.

—teit, *sm.* Artill. kierownik, klin

podkładający się pod działo.

—torn, *sm.* cel u strzelby.

Richtmaß, *sn.* miara do uregulowa-

nia innych.

—platz, *sm.* u. —stätte, *sf.* miejsce

kary, trawienia winowajców.

—schreibe, *sf.* wręć u klucza.

—schiff, *sn.* wegielnica.

—schnur, *sf.* sznur ciesielski do po-

miaru; *fig.* przewodnik, skazówka,

prawidło. (na.

—schraube, *sf.* Artill. śruba podnoś-

—schwert, *sn.* miecz sprawiedliwości.

Richten, *va.* stawiać prosto, wznosić,

urządzać; celować, zwracać, kiero-

wać; sądzić; karać; posądzać, po-

tepić; (in's Bett) w wykonanie

wprowadzić; sich —, *vr.* (zwracać

się, kierować się; (nach etwas) sto-

sować się do czego; (in die Höhe)

podnieść się (do góry).

Richter, *sm.* sędzia. (dziosłwo.

Richter-amt, *sn.* urząd sędziego, sę-

—pruch, *sm.* wyrok sędziego.

—stube, *sf.* izba sądowa.

—stuhl, *sm.* trybunał, sąd.

Richterlich, *adj.* sędziowski.

Richtig, *adj.* akuratywny, należyty, do-

kładny, właściwy; *adv.* sprawie-

dliwie, prawdziwie, istotnie; —,

machen, (eine Schuld) zapłacić dług;

(eine Sache) skończyć, uregulować

interes; die Sache ist nicht —, to nie-

czysty interes.

Richtigkeit, *sf.* trafność, stosowność,

dokładność.

Richtung, *sf.* kierunek. (winowy.

Richnussöl, *sm.* Pharm. olej kleszczo-

vide, *sf.* sarna samica (vid. Reh).

Rikodetschuß (czyt. rikoszet —) *sm.*

vid. Brallschuß

Riechen, *vn.* psuć, psuć, zapach jaki

wydawać; —, *va.* wąchać co, czuć;

fig. przeczuciwać, domyslać się czego.

Riecher, *sm.* sam. nos; delikatność.

Riech-schächten, *sn.* slakonik z wodą

pachnącą.

—salz, *sn.* sól do wąchania.

—wasser, *sn.* woda pachnąca.

Riech ob. Riech u. Riech, *sn.* trzcina, si-

towie; lag, leg, miejsce bagniste.

Riech-gras, *sn.* sitowie. (tkacki.

—lamm, *sn.* u. —blatt, *sn.* grzebień

Riech, *sf.* żłobek, rynienka, rowek.

Riecheln, *va.* rowkować, żłobkować

Riege, *sf.* suszarnia.

Riegel, *sm.* (dim. Riegelchen) rygiel,

zasława, zapora; obszywka roz-

poru (u krawców); ben — borschie-

ben, rygiel zasunąć; einen — bor-

schieben, przeszkodzić czemu.

Riegelst, *adj.* silnie zamknięty.

Riegelstoch, *sn.* zamek z zasuwką.

Riemen, *sm.* u. Riemen, (dim. Riemenchen)

rzemień, rzemyk; pas (u karety).

Riemen-pferd, *sn.* koń przeddysłowy.

—seil, *sn.* leje rzemieenny.

Riemen, *sm.* rymarz.

Riese, *sm.* -fin, *sf.* wielkolud, ol-

brzym, -ka; -seus, *adj.* olbrzymi.

Rieseln, *vn.* mruczeć, szmer czynić

(jak strumyk płynący); —, *sn.* mru-

czenie, szmer.

Riesen-arbeit, *sf.* u. —werk, *sn.* robo-

ta olbrzymia.

—geier, *sm.* kondor (ptak).

—groß u. —haft, *adj.* olbrzymi, o-

gromnej wielkości.

—harfe, *sf.* arfa oolska.

—kraft, *sf.* siła olbrzymia.

—schlange, *sf.* krowosys, boa, wąż

duściel.

Riech, *sn.* ryza (papieru.)

Miet u. Mieth, *sn. vid. Mi. b.*
 Miiff, *sn. Mar.* rafa, skala pod wodą;
 mielizna
 Miiffe u. Miiffel, *sm.* dzierzglica (do lnu).
 Miiffeln, *va.* dzierzgać, czesać (len);
 żłobkować; *fig.* wylajac kogo.
 Mimeste, *sf. Comm. vid. Mmeste.*
 Münd, *sn.* byk, wół; bydlę rogate.
 Münd-braten u. Mündbraten, *sm.* pie-
 czeń wołowa.
 — füllig, *adj.* pozbawiony kory.
 — fleisch, *sn.* mięso wołowe.
 — biß, *sn.* bydlę rogate; osiel, glu-
 piec.
 Miade, *sf. (dim. Mindaen)* kora; skór-
 ka; skorupa, strup.
 Miander, *vn.* gonio się (o krowach).
 Minbig, *adj.* pokryty skórą lub skórka.
 Ming, *sm. (dim. Mingchen u. Mingelchen)*
 pierścień, obrączka; krąg, obwód;
 ogniwo.
 Mingel, *sm.* pierścioneń, kółko; *sn.* lok.
 Mingel-blume, *sf.* kniec, lotec, nogie-
 tek (rośl.).
 — brod, *sn.* ciasteczko, placuszek.
 — reim, *sn.* rym po każdej zwrot-
 ce powtarzający się.
 — rennen, *sn.* gonitwa, ubieganie się
 do pierścienia.
 — schlange, *sf.* wąż pierścieniowy.
 — taube, *sf.* grzywacz (*gat. gołębia*).
 Mingelig, *adj.* pierścieniowy.
 Mingeln, *va.* kółka na czem robić.
 Mingen, *vn.* pasować się; —, *va.* wy-
 zymać, wykrecać; załamywać (re-
 ce); —, *sn.* pasowanie się, zapasy.
 Minger, *sm.* zapasnik.
 Ming-finger, *sm.* czwarty palec u rę-
 ki od wielkiego.
 — förmig, *adj.* pierścieniowaty,
 kształt pierścienia mający.

Ming-fragen, *sm.* ryngraf, blacha ofi-
 cerska pod szyją.
 — mauer, *sf.* mur okólny.
 — panzer, *sm.* kolczuga.
 Ringß, *adv.* — herum od. — umher, w o-
 kolo, naokoło.
 Rinne, *sf.* rynna, żłobek.
 Rinnen, *vn.* irr. (sehn) cieć, lać się,
 płynąć; skrzepnąć, ścinać się.
 Rinne-leiste, *sf. Archit.* listwa żłobko-
 wa (u gzesmu).
 — stein, *sm.* ściek, rynsztok z kamieni.
 Rißle, *sf* żłobek; połeczka (na książ-
 ki).
 Rißen, *va.* skopywać (ziemię).
 Rippe, *sf. (dim. Rippen)* żebró; żyl-
 ka (u łosci); szpaga (w okręcie).
 Rippen (riß), *vr.* ruszać się.
 Rippen-fell, *sn.* Anat. błona płucna.
 — stoß, *sm.* kulak, szturchaniec w bok.
 — stuß, *sn.* schab, mięso z żebra-
 mi.
 Rißbig, *adj.* żebrzysty.
 Rißico, *sn.* Comm. ryzyko, niebezpie-
 czeństwo, los. (losowy).
 Rißfánt u. Rißfánt, *adj.* ryzykowny,
 Rißfirten u. Rißfirten, *va.* ryzykować,
 narażać, wystawiać na co.
 Rißepe, *sf. Bot.* wiecha.
 Rißpengraß, *sn.* trawa wiechowa.
 Riß, *sm.* ss. rozdarcie, szpara, ryś,
 rozpadlina; rys, rysunek.
 Rißig, *adj.* porysowany, popekany;
 pełny szpar.
 Riß, *sm.* kłab (u konia); podbicie (u
 nogi); kiść (u ręki).
 Ritornell, *sn.* Mus. kawałek muzyki
 przed arją lub po arji.
 Ritt, *sm.* jazda (konna); przejażdżka;
 cinnen — thun, przejechać się kon-
 no; in cinem —, bez wytchnienia.

Mitter, *sm.* jeździec; rycerz, boha-
 ter; kawaler (orderu); arme —,
 grzanki z jajem osmażone w maśle;
 arme — baden, żyć w biedzie, biedę
 klepać; zum — (sdyagen), pasować
 kogo na rycerza.
 Mitter-blensf, *sm.* usługa rycerska.
 — geist, *sm.* duch rycerstwa.
 — gut, *sn.* dobra szlacheckie.
 — kreuz, *sn.* krzyż kawalerski.
 — orden, *sm.* zakon rycerski.
 — roman, *sm.* romans rycerski.
 — saal, *sm.* sala rycerska.
 — schlag, *sm.* pasowanie narycerza.
 — schule, *sf.* szkoła wojskowa.
 — stinn, *sm.* duch rycerski.
 — spiel, *sm.* igrzysko rycerskie, tur-
 niery.
 — sporn, *sm.* ostroga rycerska; ostróż-
 ka, międzeniec (rośl.).
 — stand, *sm.* rycerstwo, stan rycer-
 ski; stan szlachecki.
 — zeit, *sf.* czas rycerstwa.
 — zug, *sm.* wyprawa rycerska.
 Mitterlich, *adj.* rycerski; kawalerski.
 Mitterlichst, *sf.* rycerstwo, stan ry-
 cerski; szlachta.
 Mitterthum, *sn.* rycerstwo.
 Mitterthug, *adv. vid. Mitterthugß.*
 Mittermeister, *sm.* Milit. rotmistrz.
 Mitterst, *sn.* rytuał, księga obrządków.
 Mitterst, *sm.* obrządek kościelny.
 Mitz, *sm.* u. Mitz, *sf. (dim. Mitzchen)*
 szpara, szczelina; draśnięcie.
 Mitzgen, *va.* zadrasnąć.
 Mitzig, *adj.* pełen szczelin, szpar.
 Möbbe, *sm.* foka, pies morski.
 Möbben-sped, *sm.* fluszczy z fok.
 — thran, *sm.* tran z fok.
 Möße, *sm.* roch, raja (morski po-
 twór); wieża (w grze szachów).

Möhtein, *va* rzęzec, chrapliwie oddy-
 chać; —, *sn.* rzęzenie, charczenie
 w gardle.
 Möd, *sm. b. (dim. Mödchen)* sukoia,
 kastan, surdut; wierzchnia suknia
 (kobieca); spódnica.
 Möden, *sm.* kądzień; — u. Möggen, *sm.*
 żyto; *adj.* żytni.
 Möden-brod, *sn.* chleb żytni.
 — mehl, *sn.* mąka żytnia.
 — treße, *sf.* kłak żytni. (sko).
 Möbe, *sf.* u. Möbeland, *sn.* karczo-
 wi.
 Möben, *va.* karczować; —, *sm.* słaz,
 czwarty żołądek (u zwierząt prze-
 żuwających).
 Mögen, *sm.* ikra.
 Mögen-fisch u. Mögener, *sm.* ikrzak.
 — stein, *sm.* skamieniałość jakby
 z ikry rybiej.
 Möggen, *sm. vid. Möden.*
 Möh, *adj.* surowy, niegotowany; gru-
 by, nieobrobiony, nie wyrobiony;
 surowy, nieokrzesany; dziki, bar-
 barzyński; — he Bücher, książki nie-
 poprawne; — he Erde, jedwab' nie-
 przedziony; — her Diamant, dia-
 mant nieoszlifowany; — her Zucker,
 cukier surowy.
 Möhheit, *sf.* surowość; grubość, nie-
 okrzesanie, dzikość.
 Möhr, *sn. (pl. Möhre u. Möhre, dim.*
 Möhrchen) trzcina; rura, rurka; lufa
 u broni palnej; strzelba; ein gezo-
 genes —, gwintówka (strzelba); ein
 spanisches —, trzcina, laska.
 Möhr-bein, *sn.* u. — fnochen, *sm.* Anat.
 kość rurkowata, cewkowata.
 — blech, *sn.* blacha żelazna (do rur).
 — brunnen, *sm.* fontana.
 — leitung, *sf.* zbiór kanałów, rur do
 wodociągu.

Röhr-meister u. Röhrenmeister, *sm.* architekt budujący studnie, pompy.
—wasser, *sn.* woda rurami sprowadzana. (nie się mieszczący).
Röhr-dommel, *sf.* bąk (ptak w trzcinie).
—droffel, *sm.* drożdź błotny.
—gras, *sn.* turzyca (trawa).
—halm, *sm.* łodyga trzcinna.
—pfeife u. —röte, *sf.* piszczałka ze trzciny.
—sperring, *sm.* wróbel trzciny.
—stod, *sm.* trzcina (laska).
—zucker, *sm.* cukier z trzciny.
Röhre, *sf.* (dim. Röhren) rura, rurka, kanał; bączek, rurka na stempele; jama; Anat. piszczel.
Röhrlicht, *sn.* miejsce trzciną zarosłe.
Röhrig, *adj.* z rurek złożony.
Rölle, *sf.* (dim. Röllchen) blok, krag, krążek; kółko, kołowrotek; wałek, magiel; cylinder, tłok, wałek; zwój, zwitek, trąbka (papieru), cewka u kołowrotka; rejestr; rola (teatralna).
Röllbett, *sn.* łóżko z kółkami.
Röllholz, *sn.* wałek (do maglowania).
—stuhl, *sm.* krzesło z kółkami.
—wagen, *sm.* wózek na małych kółkach; wózek okrągły w którym dzieci uczą się chodzić.
Rollen, *vn.* (sein) toczyć się, kulać się; obracać się; grzmieć (o grzmocie); —, *va.* toczyć, kulać co; skręcać, zwiąć; (bie Rügen) przewracać oczy. (lach).
Röllentabaf, *sm.* tytuł kręcony, w ro.
Roman, *sn.* (dim. Romanen) romans.
Romanendichter u. —schreiber, *sm.* romansista, pisarz romansów.
Romanhaft, *adj.* u. *adv.* romansowy, -wo.

Romantiker, *sm.* romantyk.
Romantisch, *adj.* u. *adv.* romantyczny, -nie. (sei).
Romanze, *sf.* ballada, duma o miłości.
Römer, *sm.* (dim. Römerchen) kieliszek zielony do reńskiego wina.
Rondel, *sm.* rotunda, plac okrągły.
Rösa, *adj.* (w wyrazach złożonych) różowy. (piący).
Rösch, *adj.* mocno wypieczony, chrupki.
Röse, *sf.* (dim. Röschen) róża (kwiat) róża (choroba); dyament rżnięty; różyczka, ozdoba; bie wiede —, róża dzika; Zeit bringt —sen, każda rzecz ma swój czas.
Rösenader, *sf.* Anat. żyła kostkowa.
—aloe, *sf.* aloes różami przyprawny.
—artig, *adj.* podobny do róży; Med. właściwy zapaleniu róży; bie —gen Pflanzen, róża, familia roślin z koroną podobną do róży.
—au, *sf.* u. —garten, *sm.* błonie różami zarosłe.
—born, *sm.* psia róża.
—busch, *sm.* zapach róż.
—essig, *sm.* ocet różany.
—farbe, *sf.* kolor różowy.
—farben u. —farbig, *adj.* koloru różowego.
—finger, *sm.* różowy palec.
—heide, *sf.* płot z krzaków różowych.
—holz, *sn.* drzewo różowe.
—knoße, *sf.* pączek róży.
—krauz, *sm.* wieniec z róż; różaniec.
—kreuzer, *sm.* zwolennik sekty empyryków.
—mädchen, *sn.* dziewczyna uwieczona różami za przykładne sprawowanie się.
—öl, *sn.* olejek różany.
—roth, *adj.* różowoczerwony.

Rosen-stein, *sm.* rozetka, płaski bryl.
—stod, *sm.* krzak róży. (lancik).
—strauch, *sm.* bukiet z róż.
—wasser, *sn.* woda różana.
Rösia, *adj.* różowy, rumiany.
Rösine, *sf.* (dim. Röschen) rodzynek; steine —nen, rodzyńki z Koryntu.
Rösmarin, *sm.* rozmaryn; *adj.* rozmarynowy.
Röß, *sm.* R. (dim. Röschen) rumak.
Röß-aloe, *sf.* Pharm. substancja lekarska wydobyta z aloesu.
—apfel, *sm.* gońj koński.
—anpfer, *sm.* szczerw kobyli, wodny.
—arbit, —arst, —haar, —handel, —händler, —marst, *vid.* Pferdarbeit, Pferdarbeit, i t. d. (ryjnia).
—arznelkunst, *sf.* sztuka weterynaryjna.
—beere, *sf.* czernia, borówka *vid.* Heilbeere. (rośl.).
—busch, *sm.* kopyto końskie; podbiał.
—fäher, *sm.* krówka (gat. chrząszcza).
—famm, *sm.* zgrzeblo; handlarz koni.
—fassen, *sf.* kasztan dziki.
—fassenbaum, *sm.* dzikie drzewo kasztanowe.
—mühle, *sf.* młyn koński, deptak.
—schwanz, *sm.* ogon koński; koniogon, przętka (rośl.).
—schweif, *sm.* ogon koński; buńczuk (szatandar turecki); Bascha bon brei —sen, basza o trzech buńczukach.
—weibe, *sf.* krucha wierzba.
Rößig, *adj.* pożądliva (o kobyli).
Röß, *sm.* rdza; dodatek do złota lub srebra; —, *sm.* d. krata; ruszt, krata na której się co piecze; Archit. kraty (u okien i t. p.) Metall. pokład rudy.
Rößbraten, *sm.* wołowina od żeber, zraz z rusztu.

Röß-brenner u. Rößter, *sm.* robotnik co kruszce wypala.
—fleden, *sm.* plama od rdzy.
—pfanne u. Rößpfanne, *sf.* patelnia.
Röße, *sf.* moczysko; Metall. piec do topienia kruszców.
Rößen, *va.* piec na ruszcie; rosic (len); prażyć (rudę).
Rößen, *vn.* (sein) rdzewieć; alt Liebe —tet nicht, dawna miłość nie wie trzeje.
Rößterwert, *sn.* Mar. okno w okręcie do przewietrzenia.
Rößtig, *adj.* zardzewiały.
Rößtrai u. Rößtrai, *sn.* rastrum (do rygowania papieru na noty).
Roth, *adj.* (comp. röther, sup. röthest) czerwony; rumiany (o twarzy); rudy (o włosach); —werden, zaczerwienić się, zarumienić się.
Roth-auge, *sn.* ploc, płóciwa, rumienica (ryba).
—bädig, —bädig u. —wangig, *adj.* czerwonoolicy.
—bart, *sm.* ruda broda.
—bärtig, *adj.* rudobrody.
—baum, *sm.* *vid.* Lerchenbaum.
—braun, *adj.* czerwono-brunatny.
—brüchig, —geß Eisen, czerwono-krucho żelazo.
—büche, *sf.* czerwony buk.
—eiche, *sf.* dąb pospolity. (na).
—fichte u. —tanne, *sf.* jodla czerwona.
—fink, *sm.* gil, popek (ptak).
—forelle, *sf.* pstrąg górny (ryba).
—fuchß, *sm.* *vid.* Brandfuchß.
—gärber, *sm.* garbarz.
—gleßer, *sm.* odlewacz z miedzi.
—haarig, *adj.* rudowłosy.
—hirsch, *sm.* jelen. (zylia).
—holz, *sn.* drzewo czerwone np. bra-

Rothhuhn, *sm.* jarząbek (*ptak*).
 — Ichthyon, *sm.* ruda, ludarka, pliszka, czerwonogardla.
 — Kopf, *sm.* ruda głowa; szafraniec, człowiek z rudą głową.
 — lauf, *sm.* Med. róża (*choroba*). (*wy*).
 — Schlag, *sm.* Miner. kruszec cynko-
 — schmelz, *sm.* vid. Kupferschmelz.
 — schnabel, *sm.* wróbel czerwony; me-
 wa (*ptak* morski z czerwonym
 dziobem).
 — Schwanz, *sm.* u. — Schwanzchen, *sm.*
 pliszka czerwonogon.
 — Specht, *sm.* dzięcioł pstry.
 — Wälsch, *sm.* mowa mieszana, cy-
 gańska, złodziejska.
 — Wildpret, *sm.* dzierzyna czerwona.
 Rötze, *sf.* czerwoność; zorza (na nie-
 bie); rumieniec (na twarzy); mar-
 zanna (*rośl.*) (da czerwona.
 Rötzel u. Rötstein, *sm.* rubryka, kré-
 Rötzelu, *sf.* pl. Med. odra (*choroba*).
 Rötzen, *vn.* rumienieć, czerwienieć;
 sich —, *vr.* rumienić się, czerwienić
 się.
 Rötlich, *adj.* czerwony.
 Rötling, *sm.* bedlka (*rydz*); pliszka
 czerwonogonek (*ptak*).
 Rötze, *sf.* gromada, kupa, zgraja;
 rota, kompania (w wojsku).
 Rötten u. Rottiren (sich), *vr.* kupić się,
 tłumem się gromadzić; przystać do
 partyi czyjś, buntować się.
 Rötten-feuer, *sm.* ogień rotowy, go-
 sty, nieustanny.
 — Führer, *sm.* herszt buntowników.
 — Geist, *sm.* duch partyi, umysł bun-
 towniczy.
 Rottmeister, *sm.* rotmistrz, kapitan.
 Rotunde, *sf.* Archit. rotunda, gmach
 okrągły.

Roth, *sm.* słuz zgęstniały, smark; no-
 saczina (u konia).
 Rötzig, *adj.* zasmarkany, smarkaty;
 nosaty, nosaczynę mający.
 Rötznos, *sf.* u. — nädchen, *sg.* smar-
 kacz.
 Rube, *sf.* (*dim.* Rübchen) rzepa; rzap
 (ogon bydlęcy bez sierci uważany;
 gelbe —, marchew; rote —, burak
 wiśnię —, brukiew; rint —, schaben
 (cinem) marchewkę komu pokazać,
 palec palcem skrobać dla wyszy-
 dzenia kogo.
 Rubel, *sm.* rubel.
 Rubelstück, *sm.* rubel srebrny.
 Ruben-terbel, *sm.* trzebula, blekotki
 jadalny. (besamen)
 — samen, *sm.* nasienie rzepy vid. R.
 Rube-samen u. Rüpsen, *sm.* kapusta
 rzepak. (korn)
 — samenöl u. Rüpsenöl, olej rzep-
 Rubin, *sm.* rubin, czerwony kamień
 drogi.
 Rubia-ballaß, *sm.* vid. Ballaß.
 — Ruß, *sm.* rubin fałszywy.
 Rubriciren, *va.* rubrykować, rubry-
 kami oznaczać. (ce, parat)
 Rubrif, *sf.* rubryka, kolumna w ksiąg
 Rüd-gras, *sn.* trawa wonna.
 — los, *adj.* niegodziwy, niecny, bez-
 bożny. (nos)
 — losigkeit, *sf.* niegodziwość, bezboi-
 Rüdhar, *adj.* rozgłoszony, głośny,
 osławiony; — werden, rozgło-
 się, wychodzić na jaw, gruchnąć.
 Rüdharheit, *sf.* rozgłośność, jaw-
 ność.
 Rud, *sm.* pomknięcie, posunięcie,
 szturchnięcie, pohnięcie; auf einen
 —, od razu; einen — thun; pomknąć
 się, posunąć się.

Rüden, *va.* posunąć, pomknąć co; —,
 vn. (sich) posunąć się, pomknąć
 się; —, *sm.* grzbiet, plecy, tył; obuch
 (topora); wierzch (góry); grzbiet
 (nosa); den — kehren, (cinem) od-
 wrócić się od kogo, opuścić, prze-
 stać go wspierać; den — wenden,
 tyłem się obrócić; hinter dem —, po
 za oczy.
 Rüden-harte, *sf.* Med. schnienie
 grzbietu.
 — halt, *sm.* zabezpieczenie z tyłu,
 podpora (*vid.* Rüdhalt).
 — kehre u. Rüdkehre, *sf.* tył, grzbiet
 (krzesła).
 — matz, *sn.* rzeń pacierzowy.
 — schmerz, *sm.* ból w plecach.
 — wirbel, *sm.* skręt, pacierz u kości
 grzbietnej.
 Rüd-bewegung, *sf.* ruch wsteczny.
 — blind, *sm.* obejście się wstecz,
 rzut oka na przeszłość.
 — bürge, *sm.* podręczyciel, ręczący
 za ręczącego.
 — Erinnerung, *f.* wspomnienie. (we,
 — fall, *sm.* powrót choroby, recydy-
 — fällig, *adj.* powrotny.
 — fracht u. — ladung, *sf.* ładunek po-
 wrotny, który furman bierze wra-
 cając.
 — gang, *sm.* powrót, odwrót.
 — gungig, *adj.* wsteczny; (maßen)
 cofnąć co; przeszkodzić czemu.
 — grat u. — grath, *sf.* ładunek w
 grzbiecie, stos krągowy, pacie-
 rzowy.
 — halt, *sm.* pomiarkowanie, baczność
 (w mowie); ohne —, otwarcie,
 nie nie tając.
 — lauf, *sm.* odkupno. (canie się.
 — fehre u. — laufst, *sf.* powrót, wra-

Rüd-matz, *sm.* pochód powrotny,
 odwrót.
 — reise, *sf.* powrót (z podróży).
 — seite, *sf.* tylna strona, strona od-
 wrotna.
 — sicht, *sf.* wzgląd, baczenie na co.
 — sichtbar, *adv.* względnie na co.
 — sichtbar, *adj.* u. *adv.* nie wyrozumia-
 ly, nie okazując na nic względu.
 — sitz, *sm.* siedzenie tyłem do koni.
 — stand, *sm.* zaległość, pozostalość.
 — ständig, *adj.* zaległy, niezapłacony.
 — wand, *sf.* grzbiet (krzesła).
 — warts, *adv.* wtył, wstecz.
 — wechsel, *sm.* Com. weksel zwrotny.
 — weg, *sm.* droga napowrót.
 — zug, *sm.* Milit. odwrót, ruch, po-
 chód odwrotny.
 Rüdting, *adv.* tyłem, z tyłu, w znak,
 na znak. (stankami).
 Rüd-wette, *adv.* z przerwami, z prze-
 — wind, *sm.* Mar. wiatr zmienny.
 Rude, *sm.* pies samiec; kondel (pies);
 —, *adj.* grubiański, nieokrzesany.
 Rüdél, *sm.* gromada, kupa (zwierząt).
 Rüder, *sn.* wiosło; fig. ster (spraw,
 rządu).
 Rüder-bank, *sf.* ława wiosłarska.
 — frecht u. Rüderer, *sm.* wiosłarz.
 — schiff, *sn.* statek wiosłowy.
 — schlag, *sm.* uderzenie wiosła.
 — stange, *sf.* drag u wiosła.
 Rüdern, *vn.* wiosłować.
 Rüf, *sm.* wołanie, zawołanie, wezwa-
 nie; pogłoska, wieść; reputacja,
 opinia, imię, sława.
 Rüfen, *vn.* irr. krzytać, wołać; —,
 va. zawołać, wzywać kogo, wieg-
 rufen, w samą porę, jakby na za-
 wołanie.
 Rüge, *sf.* skarcenie, nagana.

Rügen, *va.* karcieć (słowami), 'naganie co.

Ruhe, *sf.* pokój, spoczynność; spoczynek, czas; sich zur — begeben, udać się na spoczynek; sich zur — setzen, odsunąć się od spraw, udać się spoczynności w zaciszu; zur — kommen, dostać się na wieczny spoczynek (umrzeć).

Ruhe-altar, *sm.* ołtarz wzniesiony do processyi w Boże ciało.

— bank, *sf.* ława do wypoczynku;

Müßiggang ist des Teufels —, próżnowanie jest matką występku.

— bett, *sn.* sofa. (talna.)

— gehalt, *sm.* u. *sn.* pensja emery-

— fassen, *sn.* poduszka do czasasu.

— platz, *sm.* miejsce wypoczynku.

— punkt, *sm.* punkt spoczynku; *Mec.* środek ciężkości.

— stand, *sm.* stan spoczynku; in — berseht, uwolniony ze służby z emeryturą.

— stätte, *sf.* miejsce spoczynku; grób.

— störer, — in, *s.* burzyciel(-ka) spokojności.

— stunde, *sf.* godzina wypoczynku.

— tag, *sm.* dzień wypoczynku.

Rühen, *vn.* odpoczywać, wypoczywać; spoczywać, spać, wywczasować się; (lassen) dać wypocząć, wytehnąć.

Rühig, *adj.* spokojny, cichy.

Ruhm, *sm.* sława, chwala. (Iy.)

Rühm-begier u. — sucht, *sf.* żądza chwalebnej; begierig u. — süchtig, *adj.* chciwy chwały.

— gefront, *adj.* uwieniony chwałą.

— los, *adj.* bez sławy, niesławny.

— rebig, *adj.* chępliwy.

— rebigkeit, *sf.* chępliwość.

Rühm-boll, *adj.* pełen chwały, sławny. (bny.)

— tüchtig, *adj.* godzien chwały, chlubny.

Rühmen, *va.* chwalić, sławić kogo, co; sich —, *vr.* chwalić się, chęlić się z czego.

Rühmlich, *adj.* chwalebny, chlubny, zaszczytny. (biegunka.)

Ruhr, *sf.* biegunka; (rotte) krwawa

Rühr-ant, *sm.* solnik, welnica, przelot pospolity (rosł.)

— artig, *adj.* biegunkowaty, dysenteryczny.

Rühr-er, *sn.* pl. jajecznicza.

— selle, *sf.* u. — löffel, *sm.* warząchew.

— stange, *sf.* pogrzebacz.

Rühren, *va.* ruszać, poruszać kogo, co; przewracać co, gmerać w czym; wzruszać (czyje serce); bić w bęben, bębnić; —, *vn.* pochodzić skąd; sich —, *vr.* poruszać się; robić; bom Blitz geführt, piorunem rażony; bom Schläge geführt, tknięty anopleksją. (tkliwy.)

Rührend, *adj.* czuły, wzruszający.

Rührig, *adj.* ruchawy, zwinnny.

Rührung, *sf.* wzruszenie, rozczulenie.

Ruin, *sm.* ruina, upadek, zniszczenie.

Ruine, *sf.* zwaliska, gruzy.

Ruinieren, *va.* zrujnować, zniszczyć.

Rüpp, *sm.* pop. odrzygnięcie.

Rüpfen, *vn.* odrzygnać.

Rum, *sm.* rum (trunek).

Rumb, *sm.* Mar. wycinek (w bussoli).

Rummel, *sm.* hałas; grat.

Rummelci, *sf.* starzyzna, graty.

Rumör, *sm.* hałas, alarm, nieład.

Rumören, *vn.* hałasować.

Rumpelkammer, *sf.* komora na stare graty, rupiecie.

Rumpel-kasten, *sm.* stara landara, kolasa.

— metze, *sf.* modlitwy śpiewane po południu wielki tydzień. (sig.)

Rümpeln, *vn.* hałasować, rumotać

Rumpf, *sm.* tułów; kadłub; tyłka u buta; kadłub okrętu.

Rümpfen, *va.* skrzywić, wykręcać; die Rüste —, nos skrzywić na co; zdzierać nos.

Rund, *adj.* okrągły; pociągły; — herum, w koło, na okół; — herauf sagen, powiedzieć co bez ogródki, po prostu, otwarcie.

Runde, *sf.* koło, okrąg; okrągłość, kulistość; *Milit.* roni, obchód lub objazdzka nocna; in die —, wkoło.

Runden, *va.* zaokrąglać.

Rund-gefang, *sm.* śpiew kolejny.

— hoch, *adj.* kulistowklesły.

— säule, *sf.* okrągły słup. (nocne.)

— wache, *sf.* *Milit.* roni, patrol, czaty

Rundlich, *adj.* okrągławy.

Rundung, *sf.* zaokrąglenie.

Rundung, *sf.* okrągłość.

Runde, *sf.* pismo runiczne (północnych ludów Europy); — nen, *adj.* runiczny.

Runde, *sf.* kłonica (u wozu).

Rundfelle, *sf.* burak, ćwikła.

Rundfellen, *sm.* cukier z buraków.

Rundfelle, *sf.* stara sekutnica.

Rundgel, *sf.* (dim. Rundgelchen) zagłogcie; zmarszczka.

Rundgelig, *adj.* pomarszczony.

Rundgelin, *va.* zmarszczyć; *sn.* zmarszczenie.

Rundpen, *va.* skubać, wyrwać.

Rundpig, *adj.* obdarty, obszarpany; biedny.

Rüprecht, *sm.* der Ruch —, bobak, strasznydło.

Ruch, *sm.* sitowie.

Ruß, *sm.* sadza, sadze.

Ruß-braun, *adj.* czarny jak sadze.

— butte, *sf.* baryłka z sadzami.

— schwarz, *sn.* sadza holenderska.

Rüßig, *adj.* powalany sadzami, poczerwiony.

Rüßel, *sm.* ryj (u świni); trąba (u stonia).

Rüßel-flieg, *sf.* lasica czerwona.

— raser, *sm.* wygryzek, wolek (*gat.* chrząszcza).

Rüßten, *va.* przygotować; uzbrajać.

Rüßter, *sm.* rękojęć (upługa); wiąz (drzewo).

Rüßtern, *adj.* wiązowy, z wiązu.

Rüßbaum, *sm.* krokwa, podpora w rusztowaniu.

— hammer, *sf.* zbrowniąca.

— tag, *sm.* dzień przygotowania.

— wagen, *sm.* furgon, wóz bagażowy.

— zeug, *sn.* machina, narzędzie.

Rüßig, *adj.* silny, tegi, krzepki.

Rüßigkeit, *sf.* silność, krzepkość, zwawość.

Rüßigung, *sf.* przygotowanie, uzbrojenie; zbroja, pancerz, helm.

Rüße, *sf.* (dim. Rüßchen) pręt, drążek; różga; ogon (u psa); pręt mierzniczy; członek rodzajny mężki; ble — geben, (einem) różgi komu dać.

Rüßig-bahn, *sf.* szluzawka.

— berg, *sm.* góra potoczysta, spadzista.

Rüßchen, *vn.* zsuwać się, ześlizgnąć się.

Rüßeln, *va.* trząść; —, *sn.* trząsanie; ein gerütteltes Maß, miara utrąsiona, pełna.

Rüßtroß, *sm.* słoma targana.

S.

S., *sn.* dziewiętnasta głoska alfabety niemieckiego.
Saal, *sm.* *ś.* (pl. *Säle*, *dim.* *Sälden*) sala, salon.
Säame u. *Säamen*, *sm.* *vid.* *Same*.
Saat, *sf.* siew, sianie, siejba; zboże posiane.
Säatsfeld, *sn.* pole zasiane.
 — *zeit*, *sf.* czas siewu. (*bas.*)
Sabbat u. *Säbath*, *sm.* sabat, szabat;
Säbbatjahr, *sn.* rok odpoczynienia, każdy siódmy rok (u Izraelitów).
Säbbe, *sf.* u. *Säbbel*, *sn.* *fam.* ślina (*vid.* *Geifer*). (*nić się*)
Säbbern, *va.* oślinić co; —, *vn.* śli.
Säbbertuch, *sn.* fartuszek dziecięcy na piersiach. (*szowy*)
Säbel, *sm.* szabla, pałasz; *adj.* pałasz.
Säbel-bein, *sn.* krzywa noga.
 — *beinig*, *adj.* krzywonogi.
 — *hieb*, *sm.* ciecie pałaszem.
 — *Klinge*, *sf.* klinga pałasza.
 — *tasche*, *sf.* szabeltas, kieszeń wisząca u buzarów.
Säbeln, *va.* ciąć, rąbać pałaszem.
Säbenbaum u. *Säbebaum*, *sm.* choinka klasztorna, sabina.
Säbón, *sf.* *Imprim.* trismegistes, (*głotunek* *czcionek*).
Sähe, *sf.* (*dim.* *Sähetden*) rzecz, przedmiot; sprawa; *der* — *zu* wielki, przestąpić miarę; *so stehen die* — *chen*, tak się rzeczy mają.
Sähe-bienlich, *adj.* służący do rzeczy, stosowny, pożyteczny.
 — *fällig*, *adj.* — *werden*, przegrąć sprawę.

Säemann.

Sähe-funbig u. — *versänbig*, *adj.* znający się na rzeczy, rozumiejący rzecz.
 — *walter*, *sm.* rzecznik, patron, adwokata. (*ki.*)
Sähtlich, *adj.* rzeczowy; *Gram.* nijsähte, *adv.* powoli, nomała, z cicha.
Säht, *sm.* *ś.* (*dim.* *Sähtchen*) worek, wór, kieszeń; *in den* — *stehen*, *achować w kieszeń kogo*.
Sähtel, *sn.* u. *Säfel*, *sm.* mieszek, woreczek, sakiewka; skarb.
Sähten, *va.* sypać w worki; *sch* —, *vr.* odymać się jak worek (o sukni); osiadać, opadać, zapadać się.
Säht-garn, *sn.* niewód, matnia.
 — *gasse*, *sf.* u. — *gäßchen*, *sn.* ulica niecała, bez wyjścia.
 — *Leinwand*, *sf.* płótno na worki.
 — *pfeife*, *sf.* dudy.
 — *träger*, *sm.* workonoś, tragarz.
 — *tuch*, *sn.* chustka do nosa; grube płótno.
Sähtig, *adj.* workowaty (o sukni).
Säkrament u. *Säkrament*, *sn.* sakrament.
Säkramentlich, *adj.* sakramentalny, poświęcony, uświęcony.
Säkristán, *sm.* zakrystyan.
Säkristei, *sf.* zakrystya.
Säkularisiren, *va.* sekularyzować, zamienić na świeckie.
Sädebaum, *sm.* *vid.* *Säbenbaum*.
Sädrach, *sm.* złośnik, jedza.
Säduđer u. *Säduđer*, *sm.* saducejczyk (z sekty u żydów).
Säemann, *sm.* siewacz, siewca.

Säetuch.

Säetuch, *sn.* u. — *saß* *sm.* worek siewny.
 — *zeug*, *sn.* u. — *maschine*, *sf.* sprzęty,
Säen, *va.* siał.
Säffan, *sm.* safran; *adj.* safranowy.
Säffor u. *Säfflor*, *sm.* krokosz, szafran dziki; *Chim.* niedokwas kobaltu pomieszany z piaskiem.
Säfran, *sm.* szafran; *adj.* szafranowy.
Säsi, *sm.* *ś.* (*dim.* *Sästchen*) sok; powidła, syrop.
Säst-grün, *sn.* zielony kolor roślinny.
 — *los*, *adj.* bez soku, niesoczysty.
 — *losigkeit*, *sf.* niesoczystość.
Sästig, *adj.* soczysty; brudny, nieobyczajny (*żart*).
Sästigkeit, *sf.* soczystość.
Säget, *adj.* dający się wyrażać.
Säge, *sf.* tradycja, podanie, powieść; pogłoska, wieść; *es geht die* — *herum*, pogłoska się rozchodzi.
Säge, *sf.* pita; *adj.* pilowy.
Sägeblatt, *sn.* biał u piły. (*wa.*)
 — *bock*, *sm.* kozioł do rżnięcia drzewa.
 — *fisch*, *sm.* piła morska, miecznik (*ryba*).
 — *mühle*, *sf.* tartak.
 — *späne*, *sm.* trociny.
Sägen, *va.* rżnąć piłą.
Sägen, *va.* mówić, powiedzieć; *sn.* mówienie; *es hat nicht zu* —, to nie nie znaczy; *etwas zu* — *haben*, mieć głos, władzę.
Sägenzeit, *sf.* czasy bajeczne.
Säger, *sm.* tracz, pilarz.
Sägo, *sn.* sago, zago.
Sägebäume, *sf.* u. — *baum*, *sm.* sago-we drzewo.
Sähl-band, *sn.* u. — *leiste*, *sf.* krajka.
 — *weib*, *sf.* koźlina, iwa, iwina (*gal: wierzby*).

Sähling, *sf.* *Mar.* belka u bocianie-go gniazda.
Sähne, *sf.* śmietanka; — *nenn*, *adj.* śmietankowy.
Säite, *sf.* struna; *die* — *ten hoch spannen*, wiele wymagać, wielkie robić pretensje.
Säiten-bezug, *sm.* ilość strun do instrumentu potrzebną. (*nam.*)
 — *instrument*, *sn.* instrument ze strun.
 — *spiel*, *sn.* gra na instrumencie strunowym.
Säkrament, *sn.* *Säkristán*, *sm.* *Säkristei*, *sf.* *vid.* *Säkrament*, *Säkristan* u. *Säkristei*. (*jaszczurki*).
Salamänder, *sm.* salamandra (*gal*).
Sälarium u. *Sälär*, *sn.* pensya, placca.
Sälärren, *va.* płacić pensję.
Sälät, *sm.* salata, zielenina surowa przyprawiona z octem; salata glowiasta, ogrodowa. (*laterka*).
Sälätshüssel, *sf.* u. — *napf*, *sm.* sa.
Sälbader, *sm.* gaduła, papla.
Sälbaderci, *sf.* gadanina, paplanie.
Sälbäbern, *vn.* gadać, paplać.
Sälbe, *sf.* (*dim.* *Sälbdchen*) masę; *Mar.* maz, smoła.
Sälbi u. *Sälbei*, *sf.* szalwia (*rośl.*).
Sälbeiwelde, *sf.* wierzba uszkowata.
Sälben, *va.* posmarować, namażować; *namaścić* (króla); *der Geshälte des Herrn*, Pomazaniec boży.
Sälböl, *sn.* olej święty do namażowania.
Sälbung, *sf.* pomazanie, namażowanie; *fig.* poszanowanie, korzenie się, wzruszenie. (*chunek*).
Sälären, *va.* zrównać, zamknąć rachunek.
Sälbo, *sm.* *Comm.* saldo, ostateczny wypadek z wzajemnego obrachunku.

Salsisch, *adj.* baś — *ſche Gefeh*, prawo salickie. (la, p. ppla.)
 Salm, *sm.* łosoś (ryba); *ſam*, gadu.
 Salmiät, *sm.* salomoniak, wodoso-lan amoniaku.
 Sälmling, *sm.* młody łosoś.
 Salöppe, *sf.* salopa.
 Salpēter, *sm.* saletra; *adj.* saletrowy.
 Salpēter-grube, *sf.* miejsce skąd się wydobywa saletra.
 — ſäure, *sf.* u. — *gſt*, *sm.* kwas saletrowodny. (saletry.)
 — ſieber, *sm.* robotnik przy fabryce
 — ſieberer, *sf.* warzelnia saletry.
 Salpētrig u. Salpētrig, *adj.* saletrowy, mieszczący w sobie saletrę.
 Sälſe, *sf.* ostry sok (kwaśny lub słony). (zajęczy.)
 Sälſendorn, *sm.* berberys, szczawik
 Sälter, *sm.* *vid.* *ſſalter*.
 Sälutiren, *va.* salutować, uszanować okazac.
 Sälve, *sf.* *Milit.* salwa, wystrzał na znak powitania.
 Sälz, *sm.* sól; *ſg.* dowiep.
 Sälz-bergwerk, *sn.* u. — *grube*, *sf.* kopalnia soli.
 — brühe u. — *laſt*, *sf.* rosół solny.
 — brunnen, *sm.* źródło solny.
 — ſaß, *sn.* u. — *meſſe*, *sf.* faska na sól, solniczka.
 — ſteich, *sn.* słonina.
 — grund u. — *teich*, *sm.* słonawa, miejsce gdzie sól na wierzch wychodzi.
 — ſolhe, *sf.* warzelnia soli.
 — ſäure, *sf.* kwas solny.
 — ſieber, *sm.* solowar.
 — ſieberer, *sf.* warzenie soli; warzelnia soli.
 — waſſer, *sm.* woda słona.

Sälzwerk, *sn.* zakład solny, kopalnia lub warzelnia soli.
 Sälzen, *va.* solić; *sm.* osolenie.
 Sälzſicht, *adj.* słonawy.
 Sälzig, *adj.* słony.
 Sälzigkeit, *sf.* słoność.
 Sälme, u. Samen, *sm.* nasienie, ziarno; Anat nasienie zwierzęce (męskie, samcze).
 Samen-artig, *adj.* rodzaju nasienia.
 — behälter, *sm.* *Bot.* osadnik nasion.
 — bruch, *sm.* Anat. przepuklina nasienna.
 — fluß, *sm.* *Med.* wypływ nasienia.
 — gehülft, *sn.* u. — *laſſel*, *sf.* *Bot.* torebka nasienna.
 — laſſen, *sm.* *Bot.* liścień (organ połączone z zarodkiem w nasieniu).
 — ſtaub, *sm.* pył nasienny.
 Sämerei, *sf.* nasiona.
 Sämlich, *adj.* zamszowy; — *ſche* *ſt*-der, zamsz.
 Sämlich-pärber, *sm.* zamszownik.
 — pärberei, *sf.* zamszownia.
 Sämeln, *va.* zbierać, zgromadzać, skupiać; *ſich* —, *vr.* zbierać się; *ſg.* ochłonać z przestachu, przyjsć do siebie. (*ſg.*)
 Sämmler-platz, *sm.* miejsce zebrania
 — wort, *sn.* *Gram.* imię zbiorowe.
 Sämmet u. Sammt, *sm.* aksamit; *adj.* aksamitny.
 Sämmet-artig, *adj.* aksamitowy, do aksamitu podobny.
 — band, *sn.* wstążka aksamitna.
 — blume, *sf.* szarańcza aksamitek (*rośl.*). (*tny.*)
 Sämmeten u. Sämnten, *adj.* aksamitny.
 Sämmler, *in.* s. zbieracz, -ka; kwęstarz -rka. (*lekt.*)
 Sämmlung, *sf.* zbieranie, zbiór; ko-

Sammt, *prep. dat.* razem, wraz; — *und* *ſonder*, wszyscy razem i każdy z osobna.
 Sämmtlich, *adv.* wszyscy razem.
 Sämstag, *sm.* sobota (*vid.* *Sonnabend*).
 Sanct u. Sancti, *adj. indecl.* święty
 Sanctioniren, *va.* zatwierdzić, nadać sankcyę.
 Sand, *sm.* piasek; *adj.* piaszczysty; — *in die Augen ſtreuen*, oczy zamydlić komu.
 Sand-aal u. — *fiſch*, *sm.* piaszcznik (*gat. weggorza*).
 — bad, *sm.* *Med.* kąpiel piaszkowa.
 — banſ, *sf.* piaszczyna, mielizna.
 — better, *sf.* chrościna jagoda. (*ka.*)
 — büſche, *sf.* u. — *ſaß*, *sm.* piaszcznicz-farbig, *adj.* koloru piaszkowego.
 — grube, *sf.* dół gdzie piasek kopią.
 — haufen, *sm.* kupa piasku. (*sku.*)
 — horn u. — *törnchen*, *sn.* ziarno piaszcznika.
 — mann, *sm.* piaszcznik, przedający piasek; Morfeusz (bóże sen sprawiadający).
 — ſtein, *sm.* piaszkowiec.
 — uhr, *sf.* zegar piaszkowy, klepsydra.
 — wüſte, *sf.* step, pustynia piaszczysta.
 Sandale, *sf.* sandalki.
 Sandarach, *sn.* sandaraka (*gat. żywicy*).
 Sandort u. Sänder, *sm.* sandacz.
 Sandel, *sm.* sandał (drzewo).
 Sändelholz, *sn.* drzewo sandałowe.
 Sändig, *adj.* piaszczysty.
 Sanft, *adj.* łagodny, spokojny, lekki, miękki.
 Sänſte, *sf.* lektyka.
 Sänſtenäger, *sm.* lektykarz.
 Sänſtheit, *sf.* łagodność.
 Sänſtmuth, *sf.* łagodność umysłu.

Sänſtmüthig, *adj.* łagodnego umysłu.
 Sang, *sm.* śpiew, pieśń (*vid.* *Gefang*).
 Sänger, *in.* s. śpiewak, -aczka; *pie-wca*, poeta.
 Sänglich, *adj.* krwisty; żywy, gorący, porywczy.
 Sänſtel, *sm.* kiel, czarne ziele.
 Sänſtel-collegium, *sn.* rada lekarska.
 Sänſtir u. Sänſſtir, *sm.* szafir (kamień drog.). (*mj* zakryty.)
 Sänſte, *sf.* Fortif. podkop kosza.
 Sänſtment, *interf.* daj go kęś!
 Sänſſlich, *adj.* — *der Weis*, *ſelichny* wiersz (złożony z 11 syllab).
 Sänſſiren, *va.* podkopywać.
 Sänſſelle, *sf.* sardela, śledzik.
 Sänſer u. Sänſonig, *sm.* sardonik, karneol (*drogi kamień*).
 Sänſonisch, *adj.* sardoniczny, naigrawający się, uszczypliwy.
 Sänſ, *sm.* ś, trumna.
 Sänſ-macher, *sm.* majster trumien.
 — ſtein, *sm.* kamień nagrobkowy.
 — tuch, *sn.* całun.
 Sänſſmuß, *sn.* (*pl.* -men) sarkazm, przycinek, przymówka.
 Sänſſlich, *adj.* sarkastyczny, ucin-kowy, szyderczy.
 Sänſſphä, *sm.* sarkofag, nagrobek.
 Sänſraß u. Sänſaß, *sm.* ś, szabla.
 Sänſſe, *sf.* sarża, serża (*materya*); *adj.* sarżowy.
 Sänſ u. Sänſſe, *sm.* mieszkanie, właściciel.
 Sänſſaß, *sm.* *indecl.* sasafras (drzewo z Ameryki używane w medycynie). (*parilla* (*rośl.*)).
 Sänſſapärille u. Sänſſapärille, *sf.* sasa-
 Sänſan, *sm.* szatan.
 Sänſiſch, *adj.* szatański.

Satellit, *sm.* ciałochronca, drabant, przybocznik; *Astr.* satelita, towarzysze ciała niebieskiego.

Satt, *adj.* syty, nasycony; ich bin bei Dingen —, już mi się to przykry; sich — sehen, napatrzeć się.

Sättel, *sm.* siodło; wypukłość (na nosie); przegródka (w orzechu); in alle Sättel gerecht sein, umieć jechać na każdym siodle, być sposobnym do wszystkiego.

Sattelbaum u. —bogen, *sm.* łęk u siodła.

—dach, *sn.* Archit. dach dwuokapowy.

—fest, *adj.* mocno w siodle siedzący; kuty, biegly w cześć.

—gurt, *sm.* popręg.

—fissen, *sn.* poduszka u siodła.

—fuecht, *sm.* masztalierz.

—knopf, *sm.* kula u siodła.

Sätteln, *va.* osiodłać.

Sättelt, *sf.* sytyś.

Sättigen, *va.* nasycić, nakarmić, zaspokoić; *Chim.* nasycać, rozpuszczać w wodzie.

Sättigung, *sf.* nasycenie, nakarmienie; *Chim.* nasycenie, wsiąkanie.

Sättler, *sm.* siodlarz.

Sättfam, *adj.* u. *adv.* dostateczny, nie, wystarczający, —co.

Saturir, *sf.* cząber, cząbr (*rośl.*).

Satire u. Satire, *sf.* satyra; —risch, *adj.* satyryczny.

Satirifer, *sm.* satyryk, pisarz satyr.

Satz, *sm.* a. (*dim.* Sätze) skok, sus; osad, fasy; stawka (w grze);

Gram. zdanie; *Imprim.* składowanie, nabieranie, nabierka.

Satzung, *sf.* dogma, uchwała, ustawa wiary, prawo do wierzenia.

Sau, *sf.* a. u. (*pl.* Säue u. Sauen)

świnia; maciora; niechlujna kobieta, śladra; plama atramentu.

Sauber, *adj.* czysty, schludny; ein —berer Vogel, to zuch, to mi ptaszek (*ironicz.*)

Sauberkeit, *sf.* czystość, schludność.

Sauberlich, *adv.* ostrożnie.

Säubern, *va.* czyścić, chędożyć.

Säuberung, *sf.* czyszczenie.

Saubohne, *sf.* wyka, bob.

—hirt, *sm.* świniopas, pastuch świni.

—jagd, —hege, *sf.* u. —fang, *sm.* polowanie na dziki.

—rüssel, *sm.* świniński ryj.

—spieß, *sm.* oszczep na dziki.

Sauen, *va.* walać, brudzić.

Sauer, *adj.* kwaśny; mozolny, trudny, gorzki; ein —res Gesticht machen, kwasną minę stroić.

Säuerampfer, *sm.* szczaw'.

—braten, *sm.* pieczenie w occie moczona.

—brunnen, *sm.* u. —wasser, *sn.* kwaśna woda mineralna.

—fiet, *sm.* szczaw' polny, szczawik.

—fiesäure, *sf.* *Chim.* kwas szczawikowy.

—front, *sn.* kapusta kwaśna.

—stoff, *sm.* *Chim.* kwasoród.

—tüg, *adj.* słodko kwaskowaty.

—teig, *sm.* kwas piekarski, rozczyn.

—topf, *sm.* tetryk, maruda, kwaśny człowiek. (*nieczystość.*)

Sauerei, *sf.* świństwo, niechlujstwo.

Säuerlich, *adj.* kwaskowaty.

Säuern, *va.* kwasic; *vn.* kwaśnieć.

Säuf-aus u. —bruder, *sm.* suszykufel, pijak.

—gelag, *sn.* schadzka pijacka.

Säufen, *vr.* irr. pić, żłopać; —, *sn.* pijaństwo, opifłość.

Säuser, —in, *s.* pijak, —jaczka.

Säuseramme u. Säuserin, *sf.* mamka, karmicielka.

—thier u. Säuserthier, *sn.* zwierzę ssq.

Säuser, *va.* ssac, wyssać co.

Säuser, *va.* irr. karmić (piersi), piersi dawać. (*ssania.*)

Säuserglas u. —horn, *sn.* rożek do —pumpe, *sf.* u. —wert, *sn.* pompa ssąca.

—rüssel, *sm.* ryjek (u owadu).

Säuserflug, *sm.* niemowlę (przy pierśsiu).

Säuser, *adj.* świński, nieschludny.

Säuser, *sf.* (*dim.* Säuserchen) słup, filar.

Säuser-fuß u. —stuhl, *sm.* podnóże, pokład słupa.

—gang, *sm.* portyk, kolumnada.

—halle, *sf.* sala na filarach.

—ordnung, *sf.* porządek architektoniczny.

—schaft, *sm.* trzon (słupa).

Saum, *sm.* a. (*dim.* Säumchen) kraj, brzeg, obszywka, obwódka; pęk czego, ciężar.

Säumen, *va.* obrabiać, dawać obszywkę; —, *vn.* ościagać, zwłóczyć, omieszkac.

Säummig, *adj.* opieszaly, zwlekający.

Säum-pferd, *sn.* koń juczy.

—sattel, *sm.* siodło jucze.

—teig, *adj.* opieszaly.

—teigheit, *sf.* opieszalność.

—thier, *sn.* bydlę jucze.

Säure, *sf.* kwasność; *Chim.* kwas.

Säus, *sm.* halas, wrzask; wesoleś (*wid.* Braus).

Säufeln, *vn.* łagodnie szeleścić.

Säufen u. szumieć, świsnąć, huczeć.

Säufwind, *sm.* wieher, wiatr szumiący; trzpiot.

Schabiose u. Stabiose, *sf.* dryakiew, świerzbnica (*rośl.*).

Schala, *sf.* (*pl.* —ten) *Mus.* skela, gamma, szereg siedmiu tonów.

Scandal, *sn.* zgorszenie; — anfangen, szukać kłótni.

Scandalisieren, *va.* gorszyć, dawać przykład zgorszenia.

Scandalös, *adj.* gorszący, dający zgorszenie.

Scandiren, *va.* skandować (wiersze); —, *sn.* skandowanie.

Scapulier, *sn.* skaplerz. (*we.*)

Scène, *sf.* scena; zdarzenie osobli.

Scénie, *sf.* dekoracje (w teatrze).

Scénisch, *adj.* sceniczny, teatralny.

Scépter u. Scépter, *sm.* u. *sn.* berło.

Schaaf, Schaale, Schaam, Schaar, *vid.*

Schaf, Schale, Scham u. Schär.

Schäbe, *sf.* karaczan, mól (*owad*); skrobadlo; świerzba.

Schäben, *va.* skrobać; zbierać (pieniądze); ein abgeschabtes Kleid, suknia wytarta.

Schäbernud, *sm.* figiel, psota. (*dny.*)

Schäbig, *adj.* wytarły; parszwy, brud.

Schabrade, *sf.* czaprak.

Schäfel, *sn.* oskrobiny. (*carski.*)

Schäfelteig, *sm.* zielony ser szwaj.

Schach, *sm.* szach (król peraki); szach (*przeztroga w grze*); szachy.

Schach-brett, *sn.* szachownica.

—feld, *sn.* pole na szachownicy.

—matt, *adv.* całkiem zamatowany.

—spiel, *sm.* gra w szachy.

—stein, *sm.* bierka szachowa, pion.

Schächer, *sm.* lotr, rozbójnik; biedaczysko.

Schächer, *sm.* szachrajstwo.

Schächerer, *sm.* szachraj.

Schächern, *vn.* szachrować.

Schacht, *sm.* ą, szacht, szyb, szyba (w górnictwie).

Schachtel, *sf.* (dim. Schächtelchen) pudło, pudełko. (ka.)

Schächtel-bedel, *sm.* wieko do pudeł — baln, *sm.* skrzyp, chwaszeczka (rośl.).

—macher, *sm.* fabrykant pudełek.

Schächteln, *va.* skrzypiem gladzić.

Schächten, *va.* podzielić nakwadraty.

Schächten, *va.* zarzynać (bydło).

Schächter, *sm.* rzeźnik żydowski.

Schade, ą, u. Scháden, *sm.* szkoda, strata, uszczerbek, uszkodzenie, szwank; — den nehmen, ponieść szkodę, doznawać straty; es ist — be, to szkoda.

Schädel u. Schédel, *sm.* czaszka; *adj.* czaszkowy.

Schädelbohler, *sm.* trepan, narzędzie chirurgiczne do przecinania kości czaszkowej.

Schädellehre, *sf.* kranologia, nauka o czasce; frenologia, system upatrujący związek między kształceniem czaszki a władzami umysłowymi. (czynców.)

—fläster, *sf.* miéjsce trącenia zło.

Scháden, *vn.* szkodzić komu, zaszkodzić; —, *sm.* vid. Schade; es schádet nicht, nie nie szkodzi.

Scháden-erfolg, *sm.* wynagrodzenie szkody.

—freude, *sf.* złośliwa uciecha, radość z cudzego nieszczęścia.

—froh, *adj.* cieszący się z cudzej szkody. (ty.)

Schádbhaft, *adj.* uszkodzony, nadpsu-

Schádbhaftigkeit, *sf.* stan nadwergężenia, zepsucie.

Schádblich, *adj.* szkodliwy.

Schádlos, *adj.* nieszkodzony, nieposzkodowany; — halten, wynagrodzić stratę, szkodę. (szkody.)

Schádloshaltung, *sf.* wynagrodzenie

Schaf u. Schaaf, *sn.* (dim. Schäffen) owca; ein gutes —, mazgaj, gamoń; sein Schäffen scheren, spanoszyć się na czem.

Scháf-bod, *sm.* tryk, baran.

—fell, *sn.* owcza skóra.

—fleisch, *sn.* baranina.

—garbe, *sf.* stokroć, krwawnik.

—lameel, *sn.* lama; wielbłąd Peruański.

—milch, *sf.* owcze mleko.

—pelz, *sm.* kozuch, barany.

—poden u. —blattern, *pl.* ospice, owcza ospa.

—schur, *sf.* strzyża owiec.

—stall, *sm.* owczarnia.

—vieh, *sn.* bydło wełniaste.

—wolte, *sf.* owcza wełna. (wiec.)

—zucht, *sf.* chów, chodowanie o-

Schäfer, —in, *s.* owcarz; pasterz (rka) owiec.

Schäferci, *sf.* owczarnia.

Schäfer-spiel, *sz.* dramat pasterski.

—stab, *sm.* laska pasterska.

—stunde, *sf.* godzina sprzyjająca kochankom.

Schäffen, *vn.* robić, narobić; sprawić, wystarać się; —, *va.* irr. stworzyć; viel zu — machen, (einem) narobić komu wiele kłopotu; zu — haben, mieć do czynienia z kim.

Schäffner, —in, *s.* gospodarz, zarządający; szafarz, —arka.

Schäffot, *sm.* szafot, rusztowanie.

Schäffelpf, *sm.* owcza głowa; *fig.* głupiec.

Schafft, *sm.* ą, trzon, pień, lodyga;

trzonek, rękojęcie; drzewce (u lancy); osada (u strzelby); cholewa (u bula).

Schäften, *va.* łusą osadzać.

Schäfel, *sm.* szakal (gat. wilka).

Schäfer, *sm.* figlarz, żartowniś.

Schäferci, *sf.* baraszkowanie, żarty.

Schäftern *sn.* baraszkować, figlować, żartować.

Schal, *adj.* niesmaczny, jałowy; ein

—ler Kopf, głowa mizerna, tępa.

Schäle, *sf.* (dim. Schälchen) czara, czarka, filiżanka, miseczka; skórka, lupina; skorupa muszli; die falte

—, *vid.* Raltfchale.

Schälen, *va.* obierać się skórki, łuskać;

sich —, *vr.* lupać się, obierać się.

Schälig, *adj.* skorupiaty, lupinowy.

Schal, *sm.* frant, lis, filut.

Schalhaft, *adj.* filuteray.

Schalhaftigkeit u. —ltheit, *sf.* filuter-

ność, frantostwo.

Schälst-leucht, *sm.* zły sługa, nie-

enotliwy, pełen zdrady.

—narr, *sm.* chytry blaźen.

Schall, *sm.* dźwięk, głos, odgłos.

Schallen, *va.* brzmieć, dzwieć.

Schälst-lehre, *sf.* akustyka, teoria

słuchu, brzmień i głosu.

—loch, *sn.* otwór przez który głos

wychodzi (u skrzypców i t. p.).

Schalmei, *sf.* szalamera, fajarka.

Schämen, *va.* z kory obdzierać, ce-

chować drzewo (przez odarcie ko-

ry).

Schalotte, *sf.* szalotka szczypiorek.

Schäften, *va.* u. vn. zarządzać, za-

wiadywać; szafować czem.

Schättschafte, *sm.* Gram głoska

wtrącona. (szowy.)

—jahr, *sn.* rok przestępny, przyby-

Schalt-monat, *sm.* miesiąc przyby-

szowy.

—tag, *sm.* dzień przybyszowy.

Schalthier, *sn.* skorupiak.

Schaltung, *sf.* rozrządzenie, szaf-

wanie. (statek niewielki)

Schaluppe u. Chaluppe, *sf.* szalupa,

Scham, *sf.* wstyd, wstydlivość; na-

goscé Anat. wstydliva część ciała.

Schäm-bein, *sm.* Anat. kość łonowa,

wstydnia. (na.)

—bug, *sm.* u. —falte, *sf.* pachwi-

—loß, *adj.* bezwstydný.

—loßigkeit, *sf.* bezwstydlivość. (du.)

—roth, *adj.* zarumieniony ze wsty-

—röthe, *sf.* rumiejące wstydu.

—theil, *sm.* pl. części wstydlive.

Schämel, *sm.* (dim. Schämelchen) pod-

nózek.

Schämen (sich), *vr.* wstydzić się.

Schamhaft, *adj.* wstydlivy.

Schamhaftigkeit, *sf.* wstydlivość.

Schändt, *sf.* wstyd, hanba, srom, sro-

mot; uszkodzenie, zepsucie; sich

zu —den arbeitsen, zapracować się.

Schänd-altar, *sm.* ołtarz obrzydliwy,

sromotny.

—bube, *sm.* nędznik.

—fied, *sm.* zakal, zmaza, hanba.

—geld, *sn.* fam. bezcen, niska cena

—mah, *sn.* piętno hańby.

—maul, *sn.* niegodziwy język.

—pfuhl, *sm.* —tühge u. —läute, *sf.*

pregierz. (kwil.)

—schrist, *sf.* sromotne pismo, pasz-

—thut, *sf.* postępek sromotny, czyn

hanbiący.

Schänden, *va.* hanbić, sromocić, bez-

częścić, znieważać, zgwałcić.

Schänder, *sm.* hanbiiciel, gwałciciel.

Schändlich, *adj.* haniebny, sromotny.

1035 **Schänblichkeit.**
Schänblichkeit, sf. haniebnosć, sromota. (ważenie).
Schänbung, sf. szkalowanie, znieschánf, *sm. u.* Schénfte, *sf.* szynk (piwa, wódki).
Schánze, sf. szaniec, okop.
Schánzen, vn. szanćować.
Schánzgráber, sm. pionier, szanćokopnik.
 — **Heib, sn. Mar.** opona okrętowa, wory wypchane do ochrony od strzałów.
 — **forb, sm.** kosz szanćowy.
Schar u. Schar. sf. tłum, gromada.
Scharben od. Scharben, va. pokrajac na kawalki.
Scharbut, sm. szkorbut, gnilec.
Scharren, va. zgromadzac; **sch —, vr.** gromadzić się w kupy.
Scharf, adj. (Comp. scharfer, sup. scharfist) ostry; bystry; ciępkły, gryzący; surowy; — **geladen** ostro nabity kulą; — **machen**, wyostrzyć; — **seß** Auge, bystry wzrok; — **seß** Ohr, bystry słuch. (przenikliwość).
Scharfblick, sm. bystre spojrzenie, — **edig, adj.** ostro kątny.
 — **gespitzt u. —fantig, adj.** spiczasty, ostrokończasty.
 — **traut, sn.** lepczyca leżąca (rosł.).
 — **richter, sm.** kat, mistrz.
 — **schütz, sm.** celny strzelec (żołnierz); strzelec dzielny, zgroźny.
 — **sichtig, adj.** bystrooki; przenikliwy.
 — **sichtigfeit, sf.** bystrość wzroku; przenikliwość.
 — **sinn, sm.** bystrość rozumu, dowcipu, trafność w sądzeniu.
 — **sinnig, adj.** przenikliwy, bystrego rozumu, dowcipu.
Scharfe, sf. ostrze; ostrosć, porność,

Schattig. 1036
 korzennosć; surowosć (praw); bystrość, przenikliwość.
Scharfen, va. naostrzyć; *fig.* zaostrać, obostrzyć. (rya szkarlatna).
Scharlach, sm. szkarlat (kolor); **mate-Scharlach-farbe, sf.** kolor szkarlatny.
 — **feber, sn.** szkarlatyna, plonica.
 — **rot, adj.** czerwony jak szkarlat.
Scharmügel, sm. utareзка.
Scharnier u. Scharnier, sn. szarnir, zawiaska. (wiązka).
Scharpe, sf. szarfa; przepaska, prze-Scharpie u. Scharpie, *sf.* szarpie, skubanka.
Scharrtisen, sn. Mar. utykadło, żelazko do utkania szpar.
 — **fuß, sm. fam.** uklon; *vid.* Krahfuß.
Scharren, vn. grzebać, suwać nogami; skrobać, drapać, garnąć; — *sm.* buda; jatka.
Scharre, sf. szczerb; strzelnica (w murze); sierpiak farbierski (rosł.).
Scharte sf. piśmidło, nędzne piśmem.
Schartig, adj. szczerbaty. (ko).
Scharwach, sf. straż gromadą chodząca, patrol.
 — **wiese u. Scharenwiese, adv.** gromadami, tłumnie.
Schatten, sm. cień.
Schattenbild, sm. obraz ciemny, mara, cień, urojenie.
 — **los, adj.** beziecienny.
 — **reich, sn.** królestwo cieniów, kraj dusz zmarłych.
 — **riß, sm.** sylwetka, rysunek twarzy czarno w profilu.
 — **selte, sf.** strona ciemna, odwrócona od światła; strona słaba, niekorzystna. (zabawa).
 — **spiel, sn.** cienie chińskie, cieniowa
Schattig, adj. cieniowy.

1037 **Schattiren.**
Schattiren, va. cieniować.
Schattirung, sf. cieniowanie.
Schattulle, sf. szkatuła.
Schatz, sm. a. (dim. Schätzchen) skarb; **mein Schätzchen, moja** duszko! **moje** serce!
Schatzbar, adj. szacowany.
Schatzbarkeit, sf. szacownosć.
Schatzen, va. szacować, cenić.
Schatzenwerth, adj. godny szacunku.
Schatzer, sm. taksator, biegły wyznaczony do oszacowania; lubownik, umiejący cenić co.
Schatz-geld, sn. podatek, danina.
 — **gräber, sm.** kopiać, odszukujący skarby. (wa).
 — **hammer, sf.** skarbiec; izba skarbo-
 — **lusten, sn.** skrzynka na pieniądze.
 — **meister, sm.** skarbnik, podskarbi.
 — **pflichtig, adj.** uległy podatkowi.
Schatzung, sf. podatek, danina, opłata, składka wyznaczona.
Schatzung, sf. oszacowanie, ocenienie; poczytywanie, uważanie.
Schau, sf. widok; przegląd; — **halten, odbywać** przegląd; **zur —, na** widok.
Schau-brod, sn. chleb pokładny (u Izraelitów).
 — **bühne, sf.** teatr, widownia.
 — **essen u. —gericht, sn.** potrawa dla widoku, dla oka postawiona.
 — **münze, sf. u. —stück, sn.** numizmat, medal.
 — **platz, sm.** widownia, miejsce widowiska.
 — **spiel, sn.** widowisko (teatralne); drama.
 — **spielbühne, sm.** poeta dramatyczny.
 — **spieler, -in, s. aktor, artysta drama-**

Scheide. 1038
 tyczny; aktorka, artystka dramatyczna.
Schau-spielhaus, sn. teatr, dom widowisk scenicznych.
 — **spielkunst, sf.** sztuka dramatyczna.
Schauber, sm. dreszcz; zgroza, wzdrygnięcie. (przejmujący).
Schauberhaft, adj. straszny, zgroźny.
Schaubertn u. Schauen, vn. drzeć, wzdrygać się. (rzec, patrzeć).
Schaun, va. u. vn. oglądać, spojrzeć.
Schaun, sm. (dim. Schäuerchen) dreszcz, wstrząśnienie; przestach (z uszanowania pochodzący), cześć; deszcz ulewny; buda, szopa.
Schäuerig, adj. przejmujący dreszczem, strasliwy.
Schäuerbol u. —berbol, adj. przerażający, pełen okropności.
Schäufel, sf. szufla, łopata; skrzydło, łódź u koła młyńskiego.
Schäufeln, va. szuflować co, łopatać, zagarniać. (dłaste).
Schäufel-rad sn. koło szuflaste, skrzy-
 — **werk, sn u. —kunst, sf.** maszyna do czyszczenia stawów. (tawka).
Schäufel, sf. (dim. Schäufelchen) huś-
Schäufeln, va. huścić; **sch —, vr.** huścić się; — *sn.* huśtanie, kołysanie się. (ki).
Schäufel-ferb, sn. konik u huślaw-
Schaum, sm. piana.
Schäumen, vn. pienić się.
Schäumig, adj. pienisty.
Schäumen-latte, sf. lancuszek (u munda-
 — **szuka).** (szumowania).
 — **löffel, sm.** warząchew, łyżka do
Schwebde, sf. Mar. okręt wojenny o 3 masztach.
Schwebde, sf. koń srokaty; chruściel, derkacz (ptak).

Schädig, *adj.* srokały, pstry.
 Schädel, *sm. vid.* Schädel.
 Scheel, *adj. vid.* Schel.
 Scheere, *sf. vid.* Schere.
 Schéffel, *sn.* szefel, korczyk, półkorca (miara zboża).
 Schéffeln, *vn.* wydawać dużo ziarna, plonować (o zbożu).
 Scheibe, *sf. (dim. Schéibchen)* krag, koło; tarcza; taśla, szyba; talerzyk, talarek, plaster. (mający).
 Schéibensförmig, *adj.* kształt kregu
 — honig, *sm.* miod w plasterach.
 — schéiben, *vn.* strzelanie do tarczy
 Schéide, *sf.* pochwa, futerał; przegroda, przedział, rozgraniczenie.
 Schéiden, *va. irr.* oddzielać, odgraniczyć; rozłączyć, rozwieść; — *vn.* rozłączyć się, rozstać się z kim, z czém; — *sn.* rozłączenie, rozstanie.
 Schéidebrief, *sm.* list rozwodowy.
 — lunsft, *sf.* chemia.
 — lunsfler, *sm.* chemik.
 — linie, *sf.* linia graniczna.
 — mauer u. — wand, *sf.* mur odgraniczający, przepierzenie.
 — münze, *sf.* moneta drobna, zdawkowa.
 — punkt, *sm.* punkt rozłączenia się; Gram rozłącznik, dwukropek.
 — stunde, *sf.* godzina roztania się.
 — trichter, *sm. u.* — glas, *sn.* Chim. lejek oddzielający (połączone substancje).
 — wasser, *va.* kwas saletrowy.
 — weg, *sm.* droga rozstajna.
 Schéidung, *sf.* rozdzielenie, rozłączenie; rozwód.
 Schéin, *sm.* jasność, blask; widok, wejrzenie; pozor; kwit, rewers;

śwadełtwo, poświadczenie; bom — ne nach, na pozor, na oko, z pom.
 Scheinbar, *adj.* pozorny. (zoru).
 Scheinbarkeit, *sf.* pozorność.
 Scheinbetheil, *sm.* wykręt, wybieg.
 — heilig, *adj.* świętoszkowaty, świętego udający.
 — heilige, *sc.* świętoszek, — szka.
 — heiligkeit, *sf.* świętoszkostwo, o — bluda. (łowy).
 — mittel, *sn.* środek pozorny, chwiltob, *sm.* pozornie umarły. (na).
 — tugend, *sf.* cnota udawana, pozor.
 Scheinen, *vn. irr.* świecić, błyszczeć; zdawać się.
 Schéisse, *sf.* pop. [enoj, łajno.
 Schéissen, *vn. irr. pop.* iść na 'przechód.
 Schéit, *sn.* polano, lups; kłoc, pień.
 Schéittel, *sm. u.* *sf.* ciemię, wierzeh głowy; przedział (we włosach); fig. głowa, łeb. (dwie strony).
 Schéitteln, *va.* rozczesać włosy na
 Schéittelpunkt, *sm.* Astron. zenit, punkt wierzchołkowy.
 — recht, *adj.* pionowy.
 Schéitterhaufen, *sm.* stos.
 Schéittern, *vn.* (sthn) osiąść na mie — liznie, rozbicić się; fig. spełznąć na niczém.
 Schéitholz, *sn.* łupkowe drzewo.
 Schéi u. Schéel, *adj.* krzywy; — an — sehen, (einen) krzywém okiem spoj — rzec, patrzeć na kogo.
 Schéisse, *sf.* skórka, lupina.
 Schéissen u. Schéissern, *va.* obłupić z kory.
 Schéille, *sf. (dim. Schéillchen)* dzwo — nek, brzękadełko; policzek, ude — rzenie w twarz; dzwonek (wkar — tach); kajdany, okowy.

Schellen, *vn.* dzwonić, zadzwonić.
 Schellen-geläut, *sn.* brzęk dzwonów.
 — lappet, *sf.* czapka ze dzwonkiem (jakie błazny noszą).
 — zug, *sm.* sznurek u. dzwonka.
 Schéll-fisch, *sm.* łupak (ryba).
 — lad, *sm.* szellak, gumilak (w tabli — czkach).
 Schélm, *sm.* szelma, lotr, oszust; ein — armer —, biedak, biedaczek.
 Schélmerei, *sf.* szelmstwo; filuterye.
 Schélmisch, *adj.* szelmowski, lotro — wski. (szelmowski).
 Schélmstreich, *sm. u.* — stich, *sn.* figiel
 Schéllucht, *sf.* zawieść, zazdrość.
 Schéllüchsig, *adj.* zawistny, zazdro — sny.
 Schéiten, *vn. u. va. irr.* łajać, burezić kogo, zrzedzić; dawać komu jakie obelżywe nazwisko; — *sn.* łajanie, gromienie.
 Schéiltwort, *sn.* wyraz łajający.
 Schéma, *sn. (pl. -mata)* szemat, wzór.
 Schématisch, *adj.* ułożony podług wzoru.
 Schémel, *sm. vid.* Schämel.
 Schémen, *sm.* cień; mara.
 Schént, *sm.* podczaszy.
 Schénle, *sf.* szynk.
 Schénfel, *sm. udo; Geom.* ramię (ką — ta); nóżka (cyrkla).
 Schénfelbein, *sn.* kość uda.
 Schénfel, *va.* nalewać (do picia); szynkować, przedawać w małych ilościach; darować, oddać komu co; przebaczyć.
 Schénfendamt, *sn.* urząd podczaszego.
 Schénfer, *sn.* s. donator, — rka, daro — wniki, — nieczka.
 Schénfgerichtigkeit, *sf.* przywilej na utrzymywanie szynku.

Schént-stube, *sf.* szynkownia.
 — teller, *sm.* taca.
 — tisch, *sm.* bufet, stół szynkowy.
 — wirth, *sm.* szynkarz. (nadanie).
 Schénkung, *sf.* derowanie, darowizna.
 Schérbe, *sf. (dim. Schérbchen)* sko — rupa. (picia).
 Schérben, *sm.* naczynie gliniane do
 Schérbengericht, *sn.* sąd skorup — kowy (w Atenach), ostracyzm.
 Schérbeden, *sn.* miednica balwierska.
 — messer, *sn.* brzytwa.
 — wenzel, *sm.* nadskakiwacz.
 — wenzeln, *vn.* nadskakiwać.
 — wolte, *sf.* ostrzyżyny.
 Schére u. Schéere, *sf. (dim. Schér — chen)* nożyce, nożyczki; nożyce (ra — ka); Mar. gromada drobnych skal w morzu.
 Schéren, *va. irr.* strzydz (włosy); golić (brodę); fig. sam. uciskać, uciemieżać, gnębić; sich fort —, *vr.* zmykać, uchodzić; sich um etwas —, dbać, troskać się o co; ich Schére mich nicht darum, to mnie nie obchodzi.
 Schérenboot u. Schérboot, *sn.* gatu — nek batu o 4 wiostach.
 — schleifer, *sm.* szlifierz nożycek.
 Schérer, *sm.* strzygący.
 Schéretel, *sf.* kłopotanie, dokuczanie.
 Schérf, *sm. u.* Schérfteln, *sn.* grosz, szeląg.
 Schérge, *sm.* pacholek.
 Schérz, *sm.* żart, zabawka; im — ge, na żarty, żartem
 — hérgen, *va.* żartować.
 Schérzgebicht, *sn.* wiersz żartobliwy.
 — rede, *sf.* mowa żartobliwa.
 — witz, *adv.* żartem, w żarcie.
 Schérhaft, *adj.* żartobliwy.
 Schérhaftigkeit, *sf.* żartobliwość.

Schen, *adj.* trwożliwy, lękliwy, strachliwy; diki, nieoswojony; —, *sf.* wstręt, trwożliwość, trwoga.
 Schencht, *sf.* straszidło.
 Schenchen, *va.* straszyć, płoszyć, odpydzać.
 Schenken, *va.* u. sch —, *vr.* bać się, nieśmiać, mieć wstręt od czego.
 Schenker u. Schenkt, *sf.* stodoła, gumno.
 Schenker-faß, *sn.* beczka lub szafel do szurowania naczyń.
 —magb u. —frau, *sf.* pomywaczka.
 —lisch u. —lappen, *sm.* ścierka, wiecheć do szurowania. (skiem.)
 Schenken, *va.* szurować, czyścić piasek.
 Schenker, *sn.* u. —flappe, *sf.* kłapy skórzane na oczy (u koni).
 Schenke, *sf.* *vid.* Schenker.
 Schenke, *sn.* straszidło; potwór.
 Schenke, *adj.* obrzydliwy, szkaradny, okropny. (pność.)
 Schenke, *sf.* szkaradność, okropność.
 Schenke, *sf.* szychta, warstwa, pokład; stos (drzewa), scheda, część, dział; sychta, warstwa, ława (w kopalni); mieszanina kruszców do topienia.
 Schenken, *va.* sychtać, warstami ukladać; ułożyć w stos; Chim. układać różne substancje do działów chemicznych.
 Schenke-meister, *sm.* sychciarz, przełożony nad sychtami.
 —weise, *adv.* sychtami, warstwami.
 Schenke, *sm.* akład, składność, zgrabność.
 Schenken, *va.* posłać, wyprowadzić; sch —, *vr.* być przyzwolonym, zgadzać się z czym: (in rinen) stosować się do kogo; (in etwas) cierpliwie znosić co.

Schlen, *adj.* stosowny, przyzwyczajony, przystojny. (ilość.)
 Schlenheit, *sf.* stosowność, przyzwyczajenie.
 Schlen, *sn.* los, przeznaczenie.
 Schlen, *sf.* posłanie, posyłka; przeznaczenie, zrządzenie; (Gott) postanowienie, wyrok Boga.
 Schlen, *va.* *irr.* suwać, posuwać; (auf die Seite) sunąć na bok; sch —, posuwać się; die Schlen —, (auf tinnen), winę składać, zwalać na kogo.
 Schlen, *sm.* łopata; zasuwka.
 Schlen u. Schlen-fenster, *sn.* okno do odsuwania.
 —larren, *sm.* taczka.
 —lasten, *sm.* u. —lade, *sf.* szuflada.
 —last, *sm.* kieszeń.
 Schlenmauer, *sf.* *vid.* Schlenmauer.
 Schlen-manu, *ä.* u. —richter, *sm.* rozjemca, sędzia pokoju.
 —richterlich, *adj.* pojednawczy.
 —spruch, *sm.* sąd polubowny.
 Schlen, *adj.* krzywy, pochyły; *adv.* krzywo, pochyło.
 Schlen, *sf.* krzywość, ukośność, pochyłość. (drzazga.)
 Schlen, *sm.* łupek, kamień łupkowy;
 Schlenbruch, *sm.* łam łupnego kamienia. (kiem.)
 —beder, *sm.* pokrywający dachy łup.
 —stein, *sm.* kamień łupny. (nia.)
 —stift, *sm.* sztyft kamienny do pisania.
 —tafel, *ta.* tabliczka łupkowa (do pisania.)
 —zahn, *sm.* ząb kruszący się.
 Schlen, *adj.* łupkowy.
 Schlen, (sch) *vr.* łupać się.
 Schlen-maß, *sm.* węgielnica.
 —winkel, *adj.* *Geom.* ukośnokątny.
 Schlen, *vn.* zezować; —lenb, *adj.* zezowaty; —, *sn.* zezowanie.

Schiemann, *sm.* Mar. bosman, dozorca robotników na okręcie.
 Schienbel, *sn.* goleń, kość goleniowa.
 Schiene, *sf.* szyna (np. żelaza); Chir. łupki w które się bierze złamana kość; szyna na kolei żelaznej.
 Schienen, *va.* sztabą objąć; w łupki wprawiać.
 Schier, *adv.* prawie, o mało co.
 Schierling, *sm.* szaleń jadowny (rośl).
 Schießen, *va.* *irr.* strzelać z broni; —, *vn.* (sich) strzelić, wypaść nagle, trysnąć, spuścić się; —, *sn.* strzelanie; die Bügel — lassen, popuścić englis; einen Bod —, baka strzelić, omyłką popętać; in die Höhe —, strzelać w górę, nagle rosnać.
 Schieß-bebarf, *sm.* amunicja, zapasy wojenne.
 —gewehr, *sn.* broń palna.
 —haus, *sn.* u. —platz, *sm.* strzelnica.
 —huber, *sn.* proch do strzelania.
 —karte, *sf.* u. —loch, *sn.* strzelnica w murze.
 —schibe, *sf.* tarcza do strzelania.
 Schiff, *sn.* okręt, statek; czółenko tkaćkie; nawa kościota; Imprim. szuła na którą się przenoszą złożone litery; zu —fe, na okręcie, okrętem.
 Schiffbar, *adj.* splawny.
 Schiffbau, *sm.* budowa, budowanie okrętów. (towe.)
 —baufest, *sf.* budownictwo okrętu.
 —bruch, *sm.* rozbiecie okrętu.
 —brüchig, *adj.* rozbity na morzu.
 —brüde, *sf.* most na łyżwach.
 —fahrer, *sm.* żeglarz.
 —fahrt, *sf.* żegluga.
 —halter, *sm.* trzymonow, trzymonawek (ryba).

Schiffjunge u. Schiffsjunge, *sm.* młody majtek na nauce.
 —last u. Schiffslast, *sf.* laszt okrętowy.
 —leule, *sm.* pl. czeladź okrętowa.
 —mühle, *sf.* młyn pływający.
 —pfund, *sn.* centnar okrętowy (280 funtów).
 —reich, *adj.* bogaty w okręty.
 Schiffe, *vn.* płynąć na okręcie.
 Schiffer, *sm.* żeglarz, szypier.
 Schiffskapital, *sm.* kapitał okrętu.
 —führer, *sm.* podporucznik na okręcie.
 —ladung, *sf.* ładunek okrętu.
 —raum, *sm.* wnętrze, objem okrętu.
 —schabel, *sm.* róg okrętu.
 —stiegl, *sm.* reźba na przodzie lub z tyłu okrętu. (okrętowa.)
 —tolt, *sn.* majtkowie, gawiedź okrętu.
 —tuch, *sm.* tarcza, puklerz; tarcza herbowa; fig. obrona, opieka; —, *sn.* szyld, znak wywieszony; blacha, listewka; im —de führen, (etwas) zamierzać co, knować, mieć na myśli.
 Schiffer, *sf.* malowidło.
 Schifferhaus, *sn.* budka strażnicza.
 Schiffer, *va.* wyobrazić, odmalować, wystawić. (lowanie.)
 Schifferung, *sf.* wystawienie, odmalowanie.
 Schiff-bürger, *sm.* fam. półgłówek, głupek. (Rzymian.)
 —dach, *sn.* zasłona z puklerzy u.
 —flappe u. —träger, *sm.* giermek.
 —fröte, *sf.* żółw; —fröten, *adj.* żółwi.
 —frötenhaute, *sf.* tarcza, skorupa żółwia.
 —lauf, *sf.* czerwiec, kiermes.
 —palt u. —frot, *sn.* szylkret; *adj.* szylkretowy.
 —wacht, *sf.* szylwach, warta; żel.

nierz na warcie; — stehen, stać na warcie.
 Schilf u. Schilfrohr, *sn.* sitowie, trzci.
 Schilfgras, *sn.* sitowizna.
 — kling, *sf.* klinga, głównia żłobkowała.
 Schilfig, *adj.* trzcinny.
 Schillerig, *adj.* mieniący się (o kolorze).
 Schillern, *vn.* mienić się w różne.
 Schillertoffel, *sm.* kitajka mieniąca się.
 Schilling, *sm.* szyling (moneta); *fam.*
 Schimmel, *sm.* plesń; siwek, siwosz.
 Schimmelig, *adj.* spleśniały.
 Schimmeln, *vn.* plesnieć.
 Schimmer, *sm.* błysk, miganie się; blask, światło.
 Schimmern, *vn.* migać się; błyszczyć, świecić.
 Schimpf, *sm.* obelga, sromota, hańba.
 Schimpfen, *va.* lżyć, znieważać kogo.
 Schimpflich, *adj.* haniebny, obelżywy ohydny.
 Schimpf-name, *sm.* nazwisko obel.
 — wort, *sn.* wyraz obelżywy.
 Schindanger, *sm.* u. — grube, *sf.* ściernisko, miejsce gdzie bydło ze skóry obdziera.
 — mähre, *sf.* chude szkapko.
 Schindel, *sm.* gont; łubek.
 Schindelbad, *sn.* dach z gontów.
 Schinden, *va.* irr. obdzierać, zdejmować skórę; *fig.* zedrzyć, kazać przepłacić.
 Schinder, *sm.* oprawca; zdzierca.
 Schinderel, *sf.* łupienie ze skóry; zdzierstwo.
 Schinder-larren, *sm.* wózek oprawcy.
 — nacht, *sm.* hycel, posługacz oprawcy.

Schlafen, *sm.* szynka.
 Schlamm, *sm.* (dim. Schlammchen) parawan, ekran, zasłona; parasol, deszczochron; *fig.* obrona, opieka.
 Schlamm-bach, *sn.* daszek chroniący od sloty.
 — herr, *sm.* obrońca, opiekun.
 — macher, *sm.* parasolnik.
 Schlamm, *va.* zasłaniać, ochraniać, obronić.
 Schlamm, — in, *s.* opiekun, — ka.
 Schlammfester, *sm.* przełożony nad poeciagami.
 Schlamm, *sn.* (pl. — men) schizma, odszepienstwo.
 Schlammfester, *sm.* schizmatyk, różn.
 Schlammfester, *adj.* chizmatycki, różn-wierczy.
 Schlabben u. Schlabberrn, *vn.* młaskać, kleśać (przy żarcu o psie).
 Schlacht, *sf.* bitwa, bój.
 Schlachten, *va.* rzezać, zarzynać, bić (bydło); — *vn.* wrozić się w kogo, być podobnym do kogo.
 Schlachtenmaler, *sm.* malarz bitew.
 Schlächter, *sm.* rzeźnik.
 Schlächter-bau, *sf.* jatka rzeźnicza; *fig.*
 — feid, *sn.* pole bitwy, pobojuwisko.
 — gefang, *sm.* śpiew bojowy.
 — gelümmel, *sn.* wrzawa bojowa.
 — hauf, *sn.* szlachuz, rzeźnia.
 — linie, *sf.* linia bojowa.
 — opfer, *sn.* ofiara krwawa.
 — ordnung, *sf.* szyk bojowy.
 — pferd, *sn.* koń wojenny.
 — schwert, *sn.* miecz do bitwy.
 — stüd, *sn.* obraz bitwy.
 — vich, *sn.* bydło na rzeź przezn.
 Schlädte, *sf.* żużel, nieczystość.
 Schlädig, *adj.* pełen żużli, nieczystości, brudu.

Schlächter, *sf.* salceson.
 Schlaf, *sm.* (dim. Schlächchen) sen; — *sm.* u. u. Schläfe *sf.* skroń.
 Schläfer-bau, *sf.* ślaban, ławka składowa do spania.
 — bringen, *adj.* sprowadzający sen.
 — geld, *sn.* zapłata za nocleg.
 — gemach, *sn.* —hammer, *sf.* u. —saal, *sm.* sypialnia.
 — gesell, *sm.* sypiający z kim w jed.
 — frant, *sn.* blekot (rośl.).
 — los, *adj.* bezsenność.
 — losigkeit, *sf.* bezsenność.
 — mittel, *sn.* środek usypiający.
 — mühe, *sf.* szlafmika, czapeczka nocna; *fig.* ospalec, niezdara.
 — pelz, *sm.* szlafrok futrem podszuty.
 — rakt, *sf.* świszcz; *fig.* śpioch.
 — roß, *sm.* szlafrok.
 — stelle, *sf.* miejsce na posłanie; łóż.
 — sticht, *sf.* śpiączka (choroba).
 — süchtig, *adj.* śpiączkę mający.
 — tranf, *sm.* trunek usypiający.
 — trunfen, *adj.* rozespiany.
 Schlafen, *vn.* irr. spać, spoczywać; — *sn.* spanie.
 Schläfer, — in, *s.* śpiący, — a, śpioch.
 Schläfer, *v. imp.* (cś schläferst mich) spać mi się chce.
 Schlaff, *adj.* obwisły, zwieszony; Schlaffheit, *sf.* obwisłość, wiotłość.
 Schlaffig u. Schlaffertig, *adj.* ospały; powolny, opieszale; ich bin —, na sen mi się zabiera.
 Schlaffigkeit, *sf.* ospałość; powolność, opieszłość.
 Schlag, *sm.* u. uderzenie, cios, raz, plaga; bicie (pulsu); apopleksja, uderzenie krwi; drzwi (u powozu); śpiew, śpiewanie (ptaków np.

przepiórki, słowika); stępel, odcisk (w mienicy); gatunek, rasa, rodzaj; *pl.* Schläge, chłosta, razy; — zwei Uhr, z uderzeniem drugiej godziny; setzen — machen, dobrze się udawać.
 Schlagel, *sm.* tłuk, pobijak, drag, pal-ka; posładek, tylna ćwierć (cielecia).
 Schlagen, *va.* irr. bić, uderzyć; wybijac (monety); ścinać, rąbać (drzewo); pobić, porazić; postawić (most) (Papier um etwas) obwinąć papierem; — *vn.* trącić o co; bić (o zegarze); bić (o pulsie); śpiewać (o ptakach); *sf.* —, *vr.* uderzyć się; bić się; (zu einem) przylączyć się do kogo; aus dem Sinne —, wybić sobie z głowy; aus der Art —, wyrodzić się; das Fieber schlug dazu, febra się przylączyła; die Arme in einander —, założyć ręce.
 Schlager, *sm.* kłótnik, rapir, szpada.
 Schlagerei, *sf.* bijatyka, bójka.
 Schlagader, *sf.* tętnica, żyła bijąca.
 —baum, *sm.* baryera, rogatka.
 — feder, *sf.* pióro lotne (w skrzydle ptaka); sprężyna spustowa.
 —fluß, *sm.* apopleksja, uderzenie krwi.
 —holz, *sn.* wyręb, spuszczenie drzewa.
 —instrument, *sn.* Mus. narzędzie muzyczne na którym się gra uderzając w nie.
 —netz u. Schlagnetz, *sn.* siatka do odbijania wolanta.
 —regen, *sm.* ulewny deszcz.
 —schatten, *sm.* cień który przedmiot rzuca na powierzchnię.
 —taube, *sf.* gołąb' w gołąbniku cho-
 —uhr, *sf.* zegar bijący.

1051 Schlagwasser. *Schlagwasser*, *sn.* woda węgierska (na apopleksye).
 —welle, *sf.* fala morska. (garze).
 —werk, *sn.* mechanika do bicia w ze.
 Schlamm, *sm.* szlam, mul, błoto, kałuża.
 Schlamm-bad, *sn.* kąpiel szlamowa.
 —beißer, *sm.* psiskorz (ryba).
 Schlamm, *va.* Schlamm, *sm.* vid
 Schlemmen u. Schlemmer.
 Schlemmen u. Schlemmer.
 Schlampampen, *vn.* suto jeść, obze-
 rać się. (na).
 Schlampe, *sf.* śladra, kobieta niechluj.
 Schlampen, *vn.* być niechlujnym; *va.*
 u. *vn.* vid. Schlappen.
 Schlampig, *adj.* plugawy, niechlujny.
 Schlänge, *sf.* (dim. Schlängchen) wąż.
 Schlängeln (sich), *vr.* kręcić się węż-
 ykowato, płynąć wężykiem, kręto.
 Schlängen-förmig u. Schlängelticht, *adj.*
 wężowaty, wężykowaty.
 —linie, *sf.* wężownica, linia węży-
 kowata. (wnik).
 —mann u. —träger, *sm.* Astron. wężo-
 —stab, *sm.* laska wężem okrzęcona.
 Schlant, *adj.* wysmukły, smagły.
 Schlappe, *sf.* strata, klęska; uderze-
 nie w twarz, policzek. (tać).
 Schlappen, *vn.* złapać, chłapać, chle-
 —starffe, *sm.* mazgaj, rozlazłuch,
 darmozjad.
 Schlaffen-geſicht, *sm.* głupia twarz.
 —land, *sn.* kraj pasibrzuchów.
 —leben, *sn.* życie pasożytnicze.
 Schlau, *adj.* przebiegły, filuterny.
 Schlauch, *sm.* a, skórzany wór; rura
 skórzana, wąż u sikawki; brzech-
 kaldun. (noś).
 Schlauchheit, *sf.* przebiegłość, filuter-
 —schlaupf, *sm.* przebiegłość, frant.

Schlecht, *adj.* lichy, mizerny, lada-
 jaki.
 Schlechterding, *adv.* koniecznie; —
 nicht, wcale nie, żadną miarą.
 Schlechtin u. Schlechtweg, *adv.* po
 prostu. (ladajakość).
 Schlechtigkeit u. Schlechtheit, *sf.* lichosć,
 Schleht, *sf.* tarka, tarnia (owoc tar-
 niowy).
 Schlehorn, *sm.* tarnina, tarń.
 Schlehen, *vn.* irr. (sehen) u. sich —,
 vr. pelzać, czolgać się, chylkiem,
 ukradkiem chodzić; —hendel, *gite-*
 ber, gorączka powolna.
 Schleher, *sm.* człowiek skryty.
 Schleht-handel, *sm.* handel ukradko-
 wy, przemycały.
 —händler, *sm.* przemycały (towarów)
 —weg, *sm.* manowiec, droga ubo-
 ezna.
 Schleie u. Schleide, *sf.* lin (ryba).
 Schleier, *sm.* kwef, rąbek, zasłona.
 Schleife, *sf.* węzeł, kokarda; sanie.
 Schleifen, *va.* reg. ciągnąć, wlec;
 zburzyć (twierdzę); Gram. miętko
 wymówić głoskę; Mus. łagodnie
 połączyć nutę z drugą; —, *va.* irr.
 szlifować, polerować, ogładzać; o-
 strzyć.
 Schleifer, *sm.* ślisierz; posuwnik,
 przejście z jednej nuty do drugiej.
 Schleif-stanne, *sf.* konewka.
 —stein, *sm.* kamień ślifierski.
 Schleide, *sf.* vid. Schleie.
 Schlim, *sm.* ślegma, oślizłość.
 Schlim-fieber, *sm.* febra ślegmista.
 —fluß, *sm.* fluksya.
 —haut, *sf.* błona śluzowa.
 Schlimig, *adj.* kleisty, ślegmisty.
 Schleife, *sf.* lupka drzewa, trzaska
 smolna; skubanka.

1053 Schleifen. *Schleifen*, *va.* irr. lupać, drzeć; wy-
 trzepić (płatno).
 Schlämmen u. Schlämmen, *va.* szla-
 mować, oczyszczać z mulu; —, *vn.*
 zbytkować, hulać, birbantować.
 Schlämmer, *sm.* przemycacz; hulek,
 birbant.
 Schlämmerei, *sf.* hulanie, żarłoczwo.
 Schläubern, *vn.* lazić, waleśać się.
 Schläubian, *sm.* człowiek powolny;
 powolny bieg rzeczy; starodawny,
 zadawniony, nałogowy zwyczaj.
 Schläufen, *vn.* miotać się, chodzić
 chwiejąc się.
 Schläufen, *vn.* (sehen) waleśać się.
 Schläppe, *sf.* ogon (u sukni).
 Schläppen, *va.* wlec, włóczyć, cią-
 gnąć co; sich —, vr. wlec się, włóczyć
 się. (ogon u sukni).
 Schlepenträger, *sm.* paz podnoszący
 Schlepboot, *sn.* statek ciągnący za
 sobą inny.
 —schub, *sn.* suknia z ogonem.
 —schub, *sn.* u. —schub, *sm.* włok, niewód.
 —tan, *sn.* lina wlekać, którą statek
 jest przywiązany do okrętu.
 Schleuder, *sf.* proca.
 Schleuderer, *sm.* procnik, procarz.
 Schleudern, *va.* rzucić, ciskać z sil-
 nym zamachem; —, *vn.* robić z po-
 śpiechem i niedbale; sprzedawać
 za byle co.
 Schleunig, *adj.* skory, spieszny.
 Schleuse, *sf.* śluza, upust.
 Schlich, *sm.* droga kryta, ścieżka ta-
 jemna, uboczna; fig. wybieg, wy-
 kret; Metall. ruda przygotowana
 do topienia.
 Schlicht, *adj.* prosty, niewymuszony;
 otwarty, szczery; der —chte Menschen-
 berstand, zdrowy rozsądek.

Schlicht, *va.* gladzić, równać; roz-
 strzygnąć, zgodzić (spór).
 Schlicht, *sm.* il, tłusty mul.
 Schlicht, *sm.* zakalec (w chlebie).
 Schließen, *va.* irr. zamykać; zawrzeć;
 ukonczyć; (in die Arme) uściskać; —,
vn. u. sich —, vr. zamykać się szcze-
 lnice; zawierać się; kończyć się;
 schodzić się.
 Schlichter, *in.* s. klucznik, —nica; do-
 zorca więzienia.
 Schlichtig, *adv.* w końcu, w reszcie.
 Schlicht, *sm.* ostrze.
 Schlimm, *adj.* zły; *adv.* źle; mir ist —,
 źle mi się robi.
 Schlinge, *sf.* petlika, petelka; sidła;
 den Kopf aus der — ziehen, ująć gro-
 zącego niebezpieczeństwa. (pon).
 Schlingel, *sm.* hultaj, chłystek, nie-
 Schlingelhaft, *adj.* prostacki
 Schlingen, *va.* irr. spłatać, owinać
 kolo czego, opasać, osidlić; —, *vn.*
 u. *va.* polykać; obwijać, owinać;
 sich —, vr. wleć się.
 Schlingpflanze, *sf.* roślina pnąca się.
 Schlippe, *sf.* wazkie przejście (mie-
 dzy dwoma domami). (sanki).
 Schlitten, *sm.* (dim. Schlittchen) sanie.
 Schlittenbahn, *sf.* sanna (droga).
 —baum, *sm.* u. —fuss, *sf.* płoża u sani.
 —fahrt, *sf.* szlichtada, sanna jazda.
 Schlittschuh, *sm.* łyżwa do ślizgania
 się; —laufen, ślizgać się na łyżwach.
 Schlittschuhläufer, *sm.* łyżwiarz, śliz-
 gacz łyżwowy.
 Schlitt, *sm.* rozpór. (płatka).
 Schlitten, *va.* przetrząć, rozpruć, roz-
 —schleiben u. Schließweiss, *adj.* biały
 jak śnieg.
 Schloß, *sn.* d. fl. (dim. Schloßchen) za-
 mek, kłódka; zapinka, klamerka;

zamek (pałac).
 Schloße, *sf.* grad. (pada.
 Schloß, *v. imp.* (to schloßet) grad
 Schloßentwetter, *sn.* burza z gradem.
 Schloßfeder, *sf.* sprężyna zamkowa.
 —garten, *sm.* ogród zamkowy.
 —nagel, *sm.* gwóźdź zamkowy; sworzeń.
 —riegel, *sm.* rygiel, zasówka.
 Schloßer u. Schloßer, *sm.* ślusarz.
 Schloßerarbeit, *sf.* robota ślusarska.
 —handwerk, *sm.* ślusarstwo.
 Schloß, *sm.* kanał, rura do odprowadzania wody; kanał kominowy.
 Schloßterrig, *adj.* niedbale wiszący; słabowaty, niedbaly.
 Schloßtermilk, *sf.* zsiadłe mleko.
 Schloßtern, *vn.* trząść się, drgać.
 Schloßst, *sf.* wąwóz, parów; szczelina w skałe, rozpadlina.
 Schloßst, *vn.* szekać; lkać, szlochać; —u. Schloßten, *sm.* szczkawka. (haust.
 Schloß, *sm.* (dim. Schloßchen) lyk.
 Schloßten, *va.* lykać; szekać.
 Schloßter, *sm.* biedak, chudy pacholek.
 Schloßmmer, *sm.* drzymanie, drzymka.
 Schloßmmerförner, *sn. pl.* ziarnka snu, nasienie seane.
 Schloßmmeru, *vn.* drzymać.
 Schloßmpe, *sf.* Schloßmpig, *adj.* *vid.*
 Schloßmpe u. Schloßmpig.
 Schloßnd, *sm.* u. (dim. Schloßndchen) gardziel, otwór, czeluście; przepaść, otchłań.
 Schloßpfen, *vn.* (tejn) mknąć się, we-mknąć się.
 Schloßpfen u. Schloßpfen, *sm.* zarekawek.
 Schloßpfend, *sn.* nora, dziura; fig. schronienie.

Schloßpfenkel, *sm.* kryjówka, schronienie; jaskinia, jama.
 Schloßpfenig u. Schloßpfenig, *adj.* śliski, niebezpieczny; tłusty, gorszący, nieobyczajny.
 Schloßpfenigkeit, *sf.* śliskość; nieobyczajność.
 Schloßpfen, *va.* chlpać; fig. kosztować, smakować; bie Wort, —, e, dzieć słowa.
 Schloß, *sm.* u. ff. zamknięcie, zawarcie; mocne siedzenie na koniu; koniec, zakończenie, postanowienie; wniosek.
 Schloß-bein, *sf.* Anat. kość biodrowa.
 —folge, *sf.* wniosek, wypadek ostateczny.
 —rebt, *sf.* mowa końcowa; syllogizm, dowód złożony z trzech części.
 —reim, *sm.* rym końcowy; zwrotka.
 —stein, *sm.* zwornik, kamień zamykający sklepienie.
 Schloßst, *sm.* (dim. Schloßstchen) klucz.
 Schloßstbatt, *sm.* zab klucza.
 —bein, *sn.* Anat. obojezyk.
 —blume, *sf.* kluczyk, pierwiosnek (rośl.).
 —bund, *sm.* pęk kluczów.
 —loch, *sn.* dziura do klucza.
 —rohr, *sn.* dziurka u klucza.
 —schloß, *sm.* blaszka do zamka.
 Schloßst, *adj.* zdecydowany; —wertben, zdecydować się. (żenie.
 Schmach, *sf.* hańba, shanbienie, zel.
 Schmächten, *vn.* słabnąć, sehnąć; (nach etwad) gorąco pragnąć czego.
 Schmächtenb, *adj.* omdlały, słaby.
 Schmächtig, *adj.* szczupły, chudy, smagły.

Schmachvoll, *adj.* pełen hańby, haniebny.
 Schmach, *sm.* *vid.* Beschmach; (drzewo) *vid.* Sumach. (tu).
 Schmachte, *sf.* Mar. szkuta (gat. okrę.
 Schmachst, *adj.* smaczny.
 Schmachstigkeit, *sf.* smaczność, smakowitość.
 Schmachten, *va.* lżyć, szkalować kogo.
 Schmachten, *va.* *vid.* Schmachten.
 Schmachlich, *adj.* haniebny, obelżywy; etn —cher Tod, haniebna śmierć.
 Schmachtschrift, *sf.* pismo uwłaczające, paszkwil.
 —sucht, *sf.* oszczerstwo, skłonność do łżenia drugich. (czac.
 —suchtig, *adj.* lubiący lżyć, uwłaczać.
 —wort, *sn.* słowo obelżliwe.
 Schmachung, *sf.* łżenie, obraza.
 Schmal, *adj.* (comp. schmaler, sup. schmälste) wązki, szczupły; skromny, biedny. (rzy.
 Schmaltstüdig, *adj.* szczupły na twa.
 —hand, *sm.* sknera; bei ihm ist —Schmettster, u niego skąpo jeść dają.
 —thier, *sn.* jelonek rocznik.
 Schmalt, *va.* zrzedzić, wygadywać; skarżyć się na kogo; —, *sn.* klótnia, zwada, bura.
 Schmalt, *va.* zwiększyć, uszczuplić, zmniejszyć, uwłóczyć.
 Schmalterung, *sf.* uszczuplenie; ścieśnienie.
 Schmalte, *sf.* *vid.* Smalte.
 Schmalz, *sn.* smalec; topione sadło lub masło; gnój uszny.
 Schmälzen, *va.* okrasić smalcem.
 Schmant, *sm.* osad wiotliu; śmie-tanka.
 Schmaragd, *sm.* *vid.* Smaragd.
 Schmarogten, *vn.* wyjadać z cudzej

kuchni, chodzić gdzie się z kominą kurzy.
 Schmaroger, *sm.* darmojad, wyjadacz, pasibrzech. (żytna.
 Schmarogerpfanz, *sf.* roślina pasochodre, *sf.* szrama, blizna.
 Schmalst, *sf.* futro z młodych baranków; *vid.* Masche.
 Schmach, *sm.* (dim. Schmachchen) caltus (głosny).
 Schmägen, *va.* smoknąć, całować głośno; —, *vn.* kłaskać, mlaskać (jedząc).
 Schmach, *sm.* gesty dym.
 Schmachten, *va.* kurzyć tytuł; —, *vn.* dymić się. (wedzić.
 Schmachten, *va.* dym na co puszczać, Schmachter, *sm.* fajciarz.
 Schmachfeuer, *sm.* dymny ogień.
 Schmach, *sm.* u. (dim. Schmachchen) uczta, biesiada.
 Schmaufen, *vn.* biesiadować, zajadać smaczne kąski.
 Schmaußer, *sm.* lubiący uczyć.
 Schmaufteri, *sf.* biesiadowanie, hulanka.
 Schmeßten, *va.* skosztować co; —, *vn.* smakować, mieć smak jaki; (nach etwad) pachnąć czem.
 Schmer u. Schmer, *sm.* sadło.
 Schmeerbauch, *sm.* brzuch opasły; brzuchal.
 Schmechlei, *sf.* pochlebstwo.
 Schmechlichst, *adj.* pochlebny; przyjemny.
 Schmecheln, *va.* pochlebiać komu; sich —, *vr.* pochlebiać sobie.
 Schmecheltrede, *sf.* pochlebna mowa.
 Schmechler, —in, *s.* pochlebnis, po-chlebca, —bnica.
 Schmechlerisch, *adj.* pochlebny.

Schmelzig, *adj.* Schmelzigkeit, *sf.* vid. Beschmelzig u. Beschmelzigkeit.
 Schmelzen, *va.* irr. rzucać, eiskać; wyrzucać z siebie, paskudzić.
 Schmelzflüge, *sf.* mięsiozcek (mucha paskudna, co mięso plugawi).
 Schmelz, *sm.* szmelo, emalia; hyacynt czeski; polewa (na zębach); barwa (kwiatów).
 Schmelzbar, *adj.* topnisty, roztopliwy.
 Schmelzbarkeit, *sf.* topność.
 Schmelz-arbeiter, *sm.* szmelcarz, emalier.
 — butter, *sf.* masło rozpuszczone.
 — glas, *sm.* szkło kruszcowe.
 — hütte, *sf.* huta do topienia kruszców.
 — ofen, *sm.* piec do topienia kruszców.
 — werk, *sn.* zakład do topienia kruszców.
 Schmelzen, *vn.* irr. (sehn) topnieć, tajać, roztopić się; — *va.* topić, stopić, roztopić co; — *sm.* tajenie, odwilż; topienie, roztopienie.
 Schmer, Schnerbauch, *sm.* vid. Schmeer u. Schmeerbauch.
 Schmergel, *sm.* szmergiel (kamień do polewania klejnotów); *adj.* szmergielowy.
 Schmerl, *m.* drzemlik (ptak).
 Schmerle, *sf.* śliz (ryba).
 Schmerz, *sm.* ból, boleść.
 Schmerzen, *vn.* boleć, mieć ból, dolegać.
 Schmerzhaft u. —lich, *adj.* bolesny, dolegliwy.
 — los, *adj.* bez boleści, wolny od bólów, dolegliwości.
 — stillend, *adj.* usmierzający bole.
 Schmerterling, *sm.* motyl.
 Schmertern, *vn.* brzękać, trzeszczeć,

wydawać trzaski; — *va.* zdruzgotać, strzaskać co.
 Schmied u. Schmidt, *sm.* kowal.
 Schmiedbar, *adj.* dający się kuć.
 Schmiede, *sf.* kuźnia.
 Schmiedebalg, *sm.* miech kowalski.
 — esse, *sf.* piec w kuźni.
 Schmieden, *va.* kuć, kować; *fig.* kować (złe zamiary).
 Schmiede, *sf.* węgelnica składająca Schmieden, *va.* gnać, naginać, podług węgelnicy ustawiać; *lich* — *vr.* naginać się, gnać się podług potrzeby.
 Schmiesam, *adj.* gibki, giętki.
 Schmiele, *sf.* miglica (rośl).
 Schmirälen, *sf.* pl. pisimido, bazgranina.
 Schmierbüchse, *sf.* maźnica,
 — fäße, *sm.* twaróg, bryndza.
 Schmiere, *sf.* smarowidło.
 Schmierer, *va.* smarować, nasmarować; nabazgrać; *fig.* dać łapowe, przekabacie; das Maul — (cinem) ludzić kogo nadzieją; den Mund — (cinem) wyłoić, wybić kogo; den Wein — wino zaprawiać, fałszować; die Gurgel — odwilżyć sobie gardło, napić się.
 Schmierer, *sm.* smarownik, bazgrala.
 Schmiererei, *sf.* smarowanie, bazgranina.
 Schmirig, *adj.* mazisty; smolący.
 Schmirnbohne, *sf.* fasola wijąca się, groch szablasty.
 — pfästerchen, *sn.* czarny plasterek.
 — wasser, *sn.* woda do umywania twarzy.
 Schmirnte, *sf.* farba ruż, bielidło kładzione na twarz.
 Schmiruten, *va.* barwić, rużować; *lich* — *vr.* urużować się.

Schmirgel, *sm.* vid. Schmergel.
 Schmirg sm. *ss.* rzut, rzucenie, uderzenie; gnój, lajno.
 Schmirte, *sf.* trzaskawka u bicia.
 Schmirzen, *va.* zacinać, uderzyć biczem.
 Schmöllen, *vn.* dąsać się.
 Schmöbraten, *sm.* pieczeń duszona, sztuśada.
 Schmörtopf, *sm.* rynka do duszenia.
 Schmören, *va.* dusić pieczeń; — *vn.* (sehn) dusić się od upału.
 Schmun, *sm.* obrywka, obłó w.
 Schmitz, *sm.* ozdoba, okrasa; klejnoty; — *adj.* śliczny, strojny.
 Schmüden, *va.* stroić, zdobić.
 Schmüd-tüschchen, *sn.* szkatulka z klejnotami.
 — los, *adj.* niestrojny, bez ozdób.
 Schmüdelig, *adj.* niechlujny, nieporządny.
 Schmüdelci, *sf.* niechlujność, nieczystość.
 Schmüdeln, *va.* walać, brudzić co, poniewiazać czem.
 Schmüggelei, *sf.* przemycanie towarów.
 Schmüggen, *vn.* przemycać towary.
 Schmügler, *sm.* przemycarz.
 Schmüngen, *vn.* fam. uśmiechać się, przymlać się, wdzierać się.
 Schmutz, *sm.* brud, nieczystość.
 Schmutzen, *va.* walać, brudzić; *lich* — *vr.* brudzić się, kalać się.
 Schmutz-flecken, *sm.* plama z brudu.
 — titel, *sm.* Imprim. tytuł najogólniejszy na książce.
 Schmutzig, *adj.* brudny, nieczysty; brzydko, nieczemny.
 Schmutz, *sm.* a. (dim. Schmutzchen) dziób (ptasi); Mar. ostroga okrętu.
 Schmutz-flöte, *sf.* flecik, piszczałka.
 — thier, *sn.* zwierz z dziobem.

Schnabelren, *vn.* fam. zjadać smaczne kaski.
 Schnäbeln, *va.* przekąsić, przegryźć.
 Schnäbeln (sich), *vr.* pyszczać się (o gołębiach i ludziach).
 Schnäße, *sf.* komar; wodna żmija; owca; żarcik.
 Schnäßen, *vn.* bając, bzdurzyć.
 Schnäflsch, *adj.* zabawny, śmieszny.
 Schnalle, *sf.* (dim. Schnällchen) sprzączka.
 Schnallen, *va.* spiąć sprzączkę.
 Schnälze, *sf.* kłasnienie, prztyk.
 Schnälzen, *vn.* kłaskać (językiem).
 Schnäpel, *sm.* szumbunga (ryba).
 Schnapp u. Schnappß, *interj.* hop! razem!
 Schnappen, *vn.* chapać, łapać; zatrząsnąć się (o zamku); *fig.* chcieć się uganiać za czem.
 Schnapper, *sm.* sznyper, puszczałdo.
 Schnapp-hahn, *sm.* rubas, rozbójnik.
 — sack, *sm.* torba na chleb.
 Schnappß, *sm.* (dim. Schnappßchen) wódka; kieliszek wódki.
 Schnäpfen, *vn.* fam. wódkę pić.
 Schnärchen, *vn.* chrapać.
 Schnärcher, — in, *s.* chrapała, co chrapie śpiąc.
 Schnärtdioffel, *sf.* drożdż pstry.
 Schnarre, *sf.* terkotka, grzechotka.
 Schnarren, *vn.* grzechotać, terkotać; charczec, niewyraźnie wymawiać litery r.
 Schnat u. Schnait, *sf.* miedza, granica; sucha gałąź.
 Schnattern, *vn.* gęgać; *fig.* szczebiotać, trzepać.
 Schnäher, *sm.* płoć (ryba).
 Schnulben, *vn.* irr. mocno dychać, sapać, parskać; oddychać, pałać.

(zemsta); (die Nase) wysmarkać nos. (masztach.)

Schnaue, *sf.* Mar. statek o dwu

Schnaufen, *vn.* dychać, sapać.

Schnauißen, *sm.* wąsy.

Schnauze, *sf.* (dim. Schnauzchen) pysk, morda; dzióbek (u naczyn).

Schnauzen, *va.* sam. hukac, laskać.

Schnuhen, *vn.* utrząc nos; (ein Licht) objaśnić świecę; oszukać, oszwa-
bić kogo.

Schnette, *sf.* ślimak; (naette) ślimak bez skorupy. (żółw).

Schnett-artig, *adj.* powolny jak

—formig, *adj.* ślimakowaty.

—gang, *sm.* chód żółwim krokiem.

—haut, *sm.* skorupa ślimaka.

—linie, *sf.* linia spiralna, ślimako-
wa, śrubowata.

—post, *sf.* powolna jazda.

—treppe, *sf.* schody kręcone.

Schnee, *sm.* śnieg; *adj.* śniegowy,
biały, śnieżny.

Schnee-ammer, *sf.* poświerka, śnie-
gula (ptak).

—bahn, *sf.* sanna ujeżdżona.

—ball, *sm.* kula ze śniegu; rodzaj
kaliny, kwiat kalinowy.

—flode, *sf.* platek śniegu.

—gestöber, *sn.* zadymka, zamieć,
zawierucha ze śniegiem.

—glöckchen, *sn.* sasanka, konwa-
lia (rośl).

—huhn, *sn.* pardwa.

—lawine, *sf.* lawina, lodozwał, masa
śniegu z gór spadająca.

—schub, *sm.* narty, trzewiki na śnieg.

—weiß, *adj.* biały jak śnieg.

Schnecht u. Schneitig, śnieżysty,
śnieżny.

Schneide, *sf.* ostrze.

Schneide-bank, *sf.* strugalinia, lawa
do strugania drzewa. (sa.)

—breit, *sm.* stolica do rąbania mię-
—messer, *sn.* nóż do krajania.

—mühle, *sf.* tartak.

—zahn, *sm.* żąb przedni.

Schneiden, *vn.* irr. rznąć, być o-
strym; —, *va.* irr. krajać, ciąć; wy-
rznąć; rznąć, podcinać (drzewo);

zatemperować (pióro); strzydzić (wła-
sy); (das Getreide) żąć (zboże); (Ge-
schlechter), wykrzywiać się, krzywą mi-
nę stroić; *fig.* obdzierać kogo; —,

sn. (im Leibe) rznąć w brzuchu.

Schneidend, *adj.* ostry, dojmujący;
zaostroszony; das der Wasser, tru-
dność w oddawaniu uryny.

Schneider, *sm.* krawiec; —in, *sf.*
szwaczka, krawcowa.

Schneiderel, *sf.* krawieczyna.

Schneider-gesell, *sm.* czeladnik kra-
wiecki.

—lohn, *sm.* zapłata krawcowi.

Schneiderin, *vn.* krawczyć. (da.)

Schneien, *v.* imp. (es schneit) śnieg pa-
—

Schneite, *sf.* sidło, siatka, matnia.

Schneiteln, *va.* obcinać. (nagły.)

Schnell, *adj.* u. adv. prędki, szybki,

Schnellen, *vn.* odskakiwać; przy-
—

—, *va.* szybko czym rzucić,
wypuścić (strzał); oszukać, odrwić

z kogo; eine Wage — lassen, przechy-
—

—, *strzelby.*

Schneller, *sm.* prztyczek; cyngiel u

Schnellheit, *sf.* prędkość, szybkość.

Schnellfüßig, *adj.* prędkonogi.

—galgen, *sm.* szubienica do pręd-
—

—kiego wieszania. (stość.)

—kraft, *sf.* elastyczność, spręży-
—

—läufer, *sm.* szybkobiegacz; biegun,
wierzchołek, rumak

Schnell-post, *sf.* kurierka. (szna.)

—presse, *sf.* Impr. prassa pospie-
—

—schreibkunst, *sf.* stenografia, skoro-
—

—pisarstwo.

—schreiber, *sm.* stenograf, skoropi-
—

—schritt, *sm.* szybki krok. (krót.)

—segler, *sm.* Mar. szybkiopływ (o-
—

—wage, *sf.* przemian.

Schnepfe, *sf.* bekas.

Schneppe, *sf.* dziób, śpiczasty ko-
—

—niec (u naczynia).

Schnepfer, *sm.* vid. Schnüpper.

Schnepfel u. Schnüpfel, *vid.* Schnüpfel.

Schnüpfel, *sm.* paplotanie, holdu
—

—boldu.

Schnieben, *vid.* Schnauben.

Schniebeln (sch), *vn.* muskać się, stroić
—

—się z przesadą; gepuht und geschnie-
—

—gtl, wymuskany.

Schnüppchen, *sm.* prztyczek, szesz-
—

—tek; ein — schlagen, prztyczka dać
—

—komu. (nożyczkami.)

Schnüppeln, *vn.* ciąć na kawałki np.

Schnüppen, *vn.* skrzypić czym (np.

nożyczkami); ruszać ogonem.

Schnüppisch, *adj.* kapryśny, wybrzyd-
—

—ny, wzgardliwy.

Schnitt, *sm.* krajanie, rznąc, ciąć,
—

—ciej; kraj; kawałek, kromka; obryw-
—

—ka, zysk.

Schnitt, *sf.* kawałek, kromka.

Schnitt, —in s. zniwiarz, —rka.

Schnitt-handel, *sm.* handel lokciowy.

—händler, *sm.* handlarz lokciowy.

—lauch, *sm.* szczypiorek (rośl.).

Schnittig, *sm.* kawałek, skibka, zrazik.

Schnittig-bank, *sf.* —messer, *sn.* vid. Schnei-
—

—debant u. Schneidemesser.

—wert, *sn.* robota rzeźbiarska.

Schnitteln, *vn.* drobno pokrajać, stru-
—

—gać.

Schnitzen, *va.* wyrzynać, wystrugać
—

—co. (biłd, byk, bąk.)

Schnitzer, *sm.* rzeźbiarz; *fig.* gruby

Schnöben, *vn.* wachać, wietrzyć.

Schnöbe, *adj.* pogardliwy, lekcewa-
—

—zący, hardy, szuchwały.

Schnörfel, *sm.* zawój; ozdóbka wy-
—

—kwintna a niepotrzebna.

Schnüpfeln, *vn.* wachać; szpiegować.

Schnüpfen, *va.* zażywać tabaki; sch
—

—, *vr.* utrząć sobie nos; —, *sm.*
—

—katar, sapka.

Schnüpfel, —in, s. tabaczarz, —arka.

Schnüpf-tabak, *sm.* tabaka.

—tabakdose, *sf.* tabakierka.

—tuch, *sn.* u. chustka do nosa.

Schnüpper, *sf.* knot spalony.

Schnüppen, *vn.* objaśnić świecę.

Schnur, *sf.* synowica; —, *sf.* u. (dim.)

Schnürchen, *sm.* sznur, sznurek; nach
—

—ber —, pod sznur, prosto; nach ber
—

—leben, żyć regularnie, porządkie.

Schnür-band, *sm.* tasiemka do sznu-
—

—rowania.

—brust, *sf.* u. —leib, *sm.* sznurówka.

—loch, *sn.* dziurka do sznurka.

—nadel, *sf.* igliczka (do nawleczenia).

—stiel, *sm.* bucik do sznurowania.

Schnüren, *va.* sznurować, ściągac.

Schnür-grabe, *adv.* prosto, równo
—

—jak pod sznur.

—straf, *adv.* prościutko; otwarcie,
—

—prosto, bez ogródki.

Schnürbart, *sm.* wąsy; wąsal.

Schnürpfereel, *sf.* bzdurowo.

Schnürre, *sf.* terkotka; figiel, żart.

Schnürren, *vn.* warczyć, mruczeć;
—

—fig. lajać, burczeć; — gehen, ze-
—

—brać. (ucieszn.)

Schnürig, *adj.* śmieszny, zabawny,

Schnob, *sm.* o, wiążka (słomy).

Schöber, *sm.* stóg, bróg; kupa.
 Schöbern, *va.* w stóg ułożyć.
 Schöpf, *sn.* kopa.
 Schöpfung, *adv.* kopami.
 Schöfel, *sn.* brak, wybiorki; — *u.*
 Schöfelig, *adj.* lichy, galgański, po-
 dły, nie niewart.
 Schöffe, *sm.* *vid.* Schöppe.
 Schokolade, *sf.* *vid.* Chocolate.
 Scholár, *sm.* *vid.* Schüler.
 Scholárist, *sf.* scholastyka, filozofia
 średnich wieków.
 Scholárist, *sm.* scholastyk.
 Scholáristisch, *adj.* scholastyczny.
 Schölon, *sn.* (*pl.* — *ten*) objaśnienie,
 przypisek; *Geom.* scholia, uwaga
 odnosząca się do poprzedniego
 dowodzenia.
 Schölle, *sf.* (*dim.* Schöllchen) bryła,
 (ziemi, lodu); śladra (*ryba*).
 Schöllig, *adj.* brylasty.
 Schönn, *adv.* już; — *gut*, dobrze.
 Schön, *adj.* piękny, nadobny.
 Schön-brud, *sm.* *Imprim.* pierwsza
 strona arkusza wydrukowana.
 — färber, *sm.* farbierz delikatnych
 materii. (*letrysta*).
 — geist, *sm.* człowiek dowcipny, be-
 — pfisterchen, *sn.* *vid.* Schminpfister-
 chen. (*sanie*).
 — schreiben, *sn.* kaligrafia, piękne pi-
 — schreiber, *sm.* kaligraf, pięknie pi-
 szący.
 Schönt, *sn.* piękno, piękność; —, *sf.*
 piękność, piękna kobieta.
 Schönen, *va.* ochraniać czego, sza-
 nować co; *sf.* —, *vr.* oszczędzać
 się, ochraniać się, szanować się.
 Schönheit, *sf.* piękność; piękna oso-
 ba.
 Schönsten, *adv.* jak najpiękniej.

Schönung, *sf.* ochronienie, oszczę-
 dzenie, dyskrecya, delikatność.
 Schönungslos, *adj.* niedelikatny, bez
 litości.
 Schöner, *sm.* okręt długi a wązki.
 Schöng, *sm.* *ö.* (*pl.* Schöge) lono; ko-
 lano; pola usukni; dem Glücke im-
 — ge stehen, opływać w szczęście; die
 Hände in den — legen, złożyć ręce,
 próżnować. (*piesek saworyt*).
 Schöng-hund, *sm.* *u.* — hündchen, *sn.*
 — find, *sf.* pieszczołek mamuni.
 — sünder, *sf.* grzech ulubiony.
 Schorff, *sm.* *ö.* czub, czupryna.
 Schorff-brunnen, *sm.* studnia z wia-
 drem.
 — gelte, — felle, *sf.* *u.* — füllel, *sm.*
 wiadro, czerpak.
 — löffell, *sm.* warząchew.
 Schöpf, *sf.* czerpowisko, miejsce do-
 godne do czerpania wody.
 Schöpfen, *va.* czerpać, nabrać; two-
 rzyć, sprawić; Alhem —, oddychać;
 Muth —, nabrać odwagi; Verdacht
 —, powziąć podejrzenie.
 Schöpfer, *sm.* stwórzyciel, stwórca.
 Schöpferisch, *adj.* twórczy.
 Schöpfung, *sf.* twór, utwor; stworze-
 nie, wszechświat.
 Schöppe, *sm.* ławnik.
 Schöppen, *sm.* szopa, wozownia; kwar-
 ta (miarą); —, *va.* wysielać (sier-
 ciał); nadziewać, napchać.
 Schöppen-stube, *sf.* izba radna.
 — stuhl, *sm.* krzesło ławnikowskie.
 Schöpp, *sm.* skop; *fig.* gamoń, cięta.
 Schöpfen-braten, *sm.* pieczenie barania.
 — fleisch, *sn.* skopowina.
 — fente, *sf.* ewiertka skopowiny.
 Schorff, *sm.* *ö.* strup, skorupa na ra-
 nie.

Schorfig, *adj.* strupiały; parszywy.
 Schorff, *sm.* Miner. szerl, kamień krze-
 mienny.
 Schorffstein *u.* Schorffstein, *sm.* komin.
 Schorffsteinfeger, *sm.* kominiarz.
 Schorff, *sm.* *ff.* (*dim.* Schorffchen) wypu-
 stek, latorośl, wyrostek; piętro; po-
 datek z domów.
 Schorffchen, *sn.* okienko; szybka w ok-
 nie, lufcik. (*z tyłu powozu*).
 Schorff-felle, *sf.* skrzynia na rzeczy
 — rebe, *sf.* szczep młody.
 Schorffilug, *sm.* wypustek, latorośl,
 odrósł.
 Schorffet, *sm.* poborca podatków.
 Schorff, *sf.* (*dim.* Schorffchen) strączek;
 groszek.
 Schorff-born, *sm.* akacja.
 — erben, *sf.* *pl.* groch strączkowy.
 Schott, *sn.* ikra; *Mar.* przegródka.
 Schotten, *sm.* serwatka; *zu* — werden,
 zsiadać się (o mleku).
 Schraffiren, *va.* cieniować krzyżowe-
 mi liniami.
 Schraffirung, *sf.* cieniowanie krzyżo-
 wemi liniami.
 Schräg, *adj.* ukośny.
 Schräge, *sf.* ukośność.
 Schrägenagel, *sn.* węgielnica do oz-
 naczania ukośności.
 Schrägen, *sm.* podstawa z nogami na
 krzyż, kozioł, stalugi; potrójny są-
 żeł drzewa, stos trzechszajnowy.
 Schrämm, *sf.* kresa.
 Schrämmen, *va.* kresę robić na czem;
sf. —, *vr.* zadrasnąć się.
 Schrämm-schuf, *sm.* *vid.* Streifschuf.
 Schrant, *sm.* *ä.* (*dim.* Schrantchen)
 szta.
 Schranke, *sf.* szranki, kobylice; gra-
 nica, kres, zakres.

Schränkenlos, *adj.* bez granic.
 Schräg, *sm.* pieczeniarsz, darmozjad.
 Schräge, *sf.* skrobadło, drapaczka;
 zgrzeblo. (*czyszczenie*).
 Schräpen, *va.* skrobać; zgrzeblem
 Schraube, *sf.* (*dim.* Schraubchen)
 śruba; feine Worte auf — setzen, dwu-
 znacznie się wyrażać; die Sache
 steht auf —, rzecz bardzo się chwie-
 je, jest niepewna.
 Schrauben, *va.* irr. śrubować; *fig.*
 docinać, dogryzać komu.
 Schrauben-förmig, *adj.* śrubiały.
 — gang, *sm.* *u.* — gewinde, *sn.* gwint
 w kształcie śruby.
 — mütter, *sf.* matra do śruby.
 — stück *u.* Schraubstuck, *sm.* śrubostak,
 imadło.
 — züher, *sm.* śrubostak (do odkre-
 cania śruby).
 — zügel, *sm.* cyrkiel ze śrubą. (*na*).
 — zwing, *sf.* śruba stolarska, szpo-
 — zred, *sm.* strach; miejsce pęknięte.
 Schrédbar, *adj.* straszny, okropny.
 Schrédbarkeit, *sf.* okropność.
 Schréd-bild, *sn.* strasznydo.
 — schanze, *sf.* Fortif. reduta.
 — schuß, *sm.* wystrzał na postrach.
 — wort, *sn.* straszliwe słowo.
 Schréden, *va.* straszyć kogo; *sf.* — las-
 sen, strachać się; —, *vr.* pęknąć
 z trzaskiem, zerwać się; —, *sm.* *u.*
 Schrédnig, *sn.* *ff.* strach, złęknięcie
 się.
 Schrédhaft, *adj.* bojaźliwy, lękliwy.
 Schrédlich, *adj.* okropny, straszny.
 Schrédlichkeit, *sf.* straszność.
 Schrel, *sm.* krzyk, krzyknienie.
 Schreibart, *sf.* ortografia, poprawne
 pisanie; rodzaj pisma; sposób pi-
 sania, styl.

1071 **Schreibfeder.**
 Schreibfeder, *sf.* pióro do pisania.
 —fehler, *sm.* błąd pisarski.
 —materialien, *sf. pl.* materiały piśmienne
 —papier, *sn.* papier do pisania.
 —stube, *sf.* kantor, biuro, izba do pisania.
 —stunde, *sf.* lekcya pisania.
 —tafel, *sf.* tabliczka do pisania; tablica lupkowa.
 —zug, *sm.* skrzyneczka z kałamarzem i piaseczniczką.
 Schreibe-buch, *sn.* kajet, sekstern.
 —figel, *sm.* świerzbiczka do pisania, mania autorska.
 —funst, *sf.* sztuka pisania.
 —meister, *sm.* nauczyciel kaligrafii.
 —pult, *sn. u.* Schreibisch, *sm.* biórko, pulpit, stolik do pisania.
 Schreiben, *va. irr.* pisać, napisać co;
 —, *sn.* pisanie; pismo, list, odezwa; *sid* —, *vr.* pisać się; nazywać się.
 Schreiber, *sm.* pisarz. (mo.
 Schreibert, *sf.* pisanie, pisanina; *pis-*
 Schreiben, *vn. irr.* krzyczeć, wołać;
 wrzeszczeć; die Ohren voll —, (ti-
 nem) zagłuszyć krzykiem.
 Schreier, *in. s.* krzykacz, —ka. (kun.
 Schreihals, *u.* Schreimaul, *sm.* wrzas-
 Schreiben, *sm.* szafa.
 Schreiner, *sm.* stolarz.
 Schreinerarbeit, *sf.* robota stolarska.
 Schreiben, *vn. (schu)* kroczyć, stąpać;
 zum Worte —, przystąpić do rzeczy.
 Schrenj, *sm.* papier pakowy.
 Schrist, *sf.* pismo, rękopism; charak-
 ter (pisma); dzieło; *Imprim.* typy,
 czeionki; heilige —, pismo święte.
 Schristlich, *adj. u. adv.* piśmienny,
 —nie, na piśmie.

Schroten. 1072
 Schrist-gelehrte, *sm.* uczony, obezna-
 ny z pismem świętym. (nek.
 —gleiter, *sm.* giser, odlewacz czo-
 —gleiter, *sf.* gisernia.
 —höhe, *sf.* wysokość liter.
 —lasten, *sm.* *Imprim.* koszty.
 —mäßig, *adj.* stosowny do pisma
 świętego.
 —probe, *sf.* wzór, próbka czeionek.
 —schneider, *sm.* wyrzynacz czeionek.
 —scher, *sm.* zecer, składowacz, nabier-
 nik.
 —steller, *in. s.* pisarz dzieł, autor, —ka.
 —stellerei, *sf.* autorstwo.
 —zug, *sm.* zarys, pociąg w pisaniu;
 cyfra, podcyfrowanie.
 Schrittl, *sm.* krok, stopa; — vor Schrittl,
 noga za nogą.
 Schrittlings, *adv.* krokiem; noga za
 nogą.
 Schrott, *adj.* szorstki, kręty, chropo-
 waty, spadzisty; prostacki, upor-
 ny, niegrzeczny.
 Schrottheit, *sf.* stromość, spadzistość;
 szorstkość, prostactwo.
 Schroll, *sm.* (ryba) *vid.* Kautbars.
 Schroll, *sf. vid.* Grille.
 Schröpf-eisen, *sn. u.* —schapper, *sm.*
 Chir. nacinadło, lancet do robie-
 nia naciadań przy stawianiu baniek.
 —lopf, *sm.* bania (do stawiania na
 ciele).
 Schröpfen, *va.* stawiać banie; Chir.
 naciadać; *fig.* orznać, oszukać.
 Schrot, *sm.* strót (do strzelania);
 szrot, mąka razowa; próba, waga
 (monety); ein Mann von altem —,
 człowiek starodawniej cnoty, pra-
 wości.
 Schroten, *va.* pogryźć na drobne ka-
 welki; szrotować, grubo zemleć;

1073 **Schröter.**
 rznąć, krajać; kulać, spuszczać
 (bezcze).
 Schröter, *sm.* dłoto duże; toczybe-
 czka, robotnik spuszczejący be-
 czki do piwnicy; jelonek (*gat.*
 chrzyszczca).
 Schrötleiter, *sf.* drabinka do wta-
 czania po niej ciężarów.
 —säge, *sf.* piła do rznięcia grubego
 drzewa.
 —stüd, *sm.* Artill. działo 48 funtowe.
 Schrötling, *sm.* talerzyk, kruszec do
 odbicia na monetę.
 Schrübben, *va.* szorować, wycierać
 ostrą miotłą.
 Schrübber, *sm.* miotła; Mar. kiść do
 czyszczenia okrętu.
 Schrümpf, *sm.* ubytek zboża przez
 zeschnięcie; zmarszczka.
 Schrümpfen, *vn.* (schu) marszczyć
 się, skurczyć się, zsiadać się; zwię-
 dnąć, uschnąć.
 Schrümpfig, *adj.* zmarszczony.
 Schub, *sm. u.* posunięcie, popehnie-
 cie; jedno pieczywo chleba.
 Schub-fenster, *sn.* —faren, —lasten,
 —sad, *sm. vid.* Schieb-fenster, Schieb-
 faren etc. (wy
 Schüchtern, *adj.* nieśmiały, bojaźli-
 Schüchternheit, *sf.* nieśmialość, bo-
 jaźliwość. (armer —, biedak.
 Schuft, *sm.* szubrawiec, gałgan; ein
 Schuftig, *adj.* gałgański, nieczemny,
 podły. (wa.
 Schufut u. Schufut, *sm.* puchacz, so-
 Schuf sm. trzewik; stopa jako miara).
 Schüh-anzieher, *sm. u.* —horn, *sn.* róg
 do łatwiejszego wzuwania obuwia.
 —draht, *sm.* dratwa.
 —filder, *sm.* szewc partacz.
 —macher, *sm.* szewc, majster obuwia.

Schuhjahr. 1074
 Schuh-buher, *sm.* czyszciciel obuwia.
 —schmiere, *sf.* tłustość do smarowa-
 nia obuwia. (czernidło.
 —wachs, *sm. u.* —wisch, *sf.* szuwaks.
 Schuh, *sf.* wina; grzech; dług; —
 schen, (an elmad) stać się powodem
 do czego.
 Schüh-bringung, *adj.* poczuwający
 się do winy.
 —brief, *sm.* skrypt, rewers, oblig.
 —forderung, *sf.* ściąganie długów.
 —herr, *sm.* wierzyciel.
 —loß, *adj.* niewinny, wolny od winy.
 —mann, *sm.* (pl. leute) dłużnik.
 —schein, *sm.* obligacya, karta dłużna.
 —thum, *sm.* wieża dla dłużników.
 Schülden, *vn.* być dłużnym,
 Schülden-frei, *adj.* niemający długów,
 —last, *sf.* brzemie, ogrom długów.
 —tilgungstasse, *sf.* komissya umorze-
 nia długów.
 Schüldig, *adj.* winny czego; dłużny;
 obowiązany do czego.
 Schüldiger, *sm.* winowajca; dłużnik.
 Schüldigkeit, *sf.* powinność.
 Schüldner, *in. s.* dłużnik, —niczka.
 Schüle, *sf.* szkoła; ujeżdżalnia; quö-
 ber — blaubern, wydawać co się
 w szkole dzieje.
 Schül-amt, *sm.* urząd szkolny.
 —buch, *sn.* książka szkolna.
 —fuch, *sm.* pedant, szkolarz.
 —fucherci, *sf.* szkolarstwo.
 —gelb, *sn.* opłata szkolna.
 —gericht, *adj.* metodyczny, stosowny
 do prawideł szkoły; dobrze ułożo-
 ny, ujeżdżony (o koniu). (Ig.
 —halter, *in. s.* utrzymujący(-a) szko-
 —haus *u.* —gebäude, *sn.* dom, bu-
 dynek szkolny.
 —jahr, rok szkolny.

Schulmeister, -in, *s.* nauczyciel, -ka.
 —pfend, *sn.* kość maneżowy, w ujeżdżalni wyćwiczony.
 —stube, *sf.* izba szkolna, klasa.
 Schuler, -in, *s.* żak, szkolnik, uczeń, -nica; wychowanek, -nica.
 Schulerhast, *adj.* szkolarski, żakowski, studencki.
 Schultler, *sf.* bark, ramię.
 Schultlerblatt, *sn.* łopata.
 Schulttern, *vn.* wznosić na ramię (broń).
 Schulttheiß, *u* Schultze, *sm.* soltys, wójt.
 Schund, *sm.* pop. lajno, plugastwo.
 Schundfeger *u.* —lönl, *sm.* złotnik, czyściciel kloak.
 —grube, *sf.* kloaka.
 Schupp, *sm.* popechnięcie; gatunek cywety (zwierzętko).
 Schuppe, *sf.* (dim Schuppchen) łuska rybia; skóra łupiąca się.
 Schuppe, *sf.* łopata.
 Schuppen, *va.* popychać kogo; łuskę zeszkrobywać z czego; ślch —, *vr.* łuszczyć się; — *sm.* *vid.* Schoppen.
 Schuppenfisch, *sm.* ryba łuskowata.
 —harnisch *u.* —panzer, *sm.* pancerz łuszczyasty.
 —pelz, *sm.* płaszcz szopowy.
 —thier, *sn.* zwierzę łuskowate.
 Schuppig, *adj.* łuską okryty.
 Schur, *sf.* strzyż, strzyżka; runo; —, *sm.* *fam.* figiel, psikus; psota na złość. (baćz.
 Schur-eisen, *sn.* *u.* —hafen, *sm.* pogrze—
 —loch, *sm.* czeluś u pieca.
 Schüren, *va.* rozgarniać co, aby się lepiej paliło.
 Schurf, *sn.* *u.* Metall. otwór, okno w kopalniach; Chir. strup na ranie (*vid.* Schorf).

Schürfen, *va.* otwór zrobić.
 Schürigeln, *va.* pop. doskwierać, dokuczać komu.
 Schürte, *sm.* lajdak, nikczemnik.
 Schürstreich, *u.* *sm.* Schürerei, *sf.* niegodziwość, nikczemność.
 Schürstisch, *adj.* lajdacki, nikczemy.
 Schürten, *vn.* szurgotać nogami.
 Schürwolle, *sf.* wełna strzyżona.
 Schurz, *sm.* *u.* lańcuch; kapa nad kominem; — *u.* Schürze, *sf.* (dim. Schürchen) fartuch, fartuszek.
 Schürzen, *va.* zawiązać co na węzeł; podwiązać, podkasać.
 Schürzfell, *sn.* fartuch skórzany.
 Schuß, *sm.* *u.* *ff.* strzał, wystrzał; nabój; pod wody; odrost, odrostek, pączek; kiel (rośliny); cimen — haben, być jak postrzelony, mieć bika w głowie.
 Schußfertig, *adj.* gotowy do strzału.
 —wasser, *sn.* woda do leczenia ran postrzałowych.
 —wunde, *sf.* odległość strzału.
 —wunde, *sf.* rana od postrzału.
 Schußel, *sf.* (dim. Schußelchen) miska, półmisek.
 Schußelbrett, *sn.* półka na półmiski.
 —ring, *sm.* misnik, kraniec pod misy.
 Schußter, *sm.* szewc; *vid.* Schußmacher.
 Schußtern, *vn.* szewelwem się trudnić, szewką robotę robić.
 Schütte *u.* Schütte, *sf.* szkuta, płaski statek. (liska.)
 Schutt, *sm.* gruz, rumowisko, zwał.
 Schütte, *sf.* kupa usypiana; wiązka, snopek słomy; spichrz, strych.
 Schütten, *va.* trząść; kiwać głową.
 Schütten, *va.* sypać, lać, nalać.
 Schüttern, *va.* trząść czym, wstrząsać co; —, *vn.* trząść się.

Schuß, *sm.* osłona, ochrona, obrona, opieka; (pl. Schütze) stawidło.
 Schußbefehl, *sc.* klient, -ka, poleczony czyjej opiece.
 —blattern, *sf.* pl. ospa ochronna.
 —brett, *sn.* zastawa, deska służąca za zastonę.
 —brief, *sm.* list obronny.
 —bündniß, *sn.* przymierze odporne.
 —engel, *sm.* anioł opiekunczy.
 —geist, *sm.* duch opiekunczy.
 —gott, *sm.* bóstwo opiekuncze.
 —heilige, *sc.* święty patron, św. patronka.
 —herr, *sm.* protektor, obrońca.
 —loß, *adj.* niemający opieki, obro—
 —ny. (ny.)
 —mauer *u.* —wand, *sf.* mur obron—
 —rebe, *sf.* mowa na obronę.
 —wacht, *sf.* straż do obrony.
 —waffe, *sf.* ryzsztunek obronny.
 Schütze, *sm.* strzelec; Astron. strzelec (znak zodyaku); płoch (utka—
 —cza).
 Schützen, *va.* obronić, zasłaniać ko—
 —go od czego; zatrzymać, zastawić (wodę). (stwa strzeleckiego.)
 Schützenbruder, *sm.* członek towarzy—
 —stwa strzeleckiego.
 Schützenbrüder, *sm.* towarzystwo strze—
 —leckie, kurkowe.
 Schützling, *sm.* klient, protegowany.
 Schwabacher, *adj.* — Schrif, kursy—
 —wa niemiecka (druk naśladowający
 —pismo). (Schab.)
 Schwabe, *sf.* karaczan (owad) *vid.*
 Schwaben-spiegel, *sm.* zwierciadło
 —Szwabskie, starożytne prawa
 —Szwabii.
 —streich, *sm.* głupi figiel.
 Schwach, *adj.* (comp. schwächer, sup.
 —schwächste) słaby, wątły, bezsilny;

auf —den Füßen stehen, być bliskim
 upadku, bankructwa.
 Schwäche, *sf.* słabość, wątłość, nieudolność.
 Schwächen, *va.* osłabiać co; skazić.
 Schwachheit, *sf.* słabość; bezsilność.
 Schwachheitsfunde, *sf.* Theol. grzech
 —z ułomności pochodzący.
 Schwachlich, *adj.* słabowity.
 Schwachlichteit, *sf.* słabowitość.
 Schwach-sinn, *sm.* słaby umysł.
 —sinnig, *adj.* słabego umysłu.
 Schwächung, *sf.* osłabienie; skażenie.
 Schwab, *sm.* *u.* Schwaben, para, wy—
 —ziew; —, *sn.* *u.* Schwaben, *sm.* po—
 —kos; manna (rośl.).
 Schwabe, *sf.* kaza pszena.
 Schwabron, *sf.* Milit. szwadron kon—
 —nicy.
 Schwabronier, (czyt. —ner.) *sm.*
 —gebac, hałasnik, samochwał.
 Schwabronieren, *vn.* szwargotać, roz—
 —prawiać z hałasem.
 Schwäger, *sm.* *u.* szwagier, bliski
 krewny; poeztylion, kuczer.
 Schwägerin, *sf.* szwagrowa, bratowa.
 Schwägerleichteit, *sf.* szwagrowstwo.
 Schwäher, -in, *s.* *vid.* Schwiegerbater
 —u. Schwiegermutter.
 Schwälb, *sf.* jaskółka; —ben, *adj.*
 —jaskółczy.
 Schwall, *sm.* kupa, mnóstwo, tłum;
 —eln —Worte, potok słów.
 Schwamm, *sm.* *u.* (dim. Schwämmchen)
 —gąbka; grzyb; hubka, żagiew; Med.
 —narost (na ciele); grzyb, krosta w
 —ustach (u dzieci).
 Schwämmig, *u.* —micht, *adj.* grzybia—
 —sty, gąbczasty. (będzi.)
 Schwan, *sm.* *u.* labędź; —nen, *adj.* la—
 —biedzi.
 Schwandenboj, *sm.* delikatna tkanka.

Schwauengefang, *sm.* śpiew łabędzi; *fig.* ostatnie przed zgonem słowa lub dzieło wieszczu, poety.

Schwang, *sm.* ruch, kołysanie; *fig.* powszechne użycie, zwyczaj.

Schwanger, *adj.* brzemienna, ciężarna (o kobiecie); — *gchen* (mit etw.) mieć cò na myśli, układać, knować, zamierzać cò.

Schwängern, *va.* obrzemić, brzemienią uzerić; *fig.* zapłodnić, użyzniać; *Chim.* nasycać, napoić czém.

Schwängerschaft, *sf.* cięża, ciężarność.

Schwängerung, *sf.* zapłodnienie; nasycenie, nasiąkanie czém.

Schwanz, *adj.* smagły, gibki, giętki; — *sm.* ł. łacecy, zabawny kawalek.

Schwanzeln, *vn.* kiwać się, chwiać się, kołysać się; *fig.* wahać się; — *feud*, *adj.* chwiejący się, drgający; niepewny, wahający się.

Schwanz, *sm.* ł. (dim. Schwänzchen) ogon; auf den — streichen, pochlebiać komu.

Schwänzeln, *vn.* ogonem machać; *fig.* łasic się, pochlebiać.

Schwänzen, *vn.* włóczyć się, wataśać się; — *va.* ogonem przyprowadzić komu lub czemu; ludzić, zwiesć kogo.

Schwänzeriem, *sm.* podogonie.

— schraub, *sf.* śruba tylna u strzelby.

— stern, *sm.* kometa.

— stiel, *sn.* byczy ogon.

Schwapp u. Schwapp, *interj.* pać! ehlust!

Schwär, *sm.* wrzód (vid. Weschwür).

Schwären, *vn.* puchnąć z bólem, zachodzić ropą.

Schwärn, *sm.* ł. rój; gromada, tłuszcza, śma.

Schwärmen, *vn.* roić się (o pszczołach); bujać, latać, hulać; bredzić, marzyć, bujać myślami; — *sn.* hulanie; marzenie, rojenie.

Schwärmer, — *in.* s. marzyciel, — *ka*, fanatyk, — *tyezka*, zapaleniec; szmermel, raca wężykowato wylatująca.

Schwärmerci, *sf.* zagorzałość.

Schwärmerisch, *adj.* fantastyczny, pełen przywidzeń.

Schwärmezeit, *sf.* czas rojenia się pszczoł.

Schwärte, *sf.* gruba skóra bydłąca.

Schwärtemagen, *sm.* salceson wieprzowy.

Schwärtig, *adj.* grubą skórą mający.

Schwärz, *adj.* (comp. schwärzer, sup. schwärzeste), czarny; zabrudzony, nieczysty; ciemny, ponury; — *ant* Weiß, czarne na białem, na piśmie.

Schwärz-äugig, *adj.* czarnooki.

— beere, *sf.* borówka, czernica (vid. Heidelbeere).

— braun, *adj.* ciemnobrunatny.

— brod, *sn.* razowy chleb.

— brostet, *sf.* kos.

— funst, *sf.* sztychowanie na czarno; czarnoksiężstwo.

— künstler, *sm.* czarnoksiężnik.

— wild, *sn.* czarna zwierzyzna, dzika.

— wurzel, *sf.* żywokost.

Schwärze, *sf.* czarność.

Schwärzen, *va.* czernić, czarno u malować; czernić wąsy; *fig.* oczerniać, obmawiać, osławiać.

Schwärzlich, *adj.* czarniawy.

Schwärzen, *vn.* bajać, bzdurzyć.

Schwärzer, — *in.* s. gaduła, papla.

— swięgotka.

Schwähst, *adj.* gadatliwy.

Schwähstigkeit, *sf.* gadatliwość, gadulstwo.

Schwéden, *vn.* bujać, unosić się, wisieć (w górze); in Gefahr —, zostawać w niebezpieczeństwie.

Schwéfel, *sf.* siarka; *adj.* siarkowy, siarczany.

Schwéfel-artig, *adj.* siarkowaty.

— brunnen, *sm.* woda siarczana (do picia).

— faden, *sm.* nitka w siarce maczana.

— gelb, *adj.* żółty jak siarka.

— hölzern, *sn.* zapalka, siarniczka.

— hütte, *sf.* huta siarczana.

— saure, *sf.* *Chim.* kwas siarkowy.

Schwéfelig, *adj.* siarczany.

Schwéfelu, *va.* siarkować.

Schwéfel, *sm.* (dim. Schwéfelchen) ogon.

Schwélfen, *va.* wykroić cò obłączyć; —, *vn.* błąkać się, bujać po jakimś miejscu; plukać.

Schwélfen, *sm.* — stern, *sm.* vid.

Schwänzeriem u. Schwänzsstern.

Schwénen, *vn.* irr. młóścić. (cy.

Schwénigam, *adj.* niemowny, młózący.

Schwénigamkeit, *sf.* młóliwość.

Schwénin, *sn.* (dim. Schwénichen) świnia, wieprz; brudas, niechluj; das wilde —, dzik, odyniec.

Schwéninerei, *sf.* świnstwo, niechlujstwo.

Schwénin-fleisch u. Schwéninfleisch, *sn.* wieprzowina.

— hirt u. — treiber, *sm.* pastuch świn, świniarz.

— igel, *sm.* jeź ryjowaty; jeź owierz, jeź morski; — u. — pelz, *sm.* świn-tuch, niechluj. ((Schwein.

— mutter, *sf.* maciora (vid. Murett.

Schwein-schmalz u. Schweineschmalz, *sn.* wieprzowe sadio.

— stoll, *sm.* świński chlew.

Schweinisch, *adj.* świński, brudny.

Schwein-s-baude, *sf.* wierzchnia część ryja świniego.

— borste, *sf.* szczecina.

Schweiß, *sm.* pot, znoj. (zo.

Schweigen, *va.* zlutować, spoić żelą.

Schweiß-fuß, *sm.* koń dereszowaty.

— hund, *sm.* pies do wtropienia porzuczonego zwierza.

— loch, *sn.* dziurka potowa (w ciele).

— treiben, *adj.* sprawujący poty.

— tuch, *sn.* całun wktóry obwinęto ciało Jezusa Chrystusa.

Schweißig, *adj.* zapoceny, spólny.

Schweizer, *sm.* szwajcar, odźwierny.

Schweizerbund, *sm.* federacja helwecka, związek szwajcarski.

Schweizeri, *sf.* zakład hodowania krów.

Schwéigen, *vn.* zbytkować, hulać, używać roskoszy; —, *sn.* zbytkowanie, hulanie.

Schwéiger, *sm.* zbytkownik, hulak, rozpustnik.

Schwéigerei, *sf.* hulatyka, zbytki.

Schwéigisch, *adj.* hulacki, marnotrawny.

Schwéile, *sf.* przycieś, podwalina; próg.

Schwéllen, *vn.* irr. (sthn) puchnąć, nabrznieć, wezbrać; —, *va.* o-dąć, nadąć.

Schwemme, *sf.* pław, pławisko, miejsce na pławienie koni.

Schwemmen, *va.* pławić, myć (konie); spławiać, wodą spuszczać cò.

Schwängel u. Schwängel, *sm.* serce

- u dzwonu; wabadło u zegara; żuraw' u studni.
 Schwenten, *va.* machać, wywijać *czém*; wypłukać (naczybie); *sch* —, *vr.* kręcić się, obracać się.
 Schwentlung, *sf.* gibanie się; *Milit.* zwrócenie kolumny, zwrot, obrót.
 Schwer, *adj.* ciężki, wiele wazący; trudny, mozolny, uciążliwy; — *ma-chen*, utrudniać, trudność robić; *der* — *re* *Athem*, trudny oddech; *ein* — *re* *Gehör* *haben*, mieć tępy słuch; *eine* — *re* *Junge* *haben*, mieć trudną wymowę.
 Schwere, *sf.* ciężkość; trudność.
 Schwerefüllig, *adj.* ociężały.
 —fülligkeit, *sf.* ociężałość.
 —kraft, *sf.* *Phys.* siła ciężkości.
 —muth, *sf.* melancholia, pośpność, ponurość umysłu. (*sepný*).
 —müthig, *adj.* melancholiczny, po-
 —noth, *sf.* wielka choroba.
 —punkt, *sm.* *Phys.* środek ciężkości.
 Schwertlich, *adv.* trudno, z trudnością.
 Schwert, *sm.* miecz, żelazo, oręż.
 Schwertfeger, *sm.* mieczownik.
 —fisch, *sm.* miecznik, ostropysk (*ryba*).
 —förmig, *adj.* mieczowaty, mieczy-
 —kowany.
 —lilie, *sf.* u. Schwertel, *sm.* kosaniec, mieczyk (*rośl.*).
 —mage, *sm.* krewny po mieczu.
 —ritter, *sm.* kawaler mieczowy.
 —schlag, *sm.* cięcie miecza; *ohne* —, bez dobycia oręża.
 —träger, *sm.* miecznik.
 Schwester, *sf.* (*dim.* —*terchen*), siostra.
 Schwesterkind, *sm.* siostrzeniec, —nica.
 —mord, *sm.* siostróbstwo.
 —mörder, *in.* *s.* siostróbojca, —czyni.
 Schwesterlich, *adj.* siostrzeński.

- Schwindbogen, *sm.* *ö.* obłęg, arkada.
 Schwinden, *va.* uśmierzyć, uciszyć, uspokoić. (*świekwie*).
 Schwioger-ältern, *pl.* teściostwo.
 —mutter, *sf.* teściowa, *świekra*.
 —sohn, *sm.* zięć.
 —tochter, *sf.* synowa.
 —vater, *sm.* teść.
 Schwindel, *sf.* nagłotek, odcisk.
 Schwindelig, *adj.* stwardniały, guzo-
 waty z odciszenia.
 Schwierig, *adj.* trudny, nielaty.
 Schwierigkeit, *sf.* trudność, zawada.
 Schwimm-blase, *sf.* pęcherz pławczy.
 —feder, *sf.* pletwa (*u* *ryb*).
 —fuß, *sm.* *H.* *nat.* noga pletwowa.
 —haut, *sf.* błonka pletwowa.
 —kunst, *sf.* sztuka pływania.
 —schule, *sf.* szkoła pływania.
 —vogel, *sm.* ptak pływający.
 Schwimmen, *vn.* *irr.* pływać, płynąć; żeglować.
 Schwimmer, *in.* *s.* pływacz, —czka, żeglarz. (*szaj* (*na* *ciele*)).
 Schwimbe, *sf.* u. Schwindfichte, *sf.* li.
 Schwindel, *sm.* zawrót głowy.
 Schwindelst, *sf.* wykret, krętaćtwo, matactwo, szachrajstwo.
 Schwindeler u. —bler, *sm.* krętać, matacz, szachraj, wywijać.
 Schwindel-geist, *sm.* duch krętaćki, matacki.
 —förner, *sm.* *pl.* *korinder*, kolendra.
 Schwindelig u. Schwindlig, *adj.* mają-
 cy zawrót głowy; zwracający głowę, szalony, krętaćki.
 Schwindeln, *vn.* u. *imp.* mieć zawrót głowy. (*chudnąć*, *schnąć*).
 Schwinden, *vn.* (*sehn*) *niknąć*, *znikać*.
 Schwindfieber, *sm.* febra suchotna, powolna.

- Schwindfichte, *sf.* *vid.* Schwinde.
 —grube, *sf.* sadzawka na ściek wód zbytecznych.
 —luht, *sf.* suchoty. (*choty*).
 —lühtig, *adj.* suchotny, mający su-
 Chwinge, *sf.* klepaczka, opalka (*do*
 owiewania); lotki (*u* *ptaka*); *pl.*
 —gen, *fig.* skrzydła (*wiatru*, *gie-
niostu*).
 Schwingen, *va.* *irr.* machać, wywijać,
 powiewać *czém*; trzepać, miedlić
 (*len*); wiać, oczyszczać (*zboże*);
 —, *vn.* *draż.* wahać się, kolyśać
 się; *sch* —, *vr.* kolebać się, chwiać
 się, poruszać się; skakać, rzucać
 się; (*tempor.*) wznosić się do góry,
 wznosić. (*kolysanie* się).
 Schwingung, *sf.* gibanie, machanie;
 Schwippe, *sf.* koniec bicia.
 Schwirren, *vn.* *s.* swiergotać; *świstać*.
 Schwitzbad, *sm.* łaźnia parowa.
 —bank, *sf.* ławka do pocenia się.
 —taffen, *sm.* wanna do suchej łaźni.
 Schwitzen, *vn.* pocić się, potnieć,
 wilgotnieć.
 Schwitzen, *vn.* *irr.* przysięgać się;
 przysięgać, przysiędż.
 Schwühl, *adj.* parny.
 Schwühe, *sf.* parność.
 Schwulst, *sm.* u. *sf.* *ü.* nabrzmienie,
 nabrzmiałość; nadętość.
 Schwülstig, *adj.* nadęty, napuszony;
 Schwung, *sm.* ruszenie się, ruch;
 wzlecenie, wzniesienie się, wzlot;
 polot, popęd. (*ro* *u* *ptaka*).
 Schwing-feder, *sf.* lotka, dłuższe pió-
 —traft, *sf.* *Phys.* siła odrzodkowa.
 —rad, *sm.* koło ruch nadające.
 —riemen, *sm.* pas, rzemień u resorów.
 Schwur, *sm.* *ü.* zaklinanie się, przy-
 sieganie się; przysięga.

- Scientifisch, *adj.* naukowy, tyczą-
 cy się nauk. (*niece*, *branka*).
 Schabe, *bin.* *s.* niewolnik, —nica; je-
 Schaben-handel, *sm.* handel niewol-
 nikami.
 Schaberri, *sf.* niewola.
 Schabisch, *adj.* niewolniczy; służal-
 czy, podły, poziomy.
 Schorbut, *sm.* szkorbut (*vid.* Scharbof).
 Schorbutisch, *adj.* szkorbutyczny.
 Scorpion, *sm.* niedźwiadek.
 Scribent, *sm.* pisarz, autor.
 Scropheln und Ströfeln, *sf.* *pl.* skro-
 futy (*choroba*).
 Scrophulid, *adj.* skrofuliczny.
 Scrupel, *sm.* skrupul, wątpliwość,
 zbyteczna ostrożność; —, *sm.*
 skrupul (*waga*, *12 część luta*).
 Scrupulid, *adj.* skrupulatny.
 Sculptur, *sf.* snycerstwo.
 Scurril u. Scurrilisch, *adj.* sprośny,
 bezczelny, bezwstydný.
 Scurrilität, *sf.* sprośność.
 Schenbaum, *sm.* *vid.* Sibenbaum.
 Sch, *sm.* krój u pluga.
 Schß, *num.* sześć; *sf.* szóstka.
 Schß-ß, *sm.* *Geom.* sześciokąt,
 sześciobok.
 —ßig, *adj.* sześciokątny.
 —fach, *adj.* u. *adv.* sześciokrotny,
 w sześciu.
 —hundert, *num.* sześćset; —*bertst*,
adj. sześćsetny.
 —jährig, *adj.* sześćioletni.
 —mal, *adv.* sześć razy, sześćkroć;
 —mäßig, *adj.* sześciokrotny. (*tny*).
 —spannig, *adj.* sześciokonny, poszós-
 —wöchentlich, *sf.* położnica.
 Schßer, *sm.* szósta (*moneta*).
 Schßerici, *adj.* sześcioraki.
 Schßte, *adj.* (*ber*, *bit*, *baß*) szósty.

Szczestliw., *adj.* pólzosta.
 Szczęśli u. Szczęśli, *sm.* szósta część.
 Szczęśli, *adv.* po szóste.
 Szczęśli und Szczęśli, *num.* szesnaste.
 Szczęśli, *adj.* szesnasty.
 Szczęśli, *sm.* jedna szesnasta.
 Szczęśli, *num.* szesćdziesiąt; —igłst, *adj.* szesćdziesiąty.
 Szczęśli, *sm.* szesćdziesięcioletni.
 Szczęśli, *va. Anat.* exentrować, pokrajać, rozbierać (trupca).
 Szczęśli, *sm. vid.* Szczęśli.
 Szczęśli u. Szczęśli, *sm.* fabrykant worków, bandażów.
 Szczęśli, *sm.* sekretarz, pisarz; kancłerek, biórko.
 Szczęśli, *sm.* wino kanaryjskie.
 Szczęśli, *sf.* sekta, szkoła.
 Szczęśli, *sf. Anat.* dyssekeja, rozebranie trupa. (sektę).
 Szczęśli, *sm.* sektarz, zwolennik.
 Szczęśli, *sm. Geom.* wycinek koła.
 Szczęśli, *va. vid.* Szczęśli.
 Szczęśli, *sf.* druga klasa. (sy).
 Szczęśli, *sm.* uczeń drugiej klasy.
 Szczęśli, *sm.* sekundant, świadek w pojedynku.
 Szczęśli, *sf.* sekunda.
 Szczęśli, *va.* sekundować komu, być świadkiem w pojedynku.
 Szczęśli, *sm.* książka w szesnastce.
 Szczęśli, *sm.* jezioro; *sf.* morze; *adj.* morski.
 Szczęśli, *sm. Ź.* kąpiel morska.
 —bär, *sm.* niedźwiedź morski.
 —barbe, *sf.* barwna (ryba).
 —cabett, *sm.* wychowaniec, kadet okrętowy.

Szczęśli, *sm.* kompas morski.
 —fahrer, *sm.* żeglarz.
 —fahrt, *sf.* żegluga morska.
 —fisch, *sm.* ryba morska. (gras).
 —gras, *sm.* morska trawa (vid. Meer).
 —hafen, *sm.* port morski.
 —handel, *sm.* handel morski.
 —hund, *sm.* u. —halb, *sm.* oieł morski.
 —igel, *sm.* jeź morski. (skle).
 —karte, *sf.* mapa morska.
 —krankheit, *sf.* choroba morska.
 —krank, *sm.* rak morski.
 —macht, *sf.* siła morska.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) żeglarz, marynarz.
 —minister, *sm.* minister marynarki.
 —pferd, *sm.* mors, koń morski; iglica morska (ryba).
 —pflanze, *sf.* roślina morska.
 —räuber, *sm.* rozbójnik morski.
 —räuberi, *sf.* rozbój na morzu.
 —reise, *sf.* podróż morska.
 —schaden, *sm.* szkoda na morzu po niesiona.
 —schiff, *sm.* okręt morski.
 —schlacht, *sf.* u. —gefecht, *sm.* bitwa morska.
 —soldat, *sm.* żołnierz z marynarki.
 —stadt, *sf.* miasto nadmorskie.
 —stern, *sm.* pajak morski.
 —stück, *sm.* obraz przedstawiający morze.
 —uhr, *sf.* zegar morski, żeglarski.
 —wärter, *adv.* ku morzu, ze strony morza.
 —wasser, *sm.* woda morska.
 —wesen, *sm.* żeglarstwo.
 —wind, *sm.* wiatr morski.
 —zettel, *sf.* dusza; dusza, rdzeń (w piórze); bei meiner —, na mą duszę! na uczelność!

Szczęśli, *sm.* nabożeństwo zaduszne.
 —angst, *sf.* utrapienie duszy.
 —froh, *adj.* zachwycony.
 —hirt, *sm.* pasterz duszy.
 —lehre u. —kunde, *sf.* psychologia, nauka o duszy.
 —loß, *adj.* bezduszny. (szna).
 —messe u. —etmesse, *sf.* msza za duszę.
 —register, *sm.* spis duszy, ludności.
 —verkauf, *sm.* przedawca duszy.
 —voll, *adj.* pełen duszy, życia.
 —wanderung, *sf.* metamorfoza, przejście duszy w inne ciało.
 —et-folge, *sf.* opieka duszna.
 —sorger, *sm.* opiekun duszy, ojciec duchowny.
 —zettel, *sm.* żagiel; okręt z żaglami; die — streichen, (bor cinem) spuścić żagle (na znak poddania się lub uszanowania); unter — gehen, puścić się na morze.
 —fertig, *adj.* gotowy do żeglugi.
 —garn, *sm.* sznurki żaglowe.
 —linie, *sf.* Geom. linia krzywa.
 —langt, *sf.* drog żaglowy, rej.
 —tuch, *sm.* płótno żaglowe.
 —weiss, *sm.* żagle.
 —zettel, *sm.* żeglować, płynąć okrętem; —, va. in den Grund —, okręt zatopić uderzwszy o niego gwałtownie.
 —zettel, *sm.* błogosławieństwo.
 —zettel, *sm.* statek szybki.
 —zettel, *va.* błogosławić kogo, dawać błogosławieństwo; sich —, *vr.* przeczekać się; das Zeitliche —, pożegnać się z tym światem.
 —zettel, *sf.* błogosławienie, błogosławieństwo.
 —zettel, *adj.* widzialny.

Szczęśli, *sf. Anat.* zrenica; widzenie, wzrok.
 —zettel, *va. irr.* widzieć, patrzeć, spojrzeć; (auf) patrzeć czego, starac się o co; — lassen, pokazać co, wystawić na widok; durch die Finger —, przez szpary patrzeć, pobażać; gern —, (cinem) lubić kogo; sich, sieh da, patrz! oto; sich — lassen, pokazać się. (dzien widzenia).
 —zettel, *u.* —würdig, *adj.* godny.
 —zettel, *sm.* widzi; wiesz, prorok.
 —zettel, *sm.* wiesz, prorok.
 —zettel, *u.* —kraft, *sf.* siła widzenia.
 —zettel, *sm.* nerw widzenia.
 —zettel, *sm.* perspektywa, przeczennik. (wzrokowy).
 —zettel, *sm.* Opt. promień oczny, —zettel, *sm.* Phys. kął widzenia, optyczny.
 —zettel, *sf.* (dim. —zettel) ściągno, ściągacz, żyłta, cięciwa (u łuku); Geom. cięciwa łuku w kole.
 —zettel, (sich), *vr.* tęsknić do kogo, do czego; pragnąć, żądać czego, wzdychać do czego; —, *sm.* tęsknota; tęsknienie, pragnienie czego.
 —zettel, *adj.* ściągnowy, włókniasty, żyłasty, silny. (gniony).
 —zettel, *adj.* gorąco żądany, upragniony.
 —zettel, *sf.* tęsknota do czego; żądza, pragnienie czego.
 —zettel, *u.* —zettel, *adj.* pełen żądy, z zapałem żądany.
 —zettel, *adv.* bardzo, nader, wiele; wie —, jak dalece; so —, tak dalece, do tego stopnia; nicht so —, nie tyle.
 —zettel, *sf.* pop. moc.
 —zettel, *va.* mazać, mazać oddawać.
 —zettel, *adj.* miatki, płytki; powierzchniowy, niegruntowny.

Seichtheit, u. Seichtf. it, *sf.* mialkość, płytkość; niegruntowność.
 Seichtling, *sm.* mialka głowa, czlowiek ograniczony.
 Seide, *sf.* jedwab; rohe —, jedwab surowy.
 Seibel, *sn.* półkwartek (miarą).
 Seibelaß, *sm.* wilcze lyko (rośl.).
 Seiden, *adj.* jedwabny.
 Seiden-artig, *adj.* jedwabisty, do jedwabiu podobny.
 —bau, *sm.* u. —zucht, *sf.* jedwabnictwo, uprawa jedwabiu.
 —ci, *sn.* jedwabnicze jaje, orzech jedwabny.
 —faden, *sm.* jedwabna nitka.
 —floße, *sf.* kosmek jedwabiu.
 —handel, *sm.* handel jedwabiu.
 —raupe, *sf.* u. —wurm, *sm.* jedwabnica, gąsienica jedwab' snująca.
 —schwan, *sm.* jemiołucha (ptak).
 —zeug, *sn.* u. —waage, *sf.* materya jedwabna, towar jedwabny.
 Seife *sf.* mydło; —fein, *adj.* mydlany.
 Seifen, *va.* mydlić co mydło, czyścić.
 Seifen-blase, *sf.* bańka mydlana.
 —erde, *sf.* ziemia gliniasta.
 —fugel, *sf.* kula z mydła.
 —seiber, *sm.* mydlarz.
 —seiberer, *sf.* mydlarstwo, mydlarnia.
 —wasser, *sn.* mydlana woda.
 Seifig, *adj.* mydlany.
 Seiger, *adj.* pionowy; —, *sm.* prostopadła linia; zegar.
 Seiger-hütte, *sf.* huta do oczyszczenia srebra. (bra.)
 —ofen, *sm.* piec do oczyszczenia srebra.
 Seigern, *va.* Metal. oczyszczać, odzierać (kruszcze).
 Seigerung, *sf.* oczyszczenie, przetopienie kruszców.

Seite, *sf.* u. Seiter, *sm.* cedzidło.
 Seiten u. Seigen, *va.* cedzić, przecedzać. (nia.)
 Seigtuch, *sn.* worek, płat do cedzenia.
 Seil, *sn.* powroz. (kręć.)
 Seilen, *va.* w powrozy opatrzyć o-riler, *sm.* powroźnik.
 Seilbahn, *sf.* plac powroźniczy.
 Seildrager, —in, *s.* skoczek, skoczka na linie.
 Seim, *sm.* płyn gęsty jak galareta.
 Seimen, *va.* gęsty płyn z siebie wydawać; —, *va.* saczyć, cedzić, klarować.
 Seimhonig, *sm.* patoka.
 Seimig, *adj.* gęsty, kleisty.
 Sein, *pron.* (*sf.* —ne, *n.* —; *pl.* —ne) swój; jego; — u. Seiner, *gen. vid.* Er; Sein, *vn. vid.* Sehn; seine ob. seinige (ber, bit, baß) jego, swój; daß —, swoje, swoja własność; swoje, swoja powinność; bit —gen, swoi, krewni, ziomkowie.
 Seinbrief, *sm.* Mar. przepis wyprawy morskiej.
 Seinerseits, *adv.* z jego strony.
 Seinetheils, —theils, *u.* —theils, *adv.* dla niego, z jego powodu, z jego przyczyny. (go czasu)
 Seit, *prep. dat. od;* — der Zeit, od tego.
 Seit-ab, *adv.* na boku, pobocznie.
 —dem u. —her, *adv.* odkąd, od czego jak.
 —wärts, *adv.* na stronę, z boku.
 Seite, *sf.* strona, bok; stronnica; auf die — bringen, schować co na bok.
 ukryć; sich auf die — machen, odejść eichaczem.
 Seiten-blick, *sm.* spojrzenie z boku.
 —erde, *sm.* dziediec poboczny.
 —gebäude, *sn.* budynek poboczny.

Seiten-gewehr, *sn.* oręż przy boku wi-szący.
 —lehne, *sf.* poręcz, podpora z boku.
 —linie, *sf.* linia poboczna.
 —schien, *sn.* kłocie w boku.
 —stüd, *sn.* przedmiot obok posta-wiony do porównania.
 —verwandte, *sm.* krewny poboczny.
 —weg, *sm.* droga boczna.
 —wind, *sm.* wiatr z boku.
 Seidabon, *adj.* seladynowy, bladezie-lonawy; *sm.* czuły kochanek.
 Seid-ander u. —wite, *adj.* samo-two, we dwóch, —am na sam.
 —dritte, *adj.* samotrzeć, we trzech.
 Seibiger, *pron.* (*sf.* —ge, *n.* —geß) ten-ze, ten sam: ów.
 Selbst u. Selber, *pron. indecl.* sam (a nie kto inny); zu sich — kommen, przyjść do siebie, otrzeźwieć.
 Selbst-aufopferung, *sf.* ofiara z siebie, poświęcenie się za kogo.
 —bestellung, *sf.* samogwalt.
 —beherrschung, *sf.* panowanie nad sobą samym.
 —eigen, *adj.* swój własny.
 —erhaltung, *sf.* własne zachowanie, ocalenie.
 —erhebung, *sf.* wynoszenie się własne, samochwalstwo.
 —erkenntnis, *sf.* poznanie siebie sa-mego, samopoznanie.
 —gefällig, *adj.* upodobanie w sobie mający, zarozumiały.
 —gefälligkeits, *sf.* miłość własna, za-rozumiałość.
 —gefühl, *sn.* uczucie samowłasne, swój godności.
 —gehrte, *sm.* samouk.
 —geschöß, *sn.* samopół, (gat. dawniej strzelby).

Selbst-gespräch, *sn.* monolog, roz-mowa z samym sobą.
 —geßadnig, *sn.* wyznanie przed so-bą samym.
 —herrschaft, *sf.* samowładztwo.
 —herrscher, —in *s.* samowładca, czyni.
 —laut, u. —lauter, *sm.* Gram. samo-głoska.
 —liebe, *sf.* miłość własna.
 —morb, *sm.* samobójstwo.
 —mörder, —in, *s.* samobójca, —czyni.
 —schuß, *sm.* samostrzzał.
 —ständig, *adj.* samoistny, samo-dzielnny. (dzielnność.)
 —ständigkeits, *sf.* samoistość, samo-—sucht, *sf.* egoizm, samolubstwo, sobkostwo. (wskl.)
 —suchtig, *adj.* samolubny, sobko-—vergeßen, *adj.* niepamiętny na sie-bie samego.
 —vergeßlichkeit, *sf.* u. —vergeßen, *sn.* zapomnienie o sobie.
 —verläugnung, *sf.* zaparcie się wła-sne, wyrzeczenie się samego siebie.
 —vertrauen, *sn.* zaufanie w siebie sa-mym.
 —zufrieden, *adj.* kontent z siebie, przestający na swoim. (nie.)
 —zufriedenheit *sf.* własne zadowole-nie.
 Selig, *adj.* błogi, szczęśliwy; bło-gosławiony, zbawiony; —sprechen, beatyfikować, policzyć w poczet błogosławionych.
 Seligheit, *sf.* błogosławieństwo, zbawienie.
 Selig-machend, *adj.* zbawienie dający.
 —macher, *sm.* zbawca, zbawiciel.
 —sprechung, *sf.* beatyfikacja, uzna-nie za błogosławionego.
 Selerit, *sm.* seler (rośl.).
 Seiten, *adj.* rzadki, szczególny, o-sobliwy.

Seltenheit *sf.* rzadkość, osobliwość.
 Seltsam, *adj.* dziwny, dziwaczny, losobliwy.
 Seltsamkeit, *sf.* dziwność, dziwaczność.
 Semitönn, *sn.* (pl. -la) średnik.
 Seminarist, *sm.* seminarzysta, wychowaniec w seminarium.
 Seminarium, *sn.* (pl. -rien) seminarium, szkoła duchownych.
 Semmel, *sf.* (dim. Semmelmeh) bułka (pszena).
 Semmelmehl, *sn.* pszenna mąka.
 —schütt, *sm.* kromka bułki.
 Senat, *sm.* senat.
 Senator, *sm.* senator.
 Senden, *va. irr.* posyłać, wysyłać, wyprawiać.
 Sender, *-in.* s. przesyłający, -a.
 Sendgericht, *sn.* synod, sąd duchowny.
 —schreiben, *sn.* u. —brief *sm.* okólnik.
 Sendung, *sf.* poselstwo, posłannictwo; posłanie, posyłka.
 Senesbaum, *sm.* drzewo senesowe.
 —blätter, *sn.* pl. liście senesowe.
 Senf, *sm.* siemię gorczycy; musztarda; stein — dozgi geben, słowo swoje wtrącić. (na musztardę).
 Senfsame, *sf.* u. —körner, *sn.* siołki.
 —form, *sn.* ziarno gorczycy.
 —frucht, *sn.* pszonek (rosł).
 —pflaster, *sn.* plaster z gorczycy, synopizma.
 Sengen, *va.* opalić, osmolić co; —und brennen, ogniem niszczyć, puścić wszystko.
 Senior, *sm.* senior, dziekan (w kapitule, lub kolegiacie).
 Sentblei, *sn.* ołowianka.
 —garn, *sn.* u. —hamen, *sm.* niewód, sieć pewna na ryby.

Sénfucht, *adj.* pionowy.
 Sénté, *sf.* wyrwa, parów, jar.
 Sénteu, *va.* spuścić, schylić, zniżyć, pograć, zanurzyć; okładać ziemią latorośle; sły —, *vr.* spuszczać się, zniżać się, opadać.
 Sénter, *sm.* szep odłożony.
 Séntung, *sf.* spuszczenie, zniżanie; obłożenie ziemią winnej latorośli dla rozmnożenia.
 Séntze, *sm.* pasterz alpejski.
 Séntzüte, *sf.* chatka wiesniaków szwajcarskich.
 Séntäl, *sm.* Comm. mekler giełdowy, agent zmiany.
 Séntse, *sf.* kosa. (u kosy).
 Séntsenbaum u. —stiel, *sm.* trzonek —mann, *sm.* kosiak, śmieć z kosą w ręku wystawiona. (sy. —stiel, *sm.* osetka do ostrzenia kos).
 Séntüz, *sf.* sentencja, wyrok; zdanie moralne, maksyma.
 Séntat, *adj.* osobny, odrębny.
 Séntaren, *va.* oddzielać, odłączać; sły —, *vr.* Comm. rozłączyć się, rozdzielać spółkę.
 Séntember, *sm.* wrzesień.
 Séntéster, *sm.* sekwestraja, zajęcie.
 Séntestiren, *va.* zasekwestrować, zająć na skarby.
 Séntaph, *sm.* (pl. -phim) serafin, seraf (anioł z pierwszej hierarchii).
 Séntaphisch u. Séntaphisch, *adj.* seraficzny.
 Séntade, *sf.* serenada, muzyka dana w wieczór lub w nocy.
 Séntant, (*czyl.* —zant.), *sm.* sierżant, podoficer.
 Séntös, *adj.* *vid.* Ernst.
 Séntia u. —tinslein, *sm.* serpentyn, (kamień centkowany).

Sérum, *sn.* wodnistość, płyn wodnisty (we krwi).
 Serbiete, *sf.* serweta.
 Sérüren, *va.* nakrywać do stołu.
 Sérwing, *sf.* Mur. plecionka zachowująca liwy od tarcia się.
 Séram, *sm.* u. Séramfrant, *sn.* ciemierzcznik.
 Séssel, *sm.* (dim. Sésschen) krzesło.
 Sésshaft, *adj.* zamieszkały (*vid.* Anstaltig).
 Ségen, *vn.* sadzić, skakać; (über) przesadzić (rów); przeprawić się (przez rzekę); —, *v. imp.* (tę sę) jest, będzie, nastąpi; cō wird Sélage —, będzie bijatyka, trzepanka; oberweis co; —, *va.* stawiać, postawić; kłaść, położyć, umieścić; posadzić; sadzić (drzewa, kwiaty); *Impr.* układać pismo; —, *sn.* *Imprim.* składanie, nabieranie, nabierka; sły —, *vr.* osiąść; ustawać się, ustać się (o metnym płynie); opadać, opaść; osiąść, usadowić się; auf's Epiel —, stawić na los szczęście; auf den Augen —, lekce ważyć co, pogardzać cześć; außer Stand —, pozbawić środków, sposobu czynienia czego; den Fall —, przypuścić że co jest; den Kopf —, (auf etwas) opierać się przy czym; in's Ged —, spieniężyć; in's Werk —, wprowadzić w wykonanie; sły in Gefahr —, narazić się na niebezpieczeństwo; sły in Gnuß —, pozyskać sobie czyje widły, ująć sobie kogo; sły mit den Glaubigern —, ułożyć się z wierzycielami; unter Wasser —, zalać, zatopić; zum Pfande —, dać w zakład.

Sétz-breit, *sn.* *Imprim.* deska nabieracza.
 —höte, *sm.* zajęzycza. (la. —solben, *sm.* Artill. wycior do dział).
 —linie, *sf.* *Imprim.* szcelina zecercka.
 —schiffer, *sm.* zastępca szypra.
 —wage, *sf.* libella, równia.
 Séter, *sm.* *Imprim.* zecer, składający ozcionki; *Mus.* kompozytor muzyczny.
 Séterri, *sf.* izba dla zecerów, do składania pisma.
 Séting, *sm.* szep młody.
 Séuche, *sf.* zaraza, pomór.
 Séußen, *vn.* wzdychać, westchnąć.
 Séußer, *sm.* westchnienie.
 Sézia, *sf.* szósta klasa (w szkole).
 Sézu, *vn. irr.* być, istnieć, bywać, znajdować się.
 Sézul, (*czyt.* szal), *sm.* szal.
 Sich, *pron. dat. u. acc.* sobie, siebie, się.
 Sichel, *sf.* sierp; księżyc na nowiu.
 Sichel förmig, *adj.* sierpowaty, w kształcie sierpa zakrzywiony.
 —wagen, *sm.* wóz kosami uzbrojony.
 Sichter, *adj.* bezpieczny, pewny; —stellen, ubezpieczyć, upewnić.
 Sichterheit, *sf.* bezpieczeństwo, pewność; rękojmią, zaręczenie, zabezpieczenie.
 Sichterlich, *adv.* pewno, z pewnością.
 Sichern, *va.* zabezpieczać.
 Sicherstellung, *sf.* zabezpieczenie.
 Sicht, *sf.* Com. okazanie; auf —, zaraz po okazaniu.
 Sichtbar u. Sichtlich, *adj.* widzialny, widomy, widoczny, jawny.
 Sichtbarkeit, *sf.* widzialność, widoczność.

Sicht:en, *va.* przesiewać, czyścić.
 Sichterzeug, *sn.* sito, przetak, rzeszoto. (*raz po okazaniu.*)
 Sichtwechsel, *sm.* wymiana platny za-
 Siedern u. Sintern, *vn.* wyciekać, cieć.
 Sie, *pron. f.* ona (*vid. Er*); *acc. f.* ją; *pl. nom.* oni, one; *acc.* ich, je; *pan,* pani; —, *sf. (dim. Sichten) H. nat.* samka, samica.
 Sieb, *sn.* (*dim. Siebchen*) sito, przetak, rzeszoto.
 Sieben, *va.* siać, przesiewać; —, *num.* siedm; *sf.* siódemka.
 Sieben-*td.* *sn.* *Geom.* siedmiokąt.
 —*edig,* *adj.* siedmiokątny.
 —*fach,* *adj.* siedmiorny, siedm razy taki.
 —*fingerfrau,* *sn.* kurze ziele (*rośl.*).
 —*gestirn,* *sn.* baby, plejady, siedm gwiazd. (*czajny.*)
 —*gezeit,* *sn.* konieczyna, nostrzyk zwy-
 —*hundert,* *num.* siedmset; —*berste,* *adj.* siedmsetny.
 —*jährig,* *adj.* siedmioletni.
 —*mal,* *adv.* siedm razy, siedmkroć.
 —*meilenstüchel,* *sm.* szeroki i szybki krok.
 —*schläfer,* *sm.* śpioch; popielica biel-
 —*taufend,* *num.* siedm tysięcy.
 Siebenerlei, *adj. indecl.* siedmioraki.
 Siebente, *adj. (ber, bie, daß)* siódmy.
 Siebenthald, *adj. indecl.* półsiódma.
 Siebentel u. Siebenthell, *sn.* siódma część.
 Siebentens, *adv.* po siódme.
 Sieb-förmig, *adj.* sitowaty.
 —*macher* *sm.* sitarz.
 —*tuch,* *sn.* tkanina rzadka.
 Siebzejn u. Siebenzejn, *num.* siedm-nasie.

Siebzehnte, *adj. (ber, bie, daß)* siedm-nasty. (*siat.*)
 Siebzig u. Siebenzig, *num.* siedmdzie-
 Siebziger, *sm.* siedmdziesięcioletni starzec. (*dziesiąty.*)
 Siebzigte, *adj. (ber, bie, daß)* siedm-
 Siech, *adj.* słabowity, cherlający.
 Siech-bett, *sn.* łóżko boleści.
 —*haus,* *sn.* szpital dla chorych.
 Siechen, *vn.* cherlać.
 Siechheit, *sf. u.* Siechthum *sn.* słabo-witość, niedomaganie.
 Sieben, *vn. irr.* warzyć się, gotować się; —, *va.* warzyć, gotować co; *weich* *qstolene Eier,* jajka na miękko ugo-towane.
 Siebend, *adj.* kipiący, wrzący.
 Siebendheiß u. Siebheiß, *adj.* gorący jak ukrop.
 Sieberti *sf.* warzelnia.
 Sieg, *sm.* zwycięstwo, wygrana;
 —*qts,* *adj.* zwycięzki.
 Siegel, *sn.* pieczęć, pieczętka; *fig.* *znamię,* *piętno.* (*clerz.*)
 Siegel-bewahrer, *sm.* pieczętwarz, kan-
 —*erde,* *sf.* glina.
 —*lad,* *sm.* lak do pieczętowania.
 —*ring,* *sm.* pierścień z pieczętą.
 —*wach,* *sn.* wosk na pieczęci.
 Siegeln, *va.* pieczętować co.
 Siegen, *va.* zwyciężyć, pokonać;
 —*geud,* *adj.* zwyciężający.
 Sieger, *in, s* zwycięzca, zwycięzca.
 Sieges-bogen, *sm.* łuk tryumfalny.
 —*wagen,* *sm.* wóz tryumfalny.
 —*zeichen,* *sn.* oznaki zwycięstwa.
 Siegreich u. Sieghast, *adj.* zwycięzki.
 Sieh-bühn, *sn.* Archil. belweder, *galerya* na wierzchu gmachu.
 Siehe u. Sieh, *interj. vid. Sthen.*
 Sietern, *vn. vid. Sintern.*

Siel, *sn.* szluz.
 Sieblich, *sm.* grobla z szluzą.
 Siel, *sf.* szory (na konie).
 Signál, *sn.* znak, hasło.
 Signatur, *sf.* podpis; *Imprim.* signa-tura, liczba lub litera porządkowa u spodu arkuszy drukowanych.
 Silbe, *sf. vid. Sylbe.*
 Silber, *sn.* srebro (*kruszec*); srebra, naczynia (stołowe lub kościelne).
 Silber-ahorn, *sm.* klon amerykański (*drzewo*). (*ty robiący.*)
 —*arbeiter,* *sm.* złotnik srebrne sprzę-
 —*barre u.* —*flange,* *sf.* sztaba srebra.
 —*blatt,* *sn.* platkowe srebro.
 —*brenner,* *sm.* robotnik oczyszczają-
 —*ciener u.* —*fäsmmerer,* *sm.* służący przełożony nad sprzętami srebrnemi.
 —*etz,* *sn.* ruda srebrna.
 —*fabry,* *sm.* srebrna nitka.
 —*gild,* *sn.* srebrne pieniądze.
 —*glätte,* *sf.* gładka srebrna. (*nik.*)
 —*großchen,* *sm.* srebrny grosz, srebr-
 —*grube,* *sf.* kopalnia srebra.
 —*haltig,* *adj.* srebro w sobie zawie-
 —*raut,* *sn.* srebrnik, bisławiec (*rośl.*).
 —*quell,* *sm.* srebrzyste źródło.
 —*reich,* *adj.* bogaty w srebro.
 —*rubel,* *sm.* rubel srebrny. (*ny.*)
 —*stimme,* *sf.* głos srebrny, dźwięcz-
 —*stück,* *sn.* sztuka, moneta srebrna.
 —*tanne,* *sf.* jodła pospolita (*vid. Weistanne*). (*srebrny.*)
 —*ton u.* —*flang,* *sm.* ton, dźwięk
 —*weiß,* *adj.* biały jak srebro.
 —*zeug,* —*geräth,* *u.* —*geschirr,* *sn.* sprzęty srebrne.
 Silberling, *sm.* srebrnik (*moneta*).

Silbern, *adj.* srebrny; —*ne Hochzeit,* *srebrne wesele.*
 Simmer u. Simri, *sm.* miara dwu-garnkowa na zboże.
 Simpel, *adj.* skromny, prosty, pro-stoduszny.
 Sims, *sm.* grzems.
 Simuliren, *vn.* udawać.
 Sinaapfel, *sm.* apelczyzna, pomarań-
 —*cza,* chińskie jabłko.
 Sinau u. Sinau, *sm.* gwiazdosz, przywrotnik, gęsie łapki (*rośl.*).
 Singbar, *adj.* dający się śpiewać.
 Sing: u. Singe-chor, *sn.* chór śpie-wających lub chór dla śpiewaków.
 —*funst,* *sf.* sztuka śpiewania.
 —*lehrer u.* —*meister,* *sm.* nauczyciel śpiewu.
 —*song,* *sm.* *fam.* śpiewanina.
 —*spiel,* *sn.* opera.
 —*stimme,* *sf.* głos śpiewny, do śpie-wania zdolny.
 —*stück,* *sn.* kantata, śpiew.
 —*stunde,* *sf.* lekcya śpiewu.
 —*vogel,* *sm.* ptak śpiewający.
 —*weise,* *sf.* melodia, nota do śpie-wania.
 Singen, *vn. u. va.* śpiewać, zaśpie-wać, opiewać. (*cza.*)
 Singular, *sm.* Gram. liczba pojedyn-
 Sinken, *vn. irr. (sthn)* spadać, upaść, zniżać się, zapadać się, zanurzać się.
 Sinn, *sm.* zmysł; umysł, rozum; myśl, znaczenie; zamiar, zamysł; talent, gust, zdatość do czego; *bei* —*nen sein,* być przy zdrowych zmy-słach, mieć przytomność umysłu; *er hat* —*das für,* ma gust, natural-ny pociąg do tego; *höher* —, myśl wysoka, szczytna; *im* —*haben,* mieć

na myśli; bon — neu kommen, stracie przytomność umysłu. (dfo.)

Sinn-bild, *sn.* allegorya, symbol, go-bildlich, *adj.* symboliczny, allegoryczny. (przycinek.)

— gebicht, *sn.* epigramat, uciniek, — grün u. Singrün, *sn.* barwinek (rośl.).

— los, *adj.* bezzmysłowy, nierozumny; bez znaczenia, bez myśli.

— losigkeit, *sf.* bezumysłowość, brak rozumu, rozsądku; brak sensu, myśli. (rośl.).

— pflanzt, *sf.* czulek, nietykalek

— reich, *adj.* pełen dowcipu, trafny

— spruch, *sm.* zdanie trafne, treściwe, moralne; motto, napis.

— vertundt, *adj.* bliskoznaczny, równoznaczny.

— voll, *adj.* pełen treści.

Sinnen, *vn. irr.* myśleć, zastanawiać się nad czém, rozważać co.

Sinnen-genug, *sm.* rokosz zmysłowa. (k-lny.)

— welt, *sf.* świat zmysłowy, dotyk

Sinnes-änderung, *sf.* odmiana sposobu myślenia. (ter.)

— art, *sf.* sposób myślenie, charakter

Sinnig, *adj.* zmysłowy, dowcipny; rozumny, rozsądny, roztropny.

Sinnlich, *adj.* zmysłowy.

Sinnlichkeit, *sf.* czucie, wrażenie zmysłowe, zmysłowość, lubieżność, chęć.

Sintmal, *conj.* ponieważ.

Sinter, *sm.* żędra, żuśle z obrabianego żelaza; stopielec, zsiadłość kamienna. (dniec.)

Sintern, *vn.* łączyć, kapać; twar-

Sippchaft, *sf.* pokrewieństwo, krewni.

Sirap u. Syrup, *sm.* syrop; patoka.

Sitte, *sf.* zwyczaj, obyczaj; obyczaje. (wy.)

Sitten-gemälde, *sn.* obraz obyczajowy

— gesetz, *sn.* prawo moralne.

— lehr, *sf.* nauka obyczajowa, moralna.

— lehrer, *sm.* nauczyciel moralności.

— los, *adj.* u. *adv.* nieobyczajny, niemoralny, -nie.

— losigkeit, *sf.* nieobyczajność, niemoralność.

— richter, *sm.* sędzia obyczajów.

— spruch, *sm.* zdanie moralne.

— verderben u. — verderblich, *sn.* zepsucie obyczajów. (ralay.)

— welt, *sf.* świat obyczajowy, moralny.

Sittig, *adj.* obyczajny, skromny; —, *sm.* papuga (vid. Wittig).

Sittlich, *adj.* moralny.

Sittlichkeit, *sf.* moralność.

Sittsam, *adj.* obyczajny, skromny, dobrze ułożony. (ność.)

Sittsamkeit, *sf.* obyczajność, skromność

Sitz, *sm.* miejsce; siedzenie; krzesło, stołek; siedziba, stałe mieszkanie; fig. siedlisko (choroby).

Sitz-auser, *sm.* Mar. kotwica do wyrzucania na ląd.

— bad, *sn.* kąpiel nasiadkowa.

— lich, *sn.* sam. er hat sein —, on nie ma cierpliwości do siedzenia.

Sitzen, *va. irr.* siedzieć; zasiadać; — lassen, (cinen) zostawić (siedząc)

— ege, dać czekać komu; (Wld) przegrać pieniądze (w grze); (cin Wldm) zostawić na koszu panie; — bleiben, zostać na koszu, niedostać męża; warm —, mieć się dobrze, opływać w dostatki.

Sitzung, *sf.* sessya, posiedzenie.

Sitzungstag, *sm.* dzień posiedzenia.

Stacht, *sn.* szkielet, kościotrup.

Stizze, *sf.* szkice, zarysy.

Stizzen, *va.* szkicować, zrobić pierwsze zarysy.

Stidre, Stordit, Storbion, Stropheln, Strüpel, Stüril, *vid.* Slave, Scorbüt etc.

Smalte u. Schmalte, *sf.* Chim. szmalta, zeszkłony kobalt. (ragd.)

Smaragd u. Schmaragd, *sm.* szmaragd, *adj.* szmaragdowy.

Smaragdenfluß, *sm.* szmaragd fałszywy.

So, *pron. rel. indecl.* który; —, *adv.* tak; tyle, jak; — daß, tak iż; — lange als, dopóki; — hin, niezgorzej; — so, jako tako; — ober so, tak lub owak; — oft, ile razy; — sehr, jak dalece, jakkolwiek.

So-bald, *conj.* skoro tylko, jak tylko.

— dann, *adv.* wówczas, wtedy.

— gar, *adv.* nawet. (miast.)

— gleich u. — fort, *adv.* zaraz, natychmiast.

— mit, *adv.* a tak, a wigo, przeto.

— nach, *adv.* i tak, tym sposobem.

Sode, *sf.* (dim. Söden) szkarpetka.

Södel, *sn.* Archit. cokół, fundament z cegły lub z kamienia.

Sod, *sm.* u. Söde, *sf.* odwar; —, *sm.* u. Södbrennen, *sn.* Med. żęga, palenie w gardle.

Söda, *sf.* soda, sól alkaliczna otrzymana z roślin.

Söfa, u. Söphu, *sn.* (pl. -as) sofa.

Soff, *sm.* złopanie.

Söhle, *sf.* podeszwa (u nogi); u obuwia; szkarpetka; pokład, podwalina, przycięcie; fladra (ryba morska); żoła, woda słona z której sól warzą.

Söhlen, *vn.* zgęstnieć, zsiadać się, skrzepnąć.

Söhl-funf, *sf.* pompa dla wydobywania wody słonej.

— lade, *sf.* woda słona.

— leder, *sn.* skóra na podeszwę.

Söhn, *sm.* d. (dim. Söhnchen) syn.

Söhnen, *va. vid.* Söhnen.

Söhnalter, Söhnopfer, *vid.* Sühnalter u. Sühnopfer.

Söthet, *adj.* (f. dte, n. -dte) taki, podobny.

Söthensfalls, *adv.* w takim razie.

Söthergefallt, *adv.* w taki sposób, w ten sposób.

Söthetich, *adj.* takowy, taki.

Söth, *sm.* płaca, pensja, żołd.

Söbät, *sm.* żołnierz; —werben, wstąpić do wojska.

Söbäten-frau, *sf.* żołnierka.

— spiel, *sn.* bawienie się w żołnierze.

— stand, *sm.* stan wojskowy.

Söbätisch, *adj.* żołnierski.

Söbner u. Söbting, *sm.* żołdak, żołnierz najemny.

Söten, *va.* zolić, ługować (chusty).

Sötenn, *adj.* uroczysty, solenny.

Sötennität, *sf.* uroczystość, obchód uroczysty.

Söfegarten, *vn.* Mus. odśpiewać zadania muzyki wokalnój.

Söfde, *adj.* trwały, mocno zbudowany, fundamentalny; gruntowy, uzasadniony; poważny, stateczny; norządny, godzien zaufania.

Söflichkeit, *sf.* trwałość; gruntowność, zasadność.

Söflichkeit, *adj.* solidarny, obowiązujący każdego z osobna.

Söflich, *vn.* być powinnym, obowiązującym; Com. być dłużnym; — u.

Soll, *sn. indecl. Com.* debet, winien, stronnica lub część rachunku wskazująca wiarytelność u kogo.
 Söller, *sm.* poddasze, strych; balkon.
 Söldenmus, *sm. Gram (pl. -men)* solencyzm, błąd przeciw składni.
 Solstitium, *sn. vid.* Sonnenwende.
 Sölbent, *adj. Com.* wyplacalny.
 Sommer, *sm.* lato; *adj.* letni.
 Sommerfäden, *sm. pl.* włókno pajęczyny snujące się w czasie babiego lata.
 —feld, *sn.* pole do letniej uprawy.
 —feld, *sm. u.* —prosse, *sf.* piega.
 —feldig, *adj.* piegawaty.
 —getreibe u. —horn, *sn.* jare zboże.
 —felte, *sf.* strona południowa.
 —vogel, *sm.* ptak letni; motyl.
 —wende, *sf.* letnie przesilenie dnia z nocą.
 Sommerhaft, *adj.* letni, latowy.
 Sommern, *va.* siać jarem zbożem; na słońcu suszyć, przewietrzyć; obcinać z galezi.
 Sonäte, *sf. Mus.* sonata.
 Sonde, *sf. Chir.* sonda (narzędzie do operacji).
 Sonder, *prep. acc. bez; adj.* osobliwy, szczególny.
 Sonderbar, *adj.* osobliwszy, szczególny.
 Sonderbarkeit, *sf.* osobliwość, dziwaczność.
 Sonderlich, *adj.* osobliwy, szczególny; —, *adv.* osobliwie, szczególnie.
 Sonderling, *sm.* dziwak.
 Sondern, *va.* oddzielać; *conj.* ale, lecz. (nienie).
 Sönderung, *sf.* oddzielenie od osob.
 Sönnen, *va. Chir.* zapuszczać sondę chirurgiczną.

Sönnabend, *sm.* sobota.
 Sönnne, *sf.* słońce; —nenz, *adj.* słoneczny.
 Sönnen, *va.* wystawić na słońce; *lich* —, *vr.* grzać się na słońcu.
 Sönnen-aufgang, *sm.* wschód słońca; wschód, strona wschodnia.
 —bad, *sn.* wystawienie na działanie słońca.
 —bahn, *sf. Astron.* ekliptyka, droga którą słońce przebiegać się zdaje.
 —blume, *sf.* słonecznik.
 —brand, *sm.* skwar, spieka, upał.
 —ferne, *sf. Astron.* punkt odśrodkowy, największego oddalenia planety od słońca.
 —fünfternig, *sf.* zaćmienie słońca.
 —gott, *sm.* bożek słońca.
 —hell, *adj.* jasny jak słońce.
 —hof, *sm.* tęcza koło słońca.
 —jahr, *sn.* rok słoneczny.
 —klar, *adj.* jasny jak słońce, czysty.
 —lauf, *sm.* bieg słońca.
 —nähe, *sf. Astron.* punkt dosłoneczny, najbliższa odległość od słońca.
 —schein, *sm.* światło, blask słońca.
 —schirm, *sm.* słoneczochron, ciennik.
 —staub, *sm. u.* —stäubchen, *sn.* atom, ziarno pyłu w promieniu słonecznym.
 —stich, *sm.* przepalenie głowy.
 —stillstand, *sm. Astron.* przesilenie dnia z nocą.
 —strahl, *sm.* promień słońca.
 —system, *sn.* układ słoneczny.
 —thau, *sm.* rośnik (rośl.).
 —uhr, *sf.* zegar słoneczny.
 —untergang, *sm.* zachód słońca; zachód (strona nieba).

Sönnenwende, *sf.* zwrot słońca, przesilenie dnia z nocą; słonecznik.
 —zeiger, *sm.* strzałka, skazówka u zegarów słonecznych.
 Sönnit, *sn.* sonet.
 Sönnig, *adj.* oświecony od słońca; promienisty, jasny.
 Sönnitag, u. Söntag, *sm.* niedziela; —tag, *adv.* w niedzielę.
 Sönnitglich, *adj.* niedzielny.
 Sönnitglich, *adj.* niedzielny.
 Sönnitagsbuchstabe, *sm.* litera niedzielna.
 —kind, *sn.* dziecko urodzone w niedzielę; dziecko szczęścia, urodzone w czepku.
 —kleid, *sn.* ubiór niedzielny, odświętny. (gdys; z resztą).
 Sönnst, *adv.* inaczej; dawniej, nie.
 Sönnst, *adj.* inny.
 Sönnenbaum, *sm. vid.* Sperberbaum.
 Sönnst, *sf.* troska, kłopot; staranie o coś.
 Sönnen, *vn.* starać się o co, mieć staranie, pieczę; kłopotać się.
 Sönnen-frei, u. —los, *adj.* wolny od trosk, kłopotów.
 —fuhr, *sm.* krzesło z poręczami.
 —voll, *adj.* pełen trosk, kłopotów.
 Sönn-falt, *sf.* staranność, troskliwość, pieczołowitość.
 —fältig, *adj.* staranny, troskliwy, pieczołowity.
 —los, *adj.* niedbały, lekkomyślny.
 —losigkeit, *sf.* niedbałość, obojętność.
 Sönn-fam, u. Sönnlich, *adj.* starowny, staranny, troskliwy.
 Sönn-famkeit, *sf.* staranność, troskliwość.
 Sönn, *sf.* gatunek. (monet).
 Sönn-zettel, *sm. Com.* wykaz, cennik

Sönnment, *sn.* dobór towarów.
 Sönniren, *vn.* sortować, przebierać.
 Sönnohl, *adv.* —als, tak... jakoteż.
 Sönnen, *vn.* śledzić, przepatrywać, szperać.
 Sönnher, *sm.* szpieg, szp. racz.
 Sönnfer, *sn.* szpaler; —machen, *Mi-lit.* stanąć we dwa rzędy.
 Spalt, *sm. u.* Spälte, *sf.* szpara, szczelina, rozpadlina, rysa; *Imprim.* szpalta, kolumna druku.
 Spalten, *va.* łupać, rozszczepić; —, *vn. u. sf.* —, *vr.* rozłupać się.
 Spältig, *adj.* łupny, połupany, szpary mający.
 Spältung, *sf.* rozdwojenie, poróżnienie; odszczepienie.
 Span, *sm. u.* (dim. Spänchen) wiór, trzaska.
 Spänen, *va.* oastawić od piersi.
 Spän-fertel, *sn.* prosię.
 —grün, *adj.* grynspanowoziony (vid. Grünspan).
 Spänge, *sf.* sprzączka; bransoletka.
 Spänioł, *sm.* tábaka hiszpańska.
 Spänisch, *adj.* dziwny, szczególny.
 Spann, *sm.* podbiecie (u nogi).
 Spän-über, *sf. Anat.* ścięgno.
 —dienst, *sm.* pańszczyzna z zaprzęgiem, konna.
 —kraft, *sf.* sprężystość.
 —nagel, *sm.* sworzeń.
 —riemen, *sm.* rzemień do ściągnięcia obuwia (vid. Riementen).
 —ring, *sm.* ruchome kółko na kleszczach. (chwilka czasu).
 Spänne, *sf.* piędz; tline kleine — Zeit.
 Spännen, *va.* wyciągać, wypreżyć, naciągać; zaprzęgać; rozwijać (żagle); hamować (koła); odwieść (kurek u strzelby).

Spannung, *sf.* wyprężenie; napięcie (umysłu); poróżnienie.
 Spären, *vn.* oszczędzać, ochraniać.
 Spärer, *-in, s.* oszczędzacz, oszczędny, -a.
 Spargel, *sm.* szparagi; *adj.* szparagowy.
 Spargelbeet, *sn.* żagon szparagowy.
 Spärstühle, *sf.* skarbonka, puszcza na grosz oszczędzony.
 —fall, *sm.* gips wypalony.
 —fasse, *sf.* kassa oszczędności.
 —funst, *sf.* sztuka oszczędzania.
 —lampe, *sf.* lampa oszczędna.
 —ofen, *sm.* piec oszczędnie urządzony. (szczędzony).
 —pfennig, *sm.* u. —geld, *sn.* grosz oszczędny; *adj.* szczupły, skromny.
 Spärren, *sm.* krokwa, krokiew; cieniu — zu biel haben, piątą klepkę nie dostaje.
 Spärstam, *adj.* oszczędny; rzadki.
 Spärstamkeit, *sf.* oszczędność.
 Spärstogras, *sn.* rodzaj trawki z której plotą maty i t. p.
 Spätsma, *sn.* spazmy, kurczenie się muskułów.
 Spätsmüdig, *adj.* cierpiący spazmy, ulegający cierpieniem kurczowym.
 Spätsmüdig, *adj.* spazmowy, połączony ze spazmami.
 Späß, *sm.* ż. (*dim.* Späßchen) żart.
 Späßen, *vn.* żartować. (chwilny).
 Späßhaft, *adj.* żartobliwy, krotko.
 Späßhaftigkeit, *sf.* żartobliwość.
 Späßmacher, *sm.* żartowniś.
 —bogel, *sm.* figlarz, krotchwilnik.
 Späß, *adj.* późny; *adv.* późno.
 Spädel, *sm.* łopata, kopyś.
 Späden, *sm.* łopata, rydel; wino (w kartach).
 Spätestens, *adv.* najpóźniej.

Späth, *sm.* spat (*gat. kamienia*); *adj.* spatowy. (na jesień).
 Späthherbst, *sm.* u. —jahr, *sn.* późny —sommer, *sm.* babie lato.
 Spätium (*czyt. —cium*), *sn.* Imprim. (*pl. —tien*) szpacya, szluczka tworząca ustępy między wyrzami.
 Spat, *sm.* (*dim.* Spätchen) wróbel.
 Spazierern, *vn.* spacerować, przechadzać się.
 Spazierfahrt, *sf.* przejażdżka.
 —gang, *sm.* przechadzka, spacer; miejsce do przechadzki. (*sig.*)
 —gänger, *-in, s.* przechadzający, -ca
 —ritt, *sm.* przejażdżka konna.
 —flod, *sm.* laseczka.
 Speccen, *sf. vid.* Spejerci.
 Specht, *sm.* dzięcioł.
 Speciaal u. Spejkiel, *adj.* osobny, szczególony.
 Spécies, *sf. Pharm.* ziola lekarskie; białe bier —, cztery działania arytmetyczne.
 Spécisthaler, *sm.* talar bity.
 Specificum, *sn.* lekarstwo szczególne, skuteczne na coś.
 Specifisch, *adj.* właściwy szczególny, gatunkowy; (Gewicht) ciężkość gatunkowa.
 Speel, *sm.* słonina.
 Speel-felt, *adj.* tłusty jak sadło.
 —felte, *sf.* pościel słoniny.
 —stein, *sm.* słoninik (*gat. kamienia*). (ryba).
 —thran, *sm.* tran z tłuszczu wielo.
 Spectafel, *sm.* widowisko; *sm.* hałas, wrzask.
 Speculant, *sm.* spekulant, oddany przemysłowi.
 Speculiren, *vn.* spekulować, przemyślać nad osiągnięciem czego.

Spediten, *va.* wyeksperymentować, przelać dalej (towary).
 Speditör u. Speditör, *sm.* ekspedytor, przesyłacz towarów.
 Speditiön, *sf.* ekspedycja, wystanie towarów. (cyjny, przesyłkowy).
 Speditiönshandel, *sm.* handel spedycyjny.
 Speer, *sm.* oszczep, kopia, grot.
 Speiche, *sf.* sprycha (u koła).
 Spichel, *sm.* ślina.
 Spichelbrüste, *sf.* gruczoł ślinowy.
 —fluß, *sm.* ślinotok, ślinienie.
 —leder, *sm.* lisz, pochlebca. (*la.*)
 Speichen, *va.* robić sprychy do koła.
 Speicher, *sm.* spichlerz, spichrz.
 Speichen, *va.* w spichrzu składać.
 Speien *va.* tr. pluć, plunąć, rzygać.
 Speierling u. Spelerbaum, *sm.* jarzyna (drzewo). (*cie.*)
 Speigat, *sm.* Mar. ryśzłok na okręgu.
 Spelcer, *sm.* szpilka drewniana.
 Speise, *sf.* jadło, pokarm, jedzenie; potrawa. (*racya.*)
 Speiseshaus, *sn.* traktownia, restauracja.
 —hammer, *sf.* szpiżarnia.
 —opfer, *sn.* ofiara śniadna, sucha (nie krwawa).
 —röhre, *sf.* Anat. kanał pokarmowy.
 —saal, *sm.* u. —zimmer, *sn.* sala jadalna.
 —wirth, *sm.* traktier.
 —zettel, *sm.* karta, spis potraw.
 Speisen, *vn.* jeść; (zu Mittag) objadać; (zu Abend) wieczerzać; —, *va.* karmić kogo; stolować, dawać stół komu.
 Speit u. Speiß, *sm.* orkisz (rośl.); *adj.* orkiszowy.
 Speiß, *sf.* plewa, otręby; Bot. kłapka (z której się torebka składa).
 Spende, *sf.* dar, datek; jałmużna, wsparcie.

Spenden, *va.* rozdawać coś, używać komu czego.
 Spendiren, *vn.* hojnie używać, nie żelować komu czego.
 Spérber, *sm.* krogulec (ptak).
 Spérberbaum, *sm.* jarzab.
 Spérgeibaum, *sm.* szaklak (drzewo, *vid.* Faulbaum).
 Spérting, *sm.* wróbel.
 Spértrbaum, *sm.* zaporą, baryera, kobylica. (hamownia).
 —haften, *sm.* hak do zamykania lub
 —holz, *sn.* rozpona, rozpinadło (u rzemieślników).
 —stz, *sm.* ławki z siedzeniem podnoszącym się (w teatrze).
 —welt, *adv.* na rozcież.
 —zug, *sn.* pęk wytrychów.
 Spérre u. Sperrung, *sf.* zamknięcie (bramy); zakaz wywozu (towarów); hamulec.
 Spérren, *va.* rozsuwać, rozciągać; zamknąć, ołoczyć (miasto); łamować (handel); zakazać wywozu (zboża); zahamować, (koło); Imprim. spacyować (wiersze rozprzestrzeniać); się —, *vr.* opierać się, sprzeciwiać się. (bniony).
 Spérriq, *adj.* rozsuwany, odosobniony.
 Spésen, *sf. pl.* Com. koszta przesyłki.
 Spérterci, *sf.* korzenie, towary korzenne; ziola mocno pachnące.
 Spérterci-handel, *sm.* handel korzenny.
 —händler, *-in, s.* kupiec korzenny.
 Spährt, *sf.* sfera, koło, zakres, obreb.
 Spährtisch, *adj.* sferyczny, kulisty.
 Spähing, *sf.* śliaks (istota bajeczna).
 Späuter, *sm.* cynk.
 Spiden, *va.* szpikować (pieczeń); napakować (worek); fig. przeplatać.

Spicknabel, *sf.* szpikulec.
 Spiegel, *sm.* (*dim.* Spiegeltchen) lustro, zwierciadło; *fig.* wzór, obraz.
 Spiegeltsechster, *sf.* złudzenie, mamienie.
 —glas, *sn.* szkło zwierciadlane.
 —glatt, *adj.* gładki jak zwierciadło.
 —handel, *sm.* handel zwierciadłami.
 —händler, *sm.* handlujący zwierciadłami.
 —hart, *sn.* kolofonia (*żywicca*).
 —hütte u. —fabrik, *sf.* fabryka zwierciadeł.
 —kunst, u. —lehre, *sf.* katoptryka, nauka o odbijaniu się światła.
 —schimmel, *sm.* koń mroźowy, pstry.
 Spiegeleig, *adj.* zwierciadłowy.
 Spiegeln, *vn.* odbijać się, szkląć się, szklnić się; błyszczyć; —, *va.* odbijać od czego jak zwierciadło; *sch.* —, *vr.* przeglądać się; (*an einem, an etwas*) wzór brać z kogo, z czego.
 Spieße *sf.* u. Spieß, *sm.* wielka ławenda (rośl.).
 Spießer, *sm.* gwóźdź, ćwiek.
 Spießöl, *sm.* oliwa lawendowa.
 Spieß, *sn.* gra, zabawa; igraszka; i-grzysko; *die Hand im —* le haben, należeć do czego, mieć udział w czym; (*ta — Karten*, talia kart; *sein — haben*, (mit einem) żartować z kogo).
 Spieß-art, *sf.* rodzaj gry; *H. nat.* odmiana, odmienne gatunek.
 —ball, *sm.* piłka do grania.
 —geld, *sn.* pieniądze na grę przeznaczony; pieniądze na drobne wydatki.
 —haus, *sn.* dom gry.
 —karte, *sf.* karta do grania.
 —mann, *sm.* (*pl.* —leute) grajek, muzykant.
 —marke, *sf.* marka (do gry).

Spiegel-raum, *sm.* przestrzeń; *Artik.* przestwór.
 —schiff, *sf.* u. —zeug, *sn.* zabawka.
 —stunde, *sf.* godzina gry.
 —stisch, *sm.* stolik do gry.
 —uhr, *sf.* zegar grający. (*gry*).
 —wuth, *sf.* szalona namiętność do Spielen, *va.* grać, grywać; wypłacać (*higla*); —, *vn.* bawić się, igrać, swawolić; błyszczyć, polyskać; *auf der Hand —*, wysunąć komu co z ręki z ręcznie i nieznacznie; *die Mine — lassen*, minę wysadzić w powietrze; *fa. sch.* —, grać fałszywie; *in die Hand —*, nieznacznie komu co w rękę wsadzić. (*czka*).
 Spießer, *in.* s. gracz, kartownik, —.
 Spießeri, *sf.* szulerka, szulerstwo; igraszka.
 Spieß, *sm.* dzida, dziur; oszczep; rożen; *Imprim.* duża spacya, odstep.
 Spießbock, *sm.* młody jelen.
 —bürger, *sm.* mieszczuch.
 —gesch, *sm.* kamrat, kolezka, spółnik (jakiego czynu).
 —glanz, *sm.* u. —glas, *sn.* antymonium (metal).
 —hirsch u. Spießer, *sm.* spiczak, jelen dopiero pierwsze rożki mający.
 —ruthe u. —gerste, *sf.* różga; —ruthen laufen, biegać przez różgi.
 Spießer, *va.* naszpikować, wsadzać, nadziać na co; przebić, przeszyć, wbić na pal.
 Spieße, *sf.* wrzeciono; kołowrot.
 Spießmager, *sm.* krewny z linii żeńskiej, po kądzieli.
 Spießhut, *sm.* spiniak.
 Spießel, *sf.* wrzeciono; czop, walec.
 Spindelbaum, *sm.* trzmiel, ćmiel.

Spindel-förmig, *adj.* wrzecionowaty.
 —presse, *sf.* tłocznia śrubowa.
 Spindell, *sm.* rubin spinela (nieco zakrawający na żółty).
 Spindel, *sf.* *vid.* Stachelbette.
 Spinnett, *sn.* spineta (*gatunek klawikordu*). (*kowy*).
 Spinn, *sf.* pajak; —nen, *adj.* pajac.
 Spinnen, *va.* irr. prząść; *fig.* knuć, knować; (*keine seide haben*) nie mieć przy czem zysku, nie wiele się przy tem okroi.
 Spinnen-seind u. Spinneseind, *sm.* zapamiętały nieprzyjaciel.
 —globe u. Spinnweb, *sn.* pajęczyna.
 Spinner, —in, s. przędnik, —niczka.
 Spinneri, *f.* przędzenie; przędzalnia. (*zienie*).
 Spinnen-haus, *sn.* dom poprawy, więz. —
 —rad, *sn.* kołowrotek.
 —raden, *sm.* kądziel.
 Spinnstirn, *vn.* *fam.* przemysliwać, medytować.
 Spion, *sm.* szpieg.
 Spionieren, *vn.* szpiegować.
 Spiral, *adj.* spiralny, śrubowy, ślimakowaty.
 Spirallinie, *sf.* linia spiralna, kręcona, zwiężająca się idąc w górę.
 Spirituß, *adj.* spirytusowy.
 Spirtus Chim, *sm.* spirytus, wyskok.
 Spital, *sn.* szpital.
 Spitz, *adj.* spiczasty, kończasty; *fig.* ostry; —, *sm.* (*dim.* Spitzchen) szpic, psiak podłego gatunku; człowiek podły.
 Spitzbart, *sm.* bródka spiczasta.
 —bube, *sn.* s. filut, —ka; lotr, oszust.
 —tüber, *sf.* lotrostwo, szelmstwo.
 —tülch, *adj.* lotrowski, szelmowski.
 —finbig, *adj.* przebiegły, wykrętny.

Spieß-finbigkeit, *sf.* przebiegłość, wykrętność. (*sty*).
 —glas, *sn.* kieliszek u dołu spieczasty.
 —haute u. —haute, *sf.* motyka kończasta. (*wa*).
 —kopf, *sm.* głowa bystra, przenikliwa.
 —maul, *sn.* małe usta spieczaste.
 —mauß, *sf.* susel, kretomysz, mysz z ostrym pyskiem.
 —name, *sm.* nazwisko uszczypliwe.
 —naße, *sf.* nos kończasty.
 —ruthe, *sf.* *vid.* Spießeruthe.
 —säule, *sf.* ostrosłup, obelisk.
 —winkefig, *adj.* ostrokątny.
 —wort, *sn.* wyraz uszczypliwy.
 —zahn, *sm.* kiel, kończaty ząb.
 Spitzer, *sf.* (*dim.* Spitzchen) koniec, wierzeh, szczyt; szczyt wieży; koronka; *an der —* stehen, stać na czelbie; *die —* bieten, (*cinem*) stawić komu czoło.
 Spitzen, *va.* zakończyć, zaostriżyć; *sch.* —, *vr.* (*auf etwas*) ostrzyć zęby na co; *das Maul —*, usta wyciągać jak dziób. (*kowa*).
 Spitzen-grund, *sm.* osnowa koronki.
 —stoppel, *sm.* wrzeciono do koronki.
 —stoppeln, *sf.* koronjarka.
 —muster, *sn.* wzór do koronków.
 Spitzig, *adj.* spiczasty, kończasty, ostry; *fig.* nrzebiegły; uszczypliwy.
 Spieße u. Spieße, *sf.* trzaska, wiór.
 Spießer, *va.* irr. łupać, rozłupać; —, *vn.* u. *sch.* —, *vr.* łupać się, szczepać się. (*wiór*).
 Spint, *sm.* biel, miazga; drzazga.
 Spinnen, *va.* *Mar.* złagczyć dwa konce liny rozplótszy je.
 Spießhorn, *sn.* narzędzie do rozplatania końców liny.

- Splitter, *sm.* drzażga, trzaska; odłamek, wiórek. (sty.)
 Splitterig, *adj.* drzażdżisty, kołczy.
 Splittern, *va.* łupać, szcześcić; —, *vn.* łupać się na trzaski.
 Splitternadt, *adj.* nagutenki.
 —richter, *sm.* krytyk złośliwy.
 Spödien, *sn. pl.* łupy, zdobycz; oznaki (dostojeństwa).
 Sponbäus, *sm.* spondej (stopa w wierszu z dwóch sylab długich).
 Sponde, *sf.* łózko.
 Sponstien, *sf. pl.* zaręczyny.
 Spontön, *sn.* krótka dzida, pika.
 Spörer, *sm.* fabrykant ostróg.
 Sporn, *sm.* (pl. -nen, u. -ren) ostroga; *fig.* bodziec.
 Spörner, *va.* ostrógami spiąć (konie); *fig.* bodzić kogo dawać.
 Spörnädchen, *sn.* kółko w ostrogach. (dzie.)
 —streich, *adv.* w największym po.
 Spörteln, *sf. pl.* postronne dochody sądowe; opłata, koszt.
 Spott, *sm.* żart, drwiny, szyderstwo, uragowisko, pośmiewisko.
 Spötteln, *sf.* drwinki.
 Spötteln, *vn.* drwinkować.
 Spöten, *vn.* żartować, szydzić; *naśmiewać się z kogo, z czego.*
 Spötter, *-in, s.* szyderca, wyśmiewacz, -ka.
 Spötteri, *sf.* drwinki. (tyra.)
 Spöttgedicht, *sn. u.* —schrift, *sf.* satyra.
 —geb, *sn. u.* —preis, *sm.* bezcen, bardzo niska cena.
 —name, *sm.* przezwisko śmieszne, szydercze.
 —vogel, *sm.* żartowniś, drwinkarz.
 —weise, *adv.* żartem, szyderczo.
 —wohlfel, *adv.* nadzwyczaj tanio.

- Spöttisch, *adj.* szyderczy, szyderaki.
 Spöche, *sf.* mowa, język; rzecz, mowa, głos; *heraus mit der —, mów!* gadać co masz na języku!
 Sprächähnlichkeit, *sf.* analogia języka, podobieństwo mowy.
 —bau, *sm.* Gram, budowa języka.
 —eigenschaft, *sf.* własność, właściwość języka. (ciw. językowi.)
 —fehler u. —schneider, *sm.* błąd prze.
 —forscher u. —gelehrter, *sm.* filolog, badacz języków.
 —gebrauch, *sm.* zwyczaj mówienia.
 —gitter u. —fenster, *sn.* kłesa w rozmównicy, okno do rozmawiania (w klasztorach panieńskich).
 —kenntnis, *sf.* znajomość języka.
 —kunde, *sf.* filologia, nauka o języku. (ki.)
 —kundige, *sm.* filolog, znający język.
 —lehre, *sf.* nauka języka, gramatyka. (matyk.)
 —lehrer, *sm.* nauczyciel języka; gram.
 —los, *adj.* bezmowny, pozbawiony mowy.
 —losigkeit, *sf.* bezmowność.
 —rohr, *sm.* trąba głos roznosząca, akustyczna.
 —trichter, *sm.* lijek akustyczny.
 —zimmer, *sm.* rozmawialnia, izba dla rozmowy (w klasztorze).
 Sprächart, *sf.* sposób mówienia, wyrażenia się; narzecze.
 Sprächen, *vn. irr.* gadać, mówić, rzecz; glosić; —, *va.* objawić co; *wy-rzec co; —, sn.* rozmówienie; *roz-mowa; bad Wort —, (tłum.)* mówić, wstawić się *za kogo; er läßt nicht mit sich —, z nim mówić* niepodobna.
 Sprächer, *sm.* gaduła; mówca.
 Spröhe, *sf.* szpek (vid. Staar).

- Spreiße, *sf.* zastrzał.
 Spreizen, *va.* rozpostrzeć, rozeiągnąć, rozstawić; *sich —, vr.* opierać się, stawiać opór; (mit etwas) chlubić się *z czego.*
 Sprengel, *sm.* kropidło; perafia, dyeczya, obwód, okrąg.
 Sprengen, *va.* pryskać, kropić, rosić; *posypać, potrząść, czym;* wysadzić w powietrze; *potargać, zerwać, wylać, rozbić; —, vn.* poskoczyć, rzucić się *do czego, na co.*
 Sprengkanne, *sf.* konewka do podlewania.
 —kessel, *sm.* kropilnica.
 —kugel, *sf.* kula do wysadzania czego w powietrze.
 —wage, *sf.* waga (u powozu).
 —wedel u. —wis, *sm.* kropidło.
 Sprengel, *sm.* potrząsk (do łapania ptaków); nakrapianie.
 Sprengeln, *va.* nakrapiać.
 Sprengelg, *adj.* nakrapiany.
 Spreu, *sf.* plewy.
 Spreusack, *sm.* worek na plewy.
 Sprengmörtel u. Sprengmörtel, *sn.* przysłowie.
 Sprengmörtlich, *adv.* przysłownie.
 Sprengel, *sm.* obłąk, obreż.
 Sprengeln, *va.* kabłąkować, obreżać; *mi opatrzyć.*
 Sprengen, *vn. irr.* (sehn) wyrastać, wchodzić, wydobywać się.
 Spriet, *sn.* Mar. drog przekątny w żaglu. (trysku.)
 Springbrunnen, *sm.* miednica u wodo.
 —brunnen, *sm.* fontana, wodotrysk.
 —feder, *sf.* sprężyna.
 —fluth, *sf.* szybki potok, wylew.
 —glas, *sn.* bańka szklana w kształcie try.

- Spring-insfeld, *sm.* wietrzniak.
 —säfer, *sm.* spreżyk.
 —quelle, *sf.* źródło wytryskujące.
 —stange, *sf.* drog do skakanie.
 —zeit, *sf.* pora przypuszczania staników.
 Springen, *vn. irr.* (sehn) skakać; *pe-knąć, trzaskać; tryskać, wytryskać* (o źródłach); *odstanowić (kłacz); —, sn.* skakanie; *stanowienie kłaczy; tunc Mine — lassen, minę zapalić, wysadzić w powietrze; über die Kante — lassen, w pień wyrzucić, wyciąć. (nik w sztachach).*
 Springer, *sm.* skoczek; woltjer; ko.
 Springbab, *sn.* kąpiel kropolisty.
 —büchse, *sf.* sikawka ręczna.
 —tuch, *sm.* olatek (rodz. pirogów).
 —leder, *sn.* fartuch u powozu.
 Sprige, *sf.* seregga, strzykawka; sikawka (do gaszenia ognia).
 Sprigen, *vn.* tryskać, pryskać; —, *va.* sikać, nastrzykiwać, bryzgać.
 Sprigenhaus, *sn.* wozownia na sikawki.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) strażak do służby sikawek od pożaru.
 —meister, *sm.* nadzorca, zarządca sikawek.
 Spröde, *adj.* twardy, szorstki; kruchy, łamiący się; opryskliwy, dumny, nieprzystępny; —, *sf.* opryskliwość, nieprzystępność.
 Sprödigkeit, *sf.* kruchosć; szorstkość.
 Spröße u. Spröß, *sm.* (dim. Sprößchen) latorośl, wyrostek, wypustek; —, *sf.* szczebel; listewka w oknie.
 Sprössen, *vn.* wchodzić, wypuszczać latorośl, wyrastać z ziemi.
 Sprösser, *sm.* słowik nocny.

Spröhting, *sm.* wypustek, latorośl; potomek.

Sprötte, *sf.* sardela (*rybka*).

Spruch, *sm. u.* (*dim.* Spruchelchen) orzeczenie, wyrokowanie, wyrok; przypowieść, krótkie zdanie.

Spruchlich, *adj.* przypowieściowy.

Spruchwort, *sn.* Spruchwörtlich, *adj. vid.* Sprichwort, Sprichwörtlich.

Sprudel, *sm.* źródło wytryskujące.

Sprubelkopf, *sm.* głowa zapalona.

Sprubeln, *vn.* tryskać, pienie się, wrzeć.

Sprühen, *vn.* przyskać, iskrzyć się; —, *va.* wyrzucać, wydawać z siebie *co*.

Sprung, *sm. u.* skok, sus; pęknięcie; *fig.* figiel, wybieg, przebieg.

Sprungriemen, *sm.* rzemyk od poprzęga do uździdcy.

Sprude, *sf.* plwocina.

Spruden, *vn.* pluwać. (*czka*).

Sprude-faßen u. —nass, *sm.* spluwać.

Spruden u. Spruden (*lich*), *vr.* spieszyć się, pospieszać. (*kać co*).

Sprühen u. Sprühen, *va.* umywać, pluwać.

Sprühl-faß, *sn.* szafel do pomywania naczyń. (*kania*).

—nass, *u.* —tumm, *sm.* misa do plu-

—wasser u. Sprühlucht, *sn.* pomyje. (*strach, duch*).

Sput, *sm.* hałas, wrzawa; kłopot;

Sputen, *vn.* hałasować; *es* spukt, strasz-ty tu coś; *es* spukt bei ihm, przewróciło mu się w głowie.

Spute, *sf.* (*dim.* Spütchen) cewka, szpulka; wrzeciono; pieniek, rurka (pióra); aufbte —bringen, namo-

tać, nawinąć.

Sputen, *va.* zwinąć na cewkę.

Sputrad, *sn.* kółko do zwijania.

Spülraum, *sm.* glistę.

Spülen, *va. vid.* Spühlen.

Spülen, (*lich*) *vr. vid.* Spülen.

Spund, *sm. u.* (*dim.* Spündchen) spunt, czop, zatyczka.

Spund-bohrer, *sm.* świder do robienia dziur na czop u beczki.

—hobel, *sm.* hebel do wyrzynania fug.

—loch, *sn.* otwór na czop.

Spünden, *va.* zatkać czopem, zaszpurować; fugować, spajać (*deski*). (*zu, kolój*).

Spur, *sf.* ślad, trop; znak; ślad wo-

Spüren, *va.* tropić, śledzić, badać, dochodzić czego; czuć *co*, miarko-

wać; zwąchać, zwiertżyć (*o psie*).

Spürhund u. Spürer, *sm.* wyżeł.

Spürlos, *adj.* nie zostawiający żadnego śladu.

St, *interj.* ps! cicho!

Staar u. Star, *sm.* (grauer) katarakta,

bielmo na oku; (schwarzer) jasna/sle-

pot; szpak (*ptak*); den —stehen,

zając kataraktę.

Staat, *sm.* parada, okazałość, świe-

tność; rząd w państwie, mocar-

stwo; *pl.* —ten, stany (państwa).

Staat-en-bund, *sm.* związek państw.

—gesichte, *sf.* dzieje państw.

Staat-s-amt, *sn.* publiczny urząd.

—angelegenheit, *sf.* sprawa pań-

stwa.

—bank, *sf.* bank rządowy, publiczny.

—beamte, *sm.* urzędnik publiczny.

—bürger, *in, s.* obywatel, —lka, kra-

jowy, —a.

—dame, *sf.* dama honorowa (przy

dworze monarchy).

—einkünfte, *sf. pl.* dochody państwa.

—fleib, *sn.* suknia od parady, ga-

lowa.

Staat-s-flug, *adj.* biegly w sprawach publicznych. (*blizne*).

—flugheit, *sf.* polityka, sprawy pu-

—funde, *sf.* statystyka, nauka o stan-
ie kraju.

—funst, *sf.* sztuka rządzenia kra-
jem; polityka, sposób postępowania.

—futsche, *sf.* karetka od porady.

—mann, *sm.* polityk, mąż stanu.

—minister, *sm.* minister stanu.

—nast, *sf.* szew na lewej stronie buta.

—papiere, *sn. pl.* papiery publiczne.

—rath, *sm.* rada stanu; rada stanu.

—recht, *sn.* prawo polityczne.

—schub, *sf.* dług krajowy.

—secretär, *sm.* sekretarz stanu.

—unterhandlung, *sf.* układy dyploma-
tyczne.

—verfassung, *sf.* forma rządu.

—wirtschaft, *sf.* ekonomia polityczna,
gospodarstwo krajowe.

—wissenschaft, *sf.* umiejętność poli-
tyczna; *pl.* —ten, nauki polityczne.

Stab, *sn. u.* (*dim.* Stäbchen), drążek,
kij, laska, buława, pastoral; szyna,
sztaba; lokieć francuski; *Milit.*

sztab; den —brechen, (über einen) o-
szdlić kogo na śmierć, potępić
kogo; den —weiter setzen, puścić
się w dalszą drogę.

Stab-eisen, *sn.* żelazo sztabowe.

—hobel, *sm.* laskowiec (*hebel*).

—holz, *sn.* drzewo na klepki.

—träger, *sm.* noszący pastoral lub
buławę. (*rośl.*).

—wurzel, *sf.* boże drzewko, bylica

Stabs-arzt, *sm.* lekarz sztabowy.

—hauptmann, *sm.* sztabs kapitan.

—officier, *sm.* oficer sztabowy.

Stabs-quartier, *sn.* główna kwatery.

—rittmeister, *sm.* sztabs rotmistrz.

Stachel, *sm.* żądło; kolec, cień; ko-
pyś (kłosa).

Stachel-betere, *sf.* agrest.

—nuss, *sf.* wodny orzech.

—rede, *sf.* mowa uszczypliwa.

—schrift, *sf.* satyra, pismo uszczy-
pliwe.

—schwein, *sn.* jeżowiec.

Stachelig, *adj.* koleczysty, kolący; *fig.*
dogryzający, dokuczający.

Stacheln, *va.* żądłem ukłuć, ubość;
fig. podniecać, pobudzać.

Stadelt, *sn.* sztachety.

Stadium, *sn.* (*pl.* —dien) stadium,
staje (*miara długości*); szranki,
plac gonitw, walki; wiek, wzrost
(*życia*).

Stadt, *sf. u.* (*dim.* Städtchen) gród,
miasto; *adj.* miejski.

Stadt-amt, *sn.* urząd miejski.

—beschlüsshaber u. —commandant, *sm.*
komendant miasta.

—gebiet, *sn. u.* —bezirk, *sm.* okolice,
obwód miasta.

—gespräch, *sn.* rozmowa powszechna
w mieście.

—graben, *sm.* rów miasto otaczający.

—hauptmann, *sm.* burmistrz, prezy-
dent miasta.

—haus, *sn.* ratusz, magistrat.

—hnb, *sn.* rodowity mieszkani-
ec miasta.

—leute, *sm. pl.* mieszkańcy miasta.

—mäßig, *adj.* mieszczkański; *adv.* po
mieszczkańsku.

—mauer, *sf.* mur otaczający miasto.

—physicus, *sm.* lekarz miasta.

—post, *sf.* poczta miejska.

—rath, *sm.* rada miejska, magistrat.

Stadthell, *sm.* cyrkul, dzielnica miasta.

—thor, *sn.* brama miejska.

—bierzel, *sn.* cyrkul miasta.

—wage, *sf.* waga miejska.

—wagen, *sm.* karetta miejska.

Städler, *sm.* mieszczanin.

Städtisch, *adj.* miejski.

Staffage, (*czyt.* —aże), *sf.* figury w obrazie pejzażowym.

Stäffel, *sf.* schód, schodek, szczebel drabinowy; szczebel, stopień.

Staffel, *sf.* sztaluga (u malarzy).

Stäffle, *sf.* sztafeta. (*biać.*)

Stäffler, *va.* przystając, przyzodac.

Stäffler, *sm.* ubieracz.

Stag, *sn.* Mar. lina gruba u wierzchu masztu. (*niol.*)

Stagnol (*czyt.* —niol.), *sn.* *vid.* Stan-

Stägsel, *sn.* Mar. trójkątny żagiel

zaciągany na linę masztową.

—tafel, *sn.* blok u liny masztowej.

Stahl, *sm.* żelazo, stal; stalka,

krzesiwo; dusza w żelazku do prasowania; *fig.* żelazo, sztylet.

Stähl-ader, *sf.* żyła stalowa w żela-

—bab, *sn.* kapiel żelazna. (*zie.*)

—brunnen, *sm.* woda żelazna (z czę-

ściami żelaza). (*stalowe.*)

—feder, *sf.* sprężyna ze stali; pióro

—grün, *adj.* ciemnozielony w niebie-

skie wpadający.

—hütte u. —fabrik, *sf.* huta stalowa.

—fugel, *sf.* *Parm.* *vid.* Eisenfugel.

—stahl, *sm.* rytno na stali odbita.

—waage, *sf.* towar stalowy.

—wasser, *sn.* woda żelazna.

Stählen, *va.* stalować, stalą nakla-

dac; *fig.* wzmacniać, zahartować.

Stählern, *adj.* stalowy.

Stahr, *sm.* *vid.* Staar.

Stähr, *sm.* baran, tryk.

Stähren, *vn.* trykać się.

Statet, *sn.* *vid.* Stadet.

Stall, *sm.* ż. stajnia; koński mocz.

Stall-beum, *sm.* przewora, przegro-

da (w stajni).

—fucht, *sm.* stajenny.

—meister, *sm.* koniuszy.

Ställen, *vn.* moczyć (o koniu); —

va. (zusammen) na stajnię postawić,

umieścić razem.

Stellung, *sf.* stajnia, umieszczenie

w stajni.

Stamm, *sm.* ż. (*dim.* Stämmchen)

pień, odzimek; drzewo; ród; ple-

mię, szczepek; *Gram.* pierwiastek

(wyrazu); talon, karty pozostałe

po rozdaniu grającym; stawka

przy zacięciu gry.

Stamm-ältern, *sm.* *pl.* pierwsi rodzi-

ce, przodkowie.

—baum, *sm.* drzewo rodowe, ge-

nealogiczne.

—buch, *sn.* księga genealogiczna; al-

bum, imionnik.

—erbe, *sm.* dziedzic rodowy.

—geld, *sn.* kapitał nakładowy.

—gut, *sn.* majątność rodowa; fidei-

komis, dowiernoręctwo.

—halter, *sm.* pierworodny syn, pod-

pore rodu, plemienia.

—mutter, *sf.* matka rodu jakiego.

—sprache, *sf.* język pierwotny.

—stube, *sf.* zgłoska pierwiastkowa.

—tafel, *sf.* u. —register, *sn.* tablica

genealogiczna.

—vater, *sm.* ojciec jakiego rodu.

—wort, *sn.* wyraz pierwotny.

Stämmeisen, *sn.* *vid.* Stämmeisen.

Stammen, *va.* *vid.* Stammen.

Stammeln, *vn.* jękać się, zająkiwać

się; belkotać, paplać, szczebiotać.

Stammen, *vn.* (sehn), pochodzić.

Stämmig, *adj.* mający gruby pień;

krępy, podsiadły.

Stämmig, *in.* s. jękać, szepleniuch.

Stämpel, *sm.* *vid.* Stempel.

Stämpfe, *sf.* tłuk stępor; tłucznia,

stępa.

Stämpfen, *va.* tłuc co; *vn.* tupać.

Stämpfer, *sm.* stępor; *Artill.* wycior

(do dział).

Stämpf-fleß, *sm.* ubijacz, baran (do

wbijania pałów).

—mühle, *sf.* młyn stępakowy.

Stand, *sm.* ż. (*dim.* Ständchen) stan

lub miejsce do stania; położenie;

stan, powołanie; *pl.* Stände, stany

państwa; ber lebigie —, stan wol-

ny, bezenny; im — be erhalten, za-

chować w dobrym stanie; in den

— stehen, postawić w możności.

Standarte, *sf.* *Milit.* sztandar, pro-

porzec, chorągiew.

Standartenjunfer, *sm.* podechorąży.

Ständebib, *sm.* status, posag. (*my.*)

—fest, *adj.* mocno stojący, nierucho-

—geld, *sn.* miejscowe, opłata za

miejsce.

—ort, *sm.* stanowisko, miejsce,

plac.

—punkt, *sm.* stanowisko, punkt wi-

dzienia, zapatrywania się.

—quartier, *sn.* *Milit.* leże wojska.

—recht, *sn.* sąd wojenny, dorazny.

—rede, *sf.* mowa pogrzebowa.

—stern, *sm.* *Astron.* *vid.* Fixstern.

—vogel, *sm.* ptak nie odlatujący na

zimę.

Ständchen, *sn.* *dim.* serenada.

Stände, *sf.* (*dim.* Ständchen) stągiew.

Ständer, *sm.* słup, filar; stągiew.

Ständes-ge-*st.* *sf.* uszanowanie na-

leżące stanowi.

—mäßig, *adv.* stosownie do stanu,

odpowiednio stanowi.

—person, *sf.* osoba znikomita.

Ständesversammlung, *sf.* zgromadze-

nie stanów.

Ständhaft, *adj.* stały, trwały, mocny;

niezachwiany, stateczny. (*nosć.*)

Ständhaftigkeit, *sf.* stałość, statecz-

—ständisch, *adj.* tyczący się stanów.

Stänge, *sf.* (*dim.* Stängchen) drag,

żerdź, drzewce; tyka, tyczka; szla-

ba (złota); klinga (u nożyc); laska

(laku); bei der — bleiben, trzymać

się założenia, nieodstępować od

przedmiotu; die — bieten, stawieć o-

pór; die — halten, wspierać kogo;

dostać placu, wydostać komu.

Stänge, *sf.* Stängel, *sm.* Stängeln,

vn. *vid.* Stenge, Stengel u. Stengeln.

Stängen-risen, *sn.* żelazo sztabowe.

—fugel, *sf.* lancuch z kulą.

—pferd, *sm.* koń dyszlowy.

—stiel, *sm.* trójnożny cyrkiel.

Stanf, *sm.* smród, fetor (*vid.* Gestanf).

Stänfer, *sm.* śmierdziuch; *fig.* zawa-

dyak, klótnik. (*nie zwady.*)

Stänferri, *sf.* smrodliwość; szuka-

—Stänfern, *vn.* smród robić; szukać

zwady.

Stannol u. Stagnol, *sn.* cyna cien-

ko klepana.

Stänge, *sf.* stłofa, zwrotka.

Stapel, *sm.* pal, słup; podstawa,

podkładka, podpora, zgrab; warsz-

tat, rusztowanie; miejsce składo-

we; kupa; bom — lassen lassen, spu-

ścić z warsztatu (okręt).

Stäpeln, *va.* składać na kupę;

(sehn) sunąć się, iść zwolna.

Stapel-ort u. — plaż, *sm.* miejsce składowe. (we, portowe.

— recht, *sn.* Comm. prawo składowe.

Star, *sm.* vid. Staar.

Starbörb, *sm.* vid. Steuerbörb.

Starf, *adj.* (comp. starker, sup. stärkste) mocny, silny, tęgi; duży, gruby; cnie — se Stimme, głos silny, donośny; cnie — se Anzahl, wielka liczba.

Stärke, *sf.* siła, moc, potęga; wielkość; krochmal.

Stärke-fabrik, *sf.* fabryka krochmalu.

— macher, *sm.* krochmalnik.

— mehl, *sa.* krochmalowa mączka.

Stärken, *va.* kazać, wzmacniać, utwierdzić; krochmalic; — lenb, *adj.* pokrzepiający. (cenienie.

Stärkung, *sf.* pokrzepienie, wzmożenie.

Starr, *adj.* drętwy, skostniały, osłupiały; nieruchomy, ponury, surowy (o spojrzeniu).

Starr-blind, *adj.* zupełnie ciemny.

— toß, *sm.* uparciuch, człowiek uparty.

— toßig, *adj.* uparty, uporny.

— sinn, *sm.* upór, uporczywość.

— sucht, *sf.* osłupienie, zdrętwiałość.

Starren, *vn.* drętwieć, kostnieć; o — czy wytrzeszczać. (łość.

Stärkeit, *sf.* zdrętwiałość, osłupienie.

Stärke, *sm.* stateczny, stały; nieustanny.

Stärkeit, *adj.* powolny, zastanawiający się nad szczegółami (wykład autora). (Stärke.

Stärkeit, *adj.* uparty, narowisty; vid.

Stärkeit, *sf.* upór, uporczywość.

Stärkeit, *sf.* statyka, (część mechaniki o ciałach w spoczynku).

Station, *sf.* stacja, stółka.

Statios, *adj.* świetny, okazały.

Statist, *sm.* figurant (w teatrze).

Statistik, *sf.* statystyka (nauka o stanie kraju pod względem ludności i t. p.).

Statistiker, *sm.* statysta.

Statistisch, *adj.* statystyczny.

Stativ, *sm.* podstawa, podpora.

Stätt, *adv.* vid. Stet.

Statt u. Anstatt, *prep. gen.* w miejscu, zamiast; — u. Stätte, *sf.* miejsce; — finden, mieć miejsce; an Welter —, w miejsce ojca; von — then gehen, iść pomyślnie; zu — then kommen, przyjść w samą porę; przydać się, być przydatnym.

Stättigkeit, *adj.* mogący mieć miejsce, prawny, słuszny. (ność.

Stättigkeit, *sf.* słuszność, prawo.

Stättigkeit, *sm.* namiestnik.

Stättigkeit, *sf.* namiestnikostwo; prowincja przez namiestnika rządzona. (tny.

Stättigkeit, *adj.* suity, wspaniały, świe.

Stättigkeit, *sf.* świetność, okazałość.

Statue, *sf.* statua, posąg.

Statuten, *va.* przypuszczać co, pozwalać na co; ein Beispiel —, (an einem) dać przykład surowej sprawiedliwości.

Statut, *sf.* wzrost, postawa.

Statut, *sn.* statut, ustawa, uchwała.

Staub, *sm.* (dim. Staubchen) kurz, proch; — in die Augenwerfen, oczy komu zamydlieć; aus dem — be erheben, wydobyć kogo z prochu, przeprowadzić do znaczenia; sich aus dem — be machen, umknąć, zemknąć; zu — machen, zamienić w proch.

Staub-artig, *adj.* pyłowy.

— beßen, *sm.* miotłko do zmiatania kurzu.

Staubbeutel, *sm.* u. — folbe, *sf.* Bot. główka pyłkowa.

— faden, *sm.* u. — gefäß, *sn.* pręcik nasienne, naczynie pyłkowe.

— mantel, *sm.* płaszcz do kurzawy.

— tohle, *sf.* pył węglowy.

— torn, *sn.* pylek.

— mehl, *sn.* pył mączny.

— perle, *sf.* drobna perełka.

— regen, *sm.* drobny deszczyk.

— toeg, *sm.* Bot. słupek pyłkowy.

Stäuben, *vn.* kurzyć; *va.* wytrzeć, otrząsnąć z kurzu.

Stäuber u. Stöber, *sm.* pies gończy.

Stäubern u. Stöbern, *va.* wykurzać, wypłoszyć (dzierz); fig. przeirzącać.

Stäubig, *adj.* zakurzony, okryty kurzem.

Stäuben, *va.* ubijać, upakować; *vn.* trząść; sich die Hand —, zbić sobie rękę. (krzew.

Stäube, *sf.* (dim. Stäubchen) krzak, Stäubengebüsch, *sn.* krzewina, roślina krzewiasta.

Stäubig, *adj.* krzewisty.

Stäuben, *va.* Mar. uładować towary w okręcie.

Stäuber, *sm.* ładownik okrętu.

Stäuben, *vn.* zdumiewać się; —, *sn.* zdumiewanie, zdumienie.

Stäubchen, *sm.* różga, miotłko do chłostania. (wa.

Stäube, *sf.* różga; choroba zarazi.

Stäuben, *va.* chłostać (różgą).

Stäubig, *sm.* bielut (rośl.).

— bahn, *sf.* szranki (przy gonitwach).

— flügel, *sf.* mucha kolęca.

— glüster, *sm.* janowiec czernisty (krzew).

— balme, *sf.* ostrokrzew.

— spiel, *sn.* karuzel, potykanie się na

koniu z kopią.

Stechen, *va.* u. *vn.* irr. kluć, wtykać, szczytać, kąsać; palić, dopiekać (o słońcu); wbić, utkwieć, przebić, przeszyć; wyrzyć, wyrzynać (pieczęć); sztychować, rytować (na miedzi); zabić (kartę); —, *sn.* szczypanie; klucie żądłem; sich —, *vr.* ukłuć się; in die Augen —, uderzać w oczy; in die See —, wypłynąć na morze.

Stech-brief, *sm.* list gończy.

— feber, *sf.* zatyczka, zasuwka

— flug, — hufen, *sm.* vid. Stiefel u. Stiefelhufen.

— nadel, *sf.* szpilka. (w ziem.

— reiß, *sn.* szcep do wsadzania

— rübe, *sf.* kalarepa.

— zettel, *sm.* cyrkiel z ruchomą nóżką.

Stechen, *sm.* laska, kij; —, *vn.* irr.

tkwieć; siedzieć, być, znajdować się; —, *va.* reg. wetknąć, wsadzić; zakłóć; upinać; zamknąć (w klasztorze); wsadzić (do więzienia); (in Brand) zapalić, podpalić; — lasen, nie wyjmować, zostawiać, zapominać; dahinter —, ukrywać się; die Nase in die Bücher —, siedzieć nad książkami; sich in Schanden —, zadłużyć się.

Stechenpferd, *sn.* drewniany koń z kijem; fig. ulubiony czyj przedmiot.

Stecher, *sm.* fabrykant szpilek.

Steg, *sm.* dróżka, ścieżka; mostek; podstawkę (u skrzypców); Imprim.

listewki.

Stegerie, *sm.* vi. strzemię; aus dem

— fe, bez przygotowania, bez namysłu.

Stegerie-bücher, *sm.* improwizator.

— gebüsch, *sn.* improwizacja.

Steinlauf, *sm. vii.* Gauselmännchen.
—pult, *sm.* pulpit do pisania na nim stojąco. (nia.)

—wagen, *sm.* wagon bez siedzenia.
Stein, *vn. irr.* stać; być, znajdować się; (unter einem) być pod rozkazem czym; —bleiben, stanąć, zatrzymać się; —lassen, zostawić, nie tknąć; er sieht sich gut, dobrze się ma, jest w dobrym stanie; nach dem Leben —, (cinem) nastawać, dybać na życie czyje; zu —kommen, kosztować, wypadać po...
Steinb., *adj.* prosto stojący; stały (o wojsku); stojąca (o wodzie).
Steineln, *va. irr.* ukraszać co; —, *sn.* kradzenie, kradzież.

Steinler, *-in, s.* złodziej, -ka; lotr, rabus.

Steif, *adj.* sztywny, stęzwały; niezgrabny, wymuszony; oziębły.

Steife u. Steifheit, *sf.* sztywność; niezgrabność, wymuszoność; oziębłość.

Steifen, *va.* nakleić; ukrochmalic; sich —, *vr.* (auf etwas) opierać się na czym.

Steineinwand, *sf.* płótno klejone.

Steig, *sm.* ścieżka, dróżka.

Steigbügel, *sm.* strzemień.

—riemen, *sm.* puśliko, rzemień u strzemienia.

Steige, *sf.* iść pod górę; schody, drabina; kurza grzęda.

Steigen, *vn. irr.* (sich) wchodzić, wstępować na co; podnieść się, wzrastać; przybierać (o wodzie) podnosić się (o cenie); wsiadać (na konia).

Steiger, *sm.* Metall. dozorca robot górniczych.

Steigern, *va.* stopniać, wznosić, podwyższać (cenę).

Steigerung, *sf.* podwyższenie; powiększenie, dodawanie, dodatek; Gram. stopniowanie.

Stell, *adj.* stromy, spadzisty.

Stell, *sf.* spadzistość, pochodzistość.

Stein, *sm. (dim. Steinen)* kamień, glaz; pestka; bierka, warcab; Med. kamień, (choroba); kamień (waga) — der Beisen, kamień filozoficzny; einen — im Breiten haben, być w wielkich łaskach.

Steinabler, *sm.* lomignat (gat. orla).

—alt, *adj.* zgrzybiały, stary jak świat.

—art, *sf.* rodzaj kamienia.

—artig, *adj.* kamienisty.

—bete, *sf.* malina kamionkowa; niedźwiedzie grono (rośl.).

—beißer, *sm.* minog rzeczny (ryba); łusczak (ptak).

—biibudg, *sf.* formowanie się kamienia (choroba).

—boß, *sm.* kozieł skalny; Astr. koziorożec.

—brech, *sm.* lomikamień, (rośl.).

—brecher, *sm.* robotnik w kopalni kamienia.

—bruch, *sm.* kopalnia kamieni.

—bütte, *sf.* płaszczka morska (ryba).

—butter u. Bergbutter, *sf.* alun żółty.

—bamm, *sm.* grobla kamienna; szose, gościniec bity.

—brud, *sm.* litografia, druk, odcisk na kamieniu.

—bruder, *sm.* litograf.

—bruderci, *sf.* litografia.

—ciche, *sf.* korkodab.

—eule, *sf.* sowa skalna.

—fall, *sm.* zawalenie się skały.

Steinflachß, *sm.* amiant (mineral włóknisty). (kami.)

—frucht, *sf.* u. —obst, *sn.* owoc z pest.

—graß u. —gricß, *sm.* zwir.

—grund, *sm.* dno kamienne, skaliste.

—gut, *sn.* kamienne naczyńia; fajasowe naczyńia.

—hase u. Bergbasse, *sm.* biały zajac.

—haue, *sf.* drag, młot spiczasty do łamania kamieni.

—hauer u. —meß, *sm.* kamieniarz.

—fitt, *sm.* litokola (kit do spajania kamieni).

—fite, *sm.* nostryk, nozdrzyk (rośl.).

—fohle, *sf.* węgiel kamienny.

—fohlengrube, *sf.* kopalnia węgla kamiennych.

—frant, *adj.* chory na kamień.

—funde, *sf.* nauka o kamieniach.

—marber, *sm.* kuna skalna, tomek.

—meißel, *sm.* u. —eisen, *sn.* dłuto kamieniarskie.

—obst, *sn.* vid. Steinfrucht.

—öl, *sn.* vid. Bergöl.

—pflanze, *sf.* H. nat. roślina skalniasta.

—pflaster, *sm.* bruk kamienny.

—pilz, *sm.* maślak, kozłak żółty (grzyb).

—reich, *adj.* nadzwyczajnie, całą gębą bogaty; sn. królestwo kamieni.

—salt, *sm.* sól kamienna.

—same, *sm.* wróble, proso polne.

—schleifer, *sm.* szlifierz kamieni.

—schmerzen, *sm.* pl. ból z pęcherza.

—schmerz, *sm.* pl. ból z pęcherza.

—schmitt, *sm.* wydobywanie kamienia z pęcherza.

—schwalbe, *sf.* grzechotka (ptak).

—seher, *sm.* brukarz.

Steinern, *adj.* kamienny.

Steinicht, *adj.* kamienisty.

Steinig, *adj.* kamienny, kamienisty.

Steinigen, *va.* ukamienować.

Steinigung, *sf.* ukamienowanie.

Steif, *sm.* tyt, posładek; kuperek (u ptaków). (kuprowa.)

Steigbein, *sn.* Anat. kość ogonowa.

Steilg(e), *(czyt. —aze), sf.* rusztowanie.

Steilbicheln, *sn.* widzenie się, spotkanie się z kim na umówionem miejscu. (dr —, natychmiast.)

Stelle, *sf.* miejsce; posada, urząd; aufstellen, *va.* stawic, postawic, umiescic co; sich —, *vr.* postawic się, zajac miejsce; stawic się, pokazac się; udawac co; (finibisch) dziecinie postepowac; dahin gestellt sein lassen, zostawic bez roztrzasania, nie wdac się w badanie; nach dem Leben —, (cinem) nastawać na życie czyje; zufrieden —, zadowolico kogo.

Stellenweise, *adv.* miejscami.

Stellmacher, *sm.* stelmach.

—scheibe, *sf.* kółko do uregulowania (u zegarka).

—bertreter, *-in, s.* zastępcza, -czyni.

—stiel, *sm.* cyrkiel z łuskiem.

Stellung, *sf.* położenie, postawa, pozycja.

Steigbein, *sn.* u. Steigfuß, *sm.* noga drewniana, szudło.

Steig, *sf.* szudło, drążki, soszki; noga drewniana.

Stemmelisen, *sn.* dłuto, klin do wybijania innego klina.

Stemmen, *vn.* oprzeć o co; sich —, *vr.* oprzeć się, podeprzeć się; przeciwić się.

Stämpel, u. Stämpel, *sm.* tłuk, tłuczek; stępel do wybijania; stępel

wyciągnięty na *czem*; *Bot.* słupek (owocowy).

Stempel-*amt*, *sn.* urząd stęplowy.

—bogen, *sm.* arkusz papieru stęplowego.

—papier, *sn.* papier stęplowy.

Stempeln, *va.* następować, przypieczętować.

Stänge u. Stänge, *sf.* *Mar.* bocianie gniazdo, pokład z belek na około masztu.

Stängel u. Stängel, *sm.* łodyga, szypułka.

Stängeln, *vn.* puścić łodygi; *va.* tyczkować, wsadzać tyczki do czego.

Stenograph, *sm.* skoropis.

Stenographit, *sn.* skoropismo, pisanie predkie przez skrócenia.

Stépp-bedé, *sf.* koldra pikowana.

—nabel, *sf.* igła do sztembnowania.

—stich, *sm.* sztembnówka.

Stéppe, *sf.* step; —ppen, *adj.* stepowy.

Stéppen, *va.* pikować, sztembnować.

Stéppenjeger, *sf.* dzika koza.

Stérbe-bett, *sn.* łożo śmiertelne.

—fall, *sm.* śmierć, zejście; przypadek śmierci.

—gebet, *sn.* modlitwa za umierającą.

—hemd, *sn.* koszula śmiertelna, (*vid.* Todtenhemd).

—lieb, *sn.* pieśń pogrzebowa.

—liste, *sf.* spis umarłych.

—röscheln, *sn.* śmiertelne chrapanie.

Stérben', *vn.* irr. (sejn) umierać, konać. —, *sn.* śmierć, konanie. (*ry.* Sterbénšfrant, *adj.* śmiertelnie cho-

Stérblíč, *adj.* śmiertelny.

Stérblíčkeit, *sf.* śmiertelność; wymiaranie.

—(owca).

Stérblíž, *sm.* śmiertelnik; zdechła

Stereotíp, *sm.* *Imprim.* blacha stereotypowana.

Stereotípírén, *va.* stereotypować.

Stereotípfisch, *adj.* stereotypowy.

Steríl, *adj.* niepłodny; czczy, jałowy.

Stérlet, *sm.* czeczuga (*ryba*).

Stern, *sm.* (*dim.* Sternchen) gwiazda; światło niebieskie; gwiazda (znak honorowy); gwiazdka, znaczek; *fig.* promień nadziei; *Anal.* żrenica; *Mar.* rufa, tył okrętu.

Stérn-aníś, *sm.* badyan, anyż gwiazdkowy. (zbiór.)

—bílb, *sn.* konstellacya, gwiazdo-

—blume, *sf.* astra (*kwiat*).

—deuter, *sm.* astrolog, gwiazdarz.

—deuterel, *sf.* astrologia, gwiazdarsztwo, wróżenie z gwiazd.

—bístel, *sf.* oset barszczyk (*rośl.*).

—físth, *sm.* pajak morski (*vid.* Sté-
stern).

—funde, *sf.* astronomia, nauka o ciele

—fundiger u. —scher, *sm.* astronom.

—schwanze, *sf.* Fortif. szaniec w kształcie gwiazdy.

—schuppe u. —pułc, *sf.* gwiazda spadająca. (dopatrzenia.)

—warte, *sf.* obserwatorium, gwiaz-

Stérnen- u. Stérn-hell, *adj.* oświecony światłem gwiazd.

—himmel, *sm.* u. —zelt, *sn.* niebo

gwiazdami okryte.

—licht, *sf.* światło gwiazd.

—schimmer, *sm.* iskrzenie się gwiazd.

Stérz, *sm.* rękojeść; ogon.

Stet, Stétig, *adj.* *vid.* Stát u. Státig.

Stetś, *adv.* ciągle, nieustannie.

Stérter, *sf.* danina, podatek; czynsz;

—, *sn.* *Mar.* ster, rudel; *fig.* (bei

Staats) ster rządu.

Steueramt, *sn.* urząd poborczy.

Steuer-bord, *sn.* *Mar.* prawy bok okrętu idący od tyłu. (datkowa.)

—buch, *sn.* u. —rolle, *sf.* księga po-

—cinnehmer, *sm.* poborca (podatków).

—frei, *adj.* wolny od podatku.

—mann, *sm.* (pl. —leute) sternik.

—pflichtig u. Steuerbar, *adj.* obowiązany do płacenia podatku.

—ruder, *sn.* rudel, ster.

Steüern, *va.* sterować (okrętem); zapobiegać czemu, przeszkadzać, niedopuszczać czego; opłacać podatek.

Stében, *sm.* *Mar.* tram, sztuka drzewa z przodu okrętu.

Stíh, *sm.* uklucie, ukąszenie; rana, pchnięcie; 1) ścieg (w szyciu); 2)

bitka, biorka, lewa (w kartach); 3) sztych, rytowanie; rycina; 4) przymówka, przycinek; pl. Stíhje, kol-

ki (w bok); —halten, dotrzymać

placu; im —he lassen, porzucić, opuścić, odstąpić kogo, co.

Stíh-j-blatt, *sn.* ochrona u rękojeści szpada; *fig.* cel, przedmiot żartów, pośmiewiska, szyderstw.

—tag, *sm.* *Comm.* stały termin.

—wort, *sn.* docinek, przycinek.

Stíh-j-elst, *sf.* wydrwinkowanie, przymówki.

Stíh-jeln, *va.* kluczyć (często); dawać przytyki komu, przymawiać, docinać. (nek.)

Stíh-jel-rebe, *sf.* przymówka, docinanie.

—schimmel, *sm.* jasnosiwawy, rydzawy koń.

Stíh-jen, *va.* wyszywać, haftować; —, *vn.* dawić się, dusić się. (ka.)

Stíh-jer, *sm.* haściarz; —in, *sf.* haściar-

Stíh-jerel, *sf.* hafty, wyszywanie.

Stícl-flug, *sm.* katar duszący. (nia.)

—hátchen, *sn.* szydelko do haftowa-

—hústen, *sm.* kaszel duszący.

—luft, *sf.* gaz duszący.

—rahmen, *sm.* krosienka.

—stoff, *sm.* *Chim.* azot, saletroród.

—zug, *sn.* wyszywanie (zaczęte).

Stícl-en, *vn.* irr. (sch) szybko wzlecieć do góry; rozsypać się, rozpro-

—, *sn.* (cha.)

Stícl-átern, *sm.* pl. ojczym i maco-

—bruder, *sm.* brat przyrodni.

—geschwister, *pl.* rodzeństwo przyrodnie.

—finb, *sn.* dziecko przyrodnie.

—mutter, *sf.* macocha.

—mütterchen, *sn.* bratki, fiolek trójkolorowy (*rośl.*).

—schwáger, *sm.* mąż siostry przyrodniej; —ágerin, *sf.* żona brata przyrodniego.

—schwester, *sf.* siostra przyrodnia.

—sohn, *sm.* pasierb.

—tochter, *sf.* pasierbica.

—vater, *sm.* ojczym.

Stícl-el, *sm.* but.

Stícl-elctte, *sf.* kamazek.

Stícl-el-haten u. —ánsícher, *sm.* kručzek do wzuwania butów.

—holz, *sn.* u. —stísen, *sm.* prawidło, kopyto do butów.

—huch, *sm.* chłopiec (drewniany do butów).

—schaff, *sm.* cholewa.

—stíbbe, *sf.* uszko u buta.

—stíbbe, *sf.* sztylpa.

Stícl-feln, *va.* u. stíh —, *vr.* obuwać, wdziewać buty. (szuk.)

Stícl-ge, *sf.* schody; dwadzieścia

Stícl-jít, *sm.* szczygiel.

Stícl, *sm.* (*dim.* Stíclchen) rękojeść,

trzonek; łodyga, szypułka, ogonek (u owoców). (dzie trzonek.)

Stieten, *va.* dorobić rękojeść, nasadzić. *adj.* z rękojeścią, mający ręczkę; łodygowy.

Stiellos, *adj.* bezłodygowy.

Stier, *sm.* byk, buhaj, bujak; *Astron.* byk (znak zodiaku); —, *adj.* osłupiały, dziki (o wzroku).

Stieren, *vn.* dziko patrzeć; latać się (o krowie).

Stier-gefecht, *sn.* walka byków.

—och, *sm.* byk.

Stift, *sm.* (dim. Stiftchen) sztyft, gwoździć, pieniek; sztyft do pisania, ołówek; —, *sn.* klasztor, fundacja, instytut, zakład.

Stiften, *va.* fundować, założyć, ustanowić co; spowodować, zdziałać; zawrzeć (pokój); kojarzyć (małżeństwo).

Stifter, *-in, s.* założyciel, -ka, twórca, sprawca, -czyni. (wy.)

Stiftlich, *adj.* klasztorny, instytutowy.

Stifts-brief, *sm. u.* Stiftungsbuch, *sf.* akt założenia, zapis fundacyi.

—bater. —frau, *sf.* kanoniczka.

—herr, *sm.* kanonik.

—hütte, *sf.* arka przymierza, przybytek pański.

—kirche, *sf.* kolegiata, katedra.

Stiftung, *sf.* ufundowanie, założenie, ustanowienie, utworzenie.

Stigma, *sn. vid.* Brandmahl.

Stil, *sm. vid.* Styl.

Stillett, *sm.* sztylet, pugnał.

Still u. Stille, *adj.* cichy, spokojny; —, *interj.* cicho; si! —halten ob.

stehen, stanąć, zatrzymać się; —werden, uciszyć się, uspokoić się; —le Wasser fließt tief, cicha woda brze-

gi rwie; bie —le Bäche, wielki tydzień; sich —halten, cicho się trzymać, uspokoić się.

Stille, *sf.* cichość, cisza, spokojność.

Stillen, *va.* uspokoić, uciszyć, usmierzyć, zatamować; nakarmić (dziecko). (cie.)

Still-leben, *sn.* skromne lub ciche życie.

—schweigen, *sn.* milczenie; mit —u. bergchen, zamleczć o czym.

—schweigen, *adv.* milcząc, milczeniem.

Stillstand, *sm.* zawieszenie czynności, nieczynność, odpoczynek; zawieszenie broni, rozejm.

Stillung, *sf.* zaspokojenie, uśmierzanie, zatamowanie; nakarmienie.

Stimme, *sf.* głos; zdanie, kreska.

Stimmen, *va.* nastroić (instrument); usposobić, skłonić kogo do czego; —, zgadzać się; głosować.

Stimmen-mehrheit, *sf.* większość głosów.

—sammlung, *sf.* zbieranie głosów.

Stimmer, *sm.* nastrajający instrumenta muzyczne. (wiania.)

Stimm-fähig, *adj.* zdolny do głosowania.

—gabel, *sf.* narzędzie do wzięcia tonu. (fortepianu.)

—hammer, *sm.* klucz do strojenia.

—recht, *sn.* prawo głosowania.

—rüge, *sf.* Anat. szpara głosowa.

Stimmung, *sf.* strojenie; stan, usposobienie umysłu.

Stint-baum, *sm.* śliwa czeremcha; drzewo strązkowate, śmierzdzące.

—läser, *sm.* śmierzdziel.

—raß, *sm. u.* —thier, *sn.* tchórz (zwierz, *vid.* Stille).

—stein u. Schweinstein, *sm.* kamień śmierzdzący.

Stinken, *vn. irr.* śmierzdzieć, cuchnąć.

Stintig u. Stintend, *adj.* śmierzdzący.

Stint, *sm.* mrzwka (rybka).

Stipendiät, *sm.* stypendysta, uczeń będący na stypendium.

Stipendium, *sm.* (pl. —dien) stypendium, opłata nauk uczniowi.

Stippe, *sf.* punkcik, plega.

Stippelig, *adj.* piegawaty.

Stippen, *vn.* lekko się dotykać, kłuć, punktować. (gać.)

Stipulieren, *va.* stypulować, zastrzeżać.

Stirn u. Stirne, *sf.* czoło; bie —bieten, czoło komu stawiać, opierać się.

Stirn-band, *sn.* —binde, *sf. u.* —blatt, *sn.* opaska na czoło, naczelnik, czołko.

—bein, *sn.* Anat. kość ciemienia.

—haar, *sn.* włosy na czoło.

Stöber, *sm.* Stöberer, *va. vid.* Stäubern u. Stäubern.

Stöcher, *sm. vid.* Zehnstöcher.

Stöbern, *v. imp.* (ed Stöbert) kurzyć się, śnieg praszyć.

Stöcherer, *va.* dłużyć (w zębach).

Stoch, *sm. d.* (dim. Stöcken) kij, laska; 1) łodyga, pręt, pień; 2) piętro domu; 3) dragal, głupiec.

Stoch-blind, *adj.* zupełnie ślepy.

—böse, *sf.* Com. giełda (londyńska).

—begen, *sm.* szpada w lasce.

—bumm, *adj.* głupi jak bul.

—bunfel, *adv.* zupełnie ciemno, nie widać.

—flsch, *sm.* sztokfisz; *fig.* głupiec.

—flsch, *sm.* plama od wilgoci.

—flsch, *sf. vid.* Gafan.

—haus, *sn.* więzienie, dom kary.

—knopf, *sm.* galka u laski.

—laterne, *sf.* latarnia na kij.

—mäkler, *sm.* Com. makler giełdo-

wy (do papierów publicznych).

Stoß-meister, *sm.* dozorca więzienia.

—roß, *sf.* gatunek wielkiej malwy.

—stupsen, *sm.* suchy katar.

—werf, *sn.* pietro.

—zahn, *sm.* ząb trzonowy.

Stößen, *va.* podpieścić tykami, żerdziami; sukno na bale zwijać i roz-
wijąć; sich —, *vn.* zsiadać się, gę-
stnieć; w dół wyrywać; łodygi
dostawać; —, *vn.* ustawać, prze-
wać się, doznając zatamowania; zaci-
nać się, zająć się w mowie; krze-
pnąć, zbutwieć.

Stößig, *adj.* zlezały, zbutwiał.

Stößung, *sf.* stagnacja, przerwa, za-
wieszenie, brak ruchu; zsiadanie
się, zgęstnienie. (czy.)

Stoß, *sm.* szał, szof (miara cie-
pota).

Stoff, *sm.* materia tkana tkanka; ma-
teryał; substancja, ciało; *fig.* treść,
przedmiot; biel — zum Sprechen, du-
żo materia do rozmowy.

Stoffig, (*—aze*) *sf.* Com. opakowa-
nie suchego towaru.

Stoffen, *adj.* materialny, z materji
zrobiony.

Stöhen, *vn.* stękać, jęczeć; —, *sn.*
jęk, stękanie.

Stöher, *sm.* stoik, zwolennik filo-
zofii stoickiej. (icku.)

Stöisch, *adj. u. adv.* stoicki; po sto-
icku.

Stöle, *sf.* (pl. —len) stula (kapłańska).

Stölle, *sf.* (dim. Stöllchen) kawałek;
placek okrągły podługowaty.

Stöllchen, *sm.* (dim. Stöllchen) słupek,
nóżka (u łóżka); *Metall.* stolnia.

Stöbern, *vn.* utykać, potknąć się;
—, *sn.* potknąć się.

Stolz, *adj.* dumny, pyszny; —, *sm.*
duma, pycha.

Stolziren, u. Stölzen, *vn. fam.* pysnić się, dumę okazywać.
 Stöppen, *va.* zatykać, zabijać; 1) nakłać, nałożyć (sajkę); 2) paść galkami (gęsi); cerować (bieliznę); (den Magen) wstrzymać biegunkę.
 Stöpper, *ln.* s. nalykacz, -ka; *sm.* zatykadło.
 Stöpp-garn, *sn.* nitka do cerowania.
 —nadel, *sf.* igła do cerowania.
 —wächß, *sm.* zasklep w ulu.
 Stöppel, *sf.* ściórą, rzyśko; *fig. fam.* ostra broda (po ogoleniu).
 Stöppel-aeder, *sm. u.* —felß, *sn.* ściórniko, rzyśko.
 —wert, *sn. u.* Stöppelci, *sf.* zbieracz, latanina, kompilacja.
 Stöppeln, *va.* zbierać ostatnie kłosy; *fig.* skleić do kupy z różnych dzieł.
 Stoppine, *sf.* sztapin (knotek do zapalenia fajerwerków). (pilator).
 Stöppler, *sm.* zbieracz kłosów; kom.
 Stöppel, *sm.* zatykadło, zatyeczka.
 Stör, *sm.* jesiotr; mięso jesiotra.
 Störar, *sm.* storaks, styrak (rodzaj żywicy pachnącej).
 Stord, *sm. d.* bocian.
 Storch-nest, *sn.* bocianie gniazdo.
 —schüßel, *sm.* bociani dziób; nosek, bodziszek, gerania (rośl.); pantograf (narzędzie do mechanicznego przerysowania).
 Stören, *va.* przerywać, przeszkadzać, naruszać, zakłócić spokoju, niepokoić, pomieszać; —, *vn.* dłużyć, grzebać.
 Störrenfried, *sn.* halaburda, burda.
 Störer, *sm.* burzyciel spokoju, wiehrzyciel.
 Störrig u. Störrisch, *adj.* uparty.

Störrigkeit, *sf.* upór, uporczywość.
 Störrogen, *sm.* kawior, ikra jesiotrowa. (szkoda).
 Störung, *sf.* przeszkadzanie, przeszkoda.
 Stöß, *sm. d.* szturchaniec, popełnienie; stos (drzewa); pęk, plik (papierów), pęd (wiatru); dźwięk (trąby); *fig.* strata, cios.
 Stöß-begen, *sm.* długa i cienka szpada; *gebet, sn.* gorąca modlitwa.
 —nacht, *sf.* zesztukowanie, szew.
 —seufzer, *sm.* ciężkie westchnienie.
 —bogel, *sm.* ptak drapieżny.
 Stögel, *sm.* tłuczek.
 Stößen, *va. u. vn. irr.* pchać, popychać, trącić, uderzyć; 1) tłuc, potłuc; 2) bościć (rogami); 3) wetknąć, utkwieć (puginał w piersi); 4) wygnać, wypędzić; (bon slich) odpychać, nieprzyjać; 5) zatrzeć, uderzyć, zagrać w rogi; trząść (o powozie); odpychać (o broni mocno nabitę); —, *vn.* (auf einen) zetknąć się, spotkać się z kim; 1) (auf den Grund) osiąść na mieliznie; 2) (zu einem) przystać do kogoś, przejść na czyją stronę; 3) (an etwas) przytykać, stykać się z czym; 4) (vom Lande) odbić od brzegu; slich —, *vr.* uderzyć się, szturchnąć się w co; (an etwas) zgorzyć się, obrazić się czym.
 Stößig, *adj.* bodliwy, bodzący.
 Stötterer, *sm.* jękać, jękała. (się).
 Stöttern, *vn.* zająkać się; *sn.* jękanie.
 Straß, *adj.* prosty.
 Straß, *adv.* prostą drogą; szybko, przedko, zwawo. (stępnym).
 Straßbar, *adj.* godzien kary, wy.
 Straßbarfeit, *sf.* karogodność, występność.

Straße, *sf.* ukaranie, kara, kaźń; sztrof, grzywny, kara pieniężna.
 Sträßen, *va.* karcieć, karać; karać pieniężnie, grzywnami.
 Straß, *adj.* wyprężony, wyłożony.
 Straßheit, *sf.* tęgość, sztywność.
 Straß-fällig, *adj.* —fälligkeit, *sf.* wid.
 Straßbar u. Straßbarfeit.
 —geiß, *sn.* grzywny, pieniądze za kary zapłacone.
 —gericht, *sn.* sąd karzący; ukaranie.
 —gesetz, *sn.* ustawa karna.
 —gesetzbuch, *sn.* prawo karne, kodeks karny. (kar).
 —loß, *adj.* nieulegający karze, bez.
 —predigt, *sf.* kazanie strofujące, karcące; bura, nagana. (Boska).
 —ruthe, *sf.* Theol. bicz Boży, kara.
 —würbig, *adj.* godzien kary.
 Sträßlich, *adj.* występny; godzien skarcenia, naganny.
 Strahl, *sm.* promień; rogowina, róg miękki pod kopytem końskim.
 Strahlen, *va. u. vn.* promienić się, rzucić promienie, jasnieć, błyszczeć; —, *sn.* promienistość, promienienie, błyszczenie.
 Strahlen-brechung, *sf.* Phys. łamanie się promieni.
 —kranz, *sm. u.* —trone, *sf.* wieniec z promieni; wieniec promienisty; światło, miesiączek w okóło głów świętych na obrazach.
 —thier, *sn.* H. nat. zwierzę promieniste, świecące.
 Strahlig, *adj.* promienisty.
 Strahlstein, *sm.* kamień świecący.
 Strähne, *sm. u.* Strähne, *sf.* motek.
 Stramin, *sm.* kanwa.
 Stramm, *adj.* wyłożony, wyprężony; tegi, krzepki.

Strampeln u. Strampfen, *vn.* dreptać nogami, tupać.
 Strand, *sm.* nadbrzeże, pobrzeże, brzeg morski.
 Stranden, *vn.* (schu) być wyrzuconym na brzeg; dostać się na mieliznę, rozbić się (o okręcie).
 Strandgut, *sm.* morskoczyzna (wszystko co morze wyrzuca na brzeg).
 —läufer, *sm.* kulig (ptak).
 —recht, *sn.* prawo zabierania wszystkiego co morze na brzeg wyrzuca. (strażnik nadbrzeżny).
 —riter u. —wächter, *sm.* jeździec, —richter, *sm.* Com. vid. Dispaheur.
 —vogel, *sm.* ptak nadbrzeżny, nad brzegami morza żyjący.
 Sträng, *sm.* a. postronek, powróż; aido; stryczek; motek; wenn alle Stränge reissen, w ostateczności, kiedy wszystkie środki chybą.
 Strängeln u. Stranguliren, *va.* stryczkiem udusić, powiesić; *sn.* uduszenie stryczkiem.
 Straház, *sf.* fam. trud, znoj, fatyga.
 Straháziren, *va. fam.* zmęczyć, strudzić. (mentu).
 Straß, *sm.* stras, naśladowanie dy.
 Straße, *sf.* ulica; gościniec, droga publiczna; cieśnina, przesmyk.
 Sträßen-bau, *sm.* budowa dróg.
 —beluchtung, *sf.* oświetlenie ulic.
 —bube u. —junge, *sm. vid.* Gassenbube.
 —latern, *sf.* latarnia uliczna, do oświetlenia ulic.
 —raub, *sm. u.* —räuberei, *sf.* rozbój, rabunek na drodze publicznej.
 —räuber, *sm.* rozbójnik.
 —wärter u. —wart, nadzorca dróg.
 —zoll, *sm.* cło drogowe, opłata drogowa.

Stratagém, *sn.* podstęp wojenay.
 Strategie, *sf.* sztuka wojenna, działania wojenne; — *tégisch, adj.* strategiczny. (zna.)
 Straube, *sf.* wolochośtość, kosmaci.
 Strüben, *va.* jeżyć; najeżyć (pierry, włosy); *sch* —, *vr.* najeżyć się, napuszyć się, nadąs się; bronić się, opierać się.
 Straubig, *adj.* kosmaty, najeżony.
 Strauch, *sm.* a, krzak, krzew.
 Strauchlieb, *sm.* drapieżność, drab, urwis.
 Straucheln, *vn.* (sehn) potknąć się; *fig.* zbłądzić, zgrześć.
 Strauß, *sm.* a, (*dim.* Straußchen) bukiet, równianka; spór, sprzeczka; —, *sm.* strus (ptak); *adj.* strusi.
 Strauß-binderin, *sf.* u. — mädchen, *sn.* dziewczyna sprzedająca bukiety, kwiatki.
 — feder, *sf.* strusia pióra.
 Sträße, *sf.* Com. *vid.* Klabbe.
 Strébe-band, *sn.* u. Strébe *sf.* Archit. zastrzał, podpora muru, ściany.
 — mauer, *sf.* mur poprzeczny umacniający mur główny.
 — pfeiler, *sm.* skarpa, słup podpierający.
 Streben, *vn.* przec, przec się, pchać się; (nach etwas) dążyć do czego, usiłować co osiągnąć.
 Stréde, *sf.* przestrzeń, odległość, kawał drogi.
 Stréden, *va.* rozeiagnąć, wyciągać; *sch* —, wyciągnąć się; alle bier bon *sch* —, wyciągnąć się jak długi; zadrzeć nogi, zdechnąć; das Gevehr —, złożyć broń, poddać się.
 Streich, *sm.* cięcie, uderzenie, cios, plag; figiel, posota; ein bummer —,

glupstwo, głupi postępek, czyn.
 Streichen, *va.* irr. trzeć co o co, wygładzić; 1) nasmarować, nacierać; 2) wykreslić, wymazać; 3) spuścić (żagiel); 4) przeciągać po kamieniu, po piasku, wyostrzyć (nóż, brzytwę); 5) strychować (miałę); 6) chłostać różgami; —, *vn.* (sehn) przechodzić, przelatować, przewiewać (o wietrze); odlatywać; ikrę z siebie wypuszczać; gestrichene Note, nótą wzięta.
 Streicher, *in, s.* robotnik (-niec) do grepiowania.
 Streich-feuer, *sn.* Chim. ogień którego płomień działa w pewnym kierunku; Fort. strzały, ogień strzelający. (nia ptaków.
 — garn u. — netz, *sn.* sieć do łowienia.
 — holz, *sn.* strychulec.
 — leder, *sn.* u. — riemen, *sm.* pasek do ostrzenia brzytwy.
 — nadel, *sf.* igła probiercza.
 — ofen, *sm.* Chim. piec chemiczny urządzony w ten sposób że płomień działa w pewnym kierunku.
 — stein, *sm.* kamień probierczy; o selka.
 — winkel, *sm.* Fortif. kąt sześcienny z którego można bronić drugi szaniec.
 Streif, u. Streifen, *sm.* (*dim.* Streifen) pas, okrawek; prążek, rowek.
 Streifen, *vn.* kreć się tu i owdzie, czynić wycieczki; (an etwas) otrzeć się o co, lekko dotknąć; —, *va.* zadrasnąć, drasnąć; paski lub prążki dawać na czem.
 Streifer, *kręcenie się po jakimś miejscu, wycieczka, podjazd.*

Streifig, *adj.* prążkowany, w paski, w prążki.
 Streiflicht, *sn.* światło przechodnie. — schuß, *sm.* postrzał, strzał z boku drasnący. (na.)
 — wunde, *sf.* zadraśnięcie, lekka rana.
 — zug, *sm.* objazdzka, wycieczka; napad, najazd.
 Streit, *sm.* spór, sprzeczka, zwada, kłótnia; walka, bitwa. (ny.)
 Streit-akt, *sf.* berdysz, topór wojenny.
 — frage, *sf.* pytanie sporne, będące przedmiotem rozprawy.
 — hammer, *sm.* biegus, bojownik (ptak).
 — hammer, *sm.* oszczep z toporem.
 — handel, *sm.* spór, proces.
 — toben *sm.* maelzuga (wojenna).
 — schrift, *sf.* pismo polemiczne.
 — such, *sf.* kłótnictwo, skłonność do kłócenia się.
 — suchtig, *adj.* lubiący się kłócić, spierać, swarzyć.
 — wagen, *sm.* wóz wojenny.
 Streibar, *adj.* bitny, waleczny; sporny, sprzeczny.
 Streiten, *vn.* irr. kłócić się, wadzić się, swarzyć się; spierać się, sprzeczać się.
 Streiter, *sm.* wojownik, bojownik, zapasnik; kłótnik, sprzecznik.
 Streitig, *adj.* sporny, będący przedmiotem sporu; sporny, spierający się. (sprzeczka.)
 Streitigkeit, *sf.* sporność, spór.
 Streng, u. Strenge, *adj.* ostry, surowy; oboisty, ciasny.
 Strenge, *sf.* ostrość, surowość.
 Streu, *sf.* podściółka, słoma podslana.
 Streu-büsch, *sf.* piaseczniczka.
 — sand, *sm.* piasek do zasypywania.

Streuzuder, *sm.* cukier mialki do posypywania.
 Streuen, *va.* sypać, posypać.
 Strich, *sm.* sztrych, kreska, linia, rys; komma, przecinek; przestrzeń, pas, strefa (ziemi); stado, gromada (lecących ptaków); włos, barwa (w suknie); stój (w drzewach); cinen — burz die Rechnung machen, popsuć komu rachuby, szyki, pomieszać plany, zniweczyć zamiary; in cinen — the, jednym pociągiem, bez przerwy.
 Strichpunkt, *sm.* Gram. średnik.
 Strich-regen, *sm.* deszcz miejscowy.
 — vogel, *sm.* ptak przelotny.
 Strich, *sm.* (*dim.* Strichen) powróż, strzyzek.
 Strich-beere, *sf.* borówka.
 —beutel, *sm.* woreczek na pończochę.
 — leiter, *sf.* drabina ze sznurów.
 — nadel, *sf.* drót do robienia pończoch.
 — schide, *sf.* waleczek wydrążony na dróty od pończoch.
 — zeng, *sn.* dzianie, pończosznicza robota.
 Striden, *va.* robić na dróbach pończoszniczą robotę; *sn.* robienie na dróbach. (ca pończoch.)
 Strider, *in, s.* pończoszniczek, robotnik.
 Strict, *adj.* ścisły.
 Striegel, *sf.* zgrzeblo.
 Striegeln, *va.* zgrzeblem czesać; *fig.* szydzić z kogo; dogryzać komu.
 Strieme, *sf.* pręga, cięga, siniec.
 Striemig, *adj.* mający po sobie pręgi, sincami okryty.
 Striegel, *sf.* strucla, kukielka.
 Strippe, *sf.* ucho u bota; strzemiona u spodni.

- Stroh, *sn.* słoma; *adj.* słomiany.
 Stroh-arbeit, *sf.* wyrób ze słomy.
 —band, *sn.* powroślo, sznur ze słomy.
 —blume, *sf.* kwiatotrwał, czyży kwiat, niewydający owoc.
 —bund, *sm.* wiązka, snop słomy.
 —dach, *sn.* dach słomiany.
 —deck, *sf.* mata, dera ze słomy.
 —farbe, *sf.* kolor słomiany, paliowy.
 —farben u. —farbig, *adj.* paliowy, słomianego koloru.
 —fidel, *sf.* harmonika słomiana.
 —haln, *sm.* słomka, źdźbło, ździebło słomy.
 —hut, *sm.* kapelusze słomiany, (także słomkowy).
 —hütte, *sf.* chata słomą pokryta.
 —junfer, *sm.* szlachetka.
 —kopf, *sm.* słomiana głowa, ciapa, głupiec.
 —mann, *sm.* straszydło ze słomy.
 —matte, *sf.* mata ze słomy.
 —saß, *sm.* siennik.
 —schneidestuhl, *sm.* skrzynka do rżnięcia sieczki.
 —stuhl, *sm.* krzesło słomą wyplatane.
 —teiler, *sm.* prawda, podkładka słomiana pod talerz, wazę i t. p.
 —tisch, *sm.* wiecheć słomiany.
 —witwer, —we, *s.* wdowiec słomiany, tymczasowy; wdowa słomiana (kiedy jeden z małżonków na kilka dni wyjeżdża).
 Strohern u. Strohern, *adj.* słomiany.
 Strom, *sm.* d. rzeka; strumień, wart, nurt; potok (leż).
 Strom-abwärts, *adv.* z wodą, ku dołowi rzeki.
 —aufwärts, *adv.* pod wodę, pod

- Strom-weise, *adv.* strumieniami, potokiem.
 (strumieniem).
 Strömen, *vn.* bystro płynąć, lać się
 Strömung, *sm.* śledzik.
 Strömung, *sf.* bystre płynienie, prąd, gwałtowny wylew.
 Ströpfung, *sf.* strofa, zwrotka.
 Stropp, *sm.* Mar. linka.
 Strögen, *vn.* być nabrzmiałym, najeżonym, pełnym czego; obfitować w co; być nadętym, napuszczonym.
 Strübel, *sm.* wir, nurt, topiel, tonia, stechlan; *fig.* odmet; gwałtowność.
 Strübelkopf, *sm.* głowa zapalona, zagorzała, człowiek nieuważny.
 Strübeln, *vn.* wytryskać (zdrój); wrzeć, kipieć.
 Strumpf, *sm.* u. (dim. Strümpfchen) pończocha.
 Strumpf-band, *sn.* d. podwiązka.
 —stuhl, *sm.* warzariat do robienia pończoch.
 —wirter u. —weber, *sm.* pończosznic.
 Strunt, *sm.* u. pień; głaz (u kapusty).
 Strunt u. Strund, *sm.* pop. łajno, gnój.
 Strünz, *sf.* pop. śladra, niechlujnica.
 Strüppig, *adj.* najeżony, szorstki, szeczinowaty.
 (kich bark).
 Strüß, *sf.* strug, struch (gat. wiel).
 Strübbe, *sf.* pień ściętego drzewa.
 Strübe, *sf.* (dim. Strüßchen) izba, pokój; miara na 2 krużki.
 Strüben-arrest, *sm.* areszt domowy.
 —bursch u. —gesell, *sm.* spółmieszkaniec, kolega razem z kim w jednym pokoju mieszkający.
 —beizet, *sm.* opalacz.
 (euch).
 —boder u. —flüger, *sm.* domator, pie-mädchen, *sn.* pokojówka.
 Stüber, *sm.* szcutek; trzygrosznik.

- Stud, *sm.* u. Studatür, *sf.* wyprawa scienna.
 Stüd, *sm.* (dim. Stüßchen) kawał, kawałek; sztuka (sukna i t. p.); dział; sztuka teatralna; grość —de halten, (auf) wielką mieć o kim opinie, wiele o nim trzymać; in vielen —den, pod wielu względami; bon —zu —, dokładnie, nie nieopuszczając.
 (torska).
 Studatür-arbeit, *sf.* robota sztuka —arbitr, *sm.* tynkarz, pokrywający mury gipsem marmurowym.
 Stüßchen, *sn.* dim. kawałeczek; sztuczka, figiel, psota.
 Stüßeln u. Stüßen, *va.* na kawałki dzielić; nasztukować, latać, zafatać; kruszyć, drobić.
 Stüßbett, *sn.* u. —bettung, *sf.* Artill. pomost baterii.
 —gießer, *sm.* ludwisarz, działolej.
 —gießerei, *sf.* u. —hof, *sm.* ludwisarnia, działolejnia.
 —gut, *sn.* spiż na dział; Com. towar w pakach, belach, beczkach.
 —kugel, *sf.* kula działowa.
 —pferd, *sn.* koń pod działą.
 —pfort, *sf.* Mar. strzelnica w burcie okrętowym.
 —setzer, *sm.* Imprim. zecer który tylko układa same litery.
 —weise, *adv.* kawałkami, po kawałku; sztukami, na sztuki.
 —wert, *sm.* robotą z kawałków złożoną; *fig.* latanina, zbierania bez całosci.
 —wischer u. —putzer, *sm.* Artill. wy-cior do dział.
 Student, *sm.* student, uczeń uniwersytetu; —ten, *adj.* studencki.
 Studiren, *vn.* naukom się oddawać,

- uczyć się, rozważać co, pilnie rozbierać, zgłębiać.
 Stübflur, *sf.* izba do naukowych zatrudnień.
 Stüblum, *sm.* (pl. —bilen) učenje się, badanie, zgłębianie.
 Stüße, *sf.* (dim. Stüßchen) stopień schodowy; szczebel, stopień; Metall. ruda kruszcowa.
 Stüßen-folge u. —leiter, *sf.* stopniowanie, kolej stopniowa.
 —jahr, *sn.* rok klimatyczny (w którym mają miejsce ważne zmiany i wypadki).
 —psalm, *sm.* psalm stopniowany.
 —weise, *adv.* po stopniach; stopniami, stopniowo.
 Stüßerz u. —wert, *sn.* czysta ruda.
 Stühl, *sm.* u. (dim. Stühlchen) stolec, krzesło; stolica (apostolska); krosna, warsztat (tkacki); zu —le gehen, odbywać potrzebę naturalną.
 Stühl-flechter u. —binde, *sm.* wyplatacz krzesel.
 —gang, *sm.* stolec.
 —lehne, *sf.* poręcz u krzesła.
 —macher, *sm.* krzeslarz.
 —zähnen, *sn.* Med. czopik do wprowadzenia stolca.
 —zwang, *sm.* Med. wydymanie się, silenie się na stolec.
 Stülpe u. Stülpe, *sf.* skrzydło (u kapelusza); sztylpa (u buta).
 Stülpen, *va.* przykryć czem szalenie przystającym.
 Stülpsstiel, *sm.* but ze sztylpami.
 Stumm, *adj.* niemy, oniemiały; cięty, młeczny.
 Stümmel u. Stümmel, *sm.* pień, koniec po ucięciu pozostały; szcątek, niedogarek (świecy).

- StümmeIn, *va.* obcinać, zeszpecieć, popsuwać.
 Stümmheit, *sf.* niemość, niemota; oniemienie, zupełne milczenie.
 Stümper, *sm.* partacz, fuszer; niezdar, człowiek do niczego nie-sposobny. (bota).
 Stümperci, *sf.* fuszerka, partacka ro-zumy.
 Stümpern, *vn.* fuszerować, parta-czyć.
 Stümpf, *adj.* łepy, tręty, uciety; *sm.* u, (*dim.* Stümpfchen) koniec, ula-mek, ulamany szczęk, niedo-garek (świący); pien; — werden, stę-pieć, otętwieć; — machen, przytę-pieć, stępieć; die Zähne — machen, sprawić otętwienie zębów, osko-mę.
 Stümpfen, *vn.* tępieć.
 Stümpfheit, *sf.* tępość.
 Stümpfnasch, *sf.* nos perkaty, zadar-ty; mający nos zadarty.
 —schwanz, *sm.* kusy ogon; kusy, z krótkim ogonem. (jętność).
 —stirn, *sm.* tępość rozumu, niepo-rozumiały.
 —stirnig, *adj.* łepy, niepojętny.
 —stirnig, *adj.* rozwartokątny.
 Stünde, *sf.* (*dim.* Stündchen) godzi-na; mila; lekcyja (godzinę trwająca); —den geben, lekcyje dawać.
 Stündenbett, *sn.* Mar. tarcza kom-pasu żeglarskiego.
 —glas, *sn.* klepsydra, godzinnik, ze-gar piaseczny.
 —kreis, *sn.* Astron. koło godzinowe, wskazujące godziny.
 —lang, *adv.* godzinę lub kilka go-dzin trwający. (godziny).
 —lehrer, *sm.* nauczyciel platny na —schlag, *sm.* bicie, uderzenie godziny.
 —berzejchniß, *sn.* spis lekcyj.

- Stündentweife, *adv.* godzinami.
 —zeiger, *sm.* skazówka godzinowa, godzinnik. (cy).
 Stündig, *adj.* godzinę czasu trwają- — — — — —
 Stündlich, *adj.* cogodzinny, co go-dzina powtarzający się; z godziny na godzinę.
 Sturm, *sm.* u, burza, nawałnica, za-wierucha; szturm, atak, natarcie; burzliwość gwałtowność; — bla-sen, dać znak do szturmu; — lau-sen, szturm przypuścić; — läuten, dzwonić na gwałt, na trwogę.
 Stürm-bod, *sm.* taran.
 —gatter, *sn.* *vid.* Fallgatter.
 —glode, *sf.* dzwon do bicia na gwałt.
 —hantel, *sf.* szyszak do szturmu uży-wany.
 —leiter, *sf.* drabina do dobywania twierdzy.
 —pfahl, *sm.* Fortif. pale spiczaste ze-wnątrz fortyfikacyi.
 —schritt, *sm.* Milit. krok przyspieszo-ny (jak do szturmu).
 —vogel, *sm.* głupysza, petrel (ptak zwiastujący burzę).
 —wind, *sm.* wieher.
 Stürmen, *vn.* u. *v.* imp. burzyć się, huczeć, srożyć się; —, *va.* szturm przypuszczać, szturmować; rzu-cić się na co; ble Treppe herauf —, z hałasem podzić na schody; cine Thür —, drzwi wylać; cin Haus —, dobywać się gwałtem do domu.
 Stürmisch, *adj.* burzliwy, nawałny; zapalczywy, rozruchany.
 Sturz, *sm.* u, gwałtowny spadek, spa-dnięcie, powalenie się; zburzenie, zniszczenie, upadek, zguba.
 Sturzbad, *sn.* strumień gwałto-wnie z góry spadający.

- Sturzbad, *sn.* kąpiel nawałna, z góry spadająca.
 Stürze, *sf.* (*dim.* Stürzchen) pokrywka.
 Stürzen, *vn.* (schm) upaść, powalić się, runąć; wpaść, wypaść, rzucić się; —, *va.* zepchnąć, zrzucić, strą-cić kogo, co; przewrócić, pogrą-żać, zanurzać.
 Stürz-gut, *sn.* Com. towar sypny.
 —farren, *sm.* taczki, kara do spu-szczania z tyłu.
 —see, *sf.* Mar. wielka burza morska.
 Stüte, *sf.* klacz, kobyła.
 Stützen-füllen, *sn.* klaczka, kobyłka.
 —fnecht, *sm.* masztalerz przy stadni-nie. (ny nad stadnią).
 —meister, *sm.* stadniczy, przelożo-ny.
 —milch, *sf.* kobyłe mleko. (raz).
 Stüterci, *sf.* stadnina.
 Stutz, *sm.* auf den —, na prędec, za-Stütz-bart, *sm.* wąsiki.
 —büchse, *sf.* u. —rohr, *sn.* sztuciec, karabinek, krótka fuzya. (nia).
 —fopf, *sm.* uparciuch.
 —ohr, *sn.* ucho obcięte u psa, ko- — — — — —
 —perücke, *sf.* peruczka, krótka pe-ruka. (psa).
 —schwanz, *sm.* kusy ogon u konia,
 —uhr, *sf.* zegar stolowy.
 Stütz, *sf.* podpora.
 Stützen, *vn.* zdumiewać się, stanąć w zadumieniu nad czem; —, *va.* przyciąć, obciąć, urznąć co.
 Stützen, *va.* podpiierać; sich —, *vr.* opie-rać się na czem.
 Stützer, *sm.* strojniś, elegancik; sztuciec, karabinek.
 Stützig, *adj.* zdumiały, zmieszany.
 Styl, *sm.* styl, sposób pisania; styl (stary, nowy kalendarza).
 Stylisieren, *vn.* pisać stylem dobrym

- lub złym.
 Stylist, *sm.* stylista.
 Stylistisch, *adj.* stylistyczny, pod względem stylu.
 Subde, *sf.* dar, talent mówienia.
 Subaltern, *adj.* podwładny.
 Subjekt, *sn.* przedmiot, materya; oso-ba, subiekum; Gram. subiek, pod-miot.
 Subjectiv u. Subjectivisch, *adj.* sub-iektywny, podmiotowy.
 Sublim, *adj.* wysoki, górny, szczyt-ny, wzniosły.
 Sublimat, *sn.* Chim. sublimat, nad-chlorek merkuryszu.
 Sublimiren, *va.* sublimować, ułatniać.
 Sublimirgefäß, *sn.* Chim. naczynie do sublimacyi.
 Sublimität, *sf.* górnosc, wzniosłość.
 Sublunarysch, *adj.* podksiężycowy.
 Submiss, *adj.* ulegający, uległy.
 Submission, *sf.* uleganie, uległość.
 Subordination, *sf.* karnosc.
 Subordiniren, *va.* poddać kogo pod czyją władzę. (pienie).
 Subornation, *sf.* złudzenie, podku-pienie.
 Suborniren, *va.* złudzić, podkupić kogo. (tor).
 Subrektor, *sm.* subrektor, podrek-tor.
 Subscribent, *sm.* prenumerator.
 Subscribiren, *vn.* prenumerować, za-pisać się na co.
 Subskrypcja, *sf.* subskrypcja, podpi-sanie się, składka na co.
 Subsidien, *sn.* pl. zasilek, pomoc pie-niężna. (wne).
 Substantiv, *sn.* Gram. imię rzecz-o-wo.
 Substanz, *sf.* substancja, materya, ciało; istota rzeczy.
 Substituiren, *va.* substytuować, pod-stawić kogo w miejscu drugiego

Subtil, *adj.* subtelny, drobny, delikatan; przebiegły. (głosć.)
 Subtilität, *sf.* subtelność; przebieg.
 Subtraction, *sf.* Arithm. odejmowanie odejmowanie. (nia.)
 Subtrahent, *sm.* ilość do odejmowania
 Subtrahiren, *va.* odejmować, odejmować (jedną liczbę od drugiej.)
 Succurs, *sm.* Milit. posiłki wojenne.
 Suchen, *va.* u. *vn.* szukać czego; starać się o co; gesucht, *adj.* poszukiwany; wyszukany, wymuszony; seinen Nutzen —, szukać własnego interesu w czem.
 Sucher, *in.* s. szukać, szukający, a; *sm.* Chir. sonda, zgłębnik, szukadło.
 Sucht, *sf.* choroba; namiętna żądza, chciwość. (gojenia.)
 Suchtig, *adj.* obolały, trudny do zacięcia.
 Sub, *sm.* warzenie się, wrzenie.
 Süd u. Süden, *sm.* południe (strona nieba); *adj.* południowy.
 Südel-buch, *sm.* brulion, raptularz.
 —fuch, *sm.* niechlujny, brudny kucharz.
 Südelci, *sf.* bargranina, gryzmoly.
 Südeler u. Südler, *sm.* paskudziarz, partacz, gwardacz. (brudny.)
 Südelhaft, *adj.* plugawy, niechlujny.
 Südem, *va.* partaczyć, partolić; brudno, niechlujnie co robić.
 Süder-brette, *sf.* Astron. szerokość południowa.
 —kreis, *sm.* południowe koło podbiegunowe.
 —kreis, *sm.* Astron. krzyż południowy (gwiazdozbiór). (dniowy.)
 —bol u. Südpol, *sm.* biegun południowy.
 Süd-laub, *sm.* kraj południowy.
 —licht, *sm.* światło południowe, od strony południowej.

Süd-ost, *sm.* strona południowo-wschodnia; —östlich, *adj.* południowo-wschodni.
 —wärts, *adv.* ku południowi.
 —west, *sm.* strona południowo-zachodnia; —westlich, *adj.* południowo-zachodni.
 —wind, *sm.* wiatr południowy.
 Süblig, *adj.* południowy.
 Sühn-altar u. Sühnaltar, *sm.* ołtarz błagalny.
 —blut, *sn.* u. —tod, *sm.* krew, śmierć pojednawcza.
 —bock, *sm.* *vid.* Sündenbock.
 —opfer u. Sühnopfer, *sm.* ofiara błagalna.
 Sühne u. Söhne, *sf.* pojednanie, pogodzenie się, zgoda.
 Sühnen u. Söhnen, *va.* pojednywać.
 Süte, *sf.* rząd, szereg; świta, orszak. (ka.)
 Süttan, *sm.* sultan; —anin, *sf.* sultan.
 Süttanisch, *adj.* sultański.
 Sütze u. Sütze, *sf.* słony sos; solaris, wazelnia soli; galareta, potrawa na zimno.
 Sumach, *sm.* sumak (drzewko).
 Summārisch, *adj.* u. *adv.* skrócony, sumaryczny, —nie.
 Summe u. Summa, *sf.* summa, całość z dodania; —ma Summārum, jednem słowem.
 Summen u. Sumsen, *vn.* brzęczeć.
 Summiren u. Summen, *va.* zsumować; dodać.
 Sumpfbogel, *sm.* koliber (ptaszek).
 Sumpf, *sm.* u. (dim. Sumpfschen) bagno.
 Sumpf-beere, *sf.* borówka. (sty.)
 —boden, *sm.* sapisko, grunt bagnisty.
 —bohne, *sf.* rodzaj drobnego bobu.

Sumpfbogel, *sm.* ptak błotny.
 —wasser, *sm.* woda bagnista.
 —umpf, *adj.* bagnisty, grzęski, błotnisty.
 Sünde, *sf.* grzech.
 Sünden-bock, *sm.* kozioł ofiarny, grzesznik za wszystkich pokutujący.
 —fall, *sm.* upadek pierwszych rodziców.
 —fucht, *sm.* niewolnik grzechu.
 Sünder, *in.* s. grzesznik, —nica; ber arme —, delikwent, skazany na stracenie.
 Sünd-fluth, *sf.* potop.
 —opfer, *sn.* *vid.* Sühnopfer.
 —wasser, *sm.* woda oczyszczenia.
 Sünderhaft, *adj.* grzeszny.
 Sünderhaftigkeit, *sf.* grzeszność.
 Sündig, *adj.* skłonny do grzechu.
 Sündern, *vn.* grzeszyć, zawinąć.
 Sünderlich, *adj.* grzeszliwy, grzeszny.
 Süpér, *adj.* pyszny, nadzwyczaj świetny.
 Supercargo, *sm.* Com. dozorca, któremu poruczony jest nadzór ładunku okrętowego.
 Superfein, *adj.* nader wykwinny, wyborny, w najlepszym gatunku.
 Superintendent, *sm.* superintendent.
 Superflug, *adj.* przemądry, zarozumiały.
 Supérieur, *sm.* przeor.
 Superlativ, *sm.* Gram. najwyższy stopień.
 Supernumerär, *sm.* nadliczbowy.
 Süppe, *sf.* (dim. Süppchen) zupa, rosół.
 Süppen-löffel, *sm.* łyżka wazowa.
 —schüssel, *sf.* u. —napf, *sm.* czarka do zupy.
 —teller, *sm.* talerz głęboki do zupy.

Supplément, *sn.* *vid.* Ergänzung.
 Supplicānt, *sm.* zanoszący prośbę, przedstawienie.
 Suppliciren, *vn.* dopraszać się, błagać.
 Supplik, *sf.* suplika, prośba.
 Surrogat, *sm.* Med. lekarstwo zastępujące inne.
 Süßpfeifen, *va.* odroczyć, odłożyć co; zawiesić w urzędowaniu kogo.
 Süßensorium, *sm.* Chir. suspensoryum, bandaż do podwiązki worka jądrowego.
 Süß, *adj.* słodki; przyjemny, miły; —machen, osłodzić; ein —ger Herr, słodki panicz, gładysz.
 Süß-branntwein, *sm.* słodka wódka.
 —erde, *sf.* ziemia berylowa, słodziak.
 —holz, *sm.* lukrecya (w patykach).
 —holzfalt, lukrecya smażona.
 —flee, *sm.* sporoceta, koniczyna słodka, turecka.
 —maul, *sm.* lakotnia.
 —wasser, *sm.* słodka woda.
 Süße u. Süßigkeit, *sf.* słodkość, słodycz.
 Süßkeit, *sf.* słodki komplement.
 Süßlich, *adj.* słodkawy.
 Süße u. Süße, *sf.* sylaba, zgłoska.
 Süßen-fall, *sm.* harmonijny spadek zgłosek.
 —maß, *sm.* iloczyn zgłosek.
 —messung, *sf.* prozodya, iloczyn.
 —räthsel, *sm.* szarada.
 —flecher, *sm.* dźwięk wyrazów.
 Syllogismus, *sm.* (pl. —men) syllogizm, dowód złożony z trzech części.
 Syllogistisch, *adj.* syllogistyczny, syllogizmowy.

- Symból, *sn.* symbol, godło.
 Symbólish, *adj.* symboliczny.
 Symmetrie, *sf.* symetria, odpowiedność części między sobą.
 Symmetrisch, *adj.* symetryczny.
 Sympathetisch, *adj.* sympatyczny.
 Sympathie, *sf.* sympatya, pociąg, spółczucie.
 Sympathisieren, *vn.* sympatyzować, mieć skłonność, pociąg do kogo.
 Symptom, *sn.* symptom, przypadek, oznaka (choroby).
 Symptomatisch, *adj.* symptomatyczny, objawiający chorobę.
 Synagoge, *sf.* synagoga.
 Synchronismus, *sm.* synchronizm, przedstawienie wydarzeń równoczesnych.
 Synchronistisch, *adj.* synchroniczny, wskazujący spółczesność.
 Syndicus, *sm. (pl. — bici)* syndyk, o-

Z.

- Z, *sn.* 20ta głoska niemieckiego alfabetu. (tuń).
 Zäbel u. Zäbel, *sm.* tabaka lub tytu.
 Zäbel-Beize, *sf.* woda solona używana w fabrykach tabak i tytu-
 niów.
 —beutel, *sm.* kapeciuch. (tytuń).
 —büchse, *sf.* puszelka na tabakę lub na
 —dose, *sf.* tabakierka.
 —fabrik, *sf.* fabryka tabak i tytuniów.
 —handel, *sm.* handel tabaką i tytu-
 niem.
 —händler, *sm.* kupiec handlujący
 tabaką i tytuniem.

- soba wybrana do czuwania nad in-
 teresami jakiego zgromadzenia lub
 wierzyteli.
 Synedrium, *sn.* sanhedryn (rada ży-
 dowska w Jerozolimie).
 Synodál, *adj.* synodalny, należący
 do zboru.
 Synode, *sf.* synod, zbor, sebor.
 Synonym, *sn.* synonim, wyraz blis-
 koznaczy.
 Synonymisch, bliskoznaczy, syno-
 nimiczny. (dni).
 Syntag, *sf.* składnia, prawidła skła-
 dnic.
 Syntagisch, *adj.* należący do skła-
 dni.
 Sytrop u. Sytrup, *sm. vid.* Sytrop.
 System, *sn.* system, systemat, układ,
 zbiór założeń lub zasad.
 Systematisch, *adj.* u. *adv.* systematy-
 czny, -nie.
 Széne, *sf. vid.* Scéne.

- Zäbel-Beize, *sf.* fajka, lulka.
 —pflanzung, *sf.* plantacja tytuniu.
 —raucher, *sm.* tytuniarz.
 —schupfer, *sm.* tabaczarz.
 —spinner, *sm.* ten co tytuń skręca.
 —spinneret, *sf.* fabryka skręcania ty-
 tuniu.
 Tabellärish, *adj.* tabellaryczny.
 Tabelle, *sf. (dim. Tabellchen)* tabella.
 Tabernakel, *sn.* tabernakulum, cym-
 boryum. (nia towarów).
 Tabulét, *sn.* skrzynka do obnosze-
 niu.
 Tabuléträmér, *m.* kramarz w skrzyn-
 ce obnoszący towary.

- Takt u. Takt, *sm. Mus.* takt (w grze,
 w śpiewie); *fig.* takt, zdrowy sąd o
 rzeczach i stosowne postępowanie.
 Takt-fest, *adj.* mocny w takcie.
 —mäßig, *adv.* podług taktu, w takt.
 —stich, *sm. Mus.* kreska taktowa.
 Taktik u. Taktik, *sf.* taktyka, sztuka
 szykowania do boju; —tisch, *adj.* tak-
 tyczny.
 Taktiker, *sm.* taktyk, znający taktykę.
 Taktel, *sm.* wada, niedokładność; na-
 gana, przygana; zgromienie, bura.
 Taktel-frei, *adj.* bezbłądny, bez przy-
 war; wolny od zarzutów, nienaganny.
 —los, *adj.* nienaganny, bez nagany.
 —sucht, *sf.* chęć do ganienia.
 —suchtig, *adj.* lubiący ganić.
 Taktelhaft, *adj.* naganny.
 Takteln, *va.* ganić kogo, co, naga-
 niać, przyganić. (ka).
 Taktler, *in. s.* przygoniacz, -ganićiel.
 Tafel, *sf. (dim. Täfelchen)* tafla, deszcz-
 ka; tablica przymierza; tablica, ta-
 bella; stół (*vid.* Tisch).
 Tafel-aufsatz, *sm.* zastawa stołu.
 —brod, *sn.* pszenicy, biały chleb.
 —decker, *sm.* podstół, stolnik, na-
 krywający do stołu.
 —geb, —lieb, —tuch, —zeug, *sn. vid.*
 Tischgeb, Tischlieb, Tischtuch u. Tisch-
 zeug.
 —glas, *sn.* szkło taflowe.
 —musik, *sf.* muzyka podczas uczty.
 —runde, *sf.* towarzystwo na około
 okrągłego stołu.
 —stein, *sm.* dyament rzucony z po-
 wierzechnią płaską.
 —zimmer u. —gemach, *sn.* pokój ja-
 dalny.
 Tafeln, *va.* obiadować, być u stołu.
 Tafeln-va. deskami wykładać, futro-

- wać (ściany, sufit); układać w taflę
 (podłogę).
 Täfelwerk, *sn.* obijanie deskami, fu-
 rowanie; podłoga w taflę.
 Täfel u. Täfel ob. Takt, *sm.* kitajka.
 Täfelten, *adj.* kitajkowy.
 Tag, *sm.* dzień, doba; światło dzien-
 ne; —werden, daieć, —für —, dzień
 *w dzień, codziennie; an den — brin-
 gen, na jaw wyprowadzić, wyjawić;
 das liegt am —ge, to rzecz widocz-
 na, jasna; den — ob. —ge darauf,
 nszajutrz; den — ob. —ge vorher,
 w wigilię, w przeddzień; cineß —
 geß, któregoś dnia, kiedyś; zu —ge
 fordern, dobywać (z kopalni).
 Tage u. Tag-arbeit, *sf.* robota dzien-
 na, dniowa.
 —blatt, *sn.* gazeta, dziennik, pismo
 codziennie wychodzące.
 —blind, *sc.* niewidzący, -a) w dzień.
 —blindheit, *sf.* dzienna ślepota.
 —buch, *sn.* dziennik, dyaryusz.
 —bieb, *sm.* próżniak, balsamut, mo-
 rzygodzina.
 —frist, *sf.* termin (na pewny dzień
 wyznaczony).
 —freid, *sm.* Astron. okrąg dzienny.
 —lang, *adv.* po całych dniach.
 —lohn, *sm.* zapłata dzienna.
 —lohnner, *sm.* najemnik, robotnik.
 —reise, *sf.* podróż jednodniowa.
 —schacht, *sm.* Metal. wierzchnia część
 szybu.
 —werk, *sn.* dzienna robota, praca.
 Tagen, *v. imp.* dnieć.
 Tages-anbruch, *sm.* brzask, świt.
 —befehl, *sm.* rozkaz dzienny.
 —länge, *sf.* długość dnia.
 —licht, *sn.* światło dzienne.
 —ordnung, *sf.* porządek dzienny.

Tagezeit, *sf.* czas dzienny.
 Täglic u. Tägtäglich, *adj.* dzienny, codzienny; das — *he* chleb powszedni. (weckim.)
 Tägung, *sf.* sejm w związku Hel-
 Tag: u. Nächstliche, *sf.* Astron. *vid.* Nächstliche.
 —weise, *adv.* dziennie.
 Täfel, *sn.* Mar. lina okrętowa.
 Täfelmeister, *sm.* majster opatrzący statek we wszystkie porządk.
 —wert, *sn.* porządk okrętowe (liny, żagle, maszyny i t. d.)
 Täfeln, *va.* opatrzyć okręt we wszystkie potrzeby.
 Takt, *sm.* *vid.* Tact.
 Takt, *sf.* *vid.* Tactil. (po kostki).
 Talar, *sm.* sutanna, suknia długa
 Talent, *sn.* talent, zdolność.
 Talentvoll, *adj.* utalentowany, pełen zdolności.
 Talg, *sm.* u. *sn.* łój; *adj.* lojowy.
 Talg-baum, *sm.* pewne drzewo rosnące w Chinach, którego owoc wydaje tłuszcz zdolny na świecę.
 —licht, *sn.* świeca lojowa.
 Talig, *adj.* lojowy, połoony.
 Tälje, *sf.* Mar. bloki i liny na okręcie.
 Täljereb, *sn.* liny nieoblane smołą.
 Talf u. Tälstein, *sm.* talk (kamień lupiący się w przezroczyście szybki).
 Tamarinde, *sf.* tamarinda, daktyl indyjski (drzewko).
 Tamburin, *sn.* tamborek (do haftowania). (nia.)
 Tamburin-nadel, *sf.* igła do haftowania.
 —sticker, *sf.* robota haftarska.
 Tand, *sm.* bawidelka, fraszki.
 Tanderei, *sf.* zajmowanie się drobiazgami, fraszkami.

Tafeln, *vn.* bawić się drobnostkami, igrać, cackać się z kim.
 Tändler, *sm.* pustak, siglarz, piez-czoł. (Tannzapfen).
 Tänge, *sf.* szyzka jodłowa; (*vid.* Tängel, *sf.* spiska, igła na drzewie; *adj.* iglasty).
 Tängelholz, *sn.* drzewo iglaste.
 Tangente, *sf.* sztyft u klawisza bijący w strunę; *Geom.* styczna.
 Tanne, *sf.* u. Tannenbaum, *sm.* jodła.
 Tannen, *adj.* jodłowy.
 Tannen-harz, *sn.* żywica jodłowa.
 —holz, *sn.* jedlina, jodłowe drzewo.
 —meise, *sf.* sikora (ptak).
 Tannzapfen u. Tannapfel, *sm.* szyzka jodłowa.
 Tante, *sf.* (*dim.* Tanten) ciotka.
 Tanz, *sm.* a. (*dim.* Tänzchen) taniec.
 Tanz-bär, *sm.* niedźwiedź nauczony tańca.
 —boden, *sm.* sala do tańca.
 —lieb, *sn.* piosenka przy tańcu.
 —lustig, *adj.* lubiący tańcować.
 —meister, *sm.* tanecmistrz, nauczyciel tańców.
 —platz, *sm.* miejsce do tańca.
 —schuh, *sm.* trzewik do tańca.
 —stüd, *sn.* taniec, sztuczka muzyki do tańcowania.
 —stunde, *sf.* lekcja tańca.
 —sucht u. —wuth, *sf.* namiętność do tańca. (ca.)
 —süchtig, *adj.* passionowany do tańca.
 Tänzgen, *vn.* u. *va.* tańcować, tańczyć.
 Tänzer, —in, *s.* tancerz, —rka; tancerz, —nica.
 Tapt, *sn.* *indecl.* kobierzec (*vid.* Taptich); auf — bringen, (etwas) wprowadzić co na stół, wszcząć rozmowę o czym.

Tapete, *sf.* obicie (na ścianę).
 Tapeten-fabrik, *sf.* fabryka kobierców; fabryka obić papierowych.
 —papier, *sn.* obicie papierowe.
 —wiser, *sm.* tkacz kobierców.
 Tapejtica, *va.* obić czym, obicia dawac.
 Tapejtter, *sm.* tapicer.
 Tapper, *adj.* odważny, dzielny, śmiały, mężny.
 Tappferkeit, *sf.* dzielność, mężstwo.
 Tappen, *vn.* macać rękoma (w ciemnym miejscu).
 Tappsch, *adj.* niezgrabny.
 Tappst, *sm.* niezgrabiasz, gamon.
 Tara u. Tärä, *sf.* Com. tara, ciężar samego naczynia lub pakunku towaru.
 Tarantel, *sf.* tarantula (pajęczak jadowity).
 Tarif, *sm.* Com. taryfa, wykaz ceny towarów lub opłat.
 Tariren, *vn.* potrącić wagę samego pakunku.
 Tarock u. Tarockspiel, *sn.* tarok (gra).
 Tartche, *sf.* tarcza.
 Täsche, *sf.* (*dim.* Täschchen) kieszka, kaleta, kieska, mizsek.
 Täschchen-buch, *sn.* książka kieszonkowa, pugilares.
 —dieb, *sm.* złodziej kieszonkowy.
 —format, *sm.* format kieszonkowy.
 —geb, *sn.* pieniądże kieszonkowe.
 —flappe, *sf.* u. —beutel, *sm.* kłapa przykrywająca kieszka.
 —spiel, *sn.* figle, sztuki, kuglarstwo.
 —spieler, *sm.* kuglarz.
 —spieler, *sf.* kuglarstwo.
 —uhr, *sf.* zegarek kieszonkowy.
 Wörterbuch, *sn.* słownik kieszonkowy.

Täschner, *sm.* kaletnik.
 Täsche, *sf.* (*dim.* Täschchen) filizanka.
 Tastatur, *sf.* u. Tastenbrett, *sn.* klawiatura (u fortepianu).
 Täste, *sf.* klawisz (u fortepianu).
 Tasten, *va.* macać, dotykać.
 Taster u. Tasterzettel, *sm.* cyrkiel to-karski. (ciało w różne farby).
 Tatenwien, *va.* centkować, malować.
 Tätze, *sf.* (*dim.* Tätzchen) lapa.
 Tau, *sn.* Mar. lina.
 Taub, *adj.* głuchy, nieczuły; pusty (o orzechu). (tębieco, serduszek).
 Taube, *sf.* (*dim.* Täubchen) gołąb; go-
 Tauben-falte, *sm.* gołębiarz, gołębnik.
 —farbe, *sf.* kolor gołębi, mieszany.
 —farbig, *adj.* mieniący się.
 —haus, *sn.* a. —schlag, *sm.* gołębnik, gołębieńce. (miec).
 Tauber u. Täubrich, *sm.* gołąb sa-
 Taub-häfer, *sm.* głuchy owies.
 —stumm, *sc.* głuchoniemy, a.
 —stumm-anstalt, *sf.* instytut głuchoniemych.
 Taubheit, *sf.* głuchota.
 Täuchen, *va.* nurzać, zanurzać co; —, *vn.* zanurzać się.
 Taucher, *sm.* nurek, zanurzający się w morzu; nur, nurek (ptak).
 Täucherente u. —gans, *sf.* nuroka-
 ezka, nurogęś.
 —glock, *sf.* dzwon do nurkowania.
 Tauen, *va.* dębić, wyprawiać skóry.
 Tauf-beden, *sn.* u. —stein, *sm.* chrzciel-nica, miednica do chrztu.
 —buch, *sn.* księga chrztu.
 —bund, *sm.* przymierze chrztu.
 —handlung, *sf.* obrządek chrztu.
 —mutter, *sf.* chrzestna matka.
 —name, *sm.* imię chrzestne.
 —pathe, —thln, *s.* kmoir, kum, —oszka.

Taufschein, *sm.* świadectwo chrztu, metryka.
 —sohn, *sm.* —tochter, *sf.* syn chrzestny, córka chrzestna. (*stns.*)
 —tuch, *sn.* krzyżmo, tuwalia chrzestna.
 —vater, *sm.* ojciec chrzestny.
 —wasser, *sn.* woda chrzcielna, do chrztu.
 —zeuge, *sm.* świadek chrztu.
 Taufe, *sf.* chrzest, chrzciny.
 Taufen, *va.* chrzczyć; den Wein —, chrzczyć wino, dolać wody.
 Taüfer, *sm.* chrzciciel. (*mane.*)
 Taüfling, *sm.* dziecko do chrztu trzy.
 Taugen, *vn.* być co wart, zdać się, być dobrym na co.
 Taugenicht, *sm.* niepoń.
 Tauglich, *adj.* przydatny, stosowny, skuteczny. (*skuteczność.*)
 Tauglichkeit, *sf.* zdolność, stosowność.
 Taumel, *sm.* zawrót głowy; odurzenie, upojenie.
 Taumelig, *adj.* taczający się, odurzony, zawrót głowy mający.
 Taumeln, *vn.* tacać się.
 Tauch, *sm.* zamiętanie, łacyenda.
 Tauschen, *vn.* zamienić, pomieniać się z kim, mieniać się na co.
 Taüschchen, *va.* ludzić, mylić, zwodzić; —schen, *adj.* ludzący, do złudzenia.
 Taüsch-handel, *sm.* handel zamienny.
 —weise, *adv.* na zamian.
 Taüschung, *sf.* złudzenie, zwodzenie.
 Taüsch-num.u. *sn.* tysiąc; der —, pot —, daj go katul no, no, no!
 Taüschend-blatt, *sn.* krwawnik (*rośl.*)
 —fach u. —fältig, *adj.* tysiąc krotny, tysiąc razy taki.
 —fuß, *sm.* stonoga (*owad*).
 —güldenfrant, *sn.* centurzyce, jasieniec (*rośl.*).

Taufenb-jährig, *adj.* tysiąc letni.
 —künstler, *sm.* kunsztmistrz, człowiek w różnych sztukach biegły.
 —mal, *adv.* tysiąc razy, tysiąc kroć.
 —schön, *sn.* szarlatek, amarant (*rośl.*).
 —zügig, *adj.* stajęcyżny.
 Taüfenderlei, *adv.* tysiącorako.
 Taüfendste, *adj.* (der, die, das) tysięczny.
 Taüfentel, *sn.* jedna tysięczna.
 Taüwert, *sn.* Mar. liny i powrozy okrętowe.
 Taxator, *sm.* taksator, oceniacz.
 Tage, u. Taxordnung *sf.* taksa, ocena, urządzenie taksi.
 Taxiren, *va.* taksować, oceniać.
 Taxus u. Taxbaum, *sm.* cisowe drzewo.
 Taxite, *sf.* taceta (*gat. narcyza*).
 Technik, *sf.* technika, część techniczna (jakiej sztuki).
 Technisch, *adj.* techniczny, właściwy jakiej nauce, sztuce lub rzemiosłu.
 Technologie, *sf.* technologia, nauka o rzemiosłach i sztukach; —ogisch, *adj.* technologiczny.
 Teianter, *sn.* Mar. vid. Gabelanfer.
 Teich, *sm.* staw; *adj.* stawowy, stawowy.
 Teich-fisch, *sm.* ryba ze stawu.
 —rechen, *sm.* grabie do czyszczenia stawu.
 Teig, *sm.* ciasto; *adj.* ciastowy.
 Teiglucht u. Teigig, *adj.* miękki jak ciasto, nie wypieczony, zakalony.
 Teigrad u. —rüdchen, *sn.* kółko żabkowe do krajanja rozwałkowanego ciasta.
 Telegraph, *sm.* telegraf; —phisch, *adj.* telegraficzny.
 Telescop, *sm.* teleskop, dalekovidz, wielka perspektywa astronomiez-

na; —pisch, *adj.* teleskopowy, teleskopiczny.
 Teller, *sm.* (*dim.* Tellerchen) talerz.
 Teller-eisen, *sn.* lapa. samolówka.
 —leder, *sm.* lizus, pochleba dla brucha.
 —tuch, *sn.* serwetka.
 Tempel, *sm.* świątynia, przybytek; *adj.* kościelny.
 Tempel-biener, *sm.* sługa kościelny.
 —herr u. Tempier, *sm.* templariusz, rycerz z zakonu templariuszów.
 —orden, *sm.* zakon templariuszów.
 —weibe, *sf.* poświęcenie kościoła, przybytku.
 Temperatur, *sf.* temperatura, stan powierza.
 Tempo, *sn.* (*pl.* —poś) *Mus.* tempo, miara czasu, przestanek.
 Temporar, *adj.* czasowy, tymczasowy.
 Temporell, *adj.* doczesny.
 Temporeliten, *vn.* stosować się do czasu, postępować stosownie do okoliczności czasowych.
 Tenatel, *sm.* Imprim. tenakiel, kle-szczyki trzymające rękopism przy-mocowany do kaszty.
 Tendenz, *sf.* tendencja, dążność.
 Tene, *sf.* klepisko; —nen, *adj.* klepiskowy. (*rowy.*)
 Tenor, *sm.* *Mus.* tenor, głos teno-ry.
 Tenorist, *sm.* tenorzysta, śpiewający tenorem.
 Teppich, *sm.* kobierzec, dywan.
 Teppichwiter, *sm.* tkacz kobierców.
 Termin, *sm.* termin, czas oznaczony.
 Terminiren, *vn.* kwestować, zbierać jałmużnę.
 Terminweise, *adv.* ratami.
 Terpentiu, *sm.* terpentyna.

Terpentin-baum, *sm.* terpentynowe drzewo.
 —öl, *sn.* olejek terpentynowy.
 Tertio, *sf.* trzecia klasa; Imprim. tercyja (*gat. czcionek*).
 Tertianer, *sm.* uczeń klasy trzeciej.
 Tertianfieber, *sn.* *Med.* trzeciaczka, febra co trzeci dzień przypadająca.
 Tertie u. Terz, *sf.* *Mus.* tercyja, przedział dwóch dźwięków gammy.
 Terzeröl, *sn.* pistolet kieszonkowy.
 Terzeit, *sn.* *Mus.* tercet.
 Testament, *sm.* testament, ostatnia wola; (das alte, neue) stary, nowy testament.
 Testamentlich, *adj.* testamentowy, ustanowiony testamentem.
 Testiren, *va.* zrobić, napisać testament. (*rka.*)
 Testirer u. Testator, —in, *s.* testator.
 Teufel, *sm.* (*dim.* Teufelchen) diabeł, czarł, bies; armer —, biedaczek; dum-mer —, głupiec.
 Teufelci, *sf.* diabełstwo.
 Teufels-abbiß, *sm.* dryakiew polna (*rośl.*).
 —banner, *sm.* exorcysta, zaklinacz duchów.
 —bannerel, *sf.* exorcyzm, wypędzenie duchów z opętanego.
 —breß, *sm.* assafedyta, czarcie łaj-no.
 —ferr, *sm.* diabeł nie człowiek; zuch, chwał —finb, *sn.* diabeł, niegodziwe dziecko.
 Teuflich, *adj.* diabelski, szatański.
 Text, *sm.* tekst, sama osnowa; tekst kazania; słowa (*opery*); Imprim. tekst (*gat. czcionek*); zu tief in den —kommen, za nadto wiele gadać w jednej materji.

Thäl, *sm. a.* (*dim.* Thälchen) dolina.
 Thäler, *sm.* talar bity (*moneta*).
 Thäterscheln, *sm.* talar papierowy.
 Thälweg, *sm.* Geogr. koryto, łoże rzeki przez doliny idące.
 Thal, *sf.* czyn, uczynek, postępek, sprawa, dzieło; in der —, wistocie w rzeczy samej.
 Thäten-burst, *sm.* zapal do działania, do wielkich czynów.
 —burstig, *adj.* pragnący wielkich dzieł.
 Thäter, *sm.* sprawca; przestępca.
 Thätig, *adj.* czynny, działający.
 Thätigkeit, *sf.* czynność, działalność.
 Thät-kraft, *sf.* energia, silne działanie.
 —sunbig, *adj.* jawny, głośny, powszechnie wiadomy.
 —sach, *sf.* czyn istotny, rzeczywisty.
 Thätlich, *adj. u. adv.* uczynkowy, wo.
 Thätlichkeit, *sf.* uczynkowość.
 Thau, *sm.* rosa; *adj.* rosny, od rosy.
 Thauen, *vn.* tajeć, puszczać; —, *v. imp.* (es thauet) rosa pada; taje.
 Thauig, *adj.* rosisty.
 Thau-schlag, *sm.* spadła rosa.
 —tropfen, *sm.* kropla rosy.
 —witter, *sm.* odwilż.
 Theater, *sn.* teatr, dom widowisk.
 Theaterzettel, *sm.* afisz.
 Theaterlich, *adj.* teatralny.
 Thee, *sm.* herbata; *adj.* herbatny, do herbaty.
 Thee-baum u. —strauch, *sm.* drzewo, krzak na którym herbata rośnie.
 —brett, *sn.* taca do herbaty.
 —büchse, *sf.* puszka do herbaty.
 —gesellschaft, *sf.* towarzystwo zebrań na herbatę.

Thee-lanne, *sf.* u. —topf, *sm.* imbryk na herbatę.
 —tessel, *sm.* kociołek do grzania wo.
 —löffel, *sm.* łyżeczka do herbaty.
 —maschine, *sf.* samowar.
 —sieb u. —siebchen, *sm.* sitko do herbaty.
 Theer u. Theer, *sm.* maź, dziegieć; *adj.* dziegielowy.
 Theer-brenner, *sm.* dziegiarz.
 —brenneri u. —hütte, *sf.* maziarnia, dziegiarnia.
 —büchse, *sf.* maźnica.
 —wasser, *sn.* woda z dziegiem.
 Theeren, *va.* mazią smarować.
 Theerig, *adj.* omaziony, mazią posmarowany.
 Theil, *sm.* (*dim.* Theilchen) część; u. dział; —nehmen, uczestniczyć, mieć udział w czem; —is ob. zum —, po części, w części.
 Theilbar, *adj.* dzielny, podzielny.
 Theilbarkeit, *sf.* podzielność.
 Theilen, *va.* dzielić, podzielić co.
 Theiler, *sm.* Arithm. dzielnik.
 Theil-haber u. —nehmer, *sm.* uczestnik.
 —nahme u. —nehmung, *sf.* uczestnictwo, udział w czem.
 —nahmlos, *adj.* nieczuły, oziębły.
 —nehmend, *adj.* czuły, biorący udział w czym losie.
 —weise, *adv.* częściowo, częściami.
 Theilhaft u. —haftig, *adj.* mający w czem udział.
 Theilung, *sf.* dzielenie, podział.
 Theilungszeichen, *sn.* Gram. łącznik.
 Thema, *sn.* (*pl.* —mata) tema, zadanie, założenie.
 Theolog, *sm.* teolog, znający teologię.
 Theologie, *sf.* teologia, nauka o Bogu, o dogmatach religijnych.

Theologisch, *adj.* teologiczny.
 Theorem, *sn.* założenie, twierdzenie (w matematyce).
 Theoretiker, *sm.* teoretyk.
 Theoretisch, *adj.* teoretyczny.
 Theorie, *sf.* teoria, same prawidła jakiej nauki, pomysły o czem.
 Thermometer, *sm.* termometr, ciepłomierz.
 Thermometrisch, *adj.* termometryczny.
 Theier, *adj.* drogi, drogocenny; —zu stehen kommen, drogo kosztować, ciężko przychodzić; wie —, jak drogo? po czemu?
 Theuerung u. Theuerung, *sf.* drogość; drożyzna.
 Thier, *sn.* (*dim.* Thierchen) zwierzę.
 Thier-ähulich, *adj.* do zwierzęcia podobny.
 —anbeter, *sm.* czciciel zwierząt.
 —anbetung, *sf.* u. —dienst, *sm.* cześć, (lub) zwierząt.
 —art, *sf.* rodzaj, gatunek zwierza.
 —argeneifunde, *sf.* weterynaryja, sztuka leczenia zwierząt.
 —arzt, *sm.* weterynarz, lekarz bydła.
 —garten, *sm.* zwierzyniec.
 —gefecht, *sn. u.* —hege, *sf.* walka, szewanie zwierząt.
 —kreis, *sm.* Astron. zodyak, zwierzyniec niebieski.
 —lehre u. —funde, *sf.* zoologia, nauka o zwierzętach.
 —maler, *sm.* malarz zwierząt.
 —pflanze, *sf.* vid. Pflanzenthier.
 —reich, *sn.* H. nat. królestwo zwierząt.
 —sprache, *sf.* mowa zwierząt.
 Thierisch, *adj.* zwierzęcy; bydłowy.
 Thon, *sm.* glina; *adj.* gliniany.
 Thonartig, *adj.* gliniasty.

Thön-erde, *sf.* glinka; Chim. glinka będąca zasadą alunu.
 —grube, *sf.* dół gdzie glinę kopią.
 Thöneru, *adj.* gliniany.
 Thor, *sn.* brama, wrota; —, *sm.* głupiec, nierozsądny człowiek; —brin, *sf.* nierozsądna kobieta.
 Thür-flügel, *sm.* skrzydło bramy, wrot.
 —gelb, *sn.* rogatkowe, bramne.
 —pforte, *sf.* furtka w bramie.
 —riegel, *sm.* rygiel, zapora u bramy.
 —schließer, *sm.* zamykacz bramy.
 —schluß, *sm. u.* —sperte, *sf.* zamknięcie bramy, rogatki.
 —schlüssel, *sm.* klucz od bramy.
 —schreiber, *sm.* pisarz bramny, rogatkowy.
 —wachter u. —wart, *sm.* strażnik.
 —weg, *sm.* droga przez bramę.
 —weit, *adj.* na oścież.
 —zettel, *sm.* kartka bramna.
 Thörheit, *sf.* głupstwo, nieroztropność.
 Thöricht, *adj.* nierozsądny, głupi.
 Thran, *sm.* tran.
 Thran, *sf.* (*dim.* Thränchen) iza; *vid.*
 Thranen, *vn.* iza wylewać, iza płynąć, cieką z czego.
 Thranen-auge, *sn.* Med. plynienie iza (ślaz).
 —bad u. —strom, *sm.* strumień iza.
 —bein, *sn. u.* —fnochen, *sm.* kość iza.
 —brüste, *sf.* gruczoł iza.
 —fistel, *sf.* fistula iza, izotok.
 —gang, *sm.* kanał iza.
 —teer u. —los, *adj.* bez iza.
 —quelle, *sf.* źródło iza.
 —sad, *sm.* Anat. woreczek iza.
 —tropfen, *sm.* kropla iza, iza.
 —voll, *adj.* pełen iza.

1183 Thronschwelle.
Thronschwelle, *sf. vid.* Trauertwelle.
Thronig, *adj.* tranowy.
Thronig, *adj.* izawy.
Thronstieber, *sm.* topiciel tronu.
—stieber, *sf.* smelcaroia, topielisko tronu.
Thron, *sm.* tron.
Thronbestiegung, *sf.* wstąpienie na tron.
—bewerber, *sm.* ubiegający się o koronę, kandydat do tronu.
—bewerbung, *sf.* ubieganie się o tron.
—entfagung, *sf.* rzeczenie się tronu.
—erbe, *sm.* dziedzic korony.
—erbsagung, *sf.* osierocenie tronu.
—folge, *sf.* następstwo tronu.
—folger, *sm.* następcę tronu.
—himmel, *sm.* baldakin.
—räuber, *sm.* przywłaściciel korony.
—saal, *sm.* sala tronowa.
Thronen, *vn.* tronem, berłem władać, panować, siedzieć na tronie.
Thun, *va. irr.* robić, zrobić, czynić, zdziałać, sprawić co; (in etw) wprowadzić, włożyć, wstawić w co; (daju) dolożyć, dodać co; — als wenn ob. als ob, udawać że; es thut nichts, to nie nie szkodzi; es thut Noth, potrzebuję jest, zachodzi potrzeba; gesagt, gethan, tylko co wymówił już i zrobił; recht —, dobrze czynić, sprawiedliwie postępować; luth —, boleć, ból sprawiać; obrazić kogo; wohl ob. gut —, dobrze robić, dobre skutki sprawiać, być przyjemne; zu — haben, być zajętym, zatrudnionym; zu viel ob. zu viele —, (etnem) skrzywdzić, obrazić kogo; zu wissen —, donieść komu, zawiadomić kogo o czem.
Thünlich, *sm.* tuńczyk, bagnik, blo-

tnik, (ryba morska).
Thünlich u. Thülich, *adj.* dający się zrobić, mogący być zrobionym.
Thür, *sf.* (dim. Thürchen) drzwi; border —, tuż za drzwiami, niedaleko. (drzwi).
Thürangel, *sf.* hak zawiasowy u —band, *sm.* zawiasu u drzwi.
—flügel, *sm.* skrzydło u drzwi, jedna połowa drzwi podwójnych.
—hüter u. —sicher, *sm.* odźwierny.
—pfost, *sf.* oddrzwie.
—schloß, *sn.* zamek u drzwi.
—schlüssel, *sm.* klucz ode drzwi.
—schwelle, *sf.* próg u drzwi.
Thurm, *sm.* u. (dim. Thürmchen) wieża; dzwonnica; turma, więzienie; roch, wieża (w grze szachów).
Thurmbau, *sm.* stawianie, budowanie wieży.
—hoch, *adj.* wysoki jak wieża.
—spitze, *sf.* szczyt wieży.
—uhr, *sf.* zegar wieżowy.
—wache, *sf.* straż na wieży.
Thürmen, *va.* piętrzyć, na kupę składać.
Thürmer, *sm.* stróż na wieży.
Thymian, *sm.* tymianek, macierzanka.
Thürsch, *sm.* laska bachantek otoczona bluszczem.
Tidra u. Tide, *sf.* tiara, troista korona papieska.
Tief, *adj.* głęboki; niski (o głosie, tonach).
Tiefäugig, *adj.* głębokooki, zapadłe oczy mający.
—blick, *sm.* wzrok głęboki, przenikliwy.
—denken, *adj.* głęboko myślący.
—schäftig, *adj.* niski poziom mający.
—flut, *sm.* głęboki, przenikliwy ro-

1185 Tiefstimmig.
zum; zaduma, zatopienie się w myślach.
Tiefstimmig, *adj.* głęboko myślący; zadumany, zamyślony.
Tiefe, *sf.* głębokość, głębia.
Tiegel, *sm.* tygiel, tygielek, rynka; Imprim. żelazo wypukłe do prasowania.
Tiene, *sf.* (dim. Tiendchen) wanienka.
Tiger, *sm.* u. Tigertier, *sn.* tygrys; —erin, *sf.* tygrysica.
Tigerhund, *sm.* pies tygrysowaty, plątkowaty.
—lahc, *sf.* kot tygrysi.
—steb, *sn.* koń tarantowaty, srokaty.
Tilgbar, *adj.* mogący być umorzonym, dający się umorzyć.
Tilgen, *va.* wyniszczyć, wytępić, wygładzić; umorzyć (dług).
Tilgung, *sf.* umorzenie (długu).
Tilgungscasse, *sf.* kassa umorzenia długu.
Tille, *sf.* vid. Dille. (gów).
Tinctur u. Tinktūr, *sf.* tynktura, rozpuszczenie płynu w spirytusie.
Tinte, *sf.* kolor w obrazie; vid. Dinte.
Tippen, *va. u. vn.* końcem palca się dotknąć czego.
Tisane, *sf.* vid. Tisane.
Tisch, *sm.* fl. Chass. sieć na przepiórki i t. p.
Tischfirt, *vn.* polować z siatką.
Tisch, *sm.* (dim. Tischchen) stół; jald; bei —, über —, przy objedzie, podczas objadu; vom — aufstehen, wstać od stołu, od objadu.
Tisch, *vn.* stół nakryć i zastawić; siedzieć u stołu.
Tischblatt, *sm.* blat, wierzch stołu.
—gänger, —in, *s.* stołownik, —niczka.
—gebet, *sn.* modlitwa przed i po jedzeniu.

1186 Todesanzeige.
Tischgebed, *sn.* nakrycie stołowe.
—geld, *sn.* stołowe, zapłata za stołowanie lub na stół.
—genos, *sm.* spółstołownik.
—geräth, *sn.* sprzęty, naczynia stołowe. (łowe).
—gesellschaft, *sf.* towarzystwo stołowe.
—gespräch, *sn.* rozmowa podczas stołu.
—lieb, *sn.* pieśń biesiadna.
—messer, *sn.* nóż stołowy.
—tuch, *sn.* obrus.
—wein, *sm.* wino stołowe, lekkie.
—zeit, *sf.* czas obiadowy.
—zeug, *sn.* bielizna stołowa.
Tischler, *sm.* stolarz; *adj.* stolarski.
Tischlerlein, *sm.* klej stolarski.
Titel, *sm.* tytuł; tytuł, napis (dzieła).
Titelblatt, *sn.* karta napisowa.
—kupfer u. —bild, *sn.* rycina napisowa. (tytuły).
—wesen, *sn.* u. Titulatur, *sf.* tytułacja.
Titularrath, *sm.* rada honorowy.
Tituliren, *va.* tytułować kogo.
Tobad u. Tobad, *sm.* vid. Tabad.
Toben, *vn.* hałasować, huczeć, srożyć się; —, *sn.* szum, huk, wrzenie, burzenie się, wrzawa.
Töberich, *sm.* kagol.
Töchter, *sf.* d. (dim. Töchterchen) córka, córka. (wnuczka).
Töchterflut, *sn.* wnuczka, wnuk lub —firde, *sf.* vid. Giltaltfirde.
—mann, *sm.* u. zieć.
—sprache, *sf.* język pochodny.
Töchterlich, *adj.* córczyn, córki.
Tob, *sm.* śmierć, zgon, zejście ze świata.
Todesangst, *sf.* bojaźń, trwoga śmierci, strach śmiertelny.
—anzeige, *sf.* doniesienie o śmierci.

1187 Todtſart. *Todtſart*, *sf.* rodzaj śmierci.
 — *botſchaft*, *sf.* poselstwo śmierci.
 — *engel*, *sm.* anioł śmierci.
 — *fall*, *sm.* przypadek śmierci; *lm.*
 — *ic*, *w.* razie śmierci.
 — *gefahr*, *sf.* niebezpieczeństwo
 śmierci.
 — *jahr*, *sm.* rok śmierci.
 — *kampf*, *sm.* walka, pasowanie się
 ze śmiercią. (*ny.*)
 — *ſchlaf*, *sm.* sen śmiertelny, wiecz-
 — *ſchweiß*, *sm.* pot śmiertelny.
 — *ſtrafe*, *sf.* kara śmierci.
 — *ſtunde*, *sf.* godzina śmierci.
 — *tag*, *sm.* dzień śmierci.
 — *urtheil*, *sm.* wyrok śmierci.
 — *zeichen*, *sm.* znak, oznaka śmierci.
 — *Todtfeind*, *sm.* wróg sprzyjający,
 najzaciętszy nieprzyjaciół.
 — *feindſchaft*, *sf.* najzaciętsza nie-
 przyjaźń.
 — *frant*, *adj.* śmiertelnie chory.
 — *fünde*, *sf.* grzech śmiertelny.
 — *Tödtlich* u. *Tödtlich*, *adj.* śmiertelny,
 śmierć za sobą pociągający.
 — *Todt*, *adj.* umarły, obumarły, mar-
 — *twy*; zmarły, świętej pamięci;
 — *zdechły*. (*twie* ciało.
 — *Tödten*, *va.* zabijać, zabić; umar-
 — *Tödten*-*aſter*, — *blaß*, — *geruch*, — *ge-
 — wölbte*, *vid.* *Reichenader*, *Reichenblaß* *ic.*
 — *amt*, *sm.* nabożeństwo zadusze.
 — *bahrt*, *sf.* mary. (*lych.*)
 — *beſchwörer*, *sm.* zaklinacz umar-
 — *beſchwörung*, *sf.* zaklinanie, wywo-
 — *łanie* umarłych.
 — *bett*, *sm.* łoże śmierci.
 — *buch*, *sm.* księga zmarłych.
 — *feier*, *sf.* uroczystość żałobna.
 — *gebeine*, *sm.* u. — *ſtuch*, *sm.* *pl.*
 trupie kości.

Tollhäuſter. 1188
 — *Töbten*-*gerippe*, *sf.* szkielet, kościo-
 — *trup*, samokost.
 — *glocke*, *sf.* dzwon pogrzebny.
 — *gräber*, *sm.* grabarz; grobarz (*o-
 — wad*).
 — *ſteib*, *sm.* śmiertelna sukna.
 — *topf*, *sm.* trupa głowa; *pat.* moty-
 — *la*; żyło zarazone ostróżką; *Chim.*
 — *szczątki* po stopieniu.
 — *ſteib*, *sm.* pieśń nad umarłym.
 — *ſteif*, *sf.* spis umarłych.
 — *reich*, *sm.* królestwo zmarłych.
 — *richter*, *sm.* sędzia umarłych.
 — *ſchauer*, *sm.* rewidujący trupy.
 — *ſchein*, *sm.* świadectwo zejścia, se-
 — *pultura*.
 — *ſchlaf*, *sm.* sen śmiertelny.
 — *ſtille*, *sf.* cisza grobowa.
 — *tanj*, *sm.* tańce umarłych.
 — *uhr*, *sf.* czerw., kołatek, świdyry
 (*owad*). (*ny.*)
 — *Töbt*-*geboren*, *adj.* niezwywo urodzo-
 — *ſchlag*, *sm.* zabójstwo.
 — *ſchläger*, *sm.* zabójca.
 — *Tödtlich*, *adj.* *vid.* *Tödtlich*. (*ciała.*)
 — *Tödtung*, *sf.* zabicie; umartwienie
 — *Toſ* ob. *Tuſ* u. *Töſſlein*, *sm.* *tuf*, dzia-
 — *stwisty* kamień.
 — *Toleranz*, *sf.* tolerancja, cierpienie,
 — *znoszenie* czego.
 — *Toll*, *adj.* wściekły, szalony, rozju-
 — *szony*; dziwaczny, niedorzeczny.
 — *Toll*-*apfel*, *sm.* oberżynka (*z* *rodz.*
 — *dyn*); psianka szalona, jabłko mi-
 — *łośne*.
 — *bert*, *sf.* pokrzyk, wilcze jagody.
 — *breiſt*, *adj.* szalenie śmiały.
 — *breiſtigelt*, *sf.* szalona śmiałość.
 — *haus*, *sm.* dom szalonych, obłą-
 — *kanych*.
 — *häuſter*, *sm.* waryat, szalenie.

1189 Tolltopf. *Tolltopf*, *sm.* zapalona głowa, go-
 — *rażka*, szalenie.
 — *frant*, *sm.* szaleć, blekot; *bellado-
 — na*, *pkrzyk* (*roſt.*).
 — *ſüß*, *adj.* odważny aż do szaleń-
 — *stwa*, zuchwały. (*chwałoſć.*)
 — *ſüßheit*, *sf.* szalona odwaga, zu-
 — *ſollen*, *vn.* szaleć, krzyżać, haſo-
 — *wać* jak szalony.
 — *Tollheit*, *sf.* wściekliwość, szaleństwo.
 — *Töpel*, *sm.* dragal, gamon. (*stwo.*)
 — *Töpelci*, *sf.* gamoniostwo, mazgaj-
 — *Töpelciſt* u. *Töpiſch*, *adj.* mazgajo-
 — *wały*, gamoniowaty.
 — *Tombad*, *sm.* tombak (*metal*); — *den*,
 — *adj.* tombakowy.
 — *ton*, *sm.* ton, dźwięk; *Gram.* ak-
 — *cent*, przycisk.
 — *Ton*-*angebör*, *sm.* prowadzący rej,
 — *dający* ton (*w* *towarzystwie*).
 — *art*, *sf.* *Mus.* rodzaj tonu, ton z ja-
 — *kiego* się gra lub śpiewa.
 — *ſunft*, *sf.* muzyka jako sztuka.
 — *ſünſter*, *sm.* artysta muzyczny.
 — *lehr*, *sf.* akustyka, teoria głosu.
 — *leiter*, *sf.* *Mus.* skala muzyczna.
 — *meſſung*, *sf.* prozodya, iloczas.
 — *ſeher* u. — *bidter*, *sm.* kompozytor
 — *muzyczny*.
 — *ſchünſt*, *sf.* kompozycja, sztuka
 — *układania* muzyki.
 — *ſylbe*, *sf.* zgłoska wymawiana
 — *z* *przyciskiem*. (*ne.*)
 — *meßzeug*, *sm.* narzędzie muzycz-
 — *nych*, *sm.* *Gram.* znak akcentu,
 — *przycisk*; *Mus.* nota.
 — *Tönen*, *vn.* brzmieć, ton, głos, dźwięk
 — *wydawać*. (*nu.*)
 — *Tonſta*, *sf.* *Mus.* nota zasadnicza to-
 — *Toniſch*, *adj.* *Med.* dodający jedno-
 — *ści* organom w ciele.

Tortenbäder. 1190
 — *Tönne*, *sf.* (*dim.* *Tönnchen*) beczka,
 — *barylka*; *Mar.* beczka obejmują-
 — *ca* 60 pudów wagi.
 — *Tönnen*-*geld*, *sm.* opłata od statku
 — *w* *stosunku* jego objemu.
 — *getöbte*, *sm.* *Archit.* sklepienie o-
 — *bląkowate*. (*ku.*)
 — *maß*, *sm.* miąższość, objem stat-
 — *ku*, *sf.* tonsura, korona wystrzy-
 — *żona* na głowie.
 — *Topaß*, *sm.* topaz (*drogi kamień*);
 — *adj.* topazowy.
 — *Topäſſing*, *sm.* naśladowany topaz.
 — *Töpel*, *sm.* ryba morska z rodzaju raj.
 — *Topf*, *sm.* *ö.* (*dim.* *Töpfchen*) garnek,
 — *garzeczek*.
 — *Töpfer*, *sm.* garncarz.
 — *Töpfer*-*erde*, *sf.* u. — *thon*, *sm.* glina
 — *garncarska*.
 — *handwerk*, *sm.* garncarstwo. (*skie.*)
 — *ſcheibe*, *sf.* krążek, koło garncar-
 — *wa*, *sf.* naczynia garncarskie.
 — *Töpfen*, *adj.* gliniany. (*w* *żarze.*)
 — *Töpfel*-*ſtuch*, *sm.* płatek upieczony
 — *ſtein*, *sm.* garkowiec (*kamień* *gli-
 — niasty* z którego naczynia robią).
 — *Töpfisch*, *adj.* *Med.* przykładany ze-
 — *wnętrznie* na część chorą.
 — *Topp*, *interj.* dobrze! zgoda! —, *sm.*
 — *Mar.* wierzchołek u masztu.
 — *Töppcant*, *sm.* *Mar.* lina służąca do
 — *utrzymywania* w równi drąga masz-
 — *towego*.
 — *Torſ*, *sm.* torf; *adj.* torfiasty.
 — *Torſ*-*boden*, *sm.* grunt torfiasty.
 — *grube*, *sf.* kopalnia torfu.
 — *Tornister*, *sm.* tornister (żołnierski).
 — *Torſo*, *sm.* tułów, kadłub.
 — *Torte*, *sf.* (*dim.* *Törtchen*) tort.
 — *Tortenbäder*, *sm.* cukiernik który
 — *torty* piecze.

Tortenteig, *sm.* ciasto na torty.

Tortür, *sf.* tortura, męka, męczarnia. (szum, ryk, ryczenie).

Töfen, *vn.* szumić, ryczeć; —, *sn.*

Trab, *sm.* trucht.

Trabant, *sm.* drabant, żołnierz z przyboecznej straży; *Astr.* satelita, drabant, towarzysz ciała niebieskiego.

Träben, *vn.* truchtem jechać, szybko iść, dążyć. (towy).

Träber u. Träbgänger, *sm.* koń truch-

Träber u. Träber, *sm. pl.* wywary,

wysłoczniny; młoto (ze zrobionego

piwa).

Tracht, *sf.* ubiór, strój, noszenie się;

naręcze, brzemie, wiązka; pokot,

pemiot (plód samicy na raz wyda-

ny); (von Spießen) danie, przysta-

wa potraw; (Schlägt) poręcza, lecz-

ba plag.

Trachten, *vn.* starać się o co, dążyć

do czego; (nach dem Leben) dybać,

godzić na czyje życie.

Trächtig, *adj.* naładowany (okręt);

brzemienna (kobieta); szczenna (su-

ka); cielnia (krowa).

Trächtigkeit, *sf.* ładowność (okrętu);

plodność (zwierząt).

Tractament, *sm.* ugoszczenie, często-

wanie; traktowanie, obchodzenie

się, postępowanie z kim; placą,

zold.

Traktat, *sm.* traktat, rozprawa nau-

kowa, rzecz o czym; traktat, układ,

umowa.

Tractiren, *va.* uczęstować, utracto-

wać, uraczyć kogo czym; traktow-

ać kogo (w jaki sposób), obejść

się z kim; traktować, układać się,

rokować o co.

Trab, *sf.* kolej wozu.

Tragant, *sm.* tragant (*gat. gummy*).

Trag-altar, *sm.* obraz do noszenia

podezas processyi.

— bahre, u. Träge, *sf.* nosidła, nosze.

— band, *sn.* pasek do noszenia.

— bett, *sn.* łóżko do noszenia.

— himmel, *sm.* baldachin do nosze-

nia podczas processyi.

— fuoß, *sf.* u. — auge, *sn.* oczko o-

wocne (w którym się owoc zawię-

zuje).

— forb, *sm.* kosz noszony na plecach.

— riemen, *sm.* szła, szlejska, szelka.

— seßel u. — stuhl, *sm.* lektyka, krze-

sło do noszenia w niem ludzi.

Tragbar, *adj.* nośny, dający się nosić;

urodzajny, żyzny.

Träge, *adj.* leniwy, gnuśny.

Trägen, *va. irr.* nosić, nieść; przy-

nosić, wydawać (korzystać); znosić,

cierpieć; nieść, donosić (o strzel-

bie); auf den Händen —, (einen) na

rękach kogo nosić, bardzo lubić,

wielbić; Bedenken —, mieć skru-

pulę, wahać się; baben —, odnieść,

zyskać; Sorge —, mieć staranie

o czym.

Träger, *sm.* tragarz, nosiciel; pod-

pieracz, podpora; Anat. dźwigacz,

obrotnik.

Trägheit, *sf.* lenistwo, gnuśność.

Trägheitskraft, *sf. Phys.* siła bezwła-

dnosci. (tor) tragiczny.

Tragiker, *sm.* tragik, autor tragedyi; ak-

Tragikomisch, *adj.* tragikomiczny.

Tragikomödie, *sf.* tragikomedya, mie-

szanina scen smutnych i komicz-

nych. (tragiczny).

Tragödie, *sf.* tragedia; — agisch, *adj.*

Trällern, *vn. u. va.* nucić, śpiewać

bez słów.

Trampeln, *vn.* tupać nogami.

Trampelhier, *sn.* dromedar, wiel-

bląd z dwoma garbami.

Tranchiren (*czyt.* — azyren), *va.* tran-

żyrować, rozkrawać, rozebrać (*np.*

kapłona). (*nia.*)

Tranchirmesser, *sn.* nóż do rozkrawa-

Trank, *sm. a.* (*dim.* Tränkchen) napój,

napitek.

Tränke, *sf.* miejsce do pojenia bydła.

Tränken, *va.* poić, napoić; zlać, skro-

pić co (aby przesiąkło), nasycić co.

Trank-opfer, *sn.* ofiara lana (na cześć

Bóstwu). (*pojów.*)

— steuer, *sf.* cizopowe, podatek od na-

Trank-rinne, *sf. u.* — trog, *sm.* koryto

do pojenia bydła.

Transporteur (*czyt.* — ter) *sm. Math.*

narzędzie geometryczne do prze-

noszenia kątów na planie.

Transportschiff, *sn.* okręt przewo-
zy.

Trappe, *sf.* ślad (stopy, kopyta); —,

sm. u. Trappgang, *sf.* drop (ptak).

Trasant u. — sent, *sm. Com.* trasant,

wystawca wekslu przekazowego.

Trasat, *sm.* trasat, ten na którego

weksel jest wydany.

Trassiren, *va.* trasować, wystawić,

wydać weksel na kogo.

Tratte, *sf.* tratta, weksel przekazowy,

wydany przez osobę lub dom han-

dlowy, ażeby drugi dom handlowy

takowy zapłacił.

Traualtar, *sm.* ołtarz ślubny.

Traube, *sf.* (*dim.* Träubchen) grono

(winne); gronko winogrona; wino-

grad.

Trauben-beere, *sf.* jagoda z grona.

— sam, *sm.* grzebień u grona jagód,

szypułki na których jagody wiszą.

Trauben-strauch, *sf.* sliwa czereemcha.

— saft, *sm.* sok z winnych jagód.

Traubig, *adj.* rosnący w gronka.

Trauen, *va.* słub dawać komu; —,

vn. wierzyć, ufać komu, czemu,

zaufać, zawierzyć; sich —, *vr.* u-

fać sobie, odważyć się; sich — lassen,

słub wziąć.

Trauer, *sf.* żaloba, żal, smutek, stra-

pienie; żaloba, szaty żałobne.

Trauer-binde, *sf.* opaska żałobna,

czarna krepa na rękę.

— fahne, *sf.* czarna chorągiew, żalo-

bnia. (*padek* śmierci.)

— fall, *sm.* smutny przypadek; przy-

— gebicht, *sn.* wiersz żałobny, tren-

— gelaut, *sm.* odgłos dzwonów na

pogrzeb.

— gebränge, *sn.* wspaniały obchód

pogrzebny. (*grzebowy.*)

— gefang, *sm. u.* — lieb, *sn.* śpiew po-

— jahr, *sn.* rok żałoby.

— kleid, *sn.* suknia żałobna.

— mahl, *sn.* — rebe, *sf.* — zug, *sm. vid.*

Zeichenmahl, Zeichenrede u. Zeichenzug.

— spiel, *sn.* tragedia; drama.

— spielbichter, *sm.* poeta tragiczny.

— weibe, *sf.* wierzba płacząca.

— zeit, *sf.* czas żałoby.

Trauern, *vn.* nosić, obchodzić żalo-

bę; śmucić się, martwić się, trapić

się. (*dy* z dachu.)

Traufe, *sf.* rynna, okap, spadek wo-

Träusen u. Träufeln, *vn.* kapać, kro-

płami spadać; —, *va.* kropłami

spuszczać lub wpuszczać.

Trauf-naß, *adj.* przemokły że aż z nie-

go ciecze.

— röhr, *sf.* ściek, rynna.

Traulich, *adj.* poufały, serdeczny.

Traulichkeit, *sf.* poufałość.

Trint-gelag, *sn.* pijatyka.—geld, *sn.* tryngiel, na piwo.—geschirr, *sn.* naczynie do picia.—gesellschaft, *sf.* towarzystwo kieliszkowe.—glas, *sn.* szklanka do picia.—halle, *sf.* sala gdzie piją wody mineralne.—haus, *sn.* szynkownia, karczma.—lieb, *sn.* pieśń przy kieliszku.—schale, *sf.* czara.—spruch, *sn.* toast, zdrowie które się wznosi i pije.—stube, *sf.* apteczka, izba gdzie piją.—wasser, *sn.* woda do picia.Trio, *sn. indecl. Mus.* trio, kawałek muzyki z trzech części złożony.Triole, *sf.* tryolet (*gat. poematu*).Tripel, *sn.* trypela, kamień miękki do czyszczenia metalowych rzeczy; *adj.* trypelowy; —, *adj.* potrójny, troisty.Tripp u. Trippsammet, *sm.* tryp, materia postrzygana jak aksamit.Trippeln, *vn.* "dreptać, drepcieć.Trippel, *sf. Mar.* lina obszyta skórą na okrętech używana.Tritt, *sm.* stąpienie, stapanie; ślad stopy; schodek; stopień u powo-
zu; *cinem* — geben, kopnąć kogo.Tritt-breit, *sn.* podnózek u rzemieślników. (*nia*).—rad u. Trétrad, *sn.* koło do depta-Triumph, *sm.* tryumf, wygrana.Triumph-bogen, *sm.* łuk tryumfalny.—zug, *sm.* pochód uroczysty, tryumfalny. (*wać* wjazd tryumfalny).Triumphstren, *vn.* tryumfować, odby-Trochäisch, *adj.* trocheiczny, złożony z trocheów.Trochäus, *sm. (pl. — chän)* trochój,

stopa z dwóch sylab długiej i krótkiej.

Tröden, *adj.* suchy, jałowy.Trödenheit, *sf.* suchość, jałowość.Tröden-kamer, *sf.* suszarnia.—platz, *sm.* miejsca do suszenia.Tröden, *va.* suszyć; *vn. (sch)* schnąć.Tröbel, *sf.* kutas, kutasik, kila; temblak, feleech.Tröbel, *sm.* tandeta.Tröbel-frau, *sf.* dandeciarka.—fram, *sm.* kram tandetowy.—markt, *sm.* rynek, targ tandetny.Tröbeln, *vn.* tandetą się trudnić, starzyzną sprzedawać; guzdrać się, powoli robić.Tröbler, *in, s.* tandeciarszy, -rka.Trog, *sm. d. (dim. Trögchen)* koryto; dzieża. (*dzie*).Trösten (*lich*) *vr.* wynosić się, odcho-Trömmel, *sf.* bęben.Trömmel-fell, *sn.* skóra na bębnie; Anat. błona bębenkowa (*w"uchu*).—schlag, *sm.* bicie, uderzenie w bęben. (*bębienia*).—schlägel u. —stöß, *sm.* pałka do—schläger, *sm.* dobosz.—taube, *sf.* turkatka, turkot, (*golqb'*).Trömmeln, *vn.* bębnić.Trompét, *sf. (dim. Trompétchen)* trąba, trąbka; —ten, *adj.* trąbkowy.Trompéten, *vn.* trąbić.Trompéten-schall u. —stöß, *sm.* głos, dźwięk trąby.—schaur, *sf.* pasek, sznurek do zawieszania trąbki.—vogel, *sm.* wrzaskot (*ptak Ameryki południowej*).Trompéter, *sm.* trębacz.Tröpfe, *sm.* figura, przenośnia, zwrot krasomowski; *Geogr.* zwrotnik.Tropf, *sm. d.* gamoń, dudek, półgłówek.Tropf-bad, *sn.* kąpiel kroplista.—naß, *adj.* zmokły ze aż ciecze.—stein, *sm.* etalaktyt, stopieniec, naciek.Tropfen, *va. u. vn.* kroplami spuszczać lub spadać; *ts* tröpfelt, kapie.Tropfen, *sm. (dim. Tröpfchen)* kropla; —, *vn.* kapać, kroplami ciecąc.Tropfenweise, *adv.* kroplami. (*twa*).Tropfste, *sf.* trofea, oznaka zwycięz-Tropfstein, *sm. Geogr. (pl. — ten)* zwrotnik. (*pod zwrotnikami*).Tropfbogel, *sm.* faeton (*ptak zgjęcy*).Tröpfch, *adj.* zwrotnikowy; przenośny.Trog, *sm. f. Milit.* ciury (*za woj-*

skiem ciągnące), bagaże, paki.

Trög-bube u. —fuchst, *sm.* ciura ob-

zowy, luzak.

—pferd, *sn.* koń do bagażów.—wagen, *sm.* wóz do bagażów.Trost, *sm.* pociecha, pocieszenie.Trösten, *vn.* cieszyć, pocieszać.Tröster, *in, s.* pocieszyciel, -lka.Tröst-grund, *sm.* przedmiot pociechy.—los, *adj.* niepocieszony, bez pociechy. (*pienie, smutek*).—losigkeit, *sf.* niepocieszoność, str-—reich, *adj.* pełen pociechy.Tröstlich, *adj.* pocieszający, przyno-

szący pociechy.

Tröstung, *sf.* pocieszenie.Trott, *sm.* trucht (*vid. Trab*).Tröten u. Trottiren, *sn.* iść truchtem.Troz, *sm.* upór, uporezywość; zu-chwalość, przekora; —, *prep. gen.*u. dat. pomimo; — bem ob. — *ich*

dem geboten, der, biada temu kto-

ryby; *jum* — *ge thun*, (*cinem*) na złość, na przekorę czynić komu.Tröhen, *vn.* opierać się, sprzeciwiać się; (*cinem*) śmiało stawiać czoło komu, nie ulegnąć się kogo; (*auf etwas*) zuchwalić się na co, zbyt czemu ufać. (*chwały*).Tröhtg, *adj.* uparty, uporezywy; zu-Tröhtopf, *sm.* uparciuch, zuchwalec.Trübe, *adj.* mętny; pochmurny, mgli-

sty; posępny, zasepiomy.

Trüben, *va.* zmącić; zaciemniać.Trübsal, *sf. u. sn.* utrapienie, udrę-czenie. (*piony*).Trübselig, *adj.* biedny, smutny, stra-Trübseligkeit, *sf.* smutek, strapienie.Trübsinn, *sm.* umysł ponury, ponu-rosć. (*ny*).—sinnig, *adj.* ponury, melancholiez-Trübsen, *sm.* stolnik, wielki kuch-Trüffel, *sf.* trufia. (*mistrz*).Trüffel-hund, *sm.* pies umiejący tru-

fle wyznajdować.

—jagd, *sf.* szukanie trufli.—platz u. —boden, *sm.* ziemia wy-

dająca trufle.

Trug, *sm.* oszukaństwo.Trüg-bild, *sn.* obraz ludzacy, mami-

dło, mara.

—schluß, *sm.* rozumowanie fałszy-

we, myłoy wniosek.

Trügen u. Trügen, *vn. u. va.* mamić,

mylić, zawodzić.

Trügerisch u. Trüglisch, *adj.* myłoy,

omyłny, zawodny.

Trüglichteit, *sf.* mylność, zawo-dność. (*klém*).Trübe, *sf.* kufer, z wiekiem wypu-Trümm, *sm. u. sn. f.* szczątek, o-kruch, kawałeczki; *pl.* Trümmer,

szczątki, zwałiska, ruiny.

Trumpf, *sm.* *ũ*, (*dim.* Trümptchen) ko-
zera, atut, karta świetna; cnen —
sehen, (*auf*) odciać się żwawo, od-
powiedzieć *czém na co*.

Trümpten, *vn.* kozera zabić; *fig.* ofu-
knąć kogo. (*napój.*)

Trunt, *sm.* lyk, lyknienie; napitek,
Trünten, *adj.* pijany; *fig.* upojony
czém.

Trüntenbolb, *sm.* pijak, pijanica, opój.

Trüntenhelt, *sf.* pijanstwo, stan pi-
janego; upojenie; *in der* —, po pi-
janemu.

Trupp, *sm.* orszak, gromada, oddział.

Truppe, *sf.* truppa, kompania, towa-
rystwo; *pl.* Truppen, wojska, ar-
mie.

Trüthahn, *sm.* *ũ*, indyk, jedor.

Trüthenne, *sf.* indyczka.

Trug, *sm.* *vid.* Trog.

Trügbandniß, *sn.* przymierze zacie-
pne.

Trüßo, *sm.* Milit (*pl.* —foß) kaszkiet.

Tuberoße, *sf.* tuberoza, hyacynt je-
sienny. (*spektywa.*)

Tubus, *sm.* (*pl.* —usse) tubus, per-

Tuch, *sm.* *ũ*, (*dim.* Tücheltchen) sukno;
płótno, bielizna; chustka, ręcznik;
chusta.

Tüchen, *adj.* sukienny.

Tüch-artig, *adj.* do sukna podobny.

—handel, *sm.* handel sukna.

—händler, *sm.* kupiec sukna hand-
lujący.

—handlung, *sf.* handel sukna.

—macher u. —bereiter, *sm.* sukien-
nik.

—manufactur u. —fabrik, *sf.* fabryka,
rękodzielnia sukiennicza.

—nadel, *sf.* gruba igła do sukna;
szpilka do chustki.

Tüch-preße, *sf.* prasa do sukna.

—rasch, *sm.* sarża wełniana.

—schere, *sf.* nożyce do postrzygania
sukna.

—schrote, *sf.* krajka od sukna.

Tüchtig, *adj.* tegi, silny, krzepki; u-
sposobiony, uzdolniony *do czego*;
zdolny, zdatny.

Tüchtigkeit, *sf.* zdolność, zdatność,
uzdatnienie.

Tüdt, *sf.* chytrość, podstępność.

Tüdtich, *adj.* chtry, podstępny.

Tuff u. Tuffstein, *sm.* *vid.* Toffu. Toff-
stein.

Tugend, *sf.* cnota; przymiot, dobra
własność.

Tugendhaft u. Tugendlich, *adj.* enotli-
wy, -wie.

Tugend-held, *sm.* bohater cnoty.

—lehre, *sf.* nauka moralna, o cno-
cie. (*nowy.*)

Tulpe, *sf.* tulipan; —ben *adj.* tulipa-

Tulpenbaum, *sm.* drzewo tulipanowe.

Tümmel, *sm.* zawrót głowy, zamie-
szanie; podchmielenie.

Tümmeln, *vn.* tacać się; —, *va.* har-
cować, gonitwy wyprawiać; *ſich* —,
vr. spieszyć się, kwapić się; *mit ei-
nem*) pasować się, mocować się
z kim.

Tümmelplaz, *sm.* plac gonitew, har-
ców; pole walki, bitwy.

Tümmler, *sm.* puhar, kielich; delfin,
świnia morska.

Tumult, *sm.* zgiełk, zamieszanie, roz-
ruch. (*liwy.*)

Tumultuärlich, *adj.* zgiełkliwy, burz-

Tünche, *sf.* tynk, otynkowanie.

Tünchen, *va.* tynkować, bieleć w-
pne.

Tüncher, *sm.* pobielaacz.

Tunfte, *sf.* sos, podlewa, polewka.

Tünfen, *va.* umaczać.

Tünft-form, *sf.* forma do maczania
świec.

—näßchen u. —schüsselchen, *sn.* mi-
seczka do sosu.

—schnitt, *sf.* cienki kawałek chleba
do maczania.

Tüpfel, *sm.* kropka, punkcik, cent-
ka, plamka.

Tüpfelig, *adj.* centkowaty.

Tüpfeln, *va.* kropkować, centkować,
nakrapiać co.

Tüpfen u. Tüpfen, *vn.* dotykać się
czego, szturehać *to co*.

Türban, *sm.* turban, zawój turecki.

Türkisch, *sm.* turkus (*kamień drogi*);
adj. turkusowy.

Turmalin, *sm.* turmalin (*kamień*).

Türnen, *vn.* odbywać ćwiczenia gim-
nastyczne.

Türner, *sm.* gimnastyk.

Turnier, *sn.* turniej, igrzysko rycer-
skie.

Turnieren, *vn.* turnieje odbywać.

Türn-tunft, *sf.* u. —wesen, *sn.* szlu-
ka gimnastyczna.

—lehrer, *sm.* nauczyciel gimnastyki.

—platz, *sm.* plac do gimnastycznych
ćwiczeń.

Türteltaube, *sf.* synogarlica.

Tusch, *sm.* uderzenie w trąbę; —, *sm.*
u. Tüſche, *sf.* tusz (*farba*).

Tüſchen, *va.* tuszować.

Tüte u. Tüte, *sf.* *vid.* Düte.

Tutél, *sf.* opieka.

Tüten, *vn.* trąbić na rogu, na trąbce.

Tütia, *sf.* Chim. niedokwas cynku.

Tyrann, *sm.* tyran; dręczyciel.

Tyrannei, *sf.* tyrania, tyranstwo; o-
krucieństwo.

Tyrannisch, *adj.* tyrański.

Tyrannisieren, *va.* u. *vn.* tyranizować,
okrutnie obchodzić się *z kim*.

II.

II, *sn.* 21-sza litera niemieckiego al-
fabetu.

IIel, *adj.* zły; nieprzyjemny, przy-
kry; —, *adv.* źle; —, *sn.* źle; cho-
roba, dolegliwość; *er iſt* — bran,
on jest w kłopotach; *es iſt mir* —,
mi to mi, *złe mi się* robi.

IIelſelt, *sf.* okliwość, nudności.

IIelſefinden u. —ſehn, *sn.* niezdrowie.

—geſamt, *adj.* zła myślący.

—launig, *adj.* w złym humorze (*be-
dący*).

—laut u. —ſlang, *sm.* przykre brzmie-
nie.

IIelſtand, *sm.* złe, przykre położenie.

—that, *sf.* bezprawie, występki.

—thäter, *sm.* złoczyńca.

—wollenb *adj.* nieżyłowi, nieprzy-
chylaj.

IIben, *va.* ćwiczyć, uprawiać; wy-
konywać, okazywać, pełnić *co*; *ſich* —,
vr. ćwiczyć się, uprawiać się
w czém.

IIber, *prep.* *dat.* u. *acc.* nad, nadto,
prócz, na, przez, raczej, bardziej, za.

IIberall, *adv.* wszędzie.

IIberantworten, *va.* wręczyć *co*, od-
dać *w ręce*.

Überarbeiten, *va.* przerobić na nowo; *ſich* —, *vr.* nadwzględzić zdrowie zbytnią pracą.

Überarmel, *sm.* rękaw dla zaszczepienia sukni.

Überaus, *adv.* nadzwyczajnie, nader.

Überbau, *sm.* nadbudynek; występ, wyskok z muru, budynku.

Überbauen, *va.* przykryć co budynkiem jakim; *ſich* —, *vr.* niszczyć się, gubić się budowaniem.

Überbehalten, *va. irr.* zachować, mieć resztę, pozostałość.

Überbein, *sn.* narost na kości, kość martwa.

Überbieten, *va. irr.* więcej dawać od kogo, podnieść cenę.

Überbitten, *va. irr.* obwijać co, koło czego, z wierzchu.

Überblättern, *va.* przerzucać karty w książce. (ostatki.)

Überbleibsel, *sn.* pozostała resztko, Überbleib, *sm.* przegląd czego, rzutu oka na co.

Überbliden, *va.* przejrzeć, jednym rzutem oka pojąć, przeniknąć.

Überbringen, *va. irr.* przynieść, oddać co.

Überbringen, *va. irr.* przenieść co na drugą stronę

Überbringer, *in. s.* oddawca, -czyni.

Überbürden, *ſich*, *vr.* dać koziółka.

Überdás n. —dém ob. —dieß, *adv.* prócz tego, nadto.

Überdénen, *va.* przykryć z wierzchu.

Überdénen, *va. irr.* rozważać co w myśli, przemyślać.

Überdrüß, *sm. fl.* sprzykrzenie, znudzenie.

Überdrüßig, *adj.* Ich bin drüßig —, to mnie się już przykrzy, nudzi.

Überfein, *adv.* w przekątni, pod przekątnią.

Überfeien, *va.* zabiedz komu, zaskoczyć, doścignąć kogo; *ſich* —, *vr.* zbyt się spieszyć z czém, nadto się kwapić, porywco czynić, zbłądzić przez prądkość.

Überfeit, *adj.* skwapliwy, pośpieszny, nieuważny.

Überfeitung, *sf.* skwapliwość, prądkość, nieuważa.

Überfein, *adv.* jednakowo.

Überfeinander, *adv.* jeden na drugim, jeden na drugiego.

Überfein'kommen, *vn. irr.* (ſehn) ułożyć się z kim o co, względem czego — ſunft, *sf.* układ, ugoda. (go.)

— ſtimmen, *vn.* zgadzać się, być jednej myśli. (się.)

— ſtimlig, *adj.* zgodny, zgadzający

— ſtimmung, *sf.* zgodność (tonów, zeznań, uczuć, myśli); Gram. zgadzanie się dwu wyrazów.

— treffen, *vn. irr.* zgadzać się, odpowiadać sobie.

Überfeßen (ſich), *vr. irr.* objeść się.

Überfehren, *va. irr.* przejechać kogo; przebyć co:

Überfehren, *vr. irr.* przewozić, przewozić; *vn.* (ſehn) przejechać, przeprowadzić.

Überfahrt, *sf.* przewóz.

Überfall, *sm.* napad.

Überfällen, *va. irr.* napadać kogo; najść, najechać (kraj.)

Überfärben, *va.* z wierzchu pofarbować, farbą pociągnąć.

Überfeilschen, *va.* naddawać, podwyższać cenę.

Überfein, *adj.* bardzo cieńki, delikatny.

Überfließen, *va.* pokostem przeciągać.

Überfließen, *va. irr.* opleść.

Überfliegen, *va. irr.* przelatywać, przelecieć przez co.

Überfliegen, *vn. irr.* (ſehn) wylewać się (dla zbytniej obfitości); fig. zachwycać się, radować się.

Überflügeln, *va. Milit.* oskrzydlić, ołozyc, obsaczyć.

Überflüg, *sm. fl.* obfitość, dostatek; — haben, mieć dostatek.

Überflügig, *adj.* obfity, zbyteczny.

Überflucht, *sf.* nadejście, przewyżka wagi, pakunku.

Überfließen (ſich), *vr.* obezrzec się.

Überfließen, *vn. irr.* (ſehn) obmarznąć.

Überflühren, *va.* przekonać kogo o czém.

Überflühren, *va.* przeprowadzić, przeprowadzić, (na drugą stronę.)

Überfüllen, *va.* przepełnić.

Überfüllung, *sf.* przepełnienie.

Überfüttern, *va.* przepaść, przekarmić.

Übergabe, *sf.* oddanie czego, poddanie (twierdzy, miasta).

Übergähren (ſich), *vr.* zbyt fermentować, robiąc wylewać się z wierzchu beczki. (ście.)

Übergang, *sm.* (prop. u. fig.) przejście

Übergeben, *va. irr.* oddać co w czyje ręce; —, *sn.* oddanie, wręczenie; womitowanie; *ſich* —, *vr.* zwołnować się, rzygać.

Übergebot, *sn.* wyższe podanie (ceny na licytacyi).

Übergehen, *vn. irr.* (ſehn) przejść na drugą stronę; przejść, przemijać, znikać; zmieniać (wiarę); (in. gaulnig) przechodzić w zgniliznę; die Augen gehen über, Izy się cisną do

oczu, stoją w oczach.

Übergehen, *va. irr.* przejść, pominąć kogo, co; przejść, przerzucić, przelatać co; mit Stillſchweigen —, przemilczeć, zamilczeć o czém; *ſich* —, *vr.* schodzić się, zmęczyć się chodzeniem.

Übergehehrt, *adj.* przeuczony, za nadto uczony.

Übergehends, *sn.* narosił.

Übergehwicht, *sn.* nadwyzka, przewyżka w wadze; przewaga, wyższość.

Übergehen, *va. irr.* przelać co (z jednego naczynia w drugie.)

Übergehen, *va. irr.* polać, oblać.

Übergöben, *va.* pozłocić. (ki.)

Übergroß, *adj.* nadzwyczajnie wielki.

Überguß, *sm.* oblanie, podlanie, podlewka.

Überhand, *adv.* — nehmen, coraz bardziej się wzmacniać, szerzyć się, rozpowszechniać się.

Überhandnehmen, *sn.* wzmacnianie się, szerzenie się.

Überhang, *sm.* obdach, obdaszek; franka, zasłona.

Überhängen, *vn.* wisieć nad czém.

Überhängen, *va.* zawiesić co nad czém, poobwieszać czém.

Überhäufen, *va.* przepełniać, obarczać czém; fig. obсыпать kogo czém; überhäuft, *adj.* przepełniony, obarczony, obasypany czém.

Überhäuft, *adv.* w ogólności, w ogóle.

Überheben, *va. irr.* uwolnić kogo od czego; *ſich* —, *vr.* wynosić się z czego.

Überhelfen, *vn.* dopomódz komu do wydobycia się z kłopotu.

Überhet, *adv.* na wierzchu.

Überhimmlisch, *adj.* nadniebieski
 Überhin, *adv.* powierzchownie, jako
 tako, byle zbyć.
 Überhölen, *va.* prześcignąć.
 Überhören, *va.* nie słyszeć czego
 przez nieuwagę; przesłuchać ko-
 go (np. lekcyi).
 Überhüpfen, *vn.* (sehn) przeskoczyć
 na drugą stronę.
 Überhüpfen, *va.* przeskoczyć, opu-
 ścić co, pominąć czego.
 Überirdisch, *adj.* nadziemski.
 Überjagen, *va.* przepędzić na drugą
 stronę. (pie.)
 Überlaufen (sich), *vr.* zbyt drogo ku-
 pierać, *vn.* (sehn) przeważać się,
 przechylić się i upaść.
 Überlappen, *va.* przeważać co, prze-
 chylić przez brzeg.
 Überleben, *va.* okleić co czém.
 Überleib, *sn.* wierzchnia suknia.
 Überleisten, *va.* okłajstrować, klaj-
 stem pomazać co.
 Überlug, *adj.* przemadry.
 Überlügen, *vn.* kłamać, wykipieć.
 Überkommen, *vn.* irr. przejść, prze-
 chodzić na drugą stronę.
 Überkommen, *v.* imp. napadać; er
 —mmt ihn eine Angst, trwoga go
 napada.
 Überladen, *va.* irr. ładunek z jedno-
 go wozu lub okrętu przenieść na
 drugi.
 Überladen, *va.* irr. przeładować
 (ciężarem konia, wóz, okręt); o-
 bareczyć. (lina.)
 Überlage, *sf.* przekładzina, przewa-
 Überlang, *adj.* nadto długi.
 Überlangen, *va.* podać co na drugą
 stronę. (drugą stronę.)
 Überlassen, *va.* irr. przepuścić na

Übermalen, *va.* oddać komu co, zo-
 stawiać do dowolnego użycia; sich
 —, *vr.* oddać się komu, czemu.
 Überlast, *sf.* przewyżka ciężaru; na-
 trętność, natręctwo.
 Überlastig, *adj.* bardzo natrętny.
 Überlaufen, *vn.* irr. wylać się, lać się
 (wierzchem); (zum Grunde) zbiedz,
 przejść do nieprzyjaciela; die Au-
 gen — über, lzy się puszczaają z o-
 czu.
 Überlaufen, *va.* irr. biegnąć obalić
 kogo; przebiegać, przegłądać co;
 nachodzie kogo, zakłócać czyją
 spokojność; sich —, *vr.* zmęczyć się
 bieganiem.
 Überläufer, *sm.* zbieg. (głośno.)
 Überlaut, *adj.* przegłośny; *adv.* zbyt
 Überleben, *va.* przeżyć kogo.
 Überlegen, *va.* położyć co z wierz-
 chu, przyłożyć, obłożyć.
 Überlegen, *vn.* rozważać, zastanawiać
 się; —, *adj.* przeważający, prze-
 ważny, przewagę mający.
 Überlegenheit, *sf.* przewaga, wyższość.
 Überlegt u. —legt, *adj.* rozważny.
 Überlegung, *sf.* rozmyśl, rozważa,
 zastanowienie się.
 Überlesen, *va.* irr. szybko przeczy-
 tać. (dać, poddać)
 Überlefen, *va.* oddać, wręczyć, wy-
 Überlieferung, *sf.* oddanie, wydanie;
 podanie, tradycja.
 Überlisten, *va.* podejść kogo sztuką,
 podstępnie.
 Übermalen, *va.* przesłać komu co.
 Übermacht, *sf.* przemoc.
 Übermächtig, *adj.* przemożny.
 Übermähung, *sf.* przesyłka.
 Übermalen, *va.* pomalować z wierz-
 chu, odnowić.

Übermannen, *va.* pokonać, poskro-
 mić kogo.
 Übermaß, *sn.* nadmiar, zbytek.
 Übermäßig, *adj.* zbyt, zbyteczny, przecho-
 dzący miarę.
 Übermehren, *va.* pokonać, poskra-
 miać, poddać pod moc.
 Übermenslich, *adj.* nadludzki.
 Übermessen, *va.* irr. przemierzyć.
 Übermorgen, *adv.* pojutrze; der —gen-
 de Tag, pozajutrze, trzeci dzień.
 Übermuth, *sm.* zarozumienie, zarozu-
 miałość, wyniosłość, zuchwałość.
 Übermüthig, *adj.* zarozumiały, wy-
 niosły, dumny, hardy.
 Übernachten, *vn.* przenocować.
 Übernachten, *adj.* przez całą noc
 trwający.
 Übernahme, *sf.* objęcie w posiadanie.
 Übernaturalig, *adj.* nadnaturalny.
 Übernehmen, *va.* irr. wziąć, włożyć
 co na siebie.
 Übernehmen, *va.* irr. przyjąć podjąć
 się czego; objąć co; sich —, *vr.* ob-
 ciągać się, podejmować się za
 wiele; przebrać miarę w jedzeniu
 lub pić.
 Überragen, *va.* przewyższać kogo, co.
 Überreichen, *va.* niespodzianie zejść
 kogo, napasać na kogo; sprawić
 komu niespodziankę; überreichen,
adj. niespodziany, niespodzianie
 wydany. (przy.)
 Überraschung, *sf.* niespodzianka, sur-
 Überraschen, *va.* przerachować,
 przeliczyć co.
 Überreden, *va.* namówić, nakłonić
 kogo do czego, wmówić w kogo
 co; sich —, wmawiać w siebie, roić
 sobie; überreden, *adj.* przekon-
 wający.

Überredung, *sf.* przekonanie prze-
 świadczenie.
 Überreichen, *vn.* sięgać, dosięgać
 dokąd. (mu co.)
 Überreichen, *va.* podać, wręczyć ko-
 Überreichung, *sf.* podanie, wręczenie.
 Überreif, *adj.* przestaly, przejrzały,
 nadto dojrzały.
 Überreiten, *vn.* irr. (sehn) przejechać
 konno na drugą stronę.
 Überreiten, *va.* irr. przejechać kogo
 (jadąc konno); zjeździć, spędzić,
 zmęczyć konia.
 Überrennen, *va.* irr. w szybkim bie-
 gu wpaść na kogo i obalić; prze-
 scignąć kogo.
 Überrest, *sm.* reszta pozostała.
 Überroth, *sm.* surdut.
 Überroth, *adv.* wznak.
 Überrümpeln, *va.* napasać niespodzia-
 nie na kogo, na co, podejść.
 Überrümpelung, *sf.* niespodziany na-
 pad.
 Übersäen, *va.* obsiać.
 Übersatt, *adj.* aż nadto syty.
 Übersättigen, *va.* okarmić, opchać;
 Chim. nasycić.
 Übersätten, *va.* zaciąć.
 Überschaufen u. Überschaufen, *va.* vid.
 Überschaufen.
 Überscheide, *sf.* futeł na pochwę.
 Überscheiden, *va.* przesłać co komu.
 Überscheidung, *sf.* przesyłka.
 Überschiessen, *vn.* przeprowadzić się do-
 kąd (na okręcie).
 Überschiessen, *va.* przeprowadzić, prze-
 wieść co, (wodą).
 Überschlagen, *sm.* wylóg (u sukni); wy-
 rachowanie kosztów, ocena; kata-
 plazma, plaster.
 Überschlagen, *vn.* irr. (sehn) przegi-

brać się i upaść w tył; —, *va.* uderzyć co i przewrócić na drugą stronę; przykład (kataplasma); zawiązać (rekwawy).

Überſchlagen, *vn. irr.* okryć się pleśnią; —, *va.* obliczać (koszta); opuścić, pominąć (przewracając karty w książce.)

Überſchletern, *va.* kwefem okryć, zakryć; zataić, utaić.

Überſchmieren, *va.* zamazać czem.

Überſchmieren, *va.* posmarować co z wierzchu.

Überſchnappen, *vn.* (ſchn) opadać, opuszczać się; bredzić, odejść od rozumu.

Überſchreiben, *va. irr.* zaadresować, napisać tytuł.

Überſchreiben, *va.* napisać co na wierzchu; przepisać (z jednej książki do drugiej lub na inny papier).

Überſchreiben, *va. irr.* przekrzyczeć kogo.

Überſchreiten, *vn. irr.* (ſchn) przejść na drugą stronę.

Überſchreiten, *va.* przekroczyć, przestąpić co.

Überſchreitung, *sf.* przejście; przekroczenie, naruszenie.

Überſchrift, *sf.* napis na wierzchu.

Überſchuh, *sm.* galosze, obuwie na błoto.

Überſchuß, *sm.* superata, przewyżka.

Überſchütten, *va.* polać, posypać co czem.

Überſchütten, *va.* obsypywać kogo

Überſchwanken, *vn.* pochylać się na jedną stronę.

Überſchwänglich, *adj.* obfity aż do zbytku, nadzwyczajnie wielki, niezmierny.

Überſchwemmen, *va.* zalać, zatopić.

Überſchwemmung, *sf.* wylew wód.

Überſchwimmen, *va. irr.* przepływać co.

Überſeich, *adj.* zamorski.

Überſegeln, *vn.* przepłynąć dokąd (za pomocą okrętu z żaglami).

Überſegeln, *va.* żeglując uderzyć o drugi statek i zatopić go; prześięgnąć żaglami.

Überſehen, *vn. irr.* widzieć, przejrzyć z góry.

Überſehen, *va.* przejrzeć, obejrzeć jednym rzutem oka; przebiegać oczyma; przeoczyć co, niepostrzedz; spuścić z oka, z uwagi; mimo co puścić, przez szpary patrzeć.

Überſenden, *va.* przesłać komu co.

Überſender, *sm.* przesyłacz, przesyłający

(ka. Überſendung, *sf.* przesłanie, przesył.)

Überſetzbar, *adj.* dający się tłumaczyć (na inny język).

Überſetzen, *vn.* przesadzić, przeskożyć; —, *va.* przeprawić; ſich—, *vr.* przeprawić się.

Überſetzen, *va.* przetłumaczyć, przełożyć.

Überſetzer, *in, s.* tłumacz.

Überſetzung, *sf.* tłumaczenie, przekład; przeprowienie, przeprowa

(przez rzekę).

Überſicht, *sf.* rzut oka na co, przejrzenie, przegląd.

Überſichtlich, *adj.* krótki wzrok mający.

Überſiedeln, *va. irr.* zanadto wygotować.

Überſüßern, *va.* posrebrzyć.

Überſinnlich, *adj.* nadmysłowy.

Überſintern, *va.* inkrustować, nasadzać czem.

Überſintern, *vn.* przelatować, przez lato przechować.

Überſpannen, *va.* rozpiąć co z wierzchu.

Überſpannen, *va.* zanadto mocno naciągać, wypreżać; za nadto wiele wymagać; Überſpannt, *adj.* zamono napięty, wyprężony; przesadzony, mający przesadzoną wyobraźnię, zapaloną, exaltowaną głowę.

Überſpannung, *sf.* za mocne naciąganie, wypreżenie; przesadzone wyobrażenia.

Überſpannen, *va. irr.* oprząść co, przedzą powlekać.

Überſpringen, *vn. irr.* przeskoczyć na drugą stronę.

Überſpringen, *va.* przeskoczyć przez co; opuścić, pominąć (w szybkim cytlaniu).

Überſtehen, *va. irr.* przybić wyższą

Überſtehen, *vn. irr.* przetrwać, przeżyć, przeciwieścić co.

Überſteigen, *vn. irr.* przeleźć, przebyć; —, *va.* przebyć co, przejść wierzchem; przewyżżyć, przewyżczyć.

Überſtimmen, *va.* za wysoko nastroić (instrument); przegłosować kogo.

Überſtrahlen, *va.* opromienić, oświecić; blaskiem przewyżżyć, zaćmić kogo.

Überſtreichen, *va. irr.* z wierzchu

Überſtreichen, *va.* potrząść czem, posypać z wierzchu.

Überſtrömen, *vn.* (ſchn) potokiem się rozlewać (przez wierzch).

Überſtrömen, *va.* zalewać co swemi

potokami (np. kraj cały.)

Überſtrömung, *sf.* wylew, rozlew.

Überſtülpen, *va.* nakryć, nadziać.

Überſtülzen, *va.* nakryć, przykryć; ſich—, *vr.* przewalić się przez głowę.

Überſtäfel, *va.* taflami z wierzchu wyłożyć.

Überſtäuben, *va.* zagłuszyć, przy-

Überſtärken, *va.* za drogo co sprzedawać, żądać za co od kogo.

Überſtören u. Überſtören, *va.* odurzyć, zdurzyć kogo.

Überſtören, *va.* głośniej śpiewać od innych, przesadzać swym głosem, zagłuszać.

Übertrag, *sm. Com.* przeniesienie (na drugą stronę).

Übertragen, *va. irr.* przenieść co na drugą stronę.

Übertragen, *va.* zlecić, polecić co komu; nadać (godność); ustąpić (swych praw); przełożyć, przetłumaczyć co na inny język.

Übertreffen, *va. irr.* przewyżżyć kogo w czem, czem.

Übertreiben, *va. irr.* przepędzić na drugą stronę.

Übertreiben, *va.* za nadto spędzić (konie, bydło); przesadzać w czem; Übertreiben, *adj.* przesadzony.

Überreibung, *sf.* przesada.

Übertreten, *vn. irr.* (ſchn) przejść na drugą stronę; wylać, występować z koryta; przejść na inną stronę; —, *va.* wykrzywić (trzewiki).

Übertreten, *va.* przestąpić (rozkaz, przepis).

Übertreter, *in, s.* przestąpiiciel (prawa), przestępca, czyni.

Übertrétung, *sf.* przestąpienie, naruszenie (prawa).

Übertritt, *sm.* przejście (do innej

Übertrumpfen, *va.* wyższą kozęga zabić.

Übertrumpfen, *va.* otykować, pobie-
lić; upieknie na pozór.

Übervoll, *adj.* przepelniony.

Überwältigen, *va.* skrzywdzić, oszu-
kać, oszwać kogo.

Überwachsen, *va. irr.* przerość kogo;
—, *vn.* wyrosć na czem, z wierz-
chu; porosnąć, zarastać czem.

Überwachen, *va.* przewatkować.

Überwallen, *vn.* (sehn) kipiść, rozlać
się, rozplywać się.

Überwältigen, *va.* pokonać, prze-
módz kogo.

Überweisen, *va. irr.* przekonać ko-
go o co, dowieść komu czego.

Überweisung, *sf.* przekonanie kogo
o co.

Überweisen, *va.* obilić.

Überwenden, *adj.* —liże Maht, szew
obrzucany. (siebie).

Überwerfen, *va. irr.* zarzucić co na
Überwerfen, (sich), *vr.* poswarzyć się,
przemówić się z kim.

Überwiegen, *va. irr.* przeważać co,
więcej ważyć; przeważać, prze-
wyższąć.

Überwinden, *va. irr.* przewyciężyć,
przemódz, pokonać kogo, co.

Überwinder, *sm.* pokonawca.

Überwindung, *sf.* przewyciężenie,
pokonanie.

Überwintern, *va.* przezimować co,
przez zimę przechowywać.

Überwinterung, *sf.* przezimowanie.

Überwint, *sm.* u, przyodziewek, o-
póncza, płaszcz.

Überzahl, *sf.* liczba nadkompletna.

Überzählig, *va.* przeliczyć co.

Überzählig, *adj.* nadliczbowy.

Überzeugen, *va.* przekonać kogo.

Überzeugung, *sf.* przekonanie.

Überziehen, *vn. irr.* (sehn) przenosi-
się, przeprowadzić się; przebie-
gać, przechodzić, przejechać przez

jakie miejsce; —, *va.* przeciągać
co na wierzchu.

Überziehen, *va. irr.* wdziać co na
wierzch; obciągać, powlec, ubrać

czem; sich —, *vr.* zachmurzyć się (o
niebie); mit Jmder —, cukrem oble-
wać; mit Krieg —, (Land) po nie-
przyjacielsku w kroczyć do kra-
ju z wojskiem.

Überzinnen, *va.* cyną powlec.

Überzinnung, *sf.* pobiata, pobilenie
cyną. (oblać).

Überzuckern, *va.* pocukrzyć, cukrem
Überzug, *sm.* u, powłoka, pokrywa,
powłoczka, poszewka, pokrowiec.

Überzured, *adv.* w poprzek, na krzyż.

Überlich, *adj.* zwyczajny, w zwyczajny,
w użyciu będący.

Überig, *adj.* pozostały; — bielen, zo-
stać, pozostać.

Überigend, *adv.* z reszłą.

Übung, *sf.* ćwiczenie się w czem,
ćwiczenie, wprawa.

Über, *sn.* brzeg, nadbrzeże.

Überbewohner, *sm.* mieszkawiec nad-
brzeżny.

—baum, *sm.* przybrzeże, nadbrzeże,
ulica lub droga ponad rzeką idąca.

—schwalbe, *sf.* grzebielucha, brze-
gówka, (ptak).

Uhr, *sf.* (dim Uhrchen) godzina; ze-
gar, zegarek; pl. Uhren, zegary, ze-
garki (na handel); wieviel — ist es,
która godzina?

Uhrband, *sn.* wstążka do zegarka.

—bord, *sm.* Mar. vid. Stundenbrett.

Uhrbehäse, *sn.* koperta od zegarka.

—fette, *sf.* lancuszek od zegarka.

—macher, *sm.* zegarmistrz.

—macherkunst, *sf.* zegarmistrzostwo.

—werk, *sn.* werk w zegarku, wszy-
stkie wewnętrzne części zegarka.

—zylinder, *sm.* skazówka zegarowa.

Uhrenhandel, *sm.* handel zegarami i
zegarkami.

Uhu, *sm.* puchacz (ptak).

Ulane u. Uhlán, *sm.* Millit. ulan.

Ulei, *sf.* uklej, uklejska, białoryb.

Ulm, *sf.* u. Ulmbaum, *sm.* wiaź (drze-
wo).

Ulmwalb, *sm.* las wiaźowy.

Ultramarin, *sn.* ultramaryn, farba
z kamienia błękitnego.

Ulm, *prep.* acc. kolo, około, o, za;
— alles in der Welt nicht, za nie
w świecie; — Gottes Willen, dla

Boga, na miłość Boską; — nichts
u. wieder nichts, dla bagateli, dla
fraszki, dla niczego; — zu, aby,
żeby. (lub inaczej zorać).

Ulmachen, *va.* przeorać, jeszcze raz

Ulmändern, *va.* przemieniać, prze-
istaczając. (przemiana).

Ulmänderung, *sf.* przeistoczenie,

Ulmarbeiten, *va.* przerabiać.

Ulmarbeitung, *sf.* przerobienie.

Ulmärmen, *va.* uściśkać.

Ulmarmung, *sf.* uściśnienie, uścisk.

Ulm'bauen, *va.* przebudować.

Ulm'behalten, *va. irr.* zostawić na
sobie co, niezdjąć z siebie
czego.

Ulmberbe u. Umbra, *sf.* umbra (gal.
glinki używanej w malarstwie).

—fisch, *sm.* lipień (ryba).

Ulm'beugen u. Ulm'biegen, *va. irr.* prze-
ginać, przekrzywić co.

Ulm'bilden, *va.* przekształcać co.

Ulm'binden, *va. irr.* obwiązać co,
około czego; inaczej oprawić
(książkę).

Ulm'bünden, *va.* zawinać, obwinać w co.

Ulm'blafen, *va. irr.* dmuchać i prze-
wrocić.

Ulm'blafen, *va.* dmuchać, wiać ze
wszech stron, odmuchiwac.

Ulm'brechen, *va. irr.* przelamać; obro-
bić (pole); Imprim. przelamać ko-
lumną i część pisma przenieść na
inną; druk przesadzać, przesta-
wiać.

Ulm'bringen, *va. irr.* zabić, życie ode-
brać; sich —, *vr.* życie sobie ode-
brać. (okryć na około).

Ulm'beden, *va.* inaczej okryć lub

Ulm'brehen, *va.* obracać na drugą
stronę, obracać, kręcić na około.

Ulm'bruden, *va.* przedrukować.

Ulm'büsten, *va.* woń rozpuszczać na
około czego; umbustet, *adj.* otoczony
wonią. (odmieniac).

Ulm'enden, *va.* Gram. deklinować,

Ulmendung u. Ulmendeform, *sf.* Gram.
deklinaacya, forma przypadkowania

Ulm'fahren, *vn.* u. *va. irr.* objeź-
dzać, kołować jadąc; —, *va.* przeje-
chać kogo, wozem zawadzić i o-
balić co.

Ulm'fassen, *vn.* objeżdżać co.

Ulm'fallen, *vn. irr.* (sehn) upaść, prze-
wrocić się; padać, zdychać.

Ulm'fang, *sm.* obwód, okrag; rozle-
głość, objętość, rozciągłość, za-
kres.

Ulm'fängen, *va. irr.* objąć, ogarnąć.

Ulm'färben, *va.* inaczej ufarbować.

Ulm'fassen, *va.* inaczej oprawić, osa-
dzić.

Ulmfassen, *va.* objąć *kogo*, obejmować, zamykać w sobie *co*, ogarnąć.
Ulmfassen, *va.* trzpiotliwie latać naokoło *czego*.

Ulmflechten, *va. irr.* inaczej spleść.
Ulmflechten, *va.* wpleść naokoło, oplesć *co* *czem*.

Ulmfliegen, *va. irr.* oblatywać *co*, latać naokoło *czego*.

Ulmfliegen, *va. irr.* opływać *co*, płynąć naokoło *czego*.

Ulmformen, *va.* przekształcić *co*.

Ulmführen, *va.* oprowadzić naokoło.

Ulmfüllen, *va.* przelać (z naczynia w naczynie).

Ulmgaffen (sich), *vr.* oglądać się rozdzawiwszy głowę.

Ulmgang, *sm.* obrót, obieg (koła); obchód, processya; obcowanie, wdawanie się w stosunki, zażyłość.

Ulmgänglich, *adj.* towarzyski, przyjacielski.

Ulmgänglichkeit, *sf.* towarzyskość.

Ulmgangssprache, *sf.* język towarzyski, w towarzystwach używany.

Ulmgärnen, *va.* osidląć, obścysać, sieciami obstawiać (zwierzęce); uosidląć, złowić w sidła (niedoswiadczonego).

Ulmgeben, *va. irr.* (einen Mantel) włożyć *co* na *kogo* dla osłonięcia, owinięcia; (Statten) rozdawać (karty).

Ulmgeben, *va. irr.* otoczyć *czem*.

Ulmgebung, *sf.* okoliczne, otaczające przedmioty, okolice; osoby otaczające, swita. (czające).

Ulmgegenb, *sf.* okolice, miejsca otaczające.

Ulmgehen, *va. irr.* (sich) obracać się, kręcić się; obchodzić, kołować, idąc; (mit einem) obcować, wdawać się, obchodzić się z kim;

(mit etwas) trudnić się *czem*; zamierzając, układając, knuwać *co*; mit Zügen —, kłamstwem nadrabiać.

Ulmgehen, *va. irr.* obchodzić *co*, naokoło *czego*; obejść, ominąć, pomijać.

Ulmgiehen, *va. irr.* przelać (z naczynia w naczynie); przelać, stopić, inaczej odlać.

Ulmgiehen, *va.* oblać *czem* (wokół).

Ulmgraben, *va.* ir. skopać inaczej.

Ulmgraben, *va.* okopać.

Ulmgränzen, *va.* ograniczyć.

Ulmgreifen, *va. irr.* objąć ręką, obejmować. (około).

Ulmguden (sich), *vr.* obejrzeć się na

Ulmgürten u. Ulmgürten, *va.* opasać; przypasać (szpadę).

Ulmhaben, *va. irr.* mieć na sobie, nosić. (kierą powalić).

Ulmhaben u. Ulmhaben, *va.* ścigać, śle-

Ulmhassen, *va.* uściskać, ucałować.

Ulmhängen, *va.* zawieszać *co* naokoło *czego*.

Ulmhängen, *va. irr.* powiesić *co* na

kogo; zawiesić *co* gdzieś indziej.

Ulmher, *adv.* naokoło.

Ulmher gehen, — laufen, — sehen, *vid.*

Herumgehen, Herumläufen u. Herum-

sehen. (sąsiadzi).

— liegenb, *adj.* ościenny, okoliczny.

— gehen, *vn. irr.* włożyć się, ko-

czować.

Ulmhin, *adv.* wokoło (*vid.* Hinum);

nicht — können, nie móc inaczej.

Ulmhüllen, *va.* obsłonić.

Ulmhüpfen, *va.* skakać naokoło *kogo*.

lub *czego*.

Ulmkehr, *sf.* odwrót, powrót.

Ulmkehren, *vn.* (sich) wracać, wra-

cać się (na powrót); —, *va.* prze-

wracać, wywrócić, obrócić *co* na drugą stronę; nawrócić *kogo*; przewrócić porządek; sich —, *vr.* odwracać się; umkehren, *adj.* przewrócony, odwrócony; odwrotny.

Ulmkippen, *vn.* przewazyć się iupać;

—, *va.* przechylić *co* i przewrócić.

Ulmklaffern, *va.* objąć *co* obiema rękami. (*kogo*).

Ulmklammern, *va.* objąć, uściskać

Ulmkleiden, *va.* przebrać *kogo* in-

częj; sich —, *vr.* przebrać się.

Ulmkleiden, *va.* naokoło przystroić.

Ulmkommen, *vn. irr.* (sehn) zginać, umrzeć.

Ulmkränzen, *va.* wieńcami otoczyć.

Ulmkreis, *sm.* obwód, okrąg.

Ulmkränzen, *va.* przeladować (z jedne-

go statku na drugi).

Ulmkrabung, *sf.* przeladowanie.

Ulmkränzen, *va.* oblegać; opasać, oto-

czyć.

Ulmkränzung, *sf.* obleżenie.

Umlauf, *sm.* obrót kołowy, krąże-

nie; cyrkulacja, bieg, obieg; in —

bringen, pusić w kurs, w obieg.

Umlaufen, *vn. irr.* (sich) obracać się,

odbywać swój obrót peryodyczny;

być w obiegu, krążyć; uchodzić,

upływać; —, *va.* biegnąc potrać i

przewrócić.

Umlaufen, *va. irr.* obiegać *co*.

Umlaufschreiben, *vn.* okólnik.

Umlaut, *sm.* przemiana samogłoski

na kropkowaną (a, o, u, na ä, ö, ü.)

Umliegen, *va.* położyć na bok; prze-

wrócić; przełożyć, inaczej poło-

żyć; włożyć (plaszczyznę).

Umliegen, *va.* obłożyć, otoczyć.

Umlieften, *va.* obrócić, skierować

w inną stronę.

Ulmleuchten, otoczyć jasnością; o-

świecać ze wszystkich stron.

Ulmliegenb, *adj.* otaczający, na oko-

ło leżący.

Ulmmachen, *va.* przerobić; przelać.

Ulmmanieren, *va.* obmurać.

Ulm-messen, *va.* przemierzyć.

Ulm-münzen, *va.* przebić monetę.

Ulm-nähen, *va.* przesywać na nowo.

Ulmnähen, *va.* obszywać *co* koło *cze-*

go.

Ulmnebeln, *va.* mgłą otaczać.

Ulmnehmen, *va. irr.* wziąć na sie-

bie *co*, odziać się *czem*.

Ulm-packen, *va.* inaczej upakować.

Ulm-pflanzen, *va.* inaczej poprzesza-

dząć. (nam).

Ulm-pflanzen, *va.* obsadzić *co* roślin-

Ulm-pflanzung, *sf.* przesadzanie ro-

ślin. (nowo wybrukować).

Ulm-pflastern, *va.* przebrukować, na

Ulm-pflügen, *va.* przeorać, na nowo

zorać.

Ulm-prägen, *va. vid.* Ummünzen.

Ulm-reisen, *va.* podróż odprawić ko-

ło *czego*.

Ulm-reißen, *va.* porwać, szarpać, o-

balic *kogo*, *co*.

Ulm-reiten, *vn. irr.* (sehn) objeżdżać

konno, kołować jadąc; —, *va.*

jadąc potrać i obalic *kogo*.

Ulmreiten, *va.* objeżdżać konno *co*.

Ulm-reunen, *va. irr.* obalic w szybkim

pedzie. (biedza *co*).

Ulm-rennen, *va.* szybkim pędem o-

Ulmringen, *va.* otaczać, opasać *co*.

Ulmriß, *sm.* rysownictwo, ogólny.

Ulm-rühren, *va.* wymięzać, przemies-

zać. (*czem*).

Ulm-rütteln, *va.* dobrze wstrząsać

Ulm (złożone z Uln baß), *vid.* Uln.

Umsaßen, *va.* przesypać z jednego worka w drugi.

Umsäßen, *va.* przerzucić pilną i obalić.

Umsatteln, *va.* przesiadłać: *vn.* fig. odmienić zawód.

Umsaßen, *va.* obrót, odbyć.

Umschaffen, *va.* przetworzyć.

Umschänzen, *va.* oszańcować.

Umschänzung, *sf.* oszańcowanie.

Umschätzen, *va.* oceniać.

Umschauen (sich), *vr.* oglądać się.

Umschiffen, *va.* przeladować towary z jednego statku na inny.

Umschiffen, *vn.* płynąć na około czego (okrętem).

Umschlag, *sm.* 1. okładka (papierowa), owinięcie; koperta (listu); wyłóg (u sukni); okładanie (choć części ciała); zmiana (wiatru); zmiana szczęścia, niepowodzenie; karta wyswiecona (w grze); *Com.* *vid.* Umslag

Umschlagen, *vn.* irr. (sehn) przewrócić się, obalić się; obracać się, powracać się; zmieniać się (o pogodzie); —, *va.* przewracać, odwracać, założyć (z jednej strony na drugą); uderzyć co i przewrócić; przykładając co na bolącą część ciała; ściąć (drzewo); włożyć na siebie co i owinać się.

Umschlagetuch, *sn.* chustka do owinięcia się. (*kolo* czego).

Umschleichen, *va.* irr. ukradkiem łazić.

Umschleichen, *va.* welonem okryć, osłaniać co. (*usciskać*).

Umschließen, *va.* irr. otoczyć czymś.

Umschlingen, *va.* irr. owinać i zadziergać; wziąć kogo w objęcia, uściskać.

Umschmeißen, *va.* irr. obalić, prze-

wrócić kogo, co.

Umschmelzen, *va.* irr. przetopić.

Umschmelzen, *va.* przekuć.

Umschmelzen, *va.* okuć kogo, co.

Umschnallen, *va.* sprzączkami przytwierdzać na około czego; inaczej zapinać. (*przepisywać*).

Umschreiben, *va.* irr. inaczej napisać.

Umschreiben, *va.* opisywać innemi wyrazami; napisać co na około; *Geom.* opisać (figurę na kole).

Umschrift, *sf.* napis okólny (na monetach). (*pasac*).

Umschürzen (sich), *vr.* f. rtuch przy-

Umschüteln, *va.* zmięsząć trzęsąc

czem. (*przewrócić co*).

Umschütten, *va.* wysypać, wylewać.

Umschütten, *va.* na około obsypać co.

Umschweifen, *sm.* obieg, kołowanie; *fig.* ogródka w mówieniu, korowody, cegiele.

Umschweifen, *va.* żeglując uderzyć i zatopić drugi statek.

Umschweifen, *va.* opłynąć co. (*go*).

Umschweifung, *sf.* żegluga na około

Umschweifen (sich), *vr.* oglądać się, obejrzeć się; szukać czego, postarać się o co.

Umschweifen, *va.* przedstawiać, przesadzać; *Com.* wymieniać co z co, zamieniać co na co, obracać w handlu; sich —, *vr.* zwrócić się (o wie-
trze).

Umschweifen, *va.* obsadzać co czym.

Umschweifen, *vn.* irr. skończyć się, przeminąć; das Jahr ist um, rok upłynął, zakończył się.

Umsicht, *sf.* oględność, przezorność, ostrożność, baczność.

Umsichtig, *adj.* oględny, przeczorny, ostrożny, baczny.

Umsinken, *vn.* irr. (sehn) przewrócić się i upaść.

Umsinken, *adv.* daremnie, nadaremnie, napróżno; darmo, bez zapłaty.

Umsinken, *va.* przepięgać; inaczej wyciągać, naciągać.

Umsinken, *va.* objąć, scisnąć.

Umsinken, *va.* oprząść czym.

Umspringen, *vn.* irr. (sehn, mit etw.) obchodzić się z czym.

Umspringen, *va.* obskakiwać co, skakać kolo czego.

Umsprung, *sm.* 1. okoliczność; pl. —stände, szczegóły; ceremonie, korowody; in andern —den sehn, być przy nadziei.

Umsprunglich, *adj.* szczegółowy, roz-
wlekły; ceremonialny, robiący ko-
rowody.

Umsprunglichkeit, *sf.* rozwlekłość; ko-
rowody, mitrega. (*wek*).

Umsprungswort, *sn.* Gram. przysłó-

Umsprung, *va.* przewracać (zboże),
przekopać (ziemię). (*pek*).

Umsprung, *va.* inaczej upiąć (np. cze-
Umsprung, *va.* powsadzać na około
czego).

Umsprung, *vn.* irr. stać na około; stać
na drugiej, na odwrotnej stronie;

—, *va.* otaczać co, stać na około
czego.

Umsprung, *va.* poprzestawiać, ina-
czej poustawiać.

Umsprung, *va.* obstawiać co czym, sta-
wiać na około.

Umsprung, *va.* przestrajac, inaczej
nastroić (instrument); *fig.* spowo-
dować kogo do innego zdania,
przerobić kogo; —, *vn.* głosować
kolejno.

Umsprung, *va.* irr. popełnić i oba-

lić, trącić i przewrócić; obalić, u-
nieważnić.

Umsprühen, *va.* opromienić, bla-
skiem promieni (lub czego) otoczyć
kogo, co. (*nowo smarować*).

Umsprühen, *va.* przesmarować, na

Umsprühen, *va.* obsmarować (na o-
kolo).

Umsprühen, *va.* przesypywać czym.

Umsprühen, *va.* obsypać

Umsprühen, *va.* przerobić pończoszko-
wą robotą, przedziąć, inaczej o-
pleść.

Umsprühen, *va.* usidlić, uwikłać kogo.

Umsprühen, *va.* potokiem opływać co.

Umsprühen, *va.* inaczej zawijsć, za-
ginać.

Umsprung, *sm.* zawalenie się, runię-
cie; upadek, wywrócenie, zguba.

Umsprung, *vn.* (sehn) obalić się, po-
walić się, runąć; —, *va.* powalio,
obalić co.

Umsprung, *va.* nanowo chrześcić, ina-
czej chrześcić, inaczej nazwać.

Umsprung, *sm.* zamiana, wymiana.

Umsprung, *va.* zamieniać co, po-
mieniać się na co.

Umsprung, *va.* irr. włożyć co na sie-
bie, wziąć na siebie; sich —, *vr.*
(nach) szukać czego, chodzić za
czem.

Umsprung, *va.* brzmieć na około czego.

Umsprung, *va.* pędzić na około.

Umsprung, *va.* irr. stąpić na co i
przewrócić, strącić, zdeptać; —,
vn. (sehn) przystać, przejść na czyją
stronę.

Umsprung, *va.* obstać kogo lub co.

Umsprung, *sm.* obieg, krążenie; pl. wi-
chrzenia, intrygi, zamieszanie.

Umsprung, *vn.* (sehn) obrastać

w okolo; *adj.* obrosły.Umlöſen, *va.* potoczyć i przewrócić na drugą stronę; *fig.* sprawić przewrót, zupełną przemianę w czem; *ſich* —, *vr.* przewrócić się.Umlöſung, *ſf.* przewrót, zupełna przemiana (właſciwie i przenoś.).Umwandeln, *vn.* obchodzić na okolo; —, *va.* przemieniać, odmieniać; *Gram.* czasować.Umwandlung, *ſf.* przemiana; czasowanie.

(odmienić).

Umwandeln, *va.* przemycić, myjąc.Umwandeln, *va.* odmieniać, wymieniać, zamieniać co; —, *vn.* (mit etnem) pomieniać się z kim; *Umwandeln*, *adj.* u. *adv.* kolejny, -no, na przemiany.Umwandeln, *ſf.* zmiana, odmiana.Umweg, *sm.* manowiec; wykręt.Umwegen, *va.* wiejąc powalić.Umwegen, *va.* owiewać, owionąć.Umwenden, *va. irr.* obracać co na drugą stronę; *ſich* —, *vr.* obrócić się.Umwenden, *va. irr.* zarzucać co na siebie; przewrócić, obalić co.Umwenden, *va.* inaczej obwinąć, okłamać; przewieć inaczej powieć (w pieluchy).Umwenden, *va.* owinać okolo czego.Umwenden, *va.* owinać koło czego; opasać, uwieńczyć kogo csem.Umwohnen, *vn.* mieszkąć na okolo czego.

(mnieść).

Umwohnen, *va.* zachmurzać, zaciemniać.Umwohnen, *va.* obryć, ryjąc poruszyć co na okolo.Umwohnen, *va.* płotem ogrodzić.Umwohnung, *ſf.* ogrodzenie.Umwohnen, *va.* przerysowywać (inaczej).Umläſen, *va. irr.* przeprowadzać się; —, *va.* zmienić ubiór, przezuć; zwłoczyć kogo, zwodzić; *ſich* —, *vr.* przebrać się.Umläſen, *va.* zaciągnać co na okolo czego; *ſich* —, *vr.* zachmurzyć się.Umläſen, *va.* otaczać, obsaczyć kogo lub co.Umläſen, *adj.* niezmienny.Umläſen, *adj.* niezmiennosc.Umläſen, *adj.* u. *adv.* niezależny, -nie, niezawisły, -śle.Umläſen, *adj.* niezależność, niezawisłość.Umläſen, *adj.* ciągły, niestanny.Umläſen, *adj.* okiem nieprzejrzany.

(ronny -nie).

Umläſen, *adj.* u. *adv.* nieuch.Umläſen, *adj.* Umläſen.Umläſen, *adj.* nieważny.Umläſen, *ſf.* nieuwaga.Umläſen, *adj.* nieszlachecki.Umläſen, *adj.* u. *adv.* niezameldowany, bez zameldowania.Umläſen, *adv. gen.* bez względu na.

(przyjemny).

Umläſen, *adj.* nieprzyjemność.Umläſen, *ſf.* nieprzyjemność.Umläſen, *adj.* nieznaczący, niepożorny.

(przystojny).

Umläſen, *adj.* nieprzystojny, nieprzystojność.Umläſen, *adj.* nieprzystojność, nieprzystojność.Umläſen, *adj.* niegorszący.Umläſen, *adj.* niedający się zastosować, użyć do czego.Umläſen, *ſf.* nieprzystojność, nieobyczajność; *sm.* ulicznik, swawolnik, psotnik.Umläſen, *adj.* niegrzeczny.Umläſen, *ſf.* niegrzeczność.Unausſprechlich, *u.* —höflich, *adj.* niewstrzymany, niepohamowany.Unausſprechlich, *adj.* u. *adv.* bezustanny, -nie; bezprzestanny, -nie.Unausſprechlich, *adj.* nierozłączny, nierozrywany; nierozwiązany, nierozstrzygnięty.Unausſprechlich, *adj.* nieważny.Unausſprechlich, *ſf.* nieuwaga.Unausſprechlich, *adj.* niechybny, nieuchronny, nieomylny.Unausſprechlich, *adj.* niewykonalny, niedający się wykonać, zrobić.Unausſprechlich, *adj.* w zawieszeniu będący, wątpliwy, niepewny.Unausſprechlich, *adj.* nieprzerwany, ciągły; *adv.* bez przerwy.Unausſprechlich, *adj.* niewygasły.Unausſprechlich, *adj.* niewypowiedzialny.Unausſprechlich, *adj.* niezaosny.Unausſprechlich, *adj.* nieuchronny, niechybny.Unausſprechlich, *adj.* niepohamowany.Unausſprechlich, *adj.* nielitościwy.Unausſprechlich, *ſf.* nielitościwość.Unausſprechlich, *adj.* bez brody, niemający brody.Unausſprechlich, *adj.* nieuważany, na co się niezwraca uwagi, nie zważa.Unausſprechlich, *u.* —bachſam, *adj.* nierozważny, nierozmyslny.Unausſprechlich, *ſf.* nierozwaga, nierozważność, nierozmyslnosc.Unausſprechlich, *adj.* nieznaczący, małoważny.Unausſprechlich, *adj.* bezwarunkowy.Unausſprechlich, *adj.* bezdzietny, niemający sukcesorów.Unausſprechlich, *adj.* nieuprzedzony, nieuległy przesądom; szczerzy, otwarty.Unbeſonnenheit, *ſf.* nieuprzedzenie, bezstrośność; otwartość.Unbeſonnen, *adj.* niesplamiony, nieskazony; *Theol.* niepokalany, niezamazany.Unbeſonnen, *adj.* nieupoważniony, niemający prawa przedsiębrać jaką czynność.Unbeſonnen, *adj.* nieograniczony.Unbeſonnen, *adj.* niepojęty.Unbeſonnen, *ſf.* niepojętość.Unbeſonnen, *sn.* niezdrowie, niemile uczucie, nudzenie sobą.Unbeſonnen, *adj.* nieco niezdrowy, nudny.Unbeſonnen, *adj.* niedoleżny, niemający dać sobie rady.Unbeſonnen, *adj.* nieostrożny.Unbeſonnen, *ſf.* nieostrożność.Unbeſonnen, *adj.* nieznajomy, nieznany.Unbeſonnenheit, *ſf.* nieznajomość.Unbeſonnenheit, *ſf.* nieobeznanie z csem.Unbeſonnen, *adj.* nieubrany, nagi.Unbeſonnen, *adj.* niedbający, nie troszczący się o co, spokojny.Unbeſonnen, *adj.* nieożywiony.Unbeſonnen, *adj.* nieczytany.Unbeſonnen, *u.* —würſlich, *adj.* niedostrzeżony, niedający się dostrzedz.Unbeſonnen, *adj.* Arithm. nieoznaczony (o liczbach).Unbeſonnen, *adj.* niewzbroniony, niezaprzeczony.Unbeſonnen, *adj.* niewygodny.Unbeſonnenheit, *ſf.* niedogodność, niewygoda.Unbeſonnen, *adj.* nieujędzony; nieopatrzone w konia. (wezwany).Unbeſonnen, *adj.* niepowołany, nie-

1235 Unberühmt. *adj.* niesławny, bez sławy.
 Unberührt. *adj.* nietknięty; — stehen lassen, nie dotknąć czego, nie wspominać o czém.
 Unbeschadet. *adv. gen.* bez uszkodzenia, bez obrazy, bez zgwałcenia.
 Unbeschädigt. *adj.* nieuszkodzony.
 Unbescheiden. *adj.* nieskromny, niegrzeczny.
 Unbescheidenheit. *sf.* nieskromność.
 Unbescholtten. *adj.* nieskazitelny, nieskazony.
 Unbeschrankt. *adj. vid.* Unumschränkt.
 Unbeschreiblich. *adj.* niepodobny do opisanja, niewypowiedziany.
 Unbesiegt. *adj.* niewidzawszy, nieobejrzawszy.
 Unbesiegt. *adj.* niezwytyczony, nieprzewyciężony, niepokonany.
 Unbesonnen. *adj.* nierozważny, niebaczny, płochy.
 Unbesonnenheit. *sf.* nierozwaga, nierozważność.
 Unbestand. *sm. u.* — ständigkeit, *sf.* nie-
 Unbeständig. *adj.* niestały.
 Unbeständig u. — ständig, *adj.* nieprze-
 dajny, niedający się przekupić.
 Unbestimmt. *adj.* nieoznaczony, nie-
 pewny, niewyraźny.
 Unbestimmtheit. *sf.* nieoznaczoność,
 niepewność, niewyraźność.
 Unbestreitbar. *adj.* niezaprzeczony.
 Unbestritten. *adj.* nieznaczący.
 Unbegann. *adj.* nieugięty.
 Unbegreiflichkeit. *sf.* nieugiętość.
 Unbewußt. *adj.* niestrzeżony.
 Unbewußt. *adj.* nieuzbrojony.
 Unbewußt. *adj.* nieruchomy; nie-
 wzruszony; — glühe Güter, dobra
 nieruchome.

Undeutsch. 1236
 Unbeweglichkeit. *sf.* nieruchomość; nie-
 wzruszoność.
 Unbewegt. *adj.* nieczuły, zimny.
 Unbeweglich. *adj.* niemogący być do-
 wiedzionem.
 Unbewohnbar. *adj.* niemieszkalny,
 w którym mieszkać niemożna.
 Unbewohnt. *adj.* niezamieszkały.
 Unbewußt. *adj.* niewiedzący, niewie-
 dzący, niewiedząc; daß ist mir —,
 niewiem o tem; seiner —, bez je-
 go wiedzy.
 Unbezählig. *adj.* nie do zapłacenia.
 Unbezählig. *adj.* nieposkromiony,
 nie dający się poskromić.
 Unbezweifel. *adj.* niewątpliwy.
 Unbezwänglich. *adj.* nie mogący być
 pokonanym.
 Unbiegsam. *adj.* niedający się zginać,
 niegiętki; nieugięty. (giętość).
 Unbiegsamkeit. *sf.* niegiętkość; nie-
 ugiętość u. — billigkeit, *sf.* niesłuszność.
 Unbillig. *adj.* niesłuszny.
 Unbrauchbar. *adj.* nie dający się już
 użyć, nieużyteczny, zdezerolowany,
 zepsuty.
 Unbrauchbarkeit. *sf.* nieużyteczność.
 Unbühfertig. *adj.* zatwardziały
 w grzechu. (wierność).
 Unbühlig. *sm.* niechrześcijaństwo, nie-
 chrześcijański.
 Unb. *conj. i. a.* (wdzięczność).
 Unb. *sm. u.* — dankbarkeit, *sf.* nie-
 unb. *adj.* niewdzięczny.
 Unb. *adj.* nie dający się pomy-
 śleć. (miętych czasów).
 Unb. *adj.* dawny, od niepa-
 unb. *adj.* niewyraźny; niezro-
 zumiały.
 Undeutsch. *adj.* nie zrozumiały dla
 Niemców, nieniemiecki.

1237 Unblutlich. *adj.* nieprzydatny.
 Unblutfertig. *adj.* nieusłuszny.
 Unblut. *sm.* urojenie, marzenie, dzi-
 wotwór którego niepodobna przy-
 puścić.
 Unbulbsam. *adj.* bez tolerancji.
 Unburchbringlich. *adj.* nieprzenikliwy.
 Unburchsichtig. *adj.* nieprzezroczysty.
 Uneben. *adj.* nierówny, nieładki.
 Unebene u. — benheit, *sf.* nierówność,
 nieładkość.
 Unecht. *adj.* nieprawdziwy, sfałszo-
 wany; szychowy (o drogich meta-
 lach); nieprawdy (o dzieciach).
 Unedel. *adj.* nieszlachetny; prosty
 (o metalach); nieplodny (o kopal-
 niach).
 Unehe. *sf.* małżeństwo.
 Unehlich. *adj.* nieprawdy, z niepra-
 weggo łoża zrodzony.
 Unehre. *sf.* bezcześć, hańba, sromota,
 zniewaga.
 Unehrerbittig. *adj. u. adv.* niewstydl-
 iwy, — wie, uchybiający winnemu u-
 szanowania. (tętno).
 Unehrlich. *adj.* nieuczciwy, nierze-
 rzetelność.
 Unehrlichkeit. *sf.* nieuczciwość, nie-
 rzetelność.
 Uneigennützig. *adj.* bezinteresowny.
 Uneigennützigkeit. *sf.* bezinteresow-
 ność.
 Uneigentlich. *adj.* niewłaściwy, słu-
 żący czemu innemu.
 Uneigentlich. *adj. gen.* — sein, być nie-
 pamiętnym na co.
 Uneinig u. Uneins. *adj.* niezgodny.
 Uneinigkeit. *sf.* niezgoda.
 Unempänglich. *adj.* niezdolny do
 przyjęcia czego.
 Unempfindlich. *adj.* nieczuły na co.
 Unendlich. *adj.* nieskończony, — cze-

Unentwertet. 1238
 nie, niezmierny, — nie.
 Unentbehrlich. *adj.* niezbędny, nieod-
 bicie potrzebny.
 Unentgeltlich. *adj.* bezpłatny, — nie.
 Unentschlossen. *adj.* niezdeterminowany.
 Unerrachtet. *vid.* Ungeachtet.
 Unerbittlich. *adj.* nieublagany, nie da-
 jący się ubłagać.
 Unerrfahren. *adj.* nieodświadczone.
 Unersforschlich. *adj.* niezbadany.
 Unergänglich. *adj.* nie dający się do-
 pełnić, nie mogący być dopełnie-
 nym.
 Unergründlich. *adj.* niezgłębiany; nie-
 docieczony, niezbadany.
 Unerheblich. *adj.* małoważny.
 Unerhört. *adj.* niewysłuchany; nie
 słychany.
 Unerfennlich. *adj.* niewdzięczny.
 Unerklärbar u. — klarlich. *adj.* nie da-
 jący się wytłumaczyć, wyjaśnić,
 odgadnąć. (ny, nieodzwony).
 Unerläßlich. u. — lässlich. *adj.* koniecz-
 ny, niezbędny.
 Unerläßt. *adj.* nieodzwolony.
 Unermesslich. *adj.* niezmierny; nie-
 zmierzony.
 Unermüdet u. — müdlich. *adj.* niezmor-
 dowany, niespracowany.
 Unerörtet. *adj.* niewyjasniony.
 Unerstlich. *adj.* nienasycony.
 Unerstlich. *adj.* niewyczerpany.
 Unerstlich. *adj.* nieustraszony.
 Unerstlich. *adj.* niewzruszony,
 niezachwiany.
 Unerstlich. *adj.* nieodseigniony.
 Unerstlich u. — gülich. *adj.* niepoweto-
 wany, niensagdzony. (pny).
 Unerstlich u. — gülich. *adj.* niedostęp-
 ny.
 Unerstlich. *adj.* nieznośny.
 Unerstlich. *adj.* nieletni.
 Unerwartet. *adj.* niespodziany.

1239. Unnerweislich. *Unnerweislich, adj.* niepodobny do do-
wiedzenia, do okazania, do udowo-
dnienia.
Unnerwogen, adv. gen. pomimo że.
Unnerwogen, adj. bez wychowania;
małoletni.
Unfähig, adj. niezdolny, niezdolny.
Unfähigkeit, sf. nieudolność, niezda-
tność, niezdolność.
Unfahrbar, adj. nie do przebycia.
Unfall, sm. 3. przypadek (nieprzy-
jemny).
Unfährbar, adj. u. adv. nieomyślny,
—nie; niezawodny, —nie.
Unfährbarkeit, sf. nieomyślność.
Unfern, adv. — von, niedaleko czego.
Unflath, sm. plugawość.
Unflätig, adj. plugawy, niechlujny.
Unfleiß, sm. niepilność.
Unfleißig, adj. niepilny.
Uniform u. — förmigkeit, sf. niekształt,
niekształtność; —, *sm.* rodzaj wy-
moczka. (tay.)
Unförmlich u. — förmig, adj. niekształt-
ny, *sm.* człowiek nie będący
niczym przyjaciele.
Unfreundlich, adj. ponury, kwaśny,
nieuprzejmy, nieprzyjemny.
Unfreundlichkeit, sf. ponurość, nieu-
przejmość.
Unfreundschafftlich, adj. nieprzyjazny.
Unruhe, sm. niepokój.
Unruhe, adj. niezgodny, zоста-
jący w nieporozumieniu.
Unfruchtbar, adj. nieplodny.
Unfruchtbarkeit, sf. nieplodność.
Unflug, sm. zdrożność, swawola.
Ungangbar, adj. bezdrożny, nieprze-
byty, nie do przebycia dla pie-
szych; nie mający kursu, obiegu
(o pieniądzech).

Ungesähr. 1240
Ungar, adj. niedogotowany, niedo-
warzony.
Ungastlich, adj. niegościny.
Ungedacht, adj. nieszanowany; —
conj. pomimo tego że; —, *adv. gen.*
pomimo.
Ungedächtnis, adj. nieskarcony.
Ungedächtnis, adj. nieprzecuty.
Ungedächtnis, adj. nieutorowany.
Ungedachte, sf. wykrzywienie ustami,
wydrzeźnianie się.
Ungedertig, adj. krzywiący się; gra-
biański, nieprzyzwoity.
Ungedert, adj. nieproszony; —, *adv.*
dobrowolnie.
Ungedert, adj. niewykształcony.
Ungedert, adj. nieblichowany, nie-
bielony (o płócie).
Ungedert, adj. nieurodzony; unge-
borenes Thier, wyporek, zwierzątko
jakie z brzucha wyprute.
Ungedertlich, adj. nieużywany, nie-
będący w użyciu.
Ungedert, sf. nieprzyzwoitość, nie-
przystojność; zur —, nieprzyzwo-
icie, nieprzystojnie.
Ungedertlich, adj. nieprzyzwoity, nie-
przystojny.
Ungedert, adj. niezwiązany; nie-
oprawny; wolny, niezawisły, swo-
bodny; rozwiozły, rozpustny; ble
— bene Rede, proza, mowa niewią-
zana.
Ungedertheit, sf. niezawisłość; roz-
pusta, rozwiozłość. (dek.)
Ungedert, sf. Chir. zarodek, zapło-
dzenie.
Ungedert, sf. niecierpliwość.
Ungedertig, adj. niecierpliwy.
Ungedert, adj. przypadkowy, traf-
kowy, nieumysłowy; —, *sm.* traf,
przypadek; —, *adv.* około, mniej

1241. Ungesährlich. *Ungesährlich, adj.* nieuczynny, nieu-
czynny; bon —, przypadkowo, tra-
sem. (służny).
Ungesährlich, sf. nieuczynność.
Ungesährlich, adj. bezskrzydłowy.
Ungesährlich, adj. niejedzony; *adv.* nie-
jedlisy. (zasadniczo).
Ungesährlich, adj. bezzasadny, nieu-
zasadniczo. *Ungesährlich, adj.* markotny, zły, gnie-
wający się; — *werd n.* rozgniewać
się.
Ungesährlich, adv. bez rozkazu.
Ungesährlich, adj. nieudany, bez obłu-
dy, szczerzy.
Ungesährlich, adj. niezmierny, ogrom-
ny; straszny, okropny; —, *sm.* po-
twór.
Ungesährlich, adj. bezprzeszkodny,
nieodzajający żadnej przeszkody.
Ungesährlich, adj. niezheblowany, nie-
gładki; nieokresany, grubiański.
Ungesährlich, adj. nie należny, nieprzy-
zwoity.
Ungesährlichkeit, sf. nieprzyzwoitość,
nieprzystojność.
Ungesährlich, adj. nieposłuszny; —
sm. nieposłuszeństwo. (ki.)
Ungesährlich, adj. nieduchowny, świec-
ny.
Ungesährlich, adj. nieobrażony, nie-
urazony.
Ungesährlich, adj. niewymuszony,
prosty, naturalny.
Ungesährlich, adj. nie naładowany (wóz),
nie nabity (strzelba); nieproszony
(gość). (trunków).
Ungesährlich, sm. czapowe, podatek od
Ungesährlich, adj. niedogodny, nie wpo-
rę wydarzający się, niewczesny;
—, *adv.* nie w porę, nie na rękę.
Ungesährlich, sf. niedogodność, nie-
wczesność.

Ungesährlich. 1242
Ungesährlich, adj. niepojętny.
Ungesährlich, adj. nieuczony. (bny).
Ungesährlich, adj. nieruchawy, niezgra-
ny. *Ungesährlich, sm.* niedogodność, subjek-
tywność. (wygodny).
Ungesährlich, adj. niedogodny, nie-
wygodny.
Ungesährlichkeit, sf. niewygoda.
Ungesährlich, adj. niepospolity, nadszy-
czajny.
*Ungesährlich, nieodmierzony, nieokre-
ślony, nieoznaczony.*
Ungesährlich, adj. nienazwany, bez-
imienny. (ny).
*Ungesährlich, niesklonny; nieprzechy-
lony, nie do jedzenia, nie-
dający się jeść; nieśmaczny, su-
chy, ośchły.*
Ungesährlich, adj. niepożywany, nie-
tłakiety; *adv.* nie dotknąwszy się.
Ungesährlich, adj. nie przystający na
swoje, nienasycony.
Ungesährlich, adj. niepomieszony.
Ungesährlich, adj. nieprosty, nieró-
wny; nieparzysty (o liczbach).
Ungesährlich, adj. nieudatny, nie-
zdarny, odrodny. (nielecząc).
Ungesährlich, adj. u. adv. nieczony,
Ungesährlich, adj. niesprawiedliwy, nie-
słuszny. (niesłuszność).
Ungesährlichkeit, sf. niesprawiedliwość,
Ungesährlich, adj. nierymowy; *fig.* nie-
dorzeczny.
Ungesährlichkeit, sf. niedorzeczność.
Ungesährlich, adv. niechętnie; gern ober
—, chego nie chego.
Ungesährlich, vid. Ungeracht.
Ungesährlich, adj. niekwaszony, nieki-
szone.
Ungesährlich, adj. nieobrażony; *adv.*
niezwłocznie, niebawie, nieba-
wem, bez odwołki.

Ungeſehen, *adj.* uważany jako nie-były.

Ungeſcheit, *u.* — ſcheit, *adj.* nierozsądny; —, *adv.* nie żenują się, śmiało.

Ungeſchicklichkeit, *sf.* niezgrabność.

Ungeſchick, *adj.* niezgrabny, niezdatny do czego.

Ungeſchlacht, *adj.* nieokrzesany, gapowaty, niezgrabny.

Ungeſchlichkeit, *sf.* niezgrabność.

Ungeſchliffen, *adj.* nieszlifowany, niepolerowany; nieokrzesany, grubiański. (niegrzeczność.

Ungeſchliffenheit, *sf.* nieokrzesałość.

Ungeſchmack, *sm.* niesmak; brak wszelkiego smaku.

Ungeſchminnt, *adj.* nieubarwiony; niekłamliwy, nieudany, prawdziwy.

Ungeſchoren, *adj.* nieogolony, nieostrzyżony; niestrzyżony (aksamit); laſſen Sie mich —, daj mi święty pokój.

Ungeſellig, *adj.* nietowarzyski.

Ungeſelligkeit, *sf.* nietowarzyskość.

Ungeſchlich *u.* — ſchlich, *adj.* nieprawny. (ucywilizowany.

Ungeſittet, *adj.* nieubyczajony, nie-

Ungeſprächig, *adj.* niemowny.

Ungeſprächigkeit, *sf.* niemowność, małomówność.

Ungeſtalt *u.* — ſtalt, *adj.* niekształtny.

Ungeſtaltigkeit, *sf.* niekształtność.

Ungeſtört, *adj.* nieukroczmalony.

Ungeſtört, *adj.* niezakłócony, nieprzerwany.

Ungeſtört, *adj.* *u.* *adv.* nieukarany, bezkarny, nie-

Ungeſtörtigkeit, *sf.* bezkarność.

Ungeſtüm, *adj.* gwałtowny, burzliwy, niepohamowany; natarczywy; —,

sm. *u.* *sn.* gwałtowność; natarczywość.

Ungeſund, *adj.* niezdrowy.

Ungeſundheit, *sf.* niezdrowość.

Ungeſtüm, *sm.* potwór, straszidło.

Ungetreu, *adj.* niewierny, wiarolomny.

Ungeſchick, *adj.* nieumyty; *fig.* nie-dorzeczny, śmieszny, przeciwny zdrowemu rozsądkowi.

Ungeſchick, *adj.* niepoświęcony; niewtajemniczony (w co).

Ungeſchick, *adj.* niepewny.

Ungeſchickheit, *sf.* niepewność.

Ungeſchick, *sn.* burza.

Ungeſchickheit, *sf.* niezwyckość, nieużywanie, nie przyzwyczajenie.

Ungeſchickheit, *adj.* niezwyckość, rzadki, nadzwyczajny.

Ungeſchickheit, *sf.* nadzwyczajność, rzadkość.

Ungeſchick, *adj.* nieprzyzwyczajony, nienawykły (do czego).

Ungeſchick, *sn.* robactwo.

Ungeſchick, *adj.* nieprzyzwyczajony, nieprzyzwyczajony.

Ungeſchick, *adj.* niegrzeczny, bez wychowania. (wychowania.

Ungeſchickheit, *sf.* niegrzeczność, brak

Ungeſchick, *adj.* bez cugli, nie pohamowany, niepościągany.

Ungeſchick, *adj.* nieprzymuszony, niewymuszony.

Ungeſchickheit, *sf.* niewymuszoność.

Ungeſchick, *sm.* niewiara.

Ungeſchick, *adj.* niewierny, niewierzący; — big, *sm.* niewierny, po-ganin.

Ungeſchick, *adj.* do wierzenia niepodobny, nie do wierzenia.

Un glaublichkeit, *sf.* niepodobieństwo do wiary.

Un glaublich, *adj.* nierówny, niejednakowy, odmienny, różny; —, *adv.* nierówno; nierównie, lepiej.

Un glaublich-artig, *adj.* różnorodny, odmiennego rodzaju.

— artigkeit, *sf.* różnorodność.

— förmig, *adj.* niejednostajny.

— förmigkeit, *sf.* niejednostajność.

— ſeltig, *adj.* *Geom.* różnoboczny.

Un glaublichkeit, *sf.* nierówność, różność.

Un glaublichkeit, *sm.* ostry, niełagodność, niepożądanie.

Un glaublichkeit, *adj.* ostry, bez po-błażania.

Un glaublichkeit, *sn.* nieszczęście.

Un glaublichkeit, *adj.* nieszczęśliwy.

Un glaublichkeit, *adj.* nieszczęście-mi grożący.

Un glaublichkeit, *adj.* nieszczęśny.

Un glaublichkeit, *sf.* nieszczęśny los.

Un glaublichkeit, *sm.* nieszczęśliwe zdarzenie, nieszczęście.

— ſind, *sm.* dziecko nieszczęście, do nieszczęścia zrodzone.

— ſiſter, *sm.* sprawca nieszczęścia.

— bogel, *sm.* nieszczęśnik, zwiastun nieszczęścia.

Un glaublichkeit, *sf.* nielaska.

Un glaublichkeit, *adj.* nielaskawy.

Un glaublichkeit, *sm.* bezzasadność.

Un glaublichkeit, *adj.* nieważny.

Un glaublichkeit, *sf.* nieważność. (ność.

Un glaublichkeit, *sf.* nielaska, nieprzychyl-

Un glaublichkeit, *adj.* nieprzychylny, nieprzyjazny.

Un glaublichkeit, *adv.* für — nehmen, wziąć co za złe; nehmen Sie nicht für —, nie miej mi tego za złe, nie gniewaj się.

Un glaublichkeit, *adj.* nielaskawy.

Un glaublichkeit, *sf.* nielaskawość.

Un glaublichkeit, *adj.* słaby, niedostateczny; niedający się obronić (o twierdzy).

Un glaublichkeit, *sn.* bieda, złe, nieszczęście.

Un glaublichkeit, *adj.* nieuleczony, nie do uleczenia; niepowetowany.

Un glaublichkeit, *adj.* nieświęty, niepoświęcany. (swojski.

Un glaublichkeit, *adj.* cudzy, obcy, nie-

Un glaublichkeit, *adj.* niemiły, przykry; trwożący; es iſt mir —, lekam się.

Un glaublichkeit, *adj.* niegrzeczny.

Un glaublichkeit, *sf.* niegrzeczność.

Un glaublichkeit, *adj.* nieprzychylny, nieczyliwy, nielaskawy; —, *sm.* -in, *sf.* potwora, złośnik, -nica; czarownik, -nica. (dur.

Un glaublichkeit, *sf.* *Milit.* uniform, mun-

Un glaublichkeit, *va.* umundurować.

Un glaublichkeit, *sm.* unita, greko-unit.

Un glaublichkeit, *adj.* ogólny, powszechny.

Un glaublichkeit, *sf.* uniwersytet, wszech-nica; — läte, *adj.* uniwersytecki.

Un glaublichkeit, *sf.* wąż (nie jadowity); żaba wodna.

Un glaublichkeit, *u.* — ſennlich, *adj.* nie do poznania, tak odmieniony że go poznać nie można.

Un glaublichkeit, *adj.* nierządny, nieczy- stych obyczajów, sprośny.

Un glaublichkeit, *sf.* sprośność, brak wstydlivosti, nieprzystojność.

Un glaublichkeit, *adj.* nieczysty, mętny, mgli- sty; niejasny.

Un glaublichkeit, *adj.* nieroztropny.

Un glaublichkeit, *sf.* nieroztropność.

Un glaublichkeit, *adj.* niecielesny.

Un glaublichkeit, *sf.* *pl.* potoczne wydatki, koszty.

1247 Unkräftig. *Unkräftig, adj.* bezsilny, bezskuteczny; — *machen*, unieważnić, obalić (akt).
 Unkrant, *sn.* chwast; — *bergeht nicht*, źle nie zginie.
 Unkunde, *sf.* niewiedza w czem.
 Unkundig, *adj.* nieświadomy, nieznający, nieumiejący czego.
 Unlangst, *adv.* niedawno.
 Unlässig, *adj.* niezaprzeczony, nie dający się zaprzeczyć.
 Unlässlichkeit, *sf.* niezaprzeczoność.
 Unlauter, *adj.* nieczysty (zamiar).
 Unlauterkeit, *sf.* nieczystość (zamiaru).
 Unleiblich, *adj.* nieczłowieczny.
 Unleichtlich, *adj.* nieczytelny.
 Unlieb, *adj.* niemiły.
 Unlust, *sf.* niechęć, niesmak, nieukontentowanie.
 Unlustig, *adj.* niechętny, nieukontentowany, markotny.
 Unmäßig, *adj.* bezsilny.
 Unmanierlich, *adj.* prosty, prostacki, niewyuczony.
 Unmännlich, *adj.* niemięzki, niegodny mężczyzny.
 Unmäßiglichkeit, *adj.* u. *adv.* nienarzucony; nienarzucające zdania.
 Unmäßig, *adj.* nieumiarkowany, niewstrzemięzliwy, niepowściągliwy; zbytni, nadmierny; niezmierny, nad miarę wielki.
 Unmäßigigkeit, *sf.* nieumiarkowanie, niewstrzemięzliwość.
 Unmensch, *sm.* barbarzyńca, okrutnik; potwora.
 Unmenschlich, *adj.* nieludzki, barbarzyński.
 Unmenschlichkeit, *sf.* nieludzkość.
 Unmerkbar u. — *merklich, adj.* nieznamy.

Unrecht. 1248
 Unmittelbar, *adj.* bezpośredni, -nio.
 Unmöglich, *adj.* niepodobny (do skutecznienia).
 Unmöglichkeit, *sf.* niepodobieństwo.
 Unmoralisch, *adj.* niemoralny.
 Unmündig, *adj.* małoletni.
 Unmündigkeit, *sf.* małoletniość.
 Unmuth, *sm.* nieukontentowanie, zły humor. (zły, gniewny).
 Unmuthig, *adj.* nieukontentowany.
 Unnachahmlich, *adj.* nie do naśladowania.
 Unnatürlich, *adj.* nienaturalny.
 Unnennbar, *adj.* którego niepodobna nazwać.
 Unnötig, *adj.* niepotrzebny.
 Unnütz, u. — *nützlich, adj.* do czego nieużyteczny, na nic się zdać nie mogący.
 Unnützlichkeit, *sf.* niepożyteczność.
 Unordentlich, *adj.* nieporządkowy.
 Unordnung, *sf.* nieporządek.
 Unpaar, *adj.* nieparzysty. (cy).
 Unparteilich u. — *teilig, adj.* bezstronny.
 Unparteilichkeit, *sf.* bezstronność.
 Unpaß u. — *päßlich, adj.* nieco słaby, niezdrowy.
 Unpäßlichkeit, *sf.* słabość, niezdrowie.
 Unpersönlich, *adj.* Gram. nieosobisty.
 Unpolitisch, *adj.* niepolityczny; nieroztropny, niebaczny.
 Unrath, *sm.* plugastwo, brud; — *merken*, spostrzedz się, powziąć podejrzenia. (oszczędny).
 Unrathlich, *adj.* niegospodarny, nieporządkowy.
 Unrathsam, *adj.* nieodpowiedni, czego radzić nie wypada.
 Unrecht, *adj.* niesprawiedliwy, niesłuszny, niegodziwy; niedobry, nieprawdziwy, nie ten, nie taki jak być powinien; — *adv.* nie tak jak

1249 Unrechtmäßig. należy; — *sn.* krzywda, niesprawiedliwość; nieprawość; — *haben*, nie mieć słuszności; — *thun*, nieprawo postępować; krzywdy komu czynić; — *te Seite*, zła strona, lewa strona.
 Unrechtmäßig, *adj.* nieprawny.
 Unrechtlich, *adj.* nierzetelny, nieporządkowy.
 Unrechtlichkeit, *sf.* nierzetelność.
 Unregelmäßig, *adj.* nieregularny.
 Unregelmäßigkeit, *sf.* nieregularność.
 Unreif, *adj.* niedojrzały.
 Unreife, *sf.* niedojrzałość.
 Unrein, *adj.* nieczysty, brudny.
 Unreinigkeit, *sf.* nieczystość, brud.
 Unreinlich, *adj.* nieczysty, nieczłowieczny. (trafny).
 Unrichtig, *adj.* mylny, fałszywy, nie.
 Unrichtigkeit, *sf.* mylność, fałszywość.
 Unritterlich, *adj.* nierycerski, nie porycerski.
 Unruhe, *sf.* niespokojność, niepokój; wahadło (u zegara).
 Unruhig, *adj.* niespokojny.
 Unß, *pron.* (dat. u. acc.) nas (vid. Sß).
 Unßig, *adj.* niewysławiony, niewypowiedziany.
 Unsanft, *adj.* nielagodny, cierpki, porwisty.
 Unsauber, *adj.* nieczysty, brudny.
 Unsauberkeit, *sf.* brudność.
 Unschädlich, *adj.* nieszkodliwy; — *machen* (cinen), pozbawić kogo środków do szkodenia.
 Unschädlichkeit, *sf.* nieszkodliwość.
 Unschädlich, *adj.* nieoszacowany.
 Unschcinbar, *adj.* niepożorny.
 Unschicklich, *adj.* nieprzystojny.
 Unschicklichkeit, *sf.* nieprzystojność.
 Unschilt, *sn.* łó.

Unstabilit. 1250
 Unschlüssig, *adj.* niezdeterminowany, wahający się.
 Unschmackhaft, *adj.* niesmaczny.
 Unschön, *adj.* niepiękny.
 Unschuld, *sf.* niewinność.
 Unschuldig, *adj.* niewinny, -nie.
 Unselig, *adj.* nieszczęśliwy; biedny, potępiony.
 Unser, *pron.* (gen. pl.) nas; *adj.* nasz.
 Unserige u. Unstige, *pron.* (ber, blic, daß) nasz. (*adv.* dla nas).
 Unserthalben, — *thwegen*, u. — *thwillen*,
 Unsicher, *adj.* niepewny, wątpliwy; niebezpieczny. (pieczność).
 Unsicherheit, *sf.* niepewność; niebezpieczeństwo, *adj.* niewidzialny.
 Unstun, *sm.* głupstwa, niedorzeczności, duby; nierozum, brak rozumu.
 Unstinnig, *adj.* niedorzeczny, przeciwny zdrowemu rozsądkowi; bezrozumny.
 Unstittlich, *adj.* nieobyczajny.
 Unstittlichkeit, *sf.* nieobyczajność.
 Unstorgsam, *adj.* niedbały, nieostrożny.
 Unstätt, *adj.* niestały, niestateczny; błagający się, wążający się.
 Unstättigkeit, *sf.* niestałość, niestateczność.
 Unstathhaft, *adj.* nie mogący być dopuszczonym, dozwolonym.
 Unsterblich, *adj.* nieśmiertelny.
 Unsterblichkeit, *sf.* nieśmiertelność.
 Unstern, *sm.* nieszczęśliwa gwiazda.
 Unstirnsich, *adj.* niezastępowany na karę, nienaganny, nieskazitelny.
 Unstretig, *adj.* niezaprzeczony, niewątpliwy. (niewątpliwość).
 Unstretigkeit, *sf.* niezaprzeczoność.
 Unstubirt, *adj.* głęboko nieuczony;

1251 Unäunbig. niekunsztowny, niemisterny.
Unäunbig u. — (ünblich, *adj.* niegrzeszny.
Unäunblüchtheit, *sf.* niegrzeszność.
Unäunblüht u. — tädelig, *adj.* nienaganny.
Unäunbligkeit, *sf.* nienagannność.
Unäunlich, *adj.* niezdatny, nieprzydatny.
Unäun. *adv.* u dołu, na dole, u spodu, od spodu; — an, u dołu, na ostatniem miejscu; — hin, niżej, u spodu; bon — an, od dołu; bon — auf bienen, użyć od najniższego stopnia.
Unäun. *adv.* niżej; mit —, razem; niekiedy; —, *prep.* dat. u. *acc.* pod co, pod czém; pomiędzy, między; gen. wśród, podczas; — u. Unäun, *adj.* (ber, die, daß; *sup.* — terste) spodni, niższy; daß unterste Stodterf, sam dół, dolne piętro.
Unäun-ätheilung, *sf.* podział.
— ädmiral, *sm.* Mar. wice-admirał.
— arm, *sm.* dolna część barki.
— bau, *sm.* podbudowanie.
— bauß, *sm.* podbrzusze.
— beamte, *sm.* urzędnik podrzędny, podwładny.
— beräiter, *sm.* podkoniuszty w szkole jeźdźstwa.
— bett, *sm.* piernat.
— bibliothekar, *sm.* pomocnik bibliotekarza. (u spodu.
Unäunbinde, *va. irr.* przywiązać co
Unäunbinde, *va.* podwiązać co.
Unäunbleiben, *vn. irr.* (sehn) nie stać się, nie przyjść do skutku.
Unäunbröchen, *va. irr.* przerwać co (czynność jaką). (wa.
Unäunbröchung, *sf.* przerywanie, przer-

Untergraben. 1252
Unterbreiten, *sm.* rozciągnąć co u spodu, rozślać.
Unterbringen, *va. irr.* umieścić kogo lub co; przeznaczyć miejsce, posadę.
Unterbreit, *sm.* Mar. niższy pokład.
— beßten u. — beß, *adv.* tymczasem.
— diaconus, *sm.* subdyakon.
Unterbrüden, *vn.* gnębić, uciskać, dręczyć; tłumić, ukrywać, tacić.
Unterbrüder, *sm.* gnębić, dręczyć, cieli. (nie.
Unterbrüderung, *sf.* ucisk, pogwałcenie.
Unterbrüder, *adv.* z sobą, jeden drugiemu, wzajemnie; razem, w pomieszaniu jak groch z kapustą.
Unterfüngen (füch), *vr.* ośmielić się, odważyć się na co; —, *sn.* śmiałość, odważanie się na co.
Unterförster, *sm.* podleśniczy.
Unterfütter, *sm.* podszełka.
Unterfüttern, *vn.* podszyc, dać podszełkę.
Untergang, *sm.* zachód (słońca); fig. upadek, zniszczenie.
Untergehen, *vn. irr.* poddawać pod zwierzchnictwo, poddać co czemu; podbić, poddać pod władzę; ein — gebener, podwładny.
Untergehen, *vn. irr.* (sehn) zatonać; zachodzić, zająć (o słońcu, księżycu); zaginać, zginąć.
Untergericht, *sm.* sąd niższy.
— gericht, *sn.* dolne piętro.
— gewehr, *sn.* oręż przy boku wiszący (*vid.* Übergewehr).
— gott, *sm.* u. — gottheit, *sf.* niższe bóstwo.
— halb, *prep. gen.* poniżej czego.
Untergraben, *va. irr.* podkopać co, obalić, zniszczyć.

1253 Unterhalt.
Unterhalt, *sm.* utrzymanie.
Unterhalten, *va. irr.* utrzymywać co, żywić kogo; bawić, przyjemnie rozmawiać kogo; ślą —, *vr.* bawić się, rozmawiać o czém; unterhaltend, *adj.* bawiący, zajmujący.
Unterhaltung, *sf.* utrzymanie czego; zabawa, rozrywka.
Unterhandeln, *va.* układać się o co.
Unterhändler, — in, *s.* pośrednik, — nica; stręczyciel, — lka.
Unterhandlung, *sf.* układanie się, traktowanie, układy; — gen pfeigen, prowadzić układy.
Unterhaus, *sn.* dół, niższe piętro domu; u. — parlament, izba niższa (w parlamencie Angielskim).
— hemb, *sn.* spodnia koszula.
— holz, *sn.* laszek z krzaków.
— hosen, *sf.* pl. galki.
— irdisch, *adj.* podziemny.
Unterjochen, *va.* ujarzmić.
Unterjochung, *sf.* ujarzmienie.
Unterkanzler, *sm.* podkanclerzy.
— sehle, *sf.* u. — flinn, *sn.* wole, podgardlek; spód dolnej szczęki u konia.
— Meßer, *sn.* szczeka dolna.
— Meß, *sn.* niższa część ubioru (podczochoy, spodnie); spódnia suknia.
— König, *sm.* namiestnik królewski.
Unterkommen, *vn. irr.* (sehn) znaleźć schronienie, pomieszczenie, stać się, urząd, miejsce; —, *sn.* pomieszczenie.
Unterkrichen, *vn. irr.* (sehn) podczołgać się, podleźć. (ka.
Unterlage, *sf.* podściółka; podkład.
Unterland, *sn.* kraj dolny.
Unterländer, *sm.* mieszkaniec dolnego kraju.

Unternehmungsgest. 1254
Unterlag, *sm.* ohne —, bez przestanku, bez przerwy.
Unterlassen, *va. irr.* zaniechać, nie dopełnić; nicht —, nie zaniedbać, nie omieszkąć. (chanie.
Unterlassung, *sf.* zaniedbanie, zaniedbanie.
Unterlassungssünde, *sf.* Theol. grzech z niedbalstwa, z niedopełnienia czego pochodzący.
Unterlaufen, *va. irr.* podbiedz kogo, co; —, *vn. irr.* (sehn) zaciekać.
Unterleber, *sn.* spodnia skóra; podszwa.
— leße u. — lippe, *sf.* dolna warga.
— lehrer, *sm.* nauczyciel niższy.
— leib, *sm.* brzuch, podbrzusze.
— lieutenant, *sm.* Milit. podporucznik.
Unterlegen, *va.* podkładać, przystawiać co; untergelegte Pferde, rozstawione konie (po stacyach).
Unterlegen, *va.* podkładać, podłożyć, podszyc co pod czém; rapportować, uwiadomić, donosić.
Unterlegung, *sf.* raport, doniesienie.
Unterliegen, *vn. irr.* zostać pokonanym, uleść komu; nie mógł znieść, uleść czemu.
Untermauern, *va.* podmurować co, pod co.
Unternehmen u. — mischen, *va.* przy mieszać co do czego.
Unternehmen, *va.* minami podsadzić.
Unternehmen, *va.* podszyc.
Unternehmen, *va. irr.* przedsięwziąć co; unternehmend, *adj.* przedsięwzięty.
Unternehmer, *sm.* przedsięwzięcie.
Unternehmung, *sf.* przedsięwzięcie.
Unternehmungsgest, *sm.* duch przedsięwzięty.

Unterofficier, *sm. Milit.* podoficer.
 Unter'ordnen, *va.* podporządkować,
 poddawać pod zwierzchnictwo,
 poddać pod co, *co czemu*; *ein* —
 ge'ordnet, podwładny, podrzędny.
 Unterordnung, *sf.* subordynacja, po-
 słuszeństwo dla zwierzchników,
 podrzędność względem czego.
 Unterpacht, *sf.* poddzierżawa. (*ni.*
 —pächter, *in*, *s.* poddzierżawca, czy-
 —pand, *sn.* zastaw, zakład, rękoj-
 mia.
 Unterpfügen, *va.* podorać.
 Unterrēden (*śd*), *vr.* rozmawiać w ja-
 kim interesie, rozmówić się.
 Unterrēbung, *sf.* rozmowa (osobliwie
 w jakim interesie).
 Unterricht, *sm.* nauka, nauczanie.
 Unterrichten, *va.* uczyć kogo czego;
 zawiadomić kogo o czém.
 Unterrichter, *sm.* sędzia niższy.
 —richtlich, *adj.* niższego sądziego.
 —rinde, *sf.* spodu kora.
 —roß, *sm.* spodnia suknia.
 —schale u. —tasse, *sf.* spodek od fili-
 żanki.
 —stund, *sm.* podczaszy.
 Untersagen, *va.* zakazać, zabronić
 komu czego.
 Untersagung, *sf.* zabronienie, zakaz.
 Untersatz, *sm.* podstawka; *Log.* mi-
 nor, drugie z porządku założenie
 w syllogizmie.
 Unterscheiden, *va. irr.* odróżnić, roz-
 różniać, rozdzielać, unterscheiden,
adj. odróżniający.
 Unterscheidung, *sf.* odróżnienie, roz-
 różnienie.
 Unterscheidungs-kraft, *sf.* rozsądek,
 władza rozróżniania.
 —zeichen, *sm.* oznaka odróżnienia,

odznaczenia; *Gram.* znak rozdzie-
 lenia.
 Unter'schlehen, *va. irr.* podsunąć co;
 podrzucić (dzieło, testament); un-
 tergeschoben, *adj.* podsunięty, pod-
 stawiony, podrzucony.
 Unterschiebung, *sf.* podstawienie, pod-
 rzucenie.
 Unterschieb, *sm.* różnica.
 Unterschieblich, *adj.* różny, rozmaity.
 Unterschlächtig u. —schlägig, *adj.* —geß
 Stab, koło podsiębierne, podolne.
 Unterschlag, *sm.* skryte przywłaszcze-
 nie, przemieszczenie się.
 Unter'schlagen, *va. irr.* podbijać (*np.*
 pilkę); (*die Beine*) założyć nogi pod
 siebie; *ein Bein* —, (*einem*) pod-
 stawić komu nogę. (*ukryć co.*)
 Unterschlagen, *va.* skrócić, zemknąć,
 Unterschleif, *sm.* przemieszczenie,
 oszustwo, podstęp.
 Unterschreiben, *va. irr.* podpisać co.
 Unterschrift, *sf.* podpis.
 Unter'schwell, *sf.* spód progu.
 —secretär, *sm.* podsekretarz.
 —segel, *sm.* *Mar.* niższy żagiel.
 Unter'setzen, *va.* podstawić, podłożyć
 co.
 Unter'sicht, *adj.* kropy.
 Untersiegeln, *va.* podpisać co,
 pieczętować, czym przyłożyć.
 Untersiegelung, *sf.* podpisywanie,
 przyłożenie pieczęci.
 Unter'sinken, *vn. irr.* (*stehn*) zatonać,
 pójść na dno. (*podpory*)
 Unter'sinken, *va.* podprzeć co, dać
 Unter'stellen, *va.* wstawić pod co;
 zbierać (*karty*).
 Unter'stehen, *va. irr.* stać pod czém.
 Unter'stehen (*śd*), *vr.* śmieć, ważyć
 się (*co czynić*.)

Unterstelle, *sf.* niższe, podrzędne
 miejsce. (*co czém.*)
 Unter'stellen, *va.* podstawić pod co,
 Unter'streichen, *va. irr.* podkreślać.
 Unter'stützen, *va.* podpierać, pode-
 przeć co.
 Unter'stügen, *va.* popierać (czyją pro-
 śbę); *fig.* wspierać kogo.
 Unter'stützung, *sf.* wspomnienie,
 wsparcie, pomoc.
 Unter'suchen, *va.* poszukiwać czego,
 śledzić, badać, rozpoznawać co.
 Unter'suchung, *sf.* poszukiwanie, śle-
 dzenie, badanie.
 Untertasse, *sf.* *vid.* Unterschale.
 Unter'tauchen, *va.* zanurzyć co, po-
 grażyć na dno; —, *vn.* zanurzać
 się, popłynąć na dno.
 Unter'than, *adj.* poddany, podległy
 komu; —, *sm.* poddany (króla, rzą-
 du).
 Unter'thänig, *adj.* uniżony, pokorny.
 Unter'thänigkeit, *sf.* uniżoność.
 Unter'theil, *sm.* spodnia część.
 Unter'treben, *sn.* *Mar.* drugi pomost,
 pokład. (*co.*)
 Unter'treten, *vn. irr.* (*stehn*) wejść pod
 Unter'treufen, *adj.* przerażony od
 spodu. (*ny wal.*)
 Unter'twall, *sm.* *Fortif.* podwale, dol-
 —wärt, *adv.* ku dołowi.
 —wegeß u. —wegß, *adv.* wśród dro-
 gi, na drodze; —lassen, zostawić,
 niektnąć.
 —welt, *sf.* świat podziemny, pie-
 klo; świat podstępny.
 —zahn, *sm.* dolny ząb. (*czego.*)
 Unter'tweisen, *va. irr.* uczyć kogo
 Unter'tweisung, *sf.* nauczanie.
 Unter'twerfen, *va. irr.* podrzucać co.
 Unter'twerfen, *va.* podbić, sholdować

komu lub sobie co; *śd* —, *vr.* pod-
 dać się pod co; unter'twerfen, *adj.*
 podległy, wystawiony na co.
 Unter'twerfung, *sf.* poddanie się, po-
 dleganie. (*śd.*)
 Unter'twinden (*śd*), *vr.* śmieć, ośmielać
 Unter'twischen, *va.* podryć.
 Unter'twürfig, *adj.* uległy, podległy,
 pokorny. (*ra.*)
 Unter'twürfigkeit, *sf.* uległość, poko-
 rność.
 Unter'tzeichnen, *va.* podpisać co.
 Unter'tzeichnung, *sf.* podpisanie, pod-
 pis.
 Unter'tziehen, *va. irr.* wciągnąć pod
 co; wdziać co na spód. (*go.*)
 Unter'tziehen (*śd*), *vr.* podjąć się czę-
 ść, *sf.* czyn nieczyny, niegodzi-
 wy, zbrodniczy. (*ny.*)
 Unt'hätig, *adj.* nieczynny; bezczyn-
 Unt'hätigkeit, *sf.* bezczynność.
 Unt'helbar, *adj.* niepodzielny.
 Unt'hellbarkeit, *sf.* niepodzielność.
 Unt'helhaft, *adj.* niemający udziału.
 Unt'hier, *sm.* potwór.
 Unt'hunlich u. —thunlich, *adj.* niedają-
 cy się zrobić, niewykonalny, nie-
 podobny.
 Unt'heß, *sf.* mielizna.
 Unt'renbar, *adj.* nierozdzielny.
 Unt'reu, *adj.* niewierny, przemieszczenie.
 Unt'reuz, *sf.* niewierność. (*czy.*)
 Unt'rinstbar, *adj.* nie dający się pie-
 cieszony, nieutulony w żalu.
 Unt'rüglich, *adj.* nieomylny.
 Unt'uchtig, *adj.* niezdolny do czego.
 Unt'ugend, *sf.* niecnota, zły nałóg.
 Unüberlegt, *adj.* nierozważny, bez za-
 stanowienia.
 Unüber'sehbar, *adj.* nieprzejrzany, nie-
 zmierzony okiem.

Unübersehbär, *adj.* niedający się przestłumaczyć.
 Unübersehbär u. — sicglicb, *adj.* nieprzebyty, niedostępny nieprzepraty. nie do pokonania.
 Unübersehbär, *adj.* którego przewyższyć niepodobna.
 Unüberwunden, *adj.* niepokonany.
 Unumgänglich, *adj.* nieowarzystki; niezbędny.
 Unumschränk, *adj.* nieograniczony.
 Unumschränktheit, *sf.* nieograniczoność.
 Unumstößlich, *adj.* niezbitly (dowód).
 Unumwunden, *adj.* niezastłony; bez ogródki, bez obwijania w bawełnę.
 Ununterbrochen, *adj.* nieprzerwany.
 Unveränderlich, *adj.* niezmienny.
 Unveränderlichkeit, *sf.* niezmiennność.
 Unverantwörtlich, *adj.* nieodpowiedzialny; nie do usprawiedliwienia.
 Unverantwortlichkeit, *sf.* nieodpowiedzialność.
 Unveräuglich, *adj.* niepozbyty, niemogący być odebrany, odstępionym, sprzedany. (doakonały).
 Unverfälscht, *adj.* niepoprawny;
 Unverbrünnlich, *adj.* niespalny, nieuległy spaleni.
 Unverbrünnlichkeit, *sf.* niespalność.
 Unverbrünnlich, *adj.* niezłomny.
 Unverbrünnlichkeit, *sf.* niezłomność.
 Unverbürgt, *adj.* niepewny, za który ręczyć niemożna.
 Unverbürglich, *adj.* niemogący być potępionym.
 Unverdaulich, *adj.* niestrawny.
 Unverdaulichkeit, *sf.* niestrawność.

Unverderblich, *adj.* niezmienny, niedający się zepsuć, ująć, przekupić.
 Unverdient, *adj.* niezasłużony.
 Unverdorben, *adj.* niezspsuty; prawy, nieskazitelny.
 Unverdorben, *adj.* niezmęczony, pilny, ochoczy.
 Unverdorbenheit, *sf.* pilność ochocza.
 Unverehelicht, *adj.* niezona, niezamężna.
 Unvereinbar, *adj.* niedający się pogodzić, sprzeczny, nie do pogodzenia. (godzenia).
 Unvereinbarkeit, *sf.* niemożność połączenia.
 Unverfälscht, *adj.* niefałszowany.
 Unvergänglich, *adj.* nieznikomy, nieuległy zniszczeniu, niemogący zagać.
 Unvergänglich, *adj.* niemogący być zapomnianym, zostający w wiecznej pamięci.
 Unvergleichlich, *adj.* nieporównany.
 Unvergötten, *adj.* niewynagrodzony; *adv.* bez nagrody.
 Unverhätten, *adv.* nie tając.
 Unverhältnismäßig, *adj.* niestosowny, nieodpowiedni (co do miary).
 Unverheirathet, *vid.* Unverehelicht.
 Unverhofft, *adj.* niespodziany.
 Unverhohlen, *adj.* nieskryty, jawny; *adv.* nie tając, jawnie.
 Unverfennbar, *adj.* niemylny, oczywisty, łatwy do poznania każdemu. (ruszalny).
 Unverfänglich, *adj.* nietykalny, niena.
 Unverfänglichkeit, *sf.* nietykalność, nienaruszalność. (dzony, cały).
 Unverletzt, *adj.* nietknięty, nieuszkodzony.
 Unvermeidlich, *adj.* nieuchronny.
 Unvermerkt, *adj.* niepostrzeżony; *adv.* niezauważnie.

Unvermögen, *sn.* niemożność; brak majątku, ubóstwo.
 Unvermögend, *adj.* bezsilny, niedołężny; niemający.
 Unvermüthet, *adj.* niespodziewany.
 Unvernehmlich, *adj.* niewyraźny, nie.
 Unvernunft, *sf.* nierozsądek, nierozum. (rozumny).
 Unvernünftig, *adj.* nierozsądny, bez.
 Unverrichtet, *adj.* nieuskuteczniiony, niedokony, niesprawiony; un.
 verrichteter Sache, bez skutku, nie sprawiwszy interesu.
 Unverrückt, *adj.* nieporuszony, niezmienny. (czelny).
 Unverschäm, *adj.* bezwstydy, bez.
 Unverschämtheit, *sf.* bezwstydy, bezczelność.
 Unverschüßet, *adj.* niezadłużony; niezastłużony (kara), nie zasłużysz na to. (chęć).
 Unverschens, *adv.* niespodzianie, nie.
 Unverschert, *adj.* nieuszkodzony, nietknięty, nienaruszony.
 Unversiebar u. — siegend, *adj.* niewyczerpanie płynący (o źródle).
 Unversöhnlich, *adj.* nieprześlągany.
 Unversorgt, *adj.* nieopatrzony, bez pewnego utrzymania; niezamężna, niewyposażona (córka).
 Unversand, *sm.* nierozum, bezrozum.
 Unversändig, *adj.* nierozumny, głupi.
 Unversändlich, *adj.* niezrozumiały.
 Unversucht, *adj.* nieodświadcany, nie spróbowany. (zgodny).
 Unverträglich, *adj.* niezgodliwy, nie.
 Unverwundt, *adj.* nieporuszony, -szanie, nie spuszczać oczu.
 Unverwundet, *adj.* niewzbroniony.
 Unverwundlich, *adj.* niemogący być odmówionym.

Unwissenlich, *adj.* niezawiedly.
 Unwissenlich, *adj.* którego nie można odrzucić, wylączyć.
 Unwissenlich, *adj.* zgnicia nieuległy.
 Unwissenbar, *adj.* niemogący być ranionym.
 Unverzagt, *adj.* niezważały, nie.
 rozpaczający, nieuległy; —, interj.
 śmiało! odwaga! (nia).
 Unverzäglich, *adj.* nie do przebaczenia.
 Unverzäglich, *adv.* niezwłocznie, bez.
 zwłocznie.
 Unvollendet, *adj.* nieukończony, nie.
 zupełnie skończony.
 Unvollkommen, *adj.* niedoskonały.
 Unvollkommenheit, *sf.* niedoskonałość.
 Unvollständig, *adj.* niepełny, nie.
 cały.
 Unvollständigkeit, *sf.* niepełność.
 Unvorsätzlich, *adj.* niezamierzony, nie.
 umyślny; *adv.* bez zamiaru, nie.
 umyślnie.
 Unvorsichtig, *adj.* nieostrożny.
 Unvorsichtigkeit, *sf.* nieostrożność.
 Unvorthelhaft, *adj.* niekorzystny.
 Unwägbar, *adj.* niedający się zważyć, nieważki.
 Unwahr, *adj.* nieprawdziwy.
 Unwahrheit, *sf.* nieprawda, niepraw.
 dziwość. (prawdy).
 Unwahrheitlich, *adj.* niepodobny do.
 Unwahrheitlichkeit, *sf.* niepodobieństwo do prawdy.
 Unwandelbar, *adj.* nieodmienny.
 Unweqsam, *adj.* bezdrożny.
 Unweise, *adj.* niemądry.
 Unweit, *adv.* niedaleko; *prep. gen.*
 blisko czego. (wartości).
 Unwerth, *adj.* niewarty; —, *sm.* brak.
 Unwesen, *sm.* nieład, nieporządek, swawola.

Umwefentlich, *adj.* nie należący do istoty rzeczy.Umwetter, *sn.* niepogoda.Umwichtig, *adj.* nieważny, niewiele znaczący.Umwiderfichtlich, *adj.* niezbity.Umwiderfichtlich, *adj.* nieodwołalny, niecofiony. (ny.)Umwiderfprechlich, *adj.* niezaprzeczony.Umwiderfprechlich, *adj.* porywający, znie-
walający, któremu się oprzeć nie
podobna. (ny.)Umwiderbringlich, *adj.* niepowetowa-
lny. (tentowany.)Umwille, *sm.* niechęć, nieukontentowanie.Umwille, *adj.* niechętny, nieukontentowany.Umwillich, *adj.* niechętny, nieukontentowany.Umwillich, *adj.* pomimowolny, nie.Umwirksam, *adj.* nieskuteczny.Umwirksamkeit, *sf.* nieskuteczność.Umwirksam, *adj.* sam ponury, mrakliwy.Umwirksam, *adj.* niezamieszkalny, pusty. (ny, nieoszczędny.)Umwirtschaftlich, *adj.* niegospodarny.Umwissen, *adj.* niewiedzący, nie-
znający, nieobeznany; — fende, *sm.*
nieoświecony, ciemny, nieuk.Umwissenheit, *sf.* niewiadomość, nie-
znajomość, nieumiejętność czego.Umwissenheit, *adj.* niewiedzący, nie-
wiedzący.Umwichtig, *adj.* niedowcipny, głupi.Umwohl, *adj.* nieco niezdrowy, słaby.Umwohnbar, *adj.* niemieszkalny, w którym mieszkać nie można.Umwohnbar, *adj.* niegodny.Uzahl, *sf.* niezliczona ilość, mno-
stwo. (liczony, niezliczony.)Uzahlbar u. — zahlig, *adj.* nieprze-
liczalny.Uzahlbar, *adj.* niepokromiony, nieukrócony.llngart, *adj.* niedelikatny.llnge, *sf.* uncya (dwa luty); *H. nat.*
mała pantera (*gatunek kota*).llngzeit, *sf.* jur —, nie w czas, nie
w porę.llngzeitig, *adj.* niewczesny; niedojrza-
ły; — tige Niederfunft, urodzenie
przed czasem, poronienie; — tige
Kind, dziecko przed czasem uro-
dzone. (mać, trwały.)llngzeitlich, *adj.* nie dający się zla-
nić.llngzeitlich, *adj.* nie mogący być
zniszczonym.llngzeitlich, *adj.* nierozłączony.llngzeitlich, *adj.* nieprzystojny.llngzeit u. — gerbe, *sf.* niekształtność,
niezdobność.llngzeitlich, *adj.* niezdobny.llngzeitlich, *sf.* niezdobność.llngzeit, *sf.* rozpusta, wszetecz-
stwo. (dny.)llngzeitig, *adj.* wszeteczny, bezwsty-
dny.llngzeitig, *adj.* niezadowolony, nie-
kontent. (nie.)llngzeitig, *sf.* nieukontentowa-
nie.llngzeitig, *adj.* niedostępny, nie-
przystępny.llngzeitig, *adj.* niewystarczający,
niedostateczny.llngzeitig, *adj.* niedopuszczalny.llngzeitig, *adj.* nieciechowy. (ku.)llngzeitig, *adj.* bez związku.llngzeitig, *adj.* niepewny, na któ-
rego się spuścić nie można.llngzeitig, *adj.* nieodpowiada-
jący celowi.llngzeitig, *adj.* niewatpliwy, wie-
rzący. *adj.* zbyt kowny, wystawny.llngzeitig, *sf.* zbyt kowność, wysta-
wność, miękkość, zniecierliłość.llr, *sm. u.* llroch, *vid.* lluroch.llrahn u. — ahnherr, *sm.* pradiad,
praszczur; — ahnfrau, *sf.* prabab-
ka; *pl.* — ahnen, przodkowie.— alt, *adj.* starodawny.— alter, *sm. pl.* prapradziad i pra-
prababka; dawni przodkowie, pra-
szczury.— alterbater, *sm.* prapradziad; — ū-
termutter, *sf.* praprababka.— bedeutung, *sf.* pierwotne znaczenie.— betwöhner, *sm.* pierwiastkowy mie-
szkaniec. (wówzór.)— bild, *sm.* oryginał, prototyp, pier-
wotny, — celn, *s.* sprawnik, — nuczka.— großalter, *sm. pl.* pradiadowie.— großvater, *sm.* pradiad.— großmutter, *sf.* prababka.— kraft, *sf.* siła pierwotna.— mutter, *sf.* pierwsza matka.— plöglig, *adv.* z wielką nagłością,
z niepojętą szybkością.— quell, *sm.* pierwsze źródło.— schrift, *sf.* oryginał, pierwowpis.— sprache, *sf.* język pierwotny.— sprung, *sm.* pochodzenie, początek.— springlich, *adj.* pierwiastkowy, po-
czątkowy.— stoff, *sm.* pierwiastek.— uralterbater, *sm.* praszczur.— urcnel, — in, *s.* praprawnik, — nuczka.— urgroßvater, *sm.* — urgroßmutter, *sf.*
vid. llralterbater u. llraltermutter.— vater, *sm.* pierwszy ojciec, szep-
(w genealogii).— welt, *sf.* świat pierwotny.— wesen, *sm.* istota pierwotna.— wort, *sm.* słowo pierwotne.— zeit, *sf.* czas pierwotny.llranu, *sm.* Astron. uran (planeta)

odkryta przez Herszla).

llrbán, *adj.* grzeczny, światowy.llrbauitát, *sf.* grzeczność, świato-
wość.llrbau, *adj.* uprawnny, urodzajny; —
machén, uprawić (grunt), zamie-
nić na rolę.llrbarmachung, *sf.* uprawienie, uplo-
dzenie gruntu.llrfebbe, *sf.* przysięga nie męcze-
nia się za krzywdę.llrheber, — in, *s.* sprawca, — czyni.llrin, *sm.* uryna (*vid.* Harn).llrfunde, *sf.* dokument, akt, pismo
urzędowe; jur — beßen, w dowód
czego. (dziś.)llrfunden, *va.* zaświadczyć, stwier-
dzić.llrfundlich, *adj.* dokumentny, auten-
tyczny, urzędowy.llrlaub, *sm.* urlop.llrne, *sf.* urna.llrsache, *sf.* przyczyna, powód.llrsächlich, *adj.* Gram. powodowy,
służący do wyrażenia przyczyny.llrtheit, *sn.* sąd, zdanie o kim, o czém;
wyrok.llrtheilen, *vn.* sądzić o czém.llrtheilskraft, *sf.* władza sądenia.llfo, *sm. indecl.* Com. uso, uzo, ter-
min pewnej liczby dni w prawie
wekslowém.llfurpátor, *sm.* przywłaszczyciel.llfurpiren, *va.* nieprawie sobie przy-
właszczać. (rzędzia.)lltenstien, *sm. pl.* sprząty, statki, na-
lłtöpie, *sn.* utopia, krajourojony, wy-
myślony przez Tomasza Morusa,
rzecz w myśli urojona, nie podo-
bna do urzeczywistnienia.

B.

B, *sn.* 22-ga głoska w niemieckim alfabecie.
Bacant, adj. wakujący (urząd).
Bacant, sf. wakans, wakowanie urzędu, posady; wakacye (dla szkół).
Baqabünd, sm. włoścza.
Balt, sm. pożeganie; *sm.* walet, niżnik (w kartach). (nie).
Balutschman, sm. uczta na pożegnalną, *sf.* Com. waluta, wartość w ekslu.
Bámpir u. Bámpyr, sm. wampir, (gat. nietoperza, także upiór, trup, mający według gminu wysysać krew ludzką).
Vanille (wa—), sf. wanilia (rośl.).
Basál, sm. wazal, wassal, lennik.
Basálenenschaft, sf. lennictwo.
Báse (waze), sf. waza, naczynie.
Báter, sm. á. (dim. Báterchen) ojciec, rodzic.
Báter-bruder u. Báterdbruder, sm. stryj.
—herz, sn. u. —liebe sf. serce ojcowskie, miłość ojcowska.
—land, sn. ojczyzna, kraj rodzinny.
—lándlich, adj. ojczysty. (ca).
—loß, adj. nie mający ojca, bez ojca.
—mord, sm. ojcobójstwo.
—mörder, -in, s. ojcobójca, -czyni; *fam.* żabyoty u. koszuli.
—mörderisch, adj. ojcobójczy.
—name, sm. imię ojca.
—schwester, sf. ciotka.
—sohn, sm. u. —söhndchen, sm. pieszczonek tatunia.
—stabt, sf. miasto rodzinne. (stwo).
—staud, sm. u. Báterschaft, sf. ojeo-

Verabsäumen.

Váter-stelle, sf. miejsce ojca; — *vertreten, (bei einem)* zastąpić komu miejsce ojca.
—tochter, sf. u. —tochterlein, sn. pieszczołka tatunia.
—unser, sn. Ojcie nasz.
Váterlich, adj. ojczysty, ojcowski.
Vegetabilien, sn. pl. rośliny.
Vegetabilisch, adj. roślinny.
Vegetiren, vn. rosnąć, wzrastać, (o roślinach); *vegetować, żyć* tylko materialnie. *czego.*
Wchitel, sm. środek prowadzący do Bchm *sf. u. Bchmgericht, sn. vid. Bchm u. Bchmgericht.*
Wchichen, sn. fiolek; *adj.* fiołkowy.
Wchichen-blau, adj. fiołotowy.
—syruß, sm. sok fiołkowy.
—wurß, sf. fiołkowy korzeń.
Wchistanz, sm. Med. taniec św. Wita (choroba). (nowy).
Welin u. Welinpapier, sm. papier wel.
Wénc, sf. żyła.
Wenérisch, adj. Med. weneryczny.
Wentil, sn. kłapa, czop.
Wentilátor, sm. wiatraczek w oknie do przewiewu. (wstydlwa).
Wénus-berg u. —hügel, sm. Anat kósć — *stern, sm. u. Wénus, sf. Astr.* wénus (planeta). (żądanie).
Verabsolgen, va. wydać co komu (na *Verabsolgung, sf.* wydanie, oddanie do rąk).
Verábreñ, va. umówić się *względem czego.* (mowa).
Verábreñung, sf. umówienie się, *u. Verábsäumen, va. Verábsäumung, sf.*

vid. Veräumen u. Verásäumung.
Verábschcen, va. brzydzić się *czém, nienawidzić.*
Verábschcenung, sf. brzydzenie się, o-brzydzenie.
Verábschcenungswert, adj. obrzydliwy.
Verábschleden, va. uwolnić, odprawić kogo.
Verábschiedung, sf. uwolnienie (ze służby, od wojska).
Veraccisen, va. akcyz nałożyć na co.
Veraccorbiren, va. ugodzić, ułożyć się o cenę.
Veráchten, va. gardzić, pogardzać, *wzgardzić kim lub czém.*
Verächter, -in, s. pogardziciel, -lka.
Veráchtlich, adj. wzgardzony, ohydny, nieczemny; pogardliwy.
Veráchtlichkeit, sf. pogardliwość, nieczemność. (pogarda).
Veráchtung, sf. pogardzanie *czém,*
Veráchtlich, va. upodobnić.
Veráchtlichung, sf. upodobnienie.
Veráiten, vn. (sehn) zestarzeć się; *beraltet, adj.* zastarzały.
Veränderlich, adj. zmienny.
Veränderlichkeit, sf. zmienność.
Verändern, va. odmieniać, zmieniać co; *sidh—, vr.* odmienić się.
Veränderung, sf. odmiana, zmiana.
Veránlassen, va. dać powód, sprawić sprowadzić; (su ctwos) spowodować, *kogoś do czego.*
Veránlassung, sf. spowodowanie, powód do czego.
Veránstalten, va. wyprawić, przygotować co.
Veránstaltung, sf. wyprawienie, przygotowanie *czego.*
Verántworten, va. opowiedzieć, za co, usprawiedliwić co; *sidh—, vr.*

usprawiedliwić się.
Verántwortlich, adj. odpowiedzialny.
Verántwortlichkeit, sf. odpowiedzialność.
Verántwortung, sf. odpowiedzialność za co; odpowiadanie za co, usprawiedliwienie *czego.*
Verárbeten, va. obrabiać, wyrabiać co; *wypotrzebować co w robocie.*
Verárbereitung, sf. obrobienie, wyrobienie. (komu za złe).
Verárgen, va. brać co za złe, mieć
Verármén, vn. (sehn) zubożeć.
Verármung, sf. zubożenie.
Verárrébiren, va. vid. Verpachten.
Veráuctioniren, va. vid. Versteigern.
Veráúgerlich, adj. mogący być sprzedanym, darowanym, odstąpionym.
Veráúgern, va. zbyć, odstąpić, sprzedać co.
Veráúgerung, sf. odstąpienie, zbycie.
Veráúßen, va. na pieczywo wypotrzebować. (nie, bandaż).
Veráúß, sm. á. obwiązka, obowiązek.
Veráúßnen, va. wygnąć, obwinać, oddać kogo *zkaż; ein—bannter,* wygnanie.
Veráúnnung, sf. wygnanie.
Verbaúen, va. zabudować, zagrozić co; w budowlę włożyć, na budynki wydać.
Verbeíßen, va. irr. zakąsić, przekąsić, przejeść co; odkąsić, ugryźć (konię *czego*); polknąć z niewagą, znieść, solerpić; (daß Lachen), śmiech w sobie przylumić.
Verbérgen, va. irr. skryć, ukryć, utaić co; *sidh—, vr.* ukrywać się, kryć się.
Verbéssern, -in, s. poprawiać, poprawiciel, -lka. (wić, naprawić).
Verbésserlich, adj. dający się popra-

Verbessern, *va.* poprawiać *co*.
Verbesserung, *sf.* poprawienie, poprawa, poprawka.

Verbeugen, (*sch*) *vr.* pokłonić się, ukłonić się komu.

Verbeugung, *sf.* pokłon, ukłon.

Verbiegen, *va. irr.* zginać, skrzywić *co*.

Verbieten, *va. irr.* zakazać, zabronić czego.

Verbinden, *va. irr.* połączyć, związać, zawiązać *co*; obowiązać *kogo*; (*ein Buch*) zle opisać (książkę), opawiając poprzekładać arkusze; (*sch*) —, *vr.* połączyć się; (*cheilich*) połączyć się wzajem małżeńskim; (*zu etwas*) zobowiązać się do czego.

Verbindlich, *adj.* obowiązujący; usługowy; zobowiązany, wdzięczny; (*sch*) — machen, zobowiązać się do czego.

Verbindlichkeit, *sf.* moc obowiązująca; zobowiązanie *kogo*, grzeczność, usługowość; zobowiązanie się, obowiązek.

Verbindung, *sf.* połączenie, skojarzenie, związek, przymierze.

Verbitten, *va. irr.* wyprosić się od czego; prosić ażeby czego nie było.

Verbittern, *va.* goryczą zaprawić.

Verbitterung, *sf.* gorycz; rozjątrzenie.

Verbitzen, *va.* rozwiać, rozdmuchać, rozdać; —, *vn.* wytechnąć, wysapać się.

Verbittern, *va.* przewracając (karty w książce) zamylić.

Verblischen, *va.* blacha okuć.

Verbleiben, *vn. irr.* (*sch*) pozostać.

Verbleiben, *vn. irr.* (*sch*) blednieć, zbladnąć; zbladnąć, wypłowieć; (*der* *Zober*) rozstać się z tym światem;

tem; verblischen, *adj.* zbladły; (*der* *Verblischene*, zmarły.

Verbleien, *va.* olśnić, omamieć.

Verblenden, *va.* olśnić, omamieć, zaslepić *kogo* blaskiem; (*sch*) — lassen, dać się olśnić, omamieć.

Verblendung, *sf.* zaślepienie.

Verblinden, *vn.* (*sch*) zupełnie oślepnąć.

Verblüffen, *va.* otumanieć, odurzyć *kogo*; *vn.* zmięszać się, być jak odurzonym.

Verblühen, *vn.* (*sch*), okwitnąć, opadać z kwiatu; więdnąć, zwiednąć.

Verblümt, *adj.* przenośny, pod postacią wyrażony.

Verbluten, (*sch*), *vr.* krew *kogo* uchodzi, stracić życie przez ujście krwi; *fig.* iść w zapomnienie.

Verblutung, *sf.* ujście krwi, zakrwawienie się.

Verbörger, *va.* wypożyczyć *co*; —, *adj.* skryty, tajemny (*vid.* *Verbergen*).

Verbörgerheit, *sf.* życie na ustroniu, Verbót, *sn.* zakaz.

Verbrämen, *va.* obramować, oblamować, obszyć *czem*.

Verbrämung, *sf.* oblamowanie, obszycie.

Verbrauch, *sm.* zużywanie, zużycie, spożycie.

Verbrauchen, *va.* wypotrzebować, spożycie.

Verbrauchen, *va.* wypotrzebować na warzenie (piwa i t. p.).

Verbrausen, *vn.* wyburzyć się, wyszumić się.

Verbrechen, *va. irr.* przewinić, wykroczyć *co*; —, *sn.* przewinienie, przestępstwo, zbrodnia.

Verbrecher, *-in. s.* przestępca, czyni, winowajca, —czyni, zbrodniarz, —rka.

Verbrecherisch, *adj.* zbrodniczy.

Verbreiten, *va.* rozpościerać, rozszerzyć *co*.

Verbreitung, *sf.* rozszerzanie, rozpuszczanie (pogłoski).

Verbrinnen, *va. irr.* spalić; (*sch*) —, *vr.* sparzyć się; —, *vn.* (*sch*) zgorzeć, spalić się.

Verbrännlich u. —brännbar, *adj.* spalalny.

Verbrännlichkeit, *sf.* spalność.

Verbrännung, *sf.* spalanie.

Verbringen, *va. irr.* przemarnować, strawić, stracić; (*die Zeit*) zmarnować czas.

Verbrüden, (*sch*), *vr.* pobratać się z

Verbrühen, *va.* nazbyt oparzyć.

Verbüht, *adj.* zalotny, lubieżny, rozwiązły.

Verbühtheit, *sf.* zalotność, rozwiosłość.

Verbunden, *adj.* obowiązany (*vid.* *Verbinden*).

Verbünden, *va.* sprzymierzyć się z kim; verbündet, *adj.* sprzymierzony.

Verbürgen, *va.* zareczyć za *co*; (*sch*) —, *vr.* ręczyć za *kogo*, dać zareczenie.

Verbürgen, *vn.* (*sch*) skarlować, znikozemnić (*co* do wzrostu).

Verdacht, *sm.* podejrzenie; im — haben, mieć *kogo* w podejrzeniu.

Verdächtig, *adj.* podejrzany.

Verdammen, *va.* groblą zastawić; *Artill.* przybić (nabój).

Verdammen, *va.* potępić *kogo*, skazać na *co*; verdammt, *adj.* przeklęty, niegodziwy.

Verdammtlich, *adj.* naganny, zasługujący na karę.

jący na karę.

Verdammtlich, *sf.* potępienie.

Verdämmung, *sf.* skazanie na karę.

Verdampfen, *vn.* (*sch*) wyparować, jako para ulecieć.

Verdanken, *va.* być obowiązany za *co*, zawdzięczyć *komu co*.

Verdauen, *va.* strawić.

Verdaulich, *adj.* strawny, łatwy do strawienia.

Verdaulichung, *sf.* trawienie.

Verdaulichungs-kraft, *sf.* strawność.

—mittel, *sn.* środek trawienia ułatwiający.

—werkzeug, *sn.* narzędzie trawienia.

Verderb, *sn.* Mar. pokład (okrętu).

Verderben, *va.* przykryć, zakryć, pokryć, nakryć.

Verderben, *va. irr.* mieć, uważać *komu co* za złe.

Verderb, *sm.* zguba, zagłada, upadek.

Verderben, *va. irr.* uszkodzić, zepsuć *co*; pomieszać, zakłócić, zamącić;

psuć *kogo*, zepsuć, skazić *co*; —, *vn.* (*sch*) zepsuć się; zgubić się,

zginać; —, *sn. u.* —derblich, *sf.* zepsucie, skażenie; zguba, zagłada.

Verderber, *sm.* niszczyiciel, zguba.

Verderblich, *adj.* podlegający zepsuciu; zgubny.

Verderblichkeit, *sf.* podleganie psuciu się, zepsucie.

Verderblich, *sf.* zguba, zniszczenie.

Verderblichkeit, *sf.* zepsucie, skażenie.

Verderblich, *va.* wyjaśnić *co*, jasnym, wyraźnym uczynić.

Verderblich, *va.* na niemieckie przełożyć, przetłumaczyć.

Verderblich, *sf.* przełożenie na niemieckie.

Verderblich, *va.* zgęszczać, ściśkać *co*.

Verbüchtung, *sf.* zgłaszanie, ścisnienie (powietrza).

Verbüden, *va.* zgłaszać (sok).

Verbüeten, *va.* dylami wyłożyć.

Verbüenen, *va.* zasłuzić na co; zarobić, zyskać. (bek.)

Verbüens, *sn.* zasługa; —, *sm.* zarobek.

Verbüenslich, *adj.* będący zasługą.

Verbüensvoll, *adj.* pełen zasług.

Verbüng, *sm.* wynajęcie.

Verbüngen, *va. irr.* za umówioną zapłatę komu co oddać, nająć; (in der Lehre) oddać na naukę; (sich) —, *vr.* nająć się komu.

Verbüngung, *sf.* najęcie.

Verbümmelchen, *va.* przelumatować.

Verbümmelchung, *sf.* przelumatowanie, przekład.

Verbüppeln, *va.* podwoić co.

Verbüppelung, *sf.* podwojenie.

Verbüben, *adj.* zepsuty (wid. Verderben).

Verbübenheit, *sf.* zepsucie, skażenie.

Verbüben, *vn.* (sich) uschnąć (drzewo, trawa); —, *sn.* uschnięcie.

Verbüngen, *va.* wypierać, wyrugować kogo.

Verbüren, *va.* przekreślić, skrzywić, wykrzywić, co; przekreślać, nakreślać (prawo); (die Augen) przewracać oczy.

Verbüchung, *sf.* wykręcenie, skrzywienie; przekręcenie, fałszywe tłumaczenie.

Verbüßen, *va. u. v. imp. irr.* przykro, niemilo, markotno być; es büßt mich, przykro mi; sich seine Mühe — lassen, nie żałować trudów, satygi.

Verbüßlich, *adj.* markotny, nieukontentowany; przykry, nudny.

Verbüßlichkeit, *sf.* markotność, nieukontentowanie.

Verbüßen, *adj.* niechętny, leniwy, nieskory do czego.

Verbüßtheit, *sf.* niechęć, leniwość do czego.

Verbüßen, *va.* na druk spotrzebować; fałszywie wydrukować.

Verbüß, *sm. fl.* przykrość, nieprzyjemność, zmartwienie.

Verbüßen, *vn.* przewonić, stracić zapach, przestać pachnąć.

Verbüßeln, *va.* zaciemniać, przyćmiewać kogo, co.

Verbüßelung, *sf.* przyćmienie.

Verbünnen, *va.* rozrzedzić, rozdzielić, rozcieńczyć co.

Verbünnung, *sf.* rozrzedzenie, rozcieńczenie. (ulatniać się)

Verbüßten, *vn.* (sich) wyparować.

Verbüßten, *vn.* (sich) być spragnionym.

Verbüßtern, *va. vid.* Verbüßeln.

Verbüßen, *va. fam. vid.* Verbüßeln.

Verbüßeln, *va.* uszlachetnić, uzaćnić, ulepszyć, poprawić. (pszenie)

Verbüßelung, *sf.* uszlachetnienie, ulepszenie.

Verbüßlich, *va. Verbüßlichung, sf. vid.* Verbüßeln u. Verbüßelung.

Verbüßen, *va.* czcić, uwielbiać kogo; (etw. etw.) ofiarować komu co w darze, dla okazania czci.

Verbüßer, *in, s.* czciciel, ilka.

Verbüßlich, *adj.* szanowny.

Verbüßung, *sf.* poważanie, uczczenie, czesć.

Verbüßungswürdig, *adj.* czcigodny.

Verbüßen, *va.* przysięgę od kogo odebrać.

Vereln, *sm.* połączenie, zespolenie; związek, towarzystwo.

Vereinbar, *adj.* dający się połączyć, pogodzić z czelem.

Vereinbaren, *va.* łączyć, jednoczyć.

Vereinbarkeit, *sf.* zgodność.

Vereinfaßen, *va.* uprosić.

Vereinfaßung, *sf.* uproszenie.

Vereinigen, *u.* — cilen, *va.* połączyć, pogodzić; (sich) —, *vr.* połączyć się, pogodzić się, porozumieć się; bereit, *adj. u. adv.* zgodny, nie, w porozumieniu.

Vereinigung, *sf.* połączenie, zjednoczenie; sprzymierzenie; pojednanie, pogodzenie. (czenia)

Vereinigungspunkt, *sm.* punkt połączenia.

Vereinigen, *va.* rozdrobnić na pojedyncze części; pojedynczo sprzedawać. (w niwecz obrócić)

Vereiteln, *va.* zniweczyć, udaremnić.

Vereitelung, *sf.* zniweczenie.

Vereiten, *vn.* (sich) skończyć, umrzeć.

Vereiten, *va.* ścieśniać.

Vereitung, *sf.* ścieśnienie.

Vereiten, *va.* w dziedziectwie, w puściźnie komu co przekazać, zostawić.

Vereigen, *va.* uwiecznić, uniesmiertelnąć; bereigen, *adj.* zmarły, nieśmiertelnej pamięci.

Vereignung, *sf.* uwiecznienie, uniesmiertelnienie.

Vereignen, *vn. irr.* (sich) postępować, postąpić sobie z kim; —, *va.* przewozić, rozwozić co; wyjeździć (drogę, dół w niej porobić); przemycić (cło); —, *sn.* postępowanie, postęp.

Vereignungsart, *sf.* sposób postępowania.

Vereignen, *sm.* zapadnięcie się, upadek; termin wypłaty; przepadek, utrata czego.

Verfächten, *vn. irr.* zapasć się, zawalić się; nikać, niszczyć; (in Strafe) podpaść karze; (auf etw.) wpaść na co, przychodzić na myśl; upłynąć (o terminie); przechodzić na skarb, przepadać (jako niewykupiony w swoim czasie).

Verfächten, *adj.* ulegający zabraniu, konfiskacji.

Verfächtag, *sm. u.* —zeit, *sf.* termin, dzień oznaczony do zapłaty weksłu. (co.)

Verfächten, *va.* fałszować, podrobić.

Verfächter, *sm.* fałszarz.

Verfächung, *sf.* fałszowanie, podrobienie.

Verfängen, (sich) *vr. irr.* zaplatać się, uwikłać się; poplatać się, zlapać się (w mowie); zatchnąć się (o wietrze); uczeplić się (o psie); zdyszyć się, zoehwacić się (o koniu).

Verfänglich, *adj.* podchwytliwy, zdradliwy, chytry.

Verfärben (sich), *vr.* tracić kolory na twarzy, zbladnąć.

Verfassen, *va.* ułożyć, napisać co.

Verfasser, *in, s.* autor, rka.

Verfassung, *sf.* ułożenie, napisanie (dzieła); urządzenie kraju, prawo zasadnicze.

Verfassungsmäßig, *adj.* stosowny do urzędu. (niom.)

—widrig, *adj.* przeciwny urzędowi.

Verfaulen, *vn.* (sich) zgnić; — fault, *adj.* zgniły.

Verfaulenz, *va.* stracić na próżnowaniu (czas).

Verfächten, *va. irr.* bronić czego, obstawiać za czelem; —, *sn.* obrona, usprawiedliwienie.

Verfächter, *sm.* obrońca walczący za

co lub za kogo, poplecznik.
 Verfehlen, *va.* chybić, nie trafić; (den Weg) zmylić sobie drogę, zbłąkać się; (einen) minąć się, nie spotkać się *kim*; — *vn.* (nicht) nie omieszkąć.
 Verfeinden, *va.* nieprzyjaźń wznieść *między kim*; *ſich* —, *vr.* (mit einem) ponieprzyjaźnić się *z kim*.
 Verfeinern, *va.* okrzesać, oglądać, wygładzić.
 Verfeinerung, *sf.* oglada.
 Verfertigen, *va.* zrobić, sporządzić *co*; układać i napisać *co*.
 Verfertiger, *sm.* przygotowujący *co*, fabrykant.
 Verfertigung, *sf.* wygotowanie, sporządzenie.
 Verfeuern, *va.* spalić, spotrzebować na opał; wyszrzelać (wszystkie kule, wiele prochu).
 Verftigen, *va.* składować, zawikłać, skudłać (włosy).
 Verftüßern, *va.* zaciemnić, zaćmić *co*; *ſich* —, *vr.* zaciemnić się.
 Verftüßern, *sf.* zaćmienie.
 Verftüßen, *va. irr.* (ſehn) spleść, wpleść jedno w drugie; uwikłać, zawikłać *co*.
 Verftüßung, *sf.* splatanie, splecenie.
 Verftügen, *vn. irr.* (ſehn) rozlecieć się, rozprościć się, rozpierzchnąć się; ulecieć, ulotnić się; ulatywać, uciekać (o czasie).
 Verftüßen, *vn. irr.* (ſehn) upływać, upłynąć; verfloßen, *adj.* upłyniony, przeszły.
 Verftößen, *va.* splawiać (drzewo).
 Verftößung, *sf.* splawienie, spław.
 Verftößen, *va.* przeklinać *kogo, co*, verflucht, *adj.* przeklęty.
 Verftößigen, *va.* Chim. ulotnić.

Verftüßung, *sf.* przeklinanie.
 Verftuß, *sm.* ſf. wpływ.
 Verftuß, *sm.* dalszy ciąg, dalsze prowadzenie rzeczy.
 Verftößen, *va.* ścigać, prześladować *kogo*; (die Rede) mowę, rzecz rozpocząć dalej prowadzić. (ni).
 Verftößer, *-in s.* prześladowca, -czy.
 Verftößung, *sf.* ściganie, prześladowanie. (dowczy).
 Verftößungsgeist, *sm.* duch prześladowczy.
 Verftößen, *va.* opłacić fracht; wysłać, wyprowadzić (towar); wynająć statek *komu*.
 Verftößen, *va.* przeżyć, przejeść *co*.
 Verftößen, *vn. irr.* (ſehn) zamarznąć; zniebnić.
 Verftößen, *va.* urządzać *co*; postanowić, rozkazać *co*; (über etwas) rozporządzać *czem*; *ſich* —, *vr.* udać się *dokąd*.
 Verftößen, *sf.* rozporządzenie.
 Verftößen, *va.* rozprowadzać, rozwozić; na złą drogę naprowadzać.
 Verftößer, *-in s.* uwodźciel, -lka.
 Verftößerlich, *adj.* zwodniczy, zdradliwy. (nie, obelżenie).
 Verftößen, *sf.* zwodzenie, uwodzenie.
 Verftößen, *va.* wypotrzebować na paszę.
 Vergaffen (*ſich*), *vr.* zagapić się, wlepić oczy *w co*; nabieć sobie głowę *czem*, upodobać sobie *co*.
 Vergaffen, *va.* żółcią zaprawić, zatrzeć goryczą. (się).
 Vergaloppieren (*ſich*), *vn.* poszkapieć.
 Vergangen, *adj.* przeszły, upłyniony (*vid.* Vergen); die — gene Zeit, *Gram.* czas przeszły.
 Vergangenhait, *sf.* przeszłość.
 Vergänglich, *adj.* przechodzący, krót-

kotwały; znikomym, marnym.
 Vergänglichkeit, *sf.* marność, znikomość.
 Verganten, *va. vid.* Verftößern.
 Vergattern, *va.* zakręcić, krataką zaworować *co*.
 Vergeben, *va. irr.* darować, przebaczyć, wybaczyć *co*; dać, nadać, konfrować *komu* (urząd); wydać za mąż (córkę); (mit Gift) otruć, otruwać; (Karten) źle rozdać, zmylić się w dawaniu kart; (ſeinem Rechte) nie nie ustąpić *z praw swoich*, nie dać sobie uwolnić.
 Vergeben, *adv.* daremnie, na próżno.
 Vergeltlich, *adj.* daremny, próżny.
 Vergeltung, *sf.* darowanie, przepuszczenie; odpuszczenie (grzechów); um —, przepraszam.
 Vergelten, *vn. irr.* (ſehn) przejeść, przemiąć; niknąć; płowieć, przegasać; *ſich* —, *vr.* wykroczyć, przekroczyć.
 Vergeltung, *sf.* przekroczenie, wykroczenie.
 Vergelten, *va.* odplacić, odwodzić; oddać wet za wet, mścić się.
 Vergeltter, *sm.* nagrodzieli, odplaciel.
 Vergeltung, *sf.* odplata; odwet.
 Vergeltungsrecht, *sm.* prawo odwetu.
 Vergeltungshaften (*ſich*), *vr.* stowarzyszyć się.
 Vergessen, *va. irr.* zapomnieć *co lub o czem*; *sn.* zapomnienie.
 Vergessenheit, *sf.* zapomnienie, niepamięć.
 Vergesslich, *adj.* łatwo zapominający.
 Vergesslichkeit, *sf.* krótko pamiętać, zapomnienie.
 Vergessen, *va.* przetrwonąć.

Vergüber, *sm.* marnotrawca, utracysz. (nowanie).
 Vergütung, *sf.* strwonienie, zmar.
 Vergüttern, *va.* zapewnić, upewnić.
 Vergütterung, *sf.* zapewnienie.
 Vergießen, *va. irr.* rozlewać.
 Vergiften, *va.* otruwać, otruć; zatrwać, zarazić; *ſich* —, *vr.* otruć się.
 Vergiftter, *-in s.* truciciel, -lka.
 Vergiftung, *sf.* otrucie.
 Vergiftmündicht, *sm.* niezapominajka, niezabudka. (dzać).
 Vergiften, *va.* okracić, krataką ogracić.
 Vergiften, *va.* zaszklić *co*, polewać glazurą; *Phys.* zamienić na szkło.
 Vergläfung, *sf.* zaszklenie, glazura; zamienienie na szkło.
 Vergleichen, *sm.* porównanie; układ, umowa, ugoda.
 Vergleichbar u. — gleichlich, *adj.* dający się porównać.
 Vergleichen, *va. irr.* pogodzić, pojednać; zrównać *co*; porównywać, porównać *co z czem*; *ſich* —, *vr.* pogodzić się, pojednać się; porównywać się *z kim, z czem*.
 Vergleichen, *sf.* pogodzenie się, porozumienie się; porównywanie *czego z czem*.
 Vergleichungsstufe, *sf.* Gram. stopień porównania.
 — weise, *adv.* przez porównanie, porównywalnie.
 Verglimmen, *vn. irr.* (ſehn) wytlić się, dotlić się.
 Vergnügen, *va.* rozweselić, zabawić *kogo*; —, *sn. u.* — gung, *sf.* ukontentowanie, radość, uciecha; *ſich* —, *vr.* bawić się, cieszyć się; begnügt, *adj.* zadowolony, wesół, uciechony.

1283 Vergolden. *Vergolden*, *va.* pozłocić, wyzłocić. *Vergolter*, -in, *s.* pozłotnik, wyzłotnik, -nica. *Vergoldung*, *sf.* pozłocenie, wyzłocenie. (go). *Vergoldnen*, *va.* dozwolić komu czego. *Vergoldtern*, *va.* ubóstwić, w poczet bogów policyć; *fig.* ubóstwiać, uwielbiać. *Vergötterung*, *sf.* ubóstwienie, apoteoza; ubóstwienie, uwielbienie. *Vergraßen*, *va.* irr. zakopać co. *Vergraßen*, *vn.* trawą zarastać. *Vergreifen*, *va.* irr. rozechwytać, rozrywać, rozkupić; (sich die Hand) wywchnąć sobie rękę; (sich —, *vr.* złe chwycić, wzięść do ręki nie to co należało; (an einen) targnąć się na kogo, uderzyć go; (an etwas) przywłaszczyć sobie co. *Vergroßern*, *va.* powiększyć, rozprzeźnić co. *Vergroßerung*, *sf.* powiększenie. *Vergroßerungs-glas*, *sn.* szkło powiększające. —sucht, *sf.* żądza wywyższenia się. —wort, *sn.* Gram. wyraz zgrubiały. *Vergünstigen*, *va.* *vid.* *Vergönnen*, *Vergünstigung*, *sf.* pozwolenie. *Vergüten*, *va.* wynagrodzić, powrócić wydatki, szkoda. *Vergütung*, *sf.* wynagrodzenie. *Verhaß*, *sm.* *vid.* *Verhau*, *Verhaßt*, *sm.* aresztowanie, przytrzymanie. *Verhätten*, *va.* przytrzymać kogo, wzięść pod areszt. *Verhaftsbefehl*, *sm.* rozkaz przyaresztowania. (aresztowanie). *Verhaftung* u. —haftnehmung, *sf.* przytrzymanie, *va.* irr. zatrzymać co, kryć,

Verhau. 1284 tać; (sich) *vr.* irr. zachować się, sprawować się; (zu), być w jakim stosunku do czego; —, *sn.* zachowanie się; es verhält sich so, tak się rzecz ma. *Verhältniß*, *sn.* *ff.* stosunek, styczność, związek; stosunek, proporcja. *Verhältniß-mäßig*, *adj.* u. *adv.* stosunkowy, -wo, proporcjonalny, -nie. —zahl, *sf.* liczba, ilość proporcjonalna. *Verhandeln*, *va.* rozbiierać co, układać się o co, prowadzić interes jaki; sprzedawać komu co. *Verhandlung*, *sf.* przehandlowanie, sprzedaż; *pl.* —gen, układy, narady względem czego. *Verhängen*, *va.* zasłonić co czym; przeznaczyć, dopuścić; mlt —gtem Zügel, puścić wzy cugle. *Verhängniß*, *sn.* *ff.* przeznaczenie, zrzadzenie. *Verhängnißvoll*, *adj.* fatalny. *Verharren*, *vn.* pozostawać (stałe), wytrwać, dotrwać; —, *sn.* wytrwanie, dotrwanie. *Verhärten*, *vn.* (sich) zaokreślić się skóreczką, zarość skorupą. *Verhärten*, *vn.* (sich) stwardnieć. *Verhärten*, *va.* stwardzić, twarde czynić co; czynić kogo zatwardziałym; *verhärten*, *adj.* zatwardziały. *Verhärtung*, *sf.* zatwardzenie, stwardnienie; zatwardzałość. *Verhärzen*, *va.* pocilać, zalewać smołą. *Verhätzt*, *adj.* znienawidzony. *Verhätzeln*, *va.* *vid.* *Verärzeln*, *Verhau*, *sm.* zasiek, zasieka, zarząd; *vid.* *Verhaß*.

1285 Verhauchen. *Verhauchen*, *va.* *vid.* Aushauchen. *Verhaufen*, *va.* wyrąbać, zasieki robić; drzewami nacinanemi zawalić drogę, przystęp. *Verheben*, *va.* ir. zebrać (karty); (sich —, *vr.* przerwać się, nadwihnąć sobie kregi. *Verheeren*, *va.* pustoszyć, niszczyć. *Verheerer*, -in, *s.* pustoszyiciel, -lka. *Verherung*, *sf.* spustoszenie. *Verheßen*, *va.* złe zżyć albo wszyć (arkusze książki). (co). *Verheßen*, *va.* ukrywać, utać, zataić. *Verhüten*, -in, *s.* przechowywać, przechowywujący, -a przestępców. *Verheimlichen*, *va.* tać, w tajemnicy trzymać co. *Verheimlichung*, *sf.* utajenie, zachowanie w tajemnicy. *Verheirathen*, *va.* dać w małżeństwo, wydać za mąż albo ożenić; (sich —, *vr.* pobrać się; *verheirathet*, *adj.* żonaty, także zamężna. *Verheirathung*, *sf.* pobranie się, zawarcie związków małżeństwa. *Verheßen*, *va.* irr. obiecać, przyrzec co. *Verheßung*, *sf.* przyrzeczenie, obietnica. *Verheßen*, *va.* irr. (zu etwas) dopomóc komu do (otrzymania) czego. *Verheßert*, *adj.* *fam.* przeklęty, czartowski. *Verherrlichen*, *va.* oświecić. *Verherrlichung*, *sf.* oświecenie. *Verheßen*, *va.* podszuć kogo. *Verheßen*, *va.* zacząrować. *Verhinderen*, *va.* przeszkodzić czemu. *Verhinderung*, *sf.* przeszkodzenie, przeszkoda. *Verheßen*, *vn.* oczekiwać, spodzie-

Verfaltung. 1286 wać się; —, *sn.* wider —, niespodzianie. *Verhöhen*, *va.* szydzić, naigrawać się z kogo, z czego, wyszydzić kogo. (grawanie). *Verhöhnung*, *sf.* wyszydzenie, naiw. *Verhör*, *sn.* *Jur.* indagacja, pytania czynione obwinionemu; (der Zeug) wysłuchanie świadków. *Verhören*, *va.* słuchać, badać oskarżonego; przesłuchać, wysłuchać; (sich —, *vr.* przesyłać się. *Verhübeln* u. *Verhüngen*, *va.* spartać, oszulerować co. *Verhüllen*, *va.* obłonić, zasłonić. *Verhüllung*, *sf.* zasłonięcie, zasłona. *Verhungern*, *vn.* (sich) zgłodnić się, zamorzyć się, umrzeć z głodu. *Verhüten*, *va.* zapobiegać, przeszkodzić czemu; *verhüte* Gott, uchwaj Boże! (żenie). *Verhütung*, *sf.* zapobieżenie, ustrzeżenie. *Verhütungsmittel*, *sn.* środek zapobiegający. *Verirren*, *vn.* u. *vr.* zbłądzić, zablądzić, zablakać się. *Verjagen*, *va.* wygnać, odpędzić, rozprzeźnić, rozprościć. (nie). *Verjagung*, *sf.* rozpedzenie, wygnanie. *Verjähren*, *vn.* (sich) zastarzec się, zadawnić; *Jur.* przedawnić się, pojąć w przedawnienie; *verjährt*, *adj.* przedawniony —teß Borurttheil, zastarzały przesąd. *Verjährung*, *sf.* przedawnienie. *Verjungen*, *va.* odmładzać, odmłodzić; zmniejszać; (sich —, *vr.* odmłodzić; *der —gite Maßstab*, skala zmniejszona. *Verfäßen*, *va.* zwapnić. *Verfäftung*, *sf.* zwapnienie.

Verſtälten, *va.* Verſtaltung, *sf.* *vid.* Erſtälten u. Erſtaltung.

Verſtälpen, *va.* zakapturzyć; zaſlonić, ukryć; ſich —, *vr.* przebrać ſię, zamaskować ſię; verſtälpt, *adj.* przebrany, zamaskowany; ukryty.

Verſtauf, *sm.* sprzedaż. (zbyć.)

Verſtaufen, *va.* sprzedawać, zbywać,

Verſtauffer, *-in, s.* sprzedający, -a.

Verſtauflich, *adj.* będący na sprzedaż,

przedający, kupujący.

Verſtehr, *sm.* handel, ruch, czynność w handlu i przemyśle; zżyłość, obcowanie z kim.

Verſtehren, *va.* przewrócić, przekręcić; (die Augen) przewrócić oczy; —, *vn.* (mit etnem) mieć do czynienia, być w stosunkach z kim; ſich —, *vr.* przemienić ſię, zmienić ſię; verſtehrt, *adj.* przekręcony; opaczny, przewrotny; *adv.* opacznie, przewrotnie; — anfangen, (etwas) opacznie co poczynać.

Verſtehrtheit, *sf.* przewrotność.

Verſtehen, *va.* irr. niepoznać ſię na kim lub na czym.

Verſtehen, *vn.* tańcuchem, ogniwami spoić, związać.

Verſtehung, *sf.* spojenie, złączenie.

Verſtehern, *va.* za kaucza kogo uznać.

Verſteherung, *sf.* obwinienie o kacerstwo.

Verſtehen (ſich), *vr.* opierzyć ſię, w pierze obrosnąć.

Verſtellen, *va.* zakładować.

Verſtügen, *va.* zaſkarżyć kogo; der, die —, *gt.* se. oſkarżony, -a.

Verſtäger, *-in, s.* ſkarżyciel, -lka.

Verſtügung, *sf.* oſkarżenie, ſkarga na kogo.

Verſtären, *va.* w ſwietle, blasku,

ſwietności co wystawić, wysłać, wielbieć; ſich —, *vr.* przemienić ſię, jasnością zabłysnąć; verſtärkt Geſicht, twarz jaśniejsza niebiańską radością.

Verſtärkung, *sf.* uwielbienie; (Chriſt) przemienienie Pańskie; *Mar.* deklaracya o uszkodzeniu statku lub ładunku na morzu.

Verſtärken, *va.* oſławić kogo. (co.)

Verſteben, *va.* zasmarować, załepić

Verſteiden, *va.* przebrać kogo; powlec co czym; ſich —, *vr.* przebrać ſię, zamaskować ſię.

Verſteidung, *sf.* przebranie kogo lub ſię (za kogo); powleczenie czym, powłoka.

Verſteinern, *va.* pomniejszać, zmniejszać co; zniżać kogo, uwalniać komu.

Verſteinerung, *sf.* zmniejszenie, uszczuplenie; ujma, poniżenie.

Verſteinerungs-glaß, *sm.* szkło zmniejszające.

—wort, *sn.* *Gram.* wyraz zdrobniały.

Verſteifern, *va.* zakłajstrować, załepić.

Verſteifern, *va.* zamieniać w kość; *vn.* skostnieć, obracać ſię w kość.

Verſteifung, *sf.* skostniałość, skostnienie.

Verſtärken, *va.* związywać, połączyć, spoić.

Verſtärkung, *sf.* związek, połączenie.

Verſtärken, *va.* przygotować, za nadto gotować co. (brócić.)

Verſtärken, *va.* zwęglić, w węgiel o-

Verſtärken, *sf.* zwęglenie.

Verſtärken, *va.* zakorkować.

Verſtärken, *va.* ucieleśnić, ciśnem obkładać.

Verförperung, *sf.* ucieleśnienie, zmaterializowanie.

Verfürmen, *va.* fam. zapodziać gdzie.

Verfürmen (ſich), *vr.* zaleźć, skryć ſię, schować ſię gdzie.

Verfürmen, *vn.* (ſich) skrzywić ſię.

Verfürpen, *va.* kalekę, niedołężnym uczynić.

Verfürpen, *va.* zaareztować, zatrzymać komu co; goryczą zaprawić, zatruc.

Verfürpen u. Verfürden, *va.* ogłaszać, zwiastować, oznajmować.

Verfürpiger, *sm.* oglosiciel, zwiastun.

Verfürpung, *sf.* ogłoszenie; (Maria) zwiastowanie N. Panny.

Verfürpen, *va.* przemajstrować co, przez zbytnią szlukę popsuć.

Verfürpen, *va.* przeſzymarzyć, wyśwatać (pogardliwie mówiąc).

Verfürpen, *va.* skrócić, uszczuplić, ująć co; (die Zeit) skrócić, uprzyjemnić czas.

Verfürpung, *sf.* umniejszenie, uszczuplenie; skrócenie, streszczenie.

Verfürden, *va.* wymiewać kogo lub co. (ślania (towary).)

Verfürden, *va.* naladować dla prze-

Verfürden, *sf.* naladowanie.

Verfürden, *sm.* Com. konossament, świadectwo, spis towarów naladowanych na okręt.

Verfürden, *sm.* wydanie, ogłoszenie (dzieła); nakład, dzieło nakładowe czyje; nakład, koszt wydania; in — nehmen, wydać dzieło swoim nakładem. (kładem wydana.)

Verfürden-buch, *sn.* książka czym na-

—kosten, *sf.* pl. kosztu nakładowe.

—recht, *sn.* prawo, przywilej wydawania dzieł swoim nakładem.

Verlauten, *va.* żądać, wymagać; pragnąć, choieć; —, *v. imp.* (cß verlaugt mich) pragnąć; —, *sn.* żądanie; pragnienie.

Verlängern, *va.* przedłużyć, nadzłukować; przedłużać, odroczyć (o czasie).

Verlängerung, *sf.* przedłużenie, nadzłukowanie; przedłużenie, odroczenie (terminu).

Verlärben, *va.* zamaskować; —, *vn.* zamienić ſię w poczwarkę (o owadach); ſich —, *vr.* zamaskować ſię.

Verläß, *sm.* s. u. —laßenschaft, *sf.* puścizna, spadek, sukcesya.

Verläßen, *va.* irr. zostawić, opuścić, porzucić; ſich —, *vr.* (auf) spuszczać ſię na kogo, na co.

Verläßenheit, *sf.* opuszczenie (położenie opuszczonego, bez pomocy).

Verläßern, *va.* zbłądzić, znieważyć.

Verläßerung, *sf.* błądzenie, zelżenie, zniewaga.

Verläuf, *sm.* ciąg, przeciąg, bieg.

upływ, upłynienie; nach —, po upływie.

Verläufen, *vn.* irr. (ſich) upływać, upłynąć; przejść, przeminać; —, *va.* przepędzić na bieganii (czas); ſich —, *vr.* upłynąć, ubiedz; rozbiedz ſię.

Verläufen, *va.* zaprzeć ſię kogo, czego, wyprzeć ſię; ſich — laßen, kazać ſię zataić.

Verläufung, *sf.* zaparcie ſię, wyrzeczenie ſię czego.

Verläut, *sm.* dem —te nach, jak gło-

szą, jak słychać.

Verläuten, *v. imp.* (cß verläutet) słychać; ſich — laßen, dać ſię szyć, o-

derżać ſię z czym.

Verleben, *va.* przeżyć pewien czas;
 veriebt, *adj.* przeżyty.
 Verleben, *va.* przełożyć, przenieść
 (na inne miejsce lub na inny czas);
 zle położyć, zapodziać, zarzucić
 gdzie; złożyć, zagrozić czemu; na-
 kładać na co, wydać co swoim na-
 kładem; — *adj.* zleżały; zmięszany,
 wklopotcie będący. (pot.)
 Verleghenheit, *sf.* pomieszanie, kło-
 tliwość, sm. nakładea.
 Verleben, *va.* (clnem ctiwa) obmie-
 rzyć, przykrzyżować komu co.
 Verleben, *va.* pożyczyć komu co;
 obdarzyć kogo czem, rozdawać
 co.
 Verlegher, *in.* s. pożyczający, -a; darzy-
 ciel, -lka, obdarzający, -a.
 Verlehung, *sf.* pożyczanie, pożyczka;
 obdarowanie, nadanie.
 Verleiten, *va.* przywiesić, naklonić
 kogo do czego (nie dobrego).
 Verleiten, *va.* zapomnieć (co się
 umiało).
 Verleiten, *va.* irr. odczytać w głos;
 Milit. (die Soldaten), zrobić apel,
 wołać żołnierzy po nazwisku.
 Verlehung, *sf.* czytanie w głos; apel,
 przyzwy.
 Verlehen, *va.* uszkodzić, skaleczyć,
 ranieć kogo; naruszyć, zgwałcić;
 obrazić.
 Verleghbar u. Verleghlich, *adj.* mogący
 być uszkodzonym, ranionym, obra-
 żonym.
 Verlehung, *sf.* uszkodzenie; naru-
 szenie, zgwałcenie; obraza.
 Verleghen, *va.* zaprzeć się kogo,
 czego, wyprzeć się, nieprzyzna-
 wać się, zataić.
 Verleghung, *sf.* zaprzeczenie, nie-

przyznanie, wyrzeczenie się.
 Verloben, *va.* potwarzać, obma-
 wiać, osławiać, szkalować, ozer-
 nić kogo.
 Verloben, *in.* s. oszczerca, potwa-
 rca, -czyni.
 Verloben, *adj.* potwarczy.
 Verlobung, *sf.* szkalowanie, po-
 twarz, oszczerstwo.
 Verleben (sich), *vr.* zakochać się, po-
 kochać się w kim, w czem; ver-
 lebt, *adj.* zakochany.
 Verlobenheit, *sf.* zakochanie się.
 Verloben, *vn.* irr. zleżeć się.
 Verloben, *va.* irr. zgubić, postradać
 co; stracić, przegrać; (den Verstand)
 stracić rozum; sich —, *vr.* ginać,
 nikać, zapodziać się; zabłąkać
 się.
 Verlob, *sn.* więzienie podziemne.
 Verloben, *va.* zaręczyć kogo z kim;
 sich —, *vr.* zaręczyć się z kim;
 der, die, — bte, *sc.* narzeczon, -na.
 Verlobung, *sf.* u. — löblich, *sn.* ff. za-
 ręczyny. (czynny).
 Verlobungsring, *sm.* pierścion zarę-
 — tag, *sm.* dzień zaręczyny.
 Verloben, *va.* zagać kogo do czego.
 Verloben, *va.* vid. Verloben.
 Verlobung, *sf.* zagnienie.
 Verloben, *vn.* (sich) spłonać (o ogniu
 i w ogniu).
 Verloben, *v.* imp. (es — hut der Mü-
 he nicht) nie opłaci się pracy, trudu.
 Verloben, *va.* podzielić przez loso-
 wanie; pusić na loteryę.
 Verlobung, *sf.* podzielenie na lo-
 sy; przelosowanie.
 Verloben, *va.* zgasić, wygasić; —
vn. irr. (sich) zgasać, wygasać.
 Verloben, *va.* zalutować.

Verlust, *sm.* strata, utrata; przegra-
 na.
 Verlost, *adj.* pozbawiony czego; —
 gen, (gen.) stracić co.
 Verloren, *va.* zamknąć, zatkać, za-
 stawieć, złożyć (otwór jaki); lego-
 wać, zapisać komu co. (zapis).
 Verloren, *sn.* ff. testament; legat.
 Verloren, *va.* irr. zemścić (wszystko).
 Verloren, *va.* ożenić, dać w mał-
 żeństwo.
 Verloren, *sf.* ożenienie.
 Verloren, *va.* vid. Ermahnen.
 Verloren, *vn.* przeklaść; — beist,
adj. przeklęty. (na malowanie).
 Verloren, *va.* wypotrzebować c. rby
 Verloren, *va.* zamurować c.
 Verloren, *va.* pomnażać, powię-
 kszać co; sich —, *vr.* pomnożyć
 się, powiększyć się; rozmnożyć
 się, rozplenić się.
 Verloren, *sf.* rozmnożenie, powi-
 ksenie; Arithm. mnożenie.
 Verloren, *va.* irr. unikać kogo, czego.
 Verloren, *sf.* unikanie.
 Verloren, *vn.* rozumieć, mniemać,
 sądzić; vermeint u. — meintlich, *adj.*
 mniemany.
 Verloren, Vermégen, Verméren, *va.*
 vid. Verloren, Vermégen u. Verloren.
 Verméren, *va.* rozmierzyć, wymierzyć
 co; — *adj.* zuchwały, bardy; sich —
vr. pomylić się w mierze;
 zbyt sobie ufać, dowierzać; zakli-
 nać się, przysięgać się.
 Vermérenheit, *sf.* zuchwałość, har-
 dosć.
 Verméren, *va.* wynajść co komu;
 sich —, *vr.* najść się komu.
 Verméren, *in.* s. wynajmujący, -a
 co komu.

Vermuthung, *sf.* wynajęcie.
 Vermindern, *va.* zmniejszyć, u-
 mniejszyć co; sich —, *vr.* zmniejszyć
 się.
 Verminderung, *sf.* zmniejszenie.
 Vermischen, *va.* zmieszać co z czem;
 sich —, *vr.* zmieszać się, mieszać
 się; vermisch, *adj.* mieszan; zmie-
 szany; rozmaity, różnorodny.
 Vermischung, *sf.* mieszanina; połą-
 czenie, złączenie.
 Vermissten, *va.* spoznać brak czego.
 Vermitteln, *va.* zagodzić, załatwić
 co, być pośrednikiem czego.
 Vermittelst, *adv.* gen. za pomocą cze-
 go, przez co.
 Vermittelung, *sf.* pośrednictwo.
 Vermittler, *in.* s. pośrednik, nieczka.
 Vermögen, *vn.* (sich) zbudować,
 spruchnić.
 Vermöge, *prep.* gen. zapomocą, na
 mocy, wskutek.
 Vermögen, *va.* irr. zdołać, być
 w stanie co robić; (zu etwas) skło-
 nić, pobudzać kogo do czego; —
sn. siła, moc, władza; możność,
 zdolność; majątek; vermögens, *adj.*
 zdolny do czego; możny, majątny.
 Vermögenssteuer, *sf.* podatek od ma-
 jątku. (lkowe).
 — umstände, *sm.* pl. położenie mają-
 Vermögen, *va.* obsonić, zapapu-
 żyć, zakryć (z twarzą); sich —, *vr.*
 zamaskować się.
 Vermögen, *sf.* przebranie; prze-
 branie się, maskarada.
 Vermögen, *va.* wypotrzebować na
 wybijanie pieniędzy.
 Vermögen, *va.* dorozumiewać się,
 domyslać się, domniemywać się
 czego.

Vermuthlich, *adj.* u. *adv.* domyslny, domniemany; *adv.* jak się zdaje, jak się spodziewać należy; *ber* — liche Erbe, domyslny dziedzic.
Vermuthung, *sf.* domniemanie, domysł.
Vernachlässigen, *va.* zaniedbywać *kogo lub co*; *sch* —, *vr.* zaniedbać się.
Vernachlässigung, *sf.* zaniedbanie.
Vernageln, *va.* gwoździemi zabić *co*; zagwoździć (konie; armatę); *vernagelt*, *adj.* zagwożdżony, tępy, niepojętny.
Vernähen, *vn.* (sehn) zbliznić się.
Vernären, *vn.* (sehn) zgłupić, zbłaźnić, stać się blaznem; *sch* —, *vr.* ślepo się zakochać; *vernärt*, *adj.* ogłupiały, głupio zakochany. (nie).
Vernähen, *va.* na łakotki przetrwować.
Vernehmen, *va.* *irr.* słyszeć, usłyszeć, dosłyszeć, rozumieć; *Jur.* przesłuchać; —, *sn.* gut —, porozumienie, zgoda; *hem* — nach, jak słyhać, jak wieść niesieć; *sch* — lassen, dać się słyszeć, odezwać się. (zumieli).
Vernehmlich, *adj.* jasny, wyraźny, zrozumiały.
Vernehmlichkeit, *sf.* jasność, zrozumiałość.
Vernehmung, *sf.* *Jur.* indagacya, inkwizycya, badanie. (nie się).
Verneigen (*sch*), *vr.* skłonić się, ukłonić się.
Verneigung, *sf.* ukłon.
Vernennen, *va.* przeczyć, mówić nie; *vernennend*, *adj.* przeczący, -co.
Verneinung, *sf.* przeczenie.
Verneinungswort, *Gram.* wyraz przeczący.
Vernichten, *va.* zniszczyć.
Vernichtenswerth, *adj.* godny zniszczenia, wygładzenia.

Vernichtung, *sf.* zniszczenie.
Vernichten, *va.* zaniwotać.
Vernunft, *sf.* rozsądek, rozum.
Vernunftlos, *vn.* mędrkować, pozorować rozumować; —, *sn.* u. -telci, *sf.* mędrkowanie. (roztropny).
Vernunftig, *adj.* rozumny, rozsądny.
Vernunftlehre, *sf.* logika, loika, nauka porządnego rozumowania.
—los, *adj.* bezrozumny. (zum).
—losigkeit, *sf.* bezrozumność, bezrozsłusł, *sm.* waiasek, syllogizm.
—widerig, *adj.* przeciwny rozumowi.
Vernunftler, *-in*, *s.* człowiek zbyt subtelnie rozumujący.
Veröden, *va.* spustoszyć *co*; *vn.* (sehn) opustoszczyć. (nia).
Veröden, *sf.* spustoszenie; pustka.
Verordnen, *va.* rozporządzać, rozrządzać, urządzać; *ne* —, *ustanowić*; *Med.* zalecić, przepisać (lekarstwo).
Verordnung, *sf.* rozporządzenie, urządzenie; postanowienie, nakaz.
Verpächten, *va.* wydzierżawić *co komu*. (cy, -a).
Verpächter, *-in*, *s.* wydzierżawiający.
Verpachtung, *sf.* wydzierżawienie.
Verpachen, *va.* zapakować; omylić się przy zapakowaniu. (ści).
Verpächten, *va.* przegrać w grze ko.
Verpässen, *va.* nie uważać czego, przeoczyć *co*, nie korzystać z czego; *zapasować grę* (w karty).
Verpessen, *va.* zapowiedzieć, zarażać.
Verpänden, *va.* zastawić, dać w zastaw, w zakład; (sine Ehre) zobowiązać się pod słowem honoru.
Verpändung, *sf.* zastawienie, oddawanie w zastaw.
Verpfessern, *va.* przepieprzyć; *fig.*

presolić, zbyt wysoką cenę położyć; pozbawić ochoty do czego.
Verpflanzen, *vn.* przesadzić (roślinę); *fig.* przenieść, przesiedlić.
Verpflanzung, *sf.* przesadzenie roślin; przesiedlenie.
Verpflegen, *va.* pielęgnować *kogo*, opatrywać w potrzeby.
Verpflegung, *sf.* opatrywanie potrzeb.
Verpflegungsanstalt, *sf.* dom przytulku.
Verpflichten, *va.* zobowiązać *kogo* do czego; *zniewalać*, zobowiązywać *sobie kogo*; *sch* —, *vr.* zobowiązać się do czego; *verpflichtet*, *adj.* obowiązany do czego; *obligowany*, zobowiązany.
Verpflichtung, *sf.* obowiązek, powinność; zobowiązanie, zobowiązanie *sobie kogo*. (taćzyć *co*).
Verpflichten, *va.* sfuszerować, sparać.
Verpicht, *va.* smółką zalać, zasmarować.
Verplündern, *va.* *fam.* rozszastać, roztrwonić; *sch* —, *vr.* opartolić się, wchodzić nierozważnie w związki z kim.
Verpläppern u. — *pläppern*, *va.* przegawrzyć, na pogadance przepędzić (czas).
Verpöden, *va.* zakazać *co* pod karą.
Verprähen, *va.* przetrwonić, przemarnować.
Verprocessiren, *va.* *fam.* przeprosować, przeprawować.
Verprobantiren, *va.* zaprowiantować, zaopatrzyć w żywność.
Verprobantirung, *sf.* zaopatrzenie w żywność.
Verpuffen, *va.* z hukiem wypalić, wystrzelić; *vn.* z hukiem spłonąć;

sch —, *vr.* bąka strzelić, wyrwać się z bredni. (w poczwarkę).
Verpuppen (*sch*), *vr.* zamienić się.
Verputzen, *va.* zatkać zaszpułować *co*; przeszkadzać czemu.
Verquellen, *vn.* *irr.* (sehn) nasęczyć od wilgoci.
Verquiden, *va.* *Chem.* amalgamować, łączyć, zmieszać w jedno.
Verquidung, *sf.* amalgamowanie, mieszanina kruszczy z merkuryuszem. (wać (bramę, drzwi)).
Verrämmeln u. — *men*, *va.* zatarasować.
Verraßen, *vn.* (sehn) trawą, murawą zarosć.
Verräth, *sm.* u. — *rätherci*, *sf.* zdrada.
Verräthen, *va.* *irr.* zdradzać *kogo*, zaprzędać; wydać *kogo*; okazywać, dać poznać, być znakiem; *sch* —, *vr.* wydać samego siebie z czego.
Verräther, *-in*, *s.* zdrajca, -czyni.
Verrätherisch, *adj.* zdradziecki.
Verrauchen, *vn.* (sehn) wyparować, jako para ulecieć.
Verrauchen, *vn.* przejść z szumem, przestać szeleścić.
Verrechnen, *va.* porachować *komu* *co*; *sch* —, *vr.* przerachować się, pomylić się w rachubie.
Verrechnung, *sf.* pomyłka w rachubie; zarachowanie, umieszczenie w rachunku.
Verneden, *vn.* *pop.* (sehn) zdecydować.
Verröden, *va.* zarzekać się, wyrzekać się czego. (co).
Verrreiben, *va.* *irr.* utrząść, wytrzeć.
Verreiten, *vn.* (sehn) odjechać, wyjechać w podróż; —, *va.* przejeżdżać, wydać na podróż. (zdę).
Verreiten, *va.* *irr.* wydać na konną ja-

Berrénen, *va.* wykręcić, wywichnąć, zwichnąć *co*.

Berrénung, *sf.* zwichnienie.

Berrénen, *va. irr.* zabiedz komu (drogę).

Berrichten, *va.* pełnić, załatwić, odbywać (jakie zatrudnienie).

Berrichtung, *sf.* odbywanie czego; zatrudnienie.

Berrichten, *vn. irr.* zapach stracić.

Berriegeln, *va.* zaryglować, zamknąć na rygiel; zamykać kogo, *co*.

Berringeren, *va.* uszczuplić, umniejszyć.

Berringerung, *sf.* uszczuplenie.

Berrinnen, *vn. irr.* (sehn) upłynąć; przejść, minąć.

Berröchen, *vn.* wydać ostatnie technienie, wyzionąć ducha, skonać.

Berrösten, *vn.* (sehn) zardzewieć; -tet *adj.* zardzewiały.

Berrücht, *adj.* niegodziwy, nieczny, niebożny. (dziwosć).

Berrüchtheit, *sf.* niebożność, niegodność.

Berrüden, *va.* przesunąć, usunąć *co*.

Berrüdt *adj.* szalony, pomieszany w głowie.

Berrüchtheit, *sf.* waryacja, szaleństwo, pomieszanie zmysłów.

Berrückung, *sf.* przesuwanie, usunięcie czego.

Berrufen, *va.* oślawić kogo; wywołać z kursu (monetę); —, *adj.* oślawiony. (w Biblii)

Bers, *sm.* wiersz (w poezyi); wiersz

Bersagen, *va.* odmówić czego; obiecać; —, *vn.* spać na panewce, spudlować (o strzelbie).

Bersbuchstabe, *sm.* (pl. — fallen) werśalik (w druku), litera duża początkowa.

Versälzen, *va.* przesolić; *fig.* zmazać kogo.

Versälzung, *sf.* przesolenie.

Versammeln, *va.* zgromadzić, zbierać kogo, *co*. (brań)

Versammlung, *sf.* zgromadzenie, zgromadzenie, zebra-

Versammlungsort u. — *plac* *sm.* miejsce zgromadzenia, zebranie się.

Versanden, *vn.* piaskiem zająć, zasypać się.

Versandung, *sf.* naspa piasku.

Vers-art, *sf.* rodzaj wiersza.

—bau, *sm.* budowa wiersza.

—fuß, *sm.* stopa wiersza.

—maß, *sm.* miara wiersza. (staw)

Versatz, *sm.* zastawienie czego, zastawienie.

Versäuen, *va.* zasiewać, zabrakać *co*.

Versäuen, *vn.* skwaśnieć; *fig.* starzeć się.

Versäuern, *va.* przekwasić *co*.

Versäusen, *va. irr.* przepić (np. majątek); bersoffen, *adj.* opity, labirynt trunki.

Versäumen, *va.* zapomnieć, ominiąć czego; zaniedbywać *co*.

Versäumnis, *sf.* zaniedbanie; opóźnienie. (banie)

Versäumnung, *sf.* zaniechanie, zaniedbanie.

Versächern, *va.* sam. przeszechrować.

Versächern, *va.* do-tarezyć komu *co*, wystarać się o *co*, wyjednać *co*.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Versächern, *va.* wstydlawy, nieśmiały.

Verschenken, *va.* podarować, rozdawać (wszystko). (danie)

Verschenken, *sf.* podarowanie, rozdanie.

Verschenken, *va.* przebaraszkować, na żartach przepędzić (czas); lek-

Verschenken, *va.* wypłoszyć, spłoszyć.

Verschenken, *va.* wysłać, posłać, przesłać *co*; na wygnanie posyłać.

Verschenken, *sf.* wysłanie, przesłanie, wysyłka.

Verschenken, *va. irr.* przekręcić, zło obrócić *co*; odwlekać, odłożyć (na inny czas); berschoben, *adj.* przekręcony. (ka)

Verschlebung, *sf.* odwlekanie, odwłok.

Verschlebung, *adj.* różny, odmienny, rozmaity; *vid.* Verscheiden.

Verschlebung, *adj.* różnorodny, różnogatunkowy. (itość)

Verschlebung, *sf.* różność, rozma-

Verschlebung, *va. irr.* wystrzelić (cały zapas prochu); *Imp.* przekręcać, poprzekładać stronnice; —, *vn.* (sehn) wypełznąć, wypłowić, wy-

Verschlebung, *va.* okrętami rozsylać, rozsylać okrętami.

Verschlebung, *vn.* (sehn) spleśniać; verschimmelt, *adj.* spleśniały.

Verschlebung, *va. irr.* przespać (czas), zaspać *co*; —, *adj.* zaspany.

Verschlebung, *sm.* a, przepierzenie, przegrodka; ochwat, schwaczenie się konia.

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

Verschlebung, *va. irr.* zabić gwoździami; przepierzyć, przegrodzić;

zagać, zapędzić, oddalić; dzia-

zagać, wywrzeć wpływ; oznaczać stanowić (to a to); (im Buche) karty

zamylić w książce przewracając; —, *vn.* letnieć, nieco ogrzać (o plynach); zochwacić się; —, *adj.* obrotny, przebiegły, chytry; eberschlügt mir nichts, nie ma mnie od-

stręcza, mnie wszystko jedno.

Verschlagenheit, *sf.* przebiegłość, chytrość. (nować na dobre jadlo)

Verschlagenheit, *va.* zamulić; przemarnować.

Verschlagenheit, *va.* pogorszyć *co*.

Verschlagenheit, *va.* zakwestić, welonem zasłonić, oponą zakryć; tać, ukrywać *co*.

Verschlagenheit, *va.* zaslegnić. (ka)

Verschlagenheit, *va.* przemarnować, strawić, stracić.

Verschleppen, *va.* zawlec, zapodziać *co* gdzie; zszastać (suknie).

Verschleppen, *va.* rozrzucać; przemarnować, stracić; sprzedać za bezcen, za marne pieniądze.

Verschleppen, *va. irr.* zamknąć nakłucz, na zamek, ukrywać; się —, *vr.* zamknąć się, ukrywać się; verschlo-

Verschleppen, *adj.* zamknięty, skryty.

Verschleppung, *sf.* zamknięcie, zamknięcie.

Verschlimmern, *va.* pogorszyć *co*.

Verschlimmern, *sf.* pogorszenia.

Verschlingen, *va. irr.* zawiłkować, zamotać, zadzierzgnąć; polykać, połknąć, pochłoniąć.

Verschlingung, *sf.* zawiłkanie; polknięcie, pochłonięcie.

Verschlossenheit, *sf.* skrytość.

Verschlingen, *va.* polykać, połknąć, przetknąć; się —, *vr.* zachłysnąć się, dawić się.

Verschlummern, *va.* przedrżać, zaspać *co*.

Verschlüss, *sm.* fl. zamknięcie; in — haben, mieć pod zamknięciem, pod kluczem. (*siły tracić.*)

Verschlachten, *vn.* (sehn) omdlewać,

Verschlachten, *va.* wzgardzić cżem, lekce ważyć, odrzucić *co*.

Verschlachtung, *sf.* wzgardzenie, lekceważenie, odrzucenie

Verschlachten, *va.* roztrwonić, strawić na biesiadowaniu.

Verschlachten, *vn. irr.* (sehn) stopić się, stopnieć, zlać się w jedno; —, *va.* stopić *co*; pomieszać, zlać w jedno (*farby*).

Verschlachtung, *sf.* stopienie; zmieszanie w jedno (*kolorów*).

Verschlachten, *va.* przecierpieć, wycierpieć, odcierpieć *co*; przeboleć, znieść, zapomnieć ból.

Verschlachten, *va.* wykuc na kowaniu, wypotrzebować.

Verschlachten, *va.* zasmarować *co*; wybazgrać.

Verschlachten, *adj.* chytry, przebiegły, wykrotny. (*głoseć.*)

Verschlachten, *sf.* chytrność, przebiegłość.

Verschlachten, (*sch*), *vr.* wygadać się, wyrwać się z cżem niepotrzebnie.

Verschlachten u. — schlachten, *vn.* wysapać się, wytchnąć się.

Verschlachten, *va. irr.* pokrajać, wykrajać; rozebrać, rozmięsząć (*wino*); wyrzezać, trzebić; ein — schnittener, *sm.* rzeźnic, trzebieńiec.

Verschlachten, *va.* śnieg zasypuje *co*.

Verschlachten u. — schlachten, *va.* wystrugać, wykrajać.

Verschlachten, *adj. vid.* Verschieben.

Verschlachten, *adj.* znikły bez wieści; cżyn

—ner Dieb, złodziej osławiony, powszechnie znany.

Verschwägen, *va.* oszczędzić *kogo*, pofolgować, przepuścić, przebaczyć *komu co*; ochronić, uwolnić *kogo od czego*.

Verschwägen, *va.* upiękzyć.

Verschwägen, *sf.* upięksenienie.

Verschwägen, *sf.* przepuszczenie, fologowanie; uwolnienie *od czego*.

Verschwägen, *adj. vid.* Verschieben.

Verschwägen, *va.* na krzyż *co* zgrodzić.

Verschwägen, *va. reg. u. irr.* zastrubować; przesrubować, śrubę przekręcić; zmacić *komu* głowę; Verschwägen, *adj.* przewrotny; dziwny, dziwaczny.

Verschwägen, *va. irr.* wypisać, pisanie wypotrzebować; zapisać *sobie co* (*np. towary*); przepisywać *co*; zapisać *komu co*; *sch* —, *vr.* pomylić się w pisaniu; zapisać się *komu*, zobowiązać się na piśmie.

Verschwägen, *sf.* oblić, zapis.

Verschwägen, *va. irr.* okrzyścić *kogo* lub *co*, osławić. (*waczność.*)

Verschwägen, *sf.* przewrotność; dzi-

Verschwägen, *vn.* (sehn) pomarszczyć się, pokureczyć się. (*nie.*)

Verschwägen, *sm.* odroczenie, odkładanie.

Verschwägen, *va.* obdłużyć, długami obciążać; (*etwas*) zawinąć *co*; —, *sm.* u. — Schuldung, *sf.* zawinienie, wino;

sch —, *vr.* dopuścić się winy względem *kogo*; ohne mein u., bez mojej winy, verschuldet, *adj.* zadłużony.

Verschwägen, *va.* zasypać *co* cżem; rozlać, trochę wylać.

Verschwägen, (*sch*), *vr.* spowinować się z *kim*.

Verschwägerung, *sf.* spowinowacenie.

Verschwärzen, *va.* oczernić, spotwarzyć *kogo*.

Verschwärzen, *va.* przegawadzić (*czas*); *sch* —, *vr.* wygadać się.

Verschwärzen, *va. irr.* zamilować, zataić *co* przed *kim*; verschwären, *adj.* umiejący miłość, dochować tajemnicy.

Verschwärzen, *sf.* zamilowanie.

Verschwärzen, *va.* przehulać, przemarnować, przetrwać *co*.

Verschwärzen, *vn. irr.* zapuchnąć, opuchnąć; —, *sn.* zapuchnienie, opuchnienie.

Verschwärzen, *va.* zamulić.

Verschwärzen, *va.* marnować, marnotrawić, trwonić.

Verschwärzen, *in. s.* rozrzutnik, -nica, marnotrawca, -wnica.

Verschwärzen, *adj.* rozrzutny, marnotrawny.

Verschwärzen, *sf.* rozrzutność, marnotrawstwo.

Verschwärzen, *sf.* umienie miłość, zamilowanie.

Verschwärzen, *vn. irr.* (sehn) zniknąć; —, *sn.* zniknięcie.

Verschwärzen, (*sch*), *vr.* spowinowacie się, spokrewnić się z *kim*; verschwären, *adj.* spowinowacony.

Verschwärzen, *va.* zapościć, przepocić; *fig.* wywietrzeć z głowy, zapomnieć; —, *vn.* (sehn) wypocić się.

Verschwärzen, *va. irr.* wyprysiegać się, pokrewnić się *czego*; *sch* —, *vr.* przysiegać się; (*mit etwem*) sprzyśiądz się, spólnie *co* knuć.

Verschwärzen u. — schwören, *sm.* sprzyśięgły, spiskowy.

Verschwärzen, *sf.* spiszek.

Versichern, *va. irr.* zawiadywać cżem, pełnić *co*; (*mit etwem*) zaopatrzyć *co*; —, *sn.* przeoczenie, omyłka, nieuwaga; *sch* —, *vr.* zblądzić, zapomnieć się *co*; (*an etwem*) zapatrzyć się *na co*; (*mit etwem*) zaopatrzyć się *w co*; (*einer Sache*) oczekiwać, spodziewać się *czego*; — ist versichert, kto nie doloży o kłiem, doloży workiem. (*co*).

Versichern, *va.* uszkodzić, naruszyć

Versicherung, *sf.* uszkodzenie.

Versicherung, *sf.* pełnienie obowiąz-

ków; opatrzenie cżem. (*łać.*)

Versichern, *va. irr.* rozsyłać, wysy-

Versenden, *sm.* Com. ekspedytor, przesyłający towary.

Versendung, *sf.* przesłanie, przesyłka.

Versengen, Versenken, *va. vid.* Senken u. Senken.

Versengen, *adj. vid.* Versenken.

Versengen, *va.* przesadzić, przestawić *co*, przenosić *kogo*, *co* na inne miejsce; zastawiać *co* cżem; zasta-

wiać, dać w zastaw; przymieszać *co* do *czego*; odprzec, odrzec; za-

dać (*raz, cios*); (*in Angst*) nabawić *kogo* strachu; (*unter die Heiligen*) po-

liczyć w poczet Świętych. *sch* —, *vr.* (*in etwem*) przenieść się myślą (*w inne strony, wieki*).

Versengen, *sf.* przesadzenie, przestawienie, przenoszenie; zastawienie, oddanie w zastaw; przymieszanie.

Versengen, *va.* na wzdychaniu przepędzić (*czas*). (*art.*)

Versengen, *sm.* Versmaß, *sn. vid.* Vers-

versicherer, *sm.* assekurant, dający assekurację na towary lub statek.

Versichern, *va.* zapewnić *kogo* o cżem; zabezpieczyć *co*; *sch* —, *vr.*

1307 **Verficherung.**
 zabezpieczyć się aresztem *czyim*,
 ująć *kogo*, zająć *co*; upewnić się,
 zapewnić się (o czyjej wierności,
 przychylności).
Verficherung, sf. upewnienie, za-
 pewnienie; zaręczenie; zabezpiecze-
 nie, assekuracja.
Verficherungsanstalt, sf. instytucja,
 zakład ubezpieczenia.
 — **Schrift, sf.** umowa zabezpieczająca
 zwrótu szkód i strat.
Verfiebern, va. irr. przewarzyć, wy-
 polrzebować do warzenia *czego*;
 wywarzyć *co*; — *vn.* wygotować
 się.
Verfiegein, va. zapieczętować; pie-
 czeć przyłożyć.
Verfiegein, sf. zapieczętowanie;
 przyłożenie pieczęci.
Verfiegen, vn. (sehn) wsiąkać (w zie-
 mię i zniknąć), wyschnąć.
Verfieberer, sm. posrebrzacz.
Verfiebern, va. posrebrzyć, wysre-
 brzyć.
Verfieberung, sf. posrebrzenie.
Verfingen, va. irr. przepiewać
 (czas).
Verfinken, vn. irr. popaść, zapaść;
 zanurzyć się, zatonać; zagrzeznąć,
 ugrzeznąć; — *sn.* pograżenie, za-
 nurzenie; zniknięcie.
Verfinkeln, va. uzmysłowić, zmy-
 słowo wystawić.
Verfinkeln, sf. uzmysłowienie.
Verfingen, va. irr. przeszedzieć (czas);
 przejść, *adj.* (auf etw) zażarty,
 zacięty, namiętny do *czego*.
Verfossen, adj. vid. Versaufen.
Verföhlen, va. podzelać, dać no-
 we podeszwy.
Verföhnen, va. jednać, godzić; ubla-

Verföhnung. 1308
 gać, przebłagać; odpokutować za
co; ślić —, *vr.* pojednać się.
Verföhner, in, s. pojednawca, —czyni.
Verföhulich, adj. skłonny, łatwy do
 pojednania, przebaczący, lągo-
 dny.
Verföhlichkeit, sf. skłonność do po-
 jednania się, łagodność.
Verföhnung, sf. pojednanie, zgoda.
Verfögen, va. zaopatrzyć *kogo* w *co*;
 opatrzyć *kogo*, dać mu utrzyma-
 nie; zapewnić *komu* los, przy-
 szłość; ślić —, *vr.* zaopatrzyć się
 w *co*.
Verföger, in, s. opatrzyciel, —lka.
Verfögun, sf. dogłądanie; zaopa-
 trzenie.
Verfögungsanstalt, sf. instytut za-
 opatrzenia potrzeb biednych, dom
 dobroczynności.
Verfögen, va. oszczędzić; odłożyć
 na inny czas; —, *sn.* oszczędzenie;
 odroczenie.
Verföhen, va. opóźnić, spóźnić *co*;
 ślić —, spóźnić się.
Verföhung, sf. spóźnienie.
Verföhen, va. spożywać, przejeść,
 strawić.
Verföhen, va. porozdawać.
Verföhen, va. zamknąć, zatarasować
co.
Verföhen, sf. zamknięcie, zaparcie.
Verföhen, va. przegrać (w jaką grę);
 rozegrać *co*; —, *sn.* przegrane.
Verföhen, sm. przegrywać.
Verföhen, sf. rozegranie; loterya.
Verföhen, va. roztrwonić, przemar-
 nować. (atko.)
Verföhen, va. irr. wyprządzić wzy-
 wanie.
Verföhen, va. wyszydzać *kogo*.
Verföhen, sf. wyszydzenie.

1309 **Verfprechen.**
Verfprechen, va. irr. przyrzekać,
 obiecać; (ślić etw) przyrzekać
 sobie, mieć nadzieję; —, *sn.* u-
 —spręczenie, *sf.* przyrzeczenie, obie-
 ca; ślić —, *vr.* omylić się w mó-
 wieniu; zaręczyć się.
Verfprechen, va. rozproszyć, roz-
 pedzić, roznąć.
Verfpringen, va. (den Fuß) skakając
 wywiehnąć sobie nogę.
Verfpringen, va. wyskakać, rozpryskać;
 wylać, rozlać.
Verfpringen, va. zaszpontować, za-
 czepować.
Verfpringen, va. przeczuwać, zwa-
 chać, zwierzyć, pomiarkować *co*.
Verfpringen, va. ostalać, zastalać
co.
Verfpringen, sm. rozum, rozsądek, po-
 jeście; rozumienie, znaczenie.
Verfpringensbegriff, sm. pojęcie rozu-
 mowe.
 — **lasten, sm.** sam. mózgowica.
 — **schwäche, sf.** słabość rozumu.
 — **wesen, sn.** istota rozumna.
Verfpringen, adj. rozumny.
Verfpringen, va. wyjaśnić *komu*
co (aby zrozumiał); ślić —, *vr.* po-
 rozumieć się z *kim* względem *cze-
 go*. (jaśnienie.)
Verfpringung, sf. wyjaśnienie, ob-
 — **Verfpringen, adj.** zrozumiały.
Verfpringlichkeit, sf. zrozumiałość.
Verfpringlos, adj. bez rozumu.
Verfpringlich, sn. zrozumienie, zdol-
 — **Verfpringen, va.** wzmoćnić, powię-
 — **Verfpringen, sf.** wzmoćnienie.
Verfpringungsstafel, sf. Phys. butel-

Verfeuern. 1310
 ka lejdejska (do zbierania płynu
 elektrycznego). (wojskowe.)
Verfeuerungstruppen, sf. pl. posilki
Verfeuern, va. dozwoić, pozwoić.
Verfeuerung, sf. dozwoienie, zezwo-
 — **Verfeuern, vn. (sehn)** rozproszyć
 się, rozleć się w proch, w pył.
Verfeuern, va. rozproszyć, rozku-
 — **Verfeuern, va.** sturchnięciem nad-
 — **Verfeuern, sf.** nadwężenie, wy-
 — **Verfeuern, sm.** kryjówka, ukrycie; *Mi-
 — **Verfeuern, va.** schować, skryć, ukryć
 — **Verfeuern, adj.** skryty, ponury.
 — **Verfeuern, sn.** gra dziecinna w cho-
 — **Verfeuern, sf.** skrytość.
Verfeuern, va. irr. rozumieć, pojmo-
 — **Verfeuern, va.** być w porozumieniu względem
 — **Verfeuern (ślić), vr. irr.** za daleko
 — **Verfeuern, va.** przedsiębrać *co* nad swą
 — **Verfeuerer, sm.** komornik sprzedają-
 — **Verfeuern, vn.** sprzedawać przez
 — **Verfeuern, sf.** licytacja.
Verfeuern, vn. skamienieć okmie-
 —, *va.* w kamień obrócić;*

się —, *vr.* zamienić się w kamień; — *ntst.* *adj.* skamieniały.

Versteinerung, *sf.* skamienialość.

Verstellen, *va.* przestawić, poprzestawiać *co*; odmienić postać, oższpecie; się —, *vr.* udawać, zmyślać; *verstellt*, *adj.* udany, obłudny.

Verstellung, *sf.* udanie, zmyślenie, obłuda.

Verstellungskunst, *sf.* sztuka udawania. Versteuern, *va.* podatek płacić od czego. (*czego.*)

Verstehen, *va.* dorobić ręką *co* do Verstimmten, *va.* rozstroić *co*; *fig.* humor komu popsuć; *verstimmt* *adj.* rozstrojony. (*teki.*)

Verstimmung, *sf.* rozstrojenie, smutność. Verstören, *va.* zawiść, zakurzyć, zasypać (śniegiem).

Verstößen, *va.* uczynić zatwardziałym; — *stößt*, *adj.* zatwardziały, nieczuły, nieużyty.

Verstößung, *u.* — *stößtheit*, *sf.* zatwardziałość.

Verstohlen, *adj.* ukradkowy; — *lenet* *Weste*, ukradkiem.

Verstößen, *va.* zatkać, zapchać, zamulić; sprawić zatwardzenie.

Verstößung, *sf.* zamulenie; zatkanie.

Verstoben, *adj.* zmarły.

Verstören, *va.* spłoszyć; zamieszać, smucić.

Verstöße, *sm.* *ö.* uchybienie, usterek.

Verstößen, *va.* *irr.* oddalać, odpychać *kogo*; —, *vn.* (gegen) uchybić przeciw czemu.

Verstößung, *sf.* odpychanie, oddalenie; odepchnienie żony.

Verstücken, *va.* *irr.* zasmarować *co*; —, *vn.* (sehn) upływać (o czasie).

Verstücken, *va.* rozspać, rozwiać.

Verstücken, *va.* zaplatać, zawiklać, uwiklać, wmięzać *kogo* w *co*.

Verstudiren, *va.* na nauki wydać.

Verstümmeln, *va.* uciąć, obciąć (członek ciała), okaleczyć.

Verstümmelung, *sf.* okaleczenie.

Verstümmeln, *vn.* oniemieć, zaniemieć, utracić mowę; —, *sn.* oniemienie; bezmówność, milczenie.

Verstücken, *va.* obciąć, okroić, ostrzyż krótko.

Verstuch, *sm.* próba, doświadczenie.

Verstuchen, *va.* próbować, doświadczać, skosztować; kusić; *verstucht*, *adj.* doświadczony, biegły.

Verstücker, *in.* *s.* kusiciel, -ika.

Verstuchung, *sf.* pokuszenie, pokuza.

Verstüchtwelt, *adv.* na próbę, dla próby. (*pokusa.*)

Verstüßeln, *va.* zbrudzić, splugawić.

Verstüßeln (się), *vr.* zgzezyszyć przeciwko komu.

Verstüßung, *sf.* zgrzeszenie.

Verstüßen, *va.* osłodzić.

Verstüßung, *sf.* osłodzenie, osłoda.

Verstügen, *va.* odroczyć, odłożyć na drugi dzień.

Verstügen, *sf.* odroczenie.

Verständeln, *va.* przebaraszkować, na fraszki stracić.

Verständeln, *va.* przelańcować (czas).

Verständeln, *va.* zamienić *co* na *co*, lub *za* *co*.

Verständeln, *adj.* szatański, opętany, niegodziwy; *adv.* diabelsko, kaduźnie.

Verständeln, *va.* ol lepić mazią, smolać.

Verständeln, *va.* bronić *kogo*, *czego*, stawiać w obronie.

Verständeln, *in.* *s.* obrońca, -niczka.

Verständeln, *sf.* bronienie, obrona.

Verteidigungsrede, *sf.* mowa obrończa, usprawiedliwiająca.

— (*chrift*, *sf.* obrona (na piśmie).

— (*stund*, *sm.* stan obronny.

— (*weise*, *adv.* odporne.

Verteilen, *va.* podzielić, rozdzielić *co*; rozłożyć *co* na wielu.

Verteilung, *sf.* rozdzielanie.

Verteilen, *va.* sprowadzać drogocność czego.

Verteilen, *va.* wypotrzebować; rozsławiać, roztrwonić.

Vertiefen, *va.* pogłębić, głębszym robić; się —, zagłębić się, zatopić się w czym. (*żenie.*)

Vertiefung, *sf.* zagłębienie, wydrążenie.

Vertiefen, *va.* wytopić, wygubić, wyniszczyć, zniszczyć.

Vertilger, *in.* *s.* wytopiciel, -ika.

Vertilgung, *sf.* wytopienie, zgładzenie, zagłada.

Vertilgt, *adj.* *fam.* oudacki, dziwa.

Vertilgt, *sm.* *ö.* układ, ugoda, umowa.

Vertilgen, *va.* *irr.* znosić, noszeniem zużywać; roznosić, zaniesić gdzie indziej; znosić, ścierpieć, wytrzymać; się —, *vr.* żyć w zgodzie z kim.

Vertilglich, *adj.* zgodny, zgodliwy.

Vertilglichkeit, *sf.* zgodliwość.

Vertilgen, *vn.* dowierzać komu; zaufać, mieć ufność w kim, w czym; —, *va.* powierzyć komu *co*; —, *sn.* zwierzenie się z czym komu; zaufanie, ufność; im —, mówiąć między nami. (*czas.*)

Vertilgen, *va.* na żalobie przepędzić

Vertilglich, *adj.* poufaly, poufny.

Vertilglichkeit, *sf.* poufalność.

Vertilgen, *va.* przemarzyć (czas); przedrżać, przespać.

Vertraut, *adj.* zaufany, poufaly; *ber*, *die* — *tr.* powiernik, -nica; — (*sehn*, *mit* *cinem*) żyć z kim poufale, być w poufalej zażyłości; (*mit* *etwas*) być z czym obecnym.

Vertreiben, *va.* *irr.* wypędzić, wygnać, odegnąć, rozpędzić; rozprzedać (towary); przepędzać (czas); (*die* *Zangenwille*) rozpędzić nudy.

Vertreibung, *sf.* wypędzenie, wygnanie.

Vertreten, *va.* *irr.* podeptać; (*cinem*) zastępować *kogo*, bronić *go*; (*den* *Weg*) zastąpić komu drogę; (*ein* *Stelle*) zastąpić miejsca *czyje*; się —, *vr.* polknąć się; (*den* *Fuß*) nogę naruszyć złem stąpieniem; (*den* *ein* *wenig*) rozchodzić się nieco (posiedziawszy długo).

Vertreten, *in.* *s.* zastępowanie, -czyni.

Vertretung, *sf.* zastąpienie, zastępowanie; powinienie się nogi.

Vertreiben, *sm.* rozprzedaż.

Vertreiben, *va.* *irr.* przepić.

Vertreiben, *vn.* (*sehn*) wyschnąć, oschnąć, zaschnąć.

Vertreiben, *va.* przetańdutować (stare graty); (*die* *Zeit*) zmarnować *czas*.

Vertreiben, *va.* cieszyć *kogo* nadzieją; się —, *vr.* (auf *etwas*) czynić sobie nadzieję, spodziewać się *czego*.

Vertreibung, *sf.* pocieszenie, czynienie nadziei.

Vertreiben, *va.* zatuszować, cieniować rysunek tuszem; zataić, ukryć *co*. (*popelnienie* *co*.)

Vertreiben, *va.* dopuścić się *czego*.

Vertreibung, *sf.* popełnienie.

Vertreiben, *va.* znikczemnić.

1315 Verunehren. Verunehren, *va.* zbezczęścić, szań-
bić, zesromocić, splamić.
Verunehrung, *sf.* szańbienie, zesro-
moccie.
Veruneinigen, *va.* poróżnić, pokłó-
cić; *sf.* —, *vr.* poróżnić się.
Veruneinigung, *sf.* poróżnienie.
Verunglimpfen, *va.* uwłaczać komu,
obmawiać, osławić kogo.
Verunglimpfung, *sf.* osławienie, po-
twarz.
Verunglücken, *vn.* (sehn) wpaść w nie-
szczęście; zginać.
Verunreinigen, *va.* zanieczyszczać,
powalać, splugawić; *sf.* —, *vr.*
splugawić się.
Verunreinigung, *sf.* zanieczyszczenie,
splugawienie.
Verunstalten, *va.* oszpecić, skazić.
Verunstaltung, *sf.* oszpecenie.
Verursachen, *va.* spowodować, stać
się przyczyną, sprawić.
Verurtheilen, *va.* osądzić, skazać na
co, potępić.
Verurtheilung, *sf.* skazanie, potępie-
nie.
Verursachen, *u.* — fältigen, *va.* roz-
mnażać, powiększyć.
Verursachung, *sf.* pomnożenie.
Verbölkommnen, *va.* wydoskonalic;
sf. —, *vr.* udoskonalic się. (nie).
Verbölkommnung, *sf.* wydoskonalie.
Verbölkständigen, *va.* uzupełnić co.
Verbölschen, *vn.* irr. (sehn) zarastać
(trawą, chwastem i t. p.); zarastać
się, golć się, zamykać się (o ra-
nach); —, *adj.* zarosły; kulawy,
niekształtny, garbaty.
Verböhren, *va.* schować co; zam-
knąć, wsadzić (do aresztu); opa-
trzyć, zabezpieczyć od czego; *sf.*

Verneben. —, *vr.* opatrzyć się, zabezpieczyć
się.
Verwahrer, *-lu, s.* chroniciel, *-lka,*
zachowawca, *-czyni.*
Verwahrlich, *adv.* na schowanie, dla
schowania.
Verwahrlosen, *va.* zostawić bez do-
zoru, bez pieczy, bez opieki, opu-
ścić, zaniedbać.
Verwahrlosung, *sf.* zaniedbanie czego.
Verwahrung, *sf.* zachowanie.
Verwahrungsmittel, *sn.* *vid.* Verhü-
tungsmittel.
Verwaisen, *vn.* osierocić; verwaiset,
adj. osierocony; opuszczony, bez
pomocy.
Verwählen, *va.* zawiadywać, zarzą-
dzać cześć; sprawować, piastować
(urząd).
Verwähler, *-in, s.* rządcą, zarządzają-
cy; zawiadowca, *-czyni.*
Verwältung, *sf.* rządzić, zarządze-
nie, zarząd czego; sprawowanie
(urzędu).
Verwählen, *va.* zamienić, przemie-
nić w co, przeistoczyć, przeobra-
zić; odmienić; *sf.* —, *vr.* zamienić
się.
Verwählung, *sf.* przemiana.
Verwählt, *adj.* spokrewniony; pokre-
wny (o wyrazach); —ble, *sc.* po-
winowaty, *-a, krewniak, -niaczka.*
Verwählchaft, *sf.* powinowactwo
(między osobami); pokrewieństwo
(między rzeczami).
Verwählchaftlich, *adj.* do krewnego,
powinowatego należący.
Verwählen, *va.* irr. wypotrzebować
na pranie; wymyć, zmyć (kolor).
Verwéhen, *va.* wypotrzebować na
tkałą robotę; spleść z cześć, spo-

1317 Verwéhlen. —, *ic, zlać w jedno; przeplatać.*
Verwéhlen, *va.* wymienić (pienia-
dze); pomieszać co z cześć.
Verwéhlung, *sf.* zmienienie, zamia-
na; pomieszanie. (chwaly).
Verwégen, *adj.* odważny, śmiały zu-
Verwégenheit, *sf.* śmiałość; zuchwa-
łość.
Verwéhen, *va.* rozwiać, rozdmuch-
nąć, rozproszyc; (mit etwem) za-
wiać cześć (o wietrze).
Verwéhren, *va.* wzbronić komu cze-
go, zabronić, zakazać co
Verwégen, *va.* odmówić czego.
Verwéigerung, *sf.* wzbranie, od-
mówienie, odmowa.
Verwélen, *vn.* u. *sf.* —, *vr.* bawić
się, zatrzymać się gdzie.
Verwélen, *va.* przeplekać (czas);
(seinen Schmerz), płaczem ukoić
swą boleść; mit —ten Augen, z za-
plakanemi oczami.
Verwéis, *sm.* nagana, bura.
Verwéisen, *va.* irr. odesłać kogo do-
kąd lub do czego; wygnać, wywo-
lać, na wygnanie skazać; naganic
komu co, wysłać kogo za co; ber-
bie —wéisen, *sc.* wyganianie, *-nka.*
Verwéisung, *sf.* wygnanie.
Verwélen, *vn.* zwiegnąć, uwiegnąć.
Verwéisung, *sf.* zwiegnienie.
Verwélen, *va.* irr. odwrócić kogo
od czego; lożyć, obracać na co;
sf. —, *vr.* wstawiać się, przemó-
wić za kim, za cześć.
Verwéhung, *sf.*łożenie kosztów,
nakład; wstawienie się za kim.
Verwélen, *va.* irr. zarzucić, rozrzu-
cić, co tu i owdzie; zarzucić, po-
rzuć odrzucić co; verwélen, *adj.*
niegodny, niecny.

Verwirren. 1318 Verwirren, *adj.* niezastługający na
przyjęcie, niegodny. (jęcie).
Verwirrung, *sf.* odrzucenie, nieprzy-
Verwirren, *vn.* (sehn) zbutwieć, zgnić;
—, *va.* zawiadywać, zarządzać
cześć. (namiestnik).
Verwirrer, *sm.* zawiadowca, rządcą;
Verwirren, *adj.* podlegający zgnil-
znie, zepsuciu, skażeniu.
Verwirrenheit, *sf.* podleganie psuciu
się, gnicciu.
Verwirren, *sf.* gnicie; zawiadywa-
nie, zarządzanie.
Verwirren, *va.* przegrać w zakłady.
Verwirren, *adj.* niegodziwy, diabel-
ski.
Verwirren, *adj.* upłyniony, przeszły.
Verwirren, *va.* poplątać, zamotać,
pomotać; *fig.* uwikłać, wciągnąć
kogo w co; *sf.* —, *vr.* uwikłać się,
zawikłać się. (nie).
Verwirren, *sf.* zawikłanie, uwikła-
Verwirren u. —wégen, *va.* irr. odwa-
żyć, przeważyc co (na wadze); *sf.*
—, *vr.* omylic się na wadze.
Verwirren, *sm.* *vid.* Verwirren.
Verwirren ob. Verwirren, *vn.* zdi-
czyc; zarosć chwastem; verwirren,
adj. zdziwiony; zapuszczony, nie-
uprawiony.
Verwirren, *sf.* zdziwienie; zapu-
szczenie, opustoszenie.
Verwirren, *va.* (das Leben) zasużyć na
śmierć; (tineß Gnade) zawińić i stracić
czyjś łaskę, przychylnosc.
Verwirren, *va.* urzeczywistnić.
Verwirren, *sf.* urzeczywistnienie.
Verwirren, *va.* reg. u. irr. zaplątać,
poplątać; zmieszać, pomieszać co
z cześć; zmieszać kogo, uprawić
w kłopot; (den Kopf) zabalamucić

komu głowę; verworren, *adj.* zawiłany, zawiły, pomieszany.

Verwirrung, *sf.* zawiłanie; pomieszanie, kłopot; pomieszanie zmysłów.

Verwischen, *va.* zatrzeć, wytrzeć *co*.

Verwischen, *vn.* (sehn) zwietrzyć, wywietrzeć.

Verwitteln, *vn.* (sehn) owdowić;

verwittelt, *adj. f.* owdowiały, -ła.

Verwöhnen, *va.* rozpieszczać, znarowić, zepsuć kogo.

Verwöhnung, *sf.* rozpieszczenie, znarowienie, zepsucie.

Verworfen, *adj. vid.* Verwerfen.

Verworfenheit, *sf.* niegodność, niecność, przewrotność. (szanie.)

Verworfenheit, *sf.* zawiłanie, pomię-

Verwundbar, *adj.* mogący być rannym.

Verwunden, *va.* ranić, zranić, okaleczyć kogo; sich —, *vr.* zranić się, skaleczyć się; ein —wundeter, ranny, raniony.

Verwunden, *va.* zadziwiać, dziwić; sich —, *vr.* dziwić się czemuś; ich kann mich nicht genug —, nie mogę się dosyć wydziwić.

Verwunderung, *sf.* zadziwienie, dziwowanie się, podziw.

Verwundung, *sf.* ranienie.

Verwünschen, *va.* przeklinać *co*; zaskłać, zaczarować; verwünscht, *adj.* przeklęty; zaklęty.

Verwünschung, *sf.* przeklinanie, przeklecie, złorzeczenie; zaklęcie, zaczarowanie.

Verwüsten, *va.* spustoszyć.

Verwüster, *in.* s. pustoszyciel, -lka.

Verwüstung, *sf.* spustoszenie.

Verzagen, *vn.* zwątpić, stracić wszel-

ką nadzieję; verzagt, *adj.* zwątpiały.

Verzagtheit, *sf.* zwątpiałość.

Verzählen (sich), *vr.* przeliczyć się, pomylić się w liczeniu.

Verzähnen, *va.* opatrzyć w zęby. zęby w czym porobić.

Verzähnen, *va.* na kłótniach przepędzić (czas); sich —, *vr.* pokłócić się.

Verzäpfen, *va.* wyszynkować (wytaczając z beczki). (szynk.)

Verzäpfung, *sf.* wyszynkowanie, wy-

Verzäppeln, *vn.* wycieńczyć się dręciem, narzekać się, nadgrać się.

Verzärteln, *va.* rozpieszczać.

Verzärteln, *va.* plotem zagrozić, ogrodzić. (da.)

Verzäunung, *sf.* zagrodzenie, zagro-

Verzehen, *va.* przebuchać, przepić, stracić na pijatyce.

Verzehnsachen, *va.* w dziesięciorną sobie powiększyć, pomnożyć.

Verzehnten, *va.* dziesięciną z czego płacić, dawać.

Verzehren, *va.* zjeść, strawić; pożreć, pochłonić; przejeść, zjeść, wypotrząbać na jedło; wyczerpać siły; sich —, *vr.* strawić się, zniszczyć się czym.

Verzehr, *in.* s. konsument, spożywający płody, pochłonięci, -lka, roztrwoniciel, -lka.

Verzehrung, *sf.* spożywanie, strawienie; opadanie z ciała, suchoty.

Verzählen, *va.* pomylić się w rysunku, źle, fałszywie odrysować *co*; pisać, zanotować.

Verzählung, *sn.* spis, konsygnacja, specyfikacja, wykaz.

Verzählung, *sf.* złe, mylne naryso-

wanie; spisanie, specyfikacja.

Verzeihen, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzeihlich, *adj.* mogący być przebaczonym, do darowania.

Verzeihung, *sf.* przebaczenie; um —, proszę darować, przepraszam!

Verzerrten, *va.* potargać, wykrzywić, przewracać; wykrzywiać (usta); sich —, *vr.* skrzywić się.

Verzerrung, *sf.* wykrzywianie.

Verzicht, *sf.* zrzeczenie się czego; — leisten, (auf) zrzec się, wyrzec się czego. (praw jakich)

Verzichtleistung, *sf.* zrzeczenie się

Verzeihen, *va. irr.* osiągnieciem wykrzywiać; ściągnąć (usta); złe wychowanie dawać komu, rozpieścić, psuć (wychowując); —, *vn.* czekać gdzie, balać się, młodzić się; —, *sn.* rozwleczenie, wykrzywienie; złe wychowanie; zwłóczenie, zwłoka; sich —, *vr.* wykrzywić się, skrócić się; rozchodzić się; verzogen, *adj.* wykrzywiony, skrócony; złe wychowanie; —zogen Name, cyfra (imienia i nazwiska).

Verzieren, *va.* przyozdobić.

Verzierr, *sm.* ozdobić.

Verzierung, *sf.* ozdobienie, ozdoba.

Verzimmern, *va.* ocembrować.

Verzinnen, *va.* cyną powlekać, pobielać.

Verzinner, *sm.* pobielacz cyną, pobielnik.

Verzinnung, *sf.* pobielanie cyną.

Verzinsen, *va.* czynsz, procent opłacać od czego; sich —, *vr.* przynosić procent (odpowiedni).

Verzinslich, *adj.* — aufstun, dawać na procent.

wanie; spisanie, specyfikacja.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

Verzögern, *va. irr.* przebaczyć, wybaczyć, darować komu *co*.

1323 Wettergunst. Wettergunst, *sf.* obsadzanie posad krewnymi.
 Wetterlich, *adj.* kuzynowski.
 Wettertschaft, *sf.* kuzynostwo, pobratymstwo.
 Wegrren, *vn. fam.* dokuczać komu.
 Wegrerri, *sf.* dokuczenie, drażnienie.
 Wegrer, *sm.* wezyr (minister na Wschodzie). (kolei żelaznej).
 Wiadukt, *sm.* zjazd mурowany (na Wiaduktum, *sn. (pl. — ca)* żywność, pieńdż na drogę; wiatyk, ostatnie olejem świętym namaszczenie).
 Wicár, *sm.* wikaryusz, wikary.
 Wiceadmiral, *sm.* wice-admirał.
 —consul, *sm.* wice konsul.
 —kanzler, *sm.* wice-kancelarz.
 —könig, *sm.* wice-król.
 —präsident, *sm.* wice-prezydent.
 Wiktualien, *sf. pl.* wiktualy, żywność, artykuły żywności.
 Wiktualien, *sf.* poświadczenie aktu, jego autentyczności.
 Wiktualien, *va. Jur.* ulegalizować akt, poświadczyć jego autentyczność.
 Wich, *sn.* bydło, dobytek; bydło, zwierzę bezrozumne.
 Wicharznei, *sf.* lekarstwo dla bydła.
 —arzneifunde, *sf. u. — arzt, sm. vid.*
 Zhierarzneifunde u. Zhierarzt.
 —bremse, *sm.* bąk, ślep (owad).
 —dumm, *adj.* głupi jak bydło.
 —fall, *sm. u. — fucht, sf.* padanie bydła, pomór na bydło.
 —futter, *sm.* pasza dla bydła.
 —bündel, *sm.* handel bydła.
 —hirt, *sm.* pastuch.
 —hof, *sm.* podwórzec dla bydła.
 —magb, *sf.* dziewczka do bydła.
 —markt, *sm.* targowisko, targ nabydło.

1324 Vieltheilig. Vieltheilig, *adj.* bydlęcy, po bydlęcemu.
 —maß, *sf.* pasza, wypas bydła.
 —stall, *sm.* obora.
 —weide, *sf.* pastwisko dla bydła.
 —zucht, *sf.* chów bydła.
 Viel, *adj.* mnogi, liczny; *adv.* wiele, dużo; — besser, daleko lepiej; — zu groß, za nadto wielki; — zu viel, aż nazbyt; daß ist mir gleich —, wszystko mi jedno; so — ich weiß, o ile wiem; um so — mehr, tembardziej.
 Vielartig, *adj.* wieloraki.
 —deutig, *adj.* wiele znaczeń mający.
 —ed, *sn.* wielobok; —edig, *adj.* wieloboczny.
 —fach u. —fältig, *adj.* wielokrotny.
 —farbig, *adj.* wielobarwny, kilkokolorowy.
 —fraß, *sm.* rosomak (zwierz); fig. żarłok, obżartuch, pasibrzuch.
 —fräßig, *adj.* —fräßigfeit, *sf. vid.*
 Gefräßig u. Gefräßigfeit.
 —fuß, *sm.* wielonóg, stonoga (owad).
 —geleibt, *adj.* wielce ukochany.
 —götterci, *sf.* wielobóstwo. (jaey).
 —gültig, *adj.* wielkie znaczenie mający.
 —halmig, *adj.* wielolodygowy.
 —händig, *adj.* wieloręki.
 —jährig, *adj.* wieloletni.
 —leicht, *adv.* może.
 —mal u. —malß, *adv.* wiele razy, wiele kroć.
 —malig, *adj.* wielokrotny.
 —mehr, *adv.* raczej, owszem.
 —namig, *adj.* wiele nazwisk mający.
 —seitig, *adj.* wielostronny.
 —seitigkeit, *sf.* wielostronność.
 —spielig, *adj.* wielozgłoskowy.
 —thätig, *adj.* nader czynny.
 —theilig, *adj.* z wielu części złożony.

1325 Vielweiberei. Vielweiberei, *sf.* wielożeństwo.
 —weniger, *adv.* tem mniej.
 —winkelig, *adj.* wielokątny.
 —wissend, *adj.* wiele wiedzący.
 —wüßer, *sm.* wszytkowiedz.
 Wiererei, *adj. indecl.* wieloraki.
 Wierheit, *sf.* wielość.
 Wier, *num.* czterzy; —, *sf. u.* Wierer, *sm.* czwórka (w kartach); czwartą cyfra; auf allen —ren gehen, chodzić na czworakach.
 Wierbeinig, *adj.* czworonogi, o czterech nogach. (rokq).
 —ed, *sn. Geom.* czworobok, czworokąt.
 —edig, *adj.* czworoboczny.
 —fach u. —fältig, *adj.* poczwórny.
 —fürst, *sm.* rzadca czwartej części kraju, (u starożytnych) tetrarcha, władca drugiego rzędu.
 —füßig, *adj.* czworonożny.
 —händig, *adj.* czwororęki, cztery ręce mający; *Mus.* na cztery ręce.
 —hundert, *num.* czterysta; —bertst, *adj.* czterechsetny.
 —jährig, *adj.* czteroletni.
 —mal, *adv.* cztery razy, czterokroć.
 —monatlich, *adj.* czteromiesięczny.
 —pündig, *adj.* czterofuntowy.
 —räderig, *adj.* czterokołowy.
 —ruberig, *adj.* o czterech rzędach wioseł.
 —schaußer, *sm.* dwuletnia owca.
 —schrotig, *adj.* krępy.
 —seitig, *adj.* czworoboczny.
 —sigig, *adj.* o czterech siedzeniach (powóz). (wóz).
 —spannig, *adj.* czworokonnny (pojeźdźca).
 —spitzig, *adj.* czworokoncisty.
 —spielig, *adj.* czterozgłoskowy.

1326 Wiele. Wier-tägig, *adj.* czterodniowy; —, cztery dni, czwartaczka, sebra co 4 ty dzień przypadająca.
 —tausend, *num.* cztery tysiące; —sechste, *adj.* czterechtysięczny.
 —theilen, *va.* ćwiertować, dzielić, kroić na cztery części.
 —theilung, *sf.* ćwiertowanie.
 —zehn, *num.* czternaście; —te, *adj.* czternaście; vierzehn Tage, dwa tygodnie.
 —zellig, *adj.* czterowerszowy; —ge Werste, czterorzędowy jęczmień.
 Wieren, *va.* wystawić kwadrat.
 Wiererei, *adj. indecl.* czworaki.
 Wiererei, *adj.* (ber. bie, daß,) czwartą.
 Wierthalt u. Wierthalt, *adj. indecl.* półczwarta.
 Wierthalt u. Wierthalt, *sn.* ćwiartka, czwartą część; dzielnica (miasta).
 Wierthalt-jahr, *sn.* kwartał, ćwierćroczny.
 —jährig, *adj.* kwartalny, trzymiesięczny.
 —note, *sf. Mus.* nota prosta, czarna (czwartą część całej wyrażająca). (towa).
 —pause, *sf. Mus.* pauza ćwierćtaktu.
 —pund, *sn.* ćwierć funta.
 —stunde, *sf.* kwadrans.
 Wierter, *adv.* poczwarte.
 Wierung, *sf. Geom.* kwadratura (koła, powierzchni krzywych).
 Wierzig, *num.* czterdzieści; —zigst, *adj.* czterdziesty. (wiek).
 Wierziger, *sm.* czterdziestoletni człowiek.
 Wierzig, *sn. pl.* nabożeństwo całonocne; wyjście na modlitwę na plac przed kościołem katedralnym.
 Windbircen, *va. Jur.* windykować, odzyskać co.
 Wiole, *sf.* fiolek; *Mus.* wiola, altówka.

1327 Violet.
 Violet u. Blollett, *adj.* fioletowy.
 Violinc, *sf.* skrzypca; —linz, *adj.* skrzypcowy.
 Violinist, *sm.* skrzypek.
 Violoncello, (czyt:—czelo;) *sn.* wiolonczela, basella.
 Violoncellist, *sm.* wiolonczelista, basellista.
 Viper, *sf.* zmija.
 Vissir u. Bissir, *sn.* misiurka, blacha ruchoma u szyszaka twardz zakrywająca; cel (u strzelby); blaszka prostopadła na każdym z dwóch końców dioptry.
 Vissiren, *va.* celować, mierzyć; przemierzać (beczki, statki); wizować, położyć wizę, poświadczyć.
 Vissir-forn, *sn.* cel (na lufie strzelby i t. p.).
 —maß, *sn.* laska wizyrowa do mierzenia objętości beczek.
 —schuß, *sm.* Artill. odskok kuli armatniej.
 Vissiren-karte, *sf.* karta wizytowa.
 —zimmer, *sn.* pokój wizytowy, bawialny. (gląd.)
 Vissiren, *va.* rewidować, robić prze-
 Vitríol, *sm.* wityrol, kwas siarkowy.
 Vitríol-erg, *sn.* ruda siarkowa.
 —geist, *sm.* wyskok wityrolu.
 —hitte, *u.* —sicderci, *sf.* warzelnia wityrolu.
 —öl, *sn.* olejek wityrolowy.
 —säure, *sf.* kwas wityrolowy.
 —sicder, *sm.* warzelnik wityrolu.
 Vitríolisch, *adj.* wityrolowy.
 Vitig, *sn.* vid. Vitig.
 Vocabel, *sf.* wokabula, wyraz.
 Vocál, *sm.* Gram. samogłoska.
 Vocálmusik, *sf.* muzyka wokalna.
 Vocatib, *sm.* piąty przypadek (w przy-

Vogelergel. 1328
 padkowaniu); *fig.* psotnik, swawolnik.
 Vogel, *sm.* ó (dim. Vögeltchen) ptak; ein loser —, *fig.* strażnik, swawolnik; nach dem — schießen, strzelać do kurka.
 Vogel-bauer, *sm.* klatka na ptaki.
 —beerbaum, *sm.* jarząb, drzewo jarzębowe.
 —beere, *sf.* jarzębina.
 —beizę, *sf.* polowanie ptasie, sokolnictwo.
 —dunst, *sm.* śrót ptasi.
 —fang, *sm.* u. —stellen, *sn.* ptasznicstwo, łów ptaków.
 —fänger, *u.* —steller, *sm.* ptasznik.
 —flinte, *sf.* fuzyja do strzelania ptaków.
 —frel, *adj.* für — erklären, wyjąć z pod prawa, naznaczyć cenę na czyją głowę.
 —händler, *sm.* ptaszarz, handlarz ptakami kupujący.
 —haus, *sm.* ptaszarnia.
 —heide, *sf.* ptaszyniec, kojec do mnożenia się ptactwa.
 —heer, *sm.* boisko ptasznicze, gaik, półko, nęisko, (gdzie ptaszniki sieci zakładają). (sny.)
 —fien, *sm.* żywica z wierchołka sosny.
 —firschbaum, *sm.* u. —firsch, *sf.* śliwa ptasza.
 —fraut, *sn.* ptasza mięta.
 —funde, *sf.* historia naturalna ptaków, ornitologia.
 —fundige u. —fenner, *sm.* ornitolog, zajmujący się nauką o ptakach.
 —leicht, *adj.* lekki jak ptaszek.
 —leim, *sm.* lep ptasi.
 —markt, *sm.* rynek ptasi.
 —orgel, *sf.* u. —örgeltchen, *sn.* pozytywka.

1329 Vogelstiefe.
 Vogelstiefe, *sf.* wabik.
 —schuch, *sf.* straszdyko na ptaki.
 —schießen, *sn.* strzelanie do kurka.
 —schlag, *sm.* potrzask, klatka do łapania ptaków.
 —schnell, *adj.* szybki jak ptak.
 —wilde, *sf.* wyka ptasia.
 —junge, *sf.* ptasi język; Miner. skamieniały zęb rybi; rdest, ptasi język (rośl).
 Vögler u. Vögler, *sm.* ptasznik.
 Vogt, *sm.* ó, naczelnik jakiego okręgu; nadzorca (zamku, więzienia); wójt, sędzia.
 Vogtei, *sf.* powiat, okrąg, wójtostwo; mieszkanie dozorczy więzienia.
 Volk, *sn.* ó (dim. Völkchen) lud, naród; gmin, pospólstwo; tłuszcza, tłum, stado. (ludny.)
 Volk-arm u. —ler, *adj.* nieludny, bez-
 —relch, *adj.* ludny, zaludniony.
 Völker-beichreibung u. —funde, *sf.* etnografia, opisanie szczegółowe narodów.
 —geschichte, *sf.* dzieje narodów.
 —recht, *sn.* prawo narodów.
 —rechtlich, *adj.* stosowny do prawa narodów.
 —wanderung, *sf.* wędrówki narodów, przechody ludów.
 Völkerschaft, *sf.* naród, lud, plemię.
 Volks-aberglaube, *sm.* przesąd ludu, pospólstwa.
 —angelegenheit, *sf.* sprawa narodu.
 —blatt, *sn.* dziennik, pismo dla ludu.
 —brauch, *sm.* zwyczaj ludowy, narodowy.
 —gesang, *sm.* u. —lied, *sn.* pieśń ludowa, narodowa.
 —glaube, *sm.* wiara ludowa.

Vollstimmig. 1330
 Vólts-haufen, *sm.* u. —menge, *sf.* kupa, gromada ludu.
 —mährchen, *sn.* baśń gminna.
 —zählung, *sf.* spis ludności.
 Vólsthüm u. Vólsthüm, *sn.* narodowość.
 Vólsthümlich, *adj.* narodowy.
 Vólsthümlichkeit, *sf.* właściwość narodowa.
 Voll, *adj.* pełen, pełny, napełniony zupełnie; — Grass, trawą zarosły; er ist —, on pijany; er ist — Schlaf, on rozespany, zupełnie śpiący; er ist — Verstand, on pełen rozumu; im —tem Gallop, wszybkim pędzie, cwałem.
 Vólsthüblig, *adj.* pełen kłósów.
 —aus, *adv.* podostatkiem.
 —blütig, *adj.* krwisty.
 —blütigkeit, *sf.* krwistość.
 —blutpferd, *sn.* koń czystej krwi.
 —bürtig, *adj.* Jur. rodzony, z jednego ojca i jednej matki.
 —gültig, *adj.* zupełną wartość mający; *fig.* ważny.
 —gültigkeit, *sf.* zupełna wartość.
 —herzig, *adj.* pełen uczucia.
 —hufig, *adj.* zrosłe kopyta mający.
 —jährig, *adj.* pełnoletni.
 —jährigkeit, *sf.* pełnoletniość.
 —leibig, *adj.* otyły, dobrej tuszy.
 —leibigkeit, *sf.* otyłość.
 —macht, *sf.* pełnomocnictwo, upoważnienie.
 —mond, *sm.* pełnia (księżycy).
 —stänbig, *adj.* zupełny, dokładny; *adv.* zupełnie, ze wszystkiem.
 —stänbigkeit, *sf.* zupełność, dokładność.
 —stimmig, *adj.* Mus. zupełny (co do głosów), na wszystkie głosy.

1331 Vollwichtig. *Vollwichtig, adj.* ważny.
 —wichtigst, *sf.* ważność.
 —züglich, *adj.* kompletny (co do liczby). (ność.)
 —züglichst, *sf.* kompletność, zupełność.
 Vollenden u. Vollbringen, *va.* dokonać, zupełnie ukończyć, uskutecznić co, dokonać czego.
 Vollender u. —bringer, *sm.* dokonujący.
 Vollends, *adv.* zupełnie, całkiem, do szczytu.
 Vollendung u. —bringung, *sf.* ukończenie, dopełnienie, wykonanie; wykonczenie, doskonałość.
 Voller, *sf.* obciążenie i opłatawo.
 Vollführen, Vollführer, Vollführung, *vid.* Vollziehen, Vollzieher u. Vollziehung.
 Vollheit, *sf.* pełność.
 Völlig, *adj.* zupełny, dokładny; prawdziwy; —, *adv.* zupełnie, całkiem.
 Vollkommen, *adj.* doskonały; zupełny, kompletny; *adv.* doskonale.
 Vollkommenheit, *sf.* doskonałość.
 Vollziehen u. Vollziehen, *va.* wykonać (rozkaz, wyrok).
 Vollzieher, —in, *s.* wykonawca, —czyni.
 Vollziehung u. —führung, *sf.* wykonanie. (ty.)
 Vollzucht, *adj.* —schlechte, stos wolności, *sf.* obrót, zmiana kroku (w jeźdźstwie konno); bie —schlagen, zrobić wolte, szybko przerzucić kartę.
 Vom (złożone z Von dem), *vid.* Von.
 Von, *prep.* dat. od (kąd), z (kąd), o (czem); jako przyrostek do nazwiska osoby szlacheckiego stanu.
 Voneinander, *adv.* jedno od drugiego, oddzielnie.

Vorbei. 1332
 Vonnöthen, *adj.* potrzebny, konieczny.
 Vor, *prep.* dat. u. acc. przed; z; od; —, *adv.* wprzód, naprzód.
 Vorabend, *sm.* wieczerza (dnia jakiego).
 Vorahnung, *va.* przeczuwanie.
 Vorahnung, *sf.* przeczuwanie.
 Vordäter, *sm.* pl. przodkowie, prarodzice.
 Vordäterlich, *adj.* prarodzicielski.
 Vordau u. Vordau, *adv.* naprzód.
 Vorarbeiten, *va.* przygotować, przygotować naprzód; pokazywać komu naprzód jak ma robić.
 Vordarm, *sm.* przedramię, położe, część przednia rąk od łokcia do pięści.
 Vordarmel, *sm.* zarękawek.
 Vordau, *adv.* naprzód, z góry.
 Vordau bezahlen, *va.* z góry zapłacić; —bezahung, *sf.* zapłata z góry.
 —sagen, *va.* przepowiadać.
 —sagung, *sf.* przepowiedzenie, przepowiednia.
 —sehen, *va.* przypuszczać, z góry sądzić.
 Vordausetzung, *sf.* przypuszczenie.
 Vorbauen, *va.* zabudować na przodzie czego; fig. zapobiegać, zaradzić czemu.
 Vorbedacht, *sm.* przeczucie.
 Vorbedachtig, *adj.* przeczuciowy.
 Vorbedeuten, *va.* przepowiadać, wróżyć co. (wróżba.)
 Vorbedeutung, *sf.* przepowiednia.
 Vordauhalt, *sm.* wymówienie sobie czego, warunek, zastrzeżenie; (in Gedanken) zastrzeżenie sobie wmyśli, myśl wsteczna.
 Vorbehalten *va.* reg. (się), zastrzeżyć sobie co.
 Vorbei, *adv.* mimo, koło czego.

1333 Vorbeifahren. *vn.* przebiegać koło czego.
 —fahren, *vn.* irr. przejechać koło kogo, koło czego.
 —gehen, *vn.* irr. przechodzić koło kogo, czego, minąć; im —, przechodzić.
 —lassen, *va.* irr. przepuścić.
 —reiten, *vn.* irr. przejechać konno koło kogo, czego.
 —schließen, *vn.* irr. strzelić mimo, chybić; (schn) szybko przebiegać koło kogo, czego.
 —schn, *vn.* minąć, przejść; skończyć się; coś ist. mł. im. bortei, już po nim.
 —mollen, *vn.* irr. chcieć przejść, przejechać koło kogo, czego.
 Vorbeimelden u. —benannt, *adj.* wyżej wzmiankowany. (lub co.)
 Vorberichten, *va.* przygotować kogo
 Vorberichtung, *sf.* przygotowanie.
 Vorberichtungsschule, *sf.* szkoła przygotowawcza. (wcz.)
 —wissenschaft, *sf.* nauka przygotowawcza.
 Vorberg, *sm.* przedgórze.
 Vorbericht, *sm.* krótka przemowa.
 Vorbescheid, *sm.* zapoznanie do sądu.
 Vorbescheiden, *va.* zapoznać do sądu.
 Vorbestimmen, *va.* Vorbestimmung, *sf.* *vid.* Vorherbestimmen u. Vorherbestimmung. (modlitwa.)
 Vorbeten, *va.* przepowiadać komu
 Vorbeugen, *va.* wypiąć, wyprężyć, wytykać naprzód; —, *vn.* zapobiegać czemu.
 Vorbeugung, *sf.* zapobieganie.
 Vorbeugung, *adj.* *vid.* Vorwissen.
 Vorbild, *sm.* wzór, przykład; wizerunek, wyobrażenie, typ.

Vorbringen. 1334
 Vorbringen, *va.* przedstawić, wyobrazić na wzór; dać wyobrażenie, pojąć o czem.
 Vorbildung, *sf.* wystawienie, przedstawienie, wyobrażenie czego.
 Vorbinden, *va.* irr. na przodzie zawiązać. (bitte u. Fürbitten.)
 Vorbitten, *sf.* Fürbitten, *va.* *vid.* Fürbitten.
 Vorblasen, *va.* irr. zagrać komu coś dla nauki (na instrumencie dętym); *prawić komu co.* (ścić.)
 Vorbohren, *va.* świdrem napu.
 Vorbote, *sc.* zwiastun, —ka.
 Vorbringen, *va.* wyprowadzić, wywieść na widok; przedstawić komu; wynurzyć, wyjawiać.
 Vorbühne u. Vorderbühne, *sf.* proscenium, przód sceny w teatrze.
 Vorder, *sm.* okap.
 Vorder, *adv.* przedtem, dawniej.
 Vorder, *adj.* (sup. —derste) przedni, przodkowy.
 Vorderarm, *sm.* *vid.* Vorderarm.
 —castel, *sm.* Mar. podniesienie na sztabie czyli na przodzie okrętu.
 —fuß, *sm.* przednia noga; przyszw, poprzek nogi. (dynku.)
 —gebäude, *sm.* przednia część budynku.
 —gestell, *sm.* przodek wozu.
 —gabel, *sm.* Milit. pierwszy szereg.
 —grund, *sm.* główne rysy obrazu; przód sceny. (*vid.* Vorhand.)
 —hand, *sf.* część ręki przy pięści;
 —haupt, *sm.* u. —kopf, *sm.* przód głowy. (domu.)
 —haus, *sm.* przód, przednia część
 —hof, *sm.* przód dziedzińca.
 —lauf, *sm.* przednia noga, skok (jeźdźstwa).
 —mann, *Milit.* żołnierz skrzydłowy.
 —satz, *sm.* Gram. pierwsza część

zdanie, zdanie przednie; *pl.* — *sędz.* *Log.* dwa pierwsze założenia w syllogizmie, major i minor.

Vorberschuh, *sm.* przyszwia w obuwiu.

— *segel, sn.* *Mar.* przedni żagiel.

— *seite, sf.* część przodowa.

— *sitz, sm.* siedzenie na przodzie.

— *theil, sm.* przednia część; fasada, czoło budynku; *Mar.* przód okrętu.

— *treffen, sn.* przednia straż.

— *biertel, sn. u.* — *teile, sf.* przednia ćwierć (miesza).

— *wage, sf.* przodowa waga u wozu.

— *zahn, sm.* przedni ząb.

— *zeug u.* — *geschirr, sn.* przednia część zbroi, zaprzęgu.

Vorbringen, *va.* cisnąć naprzód; *sich* —, *vr.* cisnąć się, drzeć się naprzód.

Vorbringen, *vn.* (sich) przedrzeć się, dostać się, postąpić *dokąd*.

Vorstellen, *vn.* (sich) spieszyć naprzód; (cinem) spieszyć przed kim.

Vorzeitig, *adj.* zbyt skwapliwy, za przedki; porywczy, nierozważny.

Vorzeitig, *sf.* przedkość, zawieszoność; porywczosć. (*co*).

Vorerschreiben, *va. irr.* przeczuwać

Vorerschreibung, *sf.* przeczucie.

Vorhalten, *va. irr.* zatrzymać komu co (nie słusznie).

Vorhaltung, *sf.* zatrzymanie (*co* eudzego). (*przód*).

Vorwarnen, *va.* dać przestrożę

Vorwarnung, *sf.* przestroga; przemowa do dzieła.

Vorwärts, *adv.* nasamprzód.

Vorwärts, *adj.* wyżej wspomniany.

Vorwärts, *sn.* przekąska, pierwsze danie jadła

Vorführ, *sm.* poprzednik, przodek; *pl.* — *ten*, przodkowie.

Vorfahren, *vn. irr.* (sich) podjechać; zajeżdżać (aby wsiadać); jechać naprzód.

Vorfall, *sm.* u, przypadek, zdarzenie.

Vorfallen, *vn. irr.* (sich) zapaść się; wydarzyć się, zająć.

Vorfechten, *vn. irr.* pokazać komu jak się ma fechtować.

Vorfechter, *sm.* przodkujący w fechtowaniu.

Vorfenster, *sm.* podwójne okno.

Vorhaben u. Vorgehen, *va.* rzepolić co przed kim.

Vorfinden, *va. irr.* zastać, znaleźć kogo, co.

Vorfordern, *va.* zapoznać kogo, zacząć się stawieć gdzie. (*zew.*).

Vorforderung, *sf.* zapozwanie, zapoznanie.

Vorführen, *vg.* wyprowadzić na widok.

Vorgang, *sm.* u, przodkowanie, pierwszeństwo; przewód, przykład; zdarzenie, wypadek.

Vorgänger, *sm.* poprzednik; przewodnik w czém.

Vorgängig, *adj.* poprzedni.

Vorgang, *va.* durzyć, tumanieć kogo czém.

Vorgänge, *sn.* *vid.* *Vorbergeänge.*

Vorgeben, *va. irr.* dawać pierwszy, wprzód; dać komu naprzód (for, w grze); udawać, zmyślać co; —, *sn.* pozor, udanie, zmyślenie.

Vorgebirge, *sn.* *Geogr.* przykład.

Vorgebirg, *adj.* mniemany, udany.

Vorgefaßt, *adj.* uprzedzony, przywziany, przesądny; — *te* Meinung, uprzedzenie, przesąd.

Vorgefühl, *sn.* przeczucie.

Vorgehen, *vn. irr.* (sich) iść naprzód (przed innym), wyprzedzić; mieć pierwszeństwo, przewyższyć; wystąpić, wyjść; działać się, zająć, stać się, wydarzyć się.

Vorgemach, *sm.* u, przedpokój.

Vorgemeldet, Vorgenannt, *vid.* Vorgebetet u. Vorbenannt.

Vorgericht, *sn.* potrawa wstępna, przed głównymi danami.

Vorgeschmack, *sm.* *vid.* *Vorschmack.*

Vorgehen, *interj.* *vid.* *Vorfehen.*

Vorgehe, *sm.* *vid.* *Vorfehen.*

Vorgehen, *adv.* onegdaj.

Vorgehig, *adj.* onegdajszy.

Vorgreifen, *sm.* *Fortif.* przedrowie, przedni rów.

Vorgreifen, *vn. irr.* uprzedzić kogo w czém; wtrącać się, wdzierać się w czyje prawa. (*wcześniej*).

Vorgreiflich, *adj.* poprzedniczy; *adv.* *Vorgreiflich.*

Vorgreif, *sm.* przedwczesne wtrącanie się, uprzedzenie kogo w czém.

Vorhaben, *va. irr.* mieć co przed sobą; zamyslać o czém, zamierzać co; (czasem *böses*) coś złego knuć; —, *sn.* zamiar, przedsięwzięcie.

Vorhalle, *sf.* przedsionek.

Vorhalten, *va. irr.* trzymać co przed czém; zastawić się (tarczą); zasłonić się (ręką); wymawiać, wyrzucić komu co, (cinem *seine Pflicht*) strofować kogo, przypomnieć mu jego obowiązki; —, *vn.* wystarczyć.

Vorhand, *sf.* przednia część ręki; *fig.* pierwszeństwo; ręka, zadana (w grze); dle — haben, być na ręce, na zadanej.

Vorhanden, *adj.* będący, znajdujący się tu, obecny; — (sich) być, znajdować się.

Vorhang, *sm.* u, zasłona, firanka.

Vorhängen, *vn. irr.* wisić przed czém. (*czém*).

Vorhängeschlöß, *sn.* u, *ff.* klódka.

Vorhaut, *sn.* u, sien. (*skórek*).

Vorhaut, *sf.* *Anat.* napletek, przed-Vorhemb, *sn.* półkoszulek.

Vorher, *adv.* wprzód, przedtém.

Vorherbestimmen, *va.* naprzód oznaczyć, przeznaczyć.

— *bestimmung, sf.* przeznaczenie.

— *gehen, vn. irr.* poprzedzić.

— *lagen, va.* przepowiedzieć, przepowiadać co; wróżyć co.

— *sagen, sf.* przepowiedzenie, prośtwo; prognostyk, przepowiednia.

— *schen, va. irr.* przewidzieć.

— *sehung, sf.* przewidzenie, przewidywanie. (*zwiastować co*).

— *berühnigen, va.* zapowiadać.

— *berühnigung, sf.* przepowiedzenie, zwiastowanie.

Vorhimmel, *sm.* przedniebie, przed-sionek niebieski.

Vorhin, *adv.* dawniej, wprzód.

Vorhof, *sm.* dziedziniec przed domem; kruchta (przed kościołem).

Vorhölle, *sf.* przedpiekle.

Vorholz, *sn.* brzeg lasu.

Vorhut, *sf.* przednia straż.

Vorj, *adj.* poprzedni, przeszły.

Vorjagen, *vn.* pędzić, biec przed kim.

Vorjahrig, *adj.* przeszłoroczny.

Vorjuben, *vn.* wykrzykiwać z radości przed kim.

Vorhammer, *sf.* przedpokój; *Anat.* przedkomórka, uszko (serca).

Vorfaulen, *va.* przeżuwać komu co,

kłaść mu w gębę co ma mówić.
Vorlauf, *sm.* zakup, skupowanie naprzód przed innymi; prawo pierwszeństwa do kupna.

Vorlaufen, *va.* naprzód zakupić.

Vorläufer, *-in, s.* przekupnik, -pha.

Vorfehen, *va.* użyć czego (dla zapobieżenia czemu).

Vorfehrung, *sf.* przygotowanie, środek zapobiegający.

Vorfenntniß, *sf.* wiadomość poprzednieza, przygotowawcza

Vorfehen, *va.* przylepić na czelo.

Vorflug, *adj.* przemądry.

Vorkommen, *vn. irr. (fehn)* uprzędzić, wyprzedzić kogo (idąc); wydawać się, zdawać się; przyjść przed kogo; wydarzyć się, przytrafić się.

Vorkommenheit, *sf.* zdarzenie.

Vorladen, *va. irr.* wezwać do stawienia się, zapoznać.

Vorladung, *sf.* wezwanie, zapoznanie. (wienia się.)

Vorladungsbefehl, *sm.* rozkaz stawienia się, zapoznać.

Vorlage, *sf.* pokład, podkładka; *Chim.* odbieralniki (do robót chemicznych). (kim.)

Vorlassen, *va.* szczebiotać co przed

Vorland, *sn. ā.* kraj najbliżej położony.

Vorlangen, *va.* wydobyć, wyjąć co z kąd.

Vorläufig, *adv.* od dawien dawna.

Vorlassen, *va. irr.* puścić przed kogo, do kogo.

Vorläufig, *sf.* przypuszczenie, przyjęcie, przyjmowanie kogo.

Vorlauf, *sm.* wyskok (wódki); samotok (wina).

Vorlaufen, *vn. irr. (fehn)* biedzić

przed kim, przedkiem biec; wyprzedzić kogo w biegu.

Vorläufer, *sm.* poprzednik, przewodnik; przesłaniec, zwiastun.

Vorläufig, *adj.* przedwstępny, -pnie, przedstanowczy, tymczasowy, -wo.

Vorlaut, *adj.* nadto głośny, zbyt głośno mówiący; skwapliwy, wyrwyjący się z csem.

Vorlegelöffel, *sm.* łyżka duża, wazowa.

—schloß, *sn. vid.* Vorhängeschloß.

Vorlegen, *va.* położyć co przed csem lub przed kim; przełożyć, przedstawić komu co; służyć csem.

Vorlegung, *sf.* przełożenie, przedstawienie.

Vorleihen, *va.* ustawicznie klepać jedno i to samo. (głośno).

Vorlesen, *va.* przeczytać komu co

Vorleser, *-in, s.* lektor, -rka, czytający, -a na głos. (lekcyja.)

Vorlesung, *sf.* czytanie; odczyt, pre-

Vorlicht, *adj.* przedostatni.

Vorleuchten, *va.* przyswiecać, świecić komu; dawać dobry przykład, celować światłem. (w csem.)

Vorlebe, *sf.* szczególne upodobanie

Vorliegen, *vn. irr.* leżeć przed csem, przed oczyma; dostępnym, *adj.* obecnie przed oczami będący, traktujący się (przedmiot).

Vorlügen, *va. irr.* nagać komu co, skłamać co przed kim.

Vor machen, *va.* robić co przed kim (dla pokazania lub nauczania); udawać co przed kim, tumanić kogo, nagać komu.

Vormalen, *va.* namalować co komu (dla nauki); (Buchstaben) pokazać komu jak pisać litery.

Vormalig, *adv.* dawniejszy, dawny.

Vormalis, *adv.* dawniej.

Vormann, *sm.* poprzednik, przednik

Com. poprzedni indossant, przekaziciel (wekslu).

Vormars, Vormast, *sm. Mar.* przedmaszt.

Vormauer, *sf.* przedmurze.

Vormittag, *sm.* przedpołudnie; — tag, *adj.* przedpołudniowy; — tag, *adv.* przed południem.

Vormund, *sm. ā.* — üderin, *sf.* opiekun, -nka.

Vormundchaft, *sf.* opieka. (rat)

Vormundchaftsamt, *sn. vid.* Pupillen-

Vormundchaftslich, *u.* Vormundlich, *adj.* opiekuńczy.

Vorn, *u.* Vorne, *adv.* z przodu, od przodu, od początku.

Vorname, *sm.* imię (chrzestne).

Vornehm, *adj.* znakomity, znaczny, znaczny; główny.

Vornehmen, *va. irr.* przedsięwziąć co; (sich etwas) postanowić, ułożyć sobie co; —, *sn.* zamysł, przedsięwzięcie.

Vornehmlich, *adv.* szczególnie, osobliwie, zwłaszcza.

Vorort, *sm.* kanton główny; dyrektoryat (władza w Szwajcaryi).

Vorplatz, *sm.* place przed csem.

Vorplappern *u.* — plandern, *va.* nagać, napaplać komu co.

Vorposten, *sm.* forpoczta, placówka.

Vorpreigen, *va.* kazanie mieć przed kim; (cinem) rozprawiać komu o csem, perorować komu.

Vorragen, *vn.* wystawać, sterczeć.

Vorrang, *sm.* pierwszeństwo (przed kim).

Vorrat, *sm. ā.* zapas.

Vorräthig, *adj.* zapasowy, zapasny; gotowy, zasobny. (ści.)

Vorräthshaus, *sm.* magazyn żywno-

—hammer, *sf.* spiżarnia, lamus, skład na sprzęty domowe.

Vorreden, *va.* wyliczać komu co.

Vorrecht, *sn.* przywilej, prawo pierwszeństwa.

Vorrede, *sf.* przedmowa.

Vorreden, *va.* nagadać komu co; przepowiadać, mówić przed kim

ażby powtarzał.

Vorreichen, *va.* podawać.

Vorreiten, *vn. irr.* wyjść naprzód konno.

Vorreiter, *sm.* sługa jadący konno przed powozem; forsy, powożący z siola. (przed kim.)

Vorrennen, *vn. irr.* lecieć, pędzić

Vorrichten, *va. irr.* przygotować, przysposobić, przyrządzić co.

Vorrichtung, *sf.* przysposobienie, przygotowanie; przyrząd, narząd, przybór.

Vorrüden, *vn.* posunąć się naprzód; —, *va.* posunąć co naprzód; zarzucać, wymawiać komu co.

Vorfaal, *sm. ā.* sala wstępna.

Vorlagen, *va.* powiedzieć komu co; przepowiadać, mówić komu co aby powtórzył, podpowiadać.

Vorlänger, *sm.* kantor, przedśpiewacz, rozpoczynający śpiewanie i kierujący niemi.

Vorlag, *sm. ā.* przedsięwzięcie, zamiar, myśl.

Vorſcheln, *sm.* zum — kommen, wyjść na widok, na jaw; zum — bringen, na jaw wyprowadzić, objawić co.

Vorſchleiben, *va. irr.* posunąć co naprzód.

1343 **Vorschleber.**
Vorschleber, sm. zasuwka.
Vorschleßen, va. zaliczyć, naprzód dać pewną sumę; —, *vn.* pędzić, rzucać się naprzód; wystawać naprzód.
Vorschlag, sm. ̑. propozycja, projekt, wniosek; *Mus.* przednówka; *in* — bringen, podać projekt, uczynić wniosek.
Vorschlagen, vn. irr. przybić co z przodu; wybijać (takt); zacząć, podawać cenę do targu; proponować, przedstawić, doradzić co; —, *vn.* nachylić się, przeważać na jedną stronę (o wadze); zawczasem zaszekeć (o psach na polowaniu). (przód).
Vorschleppen, va. ciągnąć, wlec na.
Vorschmeck, sm. przedsmak.
Vorschmecken, va. wprzód skosztować, posmakować czego; *vn.* dać się czuć, trącić czém.
Vorschneiden, va. irr. krajać, dzielić przed kim.
Vorschneiber, sm. wycinający, wykrawający; krajczy.
Vorschneid, adj. porywczy, prędki, gorący.
Vorschreiben, va. irr. napisać komu co na wzór; przepisywać komu co.
Vorschreien, va. irr. krzyżeć na kogo; —, *vn.* krzyżeć głośnieję od drugich.
Vorschreiten, vn. irr. (sehn) iść przed kim; postępować naprzód. (pis).
Vorschrift, sf. wzór do pisania; prze-
Vorschub, sm. pchnięcie, wsparcie, poręka: — leisten, dopomódz komu.
Vorschub, sm. część buta bez cholew.
Vorschuhlen, va. podżyć (buty), dać podżycie.

Vorschule, sf. szkoła wstępna, przygotowawcza. (tek).
Vorschuß, sm. ̑. ̑, zaliczenie, zadanie.
Vorschützen, va. zastawić się, zasłonić się, ukamaczyć się czém; (eine Krankheit) chorobę podawać za pozorą przyczynę; —, *sm.* pretekst, pozorny powód, udawanie.
Vorschützen, va. nagadać, nabiechać komu co.
Vorschweben, vn. przewijać się przed oczami, snuć się po myśl.
Vorschen, va. irr. zawczasu się w co zaopatrzyć; ̑ —, *vr.* mieć się na baczności; *borgesehen, interj.* ostrożnie!
Vorscheidung, sf. opatrność.
Vorschen, va. postawić, położyć co na przodzie, przed kim, przed czém; założyć co, zastawić czém; (̑ etw.) zamierzyć, ułożyć sobie co; der — gefichte, *sm.* przełożony.
Vorsichtlich, adj. umysłny.
Vorsichtspapier, sm. biała kartka papieru na początku i na końcu oprowinionej książki.
Vorsicht, sf. przezorność, ostrożność.
Vorsichtig, adj. ostrożny, przeworny.
Vorsingen, va. irr. zaśpiewać komu; zaintonować, przodkować w śpiewaniu.
Vorsitz, sm. przedniejsze, pierwsze miejsce; prezydencja, przewodnictwo.
Vorsitzen, vn. irr. przewodniczyć.
Vorsitzer, sm. przewodniczący.
Vorsommer, sm. przedlecie, przedletnia pora.
Vorsorge, sf. przezorność, staranie o co, piecza.
Vorspann, sm. podwoda, przepręg,

1345 **Vorspannen.**
Vorspannen, va. zaprządz, przyprządz (konie z przodu).
Vorspiegel, sm. ludzkiego czém.
Vorspiegelung, sf. jałowa obietnica, utłuda.
Vorspiel, sm. preludya, przegrywka; *fig.* wstęp, zapowiednia.
Vorspielen, va. grać przed kim, zagrać komu co.
Vorsprache, sf. vid. Gursprache.
Vorsprechen, va. uczyć kogo jak ma mówić; —, *vn.* (bei einem) pójść do kogo dla rozmówienia się.
Vorspringen, vn. irr. wyskoczyć naprzód; skakać przed kim; wytryśkać, sterczeć, wystawać.
Vorsprung, sm. ̑. występ, wyskok; — ben — haben, prześcignąć kogo.
Vorspußen, vn. znać się, być skazówką tego co się ma stać.
Vorstadt, sf. ̑. przedmieście.
Vorstädter, -in, s. mieszkanić, -nka przedmieścia.
Vorstand, sm. stawiennictwo sądowe, obowiązek stawienia się w sądzie; zwierzchnictwo, zwierzchność (zwierzchnicy, przełożeni).
Vorstehen, vn. irr. najbardziej uderzać w oczy, być widocznym.
Vorstechen, va. wsadzić, wetknąć przed co; zatknąć sobie (bukiet); (̑ etw. ̑) cel sobie wytknąć.
Vorstechnagel, sm. łon esowaty przy końcu osi.
Vorstehen, vn. irr. wystawać naprzód; przewodniczyć czemu, zawiadować czém.
Vorsteger, -in, s. zwierzchnik, przełożony (-a) nad czém. (wy).
Vorstehhund, sm. legawice, pies lega-

Vortrab. 1346
Vorstellen, va. postawić co na pro-dzie, przed czém; przedstawiać komu kogo, co; (̑ etw.) wystawić sobie, wyobrazić sobie co; ̑ —, *vr.* przedstawić się komu.
Vorstellung, sf. przedstawienie, prezentowanie kogo; wyobrażenie, wystawienie sobie czego; przełożenie; reprezentacja, wystawienie sztuki w teatrze. (maginacja).
Vorstellungskraft, sf. wyobraźnia, i-
Vorstößen, va. zatkać co.
Vorstöß, sm. ̑. wypustek, wypustka; występ, wyskok (w budowl.).
Vorstößen, vn. irr. wystawać, być wydatnym; —, *va.* popchnąć naprzód.
Vorstrecken, va. wysunąć, wyciągnąć co naprzód; zaliczyć, poży-czyć komu pieniędzy. (nie).
Vorstrecken, sf. zaliczenie, pożyczka.
Vorstreichen, va. irr. naznaczyć, zakonotować kreską.
Vorstreuen, va. posypać co przed czém.
Vorstreichen, va. robić przed kim po-nęce (dla pokazania jak się ro-bi).
Vorstuchen, va. poszukiwać czego.
Vortanzen, va. tańcować co komu; *vn.* tańcować w pierwszą parę.
Vortänger, -in, s. przewodnik w tańcu.
Vortheil, sm. pożytek, korzyść, zysk.
Vorteilhaft, adj. korzystny, zysko-wy.
Vortun, va. irr. przypasać sobie co; (den Kegel) założyć, zasunąć, zamknąć na rygiel.
Vortür, sf. podwójne drzwi.
Vortrab, sm. przednia straż, czoło wojska.

1347 **Bortoben.**
Bor'traben, vn. jechać klusem **przed kim.**
Bor'trag, sm. ń. relacya, przedstawienie rzeczy; wykład, sposób wykładania, nauczanie; dykcya, wystawienie, wystawianie się.
Bor'tragen, va. nieść **naprzód, przed kim;** przedstawiać co; wykładać co.
Bor'trefflich, adj. wyborny.
Bor'trefflichkeit, sf. wyborność.
Bor'treten, vn. irr. wystąpić **naprzód, przed kim.** (iść naprzód.
Bor'tritt, sm. pierwszeństwo, prawo
Bor'truppen, sf. pl. vid. Bor'trab.
Bor'tuch, sn. ń. fartuch, przepaska.
Bor'tuben, va. ćwiczyć się **naprzód,** przygotować się.
Bor'tüber, adv. vid. Bor'bei.
Bor'tüber'gehen, — sehn, vid. Bor'bei'gehen u. Bor'beisehn.
Bor'tübung, sf. ćwiczenie wstępne, poprzednie, przygotowawcze.
Bor'turtheil, sn. przesąd, uprzedzenie.
Bor'turtheil'sfrei u. — los, adj. wolny od przesądów. (od końca.
Bor'turthigt u. Bor'torig, adj. trzeci
Bor'twacht, sn. vid. Stopf'mach's.
Bor'twägen, va. odważyć komu co (w oczach).
Bor'twallen, va. górować, przeważać, głównie zachodzić, mieć miejsce; hier waltet kein Zweifel vor, tu żadna bynajmniej nie zachodzi wątpliwość.
Bor'twand, sm. ń. pretekst, pozór, pokrywka, wybieg; —, **sf. ń.** przednia ściana.
Bor'twärts, adv. naprzód.
Bor'tweg, adv. przodem, na przodzie; naprzód, z góry.
Bor'tweinen, va. płakać **przed kim.**

Bor'tzigen. 1348
Bor'tweisen, va. irr. pokazać, ukazać komu co.
Bor'twelt, sf. dawny, stary, pierwotny świat, starożytność. (wy.
Bor'tweltlich, adj. Geol. przedpotopowy.
Bor'twenden, va. uniewiniać się, tłumaczyć się, zastawiać się czém.
Bor'twersen, va. irr. rzucić **co komu, przed kim;** zarzucać komu co.
Bor'twert, sn. solwark; **Fortif.** fortyfikacye o podał twierdzy.
Bor'twester, sm. poprzednik, poprzedziciel.
Bor'twigen, vn. przeważać, więcej ważyć; **fig.** mieć przewagę **nad kim,** przewyższać co.
Bor'twimmern u. — wohnen, va. u. vn. płakać, lamentować **przed kim;** gorzko się żalać.
Bor'twind, sm. Mar. wiatr pomyślny, prosto w okrąg wiejący.
Bor'twissen, sn. wiedza, wiadomość, wiedzenie czego w przód; ohne mein —, bez mojej wiedzy.
Bor'twilt, sm. niewczesne, niedoręczne na wiadomość; natręctwo.
Bor'twiltig, adj. natrętny, lubiący się wszędzie wściubić, niepotrzebnie ciekawy.
Bor'twort, sn. przedmowa; **pl. ń.** **Gram.** przymek. (mówka.
Bor'twurf, sm. ń. zarzut, wyrzut, przy.
Bor'tzählen, va. wyliczyć komu co.
Bor'tzichen, sn. wróżba, przepowiednia.
Bor'tzeichnen, va. przerysować komu co na wzór; narysować, nakreślić co; **Mus.** wskazać ton.
Bor'tzeichnung, sf. wzór do rysunku.
Bor'tzigen, va. pokazać, okazać komu co.

1349 **Bor'tziger.**
Bor'tziger, — in, s. okaziciel, — lka.
Bor'tzigung, sf. okazanie, ukazanie.
Bor'tzeit, sf. starożytność, dawne czasy; — ten, **adv.** dawnymi czasy, przed laty.
Bor'tzeitig, adj. przedwczesny.
Bor'tziehen, va. irr. wyciągnąć, wydobyć co z czego; zaciągnąć (firanki), zasłonić; przekładać **kogo lub co nad kogo lub co.**
Bor'tzimmer, sn. przedpokój.
Bor'tzug, sm. ń. pierwszość, pierwszeństwo; wyższość, przewaga.

Bachrolle 1350
Bor'tzüglig, adj. wyborny, przedni, celny, chlubny; **adv.** osobliwie, szczególnie.
Bor'tzügligkeit, sf. wyborność, celność.
Bor'tzug'sweise, adv. szczególnie przed innemi, przedewszystkiemi.
Bor'tzen, vn. wotować, kreskować, głosować.
Bor'tum, sn. (pl. — ta) głos, kreska.
Bor'tun, sm. wulkan, góra ogień wyrzucająca.
Bor'tunisch, adj. wulkaniczny.

W.

W, sn. 23-cia głoska niemieckiego alfabetu.
Wäge, sf. vid. Wage.
Wäge, sf. towar; grüne —, ogrodowizna; furze —, krótki, drobny towar. (rów.
Wägen-anschlag, sm. cennik towaru — haus u. — lager, sn. skład towarów.
— funde u. — senntlich, sf. znajomość towarów.
— steuer, sf. opłata, cło od towarów.
Wäbe, sf. plastr miodu.
Wach, adj. czujny, czuwający; — sehn, czuwać, nie spać; — werden, obudzić się.
Wacht u. Wacht, sf. warta, straż; **Mar.** kolej w robocie na okręcie do której wzywają wszystkich; szylwach, żołnierz na warcie; odwach: — stehen, stać na warcie; auf die — ziehen, iść na wartę.
Wachen, vn. czuwać, nie spać; (auf etwas) czuwać **nad czém,** pilno-

wać; —, **sn.** czuwanie; im —, na jawie.
Wacht- od Wacht-aufzug, sm. u. — parade, sf. parada przy zaciąganiu warty. (nocnej.
— feuer, sn. ogień strażowy, straż
— frau, sf. posługaczka chorych.
— geld, sn. u. — lohn, sm. zapłata za czuwanie przy chorym; zapłata za wartę (odbyłą za kogo).
— glas, sn. Mar. klepsydra, zegar piaseczny.
— haben, adj. odbywający wartę, będący na warcie.
— halten, adj. stojący na warcie.
— haus, sn. strażnica, kordegarda, odwach. (dwórzowy.
— hund, sm. pies na łańcuchu, po-
— meister, sm. Milit. wachmistrz.
— ordnung, sf. porządek, urządzenie wart, kolej wart. (wach.
— posten, sm. stanowisko straży, od-
— rolle, sf. Mar. rozpis warty na o-

kręcie.

Wächtschiff, *sn.* okręt strażniczy na straży będący. (skiej.)—schreiber, *sm.* pisarz straży miej.—stube, *sf.* izba na odwachu, kordgarda. (nika.)—thurm, *sm.* strażnica, wieża straż.Wächtholder, *sm.* jałowiec.Wächtholder-beere, *sf.* ziarnko jałowcu.—branntwein, *sm.* jałowcowka, wódka jałowcowa.—droffel, *sf.* kwiezoł. (cy.)—harz, *sm.* sandaraka (rodz. żywi.)—krauch, *sm.* krzak jałowcowy.Wächts (czyt. waks), *sn.* wosk; *adj.* woskowy.Wächsam, *adj.* czujny, baczny.Wächsamkeit, *sf.* czujność, bacność.Wächsen (czyt. waksen), *vn. irr.*

(sehn), rosnąć, warstac; pomna-

żać się, powiększyć się, wzmacniać

się; sichon gewachsen sehn, być pię-

knego wzrostu; gewachsen sehn, być

zdatnym do czego.

Wächsen u. —fern, *adj.* woskowy,

miękki jak wosk.

Wächtsbaum, *sm.* woskownica, drze-

wo wosk wydające.

—brule u. —drüse, *sf.* gruczoł od

silnego rośnienia. (skowa.)

—bild, *sn. u.* —figur, *sf.* figura wo-—bildner u. —bosseier, *sm.* wyrabiają-

cy figurki z wosku.

—bildneri, *sf.* sztuka tworzenia wy-

robów woskowych. (du.)

—blatt, *sn.* dzianka, węza (bez mio-—bleiche, *sf.* blichowanie, bieleniewosku; u. —bleicherei, *sf.* blicharnia

wosku. (skownik.)

—bleicher, *sm.* blicharz wosku, wo-—fadet, *sf.* pochodnia z wosku.Wächts-faden, *sm.* nitka woskowana.—farbig, *adj.* woskowego koloru,

żółty jak wosk.

—fisch, *sm. vid.* Kaulbarsch.—handel, *sm.* handel woskiem.—händler u. —främer, *sm.* kupiec

woskiem handlujący.

—hut, *sm.* kapelusz z płótna wo-

skowanego. (skowa.)

—terze, *sf. u.* —licht, *sn.* świeca wo-—leintwand, *sf. u.* —tuch, *sn.* płótno

woskowane, cerata.

—malerei, *sf.* malowanie woskowe

(rozpuszczonym woskiem); malo-

widło woskowymi farbami wyko-

nane.

—mehl, *sn.* Bot pylek nasienny,

zapładniający pył roślin.

—öl, *sn.* olej z wosku.—papier, *sn.* papier woskowany.—perle, *sf.* perła z wosku.—pfefte u. —zelle, *sf.* komórka w pla-

strze miodu.

—pfaster, *sn. u.* —salbe, *sf.* plaster

z wosku i wina, maść woskowa.

—plak, *sm.* słodownia, mieluch.—schläger, *sm.* woskownik, woskolój.—sonde, *sf.* Chir. czopek z wosku

wprowadzany w kanał uretru.

—stod, *sm.* stoczek.—taffet, *sm.* kitajka woskowana.—winde, —kulte, *sf. u.* —träber, *pl.*

woszczyzny, wyłoczyny z wosku.

—zieher, *sm.* woskownik.Wächtssthum, *sm.* rośnienie, wzrost;

wzrastanie, wzmaganie się.

Wacht, Wacht-aufzug, —feuer, —mel-

ster, —parade, —thurm, *vid.* Wacht,

Wachtaufzug zc.

Wächtel, *sf.* (dim. Wächtelchen) prze-

piórka.

Wächtelgaru u. —netz, *sn.* sieć na

przepiórki. (ki.)

—hund, *sm.* wyżeł, pies na przepiór-—fönig, *sm.* derkacz (ptak).—pfefte, *sf.* wabik na przepiórki.—schlag, *sm.* śpiewanie, wybijanie

głosem przepiórki; klatka na prze-

piórki.

—weizen, *sm.* krowia reż rolna (rosl.)Wächter, *sm.* stróż, strażnik.Wächtergelb, *sn.* stróżowe.Wächteig, *adj.* chwiejący się, trzę-

sący się. (wq.)

Wächteigig, *adj.* z trzęsącą się gło-Wächeln, *vn.* chwiać się, trząść się,

ruszać się. (tegi.)

Wächter, *adj.* żywawy, żywy, gracki,Wäch, *sf.* (dim. Wächchen) lytka.Wächens-ader, *sf.* Anat. żyła lytkowa.—bein, *sn.* kość lytkowa, piszczel.Wächte, *sf.* broń, oręż; narzędzie.Wächel, *sf.* u. Wächelstuden, *sm.* cia-

steczko (wasle) wytłaczane w for-

mie.

Wächel-bäcker, *sm.* piekarz wafli.—eisen, *sn.* żelazko do wyciskania

wafli.

—stein, *sm.* polip komórkowy.—teig, *sm.* ciasto do wafli.Wächens-bruder, *sm.* towarzysz broni,

oręża.

—fähig, *adj.* zdalny do broni.—gehänge, *sn.* broń nieprzyjacielo-

wi zabrana, trofea.

—geschrei, *sn. u.* —ruf, *sm.* wezwa-

nie do broni.

—glück, *sn.* szczęście oręża.—halle, *sf.* zbrojownia.—hemd u. —kleid, *sn.* koleczuga, pan-

cerz z kolek lub obrączek żelaz-

nych zrobiony.

Wäffen-tuch, *sm.* pancernik; gler-

mek, orężnik.

—kunst, *sf.* sztuka wojenna.—loß, *adj.* bezbrony.—lust, *sf.* chęć do noszenia oręża.—ort u. —platz, *sm.* miejsce zgro-

madzenia się wojska, skład po-

trzeb wojennych.

—recht, *sn.* prawo oręża.—schmied, *sm.* płatnerz, zbrojownik,

rusznikarz, miecznik.

—spiel, *sn.* zabawa wojenna, żoł-

nierska, turniej.

—stillsand, *sm. u.* —ruhe, *sf.* zawie-

szenie broni, zaniechanie kroków

nieprzyjacielskich.

—träger, *sm.* giermek, orężnik.Wäffnen, *va.* uzbrajać; sich —, uzbra-

jać się. (ważki.)

Wäggbar, *adj.* dający się ważyć.Wäge u. Wäage, *sf.* równowaga; wa-

ga (do ważenia); sztemwaga (u

dyszla); libella, równia; Astr. wa-

ga (konstellacya); *vid.* Wägehaus.Wäge-ballen, *sm.* helka u wagi.—fisch, *sm. vid.* Hammerfisch.—geld, *sn.* wagowe.—halt, *sm.* śmialek. (ny.)—haltig, *adj.* ryzykowny, lekkomyśl.—haus u. Wägamt, *sn.* urząd wagi

miejskiej. (miejskiej.)

—herr u. —meister, *sm.* dozorca wagi—nicht, *sm.* sługa przy wadze miej-

skiej.

—recht, *adj.* horyzontalny, poziomy.—schale, *sf.* szala, szalka u wagi.—scheid, *sn.* prawidło do wyprowa-

dzania ścian prosto (u mularzy).

—stift, *sn.* czyn zuchwały, hazard-

owny, ryzykowny.

Wägefunst u. —lehre, *sf.* statyka,

część mechaniki o ciałach w spoczynku. (ziomu).

Wägen, *va.* ważyć *co*; ułożyć do po-
Wägen, *va.* wystawić, narazić *co*,
stawić na los szczęścia, ryzyko-
wać; śmieć, ważyć się; *sich* —, od-
ważyć się *na co*; —, *sn.* wystawie-
nie na los szczęścia, ryzykowanie;
—, *sm. (dim. Wägelchen)* wóz, po-
jazd, powóz. (nik).

Wägenbauer *u.* — *mader, sm.* karet-
— *burg, sf. Milit.* wał z wozów zro-
biony, tabor. (wozie).

— *bede, sf.* płachta na furmańskim
— *frohne, sf.* pańszczyzna wozowa.
— *gefährte u.* — *genos, sm.* towarzysz
podróży.

— *geld, sn.* podatek od powozów.
— *haas, sn. u.* — *schauer, sm.* szopa
na powozy, wozownia.

— *fuhr, sm.* parobek do wozów.
— *forb, sm.* kosz wozowy, półkoszki.
— *lenfer, sm.* woźnica.

— *meister, sm.* dozorca powozów.
— *rennen, sn.* zawody na wozach.
— *rennpfer, sn.* wyścigi wozowe.

— *schmiere, sf.* smarowidło do wozów.
— *sperr, sf.* hamulec u wozu.
— *tritt, sm.* stopień (u powozu).

— *winde, sf.* lewar (do podnoszenia
wozów). (kowny).

Wäglich, *adj.* niebezpieczny, rzy-
Wägmittel, *sn.* środek niebezpiecz-
ny, ryzykowny.

Wägnert, *sm.* stelmach.

Wägnig, *sn. u. sf.* ff. niebezpieczny
zamiar, przedsięwzięcie hazardo-
wne.

Wähl, *sf.* wybór, obiór, obranie.

Wählbar, *adj.* obieralny, mogący być
obranym.

Wähl-bebingung, *sf.* warunek przy
obranu.

— *erde, sm.* dziedzic wybrany.

— *fähig, adj.* zdolny do obioru, ma-
jący prawo do obierania i bycia o-
brany.

— *folgt, sf.* następstwo obieralne.

— *fürst, sm.* książę elektor, obieralny.

— *herr u.* — *mann, sm.* obiorca, wy-
borca.

— *platz, sm. u.* — *statt, sf.* plac bitwy.

— *reich, sn.* państwo elekcyjne.

— *spruch, sm.* ulubione przysłowie.

— *stadt, sf.* miasto w którym się wy-
bory odbywają. (rze).

— *stimme, sf.* głos dany przy wybo-
— *bewerbtschaft, sf.* *Chim.* powinowactwo wyboru.

Wählen, *vg.* obierać, wybierać; —,
sn. obranie, obiór.

Wähler, *sm.* obiorca, wyborca.

Wählerisch, *adj.* wymysłny, wybredny.

Wahl, *sm.* mniemanie, urojenie,
marzenie.

Wähnen, *va.* mniemać, uroić sobie
co, marzyć *się komu co*.

Wahn-sinn, *sn.* szaleństwo.

— *sinnig, adj.* szalony.

— *fühlig, adj.* ubiegający się *za u-*
rojeniami.

— *witz, sm.* brak sensu, niedorzecz-
ność; obłąkanie rozumu.

— *witzig, adj.* obłąkanego rozumu,
któremu się w głowie przewróciło.

Wahr, *adj.* prawdziwy, istotny; —,
adv. w istocie; *daß* — *re, sn.* pra-
wda; — *werden, spełnić się, spra-*
wdzić się; *so* — *ich lebe, jakem żywy.*

Währen, *va.* pilnować *czego*; *sich* —,
wstrzegać się *czego*.

Währen, *vn.* trwać.

Während, *prep. gen.* podczas.

Währhaft *u.* — *haftig, adj.* istotny,
— *nie, prawdziwy, -wie.*

Währhaftigkeit, *sf.* prawdziwość.

Währheit, *sf.* prawda.

Währheits-begierig, *adj.* żądający,
cheiwy prawdy.

— *sinn, sm.* upodobanie w prawdzie,
skłonność do prawdy.

— *widrig, adj.* przeciwny prawdzie.

Währlich, *adv.* prawdziwie.

Währmann, *sm. vid.* Gewährmann.

Währnehmbar, *adj.* dający się spo-
strzedz, widzieć, uczuć przez zmys-
ły.

— *nehmen, va.* spostrzegać, uważać,
wypatrywać, uczuć.

— *nehmung, sf.* użucie, postrzeże-
nie, uważanie. (żący).

— *sagegeist, sm.* duch wieszczy, wró-
— *sen, va.* przepowiadać, wróżyć.

— *sager, -in, s.* wieszczek, -czka, wró-
— *zek, -zka.*

— *sagerisch, adj.* wieszczy. (żenie).

— *sagung, sf.* przepowiedzenie, wró-
— *schentlich, adj.* prawdopodobny.

— *schentlichkeit, sf.* prawdopodobień-
— *stwo.*

— *zeichen, sn.* znamie, cecha, znak.

Währung, *sf.* *Com.* stopa meniezna,
cena monety podług pewnej stopy.

Währwolf *u.* — *Wartwolf, sm.* wilkołak.

Wald, *sm.* urząd, sinio, farbownik
(rośl. zastępująca indygot).

Waise, *sf. u. sm.* sierota; *pl.* — *sen,*
sieroty.

Waisen-haus, *sn.* dom sierot.

— *maße, sm.* — *mädchen u.* — *find, sn.*
chłopak —, dziewczyna —, dziec-
ko sierota.

Walzen, *sm. vid.* Welzen.

Walz, *sm. d. (dim. Walzchen)* las, bór.
Walz-bauer *sm.* chłop z okolicy leś-
nej.

— *biene, sf.* pszczoła leśna.

— *bruder, sm.* pustelnik.

— *bürger u.* — *betwöhner, sm.* miesz-
kaniec lasów.

— *esel, sm.* osieł dziki.

— *frebel, sm.* przekroczenie przeciw
przepisom leśnym.

— *gähge, sn.* zwierzynek.

— *geist, sm. u. mähnen, sn.* satyr,
boruta, leśny diabeł.

— *hirs, sf.* krowia reż, dzień i
noc (rośl.).

— *horn, sn.* waltornia, trąbka my-
śliwska. (tornista).

— *hornist u.* — *hornbläser, sm.* wal-

— *huhn, sm.* cietrzew, cietwierz;
jarząbek.

— *hirsche, sf.* śliwa czeremcha.

— *leute, sm. pl.* mieszkańcy leśni.

— *mens, sm.* dziki, leśny mąż, le-
śniak; orangutan.

— *nützung, sf.* dochody z lasu.

— *pech, sn.* dziegieć.

— *rebe, sf.* przyszczeniec (rośl.).

— *reich u. Wälsig, adj.* leśisty, obfi-
ty w lasy.

— *schneise, sf.* bekas (ptak).

— *stadt, sf.* miasto podleśne.

— *taube, sf.* gołąb dziki.

— *wirthschaft, sf.* leśnictwo, gospo-
darstwo leśne.

Waldung, *sf.* lasowizna, las, bór.

Wald-arbeit, *sf.* solowanie, walko-
wanie; robota soluszowa.

— *erde, sf.* ziemia soluszowa, wal-
kierska.

— *mühle, sf.* solusz, walkownia.

Wälze, *sf.* solowanie; solusz.

Wälzen, *va.* tołować, walcować;
fam. walić, grzmocić, wytataro-
wać, wyłoić skórę.

Wälzer, *sm.* folusznik.

Wälzerbistel, *sf.* oset folarski.

Wall, *sm.* a, wał, okop; tama, gro-
bla.

Wällich, *sm.* walach, koń pokładany.

Wällichen, *va.* walażyć, pokładać,
wywalażyć (ogiera).

Wälzen, *vn.* wrzeć, kipieć, burzyć
się; skakać (z radości), dozna-
wać wzruszenia; pielgrzymować,
pielgrzymkę odprawiać.

Wälzer, *sm.* pielgrzym.

Wälzerfisch, *sm.* *vid.* Weiß.

Wälz-fahrt, *sf.* pielgrzymka.

—fahrt u. —fahren, *zn.* odbywać
pielgrzymkę do świętego miejsca.

—fahrtr u. —fahrtr, *-in, s.* piel-
grzym, -mka.

—fisch, *sm.* wieloryb; *adj.* wielorybi.

—fischfang, *sm.* połow wielorybów.

—fischtran, *sm.* tran wielorybi.

—gang, *sm.* Fortif. droga wałowa,
chodnik wałowy.

—feller, *sm.* Fortif. kazamata, pi-
wnica pod wałem fortecznym.

—nag, *sf.* włoski orzech.

—rath, *sm.* olbrot.

—roß, *sn.* koń morski, mors; *adj.*
do konia morskiego należący

—wurz, *sf.* żywokost lekarski.

Wälzung, *sf.* u. Wälzen, *sn.* burze-
nie się, wzburzenie.

Walm, *sm.* wir; stok, spadek da-
chu, wału.

Wälplatz, *sm.* u. Wälstatt, *sf.* *vid.*

Wahlplatz, u. Wahlstatt.

Walpurgisabend, *sm.* wilja do św.
Walpurgi.

Wälten, *vn.* władać cześć; szalten u.
—, rozrządzać podług upodoba-
nia. (walec.

Wälze, *sf.* (*dim.* Wälzchen) walek,

Wälzen, *va.* walcować, walcem zró-
wnać co; —, *vn.* walcować, walec
tańcować.

Wälzen, *va.* toczyć co; (*stine* Schuß
auf einen andern) zwałać winę na
kogo innego; sich —, *vr.* tarzać się.

Wälzen-sörmig, *adj.* walcowaty.

—schneide, *sf.* rodzaj musli srubo-
watej.

Wälzer, *sm.* walec, walec, (*taniec*).

Wämme u. Wampe, *sf.* podgardle (u
wołów); skóra z brzucha; jelita
bydłce.

Wämmig, *adj.* mający zwieszzone
podgardle.

Wämmis, *sn.* a, (*dim.* Wämmis-
chen) kaftan, kaftanik.

Wämmisen, *va.* wylomotać, zbieć kogo.

Wand, *sf.* a, sciana; Mar. liny idące
w drabinkę z węzłów od wierzchu
masztu; hiszpański —, parawan.

Wand-bein, *sn.* Anat. kość skronio-
wa.

—falendar, *sm.* kalendarz ścienny.

—leuchter, *sm.* lichtarz ścienny.

—pfelter, *sm.* pilaster, filar, kolumna
prostokątna.

—säule, *sf.* półkolumna w murze.

—tau, *sn.* Mar. liny idące w dra-
binkę od wierzchu masztu.

—uhr, *sf.* zegar ścienny.

Wandel, *sm.* bieg, tok; postępowanie,
sposób postępowania w ży-
ciu; zmiana, odmiana; zamiana,
stosunki, związki.

Wandelbar u. —delhaft, *adj.* zmienny,
niestateczny.

Wandelbarkeit, *sf.* zmiennosc, nie-
stateczność.

Wandeln, *va.* zmieniać, odmieniać;
zamienić co na co; —, *vn.* cho-
dzić, przechadzać się. (*czny.*

Wandel-loß, *adj.* niezmienny, state-
—platz, *sm.* miejsce do przechadzki.

—stern, *sm.* błędna gwiazda, planeta.

—weise, *sf.* Gram. tryb.

Wänder-bündel u. —sack, *sm.* tlomo-
czek wędrowny.

—gefell, *sm.* czeladnik wędrowny.

—jahr, *sn.* pl. lata wędrówki (u
czeladników).

—kleid, *sn.* suknia podróżna.

—leben, *sn.* życie koczujące, niestałe.

—ratte, *sf.* mysz polna.

—stab, *sm.* kij wędrowny; (*ergreifen*)
puścić się na wędrówkę (pieszą).

—volk, *sn.* naród koczujący.

Wänderer, *sm.* wędrownik, pieszak
idący, przechodzień.

Wandern, *vn.* wędrować, podróżo-
wać pieszo; (*auch* dem Leben) po-
wędrować na tamten świat, u-
mrzeć; wandern, *adj.* wędrujący,
koczujący.

Wänder-schaft u. Wänderung, *sf.* wę-
drówka, pielgrzymka.

Wändler, *-in, s.* spacerujący, -a.

Wandlung, *sf.* zmiana, odmiana, prze-
miana; Theol. transsubstancjacja,

przemienienie się chleba i wina
przy komunii w ciało i krew
Chrystusa.

Wänge, *sf.* (*dim.* Wängchen) lice, li-
ca, policzek.

Wängen-bein, *sn.* Anat. kość licowa.

—grüben, *sn.* dołek, rowek na po-
liczkach. (*niestateczny.*

Wänsel-herzig u. —haft, *adj.* niestały,

Wänsel-lauge, *sf.* humor zmienny.

—müthig, *adj.* chwiałący się, nie-
stateczny, zmienny. (*stałość.*

—müthigkeit, *sf.* niestateczność, nie-
—sinn *sm.* umysł niestały, zmienny.

Wänseln u. Wänsen, *vn.* chwiać się,
ruszać się, drgać; wahać się; (*mit*
den Füßen), szwankować na nogi,
potaczać się; —, *sm.* chwieianie się,
kolysanie się; walenie się.

Wann, *adv.* kiedy; dann u. —, cza-
sami.

Wanne, *sf.* (*dim.* Wännchen) kosz do
czyszczenia zboża; wanna, wa-
nienka.

Wannen, *va.* przewiewać, oczyszczać
zboże; —, *adv.* bon —, zkad?

Wänst, *sm.* a, brzuch, kaidun.

Wänstig, *adj.* brzuchaty.

Wänze, *sf.* pluskwa; —zen, *adj.* plu-
skwowy.

Wänzentraut, *sf.* rozmaryn polny.

Wänzig, *adj.* zapluskwiony.

Wäppen u. Wäpen, *sn.* herb.

Wäppen-bild, *sn.* figura w herbie.

—binde, *sf.* zawiązka herbowa.

—brief, *sm.* patent na herb.

—buch, *sn.* herbarz.

—halter, *sm.* figura podpierająca
tarczę herbowa. (*bowy.*

—herold u. —fönig, *sm.* herold her-
—kunde u. —funst, *sf.* heraldyka, u-
miejtność herbowa.

—kunst, *sm.* heraldyk.

—schild, *sm.* tarcza herbowa.

—schneider, *sm.* sztycharz herbowych
pieczęci. (*czy.*

—spruch, *sm.* dewiza, napis na tar-
—wäppen, *va.* uzbierać (*vid.* Wäffen).

Warbein, *sm.* problem; kontroller
mennieczny.

Wardiren, *va.* próbować (monetę).
 Warm, (*comp.* wärmer, *sup.* wärmste) ciepły; gorący, zapalony.
 Wärm-bülig, *adj.* ciepłą krew mający; gorący, prędki, porywczy.
 —brunnen, *sm.* źródło wody gorącej.
 —haltend, *adj.* grzejący.
 —herzig, *adj.* gorącego serca, żywo czujący.
 —luch, *adj.* gorący i miękki.
 Wärme, *sf.* ciepło i ciepłość.
 Wärme-grab, *sm.* stopień ciepła.
 —messer u. Wärmzeiger, *sm.* ciepłomierz. (plik.)
 —stoff u. Wärmstoff, *sm.* Phys. cie.
 Wärmen, *va.* grzać, zagrzawać co; *sch.* —, grzać się.
 Wärmer, *sm.* Wärmflasche, *sf.* u.
 —becken, *sn. vid.* Bettwärmer u. Bettflasche.
 Wärnen, *va.* przestrzegać, ostrzegać, —in, *s.* ostrzegacz, przestrzegacz, —gajaca.
 Wärmung, *sf.* przestrzeganie, ostrzeganie, przestroga. (jacy.)
 Wärmungs-mittel, *sn.* środek ostrzegający.
 —bott, *adj.* ostrzegający.
 —weise, *adv.* w sposób ostrzegający.
 Wärt, *sm.* stróż, dozorca.
 Warte, *sf.* strażnica.
 Warten, *vn.* czekać kogo, czego, na kogo, na co; —, *va.* doglądać kogo, czego, czuwać nad kim, nad cém; pilnować (obowiązków, urzędu); —, *sn.* oczekiwanie; doglądanie. (rujający, —a; stróż.)
 Wärter, —in, *s.* posługacz, —ka, dozorca.
 Warte-frau, *sf.* piastunka; kobieta pilnująca chorego.
 —geld, *sn.* pensja tymczasowa.
 —haus, *sn. u.* —thurm, *sm. vid.* Warte.

Wart u. Warte-saal, *sm.* sala dla czekających (na kolejach żelaznych).
 Wartung, *sf.* doglądanie czego, staranie o co. (przyczyna.)
 Wartum, *adv.* dla czego? —, *sn.*
 Wäsche, *sf.* (*dim.* Wäschchen) brodawka; cycek, brodawka piersiowa.
 Wärsen-förmig, *adj.* zaokrąglony.
 —kreis, *sm.* obwódka otaczająca brodawki piersiowe.
 Wäsche, *adj.* brodawkowaty, brodawkami obrosły.
 Was, *pron.* co, czego; co za?
 Wäschbar, *adj.* mogący być mytym, prany. (rzekko.)
 Wäsch-bär, *sm.* gatunek cywety (zwie-
 —becken, *sm.* miednica do mycia.
 —bäuel, *sm.* kijanka (do prania).
 —erbe, *sf. u.* —thon, *sm. vid.* Was-
 —erbe.
 —frau, *sf. u.* —weise, *sn.* praćka.
 —gold, *sn.* złoto wymyte. (nia.)
 —handschuh, *sm.* rękawiczka do pra-
 —haus, *sn. u.* —stube, *sf.* pralnia, (jako osobny budynek).
 —flammer, *sf.* szpilka drewniana, (do suszenia bielizny).
 —korb u. Wäschkorb, *sm.* kosz po-
 —dłużny na bieliznę.
 —lappen, *sm.* ściierka.
 —leder, *sn.* skóra dająca się prać.
 —platz, *sm.* miejsce do opłukiwa-
 —nia, przemywania. (mycia.)
 —stisch, *sm.* stolik (z miednicą) do
 —trog, *sm.* niecka do prania.
 Wäsche, *sf.* pranie; bielizna; mycie,
 opłukiwanie (rudy); przemysłowa-
 —nia, miejsce do czyszczenia rudy.
 Wäschen, *va.* irr. umyc, uprać co;
vn. bzdurzyć, paplać; —, *sn.* my-
 cie, pranie; paplanie.

Wäsher, *sm.* —in, *sf.* pracz, —czka;
 fig. papla, gaduła.
 Wäsherei, *sf.* mycie, pranie (mó-
 —wią z nieukontentowaniem); ga-
 —danina, paplanie.
 Wäsch-schranf, *sm.* szafa na bieliznę.
 —zettell, *sm.* spis bielizny daniej do
 prania.
 Wässer, *sn.* woda; sein — lassen, iść
 z uryną; zu —, wodą, rzeką, mor-
 —zem; zu — werden, spełniać na
 niczem.
 Wässer-ader, *sf.* żyła wodna; Anat.
 —kanal, żyła limfatyczna.
 —amt, *sn.* zarząd robót i kommu-
 —nikacyj wodnych.
 —arm, *adj.* ubogi w wodę.
 —ast, *u.* —schoss, *sm.* dzika gałąź.
 —bach, *sm.* strumyk.
 —bau, *sm.* budowa wodna; —u.
 Straßenbau, budowa dróg i mo-
 —stów.
 —baukunst, *sf.* budownictwo wodne.
 —baumeister, *sm.* budowniczy wo-
 —dny, hydraulik.
 —becken, *sn.* miednica; kotlina u
 fontany.
 —behälter, *sm.* cysterna, zbiornik
 w którym woda się utrzymuje.
 —beschreiber, *sm.* hydrograf, biegły
 w hydrografii.
 —beschreibung, *sf.* hydrografia, opisa-
 —nie wód i nauka żeglugi.
 —bett, *sn.* łożo, koryto rzeki.
 —bild, *sn.* obraz odbijający się
 w wodzie. (wodne.)
 —blattern u. —poden, *sf. pl.* ośpice
 —blei, *sn. vid.* Stiefblei.
 —bruch, *sm. Med.* przepuklina wo-
 —dnista, nabrzmienie w worku ją-
 —drowym z materią wewnątrz.

Wässer-bücht u. —fest, *adj.* nieprze-
 —puszczający wody, nieprzemaka-
 —jący.
 —büchte, *sf.* nieprzemokliwość.
 —brud, *sm.* Phys. ciśnienie wody.
 —ebene, *sf.* wielka przestrzeń wody.
 —elmer, *sm.* wiadro, węgorek do
 wody.
 —entdecker, *sm.* czujący wody są-
 —czące się pod ziemią.
 —erzeugung, *sf.* tworzenie wody.
 —fahrt, *sf.* przejażdżka, jazda wodna.
 —fall, *sm.* wodospad. (dna.)
 —farbe, *sf.* kolor wody; farba wo-
 —farbig u. —blau, *adj.* wodnego ko-
 —loru, modry.
 —faß, *sn.* beczka na wodę. (dy.)
 —flucht, *sf.* płaszczyzna, poziom wo-
 —flucht, *sf.* butelka na wodę.
 —fluth, *sf.* powódź, wylew.
 —frau, *u.* —fräulein, *sn. sf.* rusal-
 —ka, undyna, dziewica wodna.
 —galle, *sf. vid.* Stengengalle. (dy.)
 —gang, *sm.* kanał do odpływu wo-
 —gefähr, *sf.* niebezpieczeństwo któ-
 —rem woda zagraża.
 —glas, *sn.* szklanka do wody.
 —gleich, *adj.* poziomy, —mo.
 —gleicht, *sf.* linia pozioma.
 —grab, *sn. vid.* Niebgrab.
 —grube, *sf.* stok, dół do którego
 woda ścieka; cysterna.
 —guß, *sm. vid.* Stengenguß. (woda.)
 —hell, *adj.* jasny, przezroczysty jak
 —höhe, *sf.* wysokość wody.
 —holzer u. —holunder, *sm.* kalina
 —zwyyczajna. (na lub morska.)
 —hose u. —trompete, *sf.* trąba wod-
 —huhn, *sn.* łyska, (ptak).
 —hund, *sm.* pies ułożony do polo-
 —wania na kaczki.

- Wasserjagd, *sf.* polowanie na ptastwo wodne. (*wadu*).
 —jungfer, *sf.* ważka, panna (*gat. o-*
fanne, sf. konewka na wodę.
 —karte, *sf.* mappa wód, rzek, jezior.
 —kessel, *sm.* kocioł na wodę.
 —leś, *sm.* promienisty czyli biały
 piryt. (*dzie nie mięknie*).
 —flut, *sm.* kit wodny (który w wo-
 —nucht, *sm.* nosiwoda.
 —fnoblauch, *sm.* ozanka czonskowa.
 —lopf, *sm. Med.* puchlina wodna
 w głowie.
 —frastlechte, *sf.* hydrodynamika, nau-
 —ka o sile wody i jej równowa-
 —żeniu.
 —flug, *sm.* dzban do wody.
 —kunst, *sf.* hydraulika, nauka o pro-
 —wadzeniu i podnoszeniu wód; ma-
 —chyna hydrauliczna; wodokok, wo-
 —dotrysk.
 —kunstler, *sm.* hydraulik.
 —leer u. —loß, *adj.* bezwodny, ma-
 —jący niedostatek wody.
 —leitung, *sf.* prowadzenie wody;
 —wodociąg.
 —lilie u. —rose, *sf.* lilia wodna.
 —linie, *sf. Mar.* linia wody (po któ-
 —rój okręt może się zanurzać w wo-
 —dzie). (*dnemi farbami*).
 —malerei, *sf.* malowanie wodne (wo-
 —mangel, *sm.* brak, niedostatek wo-
 —dy). (*na niebie*).
 —mann, *sm. Astron.* wodnik (*znak*
 —melone, *sf. u.* —türbiß, *sm.* ar-
 —buz, kawon.
 —messer, *sm.* hidrometr, wodomiar.
 —mühle, *sf.* młyn wodny.
 —nabel, *sm.* pepownik (*rośl.*).
 —noth, *sf.* niedostatek wody; po-
 —wódz.

- Wasser-nuß, *sf.* orzech wodny (*vid.*
 —Stachelnuß).
 —nymphe, *sf.* nimfa wodna, najada.
 —orgel, *sf.* organy wodne.
 —paß, *sm. vid.* Wassertwaqe.
 —paß u. —recht, *adj. vid.* Bagerecht.
 —perle, *sf.* perła, perła nasładowana.
 —pfanze, *sf. u.* —getwächse, *sm.* ro-
 —ślina wodna.
 —preße, *sf.* prasa hydrauliczna.
 —probe, *sf.* próba za pomocą wody;
 —próba wodna, ordalia (sądy Boże
 —za feudalności).
 —pumpe, *sf.* pompa wodna.
 —quelle, *sf.* źródło wód.
 —rad, *sm.* koło wodne; pajak wo-
 —dyni (w ognia sztucznych).
 —rand, *sm. Mar.* część statku nie
 —zanurzona, po nad wodą.
 —raum, *sm.* przestrzeń wodą za-
 —lana; *Mar.* spód okrętu na wodę.
 —reich, *adj.* obfitujący w wodę; *sm.*
 —państwo morskie. (*wody*).
 —rinne, *sf.* rynna do prowadzenia
 —slupe, *sf.* słup wodny; *vid.* Wasser-
 —hose. (*zrzadzona*).
 —schaden, *sm.* szkoda przez wodę
 —schu, *sf.* wodowstręt, wściekliz-
 —na; *adj.* bojący się wody; wodo-
 —wstrętny, mający wściekliznę.
 —schierling, *sm.* cykuta, szale, świ-
 —nia wesz (*ziele*).
 —schiff, *sm. Mar. vid.* Kameel.
 —schlacht, *sf. vid.* Seeschlacht.
 —schlange, *sf.* wąż wodny, hydra.
 —schlauch, *sm.* łagiewna wodę; ply-
 —wacz (*rośl.*).
 —schlucht, *sf.* wyrwa, bródza powo-
 —dzą wynurtowana.
 —schnelle, *sf. Geogr.* katarakta, próg,
 —progi rzeczne.

- Wasser-schraube, *sf.* śruba Archime-
 —desa.
 —schwalbe, *sf.* grzebielucha (*ptak*).
 —schwein, *sm.* tapir (*zwierz czworo-
 —nożny z trąbą, wielkości wolu*).
 —schwere, *sf.* ciężkość wody. (*dzie*).
 —seite, *sf.* strona obrocona ku wo-
 —spiegel, *sm.* zwierciadło wód.
 —spinne, *sf.* pajak wodny.
 —spritze, *sf.* sikawka do wody; (*vid.*
 —Geuerspritze).
 —stand, *sm.* stan, wysokość wody.
 —stanglehre, *sf.* hydrostatyka, nau-
 —ka o ciężkości płynów wody.
 —stern, *sm.* gwiazdosz (*rośl.*).
 —stiesel, *sm.* bót nieprzemakający.
 —stoff, *sm.* Chim. wodoród.
 —stoffhaltig, *adj.* zawierający w so-
 —bie wodoród.
 —strahl, *sm.* promień wody.
 —straße, *sf.* przesmyk, miejsce do
 —przepływu okrętów.
 —strom, *sm.* strumień wody.
 —strudel u. —wirbel, *sm.* wir na wo-
 —dzie.
 —sucht, *sf. Med.* puchlina wodna.
 —südtig, *adj.* mający puchlinę wod-
 —ną.
 —taucher, *sm.* nurek.
 —taufe, *sf.* chrzest z wody.
 —theil, *sm.* atom, drobna cząstka
 —wody.
 —thier, *sm.* zwierz wodny.
 —tiefe, *sf.* głębokość wody; *Mar.*
 —ilość wody którą statek pływając za-
 —biera.
 —tonne, *sf.* beczka do wody.
 —tracht, *sf.* sądy do noszenia na raz
 —dwóch wiader wody; *Mar. vid.*
 —Wassertiefe.
 —träger, *sm.* woziwoda, nosiwoda.

- Wasser-treibend, *adj. Med.* odprowa-
 —dzający wilgoci rozlane we wkle-
 —słościach ciała.
 —trinker, *in. s.* pijący, —a wodę.
 —trog, *sm.* koryto, rynna do wody.
 —trompete, *sf. vid.* Wasserhose.
 —trunt, *sm.* lyk wodny.
 —uhr, *sf.* zegar wodny. (*rośl.*).
 —welschen, *sm. u.* —biolc, *sf.* łaczeń
 —wogel, *sm.* ptak wodny.
 —wage, *sf.* poziom wody; wodo-
 —miar, waga wodna.
 —wägung, *sf.* poziomowanie.
 —wehr, *sm.* grobla, tama.
 —weihc, *sf.* poświęcenie wody.
 —werk, *sm.* robota, budowa wodna.
 —wirbel, *sm. vid.* Wasserstrudel.
 —wogt, *sf.* balwan, wał, fala wod-
 —na.
 —zuber, *sm.* ceber na wodę.
 Wassericht, *adj.* wodzisty, do wody
 —podobny.
 Wasserig, *adj.* wilgotny, wodnisty.
 Wasserigkeit, *sf.* wodnistość.
 Wasserig, *adj.* wodnisty, wodny; —,
 —*va.* moczyc, namoczyć co; zwil-
 —żać, skrapiać, polewać; nawodnić,
 —zalewać, zalepiać; *en.* (es —rt ihm
 —den Mund) ślinka mu do ust idzie.
 Wassernoth, *sf. vid.* Wassernoth.
 Wasserung, *sf.* skrapianie; nawodnie-
 —nie.
 Wat. *sf.* bród (*vid.* Kurt).
 Waten, *vn.* (sich) brodzić przez co,
 —w bród przechodzić.
 Watsack, *sm.* zawiniątko, tlumoczek.
 Watschein, *vn.* chybotać się idąc, ta-
 —cząc się jak kaczką.
 Wätte, *sf.* wata.
 Watten, *va.* wywatować; —tirt,
 —*adj.* watowany.

Webel u. Wefel, *sn.* watek.
 Webeleine u. Webeiling, *sf.* Mar. drabinka powrozowa między linami okrętowemi.
 Weben, *vn.* ruszać się, poruszać się, żyć —, *va. irr.* tkąć co; —, *sn.* tkanie.
 Weber, *sm.* tkacz; *adj.* tkacki.
 Weberbaum, *sm.* wał u krosien tkackich.
 —blatt, *sn.* u. —lamm, *sm.* płocha.
 —bissel u. —larde, *sf.* dyspak (*gat. osłu*).
 —schiff u. Webschiff, *sn.* łódka tkacka.
 —stuhl u. Webstuhl, *sm.* warsztat tkacki.
 —zett, *sm.* osnowa tkacka.
 Weberci, *sf.* tkactwo; tkanka.
 Wechfel, *sm.* odmiana, zmiana, przemiana; wymienienie, wymienienie (pieniędzy); weksel (kupiecki, bankierski). (*rzutek*).
 Wechfel-balg, *sm.* u. —fimb, *sn.* pod.
 —bank, *sf.* kantor zmiany (pieniędzy); bank.
 —brief, *sm.* weksel (bankierski).
 —course, *sm.* kurs wekslowy.
 —fieber, *sn.* febra peryodyczna, przerywana.
 —gebrauch, *sm.* zwyczaj przyjęty do wypłaty weksli.
 —geld, *sn.* bankowa moneta.
 —händler, *sm.* bankier.
 —rede, *sf.* odpowiedź; mowa na przemian, rozmowa. (*ski*).
 —reiter, *sm.* Com. matacz wekslar.
 —reiterl, *sf.* matactwo, szachrajstwo wekslowe.
 —schrift, *sf.* pismo z odpowiedzią.
 —seitig, *adj.* wzajemny.
 —streit, *sm.* spór obustronny.

Wechfel-weise u. Wechfelweise, *adv.* naprzemian, wzajemnie.
 —winkel, *sm.* Geom. kąt przeciwny.
 Wechfel, *vn.* zmieniać się, odmieniać się; —, *va.* odmieniać, zmieniać, przemieniać co; (*Writse*) pisywać do kogo, korrespondować z kim; (*Worte*) rozmawiać z kim; rozprawić, spierać się z kim; (*Rugeln*) przestrzeliwać się z kim; —, *sn.* zmiana, odmiana; wymiana, zamiana.
 Wechfel, *sm.* wekslarz, zmieniać pieniądze; bankier, skupujący weksle. (*strucla*).
 Wed, *sm.* u. Wede, *sf.* kukielka.
 Weden, *va.* budzić, obudzić; *sn.* budzenie.
 Wedenmchl, *sn.* mąka pszena.
 Weder, *sm.* budzieli; ekscytator, budziło zegarowe.
 Weduhr, *sf.* zegar z ekscytátorem.
 Wedel, *sm.* ogon (zwierząt); oganiaczka, wachlarz.
 Wedelförmig, *adj.* mający kształt wachlarza.
 Wedeln, *vn.* ruszać ogonem; machać w tę i ową stronę wachlarzem.
 Weder, *conj.* ani; —, . . . noch, ani... ni.
 Wefel, *sn.* *vid.* Webel.
 Weg, *sm.* droga, gościniec, tor, ścieżka, kolój; *fig.* sposób, środek; —, *adv.* precz; *interj.* precz mi! zdała! im —ge sehn, być na zawadzie; seinen —verfolgen, chodzić swojemi drogami; er ist schon —, on już pojechał; Kopf —, precz z głową, usuń głowę!
 Wegbannen, *va.* odpędzić (czarami).
 Wegbegeben (*stch*), *vr.* oddalić się,

odejść.
 Wegbeissen, *va. irr.* odgryźć, wygryźć.
 Wegberufen, *va. irr.* odwołać kogo, kazać mu się oddalić.
 Wegbleiben, *vn. irr.* (*sehn*) nie przybyć, nie przyjść.
 Wegbrechen, *va. irr.* odlamać co.
 Wegbrennen, *va. irr.* wypalić, ogniem zniszczyć co; —, *vn.* wypalić się, zgorzeć.
 Wegbringen, *va. irr.* wyprowadzić kogo lub co z kąd.
 Wegdenken, *va. irr.* myśleć przenieść się na inne miejsce.
 Wegdrängen, *va.* odpychać, odsadzać, rugować (*vid.* Verdrängen).
 Wegdrücken, *va.* odciskać, odgnieść.
 Wegesamt, *sn.* urząd drogowy.
 —aufseher, *sm.* dozorca dróg.
 —bau, *sm.* budowanie, zakładanie dróg.
 —besserung, *sf.* naprawa dróg.
 —blatt u. —breit, *sn.* babka (*rośl.*).
 —bissel, *sf.* osat podwórzowy, poploch (*rośl.*).
 —born, *sn.* szaklak (*rośl.*).
 —fertig u. Wegfertig, *adj.* gotowy w drogę, do podróży.
 —gelb, *sn.* —zoll, *sm.* drogowe.
 —lagerer, *sm.* rabus, rozbójnik.
 —lagerung, *sf.* rabunek na drodze publicznej.
 —loß, *adj.* bezdrożny.
 —messer, *sm.* drogomiara (*narzędzie*).
 —müde, *adj.* zmęczony z drogi.
 —stule, *sf.* u. —stein, *sm.* słup, kamień drogowy.
 —scheibe, *sf.* *vid.* Schelbweg.
 —senf, *sm.* gorczyznik pospolity (*rośl.*).
 —tritt, *sm.* rdest płaszy (*rośl.*).

Wege-warte, *sf.* podróżnik (*rośl.*).
 —zehrung, *sf.* pieniądze na kosztą podróży. (*odejść*).
 Weg'eilen, *va.* szybko się oddalić.
 Wegen, *prep. gen.* dla, ze względu, z powodu. (*blatt*).
 Wegetrich, *sm.* (*roślina*) *vid.* Wege.
 Wegessen, *va. irr.* sam. zjeść, zmieszać, sprzątnąć (jadło).
 Wegfächeln, *va.* wachlarzem zwijać, odwijać.
 Wegfahren, *vn. irr.* (*sehn*) odjechać pojechać; —, *va.* powieźć, wywieźć co.
 Wegfallen, *vn. irr.* (*sehn*) odpadać; upadać, nie mieć miejsca; wyrzucić się, być wyrzuconem.
 Wegfangen, *va. irr.* wylepać.
 Wegfaulen, *vn.* odgnieć.
 Wegfesten, *va.* odpilować co.
 Wegfischen, *va.* wyłowić (ryby); (*etnem etwas*) wziąć, porwać komu co z przed nosa.
 Wegflattern, *vn.* (*sehn*) ulecieć, trzepocząc się. (*ptakach*).
 Wegfliegen, *vn. irr.* (*sehn*) ulecieć (o ptakach).
 Wegfliehen, *vn. irr.* (*sehn*) uciekać, uciec.
 Wegfließen, *vn. irr.* (*sehn*) upływać.
 Wegflüchten, *vn. u. vr.* uciec, schronić się dokąd (dla bezpieczeństwa).
 Wegfressen, *va. irr.* obezrzeć, uznać co.
 Wegführen, *va.* uprowadzić, wyprowadzić kogo; wywieźć co.
 Weggabeln, *va.* porwać, sprzątnąć co z przed nosa.
 Weggang, *sm.* odejście.
 Weggeben, *va. irr.* oddać, wydać co; rozdać co. (*odejść*).
 Weggehen, *vn. irr.* (*sehn*) pojsć precz,

1375 Beggeleiten.
 Beg'geleiten, *va.* odprowadzić kogo, towarzyszyć mu.
 Beg'gerathen, *vn. irr.* (sehn) zarzuć się, zginać, zniknąć gdzie.
 Beg'gießen, *va. irr.* wylać co.
 Beg'glätten, *va.* wygładzić (zmar-szoki).
 Beg'haben, *va. irr.* dostać, urwać co; pojąć, zrozumieć co, nauczyć się czego; umieć zrobić co. (ka).
 Beg'hallen, *va. irr.* trzymać co z dale.
 Beg'hängen, *va.* zdjąć i powiesić co gdzie indziej.
 Beg'halschen, *va.* porwać, capnąć komu co. (co).
 Beg'hauen, *va. irr.* odrąbać, odciać.
 Beg'heben, *va. irr.* podnieść i odsunąć co.
 Beg'helfen, *va. irr.* dopomódz komu do oddalenia się.
 Beg'holen, *va.* pójść lub przyjść po kogo, wyprowadzić go, pójść i wynieść co.
 Beg'hüpfen, *vn.* (sehn) podskakując oddalić się; (über etwas) z lekka co brać, pominać.
 Beg'lagen, *va.* wypędzić, wygnąć.
 Beg'labern, *va.* zabrać, porwać, zapiąć co.
 Beg'lehen, *va.* odwrócić co; odmieścić.
 Beg'kommen, *vn. irr.* (sehn) wyjść, odejść; zaginać; wybrnąć z czego, ocalić. (oddalić się).
 Beg'konnen, *vn. irr.* móż odejść.
 Beg'kragen, *va.* wyskrobać.
 Beg'frieden, *vn. irr.* (sehn) odłazić, wyczołgać się, cichaczem odejść, oddalić się.
 Beg'friegen, *va.* dostać za swoje.
 Beg'tüßen, *va.* całusami odpędzić, oddalić

Begreifen. 1376
 Beg'tacheln u. — lachen, *va.* uśmiechem oddalić.
 Beg'tassen, *va. irr.* puścić, pozwolić odejść; opuszczać co.
 Beg'tausen, *vn. irr.* (sehn) uciec.
 Beg'täugnen, *va.* zapierać, zaprzeczać co.
 Beg'tegen, *va.* odłożyć na bok.
 Beg'teilen, Beg'tenken, *va. vid.* Ab-leiten u. Ablenken.
 Beg'tenchten, *va.* poświęcić komu przy odejściu.
 Beg'töscheln, *va.* wymazać co.
 Beg'machen (sich), *vr.* wymknąć się, oddalić się.
 Beg'mausen, *va.* zemknąć, ukraść co.
 Beg'mögen, *va. irr.* chcieć oddalić się. (dalić).
 Beg'müssen, *vn. irr.* musieć się od-Begnahme, *sf.* zdjąć; wzięcie, odebranie komu czego.
 Beg'nahmen, *va. irr.* zdjąć co; wziąć, odebrać, zabrać komu co.
 Beg'nöthigen, *va.* zmusić kogo do oddalenia się.
 Beg'packen, *va.* zapakować gdziein-dziej; sich —, *vr.* pójść precz.
 Beg'peitschen, *va.* batem kogo od-pędzić.
 Beg'pfänden, *va.* pozrywać co.
 Beg'practichen, *va.* zręcznie porwać, zwędzić, capnąć co. (pędzić).
 Beg'prügeln, *va.* biciem kogo od-Beg'pußen, *va.* czyszczeniem zmia-tać, zebrać co.
 Beg'raubern, *va.* wyskrobać co.
 Beg'raffen u. — rauben, *va.* porwać co.
 Beg'räumen, *va.* usunąć, uprzatnąć (przeszkody).
 Beg'reife, *sf.* odjazd. (zkąd).
 Beg'reisen, *vn.* odjechać, oddalić się

Begreifen. 1377
 Beg'reifen, *va. irr.* oderwać, zwałić; wydrzeć komu co, porwać i unieść z sobą co. (konno).
 Beg'reiten, *vn. irr.* (sehn) odjechać.
 Beg'rennen, *vn. irr.* (sehn) pędem po-lecieć, oddalić się.
 Beg'rüden, *va.* odsunąć co; —, *vn.* odsunąć się, ustąpić.
 Beg'rubern, *vn.* (sehn) odpłynąć za pomocą wiosel.
 Beg'rufen, *va. irr.* zawołać kogo zkąd do siebie.
 Beg'säbeln, *va.* odciać co szabłą.
 Beg'sam, *adj.* drożny, mający drogi (w okolicach).
 Beg'schaffen, *va.* sprzątnąć co, od-dalić kogo, pozbyć się kogo, czego.
 Beg'schauen, *va.* łopatą odgarnąć.
 Beg'schauen, *va.* podarować; rozda-rować.
 Beg'schieren, *va.* uciąć, odciać no-życzkami, ostrzydz; sich —, *vr.* wy-nieść się, pójść precz.
 Beg'schierzen, *va.* żarcikami pozbyć się kogo, czego, oddalić co.
 Beg'schleichen, *va.* wypleszyć.
 Beg'schleiden, *va.* wysłać kogo zkąd.
 Beg'schieben, *va. irr.* odsunąć co.
 Beg'schießen, *va. irr.* zestrzelić, u-strzelić co.
 Beg'schiffen, *va.* uwozić co na okrę-cie; —, *vn.* (sehn) odżeglować, od-płynąć.
 Beg'schlagen, *va.* odbić, wybić co.
 Beg'schleichen (sich), *vr.* chyliem o-dejść, wynieść się.
 Beg'schleifen, *va.* uwlec, porwać; —, *va. irr.* zeszlifować, stoczyć.
 Beg'schleppen, *va.* uwlec, porwać, u-nieść.
 Beg'schleudern, *va.* rzucić co daleko

Begsteden. 1378
 od siebie procz; rozpraszać, roz-trwonić.
 Beg'schmelzen, *va. irr.* odlutować; odtopić, wtopić; —, *vn.* stopnieć, roztopić się. (co).
 Beg'schnappen, *va.* capnąć, porwać.
 Beg'schneiben, *va. irr.* oderżnąć co.
 Beg'schnellen, *va.* odbić, odmachnąć.
 Beg'schütten, *va.* wysypać; wylać.
 Beg'schwemmen, *va.* zerwać, znieść co siłą wody. (płynąć).
 Beg'schwimmen, *vn. irr.* (sehn) od-Beg'schwinden, *vn. irr.* zniknąć.
 Beg'segeln, *vn.* odżeglować.
 Beg'sehen, *vn. irr.* niepatrzeć, od-wrócić oczy od czego.
 Beg'sehen (sich), *vr.* z tęsknotą pra-gnąć oddalenia się.
 Beg'senden, *va. irr.* wysłać, wypra-wić kogo, co.
 Beg'setzen, *va.* odstawić co na bok; sich —, *vr.* (über etwas) mniej zwa-żać na co, nieślać co co.
 Beg'sehn, *vn. irr.* być nieobecnym, nie być już; er ist schon lange weg, on już dawno odszedł.
 Beg'singen, *va. irr.* śpiewaniem co oddalić, rozpędzić.
 Beg'sollen, *vn. irr.* mieć, musieć oddalić się.
 Beg'spielen, *vn. irr.* wypluć.
 Beg'spötteln u. — spotten, *va.* odpra-wić kogo z szyderstwem; żartami zbywać kogo, co.
 Beg'sprengen, *vn.* (sehn) pędem pu-szczać się, odjechać, polecieć.
 Beg'springen, *vn. irr.* (sehn) odsko-czyć precz.
 Beg'spülen, *va.* podmyć i unieść (jak rzeka grunt). (gdzieś).
 Beg'steden, *va.* schować, wściбіć

Weg'stellen, *va. irr.* ukrasć, wykrasć *co*; *ſich* —, *vr.* wykrasć się, ukradkiem wyjść.

Weg'stellen, *va.* odstać *co* na bok.

Weg'sterben, *vn. irr.* (ſehn) pomrzeć, powymierać.

Weg'steuern, *vn.* (ſehn) odpływać.

Weg'stößen, *va.* zemknąć, ściagnąć, ukrasć *co*.

Weg'stoßen, *va. irr.* odepchnąć.

Weg'streichen, *va. irr.* wykreslić, wymazać *co*; odgarnąć (włosy z czoła); zgarnąć (pieniądze); *vn.* (ſehn) odlecieć (o ptakach).

Weg'streifen, *vn.* strąszyć, zmieść.

Weg'streiten, *va. irr.* zaprzeczać *komu* *czego*. (nieść z sobą).

Weg'strömen, *vn.* (ſehn) płynąć u.

Weg'tändeln, *va.* igraszkami zbywać.

Weg'thun, *va. irr.* odłożyć, na stronę położyć *co*.

Weg'tragen, *vn.* (ſehn) klusem odjechać (konno). (ponieść *co*).

Weg'tragen, *va. irr.* wynieść, przez

Weg'treiben, *va. irr.* odpędzić, wypędzić, odegnąć, wygnąć.

Weg'treten, *vn. irr.* (ſehn) odstąpić, odejść na bok; —, *va.* deptaniem zepsuć.

Weg'trocknen, *vn.* (ſehn) usychać.

Weg'tragen (ſich), *vr.* odważyć się oddalić.

Weg'toßen, *va.* odtoczyć, odwalić.

Weg'toandeln, *u.* —wandern, *vn.* (ſehn) powędrować.

Weg'toßen, *va. irr.* wymyć, zmyć, wyprać *co*.

Weg'toßen, *va.* zwać *co*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

Weg'toßen, *va. irr.* odprawić *kogo*, odesłać *dokąd*.

(-lka) drogi; przewodnik, książka dla podróżników; drogowskaz, słup drożny.

Weg'wenden, *va. irr.* odwrócić; *ſich* —, *vr.* odwrócić się.

Weg'werfen, *va. irr.* rzucić na ziemię, porzucić, wyrzucić; *ſich* —, *vr.* upadlać się.

Weg'winken, *va.* skinąć *na kogo* aby

Weg'winkeln, *va.* odprawić *kogo* do wcipekami. (dalić).

Weg'wollen, *vn. irr.* chcieć się od.

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Weg'wünschen, *va.* życzyć sobie aby

Wehr-geiß, *sn. vi.* kara pieniężna za rozlanie krwi.

—loß, *adj.* bezbronny.

—mann, *sm. vi.* wojownik, człowiek uzbrojony.

—stand, *sm.* stan wojskowy.

—wolf, *sm. vid.* Wehrwolf.

—zahn, *sm.* kiel, kły (dzika).

Wehren, *va.* wzbraniać *komu* *czego*, wstrzymać, hamować, powściągać *co*; *ſich* —, *vr.* bronić się, opierać się. (ronny).

Wehrhaft, *adj.* zdalny do broni; ob-

Weib, *sn. (dim.)* Weibchen) kobieta, niewiasta, żona.

Weibchen, *sn. dim.* żonka; *H. nat.* samica, samiec.

Weiberarbeit, *sf.* robota kobieca.

—feind *u.* —hasser, *sm.* nieprzyjaciel kobiet.

—fueßt *u.* —ling, *sm.* mąż żonie u-

—legający, babiarz, mizgus, kobiec-

—ciarz.

—fattet, *sm.* siodło damskie

—ſchen, *adj.* mający wstręt od ko-

—biet.

—stimme, *sf.* głos kobiecy.

Weiberhaft, *adj.* kobiecy, po kobie-

—cemu.

Weiblich, *adj.* kobiecy, właściwy ko-

—biecie; zniewieścisty.

Weiblich, *adj.* kobiecy, żeński.

Weiblichkeit *u.* Weibheit, *sf.* kobiecość, żeńskość. (berfuecht).

Weiblich *u.* Weiberlich, *sm. vid.* We-

—blich, *adj.* bezżenny.

Weibsbild, *sn. u.* —person, *sf.* kobie-

—ta, kobiecisko, baba.

—leute, *pl. u.* —boß, *sn. pl.* kobiety.

—mens, *od.* —stüd *u.* Weibsen, *sn.* baba.

Weich, *adj.* miękki.

Weichbilde, granica obwodu miasta.

—ſich, *sm.* wszelka ryba z rodzaju mięsów.

—herzig, *adj.* miękkiego serca.

—herzigkeit, *sf.* miękkość serca.

—plaster, *sn.* plaster rozmięczający.

—stein, *sm.* gatunek kamienia z którego wyrabiają garaki.

—thier, *sn.* —wurm, *sm.* mięczak.

Weiche *u.* Weichheit, *sf.* miękkość; —, *sf.* moczenie; *pl.* Anat. słabizny.

Weichen, *vn.* mięknąć; *va.* miękczyć, moczyć; —, *vn. irr.* ustąpić, podać się, oddalić się; ustępować *komu* *w* *czem*.

Weichenband, *sn.* —bruch, *sm.* —drüse, *sf.* *vid.* Weissenband, Weissenbruch *u.* Weissenbrüse. (wiesciały).

Weichlich, *adj.* nieco miękki; znie-

Weichlichkeit, *sf.* miękkość, zniewie-

—sciałość. (cioch).

Weichling, *sm.* niewieścuch, pieś-

Weichsel *u.* Weichselstift, *sf.* sliwa

—wisnia.

Weichselzopf, *sm.* Med. kołtun.

Weib, *sm. rosl. vid.* Weib.

Weide, *sf. u.* Weidenbaum *sm.* wierz-

—ba; —, *sf.* pasza; pastwisko; *fig.* rokosz; *vi. vid.* Eingeweide.

Weidebruch, *sm.* przepuklina, kiła, raptura. (chodowa).

—barm, *sm.* Anat. kieszka dolna, od-

—platz, *sm.* pastwisko.

—recht, *sn.* wygon, prawo pasać bydło na cudzym gruncie.

Weiden, *adj.* wierzbowy; —, *va.* pa-

—sac, paść; pastroszyć; —, *vn.* paść

—się (na łące); *ſich* —, *vr.* pasć oczy

1383 Weidenbach. (wierzby).
wideklem czego.
Weidenbach, sm. strumyk otoczony
— gebüsch u. — gesträuch, sn. wierzbi-
na, laszek wierzbowy.
— schwamm, sm. masłuk, kozłak pa-
chnący (grzyb).
Weidenich, sm. wierzbowka wązko-
liściowa; krwawnica, pospolita
(rośl.).
Weidlich, adj. mocny, lepski, zwa-
wy; adv. tego, porządnie. (wiec.)
Weidmann u. Weidemann, sm. a, lo-
— männlich, adj. łowiecki.
— mannschaft, sf. myśliwi.
— meißer, sn. nóż myśliwski.
— weis, sn. łowiecstwo.
Weise, sf. motowidło.
Weisen, va. motać; sam. wygrmo-
cić, wylomotać kogo.
Weiser, -in, s. motacz (-czka), zwi-
jacz (-czka) na motowidło.
Weigern, va. odmówić komu czego;
sich —, vr. wzbraniać się, ociągac
się.
Weigerung, sf. wzbranianie się, opór.
Weihe, sf. święcenie, poświęcenie;
—, sf. kania (ptak).
Weihen, va. poświęcić, oddać na o-
fiarę komu; dać, udzielić błogosła-
wienia, poświęcić (kapłana), po-
święcać.
Weih-altar, sm. ołtarz poświęcalny.
— bischoff, sm. sufragan. (wska.)
— brod, sn. praszak, maca żydo-
— fasten, pl. suchoedni.
— feitel, sm. kropielnica.
— nachten, sf. pl. Boże narodzenie.
— nachlich, adj. bożonarodzeniowy.
— nachtsabend, sm. willia Bożego Na-
rodzenia. (żego narodzenia).
— nachtsfester, sm. pl. święto Bo-

Weinhändler. 1384
Weihnachtsgeist, sn. gwiazdka,
kolęda.
— rauch, sm. kadzidło.
— rauchbüchse, sf. u. — fästchen, sn. pu-
szka do kadzidła.
— wasser, sn. woda święcona.
— webel, sm. kropidło.
Weiber, sm. sadzawka, staw.
Weiber-fisch, sm. ryba ze stawu.
— wasser, sn. woda ze stawu.
Weil, conj. ponieważ.
Weiland, adv. niegdys.
Weilarbeit, sf. Metal. robota pobocz-
na w godzinach spoczynku.
Weile, sf. (dim. Weilchen) odpoczy-
nek; chwila; cline — warten, chwilę
poczekać; lange —, nudy.
Weilen, vn. bawić, przebywać gdzie.
Weiler, sm. u. sn. wioska.
Wein, sm. wino; adj. winogronny;
winny.
Wein-arm, adj. ubogi w wino.
— änglein, sn. vid. Berberisbeere.
— bau, sm. uprawa wino.
— becher, sm. puhar do wino.
— beere, sf. winna jagoda.
— berg u. — garten, sm. winnica.
— blatt, sn. liść winny.
— eßig, sm. ocet winny. (na.)
— fische, sf. butelka, gąsiorek do wi-
— gärtner, sm. ogrodnik uprawiają-
cy wino.
— geist, sm. spirytus winny.
— geländer, sm. szpaler winniczy.
— glas, sn. szklanka, lampka, kieli-
szek do wino.
— gott, sm. bożek wino.
— guß, sm. libacja, lanie wino na
cześć bóstwu.
— handel, sm. handel wino.
— händler, sm. kupiec handlujący

1385 Weinhandlung.
winem, winiarz.
Weinhandlung, sf. handel winny.
— haus, sn. u. — schen, sf. winiarnia.
— heber, sm. lewar do wino.
— hefen, sf. pl. lagier winny.
— jahr, sn. rok obfitujący w wino.
— keller, sm. piwnica do wino; piwni-
ca, sklep gdzie wino sprzedają,
winiarnia. (wina).
— kelter, | sf. prassa do wyciskania
— fuder u. — fuder, sm. kiper, sklep-
nik win.
— lager, sm. skład wino.
— land, sn. kraj wydający wino.
— laub, sn. winne liście.
— laubstab, sm. laska bachantek, oto-
czona bluszczem i winnym liściem
z szyszką na końcu.
— lese u. — ernte, sf. winobranie.
— leser, -in, s. winobraniec, -nka.
— los, adj. bez wino.
— monat, sm. październik.
— ranke, sf. gałązka winnej macicy.
— rebe, sf. winna latorośl, szczep
winny.
— reich, adj. obfitujący w wino.
— säure, sf. Chim. kwas winny.
— stein, sm. winny kamień, winnik,
winian kwaśny.
— stoff, sm. winna macica.
— träber u. — triester, pl. wytłoczyny
z winogron.
— traube, sf. winogrono.
— zapfen, sm. służ den — ausschlagen,
stracić apetyt do wino.
— zeineln, vn. winem trącić; skrzy-
wić się jak do placzu.
Weinen, vn. płakać. (dny.)
Weinenswerth, adj. oplakiwania go-
Weinlich, adj. skłonny do placzu;
placzliwy.

Weißbaum. 1386
Weinig, adj. zawierający w sobie
wino. (smaku winnego).
Weinling, sm. owoc winkowaty,
Weis, adv. — machen, wmówić w ko-
go co.
Weise, sf. sposób, zwyczaj; Mus.
nóta podług której się śpiewa;
Gram. tryb; —, adj. mądry; sm.
mądrzec; der Stein der — fen, ka-
mien filozoficzny.
Weisen, va. irr. pokazać co; po-
słać, odsyłać do kogo; wskazać;
(zuredt) objaśnić kogo, naprowa-
dzić na dobrą drogę.
Weiser, sm. wskaziciel, pokaziciel;
skazówka (u zegarka); — u. Weisel,
matka, królowa roju pszczoł,
Weisheit, sf. mądrość.
Weisheits-lehre, sf. filozofia, nauka
mądrości. (drości).
— lehrer, sm. filozof, nauczyciel mą-
— voll, adj. pełen mądrości.
— zahn, sm. ząb mądrości.
Weislich, adv. mądrze.
Weisfagen, va. wróżyć, przepowia-
dać.
Weissfager, -in, s. wieszczek, -czka.
Weissagerei, sf. wieszczbiarstwo.
Weissagung, sf. proroctwo, przepo-
wiednia, wróżba.
Weiß, adj. biały; czysty; die — fe
Woche, wielki tydzień.
Weisse, sf. białosć; sm. biały kolor;
białko.
Weissen, va. wybielić, pobielić co.
Weiß-baden, adj. z pszennej maki
upieczony.
— bader, sm. bułecznik, piekacz
z pszennej maki piekący.
— baum, sm. u. — pappel, sf. topo-
la biała.

Weißbinder, *sm.* bednarz robiący miary rzeczy sypkich.
 —birke, *sf.* brzoza biała.
 —blech, *sn.* blacha biała.
 —buche, *sf.* grab', grabina (*vid.* Hagebuche).
 —born, *sm.* głóg pospolity.
 —fisch, *sn.* ryba biała; białoryb, ryba ukłój, uklejka.
 —gar, *adj.* wyprawny na jerochę.
 —gärber, *sm.* białoskórnik.
 —glühend, *adj.* rozpalony aż do białości.
 —kram, *sm.* kram płócienny.
 —krämer, *sm.* kramarz płótaem handlujący. (biała, głowiasta).
 —kraut, *sn.* u. —lohl, *sm.* kapusta.
 —mehl, *sn.* jasna mąka pszenna.
 —näherin, *sf.* szwaczka pięknej bielizny.
 —taube u. —fichte, *sf.* świerk.
 —wasser, *sn.* biała woda (do okładania).
 —zeug, *sn.* bielizna.
 Weißglüh, *adj.* białawy.
 Weißung, *sf.* wskazanie, polecenie komu czego.
 Weit, *adj.* daleki; przestronny; *adv.* daleko; szeroko.
 Weite, *sf.* dalekość, odległość; przestronność, szerokość; —, *sn.* miejsce otwarte, przestwór; daß — suchen, uciec w dalekie strony.
 Weiten (sich), *vr.* rozprzestrzenie się, rozciągać się.
 Weitläufig u. —läufig, *adj.* obszerny, rozciągly; rozwlekły; daleki (o krewnych).
 —läufigkeit u. —läufigkeit, *sf.* rozwlekłość; *pl.* korowody, ceregiele.
 —schweifig, *adj.* rozwlekły.

Welt-schweifigkeit, *sf.* rozwlekłość.
 —sehend, *adj.* dalekowidzący, prze-widujący.
 —sichtig, *adj.* widzący z daleka.
 —umfassend, *adj.* wiele obejmujący.
 Weitung, *sf.* rozprzestrzenienie; obszar.
 Weizen u. Waizen, *sm.* pszenica; *adj.* pszenny; türkscher —, kukurydza.
 Welcher, *pron. (sf. —che, n. —ches)* który; jaki; niektóry; welch ein, co za!
 Welcherlei, *adj. indecl.* jaki, jakiego gatunku.
 Welt, *adj.* zwiędły.
 Welten, *vn.* (sich) wędnać.
 Weltbaum, *sm.* walec, cylinder.
 Welle, *sf. (dim. Wellchen)* fala morska, balwan, wał; walec, wałek.
 Wellen-bad, *sn.* kąpiel morska.
 —förmig u. Wellenhaft, *adj.* falisty.
 —loß, *adj.* bez fał.
 —schlag, *sm.* uderzenie fali, balwanu.
 —schlagenb, *adj.* rzucający balwany.
 Wellermauer u. —wand, *sf.* mur z gliny i słomy.
 Wellern, *va.* lepić ze słomy z gliną.
 Welt u. Wellersich, *sm.* sum (ryba).
 Welt, *sf.* świat; — haben, mieć oglądę, znać sztukę życia w towarzystwie; alle —, cały świat, wszyscy; auf die — kommen, przyjść na świat, urodzić się; in alle — gehen, pójść w świat; in der — nicht, bynajmniej, żadną miarą.
 Welt-all u. —ganze, *sn.* wszechświat, świat powszechny, cały ogrom stworzenia.
 —alter, *sn.* wiek świata.
 —auge, *sn.* chalcedon (kamień).
 —bekaunt, *adj.* znany po całym świecie, głośny, słynny.

Welt-beschreibung, *sf.* opisanie świata.
 —bürger, *sm.* obywatel świata.
 —end, *sn.* kończyny świata; koniec, skończenie świata.
 —erfahren, *adj.* doświadczony na świecie.
 —fate, *sf.* pochodnia świata.
 —gang, *sm.* bieg wypadków świata.
 —gegend, *sf.* strona świata; okolica ziemi. (dusza świata).
 —geist, *sm. u.* —fete, *sf.* duch lub —geistlich, *sm.* książdź świecki.
 —gericht, *sn.* sąd ostateczny; sąd świata, potomości.
 —geschichte, *sf.* historia świata, dzieje powszechne.
 —handel, *sm.* handel powszechny; *pl.* —händler, zamieszki światowe, zamieszanie na świecie.
 —herrschaft, *sf.* panowanie nad całym światem.
 —herrscher, *sm.* pan, władca świata.
 —karte, *sf.* mappa powszechna, całego świata.
 —kenntnis, *sf.* znajomość świata.
 —kind, *sn. u.* —sohn, *sm.* człowiek światowy.
 —flug, *adj.* obeznany ze światem, obrotny, przebiegły.
 —körper, *sm.* ciało niebieskie.
 —kundig, *adj.* znający świat; powszechnie znany, wiedzomy.
 —lehre u. —lehre, *sf.* kosmologia, nauka o prawach którym ulega świat fizyczny.
 —lust, *sf.* roskosz światowa.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) człowiek światowy; polityk.
 —meer, *sn.* ocean. (świecie).
 —ordnung, *sf.* porządek rzeczy na

Welt-priester, *sm.* kapłan świecki.
 —schöpfer, *sm.* Stwórca świata.
 —schöpfung, *sf.* stworzenie świata.
 —theil, *sm.* część świata. (ta).
 —umsegler, *sm.* żeglarz wokoło świata.
 —umsegelung, *sf.* żegluga naokoło świata.
 —weise, *adj.* mądry; *sm.* mędrzec.
 —weisheit, *sf.* filozofia, mądrość.
 Weltlich, *adj.* świecki; światowy.
 Weltlichkeit, *sf.* świeckość; światowość.
 Weltling, *sm. vid.* Weltlinb. (Ber. Wen, Wen, *pron. dat. u. acc. vid.* Wenbbar u. Wendlich, *adj.* łatwo się obracający.
 Wende, *sf.* obrocenie, obrót.
 Wende-treiß, *sm.* Geogr. zwrotnik.
 —punkt, *sm.* punkt zwrotu słońca, przesilenia dnia z nocą.
 Wendenbaum, *sm.* kołowrót do windowania.
 —beer, *sf.* porzeczka czarna.
 —treppe u. —stiege, *sf.* schody kręte.
 Wenden, *va. irr. u. reg.* obracać co; odwrócić, zwrócić, kierować; przykład (starania),łożyć na co; (ben Mühen) tyłem się obrócić do kogo; —, *vr.* obracać się, krążyć około czego; sich —, *vr.* obrócić się do kogo; odwrócić się, zmienić kierunek.
 Wenden-gesicht, *sn.* profil, rysy twarzy widziane z boku.
 Wending, *sf.* obrocenie; obrót rzeczy, zwrot; kierowanie, kierunek; zakręt, zawrót.
 Wenig, *adj. u. adv.* mało, nie wiele; *comp.* —ger, mniejszy, mniej, daß —ge, *sn.* trocha, odrobina; so —als nicht, tyle co nie; nicht desto

—ger, pomimo tego; biał —ger, jeszcze mniej, tćm mniej 2e.

Benigtheit, *sf.* trocha, odrobina; mćnie —, *fam.* moja licha osoba.

Benigstcu, *adv.* przynajmniej.

Benn, *conj.* kiedy, jeżeli, gdyby; —nur, jeżeli tylko; —gleich, —schon, —auch, chociaż.

Wer, *pron.* kto; który. (tach).

Wenzel, *sm.* walet, niżnik (w kar-

Werbegeld, *sn.* zadatek werbunkowy, na zaciąg.

—hauptmann, *sm.* kapitan werbujący rekrutów.

—platz, *sm.* miejsce werbunku, zaciągu do wojska.

Werden, *vn. irr.* (um) ubiegać się o co; starać się o rękę *czyją*; *va.* werbować, zaciągać żołnierzy.

Werber, *sm.* werbownik, zaciągacz.

Werbung, *sf.* staranie się o co; zaciąg do wojska, werbunek.

Werben, *vn. irr.* stać się, zostać, być; los —, pozbyć się czego.

Werber, *sm.* żuławy.

Werfen, *va. irr.* rzucić, ciskać co; mieć młode (o zwierzętach); *stch* —, *vr.* rzucić się, ciskać się; pa-czyć się.

Werst, *sn. Mar.* warsztat do naprawy okrętów; —, *sn. u.* Werste, *sf.* osnowa (utkaczy). (lowy).

Berg, *sn.* pakuły; —gen, *adj.* paku-

Wert, *sn.* (*dim* Wertchen) dzieło, u-

twór, uczynek; werk, mechanizm.

Wert-bau, *sf. u.* —lich, *sm.* war-

sztat.

—biene, *sf.* pszczoła robocza.

—eisen, *sn.* nóż; rylec.

—gerath, *sn.* sprzęt rzemieślniczy.

—haus, *sn.* fabryka, dom roboczy.

Wert-holz, *sn.* drzewo do wyrobu.

—leute, *sm. pl.* robotnicy.

—meister, *sm.* wermistrz, nadzor-
ca robotników w fabryce.

—statt, —stätte, —stelle u. —stube, *sf.*
warsztat, pracownia.

—stein, *sm. u.* —stück, *sn.* kamień
ciosowy, cios.

—stellig, *adj.* —machen, skutecz-
nić. (wszedni, robotny.

—tag, *u.* Werttag, *sn.* dzień po-

żeg, *sn.* narzędzie; organ.

Wermuth, *sm.* piołun (*rośl.*); *adj.*
piołunkowy.

Wermuth-becher, *sm.* kielich goryczy.

—wein, *sm.* wino piołunkowe.

Werst, *sf.* wersta (*wymiar* drogi
500 sążni).

Werth, *adj.* wart, wartujący; go-
dzien, godny czego; wysokoceni-
ny, drogi, kochany, szanowny;
—, *sm.* cena; wartość, zasługa;

—sehn, być wartem (tyle a tyle);
być godnym czego, zasługiwać na
co; —hester Herr, szanowny panie!

Werth-bestimmer, *sm.* taksator, oce-
niacz.

—haltung, *sf.* szacowanie, ceniecie
czego wysoko.

—los, *adj.* bez ceny, nie mający
żadnej wartości. (nie co.

—schäken, *va.* poważać kogo, ce-

—schäker, *sm.* oceniający, sędzia
(sądzący o czém).

—schätzung, *sf.* szacunek, poważanie.

Wesen, *sn.* istota, jestestwo; ma-
teria, ciało; własność, przymiot.

Wesenheit, *sf.* istność.

Wesen-lehre, *sf.* ontologia, rzecz
o jestestwach.

—los, *adj.* bezistotny.

Westlich, *adj.* istotny, —nie.

Weste, *sf.* osa.

Westen-bein, *sn.* sfenoida, kość
głowy formująca czaszkę.

—nest, *sn.* gniazdo os.

West, *u.* Westen, *pron. gen. vid.* Wer.

Westhalb u. Westwegen *adv.* czemu,
dla czego.

West u. Westen, *sm.* zachód, *adj.* za-
chodni. (ka.

Weste, *sf.* (*dim.* Westchen) kamizel-

Westlich, *adj.* zachodni.

West-wart, *adj.* ku zachodowi po-
łożony.

—wind, *sm.* wiatr zachodni.

Westhermb, *sn.* koszulka do chrztu.

Weste, *sf.* um bie —, w zakład, na
wyseigi.

West-eiser, *sm.* współubieganie się.

—eiseru, *vn.* ubiegać się o pier-
wszeństwo. (wszeństwo.

—kampf, *sm.* zapasy, walka o pier-
wszeństwo.

—lauf, *sm.* bieganie na wyseigi, wy-
seigi piesze.

—rennen, *sn.* wyseigi konne.

—streit, *sm.* spór o pierwszeństwo,
współubieganie się.

—streiten, *vn.* spierać się, walczyć
o pierwszeństwo. (się).

Westen, *vn.* zakładać się, założyć

Wetter, *in, s.* zakładający (-ca) się;

—, *sn.* pogoda; niepogoda, burza.

Wetter-ablicher, *sm. u.* —fänger, *sf.*
konduktor (chroniący od pioru-
nu), gromochron.

—bach, *sm.* potok z deszczu.

—dach, *sn.* okap nad oknem.

—fahne, *sf. u.* —fahn, *sm.* chorągiew-
ka na dachu; *fig.* człowiek zmien-
nego charakteru.

—getödt, *sn.* chmura gromonośna.

Wetter-glas, *sn. u.* —zeiger, *sm.* baro-
metr, ciężkomierz.

—haushen, *sn. Phys.* hygrometr, na-
rzedzie wskazujące stopień wil-
goci w powietrzu.

—kunde, *sf.* meteorologia, nauka
o zjawiskach napowietrznych.

—launisch, *adj.* kapryśny.

—leuchten, *v. imp.* (cs —tel), błyska
się; *sn. —, u.* —schein, *sm.* bly-
skanie się (bez grzmotu); błyska-
wica.

—saule, *sf. vid.* Wasserhohe.

—strahl, *sm. vid.* Blitzstrahl.

—vogel, *sm. vid.* Regenbogel.

—wennlich, *adj.* od pogody zależą-
cy, zmienny z pogodą; *fig.* zmienn-
ny jak pogoda, niestaly.

Wetteru, *v. imp.* (cs —terf) grzmi
i błyska się; —, *vn.* grzmieć, plo-
runować, powstać gwałtownie,
kłąć.

Weten, *va.* wecować, ostrzyć.

Wether, *sm.* szlifierz

Weth-fiste, *sf.* pudelko do oselka.

—schleier u. —stein, *sm.* oselka, mar-
murek do ostrzenia.

—stahl, *sm.* musat, stal do ostrze-
nia, stalka.

Wetstein u. Wietstein, *vn.* roić się.

Wichse, *sf.* szuwaks, czernidło; *fam.*
plagi, cigi.

Wichsen, *va.* woskować, czyścić szu-
waksem; skóra łoić komu.

Wicht, *sm.* (*dim.* Wichtchen) małec,
chłopczyk; armer, —, biedak, nie-
borak, chudy pacholek.

Wichtig, *adj.* ważny, trzymający wa-
gę; ważny, znaczenie mający.

Wichtigkeit, *sf.* ważność.

Widst, *sf.* wyka (*rośl.*).

Widel, *sm. u. sn.* zwoj, trąbka (papieru, pergaminu); zwitek, papier do nawijania nici; papilotek.

Widel-band, *sn.* powijacz, powijak.

—frau, *sf.* nianka do powijania.

—flub, *sn.* dziecko w pieluchach.

—zug, *sn.* powijacz.

Wideln, *va.* zwiąć, owijać kolo czego, wywinać z czego; obwinać, powić w pieluchy.

Widder, *sm.* tryk, baran; *Astron.* baran (*konstellacya*); *Milit.* taran do łamania murów (u starożytnych).

Wider, *prep. acc.* przeciw, przeciwko, naprzeciw czemu.

Wider-brud, *sm. Imprim.* odbicie w druku drugiej strony arkusza.

—fahren, *vn. irr.* (sehn) wydarzyć się komu, spotkać kogo; *Gerichtsgelt* — lassen, (cinem) oddać sprawiedliwość komu.

—haken, *sm.* wąż u haka. (przec.)
—legbar, *adj.* dający się zbić, ode-
—legen, *va.* zbić, odeprzeć (dowód, zarzut).

—legung, *sf.* zbicie, odparcie.

—natürlich, *adj.* przeciwny, sprzeciwiający się naturze.

—part, *sm.* strona przeciwna.

—rathen, *va. irr.* odradzać komu co.

—rechtlích, *adj.* przeciwny prawu.

—rebe, *sf.* przeciwienie się, opór, sprzeczka, odpowiedź przeciwna.

—ruf, *sm.* odwołanie czego.

—rufen, *va. irr.* odwołać co.

—ruflích, *adj.* odwołalny.

—sacher, —in, *s.* przeciwnik —niczka; wróg.

—sehen (sich), *vr.* opierać się komu, czemu; powstać przeciw komu, czemu.

Wider-schlich, *adj.* oporny, nieposłuszny, buntowniczy, niesforny.

—schlichkeit, *sf.* opór, nieśluchanie rozkazów, polecen. (sądna).

—sinn, *sm.* myśl bez sensu, nieroz-

—sinnig, *adj.* sprzeczny, niedorze-

czny, niemający sensu.

—spänstig, *adj.* uparty, krnąbrny, niesforny.

—spänstigkeit, *sf.* upór, krnąbrność.

—sprechen, *vn. irr.* sprzeczać się z kim, sprzeciwiać się.

—sprechungsucht, *sf.* skłonność do sprzeczenia się.

—spruch, *sm.* sprzecznosc.

—staud, *sm.* opór, odpór.

—stehen, *vn.* opierać się, odpór dać.

—streben, *vn.* sprzeciwiać się.

—streiten, *vn.* sprzeczać się z kim, spierać się.

—wärtig, *adj.* przeciwny, niesprzy-

jający; niemili, przykry, dolegliwy.

—wärtigkeit, *sf.* przeciwność; nie-

przyjemność, przykrość.

—willen, *sm.* wstręt, odraza.

—willig, *adv.* ze wstrętem, z odrazą.

Widerlich, *adj.* przykry, odrażający.

Widern, *vn.* mieć wstręt od czego, czuć obrzydzenie do czego.

Widmen, *va.* poświęcić, oddać co komu; sich —, *vr.* poświęcić się, oddać się czemu.

Widmung, *sf.* poświęcenie.

Widrig, *adj.* przeciwny. (razie.)

Widrigkeit, *sf.* przeciwność.

Wie, *adv.* jak; równie jak, jako;

conj. jak tylko, skoro; — viel, —

sehr, ile.

Wiebein, *vn. vid.* Wiebbein.

Wiebehohpf, *sm.* dudek, (ptak).

Wieder, *adv.* znów.

Wieder aufleben, *vn.* (sehn) odżyć.

Wieder bekommen, *va. irr.* znów dostać. (powrót).

Wieder bringen, *va. irr.* odnieść (na

Wiederbringung, *sf.* odniesienie na-

powrót. (wo.)

Wiedereinnahme, *sf.* zabranie na no-

Wiedereinrichtung, *sf.* reorganizaeya,

nowe urządzenie.

Wiedereinsetzung, *sf.* przywrócenie

kogo do czego.

Wieder erkennen, *vn.* poznać.

Wieder erlangen, *va.* odzyskać co.

Wiedererlangung, *sf.* odzyskanie.

Wieder ererben, *va.* na nowo zdobyć.

Wieder erstatten, *va.* wynagrodzić,

powrócić co.

Wiedererstattung, *sf.* wynagrodzenie,

zwroćcie czego. (czego.)

Wieder fordern, *va.* żądać zwrotu

Wiedergabe, *sf.* zwrot, oddanie.

Wieder geben, *va. irr.* oddać, zwró-

cić komu co.

Wiedergeburt, *sf.* odrodzenie się.

Wieder genesen, *vn. irr.* (sehn) odzy-

skąć zdrowie, wyzdrowieć.

Wiedergenesung, *sf.* wyzdrowienie.

Wiederglanz u. —schein, *sm.* odbłask.

Wiederglänzen u. —scheinen, *vn.* odbi-

jać światło. (wrót.)

Wiederhallen, *va. irr.* mieć napo-

Wiederhall u. —schall, *sm.* odgłos, echo.

Wieder hallen u. —schallen, *vn.* odbijać

głos, echo dawać.

Wieder herstellen, *va.* przywrócić co

do dawnego stanu.

Wiederherstellung, *sf.* przywrócenie.

Wieder holen, *va.* pójść po co i przy-

nieść napowrót.

Wiederholen, *va.* powtarzać co.

Wiederholung, *sf.* powtórzenie.

Wiederläuen, *vn.* odzuwać, przezu-
wać pokarmy; fig. zapomnianie rze-
czy odgrzewać — enbeß Thier, zwie-
rzę przeżuwające.

Wiederkauf, *sm.* odkup.

Wiederkaufen, *va.* odkupić co.

Wiederkehr, *sf.* powrót.

Wiederkehren, *vn.* (sehn) powracać.

Wieder kommen, *vn. irr.* (sehn) zno-

wu przyjść. (powrót.)

Wiederkunft, *sf.* przyjście na nowo,

Wiederlösen, *va.* wykupić.

Wiederlösung, *sf.* wykupienie.

Wiedernahme, *sf.* Wiedernehmen, *va.*

vid. Zurücknahme u. Zurücknehmen.

Wieder sagen, *va.* powtórzyć; opo-

wiadać, donosić co komu.

Wieder schaffen, *va.* dostać, dostawić

co napowrót.

Wieder scheitern u. —schimpfen, *va.* lżyć

kogo na wzajem.

Wieder schicken, *va.* odesłać napowrót.

Wieder schreiben, *va. irr.* odpisać ko-

mu na co.

Wieder sehen, *va. irr.* zobaczyć kogo,

co na nowo; spotkać się z kim;

—, *sn.* zobaczenie na nowo; auf

—, do widzenia. (odbijać.)

Wieder strahlen, *va. u. vn.* promienie

Wiedertaufe, *sf.* powtórny chrzest.

Wiedertaufen, *va.* na nowo ochrzcić.

Wiedertaucher, *sm.* nowo chrzczeniec.

Wiederum, *adv.* znów.

Wieder vergelten, *va. irr.* oddawać,

wynagrodzić, zawdzięczać za co;

oddać wet za wet.

Wiedervergeltung, *sf.* odwet.

Wiederverlangen, *va.* żądać zwrotu

czego.

Wiede, *sf.* kolebka; siekacz, tasak.

Wlegen, *va.* kolyśać; *śd* —, *vr.* kolyśać się; — *u.* Wägen, *va.* *irr.* ważyć *co*.

Wlegen-fest, *sn.* uroczystość urodzin. — pferd, *sn.* konik do kolyśania się (*vid.* Schaufelpferd).

— tuch, *sn.* kolderka na kolebkę.

Wlechern, *vn.* rzęć; *sn.* rzenie.

Wlefe, *sf.* Chir. flejtuszek z szarpi.

Wlenach, *adv.* na jakiej zasadzie? zkad?

Wlefe, *sf.* (*dim.* Wleſchen) ląka; — ſen, *adj.* ląkowy.

Wlefeł, *sn.* (*dim.* Wlefełchen) łasica.

Wlefen-grab, *sn.* u. — wachſ, *sm.* trawa i siano z ląki.

— grund, *sm.* jar okryty ląkami.

— ſte, *sm.* konieczyna ląkowa.

Wlebiel, *adv.* ile; *der* — bielſte, który? (*co* do liczby z porządku).

Wlewóh, *conj.* chociaż.

Wlib, *adj.* dziki; nieuhamowany, nieoswojony; — *de*, *sm.* dziki (człowiek); —, *sn.* dzicyzna; — *deſ* Wleſch, *dzikie* mięso.

Wlib-bad, *sn.* kąpiel naturalna, naturalnie gorąca. — (bana).

— baſn, *sn.* droga wyciąta, przera-

— braſen, *sm.* pieczeń z dzicyzny.

— bret u. — pret, *sn.* dzicyzna, zwierzyzna.

— biel u. — ſchůſe, *sm.* polujący ukradkiem na cudzym gruncie.

— fang, *sm.* łów, połów zwierzyzny.

— fremb, *adj.* zupełnie obcy.

— meſter, *sn.* łowczy. (czego).

— meſterei, *sf.* dom, mieszkanie łow-

— ſchur, *sf.* wilczura.

Wlibern, *vn.* dziczyć.

Wlibheit, *sf.* dzikość. (*nia*).

Wlibniß, *sf.* *ff.* puszcza, dzika pusty-

Wille, *sm.* wola, chęć; — lenſ ſehn, mieć chęć, ochotę, zamiar; *der* lehte —, ostatnia wola, testament; *um* ... willen, dla ...

Willenloß, *adj.* nie mający woli, bezsamowolny; *adv.* niechęć *co*.

Willenſ-freiheit, *sf.* wolność woli.

— kraft, *sf.* moc woli. (*browalnie*).

Willenſlich, *adv.* z własnej woli, *do*

Willfahren, *vn.* okazać się *komu* *wo* *czem* powolnym, zezwolić, przy-

stać na czyjeżądanie.

Willfahrer, -in, *s.* dogodzieciel, usługownik, -nica.

Willfährig, *adj.* powolny, uczynny, lubiący drugim dogadzać.

Willfährigkeit, *sf.* uczynność, po-

wolność.

Willig u. Williglich, *adv.* chętnie, *z* ochotą; — ſehn, mieć ochotę.

Willigen, *vn.* *vid.* Einwilligen.

Willkommen, *adj.* pożądany; —, *sn.* powitanie, przywitanie; — ſehn, być dobrze przyjętym, miłym, po-

żądany gościem.

Willfür u. — tüß, *sf.* upodobanie, dowolność, samowolność.

Willfürlich u. — tüßlich, *adj.* dowolny, -nie, samowolny, -nie.

Willfürlichkeit, *sf.* samowolność.

Wimmeln, *vn.* roić się.

Wimmern, *vn.* kwilić się, skwiercząć, przeraźliwie jęczeć.

Wimpel, *sm.* Mar. chorągiewka na

okręcie.

Wimper, *sf.* rzęsy.

Wind, *sm.* wiatr; niedorzeczność, głupstwo, fanfaronada; — beſom-

men, zwąchać, zwiertzyć *co*; *in* *den*

— ſchlagen, na wiatr puścić, lek-

ce ważyć *co*.

Wind-beutel, *sm.* racuszka (*gat. cia-* *sta*); wietrzniak, świstek, pędziwiatr.

— beutelei, *sf.* trzpiotostwo, wietrzniectwo.

— bruch, *sm.* drzewo obalone wiatrem; przepuklina wietrzna.

— brüſe, *sf.* wiatrówka.

— ci, *sn.* jaje próżne.

— fahne, *sf.* wiatraczek, chorągiewka pokazująca kierunek wiatru.

— fang, *sm.* wiatraczek w izbie;

Mec. słup ze skrzydłami miarkujący ruch maszyny.

— harfe, *sf.* arfa celska, wydająca dźwięk zapowiewem wiatru.

— hund, *sm.* u. — ſpiel, *sn.* chart, pies gonczy. (*czysta*).

— ſteſſel, *sm.* u. — hoſe, *sf.* trąba pias-

— ſtappe, *sf.* kłapa wietrzna (*u* *ma-* *chin*).

— ſugel, *sf.* Phys. *vid.* Dampfſugel.

— iade, *sf.* skrzynia w organach; przewiew okienny, przedech pie-

cowy.

— machern, *sn.* chełpienie się.

— macher, *sm.* chełpliwiec, samo-

chwał.

— meſter, *sm.* anemometr, wiatro-

mierz, wskazujący kierunki i siłę wiatrów.

— mühle, *sf.* wiatrak, młyn wietrzny.

— ofen, *sm.* piec z przedechami.

— poſen u. — blattern, *sf.* pl. wietrzna ośpa.

— röſſen u. — röſſeln, *sn.* wietrzni-

ca, zawilec (*rośl.*).

— roſe, *sf.* Mar. róża kompasowa, wskazująca kierunek wiatrów.

— ſchaden, *sm.* szkoda przez wicher zrzadzona.

— ſchirm, *sm.* zasłona od wiatru.

Wint-ſtill u. — loß, *adj.* cichy, bez wiatru. (*wietrzy*).

— ſtille, *sf.* cisza, spokojność (*w* *po-* *ſtoß*, *sm.* uderzenie wiatru).

— ſucht, *sf.* Med. wzdęcie wietrzne.

— biering, *sf.* Mar. część tylna okrętu.

— würtis, *adv.* ku wiatrowi.

— weifer u. — zelger, *sm.* anemoskop, wiatroskaz.

Winde, *sf.* motowidło; winda, koło-

wrot do windowania; powój (*rośl.*)

Windel, *sf.* pielucha.

Windeln, *va.* powijać w pieluchy.

Windeln, *va.* *irr.* wic, zwijać, krę-

cić; (*in* *die* *Höhe*) windować *co* *do* *gó-* *ry*; *śd* —, *vr.* wic się, kręcić się.

Windeſtelle, *sf.* szybkość wiatru.

Windig, *adj.* wietrzny; *fig.* płochy,

lekki, roztrzepany.

Windsbraut, *sf.* wiatr gwałtowny

wiejący z brzegów morskich *gó-* *rzystych*.

Windung, *sf.* kręcenie, przewracanie; krętość, zakręt; szuba zwię-

zająca się idąc w górę.

Wint, *sm.* skinięcie; *fig.* ostrzeżenie!

Wintel, *sm.* (*dim.* Wintelchen) ką-

węgiel; zakątek, kryjówka.

Wintel-band, *sn.* u. okucie kąta *u* *ra-* *my* *okna*.

— bogen, *sm.* Geom. łuk kąta.

— bruderel, *sf.* pokątna drukarnia.

— ebe, *sf.* małżeństwo pokątne, ta-

jemne. (*ska*).

— eifen, *sn.* Mec. węgielnica stolar-

— förmig, *adj.* kątowny.

— gaſſe, *sf.* zaulek, ulica boczna.

— haſen, *sm.* węgielnica; *Imprim.*

winkelak, narzędzie do składania

liter *u* *introligatorów*.

Wintelholz, *sn.* narożnik z drzewa;
pl. — bójce, wykrety, wybiegi.
linie, sf. przekątnia.
— maś, sn. węgelnica.
— meiser, sm. kątomiara.
— recht, adj. prostokątny, nie.
— schule, sf. szkoła prywatna.
— stiel, sm. cyrkiel do mierzenia
 kątów.
— zug, sm. u. wybieg, wykret.
 Wintelficht u. Wintelig, *adj.* kątowa-
 ty, kącisty.
 Winten, *va.* mignąć, skinąć na kogo.
 Winteln, *vn.* skowyczeć, skomleć (o
 psie).
 Winter, *sm.* zima; *adj.* zimowy.
 Winterfeld, *sn. u.* — flur, *sf.* pole na
 ozimino.
— getreide, sn. zboże ozime.
— hütte, sf. chata zimowa (w lasach
 i stepach).
— mäßig, adj. po zimowemu.
— saft, sf. ozimina.
— schlaf, sm. sen zimowy.
— seite, sf. strona północna.
— wende, sf. zimowoprzesilenie dnia
 z nocą.
 Winterlich, *adj.* zimowy.
 Wintern, *vn.* zimować; *v. imp.* ma
 się na zimę.
 Winternung, *sf.* zimowanie (roślin,
 bydła); rośliniarnia.
 Wintzer, *— lig, s.* uprawiający, (-ca)
 winnicę; winobraniec, -nka.
 Wintzig, *adj.* malutki.
 Wipfel, *sm.* wierzchołek, szczyt.
 Wippe, *sf.* chustawka; kara na zło-
 czynców kiedy przywiązanych do
 belki rzucano nagle na ziemię;
 auf der — stehen, chwiać się, być
 w niebezpieczeństwie; die Wippe und

—, spekulacya prowadzona podług
 monetą.
 Wippen, *va.* wstrząsać; obrzucać,
 fałszować (pieniądze); *stch.* —, *vr.*
 chustać się. (*u.* Skipper).
 Wipper, *sm.* Wipperei, *sf. vid.* Skipper
 Wir, *pron. pl. my (vid. Ich).*
 Wirbel, *sm. (dim. Wirbelchen)* kręce-
 nie się; wicher; wir; czub (na głó-
 wie); kolek (u skrzypców; i t. p.);
 kruczek (smoczka, rurki); kręgi,
 pacierze; werbel (na bębnie).
 Wirbel-bein, *sn. u.* — knochen, *sm.* kość
 pacierzowa. (*liwy.*)
— geist, sm. klótniarz, człowiek swar-
 — fäule, *sf.* kolumna pacierzowa,
 pacierz.
— stöß, sm. klocek (w fortepianie)
 w którym kołki są umieszczone.
— schütt, sf. zawrót głowy.
— thier, sn. H. nat. zwierzę skręto-
 we, mające grzbiet.
— wind, sm. wicher wirowy.
 Wirbelig, *adj.* wirowaty; pijany.
 Wirbeln, *vn.* kręcić się w koło, wi-
 rem się obracać; głosem bębnić
 w powietrzu (o skowronku); *Milit.*
 werbel bić; —, *va.* szybko obracać
 co.
 Wirten, *va.* zdziałać, zrobić, uczynić
 co; dziać, tkać; wygniatać (ciasto);
 —, *vn.* skutkować, dziać.
 Wirter, *sm.* karcz; ugniatacz.
 Wirt-eisen u. — meßer, *sn.* strug ko-
 walski do wyrzynania kopyta.
— form, sf. Gram. strona czynna.
— haub, sn. tkalnia.
— stubl, sm. warsztat tkacki.
— ursache, sf. przyczyna działająca.
— wort, sn. Gram. słowo czynne.
 Wirtlich, *adj.* istotny, prawdziwy;

adv. w istocie, rzeczywiście; —
 machen, urzeczywistniać.
 Wirtlichkeit, *sf.* istotność, rzeczywi-
 stość. (*nie.*)
 Wirtlichmachung, *sf.* urzeczywistnie-
 nie.
 Wirtsam, *adj.* skuteczny.
 Wirtsamkeit, *sf.* skuteczność.
 Wirtung, *sf.* działanie, skutkowanie.
 Wirtungs-art, *sf.* sposób działania.
— fähig, adj. mogący działać.
— freis, sm. obręb działania, zakres
 czynności. (*ku.*)
— loß, adj. nieskutkujący, bez skut-
 — trieb, *sm.* popęd do działania.
 Wir u. Wirre, *adj.* zmieszany, po-
 mieszan, w nieładzie.
 Wirren, *va.* mieszać, zagmatwać,
 poplątać.
 Wirrgarn, *sn.* przędza potargana.
— lößig, adj. mający głowę po-
 mieszaną.
— stibt, sf. jedwab' potargany.
— strob, sn. targanka, słoma targana.
 Wirrtwar, *sm.* zamieszanie, nieład,
 gmatwanina. (*kędzierzawa.*)
 Wirrling u. Wirrlstohl, *sm.* kapusta
 Wirrtel, *sm.* przesylik, wartółka, rur-
 ka którą prządkci wrzeczono ob-
 ciągają.
 Wirtebein, *sn.* Anat. kut, kostka
 największa w przyszwie.
 Wirth, *sm.* — thlin, *sf.* gospodarz, -dy-
 ni; rzadca (-deczyni) dóbr; oberży-
 — sta, -stka.
 Wirthbar, *adj.* mieszkalny.
 Wirthlich, *adj.* gospodarny.
 Wirthschaft, *sf.* gospodarstwo; *fig.*
 nieporządek, nieład.
 Wirthschaften, *vn.* gospodarować.
 Wirthschafter, *— in, s.* gospodarz, -dy-
 ni; ekonom, -mka.

Wirthschaftlich, *adj.* gospodarski; go-
 spodarny. (*gospodarski.*)
 Wirthschafts-gedäude, *sn.* budynek
 — fennig, *sf.* umiejętność gospo-
 darstwa.
 Wirthshaus, *sn.* gospoda, austerya;
— stich, sm. stół gospodarski.
 Wisch, *sm.* ścierka, wiecheć.
 Wischen, *va.* trzeć, ścierać, zetrzeć
 co; —, *vn. (stch)* wymknąć się, zom-
 knąć.
 Wischer, *sm.* pomiotła, wiecheć do
 wygartywania z pieca; tusznik (do
 ry — unku); *fig. fam.* bura.
 Wischgold, *sn.* złoto platkowe.
— solben, sm. Artill. wycior do dział.
— lappen, sm. u. — luch, *sn.* ścierka.
— wasch, sn. gadanina bez ładu.
 Wismut u. — gumuth, *sm.* bizmut (*kru-
 szec*); *adj.* bizmutowy.
 Wispel, *sm.* wispel (miara zbożowa).
 Wispeln u. Wispern, *vn.* szeptać.
 Wisgar, *adj.* mogący być wiedzia-
 nym, co wiedzieć można.
 Wisg-begier u. — begierde, *sf.* cieka-
 wość, chęć wiedzenia, pragnienie
 nabywania wiadomości.
— begierig, adj. ciekawy, pragnący
 nabywać wiadomości.
 Wisfen, *va. irr.* wiedzieć, znać; u-
 mieć, móżd; (Danf) być wdzięcz-
 nym; —, *sn.* wiedzenie; znanie, u-
 mienie; — lassen, dać znać; *stch.* —,
vr. czuć się czem; (*stch* bić) za wie-
 le sobie co uważać, mieć sobie za
 wielką rzecz.
 Wissenschaft, *sf.* wiadomość; umiejęt-
 ność, nauka; schone — sten, nauki
 wyzwołone.
 Wissenschaftlich, *adj.* naukowy. (*wy.*)
 Wissenschaftseifer, *sm.* zapal nauko-

1407 **Wissenstust.**
Wissenstust, sf. vid. **Wissbegierde.**
 —werth u. —würdig, *adj.* godzien
 wiedzenia.
 —wichtig, *sm.* galaz wiadomości.
Wissentlich adv. wiadomie, wiedząc,
 z wiadomością.
Wittern, v. imp. (es —tert) grzmi;
 —, *va.* wietrzyć, czuć, przecz-
 wać co.
Witterung, sf. powietrze, pogoda,
 pora czasu; wyziew; *Chass.* węc,
 psi wiatr.
Witterungslehre u. —kunde, [sf.] mete-
orologia, nauka o zjawiskach na-
powietrznych. (wdowia.
Witthum u. Witthum, sf. oprawa
Wittwe ob. Wittwe, sf. u. Wittfrau,
wdowa. (pensya wdowia.
Wittwen-gehalt, sm. u. —geib, sn.
 —jahr, *sn.* rok wdowi.
 —kasse, *sf.* kassa wdów. (dlisko.
 —stz, *sm.* wdowie pomieszkanie, sie-
 —stand, *sm. u.* Wittwenschaft, *sf.*
 wdowieństwo.
Wittwer u. Wittmann, sm. wdowiec.
Wittwerstand, sm. stan wdowca.
Witz, sm. dowcip, bystry rozum; tra-
 fne, dowcipne słówko.
Witzbold u. Witzling, sm. dowcipniś.
Witzeln, vn. dowcipkować.
Witz-sunten, sm. isierka dowcipu.
 —topf, *sm.* koncepcista, człowiek
 lubiący dowcipkować. (pne.
 —wort, *sn.* słówko trafne, dowci-
Witzig, adj. dowcipny.
Witzigen, va. zaostżać czyj rozum.
Wo, adv. gdzie; irgend —, gdzie
 bądź; —, *conj.* kiedy, jeżeli; —nicht,
 jeśli nie.
Wobel, adv. przy czem.
Wöch, sf. tydzień; *pl.* —chen, *połóg.*

Wohlbefühtig. 1408
Wochenbett, sn. łózko położne, *połóg.*
 —blatt, *sn. u.* —schrift, *sf.* tygodnik,
 pismo tygodniowe.
 —find, *sn.* dziecko nowonarodzone.
 —lang, *adj.* tygodnie trwający.
 —tag, *sm.* dzień powszedni.
 —täglich, *adj.* powszedni.
 —weise, *adv.* tygodniowo.
Wöchentlich, adj. tygodniowy.
Wöchner, sm. odbywający z kolei
 tygodniową służbę; —erin, *sf.* po-
 loźnica.
Wöburch, adv. przez co.
Wöfer, conj. jeżeli tylko.
Wöfür, adv. za co.
Wöge, sf. fala, wał, balwan morski.
Wogegen, adv. przeciw czemu, za
 czem, za co, za to.
Wögen, vn. kołysać się, (jak bal-
 wany na morzu, tłum ludu).
Wögenförmig, adj. falisty, do fali,
 balwanu podobny.
Wöglöht u. Wöglöch, adj. wzbudzony
 (o morzu), balwaniasty.
Wöhler, adv. skąd, z których stron;
 z czego.
Wöhlin, adv. dokąd. (z tyłu czego.
Wöhinter, adv. za czem, w tyle.
Wohl, adv. dobrze, błogo, dosta-
 tecznie; dokładnie, bardzo; wpraw-
 dzie; —, *sn.* dobro; auf Ihr —, na
 zdrowie twoje; leben —, bywaj zdrów!
Wöhlun, interj. nuż! dalej!
Wöhlun, interj. nuż! dalej!
Wöhl-anständig, adj. przystojny, przy-
 zwoity.
 —anständigheit, *sf.* przyzwoitość.
 —auf, *adv.* w dobrém zdrowiu; in-
 terj. a więc!
 —bedacht, *adj.* dobrze rozważony.
 —bedächtig, *adv.* dobrze rozważy-
 szy, zastanowiwszy się.

1409 **Wohlbefinden.**
Wöhl-befinden, sn. zdrowie.
 —begehen, *sn.* przyjemne uczucie
 (w ciebie).
 —behalten, *adj.* dobrze utrzymany.
 —beliebt, *adj.* dobrej tuszy, otyły.
 —beliebtheit, *sf.* dobra tusza, otyłość.
 —beredt, *adj.* wymowny.
 —edel u. —edelgeboren, *adj.* szlache-
 tny, dostojny (jako tytuł).
 —chwürdig, *adj.* Ener —chwür-
 den, Wasza wielbność (tytuł).
 —ergehen, *sn.* dobre powodzenie, po-
 myślność.
 —erzogen, *adj.* dobrze wychowany.
 —fabrt, *sf.* pomysłność, dobry byt,
 powodzenie.
 —fell, *adj. u. adv.* tani, —nio.
 —feilheit, *sf.* taniość. (dowany.
 —gebaut, *adj.* dobrze, kształtnie zbu-
 —geboren, *adj.* wielmożny (jako
 tytuł); Ener —, Wielmożny Pan Do-
 brodziej.
 —gefallen, *sn.* upodobanie.
 —gefällig, *adj.* upodobany.
 —gemeint, *adj.* życzliwy, z życzli-
 wości pochodzący.
 —gemuth, *adj.* wesoły, oheczy,
 dobrej myśli. (prowadzący.
 —gerathen, *adj.* udatny, dobrze się
 —geruch, *sm.* zapach, wonność; *pl.*
 —röche, wonności, pachnidła.
 —geschmack, *sm.* przyjemny, miły
 smak. (jacy komu.
 —gesinnt, *adj.* przychylny, sprzyja-
 —gesittet, *adj.* uobyczajony, pię-
 knych obyczajów.
 —gestaltet, *adj.* kształtny. (wy.
 —gewogen, *adj.* przychylny, życzli-
 —gewogenheit, *sf.* życzliwość.
 —haben, *adj.* majątny, dobrze się
 mający.

Wohnungstos. 1410
Wöhl-habenschaft, sf. dobre mienie, za-
 możność.
 —klang u. —laut, *sm.* miły dźwięk,
 przyjemne brzmienie.
 —klingend u. —lautend, *adj.* mile
 brzmiący. (u. Vollstuf.
 —lust, *sf.* —lustig, *adj.* *vid.* Vollstuf.
 —leben, *sn.* dobre życie na wygo-
 dach spędzane.
 —meinend, *adj.* dobrze życzący.
 —riechend, *adj.* wonny, pachnący.
 —schmeckend, *adj.* smaczny.
 —sehn, *sn.* dobre zdrowie.
 —staud, *sm.* dobre mienie, dobry
 stan; przyzwoitość.
 —that, *sf.* dobrodzieństwo.
 —thäter u. —thür, —in, *s.* dobro-
 czynca, —rodziójka.
 —thätig, *adj.* dobroczynny; poży-
 teczny, zbawienny.
 —thätigkeit, *sf.* dobroczynność.
 —thun, *vn.* dobrze czynić, dobro-
 dziejstwa świadczyć; przynosić po-
 zytęk, ulgę.
 —verstanben, *adv.* rozumie się.
 —wollcn, *sn.* życzliwość, sprzyjanie,
 przychylność.
Wöhnbar, adj. mieszkalny, w któ-
 rym mieszkać można
Wöhnen, va. mieszkac; —, *sn.* mie-
 szkanie.
Wöhnhaft, adj. zamieszkały.
Wöhn-haus, sn. dom do mieszkania.
 —ort, —platz u. —stz, *sm.* miejsce
 zamieszkania, siedlisko.
 —zimmer, *sn. u.* —stube, *sf.* izba
 mieszkalna.
Wöhnung, sf. dom, mieszkanie; za-
 mieszkanie (obrane, prawne).
Wöhnungstos, adj. nie mający mie-
 szkania.

Wölbogen, *sm.* łuk sklepienie stanowiący.

Wölben, *va.* sklepić *co*, sklepienie dawać; nadać wypukłość; *ſich* —, *vr.* zginać się w kształcie sklepienia.

Wölbung, *sf.* sklepienie, łuk, wypukłość.
Wölfe, *sm.* 6, wilk (*zwierz*); stworzeń; sadno, sedno, odsednienie od jazdy konnej; — *ſſin*, *sf.* wilczyca.

Wölfebeißig, *adj.* ukąszony od wilczy.

Wölfeſſig, *adj.* wilczy.

Wölfram, *sm.* wolfram (*kruszec*).

Wölfe u. Wölfebeere, — *ſiſche* u. — *traube*, *vid.* Tollbeere.

— *eiſen*, *sn.* u. — *angel*, *sf.* żelazo, samolówka na wilki.

— *hunger*, *sm.* wilczy głód.

— *luſch*, *sm.* ryś (*zwierz*).

— *magen*, *sm.* wilczy, nienasycony żołądek.

— *milch*, *sm.* ostromlecz (*rośl.*).

Wölfe, *sf.* (*dim.* Wölſchen) obłok, chmura.

Wölſen (*ſich*), *vr.* chmurzyć się.

Wölſen-an u. — *auf*, *adv.* ku obłokom.

— *berg*, *sm.* góra okryta chmurami.

— *bruch*, *sm.* zerwanie się chmury.

— *frei* u. — *loſ*, *adj.* bez chmur.

— *himmel*, *sm.* niebo obłoczne, obłokowe.

— *hoch*, *adj.* wysoki aż pod obłoki.

— *ſieg*, *sm.* szlak nadobłoczny.

Wölſicht u. Wölſig, *adj.* obłokowaty, chmurzysty, zachmurzony.

Wölle, *sf.* wełna, sierść.

Wöllebaum, *sm.* płochowiec, olean-

der (*drzewo*).

— *blume*, *sf.* wełnica (*rośl.*)

Wöll-handel, *sm.* handel wełną.

— *händler*, *sm.* handlarz wełny.

— *kamm*, *sm.* grzebień do czesania wełny.

— *kammer*, *in*, *s.* robotnik (-nica) do

— *markt*, *sm.* 6, targ na wełnę, jar-

mark wełniany.

— *reich*, *adj.* obfitujący w wełnę.

— *kamm*, *sm.* rodzaj aksamitu z wełny (na meble).

— *ſchur*, *sf.* strzyżka wełny.

— *spinner*, *in*, *s.* przędzacz, prządka

wełny.

— *tragend*, *adj.* wełnoonośny.

Wöllcu, *adj.* wełniany; —, *va.* irr.

— *cheieſ*; *sn.* chcenie; *liebet* —, wo-

— *leć*; *wollte* Gott daſ, *daj* Boże.

Wöllcu-fabrik, *sf.* fabryka wyrobów

wełnianych.

— *ware*, *sf.* towar wełniany.

— *zeug*, *sn.* materia wełniana.

Wöllicht u. Wöllig, *adj.* wełnisty.

Wöllust, *sf.* 6, rokosz (w złem zna-

— *czeniu*), cielesność, lubieżność.

Wöllüſtig, *adj.* lubieżny.

Wöllüſting, *sm.* lubieżnik.

Womit, *adv.* czém.

Wondach u. Wornach, *adv.* za czém,

— *podług* czego.

Wondchen, *adv.* przy czém.

Wonne, *sf.* rokosz (w moralném

— *znaczeniu*), zachwycenie, słodycz,

— *radość*, *wesele*.

Wonne-anblick, *sm.* widok zachwyc-

— *ający*.

— *gefühl*, *sn.* rokoszne uczucie.

— *leer* u. — *loſ*, *adj.* bez rokoszy,

— *bez radości*.

— *monat*, *sm.* miesiąc maj.

— *runken*, *adj.* upojony rokoszą,

— *radością*.

Wonnigſch u. Wonnig, *adj.* rokosz-

— *ny*, zachwycający.

Worin, *adv.* przy czém, po czém.

Woräuf, *adv.* na *co*, na czém, gdzie.

Woräus, *adv.* z czego, z kąd.

Worin, *adv.* wczém, gdzie. (*co*.)

Worſein u. Worſen, *va.* przewiewać

Worin, *adv.* w czém.

Wort, *sn.* u. 6, (*dim.* Wörtchen) sło-

— *wo*; *cin* Mann *cin* —, *kto* dał sło-

— *wo*, dotrzymać go winien; *cin* Mann

— *bon* —, *człowiek* słowny, dotrzy-

— *mujący* danego słowa; *bon* — *zu*

— *od* słowa do słowa, *słowo* w sło-

— *wo*; *zu* — *te* kommen, *przyjść* do sło-

— *wa*, *zaczęć* mówić.

Wörterbuch, *sn.* 6, słownik.

Wörtlich, *adj.* dosłowny.

Wört-ableitung, *sf.* wyprowadzenie

— *wyrazu*, pochodzenie wyrazów.

— *arm*, *adj.* ubogi w wyrazy.

— *bruch*, *sm.* złamanie danego słowa.

— *brüchig*, *adj.* nie dotrzymujący sło-

— *wa*, niesłowny.

— *feſt*, *adj.* niezłomny w słowie.

— *forſcher*, *sm.* etymolog, badacz wy-

— *razów*.

— *fügung*, *sf.* składnia.

— *führer*, *sm.* mówca (w imieniu

— *wszystkich*).

— *fülle*, *sf.* obfitość wyrazów.

— *geſecht*, *sn.* walka na słowa.

— *gepräuge*, *sn.* przysada, napusze-

— *nie* (wyrazów).

— *gewirr*, *sn.* mieszanina słów.

— *grübler*, *sm.* szperacz wyrazów.

— *halten*, *sn.* dotrzymanie słowa.

— *held*, *sm.* bohater gębą dokazujący.

— *kampf* u. — *ſtreit*, *sm.* sprzeczka,

— *spór* o słowa. (*biący* mówić.)

— *ſarg*, *adj.* skąpy w słowa, nie lu-

Wört-fürzung, *sf.* skrócenie wyrazów.

— *loſ*, *adj.* — *loſigſeit*, *sf.* *vid.* *Sprach-*

— *loſ* u. *Sprachloſigſeit*.

— *rüthſel*, *sn.* zagadka wyrazowa.

— *reducer*, *sm.* obrotca *czyli* albo *rze-*

— *czy jakiej*.

— *register*, *sn.* spis wyrazów.

— *reich*, *adj.* obfity w wyrazy.

— *reichtum*, *sm.* bogactwo pod

— *względem* wyrazów.

— *ſchwall* u. — *ſtram*, *sm.* nawał wy-

— *razów*. (*dosłowne*.)

— *ſinn*, *sm.* myśl wyrazu, *znaczenie*

— *ſpiel*, *sn.* igraszka słów.

— *wechſel*, *sm.* spór słowami *wiedzio-*

— *ny*, sprzeczka. (*o co*.)

Worüber, *adv.* nad czém, o czém,

Worunter, *adv.* pod czém, w czém.

Woſeſt, *adv.* gdzie.

Wobón, *adv.* o czém.

Wobór, *adv.* przed czém, od czego.

Wojwode u. Woſejwode, *sm.* woje-

— *woda*, *palatyn*. (*latynat*.)

Wojwobſchaft, *sf.* województwo, pa-

— *woż* *adv.* do czego, na *co*.

Wrad, *sn.* szczyłki uszkodzonego

— *okrętu*.

Wradgut, Wradrecht, *sn.* *vid.* *Strand-*

— *gut* u. *Strandrecht*.

Wächer, *sm.* lichwa; lichwiarstwo.

Wächerer, *sf.* lichwiarstwo, trudnie-

— *nie* się lichwą.

Wächerer, *sm.* lichwiarz. (*cień*.)

Wächer-blume, *sf.* złotokwiat, zło-

— *ube*, *sm.* żyd lichwą się trudniący.

— *pflanze*, *sf.* roślina łatwo się krze-

— *wiąca*.

— *ſucht*, *sf.* cheiwość lichwy.

— *zinſ*, *sm.* procent lichwiarski.

Wucherlich u. Wächerlich, *adj.* lichwiar-

— *ski*.

Wuchern, *vn.* zbytnie się krzewić (jak np. ziele): lichwą się bawić.
 Wuchst, (czyt. wuks) *sm.* wzrost.
 Wucht, *sf.* ciężar.
 Wuchtsbaum, *sm.* dzwignia, drąg do dzwigania. (rac.)
 Wühlen, *vn.* ryć, rozkopać, gnieć.
 Wulst, *sm.* u. *u. sf.* u. poduszka wypchana; nabrzmiałość, wypukłość, nadętość.
 Wulstig, *adj.* nadęty.
 Wund, *adj.* ranny, zraniony.
 Wundarzt, *sf.* lekarstwo na rany.
 — arzneifunst, *sf.* sztuka leczenia ran.
 — arzneischule, *sf.* szkoła chirurgii.
 — arzt, *sm.* chirurg.
 — ärztlich, *adj.* chirurgiczny.
 — balsam, *sm.* balsam na rany.
 — eisen, *sm.* Chir. sonda, szukadło, narzędzie do szukania głębokości rany.
 — faden, *sm.* pl. szarpie, flejtuszki.
 — fieber, *sn.* gorączka od rany.
 — frucht, *sn.* rozchodnik, wronie masło (rośl.).
 — mittel, *sn.* lekarstwo na rany.
 — pfaster, *sn.* plaster na rany.
 — wasser, *sn.* woda na rany.
 Wunde, *sf.* rana.
 Wundenfrei, *adj.* bez ran.
 — mahl, *sn.* blizna, znak, ślad rany.
 Wunder, *sn.* cud, dziw; *adj.* (w wyrazach złożonych) cudowny, dziwny; es nimmt mich —, dziwno mi; fein — daß, nie dziw że...
 Wunderbar, *adj.* cudowny.
 Wunderbarlich, *adv.* dziwnie.
 Wunderähnlich, *u.* — gleich, *adj.* nadzwyczajny, na cud zakrawający.
 — baum, *sm.* rącznik, kleszczowina (drzewo).

Würde-cur, *sf.* cudowne leczenie.
 — ding, *sn.* dziwna rzecz, dziwy.
 — glaube, *sm.* wiara w cuda.
 — gläubig, *adj.* wierzący w cuda.
 — groß, *adj.* dziwnie wielki.
 — kind, *sn.* cudowne dziecko.
 — kraft, *sf.* siła cudotwórcza, moc robienia cudów.
 — land, *sn.* kraj cudowny.
 — sage, *sf.* powieść o cudach.
 — schön, *adj.* dziwnie piękny, cudownie piękności.
 — selten, *adj.* nadzwyczajnie rzadki.
 — tüchtig, *adj.* pragnący cudów.
 — thäter, *sm.* cudotwórca.
 — thätig, *adj.* cudotwórczy, cuda czyniący.
 — thier, *sm.* zwierz cudański, potwór; Neol. lew, cudacki strojnis, elegant.
 — toll, *adj.* przecudny; przecudowny, pełen cudów.
 — wert, *sn.* cudowne dzieło, cud.
 — zeichen, *sn.* rzadkie zjawisko; cudowny znak, cud.
 Wunderlich, *adj.* dziwny, osobliwy.
 Wunderlichkeit, *sf.* dziwność.
 Wundern, *va.* dziwić, zadziwiać kogo; sich —, *vr.* dziwić się.
 Wundersam, *adj.* *vid.* Wunderbar.
 Wunsch, *sm.* u. życzenie; nach — sich, kwoli życzeń, stosownie do życzeń.
 Wunschethuthe, *sf.* wieszera różga, laska czarodziejska.
 Wünschen, *va.* życzyć czego.
 Wunschenswerth, *u.* — würdig, *adj.* pożądaný, godny aby go sobie życzyć.
 Wunschweise, *sf.* Gram. tryb życzący.
 Würde, *sf.* godność, powaga; zaszczyt, stopień.
 Würdlos, *adj.* bez godności.

Würdeträger u. Würdenträger, *sm.* dygnitarz, osoba piastująca wielki urząd. (gi.)
 — toll, *adj.* pełen godności, powa.
 Würdig, *adj.* godzien, godny.
 Würdigen, *va.* uważać kogo za godnego czego; oceniać kogo (podług wartości).
 Würdigkeit, *sf.* godność czego, zaśluziwanie na co.
 Würdiglich, *adv.* godnie.
 Würdigung, *sf.* uzczenie; cenie.
 Wurf, *sm.* u. rzut, rzucanie, cisnienie, pociśk; pomiot; in den — tonnen, nawinąć się komu.
 Wurfanker, *sm.* Mar. kotwica do ciągnięcia statków.
 — bewegung, *sf.* ruch przez rzut sprawiony. (eona.)
 — erbe, *sf.* ziemia wykopana i wyrzu.
 — geschoss, *u.* — geschütz, *sn.* pociśk.
 — kraft, *sf.* siła rzutu.
 — scherbe, *sf.* krawiec do ciskania.
 Wurfel, *sm.* sześciokąt; kostka do grania. (sześcienna.)
 Wurfelgestalt, *u.* — form, *sf.* postać — formig, *adj.* mający kształt sześcienny.
 — spiel, *sn.* gra w kostki.
 — spieler, *u.* Würfler, *sm.* kostera.
 — weise, *adv.* sześciennie, kubiecznie.
 Wurfeln, *vn.* grać w kostki; gewürfelt, *adj.* w kostki, w kralki (o materyach).
 Würgen, *va.* dusić, dławić; mordować; sich —, *vr.* dawić się, ksztuś się. (wiąca.)
 Würg-birn, *sf.* gruszka cierpka i dla.
 — engel, *sm.* anioł wytraciciel.
 Würger, *sm.* dusiciel, dławiciel, morderca.

Würgerbande, *sf.* zgraja morderców.
 Würgerisch, *adj.* morderczy.
 Wurm, *sm.* u. (dim. Würmchen) robak czerw., glista, płaz; (am Finger) zanogica (na palcu), zastrzał; (im Ropf) kaprys, przywidzenie, Imprim. signatura, liczbka lub litera porządkowa u spodu arkuszy drukowanych.
 Wurm-arzt, *u.* — doctor, *sm.* lekarz jarmarkowy, olejkarz, szarlatan.
 — fieber, *sn.* gorączka z robaków.
 — förmig, *adj.* robakowaty, wężykowaty.
 — fraß, — stich, *sm.* u. — loch, *sn.* stoczenie od robaków, dziura od robaka.
 — fräßig, *u.* — stichig, *adj.* od robaków stoczony, robaczywy.
 — lehre, *sf.* część historii naturalnej traktująca o robakach.
 — mahl, *sn.* trociny stoczonego od robaków drzewa; (vid. Würtlapp).
 — mittel, *sn.* lekarstwo na robaki.
 — samen, *sm.* cytwarowe nasienie.
 — treiben, *adj.* pędzący robaki.
 Würmen, *v.* imp. (es wurmt ihn) to go gniewa, to go martwi.
 Würmig, *adj.* robaczywy.
 Wurf, *sf.* u. (dim. Würfchen) kielbasa, kiszka, Art. wiskący jaszczurek, wóz naboju; — wiber —, wet za wet, piękne za nadobne.
 Würst-bügel, — horn, *u.* — speiler, *sm.* szpilka do zatykania kiszek.
 — macher, *u.* Würstler, *sm.* kielbarnik.
 — reiter, *sm.* pieczeńiarz.
 — schitten, *u.* — wagen, *sm.* długie i duże sanie, wóz długi z kilku ławkami.

Bürze, *sf.* przyprawa, zaprawa korzenna, korzenie.

Bürz-büchse, *sf.* korzenniczka.

—handel, —händler, —nägelein, *vid.*

Gewürzhandel, Gewürzhändler u. Gewürznägelein.

—laden, *sm.* sklep korzenny.

—loß, *adj.* bez przypraw.

—wein, *sm.* wino grzane z cukrem i cynamonem.

Bürzel u. Bürz, *sf.* (*dim* Bürzlehen) korzeń; —schlagen, korzenie puszczać.

Bürzel-ähnlich u. —förmig, *adj.* korzeniasty, w kształcie korzenia.

—erde, *sf.* ziemia błotnista.

—garten, *sm.* ogród warzywny.

—gewächs, *sm.* roślina korzeniowa.

—graben, *sn.* szukanie źródeł, pierwiastków wyrazów.

—gräber, *sm.* szperacz źródeł, pierwiastków

—loß, *adj.* bez korzeni.

—sylbe, *sf.* Gram. zgłoska pierwotna.

—wort, *sn.* wyraz pierwotny.

—zahl, *sf.* Arithm. pierwiastek.

Bürzeln, *vn.* korzenie puszczać, korzenie się.

Bürzen, *va.* przyprawić (potrawę korzeniami). (*zaprawiony*)

Bürzhaft u. Bürzig, *adj.* korzenny.

Buß, *sm.* plugastwo; kupa, nawala, gromada.

Büß, *adj.* pusty, niezamieszkały, dziki; rozwizły, rozwiozły; brudny, nieczysty. (*szeza*.)

Büße u. Büstenei, *sf.* pustynia, pu-

Büstenbüre, *sf.* wielka susza.

Büßheit, *sf.* pustość.

Büßig, *adj.* plagawy.

Büßling, *sm.* pustak.

Büß, *sf.* wściekłość, zjadłość,

wściekliwość, szaleństwo.

Büßhen, *vn.* mieć wściekłość, zapamiętać się złościć; —enb u.

Büßig, *adj.* rozhuwany, srożący się, wściekły, zapamiętały.

Büßentbrannt, *adj.* zapalony gniewem, wściekłością.

Büßerich, *sm.* zapamiętalec, okrutnik, srogi tyran; szaleń, szaleń (rośl.)

Büßerisch, *adv.* szalenie, wściekle.

Æ.

Æ, *sn.* 24-ta głoska niemieckiego alfabetu.

Ænle, *sf.* gościniec, dar z drogi

Ænlographie, *sf.* sztuka robienia drzeworytów.

Ænlographisch, *adj.* drzeworytowy.

D.

D, *sn.* 25-ta głoska niemieckiego alfabetu.

Dacht, *sf.* *vid.* Dacht.

Dsch, *sm.* *vid.* Dsch.

Dam, *sm.* u. Damswurzel, *sf.* roślina pewna z Ameryki której korzeń jest jadalny. (*osła*.)

Danten, *vn.* rzyć (o osle); *sn.* rzyczenie

Ypsilon, *sn.* niemiecka nazwa gloski Y.

Yttrium, *sn.* Chim. yttrium (*kruszec*).

Zähl u. Zude, *sf.* pewna wielka roślina z Peru,

3.

Wyrazów nie znajdujących się pod 3 szukać należy pod C.

3, *sn.* 26-ta głoska niemieckiego alfabetu. (*rin*.)

3aar, *sm.* 3aarm, *sf.* *vid.* 3ar u. 3a:

3ade, *sf.* *vid.* 3ede.

3addeisen, *sn.* żelazko do wyrzynania w żabki.

3aden, *sm.* u. 3ade, *sf.* (*dim.* 3adchen)

ostry koniec, róg spiczasty, żab; sopol (z lodu); rosocha, gałązka

(w rogu jelenim); wązka koronka.

3aden, *va.* naciąć, wycinać, wyrzynać, wykrawać.

3adenblatt, *sn.* liść ponacinany.

—linie, *sf.* Fortif. szaniec w pilg.

—walze, *sf.* walec żabaty.

—wert, *sn.* robota w żabki.

3adig, *adj.* w żabki, żabkowy, żabkowaty; sterczący sopolami lodu; gałęzisty, rosochaty.

3äffer, *sm.* u. 3äffra, *sf.* Miner. *vid.* Safflor.

3ägen, *vn.* ociągać się z obawy, być zwątpiałym, lęklwym.

3ähast u. 3ag, *adj.* lękliwy, bojaźliwy, niesmiały.

3ähastigkeit u. 3ähheit, *sf.* bojaźliwość, niesmiałość.

3ähe, *adj.* lepki, klejowaty; ciągly, gładki (o kruszczach); fig. twardy, skąpy; ein —her 3ähler sehn, być nieskorym w płaceniu; ein —her

leben haben, cieszyć się życiem długotrwale.

3ähheit u. 3ähigkeit, *sf.* ciągłość, lepkość, gładkość.

3ahl, *sf.* liczba; cyfra; —u. 3ägel, *sm.* ogon; wierzch (drzewa); obue

—, bez liku, niezliczony.

3ählbar, *adj.* płatny, wypłacany; upłyniony, przypadający (termin).

3ählbar, *adj.* dający się policzyć.

3äh-amt, *sn.* u. —tammer, *sf.* urząd platniczy.

—buchstabe, *sm.* litera liczbę oznaczająca. (*czbowy, cyfra*.)

—figur, *sf.* u. —zeichen, *sn.* znak li-

—happel, *sm.* u. —twelfe, *sf.* motowidło znaczące liczbę obrotów.

—loß, *adj.* niezliczony.

—meister, *sm.* platnik, skarbnik, podskarbi.

—perle, *sf.* perła większa przedawajaca się podług liczby.

—pfennig, *sm.* *vid.* Reichspfennig.

—reich, *adj.* liczny.

—stein, *sm.* kamień albo kawałek ołowiu u sieci.

—tag, *sm.* dzień pracy żołdu, pensyi.

—woche, *sf.* tydzień wyplat.

—wort, *sn.* imię liczbowe.

3ählbret u. 3ählbret, *sn.* tablica do rachowania i odbierania pieniędzy.

Zähl-geib, sn. zapłata za liczenie pieniędzy.
—punkt, sm. era, punkt czasu od którego się liczą lata.
Zählen, vn. płacić, wypłacać; *va.* zapłacić (dług, weksel).
Zählen, vn. liczyć, rachować; *va.* policzyć, porachować *co*.
Zählen-ausdruf, sm. wyrażenie w liczbach. (liczb.)
—folge, u. —*reihę, sf.* rząd, szereg
—größe, sf. wielkość liczebna.
—lehre, sf. arytmetyka.
—ordnung, sf. porządek liczb.
Zähler, -in, s. płacący, -a, dłużnik, -niczka.
Zähler, sm. liczący, rachujący pieniądze; *Arithm.* licznik.
Zählung, sf. zapłata.
Zählung, sf. liczenie, obliczenie; rewizja, spis czego.
Zählungs-, u. **Zähl-sähig, adj.** będący w stanie płacenia długów.
—sähigkeit, sf. możność uiszczenia się z długów.
—tag, sm. dzień wypłaty.
—termin, sm. u. **Zählfrist, sf.** termin wypłaty.
—unsähig, adj. niewypłacalny, niemający z czego płacić.
—unsähigkeit, sf. niewypłacalność.
Zahn, adj. ugłaskany, oswojony, swojski; *fig.* powolny, łagodny.
Zähmen, va. przyswoić, ugłaskać; *fig.* ukroczyć, uskromić kogo; *fläh* —, *vr.* wstrzymać się, powściągać się. (mca.)
Zähmer, sm. poskromiciel, pogro-
Zähmung, sf. oswojenie, ogła-
skanie.
Zahn, sm. a, (dim. Zähnen) zęb;

adj. zębny, zębowy; *die* **Zähne** twissen, (ciem) wyszczerzyć zęby *kogo*; milt langen **Zähnen** essen, żarłocznie, lakomo zajadać.
Zähne- u. Zähn-fischchen, sn. wyszczerzenie zębów.
—flappern u. —flappen, sn. dzwonić, szczerkanie zębami.
—knirschen, sn. zgrzytanie zębów.
Zähneln u. Zähnen, va. ząbki w czem wyrzynać; —, *vn.* ząbków dostawać; (daß kind **zähneln**) dziecku ząbki się wykluwają; —, *sn.* ząbkowanie; *ge; zähnt, adj.* w ząbki, ząbkowaty.
Zahn-arzt, sm. dentysta, zębolek.
—brecher, sm. zębomłot, zęborażec.
—buchstabe, sm. *Gram.* głoska zębowa.
—bürste, sf. szczoteczka do zębów.
—eisen, sn. dłutko z zębami.
—fäule, sf. pruchnienie, psucie się zębów. (niu zębów.)
—fieber, sn. gorączka przy dostawie.
—fleisch, sn. dziąsło; dziąsła.
—förmig, adj. ząbkowaty.
—geschwür, sn. u. —fistel, sf. wrzód na dziąśle.
—hammer, sm. młotek z pilą.
—hebel, sm. hebel ząbkowaty.
—höhe, sf. dołek zębowy. (zęby.)
—latwerge, sf. opiat, lekarstwo na
—lehre, sf. nauka o zębach. (bów.)
—loß, adj. bezzębny, niemający zę-
—lücke, sf. szczerba między zębami.
—lückig, adj. szczerbaty, nie mający zęba lub zębów na przodzie.
—mittel, sn. lekarstwo na zęby.
—muschel u. —schnecke, sf. muszla

zębota.
Zahnpulver, sn. proszek do zębów.
—rad, sn. koło zębate. (bów.)
—schmerz, sm. u. —weh, sn. ból zę-
—fistel, sn. osad formujący się w zę-
—bach.
—schmer, sm. piórko do zębów.
—schüssel, sm. dostawanie drugich zębów. (zębów.)
—zange, sf. kleszczyki do rwania
Zähre, sf. (dim. Zähren) vid. *Throne.*
Zahn, sm. sztaba, pręt (kruszcen).
Zahn-eisen, sn. żelazo sztabowe, pre-
—towe. (nia kutego żelaza.
—hammer, sm. kuznia do wyrabia-
—zainer, sm. kowal kujący żelazo na
—prety. (Sandart.
Zänder, sm. (ryba) vid. *Sander, u.*
Zänge, sf. (dim. Zängchen) obeęgi,
—kleszcze.
Zängen-förmig, adj. kleszczowaty.
—wert, sn. *Fortif.* robota fortyfika-
—cyjna z kątem wehodzącym.
Zant, sm. klótnia, zwada, spór.
Zant-äpfel, sm. jabłko niezgody.
—eisen, sn. gra w kółka, w obręcz-
—ki; rzęda, mruk, klótnik.
—fleden, sm. przyszeć, bąbel.
—fister, sn. plotkarz, karka.
—sucht, sf. klótniwość, swarliwość.
—suchtig, adj. klótnliwy, swarliwy,
—zwadliwy. (wy.
—wort, sn. wyraz obelżywy, żelży-
Zänken, va. spór wieść, spierać się
—z kim o co; fläh —, vr. klócić się,
—wadzić się.
Zänker, -in, s. klótnik, -nica; mruk,
—gdyraez, -czka.
Zänkerel, sf. klótnia, zwada, swary.
Zänklisch, adj. klótnliwy.
Zäpfen, sm. (dim. Zäpfchen) kurek,

**kruczek (do beczki); zatyczka, za-
 tykadło, szpunt; czop armatni;
 czop, klinik (u belki, dachówki);
 szyszka (jodłowa); sopel z lodu;
 Anat. jazyczek w gardle; —, va.**
—toczyć, ciągnąć z beczki.
Zäpfen, va. wprawić (w fugę, zafa-
—gować, wprawić, osadzić jedno
—w drugie.
Zäpfen-bier, sn. u. —wein, sm. piwo,
—wino ciekące koło czopa.
—birn, sf. pasówka (gruszka).
—bohrrer, sm. świder do beczek.
—faß, sn. u. —trog, sm. cebrzyk pod
—szpunt beczki.
—förmig, adj. czopowaty.
—loß, sn. otwór czopowy; fuga do
—zaczepiania sztuk drzewa i t. p.
—mutter, sf. *Mech.* mutra czopowa.
—streich, sm. *Milit.* capstrzyk.
—stück, sn. *Artill.* ocap u dział.
Zäpfeln, vn. szamotać się, mocować
—się, nie dawać się komu, czemu;
—drgać, trząść się (o rybach); —,
—sn. szamotanie się, mocowanie;
—drganie, trząszenie; lange — lassen,
(einen) zostawić kogo w tarapacie,
—nie spieszyć z pomocą.
Zar, sm. car, król, monarcha; —*rin,*
—sf. carowa, królowa.
Zären-sohn, sm. carewicz, królewicz;
—tochter, sf. carewna, królewna.
Zärke u. Särke, sf. brzeg, bok, kraj,
—krawędź.
Zärtlich, adj. carski, królewski.
Zart, adj. czuły, tkliwy; delikatny,
—wagły, słaby, miękki; bon der —
—testen Zugenb an, zaraz od kolebki.
Zärteln, va. pieścić, chować pieś-
—czenie, cieknać kogo. (mający.
Zärtfühlend, adj. delikatne czucie

1427 Zärtgefühl.
 Zärtgefühl, *sn. u.* — *finn, sm.* delikatne uczucie (w moralnym względzie).
 Zärtheit, *sf.* delikatność, czułość.
 Zärtlich, *sf.* delikatny; tliwy, czuły.
 Zärtlichkeit, *sf.* tliwość, czułość.
 Zärtling, *sm.* delikatnik, pieściuch.
 Zäfer, *sf.* (*dim.* Zäferchen) włókno.
 Zäferig, *adj.* włóknisty.
 Zäfern, *va.* na włókno rozbierać, dziełać, wystrzępić; *fläch* —, *vr.* wystrzępić się.
 Zäspel, *sf.* motek (nici, przędzy).
 Zäuber, *sm.* czarowanie, zaczarowanie; czary, urok, urzeczenie; urok, wdzięk, powab; —, *adj.* (*w wyrazach złożonych*) czarodziejski, czarujący.
 Zäuberblick, *sm.* czarujące spojrzenie.
 —buch, *sn.* książka o czarach.
 —föte, *sf.* flet czarnoksięski.
 —kraft, *sf.* moc czarodziejska.
 —kreis, *sm.* koło czarnoksięskie.
 —kunst, *sf.* sztuka czarnoksięska, czarnoksiężstwo, magia.
 —laterne, *sf.* latarnia czarnoksięska.
 —mittel, *sm.* sposób czarodziejski.
 —ring, *sm.* pierścień zaczarowany.
 —ruthe, *sf. u.* —stab, *sm.* różga, laska czarnoksiężka. (*kłoty*).
 —schloß, *sm.* zamek zaczarowany, zaczarowane.
 —spruch, *sm. u.* —formel, *sf.* zaklęcie czarownicze.
 —stimme, *sf.* czarujący głos.
 —stift, *sn.* czary, czarodziejstwo; sztuka (teatralna) przedstawiająca czarodziejstwa.
 —werk, *sm.* dzieło czarami utworzone, czarodziejstwo.
 Zäuberer, *sf.* czarodziejstwo, czary.
 Zäuberer, —berin, *s.* czarodziej, —ejka;

Zebr. 1428
 wieszczek, wieszczka; czarownik, —nica; wróżek, wróżka.
 Zäuberisch, *adj.* czarowny.
 Zäubern, *vn.* czarować; *va.* oczarować, sprawić co mocą czarów.
 Zäuber, *sf.* suka.
 Zäuberer, —berin, *s.* opieszalec, —ala, ociągacz, zwłóczyciel, —lka.
 Zäuberhaft, *adj.* powolny, mitrężny, ociągający się.
 Zäubern, *va.* ociągać się z czem, zwłóczyć co; —, *sn.* ociąganie się, zwłóczenie.
 Zaun, *sm. a.* (*dim.* Zaunchen) uзда, uździenica; im —me halten, trzymać kogo na wodzy, ująć co w kluby; *fläch* im —me halten, powściągać się.
 Zaunen, *va.* okiełzać, obuzdać; *fig.* powściągać, pohamować.
 Zaun-frei u. —loß, *adj.* rozuzdany, bez uzdy; wyuzdany, rozkielzany.
 —recht, *adj.* dobrze w uździe chodzący (*koń*).
 Zaun, *sn. a.* plot, parkan; einen Grund bom —brechen, zmyslić powód, przeczynę. (*plotu*).
 Zaun-gerte u. —ruthe, *sf.* gałęzie do —flüche, *sf.* derzeń, swidwa.
 —fönik, *sm.* myszy królik (*gat. pliszki, ptak*).
 —pfuhl u. —steden, *sm.* kolek, pal od plotu. (*go miejsca*).
 —recht, *sn.* prawo zagrozenia jakiego.
 —reis, *sm.* ostre ziele, lepczyca (*rośl.*).
 Zäupel, *sf.* parzywa owca.
 Zäufen, *va.* skubać, rwać, czubić; (*den Kopf*) targać kogo za włosy; *fläch* —, *vr.* targać się, szarpać się, szamotać się z kim.
 Zebra u. Zebraferd, *sn.* (*pl.* —braß) zebra (*zwierz*).

1429 Zech. 1430
 Zech, *sf.* cech, bractwo; wspólny zakład górniczy; rachunek za jedzenie (w traktierni); *seine* — bez zaplen, zapłacić swoje część za siebie.
 Zechen, *vn.* pic (*w kompanii*), biesiadować, hulać.
 Zech-bruder u. Zecher, *sm.* hulacz, bibosz, pijak.
 —frel, *adj.* wolny od płacenia za jadlo i picie (*w jakiej kompanii*).
 —gelag, *sn.* pijatyka, hulatyka.
 —genosß, *sm.* towarzysz cechu lub kompanii jakiej.
 —gesellschaft, *sf.* towarzystwo hulać.
 —ordnung, *sf.* ustawa jakiego cechu, bractwa.
 —tag, *sm.* dzień zebrania się bractwa; dzień hulanki, pijatyki.
 Zechine, *sf.* cekin (włoski dukat = 3 r. s.).
 Zeden. Zäde, *sf.* kleszcz (*owad*).
 Zech, *sf.* palec u nogi; auf den —hen gehen, chodzić na palcach.
 Zehend, *sn. u.* Zehner, *sm.* dziesiątek.
 Zehen-nagel, *sm.* paznokieć u nogi.
 —tritt, *sm.* stąpanie na palcach.
 Zehn u. Zehen, *num.* dziesięć; — u. Zehne, *sf.* liczba dziesięć; dziesiątka.
 Zehn- u. Zehn-ed, *sn.* dziesięciokąt.
 —edig, *adj.* dziesięciokątny.
 —fach u. —fältig, *adj.* dziesięciokrotny, —nie.
 —her u. —herrscher, *sm.* decemwir urzędnik u Rzymian.
 —herrschaft, *sf.* decemwirat (*go dościsł i urzędowanie decemwira*).
 —jährig, *adj.* dziesięcioletni.
 —mal, *adv.* dziesięćkroć; —lig, *adj.*

Zehrfieber. 1430
 dziesięćkrotny. (*sięczny*).
 Zehn-monatlich, *adj.* dziesięciomiesięczny.
 —pfündig, *adj.* dziesięciopuntowy.
 —stündig, *adj.* dziesięciogodzinny.
 —stlig, *adj.* dziesięciozłotkowy.
 —tägig, *adj.* dziesięciodniowy.
 —tausend, *num.* dziesięć tysięcy; —bste, *adj.* dziesięćtyśięczny.
 Zehnerlet, *adj. indecl.* dziesięćokraki.
 Zehnte u. Zehnte, *adj.* (ber, bie, daß) dziesiąty; — u. Zehent, *sm.* dziesięcina.
 Zehnt-ader, *sm.* pole z którego się opłaca dziesięcina.
 —frei, *adj.* wolny od dziesięciny.
 —freiheit, *sf.* uwolnienie od dziesięciny.
 —geld, *sn.* dziesięcina w pieniądzu uiszczana.
 —kirche, *sf.* kościół któremu się należy dziesięcina.
 —pflichtig u. Zehntbar, *adj.* ulegający dziesięcinie. (*sięczny*).
 —recht, *sn.* prawo pobierania dziesięciny.
 —sammeler, *sm.* zbierający dziesięcinę.
 Zehntel, *sn.* dziesiąta część.
 Zehnten, *va.* nakładać na co, lub pobierać z czego dziesięcinę; płacić dziesięcinę; dziesiątkować.
 Zehntens, *adv.* po dziesiąte.
 Zehnter, *sm.* wytykacz dziesięciny; płacący dziesięcinę.
 Zehren, *vn.* żyć (jeść i pić); wyschnąć, schudnąć, schnąć z czego; —, *va.* trawić, wycieńczyć, zużyć, spożyć co; zehren, *adj.* trawiący, wycieńczający.
 Zehrfieber, *sn.* Med. gorączka

wycieńczająca, konsumpcyjna.
Zehrfrei, *adv.* bezpłatnie.
ze.

—garten, *sm.* skład, śpiechlerz na zbo-
—gib, *sn. u.* —pfennig, *sm.* strawa, pieniądze na żywność; jałmużna na życie.

—lourm, *sm.* robak zaskórny.

—lourz, *sf.* szeczaw' woday.

Zehrung, *sf.* wikt, żywność; konsumpcya, opadanie z ciała.

Zehrungs-kosten, *sf. pl.* koszt za wikt.

—vorrath, *sm.* zapas żywności.

Zeichen, *sn.* znak, znamie; pozna-
objawienie się (choroby it. p.);
wroźba, przepowiednia; godło,
cecha, plectno; znak, hasło; das
—beß Kreuzes, znak krzyża św., prze-
żegnanie się.

Zeichen-buch, *sn.* książka rysunkowa.

—deuter, —in, *s.* wróżbit, —ożka; wy-
kladaacz znaków; astrolog, wró-
żący z gwiazd.

—deuterei, *sf.* wieszczbiarstwo, wró-
żenie ze znaków.

—funft, *sf.* sztuka rysowania.

—lehre, *sf.* semeiotyka nauka o zna-
kach chorob.

—lehrer, *sm.* nauczyciel rysunków.

—leiste, *sf.* linia (szklarza).

—papier, *sn.* papier rysunkowy.

—schule, *sf.* szkoła rysunków.

—sprache, *sf.* mowa na migi.

—stunde *sf.* lekcya rysunków.

Zeichnen, *va.* rysować; naznaczyć co,
znak zrobić na czym; —en, *sn.* ry-
sowanie; znaczenie, cechowanie.

Zeichner, —in, *s.* rysownik, —niczka.

Zeichnung, *sf.* rysunek.

Zeichelbär, *sm.* bartnik, rudy nied-
wiedź (*vid.* Houlgbär).

Zeitel-bast *sm. vid.* Seibelbast.

—meister, *sm. vid.* Zeteler.

—messer, *sn.* nóż bartniczy do pod-
bierania miodu.

Zeibeln, *va.* miód podbierać.

Zeibeler u. Zeteler, *sm.* bartnik, pasie-
cznik.

Zeigefinger, *sm.* palec wskazujący.

Zeigen, *va.* pokazać, wskazać, uka-
zać; okazać, wykazać, dowieść;
sich —, *vr.* pokazać się; okazać się,
wykazać się.

Zeiger, *sm.* ukaziciel, okaziciel; ska-
zówka dziecinną drewniana lub
kościanną; skazówka u zegara.

Zeiger-stange, *sf.* skazówka zegara
słonecznego.

—uhr, *sf.* zegar niebijący.

Zeihen, *va.* obwinać kogo o co, za-
rzucić, dowieść komu co.

Zeiland, *sm. u. sn.* (roślina) *vid.* Sei-
delbast.

Zeile, *sf.* rząd, szereg; linia, wiersz.

Zeilen-gerste, *sf.* jęczmień pospolity.

—weise, *adv.* liniami, wierszami.

—zeile, *adj.* wierszowy.

Zeiselbär, *m.* niedźwiedź pospolity.

Zeisig, *sm.* (*dim.* Zeisichen) czyżyk
(ptak).

Zeit, *sf.* czas, pora; czas wolny od
zatrudnień; bei —ten, wcześniej; eine
—lang, przez pewny czas; es ist —,
teraz pora; es ist noch —, jeszcze
czas; es ist spät an der —, już późno,
blisko wieczór; ich habe keine —, nie
mam czasu; furze — nach, w nieja-
kim czasie po; unter der —, gdy się
to dzieje; von — zu —, od czasu do
czasu; vor —ten, niegdys, dawniej;
zu der —, w ówczas; zur —, za cza-
sów; zu —ten, czasami, niekiedy;

zur rechten —, w samą porę. (ka.
Zeit-abschnitt, *sm.* okres, peryod, epo-
—alter, *sn.* wiek, stulecie.

—angabe, *sf.* przytoczenie czasu (*np.*
w którym się co stało).

—aufwand, *sm.* nakład, strata czasu.

—bedürfnis, *sf.* potrzeba którą czas
wywołał.

—berechnung, *sf.* obliczenie czasu.

—beschreibung, *sf.* opisanie czasu.

—bestimmung, *sf.* oznaczenie czasu.

—bild, *sn.* obraz czasu.

—buch, *sn.* kronika.

—dauer, *sf.* przeciąg czasu.

—folge, *sf.* następstwo czasów, ko-
lej czasu.

—fortschritt, *sm.* —forschung, *sf. vid.*
Chronolog u. Chronologie.

—geist, *sm.* duch czasu.

—gemäß u. —mäßig, *adj.* stosowny do
czasu, odpowiedni czasowi.

—genos u. —verwandte, *sm.* spół-
czesny komu. (*spółczesni.*)

—genossenschaft, *sf.* współczesność;

—geschmack, *sm.* gust, smak czasu.

—hafen, *sm.* Mar. *vid.* Fluthafen.

—her, *adv.* —herig, *adj. vid.* Bis-
her u. Bisherig.

—herrscher, *sm.* dyktator.

—kurz, *adj.* skąpy na czas, oszczę-
dnie obchodzący się z czasem.

—kunde, *sf.* znajomość chronologii.

—kundig, *adj.* znający chronologię.

—kurzen u. —berkurzen, *adj.* skraca-
jący czas, bawiący.

—kurzung u. —berkurzung, *sf. vid.*
Zeitbertrieb.

—lauf, *sm.* bieg czasu; *pl.* —läufe u.

—läufte, okoliczności czasowe.

—leben, *adv.* póki życia, przez całe
życie.

Zeit-loß, *adj.* niewczesny.
—lose, *sf.* zimokwit, zimowit jesien-
ny (*rośl.*).

—mangel, *sm.* brak czasu.

—maß, *sn.* Mus. takt; Gram. iloczas.

—mensch, *sm.* człowiek umiejący się
stosować do czasu. (*miar.*)

—messer, *sm.* chronometr, czaso-

—ordnung, *sf.* porządek czasu.

—punkt, *sm.* czas, pora, chwila,
punkt. (*w historii.*)

—raum, *sm.* przeciąg czasu; okres

—rechner, *sm.* chronolog.

—rechnung, *sf.* chronologia, rach-
ba czasu.

—schrift, *sf.* pismo czasowe, peryo-
dyczne, czasopism. (*karz.*)

—schifter u. —schritter, *sm.* dzienni-

—sparrung u. —ersparnis, *sf.* oszczę-
dzenie czasu.

—strom, *sm.* potok czasu.

—tafel, *sf.* tablica chronologiczna.

—theil, *sm.* część czasu, chwila.

—üblich, *adj.* stosowny do zwyczaj-
ów epoki.

—umstand, *sm.* okoliczność czasowa,

—verderb, *sm.* marnowanie czasu.

—verhältnis, *sn.* stosunek czasowy.

—verlust, *sm.* strata czasu; ohne —,
bez straty czasu, bezzwłocznie.

—verstoß, *sm.* anachronizm, myłka
w latach.

—vertrieb, *sm.* przepędzenie czasu,
rozrywka.

—vertreiber, —in, *s.* osoba mile rozry-
wająca.

—wechsel, *sm.* przemiana czasu.

—wort *sn.* Gram. słowo, czasownik.

—würdtlich, *adj.* Gram. *adv.* słowny;
—nie.

Zeitenbuntel, *sn.* pomroka wieków.

1435 *Zeitenfreis*.
Zeiten-freis, *sm.* cykl, okres, okrąg (słońca, księżyca).
 —lauf, *sm.* bieg wieków.
Zeitig, *adj.* tegoczasowy; wczesny; dostały, dojrzały; —, *adv.* w samą porę, w sam czas; wcześniej.
Zeitigen, *vn.* dostawać się, dojrzewać; —, *va.* dojrzałym czynić.
Zeitigung, *sf.* dojrzewanie, dojrzałość.
Zeitlich, *adj.* czasowy, tymczasowy; doczasny, przemijający; daß — sie segnen, pożegnać się z tym światem, przenieść się do wieczności.
Zeitlichkeit, *sf.* doczesność.
Zeitung, *sf.* nowina, wieść, wiadomość; gazeta, dziennik; —tung, *adj.* gazetowy; in die — setzen, podać do gazet.
Zeitungsb-amt, *sm.* biuro gazety.
 —leser, *sm.* czytelnik gazet.
 —schreiber, *sm.* gazeciarski, dziennikarz.
 —träger, —in, *s.* roznosiciel (-lka) gazet; *fig.* nowiniarz, —niarka, obnosiciel nowin. (le orne).
Zeige u. Zeit, *sf.* Agric. łan, niwa, pole.
Zeile, *sf.* (dim. *Zeilen*) cela, izdebka zakonnik; komórka, przegródka.
Zeil-bruder, *sm.* mieszkawiec celi, moich lub pustelnik.
 —gewebe u. *Zeilengewebe*, *sn.* Anat. tkanka komórkowata.
 —haut, *sf.* błona komórkowata.
Zeilen-förmig, *adj.* komórkowaty.
 —gang, *sm.* korytarz (w klasztorze).
 —wagen, *sm.* wóz celkowy (do przewiezienia przestępców).
Zeisernig, *sf.* ż, sz, orzech hiszpański (selerowego smaku).
Zeisig, *adj.* komórkowy.
Zeisig, *sm.* fanatyk, zagorzały.

Zerfallen. 1436
Zelt, *sn.* (dim. *Zeltchen*) namiot, szatara; Anat. skorupa nad błoną mózgową; —, *sm.* jednochód, człap (koński); — u. *Zelten*, *sm.* pastylka, płatek; die — te aufschlagen, namioty rozbić.
Zelter, *sm.* człapak, stępak (kozi).
Zelt-bett, *sn.* łóżko obozowe; łóżko z kotarą. (cle).
 —bude, *sf.* budka, sklepik w namiocie.
 —dach, *sn.* dach w kształcie ostrosłupa, do namiotu podobny.
 —decke, *sf.* wierzch namiotu.
 —gang u. *Zeltgang*, *sm.* jednochód, człap (koński). (chu).
 —haus, *sn.* pawilon, skrzydło gmatowy.
 —pfahl u. —pfloß, *sm.* kółek namiotowy.
 —stange, *sf.* drąg namiotowy.
 —strick, *sm.* sznur do namiotu.
 —wagen, *sm.* wóz kryty.
Zenith, *sm.* Astron. *vid.* Scheitelpunkt.
Zent, *sf.* sąd karny.
Zephr, *sm.* zefir, wietrzyk.
Zepher, *sn.* *vid.* Scepter.
Zerbeißen, *va.* irr. rozgryźć co (zębami); *vn.* zgryźć, schrustać, zjeść.
Zerbürsten, *vn.* irr. (sehn) rozpełnić się. (wyluc skórę).
Zerbläuen, *va.* posinić, wytrzepać.
Zerbrechen, *va.* irr. rozłupać, złamać co; (sich den Kopf über) łamać sobie głowę nad czem; —, *vn.* (sehn) złamać się, stłuc się.
Zerbröckeln, *adj.* łatwo dający się złamać, kruchy; znikomy, nietrwały. (znikomość).
Zerbröcklichkeit, *sf.* kruchość; wrażliwość.
Zerbröckeln, *va.* irr. rozmiękać co.
Zerbrüden, *va.* rozgnieść.
Zerfällen, *vn.* irr. (sehn) rozpadać

1437 *Zerfällen*.
 się na kawałki; rozsypać się; rozłazić się; poróżnić się z kim; —, *va.* (sich den Kopf) upaść i rozbić sobie głowę.
Zerfällen, *va.* rozczłonkować, rozkładać (na części).
Zerfäsern, *va.* na włókna podzielić.
Zerfähen, *va.* potargać, poszarpać, porozrywać.
Zerfästeln, *va.* rozszarpać, posieć na mięsne jatki. (topliwy).
Zerfließbar, *adj.* Chim. topniejący.
Zerfließen, *vn.* irr. (sehn) roztopić się; roztopić się; (in Tränen) zalać się łzami; (vor Wonne) rozpywać się z radości.
Zerfließen, *va.* irr. przetrzeć na kawałki; pogryźć, porzucić.
Zerfließen, *vn.* irr. (sehn) rozpuścić się (w płynie jakim); tajeć, topnieć; rozpywać się, topić się.
Zerfließen, *va.* schlastać, zbicić komu ciało chłostą.
Zerfen, *va.* drażnić kogo.
Zergliederer, *sm.* biegły w rozbieraniu; anatomik, rozbieracz ciał zwierzęcych.
Zergliedern, *va.* rozbierać na części; rozczłonkować, na członki rozbierać.
Zergliederung, *sf.* rozbieranie, rozbiór, analiza; dyssekcja, rozbieranie (trup, ciała).
Zergliederungskunst, *sf.* sztuka rozbierania ciał ludzkich.
 —messer, *sm.* skalpel, nożyk do dyssekcji anatomicznych.
 —saal, *sm.* sala anatomiczna.
 —stisch, *sm.* stół do dyssekcji.
Zerhauen, *va.* rozrąbać, rozsiekać.
Zerhauen, *va.* irr. rozciąć.

Zerquetschen. 1438
Zerhauen, *va.* rozgryźć zębami (np. orzech).
Zerhauen, *va.* zdruzgotać, zgnieść; *fig.* skruszyć, zasmucić, zmarić kogo; *zerhauen*, *adj.* skruszony.
Zerhauen, *sf.* skrucha.
Zerhauen u. —stücken, *va.* pomiać co.
Zerhauen, *va.* rozgotować co.
Zerhauen, *va.* rozdrapać, podrapać (np. komu twarz).
Zerhauen, *va.* rozkruszyć co.
Zerhauen, *sf.* sztuka rozbierania.
Zerlegen, *va.* rozkładać, rozbierać na części; rozkładać, rozczłonkować; Chim. rozkładać na pierwiastki.
Zerlegung, *sf.* rozbieranie, rozbiór czego; rozłożenie ciała na pierwiastki.
Zerleihen, *va.* podziurawić co.
Zerlumpen, *va.* obszarpać, obdzierać co; *zerlumpt*, *adj.* obszarpany, obdarty.
Zermahlen, *va.* zemleć, rozemleć.
Zermahlen, *va.* rozkruszyć, pogruchotać.
Zermärtern, *va.* zmęczyć kogo.
Zermählen, *va.* porąbać na szutki (pałasem), wyciąć w pień.
Zernagen, *va.* pogryźć na drobne kawałki (jak mysz książkę).
Zerpeitschen, *va.* wybatożyć, okropnie zbiczować kogo. (bac).
Zerprüden, *va.* podziobać, rozdziobać.
Zerprüden, *vn.* (sehn) rozpełnić się.
Zerprüden, *va.* okropnie zbicić kogo.
Zerquetsen, *vn.* (sehn) rozpywać się, w różne strony popłynąć.
Zerquetsen, *va.* rozgnieść, zgnieść na miazgę co.

Zertrauen, *va.* rozczochrać.

Zerr-bild, *sn.* karykatura, rysunek potworny celem pośmiewiska, szkarada.

—bildner, *sm.* malarz karykatur.

—gebur, *sf.* płód potworny.

—gesicht, *sn.* twarz pokrzywiona.

Zerreiben, *va. irr.* rozetrzeć, utrzeć co na proszek.

Zerreiblich, *adj.* kruchy, łatwy do zerbrnięcia, *sf.* kruchosć, rozterliwość.

Zerreiben, *va. irr.* podrześć, zedrzeć co; rozdierać (serce); zerwać (przymierze); —, *vn.* podrześć się, rozerwać się; ślch —, *vr.* zerwać się; zużyć się (drażnić kogo).

Zerren, *va.* szarpać, szamotać, rwąć; Zerrinnen, *vn. irr.* (sehn) rozplynać się; roztopić się; pójść w niwecz, zniknąć.

Zerrühren, *va.* rozmieszać.

Zerrüpfen, *va.* rozskubać, rozłagać.

Zerrüteln, *va.* roztrząsać, rozruszać.

Zerrüteln, *va.* wstrząsać, wzruszyć; zaburzyć, w nieład wprowadzić.

Zerrüttung, *sf.* wzruszenie, wstrząsanie; zaburzenie, nieład. (co).

Zerrüteln, *va.* skrobaniem popsuć

Zerrüteln, *va.* potrzaskać co; —, *vn.* (sehn) roztrząsać się, rozbić się.

Zerrüteln, *va.* szurowaniem uszkodzić.

Zerrüteln, *va. irr.* postrzelić, strzałami zgruchotać, strzaskać co.

Zerrüteln, *va.* poszarpać, potargać.

Zerrüteln, *va. irr.* rozbić, stłuc, zbić co; (slch den Kopf) rozbić sobie głowę; ślch —, rozbić się; rozchwiać się, rozerwać się.

Zerrüteln, *va.* rozplatać co

Zerschmetzen, *va.* roztopić co; —, *vn.* (sehn) roztopić się, rozplynać się.

Zerschmettern, *va.* zdruzgotać, strzaskać co.

Zerschneiden, *va.* rozkrojać, porzącać.

Zersetzbar, *adj.* rozpuszczalny, dający się rozłożyć na pierwiastki.

Zersetzen, *va. Chim.* rozbić, rozkładać na pierwiastki.

Zersetzmittel, *sn. Chim.* oddziaływaacz.

Zersetzung, *sf.* rozbiwanie, rozkładanie na pierwiastki.

Zersplittern, *va.* strzaskać, potrzaskać co; fig. tracić, roztrwonić; —, *vn.* (sehn) strzaskać się, rozlecieć się w trzaski. (kruchy).

Zerspringbar, *adj.* uległy tłuczeniu.

Zerspringen, *va.* rozsądzić, rozerwać co. (rozpełnić się).

Zerspringen, *vn. irr.* (sehn) pęknąć.

Zersähen, *va.* kolecami, żądlem pokłuć. (pie).

Zersäufen, *va.* utłuc, potłuc w stę.

Zersäufen, *vn.* (sehn) w proch, w pył się rozsypać.

Zersäufen, *va.* w proch zamienić; rozwiać, rozproszyc, rozemnać.

Zersähen, *va. irr.* pokłuć, skłuć, podziurawić. (się).

Zersähen, *vn. irr.* (sehn) rozproszyc.

Zersähen, *adj.* ulegający zniszczeniu, mogący być zburzonym.

Zersähen, *va.* zburzyć, spustoszyć; zepsuć, zniszczyć.

Zersäher, *in.* s. pustoszyiciel, niszczyiciel, zburzyiciel, lka.

Zersäher, *sf.* zburzenie, spustoszenie, zniszczenie. (co).

Zersähen, *va. irr.* potłuc, utłuc, stłuc.

Zerstören, *va.* rozsywać, rozrzucać; rozproszyc, rozpedzić; rozerwać,

zabawic kogo; ślch —, *vr.* rozsypać się; rozerwać się, zabawic się; Zerstrent, *adj.* rozproszony; roztrącony, roztrzępany.

Zerstreuung, *sf.* roztrącenie.

Zerstreuung, *sf.* rozsypanie, rozproszenie; rozerwanie, rozrywka; (—ungen der Welt) próżność, marność świata.

Zerstreuungspunkt, *sm. Phys.* punkt rozchodzenia się w różnych kierunkach. (kami).

—sucht, *sf.* ubieganie się za rozryw-

Zerfließen u. —dein, *va.* rozdrobnić, podzielić na kawalki.

Zerfließen, *sf.* u. Zerstören, *sm.* model okrętu.

Zerfließen, *va.* rozdzielać, podzielić; Med. rozwalniać, rozpedzić (np. puchline); ślch —, *vr.* rozdzielić się, rozchodzić się.

Zerfließen, *sf.* rozdzielenie.

Zerfließen, *va.* rozłączyć, rozerwać; rozpruć. (ptać, zdeptać).

Zerfließen, *va. irr.* strzelać, rozde-

Zerfließen, *va.* zgruchotać, zdruzgotać.

Zerfließen, *va.* pogruchoć.

Zerfließen, *va.* poczechrać, rozerwać (włosy).

Zerfließen, *va.* rozskubać. (gwałt).

Zerfließen, *va.* Zerstören, *sn.* krzyk na Zerstören, *interj.* gwałtu! ratuj!

Zerstören, *sm.* (dim. Zerstören) kartka; osnowa (u tkaczy). (cyjny).

Zerstören, *sf.* Com. bank asygnat —träger, *sm.* aszys, roznośiciel aszysów.

Zerstören, *sf.* materia, tkanina; materia, materiał, rzecz, ciało; —, *sn.* f. narzędzie, statek rzemieślniczy; przyrząd, sprzęt, przybór; rzecz;

dummeś ob. albernś —, niedorzeczność.

Zeugamt, *sn.* zarząd, nadzorstwo nad zbrojownią.

—art, *sf.* gatunek materii.

—baum, *sm.* nawój, wał krosienny do osnowy.

—fabrik u. —manufactur, *sf.* fabryka, rękodzielnia tkanin.

—handel, *sm.* handel materiami.

—händler, *in.* s. kupiec (-cowa) materiami handlujący (-a).

—haus, *sn.* arsenał, zbrojownia.

—hammer, *sf.* skład broni. (ry).

—macher u. —weber, *sm.* tkacz mate-

—meister u. —wärter, *sm.* dozorca zbrojowni; zawiadowca przyborów artylleryjnych.

—schmidt, *sm.* kowal w arsenale.

—schmidt, *sf.* kuźnia w arsenale.

—schreiber, *sm.* pisarz arsenału.

—wagen, *sm.* wóz na rzeczy do polowania.

Zeugt, *sm.* —gin, *sf.* świadek.

Zeugfall, *sm.* Gram. przypadek drugi (w deklinacyi).

—punkt, *sm.* Geom. punkt z którego powstaje linia.

Zeugen, *vn.* świadczyć, być świadkiem; (für etwas) dowodzić, dowiesć co; —, *va.* rodzić, płodzić; wydawać; —, *adj.* materyalny, z materii jakiej zrobiony.

Zeugen-abhörung, *sf.* słuchanie świadków.

—ausfrage, *sf.* zeznanie świadków.

—frei u. —los, *adj.* bez świadków.

Zeuger, *in.* s. płodźiciel, lka.

Zeugnis, *sn.* f. świadectwo; zaświadczenie.

Zeugung, *sf.* rodzenie, płodzenie;

1443 Zeugungsmitglieder.
produkcyja, wypiód, wydanie płodów.

Zeugungsmitglieder u. —theile, pl. członki rodzajne, płodzące.

—kraft, sf. u. —begründung, sn. siła produkcyjna, rodzajna.

—trieb, sm. popęd płciowy, odrodzenia się.

Zibet-lake, sf. u. —thier, sn. ob. Zibet, sm. cyweta, wiwera (gat. lasicy wydajęcej rodzaj piżma).

—ratte, sf. bobroszczur, piżmowiec.

Zide, sf. (dim. Zidel u. Zideln) kozłg.

Zideln, vn. okocić się, parkocić się (o kozach).

Zidlat, sm. gzygzak.

Ziede u. Züge, sf. poszwa, poszewka.

Ziefer, sm. owad.

Ziefer-funde u. —lehre, sf. entomologia, nauka o owadach.

—fundige u. —fennner, sm. etnolog, trudniący się nauką o owadach.

Ziege, sf. koza; —genz, adj. kozi.

Ziegel, sm. cegła; dachówka.

Ziegel-brenner, sm. cegielnik, ceglarz.

—brenneri u. —hütte, sf. cegielnia.

—dach, sn. dach dachówki pokryty.

—decker, sm. malarz pokrywający dach dachówkami.

—erde, sf. u. —thon, sm. glina na cegłę zdarna.

—farbe, sf. ceglasy kolor.

—farbig u. —roth, adj. ceglasy.

—form, sf. forma dla robienia cegieł lub dachówek.

—ofen, sm. piec do wypalania cegieł.

—sparen, sm. krokiew, koziele pod dachówką.

—scheune, sf. u. —schoppen, sm. azopa na cegłę.

Ziegel-stein, sn. cegła.
—streicher, sm. strycharz cegły, cegielnik.

Ziegen-bart, sm. kozia broda.

—bock, sm. kozioł.

—füßig, adj. kozionogi.

—haar, sn. kozia sierść. (biony).

—hären, adj. z koziej sierci (zro- bion).

—hirt, sm. koziaż, pasterz kóz.

—häse, sm. kozi sier.

—lamm, sn. kozieł.

—leder, sn. kozia skóra (wyprawna).

—messer u. —sauger, sm. ślepowron (ptak).

—milch, sf. kozie mleko.

Zieger, sm. posérnik, serwatka (vid. Mollen).

Ziegler, sm. cegielnik, właściciel ce- gielni.

Ziehbar, adj. ściągliwy, dający się ciągnąć.

Zieh-arm, sm. korba, rączka, ręko- jeść czego.

—band, sn. ściągaczka, ściągadlo; klamka, ankra w murze.

—bank, sf. ława, stół, warsztat róż- nych rzemieślników do ciągnięcia.

—brüde, sf. vid Zugbrüde.

—brunnen, sm. studnia z żurawiem lub kołem.

—eisen, sm. drótownica, kawałek stali na ciągnięcie metali w druty.

—gelb, sn. pieniądze na wychowanie.

—kopf, sm. vid Schröpfkopf.

—kraft, sf. Phys. siła przyciągająca.

—loch, sn. otwór w ulu.

—pflaster, sn. vid Zugpflaster.

—seil, sf. u. —seil, sn. lina do ho- lowania czyli do ciągnięcia statku po wodzie. (statku).

—weg, sm. ścieżka do holowania.

—zange, sf. kleszcze do ciągnięcia.

1445 Ziehen.
Ziehen, va. irr. ciągnąć, wlec, pro- wadzić; (an sich) przyciągać; (auf sich) ściągnąć na siebie; (in sich) wciągnąć w siebie; zdjąć (kape- lusz); dobyć (szpady); ciągnąć (drót; loteryę); trasować, ciągnąć na kogo (weksel); pociągnąć (li- nię); przeciągać, przedłużać (sprawę); wyciągać (bąble, krosty); zbutelkować, ściągać (na butelki); ciągnąć, maczać (świecę); posu- wać (pion, pieszkę, bierkę); gwin- tować (bron); ciągnąć, mieć (ko- rzyść); chodować (rośliny, zwie- rzęta); wychować (dzieci); —, vn. (sich) ruszać, iść, jechać, przeno- sić się z miejsca na miejsce; wy- jechać (na wieś); wyruszyć, iść (na wojnę); wyprowadzić się (z mieszkania); —, v. imp. (es zieht hier) tu ciągnie, jest przeciąg; (mich in der Schulter) czują darcie w ra- mieniu; sich —, vr. ciągnąć się, iść aż dokąd; rozciągać się, rozpo- ściierać się; (aus) wykręcić się, wybrnąć z czego; (in) wsiąkać w co; (in die Länge) długo się cią- gnąć, przewłóczyć się; (von einem) oddalać się od kogo.

Ziehung, sf. ciągnięcie (loteryi).

Ziehungs-tag, sm. dzień ciągnięcia loteryi.

Ziel, sn. cel, meta; kres, koniec; ter- min; fig. cel, założenie; daś — über- schreiten, wychodzić z granic; ein — setzen, kres, tamę czemu położyć.

Zielen, vn. celować, mierzyć strza- lem; zmierzać do czego, godzić na co; stosować co do kogo, do czego.

Zielgeb, sm. zapłata w pewnych terminach.

Zifferblatt.

Ziel-punkt, sm. cel.

—scheibe, sf. tarcza celowa; fig. cel żartów, szyderstw, pośmiewiska.

—schießen, sn. strzelanie do tarczy, do celu.

—stange, sf. strzałka, skazówka (u wagi hydrostatycznej).

—tag, sm. dzień terminowy, stale oznaczony. (dzień się).

Ziemen, vn. przystojeć, wypadać, go- ziemię, sm. cąbr (jelenia); krzyżów- ka (z wolu); członek rodzajny je- lenia, bykowiec; jemiolutcha (ptak).

Ziemlich, adj. przyzwoity, przysto- ny; mierny, średni; —, adv. dość, dosyć; prawie. (częsta).

Ziehen, vn. piszczeć (jak małe kur- zier u. Zierde, sf. ozdoba, chwala).

Zieraffe, sm. u. —puppe, sf. strojniś; lalka, elegantka.

—bengel, sm. modniś.

—bett, sn. łóżko paradne.

—garten, sm. vid Lustgarten.

—gärtner, sm. vid Kunstgärtner.

—loß, adj. bez ozdób. (kszenie).

Zierath u. Zierrath, sm. ozdoba, upię- cie.

Zieren, vn. u. va. stroić, przystrajać, dodawać ozdób; zdobić, przyo- zdabiać; ubierać, trefić; sich —, vr. mizdrzyć się, krygować się; gezieret, adj. wyszukany, wymuszony.

Ziererei, sf. przesada, mizdrzenie się.

Zierlich, adj. ozdobny, ładny, zgra- bny. (ozdobność).

Zierlichkeit, sf. ładność, zgrabność.

Zierling, sm. wykwiński.

Ziesel-maus u. —ratte, sf. susel (zwie- rzętko).

Ziffer, sf. cyfra, liczba. (sadniczy).

Ziffer-baß, sm. Mus. ton głowy, za- —blatt, sm. cyferblatt, tarcza zegaro- 46*

wa lub zegarkowa.
 Zifferchrift, *sf.* pismo znakowe.
 Ziffern, *va.* liczyć, rachować.
 Zigeuner, *in, s.* cygan, -nka (sku.
 Zigeunerisch, *adj.* cygański, po cygan-
 Zigeunerrolle, *sf.* banda cyganów.
 —wci, *sn.* cyganka.
 Zimentami, *sn.* biuro ostopławiania
 miary i wagi (w Wiedniu). (izba
 Zimmer, *sn.* (dim. Zimm: röh) pokój,
 Zimmerarbeit, *sf.* u. —wert, *sn.* robo-
 ta ciesielska.
 —baker, *sm.* podmaistrzy ciesielski.
 —gefell, *sm.* ezelańnik ciesielski.
 —handwerk, *sn.* ciesielstwo, (bione.
 —holz, *sn.* budulec, drzewo obro-
 —kunft, *sf.* sztuka ciesielska.
 —maler, *sm.* malarz pokojowy.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) cieśla.
 —meister, *sm.* majster ciesielski.
 —platz u. —hof, *sm.* plac do obra-
 biania drzewa. (w jednej linii.
 —reihe, *sf.* szereg izb ze drzwiami
 Zimmern, *vn.* trudnić się ciesielstwem
 —, *va.* ciosać, obrabiać drzewo.
 Zimmerung, *sf.* stawianie, budowa-
 nie; belki, cembrowina.
 Zimmt u. Zimmt, *sm.* cynamon; *adj.*
 cynamonowy. (we.
 Zimmtbaum, *sm.* drzewo cynamono-
 —farbe, *sf.* kolor cynamonowy.
 —farben u. —farbig, *adj.* cynamono-
 wy, koloru cynamonowego.
 —öl, *sn.* olej cynamonowy.
 —rinde, *sf.* cynamon.
 Zimperlich, *adj.* przysadny, wymu-
 szony, wymuskany; — thun, kry-
 gować się, przesadzać.
 Zimperlichkeit, *sf.* przesada, wymu-
 szoność. (mieszonym.
 Zimpern, *vn.* być wykwinającym, wy-

Zins, *sm.* zynk, cynk (krusiec); *adj.*
 cynkowy.
 Zins, *sf.* ostrykonic, śpiezasta od-
 noga czego; duży nos; Mus. sur-
 ma (instrument dęty).
 Zinsenbläser u. Zinsenist, *sm.* surmista.
 Zint-erz, *sn.* ruda cynkowa.
 —horn, *sn.* surma, róg, trąbka; ro-
 dzaj muszli
 —bitriol, *sm.* siarczan cynku. (sty.
 Zintig, *adj.* zębczasty, ostrokończu-
 Zinn, *sn.* cyna; naczynia cynowe.
 Zinne, *sf.* blanki muru; szczyt domu.
 Zinner u. Zinngefell, *sm.* pobielacz bla-
 chy żelaznej.
 Zinnern u. Zinnen, *adj.* cynowy.
 Zinnascht, *sf.* popiół z cyny palonej.
 —felde, *sf.* pilnik do polerowania cy-
 ny.
 —feilicht, *sn.* opilki cynowe.
 —folie, *sf.* cyna płatkowa. (palni).
 —gang, *sm.* żyła cynodajna (w ko-
 —gleiter, *sm.* konwisarz.
 —grube, *sf.* kopalnia cyny.
 —haltig, *adj.* zawierający w sobie
 cyny. (wa.
 —stein, *sm.* u. —erz, *sn.* ruda cyno-
 —wäße, *sf.* płocarnia cyny.
 —weiß, *adj.* biały jak cyna.
 Zinnöber, *sm.* cynober.
 Zinnöber-erz, *sn.* ruda cynobrowa.
 —roth, *adj.* czerwony jak cynober,
 cynobrowego koloru.
 Zins, *sm.* czynsz, danina; komorae;
 procent.
 Zinsbar, *adj.* czynszowy, uległy o-
 płacaniu czynszu.
 Zins, *sf.* procent; Geld, auf —sen aus-
 leihen, oddawać pieniądze na pro-
 cent.
 Zinsen, *vn.* przynosić procent.

Zinsenberzinsung, *sf.* procent od pro-
 centu.
 Zinsbauer, *sm.* chłop czynszowy,
 czynszownik.
 —buch, *sn.* księga czynszów
 —coupon u. —schein, *sm.* kupon pro-
 centowy. (czynszu.
 —fällig, *adj.* podlegający opłacie
 —frei, *adj.* wolny od czynszu; wol-
 ny od opłaty komornego.
 —fuß, *sm.* stopa procentowa.
 —großden, *sm.* opłata czynszowa
 (w pieniądzu).
 —gut, *sn.* wieś czynszowa.
 —haus, *sn.* dom czynszowy; dom
 wypuszczony w dzierżawę.
 —heber u. —meister, *sm.* poborca
 opłat czynszowych; kapitalista,
 żyjący z procentów.
 —herr, *sm.* pan pobierający czynsz.
 —loß, *adj.* nieprzynoszący procent-
 tów.
 —mann, *sm.* (pl. —leute) u. —geber,
sm. czynszownik; lokator, miesz-
 kaniec domu.
 —pflichtig, *adj.* czynszowy, obowią-
 zany do opłaty czynszu.
 —tag, *sm.* dzień, termin opłaty czyn-
 szowej.
 —zahl, *sf.* indykacja, przeciąg lat pie-
 tnastu (w kalendarzu). (schwanz.
 Zinserschle, *sf.* (plak), *vid.* Seiden-
 Zipsel, *sm.* (dim. Zipselchen) róg, ko-
 niec, cypel, kończyna.
 Zipselig, *adj.* z końcami, z rogami.
 Zipsel-mütze, *sf.* czapka graniasta.
 —reiz, *sm.* kożuch krótki.
 Zipsölle, *sf.* trybulka (rośl.).
 Zipp, *adj.* wymuszony, przesadny.
 Zippheit, *sf.* przesada, wymuszoność.
 Zippstein, *sn.* podagra, chiragra.

Zitterbaum, *sm.* sosna syberyjska.
 —büße, *sf.* Anat. gruczołek, wyro-
 stek szyszkiowy. (sklej.
 —nuß, *sf.* orzech sosny syberyj-
 Zitrone, *sf.* u. Zitronenstrauch, *sm.* jaśmin
 dziki. (obrosnienica.
 Zitelbaum, *sm.* lotusowe drzewo,
 Zitel, *sm.* (dim. Zitelchen) koło, o-
 krag, obwód; cyrkiel, (narzędzie);
 koło, grono, towarzystwo.
 Zitel-abschnitt, *sm.* Geom. odcinek
 koła.
 —bogen, *sm.* łuk koła.
 —brief, *sm.* *vid.* Kreis Schreiben.
 —förmig, *adj.* *vid.* Kreisförmig.
 —punkt, *sm.* środek koła. (koła.
 —rund, *adj.* okrągły, w kształcie
 Zirkeln, *va.* cyrklować, cyrklem mie-
 rzyć; robić z dokładnością.
 Zirkon, *sm.* Miner. zyrkon (kamień).
 Zirke, *sf.* *vid.* Grille u. Helmchen.
 Zirken u. Zirken, *vn.* ćwierkać, ćierkać.
 Zirkeln, *vn.* u. *va.* szeptać.
 Zirkeln, *vn.* syczeć, ksykać, świsnąć;
va. szeptać; —, *sn.* syczenie, świ-
 szenie; szeptanie, azeplie.
 Zirkelant, *sm.* brzmienie syczące;
 głoska sycząca.
 —mauß, *sf.* *vid.* Zipseimauß.
 Ziser u. Zisererbs, *sf.* *vid.* Zicher.
 Zither u. Zitter, *sf.* cytra, gitara.
 Zitherpieler, *in, s.* gitarzysta, -atka.
 Zitter-aal, *sm.* trzęsawiec (gat. wę-
 gorza).
 —grab, *sn.* drzączka (gat. trawy).
 —math, *sn.* liszaj, ogień.
 —pappel, —esche u. —espe, *sf.* osika
 (gat. topoli).
 —roche u. —fisch, *sm.* dręt wik (ryba).
 —weiß, *sm.* sum wydzielający elek-
 tryczność (rodz. ryby).

Zitterer, *sm.* kwakier *vid.* Quäker.
 Zittern, *vn.* drżyc, lekac się kogo, czego; *sm.* drzenie, drżaczka.
 Zitter, *sm.* cytwar.
 Zitterfame, *sm.* cytwarowenasionie.
 Zit u. Zits, *sm.* perkalik; —, *sm.* u. Zitze, *sf.* cyeek, brodawka piersiowa; piers.
 Ziten u. Zitsen, *adj.* perkalikowy.
 Zobel, *sm.* (*dim.* Zobelchen) sobol.
 Zobel-fang, *sm.* polów soboli.
 —fänger u. —läger, *sm.* myśliwy na sobole.
 —pelz, *sm.* futro sobolowe, sobole.
 —thier u. —wiesel, *sn.* sobol.
 Zöber, *sm. vid.* Zuber.
 Zobiacüllicht, *sn.* światło zodyakowe (od zwierzyńca niebieskiego).
 Zobiäcuß, *sm.* Astron. *vid.* Zierkreiß.
 Zöfe, *sf.* (*dim.* Zöfchen) panna służąca, suberetka, pokojówka.
 Zöfenrolle, *sf.* rola pokojówki.
 Zögern, *sm.* ociągacz, zwłóczyciel.
 Zögern, *vn.* ociagać się, zwłóczyć.
 Zögerung, *sf.* ociąganie, zwłóczenie.
 Zögling, *sm.* wychowanek, —wanka; wychowaniec, —nica, uczeń, —ennica.
 Zoll, *sm.* (*pl.* Zölle) cal (*miara*); —, *sm.* ó, clo.
 Zoll-amt, *sn.* urząd celny, administracja cel; komora celna.
 —beiente, *sm.* celnik.
 —beſeher, *sm.* rewizor celny.
 —cinchmer, *sm.* poborca celny.
 —frei, *adj.* wolny od cla; *Erbanfen* ſind —, każdy może myśleć jak chce.
 —freiheit, *sf.* wolność od cla.
 —gebühr, *sf.* należność celna.
 —gerichtigkeit, *sf.* przywilej na pobieranie cla.
 —haus, *sn.* dom celny.

Zoll-maß, *sn.* miara calowa.
 —ordnung, *sf.* urządzenia celna.
 —pacht, *sf.* myto cel.
 —pflichtig, *adj.* uległy cla.
 —ſchreiber, *sm.* pisarz przy cle.
 —ſtab, *sm.* stopa, miara podzielo na na cale.
 —ſtatt u. —ſtätte, *sf.* miejsce gdzie się clo oplaca. (na.
 —tarif, *sm.* u. —rolle, *sf.* taryfa cel.
 —vercin, *sm.* zwizek celny.
 —weſen, *sn.* celnictwo.
 Zöllen, *va.* clo oplacać; przynosić, składać; (*Abſtung*) składać uszanowanie; (*Dant*) składać dzięki, dług wdzięczności.
 Zöllner u. Zöllner, *sm.* celnik, poborca, urzędnik celny; poborca myta.
 Zöllig u. Zöllig, *adj.* calowy.
 Zönte, *sf.* Geogr. strefa *vid.* Erbgürtel.
 Zoológ, *sm.* zoolog.
 Zoologie, *sf.* zoologia, historia naturalna zwierząt (*vid.* Zierfunde).
 Zoologiſch, *adj.* zoologiczny.
 Zoonagnetismus, *sm.* magnetyzm zwierzęcy.
 Zopf, *sm.* ó, (*dim.* Zöpfchen) wierzchołek (drzewa); spłot (włosów); warkocz.
 Zöpf-band, *sn.* wstążka do warkocza.
 —haar, *sn.* u. —haare, *pl.* włosy z tyłu głowy, hárceba, warkocze.
 —perücke, *sf.* peruka z warkoczem.
 Zöpfig, *adj.* warkocz mający.
 Zorn, *sm.* gniew; in — gerathen, wpaść w gniew, rozgniewać się.
 Zorn-bild, *sm.* spojrzeń gniewne.
 —entbrannt, *adj.* zapalony, uniesiony gniewem.
 —glühend, *adj.* palący gniewem.
 —loß, *adj.* bez gniewu.

Zörnig, *adj.* zagniewany; gniewliwy, skłonny do gniewu.
 Zörniglich, *adv.* z gniewem, gniewnie.
 Zöte, *sf.* kędzior; galgan, kłaki; plugawy, tłusty żart, sprośne słowa; —ten reißen, plugawie żartować, sprośne, brzydkie rzeczy gadać.
 Zöten-reißen, *sn.* brudne żartowanie.
 —reißer, *sm.* sprośny żartowniś.
 Zötig, *adj.* sprośny, tłusty, plugawy.
 Zötte u. Zöttel, *sf.* (*dim.* Zöttchen) kędzior, rozezochrany.
 Zöttel-bär, *sm.* niedźwiedź kudłaty.
 —bart, *sm.* kudłata broda.
 —haar, *sn.* włosy kudlate.
 Zöttig u. Zöttelig, *adj.* kudłaty.
 Zu, *prep.* dat. do, ku, w, przy, u, za, po, na, dla; —, *adv.* (z przyimownikami) za, zbyt, nadto, w nadmiar, nadmiernie; (z trybem bezokolicznym) nie tłumaczy się; —, interj. dalej! żywo! mur —, dalej, naprzód! —blei, zbyt, za wiele; blei Zühr —, zamknij drzwi; auf einen —gehen, iść na przeciw komu; nach der Stadt! —, ku miastu.
 Zubauchen, *vn.* ciągle budować, dobudować; —, *va.* zabudować co.
 Zubehalten, *va.* irr. zostawić co zamknięte.
 Zubehör, *sn.* u. —behörbe, *sf.* Zubehörig, *adj. vid.* Zugehör u. Zugehörig.
 Zubeigen, *vn.* irr. tego kąsać; —, *va.* (zu etwem) przekąsać czymś (jedząc co innego).
 Züber u. Zöber, *sm.* ceber, kadz.
 Züberelten, *va.* przysposobić, przygotować, przyrządzić.
 Züberreiter, *sm.* robotnik przygotowujący, przyrządzający co.

Zübertung, *sf.* przyrządzenie, przysposobienie.
 Züßig, *sm.* fi, zakąska.
 Zu'blaßen, *vn.* irr. ciągle trąbić, grać na flecie; —, *va.* przydmuchnąć co; podszeptnąć komu co.
 Zu'bleiben, *vn.* irr. (ſeyn) zostać zamkniętym.
 Zu'blinzelu, *va.* mrugnąć na kogo.
 Zü'brennen, *vn.* irr. ciągle się palić; —, *va.* wypalić (ranę).
 Zü'bringen, *va.* irr. przynosić co; przepędzać, pędzić, trawić (czas) na czym.
 Zü'broden u. —broden, *va.* cząstkami przykładać; (haben zu —) mieć z czego dokładać (t. j. do dochodów na utrzymanie).
 Zübuße, *sf.* dodatek, dokladek do kosztu wydatku.
 Zucht, *sf.* ū, chów (zwierząt); przychówek, przyplodek; wychowanie (dzieci); karność, porządek, wstydlivość, obyczajność, przyzwolność; in ſtrenger —, halten, trzymać kogo pod rygorem, w surowej karności.
 Zücht-biene, *sf.* pszczoła do chowu; matka (pszczoły). (ności).
 —entwöhnt, *adj.* odwykły od karności.
 —gewöhnt, *adj.* przywykły do karności.
 —haus, *sn.* dom poprawy.
 —loß, *adj.* niekarny, bezwstydnny, rozpustny. (pusta).
 —loßigkeit, *sf.* bezwstydnność, rozpusztłość.
 —meister, *sm.* dozorca domu poprawy.
 —peitsche u. —ruthe, *sf.* bicz, różga karząca.
 —bleiß, *sn.* bydło do chowu.

- Züchten, *vn.* rozpladzać się, rozmnażać się.
 Züchten, *va.* rozmnażać, rozpladzać.
 Züchtig, *adj.* skromny, powściągliwy, wstydlivy.
 Züchtigen, *va.* karać, chłostać.
 Züchtigkeit, *sf.* skromność, wstydlivość.
 Züchtiglich, *adv.* ucieknie, skromnie.
 Züchtigung, *sf.* chłostanie, chłosta.
 Züchtling, *sm.* więzień z domu poprawy.
 Züden u. Züden, *vn.* drgać, drgać, trząsnąć się; błysnąć, mignąć (o błyskawicy); szarpać, czuć (drganie); (ed. judt mir) czuwać (w nogach); —, *va.* (ble. Ahseln) ruszać ramionami; (daß. Schwert) dobyć miecza.
 Züder, *sm.* cukier; *adj.* cukrowy.
 Züder-ahorn, *sm.* cukrowy klon.
 —bäcker, *sf.* cukiernik. (nia).
 —bäckerei, *sf.* cukiernictwo; cukier.
 —backwerk, *sn.* ciasta z cukrem pieczone.
 —bau, *sm.* uprawa trzciny cukrowej.
 —branntwein, *sm.* rum, wódka z cukru; słodka wódka, wódka cukrowa.
 —brezel, *sf.* obwarzanek z cukrem.
 —brod u. —bröden, *sn.* biszkopt, biszkołek, ciasteczko; ciasteczek.
 —büchse u. —bøsse, *sf.* cukiernicza.
 —erbe u. —schote, *sf.* cukrowy groch.
 —faß, *sn.* u. —tonne, *sf.* beczka na cukier.
 —glas, *sn.* słój do cukru.
 —guß, *sm.* u. —ciß, *sn.* lukr, cukrowa powłoka. (rajacy).
 —haltig, *adj.* cukier w sobie zawiera.
 —honig, *sm.* ziarnisty, krupiasty miód.

- Züderhut, *sm.* głowa cukru.
 —land, *sm.* *vid.* Candelzucker.
 —liste, *sf.* skrzynia do cukru.
 —lindenholz, *sn.* drzewo amerykańskie z którego skrzynie do cukru robią.
 —löcher, *sn.* pl. maczek cukrowy.
 —mandel, *sf.* migdał obłany cukrem.
 —maul, *sn.* u. —nascher, *sm.* słodka gębusia (t.j. lubiąca słodkie potrawy). (czony).
 —mehl, *sn.* cukier na makę potłuc.
 —melone, *sf.* melon cukrowy.
 —mühle, *sf.* młyn do cukru.
 —mund, *sm.* u. —lippe, *sf.* usta, wargi słodkie jak cukier.
 —papier, *sn.* papier do cukru.
 —plätzchen, *sn.* placuszek z cukru.
 —rohr, *sn.* trzcina cukrowa.
 —rohrpflanzung, *sf.* plantacja trzciny cukrowej.
 —röhre, *sf.* *vid.* Runkelröhre.
 —saft, *sm.* syrop; sok z trzciny cukrowej.
 —säure, *sf.* Chim. kwas cukrowy.
 —schachtel, *sf.* *vid.* Züderbüchse.
 —schote, *sf.* *vid.* Züdererbse.
 —sieden, *sn.* warzenie cukru.
 —sieder, *sm.* fabrykant cukru.
 —siederei u. —raffinerie, *sf.* warzelnia cukru.
 —süß, *adj.* słodki jak cukier.
 —süße, *sf.* słodycz cukrowa.
 —bogel, *sm.* *vid.* Canarlenbogel.
 —wasser, *sn.* woda z cukrem.
 —werk, *sn.* ciastko z cukru.
 —wort, *sn.* pl. słodziuchne, miodopłonne wyrzy.
 —wurzel, *sf.* cukrowy korzeń, kuzmerka (rośl).
 —zange, *sf.* szczypczyki do cukru.

- Zuckerig, *adj.* cukrowaty.
 Zuckern, *va.* ocukrować co, osłodzić; posypać cukrem; —, *adj.* cukrowy.
 Zuckung, *sf.* drganie, trząszenie się; zadziwienie, wzdręgnięcie; pl. —gen, spazmy, konwulsje.
 Zu'dämmen u. Zu'dämpfen, *va.* groblić co zamknąć.
 Zu'decken, *va.* okryć, nakryć, zakryć; (sch) —, *vr.* okryć się.
 Zudein, *adv.* do tego, prócz tego, nadto, przylem.
 Zudeuten, *vn.* irr. ciągle myśleć; —, *va.* dodać co w myśl; przeznaczyć co dla kogo.
 Zu'dichten, *vn.* ciągle pisać wiersze; —, *va.* ścisnąć, zamykać zagęszczając co; (*vid.* Glanzbichten).
 Zu'drängen (sch), *vr.* cisnąć się, tłoczyć się gdzie, około czego; wleźć, wsiadnąć się, wrazić się.
 Zudehen, *vn.* ciągle kręcić, obracać; —, *va.* zakręcić (dla zamknięcia); (ciem. den Rücken) tyłem się do kogo obrócić.
 Zudehnen, *vn.* irr. wiloczyć się, dostać się do czego. (krzony).
 Zudehlig, *adj.* natrętny, naprzy.
 Zudehligkeit, *sf.* natrętność, natrętność.
 Zudehen, *vn.* ciągle drukować; —, *va.* dedrukować, dalej co drukować.
 Zudehen, *va.* przycisnąć (dla zamknięcia); zamknąć; (ein Auge bei etwas) przymrużyć oczy na co, patrzeć na co przez szpary (kogo).
 Zudehen, *va.* nawiewać wóń na.
 Zu'dürfen, *vn.* irr. mieć pozwolenie zbliżyć się do kogo lub do czego.
 Zudehen, *va.* zarównać co.

- Zufallen, *va.* przypisywać, przyznawać co komu; dedykować, przypisać komu (dzieło); (sch) przypisać sobie.
 Zufallung, *sf.* przypisywanie, przyznanie komu czego; przywłaszczenie; dedykacja, przypisanie (dzieła). (dedykacyjny).
 Zufallungsschrift, *sf.* dedykacja, list.
 Zufallen, *vn.* (sehn) spieszenie przybiegać do kogo, do czego.
 Zuerhalten, *va.* irr. w dodatku co otrzymać.
 Zuerkennen, *va.* irr. przypisywać komu co; przysądzić, przyznawać komu (nagrode); skazać kogo (na jaką karę).
 Zuerkennen, *sf.* przysądzenie, wyrok przysądający co.
 Zuerobren, *va.* przydać, przylączyć co do zdobyczy.
 Zuerst, *adv.* wprzód, naprzód, przedewszystkiem; po pierwszy raz.
 Zuerzählen, *vn.* dalej opowiadać.
 Zufallen, *va.* nawiewać, nawiać na kogo.
 Zufahren, *vn.* irr. (sehn) dalej, ciągle jechać; rzucić się na co; *va.* zwozić, przywozić, dowozić co; fahre zu ruszaj! dalej!
 Zufall, *sm.* 1. przypadek, traf, los; przynoga; przypadłość, napad choroby; durn —, przypadkiem, trafem; przypadkowo.
 Zufallen, *vn.* irr. (sehn) zatrząsnąć się ze stukiem; zakryć się, zasłonić się; zapadać, zawalić się, zasypanie się; dostać się komu, otrzymać co w podziale.
 Zufällig, *adj.* przypadkowy, trafunkowy, przygodny.

1459 Zufälligkeit.
Zufälligkeit, *sf.* przypadkowość.
Zufertigen, *va.* przesłać, wręczyć komu co. (lecieć).
Zufaltern, *vn.* (sehn) nadlatywać, przy-
flety, *va.* irr. zaplesć co.
Zufallen, *va.* zalać co.
Zufiegen, *vn.* irr. (sehn) przylecieć do kogo, do czego, ku komu, ku czemu.
Zuflehen, *vn.* irr. (sehn) płynąć ku czemu; spływać, zlać się; — lassen, spuszczać na kogo co, dać komu (pomoc, wsparcie i t. p.).
Zufloßen, *va.* przypławić co do jakiego miejsca.
Zufucht, *sf.* ucieczka, schronienie, przytułek; środek do czego. sposób; selne — nehmen, (zu etwas) uciekać się do czego. (kogo).
Zufuchten, *vn.* (sehn) uciekać się do
Zufuchtsort, *sm.* miejsce ucieczki, schronienia.
Zuflug, *sm.* przylot.
Zufuß, *sm.* Med. napływ krwi (ku części chorąg); *fig.* natłok, nawał (myśli).
Zufüstern, *va.* podszeptać komu co.
Zufuthen, *vn.* (sehn) napływać, przybywać, przybierać.
Zufolge, *prep. gen. u. dat.* w skutek czego, podług, wędług, stosownie do czego.
Zufressen, *vn.* irr. dalej żreć.
Zufrieden, *adj.* zadowolony, kontent; spokojny; — lassen, dać pokój komu, czemu; — sehn, być kontent z czego; (mit Wenigem) przedstawiać na małym; — stellen, zadowolić kogo; ich bin es —, przystaje, nie mam nic przeciw temu; sich — geben, uspokoić się, umitygować się.

Zugband. 1460
Zufriedenheit, *sf.* zadowolenie, u-
kontentowanie.
Zufrieden, *vn.* irr. (sehn) zamarznąć.
Zufügen, *va.* dodawać, przydać; wy-
rządzić komu co, nabawić kogo czego.
Zufühlen, *va.* macać, pomacać.
Zufuhr, *sf.* dowóz, przywóz. (wy-
Zufuhrartikel, *sm.* towar przywozo-
Zuführen, *va.* dowozić, dostawiać,
dostarczać; doprowadzić, przy-
prowadzić komu kogo.
Zufüllen, *va.* dopełnić, dolać; zapeł-
nić, zasypać.
Zug, *sm.* u, bieg, ciąg, kierunek;
processya, wjazd, uroczyste po-
stępowanie orszaku; pochód (woj-
ska); pociąg (na kolei żelaznej);
lot, ciągnięcie (ptaków); eug, prze-
ciąg wiatru; pociągnięcie (pióra);
rys twarzy; lyk, haust; jedno za-
ciągnięcie sieci; jeden połów (w
rybołówstwie); eug, zaprzęg (ko-
ni, wołów); ciągnięcie, pociąg; bit-
tehen Züge, ostatnie konwulsye,
konanie; einen guten — thun, do-
brze pociągać, lyknać, dobrze
się udać; im — ge sehn zu, mieć o-
chotę, zabierać się do (robienia
czego); in einem — ge, za jednym
pociągiem, jednym zamachem.
Zugabe, *sf.* przykładek, przyczynek.
Zugang, *sm.* a, przystęp, wstęp; dro-
ga, wchód.
Zugänglich, *adj.* przystępny, dostę-
pny.
Zugänglichkeit, *sf.* przystępność, do-
stępność.
Zugattern u. — gittern, *va.* zakręcić co.
Zug-anfer, *sm.* ankra, klamra, szpaga.
— band, *sm.* klamra ciągnąca.

1461 Zugbaum.
Zug-baum, *sm.* żuraw u zwodzone-
go mostu.
— brücke, *sf.* most zwodzony.
— fisch, *sm.* ryba wędrowna, przecho-
dząca z jednej wody do drugiej.
— garn u. — netz, *sm.* włók, niewód,
matnia.
— graben, *sm.* rów do ścieku wody,
kanał odwodny. (gnienia).
— leine, *sf.* u. — seil, *sm.* linka do cią-
— loch, *sm.* otwór do przeciągu po-
wietrza.
— messer, *sn.* osnóg (narzędzie).
— mittel, *sm.* Pharm. środek spra-
wujący bąble, przyszcze.
— ochs, *sm.* wół do zaprzęgu.
— pferd, *sm.* koń do pociągu.
— plaster, *sm.* plaster ciągnący.
— ramme, *sf.* baba, kafar.
— blech, *sm.* bydlę sprężajne.
— vogel, *sm.* ptak przelotny, wę-
drowny. (mi, stadami
— twelfe, *adv.* oddziałami, gromada.
— wind, *sm.* u. — luft, *sf.* przedmuch,
wiatr przeciągający.
— winde, *sf.* winda cugowa.
Züge, *sf.* *vid.* Zichte.
Züge, *sm.* *pl.* *vid.* Zug.
Zuggeben, *va.* irr. dodawać, przyda-
wać, przyłożyć; dopuścić, przy-
zwolić; ustępować w czym, zga-
dzać się na co
Zuggeben, *adj.* — sehn, być obecnym.
Zuggehen, *vn.* irr. (sehn) iść szybko;
zamykać się, zwierać się, domykać
się; iść, działać się.
Zugehör u. Zubehör, *sm.* zależność;
przynależność (jako część do ca-
łości).
Zuggehören, *vn.* należeć do kogo.
Zugehörig, *adj.* przynależny, należący.

Zuhaben. 1462
Zügel, *sm.* cugiel, uзда, lejczyk; den
— schleßen lassen, popuścić uzdę;
fig. popuścić komu cugli, wędzidła,
hamulca; im — halten, silnie trzy-
mać za cugle; fig. trzymać na wo-
dzy (namietności), poskramiać
kogo, co; in den — fallen, uchwycić
za cugle.
Zügellos, *adj.* bez cugli; fig. rozkieł-
zany, wyuzdany, rozpustny, roz-
wiozły.
Zügellosigkeit, *sf.* rozpusta.
Zügelu, *va.* okiełznąć, hamować,
trzymać na wodzy.
Zugenset, *sm.* jarzyna do (mięsa).
Zügenamt, *adj.* mający jaki przydo-
mek, przewany.
Zügerlich, *adj.* *vid.* Zureifen.
Zugesellen, *va.* przyłączyć, przydać
(za towarzysza); sich —, *vr.* przy-
łączyć się do kogo.
Zugesellen, *va.* irr. przyznać, nie-
zaprzeczać, zgadzać się w czym;
pozwoić, zezwolić na co.
Zügethan, *adj.* *vid.* Zuthun.
Zugleichen, *va.* irr. dolać czego; zalać
co czym.
Zugift, *sf.* przydatek, dodatek, posag
(*vid.* Mitgabe).
Zugittern, *va.* *vid.* Zugattern.
Zugleich, *adv.* razem, wspólnie, wraz;
oraz, przylotem.
Zugraben, *va.* irr. zasypać (kopiąc
ziemię).
Zugraben, *vn.* zagarnąć ręką.
Zugreifen, *vn.* irr. uchwycić co, por-
wać za co.
Zugucken, *vn.* przypatrywać się.
Zuguten, *va.* przypasać, pasem
prztywierdzić.
Zuhaben, *va.* irr. mieć co zamknąć

te; — wollen, chciało mi się w dodatku.

Zu'häfen u. Zu'hafen, *va.* zapinać na Zu'hatten, *va. irr.* trzymać co zamknięte, nieotwierać; zasłonić, zakryć, zatkać; *vn.* dotrzymać słowa, obietnicy.

Zu'hängen, *va.* zasłonić (czem z przodu powieszonym).

Zu'hauen, *va.* przyciąć, przyciosać Zu'heften, *va.* zeszyć (racę).

Zu'hellen, *vn.* (sehn) zagoić się. Zu'hinterst, *adv.* na końcu, na ostatku.

Zu'hörchen, *vn.* przystuchiwać się. Zu'hören, *vn.* słuchać czego.

Zuhörst, -tn. *sn.* słuchacz, -czka. Zuhörerhaft, *sf.* słuchacz.

Zu'jagen, *va.* popędzić do kogo, ku czemu; — *vn.* (sehn) tego pędzić.

Zu'jauchzen u. Zu'jubeln, *va. u. vn.* przyjąć kogo z okrzykami radośnymi.

Zu'jahren, *va.* dowozić co na tacz. Zu'kaufen, *va.* dokupić; dalej kupować.

Zu'kehr, *sf.* wrócenie się ku czemu.

Zu'kehren, *va.* obrócić co ku komu lub ku czemu; (cinem den Rücken) tyłem się odwrócić do kogo; śmieć się zakryć.

Zu'kellen, *va.* zaklinić, zabić kłosem.

Zu'kitten, *va.* zakitować.

Zu'klammern, *va.* zaklamrować.

Zu'klappen, *vn.* zatrzasnąć się ze sztućkiem; *va.* zatrzasnąć (drzwi).

Zu'klatschen, *va.* (Beifall) poklaskiwać komu, czemu, poklask komu dać.

Zu'kleben, *vr.* zalepić.

Zu'klüften, *va.* na kłamek zamknąć.

Zu'knüpfen, *va.* zapiąć na guziki.

Zu'knüpfen, *va.* zawiązać na węzeł,

zadzierzgać.

Zu'tommen, *vn. irr.* (sehn) podechować, dojsć, dostać się do czego;

dostać się komu; przypaść na kogo; przynależć komu; przystojeć, przystać, być rzeczą przyzwoitą;

— lassen, udzielić komu czego.

Zu'tönnen, *vn. irr.* móżdż przystąpić, przybliżyć się do kogo, do czego.

Zu'torten *va.* zakorkować, zatkać co.

Zu'tost *sf.* zakąska; legumina, jarzyna.

Zu'triegen, *va.* móżdż zamknąć, domknąć.

Zu'tunft *sf.* przyszłość, potomny czas; in —, na przyszłość, na potem, nadal.

Zu'tünftig, *adj.* przyszły.

Zu'tächeln, *vn.* uśmiechać się do kogo; —, *va.* (cinem Beifall) uśmiechem dać komu poznać swe zadowolenie.

Zu'tachen, *vn.* rozśmiać się do kogo.

Zu'taden, *va. irr.* doładować do czego.

Zu'tage, *sf.* przydatek, dodatek; przykladek do wagi (z podlegszego mięsa i kości).

Zu'tangen, *vn.* wystarczyć; sięgać do czego lub po co; —, *va.* podawać komu.

Zu'tanger, *sm. vid.* Handlanger.

Zu'tänglich, *adj. u. adv.* wystarczający, co, dostateczny, nie.

Zu'tänglichkeit, *sf.* dostateczność.

Zu'taß, *sm. sf.* dopust, przypust.

Zu'tassen, *va. irr.* przypuścić do kogo, do czego, dokąd; dopuścić co, pozwolić na co; zostawić co zamknięte.

Zu'täßig u. Zu'tätlich, *adj.* dopuszczalny, mogący być dozwolonym.

Zu'lässigkeit, *sf.* przypuszczalność, możność dozwolenia. (lenie).

Zu'lassung, *sf.* dopuszczenie; dozwo-

Zu'lauf, *sm.* zbieg, natłok, nacisk.

Zu'laufen, *vn. irr.* (sehn) szybko, ciągle, dalej biegać; przybiegać, biec ku czemu; zbiegać się (dokąd); spizgić —, być ostro zakończonym.

Zu'lauschen, *vn.* w cichości przysłuchiwać się.

Zu'legemeßer, *sm. vid.* Einlegemeßer.

Zu'legen, *va.* z wierzchu pokryć, założyć, zamknąć; przyłożyć, przydać, dołożyć co; (sich etwas) przypodobić sobie, nabyć, kupić co.

Zu'leimen, *va.* zakleić.

Zu'lernen, *va.* dowieść się, przyuczyć się (wiedzę).

Zu'leht, *adv.* na ostatku, na reszcie, na ostatku, na koniec. (ucha).

Zu'lißeln, *va.* szepnąć komu co do Zu'lißten, *va.* załatwiać.

Zu'lb, *sm.* smoczek, sysułka.

Zu'm, *złożone z zu bom*, *vid.* Zu.

Zu'machen, *va.* zamknąć, zawrzeć; zapiąć (surdut); zapieczkować (list); —, *vn.* spieszyć się, pośpieszyć.

Zu'mal, *adv.* osobliwie, szczególnie, zwłaszcza; razem, zgodnie.

Zu'mauern, *va.* zamurować.

Zu'meist, *adv.* głównie, najbardziej, najwięcej. (szac, przymieścić).

Zu'mengen u. — mischen, *va.* domieć.

Zu'messen, *va. irr.* odmierzyć; przypisać komu co. (co).

Zu'murmeln, *va.* podmruknąć komu

Zu'muthen, *va.* wymagać czego po kim, domagać się od kogo, żądać, wyciągać.

Zu'muthung, *sf.* wymaganie, domaga-

nie się czego.

Zunächst, *adv. u. prep. dat.* najbliżej, tuż obok. (gwoździami).

Zu'nageln, *va.* zagwoździć, zabić

Zu'nähen, *va.* zaszyć. (bywanie).

Zunähmt, *sf.* powiększenie się, przy-

Zuname, *sm.* nazwisko, przezwisko.

Zündbar, *adj.* zapalny.

Zündbarkeit, *sf.* zapalność.

Zünden, *vn.* zapalić się; —, *va.* zapalić co.

Zünder, *sm.* podsypka na panewce; lont, zapalnik, zapalacz.

Zünder, *sm.* próchno, żagiew, zarzewie.

Zünderbüchse, *sf. u.* — löschchen, *sn.* puszka na próchno.

— schwamm, *sm.* hupka, żagiew.

Zünd-feib, *sn.* Artill. dołek, ryś, szpara (u działa).

— löschchen, *sn.* zapalka, drowienko do zapalania.

— löschchen, *sn.* piston do broni palnej.

— foru, *sn.* przetyczka do broni palnej. (panewce).

— frant u. — pulber, *sn.* podsypka na

— fugel, *sf.* bomba.

— licht, *sn.* lont do zapalania dział.

— loch, *sn.* zapal (u broni palnej); czelusta (u pieca węglarskiego).

— pfanne, *sf.* panewka u strzelby (vid. Pfanne).

— rüth, *sf.* pręt z luntom.

— schwamm, *sm.* hupka.

— wurst, *sm.* Milit. kieszka z płótna napelniona prochem do min.

Zu'nehmen, *vn.* powiększać się, zwiększać się, wzrastać, przybierać; (am Reibe) utyc; (am Verstande) wzrastać w rozum, nabierać rozumu; ber — de Wund, księżyc na nowiu,

Zu'neigen, *va.* nachylić ku czemu (*vid.* Zinneigen).

Zuneigung, *sf.* przychyłność, (cech. Zunft, *sf.* u, bractwo, towarzystwo; Zunft-brief, *sm.* ustawa przepisana dla cechu.

—buch, *sm.* księga cechowa.

—genoß u. —berwandte, *sm.* należący do cechu, członek cechu; kolega, spółczłonek. (sów cechowych. —gemäß, *adj.* stosowny do przepisu; —herr, *sm.* radca zarządzający cechami.

—meister, *sm.* cechmistrz. (chowe. —versammlung, *sf.* zgromadzenie ce-

Zunftig, *adj.* cechowy, zapisany do cechu.

Zünge, *sf.* (*dim.* Züngelchen) język; języczek u wargi; języczek, kawałek wykrojony w języczek; klin ziemi, przylądek, mielizna; języczek lub ząbek sprzączki; *fig.* język, mowa; cine böse — haben, mieć złośliwy język; es schmeckt mir auf der —, wije mi się, miętki mi się na języku, to mi siedzi na końcu języka. (w Danaju.

Züngel, *sm.* gatunek ryby żyjący Züngeln, *vn.* językiem igrać, ruszać, drgać. (zadelko językowe.

Zungen-band u. —häuten, *sm.* więz. —bein, *sn.* u —fnochen, *sm.* kostka przykroczka języka.

—buchstabe, *sm.* Gram. głoska językowa. (mierz językowy.

—brecher, *sm.* gaduła, papla; szer. —fehler, *sm.* wada języka.

—fisch, *sm.* ryba języczasta morska.

—förmig, *adj.* językowaty.

—freund, *sm.* przyjaciel gębą (nie sercem).

Züngen-heid, *sm.* bohater gębą.

—spitze, *sf.* koniec języka

—wurzel, *sf.* korzeń językowy.

Zünnicht, *vid.* Nicht.

Zu'niden, *vn.* kiwnąć komu głową; —, *va.* (Beifall) kiwnięciem głowy zadowolenie komu okazać.

Zu'ordnen *va.* *vid.* Ztiordnen.

Zu'packen, *va.* uchwycić, porwać co; przypakować do czego, zapakować (z wierzchu).

Zu'pappen, *va.* zakleić z wierzchu.

Zu'pechen, *va.* *vid.* Zupischen.

Zu'pei schen, *va.* ciągle poganiać biczem; tego poganiać.

Zu'pfeifen, *vn.* gwizdać na kogo.

Zupfen, *va.* skubać, targać, dziergać; obierać, czyścić.

Zu'pflastern, *va.* zabrukować.

Zu'pfropfen, *va.* zatkać korkiem.

Zupffeiße, *sf.* skubany jedwab.

Zu'pichen u. Zu'pechen, *va.* smolażać, zasmarować.

Zu'plumpen, *vn.* niezgrabnie robić.

Zu'pressen, *va.* przyciskać; naciskać, napierać.

Zu'quellen, *vn.* *irr.* (sehn) przybywać (nłynąc ze źródła). (cisnąć.

Zu'quetschen, *va.* przygnieść, przyhur. (złożone z zu ber), *vid.* Zu.

Zu'rammeln u. Zu'rammen *vid.* Zerrammen.

Zu'rathen, *va.* *irr.* doradzać komu.

Zu'rannen, *va.* szeptać komu do ucha.

Zu'raufchen, *vn.* (sehn) z szumem przybywać.

Zu'rechnen, *va.* doliczyć, dorachować; przypisywać komu co; winę przypisywać. (czego.

Zurechnung, *sf.* przypisywanie komu

Zurecht, *adv.* należyście.

Zurecht'bringen, *sn.* przyrządzać, naprawić co.

—finden (sich), *vr.* znaleźć się w czym, zorientować się, zaradzić sobie.

—fassen (einem) dopomódz komu, podźwignąć kogo.

—kommen, *va.* (mit) przyjść z czym do ładu, dać sobie z czym, z kim radę; przyjść w porę.

—legen u. —stellen, *va.* ułożyć co porządku.

—machen, *va.* przyrządzić, przygotować; narządzić, naprawić co.

—sehen u. —stellen, *va.* ustawić co w porządku, uszykować; (einem den Kopf) nauczyć kogo rozumu.

—twiefen, *vn.* naprowadzić kogo na dobrą drogę.

—twiefen, *sm.* przewodnik, doradca.

—twiefung, *sf.* sprostowanie, nauka.

Zu'reben, *vn.* namawiać, zachęcać kogo; —, *sn.* u. Zürbe, *sf.* namowa, zachęcenie. (ściana.

Zürbebmörtel, *sm.* pierwsza zaprawa

Zu'reichen, *va.* podawać co; —, *vn.* być dostatecznym; (nicht zu'reichen) nie wystarczać; zureichend, *adj.* u. *adv.* dostateczny, —nie.

Zu'reisen, *vn.* (sehn) dalej podróżować; przyjechać; zugereist, *adj.* przyjezdny.

Zu'reissen, *va.* *irr.* zatrzaskać (drzwi).

Zu'reiten, *vn.* *irr.* (sehn) tego, szybko albo ciągle jechać konno; podjechać konno ku czemu; —, *va.* ujeżdżać (konia).

Zu'rennen, *vn.* (sehn) szybko biec, lecieć ku czemu.

Zu'richten, *va.* przyrządzić co; służyć, *vr.* powalić się; übel —, (einen) zbić, pokaleczyć kogo; popsuć,

uszkodzić, zeszpecić co.

Zurichtung, *sf.* przyrządzenie, przygotowanie.

Zu'riegeln, *va.* zaryglować, na rygiel zamknąć (drzwi).

Zürnen, *vn.* gniewać się, rozgniewać się; (auf, über) gniewać się na kogo; —, *sn.* gniewanie się, gniew.

Zu'rollen, *vn.* (sehn) potoczyć się do czego; *va.* przytoczyć co do kogo, do czego.

Zu'rosten, *vn.* (sehn) zardzewieć.

Zurück, *adv.* nazad, napowrót, wstak, na odwrot, na wstecz, w tył.

Zurüdfallen, *vn.* (sehn) wzdrygnąć się, ze strachem się cofnąć.

—begeben (sich), *vr.* powrócić, z powrotem się udać.

—behaltten, *va.* *irr.* zatrzymać co u siebie; wstrzymać, zatrzymać, nie dać odejść.

—bekommen, *va.* dostać na powrót.

—berufen, *va.* odwołać kogo.

—bleiben, *vn.* *irr.* (sehn) zostać się; pozostać w tyle.

—bliden, *vn.* obejrzeć się.

—bringen, *va.* *irr.* odnieść napowrót; odwieść kogo od zamiaru.

—denken, *vn.* *irr.* (an) pamięcią sięgać, myślać się przeniesie w przeszłość.

—drängen, *va.* odpychać nazad; odepierać (nieprzyjaciela).

—drücken, *va.* wciskać na powrót.

—erinnern, (sich), *vr.* przypominać sobie co.

—fahren, *vn.* *irr.* (sehn) jechać na powrót; cofnąć się (ze strachu).

—fa. wieżo co napowrót. (wrót.

—fährt, *sf.* jazda z powrotem, po-

—fallen, *vn.* *irr.* (sehn) padać na wznak;

zapaść znowu (na chorobę); przypaść, dostać się komu (w dziedzielnie). (powrót).
 Zurückfliehen, *vn. irr. (sehn)* płynąć na — führen, *va.* odprowadzić na powrót; (auf etwas) doprowadzić do czego, naprowadzić na co; — führen, *adj.* — des Zeitwort, słowo zwrotne, względne, zaimkowe.
 — gabe *sf.* oddanie na powrót, zwrot.
 — gang, *sm.* iście na powrót.
 — geben, *va.* oddać na powrót, zwrócić co.
 — gehen, *vn. irr.* iść na powrót, wracać; niedość, spelić, wstecz iść.
 — gelangen, *vn. (sehn)* wrócić, powrócić *skqd.*
 — gezogen, *adj. vid.* Zurückziehen.
 — gezogenheit, *sf.* odosobnienie, oddalenie się od świata, cisza domowa. (światle).
 — glänzen, *vn.* odbijać się w czem (o — gleiten u. — glitschen, *vn.* w tył, nazad odskoczyć, oehynąć się.
 — haben, *va. irr.* mieć co napowrót.
 — halten, *vn. vid.* Wiederhalten.
 — halten, *va. irr.* zatrzymać, wstrzymać kogo, co; ukrywać, tać (swe ucieczkę, zdanie); *vn.* być ostrożnym, skrytym.
 — haltend, *adj.* ostrożny, skryty.
 — haltung, *sf.* wstrzymanie się, ostrożność, skrytość.
 — hangen, *vn. irr. (sehn)* być związane w tył.
 — hängen, *va.* powiesić co napowrót.
 — holen, *va.* odprowadzić, odwieźć, odnieść co na powrót.
 — legen, *va.* odpędzić, odegnąć.
 — lommen, *va.* zaciesać w tył.
 — lauf, *sm.* odkupienie (po sprze-

daniu).
 Zurückrufen, *va.* odkupić co (na powrót po sprzedaniu).
 — kehren, *va.* wrócić, powrócić *skqd.*
 — kommen, *vn. irr. (sehn)* powrócić, przyjść na powrót; (von etwas) odstąpić od czego (*np.* od dawnego zdania).
 — können, *vn.* móc wrócić.
 — laufen, *sf.* powrót, przybycie.
 — lassen, *va. irr.* zostawić w tyle, za sobą; puścić na powrót.
 — legen, *vn.* odłożyć na bok; odłożyć, oaczędzić, odbyć (podróż); er hat sein zehntes Jahr — getagt, skończył dziesiąty rok (wieku).
 — leuchten, *vn.* odbijać się w czem (o światle).
 — liefern, *va.* dostawić co na powrót.
 — marsch, *sm. Milit.* kontrmarsz, poruszenie wsteczne poprzedniemu.
 — marschieren, *vn.* cofać się, cofnąć się w porządku, ustąpić (o wojsku).
 — müssen, *vn. irr.* być przymuszonym wrócić, cofnąć się.
 — nehmen, *sf.* odebranie na powrót, cofnięcie.
 — nehmen, *va. irr.* odebrać, wziąć, napowrót; *fig.* cofnąć, odwołać (swoje zdanie, wyrażenie).
 — nöthigen, *va.* zmusić do powrotu.
 — rufen, *vn. (sehn)* odbijać się, odskoczyć.
 — rufen, *va.* odbijać, odpychać (o spreżynie).
 — rufen, *va.* kijem odbić nazad.
 — rufen, *sf.* podróż, jechać na powrót.
 — rufen, *vn. (sehn)* wracać z podróży, jechać na powrót.
 — rufen, *va. irr.* przywołać nazad, odwołać kogo.

Zurückschaffen, *va.* odstać, zwrócić, odnieść co nazad.
 — schallen, *vn.* rozlegać się, odbijać (o głosie). (się na co).
 — schaudern, *vn. (sehn)* wzdręgnąć
 — schauen, *vn.* spojrzeć za siebie, obejrzeć się na co.
 — scheuchen, *va.* odstraszyć kogo.
 — schieben, *va. irr.* odsunąć co nazad.
 — schießen, *vn. irr.* strzelać napowrót.
 — schiffen, *vn. (sehn)* wracać, nazad płynąć okrętem.
 — schlagen, *vn. irr. (sehn)* padać, upaść na wznak; wywracać się, przewracać się; *va.* odbić co (przez uderzenie); odeprzeć (nieprzyjaciela); odwinąć (plaszcz, polę).
 — schmeubern, *va.* cisnąć, rzucić co nazad.
 — schmeißen, *va. irr. (auf)* wnioskować odwrotnie, wstecz (ze skutku o przyczynie).
 — schrecken, *va.* odstraszyć, przestraszać odpędzić; zrazić, zniechęcić, odstręczyć kogo; *vn. irr.* wzdręgać się na co.
 — scheuchen, *adj.* odstraszący, odstręczający.
 — schreien, *va. irr.* odpisać komu.
 — sehen, *vn. irr.* obejrzeć się na co.
 — sehen (sich), *vr.* tęsknić za powrotem, pragnąć, życzyć sobie znowu czego.
 — setzen, *va.* odstać co na swoje miejsce lub na bok; *fig.* lekce ważyć, uposledzić kogo.
 — setzung, *sf.* uposledzenie kogo; brak względu na kogo.
 — sein, *vn. irr.* być wstecz, w tyle; być z powrotem *skqd.*
 — sinken, *vn. irr. (sehn)* upaść na-

zad albo na wznak; popaść powłócznie w co.
 Zurückswälzen, *vn. irr.* musieć wrócić.
 — spiegeln, *vn.* odbijać (obraz).
 — springen, *vn. irr. (sehn)* skoczyć nazad; skacząc powracać; odskakiwać
 — stehen, *vn. irr. (sehn)* stać w tyle; *fig.* być pośledniejszym od kogo, daleko za kim stać.
 — stellen, *va.* postawić co nazad (gdzie stało); cofnąć skazówkę (zegara).
 — stoßen, *va. irr.* odepchnąć kogo, co.
 — stoßen, *adj.* odpychający, odstręczający od siebie.
 — stoßung, *sf.* odpychanie; mocny wstręt, odrza.
 — stoßungsraft, *sf.* siła odpychająca.
 — strahlen, *vn.* odbijać się w promieniach; *va.* odbijać promienie.
 — strahlung, *sf.* odbijanie, odbicie światła. (nazad).
 — streichen, *va. irr.* zagarnąć co
 — strömen, *vn.* strumieniami płynąć nazad.
 — stürzen, *va.* ciskać, rzucać co nazad; *vn. (sehn)* padać na wznak; nagle wpaść nazad.
 — thun, *va. irr.* postawić co napowrót (gdzie było).
 — tönen, *vn.* rozlegać się, wydawać odgłos.
 — treiben, *va. irr.* odpędzić nazad; odeprzeć (nieprzyjaciela).
 — treten, *vn. irr. (sehn)* cofnąć się, ustąpić nazad albo w tył, powrócić do dawnego stanu; powrócić w koryto (o rzecze).
 — wälzen, *va.* potoczyć nazad; (bie *Esquib auf einen*) zwałić winę na

1475 Zurüdweichen.

kogo (t. j. nawzajem obwinąć).

Zurüdweichen, *vn. irr.* (sehn) ustąpić z miejsca, cofnąć się.—*wissen*, *va.* odrzucić, odmówić *co*; *vn.* wskazać nazad, w tył.—*weirung*, *sf.* odrzucenie, odmówienie czego, odmowa.—*wenden*, *va.* odwrócić, obrócić *co* nazad, w tył; *sich* —, *vr.* odwrócić się; powrócić się.—*werfen*, *va. irr.* odrzucić, rzucić *na* powrót; odbijać (promienie); *od* przed (nieprzyjaciela).—*weirung*, *sf.* odbicie (światła); *odparcie* (nieprzyjaciela).—*weirungswinkel*, *sm. Phys.* kąt odbicia promieni.—*wirken*, *vn.* wzajemnie działać, wzajemny skutek wywierać.—*wollen*, *vn. irr.* chcieć wrócić.—*wünschen*, *va.* życzyć sobie powrotu *kogo*, czego; *sich* —, *vr.* pragnąć być z powrotem *gdzie*.—*zahlen*, *va.* zapłacić *na* powrót; *fig.* odplacić *komu*.—*zählen*, *va.* liczyć *na* odwrót, odwrotnie; odliczyć, odrzucić *napowrót*.—*ziehen*, *vn. irr.* (sehn) udać się *do* *gdz* z powrotem; *va.* pociągnąć *co* nazad, w tył; *sich* —, *vr.* cofnąć się; uchylić się *od* czego; usunąć się (od świata); *zurückgezogen*, *adj.* samotny, w ukryciu, na ostroniu żyjący.—*zwingen*, *va. irr.* przymusić *do* u-—*zurufen*, *va.* przysunąć *co*.—*zurufen*, *sm.* odezwa, okrzyk, wołanie *na* *kogo*.—*zurufen*, *vn. u. va. irr.* wołać *na* *ko-*

Zusammenbringen 1476

go; przyjąć *kogo* z okrzykiem; obwołać (*czyje* zdrowie).Zurufen, *va.* zaokrąglić *co*.Zurufen, *va.* przygotować, przypodobić; uzbroić (wojsko); opatrywać, uzbrajać (okręt).Zurüstung, *sf.* przygotowanie, przypodobienie.Zusage, *sf.* przyrzeczenie, obietnica.Zusagen, *va.* przyjąć (zaproszenie); obiecać, przyrzec *co*; —, *vn.* służyć *komu*, być dogodnym, zdrowym *dla* *niego*; podobać się, być *do* gustu.Zusammen, *adv.* łącznie, razem, w kupę *do* kupy, pospolu, wspólnie. (*wać*, *robić* *co*).Zusammenarbeiten, *va.* razem pracować.—*baden*, *va.* spieć *do* kupy; *vn.* (sehn) spieć się, zrość się, skleić się, spoić się.—*ballen*, *va.* zwinąć w kupę. (*bą*).—*bauen*, *va.* budując łączyć z sobą.—*beben*, *vn.* (sehn) drżyć, wzdrygać się.—*beißen*, *vn.* ipogryźć *co*.—*bestimmen*, *va. irr.* dostać, zebrać *razem*, *do* kupy.—*berufen*, *va.* zwołać.—*beten*, *va.* nażebrać, użebrać.—*binden*, *va.* związać *do* kupy.—*blasen*, *va. irr.* zdmuchnąć, zwać *co* *do* kupy; trąbieniem zwołać, strębywać *do* kupy. (*zdm*).—*bleiben*, *vn. irr.* (sehn) pozostać *razem*.—*borgen*, *va.* napożyczyć *sobie*.—*brechen*, *vn.* połamać się *na* kawałki; *va.* złamać, składać (*papier* *na* list). (*py*, *zebrać*).—*bringen*, *va. irr.* poznać *do* kupy.

1477 Zusammenbringen.

Zusammenbringen, *va.* ściągnąć, stłoczyć *co* *do* kupy.—*brechen*, *va.* skrócić *co* *do* kupy.—*brüden*, *va.* razem wydrukować.—*brüden*, *va.* ściągnąć (*do* kupy).—*essen*, *va. irr.* zjeść (znaczny ilość).—*fahren*, *vn. irr.* (sehn) przerazić się, osłupieć, zadrżyć; *va.* zwozić *co* (furami).—*fallen*, *vn. irr.* (sehn) zawałić się, zapaść; zbiegać się, schodzić się, łączyć się, wspólnie wpadać.—*fallen*, *va.* sfałdować, złożyć.—*fassen*, *va.* objąć, ogarnąć, razem zebrać; w kilku słowach, w treści przedstawić.—*finden*, *va. irr.* znaleźć *razem* *co*; *sich* —, *vr.* spotkać się, zejść się *gdzie* *razem*.—*finden*, *va.* złączać, zlepiać, skleić.—*fliegen*, *vn. irr.* (sehn) zlatywać się, zlecieć *razem*.—*fließen*, *vn. irr.* (sehn) zlewać się; spływać, schodzić się (o rzekach).—*fließen*, *sm. fl. Geogr.* zbieg, spływ (rzek); *fig.* napływ, zbieg (okoliczności); natłok, zbiegowisko (ludzi).—*fordern*, *va.* zwołać, zbierać, zgromadzić.—*fügen*, *va.* spoić w jedno, skleić; *fig.* zjednoczyć, łączyć.—*fügen*, *sf.* spojenie, sklejenie; łączenie, związanie.—*führen*, *va.* sprowadzić *do* kupy.—*gatten*, *va.* łączyć, parzyć (zwierzęta, ptaki).—*gehen*, *vn. irr.* (sehn) iść *razem*; zbiegać się (o materii); zsiadać się (o mleku).—*gehören*, *vn.* należeć *razem*, *do* kupy, jeden *do* drugiego.

Zusammenbringen. 1478

Zusammengehören, *adj.* należący jeden *do* drugiego.—*gerathen*, *vn. irr.* spotkać się, zejść się; pokłócić się.—*gehen*, *va. irr.* złać *do* kupy.—*haben*, *va. irr.* mieć *co* *razem* *zebrane*.—*halt*, *sm.* dychtowność, szczelność; ścisłość, nierozzerwalność.—*halten*, *vn. irr.* trzymać się *do* kupy, być dychtownym, mocnym; *fig.* trzymać z sobą; *va.* trzymać *co* *razem*, w kupie; nie wypuścić z rąk; porównać *co* z *czem*.—*hämmern*, *va.* młotkiem zbić, skuć *do* kupy.—*hang*, *sm. Phys.* skupienie (część ciała między sobą); *fig.* styczność, związek (myśli i t. p.).—*hängen*, *vn. irr.* mieć spójność; *fig.* zostawać w związku, mieć styczność, łączyć się z sobą.—*hängen*, *adj.* wiążący się, łączący się z *czem*; *adv.* w związku.—*hängen*, *va.* powiesić *razem*; *vn.* wisieć *razem*.—*hauen*, *va. irr.* posiekać, porąbać.—*häufen*, *va.* gromadzić, składać (*do* kupy).—*heften*, *va.* zszyć (arkusze, rang).—*heilen*, *vn.* (sehn) zagoić się, zrość się.—*hegen*, *va.* poszczuć *na* siebie (psy).—*holen*, *va.* zgromadzić (sprowadzając osoby kolejno). (*czego*).—*kaufen*, *va.* skupować, nakupić.—*ketten*, *va.* łańcuchem spoić.—*kiten*, *va.* kitem spoić.—*klänge*, *sm.* wspólne brzmienie tonów; *fig.* harmonia, zgodność, zgoda.—*klängen*, *va. irr.* brzmieć, dźwię-

1479 Zusammenkommen.

- czuć razem, zgodzić.
Zusammenkommen, *vn. irr. (sehn)* zejść się, schodzić się razem.
— *funft, sf. ũ*, zgromadzenie się, zejście się, zjazd, zbór; spotkanie; schadzka; zbieg (wypadków).
— *funftort, sm.* miejsce zejścia się lub schadzki.
— *laben, va.* sproszyć (gości).
— *lassen, va. irr.* spuścić do kupy.
— *lauf, sm.* zbieg, zbieganie się, zbiegowisko.
— *laufen, vn. irr. (sehn)* zbiegać się, skupić się, zgromadzić się; zbiegać się, schodzić się (o suknie); zwarzyć się, zsiąść się (o mleku).
— *lauten, va.* dzwonić na zgromadzenie się. (razem, spólnie).
— *leben, vn.* żyć razem; *sn.* życie.
— *legen, va.* położyć razem, w kupie; złożyć, składać co; (Geld) złożyć się na co. (co).
— *leihen, va. irr.* pożyczką zebrać.
— *lejen, va. irr.* zebrać, zgromadzić co razem.
— *nehmen, va. irr.* razem wziąć, zebrać; *sich —, vr.* natężyć uwagę, siły, szczerze się czem zająć.
— *paaren, va.* dobrać do pary, połączyć.
— *packen, va.* spakować do kupy.
— *passen, va.* przypasować, przymierzać co; *vn.* odpowiadać sobie, przypadać, kwadrować jedno z drugim. (bić gwizdaniem).
— *pfaffen, va. irr.* zgromadzić, zwać.
— *plündern, va.* narabować, nagrabieć.
— *proffen, vn. (sehn)* uderzyć się, łączyć się z chrzestem.
— *pressen, va.* ścisnąć do kupy.
— *prügeln, va.* wytłarować kogo,

Zusammenschrauben. 1480

- wyłożyć komu skórę.
Zusammenschrauben, *va.* porwać, zabierać, zbierać do kupy; *sich —, vr.* zebrać swe siły.
— *rechnen, va.* zliczyć, policzyć; zsumować, zrachować razem; ob rachować się z kim.
— *reimen, va.* pogodzić.
— *reiten, va. irr.* zjeździć (konie).
— *rollen, va.* w trąbkę zwinąć.
— *rotten, (sich), vr.* kupami się zgromadzić, kupić się.
— *rüden, va.* zsunąć co do kupy; *vn. (sehn)* zsunąć się.
— *ruf, sm.* zwołanie. (kogo).
— *rufen, va. irr.* zwołać, zwoływać.
— *rühren, va.* mieszać, skłócić co.
— *schaffen, va.* zgromadzić, zebrać do kupy.
— *scharren, va.* zgarnąć co do kupy; *fig.* zbierać, zbijać grosze.
— *schaubern, vn.* wdrygać się.
— *schleffen, va. irr.* nastrzelać (zwierzyny); strzałami zburzyć (miasto); złożyć pieniądze (pewną ilość).
— *schlagen, vn. irr. (sehn)* uderzać razem, uderzyć się; *va.* zbić do kupy, poskładać; pozbijać, potraszać; złożyć, załamywać (ręce).
— *schleffen, va.* pospinać, połączyć, skuć.
— *schlingen, va. irr.* splatać, spleść.
— *schmelzen, va.* razem stopić co; *vn.* stopnieć, stopić się.
— *schmieben, va.* skuć do kupy.
— *schmierer, va.* nasmarować, nabazgrać.
— *schnallen, va.* sprzączką spiąć do kupy.
— *schnüren, va.* zeszpunować.
— *schrauben, va.* zesrubować.

1481 Zusammenschreden.

- Zusammenschreden, *vn. irr.* wstrząsnąć się ze strachu, zadziżyć.
— *schreiben, va. irr.* spisać do kupy, popisywać. (kurezy się).
— *schumpfen, vn.* skurczyć się, poschutnąć, *va.* zyspać, złać do kupy.
— *schwefeln, va.* zeszwajcować, spoić zelazo. (złożyć).
— *schbar, adj.* dający się zestawiać.
— *sehen, va.* zestawić do kupy, złożyć; *zusammengesetzt, adj.* złożony.
— *sehung, sf.* składanie, złożenie.
— *stegen, va.* lakiem spoić, zlepić.
— *stufen, vn. irr. (sehn)* upaść, zapęścić się; ugiąć się (o kolanach).
— *sparen, va.* zebrać przez oszczędność. (co).
— *sperrn, va.* razem zamknąć kogo.
— *spinnen, va. irr.* sprząść razem.
— *steden, va.* spiąć do kupy, zetknąć razem; (die Köpfe) stykać głowy, z bliska i w sekrecie z sobą mówić. (dzieży zebrać).
— *stehlen, va. irr.* nakraść, z kra-
— *stellen, va.* zestawiać co razem, do kupy. (wnanie).
— *stellung, sf.* zestawienie, poró-
— *stimmen, vn.* zgodzić brzmieć, zgadzać się.
— *stimmung, sf.* zgodność, harmonia.
— *stopfen, va.* pozbierać, zgromadzić do kupy.
— *stoß, sm.* zetknięcie.
— *stoßen, va. irr.* zetknąć razem, trącić, uderzyć o siebie; *vn.* zetknąć się, spotkać się z sobą, uderzyć się o siebie, lub uderzyć na siebie; stykać się z sobą (jak dwa domy); (mit den Gläsern) trącić kieliszkami.
— *strömen, vn. (sehn)* strumieniami,

Zusammenziehen. 1482

- potokami spływać się; *fig.* tłumami się schodzić, zgromadzić.
Zusammenziehen u. — *stüden, va.* zesztukować.
— *stürzen, vn. (sehn)* runąć, zaważyć się lub upaść; *va.* zwałać co na kupę. (i zbierać czego).
— *suchen, va.* wyszukiwać co, szukać.
— *thun, va. irr.* razem złożyć; *sich —, vr.* połączyć się.
— *tragen, va. irr.* znosić co do kupy, zbierać. (się).
— *treffen, vn. irr.* spotkać się, zejść.
— *treiben, va. irr.* spędzać do kupy.
— *treten, vn. irr. (sehn)* zejść się, stanąć razem; zbliżyć się do siebie, połączyć się z sobą (w jakim celu); *va.* zdeptać co.
— *tritt, sm.* połączenie się, związanie się z sobą.
— *trodden, vn. (sehn)* zesznąć się.
— *trommeln, va.* zbębnić, bębniem zwołać.
— *wachsen, vn. irr. (sehn)* zrastać się.
— *wälzen, va.* stoeżyć co do kupy.
— *weben, va.* utkać, tkaniem zarobić.
— *welten, va.* zwać, zwiewać do kupy.
— *werfen, va. irr.* rzucić co na kupę, do kupy; przewrócić, wywrócić.
— *wirfeln, va.* związać, zwinąć co.
— *winden, va. irr.* skręcić, związać (np. nici na kłębek).
— *wirren, va.* zetkać, razem urobić (tkankę); *vn.* razem działać.
— *ziehen, va. irr.* ciągnąć na jedno miejsce; zebrać, skupić, zgromadzić (wojsko, flotę); skrócić, skurczyć; *Med.* ścisnąć; *vn. (sehn)* ciągnąć, isć, maszerować razem; *sich*

za, rzeczy wychodzące do czego; zrydatki (dodany materiał przez krawca); *fig.* część przydana, podłożona, podsunęta. (komu co.)
 Zu'thellen, *va.* przydzielić, wydzielić
 Zuthutlich u. Zuthutig, *adj.* uczynny, usłużny, przymilający się.
 Zuthutlichkeit u. Zuthutigkeit, *sf.* usłużność, wkradanie się w zaufanie.
 Zu'thun, *va. irr.* zamknąć, przymknąć, zawrzeć; dodać, przydać; — *sn.* przyłożenie się do czego; obne mein —, bez mojego przyczynienia się; zugehen, *adj.* przychylny, przywiązany.
 Zu'tragen, *va. irr.* przynosić, podawać; donosić komu co; sich —, *vr.* wydarzyć się, zdarzyć się, stać się.
 Zuträger, *-in, s.* donosiciel, lka.
 Zuträgerel, *sf.* donosicielstwo.
 Zuträglich, *adj.* dogodny, pożyteczny, korzystny; zdrowy, zdrowiu pomoemy. (wienność.)
 Zuträglichkeit, *sf.* pożyteczność, zbawienie.
 Zu'trauen, *vn.* dowierzać, zaufać; (ciem ciwas) spodziewać się czego po kim, sądzić go być zdolnym do czego; — *sn.* zaufanie, zawierzenie, dowierzenie.
 Zutraulich u. Zutrauensvoll, *adj.* zaufany, z zaufaniem.
 Zutraulichkeit, *sf.* zaufalność.
 Zu'treffen, *vn. irr.* okazywać się w istocie, ziszczać się; zgadzać się (jak rachunek).
 Zu'treiben, *va. irr.* pędzić kogo, co ku czemu, napędzać komu co.
 Zu'treten, *vn. irr.* (sich) przystąpić dokąd; — *va.* zdeptać, przydeptać co.

Zu'trinten, *vn. irr.* pić do kogo.
 Zutritt, *sm.* przystęp, wstęp; — haben, mieć wolny przystęp do kogo, do czego.
 Züberläufig, *adj.* dowodny, niewątpliwy; pewny, wierny (na którego się spuścić można).
 Züberläufigkeit, *sf.* pewność, niezawodność; wierność.
 Zübersticht u. —sicht, *sf.* ufność, zupełna pewność, niewątpliwa nadzieja.
 Züberstichtlich, *adj.* pewną nadzieję mający; *adv.* z zupełną ufnością.
 Zubieli u. Zu biel, *adv.* zbyt, za wiele.
 Zubór, *adv.* przedtém, wprzódk, poprzednio. (przód).
 Zubörderst, *adv.* najprzód, nasam.
 Zubórkommen, *vn. irr.* uprzedzić, ubiedzić.
 —kommen, *adj.* uprzedzający, pragnący usłużyć, grzeczny.
 —kommenheit, *sf.* uprzedzająca grzeczność.
 —sehen, *va. irr.* przewidzieć co.
 —thun, *va. irr.* wyprzedzić kogo w robieniu czego; (es cinem) przewyższyć kogo w czym.
 Zubwachs, *sm.* przyrostek, przybytek.
 Zubwachsen, *vn. irr.* (sich) przyrastać, przybywać, powiększać się; *Med.* zarósć (jak rana).
 Zu'wägen, *va.* odważyć komu co, pod wagą oddać; *fig.* ściśle naznaczyć.
 Zu'wägen, *va.* przytoczyć co dokąd; zaważyć co czém.
 Zu'wägen, *adv.* — bringen, do skutku przywieść. (na kogo).
 Zu'weisen, *va.* przywiać co, wiać co
 Zuweisen, *adv.* niekiedy, czasami.

Zu'weisen, *va. irr.* wskazać, nastrożyć, narać komu kogo lub co; postać kogo do kogo.
 Zu'wenden, *va.* obrócić, zwrócić co ku komu, ku czemu; używać komu czego; (den Rücken) tyłem się obrócić do kogo.
 Zu'werfen, *va. irr.* rzucić co komu, do kogo; zatrzaskać (drzwi); zarzucić, zasypać (dół).
 Zuwider, *prep. dat.* przeciw, naprzeciw, przeciwko; *adv.* przeciwnie, młdo, nudo; — sein, (cinem) przeciwieć się komu; dem Verbot —, wbrew zakazowi; das ist mir —, to mi jest przeciwnem.
 Zu'winken, *vn.* skinąć na kogo.
 Zu'wölben, *va.* zasklepić, sklepieniem zamknąć.
 Zuwort, *sm. Gram. vid.* Nebenwort.
 Zu'zahlen, *va.* dopłacić.
 Zu'zahlen, *va.* przyliczać, doliezać, dorachować; odliczyć, wyliczyć komu co.
 Zu'zäumen, *va.* oparkanie.
 Zuzeiten u. Zu Zeiten, *adv. vid. Zeit.*
 Zu'ziehen, *va. irr.* zaciągnąć, zasłonić; sprowadzić, zgłować, nabawić; (zur Berathung) przybrać do rady; (sich eine Krankheit) nabawić się choroby; — *vn.* (sich) dążyć, udać się dokąd.
 Zu'zügen, *va.* ścisnąć palcami, szczytnąć; *fig.* skubać kogo, dokuczać komu.
 Zuwang, *sm.* przymus, gwałt; wymuszoność, przysada; *Med.* zaciśnięcie się na stolec połączone z bólem; sich — anthun, gwałt sobie czynić, przymuszać się.
 Zuwangantheil, *sf.* pożyczka przymu-

sowa.
 Zwang-arbeit, *sf.* robota przymusowa. (pańszczyzna).
 —dienst, *sm.* służba przymuszona.
 —haftig, *adj.* mający zrosniony róg kopyta (o koniu).
 —los, *adj.* wolny od przymusu.
 —mittel u. Zwangsmittel, *sm.* środki zmuszający.
 —mühle, *sf.* młyn przymusowy (w którym mieszkańcy okoliczni obowiązani są młóć swoje zboże).
 —ofen, *sm.* piec przymusowy (prawy piekarski na okolicę mający).
 —recht, *sn.* prawo przymusu.
 —voll, *adj.* wymuszony, pełen przymusu. (wpychać).
 Zwängen, *va.* ścisnąć, docisnąć, wbić.
 Zwanzig, *num.* dwadzieścia; —igste, *adj.* dwudziesty.
 Zwanziger, *sm.* dwudziestoletni młodzieniec; czterdziestówka (pieniądź o 20 grajcarów).
 Zwanzigertel, *adj.* dwudziestoraki.
 Zwanzigfach u. —fältig, *adj.* podwudziestny, w dwudziestonosob.
 —jährig, *adj.* dwudziestoletni.
 —tägig, *adj.* dwudziestodniowy.
 Zwanzigstel, *sn.* jedna dwudziesta część.
 Zwar, *adv.* wprawdzie.
 Zwart, *sm.* cel, zamiar, — *sm. n.*
 Zwierte, *sf.* ćwiek, ćwieczek.
 Zwierte, *vn.* (auf) zmierzać do czego.
 Zwiertsall, *sm. Gram.* trzeci przyadek.
 —los, *adj.* bez celu.
 —mäßig, *adj.* odpowiedni celowi.
 —mäßigkeit, *sf.* odpowiedność, stosowność do celu.
 —voll, *adj.* dążący do ważnego celu.

1491 *Zwiedwibrig.*
Zwiedwibrig, adj. przeciwny celowi, niestosowny.
-wibrig, sf. niestosowność.
Zwei u. Zwem, num. dwa, dwaj, dwie, dwoje; *sf.* dwójka.
Zwielteit, adj. dwójaki.
Zweiblatt, sm. dwulistnik (rośl).
-beder, sm. Mar. okręt dwupokładowy.
-brutig, adj. dwuznaczný.
-deutig, sf. dwuznaczność.
-doppelt, adj. podwójny; *adv.* podwójnie.
-drähig, adj. dwudrutowy.
-fach u. -fältig, adj. u. adv. podwójny, -nie; dwójaki, -ko. (ling.)
-falter, sm. motyl *vid. Schmetterling*.
-flügelig, adj. podwójne (o drzwiach); dwuskrzydły.
-füßig u. -beinig, adj. dwunożny.
-gesang, sm. Mus. duet, dwuspiew.
-gespann, sm. zaprzęg dwukonny, parokonný. (dwójna).
-gestirn, sm. Astron. gwiazda połączona.
-gestrichen, adj. Mus. -dłone Note, nota dwa razy wzięta.
-händig, adj. dwuręki; *Mus.* na dwie ręce.
-herr u. -herrscher, sm. duumwir (urzędnik u dawnych rzymian).
-hüßig, adj. H. nat. dwukopytkowy.
-hundert, num. dwieście; -berste, *adj.* dwusetny. (część).
-hunderttel, sm. jedna dwóchsetna.
-jährig, adj. dwuletni.
-kampf, sm. bitwa sam na sam, pojedynék.
-lebig, adj. vid. Weiblich.
-mal, adv. dwa razy, dwakroć;
-lig, adj. dwukrotny.
-männert, sf. dwużenstwo; *Bot.*

Zweifel 1492
klasa roślin dwupęciokowych.
Zweif-mäster, sm. Mar. okręt dwumasztowy.
-mäßig, adj. dwumasztowy.
-monatlich, adj. dwumiesięczny.
-pündig, adj. dwufuntowy.
-punkt, sm. vid. Doppelpunkt.
-rüberig, adj. dwukłowy, o dwóch kołach.
-ruderig, adj. o dwóch rzędach wiosel. (kow).
-schallig, adj. H. nat. dwuszczyński.
-schattig, adj. vid. Weiblich.
-schläferig, adj. -geß Bett, łóżko podwójne, na dwie osoby.
-schneibig, adj. dwusieczny, obojęczny.
-stlig, adj. mający dwa siedzenia lub siedzenie na dwie osoby.
-spanner, sm. wóz parokonný.
-spännig, adj. dwukonny, parokonný.
-spiel, sm. Mus. duo (kawałek muzyki wykonany przez dwie osoby).
-stimmig, adj. Mus. dwugłosny, na dwa głosy. (wy).
-stodlig u. -stößig, adj. dwupiętrowy.
-stündig, adj. dwugodzinny.
-stibig, adj. Gram. dwugłoskowy.
-tügig, adj. dwudniowy.
-tausend, num. dwa tysiące, -bste, *adj.* dwutysięczny.
-thellig, adj. dwudzielny; *Mathem.* dwuwyrzowy.
-weiberci, sf. dwużenstwo.
-zodlig, adj. dwukonieczny.
-zahl, sf. Gram. liczba podwójna.
-züngig, adj. dwujęzyczny, nieszczery.
-züngigkeit, sf. nieszczerość.
Zweifet, sm. wątpliwość, niepe-

1493 *Zweifelhast.*
wność; in -zichen, (elipaß) podać co w wątpliwość, uważać za niepewne; ohne - u. Zweifelsohne, bez wątpienia, niewątpliwie.
Zweifelhast, adj. niepewny, wahający się, wątpliwy. (hanie się).
Zweifelhastigkeit, sf. niepewność, wątpliwość.
-loß, adj. niewątpliwy, -wie.
-müßig, adj. powątpiewający, niedowierzający.
-sucht, sf. wątpicielstwo, skłonność do powątpiewania.
-süchtig, adj. skłonny do powątpiewania.
Zweifeln, vn. (an) wątpić o czém; być niepewnym, wahać się; *sn.* wahać się.
Zweifler, sm. powątpiewacz.
Zweig, sm. gałąź, konar; odrość, odrostek; er kommt auf keinen grünen - onnigdy nie pozyska wziętości.
Zweigig, adj. gałęzisty.
Zweite, adj. (der, die, daß) drugi.
Zweitens, adv. po drugie.
Zwisch, adv. w poprzek (*vid. Quer*).
Zwisch-ast, -stör, -holz, -linie, vid. Querast, Querholz, Querlinie u. -fell, sm. Anat. diafragma, otocznina, osierdzie, przepona, osłona poprzeczna; daß - erschüttern, strasznego śmiechu komu narobić.
-fellentzündung, sf. zapalenie błonki piersiowej.
Zwerg, sm. -gin, *sf.* karzeł; karlica.
Zwerg-artig u. -mäßig, adj. karłowaty.
-baum, sm. drzewo karłowate.
-birke, sf. brzoza karłowata.
Zwetsche u. Zwetsche, sf. śliwka.
Zwetschenbaum, sm. śliwa, drzewo śliwowe.

Zwiebeln. 1494
Zwetschen-muß, sm. powidła ze śliwek.
-suchen, sm. ciasto ze śliwkami.
Zweh, num. vid. Zwei. (Zwede).
Zwief, sm. u. Zwiefel, sf. vid. Zwei u. Zwiefel.
Zwiefel-bohrer, sm. świder żłobkowany.
-mühle, sf. młyniec (gra).
-zange, sf. u. Zwiefel, sm. kleszcze, kleszczyki.
Zwiefel, sm. odkrawek; strzałka wytkana na pończochach; klinik, ćwikiel u kszuli pod pachą.
Zwiefelbart, sm. wąski.
Zwiefeln, va. szczytać, uszczypnąć; cß -ft mich im Zeibe, mam rżnięcie po brzuchu.
Zwiebel, sm. suchar, sucharek.
-brachen, va. radlić (grunt).
-fach, -fältig, -falter, vid. Zwiefel.
-licht, sm. światło na pół tylko oświecające przedmioty; zmrok zmierzchu.
-spalt, sm. u. -tracht, sf. rozdwojenie, poróżnienie, niezgoda, niesnaski, rozterki.
-spaltig u. -trächtig, adj. rozdwojony, poróżniony.
-sprache, sf. rozmowa sam na sam.
Zwiebel, sf. cebula, cebulka; część korzenia u roślin.
Zwiebel-artig, adj. cebulkowaty.
-beet, sm. zagon na cebule.
-bündel, sm. wieniec cebuli.
-fische, sm. pl. Imprim. druk rozsypany i pomieszany.
-getrocknet, sm. roślina cebulkowata.
-lauch, sm. cebula ogrodowa.
-tragend, adj. Bot. wydający cebulę.
Zwiebeln, va. cebulą przyprawiać co.

Zwiesel, *sm.* rosocha, gałązka rosochata.

Zwisch, *sm.* ewelich, drelich; — *den*, *adj.* ewelichowy. (ewelichów.)

Zwischweber, *sm.* ewelicharz, tkacz

Zwilling, *sm.* bliźnię; *pl.* *Astr.* bliźnięta, (znak zodyaku)

Zwillingbruder, *sm.* bliźniak czyj.

— *gestirn*, *sn.* *Astron.* bliźnięta (konstellacya).

— *baar*, *sn.* para bliźniąt.

— *schwester*, *sf.* bliźniaczka czyja.

Zwing, *sf.* zwieradio, zwora, szpona, kleszcze; kółko u naczynia dla zawieszania na sznurku.

Zwingen, *va. irr.* przymuszać, zmusić, zniewolić *kogo*; *stch* —, *vr.* przymuszać się; *gezwungen*, *adj.* zmuszony, zniewolony.

Zwinger, *sm.* międzymurze, przedmurze, obrona; wieża, więzienie.

Zwingherr u. — *herrscher*, *sm.* despo-
ta, tyran.

— *herrschaft*, *sf.* despotyzm.

— *herrsich*, *adj.* despotyczny.

— *schraube*, *sf. vid.* *Schraubenzwinge*

Zwirn, *sm.* nić, nici; — *nen*, *adj.* ni-
ciany.

Zwirnen, *va.* skręcać (przędę).

Zwirnband, *sn.* tasiemka niciansa.

— *haspel*, *sf.* motowidło do kręcenia
nici.

— *knäuel* *sm.* kłębek nici.

— *mühle*, *sf. u.* — *rad*, *sn.* kołowrotek
do kręcenia nici.

— *seibe*, *sf.* jedwab' kręcony.

— *stern* u. — *widel*, *sm.* zwijadło.

Zwischen, *prep. dat. u. acc.* między,
pomiedzy.

Zwischenbegebenheit, *sf.* zdarzenie u-
boczne, pośrednie.

Zwischenbed, *sn.* *Mar.* przedział mię-
dzy dwoma pomostami w okręcie.

— *handlung*, *sf.* akcya pośrednia.

— *mauer*, *sf.* mur pośredni, spółny.

— *raum*, *sm.* przedział.

— *regierung*, *sf.* rząd tymczasowy
podczas bezkrólestwa.

— *satz*, *sm.* *Gram.* zdanie pośrednie.

— *spiel* u. — *stüd*, *sn.* intermedium,
przedstawienie między aktami.

— *ton*, *sm.* *Mus.* ton pośredni.

— *träger*, *in, s.* obnosiciel (łka) plotek.

— *trägerer*, *sf.* plotkarstwo, plotki.

— *wall*, *sf.* *Fortif.* wał środkowy
(*vid. Mittelwall*). (pierczenie.)

— *wand*, *sf.* ściana środkowa, prze-
— *wort*, *sn.* *Gram.* wykrzyknik.

— *zeit*, *sf.* czas pośredni; *in der* —,
wśród tego, tymczasem.

Zwist, *sm.* poróżnienie, sprzeczka.

Zwistig, *adj.* sporny, sprzeczny, kło-
tliwy.

Zwistigkeit, *sf.* sporność, spór, zwada.

Zwitschern, *vn.* świergotać; *sn.* świer-
gotanie. (pleciowa.)

Zwitter, *sm.* mieszaniec, istota obu-

Zwitterpflanze, *sf.* *Bot.* roślina we-
spółpleciowa.

Zwo, *num. vid.* Zwei.

Zwölf, *num.* dwanaście; — *Uhr*, dwu-
nasta godzina.

Zwölftel, *sn.* dwunastokąt.

— *fingerbarm*, *sm.* *Anat.* dwunastni-
ca, kieszka dwunasto palcowa.

— *flach*, *sn.* *Geom.* dwunastościan
(bryła).

— *jährig*, *adj.* dwunastoletni.

— *löhig*, *adj.* — *geß Silber*, srebro
dwunastej próby.

Zwölftmal, *adv.* dwanaście razy.

Zwölfterteil, *adj.* dwunastoraki.

Zwölftel, *adj.* (dr, die, das) dwuna-
sty.

Zwölftel, *sn.* jedna dwunasta część.
Zwölftenß, *adv.* po dwunaste.

SŁOWNICZEK

STAROŻYTNEJ I NOWSZEJ JEOGRAFII,

CZYLI

nazwy znacniejszych krajów, ludów, rzek, gór, wysp i t. d., których
nazwiska różnie się piszą i wymawiają w dwóch językach.

SKRÓCENIA:

g.	znaczy: góra.	pr.	znaczy: prowincya.
kr.	„ kraj.	r.	„ rzeka.
m.	„ miasto.	w.	„ wyspa.
n.	„ naród.		

Aachen, *sn. m.* Akwizgran.

Argau, *sn. m.* Argowia; *der Canton* —, kanton Argowicki.

Abchaser, *sm. n.* Abasyjczyk.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Abchaser, *sn. kr.* Abhazyja, Abassyja; — *tsch*, abassyjski.

Ägyptier, *in, s. n.* Egipcyanin, -anka.

Albaner, *in, s. n.* Albańczyk, -anka.

Albanen, *sn. pr.* Albania; — *nisch*, albański.

Albigenser, *sm. pl. n.* Albingensowie.

Albion, *sn. kr.* Albion (Wielka Bry-
tania). (gipete).

Alexandrien, *sn. m.* Alexandria (w E-
gipcie). (risch, algerski).

Algierien, *sn. pr.* Algerya.

Algierier, *in, s. n.* Algerozyk, -rka.

Alpen, *pl. u.* Alpengebirge, Alpy; die
julijschen —, Alpy julijskie; die sar-
nischen —, Alpy karnijskie; die Mes-
er —, Alpy morskie.

Altai, *sm. g. u.* das — *ische Gebirge*,
góry Altajskie.

Amazonenfluß, *sm.* rzeka Amazonka.

Amerika, *sn.* Ameryka; — *nisch*, a-
merykański.

1499 Amerykaner.
 Amerykaner, -in, s. n. Amerykanin, -kanka.
 Ammoniter, -in, s. n. Amonita, -tka.
 Anatolien, pr. vid. Ratoien.
 Andaluzien, s. n. Andaluzya; — iſch, andaluzyjski.
 Andaluzier, -in, s. n. Andaluzczyk, -zyanka. (kzonowie.)
 Angelfaſchen, sm. pl. n. Anglo-sa-
 Antillen, sf. pl. w. Antylle. (pia.)
 Antwerpen u. Antorf, sm. m. Antwer-
 Apolladen, sm. pl. g. Apalachy, gó-
 ry Alleghany. (niny.)
 Apenniniſch, die — ſchen Gebirge, Ape-
 Apulia, sm. pr. Apulia.
 Aquitanien, sm. pr. Akwitania; —
 niſch, Akwiſtański.
 Araber, -in, s. n. Arab, -bianka.
 Arabien, sn. kr. Arabia; — niſch, arab-
 ski; der — biſche Meerbuſen, Arabska
 zatoka. (aragoński.)
 Aragonien, sn. pr. Aragonia; — niſch,
 Aragonier, -in, s. n. Aragończyk,
 -gonka.
 Aral-See, sm. jezioro Aral.
 Archángelſk, sm. m. Archangiełſk.
 Ardennen, sf. pl. g. Ardenny.
 Argolis, sn. pr. Argolida.
 Arkadien, sn. pr. Arkadya; — abſch,
 arkadyjski. (-dyanka.)
 Arkadier, -in, s. n. Arkadyjezyk,
 Arménien, sn. pr. Armenia; — niſch,
 adj. ormiański.
 Arménier, -in, s. n. Ormianin, -mianka.
 Arnauten, sm. pl. n. Arnaucci.
 Aſiat, -lin, s. n. Azyata, -tka.
 Aſien, sn. kr. Azya; — aſiſch azyatycki.
 Aſow, sm. m. Azow; daſ — iſche Meer,
 morze Azowskie. (teński.)
 Athen, sm. m. Ateny; — niſch, a-
 Atheniſer, -in, s. n. Atenczyk, -tenka.

1500 Bermudiſch.
 Atlantifch, daſ — ſche Meer, ocean A-
 tlantyki.
 Aulide, sn. pr. Aulide.
 Auger-Rhoden, sm. pl. vid. Rhoden.
 Auſtralien, sn. kr. Australia; — iſch,
 adj. auſtralski. (nion.)
 Avignon, (czyt. awiniq) sm. m. Awe-
 Azoriſch, adj. die — ſchen Inſeln, wy-
 spy Azorskie.
 Bab-el-Mandeb (die Straſe von) cie-
 śnina Babelmandeb.
 Baſſin-Bal, sf. zatoka Baſſinka.
 Baſſat-See, sm. jezioro Bajkał.
 Baleariſch, die — ſchen Inſeln, Balear-
 skie wyspy. (skie.)
 Balkan, sm. g. Balkan, góry Balkan-
 Bałtiſch, adj. daſ — ſche Meer, morze
 Bałtyckie.
 Barbadoſ, sn. w. Barbadoes. (ski.)
 Baſel sm. m. Bazylea; von —, Bazylej-
 Baſſ-ſtraſe, sf. cieśnina Baſſ.
 Batavien, sn. kr. Batawia; — niſch,
 batawſki.
 Batavier, -in, s. n. Batawezyk, -wka.
 Batzen ob. Bubiſſen, sm. m. Budziſzyn.
 Baſer, -in, s. n. Bawar, -rka.
 Bavern, sn. kr. Bawarya; — niſch,
 bawarski. (gijski.)
 Belgien, sn. kr. Belgia — giſch, bel-
 Biſgier, -in, s. n. Belgijezyk, -gijska.
 Belgrad ob. Griſchiſch-Weiſenburg,
 sm. m. Białogród.
 Beluſchiſtan, sn. kr. Belużyſtan.
 Bengalen, sn. kr. Bengali, — iſch,
 bengalski. (rejezyk.)
 Berber u. Barbareſe, sm. n. Barba-
 Berberei, sf. kr. Barbarya.
 Bering-ſtraſe, sf. cieśnina Berynga.
 Bermudiſch, -ſche Inſeln, wyspy Ber-
 mudzkie.

1501 Bodenſee.
 Bódenſee, sm. jezioro Bodan.
 Böhme, — lin, s. n. Czech; Czeſzka.
 Böhmen, sn. kr. Czechy; — niſch,
 ezeki; der — menſch ob. Garzoniſch,
 Hereynſkie laſy. (ocyjski.)
 Bótiſch, sn. pr. Beocya; — iſch, be-
 Bótiſter, -in, s. n. Beocejezyk, — cejka.
 Boriſtchenſch, sm. rz. Boryſten (vid.
 Dniepr). (dnijski.)
 Bóſnien, sn. pr. Boſnia; — niſch, bo-
 Bóſnen, -in, s. Boſnijezyk; — anſka.
 Bóſporuſ, sm. Boſfor, cieśnina Kon-
 ſtantynopolitańska. (Botnicka.)
 Bóthniſch, — ſcher Meerbuſen, zatoka
 Bóthen, sn. m. Budyſzyn.
 Breſlau, sm. m. Wrocław.
 Bretagne, (czyt. -taſh) sf. pr. Bretania;
 — niſch, bretoński. (ka.)
 Bretagner, -in, s. n. Bretończyk, -on-
 Briſtanien, sn. kr. Brytania; — iſch,
 brytański; daſ — iſche Reich, Wiel-
 ka Brytania.
 Briſte, -lin, s. n. vid. Engländer.
 Brúſſel, sm. m. Bruksela.
 Bucharei, sf. pr. Bucharya.
 Bulgár, -rin, s. n. Bulgar, -arka.
 Bulgarien, sn. m. Bulgarya.
 Burgúnd, sn. pr. Burgundya; —
 niſch, burgundzki. (-dka.)
 Burgúnder, -in, s. n. Burgundczyk;
 Býlánd, sm. m. Byzancyum, Caro-
 gród.

Cairo u. Caſira, sm. m. Kair. (eya.)
 Calabónien, sn. kr. Kaledonia, Szko-
 Canal, sm. cieśnina Koletaska.
 Canariſch, die — iſchen Inſeln, wyspy
 Kanaryjskie. (kandyjski.)
 Cándlen, sn. w. Kandya; von —,
 Cápłand, sn. Ziemia Kapska (w Afry-
 ce połud.).

1502 Dnieſter.
 Carthágéna, sn. m. Kartagena (w Hi-
 ſpanii). (czyk, -gińska.)
 Cartháginiſer, -in, s. n. Kartagin-
 Carthágo, sn. m. Kartagina (w Afry-
 ee); — glúniſch, kartagiński.
 Célten, sm. pl. n. Celtowie.
 Champágne (czyt. ſzampań.) sf. pr.
 Szampania; — gner, ſzampanski.
 Charýbbiſ, sf. Charybda (wir wod-
 ny w cieśninie Sytylijskiej).
 China, sn. kr. Chiny; — niſch, chiński.
 Chinéſe, — lin, s. n. Chińczyk, china.
 Cilicien, sn. kr. Cylicya.
 Cimbren, sm. pl. n. Cymbrowie; —
 briſche Halbinſel, półwysep Cym-
 bryjski, Chersonesz.
 Circáſſer, -in, s. n. Czerkies, -sko;
 — niſch, czerkieski.
 Cóln u. Rólin, sm. m. Kolonia.
 Conſtantinópel, sn. m. Konſtantyno-
 pol, Carogród. (eya.)
 Conſtanz u. Róſniſch, sm. m. Konſtan-
 Córſe, — lin, s. n. Korsykanin, -kanka.
 Córſka, sn. w. Korsyka. (pryjski.)
 Cýpern, sn. w. Cypr; — briſch, cy-
 Damiát u. Damiéte, sm. m. Damieta.
 Dáne, -nin, s. n. Duńczyk, -nka.
 Dánemark, sn. kr. Dania; — aniſch,
 duński.
 Dáuzig, sm. m. Gdańsk.
 Dardanellen, sf. pl. Heleſpont, cie-
 śnina Dardanełska.
 Dauphiné (czyt. do —) sn. pr. Delſinat.
 Dáviſſſtraſe, sf. cieśnina Davis.
 Deútiſche u. Teútiſche, sc. n. Niemiec,
 -mka; daſ — ſche Meer, vid. Norbſee.
 Deútiſchland u. Teútiſchland, sn. kr.
 Niemcy.
 Dniépr, sm. rz. Dniepr.
 Dnieſter, sm. rz. Dnieſtr.

Don, *sm. rz.* Don.
 Dónau, *sf. rz.* Dunaj.
 Drau u. Draw, *sf. rz.* Drawa.
 Dřěbden, *sn. m.* Drezno; *bon —*,
 drezdeński.
 Důna, *sf. rz.* Dźwina zachodnia.
 Důnfirchen, *sn. m.* Dunkierka.
 Dwina, *sf. rz.* Dźwina północna.

Elbmeer, *sn. m.* morze lodowate.
 Elba, *sn. w.* wyspa Elba.
 Elbe, *sf. rz.* Elba, Laba.
 Elfaß, *sn. pr.* Alzacya. (gielski.
 England, *sn. kr.* Anglia; — *głisł*, an-
 Engländer, *-in, s.* Anglik, — *gielka*.
 Epiřus, *sn. m.* Efez.
 Epiruř, *sn. pr.* Epir.
 Eridanuř, *sn. rz.* Erydan, *rz.* Po.
 Eridan, *sm. m.* Erywan; *bon —*, ery-
 wański.
 Erzerum od. Ārje, *sn. m.* Erzerum.
 Etrurien, *sn. kr.* Etrurya; — *trifł*, e-
 truski.
 Euf, *sf. rz.* Adyga.
 Eupatoriā, *sn. m.* Kozłów. (pejski.
 Europa, *sn.* Europa; — *półifł*, euro-
 Europej, *-in, s. n.* Europejczyk, —
 pejka.

Färder-Inſeln, *sf. pl.* Faroer (wyspy).
 Feuerland, *sn. kr.* Ziemia ognista.
 Fez od. Fez, *sn. m.* Fez. (snowa.
 Fichtelgebirge, *sn.* Fichtel, góra so-
 Finne, *-nim, s. n.* Finlandczyk, — *dka*;
 — *nifł*, fiński; *der —* niſche We-
 erbuſen, Zatok fińska. (— *dka*.
 Finländer, *-in, s. n.* Finlandczyk,
 — *dka*. (flamandzki.
 Flämänder, *sn. pr.* Flandrya; — *amifł*,
 Florentiner, *-in, s. n.* Florenczyk, — *nka*.

Florenz, *sn. m.* Florencyja, — *linifł*,
 florencki.
 Franken, *sn. kr.* Frankonia.
 Fränkreich, *sn. kr.* Francya; — *głifł*,
 francuzki.
 François, — *fin, s. n.* Francuz, — *ka*.
 Fricje, *-fin, s. n.* Fryzyjczyk, — *zyjka*.
 Frickeľand, *sn. pr.* Fryzya (w półn.
 Hollandyi).
 Fünen, *sn. w.* Fionia.

Galicien, *sn. pr.* Galicya (w Hiszpanii).
 Gallizien, *sn. pr.* Galicya (w Austrii).
 Gänge, *sm. u.* Gángah, *sf. rz.* Gangez.
 Gaſconien, *sn. pr.* Gaskonia.
 Gaſconier, *-in, s. n.* Gaskonczyk, — *onka*.
 Geldern, *sn. pr.* Geldrya.
 Genf, *sn. m.* Genewa; *bon —*, Gene-
 wski; *der Genferſee*, jezioro Gene-
 wskie.
 Genfer, *-in, s. n.* Genewczyk, — *wka*.
 Genua, *sn. m.* Genua.
 Genueſer, *-in, s. n.* Genueńczyk, — *enka*.
 Georgien u. Gruſen, *sn. pr.* Gruzja.
 Germanen, *sm. pl.* Germanowie.
 Germanien, *sn. kr.* Germania, Niemcy.
 Geſellſchafts-Inſeln, *sf. pl.* wyspy To-
 warzyſkie.
 Ghatz-Gebirge, *sn.* Gates góry.
 Glogow, *sn. m.* Glogowa.
 Goleń u. Goleźno, *sn. m.* Galeźno.
 Gólbüſte, *sf.* Wybrzeża Złote.
 Góſte, — *thim, s. n.* Gota; — *thifł*,
 gotycki.
 Grieche, — *fin, s. n.* Grek, greczynka.
 Griechenland, *sn. kr.* Grecya; — *thifł*,
 — *greeki*. (dziński.
 Gródno, *sn. m.* Grodno; *bon —*, gro-
 dno.
 Grönland, *sn. kr.* Grenlandya.
 Grönländer, *-in, s. n.* Grenlandczyk,
 — *dka*.

Großbritannien, *sn. kr.* Wielka Bry-
 tania.
 Gruſen, *sn. kr.* *vid.* Georgien.
 Gujana, *sn. kr.* Gujana.
 Haag und ſ' Gravenhaag, *sn. m.* Haga.
 Hábefł, *sn. kr.* *vid.* Abchfinien.
 Haiti, *sn. w.* Hajti (*vid.* Sanct-Do-
 mingo).
 Hárgebirge, *sn.* Hartz góra.
 Herzogth, *vid.* Böhmenwald.
 Hebräer, *-in, s. n.* Hebrajczyk, — *ajka*;
 — *aiſł*, hebrajski. (spy.
 Hebriden, *sf. pl.* w. Hebrydzkie wy-
 ſłady, *sn. kr.* Hellada (Grecya).
 Hellénen, *sm. pl.* n. Hellenowie.
 Helvétien, *sn. kr.* Helweey (Szwaj-
 carya).
 Hetruen, *vid.* Etrurien.
 Hibérnen, *sn. kr.* Hibernia (Irlandya).
 Himalája-Gebirge, *sn.* Himalajskie
 góry.
 Hindoſtan, *sm. kr.* Indostan.
 Höfſnung (Vorgebirge der guten —),
 Przylądek dobrej nadziei.
 Hólland, *sn. kr.* Hollandya; — *ändifł*,
 hollanderski. (— *erka*.
 Hólländer, *-in, s. n.* Hollenderczyk,
 — *dka*.
 Ibérien, *sn. kr.* Iberyja (Hiszpania).
 Imen-See, *sm.* jezioro Imen.
 Indiāner, *-in, s. n.* Indyanin, — *anka*.
 Indien, *sn. kr.* Indye; — *biſł*, indy-
 ski; *Dſt —*, Indye wschodnie; *Wefł*
 —, Indye zachodnie.
 Induř u. Ĥind od. Sind, *sm. rz.*
 Induř czyli Sind.
 Inſelwelt, *sf.* Polinezja, Australia.
 Irland, *sn. kr.* Irlandya; — *ändifł*,
 irlandzki.
 Irlander, *-in, s. n.* Irlandczyk, — *dka*.

Island, *sn. w.* Islandya.
 Iſraelit, — *lin, s. n.* Izraelita, — *lika*.
 Italien, *sn. kr.* Włochy; — *liłifł*,
 włoski.
 Italléner, *-in, s. n.* Włoch, — *oszka*.
 Jāpan, *sn. kr.* Japonia.
 Jāpāner, *-in, s. n.* Japończyk, — *nka*.
 Jeruſalem, *sn. m.* Jerozolima.
 Jónien, *sn. kr.* Jonia; — *nifł*, jon-
 ski; *die —* niſchen Jōſeln, wyspy Jon-
 skie.
 Jónler, *-in, s. n.* Jonczyk, — *nka*.
 Jūlich, *sn. m.* Julia.
 Jūragebirge, *sn.* Jurajskie góry.
 Jūtland, *sn. kr.* Jutlandya.
 Kaſſer, *sm. n.* Kaſer (Kaſrowie);
 — *ferland, sn. kr.* Kaſerya. (ryi).
 Kärnthén, *sn. pr.* Koryntya (w Illi-
 rypie).
 Karpatén, *sf. pl.* g. Karpaty.
 Kaſpiſł, *adj.* *dař —* ſłt. Wreć, mo-
 rze Kaſpijskie.
 Kaukaſen, *sn. pr.* Kaukaz.
 Kaukaſuř, *sm. g.* góry Kaukazskie.
 Kirchenſtaat, *sm. kr.* państwo Ko-
 scieleń.
 Kleinaſien, *sn. kr.* Azja mniejsza.
 Kolchis, *sn. pr.* Kolchida.
 Königsberg, *sn. m.* Królewiec.
 Kóniņ, *sn. vid.* Konſtan.
 Kraln, *sn. pr.* Karniola. (kowski.
 Krátau, *sn. pr.* Kraków; *bon —*, kra-
 kusi, *sn. m.* Chelmano; *bon —*, cheł-
 miński. (rzeka.
 Kűſſerminen-Fluř, *sm.* Miedziana
 Kurlé, — *lin, s. n.* Kurlczyk, — *lika*;
die — iſłen Inſeln, Kurlskie wy-
 spy. (kurlandzki.
 Kurland, *sn. pr.* Kurlandya; — *ändifł*,
 Kurländer, *-in, s. n.* Kurlandczyk,
 — *dka*.

Lacedamon, *sn. m.* Lacedemonia, Sparta.

Lacedamonier, *in, s. n.* Lacedemonczyk, *-nka*, Spartaniec, *-tanka*.

Ladoga-See, *sm.* Ladoga (jezioro).

Ladroneninseln, *sf. pl.* Maryańskie czyli Rozbójnicze wyspy.

Lappland, *sn. kr.* Laponia.

Latist, *sf. pr.* Łuzacy.

Leipzig, *sn. m.* L. p. k.

Łemberg, *ob.* Lwów, *sn. m.* Lwów.

Łęczyca, *sm. pl. n.* Łęczyce.

Łódź, *sm. n.* Łódź, Łódź; — *Łódź*, *Łódź*.

Liban, *sf. kr.* Liban.

Lizbon, *ob.* Lizbon, *sn. m.* Lizbon.

Litthauen, *in, s. n.* Litwa, *-ka*.

Litthauer, *sn. kr.* Litwa; — *litwa*, *litewski*.

Livland, *ob.* Livland, *sn. pr.* Inflanty.

Livländer, *in, s. n.* Inflandczyk, *-nka*.

Lombard, *sf. kr.* Lombardia; — *łódź*, *Łombardzki*; — *łódź*, *benetiański*, *Łombardzko-Wenecki*.

London, *sn. m.* Londyn; *bon* —, *londyński*.

Lübeck, *sn. m.* Lubeka.

Lüttich, *sn. m.* Leodium, Litych.

Maas, *sf. rz.* Moza, Maza.

Macedonien, *sn. kr.* Macedonia; — *łódź*, *Macedoński*.

Macedonier, *in, s. n.* Macedonczyk, *-nka*.

Maasland-Strasse, *sf.* cieśnina Maaslandzka.

Mähr, *in, s. n.* Morawczyk, *-wka*.

Mähr, *sn. kr.* Morawia.

Mäländ, *sn. m.* Medolan. (*-anka*, *Mäländ*, *in, s. n.* Medolańczyk,

Main, *sm. rz.* Men.

Main, *sn. m.* Moguneya.

Marmora-Meer, *sn.* morze Marmora.

Marfelle, *sn. m.* Marsylia. (*-sze*).

Matobien ob. Masau, *sn. pr.* Mazow.

Maur, *in, s. n.* Maur, *-rytanka* także Marzyn, *-ka*.

Mauritanien, *sn. pr.* Maurytania.

Mechlin, *sn. m.* Mechlin.

Misch, *p. Misnia*, Misznio. (*skowe*, *Mischgrünz*, *sf. pr.* Pogranicze woj.

Mitau, *sn. m.* Mitawa.

Mittelländisch, *daś* — *łódź* Meer, morze Śródziemne. (*dawia*).

Moldau, *sf. rz.* Moldawa; *kr.* Moł.

Molukien, *sf. pl.* Moluckie wyspy.

Mongolei, *sf. kr.* Mongolia.

Montenegro, *in, s. n.* Czarnogóra.

Montenegro, *pr.* Czarnogóra.

Morawa, *sf. rz.* Morawa.

Moskau, *sn. m.* Moskwa.

Moskwa, *sf. rzeka* Moskwa.

München, *sn. m.* Monachium (Majchowo).

Nancy, *sn. m.* Nancy.

Natolien, *pr.* Natolia czyli Lewant.

Nawa, *sf. rz.* Nawa; *bon* *der* —, *nowski*.

Nica, *sn. m.* Nicea; *bon* —, *nicej*.

Niederlande, *sn. pl. kr.* Niderlandy

czyli Hollandya; — *łódź*, *niderlandzki*.

Niemen, *sm. rz.* Niemen. (*dan*).

Nigritien, *sn. kr.* Nigrycja czyli Sa-

haryn, *sf.* morze Niemieckie.

Normandie, *sf. pr.* Normandia.

Normannen, *sm. pl. n.* Normandowie.

Norwegen, *sn. kr.* Norwegia; — *łódź*, *norwegi*.

Rubien, *sn. kr.* Nubia.

Rürnberg, *sn. m.* Norymberga.

Obi, *sm. rz.* Obi. (*stralia*).

Océanien, *sn. kr.* Oceania czyli Au-

stria, *sn. m.* Ośen czyli Budzyn,

Buda. (*Ottomanskie*, *Tureya*).

Osmanskisch, *daś* — *łódź* Otch, państwo

Osmannien, *sm. pl. n.* Ottomańczycy,

Turey.

Österreich, *sn. kr.* Austria;

— *łódź*, *austriacki*.

Österreich, *in, s. n.* Austriak, *-aczka*.

Österreich, *vid.* Baltyjski; *See*; — *Provin-*

zen, *prowinco* nadbaltyckie.

Padua, *sn. m.* Padua, Padwa.

Pannonien, *sn. kr.* Pannonia, Węgry.

Parys, *sn. m.* Paryż; — *łódź*, *paryski*.

Parys, *in, s. n.* Paryżanin, *-ianka*.

Parys, *See*, *sm.* Pejpas czyli Czud-

kie jezioro.

Peleponnes, *sm. pr.* Pelepones.

Persien, *in, s. n.* Pers, Persyanin,

— *anka*.

Persien, *sn. kr.* Persya; — *łódź*, *per-*

ski; *der* — *łódź* Meerbusen, *odnoga*

Perska.

Palatynat, *sf.* Palatynat, *sf.* Palatynat.

Philippinisch, *—łódź* Filipin,

Filipin, *sf.* Filipin, *sf.* Filipin,

— *łódź* Filipin, *sf.* Filipin,

— *łódź* Filipin, *sf.* Filipin,

— *łódź* Filipin, *sf.* Filipin,

Bobolien, *sn. pr.* Podola. (*polaki*).

Bobolien, *in, s. n.* Polak, Polka; — *łódź*, *Polka*.

Bobolien, *sn. kr.* Polka.

Bobolien, *vid.* Zastawie. (*rze*).

Bobolien, *sn. pr.* Pomorania, Pomo-

ranie, *—łódź* Euphrat, *bagua*

Pontyńskie.

Pontus Euxinus, *sm.* morze Czarne.

Portugal, *sn. kr.* Portugalia; — *łódź*, *portugalski*.

Portugiesisch, *—łódź*, *Portugalski*.

Posen, *sn. m.* Poznań.

Prag, *sn. m.* Praga (Czaska).

Praga, *sn. m.* Praga (pod Warszawą).

Przemyśl, *sn. m.* Przemyśl, *Prze-*

mysl.

Prusien, *in, s. n.* Pruss, Prusacz.

Prusien, *sn. kr.* Prusacy; — *łódź*, *pruski*.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *sf.* Prusacy, *Prusacz*.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

Prusien, *in, s. n.* Prus, Prusacz.

ęzyk, -onka.
 Sadyſen, *sn. kr.* Saksonia; — *niſch*,
 saski.
 Samogitien, *sn. pr.* Żmudz; — *niſch*,
 Żmudzki. (dzianin).
 Samogitier, *sm. n.* Żmudzian, Żmu-
 Sanct-Domingo, *sn. w.* San Domin-
 go (*vid.* Haiti). (rzego).
 — Georgeſ-Canal, *sm.* kanał Św. Je-
 — Lörenz-Ström, *sm.* rzeka Św. Wa-
 wrzeńca. (burg).
 — Peterſburg, *sn. m.* Sankt-Peters-
 — Sankt-Petersburg, *sf. pl.* wyspy San-
 dwiez czyli Hawai.
 Saona, *sf. rz.* Saona. (ceński).
 Saracene, *sm.* Saraceni; — *niſch*, sara-
 Sarbinien, *sn. kr.* Sardynia; — *niſch*,
 sardyński. (-nka).
 Sardinier, -in, *s. n.* Sardynczyk,
 Sarmate, *sm. n.* Sarmata.
 Sarmatien, *sn. kr.* Sarmacja.
 Sau u. Sawa, *sf. rz.* Sawa. (-dka).
 Sabohárd, -bin, *s. n.* Sabaudczyk;
 Sabóhen, *sn. pr.* Sabaudya.
 Schaſſbauſen, *sn. m.* Szasfuza.
 Schéde, *sf. rz.* Skalda. (ski).
 Schéſten, *sn. pr.* Szląsk; — *niſch*, szlą-
 Schóttland, *sn. kr.* Szkocya; — *niſch*,
 szkocki. (Szkot, -tka).
 Schóttländer u. Schótte, -in, *s. n.*
 Schwábe, -ábin, *s. n.* Szwab, -bka.
 Schwáben, *sn. pr.* Szwabia; — *niſch*,
 szwabski. (Czarne).
 Schwarz, *adj.* daś — je Meer, morze
 Schwarzwald, *sm.* Szwarzwald, Czar-
 nylas.
 Schwéde, -bin, *s. n.* Szwed, -dka
 Schwéden, *sn. kr.* Szwecya; — *niſch*,
 szwedzki. (szwajcarski).
 Schwéiz, *sf. kr.* Szwajcaria; — *niſch*,
 szwajcarski.
 Schwéizer, -in, *s. n.* Szwajcar, -carka.

Selne, *sf. rz.* Sekwana; bon der —,
 nadsekwanski.
 Sérbe u. Sérvier, -in, *s. n.* Serb,
 serbka.
 Sérbien u. Sérbien, *sn. kr.* Serbia.
 Sébénen, *sf. pl. g.* Seweńskie góry.
 Sibírten, *sn. pr.* Syberya, Sybir.
 Sicilien, *sn. kr.* Sycyllia; — *niſch*,
 sycylijski.
 Siebenbürgen, *sn. pr.* Siedmiogród.
 Skandinávien, *sn. kr.* Skandynawia;
 — ſche Halbinſel, półwysep Skandy-
 nawski. (—biſch, słowiański).
 Slábe, -in, *s. n.* Słowianin, -anka;
 Slabónien, *sn. kr.* Sławonia
 Slabónier, *sm. n.* Sławonczyk.
 Spánien, *sn. kr.* Hiszpania; — *niſch*,
 hiszpański.
 Spánier, -in, *s. n.* Hiszpanczyk, -nka.
 Spéjer, *sn. m.* Spira.
 Stehermar, *sn. pr.* Styrya.

Tájo u. Tájo, *sm. rz.* Tag czyli Tajo.
 Tátár, -in, *s. n.* Tatarzyn, Tatar,
 -arka. (tarski).
 Tátáreſ, *sf. kr.* Tatary; — *niſch*, ta-
 Taurien, *sn. pr.* Taurya czyli Krym;
 — ſche Halbinſel, półwysep Krym-
 ski. (ka).
 Tebáner, -in, *s. n.* Tebańczyk, -ban-
 Thében, *sn. m.* Teby; — *niſch*, tebań-
 ski.
 Thémſe, *sf. rz.* Tamiza.
 Theodóſta, *sn. m.* Teodozya (Kasia).
 Thorn, *sn. m.* Toruń. (cki).
 Thráclen, *sn. pr.* Tracja; — *niſch*, tra-
 Thrácler, *sm. n.* Trak, Trakowie.
 Transilvánen, *pr. vid.* Siebenbürgen.
 Tſchertſſe, *sm. vid.* Tſchaffſer.
 Trier, *sn. m.* Trewir.
 Trója, *sn. m.* Troja czyli Illium;

— *niſch*, trojański.
 Türkei, -in, *s. n.* Turek, tureczyna.
 Türkel, *sf. kr.* Turcya; — *niſch*, turecki.

Ukraine, *sf. pr.* Ukraina; — *niſch*, u-
 kraiński.
 Ungar, -in, *s. n.* Węgier, -rka.
 Ungarn, *sn. kr.* Węgry; — *niſch*, wé-
 gierski.
 Ural, *sm.* Ural (rzeka); góry Ural-
 skie.

Wéndé, (czyt. wan →) *pr.* Wanda.
 Wéndig, *sn. m.* Weneecya; — *niſch*,
 wenecki.
 Wenecláner, -in, *s. n.* Weneecyanin,
 -anka.
 Vereínigt, *adj.* — te Staate, Stany Zje-
 dnoczone.
 Weſub, *sm. g.* Wezuwiusz.

Wáladt, *sm. n.* Wołoch.
 Wáladci, *sf. kr.* Wołoszczyna;
 — *niſch*, wołoski.

Wádlé, *sn. pr.* kanton St. Gallen;
 Wallia (w Anglii).
 Wáſch, *adj.* francuzki lub włoski.
 Wáſchau, *sn. m.* Warszawa; bon —,
 warszawski.
 Wéiſel, *sf. rz.* Wisła; bon der —,
 nadwistański.
 Weigenburg, *sn. m.* Białogród.
 Weſtphalen, *sn. kr.* Westalia; — *niſch*,
 westfalski.
 Weſtreich, *kr. vid.* Auſtraſien. (ski).
 Wien, *sn. m.* Wiedeń; bon —, wiedeń-
 Wina, *sn. m.* Wilno; bon —, wileński.
 Wólga, *sf. rz.* Wołga.
 Wólhynien, *sn. pr.* Wołyn; — *niſch*,
 wołyński.
 Württemberg, *sn. kr.* Wirtembergia.
 York, *sn. m.* York, Jork; bon —, Jorski.
 Zaire, *sm. rz.* Zaira.
 Zámóſt, *sn. m.* Zamość.
 Zítomierz u. Zítomir, *sn. m.* Żyto-
 mierz.
 Zweibrücken, *sn. m.* Bipont, Dwamosty.

SPIS ALFABETYCZNY IMION CHRZESTNYCH.

Adalbert, *sm.* Wojciech (la.
Adelheit u. Adelne, *sf.* Adelejda, Ade-
Agnes u. Agnese, *sf.* Agnieszka.
Adbrecht u. Albert, *sm.* Albert.
Aldigius, *sm.* Aleksy.
Alfred u. Alfrich, *sm.* Alfred.
Alois u. Aloisius, *sm.* Alojzy.
Amadeus, *sm.* Amadeusz.
Amalia, *sf. dim.* Matylen, *sn.* Amalia.
Amándus, *sm.* Amata u. Amánda, *sf.*
Amanceyusz, Lubomir i Lubomila.
Ambrosius, *sm.* Ambroży.
Amilian, *sm.* Emilian.
Anastasia, *sf.* Anastazy.
Anastásius, *sm.* Anastazy.
Anatol u. Anatolius, *sm.* Anatoliusz.
Andreas, *sm.* Andrzej.
Angelika, *sf.* Aniela.
Anna, *sf. dim.* Annchen, *sn.* Anna.
Anton u. Antonius, *sm.* Antoni.
Antonia, *sf.* Antonia.
Athanas u. Athanasius, *sm.* Atanazy.
August u. Augustus, *sm.* August.
Augusta u. Auguste, *sf.* Augusta.
Augustin u. Augustinus, *sm.* Augu-
styn.

Babett, *sf. dim. vid.* Elisabeth.
Balthasar u. Bazer, *sm.* Baltazar.
Bartholomäus, *sm.* Bartłomiej.
Bernhard, *sm.* Bernard.
Břislav, *sm.* Feliks, Błażej.

Boleslaus, *sm.* Bolesław.
Bonifacius, *sm.* Bonifacy.

Cäcilia u. Cäcile, *sf.* Cecylia.
Camillus, *sm.* Kamill.
Camilla, *sf.* Kamilla.
Carl u. Karl, *sm.* Karol.
Carolina, *dim.* Lina, *sf.* Karolina.
Cäsimir, *sm.* Kazimierz.
Catharina, *sf.* Katarzyna.
Charlotte, (czyt. szar—.) *sf. u. d.* Dóttchen,
sn. Karolina.

Christian, *sm.* Chrystyan.
Christina u. Christine, *sf.* Krystyna.
Christoph, *sm.* Krzysztof.
Clementine, *sf.* Klementyna.
Celestin u. Celestinus, *sm.* Celestyn.
Conrad, *dim.* Kunz, *sm.* Konrad.
Constantia, *sf.* Konstancja.
Constantin, *sm.* Konstanty.
Cömus, *sm.* Kozma, Kuzma.

Demetrius, *sm.* Demetryusz, Dymitr.
Dominicus, *sm.* Dominik; Dómluica,
sf. Dómluika.
Dorothea, *sf.* Dorota.

Edouard, *sm.* Edward. (nórlus.
Ehrenfried u. Ehrenreich, *sm. vid.* Ho-
Leonóra u. Leonóre, *sf.* Eleonora.
Elisabeth, *sf.* Elżbieta.
Emil u. Emilius, *sm.* Emilian.

Emilie, *sf.* Emilia.
Ernst u. Ernest, *sm.* Ernest.
Esajas u. Jesajas, *sm.* Izajasz.
Eöberantia, *sf.* Nadzieja.
Eugen u. Eugénus, *sm.* Eugeniusz.
Eugénie, *sf.* Eugenia.
Eustachius, *sm.* Eustachiusz.
Ezechiel, *sm.* Ezechiel.

Felix, *sm.* Feliks, Szczesny. Błażej.
Francisca u. Fanny, *sf.* Franciszka.
Francis u. Franz, *sm.* Franciszek.
Friedrich u. Fritz, *sm.* Fryderyk.
Friederika, *sf.* Fryderyka.

Georg, *sm.* Jerzy.
Gottfried, *sm.* Gotfred, Bogumir.
Gottlieb u. Theophilus, *sm.* Bogumil.
Gottlob u. Theodat, *sm.* Boguchwał,
Bogusław.
Gregorius, *sm.* Grzegorz.
Gréte, *sf. vid.* Margarethe.

Hanna, *sf.* Hannchen, *sn.* Hana, *sm.*
vid. Johanna, Johannchen u. Johann.
Hedwig, *sf.* Jadwiga.
Heinrich, *sm.* Henryk.
Hieronymus, *sm.* Hieronim.
Hilarius, *sm.* Hilary.
Job, *sm.* Job.
Honorius, *sm.* Honoriusz.
Hyacinth, *sm.* Jacek, Jacek.

Ignatius u. Ignaz, *sm.* Ignacy.
Isabella u. Ise, *sf.* Izabella.
Isidor, *sm.* Izidor.
Jakob, *sm.* Jakób.
Januarius, *sm.* Januarius.
Jeremia, *sm.* Jeremiasz.
Johann, *sm.* Jan.
Johanna, *sf.* Joanna.

Johannchen u. Hannchen, *sn.* Joanna.
Józeph, *sm.* Józef.
Joseph u. Josephina, *sf.* Józefina.
Julian, *sm.* Julian.
Juliana, *sf.* Julianna.
Julius, *sm.* Juliusz; Jütk, *sf.* Julia.
Justina, *sm.* Justyna; Jüstina, *sf.* Ju-
styna.

Käpfer, *sm.* Gaspar, Kaeper.
Käthen, *sn. dim. vid.* Catharina.
Kunz u. Kurt, *sm. vid.* Konrad.
Kunigunde, *sf.* Kunegunda.

Lambert u. Lamprecht, *sm.* Lambert.
Laurentius u. Lorenz, *sm.* Wawrzy-
niec.
Léne, *sf. vid.* Helena.
Leonóra, *sf. vid.* Eleonora.
Léo, *sm.* Leon. Lew.
Leonhard, *sm.* Leonard.
Leontine, *sf.* Leontyna.
Lisette, *sf. vid.* Elisabeth.
Longinus, *sm.* Longin.
Lucas, *sm.* Łukasz.
Lucia, *sf.* Lucya.
Lucia, *sm.* Lucyan.
Ludwig, *sm.* Ludwik.
Luise u. Ludowika, *sf.* Ludwika.

Macarius, *sm.* Makary.
Marcus, *sm.* Marek.
Margaretha u. Gréte, *sf.* Małgorzata.
Martha, *sf.* Marta.
Martin, *sm.* Marcin. (Maciej.)
Matthäus u. Mathias, *sm.* Mateusz.
Mauritius u. Moritz, *sm.* Maurycy.
Michael, *sm.* Michał.
Mina, *sf. vid.* Wilhelmina.
Moses, *sm.* Mojżesz.
Narcissus, *sm.* Narcyz.

Nicolauß, *sm.* Mikolaj.Olga, *sf.* Olga.Onuphrius, *sm.* Onufry.Otto, *sm.* Otton.Pancratius u. Pancrätz, *sm.* Penkracy.Paul u. Paulus, *sm.* Paweł.Péter u. Pétrus, *sm.* Piotr.Philipp, *sm.* Filip.Pulchra, *sf.* Pulcherya.Richard u. Richard, *sm.* Rycharđ.Robert u. Růprcht, *sm.* Robert.Romanus, *sm.* Roman.Rosa u. Rosette, *sf.* Rozalia.Sabba, *sm.* Sabba.Salome u. Saloméa, *sf.* Salo mea.Salomo u. Salomon, *sm.* Salomon.Sigismund u. Sigmund, *sm.* Zygmunt.Simeon, *sm.* Symeon.Simon, *sm.* Szymon.Sophia, *sf.* Zofia.Stanislaus, *sm.* Stanisław.Stéphan, *sm.* Stefan, Szezezan.Stéphanie, *sf.* Stefania.Susanna, *sf.* Zuzanna.Thaddäus, *sm.* Tadeusz.Thécla u. Thella, *sf.* Tekla.Théodat, *sm.* *vid.* Gottlob.Théophrastus, *sm.* *vid.* Gottlieb.Thérèse u. Theresia, *sf.* Teressa.Thomas, *sm.* Tomasz.

Ulrich u. Udalrik, Ulyrk, Uldaryk.

Ursula u. Ursel, *sf.* Urszula.Valentin u. Vétten, *sm.* Walenty, Walek.Weit, *sm.* Wit.Vincenz u. Vinz, *sm.* Wincenty.Walpurgis, *sf.* Walpurga.Wenceslaus u. Wenzel, *sm.* Wacław.Wilhelmine u. Mina, *sf.* Wilhelmina.Woldemar, *sm.* Włodzimierz.Xäber, u. Xäberius, *sm.* Ksawery.Zacharias, *sm.* Zacharyasz.Zeneide, *sm.* Zenejda.Zenobius, *sm.* Zenobiusz.

WYKAZ SŁÓW NIEFOREMNYCH.

(słowa oznaczone * odmieniają się także i regularnie).

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic. des Conj.	Impe- ratiu.	Particip.	
*Baden	ich bade, du badest, er badet	ich badt	ich bätte	bade	gebade
Befehlen	ich befehle, du befehlst, er befiehlt	ich befahl (befohl)	ich beföhlte	befiehl	gebefohlen
Befleigen	ich besiege, du besiegest, er besiegt	ich besieg	ich besieße	besiege	besieffen
Beginnen	ich beginne zc.	ich begann (begann)	ich begänne (begünne)	beginne	begonnen
Beigen	ich beuge, du biegest, er biegt	ich bog	ich böge	beuge	gebogen
*Bestemmen	ich bestimme zc.	ich best	ich best	bestimme	bestimmen
*Bellen	ich belle, du bellst, er bellt	ich bell	ich bellte	bell	gebellen
Bergen	ich berge, du birgst, er birgt	ich berr	ich berrte	birg	geborgen
Bersten	ich berste, du berstest ob. birstest, er berstet ob. birst	ich barst (borst)	ich bärste (börste)	berste	geborsten
*Bewegen	ich bewege zc.	ich bewog	ich bewöge	bewege	bewogen
Biegen	ich biege zc.	ich bog	ich böge	biege	gebogen
Bieten	ich biete zc.	ich bot	ich böte	biete	gebieten
Binden	ich binde zc.	ich band	ich bände	binde	gebunden
Bitten	ich bitte zc.	ich bat	ich bäte	bitte	gebeten
Blasen	ich bläse, du blästest, er bläst ob. bläst	ich blies	ich bliese	blase	geblasen
Bleiben	ich bleibe zc.	ich blieb	ich bliebe	bleib	geblieben
*Braten	ich brate, du bratest (brätst), er brätet (brät)	ich bratete (brätet)	ich brätete (brätet)	brate	gebraten
Brechen	ich breche, du brichst, er bricht	ich brach	ich bräche	brich	gebrochen
Brennen	ich brenne zc.	ich brannte	ich brennete	brenne	gebrannt
Bringen	ich bringe zc.	ich brachte	ich brächte	bringe	gebracht
Däuchten	es däucht	es dächte ob. dächte	es dächte	—	gedäucht

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic. des Conj.	Impe- rativ.	Particip.
Denken *Dingen	ich denke ꝛ. ich dinge ꝛ.	ich dachte ich dinge (dunge)	ich dünkte ich düngete (dünge)	denke gedachte gedungen
Dringen Dreschen	ich dringe ꝛ. ich dresche, du drieschest, er driecht	ich drang ich drosch (drasch)	ich dränge ich drösche (dräsche)	dringe gedrungen gedroschen
Dürfen	ich darf, du darfst, er darf, wir dürfen ꝛ.	ich durfte ich dürftest	ich dürfte	geburt
Empfan- gen Empfehlen	ich empfangen, du empfängst, er empfängt ich empfehle, du empfiehlest, er empfiehlt	ich em- pfang ich empfahl (empfohl)	ich em- pfänge ich empföh- le	empfan- gen empfohlen
Erbleichen	ich erbleiche ꝛ.	ich erblühte ich erbliche	ich erblühte ich erbliche	erblichen
Erschallen	ich erschalle ꝛ.	ich erscholl ich erschölle	erschalle erschallen erschollen	erschollen
Erschre- cken v. n. *Erwägen Essen	ich erschrecke, du erschrickst, er erschrickt ich erwäge ꝛ. ich esse, du issest, er isset od. ißt	ich erschraf ich erschrickte ich erwog ich aß	ich erschra- cke ich erwäge ich äße	erschrocken erschrickt erwogen gegessen (geessen)
Fahren Fahren Fallen	ich fahre, du fährst, er fährt ich fahre, du fährst, er fährt ich falle, du fällst, er fällt	ich fahete ich fuhr ich fiel	ich fahete ich führe ich fiele	gefahren gefahren gefallen
Fangen Fechten Finden *Flechten Fliegen Fliehen	ich fange, du fängst, er fängt ich fichte, du fichtst, er ficht ich finde ꝛ. ich flechte, du flichtst, er flicht ich fliege, du fliegst, er fliegt ich fliehe ꝛ.	ich fing ich focht ich fand ich flocht ich flog ich floh	ich fänge ich fochte ich fände ich flichte ich flog ich flöhe	gefangen gefochten gefunden geflochten geflogen geflohen
Fliehen	ich fliehe, du fliehst, er fliehet od. flieht	ich floh ich flöhe	ich flöhe	geflohen
*Fragen	ich frage, du fragst, er fragt (oder fragst, frägt)	ich frug ich frägte	frage	gefragt

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic. des Conj.	Impe- rativ.	Particip.
Fressen	ich fresse, du frisstest, er fris- set od. frist	ich fraß ich fräße	friß frisset	gefressen
Frieren Gähren	ich friere u. f. w. ich gähre, du gährst, er gähret (du gierst, er giert)	ich frohr ich göhr	ich fröre ich göhre	gefroren gegöhren
Gebären	ich gebäre, du gebärst, (ge- bierst) er gebärt (gebieret)	ich gebar ich gebäre	ich gebäre (gebäre)	geboren (geboren)
Geben Gedehen Gehen Geirigen Gelten	ich gebe, du gibst, er gibt ich gebelhe u. f. w. ich gehe u. f. w. ich geirige u. f. w. ich gelte, du gilst, er gilt	ich gab ich gedieh ich ging ich gelang ich galt (galt)	ich gäbe ich gediehe ich ginge ich geirige ich gälte (gälte)	gegeben gediehen gegangen gelungen gegolten
Genesen Genießen	ich genesen u. f. w. ich genieße u. f. w.	ich genas ich genoß	ich genas ich genoße	genesen genossen
Geschehen	es geschieht od. geschieht (vrm. geschieht)	es geschah (geschah)	es geschähe geschähe	geschehen
Gewinnen	ich gewinne u. f. w.	ich ge- wann	ich gewön- ne (ge- wänne)	gewonnen
Gießen	ich gieße u. f. w.	ich goß ich göße	ich gieße ich göße	gegossen
Gleichen *Gleichen Gleiten Glücken	ich gleiche u. f. w. ich gleite u. f. w. ich gleite u. f. w. ich glücke u. f. w.	ich glich ich glitt ich glitt ich glomm	ich gleiche ich glisse ich glitte ich glömm- me	geglichen geglichen geglichen geglichen
*Gönnen	ich gönne u. f. w.	ich gönnte ich gönnte	ich gönnte ich gönnte	gegönnt
Graben Greifen Haben Halten *Hangen	ich grabe, du grabst, er gräbt ich greife u. f. w. ich habe, du hast, er hat ich halte, du hältst, er hält ich hänge, du hängst od. hängst, er hängt od. hängt	ich grub ich griff ich hatte ich hielt ich hing	ich gräbe ich griffe ich hätte ich hielt ich hänge	gegraben gegriffen gehoben gehalten gehangen

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic. des Conj.		Impe- rativ.	Particp.
Hauen	ich hauer, du haust, er haut	ich hieb (haute)	ich hiebe (haute)	hau	gehauen
Heben	ich hebe, du hebst, er hebt	ich hob (hübe)	ich hebe (hübe)	hebe	gehoben
Heißen	ich heiße u. w.	ich hieß (hülfe)	ich heiße (hülfe)	heiß	geheißen
Helfen	ich helfe, du hilfst, er hilft	ich half	ich helfe	hilf	geholfen
*Reißen	ich reiße u. f. w.	ich riss	ich reiße	reiße	gerissen
Kennen	ich kenne u. f. w.	ich kannte	ich kenne	kenne	gesehen
*Klimmen	ich klimme u. f. w.	ich klimm	ich klimme	klimm	geklimmen
Klingen	ich klinge u. f. w.	ich klang	ich klinge	klinge	geklingen
*Kneifen	ich kneife u. f. w.	ich kniff	ich kneife	kneife	gekniffen
*Knippen	ich knipse u. f. w.	ich knippte	ich knipse	knipse	geknippen
Kommen	ich komme, du kommst, er kommt (kömmt, kömmt)	ich kam	ich komme	komm	gekommen
Können	ich kann, du kannst, er kann	ich konnte	ich könnte	könne	gekonnt
Kriechen	ich kriech, du kriechst, er kriecht	ich kroch	ich kriech	kriech (krecht)	gekrochen
Kühren	ich führe u. f. w.	ich fohr	ich führe	führe	gefahren
Laden	ich lade, du ladest, er ladet	ich lud	ich lade	lade	geladen
Lassen	ich lasse, du lässest, er läßt ob. läßt	ich ließ	ich lasse	laß	gelassen
Laufen	ich laufe, du läufst, er läuft	ich lief	ich laufe	lauf	gelaufen
Leiden	ich leide u. f. w.	ich litt	ich leide	leide	gelitten
Leihen	ich leihe u. f. w.	ich lieh	ich leihe	leihe	geliehen
Lesen	ich lese, du liest, er liest ob. liest	ich las	ich lese	lies	gelesen
Liegen	ich liege, du liegst, er liegt	ich lag	ich liege	lege	gelegen
Löschen, v. n.	ich lösche, du löschst, er löscht ob. lösch; wir löschen zc.	ich lösch	ich lösche	lös	gelöschen
Lügen	ich lüge u. f. w.	ich log	ich lüge	lüge	gelogen
Mahlen	ich mahle, du mahlst, er mahlt	ich mahlte (mühl)	ich mahle (mühle)	mahle	gemahlen
Meiden	ich meide u. f. w.	ich mied	ich meide	meide	gemieden
Meilen	ich meile, du meilst ob. milst, er meilt ob. milst	ich moil (meilte)	ich meile (meilte)	meile oder mil	gemolten

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic. des Conj.		Impe- rativ.	Particp.
Messen	ich messe, du misst, er mißt set ob. mißt	ich maß	ich Maße	miß	gemessen
Mögen	ich mag, du magst, er mag; wir mögen u. f. w.	ich mochte	ich möchte	möge	gemocht
Müssen	ich muß, du mußt, er muß; Conj. ich müsse	ich mußte	ich müßte	—	gemußt
Nehmen	ich nehme, du nimmst, er nimmt	ich nahm	ich nähme	nimm	genommen
Nennen	ich nenne u. f. w.	ich nannte	ich nennete	nenne	gennant
Pfeifen	ich pfeife, du pfeifst, er pfeift	ich pfiff	ich piffte	pfeif	gepiffen
*Pfelegen	ich pflege, du pflegst, er pflegt	ich pflog	ich pflege	pflege	gepflogen
Preisen	ich preise u. f. w.	ich pries (preisete)	ich pries	prel	gepriesen
Quellen	ich quelle, du quillst, er quillt	ich quoll	ich quölle	quelle ob quill	gequollen
Rathen	ich rathe, du rätst, er rät	ich rieth	ich rieth	rathe	gerathen
Reiben	ich reibe u. f. w.	ich rieb	ich riebe	reibe	gerieben
Reißen	ich reiße u. f. w.	ich riß	ich risse	reiß	gerissen
Reiten	ich reite u. f. w.	ich ritt	ich rite	reite	geritten
*Rennen	ich renne u. f. w.	ich rannte u. rennete	ich rennete	renne	gerannt oder gerennet
Riechen	ich rieche, du riechst, er riecht	ich roch	ich röche	rie	gerochen
Ringen	ich ringe u. f. w.	ich rang	ich ränge	ringe	gerungen
Rinnen	ich rinne u. f. w.	ich rann	ich rönne (ränne)	rinne	geronnen
Rufen	ich rufe u. f. w.	ich rief	ich rief	rufe	gerufen
Salzen	ich salze u. f. w.	ich salzte	ich salzte	salze	gesalzen oder gesalzt
Saufen	ich saufe, du säufst, er säuft	ich soff	ich söffe	sauf	gesoffen
Saugen	ich sauge, du saugst, er saugt	ich sog	ich söge	saug	gesogen
Schaffen	ich schaffe, du schaffst, er schafft	ich schuf	ich schüfe	schaffe	geschaffen
Scheiden	ich scheide u. f. w.	ich schied	ich schiede	scheide	geschieden

[illegible]

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic.	Imperfect des Conj.	Impe- ratiu.	Particip.
*Schrauben	ich schraube u. f. w.	ich schraubte (schrob)	schraubete (schröbe)	schraube	geschraubt (geschroben)
Schreiben	ich schreibe u. f. w.	ich schrieb	ich schriebe	schreibe	geschrieben
Schreiten	ich schreite u. f. w.	ich schritt	ich schritte	schreite	geschritten
*Schwären	ich schwäre, du schwärst, er schwört	ich schwor	ich schwöre	schwäre	geschworen
Schweigen	ich schweige u. f. w.	ich schwieg	ich schwiege	schweige	geschwiegen
Schwollen v. n.	ich schwellen, du schwillst, er schwillt	ich schwoll	ich schwölle	schwill	geschwollen
Schwimmen	ich schwimme u. f. w.	ich schwamm	ich schwämme	schwim	geschwommen
Schwulden	ich schwulde u. f. w.	ich schwand	ich schwände	schwinde	geschwunden
Schwulgen	ich schwulge u. f. w.	ich schwang (schwung)	ich schwänge (schwünge)	schwinde	geschwungen
Schwören	ich schwöre u. f. w.	ich schwor (schwur)	ich schwöre (schwüre)	schwöre	geschworen
Sehen	ich sehe, du siehst, er sieht	ich sah	ich sähe	sehe, oder sieh	gesehen
Sein	ich bin, du bist, er ist; wir sind, ihr seid, sie sind. Conj. ich sei, du seiest, er sei; wir seien, ihr seiet, sie seien	ich war, du warst, er war	ich wäre	sei	gewesen
Senden	ich sende u. f. w.	ich sandte	ich sendete	sende	gesandt
Sehen	ich sehe u. f. w.	ich saß	ich säße	sehe	gesehen
Singen	ich singe u. f. w.	ich sang	ich sänge	singe	gesungen
Sinken	ich sinke u. f. w.	ich sank	ich sänke	sinke	gesunken
Sinnen	ich sinne u. f. w.	ich sann	ich sänne (fönnne)	sinne	gesonnen
Sitzen	ich sitze u. f. w.	ich saß	ich säße	sitze	gesessen
Sollen	ich soll, du sollst, er soll	ich sollte	ich sollte	—	gesollt

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect		Imperfectiv.	Particip.
		des Indic.	des Conj.		
Spelen	ich spiele u. s. w.	ich spielte	ich spielte	spiele	gespielt
Spinnen	ich spinne u. s. w.	ich spann	ich spanne (spänne)	spinne	gesponnen
Spieles	ich spiele u. s. w.	ich spielte	ich spielte	spiele	gespielt
Spieles	ich spreche, du sprichst, er spricht	ich sprach	ich sprache	sprich	gesprochen
Sprießen	ich sprieße u. s. w.	ich sproß	ich sproße	sprieße	gesprossen
Springen	ich springe, du springst, er springt	ich sprang	ich spränge (spränge)	springe	gesprungen
Stechen	ich steche, du steichst, er sticht	ich stach	ich stäche	stich	gestochen
Steden	ich stecke u. s. w.	ich stak	ich stäke	stecke	gesteckt
Stehen	ich stehe u. s. w.	ich stand	ich stände (stände)	steh	gestanden
Stehlen	ich stehle, du stiehst, er stiehlt	ich stahl	ich stähle (stähle)	stiehl	gestohlen
Steigen	ich steige u. s. w.	ich stieg	ich stiege	steig	gestiegen
Sterben	ich sterbe, du stirbst, er stirbt	ich starb	ich stürbe (stürbe)	stirb	gestorben
Steben	ich stiebe u. s. w.	ich stob	ich stöbe	stiebe	gestoben
Stinken	ich stinke u. s. w.	ich stank	ich stänke	stinke	gestunken
Stoßen	ich stoße, du stößest, er stößt	ich stieß	ich stieße	stoß	gestoßen
Streichen	ich streiche u. s. w.	ich strich	ich striche	streich	gestrichen
Streiten	ich streite u. s. w.	ich stritt	ich stritte	streite	gestritten
Thun	ich thue, du thust, er that	ich that	ich thäte	thue	gethan
Tragen	ich trage, du trägst, er trägt	ich trug	ich trüge	trage	getragen
Treffen	ich treffe, du triffst, er trifft	ich traf	ich trafe	triff	getroffen
Treiben	ich treibe u. s. w.	ich trieb	ich triebe	treibe	getrieben
Treten	ich trete, du trittst, er tritt	ich trat	ich träte	tritt	getreten
Triefen	ich triebe u. s. w. (treufl)	ich troff	ich tröffe	triefe	getroffen
Trügen	ich trüge, du trügst, er trügt	ich trog	ich tröge	trüge	getrogen
Trinken	ich trinke, du trinkst, er trinkt	ich trank	ich tränke (tränke)	trink	getrunken
Verbleichen	ich verbliche u. s. w.	ich verblühte	ich verbliche	verbliche	verblichen
Verderben v. n.	ich verderbe, du verdirbst, er verdirbt	ich verderbte	ich verderbe (verderbe)	verderb	verdorben

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect		Imperfectiv.	Particip.
		des Indic.	des Conj.		
Verdrießen	ich verdrieße u. s. w.	ich verdross	ich verdross	—	verdrossen
Vergessen	ich vergesse, du vergisst, er vergißt	ich vergaß	ich vergäße	vergiss	vergessen
Verhehlen	ich verhehle u. s. w.	ich verhehlte	ich verhehlte	verhehle	verhehlet, oder verbohlen
Verlieren	ich verliere u. s. w.	ich verlor	ich verlöre	verliere	verloren
Verlöschten	ich verlösche, du löschst, er löscht od. verlischt od. verlischt	ich verlösch	ich verlösche	verlösche, od. verlischt	verloschen
*Verwirren	ich verwirre u. s. w.	ich verwirrte	ich verwirrte	verwirre	verwirren
Wachsen	ich wachse, du wächst, er wächst	ich wuchs	ich wüchse	wachse	gewachsen
Waschen	ich wasche, du wäschst, er wäscht	ich wusch	ich wüsche	wasche	gewaschen
*Wägen	ich wäge u. s. w.	ich wog	ich wöge	wäge	gewogen
*Weben	ich webe u. s. w.	ich webte	ich wöbe	webe	gewoben
Weichen	ich weiche u. s. w.	ich wich	ich wiche	weiche	gewichen
Weisen	ich weise u. s. w.	ich wies	ich wiese	weise	gewiesen
*Wenden	ich wende u. s. w.	ich wendete	ich wende	wende	gewandt
Werben	ich werbe, du wirbst, er wirbt	ich warb	ich würbe	wirb	geworben
Werben	ich werde, du wirst, er wird	ich ward (wurde)	ich würde	werde	geworden
Werfen	ich werfe, du wirfst, er wirft	ich warf	ich würfe	wirf	geworfen
*Wiegen v. n.	ich wiege u. s. w.	ich wog	ich wöge	wiege	gewogen
Winden	ich winde u. s. w.	ich wand	ich wände	winde	gewunden

Infinitiv.	Präsens des Indicativs.	Imperfect des Indic.	Imperfect des Conj.	Impe- rativ.	Particip.
*Wirren	ich wirre u. s. w.	ich wirrte	ich wirrte	wirre	geworren
Wissen	ich weiß, du weißt, er weiß	ich wußte	ich wüßte	wiße	gewußt
Wollen	ich will, du willst, er will	ich wollte	ich wollte	wolle	gewollt
Zeihen	ich zeihe u. s. w.	ich zieh	ich ziehe	ziehe	gezichen
Ziehen	ich ziehe u. s. w. (zeuchst, zeucht)	ich zog	ich zöge	ziehe (zeuch)	gezogen
Zwingen	ich zwinge u. s. w.	ich zwang	ich zwänge	zwinge	gezwungen

SKRÓCENIA

przyjęte w języku niemieckim.

A.	Anno (im Jahre), r. roku.
A. C.	Anno corrente (im laufenden Jahre), r. b. roku bieżącego.
a. St.	alten Styls, dawnego stylu.
B co.	Banco (Bankgeld), banko, wartości bankowej.
B. N.	Banknoten, bilet bankowy.
cf. od. vgl.	confer od. vergleiche, porównaj.
Ct. Ct.	Conto-Corrent, rachunek bieżący.
D.	Doctor (Doctor), doktor.
D. d. R.	Doctor der Rechte, doktor prawa.
d. E.	durch Einschluß, list zawarty w innym liście.
d. G.	durch Güte, za łaskawem pośrednictwem.
d. h. od. b. i.	das heißt, ob. daß ist, t. j. to jest.
do	dito (beigleichen), podobnie.
Dpff.	Dampfschiff, statek parowy.
E. K. H.	Eure Königliche Hoheit, W. K. M. Wasza Królewska Mość.
E. K. M.	Eure Kaiserliche Majestät, W. C. M. Wasza Cesarska Mość.
Eu.	Euer (Eure, Eurer) jegomość.
Fco.	Franco (franco), frankowany, opłacony.
Fhr.	Freiherr, Baron.
h. S.	heilige Schrift, P. S. pismo święte.
Jctus.	Jurisconsultus, jurysta, prawnik.
Jr. Jun.	Junior (der Jüngere), młodszy.
L. S.	Locum sigilli, miejsce pieczęci.
m. H.	mein Herr, mój panie.
m. H. H.	meine Herren, moi panowie.
mpp.	manu propria, własnoręcznie.
Msc.	Manuscript, rękopism.
N.	Norden, północna strona.
N. S.	Nachschrift, dopisek.
n. St.	neuen. Styls, nowego stylu.

D.	Osten wschód, wschodnia strona.
P. C. ob. p. Ct.	Procento (für Hundert), za sto %.
P. P.	Praemissis praemittendis, z pominięciem wszystkich tytułów
S.	Süden, południowa strona.
S. E. C.	Salvo errore calculi, z zastrzeżeniem co do pomyłek w rachubie i opuszczeń.
St.	Sanct, święty, Śt.
u.	und, i.
u. Co, et Co.	und Compagnie, i spółka, et Comp.
u. dgl.	und dergleichen, i t. p. i tym podobnie.
U. J. D.	Utriusque Juris Doctor, doktor obojga praw.
u. f. f.	und so ferner, i tak dalej.
u. f. w.	und so weiter, i t. d. i tam dalej.
v v	vice versa (umgekehrt), nawzajem i na odwrót.
W.	Westen, zachodnia strona.
W. S. g. u.	Wenden Sie gefälligst um, p. p. proszę przewrócić.
z. B.	zum Beispiel, np. na przykład.

